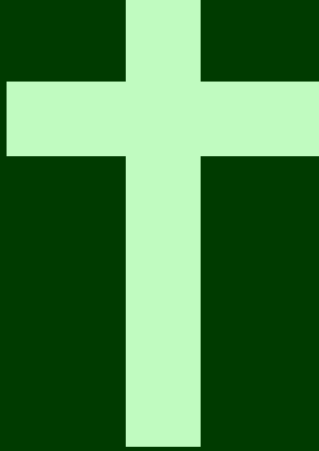

Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín (MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

77bbb809-d78b-5d8c-9c0b-2363ea7f466b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	41
San Lucas	66
San Juan	108
Hechos	138
Romanos	177
1 Corintios	193
2 Corintios	209
Gálatas	220
Efesios	226
Filipenses	232
Colosenses	236
1 Tesalonicenses	240
2 Tesalonicenses	244
1 Timoteo	246
2 Timoteo	251
Tito	254
Filemón	256
Hebreos	257
Santiago	269
1 Pedro	274
2 Pedro	279
1 Juan	282
2 Juan	286
3 Juan	287
Judas	288
Apocalipsis	290

San Mateo Ju'hmëé' kih' Jesús he' ga' sii' Matá'

*Lä'jëé' dsa' ma'gyuh' kyaq' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Jee' la' na' ssi' jmií' kih' lä'jëé' dsa' ma'gyuh' kyaq' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham.

² Abraham ma' laa' jmií' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmií' Jacob. Jacob ma' laa' jmií' Judá kyaah' lä'jëé' ööyh'.

³ Judá ma' laa' jmií' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga' laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmií' Esrom. Esrom ma' laa' jmií' Aram.

⁴ Aram he' ma' laa' jmií' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmií' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmií' Salmón.

⁵ Rahab kyaah' Salmón ga' laa' cho' jmií' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga' laa' cho' jmií' Obed. Obed he' ma' laa' jmií' Isaí.

⁶ Isaí ma' laa' jmií' rey David. Më' Uría kyaah' rey David he' ga' laa' cho' jmií' Salomón.

⁷ Salomón he' ma' laa' jmií' Roboam. Roboam ma' laa' jmií' Abía. Abía ma' laa' jmií' Asa.

⁸ Asa he' ma' laa' jmií' Josafat. Josafat ma' laa' jmií' Joram. Joram ma' laa' jmií' Uzía.

⁹ Uzía he' ma' laa' jmií' Jotam. Jotam ma' laa' jmií' Acaz. Acaz ma' laa' jmií' Ezequía.

¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmií' Manasé. Manasé ma' laa' jmií' Amón. Amón ma' laa' jmií' Josía.

¹¹ Josía ma' laa' jmií' Jeconía kyaah' lä'jëé' ööyh'. Jii' kih' Josía ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia.

¹² Ma' ngëé' ma' náä' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmií' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmií' Zorobabel.

¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmií' Abiud. Abiud ma' laa' jmií' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmií' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmií' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmií' Aquim. Aquim ma' laa' jmií' Eliud.

¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmií' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmií' Matán. Matán ma' laa' jmií' Jacob.

¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmií' José, hi' ga' laa' dsa' ñuu' kyaq' María. María he' ga' laa' choo' Jesús hi' ga' lä' chee' Cristo (he' hnöø' jäh' hi' na' hñaq').

¹⁷ Lä'jëé' jmií' dsa' he' tē' gya'kyeé' dsa' wa'ra' ga' heen' lä'jaa' lä'jaa' lä' ga' löø' kyaah' Abraham, lä' ga' tē' David. Lä'ja' tē' gya'kyeé' dsa' ka'läh', he' ga' löø' kyaah' David lä' jiih' ma' ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä'ja' tē' gya'kyeé'

ka'läh', he' ga' löø' lä' ma' ga' náäy' Babilonia, lä' jiih' ga' lä' chaq' Cristo.

*Lä'la' ga'lä' chaq' Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lä'la' ga'la' ma' ga'lä' chaq' Jesucristo. María chooy' ma' na' la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jää' ja' ga' kaay' ööyh', ma' kyaq' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na' jngii'.

¹⁹ José, dsa' ñuu' kyaay', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnöøy' ma' mi' kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga'lla' dsëy' ma' beey' to' kē' ba'.

²⁰ Ma' ngëé' ma' jmeey' hu' dsē' lä' ja', ga'lä' jnää' kiyh' jaa' ángel kyaq' Dio jee' na' gwi'y', hi' ga' jäh' siiyh'.

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmäh' dsa' më' kyaah'. Jëéh', kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na' jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'.

²¹ Lä' chaq' jaa' gyuu' kyaay' hi' mi' cheeh' Jesús, jëéh' hi' he' lää' dsa' gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

²² Ga'lä' jē' he' ja' ga'la' mah' lä'te' lä'koo' ga' jäh' dsa' hi' ga' ngëé' juu' kih' Dio llo'joo', lä' kq'h' ma' ga' jäh'.

²³ Jaa' chih'më' kwaa' hi' sa' ma' jëé' dsa' ñuu', kaay' gyuu' mah' lä' chaq' jaa' gyuu' ñuu' kih'.

Hi' gyuu' he' lä' chee' Emanuel.

Juu' la' hnöø' jäh': Dio kyaah' jne'.

²⁴ Lä'koo' ma' ga'ne' José jee' këy' ja', ga' jmeey' lä'koo' mada' he' ga' jmeey' ángel kyaq' Dio kiyh', ga' heeh' bih' ga' kaay' María.

²⁵ Pero sa' ga'lä' kyuu'y' lä' jiih' ga'lä' chaq' gyuu' ñuu' to' nē' kyaay', hi' ga' mi' cheey' Jesús ma' ngëé' ma' lä' chaay'.

2

*Dsa' hi' ma' kyuu' ha' lä' chaq' ñuu'
gyuu' ga' jmääy' jögh' gyuu' Jesús*

¹ Ga'lä' chaq' Jesús Belén, koo' jwii' mäh' he' hla' hwa' Judea, lä'koo' ma' laa' Herode dsa' ta' jee' ja'. Hi' lä'koo' ma' ga'lä' chaq' Jesús, ga'lla' náä' ta' jwii' Jerusalén dsa' hi' ma' kyuu' ha' lä' chaq' ñuu' gyuu'. Hi' he' ya' náä' ta' la' ga'hya' hyoo'.

² Hi' ma' ngü'y' juu':

—¿Na' rey kyaq' dsa' judiu hi' ma' lä' chaq'? Ga' jëé' jnääh' ga' hñaq' ñuu' kyaay' ta' la' ga'hya' hyoo'. He' ja' ma' ya' nöö' jnääh' mah' jmeey' jnääh' juu' kih'.

³ Lä'koo' ma' ga'nuu' rey Herode lä' ja', ga' hee' ba' dsëy', hi' ja' ba' lä' ja' ga'la' kih' lä'jëé' dsa' hi' ma' tääh' Jerusalén.

⁴ He' ja' ga' jmeey' rey mada', ga' tēy'h' lä'jëé' dsa' kaah' kyaq' jmi' dsa' kyaah'

ta-jwoh' kyaa' ley mah' ga' ngüy' juu' kiyh',
ha' jee' jwii' la' kwaat' lä' chaa' Cristo.

⁵ Mah' ga' jah' dsa' he' süyh':

—Jee' jwii' mäh' he' chee' Belén he' hla' hwa' Judea ba' lä' chaa'y'. Jëéh', lä' ja' ga' sü' jaa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio jää':

⁶ Hne' Belén, jwii' mäh' he' hla' hwa' Judea,

sa' jah' hne' mäh' ga' kih' lä' jë' jwii' kaah' he' na' hee' hwa' na'.

Jëéh', kyah' hne' ya' hëe' jaa' hi' ka' né', hi' hää' dsa' Israel hi' laa' dsa' kyaan'.

⁷ He' ja' jee' na' hmää' ba' ga' tëeh' Herode dsa' hi' ya' nää' ta' la' ga' hya' hyoo', ga' ngüy' juu' kiyh' joh' jmi' ma' hya' he' ga' jëey' ga' hña' nuu' he'.

⁸ Ja' ga' ga' chee' dsih' ta' Belén, mah' ga' jäh' süyh':

—Go' nää' hnäh' jee' oo', go' kii' da' hnäh' juu' kwee' kih' gyuu' he'. Wa'ra' ga' jnääh' hnäh', ja' ya' nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' juu' kin', mah' jnä' ka' läh' nün' na' jmeen' juuh' kiyh'.

⁹ Lä' koo' ma' ga' nuuy' juu' kih' rey, ga' nääy'. Hih' cha' nuu' hi' ga' jëey' ta' la' ga' hya' hyoo', ngoo'y' ta' cha' né' dsa' he' lä' jiih' ga' tëey' jee' ma' kyaa' gyuu'. Jee' ja' ga' hëey' koo' hweh'.

¹⁰ Lä' ma' ga' jëey' lä' ma' hee' ja' ba' cha' nuu' he', ga' lä' chaa'y' llu' cha' miih'.

¹¹ Ma' ga' taayh' cha' neh' ja', ga' jëey' gyuu' kyaah' Maria chooy'. Ja' ga' ga' juuyh' jnëy' ga' jmäy' jööh'. Ga' nää' jee' ma' tääh' kuu' kiyh' mah' ga' kwëeyh' ku'nöø', ga' kwëeyh' wa' chu', hi' koo' ga' he' chee' mirra.

¹² Ma' ngëe' he' ja', ga' mi' jnääh' Dio kih' dsa' he' jee' na' gwüy' mah' mo' so' ma' dsa' jëeyh' ta' jee' ma' gya' Herode. Ga' jluuy' jyoh' jwë' mah' ga' lä' nääy' ta' hwa' kiyh'.

Ga' nääy' ta' hwa' Egipto

¹³ Lä' koo' ma' ga' nää' dsa' hi' kyuuh' ha' lä' chaa' nuu' he', jaa' ángel kyaa' Dio ga' lä' jnääh' kih' José jee' ma' key' mah' ga' süyh':

—Noo', jää' gyuu' kyaah' chooy' mah' go' nää' hnäh' ta' hwa' Egipto. Jee' oo' jäh' ta' ko' jiih' lloo' jmi' jmeen' juu' kyah'. Jëéh' hnaah' Herode gyuu' mah' jngëeyh'.

¹⁴ Lä' koo' ma' ga' ne' José jee' ma' na' gwüi', lä' chah' hwë' ja' ga' jääy' gyuu' kyaah' Maria, ga' nääy' ta' hwa' Egipto.

¹⁵ Jee' ja' ga' taayh' lä' jiih' ga' juu' Herode. Mah' lä' ja' lä' te' lä' koo' ga' jäh' dsa' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio, lä' ma' ga' jäh': "Ta' hwa' Egipto ga' tëehn' gyuu' kyaan'."

Ga' jmee' Herode mada' juu' lä' jëe' gyuu' nüuh'

¹⁶ Ma' ga' lä' liih' Herode ga' mi' goo' dsa' hi' ma' kyuuh' he' kiyh', ga' lä' lleey' jwërte.

He' ja' ga' hëy' joh' jmi' ma' lä' hi' lä' ma' to' né' ga' jëe' dsa' he' nuu'. Mah' ga' jmeey' mada' kih' hlöø' he' jngëeyh' lä' jëe' gyuu' nüuh' hi' ja' ga' ga' lä' chaa' lä' jiih' hi' ma' hää' to' ne' hi' ma' chaa' jwii' Belén, lä' kye' kih' hi' ma' tääh' jäh' lä' ku' lä' jii' kih' jwii' ja'.

¹⁷ Lä' ja' ga' lä' te' lä' koo' ga' jäh' Jeremia hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', he' lle' lä' la':

¹⁸ Ga' lä' nuuh' koo' juu' jee' jwii' Ramá, peer' ti' meeh' dsé' dsa', hooh' dsa', höö' dsa'.

Sa' ju' kih' Raquel ba' he' hi' hooh' kih' gyuu' kyaa'.

Sa' hii' nöø' dsëy', kih' he' ga' juu' jwëe' gyuu' kyaay'.

¹⁹ Ma' ngëe' ma' juu' Herode, jaa' ángel kyaa' Dio ga' lä' jnääh' kih' José jee' ma' na' gwüy', hwa' Egipto.

²⁰ Mah' ga' süyh':

—Noo', tee' gyuu' kyaah' chooy', mah' gwaah' ta' Israel ka' läh'. Jëéh', ma' juu' ba' hi' ma' hnöø' ma' jngëeh' gyuu'.

²¹ He' ja' ga' nooy' mah' ga' tëey' gyuu' kyaah' chooy', ga' nääy' ta' hwa' Israel ka' läh'.

²² Pero ma' ga' nuuy' kih' Arquelao hi' ma' jmee' hih' hwa' Judea lä' jmiy' Herode, he' ja' ga' lä' goyh' ma' dsa' nääy' ta' ja'. Pero ga' mi' jnääh' Dio kih' jee' ma' key' mah' ga' nääy' ta' hwa' Galilea ba'.

²³ Ma' ga' lä' nääy' ta' ja', ga' taayh' jwii' he' chee' Nazaret. Mah' lä' ja' lä' te' lä' koo' ga' jäh' dsa' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio: "Nazareno ba' jäh' dsa' kih' Jesús."

3

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ma' ja' nee' Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ta' hwa' kii' kih' Judea na' kway' juu'.

² Lä' la' ma' jäh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëéh', ma' ya' jäh' he' jää' Dio dsa' lä' hih' kih'.

³ Kih' Jwaa' ba' ja' hi' ga' hlëeh' Isaia hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', lä' ma' ga' jäh':

Kii' nuuh' koo' lle' he' hlëeh' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih':

"Mi' llu' hnäh' jwë' kih' Dsa' jööh' jnän'.

Mi' lluy' hnäh' hñaah' mah' jäh' ko' dsoo' jwë", ga' jäh' Isaia.

⁴ Hmiih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu' camey', ma' na' hñuu' tuyh' kyaah' koo' loo' jah'. Ma' kuyh' iih' hi' ma' hüh' tah' he' ma' cha' moh'.

⁵ He' ja' jwëe' dsa' hi' ma' chaa' Jerusalén ga' lä' nää' jee' ma' cheh' Jwaa', hi' lä' ja' ga' lä' nää' hi' ma' chaa' lä' kaa' hwa' Judea, lä' kye' hi' ma' chaa' lä' ku' lä' jii' kih' jmi' Jordán.

6 Lã jëë dsa he ma mi jnääy he hlih he ma jmeey hi ga chaq Jwaq dsa he jmi, cha jmi Jordán.

7 Ma ga jëey jwëë dsa fariseo kyaah dsa saduceo hi na nää jee ja mah ma choo Jwaq jmi kiyh, he ja ga jäh ga siyh dsa he:

—Ma ra hi he joq siih miih laah hnäh. *çHij* na hi ma siih hnäh he lääh hnäh kih he wii he ma ngoo ya jäh?

8 Go taah hnäh lä koh lle kih mah mi jnää hnäh he ma jeeh hnäh kyaah Dio.

9 Mo to jmee hnäh huu dsë: “Lee ba kya jnääh he la jnääh sa ju kih Abraham.” Jëeh jnä jwahn, lih ba Dio jmeey hwëë sa ju kih Abraham kih kuu la.

10 Hee ñe läh ma na llu mah dsa tu chaah hma. Lä jë na hma he sa llu mi kih, he ja dsa tu mah tooyh cha je.

11 Ma ra ju dsoo, jnä chaan hnäh jmi kyaah jmi ba lä jë hnäh hi ma jeeh kyaah Dio. Pero hi ja këë kin jøøh ga lä koh jnä. Ni sa tē dsëen kan loo he hä tiiy. Hi he cha hnäh jmi kyaah jmi lle Na jngii, hi kyaah je ka läh.

12 Hij cheh mi llu mi trigo, ma chooyh he kyaah jwäy. Kooy mi trigo kiyh llay llu, ja ga tooyh wa hløø kih trigo ja cha je jee mo so huu jih koh —ga jäh Jwaq.

Ga saq Jesús jmi (Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Ma ja ya hëë Jesús hwa Galilea, ngooy ta cha jmi Jordán jee ma cheh Jwaq mah saay jmi.

14 Pero Jwaq sa ma hii ma chaay jmi. Ma jäh siyh:

—Jnä ba jmee bii kin chaah jnä jmi, mah hne ba ngiih kin chaan hne jmi.

15 Mah ga jeeh Jesús juu kiyh ga siyh: —Tää ba kih. Jëeh, lä ja ba sooh jnan miten lä jë mada he ga jmee Dio.

Ja ga ga heeh Jwaq ga chaay Jesús jmi.

16 Ma ngëë ma saa Jesús jmi, ya hëey cha jmi. Lä चाह ja ga na gyuuhi jmi gyuu mah ga jëë Jesús jmi lle kih Dio ga jyoo nē kiyh, laa lä koo ja juu.

17 Ma ja ga lä nuuh koo juu he ja gyuu he ma jäh:

—Hi la he gyuu kyaan hi hnaan. Peer chaan llu kyaayh.

4

Ga ka hi sa llu dsë Jesús (Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Ma ngëë he ja, ga jøø jmi lle kih Jesús ta hwa ki, mah ka hi sa llu dsëy.

2 To loo jmi to loo hwë sa ga kuh ga hih. Ma ngëë he ja, ja kyoyh.

3 Hi ja hi ga ka dsëy chuh kiyh mah ga jäh:

—Cher mah dsoo laah Joq Dio, jmee hih mah lii he ñiih kuu he tääh la.

4 Mah ga jeeh Jesús juu kiyh:

—Ma na sii ba: “Ja ma la kyaah he kih hih jmee chaq jne. Kyaah lä jë juu he hlëeh Dio ba jmee chaq jne.”

5 Ma ngëë he ja, ga jøø hi sa llu kiyh ta jee chih gwah jwi na jngii he chee Jerusalén. Ma ga la nääy jee ja ga jääy lä ga tē gyuu kih gwah juu,

6 ga siyh:

—Cher mah dsoo laah Joq Dio, jwää hñaa lä ga tē hwa, jëeh na sii ba ka läh:

Dio chee angele kyaay koo kyah mah jääy hne kyaah gooy, lä ja mo so laa nu tiih nē kuu.

7 Mah ga jeeh Jesús kiyh:

—Ma na sii ba ka läh: “Ta ka dsë Dio hi laa Dsa jøøh kyaah.”

8 Koo ka läh ga jää hi sa llu lä ga tē koo moh ñii mah ga heeyh lä kaa jee jwi kaah kyaah ga lä jë ga he la na hñaa he cha kih.

9 Mah ga jäh:

—Ga lä jë he na kwëehn hne cher mah ga juuh jneh cha nēn, jmääh jnä jøøhn.

10 Ja ga ga jäh Jesús siyh:

—Wa lä øøh hne kin Tana, jëeh ma na sii ba jee jyoh ka läh: “Kih Dsa jøøh hi laa Dio kyaah ba jmeeh juu. Kih ja hñii bih jmeeh ta he.”

11 Ja ga ga lä øø hi sa llu kiyh. Lä चाह ja ya nää angele, ga jmeey ta he kih Jesús.

Ga løø Jesús kway juu hwa Galilea (Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ma ga nuu Jesús hää Jwaq neh ñe, ngaayh ta hwa Galilea.

13 Sa ga jäh jwi Nazaret, ngaayh na gyay jwi Capernaum ba, jwi he hla cha hoo jmi juu. Hwa kih dsa kya Zabolón kyaah Nefali ba ja.

14 Lä ja ga lä te juu he ga hlëeh Isaia hi ga ngëë juu kih Dio, lä ma ga jäh:

15 Hwa kih Zabolón, kyaah hwa kih Nefali,

he kye hngaah ko taq kih jmi Jordán, ta cha hoo jmi ñeeh,

lä kaa jee ja la hwa Galilea jee tääh jwëë dsa hi sa laa judiu,

16 dsa he hi ma ga nää jee na hoo ga jëey koo wa je juu.

Ga lä jnä koo wa je kih hi ma tääh jee ma hii goo juuy.

17 Lä ma ja ga løø Jesús kwa juu, ma jäh:

—Jeeh' hnäh' kih' Dio, jëeh' ma-ya-jäh' he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

Ga'tëeh' Jesús kyeë' hi' ma' tääh' jwä' sa'hma'

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' cha'hoov' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea, jee' ja' ga'jëëy' Simón hi' ma' tëeh' dsa' Pee', kyaah' Andre' øøyh'. Lä'uuy' hi' he' ma' tääh' jwä' sa'hma' cha'jmi', jëeh' he' ja' ba' ma' la' ta' kiyh'.

19 Mah' ga'siiyh':

—Ya'näh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi'tëën' hnäh' ha' lä' jmeeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' dsa', la' he' ma' leeh' hnäh' hmooh'.

20 Lä'chah' ja' ga'kyey' sa'hma' kiyh' mah' ga'nääy' kyaah' Jesús.

21 Ma'ngëë' gyih' ko'niih', ga'jëëy' jñah' ga' uuy'. Jaa' he' Jacobo, joo' Zebedeo, kyaah' Jwaa' dsa'ñuuh' øøyh', ma' tääh' neh' na'moo' kyaah' Zebedeo jmiüy', ma' hmiüy' sa'hma' kiyh'. Mah' ga'tëëyh'.

22 Lä'chah' ja' ga'hüy' na'moo' kyaah' jmiüy' mah' ga'jmeey' ko'jøh' kyaah' Jesús.

Ga'kwa' Jesús ju'hmëë'

(Lc. 6:17-19)

23 Ga'ngëë' Jesús lä'kaa' hwa' Galilea, ma' mi'tëëy' dsa' neh' gwah' mäh' he' tøø' lä'koov' lä'koov' jee' jwi', ma' kway' ju'hmëë' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. Ma' mi'hlääy' dsa' kih' wa' he' cha' he' dsoo'.

24 Lä' ga'tëv' hwa' Siria ga'nuu' dsa' kih' Jesús. He'ja' na'nää' dsa' na'jääy' jee' ma' cheh' Jesús ga'lä'jëë' hi' ma' jëë' wii' kih' na'ku' na'ngii' dsoo' hlih', lä'kye' hi' ma' kye' lle' hlih', kyaah' hi' ma' dsa' juu' ñee', lä'ja' hi' mo'so' liih' goo' tü'. Ga'mi'hlääy' lä'jëë' hi' he'.

25 Peer' jwëë' dsa' Galilea ga'lla'lle'kaah' kiyh' kyaah' hi' ma' chaa' Decápoli, hi' ma' chaa' Jerusalén, hi' ma' chaa' Judea, hi' jñah' ga' hi' ma' chaa' hngaah' jmi' Jordán.

5

Ga'kwa' Jesús cha'miih' juu' lä' ma' gyay' lle'koh'

1 Ma' ga'jëë' Jesús jwëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ga'wiiy' mah' ga'gyay' lle'koh' ja'. Ga'lä'jëë' jnääh' discipulo kyaay' ga'kuh' jnääh' jee' ja'.

2 Ga'løoy' hlëëyh' dsa', ga'jäyh':

3—Llu' la' kih' hi' laa' sa' jmää' ni' miih'. Jëeh', hi' he' ba' jää' Dio lä'hih' kih'.

4 Llu' la' kih' hi' tääh' ki'hooh'. Jëeh', jmee' ba' Dio nøh' dsëy'.

5 Llu' la' kih' hi' hwaä'. Jëeh', hi' he' ba' tëtë' hwa' he' ga'jäh' Dio le' heey'.

6 Llu' la' kih' hi' kuh'ngii' dsë' jmeey' he' llu'. Jëeh', hi' he' ba' hyoh' lä'jë' he' la'kyaay'.

7 Llu' la' kih' hi' dsa'lä'ñih' dsë' dsa'kyaah'. Jëeh', lä'ñih' dsë' Dio kiyh' ka'läh'.

8 Llu' la' kih' hi' na'jngii' tuh'dsë'. Jëeh', hi' he' ba' tëtë' jëë' Dio.

9 Llu' la' kih' hi' hnooh' ha' lä' jee' hii' tü' kih' dsa'. Jëeh', hi' he' ba' tëtëyh' joo' Dio.

10 Llu' la' kih' hi' ga'nää' jëë' wii' kih' he' jmeey' he' llu'. Jëeh', kih' bih' la' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

11 Llu' la' kih' kyaah' hnäh' cher'mah' dsoo' kin' ga'hlëeh' dsa' wii' kyaah' hnäh', hi' cher'mah' ga'jmeeh' dsa' hnäh', hi' cher'mah' ga'hlëeh' dsa' hnäh' juu' pa'jnah' he' la' juu' ta'juu'.

12 Lä' ma' chaa'h' hnäh' lä'ja', wa' chaa'h' hnäh' llu', wa' jëë' hoh' hnäh'. Jëeh', hñah' ba' hnäh' koo' he' llu' gyuu'h' jmi'gyuu'. Ja'ba' lä'ja' ga'jmeeyh' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' jää' ga'kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Jesús juu' kih' wa'ñe' kyaah' wa'je'

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 Hnäh' laah' lä'koov' wa'ñe' kih' hwa' la'. Pero cher'mah' ga'ñnuuh' he' ñii' kih', ha' lä'ja' lii' ka'läh' lä' ma' la'. Mo'so' jmää' go'te'. He' be' ba' dsa' ja' cha'jwë', jee' ja' he'soh' dsa' në' kih'.

14 Hnäh' laah' lä'koov' wa'je' kih' dsa' jmi'gyuu'. Wa'jmeen' koo' jwii' he' hla' gyuu'h' në' moh' sa' le' dsa'hmää'.

15 Hi' lä'ja' sa' chaa' hi' hih' wa'je' mah' chiyh' neh' wa'goo'. He' chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä'jnä' kih' dsa' hi' tääh' lä'kaa' cha'neh'.

16 He'ja' wa' jnä' wa'je' kyaah' hnäh' cha'në' lä'jëë' dsa', mah' wa'ra' ga'jëëy' lä'jë' he' llu' he' jmeeh' hnäh', jmeey' juuh' kih' Tää' jñän' hi' gya' gyuu'h'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha' lä' la' ley

17 Ta' jmee' hnäh' huud'së' he' ma' jan' mah' mi'llaan' ley kih' Moisé. Ni' sa' mi'llaan' lä'jë' he' ga'hlëeh' lä'jëë' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio. Sa' ma'jan' mah' mi'llaan' he' ja', he' mi'ten' kih' juu' ja' ba' ja' ma'jan'.

18 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ta'ko'jiih' cha'gyuu'h' hwa' la', sa' heë' ni' koo' hwëh' mäh', ni' koo' mi'punto he' na'sii' kih' ley ja', jää' sa' ga' ma'lä'te' ga'lä'jë'.

19 He' lä'ja', cher'mah' chaa' hi' ga'hlääh' koo' mada' pih' kih' ley la', hi' cher'mah' lä'ja' mi'tëëy' dsa', leey' jaa' hi' mäh' ba' gyuu'h' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'. Pero cher'mah' hi' mi'te' kih' ley hi' mi'tëëy' dsa' he' mi'tey' ka'läh', hi' he'

ba' lee' jøøh' gyuu' jmi' gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

20 He' ja' hlëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga' jmeeh' hnäh' cha' ga' miih' ta' llu' lä' koh' te' he' jmee' dsa' hi' kyuu' ley hi' lä' koh' te' he' jmee' fariseo, sa' le' go'taah' hnäh' gyuu' jmi' gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

21 Ma' nuuh' ba' hnäh' ha' lä' jäh' në' ley kih' Moisé lä' ma' ga' süyh' dsa' ma' gyuh' jnän': "Ta' jngëeh' dsa'. Cher'mah' hi' ga' jngëeh' jaa' dsa' kyaah' ma' ra' he' nøø' ba' ta' kiyh'."

22 Pero jnä' jwëëhn' hnäh', cher'mah' hi' ga' lä' lleë' kyaah' øøh', ma' na' bääyh' dsoo'. Hi' cher'mah' hi' ga' jäh' süih' dsa' kyaah': "Peer' taah' hne'", hi' he' nøø' ta' kih' cha' në' dsa' kaah'. Hi' cher'mah' hi' ga' jwä' dso' jwii' kih' øøh', hi' he' lle' kih' dsoo' cha' je'.

23 He' ja' cher'mah' go'kah' kuu' kyah' në' na'hyoo' hi' cher'mah' ga' lä' dsooh' hoh' jee' ja' he' hä' dsé' jaa' øøh' kyaah' hne'.

24 jee' ja' ba' kye' kuu' kyah' cha' në' na'hyoo' mah' gwa' da' to' në' go' jeeh' juu' kyah' kyaah' øøh'. Ja' ga' neh' ka' läh' ya' tøøh' kuu' kyah' në' na'hyoo'.

25 Cher'mah' chaq' hi' hnøø' hnëé' hne' cha' në' dsa' ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na'koh' ta'ko' jiih' cha' jmi', mah' sa' ngëéy' hne' goo' jwëé'. Lä' ja' mo' joo' jmee' jwëé' hih' kih' poo' taayh' hne' neh' në'.

26 Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', sa' ya' hëëh' jee' ja' ta'ko' jiih' sa' ma' mi' hmaah' lä' jë' go' te' he' ngüyh' kyah'.

27 Ma' nuuh' ba' hnäh' ha' lä' jäh' në' ley he' süyh' hnäh': "Hne' hi' na' jee' goo', ta' kaah' hi' laa' kyaa' jñah'."

28 Pero jnä' jwahn', cher'mah' hi' jëë' jaa' dsa' më' hi' heë' dsëy' kaayh', kyaah' hua' dsé' kiyh' ja', ma' jmeey' dso' kye'.

29 Lä' ja', cher'mah' mi' nëh' ra' lluu' jmee' täh' kyaah' dso' kye', lle' go' te' mah' be' uu'. Jëëh', lluu' ga' kyah' he' heë' miih' jmi' ngo' kyah', lä' koh' ga' he' goh' na' hñaah' cha' je'.

30 Hi' cher'mah' ma' gooh' ra' lluu' jmee' täh' kyaah' dso' kye', hnä' go' te' mah' be' uu'. Jëëh', lluu' ga' kyah' he' heë' miih' jmi' ngo' kyah', lä' koh' ga' he' goh' na' hñaah' cha' je'.

31 Hi' ma' nuuh' hnäh' ka' läh' he' jäh': "Ga' lä' jëë' hi' beë' dsa' më' kyaa', hnøø' chooyh' je' jee' ma' bëey' dsa' kyaayh'."

32 Pero jnä' jwahn' lä' la'. Hi' beë' dsa' më' kyaa', hi' sa' cha' he' hliih' ma' jmeey' kyaah' jñah' dsa' nuuh', he' cheey' ta' jwë' hliih' ba' ja'. Hi' lä' ja' ka' läh' hi' kaa' dsa' më' hi' ma' bëey' he', he' jmeey' dso' kye' ba' ja' ka' läh'.

Ga' hlëëh' Jesús kih' hi' tää' gyuu' hwa'

33 Ma' nuuh' ba' hnäh' lä' koq' ga' süyh' dsa' ma' gyuh' jnän': "Ta' jmee' dsoo' he' la' juu' ta' juu'. Ja' mi' teh' hnäh' kih' Dio he' ga' tääh' hñaah' jmeeh'."

34 Pero lä' la' jwah' jnä', ta' tää' hñaah' kih' ni' koq'. Ta' tää' hnäh' kih' gyuu', jëëh' jee' oo' ba' gya' Dio.

35 Ta' tää' hnäh' kih' hwa', jëëh', në' kih' hwa' chih' ma' tü' Dio. Ta' tää' hnäh' kih' Jerusalén, jëëh', jee' ja' la' jee' jwii' kih' Rey jøøh' jnän'.

36 Ta' tää' ka' lleh', jëëh', sa' leh' jmeeh' tøø' ni' koq' jñu', ni' sa' leh' jmeeh' läh' ka' läh'.

37 Cher'mah' jwah' hnäh' "Jaah'", koq' "jaah'" ba' jwah' hnäh'. Hi' cher'mah' jwah' hnäh' "jah' ha'", koq' "jah' ha'" ba' jwah' hnäh'. Hi' cher'mah' he' ga' jyoh' juu' gwa', he' gwa' kih' dsa' hlëëh' ba' ja'.

38 Ma' nuuh' ba' hnäh' ka' läh' he' jäh': "Hi' jmee' dsoo' mi' në' dsa' kyaah', ja' ba' lä' ja' mi' hmaayh'. Hi' jlääh' na' ja' dsa' kyaah', ja' ba' lä' ja' mi' hmaayh'."

39 Pero lä' la' jwah' jnä'. Ta' jiih' hnäh' kih' hi' hñaah' dsé'. Cher'mah' hi' ga' jnoo' koq' jwoo' mo' nëh', kwëëyh' ka' läh' jyoh' jwoo'.

40 Hi' cher'mah' hi' lla' hnii' kyah' mah' jñuuyh' sa' koqh', kwëëyh' ka' läh' lä' kye' hmih' lloo' kyah'.

41 Hi' cher'mah' hi' ga' jmee' he' wii' kah' løø' kih' ko' nuuh', kye' ga' jyoh' ko' nuuh'.

42 Cher'mah' hi' ngü' miih' he' cha' kyah', kwëëyh'. Hi' cher'mah' hi' hnøø' lle' miih' he' cha' kyah', ta' jmee' chaah' kyaayh'.

Hnøø' hnää' jne' hi' na' høøh' jnän' (Lc. 6:27-28, 32-36)

43 Ma' nuuh' ba' hnäh' ka' läh' he' jäh': "Wa' hnaah' ome' kyaah' mah' wa' na' hääh' hi' sa' laa' ome' kyaah'."

44 Pero lä' la' ba' jwah' jnä': Wa' lä' hnaah' hnäh' hi' sa' laa' ome' kyaah' hnäh'. Ngü' hnäh' lluu' kih' hi' jwä' dso' jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' lluu' kih' hi' na' høøh' kyah' hnäh'. Ngü' hnäh' kih' Dio kih' hi' jmeeh' hnäh'.

45 Mah' lä' ja' leeh' hnäh' joq' Täa' jnän' hi' gya' gyuu'. Hi' he' jmee' dsa' hya' hyoo' kih' hi' hlëëh' lä' ja' kih' hi' lluu'. Hi' cheey' jma' ka' läh' kih' hi' jmee' he' lluu' hi' kih' hi' jmee' he' hliih'.

46 Jëëh' cher'mah' hnaah' hnäh' ma' la' hi' hnää' hnäh' ba', zhee' ba' hñah' hnäh' kih' Dio ja' z? Che' sa' jmeey' lä' ja' ka' läh' hi' koq' ku' sih'?

47 Cher'mah' kih' øøh' ba' hnäh' jmeeh' hnäh' Dio, zche' laah' hnäh' jmeeh' hnäh' koq' he' lluu'? zChe' sa' jmee' lä' ja' hi' sa' ma' heëh' kih' Dio?

48 Wa' laah' hnäh' lluu', lä'koo' laa' Täa' jnän' hi' gya' gyuu' hi' lluu' go' te'.

6

1 Leeh', ta' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' hlëeh' dsa' llu' kyah' hnäh' wa'ra' ga' jmeeh' hnäh' koo' he' llu'. Cher'mah' ko' taag' ga' ga' jmeeh' hnäh' mah' jëe' dsa' kyah' hnäh', sa' hñah' hnäh' ni' miih' kih' Dio hi' gya' gyuu'.

2 Wa'ra' ga' kwah' hnäh' be' kih' jaa' hi' lla' kyaah', ta' jwi' ni' jaa' hee' na' ma' jmeeh'. Mah' sa' jmeeh' hnäh' kwee' kyaah' hi' jmaä' hñii' mi' te' neh' gwah', hi' lä' ja' jmeey' ka' läh' cha' jwë' he' hnooyh' ha' lä' jee' hlëeh' dsa' llu' kiyh' ba' ja'. Ma'ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', ko' ja' ba' hñiih' ma' liyh' jñeey'.

3 Pero hne', wa'ra' ga' kwëeh' dsa' miih' kuu', ta' jwi' ni' jaa' ma' ke' laa' ome' kyaah'.

4 Heh' lä' ja', sa' jnä' he' ma' kwëeh' dsa' kuu'. Ma'ja' Täa' kyaah', hi' jëe' lä' jëe' he' sa' jnä', mi' hmaayh' kyah' to' lo' nê' lä' jëe' dsa'.

Ga' mi' tée' Jesús dsa' kyaah' ha' lä' chuuy' kyaah' Dio (Lc. 11:2-4)

5 Wa'ra' ga' tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' jmee' lä' jmee' hi' jmaä' hñii' mi' te'. Tih' dsëy' na' tääy' hlëëyh' kyaah' Dio neh' gwah' mah' hi' lä' ja' jmeey' cha' jwë' jee' ga' naä' dsa' mah' jëe' dsa' kiyh'. Ma'ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', ko' ja' ba' hñiih' ma' liyh' jñeey'.

6 Pero hne', wa'ra' ga' tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go' he' jee' gwiih' mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa' hi' sa' jnä'. Ma'ja' Täa' kyaah' hi' jëe' lä' jëe' he' sa' jnä', mi' hmaayh' kyah' to' lo' nê' lä' jëe' dsa'.

7 Wa'ra' ga' tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' hlëeh' cha' miih' jiih' koo' nêe' juu' he' sa' jmaä' ta', lä' koo' jmee' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio. Kih' he' hlëëyh' cha' miih' jiih' koo' nêe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'.

8 Ta' jmee' hnäh' lä' jmee' dsa' he'. Jëeh', Täa' jnän' hi' gya' gyuu', ma' ñey' ba' hee' na' jmee' bi' jnän' jaa' ja' ga' ngiin' kiyh'.

9 Lä' la' ba' hnooh' ngiih' hnäh' kyah': Täa' kyaah' jnääh' hi' gya' ya' jwi', lä' jëe' ba' wa' jmee' dsoo' he' laah' hne' na' jngëe' go' te'.

10 Ña' mah' jmeeh' hih' jee' la'. Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñah' jmi' gyuu' la', ja' ba' lä' koo' la' gyuu' ya' jwi'.

11 Kwëeh' jnääh' na' he' kih' hih' jnääh' he' jmee' bi' kyaah' jnääh'.

12 Jmee' jøh' hoh' kih' he' ma' hlääh' jnääh', ja' ba' lä' koo' jøh' dsë' jnääh' kyaah' hi' dsa' hlääh' kyaah' jnääh'.

13 Ta' kwa' jwë' ka' he' hñiih' dsë' jnääh', lää' jnääh' kih' he' ja'.

Jëeh', jaa' hne' ba' jmee' hih' kih' lä' jëe', kyah' ba' la' ga' lä' jëe' be', hne' ba' laah' jøh' kih' ga' lä' jëe' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

14 Cher'mah' jmeeh' jøh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa' hlääh' kyaah' hnäh', lä' ja' ka' läh' Täa' jnän' hi' gya' gyuu' jmeey' jøh' dsëy' kyaah' hnäh'.

15 Pero cher'mah' sa' ga' jmeeh' hnäh' jøh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa' hlääh' kyaah' hnäh', lä' ja' ka' läh' Täa' jnän' hi' gya' gyuu' sa' jmeey' jøh' dsëy' kyaah' hnäh' he' dsa' hlääh' hnäh' kiyh'.

Ga' hlëeh' Jesús kih' he' sa' kih' hih' jne'

16 Jmi' ma' sa' kuh' huh' hnäh' jee' hlëeh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee' hnäh' lii' he' ti' meeh' hoh' hnäh' lä' jmee' dsa' hi' jmaä' hñii' mi' te'. Hi' he' jmeey' lii' mo' nê' mah' jëe' dsa' kiyh' he' sa' kuh' hih'. Ma'ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', ko' ja' ba' hñiih' ma' liyh' jñeey'.

17 Pero hne', ma' sa' kuh' huh' jee' hlëeh' kyaah' Dio, ja' jñah' lleh' mah' gyih' mo' nêh'.

18 Mah' lä' ja', sa' lä' leeh' cha' né' dsa', he' sa' kuh' huh'. Kih' Täa' hi' sa' jnääh' ba' lä' leeh'. Hi' lä' ja', Täa' kyaah' hi' jëe' lä' jëe' he' sa' jnä', mi' hmaayh' kyah' to' lo' nê' lä' jëe' dsa'.

Ga' hlëeh' Jesús kih' he' la' hmooh' (Lc. 12:33-34)

19 Ta' wa' hnooh' hnäh' lla' mah' jmi' gyuu' la' cha' miih' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jëeh' jee' la' chaq' jah' jwë' cha' miih' hi' hya' tu' juuh' lä' jëe' he' llu'. Hi' dsa' taah' dsa' hii' mah' hii'.

20 Hnooh' hnäh' mah' lla' mah' gyuu' ya' jwi' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jee' ja' sa' chaq' jah' hi' jwë' ni' sa' hya' tu' juuh' ka' läh'. Hi' jee' ja' sa' chaq' dsa' hii' mah' hii'.

21 Ha' jiih' jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o' jøh' dsë'.

Wa' je' kih' jmi' ngo' jnän' (Lc. 11:34-36)

22 Mi' nê' jne' la' lä' koh' wa' je' kih' jmi' ngo' jnän'. Lä' ja', cher'mah' mi' nêh' la' llu', lä' kaq' jmi' ngo' kyah' ngë' jee' wa' je'.

23 Pero cher'mah' la' hñiih' mi' nêh', ga' lä' kaq' jmi' ngo' kyah' ngë' jee' na' hoo' ba'. Lä' ja', cher'mah' wa' je' he' cha' kyah' la' na' hoo' ba', ha' koh' sa' na' hoo' jee' ngëh'.

Sa' le' jmee' jne' he' kih' Dio mah' jmee' jne' he' kih' kuu' (Lc. 16:13)

24 Ni' jaa' sa' lä' keh' jmi' jmee' he' kih' uu' dsa' kaah'. Jëeh', jmeey' na' hääh' jaa'

mah' lä'hnääh' hĭ- jñah'. Mi'tey' kih' jaa' mah' mi'kwayh' hĭ- jñah' he'. Sa' lä'këh' hnäh' jmiĭ' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' kih' kuu' ka' läh'.

Ga'häq' Dio kwee- go'te' lä'jēē' hĭ- laq' kyaqy'

(Lc. 12:22-31)

²⁵ He'ja' jwēēhn' hnäh': Ta' ka' hnäh' huud'sē' ha' lä' dsa'ngēēy' hnäh', hee' na' kuh'huh' hnäh'. Ta' ka' hnäh' huud'sē' kih' jmi'ngo' kyah' hnäh', ha' lä' tēēh' hnäh' hmiĭh' he' këh' hnäh'. ¿Che' sa' kyee' ga' he' chaq' hnäh' lä'koh' ga' he' kuh'huh' hnäh'? ¿Hi' che' sa' kyee' ga' jmi'ngo' kyah' hnäh' lä'koh' ga' hmiĭh' he' këh' hnäh'?

²⁶ Jēē' da' hnäh' lä'koō' la' kih' ta' hĭ- hēē' jwē' nē' lle'. Sa' cha' jngēēy' ni' sa' chooyh' miĭ, ni' sa' llay' llu' miĭ' kiyh'. Pero Tää' jñän' hĭ- gya' gyuah', ma'ra' he' ääh' bih'. ¿Che' sa' kyee' ga' hnäh' lä'koh' ga' ta' he'?

²⁷ ¿Hi' hnäh' leh' jmeeh' saa' ga' koō' lēē', kih' he' jmeeh' hnäh' cha' miĭh' huud'sē'?

²⁸ '¿He'la' jmeeh' hnäh' cha' miĭh' huud'sē' kih' hmiĭh' he' këh' hnäh'? Jēē' da' hnäh' ha' lä' dsa'kwaq' wale' jee' nuu'. Sa' cha' ta' jmee', ni' sa' hwēē' wa'ñe'.

²⁹ Pero jwēēhn' hnäh'. Ma'ke' na'hñaa'h' la' hmiĭh' he' ga'këh' rey Salomón, sa' ga'lyih' ma' këyh' hmiĭh' he' la' na'hñaa'h' lä'koō' la' wale' ja'.

³⁰ Cher'mah' lä'ja' ga' jmee' Dio na'hñaa'h' wale' he' choo' nē' nuu' na', mah' hō' jē' dsa' neh' hwĭj, ha' ga' sa' jmääh' hnäh' llu', dsa' hĭ- miĭh' go'te' ba' dsoo' dsē'.

³¹ He'ja' mo'to' ka' ga' hnäh' huud'sē' jwah' hnäh': "¿Hee' na' kih'hĭh' jñää'h', hee' hmiĭh' kyeh' jñää'h'?"

³² Jēēh', lä'jēē' hĭ- sa' ma'heēh' kih' Dio hnooyh' lä'jē' he' ja' jmah' ba'. Pero Tää' jñän' hĭ- gya' gyuah' ya' jwiĭ' ma'ñey' ba' he' jmee' biĭ' jñän' kih' jee' lä'jē' he' ja'.

³³ Hnää'h' da' hnäh' to'nē' Dio hĭ- laq' dsa'ta' jōēh' jñän' hi' jmee' hnäh' he' llu' jmah' ba' lä'koō' hnōōy' hñiĭy'. Lä'ja' ba' hñah' hnäh' lä'jē' he' jmee' biĭ' kyah' hnäh' ka' läh'.

³⁴ He'ja' ta' ka' hnäh' huud'sē' kih' hō', jēēh' hō' lä'cha' jyoh' ga' huud'sē' he' jmeeh' hnäh'. Heēh' ba' hnäh' koō' jmiĭ' koō' jmiĭ' lä'koō' te' he' chaq' hnäh'.

7

Sa' ga'tēē' jne' jēēn' kih' jñah'

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Ta' ka' hnäh' kwaqat' kih' jñah' mah' sa' ka' Dio kwaqat' kyah' hnäh'.

² Jēēh', Dio ka' kwaqat' kyah' hnäh', ja'ba' lä'koō' kah' hnäh' kwaqat' kih' jñah'. Lä'koō' te' ka' hnäh' kwaqat' kih' jñah', ko'ja' hñiĭh' te' ka' Dio kwaqat' kyah' hnäh'.

³ He'la' jēēh' wa'hlōō' he' hä' mi'nē' oōh' mah' sa' jēēh' da' wa'hlōō' juuh' he' hä' mi'nēh' hñaa'h'?

⁴ Ha' lä'ja' jwiĭh' oōh': "Kwa' da' wa'llen' wa'hlōō' he' hä' mi'nēh'", mah' hä' ba' kyah' hñaa'h' he' juuh' ga'?

⁵ He' ba' che' ta' juuh' hne'! Lle' da' jāā' wa'hlōō' juuh' he' hä' mi'nēh' hñaa'h'. Ja' ga' na' jēēh' kwee' mah' lleh' wa'hlōō' he' hä' mi'nē' oōh'.

⁶ Ta' kwēēh' hnäh' dsii' he' la' na' jōō', wa'ra' ga'jeeyh' mah' gi'hnäy' kyah' hnäh'. Ta' jwä' hnäh' kuuy' he' la' hmooh' kyah' hnäh' cha'nē' cha'ñe', wa'ra' ga'hee' ga'soyh'.

Hnōō' hnää'h' jne' Dio lä'kqaq' tuh-dsē' jne'

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ngüĭ' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnōōh' da' hnäh' mah' jñää'h' hnäh'. Tee' hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'.

⁸ Jēēh', lä'jēē' hĭ- ngüĭ, hyoyh' ba'. Hĭ- hnooh', jnōōyh' ba'. Hĭ- tēē' ho'haah', nä' ba' ho'haah' kiyh'.

⁹ ¿Ha' lä'ja' kwēēh' hnäh' chih' kyaah', koō' mi'kuuy' wa'ra' ga'ngüy' he'ñiĭh'?

¹⁰ Hi' cher'mah' ga'ngüy' kuyh' jaa' hmooh', ¿ha' lä'ja' kwēēyh' jaa' miĭh'?

¹¹ Ma'ke' hlēēh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwēēh' chih' kyaah' he' llu'. Joh' ga' he' llu' sa' kwa' Tää' hĭ- gya' gyuah' kih' lä'jēē' hĭ- ngüĭ' kiyh'.

¹² He'ja', lä'jē' he' hnooh' hnäh' jmee' dsa' kyah' hnäh', ja'ba' lä'ja' jmee' hnäh' kiyh' ka'läh'. Juu' la' jēēh' kwee' kyaah' ley' he' ga'sii' Moisé' kyaah' lä'jē' he' ga'sii' lä'jēē' hĭ- ma'ngēē' juu' kih' Dio.

Lä'tō' ho'haah'

(Lc. 13:24)

¹³ Go'taah' hnäh' ta' jwē' dsu'. Jēēh', ja' la' ho'haah' hi' hu' la' jwē' he' dsoo' jee' dsa'heē' dsa'. Jwēē' dsa' hĭ- dsa'taah' ta' ja'.

¹⁴ Dsu' la' ho'haah' hi' dsu' jwē' he' jmee' chaq' dsa'. Miĭh' go'te' ba' dsa'taah' ta' ja'.

Mi' kih' jmee' lii' ha' lä' la' chaah' hma'

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Häā' hnäh' hñaa'h' kih' hĭ- ga'nää' lä'koh' hĭ- ngēē' juu' kih' Dio ba'. Ya' nääy' jee' kyah' hnäh' jmääh' hñiĭy' hwaay' lä'koō' jaa' borrego. Pero ta' neh' tuh-dsēy', laay' lä'koō' jaa' jah' hĭ- häā'.

¹⁶ Kyaah' he' jmeey' ja', lä'jñä' ha' lä' laay'. Ha' lä'ja' chooh' dsa' mi'jēh' kih' chaah' toō'. Ni' mi'higo sa' chooh' dsa' kih' chaah' toō'.

¹⁷ Jēēh', lä'jē' chaah' hma' he' llu', hii' miĭ' he' llu' ba'. Hi' lä'jē' chaah' hma' he' hñiĭh', hii' miĭ' he' hñiĭh'.

18 Lā-jē+ chaah' hma- he- llu', sa- le' hii' mii' he- hlih'. Ni- chaah' hma- he- hlih', sa- le' hii' mii' he- llu'.

19 Ga-lā-jē+ chaah' hma- he- sa- hii' mii' he- llu', hnā' dsa- mah' tooyh' cha'je-.

20 He- lā-jā-, lā-jnā' ha- lā- laa' dsa- kyaah' ta' kih'.

Ja- lā-jēē+ dsa- dsa-taah' jee' jmee' Dio hih-

(Lc. 13:25-27)

21 Ja- lā-jēē+ hi- jāh' kin-: "Dsa-jōoh' kyaan+, Dsa-jōoh' kyaan+", dsa-taah' jee' jmee' Dio hih-. Ma-la- hi- jmee' lā- hyoh- dsē' Tāā' kyaan+ hi- gya' gyuhh', hi- he' ba' dsa-taah'.

22 Wa-ra- ga-tē' jee' llaa' jmi-gyuu+, jwēē' dsa- jāh' siyh' jnā': "Dsa-jōoh' kyaan+, Dsa-jōoh' kyaan+, ja' kyaah' mada' he' ga'jmeeh' ga'kwa' jnāāh' juu' kyah', kyaah' mada' kyah' ga'hwēē' jnāāh' hi'-sa-llu', hi' kyaah' mada' kyah' ga'jmeē' jnāāh' he- juh-gaa'?"

23 Ma'ja- jeehn' kih' dsa- he': "Jih'koh' sa- ga-lā-kyuun' hnāh'. Go-nāā' hnāh' kyah', hnāh' hi- tēē' jmee' he- hlih'."

Ga'jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo-

(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24 He-ja-, hi- nuu- juu' kin+ mah' jmeey' lā- jwahn-, hi- he' laa' lā-koō- jaa- dsa-nuuh- hi- cha- huu'dsē- llu' kih'. Ga'jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo-.

25 Ja' jma', ga'juuh' jmi- hi- ja' lle' nē' kih' hne'. Pero sa- ga'toh', jēēh' ma' chih' nē' kih' kuū' hloo-.

26 Pero hi- nuu- juu' kin+ mah' sa+ jmeey' lā- jwahn-, hi- he' laa' lā-koō- jaa- dsa- too- hi- ga'jmeē' hne' kih' nē' mi'sii'.

27 Ja' jma', ga'juuh' jmi-, ja' lle' tā' ga'jmeē' wii' kih' hne' ja-, mah' ga'toh'. Ga'heē' lā-jē- go-te- ga'jāh' Jesús.

28 Ma' ga-dsaa' ga'hlēēh' Jesús juu' la-, lā-jēē- dsa- hi- ma' tāāh' jee' ja-, ma' jēē- dsayh' ha- lā-la' juu' he- ma' kway-.

29 Jēēh' ma' hlēēyh- dsa- lā-koō- jaa- hi- jmeē' hih'-ba', ja- lā-koh' ma' jmeē' ta-jwoh' kyaa' ley.

8

Ga-mi-hlāā' Jesús jaa- hi- ma' dsaah' hmih'hōō'

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Lā-koō- ma' ga'jnāā' Jesús nih' lle'koh' ja-, jwēē' dsa- ga'lla' lle' kaah' kiyh'.

2 Jee' ja- ga-ya-jāh- jaa- dsa- hi- ma' dsaah' hmih'hōō'. Ga'juuyh' jney' cha'nē' Jesús mah' ga'jāyh' siyh-:

-Dsa-jōoh' kyaan+, cher' mah' le', leh' ba' hne- cheh' dsoo' he- mi-sah' jnā'.

3 He-ja- ga-hii' Jesús ma-goo- mah' ga-kyey- nē' kih' dsa- he' mah' ga'siyh-:

-Le' ba', wa' dsa- che' ba' dsoo' kyah'.

Lā-chah' ja- ga-āāh' go-te- hmih'hōō' ja-.
4 Ja- ga'jāh' Jesús siyh-:

-Jēē' da-, ta' jmeeh' juu' kih' ni- jaa-. Gwa- go-hāāh' hñāah' kih' jmi-dsa-. Kye- miih- he- kwēēh' hñih' lā-hih' he- ga'jmeē' Moisé. Lā-ja- go'jme- mah' lā-ney- ma-jā' kyah'-ga'jāh' Jesús siyh-.

Ga-mi-hlāā' Jesús moz' kyaa' juu' hloō'

(Lc. 7:1-10)

5 Lā-koō- ma' ga'he' Jesús jwi- Capernaum, ja' jaa- juu' hloō' chuh- kih' Jesús mah' ga'chuyy' kyaah'.

6 -Dsa-jōoh' kyaan+, moz' kyaan+ na-kyaa' cha'neh- kin-, ja' jwēerte kiyh', mo-so' liih' goo- tiy- ga-jāyh' siyh-.

7 -Ni- ba' jnā' mi-hlāā' jnih'-ga'jāh' Jesús siyh-.

8 Mah' ga'jeeh- juu' hloō' he' siyh-:

-Dsa-jōoh' kyaan+, sa' cha- he- laa' jnā' mah' go'heh' cha'neh- kin-. Lee' ba' koō- jāh', mah' jā' ba' kih' moz' kyaan-.

9 Jēēh' jnā' ka-lāh-, chaa- hi- jmeē' mada' he' jmeen- kiyh', hi- tāāh' hloō' hi- jmeen- hih' kih'. Wa-ra' ga'jmeen' hih' kih' jaa': "Gwa- jee' oo", dsooy' ba'. Wa-ra- ga'jwiin' jñah': "Ña- ta' la-", jāy- ba'. Hi- wa-ra- ga'jwiin' moz' kyaan-: "Jmeē' he- la-", jmeey' ba'.

10 Peer' ga'jēē' dsah' Jesús ma' ga'nuuy' juu' kih' dsa- he'. Mah' ga'siyh' lā-jēē- hi- ma' chaa' kaah' kiyh'.

-Ma-ra' ju'dsoo' jwēēhn- hnāh', lā-kaa- hwa' Israel sa' ma' jnāāhn' ni' jaa- dsa- hi- dsoo' dsē' lā-koō- dsoo' dsē' dsa-nuuh- la-.

11 Jwēēhn- hnāh', lloo- koō- jmi- jwēē' dsa- ya-nāā' ta' kye' ta' ni- hi- dsa-taah' kuh' ma-nuu- ko-jōh' kyaah' Abraham, kyaah' Isaac, hi' kyaah' Jacob gyuhh' ya'jwi' kih' Dio.

12 Pero dsa- Israel hi- ma' laa' kwaat- dsa-taah' jee' jmeē' Dio hih-, hi- he' jwāā' dsih' ta' ka'hne- jee' na-hōō-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha'jāy'.

13 Ja- ga'jāh' Jesús siyh- juu' hloō' he': -Gwaah' ba' hne' kyah', wa' le' kyah' ja-ba' lā-koō- ma- lā-dsoo' hoh'.

Lā-chah' ja-, ga'jā' kih' moz' kyaay'.

Ga-mi-hlāā' Jesús ma' choo' Pee'

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Ma-ngēē' he- ja-, nēē' Jesús cha'neh' kih' Pee'. Jee' ja- ga'jēēy' ma'choo' Pee' na-kyaa' dsaayh' kyaah' llii'.

15 Mah' ga'sooh' Jesús ma-gooy-. Lā-chah' ja- ya-hii' llii' kiyh'. Ga-nooy' jee' ma' kyaay' mah' ga'lōoy' jmeey' ta'he' kih' lā-jēē-.

Ga-mi-hlāā' Jesús jwēē' dsa-dsaah'

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Ta- ga-nuu- ja-, na-jāā- dsa- cha'nē' Jesús jwēē' hi- ma' kye- jmi-llē' hlih'.

Kyaah' koo- ga-hleeyh' ba' ga-hweey' jmi-ll'e' hlih' he' hi' ga-mi-hlaay' la-jee' ga' dsa-hi- ma' dsaah'.

17 Mah' la'ja- la'te' he' ga-jah' Isaia hi- ma' ngeee' juu' kih' Dio la' ma' ga-jayh': "Huiy' ba' ga-kay' ne' kiyh' la-je' dsoo' jnan', hi' ga-kooy' la-je' dsoo' jmi'wii' jnan' ka-lah'."

Dsa-hi- ma' hnø' ma' jmee' ko-jøh' kyaah' Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Ma' ga-je' Jesús jwee' dsa- ma' taah' la-ku' la-ji' kiyh', ga-jmeey' mada' kyaa' jnaah' discipulo kyaay', he' ga-mi-llu' jnaah' na'moo' mah' haa' jnaah' ko-jøh' kyaayh' ta-hngaah' ko-taa' jmi'juuh'.

19 Ja-ga' ga'lloo' jaa- ta-jwoh' kyaa' ley, ga-siyh':

-Ta-jwoh', niin' kyaah' hne- wa' ha- cha- ha- jee' ga'llooh'.

20 Mah' ga-jah' Jesús siyh':

-Cha- ba' too- jee' gwii- hyah-, cha- ba' sii- kih' ta' hi- hee- gyuuh'. Pero Hi' ga-le'ngo' la' sa' cha' jee' jay'.

21 Jnah' discipulo kyaay' ga-siyh':

-Dsa-jøgh' kyaan-, kwa' jwe' kin- na-haan- to-nee' taah' kyaan-, ja-ga' niin' kyaah' hne-.

22 Mah' ga-jah' Jesús siyh':

-Na- ba' hne' kyaah' jna'. Wa' haa' ba' dsa- na' juu' hlii' kyaa'.

Ga'jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii' (Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 La- ma' ga-he' Jesús neh- na'moo', ga-nø' jnaah' discipulo ko-jøh' kyaayh'.

24 Ni' juu' ga' sa- cha- ja' koo- lle' ta', ga-hii' goo- jwërte. Ga-hluh' jmi- la-jiih' ga-haa' neh- na'moo'. Pero ma- na-gwii- ba' Jesús.

25 He-ja- jnaah' discipulo kyaay' na'chaa' jnaah' jee' ma-na-gwiiy- mah' ga-chiih' jnaah':

-Dsa-jøgh' kyaan-, laa' jne', ma-tøøhn' jee' juu' ba' jne' la-.

26 Mah' ga-siyh' jnaah':

-¿He-la' gah' hnäh'? Miih- go-te' ba' dsoo' hoh' hnäh'.

Ja-ga' ga'noo' Jesús, ga-jmeey' hih- ga-jä' tii' lle' hi' ga-jmeey' hih' ga-jä' tii' jmi-ll'e'. La-ja- ba' ga-jä' ti'sih' ga-la-je'.

27 Peer' ga-je' dsah' jnaah', mah' ga-jah' jnaah':

-¿Hii- ba' dsa- na'? La-kye- lle' kyaah' jmi- nuuh' kiyh'.

Ga-hwee' Jesús jwee' jmi-ll'e' hlih' hi- ma' jøø' kih' dsa'

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 La-koo- ma' ga-lla-nøø' jnaah' ta' hngaah' ko-taa- ja-, jee' la' hwa' kih' Gadara, ya-naa' uu' dsa- nuuh' hi- ma' jøø' jmi-ll'e'

hlih' kih', ga-mi-jeey' Jesús. Dsa- he' ga-hwee- jee' la' to-høø' kih' hlii'. Häay' jwërte, sa' ma' kway' jwe' ma' dsa-ngee' ni' jaa- dsa- ta-jwe' ja-.

29 Mah' ga-hooyh' ki-gaa-, ga-jayh':

-¿Hee- ba' kih' he' ma-nēh' jee' tøøh' jnaäh' la-, hne- Jesús Joø' Dio? ¿Che' ma-nēh' mah' heeh' jnaäh' wii' jaa' sa' ga' ma'lloo' jmi'?

30 Hu' miih- jee' ma' taayh' ja-, ma' taah' koo- naa' ne' ma' kuh- nuu'.

31 Ga-chuu' lle' hlih' he', ga-siyh' Jesús:

-Cher' mah' ga-hweeh' jnaäh', kwa' jwe' kyaa' jnaäh' dsa' tooh' jnaäh' kih' ne' hi- taah' oo'.

32 Mah' ga-jah' Jesús siyh':

-Go- naa' hnäh' ja-.

Mah' ga-hweey-, ga-naay' ga-taayh' tuh-dsē' ne' he'. La-chah' ja-, la-jeē' ne' he' ga-kyuu'. Ma' ga-teey' koo- lle' hwa', ko-dsoo' jwe' ba' ga-saay' cha'jmi- juuh-. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmi-.

33 Dsa- hi- ma' hää' ne', ga-naa' ko-chih' cha-hlii' ta' jee' jwi- na'jmeeyh' juu' ha- la- ga-la' kih' ne', hi' ha- la- ga-la' kih' dsa- hi- ma' jøø' lle' hlih' kih'.

34 He-ja- ga-la-jeē' dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-, ga-hweey- mah' ga-naay' ga-mi-jeey' Jesús. Ma' ga-jeey', ga-chuuy' kyaayh' mah' wa' laayh' jee' ja-.

9

Ga-mi-hlaa' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- tii' (Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Ma-ngee' he' ja-, ga-he' Jesús ka-läh' neh- na'moo' ngaayh' ta' hngaah' ko-taa- ta' jwi- kiyh'.

2 Ma' ga-laayh' ja-, na-jää- dsa- cha-nēy' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo- tii' na' kyaa' ne' jii'. Ma' ga-jeē' Jesús dsoo' ba' dsē' dsa- he', he-ja- ga-jayh' siyh' hi- sa' liih' goo- tii':

-Wa' nōh' hoh' gyuu- kyaan-, ma-na-che' ba' la-je' dso'kye- kyah'.

3 Jee' ja' ma' taah' ko-lla' ta-jwoh' kyaa' ley. Hi- he' ga-jmee' huudse- he' ga-hleeh' Jesús la-ja- he' ga-mi-kwayh' Dio ba' ja-.

4 Pero ga-la-liih' ba' Jesús he' huudse- ma' jmee' dsa- he', he-ja- ga-jayh':

-¿He-la' jmeeh- hnäh' huudse- hlih' la-na'?

5 ¿Hee- ga- na- sa' jweeh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa' hi- dsaah': "Ma-na-che' dso'kye- kyah'", o he- chiih' jnih': "Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah'?"

6 He-ja- jmeen- he- jweeh- ga' mah' la-ngeeh' hnäh', Hi' ga-le'ngo' la- ba' na-ngē' jwe' jmi-gyuu- mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja-ga' ga-jah' Jesús siih' hi- sa' liih' goo- tii':

—Jnā' jwahn' noo', kii' jii' kyah', gwaah' cha neh' kyah'.

7 He' ja' ga' noo' dsa' he' ngaayh' cha neh' kiyh'.

8 Ma' ga' jēē' dsa' ngaah' hī' ma' dsaah' he', ga' lā' dsaā' dsēy' cha' miih' mah' ga' jmeey' juuh' kih' Dio, ta' la' kih' he' ga' kwēēyh' cha' miih' be' jaa' dsa' ņuuh' mah' mi' hlāāy' dsa' dsaah'.

Ga' tēēh' Jesūs Matā' (Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Lā' ma' ya' hēē' Jesūs jee' ja', ga' jēēy' jaa' dsa' ņuuh' hī' chee' Matā', hī' ma' gya' nē' ta' kih' kooy' ku' sih'. Mah' ga' jāyh' siyh'.

—Nā' wa' jmeen' ko' jōh'.

He' ja' ga' nooy', ga' jmeey' ko' jōh' kyaah' Jesūs.

10 Pero he' ga' la'. Ma' gya' Jesūs kuh' hih' cha' neh' kih' Matā'. Jwēē' dsa' hī' ma' kooy' ku' sih' hī' jñah' dsa' wa' hī' cha' hī' ma' tāāh' nē' mes' kuyh' ko' jōh' kyaah' Jesūs hī' kyaā' jnāāh' discipulo kyaay'.

11 Ma' ga' jēē' dsa' fariseo, heh' ga' jmeey' lā' ja', mah' ga' jāyh' siyh' jnāāh':

—¿He' la' kuh' ta' jwōh' kyaah' hnāh' ko' jōh' kyaah' dsa' hī' kooy' ku' sih' na' hī' kyaah' jñāh' dsa' wa' hī' cha' hī'?

12 Ma' ga' nuu' Jesūs juu' ja' mah' ga' jāyh'.

—Sa' jmee' bi' tē' mē' kih' dsa' hī' lluu', kih' dsa' dsaah' ba' jmee' bi'.

13 Go' nāā' hnāh' mi' tēē' hnāh' hñāah' he' hnōō' jāh' juu' la'. “Hnoon' wa' lā' ņih' hoh' hnāh' ba', sa' hnoon' he' jēēh' hnāh' jah' nē' na' hyoo", ga' jāh' Dio. Sa' ma' jan' kih' hī' lluu', kih' hī' cha' dso' kye' kih' ba' ma' jan', mah' wa' dsa' jēeyh' kyaah' Dio.

Ga' ngū' dsa' juu', he' la' sa' tu' discipulo ko' hwēē' he' kuh' hīyh'

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Ja' ga' ya' nāā' dsa' hī' ma' ga' nāā' kyaah' Jwaā', ga' mi' jēey' Jesūs mah' ga' ngūy' juu' kiyh'.

—¿He' la' ma' la' jnāāh' ba' kyaah' fariseo, ko' lla' jiih' ba' sa' kih' hih' jnāāh' jee' ngū' jnāāh' kih' Dio, mah' sa' jmee' lā' ja' discipulo kyaah'?

15 He' ja' ga' jāh' Jesūs siyh'.

—Sa' cha' ti' meeh' dsē' hī' tāāh' jee' dsa' jēē' goo' dsa' ta' ko' jiih' gya' dsa' ņuuh' hī' dsa' jēē' goo' jee' ja'. Pero lloo' kooy' jmi' wa' ra' ga' llee' dsa' dsa' ņuuh' hī' dsa' jēē' goo' he'. Ma' ja' ga' tu' dsa' kyaay' he' kuh' hih' mah' chuyy' kyaah' Dio.

16 Ni' jaa' dsa' sa' kwa' kiyh' tōoy' hmiih' hmēē' nē' hmiih' ma' gyuh'. Jēēh', hmiih' hmēē' dsa' dsuh' mah' jmee' dsa' gyii' hmiih' ma' gyuh' cha' ga' miih'.

17 Hi' lā' ja', ni' jaa' dsa' sa' kwa' kih' chiyh' jmi' mi' jēh' hmēē' neh' lloo' ma' gyuh'. Cher' mah' ga' chih' dsa' he' hmēē' ja' neh' lloo' ma' gyuh', chah' ba'

gyii', jēēh' sa' kwa' jwē' āā'. Tuu' jmi' mi' jēh' hmēē' hi' hee' lloo' ka' lāh'. He' ja' neh' lloo' hmēē' ba' dsa' hoo' jmi' mi' jēh' hmēē'. Mah' lā' ja' ba' mi' hee' ko' jōh' lā' tō'.

Jō' mi' Jairo kyaah' jaa' dsa' mē' hī' ma' dsaah'

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ta' ko' jiih' hlēēh' gyih' lā' ja', ma' ga' lloo' jaa' dsa' jōōh'. Ga' juuyh' jnēy' cha' nē' Jesūs, mah' ga' jāyh'.

—Gyuu' mē' kyaan', kooy' ma' juu' ba'. Man' mah' go' kyeh' gooh' nē' kiyh' mah' lā' jiiyh'—ga' jāh' dsa' jōōh' he'.

19 Mah' ga' noo' Jesūs jee' ma' gya', ga' lla' lley' kaah' kih' dsa' he', hī' ga' nōō' jnāāh' ko' jōh' kyaayh'.

20 Jee' ngooy' ja', jaa' dsa' mē' hī' ma' hya' gya' tō' jī' nē' jēē' dsoo' kih', ga' llooy' ta' ka' lloo' Jesūs mah' ga' su' miih' cha' gooy' cha' hoo' sa' hmiih' kiyh'.

21 Jēēh' ma' laay': “Wa' ra' jāh' kih' kooy' tēēn' su' miih' cha' goon' sa' hmiih' kiyh', hlāān' go' te'.”

22 Ma' ga' jēēh' Jesūs hñii', ga' jēēy' dsa' mē' he' mah' ga' siyh'.

—Wa' jēē' hoh' gyuu' kyaan'. Kih' he' ma' lā' dsoo' hoh' kin', ma' hlaah' ba' hne'.

Lā' chah' ja' ga' jā' go' te' kih' dsa' mē' he'.

23 Lā' ma' ga' lloo' Jesūs kih' dsa' jōōh' he', ga' jēēy' tē' hī' ma' tāāh' juu' luu' hma' ta', hī' ma' tāāh' dsa' ki' hoooh'.

24 Mah' ga' siyh' lā' jēē' dsa' he'.

—Hwēē' da' hnāh' jee' la'. Chih' mē' na' sa' na' juu', hī' na' gwū' ba' na'.

Mah' ga' mi' kwah' dsa' kih' Jesūs, ma' ga' jāyh' lā' ja'.

25 Ma' ga' hwēē' dsa' he' ta' ka' hne', ga' hey' jee' na' kyaā' chih' mē' he'. Ga' sooyh' gooy'. Hi' lā' chah' ja' ga' noo' chih' mē' he'.

26 Lā' kaa' hwa' ja' ga' nuu' dsa' juu' ja'.

Ga' mi' hlāā' Jesūs uu' dsa' tuu'

27 Lā' ma' ya' hēē' Jesūs jee' ja', uu' dsa' tuu' ma' chaa' kaah' kiyh', chuyy' kyaayh'.

—¿Wa' lā' ņih' hoh' kyaā' jnāāh', hne' laah' sa' ju' kih' David!

28 Lā' ma' ga' he' Jesūs cha' neh', ga' mi' jāh' dsa' tuu' he' kiyh', mah' ga' jāh' Jesūs siyh'.

—¿Che' laah' hnāh' dsoo' lihn' jmeen' he' na'?

—Leh' ba' hne' Dsa' jōōh' kyaan'—ga' jāh' dsa' tuu' he'.

29 Ja' ga' ga' chuy' mi' nē' dsa' tuu' he', mah' ga' siyh'.

—Wa' le' kyah' hnāh' lā' kooy' ma' lā' dsoo' hoh' hnāh' kin'.

30 Lā' chah' ja' ga' na' mi' nē' lā' uu' dsa' tuu' he'.

Pero ga⁺taah⁻ Jesús juu⁺ ga⁺chuu⁺
cha⁺ miih⁻ kyaah⁺ dsa⁻ tuu⁺ he⁺, ga⁺siyh⁻:

—Sa⁺ wa⁺ lä⁻ ñe⁻ ni⁻ jaä⁻ dsa⁻ kih⁺ he⁺ la⁻.

³¹ Pero lä⁻koö⁻ ga⁺hwëë⁻ bih⁺ jee⁺ ja⁻,
ga⁺løøy⁺ hlëëyh⁺ kih⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁺ ja⁻.

Ga⁺mi⁻hlää⁻ Jesús jaä⁻ dsa⁻ koo⁻

³² Koö⁻ ma⁺ hwëë⁻ ba⁺ dsa⁻ tuu⁺ he⁺ jee⁺ ja⁻,
ma⁺ ga⁺lla⁻nää⁻ dsa⁻ hi⁻ jää⁻ jaä⁻ dsa⁻ koo⁻
hi⁻ ma⁺ kye⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺.

³³ Lä⁻koö⁻ ma⁺ ga⁺llëe⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁺
he⁺, ga⁺løø⁺ hlëëh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ koo⁻ he⁺.
Peer⁺ ga⁺lä⁻dsaä⁻ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁻ jëë⁻
jee⁺ ja⁻.

—Jih⁺koh⁺ sa⁺ ma⁺ jëë⁻ jne⁻ lä⁻na⁻ hwa⁺ Is-
rael la⁻ —ma⁺ jäyh⁺.

³⁴ Pero dsa⁻ fariseo ma⁺ jäh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaä⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ ba⁺ na⁻
kwa⁻ be⁺ kiyh⁺ mah⁺ hwëëy⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺.

Peer⁺ ga⁺lä⁻ñih⁺ dsë⁻ Jesús kih⁺ dsa⁻

³⁵ Ga⁺ngëë⁺ Jesús ga⁺lä⁻kaa⁻ jee⁺ hla⁻ jwi⁻
kaah⁺ jwi⁻ mäh⁻, ma⁺ mi⁻tëëy⁻ dsa⁻ neh⁻
gwah⁺ kih⁺ jee⁺ jwi⁻ ja⁻, ma⁺ kway⁺ ju⁺hmëë⁻
lä⁻koö⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺, hi⁻ ma⁺
mi⁻hlääy⁻ dsa⁻dsaah⁺ hi⁻ ma⁺ jñuuyh⁻ dsoo⁻
jmi⁻wii⁻ kih⁺ dsa⁻.

³⁶ Lä⁻koö⁻ hä⁺ ma⁺ jëëy⁻ jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻
dsa⁻ nää⁻ cha⁺nëy⁺, ga⁺lä⁻ñih⁺ dsëy⁻kih⁺. Jëëh⁺,
ma⁺ na⁻ hëëy⁺, ga⁺nääy⁻ na⁻saa⁻ na⁻jñëëy⁻.
Ma⁺ laay⁺ lä⁻koh⁺ borrego hi⁻ sa⁺ chaä⁻ juu⁻.

³⁷ He⁺ ja⁻ ga⁺siyh⁻ jnääh⁺ discipulo kyaay⁺:
—Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁻, cha⁺miih⁻ he⁺ ma⁺le⁻
chooh⁺ jne⁺, pero miih⁻ go⁻te⁻ ba⁺ dsa⁻ hi⁻
tääh⁻ jmee⁻ ta⁻.

³⁸ He⁺ ja⁻ chuü⁺ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ kyaah⁺
dsa⁻ juu⁺ ta⁺ mah⁺ cheëy⁺ jwëë⁻ hi⁻ chooh⁺ ta⁺
kiyh⁺.

10

*Ga⁺hñaa⁺ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁺ apóstole
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)*

¹ Ja⁻ga⁺ ga⁺tëëh⁻ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁺
jnääh⁺ discipulo kyaay⁺, ga⁺hñaa⁺ jnääh⁺
mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ta⁺ kiyh⁺. He⁺ ja⁻ ga⁺hñah⁺
jnääh⁺ be⁺ he⁺ hwëë⁻ jnääh⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺,
hi⁻ mi⁻hlääy⁻ jnääh⁺ dsa⁻ kih⁺ na⁻ ku⁺ na⁻ngii⁻
dsoo⁻.

² Lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁺ jnääh⁺ apóstole kyaay⁺,
ma⁺ cheë⁻ jnääh⁺ lä⁻la⁻: To⁻në⁻ he⁺ Simón hi⁻
ma⁺ cheë⁻ Pee⁺, kyaah⁺ Andre⁺ øøyh⁺, Jacobo
he⁺ joö⁺ Zebedeo kyaah⁺ Jwaa⁺ øøyh⁺,

³ Felipe he⁺, kyaah⁺ Bartolomé, Tamá he⁺
kyaah⁺ Matá hi⁻ ma⁺ koö⁻ ku⁺sih⁺, Jacobo he⁺
joö⁺ Alfeo, kyaah⁺ Lebeo hi⁻ ma⁺ tëëh⁻ dsa⁻
Tadeo,

⁴ Simón dsa⁻ cananita he⁺, kyaah⁺ Juda
Iscariote hi⁻ ga⁺ngëë⁻ Jesús.

*Ga⁺cheë⁻ Jesús dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺ kway⁺
ju⁺hmëë⁻
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)*

⁵ He⁺ ja⁻ ga⁺cheë⁻ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁺
jnääh⁺, mah⁺ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ kyaä⁺ jnääh⁺,
ga⁺jäyh⁺:

—Ta⁺ go⁻nää⁻ hnäh⁺ ta⁺ jee⁺ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻
sa⁺ laä⁻ judiu, ni⁻ ta⁺ go⁻taah⁻ hnäh⁺ jee⁺ jwi⁻
he⁺ na⁻hëë⁻ hwa⁺ Samária.

⁶ Go⁻nää⁻ hnäh⁺ jee⁺ tääh⁻ dsa⁻ judiu ba⁺,
hi⁻ laä⁻ lä⁻koh⁺ borrego hi⁻ na⁻hëë⁻.

⁷ Go⁻nää⁻ hnäh⁺ go⁻kwa⁻ hnäh⁺ juu⁺ la⁻:
Ma⁻ya⁻jäh⁻ he⁺ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺.

⁸ Ja⁻ mi⁻hlääh⁻ hnäh⁺ hi⁻ dsaah⁺, ja⁻
cheh⁺ hnäh⁺ dsoo⁻ hmih⁺ høø⁻, ja⁻ mi⁻jiih⁻
hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ na⁻ juu⁺, ja⁻ hwëëh⁻ hnäh⁺
jmi⁻lle⁻ hliih⁺. La⁺ ma⁺ hñah⁺ ba⁺ hnäh⁺ be⁺
na⁻, he⁺ ja⁻ ta⁺ koö⁻ hnäh⁺ jñëeh⁻ hnäh⁺ kih⁺
dsa⁻.

⁹ Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ ku⁺nøø⁻, kuu⁺ tøø⁻, ni⁻ koö⁻
ñe⁻ nøø⁻.

¹⁰ Ni⁻ ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ sa⁺tuh⁻ kih⁺ cha⁺jwë⁻,
ni⁻ ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁻ hmiih⁻ kyah⁺
hnäh⁺, ni⁻ mi⁻ he⁺ heeh⁺ hnäh⁺, ni⁻ hma⁻hu⁻
ka⁺läh⁺. Jëëh⁺ jaä⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻, lle⁻ kih⁺
hyoyh⁺ he⁺ kuyh⁺.

¹¹ Wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁺ ga⁺lla⁻nääh⁻
hnäh⁺, jwi⁻ kaah⁺ jwi⁻ mäh⁻, ja⁻ hnaah⁺
hnäh⁺ jaä⁻ dsa⁻ hi⁻ llu⁻ dsë⁻ mah⁺ jäh⁺ hnäh⁺
cha⁺neh⁺ kiyh⁺ lä⁻jiih⁻ hwëëh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻.

¹² Wa⁺ra⁺ ga⁺taah⁻ hnäh⁺ cha⁺neh⁺ kih⁺
dsa⁻, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ Dio kiyh⁺.

¹³ Cher⁺mah⁺ ga⁺heeh⁻ dsa⁻ he⁺
ma⁺jmeeh⁻ hnäh⁺ Dio kiyh⁺, jä⁻ na⁻jøø⁻
cha⁺neh⁺ ja⁻. Pero cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺heeyh⁻,
sa⁺ lä⁻jmää⁻ juu⁺ he⁺ ma⁺hlëëh⁻ hnäh⁺ ja⁻.

¹⁴ Cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺heeyh⁻ hnäh⁺ jee⁺
lla⁻nääh⁻ hnäh⁺ hi⁻ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺nuuy⁻
juu⁺ he⁺ kye⁺h⁺ hnäh⁺, ja⁻ hwëëh⁻ hnäh⁺
cha⁺neh⁺ ja⁻ o⁻ jee⁺ jwi⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺
wa⁺hløø⁻ he⁺ na⁻ beh⁺ ma⁺ tiih⁺ hnäh⁺.

¹⁵ Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁻ jwëëh⁻ hnäh⁺,
cha⁺ga⁺miih⁻ wii⁻ jëë⁻ dsa⁻ kih⁺ jee⁺ jwi⁻ jee⁺
sa⁺ heeyh⁻ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ jwi⁻ Sodoma
kyaah⁺ Gomorra wa⁺ra⁺ ga⁺të⁻ jee⁺ jmee⁻ Dio
jwiz⁻.

*Ga⁺jäh⁺ Jesús jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁺ cha⁻miih⁻
he⁺ wii⁻*

¹⁶ Nuü⁻ da⁺ hnäh⁺, jnä⁻ cheen⁻ hnäh⁺ laah⁺
hnäh⁺ lä⁻koh⁺ borrego hi⁻ ga⁺nää⁻ jee⁺ kih⁺
jah⁺ hää⁻. Hnøø⁻ leeh⁻ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ liih⁻
miih⁻, hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺ hwaah⁺ lä⁻koh⁺ jaä⁻
juu⁻.

¹⁷ Leeh⁻ hnäh⁺. Jëëh⁺, ngëë⁻ dsa⁻ hnäh⁺
kih⁺ dsa⁻ ta⁻. Jmi⁻baä⁻ dsa⁻ hnäh⁺ neh⁻ gwah⁺
kiyh⁺.

¹⁸ Kwaat⁻ kih⁺ juu⁺ kin⁻ ngëë⁻ dsa⁻ hnäh⁺
kih⁺ dsa⁻ ta⁻ kaah⁺ mah⁺ kwah⁺ hnäh⁺ ju⁺dsoo⁻
kin⁻ cha⁺nëy⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁺läh⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻
sa⁺ laä⁻ judiu.

¹⁹ Wa⁺ra⁺ ga⁺të⁻ jee⁺ ngëë⁻ dsa⁻ hnäh⁺ kih⁺
dsa⁻ ta⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ huü⁻ dsë⁻ ha⁻ lä⁻ hlëëh⁻
hnäh⁺ o⁻ ha⁻ lä⁻ juu⁺ kwah⁺ hnäh⁺. Wa⁺ra⁺

ga tē' jee' hlēeh' hnāh', Dio ba' kwa' juu' ha' lā' hlēeh' hnāh'.

²⁰ Jēeh', ja' he' hnāh' he' hlēeh' hnāh'. Jmī' llē' kih' Tāā' jnān' ba' ja' kway' juu' he' hlēeh' hnāh'.

²¹ Ngēē' dsa' 00h' kih' dsa'ta' mah' jngēeh' dsih'. Ja' ba' lā' ja' jmee' dsa' kih' joo' ka' lāh'. Chih' tee' kyaah' cho'jmii' lā' jiih' liyh' jngūyh' kih'.

²² Lā' jēē' dsa' jmee' na' h00h' kyah' hnāh' kwaat' kin'. Pero hi' kwēeh' dsē' lā' jiih' llaa', hi' he' ba' lāā'.

²³ Wa'ra' ga' jmeeh' dsa' hnāh', go' nāā' hnāh' ta' jyoh' jee' jwii'. Jēeh' ma' ra' ju'dsoo' jwēehn' hnāh', jāh' Hī' ga' lēē' ngo' la' jāā' sa' ga' ma' ngēeh' hnāh' lā' kaa' jwii' kih' hwa' Israel.

²⁴ Sa' j00h' ga' discipulo lā' koh' ga' ta' jwoh' kyaay'. Ni' moz', sa' j00yh' ga' lā' koh' ga' dsa' jūuy'.

²⁵ Lēē' ba' kih' discipulo jmeey' lā' koo' jmee' ta' jwoh' kyaay'. Lā' ja' ka' lāh' lēē' ba' kih' moz' jmeey' lā' koo' jmee' dsa' jūuy'. Hī' cher' mah' dsa' jūuy' cha'neh' ga' tēeh' dsa' Beelzebū, joh' ga' sa' jāyh' kih' hi' chaā' kiyh'.

Hī' kih' jmeen' gah' jne'

(Lc. 12:2-7)

²⁶ He' lā' ja', ta' wa' gah' hnāh' kih' hi' jmeeh' hnāh'. Jēeh', sa' cha' ni' miih' he' na' jlē', he' sa' lā' jnā'. Hī' lā' jē' he' na' hmāā', lloo' koo' jmi' lā' nē' dsa'.

²⁷ Lā' jē' he' jwēehn' hnāh' jee' na' hoo', hlēeh' hnāh' jee' jnā' wa' je'. Hī' lā' jē' he' jwēehn' hnāh' hñaa', wii' hnāh' gyūuh' hne' mah' hlēeh' hnāh' kī' gaā'.

²⁸ Ta' wa' gah' hnāh' kih' dsa' hi' jngiih' jmi' ngo'. Hī' he' sa' le' jngūyh' jmi' llē' kyah' hnāh'. Wa' gah' hnāh' kih' hi' lih' taah' hnāh' cha' je' lā' kye' jmi' llē' kyah' hnāh'.

²⁹ ¿Che' sa' hnēē' dsa' uu' gyūū' tā' kyaah' koo' nē' n00'? Pero ni' jāā' hi' he' sa' le' tāh' hwa' cher' mah' sa' ga' kwa' Tāā' jnān' jwē'.

³⁰ Lā' kye' jñū' lleh' hnāh' na' he' ga' lā' jē' kih' Dio.

³¹ He' ja' jwahn', ta' wa' gah' hnāh'. Kyeē' ga' hnāh' cha' ga' miih' lā' koh' ga' jwēē' gyūū' tā'.

³² Cher' mah' hi' ga' mi' jnāā' hñii' laay' kyaan' cha' nē' dsa', ja' ba' lā' ja' mi' jnāā' jnih' cha' nē' Tāā' kyaan' hi' gya' ya' jwii'.

³³ Pero cher' mah' hi' hmā' juu' he' laay' kyaan' cha' nē' dsa', ja' ba' lā' ja' jmeen' kiyh' ka' lāh' cha' nē' Tāā' kyaan' hi' gya' ya' jwii'.

Tēē' dsa' kwaat' kih' Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ta' wa' laah' hnāh', ma' jan' mah' jmeen' hii' tii' kih' dsa' jmi' gyūū'. Sa'

ma' jan' mah' hii' tii'. Ma' jan' mah' llan' hñii' ba'.

³⁵ Ma' jan' llan' hñii' mah' tee' jooj' kyaah' jmiiy'. Ja' ba' lā' ja' ka' lāh' chih' mē' kyaah' chooy' hi' ma' jooj' kyaah' ma' chooy'.

³⁶ He' ba' hi' chaā' koo' cha'neh', jmeey' na' hāāyh' dsa' kyaayh'.

³⁷ Hī' hnāā' cho'jmii' lā' koh' ga' jnā', sa' h00' kwaat' lēey' dsa' kyaan'. Hī' hnāā' jo' nūuh' jo' miy' lā' koh' ga' jnā', sa' h00' kwaat' lēey' dsa' kyaan'.

³⁸ Hī' sa' jāā' cru' kyaā' mah' jmeey' ko' j0h' kyaah' jnā', sa' kwa' kin' lēey' dsa' kyaan'.

³⁹ Hī' hnooh' ha' lā' jee' lā' chaay' llu', hi' he' juu' ba'. Pero hi' kwaā' hñii' juu' kwaat' kin', hi' he' ba' lāā'.

Hyoh' dsa' kyaā' Dio jñē'

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Hī' heeh' hnāh', jnā' ba' he' ma' heeyh'. Hī' hi' heeh' jnā', ma' heeyh' hi' ga' cheē' jnā' ba' ja'.

⁴¹ Hī' heeh' jāā' dsa' hi' ngēē' juu' kih' Dio, kih' he' na' hñaa' kih' Dio, hyoyh' lā' koo' te' he' hyoh' hi' ngēē' juu' ja'. Hī' heeh' jāā' hi' lluy', kih' he' laay' dsa' lluy', hyoyh' lā' koo' te' he' hyoh' hi' lluy' he'.

⁴² Wa' hi' cha' hi', hi' kwēeh' koo' vas jmi' dsē' gyuh' jāā' hi' pih' la', kih' he' laay' discipulo kyaan', ma' ra' ju'dsoo' jwēehn' hnāh', hyoyh' ba' jñēey'.

11

Ga' cheē' Jwaa' dsa' kyaay' mah' na' ngūy' juu' kih' Jesús

(Lc. 7:18-35)

¹ Ma' ngēē' ma' jmee' Jesús mada' lā' lā' kyaā' jnāāh', ya' hēēy' ngooy' na' hlēēyh' dsa', hi' na' kway' juu' lā' kaa' jee' jwii' kih' dsa' goo' jnāāh'.

² Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ma' hāā' neh' nē'. Ma' ga' nuuy' lā' jē' he' ma' jmee' Cristo, ga' cheey' uu' discipulo kyaay',

³ mah' na' ngūy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' hne' he' hi' n00' juu' jā' o che' jāā' jnāāh' jñah'?

⁴ Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' siyh': —Go' nāā' hnāh', mah' go' jmeeh' juu' kih' Jwaa' lā' jē' he' nuuh' hnāh' hi' lā' jē' he' jēeh' hnāh' la'.

⁵ Hī' tuu' ma' jēēy' ba', hi' jluuh' ma' ga' nāāy' ba', ma' laā' ba' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' h00', hi' gwii' ma' nuuy' ba', hi' ma' juu' ma' lā' jiiyh' ba', hi' hi' tā' nēē' ma' nuu' bih' ju' hmēē'.

⁶ Llu' la' kih' hi' sa' jmee' to' dsē' kwaat' kin' —ga' jāh' Jesús siyh'.

⁷ Lā' koo' ma' ga' nāā' discipulo kyaā' Jwaa', ga' l00' Jesús hlēēyh' dsa' kih' Jwaa'

mah' lä-dsooh~ dsëy' ha- lä- ma' laay'. Ga'jäyh':

—¿Ha- lä- laa' hi- na-nääh' hnäh' na'jëeh' hnäh' jee' oo' hwa' kii'? ¿Che' ma' laay' lä-koh' hma-tah' he- gwa-gyaa' lle'?

⁸ ¿Cher mah' sa' laay' lä-ja' hi- na'jëeh' hnäh', ha- ba' lä- laay' ja'? ¿Che' ma' laay' jaa- dsa-nuuh' hi- ma' këh- hmiih- llu'? Né' ba' jne', lä- jëe' hi- këh- hmiih- llu', hi- he' tääh' cha'neh' kih' rey ba'.

⁹ He- ja', ¿hee- ba' laa' hi- na'jëeh' hnäh'? ¿Che' laay' jaa- hi- ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' jwëehn' hnäh' laay' ba'. Hi- ma' ra- he- laay' jøøh' ga' lä-koh' ga' jñah' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio.

¹⁰ Jëeh', Jwaa- he' hi- na- sii- kih' lä-la-: Cheen' jaa- hi- dsa- kwa- juu' kin'. Hi- he' dsoo' ta- cha'neh' mah' mi- lluy' jwë' kyaah'.

¹¹ Ma' ra- ju' dsoo' jwëehn' hnäh'. Jee' kih' lä- jëe' hi- ga' lä- chaa' kih' dsa- më', sa- chaa- hi- jøøh' ga' lä-koh' ga' Jwaa- hi- ma' choo' jmi-'. Pero hi- laa' mah' ga' kih' gyuuh' ya' jwi', hi- he' jøøh' ga' lä-koh' ga' Jwaa'.

¹² Lä- koo- ma' ja' Jwaa- hi- ma' choo- jmi-, lä- jiih' na', he- wii' ba' dsa- taah' dsa- jee' jmee' Dio hih'. Dsa- hää' kway- be' dsa- taayh' jee' ja-.

¹³ Jëeh', lä- jëe' hi- ga- ngëe' juu' kih' Dio hi- ma' chaa- llo- joo', kwee- ba' la' juu' kiyh' he- ga' kway, hi- lä- ja- ley ka- läh' lä- jiih' kih' Jwaa'.

¹⁴ Cher mah' chaa- hi- hnøø' heeh' juu' la-, Jwaa- he' laay' Elia' hi- nøø' juu' ja-.

¹⁵ Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

¹⁶ Jwëehn' hnäh' ha- lä- koh' laa' dsa- hi- chaa- na'. Chaayh- miih- lä- koh' chih- hi- tääh' je' hmooh' hi- ti- choo- juu' kyaah' dsa- kyaayh'.

¹⁷ Jäyh': "Ma- juu' jnääh' su' he- jmee- jëe- hoh' hnäh' kyaah' luu' hma- ta- pero sa- ga- hiih' hnäh' ma' jmeeh' hnäh' ja'. Ma- hä' jnääh' su' he- ti- meeh- dsë', ni- lä- ja- sa- ma- hooh' hnäh'", jäh' chih- he' siiyh' dsa- kyaayh'.

¹⁸ Lä- ja- ka- läh' jmee- dsa- hi- chaa- na'. Jëeh', ja' Jwaa- hi- ga- kuh- ga' hih' miih- go- te' mah' ma' jäh' dsa- kiyh': "Kyey- jmi- lle' hliih'."

¹⁹ Lä- ja- ka- läh', ja' Hi- ga- lëe' ngo' la- hi- kuh- hih- na' tee' kih' mah' jäh' dsa- kiyh': "Jlaa' ngëe', mah' lla- heeyh'. Jwayh' kyaah' lä- jëe' hi- koo' ku' sih-, laay' ome- kyaa' dsa- hi- sa- tooh- ta", jäh' dsa- hi- chaa- na'. Pero kyaah' he- jmee- Dio, lii- llu' ba' huu' dsë- kiyh'.

Jëe' wii' lä- jëe' hi- chaa-
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Ja- ga' ga- løø' Jesús juuh' kih' dsa- hi- ma' tääh' lä- koo- lä- koo- jwii- juuh' jee' ga' jmeey' cha- miih- he- juh' gaa-. Ni-

lä- ja-, sa- ga- jeeyh- kyaah' Dio. He- ja- ga' jäh' siiyh':

²¹ —¿Peer' jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Corazin! ¿Peer' jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Betsaida! Wa' ra- jäh' kih' ma' jëe- dsa- hi- tääh' Tiro kyaah' jwii- Sidón ha- lä- la' he- juh' gaa' he- ma' jmeen' jee' kyah' hnäh', ma- lih' sa- ga- jeeyh- kyaah' Dio, ma' këyh' hmiih- jwa' hi- ma' suy' hñiiy' tu' jwa-, jmeey' lii- he- ti- meeh- dsëy'.

²² He- ja' jwëehn' hnäh', wa' ra- ga- te' jmi- jee' le' jwiz-, cha- ga- miih- wii' jëeh' hnäh' lä- koh' ga' dsa- hi- chaa- Tiro kyaah' Sidón.

²³ Hnäh' hi- chaa- Capernaum, jmeeh- hnäh' huu' dsë- he- tëeh' hnäh' gyuuh'. Pero nuuh' ga' kih' cha' je- go- nääh' hnäh'. Jëeh', wa' ra- jäh' kih' jwii- Sodoma ga' jmeen' he- juh' gaa- he- ma' jmeen' jee' kyah' hnäh', lä- ma- hla- ja- ba' lä- jiih' na'.

²⁴ He- ja' jwëehn' hnäh', wa' ra- ga- te' jee' le' jwiz-, cha- ga- miih- wii' jëeh' hnäh' lä- koh' ga' he- jëe' hi- ma' tääh' Sodoma.

Ga' jäh' Jesús he- sa' hii- hma- yu' kiyh'
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hor- ja- ga' jäh' Jesús siiyh' Dio:

—Kwan- ti' hmaah' kyah' Tää' kyaan-, hne- laah' Dsa- jøøh' kih' gyuuh' hwa', jëeh' ga- hmäh' lä- jë- juu' la- kih' hi- kyuuh' hi- kih' hi- ngëe'. Mah' ga- mi- jnääh' juu' kyah' kih' hi- laa' lä- koh' jaa- chih- mah'.

²⁶ Jëeh', ga' tih' ba' hoh' jmeeh' lä- ja-, Tää'.

²⁷ Ga- lä- jë- go- te- ba' ga- tooh- Tää' kyaan- goon-. Ni- jaa- sa- kyyu- Joø' Dio, ma- la- Tää' ba' kyyu- jnä'. Ni- sa- chaa- hi- kyyu- Tää'. Ma- la- jnä' hi- laa' Jooy' ba' kyyu- jnih', hi- lä- ja- lä- kyyu- dsa- hi- hnoon' mi- jnään' kih'.

²⁸ Lä- jëe' hnäh' hi- ma- hwaä' kih' lä- jë- he- dsa- ngëe' hnäh', ya- nää' hnäh' kyaah' jnä' mah' jmeen' tëeh' hoh' hnäh'.

²⁹ Wa' kyen' ko- jøh' hma- yu- kin- mah' mi- t'ëe' hnäh' kin-. Jëeh', hwaä' ba' jnä', mah' jøh- dsën- ka- läh'. Lä- ja- mo- so- kah' ga' hnäh' huu' dsë- ha- lä- le' kyah' hnäh'.

³⁰ Jëeh' sa' hii- hma- yu- kin-, ni- sa- jwëeh' mada- he- jmeen' kyah' hnäh'.

12

Ga' hlëeh' Jesús ha- lä- la' jmi- he- tëeh-
dsa- dsë'

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Koo- jmi- he- tëeh- dsa- dsë', ga- ngëe' Jesús jee' ma' na- jnää' chaa'h' trigo mah' ja' ga- lä' kyah' jnääh' discípulo kyaay'. He- ja- ga- løø' jnääh' hnä' jnääh' miih- sa- gwa'h' trigo mah' ga' kih' jnääh'.

² Ma' ga- jëe' dsa- fariseo lä- koo- ma' jmee- jnääh', ga' jäh':

—Jëë da' ha- lä+ jmeë+ discipulo kyaah' he- sa' ga-tëë' jne' jmeen' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'—ga-jäyh' süyh' Jesús.

3 Mah' ga-jäh' Jesús süyh':

—¿Che' sa' ma-heh- hnäh' lä'koo- ga+jmeë' David koo- hä', lä' ma' ja' kyoyh' kyaah' hi- ma' ga-nää' kyaayh'?

4 Ga-hey' neh- gwah- mah' ga-kuyh- he-niih' he- ma-na-jøø' he- sa' lle' kih' ma' kuyh- hi- ga-kwëëyh' dsa- hi- ga-nää' kyaayh'. Jëeh', ma-la' jmi-dsa- ba' ma' na-ngë' jwë' kuyh- he-niih' ja-.

5 ¿Che' sa' ma-heh- hnäh' lä'koo- lle' në' ley kih' Moisé? Jmiü' he- teeh- dsa- dsë' ga+jmeë' ba' jmi-dsa- ta' neh- gwah+, pero sa' ma-la' dso'kye- he- ma' jmeey' lä'ja-.

6 Jwëëhn- hnäh', jee' la- cheh' jaa- hi- kyeë' ga-lä'koh' ga' gwah' ja-.

7 Sa' ñeh' hnäh' lä'koo- hnøø' jäh' juu' la-: "Hnoon' wa' lä-ñih' hoh' hnäh' ba', sa' hnoon' he- jëëh' hnäh' jah' në' na'hyoo'." Wa-ra- jäh' kih' ma-lä'ngëëh' hnäh' juu' na-, sa' ma-bääh' hnäh' dsoo', hi- sa' cha- he- ma' jmeë' ni- miüh-.

8 He- lä'ja-, Hi- ga-lëë'ngo' la- ba' na-ngë' jwë' jmeey' hih-, hee- na- he- ga-tëë' jmeë' dsa- jmiü' he- teeh- dsa- dsë'.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- dsa- jmiü' he- teeh- dsa- dsë'
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Ya-heë' Jesús jee' ja-, ngooy' mah' ga-hey' neh- gwah- mäh- kih' dsa- judiu.

10 Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa- ñuuh- hi- ma-lä'kiü' koo' ma' goo'. Mah' ga-ngüü' dsa- fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Che' na-ngë' jne' jwë' mi'hlää' jne' jaa- hi- dsaah' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'? —ga-jäyh' süyh' Jesús.

He- ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' hnëëy' ba' ja-.

11 Mah' ga-jäh' Jesús süyh':

—Cher'mah' jaa- hnäh' cheh' jaa- bor-rego kih' mah' täyh- koo- cha'sii- jmiü' he- teeh- dsa- dsë', ¿che' sa' dsoo' hi- he' mah' dsa-lleey'?

12 ¿Joh' ga' sa' kyeë' jaa- dsa- lä'koh' ga' jaa- borrego? Kih' he- ja-, na-ngë' jne' jwë' jmeen' he- llu', jmiü' he- teeh- dsa- dsë' —ga-jäyh' süyh'.

13 Ja' ga' ga-süyh- dsa-dsaah' he':

—Niüh' da' ma' gooh-.

Mah' ga-nüyh' ma' gooy-. Lä-cha'h' ja-, ga-jä' llu' go-te- lä'koo- ma' la' jyoh' ma' gooy'.

14 Ma' ga-hwëë- dsa- fariseo he' ga-nää', ga-taayh' juu' kwee- ha- lä- jee' ma' jngëëyh' Jesús.

Galä'te' koo- juu' he- ga'kwa' Isaia llo'joo'

15 Ga-lä-liih' Jesús he- huüdsë- ma' jmeë- dsa- he', he-ja- ngooy' ta- jee' jyoh' ba'.

Peer- jwëë' dsa- ga-lla-le' kaah' kiyh'. Hi- ma' mi-hlääy' ga-lä-jëë- dsa-dsaah'.

16 He-ja- ga-süyh- lä-jëë- hi- ga-hlää' he': —Ta- koo'h' hnäh' juu' kyaah' ni- jaa-.

17 Lä'ja- ga-la' mah' lä-te' juu' he- ga-kwa' Isaia hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, lä- ma' ga-jäyh':

18 Hii- la- hi- ga-hñaan- jmeë' ta' kin-.

Hii- la- hi- hnaan- hi- chaan- llu' kyaah'.

Jmeen' jä' jmi-llë' kin- në' kiyh'.

Mah' kway' ju'dsoo' lä-kaa- lä-juh' jmi- gyuu'.

19 Sa' ti'chooy' juu' kyaah' ni- jaa-, sa' ta'hooyh',

ni- sa- hlëëyh' ki-gaa- cha'jwë' juuh-.

20 Jmeey' joh- dsëy' kyaah' dsa- hi- laa- lä'koo- hma-tah- he- ngoo' dsa-jøø',

hi- lä-ja- kyaah' dsa- hi- laa- lä'koo- wa'je- he- ma- ngoo' dsa- uu'.

Lä-ja- jmeey' lä-jiih' lloo- jmiü' lä-jnä' he- llu' jmah' ba' ma' lih-.

21 Mah' lä-jëë- dsa- hi- tääh' lä-kaa- hwa', ka' o'joh- dsë- kiyh'.

Ga-jäh' dsa-, ma' kye- Jesús jmi-llë' hliih'
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Ja-ga' na-jää- dsa- cha'në' Jesús jaa- dsa- ñuuh- hi- ma' kye- jmi-llë' hliih'. Ma' laay' jaa- hi- tuu' hi- ma' kaay' ka-läh'. Ga'mi'hlää' Jesús dsa- he'. Lä-cha'h' ja- ga-løoy' jëëy- hi- ga-løoy' hlëëyh-.

23 Ga-lä-jëë- ba' dsa- ga-lä-dsaa- dsë'. Mah' ma' ngüü' juu' kih' dsa-kyaayh':

—¿Che' sa' laa' sa'ju- kih' David dsa- na-? —ma' jäyh'.

24 Lä'koo- ma' ga-nuu' dsa- fariseo he- ma' jmääy' jøøh' Jesús, ga-jäyh':

—Dsa- na- hwëë- jmi-llë' hliih' kyaah' be' kih' Beelzebú, dsa-jøøh' kyaah' lä-jëë- jmi-llë' hliih'.

25 Ma' kyuuh- ba' Jesús he- huüdsë- ma' jmeë- dsa- he', mah' ga-jäyh' süyh':

—Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', he- mi-llaay- hñüüy' ba' ja-. Lä-ja- ka-läh' koo- jwiü- juuh- o- hi- tääh' koo- cha'neh', cher'mah' te-jëëy', sa- gwëëy'.

26 Lä-ja- ka-läh' kih' Tana, cher'mah' hwëëy' he' ba' hi-sa'llu', he- jmeey' hñii- kih' hñüüy' ba' ja-. He-ja-, ¿ha- lä-ja- mi-heey' kyaah' ta' kiyh'?

27 Wa-ra- jäh' kih' jnä' hwëën' jmi-llë' hliih' kyaah' be' kih' juu' hi-sa'llu', ¿ha- ba' kih' dsa-kyaah' hnäh', hi- ba' kih' be' hwëëy' hi-sa'llu'? He' ba' dsa-kyaah' hnäh' na-, mi-jnääy' he- na-hee' huüdsë- kyah' hnäh'.

28 Pero cher'mah' jnä' hwëën' hi-sa'llu' kyaah' be' kih' jmi-llë' kih' Dio, he- ja- jmeë- lii- he- ma-ngoo' jmeë- Dio hih' jee' kyah' hnäh' ba' ja-.

29 ¿Ha- lä- le' dsa- he' jaa- dsa- cha'neh- kih' jaa- dsa- hi- bee', mah' hiiy' he- cha- kiyh' cher'mah' sa' ga- hñuuy' to- nē? Jmee- bii' hñuuy', ja- ga' le' hwēēy' lä- jē- he- lla- dsēy'.

30 Hi- sa' jwah' kyaah' jnä', he- hneey- kyaah' jnä' ba' ja-. Hi- sa' jmee' ko- jøh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa-, he- jmeey- dsa- lä- øø' dsa- kin- ba' ja-.

31 He- ja- jwēēhn- hnäh', jmee' ba' Dio jøh- dsē' kih' lä- jē- dso'kye- he- jmee' dsa-. Hi- jmeey' jøh- dsēy' kih' lä- jē- juu' wii' he- hlēēh' dsa-. Pero cher'mah' ga- hlēēh' dsa- wii' kih' jmi- lle' kih' Dio, sa' jmeey' jøh- dsēy'.

32 Jmee' ba' Dio jøh- dsē' kih' hi- hlēēh- wii' kih' Hi- ga- lēē' ngo' la-. Pero hi- hlēēh- wii' kih' jmi- lle' Na- jngii', mo' so' jmeey' jøh- dsēy' kiyh', ni- jmi- gyuu- la-, ni- jmi- gyuu- he- na' ga' ja-.

Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma- (Lc. 6:43-45)

33 'Cher'mah' ga- jñee' jne' koø- chaah' hma- llu', kwa' mii' he- llu'. Hi- cher'mah' ga- jñee' jne' koø- chaah' hma- hliih', kwa' mii' he- hliih'. Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma-.

34 Ma- ra- hi- he' joo' siih' miih- laah' hnäh'. ¿Ha- lä- le' hlēēh' hnäh' juu' llu' mah' hlēēh' ba' hnäh'? Jēēh', he- na- mah' neh- tuh- dsē' dsa-, he- ja- ba' hlēēyh'.

35 Dsa- lluu' hlēēyh' he- llu' he- na- mah' neh- tuh- dsēy'. Dsa- hi- hlēēh', hlēēyh' he- hliih' he- na- mah' neh- tuh- dsēy'.

36 He- ja- jwēēhn- hnäh', wa- ra- ga- tē' jee' jmee' Dio jwiz', ngiiyh' kwaat' kih' dsa- kih' lä- jē- juu' he- sa' jmaa' ta' he- hlēēyh- ta' ko' jiih' täāyh' jmi- gyuu- la-.

37 Kyaah' ja- ba' juu' he- hlēēh', ya- hēēh' lluu' o ya- hēēh' kyaah' dso' jwii'.

Dsa- hñaa- dsē' ma' hnøøy' jmee' Jesús koø- he- juh- gaa- (Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Ja- ga' ga- jah' ko- llaa' ta- jwøh' kyaah' ley kyaah' dsa- fariseo ga- siiyh' Jesús:

-Ta- jwøh', hnøø- jnääh' jēē' jnääh' jmeeh' koø- he- juh- gaa-.

39 He- ja- ga- jah' Jesús siiyh':

-He- ba' che- hlēēh' hnäh' dsa- hi- chaa- na', sa' mi- teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koø- he- juh- gaa-. He- juh- gaa- lä- koh' ga- la' kih' Joná hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio, ma- la- he- ja- ba' heehn' hnäh'.

40 Jēēh', ja- ba' lä- koø- ga- jā' Joná hnē- jmi' hnē- hwē' neh- tuh- hmooh- jøøh' he', lä- ja- ka- läh' Hi- ga- lēē' ngo' la- ja' hnē- jmi' hnē- hwē' na- haa' neh- hwa'.

41 Wa- ra- ga- tē' jee' jmee' Dio jwiz- kyah' hnäh' hi- täāh' na', ma- ja- noo- dsa- Nīnive jee' täāyh' mah' bääyh' hnäh' dsoo'. Jēēh',

ga- jeeyh- kyaah' Dio ma' ga- nuuy' juu' he- na- kwa- Joná hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga- lä- koh' ga' Joná.

42 Lä- ja- ka- läh', wa- ra- ga- tē' jee' jmee' Dio jwiz- kyah' hnäh' hi- täāh' na', jmi' ja- dsa- mē' hi- ma' jmee' hih- hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bääyh' hnäh' dsoo'. Jēēh', dsa- mē' he' ja' uu' jwēerte mah' ma' nuuy' ha- lä- la' he- ma' kyuuh' Salomón, hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga' lä- koh' ga' Salomón.

Jaa' jmi- lle' hliih' ga- llaayh' jee' ma' gyay' (Lc. 11:24-26)

43 Wa- ra- ya- hēē' jaa- jmi- lle' hliih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä- kaa- jee' la' hwa' kii- dsa- hnøøyh- ha- jee' teeyh- dsēy' mah' sa' jnøøyh'.

44 Ja- ga' jmeey' huu- dsē': "Naahn- cha'neh- kin- jee' ya- hēēn'." Hi- wa- ra- ga- llaayh' jee' ja', sa' chaa- ni' jaa-, na- hyah' hi- na- lii' llu'.

45 Ja- ga' dsooy' dsa- hnäāyh' jñah' ga' gyee' jmi- lle' hliih' hi- hlēēh' ga- lä- koh' ga' hñiiy' mah' dsa- taayh' ko- jøh' jee' ja'. Hliih' ga' le' kih' dsa- he' lä- koh' ga' he- ma' laay' jää'. Lä- ja- le' ka- läh' kih' dsa- hi- hlēēh' hi- täāh' na'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy' (Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Cheh' ga' Jesús kway' juu' kih' dsa- he', ma' ga- lloo' chooy' kyaah' øøyh-, ma' hnøøy' ma' hlēēyh' kyaah' Jesús. Pero ka- hne- ba' ga- jøøy'.

47 Jaa- hi- ma' cheh' jee' ja-, na' jmeeyh' juu' kih' Jesús:

-Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' täāh' ka- hne-, hnøøy' llay' juu' kyaah' hne-.

48 Mah' ga- jeeyh- kih' hi- ga- jmeeh' juu' he':

-¿Hi- na-, hi- laa' maa' kyaan'? ¿Hi- na-, hi- laa' øøhn'?

49 Mah' ga- jmeey' lii- kyaah' gooy- jee' ma' täāh' discipulo kyaay' mah' ga- jäh'y':

-Hi- la- ba' he' maa' kyaan-, hi- la- ba' he' øøhn'.

50 Jēēh', lä- jēē- hi- jmee' lä- hyoh- dsē' Täā- kyaan- hi- gya' gyuuh', hi- he' ba' dsa- mē' øøhn', dsa- ñuuh- øøhn', hi- maa' kyaan-.

13

Juu' na- hmää- lä- koø- la' kih' dsa- hi- jñee- mi' ju-

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Jmi' ja- ya- hēē' Jesús cha'neh-, ngooy' na' gyay' cha' hoo' jmi- juuh'.

2 Peer- jwēē' dsa- ga- kuh' lä- ku' lä- jii' kiyh', he- ja- ga- hey' neh- na' moo' mah' ga- gyay- jee' ja-, hi- lä- jēē- dsa- ga- taah' jee' dsoo'.

3 He`ja` ga`l00y' hlëëyh` dsa` cha` miih` neë' juu` na` hmää'. Ga`jäyh`:

—Jaa` dsa` ngoo' ga`jñee' mi'ju`.

4 Jee' ngooy' jñeey' mi'ju` ja`, ga`saa' miih` cha`jwë', he`ja` ya` naä' ta' ga`kuh`.

5 Jyoh' ka`läh' mi'ju` ga`saa' nē' kuu' jee' sa` cha` cha`miih` gwaah'. He`ja` chah' ba' ga`hya`, jëeh', sa` ma` n00' cha`miih` gwaah'.

6 Pero ma' ga`hëh' hyoo` ga`koo'. Jëeh', miih` ba' jmoo' ma' cha`, he`ja` ga`lä` kii' chaah'.

7 Hi' jyoh' ka`läh' mi'ju` ga`saa' jee' chaah' too'. Ga`kwaä' ga' chaah' too' ja`, he`ja` ga`uu' chaah' kih' jee' na'too'.

8 Hi' jyoh' mi'ju` ja`, ga`saa' jee' la' hwa' jmah'. He`ja` ba' ga`hi', ga`kwa' cha`miih` mi'. Cha` he` ga`kwa' hña`loo' mi' lä`koo' chaah', cha` he` ga`kwa' to`lo`gya' dsë`gya' mi' hi' jyoh' ga`kwa' gyii'gya' mi'.

9 Hi' hn00' heeh' juu' la`, wa' heeyh` — ga`jäh' Jesús siyh`.

Ga`jäh' Jesús he` kih' ja` ga`kway' juu' na`hmää'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Ma`ngëë' ma`hlëëyh' lä`ja`, ja`ga' ga`ya`jäh' jnääh' koo' kiyh' mah' ga`chiih' jnääh':

—¿He`la' hlëëh' dsa`, kyaah' juu' na`hmää' jmah'?

—Mah' ga`jeeh` Jesús juu' kyaa' jnääh':

—Hnäh' ba' na`ngëh' jwë' lä`ngëeh' hnäh' ha` lä` jää` Dio dsa` lä`hih' kih', he` ma' na`hmää' jää'. Pero kih' hi` jñah', sa` cha` jwë' cha` lä`ngëëy'.

12 Lä`jëë` hi` ngëë' miih`, hi` he' hyoh` huü'dsë` llu' mah' lä`ngëëy' cha`ga`miih`. Pero hi` jmee` ngëë', lä`kye` he` ja` llaa` ba'.

13 He`ja` ba' na` he` hlëëh' jnih' kyaah' juu' na`hmää'. Jëeh' jnä` ba' mi'nëy' mah' sa` jëëy`. Lle` ba' to`gway', pero sa` nuuy` ni` lä`ja` sa` ngëëy'.

14 Heh' lä`ja`, lä`koo' dsa`ngëë' dsa` na`, dsa`lä`te' lä`koo' ga`jäh' Isafa` hi` ga`ngëë' juu' kih' Dio:

Lä`nuuh' ba' kiyh' pero sa` lä`ngëëy'.

Ma`ke` he` ga`jëëy', sa`nä` mi'nëy'.

15 Jëeh', hweh` tuh`dsë' dsa` hi` chaä` na'. Ma`jlë' mi'nëy', ma`jnë' to`gway'.

Mah' lä`ja` mo`so` jëëy', mo`so` nuuy', ni` mo`so` lä`ngëëy'.

Kih' he`ja`, sa` dsa`jëyh' kyaah' jnä` mah' lää' jnih', ga`jäh' Dio.

16 'Peer' llu' la' kyah' hnäh', jëeh' jnä` ba' mi'nëh' hnäh', hi` nuuh` ba` hnäh'.

17 Ma`ra` ju`dsoo' jwëëhn` hnäh', jwëë' dsa` hi` ga`ngëë' juu' kih' Dio, hi` jwëë' ga' dsa` hi` lluy' ma' hn00y' ma' jëëy' he` jëeh' hnäh' pero sa` ga`jëëy'. Hi' ma' hn00y' ma' nuuy' he` nuuh' hnäh' pero sa` ga`nuuy'.

Ga`jmeeh' Jesús juu' he` hn00' jäh' juu' na`hmää' kih' hi` najñee' mi'ju`

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Nuu` da` hnäh' ha` lä` hn00' jäh' juu' na`hmää' lä`koo' la' kih' hi` najñee' mi'ju'.

19 Wa`ra` ga`nuu' jaa` dsa` juu' kih' Dio mah' sa` lä`ngëëy', ma`ja` gwa' hi` hlëëh' jñuuyh` juu' he` ma`na`jnää' neh` tuh`dsëy'. Hi` he` laa' lä`koo' mi'ju` he` ga`saa' cha`jwë'.

20 Heh' mi'ju` he` ga`saa' nē' kuu' jee' sa` cha` cha`miih` gwaah', lä`ja` laa' dsa` hi` nuu` juu' kih' Dio, jëë' ba' dsëy' lä` ma' to`nē` ga`nuuy'.

21 Pero ko`hwëë' ba' ja`. Laay' lä`koo' chaah' he` ma' cha` miih` ba' jmoo'. Wa`ra` ga`jëëy' wi' o go`naä' dsa` nē' kiyh', kwaat' kih' juu' he` ma`nuuy', lä`chah' ja` dsa`täyh`.

22 Heh' mi'ju` he` ga`saa' jee' kih' chaah' too', lä`ja` laa' dsa` hi` nuu` juu' kih' Dio mah' sa` jmeey' ni` miih` ta`llu'. Jëeh', kye`gyih' huü'dsë' kih' jmi'gyü' la` hi' hn00y' lä`chay` cha`miih` kuu' he`ja` ga`heë' dsëy'. Lä`jwë' ja` dsa` juu' kih' Dio neh` tuh`dsëy'.

23 Pero mi'ju` he` ga`saa' hwa' llu', lä`ja` laa' dsa` hi` nuu` juu' kih' Dio mah' ngëëy' ka`läh'. He`ja` dsa`kwaä' juu' ja` neh` tuh`dsëy'. Hi` he' jmee' cha`miih` ta`llu', lä`koo' mi'ju` he` kwa' ma' hña`loo', ma' to`lo`gya' dsë`gya', ma` gyii'gya'.

Juu' na`hmää' lä`koo' la' kih' trigo kyaah' nuu` hliih'

24 Ga`kwa' ga' Jesús jyoh' juu' na`hmää'. Ga`jäyh`:

—He` jää` Dio dsa` lä`hih' kih', jeeh' kwee` kyaah' lä`koo' ga`jmeë' jaa` dsa` hi` ga`jñee' mi'ju` llu' hwa' kih'.

25 Pero ta`ko`jiih' ma' na`gwiü` dsa` he', ja' dsa` hi` na`h00h' kiyh'. Mah' ga`jñeey' mi'ju` hliih' jee' na`jñee' mi'ju` llu', ja`ga` ngaayh'.

26 Lä`koo' ma' ga`kwaä' chaah' mi'ju` llu' hi` ga`l00' hwëë' wa`le' kih', jee' ja` ga`hya` ka`läh' wa`nuu` hliih' ja`.

27 Ja` ga` ga`naä' dsa` hi` ma' jmee' ta' jee' ja`, na`chiyh' dsa` juu' ta`ja`: “Dsa`j00h', ¿ja` mi'ju` llu' ba' ja` he` ga`jñeeh' hwa' kyah'? ¿Ha` ba` ta` ja` wa`nuu` hliih' he` ga`hya` jee' ja`?”

28 He`ja` ga`jäh' dsa`juu' ta`ja`: “Go` ga`jñee' jaa` hi` na`h00h' kin’.” “¿Che` hnooh` dsa`cheeh' jnääh'?”, ga`jäh' moz` he` siyh'.

29 “Jah`ha`”, ga`jäh' dsa`juu' ta`ja`. “Wa`ra` ga`cheh' hnäh' wa`nuu` hliih' ja`, ha` ga` che` ga`cheh' ka`läh' chaah' mi'ju` llu' ja`.

30 Kwa`jwë' wa' kwaä' ko`j0h' chaah' mi'ju` llu' kyaah' wa`nuu` hliih' ja`, lä`jiih'

lloo~ jmiï' sooh' ta'. Ja~ga' jwiiñ' hi~ chooh' ta': Hnäh' hnäh' to~në' wa'nuu~ hliih' mah' hñuu' hnäh' ma' koo~ chooh' mah' tøøh' hnäh' cha'je'. Ja~ga' juuh' hnäh' mi'ju' llu' kin' mah' llah' hnäh' høø' kih'."

Juu' na~hmää' lä~koo~ la' kih' mi'ju' mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ga~kway' jyoh' ka~läh' juu' na~hmää', ga~jäyh':

—He~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', jeeh' kwee~ lä~koo~ la' kih' koo~ mi'ju' mostaza he~ jngëë~ jaa~ dsa~ hwa' kih'.

³² Mi'ju~ ja~ pih' ga' lä~koo~ jyoh' mi'ju' he~ cha~ jmi'gyuu' la~. Pero wa'ra~ ga~hya~, dsa~kwaä' nii' ga' lä~koh' ga' jee' lä~jë' joh'. Kwa~ goh' kih'. He~ja~ lä~kye~ ta' dsa~nää' jmeey' sii' në' sa'goh'.

Juu' na~hmää' lä~koo~ la' kih' levadura

(Lc. 13:20-21)

³³ Ga~kway' jyoh' ka~läh' juu' he~ na~hmää', ga~jäyh':

—He~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', jeeh' kwee~ lä~koo~ jmeey' levadura he~ koo~ jaa~ dsa~ më'. Llay~ cha~miih' harin mah' kah'gwëyh' kyaah' levadura. Kyaah' lä~ja~ dsa~kwaä' lä~ ga' dsa~tä'ka'.

Ga~jäh' Jesús he~ kih' ja~ ga~kway' juu' na~hmää'

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ga~lä~jë' juu' na~ ga~hlëeh' Jesús kyaah' juu' na~hmää'. Sa~ ga~hlëëyh' dsa~ juu' jnä~hä'. Kyaah' juu' na~hmää' ba' ga~hlëëyh'.

³⁵ Lä~ja~ ga~la' mah' lä~te' lä~koo~ ga~hlëeh' dsa~ hi~ ga~ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'.

Hlëëhn' dsa~, kyaah' juu' na~hmää' ba'.

Jmeen' lä~kyuyh' he~ ma' na~hmää' jää' lä~jiih' ma' ga~nøø' jmi'gyuu'.

Juu' na~hmää' lä~koh' la' kih' wa'nuu~ hliih'

³⁶ Ja~ga' ga~hieh' Jesús juu' kih' dsa~ mah' ga~hey' cha'neh'. Jee' ja~ ga~mi'jäh' jnääh' koo' kiyh', mah' ga~ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Jmeeh' juu' hee~ hnøø' jäh' juu' na~hmää' kih' wa'nuu~ hliih' he~ ga~ñee' dsa~ jee' na~jnää' kih' dsa'.

³⁷ Mah' ga~jeeh' Jesús juu' kyaä' jnääh', ga~jäyh':

—Hi~ jñee~ mi'ju' llu' na~, he~ ja~ hnøø' jäh' Hi~ ga~lëë'ngo' la~ ba' he'.

³⁸ Jee' jmeey' dsa~ ta', he~ ja~ hnøø' jäh' jmi'gyuu' la~ ba' ja~. Mi'ju' llu' ja~, he~ ja~ hnøø' jäh' dsa~ hi~ na~jnää' kih' ya~jwii' ba' he'. Wa'nuu~ hliih' ja~, he~ ja~ hnøø' jäh' dsa~ kyaä' dsa~ hlëëh' ba' he'.

³⁹ Dsa~ hñaa' dsé' hi~ ga~ñee' wa'nuu~ hliih' ja~, hi~sa~llu' ba' he'. Jmiï' he~ chooh' dsa~ ta' ja~, he~ ja~ la' kwaat' jee' llaä'

jmi~gyuu' ba' ja~. Hi~ chooh' ta' ja~, la' kwaat' ángele ba' he'.

⁴⁰ Lä~koo~ juuh' dsa~ wa'nuu~ hliih' mah' jëy' cha'je~, he~ ja~ hnøø' jäh' lä~koo~ le' jee' llaä' jmi'gyuu'.

⁴¹ Hi~ga~lëë'ngo' la~ chee' ángele kyaay' lä~kaa~ jee' jmeey' hih' mah' jøøyh' lä~jëë' hi~ jmeey' he~ hliih' hi~ lä~jëë' hi~ hñaa' dsé' ka~läh'.

⁴² Ja~ga' jwääy' neh~ hwiï' jee' hä' je~. Jee' ja~ ki'hooyh' mah' juuy' cha~jay'.

⁴³ Pero lä~jëë' hi~ lluu', lä~jnä' jmeë' kiyh' lä~koo~ jmeë' kih' hyoo~ jee' la' ya~jwii' kih' Tää' jnän'. Hi~ hnøø' heeh' juu' la~, wa' heeyh'.

Juu' na~hmää' lä~koo~ la' kih' kuu' he~ na~hoo'

⁴⁴ He~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', jeeh' kwee~ kyaah' kuu' he~ na~hoo' hwa' kih' dsa~. Wa'ra~ ga~jnøøh' jaa~ dsa~ kuu', ma'ja~ hooy' ka~läh'. Peer~ chaay~ llu' dsaayh' dsa~hñuy' lä~jë' he~ cha~ kiyh' mah' lay' hwa' jee' na~hoo' kuu' ja~.

Juu' na~hmää' lä~koo~ la' kih' koo~ kuu' he~ hmoo'h'

⁴⁵ Lä~ja~ ka~läh', he~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', jeeh' kwee~ lä~koo~ jmeey' jaa~ dsa~ hi~ hñii' løø', hnooyh' kuu' he~ la' na~hñaa'h'.

⁴⁶ Wa'ra~ ga~jnøøyh' koo~ kuu' he~ hmoo'h', hñii' lä~jë' he~ cha~ kiyh' mah' lay' kuu' ja~.

Juu' na~hmää' lä~koo~ la' kih' sa'hma'

⁴⁷ He~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', jeeh' kwee~ kyaah' koo' sa'hma' he~ jwä' dsa~ cha~jmiï', mah' jøøyh' cha~miih' nëë' hmoo'h'.

⁴⁸ Wa'ra~ ga~kah' sa'hma' ja~, sëeh' dsa~ ta' jee' dsoo'. Jee' ja~ dsa~taayh' lëeyh' hmoo'h' he'. Taayh' hi~ lluu' neh' sa~miih', mah' beey' jah' hi~ sa~jmää' kyehñ'.

⁴⁹ Lä~ja~ le' wa'ra~ ga~te' jee' llaä' jmi'gyuu'. Ya~nää' ángele mah' hwëëy' dsa~ hi~ hlëëh' jee' kih' hi~ lluu'.

⁵⁰ Ma'ja~ jwääy' neh' hwiï' jee' hä' je~. Jee' ja~ ki'hooyh' mah' juuy' cha~jay'.

Ta~jwoh' hi~ kyuuñ' juu' hmëë' hi~ juu' ma~gyuh'

⁵¹ Ja~ga' ga~jäh' Jesús siyh':

—¿Che ma~lä~ngëëh' hnäh' lä~jë' juu' na~? He~ja~ ga~jäh' lä~jëë':

—Jaañ~, Dsa~jøøh' kyaan'.

⁵² Mah' ga~jäh' Jesús ka~läh' siyh':

—Lä~jëë' ta~jwoh' kyaä' leyhi~ ma~lä~tëë' lä~koo~ jää~ Dio dsa~ lä~hieh' kih', laay' lä~koo~ jaa~ juu' hne' hi~ høø' he~ la' hmoo'h' he~ ma~gyuh' lä~kye~ kih' he~ hmëë'. He~ja~ ba' liyh' heeyh' dsa~ lä~to' nëë' he~ la' hmoo'h' kiyh'.

Dsa~goo' Jesús ga~lä~høøyh' kiyh'

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ma-ngëë' ma-kwa' Jesús lä-jë' juu' na-hmäá, ja-ga ngaayh'.

⁵⁴ Ma' ga-llaayh' jwii' kiyh', ga-løoy' mi-tëëy' dsa-neh' gwah' kih' dsa- judiu. Peer' ga-taah' dsa- he' jëë' dsah', ma' ga-nuuy' ha- lä- hlëëyh'. He-ja- ga-hlëëh' dsa- he' kiyh':

—¿Ha- ma-mi-tëë- hi- na-, he- hlëëyh' lä-na-? ¿Ha- ma-mi-tëëy- he- jmeey' he- juh-gaa- ka-läh'?

⁵⁵ ¿Che- ja- joo' të-hma- hi- na-? ¿Ja- María chee- chooy'? ¿Che- ja- øøyh- Jacobo, José, Simón, Juda?

⁵⁶ ¿Ja- dsa-më' øøh- hi- na-, tääh' kyaah' jne- jee' jwii- la-? ¿Ha- ta- gwa- kiyh' lä-jë- he- jmeey- lä-na-?

⁵⁷ Ga-lä-høøyh' kih' Jesús. He-ja- ga-jäh' Jestus siyh':

—Heeh- ba- dsa- kih' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- go-nää' jee' jyoh'. Pero wa-ra- ya-hëë' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio ja-ba- jee' jwii- gooy', jee' ja- sa- hnää' dsih', ni- hi- chaa- cha-neh' kiyh', sa- lä-hnääh'.

⁵⁸ Sa- ga-jmeey' cha-miih- he- juh-gaa- jee' ja-, kih' he- sa- ga-lä-dsoo' dsé' dsa-gooy' kiyh'.

14

Jee- la- jäh- ha- lä- ga-juu' Jwaa- hi- ma- choo- jmi'

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jii- ja-, Herode hi- ma- jmee- hih' hwa' Galilea, ga-nuuy' kih' Jesús ha- lä- ma- jmeey' jee' ja-.

² He-ja- ga-jäyh' siyh' lä-jëë- hi- ma- jmee- ta-he' kiyh':

—Hi- he' oo' Jwaa- hi- ma- choo- jmi- hi- ma-lä-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu'. He-ja- ba-na-, he- kyey' cha-miih- be- he- kyaah' jmeey' he- juh-gaa-.

³ He- ba' Herode ga-jmee' hih' jää', ga-saah' dsa- Jwaa- mah' ga-hñuuyh- kyaah' caden-, ga-taayh- neh- ñe' dsoo' kih' Herodía. Herodía ma-laa' më' Felipe, he' ba' dsa-ñuuh- øøh- Herode.

⁴ Jëëh', ga-jäh' Jwaa- ga-siiyh' Herode: —Sa- lle' kih' he- ma- kyaah' më' dsa-ñuuh- øøh'.

⁵ Ma' hnøø' Herode ma- jngëëh' Jwaa-. Pero sa- ga-tuu- dséy' ma- jngëëyh', kih' he- ma- gayh' dsa-. Jëëh', kih' dsa- hih' Jwaa- he' ma-laay' jaa- hi- ma-ngëë- juu' kih' Dio.

⁶ Lä- ma' ga-hya- Herode ji- ñe-, ga-jmeey' koo- jmi- juuh-. Jee' ja- ga-he' jo- mi- Herodía jmeey' ja- cha-në' dsa- hi- ma- tääh' jee' jmi- ja-. Peer' ga-tih' dsé' Herode.

⁷ Kih- he- ja-, ga-tääh' hñiiy' kway' wa- he- cha- he- he- ma- ngii' chih- më' he'.

⁸ Chih- më' he' ga-jmeey' lä-koo- te' juu' he- ga-taah- chooy'. He-ja- ga-siiyh' Herode:

—Kwëëh- jnä' jee' la- mi-ll'e' Jwaa- hi- ma- choo- jmi-, na- hä- neh' koo- wii'.

⁹ He-ja- ga-lä-meeh- dsé' Herode. Pero ma-tääh' hñiiy' kway' cha-në' hi- na-teeh' kyaay', he-ja- ga-jmeey' mada- kih' hløø' mah' kwëëyh' chih- më' he- ma- ngiiy' ja-.

¹⁰ Ga-jmeey' hih' hløø' he- na-kuy- lle' Jwaa- jee' ma-hääh' neh- ñe'.

¹¹ Mah' na-kiij' mi-ll'e' Jwaa- na-hä- neh' koo- wii', ga-kwëëyh' chih- më' he'. Hi- chih- më' he' ga-ngëëy' chooy'.

¹² Ma-ngëë' he- ja-, ga-lla-nää' discípulo kyaay', ga-kooy' hnoo' kih' Jwaa- mah' na-hooy'. Ja-ga- na-nääh' na-jmeeyh' juu' kih' Jesús.

Ga-ääh- Jesús hñaa' mil dsa-ñuuh-

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ma' ga-nuu' Jesús juu' ja-, ga-hey' neh' na-moo-, ngooy' ta- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- miih-. Ma' ga-nuu' dsa- ngooy' ta- ja-, ga-hwëëy' jee' jwii- kiyh' mah' ga-nääh' jwé- tiy' ta- jee' ngoo' Jesús.

¹⁴ Lä- ma' ya-hëëy' neh- na-moo- ja-, ga-jëëy' jwëë' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-. Ga-lä-ñiih' dséy' kih' dsa- he'. Mah' ga-mi-hlääh' hi- dsaah'.

¹⁵ Ma' ga-hloo' jmi- ja-, ga-ya-jäh- jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-chiih' jnääh':

—Ma- ngoo' ga-hloo' ba- la-, hwa' kii- jmah' ba- jee' la-. Chiih' dsa- wa-lla-nääh' lä-kaa- jäh- la-, wa-lla-läy- he- kuyh'.

¹⁶ —Sa- jmee- bii- dsa-nääh' dsa-läy-. Hnäh' ba- kwëëh' hñih' he- kuyh- —ga-jäh' Jestus.

¹⁷ —Sa- cha- ga- he- kye- jnääh'. Kye- jnääh' ma-la- hña- he-ñiih' kyaah' uu- hmooh- ba- —ga-chiih' jnääh'.

¹⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ya- ka- ta- la'.

¹⁹ He-ja- ga-jmee' Jesús mada-, mah' dsa-taah' dsa- në- nuu-. Ga-kay' lä-jë- hña- he-ñiih' ja- kyaah' lä-uu' hmooh- he'. Ma-ja- ga-jëëy' ta- gyuuh', ga-kway' ti-hmaah' kih' Dio. Ja- ga-llaay' he-ñiih' ja-, ga-kwëëyh' jnääh' discípulo kyaay', mah' ga-ti- ga-llooh' jnääh' kih' lä-jëë- dsa- he'.

²⁰ Ga-lä-jëë- dsa- ga-kuh- lä-jiih' ga-keëy'. Jwi- he-ñiih' he- ga-chaq' ja- kyaah' kih' hmooh-, ga-kah' ga-gya-to' sa-miih-.

²¹ Jee' lä-jëë- hi- ga-kuh- he- tee' koo- hña- mil dsa-ñuuh-. Ni- sa- na-hee' ni- jaa- dsa-më- ni- chih- ka-läh'.

Ga-ngë' Jesús në' jmi'

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ma-ngëë' he- ja-, ga-jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Ma-le' go-nääh' hnäh' jää', jyoh' jwoo' jmi-juuh- kyaah' na-moo' ta-ko- jiih' hihñ- juu' kih' dsa- la-. Ja- ga-ñiin- hñiin'.

²³ Ma-la- ma-hiyh' juu' kih' lä-jëë- dsa- hi- ma-tääh' he', ja- ga- ga-wii' Jesús hñii' ta-

lle'moh' na'ngüy' kiyh' kih' Dio. Ma'ngoo' ga'nuu', lä' ma'gyay' ba' lle'moh' ja'.

24 Ta'ko'jiih' ja', ma'loo' to'dsaah' jmi' na'moo' ja' hi' ma' hluh' jmi' ma' dsa'jnooh' dsoh' na'moo', jëeh', ma' jmee' koo' lle' tä' he' ma' gwa' ta' jee' ga'näay'.

25 Ta'la' ya'jnä', ngoo' Jesús ta' jee' ga'näay' ja', ngëy' jwë' në' jmi'.

26 Lä'koo' ma' ga'jëe' jnääh' ngëy' në' jmi', ga'jwaah' jnääh' jwërte. Ga'tøøh' jnääh' müh', ga'jah' jnääh':

—Dsa' lle' ba' na'.

27 Çah' ba' ga'hleëh' Jesús kyaah' jnääh':

—Ta' wa' gah' hnäh', jnä' ba' la' —ga'jäh'.

28 Mah' ga'jah' Pee' siyh':

—Dsa'jøøh' kyaan', cher'mah' hne' ba' na', jmee' hih' ngën' në' jmi' mah' nün' jee' cheh' na'.

29 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Ña' ja'.

Mah' ga'jñaa' Pee' neh' na'moo' ga'løoy' ngëy' në' jmi' ta' jee' cheh' Jesús.

30 Ma' ga'jëy' tä' jwërte lle', ga'lä'goyh'. Ja' hñih' ga'løø' ga'hmäyh' cha'jmi'. Mah' ga'hooyh' ki' gaa', ga'jäh':

—Lää' jnä', Dsa'jøøh' kyaan'.

31 Lä'çah' ja' ga'hii' Jesús goo' ga'saayh', mah' ga'siyh':

—i'ko' hi'pih' go'te' ba' ma'lä'dsoo' hoh' hne' dsa'ñuu'! ¿He'la' ma'jeh' hoh'?

32 Lä'koo' ma' ga'taayh' lä'uuy' neh' na'moo' ja', ga'hna' go'te' lle' tä' ja'.

33 Ma'la' ya'nøø' jnääh' hi' ma'tääh' neh' na'moo' ja', ga'juuh' jnääh' jne' jnääh' cha'në' Jesús, mah' ga'çuih' jnääh':

—Ma'ra' ju'dsoo' laah' Joø' Dio.

Ga'mi'hlää' Jesús dsa-dsaah' hi' ma' çaa' hwa' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Lä'koo' ma' ga'haay' jmi'juuh' ja', ga'lla'näay' hwa' Genesaret.

35 Dsa' hi' ma'tääh' hwa' ja' ga'lä'kyuuy' Jesús, he'ja' ga'lä'cha' juu' lä'kaa' hwa' ja'. He'ja' na'jää' dsa' dsa'dsaah' kyaa' jee' ma'hää' Jesús.

36 Hi' ga'çuyy' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' su' cha'goo' dsa-dsaah' he' cha'hee' sa'hmiih' kiyh'. Hi' lä'jëe' hi' ga'tëe' su' sa'hmiih' kiyh' ma'hlaa' bih' ja'.

15

Lä'jë' he' jmee' dsa-lä'sah' dsa'

(Mr. 7:1-23)

1 Ga'lla'nää' ko'llaa' fariseo hi' ga'lla'nää' ko'llaa' ta'jwoh' kyaa' ley' hi' ma'çaa' Jerusalén ga'ya'jäh' kih' Jesús, mah' ga'siyh':

2 —¿He'la' sa' mi'te' discípulo kyaah' lä'jë' he' tëe' jmee' dsa' ma'gyuh' hi' ma'tääh' llo'joo'? Jëeh', sa' gyiyh' gooy' jää' ja'ga' kuh'hüh'.

3 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh' ga'siyh': —Hnäh' ka'läh' ¿he'la' jmeeh' hnäh' ta' koo' mada' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' lä'koo' te' he' tëeh' hnäh' ba'?

4 Jëeh', ga'jah' Dio: “Jmee' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'. Hi' jwä' dso'jwi' kih' cho'jmi', hi' he' wa'juu' go'te'.”

5 Pero lä'la' ba'jwah' hnäh': “Jaa' dsa' le' siih' cho'jmi', sa' cha' he' kwëehn' hnäh'. Jëeh', lä'jë' he' cha' kin' he' kyaah' ma' jmeen' be' kyaah', ma'kwëehn' Dio ba' ja'.”

6 Kih' jaa' hi' jäh' lä'ja', jwah' hnäh' mo'so' jmee' bi' jmeey' be' kih' cho'jmi'. Lä'ja' jmeeh' hnäh' sa' kyeeg' mada' kih' Dio, kih' he' jmeeh' hnäh' lä'koo' te' he' tëeh' hnäh' jmeeh' ba'.

7 Peer' ta'juuh' hnäh'. Lä'koo' jmeeh' hnäh' na', jeeh' kwee' kyaah' he' ga'hleëh' Isaia llo'joo', lä'koo' ma' ga'jäh':

8 Dsa' la', koo' jah' bih' hnäay' jnä'.

Pero ta' jee' jyoh' ba' hä' huu'dsë' kiyh'.

9 Sa'jmää' ni' miih' he' jmeey' hnäay' jnä'. Lä'jë' he' mi'tëey' dsa', la'mada' kih' dsa' ba', ga'jah' Dio.

10 Ja'ga' ga'tëeh' Jesús lä'jëe' dsa', ga'siyh':

—Nuu' da' hnäh' kwee' mah' lä'ngëeh' hnäh'.

11 Sa' mi'sah' dsa' hñii' kyaah' lä'jë' he' tooyh' hooy'. Lä'jë' he' hwëe' hoo' dsa', he'ja' ba' kyaah' mi'sayh' hñiiy'.

12 Ja'ga' ga'ya'jah' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga'ngü' jnääh' juu' kiyh':

—¿Che' ma'lä'leeh' he' sa' ma'tih' dsë' dsa' fariseo lä'koh' ma'ga'nuuy' ma'hleëh' lä'ja'?

13 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kyaa' jnääh', ga'jäh':

—Lä'jë' chaah' hma' he' sa' ga'tää' Tää' kyaan' hi' gya'gyuuh', lloo' jmi' dsa'cheeh' lä'kye' jmoo' kih'.

14 Ta' jmee' hnäh' he' kih' dsa' he'. Laay' lä'koo' dsa'tuu' hi' jää' jñah' dsa'tuu'. Cher'mah' jaa' hi' tuu' jää' jñah' hi' tuu', lä'uuy' täh' neh' koo' too'.

15 Mah' ga'ngü' Pee' juu' kiyh', ga'jäh':

—He' hnøø' jäh' juu' na'hmää' he' ma'kwah' na'.

16 He'ja' ga'jah' Jesús:

—¿Che' ni' hnäh' ka'läh' sa' ma'lä'ngëeh' hnäh'?

17 ¿Che' sa' ngëeh' hnäh', lä'jë' he' dsa'tooh' hoo' jne', dsoo' neh' tuh' ba' jne', ja'ga' hwëe' ka'läh' dsoo' ta'cha'sii'?

18 Pero lä'jë' he' hwëe' hoo' dsa', gwa' neh' tuh' dsëy' ba' ja'. He' ja' ba' na' he' mi'sah' dsa' hñii'.

19 Jëeh', neh' tuh' dsë' ba' dsa' hwëe' lä'jë' huu'dsë' hñih', hi' lä'ja' ka'läh' he' jngëeyh' dsa', hi' na'jëe' goo' kaayh' hi' laa' kyaa' jñah', hi' sa' na'jëe' goo' kaayh' wa' hi' cha' hi', jmeey' hi', jmeey' dsoo'

he- la' juu' ta' juu', hi- hlēēyh+ wiī' kih' dsa- kyaayh'.

²⁰ Lā' jē' he- na- ba' he- mi- sah' dsa-. Pero he- kuh- dsa- lā- ma- soh' ja- ba' gooy', sa- mi- sayh' hñiīy'.

Jaā- dsa- mē- chaq- ʔʔ ga- heeh- kih' Jesús (Mr. 7:24-30)

²¹ Ja- ga- ya- hēē' Jesús jee' ja-, ngooy' jāh- kih' jee' jwī- Tiro kyaah' Sidón.

²² Lā- chah' ja-, ja' jaā- dsa- mē- cananea ma' tooyh- miīh', ma' jāyh'.

—Dsa- jōḡh' kyaan-, hne- laah' sa' ju- kih' David, wa' lā- ñiīh' hoh' jnā'. Peer- cha- miīh- wiī' jēē- chih' mē' kyaan-, jmeeh- jmi- lle' hliih'.

²³ Pero ni- koo- sa- ga- jeeh- Jesús kiyh'. Mah' ga- mi- jāh- jnāäh' discipulo koo' kiyh', ga- chuū' jnāäh' cha- miīh- kyaayh', ga- chiīh' jnāäh'.

—Hēē' kih' dsa- mē- na- mah' wa' llaayh'. Miīh- tooyh- miīh' kaah' kyaā' jnāäh'.

²⁴ He- ja- ga- jāh' Jesús:
—Ga- cheē' Dio jnā' mah' jmeen' be' kih' dsa- israelita ba'. Hī- he' laa' lā- koo- bor- rego hī- na- hēē'.

²⁵ Ja- ga- ja' dsa- mē- he' ga- juuyh' jnēy' cha- nē' Jesús mah' ga- jāyh'.

—Kwa- be' kin', Dsa- jōḡh' kyaan-.
²⁶ Mah' ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- siyih':
—Sa- llu' he- jñuuh' he- kuh- chih- mah' kwēēhn- dsii- —ga- jāh' Jesús siyih'.

²⁷ He- ja- ga- jāh' dsa- mē- he':
—Dsoo' ba' kyah', Dsa- jōḡh' kyaan-. Pero ma' ra- he- lih' ba' dsii' jwī' he- dsa- saā' nē- na- mes- kih' dsa- juuy'.

²⁸ He- ja- ga- jāh' Jesús ka- lāh':
—Peer- cha- miīh- ma- lā- dsoo' hoh' hne-, dsa- mē'. Wa' le- ba' kyah' lā- koh' hnooh- —ga- jāh' Jesús siyih'.

Lā- chah' ja- ga- hlaā' chih- mē' kyaay'.

Ga- āāh- Jesús kyeē' mil dsa- ñuuh-

²⁹ Ya- hēē' Jesús jee' ja-, ga- llooy' ta- cha- hoo' jmi- juuh- he- hla- hwa' Galilea. Hī- ga- wīiy' koo- lle- koh', mah' ga- gyay- jee' ja-.

³⁰ Hī- ya- nāā' koo' kiyh' jwēē' jwēte dsa- hī- ma' jāā- hī- jluuh', hī- tuū, hī- koo', dsa- tuūh', hī- jwēē' ga- jñāh' dsa- dsaah', na- jāāy- huū' tii' Jesús. Hī- lā- ja- ga- mi- hlāāy' lā- jēē- hī- dsaah' he'.

³¹ Ma' ga- jēē' dsa-, hlēēh- dsa- koo', ma- liī- ma- goo- dsa- tuūh', ma- ga- nāā' dsa- jluuh', ma- jēē- dsa- tuū, he- ja- ga- lā- dsaā- dsē- dsa-, mah' ga- jmeey' juuh- kih' Dio kyaā' dsa- Israel.

³² Ma- ngēē- he- ja-, ga- jōḡh- Jesús jnāäh' mah' ga- siyih':

—Peer- dsa- lā- ñiīh' dsēn- kih' lā- jēē- dsa- hī- tāāh' la-. Jēēh' ma- hya- hnē- jmiī' jmeey- kō- jōḡh' kyaah' jnā'. Sa- cha- ni- miīh- he- kuyh-. Sa- hnoon' hēēn- kiyh'

lā- ma- kyoyh- na-, le' ga- che- ga- hwaay' cha- jwē' jee' dsa- nāāy'.

³³ He- ja- ga- jāh' jnāäh':
—¿Ha- ba' dsa- kyeē' jnāäh' he- kuh- jwēē' dsa- heh' hwa' kii' la-? Joh' sa- hnøø' mah' kēē' lā- jēē- dsa- la-.

³⁴ He- ja- ga- ngūī' Jesús juu' kyaā' jnāäh':
—¿Joh' he- ñiīh' kyeē' hnāh'? —ga- jāyh'.
—Gyīī' ba', kyaah' miīh- hmooh- pih- —ga- chiīh' jnāäh'.

³⁵ He- ja- ga- jmee' Jesús mada- mah' wa' dsa- taah- lā- jēē- hwa'.

³⁶ Ga- kay' lā- jēē- gyīī' he- ñiīh- ja- kyaah' hmooh- pih' he'. Ga- kway' ti- hmaah' kih' Dio. Ja- ga- llaay' he- ñiīh- ja-, ga- kwēēyh' jnāäh' mah' ga- ti' ga- llooh' jnāäh' kih' lā- jēē- dsa-.

³⁷ Ga- kuh- dsa- llu- lā- jiih' ga- kēēy'. Ma' ga- la' kiyh', ga- kah' ga- gyīī' sa- miīh- jwī' he- ga- chaa' ja-.

³⁸ Lā- jēē- hī- ga- kuh- jee' ja- tee' koo- kyeē' mil dsa- ñuuh-. Ni- sa- na- heē' ni- jaā- dsa- mē- ni- chih- ka- lāh'.

³⁹ Ja- ga- ga- hih' Jesús juu' kih' dsa-, ga- hey' neh- na- moo', mah' ga- haa' jmi- juuh- ngooy' ta- hwa' Magdala.

16

Dsa- fariseo ma' hnøøy' jmee' Jesús koo- he- juh- gaa-

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ma' ga- llooy' ta- hwa' ja-, ga- lla- nāā' fariseo kyaah' saduceo mah' kay' dsē' Jesús. Ga- ngūiy' ma' jmee' Jesús koo- he- juh- gaa- he- ma' jā- gyūuh'.

² Pero ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- jāyh':
—Wa- ra- ga- nuū- jmiī', jwah' hnāh': “Llu' ba' la' jii' ja- la-, jēēh' gyūū' ba' gyūuh'”, jwah' hnāh'.

³ Mah' ta- la' tiīh- jwah' hnāh': “Hiī' goo- jā- lle', jēēh' gyūū' gyūuh' mah' na- hih'”, jwah' hnāh'. Peer- ta- juūh' hnāh'. Leh' ba' hnāh' lleh' hnāh' juu' ha- lā- jmee' koo- jmiī' koo- jmiī' lā- koo- la' gyūuh'. Mah' sa- kyeē' hnāh' kwaāt- hee- ga- na- dsa- la' jee' kyah' hnāh'.

⁴ He- ba' che- hlēēh' hnāh' dsa- chaa- na', sa- mi- teh' hnāh' kih' Dio mah' ngūīh' hnāh' jmeen' koo- he- juh- gaa-. He- juh- gaa- lā- koh' ga- la' kih' jonā hī- ga- ngēē' juu' kih' Dio, ma- la- he- ja- ba' heehn' hnāh'.

Ja- hñiīh' ga- beey' dsa- he' mah' ngaayh'.

Levadura kih' dsa- fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Lā- koo- ma' ga- haa' jnāäh' ta- hn- gaah- kō- tāā- kih' jmi- juuh- ja-, ja- ga- ga- lā- dsooh- dsē- jnāäh' sa- ma' kyeē' jnāäh' he- ñiīh'.

⁶ He- ja- ga- jāh' Jesús siyih' jnāäh':
—Leēh- hnāh' kyaah' levadura kih' dsa- fariseo hī- kih' dsa- saduceo ka- lāh'.

7 Heˉ jaˉ gaˉ tooh` jnääh¹ discipulo llaˉ jnääh¹ juuˉ kyaah¹ dsaˉ kyaahn¹, maˉ jahˉ jnääh¹:

—Maˉ hlëëyhˉ läˉ naˉ, kihˉ heˉ saˉ maˉ kyeˉ heˉ ñiihˉ.

8 Pero gaˉ läˉ kyuuuhˉ Jesús huudˉsëˉ kyaah¹ jnääh¹, mah¹ gaˉ siiyhˉ jnääh¹:

—¿Heˉ laˉ jwahˉ hnähˉ saˉ chaˉ heˉ ñiihˉ kyeˉ hnäh¹? Koˉ hiˉ piˉhˉ goˉ teˉ dsooˉ hohˉ hnäh¹ dsaˉ ñuuuhˉ.

9 ¿Cheˉ läˉ jiihˉ naˉ saˉ hiiˉ läˉ ngëëhˉ hnäh¹? ¿Cheˉ moˉ soˉ dsoohˉ hohˉ hnähˉ kihˉ hñaˉ heˉ ñiihˉ heˉ gaˉ kuhˉ hñaˉ mil dsaˉ ñuuuhˉ hiˉ johˉ gaˉ saˉ miihˉ gaˉ tēˉ gaˉ juuhˉ hnäh¹ kyaah¹ jwiˉ heˉ gaˉ chaaˉ jaˉ?

10 ¿Cheˉ moˉ soˉ dsoohˉ hohˉ hnähˉ kihˉ gyiiˉ heˉ ñiihˉ heˉ gaˉ kuhˉ kyeˉ mil dsaˉ ñuuuhˉ, hiˉ johˉ gaˉ saˉ miihˉ gaˉ tēˉ gaˉ juuhˉ hnäh¹ kyaah¹ jwiˉ heˉ gaˉ chaaˉ jaˉ?

11 ¿Haˉ läˉ jaˉ heˉ saˉ ngëëhˉ hnäh¹? Jaˉ kihˉ heˉ ñiihˉ naˉ heˉ jwëëhnˉ hnäh¹: “Leehˉ hnäh¹ kyaah¹ levadura kihˉ dsaˉ fariseo hiˉ kihˉ dsaˉ saduceo kaˉ lähˉ.”

12 Jaˉ gaˉ gaˉ läˉ ngëëˉ jnääh¹ saˉ maˉ hlëëyhˉ kihˉ levadura heˉ kaahˉ dsaˉ heˉ ñiihˉ. Maˉ hlëëyhˉ kihˉ ñuuuhˉ heˉ maˉ kwaˉ dsaˉ fariseo kyaah¹ dsaˉ saduceo baˉ jaˉ.

Gaˉ jahˉ Peeˉ, Jesús heˉ laaˉ Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Maˉ gaˉ llooˉ Jesús hwaˉ Cesarea kihˉ Filipo, gaˉ ngüyˉ juuˉ kyaah¹ jnääh¹, gaˉ jäh¹:

—¿Haˉ läˉ jahˉ dsaˉ kihˉ Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ? ¿Hiˉ jnäˉ laayˉ?

14 Mah¹ gaˉ jahˉ jnääh¹:
—Koˉ llaaˉ dsaˉ jahˉ Jwaaˉ hiˉ maˉ chooˉ jmiˉ baˉ hneˉ. Koˉ llaaˉ jahˉ, Eliaˉ baˉ hneˉ. Hiˉ jñahˉ koˉ llaaˉ jahˉ, hneˉ laahˉ Jeremiaˉ o jñahˉ hiˉ gaˉ ngëëˉ juuˉ kihˉ Dio lloˉ jooˉ.

15 Mah¹ gaˉ ngüˉ Jesús juuˉ kyaah¹ jnääh¹ kaˉ läh¹:

—¿Haˉ gaˉ hnähˉ, heeˉ jwahˉ hnähˉ kinˉ, hiˉ baˉ jnäˉ laahˉ hnäh¹?

16 Mah¹ gaˉ jeehˉ Simón Peeˉ juuˉ kiyh¹:
—Hneˉ heˉ Cristo, jooˉ Dio jiihˉ.

17 Mah¹ gaˉ jahˉ Jesús siiyhˉ:
—Lluˉ laˉ kyahˉ Simón, jooˉ Joná. Jëëhˉ, jaˉ heˉ dsaˉ hiˉ maˉ miˉ jnääh¹ kyahˉ läˉ maˉ jahˉ naˉ. Tääh¹ kyaanˉ hiˉ gyaˉ gyuuuhˉ, hiˉ heˉ baˉ maˉ miˉ jnääh¹ kyahˉ.

18 Jnäˉ kaˉ lähˉ jwëëhnˉ hneˉ, hneˉ heˉ Peeˉ, (heˉ hnøøˉ jahˉ kuuˉ). Hiˉ nēˉ miˉ kuuˉ laˉ choohnˉ gwahˉ kinˉ, hiˉ niˉ miihˉ saˉ lihˉ juuˉ chaˉ jeˉ llaˉ dsëëˉ kiyh¹.

19 Jnäˉ toohnˉ goohˉ hneˉ mah¹ kwahˉ juuˉ kihˉ dsaˉ haˉ läˉ heyhˉ yaˉ jwiˉ. Cherˉ mah¹ kyaah¹ juuˉ heˉ kwahˉ saˉ gaˉ laaˉ dsaˉ hiˉ täähˉ hwaˉ laˉ, läˉ maˉ naˉ hñuuuhˉ jaˉ baˉ kyaah¹ dsoˉ kyeˉ kiyh¹. Hiˉ cherˉ mah¹ kyaah¹ juuˉ heˉ kwahˉ gaˉ laaˉ hiˉ täähˉ hwaˉ laˉ, naˉ naˉ baˉ jwëˉ kiyh¹ dsaˉ taayhˉ yaˉ jwiˉ — gaˉ jahˉ Jesús siiyhˉ Peeˉ.

20 Jaˉ gaˉ gaˉ taahˉ Jesús jnääh¹ juuˉ mah¹ saˉ koohˉ jnääh¹ juuˉ kyaah¹ niˉ jaaˉ, heˉ laayˉ Cristo.

Gaˉ miˉ jnääh¹ Jesús juuˉ heˉ juuyˉ
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Jmiˉ jaˉ gaˉ løøˉ Jesús miˉ jnääh¹ juuˉ kyaah¹ jnääh¹ heˉ jmeeˉ biˉ kiyh¹ dsooyˉ taˉ Jerusalén. Jeeˉ jaˉ heehˉ dsihˉ chaˉ miihˉ wiiˉ, dsaˉ gyuuuhˉ saˉ läˉ hnääˉ dsihˉ, läˉ jaˉ dsaˉ kaahˉ kyaah¹ jmiˉ dsaˉ, kyaah¹ taˉ jwöhˉ kyaah¹ ley saˉ läˉ hnääˉ dsihˉ. Jaˉ gaˉ juuyˉ hiˉ läˉ jiiyhˉ kaˉ lähˉ gaˉ maˉ hyaˉ hnēˉ jmiˉ.

22 Heˉ jaˉ gaˉ jääˉ Peeˉ Jesús taˉ kooˉ, mah¹ gaˉ løøyˉ juuyhˉ kiyh¹, gaˉ siiyhˉ:

—Waˉ läˉ ñiihˉ dsëyˉ hneˉ, Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ. Niˉ miihˉ saˉ leˉ jaˉ heˉ jaˉ nēˉ kyah¹.

23 Mah¹ gaˉ jeehˉ Jesús hñiiˉ, gaˉ jëëyˉ Peeˉ gaˉ siiyhˉ:

—Jñuuuhˉ hneˉ kinˉ hiˉ saˉ lluˉ, heˉ jmeehˉ jwiˉhˉ kinˉ baˉ naˉ. Saˉ jmeehˉ huudˉsëˉ läˉ kohˉ jmeeˉ Dio, läˉ kohˉ laˉ huudˉsëˉ kihˉ dsaˉ baˉ laˉ huudˉsëˉ kyah¹.

24 Jaˉ gaˉ gaˉ jahˉ Jesús siiyhˉ läˉ jëëˉ jnääh¹:
—Cherˉ mah¹ hiˉ hnøøˉ jmeeˉ koˉ jøhˉ kyaah¹ jnäˉ, saˉ waˉ jmääyˉ hñiiyˉ kwaatˉ, waˉ jääyˉ cruˉ kyaayˉ mah¹ waˉ jmeeyˉ koˉ jøhˉ kyaah¹ jnäˉ.

25 Jëëhˉ, läˉ jëëˉ hiˉ häähˉ hñiiˉ mah¹ saˉ juuyˉ, hiˉ heˉ juuˉ baˉ. Pero läˉ jëëˉ hiˉ kwaahˉ hñiiˉ juuˉ kwaatˉ kinˉ, hiˉ heˉ baˉ läähˉ.

26 ¿Heeˉ yaˉ jøøˉ kaˉ dsaˉ maˉ keˉ gaˉ liyhˉ läˉ jëˉ heˉ chaˉ jmiˉ gyuuˉ laˉ mah¹ waˉ raˉ gaˉ juuyˉ saˉ tēëyhˉ kihˉ Dio? ¿Heeˉ baˉ kyaah¹ leˉ miˉ hmaayhˉ mah¹ läayˉ?

27 Jëëhˉ, jahˉ Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ kyaah¹ beˉ kihˉ Tääh¹ kyaayˉ, kyaah¹ ángele kaˉ lähˉ. Jaˉ gaˉ miˉ hmaayhˉ kihˉ läˉ jaaˉ läˉ jaaˉ läˉ kooˉ teˉ taˉ heˉ gaˉ jmeeyˉ.

28 Maˉ raˉ juˉ dsooˉ jwëëhnˉ hnähˉ, chaaˉ koˉ llaaˉ hiˉ täähˉ jeeˉ laˉ saˉ juuyˉ jääˉ saˉ gaˉ maˉ jëëyˉ beˉ kihˉ Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ jähˉ jmeeyˉ hihˉ.

17

Gaˉ miˉ sëëˉ Jesús hñiiˉ
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Maˉ ngëëˉ gaˉ jñiiˉ jmiˉ, jaˉ gaˉ gaˉ jääˉ Jesús Peeˉ kyaah¹ Jacobo kyaah¹ Jwaaˉ øøyhˉ. Gaˉ näayˉ kahˉ taˉ moñˉ ñiiˉ.

2 Jeeˉ jaˉ gaˉ läˉ sëëˉ Jesús toˉ loˉ nēˉ hiˉ maˉ jääyˉ heˉ. Moˉ nēyˉ gaˉ liiˉ jihˉ gyehˉ läˉ kohˉ jmeeˉ kihˉ hyooˉ. Hmiihˉ kiyh¹, gaˉ tøøˉ jlëëˉ ñiih¹.

3 Jeeˉ jaˉ gaˉ läˉ jnääh¹ Eliaˉ kyaah¹ Moisé, gaˉ taayhˉ llayˉ juuˉ kyaah¹ Jesús.

4 Heˉ jaˉ gaˉ jahˉ Peeˉ siiyhˉ Jesús:
—Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, heˉ baˉ cheˉ lluˉ heˉ tøøhˉ jneˉ koˉ jøhˉ jeeˉ laˉ. Cherˉ mah¹ hnoohˉ, jmeeˉ jnääh¹ hnēˉ hneˉ kyaah¹ mooˉ, kooˉ kyah¹, kooˉ kihˉ Moisé, hiˉ kooˉ kihˉ Eliaˉ.

5 Ta ko`jiih' ma' cheh' Pee' hlēēyh⁺ lā`ja⁻, ga`jyoo' koo` jniū' tō`jlēē` űih' he` ga`lāā` lā`jēēy'. Jee' jniū' ja` ga`lā`nuuh' ga`hlēēh' koo` juu', he` ma' jāh':

–Hi` la` na` gyyū` kyaan` hi` hnaan`. Pee` chaan` llu' kyaayh'. Nuū` hnāh' kiyh'.

6 Ma' ga`nuū' discipulo he` ga`hlēēh' jee' jniū' ja⁻, ga`saay' jee' ma' tāāyh', ga`jwaayh' jwēte.

7 Ja` ga' ya`jāh⁺ Jesús kiyh', ga`kye` goo` nē' kiyh' mah' ga`siyh⁻:

–Noo` hnāh', ta` wa' gah' hnāh'.

8 Ma' ga`chooyh' nēy, mo`so` ga`jēēy' ni` jaa⁻, ma` la` hñiū' ba' Jesús cheh' kyaayh'.

9 Ta ko`jiih' ma' jāay' moh' ja⁻, ga`taah` Jesús juu' hi` ma' kyaayh' he':

–Ta` jwiū` hnāh' ni` jaa⁻, lā`jē` he` ma` jēēh' hnāh' la⁻, ta ko`jiih' sa` ma` lā`jiih' Hi` ga`lēē'ngo' la` jee' kih' hi` na` juu'.

10 Ja` ga' ga`ngū' jnāāh' discipulo juu' kih' Jesús, ga`chiūh' jnāāh':

–¿He` la' jāh' ta` jwoh' kyaa' ley, jmee` biū' jāh' Elia jāā' ga' kih' Cristo?

11 He` ja` ga`jēēh` Jesús juu' kiyh':

–Ja` ba' dsoo' jāh' Elia to`nē, ya` llay` llu' lā`jē` he` cha` jee' la⁻.

12 Pero jwēēhn` hnāh', ma` jāh` ba' Elia, mah' sa` ga`lā`kyūū` dsih'. Ga`jmeē` dsa` lā` tē` dsē' kiyh'. Ja` ba' lā`ja` heeh' dsa` he` wū' Hi` ga`lēē'ngo' la⁻.

13 Ja` ga' ga`lā`ngēē' discipulo kyaay' he` ma' hlēēyh' kih' Jwaa' hi` ga`choo' jmiū' ba' ja⁻.

Ga`mi`hlāā' Jesús jaq` chih` hi` ma' kye` jmi`lle' hlih'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Lā` ma' ga`lla`nāāy' jee' ma' tāāh' jwēē' dsa⁻, ja' jaa` dsa` nuuh` mah' ga`juuyh' jnēy' cha`nē' Jesús, ga`jāyh':

15 –Dsa`jōōh' kyaan`, wa' lā`ñih' hoh' kih' chih' nuuh' kyaan`, hi` dsa`juu' nēē' hi` jēēy` wū' jwēte. Cha` miūh' jiūh` ma` tayh' cha`je` hi` ma` tayh' cha`jmiū' ka`lāh'.

16 Ma` ya`jāān` kyaah' discipulo kyaah' pero sa` ma` liyh' ma' mi`hlāāy'.

17 He` ja` ga`jāh' Jesús:

–He` ba' che` hñaa` hoh' hnāh' hi` chaan` na'. Sa` hii' lā`dsoo' hoh' hnāh'. ¿Lih' ba' llaā' he` gyan' kyaah' hnāh'? Mo`so` lā`be' dsēn` gya` ga`jnā` kyaah' hnāh'. Ya` jāā` da' chih' na` ta` la` –ga`jāh' Jesús.

18 Ja` ga' ga`juuh' Jesús kih' jmi`lle' hlih', lā`jiūh' ya`hēēy' kih' chih` he'. Lā`chah' ja` ga`hlaay'.

19 Ma` ngēē' he` ja⁻, ga`kuh' jnāāh' kah' kyaah' Jesús, mah' ga`ngū' jnāāh' juu' kiyh':

–¿He` la' sa` ma` lā`kēh' jnāāh' jmiū' ma' lleē' jnāāh' jmi`lle' hlih' he'?

20 He` ja` ga`jāh' Jesús siyh⁻:

–Kih' he` miūh' go`te' ba' ma`dsoo' hoh' hnāh', he`ja` ba' sa` ga`lēh' hnāh'. Pero

ju`dsoo' jwēēhn` hnāh', wa`ra` jāh' kih' miūh` lā`koo' pih' mi`ju` kih' mostaza ba' dsoo' hoh' hnāh', le' jwūh' hnāh' moh' la⁻: “Jñuuh' jee' na⁻, gwa` ta` jee' jyoh'”, hi` jñuuyh' ba'. Sa` cha` ni` koo' he` jā' jwēēh' kyah' hnāh'.

21 Pero jmi`lle' hlih' hi` laa' lā`koh' hi` ma` jāā` chih' he' sa` ya`hēē' cher'mah' sa` ga`tū` dsa` kuh`hūh` mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo` ka`lāh' ga`mi`jnāā` Jesús juu' he` juuy'

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Lā`koo' ma' tāāyh' hwa' Galilea, ga`jāh' Jesús siyh' jnāāh' discipulo kyaay':

–Hi` ga`lēē'ngo' la` ngēē' dsih' ja`goo` dsa` hñaa` dsē',

23 mah' jngēēh' dsih'. Ga' ma`hya` hnē` jmiū' na` juuy, lā`jiūyh' ka`lāh'.

He`ja` cha`miūh` ga`lā`meeh` dsē' discipulo kyaay'.

Ga`mi`hmaah' Jesús ku'sih`

24 Ma' ga`lla`nōō' jnāāh' jwiū' Capernaum kyaah' Jesús, ya`nāā' hi` ma' koo' ku'sih' kih' gwah' jee' ma' cheh' Pee' mah' ga`ngūy' juu' kiyh':

–¿Che' sa` mi`hmaah' ta`jwoh' kyaah' ku'sih' kih' gwah' juuh'?

25 –Mi`hmaayh' ba` –ga`jāh' Pee' siyh⁻. Lā`koo' ma' ga`he' Pee' cha`neh⁻, ga`lā`jāā' Jesús ga`hlēē' Pee':

–¿Ha` lā` la' laah' Simón, lā`jēē` dsa` ta' kaaah' hwa' la⁻, hii' kih' kooy' ku'sih'? ¿Che' kooy' kih' dsa` kyaay' o che' kooy' kih' jñah' dsa`?

26 –Kih' dsa` jñah' ba' kooy' –ga`jāh' Pee' siyh⁻.

Mah' ga`jāh' Jesús:
–He` ja` sa` jmeē' biū' kih' dsa` kyaay' mi`hmaayh'.

27 Pero lā`la` ba' wa' jmeen' mah' sa` jān' hlih' kyaah' ni` jaa⁻. Gwa` cha`hoo' jmi`juuh⁻, go`jwā' ka`loo` hma`kuu'. To`nē' hmooh' hi` ka' hma`kuu', ja` lleēh' mah' nāh' hooy'. Jee' ja` jnāāh' koo' kuu' kyaah' he` mi`hmaah' ku'sih` kin` kyaah' kyah' ka`lāh'.

18

Hi` na` leē' jōōh' jee' jmeē' Dio hih'

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Ja` ba' hor` ja` ga` ya`jāh` jnāāh' koo' kih' Jesús mah' ga`ngū' jnāāh' juu' kiyh':

–¿Hiū' na` hi` jōōh' ga`jee' jmeē' Dio hih'?

2 Mah' ga`tēēh' Jesús jaa` gyyū⁻, ga`cheeyh` jee' kyaā' jnāāh'.

3 Mah' ga`siyh' jnāāh':
–Ma`ra` ju`dsoo' jwēēhn` hnāh', cher'mah' sa` ga`lā`si' huū`dsē' kyah' hnāh' mah' jmeeh' hnāh' lā`koo' jaa` gyyū⁻, sa` heh' hnāh' jee' jmeē' Dio hih⁻.

4 Heh' lä' ja' hı' jmää' hñii' hwaä' lä' koo' gyuu' la', hi' he' ba' lee' jøøh' ya' jwii' kih' Dio.

5 Hi' heeh' jaa' gyuu' lä' la' kwaat' kin', he' ma' heeyh' jnä' ba' ja'.

Goo' la' kih' hi' jmee' dsa' tēh' dsa' kyaah' (Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Wa' hi' cha' hi', hi' jmee' tēh' jaa' hi' mäh' la' hi' ma' lä' dsoo' dsē' kin', llu' ga' la' kiyh' wa'ra' jāh' kih' hñuu' dsa' luuy' koo' cha'too' kih' molii' he' jee' burr' mah' hmääh' dsih' ñiih' ga' kih' cha' jmi' ñeeh'.

7 iHe' ba' che' jwii' dsa' jmi' gyuu'! Joh' he' sa' jmee' dsa' tēyh'. Pero kō' ja' lle' kih' le' ba'. Peer' jwii' dsa' hi' jmee' dsa' tēh' dsa' kyaah'.

8 He' ja' cher'mah' ma' gooh' o ma' tiih' ga' jmee' täh' kyaah' dso'kye', hnä' go' te' ba', mah' be' uu' kyaah'. Jēeh', llu' ga' kyaah' gwaah' jee' tääh' hi' na' jiih' na' jiih', tuuh' ma' gooh' o tuuh' ma' tiih', lä' koh' ga' he' jwääy' hne' jee' mo' so' uu' je' kyaah' lä' to' ma' gooh' ma' tiih'.

9 Hi' cher'mah' mi' nēh' ga' jmee' täh' kyaah' dso'kye', lle' go' te' ba', mah' be' uu' kyaah'. Jēeh', llu' ga' kyaah' gwaah' jee' tääh' hi' na' jiih' kyaah' koo' mi' mi' nēh', lä' koh' ga' he' jwääy' hne' jee' mo' so' uu' je' kyaah' lä' to' mi' mi' nēh'.

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' jaa' borrego hi' na' hēē'

(Lc. 15:3-7)

10 Ni' jaa' hi' mäh' lä' la' ta' jmää' hnäh' ta' koo'. Jēeh', jwēēhn' hnäh', ängele kyaay' tääh' tää' cha' nē' Tää' kyaan' hi' gya' gyuuh'.

11 Jēeh', ja' Hi' ga' lēē' ngo' la' mah' lääy' hi' na' hēē'.

12 iHa' lä' jēeh' hnäh' he' jwahn' la'? Cher'mah' jaa' dsa' chaä' hñä' laä' borrego kyaä', mah' dsa' hēē' jaa', iChe' sa' beey' kō' hwēē' jee' lä' jēē' jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa' hnääh' hi' na' hēē' he'?

13 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh'. Wa'ra' ga' jnääh' hi' jaa' he', lä' chaay' llu' jwēte kyaayh', lä' koh' ga' kih' lä' jēē' hi' sa' na' hēē'.

14 Ja' ba' lä' ja' la' kih' Tää' jnän' hi' gya' gyuuh', sa' hnøoy' dsa' hēē' ni' jaa' hi' pih' lä' la'.

Lä' la' jmeen' mah' chaah' jne' øøhn'

(Lc. 17:3)

15 Cher'mah' jaa' øøh' ma' jmee' koo' he' hñiih' kyaah', gwa' mah' go' chiiyh' he' ma' hlääyh' kyaah' hne', pero jee' lä' uu' ba' hnäh'. Cher'mah' ga' jmeey' he' kyaah', ma' lēh' ma' chaah' øøh' he'.

16 Pero cher'mah' sa' ga' jmeey' he' kyaah', jää' ga' jaa' uu' mah' go' hlēēh' kyaayh' ka' läh'. Jēeh', kyaah' ju'dsoo' he' hlēēh' uu' uu' dsa', lä' ja' jmee' dsoo' lä' jē' juu'.

17 Cher'mah' ni' kih' dsa' he' sa' hii' nuuy', ja' jmeeh' juu' kih' gwah' wa'ra' ga' tē' jee' tääh' lä' jēē'. Hi' cher'mah' ni' kih' lä' jēē' hi' tääh' gwah' sa' ga' nuuy', jmää' lä' koo' jaa' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio o lä' koo' jaa' hi' koo' ku'sih'.

18 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', lä' jē' he' hñuuh' hnäh' hwa' la', lä' ja' na' hñuu' gyuuh' ya' jwii'. Hi' lä' jē' he' chiih' hnäh' hwa' la', lä' ja' dsa' chiih' gyuuh' ya' jwii' ka' läh'.

19 Koo' ka' läh' jwēēhn' hnäh', cher'mah' uu' hnäh' ga' taah' hnäh' juu' kwee' hwa' la' mah' ngiih' hnäh' he' hnoooh' hnäh', Tää' kyaan' hi' gya' gyuuh', kwa' bih' he' hnoooh' hnäh'.

20 Jēeh' jee' dsa' ñee' uu' uu' kō' jøh' ngiiy' kiyh', jee' ja' hää'n' jee' kiyh'.

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' jaa' dsa' hi' sa' ga' lä' jøh' dsē'

21 Ja' ga' ga' lloo' Pee' ka' läh' chuh' kih' Jesús mah' ga' ngiiy' juu' kiyh':

—iJoh' jiih' jmeen' jøh' dsēn' kyaah' øøhn' hi' jmee' hñiih' kin'? iChe' lä' jiih' tē' gyii' jiih'?

22 Mah' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Sa' cha' jwahn' lä' jiih' tē' gyii' jiih'. Jwahn', gyii' jiih' to' lo' gya' dsē' gyii'.

23 He' jää' Dio dsa' lä' hih' kih', jeeh' kwee' lä' koo' ga' jmee' jaa' rey hi' ga' jmeeh' kwaat' kih' lä' jēē' hi' ma' jmee' ta' kiyh'.

24 Lä' ma' ga' løø' jmeeyh' kwaat' kiyh', ya' jääy' jaa' hi' ma' ää' cha' miih' kuu'.

25 Pero dsa' he' sa' cha' he' kyaah' mi' hmaayh' lä' jē' he' ääy'. He' ja' ga' jmee' rey he' hih' wa' dsa' hnēēy' go' te' kyaah' méy' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä' jē' he' cha' kiyh' mah' lä' hmaah' lä' jē' he' ääy'.

26 He' ja' ga' juuh' dsa' he' jnē' cha' nē' rey mah' ga' chuuy' kyaah', ga' jāyh': "Dsa' jøøh' kyaan', jmee' jøh' hoh' ki' jnä'. Mi' hmaah' ba' jnä' kyaah' lä' jē'."

27 Ga' lä' ñiih' ba' dsē' rey he' kiyh', mo' so' ga' ngiih' gyih' kuu' he' ma' ääy' ja', mah' ga' lääy' go' te'.

28 'Pero lä' koo' ya' hēē' ba' dsa' hi' ma' ää' kih' rey, ga' jee'y' jaa' dsa' kyaayh' hi' ma' ää' kō' hi' pih' kuu' kiyh'. Ga' saayh' mah' ga' gwiyh' luu' hi' he', ga' siiyh': "Mi' hmaah' kin' he' ääh'".

29 'Pero hi' ma' ää' kuu' kih' dsa' kyaah' he', ga' jwääy' hñiiy' huu' ti' hi' he' mah' ga' chuuy' kyaah', ga' jāyh': "Jmee' jøh' hoh' ki' jnä'. Mi' hmaah' ba' jnä' kyaah' lä' jē'."

30 'Pero hi' jaa' he' sa' ga' heeyh'. Ga' hñiiy' kih' mah' ga' hey' neh' ñe' lä' jiih' ga' mi' hmaayh' lä' jē' he' ma' ääy'.

31 Ma' ga' jēē' jee' lä' jēē' dsa' kyaayh' he' lä' koo' ga' jmeey', ga' jii' jwēte kiyh', mah'

na'nääy' na'jmeeyh' juu' kih' rey ha- lä' ma' la'.

32 He'ja- ga'jmeey' rey mada' ja' dsa- hñaa' dsé' he', mah' ga'siiyh': "Peer- hñaa' hoh' hne' dsa-ñuuh'. Ga'jmeen'joh' dsén' kih' lä'jé' he' ma' ääh' kin', kih' he' ma'-chuu' cha' miih- kyaah' jnä'."

33 ¿Ja' ma' ääh' jmi' ma' lä'ñih' hoh' kih' dsa' kyaah', lä'koo' ga'lä'ñih' dsén' kyah' hne'?

34 He'ja- ga'lä'llee' rey, ga'ngëey' ja'goo' poo' mah' lä' kyaay' jmi' lä'jiih' mi'hmaayh' lä'jé' he' ääy'.

35 Ja' ga' ga'jäh' Jesús ka'läh':
-Lä'ja' ka'läh' jmeey' Täa' kyaan' hi' gya' gyuu' kyaah' hnäh', cher'mah' sa' ga'lä'joh' hoh' hnäh' kih' he' hliih' he' ma'jmeey' øh' hnäh' kyah'.

19

Ga'jäh' Jesús ha- lä' la' he' beey' dsa- øh'
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Ma'ngëey' ma'kwa' Jesús lä'jé' juu' na', ya'hëey' hwa' Galilea, ngooy' ta' hwa' Judea, he' hla- ta' hngaah' jmi' Jordán.

2 Jwëé' dsa- ga'lä'le' kaah' kiyh' hi' ga'mi'hlääy' lä'jéé' dsa'dsaah'.

3 Jee' ja' ga'lä'nää' koo' kih' Jesús ko'llaa' fariseo he' ma'ka' dsëy', ga'ngiiy' juu' kiyh':

-¿Che' cha' jwë' beey' dsa' dsa'më' kyaä', kih' wa' he' cha' he', he' sa' tih' dsëy'?

4 He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

-¿Che' sa' ma'heh' hnäh' jee' na'sii': Hi' ga'jmää' Dio lä' ma' to'në', hi' më', hi'ñuuh' ga'jmääy'?

5 Hi' ga'jäyh':

-Kih' he'ja' ba', beey' dsa-ñuuh' cho'jmi' mah' dsa'gyay' kyaah' mëy'. Mah' lä'ja', leey' jaa' ba'jee' lä'uuy'.

6 Ja' hñiuh' mo'so' laay' uu', ma'laay' jaa' ba'. Heh' lä'ja', hi' ma'laa' jaa' kaah' Dio, sa'lle' kih' laay' -ga'jäh' Jesús.

7 Mah' ga'jäh' fariseo'siiyh' Jesús:

-¿He'la' ja' ga'jmeey' Moisé mada' chooyh' je' mah' beey' dsa'më'?

8 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Kih' he' chaah' hnäh', he'ja' ba' ja' ga'kwa' Moisé jwë' beeh' hnäh' dsa'më' kyaah' hnäh'. Pero lä' ma' to'në' sa' ga'la' lä'ja'.

9 He'ja' jwëehn' hnäh', hi' beey' dsa'më' kyaä' hi' sa' cha' he' hliih' ma'jmeey' kyaah' jñah' dsa-ñuuh', mah' kaay' jñah' dsa'më', he' jmeey' dso'kye' ba'ja'. Hi' lä'ja' hi' kaa' dsa'më' hi' ga'beey' he', he' jmeey' dso'kye' ba'ja' ka'läh'.

10 Mah' ga'chiuh' jnääh' discípulo kyaay':

-Cher'mah' lä'ja' la' kih' dsa-ñuuh' kyaah' dsa'më', llu' ga'la' he' sa' jee' dsa'goo' go'te'.

11 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Ja' lä'jéé' lä'këh' jmi' heeh' juu' la'. Lä'këh' jmi' hi' lle' kih' heeh' ba'.

12 Jëeh', chaa' hi' sa' na'hñaa' jmi'ngo' kih' wa'ra' ga'lä'chaay' he'ja' sa' le' jee'y' gooy'. Hi' chaa' hi' sa' na'hñaa' jmi'ngo' kih', he' ga'jmeey' dsa' hñaa' dsé' kiyh', he'ja' sa' le' jee'y' gooy'. Hi' chaa' ga'jñah' hi' sa' lä' dsé' jee'y' gooy' kih' he' hnøøy' jmeey' ta'he' kih' Dio. Hi' lä'këh' jmi' heeh', wa' heeyh' juu' la'.

13 Ja' ga' na'jäa' dsa' gyuu' kyaä' cha'në' Jesús mah' kyeey' gooy' në' kih' gyuu' mah' ngiiy' kih' Dio. Pero jnääh' discípulo kyaay' ga'juuh' jnääh' kih' dsa' he'.

14 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

-Kwa' jwë' ya' nää' gyuu' ta' la' kin'. Ta' ha' hnäh' kiyh', jëeh' hi' laa' lä'koo' gyuu', hi' he' ba' jää' Dio lä'hiih' kih'.

15 Ma'la' ma'kyey' gooy' në' kih' gyuu' he', ya'hëey' jee' ja'.

Ga'mi'jäa' Jesús gyuu'
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Jaa' dsa' kwaä' hi' cha' kuu' ga'hleeh' kyaah' Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Jee' ngooy' ja', ja' jaa' dsa' mah' ga'siiyh':

-Hne' hi' laa' ta'jwoh' lluu', ¿hee' hnøø' jmeen' mah'tëehn' jee' mo'so' juun'?

17 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

-¿Che' ñeh' hne' he' laan' lluu'? Jëeh' ni' jaa' hi' lluu' sa' chaa', jaa' Dio ba' hi' lluu'. Cher'mah' hnooh' tëeh' jee' mo'so' juuh', ja' mi'teh' lä'jé' mada' kih' Dio.

18 -¿Hee' ga'ja' mi'ten'? -ga'jäh' dsa' he'.

He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Ta' jngëeh' dsa', ta' kaah' hi' laa' kyaä' jñah', ta' hi' kih' dsa', ta' jmeey' dsoo' kih' juu' ta'juu'.

19 Wa' hnaah' täa' kyaah' maa' kyaah'. Wa' hnaah' dsa'kyaah' lä'koo' hnaah' hñaa'h'.

20 He'ja' ga'jäh' dsa' he' siiyh':

-Lä'jé' he' na' ma'mi'ten' lä'jiih' ma' mähn'. ¿Hee' ga' hnøø' jmeen'?

21 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh' ka'läh':

-Cher'mah' hnooh' leeh' lluu' go'te', gwaah' go'hni' lä'jé' he' cha' kyah' mah' go'kwëeh' hi' tä'ñee'. Lä'ja' ba' lä'cha' cha' miih' kyah' gyuu' jmi'gyuu'. Ja' ga' na'ñeeh' mah'jmeen' ko'joh' -ga'jäh' Jesús.

22 Ma' ga'nuu' dsa' he' juu' ja', ngaay' ti'meeh' dsëy', jëeh', ma' chay' cha' miih' kuu'.

23 Ja' ga' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

-Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', jaa' dsa' cha' kuu', jwëeh' la' kiyh' heyh' jee' jmeey' Dio hiih'.

24 Koo' ka'läh' jwëehn' hnäh', sa' ga' jwëeh' la' kih' jaa' camey', ngëé' to'gwa'

koq̄o hma kuu lā koh' ga he' hēh' jaa' dsa' cha kuu jee' jmee' Dio hih'.

25 Ma' ga nuu' jnaäh' hlēeyh' lä ja', ga tooh' jnaäh' jēē' dsa' jnaäh' , mah' ga' chiih' jnaäh'.

—*¿Hij' ba' lää' ja'?*

26 Lä ma' jēēy' ja' jnaäh', ga jāyh':

—He' la', sa' lä kēh' dsa' jmi' jmee', pero Dio ga lä jē' ba' liyh' jmeey'.

27 Ja' ga' ga' jāh' Pee' siyh':

—Ma' jā' ba' lä jē' he' cha' kyaa' jnaäh' ' mah' jmee' jnaäh' ko' jōh' kyaah' hne'. *¿Hee' ba' na' hñah' jnaäh'?*

28 He' ja' ga' jāh' Jesus siyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnäh', wa' ra' ga' tē' jee' le' hmēē' lä jē' go' te', ma' ja' gya' Hij' ga' lēē' ngo' la' jōh' jee' jmeey' hih'. Hi' lä jēē' hnäh' hij' jmee' ko' jōh' kyaah' jnā', lä ja' ka' läh' nah' hnäh' nē' gya' to' hma' sii' mah' lla' hnäh' ta' kih' lä jēē' gya' to' nää' dsa' Israel.

29 Lä jēē' hij' ma' tuu' dsē' ma' hwēē' cha' neh' kih', ma' beey' dsa' mē' ooyh' dsa' nuuh' ooyh', ma' beey' cho' jmiiy', ma' beey' dsa' mē' kyaay', ma' beey' joooy', ma' bey' hwa' kiyh', cher' mah' ga' bey' lä jē' he' ja' kwaat' kin', hij' he' hyoh' hña' loo' ga' lä koh' he' ga' jā' kiyh' jmi' gyuu' la', hi' lä ja' tēēyh' jee' mo' so' juuy'.

30 Pero jwēē' hij' ya' nää' to' nē', hij' he' jā' kēē'. Hi' jwēē' hij' ya' nää' kēē', hij' he' leē' to' nē'.

20

Juu' na' hmää' lä koq̄o' la' kih' hij' hñaa' dsē' kyaah' dsa' juu' kyaay'

1 He' jāä' Dio dsa' lä' hih' kih', jeeh' kwee' lä koq̄o' ga' jmee' jaa' dsa' juu' cha' neh' hij' nēē' tiuh' go' te' na' hnääh' hij' jmee' ta' jee' na' jnaä' chaah' wii' jēh' kiyh'.

2 Ma' ga' lä' ee' kiyh' kyaah' lä jēē' dsa' he' ha' lä koq̄o' te' mi' hmaayh' kih' koq̄o' jmi' ta', ga' cheey' jee' na' jnaä' chaah' jēh' kiyh'.

3 Ya' hēēy' ka' läh' ko' hij' nu' ta' la' tiuh', jee' ja' ga' jēēy' dsa' hij' ma' tääh' je' hmooh' hij' sa' cha' ta' kih'.

4 He' ja' ga' siyh': "Hnäh' ka' läh' go' nää' hnäh' go' jmee' ta' jee' na' jnaä' chaah' jēh' kin'. Mi' hmaah' ba' jnā' na' tee' kyah' hnäh'." Hi' na' nää' ba' dsa' he'.

5 Dsa' juu' he' ya' hēē' lä' hmēē' ma' ga' tē' lla' hyoo', hi' koq̄o' ka' läh' ma' ga' tē' ko' hij' hnē' ta' ga' hloo'. Ja' ba' lä' ja' ga' hēēy' kih' jñah' ka' läh' hij' na' jmee' ta' kiyh'.

6 Ma' ngoo' ga' tē' ko' hij' hña', ya' hēēy' ka' läh' mah' ga' jnääh' jñah' ga' dsa' hij' sa' cha' ta' kih'. Mah' ga' siyh': "¿He' la' tääh' hnäh' jee' la' lä' tää' jmi' mah' sa' cha' ta' jmeeh' hnäh'?"

7 He' ja' ga' jāh' dsa' he' siyh': "Kih' he' sa' chaä' ni' jaa' hij' ma' kwēēh' jnaäh' ta', he' ja' ba' na' he' tōoh' jnaäh' jee' la'."

He' ja' ga' jāh' dsa' juu' chaah' jēh' ja', siyh': "Go' nää' hnäh' ka' läh', go' jmee' hnäh' ta' jee' chaah' jēh' kin'. Mi' hmaah' ba' jnā' na' tee' jñeeh' hnäh'."

8 Ma' ga' nuu' jmi' ja', ga' jmee' dsa' juu' mada' kih' hij' ma' jāä' moz', ga' jāyh' siyh': "Tee' ga' lä' jēē' dsa' hij' ma' na' jmee' ta', mah' mi' hmaah' jñeey' na' tee' kih' koq̄o' jmi' ta'. Lōō' kyaah' hij' ma' na' nää' kēē' go' te' mah' mi' llaä' kyaah' hij' ma' na' nää' to' nē'."

9 Lä jēē' hij' ga' tääh' jmee' ta', ma' ngoo' ga' tē' ko' hij' hña', ya' nääy' ma' jaa' ma' jaa' ga' koq̄o' jñee' na' tee' kih' ma' koq̄o' jmi' ta'.

10 Ja' ga' ga' lla' nää' hij' ga' tääh' to' nē' na' jmee' ta'. Ma' tēēyh' cha' ga' miih' jñeey' ' ma' laay'. Pero ga' hyoyh' ja' ba' kih' koq̄o' jmi' ta' ba' ka' läh'.

11 Ma' ga' kooy' jñeey' ga' lōoy' cha' hääy' dsa' juuy',

12 ga' jāyh': "Hij' ma' na' nää' kēē' go' te', ga' jmeey' ta' koq̄o' hor' ba', mah' ja' ba' kwee' ma' mi' hmaah' kiyh' lä koh' te' he' ma' mi' hmaah' kyaä' jnaäh' hij' ma' jēē' wii' cha' hyoo' lä' tää' jmi'", ga' jāyh' siyh' dsa' juu' chaah' jēh'.

13 He' ja' ga' jāh' dsa' juuy' siyh' jaa' hij' ti' choo' juu' he': "Sa' cha' jmeen' hñaa' dsēn' kyah' hne' ome'. *¿Ja' ma' tooh' jne' juu' kwee' he' mi' hmaahn' kyah' na' tee' kih' koq̄o' jmi' ta'?*

14 Kij' ba' hne' jñeeh' mah' gwaah' kyah'. Jēēh' lä' na' hyoh' dsēn' ma' kwēēhn' hij' ma' he' kēē' go' te', ja' ba' lä' koq̄o' te' he' ma' kwēēhn' hne'.

15 *¿Che' sa' na' ngēn' jwē' jmeen' lä' hyoh' dsēn' kyaah' kuu' kin'?* ¿O che' wii' hoh' kih' he' jmeen' llu' dsēn'?", ga' jāh' dsa' juu' he'.

16 Lä' ja' le', hij' ya' nää' kēē', hij' he' leē' to' nē'. Hij' ya' nää' to' nē', hij' he' jā' kēē'. Jēēh', jwēē' hij' na' teeh', pero miih' go' te' ba' hij' na' lleeh' —ga' jāh' Jesús.

Ngoo' hnē' jñih' jmeeh' Jesús juu' he' juuy' (Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Ma' hää' Jesús jwē' ngooy' ta' Jerusalén, ga' tēēyh' kah' lä' jēē' gya' tuu' jnaäh' mah' ga' siyh' jnaäh':

18 —Jēē' da' hnäh', dsa' nōō' jne' ta' Jerusalén. Jee' oo' ngēē' dsa' Hij' ga' lēē' ngo' la' ja' goo' jmi' dsa' kaah' kyaah' ta' jwoh' kyaä' ley. Hij' he' bāäh' jnā' dsoo' mah' jngēēh' dsa' jnā'.

19 Ja' ga' ngēēy' jnā' ja' goo' dsa' hij' sa' laä' judiu. Mah' mi' kwayh' jnā', jmi' baay' jnā', ja' ga' dsa' tääy' jnā' dsōh' hma' cru'. Pero lä' jñih' ka' läh' ga' ma' hya' hnē' jmi'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga' ngūy' he' gyay' jwoo' kih' Jesús

(Mr. 10:35-45)

20 Ja' ga' ja' mē' Zebedeo kyaah' lä' uu' jo' nuuyh', ga' juuyh' jñey' cha' nē' Jesús mah' ga' chuuy' kyaah':

21 —¿Hee⁻ jwiih⁺ jnā[?]? —ga⁻jāh⁺ Jesús siiyh⁺.
 —Hih⁺ lā⁻uu⁺ chih⁻ kyaan⁺, jmee⁺ mada⁻
 dsa⁻taayh⁺ koo⁺ kyah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁻
 jmeeh⁺ hih⁺, ja⁻ jwoo⁺ ra⁻llu⁻u⁺ kyah⁺ hi⁻
 jñah⁺ jwoo⁺ ra⁻kēh⁺ kyah⁺ —ga⁻jāh⁺ dsa⁻mē⁺
 he⁻ siiyh⁺ Jesús.

22 He⁻ja⁻ ga⁻jēeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, siiyh⁺:
 —Sa⁻ ñeh⁺ hnāh⁺ hee⁻ na⁻ ngiih⁺ hnāh⁺.
 ¿Che⁻ tāāh⁺ hnāh⁺ jēeh⁺ hnāh⁺ lli⁻wii⁺ he⁻ na⁻
 ga⁻jēen[?]? ¿Che⁻ lā⁻be⁺ hoh⁺ hnāh⁺ dsa⁻ngēeh⁺
 hnāh⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ na⁻ga⁻dsa⁻ngēen[?]

—Tāā⁻ ba⁻ jnāāh⁺ —ga⁻jāyh⁺.

23 He⁻ja⁻ ga⁻jāh⁺ Jesús siiyh⁺:
 —Ma⁻ra⁻ he⁻ jēeh⁺ ba⁻ hnāh⁺ lli⁻wii⁺ he⁻
 na⁻ga⁻jēen⁺, hi⁻ dsa⁻ngēeh⁺ hnāh⁺ he⁻ wii⁺
 he⁻ na⁻ga⁻dsa⁻ngēen⁺. Pero he⁻ nah⁺
 hnāh⁺ jwoo⁺ ra⁻llu⁻u⁺ o jwoo⁺ ra⁻kēh⁺ kin⁺, sa⁻
 ga⁻tēēn⁺ kwan⁺. He⁻ja⁻ hyoh⁺ hi⁻ na⁻lleeh⁺
 kyaa⁺ Tāā⁻ kyaan⁺ ba⁻ja⁻.

24 Gyaa⁻ discípulo dsa⁻kyaa⁺h⁺ jnāāh⁺
 ga⁻lā⁻lleey⁺ kyaah⁺ lā⁻uu⁺ hi⁻ he⁻, ma⁻
 ga⁻nuuy⁺ juu⁺ ja⁻.

25 Ja⁻ ga⁻ga⁻tēē⁻ Jesús kih⁺ lā⁻jēē⁻ jnāāh⁺
 mah⁺ ga⁻siiyh⁺ jnāāh⁺:

—Ñeh⁺ ba⁻ hnāh⁺ lā⁻koo⁻ jmee⁺ dsa⁻ta⁻hi⁻
 jmee⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻gooy⁺, kaayh⁺ lā⁻lla⁻
 dsēy⁺. Dsa⁻kaah⁺ he⁻ kaah⁺ lā⁻tē⁻ dsēy⁺
 dsa⁻gooy⁺.

26 Pero jee⁻ kyah⁺ hnāh⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁺
 jmeeh⁺ hnāh⁺ lā⁻ja⁻. Hi⁻ hnø⁺lee⁺ jøøh⁺ ga⁻
 kih⁺ lā⁻jēē⁻ hnāh⁺, hi⁻ he⁻ tēē⁻ jmee⁺ ta⁻he⁻
 kih⁺ lā⁻jēē⁻ ba⁻.

27 Hi⁻ hnø⁺ kã⁺ nē⁺ kih⁺ jee⁻ lā⁻jēē⁻, hi⁻ he⁻
 tēē⁻ jmeey⁺ ta⁻he⁻ kih⁺ lā⁻jēē⁻ ba⁻.

28 Jēeh⁺, sa⁻ ma⁻ja⁻ Hi⁻ ga⁻lēē⁻ngo⁺ la⁻ mah⁺
 jmee⁺ dsa⁻ ta⁻he⁻ kiyh⁺, ma⁻ jan⁺ mah⁺ jmeen⁺
 ta⁻he⁻ kih⁺ dsa⁻ ba⁻. Ma⁻ jan⁺ mah⁺ kwaan⁺
 hñiin⁺ juun⁺, he⁻ ja⁻ kēē⁺ jma⁺ mah⁺ lāā⁺
 jwēē⁺ dsa⁻.

*Ga mi hlāā⁻ Jesús uu⁺ dsa⁻tuu⁺
 (Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)*

29 Lā⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻hwēēy⁻ jwii⁺ Jericó,
 jwēē⁺ jwēte⁺ dsa⁻ ma⁻ chaā⁺ kaah⁺ kiyh⁺.

30 Ma⁻ tāāh⁺ uu⁺ dsa⁻tuu⁺ koo⁺ jwē⁻. Lā⁻koo⁻
 ma⁻ ga⁻nuuy⁺ ngoo⁺ Jesús cha⁻jwē⁻ ja⁻,
 ga⁻løøy⁺ hlēēyh⁺ kī⁻gaa⁻, ma⁻ jāyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hne⁻ hi⁻ laa⁺ sa⁻ju⁻
 kih⁺ David, wa⁻ lā⁻ñih⁺ hoh⁺ kyaa⁺ jnāāh⁺.

31 Hi⁻ ga⁻juuh⁺ dsa⁻kiyh⁺, mah⁺ mo⁺so⁺ ma⁻
 tooyh⁺ miuh⁺. Pero dsa⁻tuu⁺ he⁻ cha⁻ga⁻miuh⁺
 miuh⁺ ma⁻ tooyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, sa⁻ju⁻ kih⁺ David, wa⁻
 lā⁻ñih⁺ hoh⁺ kyaa⁺ jnāāh⁺.

32 Ja⁻ ga⁻ ga⁻noo⁻ Jesús, mah⁺ ga⁻tēēyh⁺
 ga⁻siiyh⁺:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ hnāh⁺ jmeen⁺ kyah⁺ hnāh⁺?

33 He⁻ja⁻ ga⁻jāh⁺ dsa⁻tuu⁺ he⁻ siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hnø⁺ jnāāh⁺ lā⁻jnā⁺
 mi⁻nē⁺ jnāāh⁺.

34 Ga⁻lā⁻ñih⁺ dsē⁺ Jesús kiyh⁺, ga⁻sooyh⁺ mi⁻
 'nē⁺ dsa⁻tuu⁺ he⁻. Lā⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻lā⁻jnā⁺ mi⁻
 'nēy⁺. Hi⁻ ga⁻jmeey⁺ kō⁺ jøh⁺ kyaa⁺h⁺ Jesús.

21

*Ga⁻he⁻ Jesús na⁻dsēē⁻ burr⁻ jwii⁻
 Jerusalén*

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja⁻ ga⁻ tēēy⁻ Jerusalén ga⁻nāāy⁺ chuu⁺
 jwii⁻ Betfagé, koo⁺ kih⁺ moh⁺ Olivo. He⁻ja⁻
 ga⁻jmeey⁺ Jesús mada⁻ kih⁺ uu⁺ dsa⁻kyaa⁺
 jnāāh⁺.

2 Ga⁻siiyh⁺:
 —Go⁻nāā⁺ hnāh⁺ ta⁻ jee⁻ jwii⁻ he⁻ nøø⁺ ta⁻
 cha⁻nē⁺. Jee⁻ oo⁺, jnāāh⁺ hnāh⁺ ja⁻ burr⁻
 hyaa⁺ hi⁻ na⁻hñuuh⁺ hi⁻ jāā⁺ gyuu⁻. Ja⁻
 cheeh⁺ hnāh⁺ mah⁺ ya⁻jāāh⁺ hnāh⁺ kin⁺.

3 Cher⁺ mah⁺ cha⁻ ja⁻ hi⁻ ga⁻ngii⁺ juu⁺
 kyah⁺ hnāh⁺, ja⁻ jwiih⁺ hñih⁺: “Jmee⁺ bi⁻
 kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kyaa⁺ jnāāh⁺ ba⁻ la⁻, chah⁺ ba⁻
 ya⁻jāā⁺ jnāāh⁺ ka⁻ lāh⁺”, jwiih⁺ hñih⁺.

4 Lā⁻ja⁻ ga⁻la⁻ mah⁺ lā⁻te⁻ lā⁻koo⁻ ga⁻jāh⁺
 ja⁻ hi⁻ ga⁻ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺joo⁺, lā⁻ ma⁻
 ga⁻jāyh⁺:

5 Chiuh⁺ dsa⁻ hi⁻ tāāh⁺ jwii⁻ Sión:
 “Jēē⁻ da⁻, hii⁻ Rey kyaah⁺ hnāh⁺ ja⁻ jee⁻ kyah⁺
 hnāh⁺.”

Hwaay⁺ jwēte, na⁻dsēēy⁻ ja⁻ burr⁻,
 na⁻dsēēy⁻ joo⁺ burr⁻ hyaa⁺ hi⁻ tēē⁻ ka⁻ løø⁺.”

6 Na⁻nāā⁺ ba⁻ hi⁻ he⁻, ga⁻jmeey⁺ lā⁻koo⁻ te⁻
 mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jesús kiyh⁺.

7 Na⁻kyaa⁺ ja⁻ burr⁻ hyaa⁺ hi⁻ jāā⁺ gyuu⁻,
 ja⁻ ga⁻ga⁻kye⁻ dsa⁻ hñiih⁺ kih⁺ ka⁻luu⁻ burr⁻
 mah⁺ he⁻ mah⁺ ga⁻wii⁺ Jesús.

8 Jwēē⁺ jwēte⁺ dsa⁻ ma⁻ tāāh⁺ jee⁻ ngooy⁻
 ja⁻. Kō⁺llaā⁺ ga⁻ja⁻ hñiih⁺ kih⁺ cha⁻jwē⁻ hi⁻
 jñah⁺ ga⁻hnā⁺ niuh⁺ hma⁺ ga⁻jay⁺ cha⁻jwē⁻.

9 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaā⁺ kaah⁺, kyaa⁺h⁺ hi⁻
 ga⁻nāā⁺ jāā⁺ ma⁻ tooyh⁺ cha⁻miuh⁺ miuh⁺, ma⁻
 jāyh⁺:

—iHe⁻ ba⁻ che⁻ lluu⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ David! iDio
 kyaah⁺ hi⁻ ja⁻ lā⁻hih⁺ kiyh⁺! iHe⁻ ba⁻ che⁻
 lluu⁻ hi⁻ jøøh⁺ hi⁻ gya⁻gyuu⁻h⁺!

10 Lā⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús Jerusalén,
 lā⁻kaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ga⁻chi⁻ ga⁻jwaa⁻ dsa⁻, ma⁻
 ngiiy⁺ juu⁺:

—¿Hi⁻ ba⁻ na⁻?

11 Mah⁺ ma⁻ jāh⁺ dsa⁻:

—Hi⁻ na⁻ he⁻ Jesús, ja⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺
 Dio hi⁻ cha⁻ Nazaret hwa⁺ Galilea.

*Ga⁻hwēē⁻ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tāāh⁺ hñii⁻ jee⁻
 chih⁺ gwah⁺*

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lloo⁺ Jesús ho⁻hne⁻
 kih⁺ gwah⁺ juuh⁺. Ga⁻hēēy⁻ kih⁺ lā⁻jēē⁻
 dsa⁻ hi⁻ ma⁻ lla⁻ hmooh⁺. Ga⁻saā⁺ ga⁻jaay⁺
 na⁻mes⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻si⁻ kuu⁺, hi⁻
 ga⁻saā⁺ ga⁻jaay⁺ jee⁻ nøø⁺ hmooh⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻
 hnēē⁻ juu⁺.

13 Mah⁺ ga⁻ siiyh⁺:

—Lä⁴ la⁴ lle⁴ juu⁴ kih⁴ Dio: “Hne⁴ kin⁴ lä⁴ chee⁴ hne⁴ jee⁴ ngii⁴ dsa⁴ kih⁴ Dio.” Pero ma⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ lä⁴ koo⁴ too⁴ jee⁴ dsa⁴ taah⁴ dsa⁴ hi⁴ ba⁴.

¹⁴ Jee⁴ ma⁴ chih⁴ gwah⁴ juuh⁴ ja⁴, ya⁴ nää⁴ dsa⁴ tuu⁴ kyaah⁴ dsa⁴ jluuh⁴ cha⁴ nē⁴ Jesús mah⁴ ga⁴ mi⁴ hlääy⁴.

¹⁵ Pero ga⁴ lä⁴ lleey⁴ lä⁴ jēē⁴ jmi⁴ dsa⁴ kaah⁴ kyaah⁴ ta⁴ jwöh⁴ kya⁴ ley⁴ ma⁴ ga⁴ jēey⁴ lä⁴ jē⁴ he⁴ juh⁴ gaa⁴ he⁴ ga⁴ jmee⁴ Jesús jee⁴ ja⁴. Hi⁴ ga⁴ lä⁴ lleey⁴ ka⁴ läh⁴ lä⁴ koo⁴ ma⁴ ga⁴ jēey⁴ tääh⁴ chih⁴ tooh⁴ müh⁴ koo⁴ gwah⁴ ja⁴:

—jHe⁴ ba⁴ che⁴ lluu⁴ hi⁴ laa⁴ sa⁴ ju⁴ kih⁴ David! —ma⁴ jäh⁴ chih⁴ he⁴.

¹⁶ He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ dsa⁴ kaah⁴ he⁴ süyh⁴ Jesús: —¿Che⁴ nuuh⁴, hee⁴ na⁴ hlēeh⁴ chih⁴ tääh⁴ na⁴?

—Nuu⁴ ba⁴ jnä⁴ —ga⁴ jäh⁴ Jesús—. Hnäh⁴ na⁴ che⁴ sa⁴ ma⁴ heh⁴ hnäh⁴ jih⁴ koh⁴ jee⁴ na⁴ sü⁴ lä⁴ la⁴:

Lä⁴ jēē⁴ chih⁴ pih⁴, lä⁴ kye⁴ hi⁴ tuh⁴, hne⁴ Dio ma⁴ mi⁴ tēēh⁴ hnih⁴ kwee⁴ ha⁴ lä⁴ jmeey⁴ juuh⁴ kyah⁴.

¹⁷ Mo⁴ so⁴ ga⁴ jmääy⁴ he⁴ dsa⁴ he⁴. Ya⁴ hēē⁴ Jesús jee⁴ jwii⁴ Jerusalén ja⁴, ngaayh⁴ ta⁴ jee⁴ jwii⁴ Betania, jee⁴ ja⁴ ga⁴ jäy⁴.

Ga⁴ jwä⁴ Jesús dso⁴ jwii⁴ kih⁴ chaah⁴ higo (Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Tiih⁴ ga⁴ jyoh⁴ jmi⁴, nēe⁴ ka⁴ läh⁴ Jesús ta⁴ jwii⁴ Jerusalén. Peer⁴ ja⁴ kyoyh⁴ jee⁴ hääy⁴ jwē⁴.

¹⁹ Koo⁴ jwē⁴ jee⁴ ngooy⁴ ja⁴ ga⁴ jēey⁴ koo⁴ chaah⁴ higo. Mah⁴ ngooy⁴ na⁴ jēey⁴ che⁴ hii⁴ müi⁴. Ma⁴ ga⁴ jēey⁴, ni⁴ koo⁴ müi⁴ sa⁴ cha⁴ hii⁴, ma⁴ la⁴ moo⁴ jmah⁴ ba⁴ choo⁴. Mah⁴ ga⁴ süyh⁴ chaah⁴ hma⁴ ja⁴:

—Jih⁴ koh⁴ mo⁴ so⁴ hii⁴ müi⁴ kyah⁴ hne⁴. Lä⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ lä⁴ küi⁴ chaah⁴ higo ja⁴.

²⁰ Ma⁴ ga⁴ jēē⁴ jnääh⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴ jmee⁴ Jesús, ga⁴ jēē⁴ dsah⁴ jnääh⁴, mah⁴ ga⁴ jäh⁴ jnääh⁴:

—¿Ha⁴ lä⁴ ma⁴ lä⁴ küi⁴ chah⁴ go⁴ te⁴ chaah⁴ higo na⁴?

²¹ He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús süyh⁴ jnääh⁴: —Ma⁴ ra⁴ ju⁴ dsoo⁴ jwēēhn⁴ hnäh⁴,

cher⁴ mah⁴ dsoo⁴ hoh⁴ hnäh⁴ hi⁴ sa⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ to⁴ huudse⁴, ja⁴ ma⁴ la⁴ he⁴ la⁴ le⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴. Le⁴ jwiih⁴ hnäh⁴ moh⁴ chih⁴ na⁴: “Jnuuh⁴ jee⁴ na⁴, jwää⁴ hñaa⁴ cha⁴ jmi⁴ nēeh⁴”, hi⁴ lä⁴ ja⁴ le⁴.

²² Lä⁴ jē⁴ he⁴ ngiih⁴ hnäh⁴ kih⁴ Dio, cher⁴ mah⁴ dsoo⁴ hoh⁴ hnäh⁴, hñah⁴ ba⁴ hnäh⁴.

He⁴ ja⁴ gyuu⁴ ba⁴ hih⁴ he⁴ jmee⁴ Jesús (Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Lä⁴ koo⁴ ma⁴ ga⁴ lloo⁴ Jesús jee⁴ chih⁴ gwah⁴ juuh⁴ ga⁴ llooy⁴ mi⁴ tēey⁴ dsa⁴. Ma⁴ ga⁴ lla⁴ nää⁴ cha⁴ nēy⁴ dsa⁴ kaah⁴ kya⁴ jmi⁴ dsa⁴, kyaah⁴ dsa⁴ gyuu⁴, ga⁴ ngiiy⁴ juu⁴ kih⁴ Jesús:

—¿Che⁴ cha⁴ jwē⁴ kyah⁴ he⁴ jmeeh⁴ lä⁴ jē⁴ he⁴ na⁴? ¿Hi⁴ kih⁴ hih⁴ he⁴ jmeeh⁴ lä⁴ na⁴?

²⁴ He⁴ ja⁴ ga⁴ jēeh⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴, ga⁴ süyh⁴:

—Ngii⁴ koo⁴ mi⁴ juu⁴ kyah⁴ hnäh⁴ ka⁴ läh⁴. Jēeh⁴ da⁴ hnäh⁴ kin⁴ jää⁴, ja⁴ ga⁴ jwahn⁴ hi⁴ kih⁴ hih⁴ he⁴ jmeen⁴ lä⁴ la⁴.

²⁵ ¿Hi⁴ ga⁴ jmee⁴ hih⁴ he⁴ ga⁴ chaa⁴ Jwaa⁴ dsa⁴ jmi⁴, che⁴ Dio o che⁴ dsa⁴ nūuh⁴?

Jee⁴ tääyh⁴ ja⁴ ma⁴ llay⁴ juu⁴ kyaah⁴ dsa⁴ kyaayh⁴, ma⁴ jäh⁴:

—Cher⁴ mah⁴ ga⁴ jäh⁴ jne⁴, hih⁴ kih⁴ Dio ba⁴ ja⁴, Jesús jäh⁴: “¿He⁴ la⁴ sa⁴ ga⁴ lä⁴ dsoo⁴ hoh⁴ hnäh⁴ kiyh⁴ ga⁴ ja⁴?”

²⁶ Hi⁴ cher⁴ mah⁴ ga⁴ jäh⁴ jne⁴, ja⁴ hih⁴ kih⁴ dsa⁴ ba⁴ ja⁴, hii⁴ goo⁴ jnä⁴ kyaah⁴ dsa⁴, jēēh⁴, lä⁴ jēē⁴ dsa⁴ ma⁴ jmää⁴ kwaat⁴ Jwaa⁴ ma⁴ laa⁴ ja⁴ hi⁴ ma⁴ ngēē⁴ juu⁴ kih⁴ Dio —ma⁴ jäh⁴ dsa⁴ kaah⁴ he⁴.

²⁷ He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ dsa⁴ kaah⁴ he⁴ ga⁴ süyh⁴ Jesús:

—Sa⁴ nē⁴ jnääh⁴. Mah⁴ ga⁴ jēeh⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴ ka⁴ läh⁴, ga⁴ süyh⁴:

—Ni⁴ jnä⁴ sa⁴ jmeehn⁴ juu⁴ hi⁴ ga⁴ jmee⁴ hih⁴ he⁴ jmeen⁴ he⁴ la⁴.

Juu⁴ na⁴ hmää⁴ lä⁴ koo⁴ la⁴ kih⁴ uu⁴ chih⁴ nūuh⁴

²⁸ He⁴ ja⁴ ga⁴ ngii⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴ ka⁴ läh⁴: —¿Hee⁴ huudse⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ kih⁴ he⁴ jwahn⁴ la⁴? Jaa⁴ dsa⁴ ma⁴ chaa⁴ uu⁴ chih⁴ kya⁴. Ga⁴ süyh⁴ jaa⁴ chih⁴ he⁴: “Gyuu⁴ kyaan⁴, goh⁴ na⁴ go⁴ jmeeh⁴ ta⁴ jee⁴ na⁴ jnää⁴ chaah⁴ wii⁴ jēh⁴ kin⁴.”

²⁹ He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ chih⁴ he⁴ süyh⁴ jmiiy⁴: “Sa⁴ hnoon⁴ niin⁴.” Ko⁴ hwēē⁴ ga⁴ ja⁴, ga⁴ lä⁴ süi⁴ huudse⁴ kiyh⁴ mah⁴ ngooy⁴.

³⁰ Ja⁴ ga⁴ ga⁴ tēeyh⁴ hi⁴ jaa⁴ he⁴, ga⁴ jmeey⁴ mada⁴ kiyh⁴ lä⁴ koo⁴ ga⁴ jmeey⁴ mada⁴ kih⁴ hi⁴ to⁴ nē⁴ he⁴. Jooy⁴ he⁴ ga⁴ jäh⁴: “Nee⁴ tää⁴, ni⁴ ba⁴ jnä⁴.” Mah⁴ sa⁴ nēey⁴.

³¹ ¿Hi⁴ jaa⁴ jee⁴ lä⁴ uu⁴ ga⁴ jmee⁴ lä⁴ hnøø⁴ jmiiy⁴?

Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ dsa⁴ he⁴: —Hi⁴ to⁴ nē⁴ ba⁴.

He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús süyh⁴: —Ma⁴ ra⁴ ju⁴ dsoo⁴ jwēēhn⁴ hnäh⁴.

Lä⁴ jēē⁴ hi⁴ koo⁴ ku⁴ sih⁴ kyaah⁴ hyaa⁴ hi⁴ ga⁴ nää⁴ kyaah⁴ wa⁴ hi⁴ cha⁴ hi⁴, dsa⁴ taah⁴ jee⁴ jmee⁴ Dio hih⁴ jää⁴ ga⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁴ hnäh⁴.

³² Jēēh⁴ ja⁴ Jwaa⁴ jee⁴ kyah⁴ hnäh⁴, ma⁴ mi⁴ jnääy⁴ ha⁴ lä⁴ ma⁴ go⁴ taah⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ he⁴ llu⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ lä⁴ heeh⁴ hnäh⁴ kiyh⁴. Pero dsa⁴ hi⁴ koo⁴ ku⁴ sih⁴ kyaah⁴ hyaa⁴ hlēēh⁴ he⁴ ga⁴ lä⁴ heey⁴ kiyh⁴. Ma⁴ ke⁴ ga⁴ jēēh⁴ hnäh⁴ ga⁴ lä⁴ hee⁴ dsa⁴ kih⁴ Jwaa⁴, pero ni⁴ lä⁴ ja⁴ sa⁴ ga⁴ lä⁴ dsaa⁴ hoh⁴ hnäh⁴ müih⁴ mah⁴ ma⁴ lä⁴ heeh⁴ hnäh⁴ kiyh⁴.

Juu⁴ na⁴ hmää⁴ lä⁴ koo⁴ la⁴ kih⁴ dsa⁴ hi⁴ ga⁴ høø⁴ ta⁴ kih⁴ jñah⁴

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nuu⁴ da⁴ hnäh⁴ jyoh⁴ juu⁴ na⁴ hmää⁴. Ma⁴ chaa⁴ jaa⁴ dsa⁴ juu⁴ hi⁴ ga⁴ tää⁴ koo⁴

nää' chaah' wii' jeh'. Ga'jney' lä'ku' lä'jii', ga'mi'lluy' jee' ma' hwëëy' jmi'h' mi' jeh' ja'. Ga'chihy' koo' na'hyah' he' nüi' jee' ga'wii' dsa' hi' ga'taah' ga'hoo' jee' na'jnää' chaah' jeh'. Ma' ga'la' he' ja', ga'tooyh' goo' dsa' he' hoo'y' ma'to'dsaah'. Ja'ga'ya'hëëy' ngooy' uu'.

³⁴Ma' ga'lloo' jii' kih' mi'jeh'ja', ga'cheey' moz' kyaay' jee' ma'tääh' dsa' hoo' ta'kiyh' mah' ma'kooy' heey' he' ma'tëëy'.

³⁵Ma' ga'lla'nää' moz' he' jee' na'jnää' chaah' wii' jeh' kih' dsa'juuy', dsa' hi' ma'tääh' hoo' he' ga'jney' jwë' kih' moz' he'. Ko'llaa' ga'jmi' ga'baay', jñah' ga'jngëëyh' go'te', hi' jñah' ko'llaa' ga'tey' kuuy' kih'.

³⁶Ga'cheey'lä'hmëë'jñah' ga'moz', jwëë' ga'lä'koh' ga'hi' ga'cheey' to'në'. Ja'ba'lä'ja' ga'jmeey' kih' hi' he'.

³⁷Jee' ga'dsaa' ga'cheey'jooy'. Ma'jmeey' huud'së: "Go'jmeey' ga'dsa' oo' he' kih' chih' kyaan' la'".

³⁸Ma' ga'jëë' dsa' hi' ma'hoo' chaah' jeh' ja', ja' chih' he', ga'taayh' ga'llay' juu' kyaah' dsa'kyaayh': "Hi' oo' na', hi' jä' kyaah' ta'jnän'. Wa'jngëëh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he' ma'tëëy'."

³⁹He'ja' ga'saah' dsih'. Ga'lleey' ta' ka'hne' jee' ma' na'jnää' chaah' jeh' ja', mah' ga'jngëëh' dsih'.

⁴⁰Wa'ra' ga'lloo' dsa'juu' chaah' jeh' ja', çheë' ba'jmeey' kih' dsa' hi' jmeey' ta'kiyh' he', laah' hnäh'? —ga'jah' Jesús.

⁴¹Mah' ga'jeyh' kih' Jesús:

—Sa'lä'nih' dsë' jngëëyh' dsa' hi' hñaad'së' he', mah'tooyh' goo' jñah' hi' jmeey' ta'kiyh'. Hi' he' ba'ngëë' mi'jeh' wa'ra' ga'të' jii' he' chooyh' —ga'jäh' süiyh' Jesús.

⁴²Mah' ga'jah' Jesús süiyh' ka'läh':

—Çhe'jih'koh' sa'ma'heh' hnäh' juu' kih' Dio jee' na'sii' lä'la'?:

Ja'ba'kuuy' he' sa' ga'tih' dsë' të'hyah', he'ja'ba'ga'jä' lä'koo' mi'kuuy' he' kye'dsa' to'në' kih' koo' hne'juuh'.

Dio ba'he' hi' ga'jmeey' lä'ja',

he'ja' dsaa' dsë' jne', ga'jah' Jesús.

⁴³He'ja' jwëëhn' hnäh', jñuh' Dio ta'he' ma'na'hñaah' hnäh' jmeey' mah' tooyh' goo' jñah' hi' jmeey' ta'lälle' kih'.

⁴⁴Hi' täh' në' kuuy' ja', hi' he' chu'joo' jmi'ngo'kih'. Hi' wa'ra' ga'toh' kuuy' ja' në' kih' dsa', jleeyh' go'te'.

⁴⁵Lä' ma' ga'nuuy' juu' lä' dsoo' he' ga'hleëh' Jesús, lä'jëë' jmi'dsa' kaah' he' kyaah' dsa' fariseo ga'tah' dsëy' he' ga'hleëh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na'hmää' ja'.

⁴⁶Ma' hnooh' dsa'kaah' he' ha' lä' jee' ma'saayh' Jesús. Pero ma' goyh' kyaah' dsa', jëëh' ma'jmää' dsa' kwaat' Jesús laay' jaa' hi' ngëë' juu' kih' Dio.

22

Juu' na'hmää' lä'koo' la'jmi'jee' dsa'jee' goo' dsa'

(Lc. 14:15-24)

¹Koo' ka'läh' ga'hleëh' Jesús juu' na'hmää', ga'jäh':

²—He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo' ga'jmeey' jaa' rey hi' ga'jmeey' koo' jmi' ma' ga'jëë' goo' chih' kyaay'.

³Ga'cheey' moz' mah' dsa'tëëyh' lä'jëë' hi' ma'na'la' juu' ya'nää' jmi' kih' hi' dsa'jee' goo'. Pero ni' jaa' dsa' he' sa' ga'hi' ma'ya'nää'.

⁴Ga'të' to' jiih' ga'cheey' jñah' ga'moz' mah' ga'süiyh': "Chiih' hi' ma'na'la' juu' ya'nää', ma'na'la' ba' ma' he' kuyh'. Ma'jmeen' mada' ma'jngëëh' dsa' kya' kyaah' jñah' ga'jah' hi' ga'mi'gyan'. Ya'nää' hnäh' ja', jee' le' jmi' kih' hi' jee' goo', jëëh', ga'lä'jë' ba'ma'na'llu'."

⁵Pero dsa' hi' ma'na'teeh' he' sa' ga'jmeey' he'. Ga'näay' jee' jyoh' ba'. Jaa' he' ñee' na'jëë' hwa'kih'. Jñah' he' ñee' jee' noo' hmooh' kiyh'.

⁶Hi' jñah' he' ga'saayh' moz' kyaay' rey, ga'jmeeyh' mah' ga'jngëëyh'.

⁷Lä' ma' ga'llooh' juu' kih' rey, ga'lälleey' jwëte. Ga'cheey' hlöo' kyaay' mah' ga'mi'llaay' lä'jëë' hi' ga'jngëëh' moz' kyaay', lä'jiih' ga'jey' go'te' jee' jwii' kih' hi' he'.

⁸Mah' ga'süiyh' lä'jëë' moz' kyaay': "Ga'lä'jë' ba'ma'na'llu' kih' jmi', pero lä'jëë' hi' ma'na'teeh' he' mo'so' heh' ya'näay' jee' la'."

⁹Na'go'nää' hnäh' lä'kaa' cha'jwë' juuh'. Lä'jah' hi' jeeh' hnäh' teeh' mah' ya'näay' jee' jmi' la'."

¹⁰Lä'chah' ja' ga'hwëë' lä'jëë' moz' he' lä'kaa' cha'jwë' mah' ga'jooyh' lä'jah' miih' hi' ga'jnäayh' ba', hi' lluy' hi' hlëëh', lä'jwë' jee' ga'kah' ga'lä'kaa' cha'neh' jee' të' jmi'.

¹¹Ma' ga'he' rey jee' tääh' lä'jëë' hi' na'teeh' he', ga'jëëy' jaa' dsa'ñuuh' hi' sa'ma'kyeh' hmiih' he' la'kih' jmi' ja'.

¹²Mah' ga'süiyh': "Ome', çha' lä'ma'heh' jee' la' mah' sa'kyeh' hmiih' he' la'kih' jmi' la'?" Pero dsa' he', ga'gyay' ti'sih' ba'.

¹³Ja'ga'jmeey' rey mada' kih' hi' ma'jmeey' ta'he' cha'neh' ja': "Hñuu' hnäh' goo' tiy' mah' jwää' hnäh' ta' ka'hne' jee' na'hoo'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' juuy' cha'jay'."

¹⁴Jëëh' jwëë' hi' na'teeh', pero miih' go'te' ba' hi' na'lleeh'.

Kwaat' kih' ku'sih'

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Ja⁻ga⁻ ga⁻naä⁻ dsa⁻ fariseo mah' ga⁻taayh⁻ juu⁻ kwee⁻. Lä⁻ taa⁻ ga⁻ ja⁻meey' ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ kaa⁻h juu⁻ kih⁻ Jesús.

16 He⁻ ja⁻ ga⁻cheey' dsa⁻ kyaayh⁻ ko⁻ jøh' kyaah⁻ dsa⁻ kyaä⁻ Herode mah' na⁻hlëëyh' kyaah⁻ Jesús, ga⁻siyh⁻:

—Ta⁻jwoh⁻, ñe⁻ ba⁻ jnääh⁻, hne⁻ hlëëh' ju'dsoo⁻ jmah⁻ ba⁻, kyaah⁻ ju'dsoo⁻ ba⁻ mi⁻tëëh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ jwë⁻ kih⁻ Dio. Hi⁻ sa⁻ gah⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻, jëëh⁻ sa⁻ kyeh⁻ kwaan⁻ ha⁻ lä⁻ laa⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ dsa⁻.

17 Chiuh⁻ da⁻ jnääh⁻ ja⁻, ha⁻ lä⁻ laah⁻ hne⁻: ¿Che⁻ llu⁻ he⁻ mi⁻hmaah⁻ jne⁻ ku⁻sih⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ César o sa⁻ llu⁻?

18 Pero Jesús kyaayh⁻ ba⁻ huü⁻dsë⁻ hliih⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻siyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻ juuh⁻ hnäh⁻. ¿He⁻ la⁻ kah⁻ hnäh⁻ dsën⁻?

19 Heeh⁻ da⁻ jnä⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ kuu⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁻ kih⁻ ku⁻sih⁻.

Mah⁻ ga⁻ heeyh⁻ ko⁻ kuu⁻.

20 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—¿Hi⁻ kih⁻ heeh⁻ to⁻ la⁻? ¿Hi⁻ kih⁻ jmi⁻ na⁻ sii⁻ la⁻?

21 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Kih⁻ César ba⁻ na⁻.

Ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻ ka⁻ läh⁻:

—He⁻ la⁻ kih⁻ César, kwëëh⁻ ba⁻ César. He⁻ la⁻ kih⁻ Dio, kwëëh⁻ ba⁻ Dio.

22 Ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻. Mo⁻so⁻ ga⁻ jmääy⁻ he⁻ Jesús, ga⁻ naä⁻ bih⁻ kiyh⁻.

Ga⁻ngü⁻ dsa⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ lä⁻ jiih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ja⁻ ba⁻ jmi⁻ ja⁻ na⁻naä⁻ dsa⁻ saduceo na⁻jëëy⁻ Jesús. Dsa⁻ he⁻ na⁻, sa⁻ ma⁻ heey⁻ he⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. Mah⁻ ga⁻ngiy⁻ juu⁻ kiyh⁻, ga⁻ jäh⁻:

24 —Ta⁻jwoh⁻, ga⁻ sii⁻ Moisé jnän⁻ kyaah⁻ juu⁻ la⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻ juu⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ joo⁻, dsa⁻ ñuuh⁻ øøh⁻ hlii⁻ he⁻, lle⁻ kih⁻ tëëy⁻ dsa⁻ më⁻ mah⁻ lä⁻ chaa⁻ joo⁻siyh⁻ hi⁻ lee⁻ kwaan⁻ kyaä⁻ hlii⁻ øøyh⁻.

25 Ga⁻ lä⁻ chaa⁻ jee⁻ kyaä⁻ jnääh⁻ gyeë⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ jaa⁻ ba⁻ cho⁻jmiiy⁻. Hi⁻ to⁻ në⁻ he⁻ ga⁻ kaa⁻ dsa⁻ më⁻ pero chah⁻ ba⁻ ga⁻ juuy⁻. Sa⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻ jooy⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ mëy⁻ kyaah⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ øøyh⁻.

26 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ he⁻, hi⁻ kih⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ uu⁻ ka⁻ läh⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ dsaa⁻ ga⁻ juu⁻ lä⁻ jëë⁻ gyeë⁻.

27 Jee⁻ ga⁻ dsaa⁻ go⁻ te⁻ ga⁻ juu⁻ hñii⁻ dsa⁻ më⁻ ka⁻ läh⁻.

28 Wa⁻ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ ja⁻, ¿hi⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻ gyeë⁻ lee⁻ kyaä⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻? Jëëh⁻, ga⁻ lä⁻ jëë⁻ gyeë⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ kyaayh⁻ — ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ saduceo siyh⁻ Jesús.

29 He⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻, ga⁻siyh⁻:

—Na⁻ hee⁻ hoh⁻ ba⁻ hnäh⁻ na⁻, jëëh⁻, sa⁻ kyuuh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ko⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ni⁻ sa⁻ kyuuh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ be⁻ kiyh⁻.

30 Wa⁻ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ lä⁻ jiih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ mo⁻ so⁻ jee⁻ goo⁻. Ma⁻ ja⁻ lee⁻ lä⁻ ko⁻ laa⁻ ängele hi⁻ tääh⁻ gyuuh⁻.

31 Pero he⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, che⁻ sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ko⁻ ga⁻ hlëëh⁻ Dio hnäh⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻ jäh⁻:

32 “Jnä⁻ laan⁻ Dio kyaä⁻ Abraham, Dio kyaä⁻ Isaac, Dio kyaä⁻ Jacob”, ga⁻ jäh⁻ Dio siyh⁻ Moisé. He⁻ ga⁻ jäh⁻ lä⁻ ja⁻, sa⁻ na⁻ juu⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ he⁻ kih⁻ Dio, jëëh⁻ Dio jnän⁻ laay⁻ Dio kyaä⁻ hi⁻ na⁻ jiih⁻ ba⁻.

33 Lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ juu⁻ la⁻, ga⁻ taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Jesús.

Nuu⁻ he⁻ kyeë⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻
(Mr. 12:28-34)

34 Lä⁻ ko⁻ ma⁻ ga⁻ jëë⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻ jne⁻ Jesús hoo⁻ dsa⁻ saduceo, he⁻ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ juu⁻ kwee⁻.

35 Lä⁻ ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuuh⁻ llu⁻ ley ga⁻ngiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús mah⁻ ma⁻ kay⁻ dsëy⁻:

36 —Ta⁻jwoh⁻, ¿hee⁻ ko⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ lle⁻ në⁻ ley kyeë⁻ ga⁻ miih⁻?

37 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Wa⁻ hnaah⁻ Dio kyaah⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻, kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ huü⁻dsë⁻ kyah⁻.

38 He⁻ la⁻ ba⁻ nuuh⁻ he⁻ la⁻ to⁻ në⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻. Sa⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ kyeë⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ la⁻.

39 Hi⁻ cha⁻ ga⁻ jyo⁻ he⁻ jeeh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ he⁻ la⁻. Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ lä⁻ koh⁻ hnaah⁻ hñaah⁻.

40 Kih⁻ lä⁻ to⁻ nuuh⁻ la⁻ ga⁻ hwëë⁻ lä⁻ jë⁻ ley kyaah⁻ he⁻ ga⁻ hlëëh⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

Hi⁻ kih⁻ ja⁻ hi⁻ laa⁻ Cristo
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ ma⁻ tääh⁻ fariseo ko⁻ jøh⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

42 —¿Hee⁻ huü⁻dsë⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo? ¿Hi⁻ kih⁻ sa⁻ ju⁻ laay⁻? —ga⁻ jäh⁻ Jesús. —Sa⁻ ju⁻ kih⁻ David ba⁻ he⁻ —ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siyh⁻.

43 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ David hi⁻ ma⁻ jøø⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁻, ma⁻ tëëyh⁻ “Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻?”, lä⁻ ma⁻ ga⁻ jäh⁻ lä⁻ la⁻:

44 Ga⁻ jäh⁻ Dio ga⁻ siyh⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻: “Na⁻ jwoo⁻ ra⁻ luu⁻ kin⁻ la⁻, lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ llaan⁻ huü⁻ tiih⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁻ kyah⁻.”

45 ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ laa⁻ Cristo sa⁻ ju⁻ kih⁻ David ga⁻ ja⁻, cher⁻ mah⁻ hñii⁻ David ga⁻ jäh⁻ kih⁻ Cristo: “Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻?”

46 Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ lih⁻ ma⁻ jeeh⁻ juu⁻ kiyh⁻. Ja⁻ jiih⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ tuu⁻ dsëy⁻ ma⁻ ngii⁻ jyo⁻ ga⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

23

Sa ga tooh Jesús ta kih ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Kwee ba ga hleeh Jesús jnaah kyaah dsa, ga jayh:

2 -La jee ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo ga kooj ne kih Moisé.

3 Ja jmeeh hnah la je he jayh, hi ja mi teh hnah ka lah. Pero ta jmeeh hnah la koo jmeey. Jeeh, koo hleeh bih mah sa jmeey.

4 Kyaay dsa loo hii he sa la keh dsa jmi ka, pero hniy ni ko hi pih sa kway be wa ra jah kih kyaah koo mi cha gooy ga kway be.

5 La je he jmeey ja, jmeey ha la jee jee dsa kih. Tih dsy na gyoh cha kyey kyaah lu kyooj jw sa hmi h he na sii juu kih Dio. Cha hoo sa hmi h kih jmeey kyoo sa hloh.

6 Tih dsy dsa taayh jee la llu ga mi h jee kuh dsa hi taah jmi, la ja jmeey ka lah neh gwah.

7 Tih dsy jmeey dsa Dio kih cha jwe jmh, mah tee h dsih ta jwoh.

8 Pero hnah, ta heeh hnah he tee h dsa hnah ta jwoh, jeeh jaa ba laa ta jwoh kyaah hnah. Hi koo ba laa la jee dsa.

9 Ta tee h hnah Taa ni jaa hi taah ne hwa la, jeeh jaa ba hi laa Taa jnan hi gya gyuh ya jwi.

10 Ta kwa hnah jwe he tee h dsa hnah ta jwoh, jeeh jaa ba hi laa ta jwoh kyaah hnah, hi he he Cristo.

11 Hi joo h ga kyah hnah, wa jmeey ta he kih la jee ba.

12 Jeeh, hi jmaa hni joo h, hi he ja ta hwa go te. Hi jmaa hni hwa a, hi he ba lee joo h.

13 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo. Hnah hi ta juu. Jneh hnah jwe kih dsa mah sa dsa taayh jee jmeey Dio hih. Ni hnah sa dsa taah hnah ni sa kwah hnah jwe dsa taah jnah hi hnoo.

14 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo. Hnah hi ta juu. Jnuh hnah hne kih dsa me hni. Mah ko ta a ga jmeeh hnah hleeh hnah ki wee kyaah Dio. Kih he na na chee Dio cha ga mi h wi ne kyah hnah.

15 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo. Hnah hi ta juu. Ga naah hnah la kaa ne jmi neeh la kaa hwa hnooh hnah ha la jee lee hnah dsa hi sa ma heeh kih Dio. Wa ra ga lee hnah, jmaa h hnah hlee h cha ga mi h mah dsa naay cha je to juh ga la koh ga hnah.

16 Jwi ba hnah, hnooh hnah kah hnah ne kih dsa, pero hi tuu ba hnah.

Mah jwah hnah: "Hi ta ta hni kyaah gwah, sa jmeey bii mi tey juu kih. Pero cher mah hi ga ta ta hni kyaah ku noo kih gwah, he ja ba la bii mi tey, jwah hnah."

17 He ba che taah hnah dsa tuu. Chee kye ga ku noo la koh ga gwah he mi joo ku noo?

18 La ja ka lah jwah hnah: "Cher mah hi ga ta ta hni kih na hoo, sa jmeey bii mi tey juu kih. Pero cher mah hi ga ta ta hni kih he taah ne na hoo, jmeey bii mi tey."

19 He ba che taah hnah dsa tuu. Chee kye ga he hla ne na hoo, la koh ga na hoo he mi joo he hla ne kih?

20 Hi ta ta hni kih na hoo, kih na hoo ba ja taay hi la kye kih he hla ne kih ja.

21 Hi ta ta hni kih gwah, kih gwah ba ja taay hi la kye kih Dio hi gya neh gwah ja.

22 La ja ka lah, hi ta ta hni kih gyuh ya jwi, jee gya Dio ba ja taay hi la kye kih hni Dio ka lah.

23 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo, hnah hi ta juu. Kweeh ba hnah Dio mi h la koo jah ley, la la la je o mee kih ne, anis, mi ki ma. Pero sa mi teh hnah he kye ga kih ley. Sa jmeeh hnah he llu jmah, sa dsa la nih hoh hnah dsa, ni sa mi teh hnah juu kyah hnah. He la ba ja jmeey bii jmeeh hnah ko joh kyaah he kwah hnah na.

24 Hnah hi kye ne, hi tuu ba hnah. Laah hnah la koo dsa hi ng ee jmi he taah lu mah sa ng ee jmi he taah jah kaah.

25 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo, hnah hi ta juu. Laah hnah la koo jaa hi gyih ma la ta ka lu kyah wi. Jeeh kweeh ba hnah Dio mi h he la heey mah neh tuh hoh hnah na kah ba hu ds e hi hi la je he hni jmah.

26 Hnah fariseo hi tuu. Gyi da hnah to ne ta neh kyah wi, mah la ja ja na jngi ta ka lu ka lah.

27 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo, hnah hi ta juu. Laah hnah la koo to hoo he na su hee too. Ta ne kih jna na hnaah, pero ta neh na kah moo hni kyaah la je nee he soh. (Véase: Nu. 19:16)

28 La ja hnah ka lah, ma ra he dsoo go te, ta ne jmaa h hnah hnaah llu mah jee dsa. Pero ta neh tuh hoh hnah na kah juu ta juu kyaah la je he hni.

29 Jwi ba hnah ta jwoh kyaa ley kyaah fariseo, hnah hi ta juu. Jmeeh hnah hne ne to hoo jee na ha a hi ga ng ee

juu' kih' Dio. Hi' jmeeh' hnäh' na'hñaa'h' né na'nyah' jee' na'haa' lä'jēē' hi' lluu' he'.

³⁰Jwah' hnäh', wa'ra' jäh' kih' ma' chaa' jne' jii' kih' dsa' ma' gyuh' jnän' sa' ma' kwan' be' kih' hi' ga' jngēēh' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio.

³¹He' hlēēh' hnäh' lä'na', mi'jnää' hnäh' hñaa'h' he' laah' hnäh' sa'ju' kih' hi' ga' jngēēh' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio.

³²He' ja' na', ja' mi' hñaa' hnäh' ta' kyah' hnäh', jee' hii' né' ta' kih' dsa' ma' gyuh' jnän'.

³³He' ba' che' hlēēh' hnäh'. Ma'ra' hi' he' jēē', joo'siih' miih' laah' hnäh'. Ha' ba' lä'ja', lääh' hnäh' kih' cha'je' he' na'bääh' hnäh'.

³⁴He' ja' cheen' jee' kyah' hnäh' hi' ngēē' juu' kin' kih' dsa', cheen' dsa' hi' kyuuh', hi' cheen' ta' jwöh' kyaan' ka' läh'. Ko' llaa' hi' he' jngēēh' hnäh' mah' jñah' tääh' hnäh' dsoh' hma' cru', hi' jñah' jmi'baah' hnäh' neh' gwah' mäh' kyah' hnäh'. Hi' go' chaah' hnäh' jee' tääh' lä'koq' lä'koq' jee' jwii' mah' jmeeh' hñih'.

³⁵Lä'ja', na'bääh' hnäh' jma' kih' lä'jēē' hi' sa' ää' dsoo' he' ga'ttu' hwa' la', he' ga'løø' kih' Abel hi' lluu' he', lä'jiih' kih' Zacaria joo' Berequia hi' ga' jngēēh' dsa' ta' ka'hne' kih' gwah' koo' na'hyoo'.

³⁶Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', kih' lä'jē' he' ja', ja' dso'jwii' né' kih' lä'jēē' hi' tääh' na'.

Meeh' dsē' Jesús kih' jwii' Jerusalén (Lc. 13:34-35)

³⁷Hnäh' dsa' chaa' Jerusalén, hnäh' hi' jngēēh' hi' ngēē' juu' kih' Dio mah' teh' hnäh' kuu' kih' hi' chee' Dio, joh' jiih' sa' ma' hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä'koq' jøøh' chaah' hyaa' gyuu' chaah' kyaa' taayh' neh' sa'kyooy', pero sa' ga' hiih' hnäh'.

³⁸Kih' he' ja', ja' ta'jmah' ba' hne' kyah' hnäh'.

³⁹Jwēēhn' hnäh', na' ta' cha'né' mo'so' jēēh' ga' jñä' ta'ko' jiih' sa' ma'jäh' hnäh': "Na' jää' hi' ja' kyaah' hih' kih' Dio."

24

Lloo' koq' jmi' hla' gwah' juuh' (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹Ya'hēē' Jesús gwah' ngaayh'. Jee' ja' ga'ya'jäh' jnääh' koo' kiyh' mah' ga'chiuh' jnääh':

—Jēē' da' ha' koh' na'hñaa'h' sa' la' gwah' jnän'.

²Mah' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Lä'jē' he' jēēh' hnäh' na', ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ni' koo' mi'kuu' na', sa' jä' né' kih' øøh', lä'jē' ba' sa'hla'.

Jää' ja' ga' llaa' jmi' gyuu', joh' nēē' sa' jmee' lii' (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Jee' ma' gay' né' moh' Olivo, ga'ya'jäh' jnääh' koo' kiyh' mah' na'lla' jnääh' juu' kyaayh' ta'ko' jiih' sa' chaa' dsa'.

—Chiuh' jnääh' lih' le' lä'jē' he' ma'jäh', hee' lii' jmee' wa'ra' ga'tē' jee' neh' hi' wa'ra' ga'tē' jee' llaa' jmi'gyuu' —ga'chiuh' jnääh' Jesús.

⁴Mah' ga'jēeh' Jesús juu' kyaa' jnääh':

—Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' chaa' hi' mi' gaa' hnäh'.

⁵Jēēh', jwēē' dsa' ya'nää' hi' ka' né' kin', jäh': "Jnä' he' laan' Cristo hi' ma'chee' Dio." Hi' jwēē' dsa' mi'gaay'.

⁶Nuuh' hnäh' kih' hñii' hi' lä'cha' juu' kih' hñii' ta' la' ta' jnøø'. Pero ta' wa' jeh' hoh' hnäh'. Lä'ja' lle' kih' le' ba', pero sa' ga' ma' dsēē' jmi'.

⁷Teē' dsa' hi' chaa' koq' hwa' kyaah' jyoh' hwa'. Hi' tee' dsa' ta' kyaah' jñah' dsa' ta'. Lä'cha' dsoo' he' dsa' kwa'h', lä'cha' hoo', lä'kaa' ba' jeh' wi' hwa'.

⁸Kyaah' lä'jē' he' ja', koq' ma'løø' jēē' dsa' wi' ba'.

⁹Ja' ga' ngēē' dsa' hnäh' mah' jmeeyh' hnäh' lä' tē' dsēy' hi' jngēēyh' hnäh'. Ga'lä'jēē' ba' dsa' jmee' na'høøh' kyah' hnäh' lä'kaa' jmi'gyuu' kwaat' kin'.

¹⁰Ma'ja' jwēē' dsa' tuy' he' ma'dsoo' dsēy', ngēēy' dsa'kyaayh' cha'né' dsa'ta', mah' jmeey' na'hääyh' øøyh'.

¹¹Jwēē' dsa' jmee' lä'koh' hi' ngēē' juu' kih' Dio mah' ya'nääy' jee' kyah' hnäh' hi' mi'gaay' jwēē' dsa'.

¹²Lä'cha' cha'miih' he' hliih'. Kih' he'ja', jwēē' dsa' mo'so' lä'hnääy' dsa'kyaayh'.

¹³Pero hi' kwēēh' dsē' lä'jiih' llaa', hi' he' ba'lää'.

¹⁴Ju'hmēē' la', he' mi'jnää' lä'koq' jää' Dio dsa' lä'hiih' kih', lloo' lä'kaa' lä'juh' jmi'gyuu' mah' lä'kyuu' lä'jēē' dsa' hi' sa' ga' ma'heeh' kih' Dio. Ja' ga' jä' jmi' juuh' jmi' goo' kih' Dio.

¹⁵Wa'ra' ga'lloo' jmi' jēēh' hnäh' neh' gwah' juuh' cheh'jaa' jah' laa' na'høø' ngēē' jee' na'jngi' ja', lä'koq' ga'jäh' Daniel hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio, (hi' hē' juu' la', wa' lä'ngēēy'),

¹⁶ma'ja', hnäh' hi' tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta' moh'.

¹⁷Hi' tääh' jee' ga'tē' to' jwēē' hne', wa' jñaa'y' mah' wa' kyuu' bih'. Sa' wa' kyey' he' cha' cha'neh'.

¹⁸Hi' tääh' jee' nuu' kih', ta' wa'lla'nääy' kiyh' he' dsa'kyey' sa'hmiih'.

¹⁹Peer' jwii' dsa'mē' hi' kyaq' gyuu' ma'ja', hi' lä'ja' hi' jää' gyuu' gyuu' ka'läh'.

²⁰Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa' la' jii' gyuu' ni' sa' la' jmi' he' teeh' dsa' dsē' wa'ra' ga'tē' jee' kyuu' hnäh'.

21 Ma'ja- jëe' dsa- wii' jwërte he- sa- ma- jëe' dsa- lä- ma' ga- n00' jmi- gyuu- lä- jiih' na'. Ja- jiih' mo' so' jëe' gyih' jih' koh'.

22 Wa'ra- jah' kih' ngoo' ba' jëe' dsa- wii' ma'ja-, ni' jaa- dsa- jiih' sa' ja'. Pero ta' la' kih' hi- na- lleeh' kyaq' Dio, cha'h' ba' llaq- jmi' he- jëey' wi'.

23 Ma'ja- cher'mah' chaa- ko- llaq' dsa- jah': "Hi- Cristo cheh' la-", o "hi- Cristo cheh' jee' oo-", ta' wa' heeh' hnäh' kiyh'.

24 Jwëe' dsa- ta' juu' ya- naä', jäh': "Jnä' laan' Cristo, jnä' ngëen' juu' kih' Dio". Ja- he- koq- nêe' he- juh' gaa- jmeey', lä' jwë' jee' mi- gaay- dsa-, lä' jiih' hi- na- lleeh' kyaq' Dio mi' gaay- cher'mah' ga' la'.

25 Ma- neh' ba' hnäh' na', jëeh' ma- jwahn' ba' jnä' jaa' ha- lä' le'.

26 Lä' ja- cher'mah' hi- jah' sih' hnäh': "Hi- gya' jee' oo' hwa' ki- jee' sa' kwa- ni' miih'", ta' go- jëe' hnäh'. Hi- cher'mah' jäh': "Hi- gya' cha'neh' oo-", ta' wa' lä' heeh' hnäh'.

27 Jëeh', lä' koq- jmee- je- niih' he- jmee- dsa- lä' jnä' lä' kaa- jmi- gyuu-, lä' ja- lä' jnä' lä' kaa- jmi- gyuu- wa'ra- jah' Hi- ga- lëe' ngo' la-.

28 Jëeh', wa' ha- cha- ha- jee' kyaq' hi- ma- na- juu-, jee' ja- kuh' tu- siih'.

Wa'ra ga'të jee' jah' Hi- ga- lëe' ngo' (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 Cha'h' ba' ga' ma- ngëe' ma- jëe' dsa- lä' jë- he- wii' ja-, ja- hniih' mo' so' lä' jnä' jmeë' kih' hyoo-, ni' jmeë' kih' sih' sa' lä' jnä'. Lä' sii' h00' nuu' hi- hëe' gyuuh' jmi- gyuu-, hi' lä' jë- he- ga' cha- gyuuh' sa' jeh'.

30 Ja- ga' jmee' lii- gyuuh' jmi- gyuu- jee' jah' Hi- ga- lëe' ngo' la-. He- ja- ki' hoo' lä' jëe- nêe' dsa- hi- tääh' hwa' jëey' Hi- ga- lëe' ngo' la- hi- jah' gyuuh' jee' jni' kyaq' cha' miih- be', laay' j00h'.

31 Mah' chey' ängele kyaay'. Kyaah' miih' kih' luu' hoo' j00yh' lä' jëe- hi- na- lleeh' kyaay' hi- tääh' lä' jë- kyë' kiih' jmi- gyuu-, ta' ko- taq- lä' ga- të' jyoh' ko- taq-.

32 Jëe' da' hnäh' kwee- ha- lä' dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi- tëe' hnäh' hñaah'. Wa'ra- ga- hyo' sih' jñoh' sa' jih' kih', l00- dsa- hyo' moo- kih', ma- neh' ba' hnäh' ngoo' ga- të' jii' jma' ba' ja-.

33 Lä' ja- hnäh' ka- läh', wa'ra- ga- jëeh' hnäh' dsa- lä' lä' jë- he- ma- jwahn' la-, wa' lä' neh' hnäh' he- ma- chehn' ho' haah' kyaah' he- jahn' ba' ja-.

34 Ma'ra- ju'dsoo- jwëehn- hnäh', sa- llaq- dsa- hi- tääh' na' ta' ko- jiih' sa' ga' ma- lä- te' lä' jë- he- ma- jwahn' la-.

35 Ngëe' ba' lä' jë- he- cha- gyuuh' hwa', pero juu' kin' lä' ma' cha- ja' ba'.

36 Pero ni- jaa- sa- ñe- hee- jmi' ja-, hee- hor- ja-, ni- ängele hi- tääh' gyuuh' sa- ñe-, ni' joo' Dio sa- ñe-. Hñii' ba' Tää' kyaan' ñe-.

37 Lä' koq- ga- la' jii- kih' Noé, ja- ba' lä' ja- le' wa'ra- ga- të' jee' jah' Hi- ga- lëe' ngo' la-.

38 Jëeh', jaa' sa' ga' ma- ja- jma' ma' tääh' dsa- kuh' hi', ma' tääh' dsa- jee' goo- lä' jiih' ga- he' Noé neh- barco.

39 Ni' miih' sa' ga- lä' liih' dsa- lä' jiih' ja' jmi- he- ga' jngiih' kih' lä' jëe-. Lä' ja- ka- läh' ni' sa' liih' ga' dsa- wa'ra- ga- të' jee' jah' Hi- ga- lëe' ngo' la-.

40 Ma'ja- tääh' uu' jmee- ta' jee' nuu- kih', jaa- he' sah', hi- hi- jaa- he' jä'.

41 Ma'ja- tääh' uu' dsa- më' dsë-. Jaa- he' sah', hi- hi- jaa- he' jä'.

42 He- ja- mi- jn00- hnäh' m' nêh', jëeh' sa- ñeh' hnäh' hee- hor- jah' Dsa- j00h' kyaah' hnäh'.

43 Wa' lä- ngëeh' hnäh' he- la-. Cher'mah' jaa' dsa- juu' cha'neh' ga- lä' ñey' hee- hor- dsa- he' dsa- hi- cha'neh' kiyh', jmeey' bi' sa' gwiiy' mah' sa' kway' jwë' he- jä- dsa- hi- cha'neh' kiyh'.

44 Ja- ba' lä' ja-, hn00- ma- na' lluyh' hnäh'. Jëeh', ha- ga- che' jmi' he- sa' j00h' hnäh', jah' Hi- ga- lëe' ngo' la-.

Dsa- hi- mi- teh', hi- dsa- hi- sa- jmee- ta' he' (Lc. 12:41-48)

45 Jaa' dsa- hi- mi- teh' hi- cha- huu' dsë- llu' kih', hi- he' ba' na- hñaq' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa- juuy', kwëeyh' kuh' hor- kih'.

46 Llu' la' kih' dsa- hi- jmee- ta' he', cher'mah' mi- teyh' lä' jë- mada' he- nuuyh' wa'ra- jah' juuy'.

47 Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', ga- lä' jë- ba' he- cha' kih' dsa- juuy' tooyh' gooy'.

48 Pero jaa- hi- sa- hn00' jmee- ta' he', jmeey' huu' dsë-: "Lä' hëe' ga' miih- dsa- j00h' kyaan'."

49 He- ja- l00y' jmi' baay' dsa- kyaayh' mah' kuh' hiyh' kyaah' hi- laa' lla' hiih'.

50 Pero dsa- hñaq- dsë' he', jmi' he- sa' j00y' hi- hor- he- sa' kyey' ni' miih- huu' dsë-, jah' dsa- juuy'.

51 Sa' lä' ñih' dsëy' kih' dsa- he' heeyh' wii' mah' kwëeyh' hëe' ko' j00h' kyaah' dsa- ta- juu'. Jee' ja- ki' hooyh' mah' juuy' cha' jay'.

25

Juu' na- hmää' lä- koq- la' kih' gyaq' chih' më'

1 He- jaa' Dio dsa- lä' hih' kih', jëeh' kwee- kih' gyaq' chih' më' hi- na' naä' choq- mi' së' na- hih- je- mah' dsa- heeyh' dsa- nuuh' hi- jee' goo-.

2 Hñaq' chih' më' he' ma' cha- huu' dsë- llu' kih', hñaq' he' sa' cha- he' ma' jmeey'.

3 Lã-jëë hî sa ma' jmeë he' he' ga naäy' kyey mi'së kiyh', mah' sa ga kay' ga miih naa he' koo'.

4 Pero lã-jëë chih-më hî ma' cha huusë llu kih' he', ga kay' mi'së kiyh' ko jøh' kyaah' jee ma' haa' naa' he' koo'.

5 Pero ga lã hëë ga dsa nuuh hî ma' jee' goo' he'. He' ja' ga tẽ gwii' kih' lã-jëë lã jiih' ga gwiiy'.

6 Ma' ga tẽ koo' lla nuu', ga tooh' dsa miih, ma' jãyh': "Hii' dsa nuuh hî jee' goo' ja'. Noo' hnäh mah' go-mi-jeeh' hnih'."

7 Ga lã-jëë chih-më he' ga nooy' mah' ga taayh' ga mi' lluy' mi'së kiyh'.

8 Lã-jëë hña' chih-më hî sa' jmeë he' ga siyh' chih-më hî ma' na lluy' he': "Kwëeh' jnääh miih naa kyah' hnäh'. Jëëh' ma' ngoo' ga uu' mi'së kyaa' jnääh'."

9 Mah' ga jeeh' lã-jëë hî ma' na lluy' he' siyh': "Llu' go lãh' hnäh' jee' hni' dsa', jëëh' he' kye' jnääh' sa' lee' kih' jee' lã-jëë jne'."

10 Ta ko' jiih' ga naäy' ga lãy' naa' he' koo' ja', ja' dsa nuuh hî jee' goo' he'. Lã-jëë chih-më hî ma' na lluy' he' ga taayh' kyaayh' jee' ga la' jmi'. Ja' hniih' ga jnë' ho' haah'.

11 Ko' hwëë' ja' ba' ma' ya' naä chih-më hî na lã' naa' he', ma' jãyh': "Dsa jøøh' kyaan', Dsa jøøh' kyaan', nã ho' haah' kyaa' jnääh'."

12 Mah' ga jeeh' dsa' he' juu' kiyh', ga siyh': "Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', sa' kyuun' hnäh'."

13 He' ja' mi' jnøø hnäh' mi' nëh', jëëh' sa' nëh' hnäh' hee' jmi' ni' hee' hor' jãh' Hî ga lëë' ngo' la'.

Juu' na' hmää' lã' koo' la' kih' uu' dsa' hî ga' hyoh' kuu'

(Lc. 19:11-27)

14 He' jãä' Dio dsa' lã' hih' kih', jeeh' kwee' lã' koo' ga' jmeë' jaa' dsa', jãä' ja' dsooy' koo' jee' jwi' uu'. Ga' tëyeh' dsa' hî ma' jmeë' ta' kiyh' mah' ga' tooyh' goo' kuu' he' kyaah' jmeey' ta'.

15 Jaa' he' ga' kwëëyh' hña' mil kuu'. Jee' ga' tẽ uu' he' ga' kwëëyh' to' mil. Jee' ga' tẽ uu' he' ga' kwëëyh' koo' mil ba'. Lã' jaa' lã' jaa' ga' kwëëyh' lã' koo' te' taäy' jmeey' ta'. Ja' ga' na' ngooy' uu'.

16 Hî ga' hyoh' hña' mil kuu' he', ga' jmeey' ta' kyaah' mah' ga' liyh' jyoh' ga' hña' mil na' dsë' lle'.

17 Ja' ba' lã' ja' ga' jmeë' hî ga' hyoh' to' mil kuu' he', mah' ga' liyh' jyoh' ga' to' mil na' dsë' lle'.

18 Pero hî ga' hyoh' koo' mil kuu' he', ngooy' na' jmeey' too' hwa' mah' na' hmääy' kuu' kih' dsa' juy'.

19 Ma' ngëë' cha' miih' jmi', ja' ga' jah' dsa' juu' lã' jëë' uu' dsa' he'. Mah' ga' ngüyh' kwaat' kih' lã' jaa' lã' jaa'.

20 To' nẽ' ga' lloo' hî ga' hyoh' hña' mil kuu', na' kooy' jyoh' ga' hña' mil na' dsë' lle'. Mah' ga' jãyh' siyh': "Dsa' jøøh' kyaan', ga' kwëëh' jnä' hña' mil kuu'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' hña' mil he' ga' lihn' na' dsë' lle' kuu' ja'."

21 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hî mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lã' teh' kyaah' ko' hî' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwëëhn' hne' cha' ga' miih'. Nã' kyaah' jnä' mah' wa' dsa' toohn' jee' chaq' jne' llu'."

22 Ga' lloo' ka' lãh' hî ga' hyoh' to' mil kuu'. Ga' jãyh': "Dsa' jøøh' kyaan', to' mil kuu' ga' kwëëh' jnä'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' to' mil he' ga' lihn' na' dsë' lle' kuu' ja'."

23 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hî mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lã' teh' kyaah' ko' hî' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwëëhn' hne' cha' ga' miih'. Nã' kyaah' jnä' mah' dsa' toohn' jee' chaq' jne' llu'."

24 Jee' ga' dsa', ja' hî ga' hyoh' koo' mil kuu'. Mah' ga' jãyh': "Dsa' jøøh' kyaan', kyuun' hne' he' hãäh'. Chooch' ta' jee' sa' ma' jñeeh', juuh' mi' ju' jee' sa' na' jnää' kyah'.

25 Kih' he' ja', ga' lã' gohn' mah' ga' hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee' la' kiin' he' la' kyah'."

26 Mah' ga' jah' dsa' juu': "He' ba' che' hlëëh' hne' moz' jwih'. Nëh' ba' hne' kwee' he' choohn' jee' sa' ma' jngëen' mah' juuhn' mi' ju' jee' sa' na' jnää' kin'."

27 Kih' he' ja', ma' ää' jmi' ma' mi' hãäh' dsa' kuu' kin', mah' ma' la' ma' jahn', ma' ngëëh' kin' na' tee' kyaah' sa' joo'.

28 Jnuuh' hnäh' kuu' na' mah' kwëëh' hî cha' kih' gya' mil.

29 Jëëh', hî cha' kih', hyoyh' ga' mah' lã' cha' kiyh' cha' ga' miih'. Hî cha' miih' kih', dsa' jñuh' go' te' he' cha' kiyh'.

30 Moz' jwih' na', jwää' ta' ka' hne' jee' na' hoo'. Jee' ja' ki' hooyh' mah' juy' cha' jãy'."

Lã' la' le' kih' dsa' wa' ra' ga' tẽ jee' lla' Dio ta'

31 Wa' ra' ga' tẽ jee' jãh' Hî ga' lëë' ngo' la', jee' ba' je' tø' jlëë' niih' jãyh' ko' jøh' kyaah' ãngele kyaay', ja' ga' gya' laay' jøøh' jmeey' hih'."

32 Cha' nën' ja' kuh' lã' jëë' nëë' dsa' hî chaq' hwa' la' mah' llaa' jnih' ma' kih' kih'. Jmeen' kiyh' lã' koo' jmeë' dsa' hî hãä' jah' wa' ra' ga' jmeey' ma' kih' kih' borrego kyaah' chivo.

33 Llaan' borrego jwoo' ra' lluy' kin' mah' chivo llaan' jwoo' ra' këh'.

³⁴ Mah' jawah' jnä', hi' laa' Dsa-ta' jøøh', jwiiñ hi' tääh' jwoo' ra' lluu' kin': "Ya' nää' hnäh' hi' ma' na-jää' kyaa' Tää' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmee' Dio hih' la' he' ma' na' llu' kyah' hnäh' lä' ma' huu' jmi' gyuu'."

³⁵ Jëeh', lä' ma' kyohn' ga' kwëeh' ba' jnä' he' ga' kuhn'. Lä' ma' lä' kji' dsën', ga' kwëeh' ba' jnä' jmi' he' ga' huhn'. Lä' ma' ngën' cha'jwë' juuh' ga' teeh' ba' jnä' cha'neh' kyah' hnäh'.

³⁶ Ma' sa' cha' he' ma' këhn', ga' kwëeh' ba' jnä' hmiih' he' ga' këhn'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' na' nääh' hnäh' kin'. Lä' koo' ma' hään' neh' ñe', na' jëeh' hnäh' jnä'."

³⁷ Ma' ja' jäh' lä' jëe' hi' lluu' he' siyh' jnä': "Dsa-jøøh' kyaan', lih' ba' ga' jëe' jnääh' hne' ngëh' kyaah' mah' ga' kwa' jnääh' he' ga' kuh'? Lih' ba' ga' jëe' jnääh' ngëh' na' kji' hoh' mah' ga' kwa' jnääh' jmi' he' ga' hih'?"

³⁸ Lih' ba' ga' jëe' jnääh' ngëh' cha'jwë' juuh' mah' ga' tee' jnääh' hne'? Lih' ba' ga' jëe' jnääh' sa' cha' hmiih' ma' kyeh' mah' ga' kwëeh' jnääh' hne' hmiih' he' ga' kyeh'?"

³⁹ Lih' ba' ga' jëe' jnääh' dsaah' hne'? Lih' ba' ga' jëe' jnääh' hne' hääh' neh' ñe' mah' na' jëe' jnääh' hne'?", jäh' siyh' jnä'.

⁴⁰ Ja' ga' na' jawah' jnä', hi' laa' Dsa-ta' jøøh', jwiiñ jnih': "Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', he' ga' jmeeh' hnäh' kih' øøhn' hi' tä' ñee' tääh' la', he' ga' jmeeh' hnäh' kin' ba' ja'."

⁴¹ Lä' chah' ja' jwiiñ hi' tääh' jwoo' ra' këh' he': "Jñuuh' hnäh' kin' hi' kyaah' dso' jwii', ta' cha'je' ba' kyah' hnäh' jee' sa' uu' jih' koh', jee' ma' na' jää' kih' hi' sa' llu' kyaah' ängele kyaay'."

⁴² Jëeh' lä' ma' kyohn' sa' ga' kwëeh' jnä' he' ma' kuhn'. Lä' ma' lä' kji' dsën', sa' ga' kwëeh' jnä' jmi' ma' huhn'.

⁴³ Lä' ma' ngën' cha'jwë' juuh', sa' ga' teeh' jnä' cha'neh' kyah' hnäh'. Ma' sa' ga' lä' cha' he' ma' këhn', sa' cha' hmiih' ga' kwëeh' jnä'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' hi' ma' hään' neh' ñe', hnäh' sa' na' jëeh' jnä'."

⁴⁴ Ma' ja' ngii' dsa' he' juu' kin', jäh': "Dsa-jøøh' kyaan', lih' ba' ga' jëe' jnääh' ngëh' kyaah', ngëh' na' kji' hoh', sa' cha' hmiih' ma' këh', ma' na' hëh' cha'jwë' juuh', ma' dsaah' o' ma' hääh' neh' ñe' mah' sa' ga' jmee' jnääh' be' kyah'?"

⁴⁵ Ja' ga' na' jawah' jnä', hi' laa' Dsa-ta' jøøh', jwiiñ jnih': "Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', he' sa' ga' jmääh' hnäh' he' hi' tä' ñee' tääh' la', jnä' ba' he' sa' ga' jmääh' hnäh' he'."

⁴⁶ Lä' jëe' hi' hlëeh' he' dsa' nääy' jee' sa' llaa' jëe' wii'. Mah' lä' jëe' hi' lluu' he' dsa' nääy' jee' mo' so' juuy'."

26

Ma' hmooh' dsa' ha' lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Ma' la' ba' ma' kwa' Jesús lä' jë' juu' ja', ga' jäh' siyh' jnääh' discípulo kyaay'.

² —Ma' ñeh' ba' hnäh', na' jee' to' jmi' ma' la' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh'. Jee' ja' ngëe' dsa' Hi' ga' lëe' ngo' la' mah' tääy' dsoh' hma' cru'.

³ Ma' ja' ga' kuh' jmi' dsa' kaah' kyaah' lä' jëe' ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' lä' jëe' dsa' gyuuh' nē'ta' kih' Caifá, jmi' dsa' hi' kye' nē'.

⁴ Mah' ga' täayh' juu' kwee', ha' lä' jee' saayh' Jesús kyaah' juu' ta' juu' mah' jngëeyh'.

⁵ —Sa' le' kaah' jnih' jee' jmi' la', mah' sa' chíjwaa' dsa' jee' jwii' la' —ga' jäh'.

Jaa' dsa' mē' ga' huu' jmi' mi' jwii' lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ma' gya' Jesús ka' läh' jee' jwii' Betania cha'neh' kih' Simón hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' hoo'.

⁷ Jee' ja' gyay' kuh' hih', ma' ga' lloo' jaa' dsa' mē' hi' ma' kye' koo' sē' alabastro he' haa' jmi' mi' jwii' he' kyee' hmooh'. Mah' ga' huuy' lle' Jesús.

⁸ Ma' ga' jëe' jnääh' lä' koo' ga' jmee' dsa' mē' he', ga' lä' llëe' jnääh', mah' ga' jäh' jnääh':

—Lhe' la' ma' hee' dsa' mē' na' jmi' mi' jwii' kih'?"

⁹ Llu' wa' ra' jäh' kih' ga' hniy' go' te' ba' mah' kuu' ja' ma' kwëeyh' hi' tä' ñee'.

¹⁰ Pero ga' lä' kyuuh' Jesús huudse' kyaa' jnääh', he' ja' ga' siyh' jnääh':

—Lhe' la' jmeeh' hnäh' jwiih' kih' dsa' mē' la'? Llu' ba' he' ma' jmeey' lä' la' kin'.

¹¹ Jëeh', lä' ma' tääh' na' ba' hi' tä' ñee' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo' so' gyan' ki' wëe' jee' kyah' hnäh'.

¹² Kyaah' he' ma' huuy' jnä' jmi' mi' jwii', he' ma' mi' lluu' jnä' jää' ba' la', ja' ga' haa' dsa' jnä'.

¹³ Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', lä' kaa' jmi' gyuu' jee' kwa' dsa' ju' hmëe' kin', lä' cha' juu' ha' lä' koo' ma' jmee' dsa' mē' la', mah' lä' ja' lä' dsooh' dsē' dsa' kiyh'.

Juda ga' ngëe' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ma' ngëe' he' ja', jaa' dsa' kyaah' jnääh' hi' chee' Juda Iscariote ngooy' kih' dsa' kaah' kyaa' jmi' dsa'.

¹⁵ Mah' ga' jäh':

—Joh' kwëeh' jnä' mah' ngëe' jnih' ja' gooh' hnäh'? —siyh'.

He' ja' ga' jiih' dsa' he' kiyh' gyii' gya' kuu' tōø'.

16 He-ja- ga-løø⁴ Juda hnooh- ha- lä- jmeey⁴ mah' ngëëy⁴ Jesús ja'goo- dsa- he'.

Ga'jmee' Dsa-jøøh' jnän' ma-nuu⁴ kyaah' ga'hjh' juu'

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 To-në' jmiü' he- ga-løø⁴ dsa-taah' dsa- jmeey⁴ jmiü' kuyh- he'ñiüh' he- sa⁴ kyaah' levadura, ga-ya-jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-ngüü' jnääh' juu' kiyh'.

-¿Ha- jwah' m'illu' jnääh' jee' kihn' ma-nuu'?

18 He-ja- ga-jäyh' siyh⁴ jnääh':

-Go-nää' hnäh' ta' jee' jwiü' juuh-. Cha'jwë' ja-, jeeh⁴ hnäh' jaä- dsa-. Ja- jwiüh' dsa- he': "Lä-la- jäh' ta' jwoh' kyaä' jnääh': Ma-ngoo' ga-dsëë' jmiü' kin-. Cha'neh⁴ kyah' kyeah' jnääh' borrego mah' kyaah' discipulo kyaan."

19 He-ja- ga-nøø⁴ jnääh' lä-koo- mada- he- ga-jmee' Jesús kyaä' jnääh' hi- ga-m'illu' jnääh' jee' ga-kuyh' ma-nuu'.

20 Ma' ga-nuu⁴ jmiü' ja-, ga-gya- Jesús në' na'mes kyaah' lä-jëë' ja-tuu' jnääh'.

21 Ta-ko'-jiüh' ma' tøøh' jnääh' kih'-hjh- jnääh', ga-jäh' Jesús:

-Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', jaä- jee' lä-jëë' hi- kuh' kyaah' jnä', ngëëy' jnä'.

22 Peer' ja' meeh- dsë- jnääh' ma' ga-nuu⁴ jnääh' juu' ja-, mah' lä-jaä- lä-jaä- jnääh' ga-ngüü' jnääh' juu' kiyh':

-¿Che' ja- he' jnä' na- hlëëh? -ga-jäh' jnääh'.

23 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kyaä' jnääh':

-Hi- tä- goo' kyaah' jnä' neh' wüü' la-, hi- he' ba' na- hi- ngëë' jnä'.

24 Ma-ra' ju'dsoo', Hi- ga-lëë'ngo' la- le' kiyh' lä-koh' ma- na-sü-. Pero jwiü- dsa- hi- ngëë' Hi- ga-lëë'ngo' la-. Llu' ga' la' kih' dsa-ñuuh- he' wa-ra- jäh' kih' sa- ga-lä' chaäy' go-te' ba'.

25 Ja-ga-, ga-jeeh- Juda hi- ga-ngëë' Jesús, ga-jäyh':

-O che' jnä' ba' ta' jwoh'.

-Hñaah' ba' hne- ma-jäh' -ga-jäh' Jesús siyh'.

26 Ko'-jiüh' tääyh' kuyh-, ga-ka' Jesús he'ñiüh' mah' ga-kway' t'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' ma-kway' t'hmaah' kih' Dio, ga-llaäy' he'ñiüh' ja-, mah' ga-kwëëyh' jnääh', ga-jäyh':

-Kye- hnäh' mah' kuh' hnäh', he- la- na- jmi-ngo' kin'.

27 Lä-ja- ka-läh' ga-kay' wa'kyaah', ga-kway' t'hmaah' kih' Dio, ja- ga- ga-kwëëyh' jnääh', ga-jäyh':

-Hjh' hnäh' lä-jëë' hnäh'.

28 Jëëh', he- la- na- jma- kin- he- kyaah' jmee' Dio koø- hmooh' hmëë'. He-ja- tüh- jma- kin- kih' jwëë' dsa- mah' dsa-che' dso'kye- kiyh'.

29 Lä-la- jwëëhn- hnäh', mo-so' huh' ga' jnä' jmiüh' m'jëh' ma-ää-, lä-jiüh' lloo- jmiü' huhn' ka-läh' lä-hmëë' kyaah' hnäh' jee' jmee' Tää' kyaan- hih- -ga-jäh' Jesús siyh'.

Ga-hmä' Pee' juu' he- sa⁴ kyuyy' Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Ma-ngëë' ma-hä' jnääh' kih' Dio, ga-nøø⁴ jnääh' ta' moh' Olivo.

31 Ja-ga' ga-jäh' Jesús siyh⁴ jnääh':

-Lä-jëë- ba' hnäh' beeh' jnä' na' hwë'. Lä-ja- na-sü- juu' kih' Dio: "Jmeen' dsoo' kih' hi- hää- lä-jëë- borrego, hi- lä-jëë- borrego kyaäy' sa-jñee'."

32 Pero ga' ma-lä-jiüh' ka-läh', hij- jnä' nün' na-jäan' hnäh' ta' Galilea.

33 He-ja- ga-jäh' Pee':

-Ma-ke' lä-jëë' ga-bee' hne-, pero jnä' jih'koh' sa-been- hne-.

34 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh⁴ Pee':

-Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hne-, na' hwë', jää' ja' hooch' chaah' dsoo', hne- ma-të' hnë- jiüh- ma-hmäh' juu' he- sa⁴ kyuyy⁴ jnä'.

35 -Ma-ke' ga-juun⁴ ko-jøøh' kyaah' hne-, sa- jwahn' lä-na- -ga-jäh' Pee'.

Lä-ja- kwee- ba' ga-jäh' jnääh' lä-jëë- jnääh'.

Nëe' Jesús Getsemaní na'chuuy' kyaah' Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Ma-ngëë' he- ja-, ga-nøø⁴ jnääh' kyaah' Jesús koø- jee' cheë' Getsemaní. Ma' ga-lla' nøø⁴ jnääh' jee' ja-, ga-siyh⁴ lä-jëë' jnääh':

-Jee' la- ba' go-taah' hnäh' ta-ko'-jiüh' na' chuun' kyaah' Dio.

37 Ga-jääy' ma-la' Pee', kyaah' lä-uu' joo' Zebedeo ba'. Chah' ba' ja' meeh- dsëy' hi' chaay' cha-miüh' huudse'.

38 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh⁴:

-Peer- meeh- dsën-, lä-jiüh' juun⁴ go-te' la' kin-. Jee' na- ba' jää' jnä'. Kwëëh' hoh' hnäh', ta- gwüü- hnäh'.

39 Ja- ga-ngoo' Jesús miüh- ga-ta' cha'në'. Jee' ja- ga-juuyh' jnéy' mah' ga-juuy' lley lä' ga-të' hwa', ga-chuuy' kyaah' Dio:

-Tää' kyaan-, cher' mah' le', lää' jnä' kih' he- wüü' he- jëën' na'. Pero sa' wa' le' lä' hnoon' hñiün', wa' le' lä' hnooh- hñaah' ba'.

40 Ma' jah' Jesús ka-läh' jee' ma' tääh' discipulo kyaäy', ga-jëëy' ma-na-gwüüy'. He-ja' ga-siyh' Pee':

-¿Che' ni- koø- hor- sa- ma-lä-be' hoh' he- ma-nah' na-nëh' kyaah' jnä'?

41 Wa' na-nëh' hnäh', ngüü' hnäh' kyah' kih' Dio mah' sa- leh' he- hliüh' hnäh'. Hnøø' ba' jmi-llë' jnän' kwa' be'. Pero jmi-ngo' jnän' sa- beë' -ga-jäyh'.

42 Ngooy' ka-läh' na'chuuy' kyaah' Dio jee' ga-të' to' jiüh':

—Tää kyaan⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ le⁺ lääh⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁺ wii⁺ la⁺, cher⁺ mah⁺ ma⁺ ra⁺ he⁺ huhn⁺ ba⁺ jnä⁺, wa⁺ le⁺ lä⁺ hnooh⁺ hñaa⁺ ba⁺ — ga⁺ jäh⁺.

43 Ma⁺ jayh⁺ ka⁺ läh⁺, ga⁺ jëë⁺ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ma⁺ na⁺ gwii⁺. Jëeh⁺, lä⁺ gwii⁺ jwërte.

44 Ngoo⁺ Jesús ka⁺ läh⁺ lä⁺ hmëë⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ hnē⁺ jiih⁺ na⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, ja⁺ ba⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁺ ma⁺ hlëëyh⁺ jää⁺ ja⁺.

45 Ma⁺ jayh⁺ ka⁺ läh⁺ jee⁺ ma⁺ tōoh⁺ jnääh⁺ lä⁺ jëë⁺ jnääh⁺, ga⁺ siiyh⁺ jnääh⁺:

—Gwii⁺ ba⁺ hnäh⁺ kyah⁺, teeh⁺ hnäh⁺ hoh⁺. Ma⁺ lloo⁺ hor⁺ jaa⁺ Hī⁺ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁺, ngëë⁺ dsih⁺ goo⁺ dsa⁺ hñaa⁺ dsē.

46 Noo⁺ hnäh⁺, mah⁺ ma⁺ nōon⁺. Ma⁺ ngoo⁺ ya⁺ jäh⁺ hī⁺ ngëë⁺ jnä⁺ —ga⁺ jäh⁺.

Ga⁺ saayh⁺ Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Lla⁺ gyih⁺ juu⁺ ja⁺ ma⁺ ja⁺ Juda, jaa⁺ jee⁺ lä⁺ jëë⁺ gya⁺ tuu⁺ dsa⁺ kyaah⁺ jnääh⁺. Jay⁺ kyaah⁺ koo⁺ nää⁺ dsa⁺, hī⁺ ma⁺ kye⁺ ñe⁺, hī⁺ ma⁺ kye⁺ hma⁺, lä⁺ hih⁺ kih⁺ ta⁺ jwoh⁺ kyaah⁺ ley⁺ kyaah⁺ dsa⁺ kaah⁺ kyaah⁺ jmi⁺ dsa⁺, kyaah⁺ dsa⁺ gyuu⁺.

48 Juda hī⁺ ga⁺ ngëë⁺ Jesús, jää⁺ ga⁺ taayh⁺ dsa⁺ he⁺ juu⁺:

—Hī⁺ chuhn⁺ kih⁺, hī⁺ he⁺ he⁺. Ja⁺ saah⁺ hnäh⁺ —ga⁺ jäh⁺.

49 He⁺ ja⁺ jay⁺ chuh⁺ kih⁺ Jesús.

—Ha⁺ ma⁺ ñeh⁺ ta⁺ jwoh⁺ —ga⁺ jäh⁺.

Na⁺ ma⁺ hii⁺ ga⁺ chuuh⁺ kih⁺ Jesús.

50 Ja⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ome⁺, çhee⁺ kih⁺ ma⁺ ñeh⁺ hne⁺?

Lä⁺ चाह⁺ ja⁺ ga⁺ ya⁺ jäh⁺ dsa⁺ he⁺ mah⁺ ga⁺ sooh⁺ kih⁺ Jesús.

51 Pero jaa⁺ dsa⁺ kyaah⁺ jnääh⁺, ga⁺ sëëyh⁺ ñe⁺ ga⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ jaa⁺ hī⁺ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ jmi⁺ dsa⁺ jōoh⁺. Ga⁺ kuy⁺ lo⁺ gwa⁺.

52 He⁺ ja⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Tōoh⁺ ñe⁺ kyah⁺ neh⁺ loo⁺ kih⁺ ka⁺ läh⁺. Jëeh⁺, lä⁺ jëë⁺ hī⁺ koooh⁺ ñe⁺, kyaah⁺ ñe⁺ juuy⁺.

53 ÇChe⁺ sa⁺ ñeh⁺, le⁺ ba⁺ ngiñ⁺ kih⁺ Tää kyaan⁺, mah⁺ lä⁺ चाह⁺ la⁺ cheey⁺ kin⁺ gya⁺ tō⁺ nää⁺ angele?

54 Pero cher⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁺ ga⁺ la⁺, çha⁺ ba⁺ la⁺ lä⁺ te⁺ lä⁺ koo⁺ na⁺ sii⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ lle⁺ lä⁺ jē⁺ he⁺ ää⁺ jmi⁺ le⁺?

55 Ja⁺ ba⁺ hor⁺ ja⁺, ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ dsa⁺ hī⁺ ga⁺ sooh⁺ kiyh⁺:

—ÇChe⁺ dsa⁺ hii⁺ jnä⁺, he⁺ ma⁺ ya⁺ nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ñe⁺ kyaah⁺ hma⁺, mah⁺ saah⁺ jnä⁺? Lä⁺ jē⁺ jmi⁺ ma⁺ hääñ⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ kwan⁺ juu⁺ koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ चाह⁺ jnä⁺.

56 Pero lä⁺ jē⁺ he⁺ la⁺ lle⁺ kih⁺ le⁺ mah⁺ lä⁺ te⁺ juu⁺ he⁺ ga⁺ sii⁺ lä⁺ jëë⁺ hī⁺ ga⁺ ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

Hī⁺ lä⁺ jëë⁺ jnääh⁺ ga⁺ beë⁺ jnääh⁺ Jesús jee⁺ ja⁺, mah⁺ ga⁺ kyuu⁺ jnääh⁺.

Na⁺ jääy⁺ Jesús cha⁺ ñe⁺ dsa⁺ ta⁺ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁺ judiu

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Lä⁺ jëë⁺ dsa⁺ he⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁺ saayh⁺ Jesús, na⁺ jääy⁺ cha⁺ ñe⁺ Caifá hī⁺ ma⁺ kye⁺ né⁺ kih⁺ lä⁺ jëë⁺ jmi⁺ dsa⁺ kaah⁺. Jee⁺ ja⁺ ma⁺ tääh⁺ jōoh⁺ ko⁺ jōh⁺ lä⁺ jëë⁺ ta⁺ jwoh⁺ kyaah⁺ ley⁺ kyaah⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁺ gyuu⁺.

58 Pero Pee⁺ uu⁺ ba⁺ ngooy⁺ lleey⁺ kaah⁺ kih⁺ Jesús, lä⁺ ga⁺ tē⁺ ho⁺ hne⁺ né⁺ ta⁺ kih⁺ jmi⁺ dsa⁺ jōoh⁺ he⁺. Jee⁺ ja⁺ ga⁺ he⁺ Pee⁺ ga⁺ jmeey⁺ ko⁺ jōh⁺ kyaah⁺ poo⁺ hī⁺ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁺, ma⁺ jëëy⁺ ha⁺ lä⁺ hii⁺ juu⁺ ja⁺.

59 Lä⁺ jëë⁺ jmi⁺ dsa⁺ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁺ gyuu⁺, kyaah⁺ lä⁺ jëë⁺ hī⁺ laa⁺ ta⁺, ma⁺ hnaayh⁺ dsa⁺ hī⁺ ma⁺ bääh⁺ Jesús kyaah⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺, lä⁺ jwē⁺ jee⁺ ma⁺ ngiiyh⁺ kih⁺.

60 Pero sa⁺ ga⁺ jmää⁺ juu⁺ kiyh⁺, ma⁺ ke⁺ jwëë⁺ dsa⁺ ma⁺ bääh⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺. Kyaah⁺ jee⁺ ga⁺ dsaah⁺ ga⁺, ga⁺ lla⁺ nää⁺ ga⁺ uu⁺ hī⁺ kye⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺,

61 ga⁺ jäh⁺:

—Ga⁺ nuu⁺ jnääh⁺ ga⁺ jäh⁺ dsa⁺ nuuh⁺ na⁺: “Le⁺ hlan⁺ gwah⁺ juuh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kyaah⁺ hnē⁺ jmi⁺ ba⁺ choohn⁺.”

62 He⁺ ja⁺ ga⁺ noo⁺ jmi⁺ dsa⁺ hī⁺ ma⁺ kye⁺ né⁺ he⁺, ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—ÇHee⁺ jwah⁺ hne⁺, heh⁺ lä⁺ koh⁺ hñii⁺ dsa⁺ la⁺ kyah⁺? ÇHe⁺ la⁺ sa⁺ hlëëh⁺ ni⁺ miuh⁺?

63 Pero sa⁺ ga⁺ ngii⁺ go⁺ te⁺ Jesús. Koo⁺ ka⁺ läh⁺ ga⁺ jäh⁺ jmi⁺ dsa⁺ jōoh⁺ he⁺ siiyh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Dio jiih⁺, jäh⁺ çche⁺ hne⁺ he⁺ Cristo, jōo⁺ Dio?

64 —Hne⁺ ba⁺ ma⁺ jäh⁺. Hī⁺ cha⁺ ga⁺ koo⁺ he⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺. Na⁺ ta⁺ cha⁺ ñe⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ Hī⁺ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁺ gya⁺ jwoo⁺ ra⁺ lluu⁺ kih⁺ Dio jōoh⁺, hī⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ jäh⁺ ka⁺ läh⁺ jee⁺ jmi⁺ hii⁺ gyuu⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús.

65 He⁺ ja⁺ lä⁺ ma⁺ kyeh⁺ ja⁺ jmi⁺ dsa⁺ jōoh⁺ he⁺ hmiuh⁺ kih⁺ ga⁺ giiy⁺, ga⁺ jäh⁺:

—jMa⁺ mi⁺ kwayh⁺ Dio jëë⁺! ÇHii⁺ ga⁺ jwaah⁺ jne⁺ jñah⁺ hī⁺ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺? Jee⁺ na⁺ ma⁺ nuuh⁺ hnäh⁺ he⁺ ma⁺ mi⁺ kwayh⁺ Dio.

66 ÇHee⁺ jwah⁺ hnäh⁺? —ga⁺ jäh⁺ dsa⁺ jōoh⁺ kyaah⁺ jmi⁺ dsa⁺ he⁺.

He⁺ ja⁺ ga⁺ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Ää⁺ jmi⁺ juuy⁺.

67 Lä⁺ चाह⁺ ja⁺ ga⁺ ti⁺ ga⁺ hñey⁺ mo⁺ né⁺ Jesús. Ga⁺ ki⁺ ga⁺ jnooy⁺ kiyh⁺.

68 Mah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Hne⁺ Cristo, jäh⁺ da⁺, çhii⁺ na⁺ ma⁺ kwa⁺ kyah⁺?

Ga⁺ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ho⁺ hne⁺ ja⁺ ma⁺ gya⁺ Pee⁺, ma⁺ ja⁺ jaa⁺ dsa⁺ mé⁺ hī⁺ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ kih⁺ jmi⁺ dsa⁺ jōoh⁺ he⁺, mah⁺ ga⁺ jäh⁺ siiyh⁺:

—Hne⁺ ka⁺ läh⁺ ma⁺ ngëh⁺ kyaah⁺ Jesús hī⁺ चाह⁺ Galilea.

70 To'lo⁺ né jee' lä'jēē⁺ dsa⁻ he' ga⁺hmä' Pee' juu', ga'jäyh':

—Sa⁺ man⁺ hi' kih' na⁻ hlēēh⁺.

71 Lä'chah' ja⁻ ya'hēē' Pee' na'nooy⁻ lä' ga'tē' ho'haah' jee' dsa'taah' dsa⁻. Jñah' dsa'mē' ga'jēēy', mah' ga'siiyh' lä'jēē⁻ hi⁻ ma'tāäh'jee' ja⁻:

—He' ba' dsa'kyaah' Jesús hi⁻ chaa⁻ Nazaret na⁻.

72 Koo⁻ ka'läh' ga'juu' Pee', ga'täay⁻ Dio:

—Ni⁻ ko⁻ hi'pih' sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ oo⁻ — ga'jäyh'.

73 Ko⁻hwēē' ga' ja⁻, ga'jääh' dsa⁻ hi⁻ ma'tāäh'jee' ja⁻, ga'siiyh' Pee' ka'läh':

—Ma'ra⁻ ju'dsoo', hne⁻ he' laa' jaa⁻ dsa'kyaah' hi⁻ oo⁻. He'ja⁻ sa⁻ na'hēē' juu' lä'hlēēh⁺.

74 He'ja⁻ ga'løø' Pee' hlēēh⁺ kyaah' dso'jwi' hi⁻ ga'täay⁻ Dio:

—Ma'ra⁻ ju'dsoo', sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ —ga'jäyh'.

Na⁻ ma'hi' ga'hooh' chaah' dsoo'.

75 Ja⁻ga' ga'lä'dsooh' dsē' Pee' juu' he⁻ ga'jääh' Jesús ga'siiyh' jää': "Jää', ja⁻ ga'hooh' chaah' dsoo', hnē⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh' juu' he⁻ sa⁻ kyuuh' jnä'."

He'ja⁻ ya'hēēy' ta⁺ ka'hne⁻, ga⁺hooyh' lä'jiih'lla⁻ dsēy'.

27

Ga'jää' dsa' Jesús cha'nē' Pilato
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ma' ga'jnä', ga'kuh' lä'jēē⁻ dsa⁻kaah' kyaä' jmi⁻dsa⁻, kyaah' lä'jēē⁻ dsa'gyuuh'. Ga'taayh' juu' kwee⁻ ha⁻ lä' jmeey' mah' jngiih' dsa' kih' Jesús.

2 He'ja⁻ na'jääh' dsih' na'hñuu⁻, ga'ngēēy' goo' Poncio Pilato hi⁻ ma' laa' lle'moh'.

Ga'juu' Juda

3 Juda he' hi⁻ ga'ngēē' Jesús, ga'kay' cha'miih⁻ hu' dsē⁻ ma' ga'jēēy' he⁻ ma⁻jmeē' dsa⁻ he' hih' juu' Jesús. He'ja⁻ ñeey' na'ngēēy' ka'läh' lä'jē⁻ gyii'gya' kuu' tøø⁻ he' ga'jiih' lä'jēē⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah' kyaah' dsa'gyuuh' he'.

4 Mah' ga'jäyh':

—Na⁻ bäähn' dso'kye⁻, ma⁻ngēēn' jaä⁻ hi⁻ juu' hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo' cha⁻ kih'.

Mah' ga'jääh' dsa'kaah' he' siiyh':

—¿Hee⁻ ga'tēē' jnääh' jēē' jnääh' kyah'?

5 He'ja⁻ ga'jwä' Juda kuu' ja⁻ neh⁺ gwah⁺ juuh', mah' ya'hēēy' jee' ja⁻, ngooy' na'täy⁻ che⁻ luuy'.

6 Ja⁻ga' ga'juuh' jmi⁻dsa⁻ kaah' he' kuu' ja⁻ mah' ga'jäyh':

—Sa⁻ le' tøøh' jne⁻ kuu' la⁻ ko⁻jöh' kyaah' kuu' he⁻ kwēēh' dsa⁻ Dio, jēēh', ma⁻hlääh' jma⁻ kyaah' kuu' la⁻.

7 He'ja⁻ ga'taayh' juu' kwee⁻ lay' koo⁻ hwa' kyaah' kuu' ja⁻ jee' haay' dsa⁻ chaa⁻ uu'. Hwa'ja⁻ ma'chee⁻ hwa'kih'tē⁻ mi'hya⁻.

8 He'ja⁻ lä'jiih' jmi' na', hwa'ja⁻ cheē⁻: Hwa'he⁻ ga'kēē' jma⁻.

9 Lä'ja⁻ ga'lä'tē' lä'koo⁻ ga'jääh' Jeremia hi⁻ ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo', ma' ga'jäyh': "Ga'kay' gyii'gya' kuu' tøø⁻, he⁻ ma' jmeē' dsa⁻ Israel kwaat⁻ ko'ja⁻ jiih' kyeē' jaa⁻ dsa⁻,

10 mah' ga'lay' hwa' kih' tē⁻ mi'hya⁻, lä'koo⁻ mada⁻ he⁻ ga'jmeē' Dio kin⁻."

Ga'ka' Pilato ju'dsoo' kih' Jesús
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Ma' cheh' Jesús cha'nē' lle'moh', he'ja⁻ ga'ngii' lle'moh' juu' kiyh':

—¿Che' hne⁻ he' dsa⁻jøøh' kyaä' dsa⁻ judiu'?

He'ja⁻ ga'jēēh⁻ Jesús juu' kiyh':

—Ma'jääh' ba'hne⁻.

12 Lä'jēē⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah' kyaah' dsa⁻gyuuh' ma'bäayh⁻ dsoo', pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ ga'jēēh⁻ Jesús.

13 He'ja⁻ ga'jääh' Pilato:

—¿Che' sa⁻ nuuh⁻ joh' juu' sa⁻ hnoo⁻ dsa⁻ kyaah'?

14 Pero ni⁻ koo⁻ mi'juu' sa⁻ ga'jēēh⁻ Jesús kiyh', he'ja⁻ cha⁻ga'miih⁻ ma' jēē⁻ dsah⁻ Pilato.

15 Lä'jē⁻ jiih⁻ ma' tē⁻ jmi' he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah' ma'lää⁻ Pilato jaa⁻ jee' lä'jēē⁻ hi⁻ tääh' neh' ñe' hi⁻ ma'tih' dsē⁻ dsa⁻ ba⁻.

16 Jmi' ja⁻ ma'hää' neh' ñe' jaa⁻ hi⁻ ma' cheē⁻ Barrabá hi⁻ ma'hi' juu' kih'.

17 He'ja⁻ ga'ngii' Pilato juu' kih' hi⁻ ga'kuh'jee' ja⁻:

—¿Hi' hnoo⁻ hnäh' lään'? ¿Che' lään' Barrabá o che' lään' Jesús hi⁻ cheē⁻ Cristo? —ga'jääh' Pilato.

18 Jēēh', lä'la⁻ ba⁻ ma⁻ñey⁻ he⁻ na⁻høøh' ba' dsa⁻ he' kih' Jesús, heh' ga'ngēē' dsih' ja'gooy⁻.

19 Ma' gya' Pilato nē'ta' kih', ma' ga'lloo' jaa⁻ hi⁻ ma'kye⁻ juu' kih' mēy', ma'jäyh':

—Jäh' dsa⁻mē' kyaah': "Ta⁻ bääh' hñaa⁻h' kyaah' dsa⁻ñuu⁻ lluy' he'. Jēēh', ta⁻ya'jnä' ma'kēē' jnih' na'høø' jwérte."

20 Pero jmi⁻dsa⁻ kaah' kyaah' dsa⁻gyuuh' ma'taayh⁻ dsa⁻ juu' mah' wa'ngiiy' he' lää' Barrabá mah' wa'juu' Jesús.

21 Koo⁻ ka'läh' ga'jääh' Pilato:

—¿Hi' jee' lä'uu' hnoo⁻ hnäh' lään'?

Lä'jēē⁻ ba' ga'jääh':

—Lää' Barrabá.

22 Mah' ga'jääh' Pilato siiyh':

—¿Hee⁻ na⁻ jmeen' kyaah' Jesús hi⁻ cheē⁻ Cristo?

Ma'jäyh':

—Wa' dsa⁻taay' dsöh' hma⁻cru⁻.

23 Koo⁻ ka'läh' ga'jääh' lle'moh' he' siiyh':

—¿Hee˘ hlih˘ ma˘ jmee˘ dsa˘ la˘?
 Pero cha˘ ga˘ miih˘ ma˘ ih˘ ga˘ tooh˘ dsa˘ he˘,
 ma˘ jäh˘:
 —Tää˘y dsoh˘ hma˘ cru˘.

Ga˘ jã˘ juu˘ juu˘ Jesüs

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

24 Ma˘ jëe˘ Pilato sa˘ hii˘ liyh˘ kyaah˘ dsa˘, cha˘ ga˘ miih˘ ga˘ chi˘ ga˘ jwaã˘ dsa˘ he˘. He˘ ja˘ ga˘ kay˘ miih˘ jmi˘, ga˘ gyiyh˘ gooy˘ cha˘ ne˘ la˘ jëe˘ dsa˘ he˘, mah˘ ga˘ jäh˘:

—Sa˘ bäähn˘ hñiin˘ kyaah˘ jma˘ kih˘ dsa˘ lluu˘ la˘. Na˘ hñih˘ ma˘ na˘ la˘ kwaã˘ kyah˘ hnäh˘.

25 He˘ ja˘ ga˘ jäh˘ ga˘ la˘ jëe˘ dsa˘ he˘:
 —Wa˘ na˘ bääh˘ jnääh˘ jma˘ kiyh˘, la˘ kye˘ joo˘ siih˘ jnääh˘.

26 Ja˘ ga˘ ga˘ läã˘ Pilato Barrabá mah˘ ga˘ jmeey˘ hih˘ ga˘ jmi˘ ga˘ baa˘ dsa˘ Jesüs. Ma˘ ngëe˘ he˘ ja˘, ga˘ ngëey˘ Jesüs ja˘ goo˘ hløø˘ mah˘ dsa˘ täã˘y dsoh˘ hma˘ cru˘.

27 He˘ ja˘ ga˘ jää˘ hløø˘ kyaã˘ Pilato Jesüs ta˘ ne˘ ta˘ kiyh˘, mah˘ ga˘ kuyh˘ la˘ jëe˘ hløø˘ la˘ ku˘ la˘ jii˘ kiyh˘.

28 Hi˘ ga˘ llee˘ hløø˘ hmiih˘ kih˘ Jesüs mah˘ ga˘ kye˘h˘ dsih˘ koo˘ hmiih˘ gyuu˘ läh˘ la˘ koh˘ he˘ käh˘ rey.

29 Ga˘ kay˘ wii˘ toø˘ ga˘ jmeey˘ koo˘ he˘ lih˘ mah˘ ga˘ tooyh˘ lle˘ Jesüs lla˘ coron. Ga˘ tooyh˘ koo˘ hma˘ tah˘ gooy˘ ra˘ lluu˘, ma˘ jmää˘ dsih˘ la˘ koo˘ jaa˘ dsa˘ ta˘ jøøh˘. Ja˘ ga˘ ga˘ juuyh˘ jney˘ cha˘ ne˘y˘ mah˘ ga˘ mi˘ kwayh˘ ma˘ jäh˘:

—Peer˘ jøøh˘ dsa˘ ta˘ kyaã˘ dsa˘ judiu.

30 Ga˘ ti˘ ga˘ hñe˘ dsih˘, ga˘ kay˘ hma˘ tah˘ mah˘ ga˘ bay˘ lley˘.

31 Ma˘ ngëe˘ ma˘ mi˘ kwah˘ dsih˘, ga˘ llee˘ dsa˘ hmiih˘ gyuu˘ he˘ ga˘ kye˘h˘ ja˘, mah˘ ga˘ kye˘h˘ ka˘ läh˘ hmiih˘ kiyh˘, ja˘ ga˘ ga˘ jää˘y na˘ täã˘y dsoh˘ hma˘ cru˘.

Ga˘ täã˘y Jesüs dsoh˘ hma˘ cru˘

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Lä˘ ma˘ ga˘ hwëey˘ ne˘ ta˘ ja˘, ga˘ jëey˘ jaa˘ dsa˘ chaã˘ Cirene hi˘ ma˘ chee˘ Simón. Ga˘ jmee˘ hløø˘ bii˘ ga˘ ka˘ dsa˘ he˘ hma˘ cru˘ kih˘ Jesüs.

33 Ga˘ jää˘y Jesüs lä˘ ga˘ te˘ jee˘ chee˘ Gólgota, he˘ hnøø˘ jäh˘: Moo˘ Lle˘ Hlii˘.

34 Jee˘ ja˘ ga˘ kwëeh˘ dsih˘ jmi˘ jiih˘ he˘ na˘ kaah˘ jmi˘ llih˘. Koo˘ ga˘ hluyh˘ miih˘ ba˘, sa˘ ga˘ hiiy˘ ma˘ hih˘ jmi˘ ja˘.

35 Ma˘ ngëe˘ ma˘ täã˘ dsih˘ dsoh˘ hma˘ cru˘, ga˘ ti˘ ga˘ lloo˘yh˘ hmiih˘ kih˘ Jesüs kooyh˘ suert. Lä˘ ja˘ ga˘ la˘ te˘ la˘ koo˘ ga˘ jäh˘ hi˘ ga˘ ngëe˘ juu˘ kih˘ Dio: “Ga˘ ti˘ ga˘ lloo˘yh˘ hmiih˘ kin˘ kyaah˘ dsa˘ kyaayh˘, ga˘ kooyh˘ suert mah˘ jëey˘ hii˘ tëe˘ hmiih˘ kin˘.”

36 Mah˘ ga˘ taayh˘ ga˘ hoo˘y jee˘ ja˘.

37 Ga˘ tøø˘ dsa˘ ta˘ gyuu˘h˘ lley˘ koo˘ hwëh˘ he˘ jäh˘ ha˘ lä˘ la˘ dsoo˘ he˘ bääh˘ dsih˘:

“Hi˘ la˘ na˘ Jesüs hi˘ laã˘ Dsa˘ jøøh˘ kyaã˘ dsa˘ judiu.”

38 Koo˘ kiyh˘, ma˘ tøø˘ to˘ hma˘ cru˘ jee˘ ma˘ na˘ taa˘ uu˘ dsa˘ hii˘, jaa˘ jwoo˘ ra˘ lluu˘ kiyh˘, jaa˘ jwoo˘ ra˘ käh˘ kiyh˘.

39 Lä˘ jëe˘ hi˘ ma˘ dsa˘ ngëe˘ ta˘ ja˘ ma˘ jiiyh˘ lley˘ hi˘ ma˘ mi˘ kwayh˘ kih˘ Jesüs.

40 Ma˘ jäh˘:

—Hne˘ hi˘ ma˘ tu˘ gwah˘ juuh˘ mah˘ kyaah˘ hnë˘ jmi˘ ma˘ chooh˘, läã˘ hñaa˘. Jñaa˘ ne˘ hma˘ cru˘ na˘, cher˘ mah˘ dsoo˘ laah˘ Joo˘ Dio.

41 Ja˘ ba˘ lä˘ ja˘ ga˘ jmee˘ lä˘ jëe˘ dsa˘ kaah˘ kyaã˘ jmi˘ dsa˘ kyaah˘ ta˘ jwoh˘ kyaã˘ lley˘, kyaah˘ lä˘ jëe˘ dsa˘ gyuu˘h˘, ma˘ jäh˘:

42 —Ga˘ läã˘y ba˘ jñah˘ dsa˘ mah˘ sa˘ liyh˘ läã˘y hñiiy˘. Cher˘ mah˘ dsoo˘ laay˘ Dsa˘ jøøh˘ kyaã˘ dsa˘ Israel, wa˘ jñaa˘y hñiiy˘ na˘ dsoh˘ hma˘ cru˘, ja˘ ga˘ la˘ heeh˘ jne˘ kiyh˘.

43 Ga˘ kay˘ o˘ jøøh˘ dsë˘ kih˘ Dio. He˘ ja˘ cher˘ mah˘ Dio hnää˘y, hñii˘ Dio wa˘ läã˘y na˘, jëeh˘ he˘ ba˘ hñiiy˘ ma˘ jäh˘ laay˘ Joo˘ Dio.

44 Lä˘ ja˘ ka˘ läh˘ ga˘ mi˘ kwah˘ hi˘ hii˘ hi˘ ma˘ taã˘ jyoh˘ hma˘ cru˘ koo˘ kiyh˘.

Ga˘ juu˘ Jesüs

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Ma˘ ga˘ te˘ lla˘ hyoo˘, lä˘ kaa˘ jmi˘ gyuu˘ ga˘ nuu˘ lä˘ jiih˘ ga˘ te˘ ko˘ hi˘ hnë˘ ta˘ ga˘ hloo˘.

46 Ja˘ ba˘ hor˘ ja˘, ga˘ hlëeh˘ Jesüs koo˘ ki˘ gaa˘, ga˘ jäh˘:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he˘ la˘ hnøø˘ jäh˘: Dio kyaã˘n, Dio kyaã˘n, ¿he˘ la˘ ma˘ bëeh˘ jnä˘?

47 Ko˘ llaã˘ hi˘ ma˘ tääh˘ jee˘ ja˘ ga˘ nuuy˘ he˘ ga˘ hlëeyh˘, he˘ ja˘ ga˘ jäh˘:

—Jëe˘ da˘, tëeyh˘ Elía.

48 Lä˘ चाह˘ ja˘ ngoo˘ ko˘ chih˘ jaa˘ dsa˘ kyaayh˘, ga˘ kay˘ koo˘ wa˘ joo˘, ga˘ mi˘ gyuyh˘ joo˘ kyaah˘ jmi˘ jiih˘. Ga˘ lla˘ lley˘ lle˘ hma˘ mah˘ ga˘ chooy˘ ma˘ hih˘ Jesüs.

49 Ko˘ llaã˘ ma˘ jäh˘:

—Ta˘ jmää˘y he˘. Wa˘ jëe˘ da˘ jne˘ che˘ ja˘ Elía mah˘ läã˘y˘.

50 Koo˘ ka˘ läh˘ ga˘ hoo˘h˘ Jesüs koo˘ ki˘ gaa˘, ja˘ ga˘ ga˘ ngëey˘ jmi˘ lle˘ kiyh˘.

51 Lä˘ चाह˘ ja˘ ga˘ gi˘ hmiih˘ he˘ ma˘ na˘ jne˘ llah˘ gwah˘, ga˘ løø˘ ta˘ gyuu˘h˘ lä˘ ga˘ te˘ hwa˘. Ga˘ jeh˘ wii˘ jwërte hwa˘ lä˘ jiih˘ ga˘ llaã˘ ku˘ hloo˘.

52 Hi˘ ga˘ na˘ to˘ hoo˘ kih˘ jwëe˘ hi˘ na˘ jngëe˘ kyaã˘ Dio mah˘ ga˘ la˘ jiiyh˘ hi˘ ma˘ na˘ juu˘.

53 Lä˘ चाह˘ ja˘ ga˘ hwëe˘ hi˘ he˘ neh˘ to˘ hoo˘ ma˘ ga˘ la˘ jiih˘ Jesüs, ja˘ ga˘ ga˘ nää˘y ta˘ jee˘ jwii˘ na˘ jngii˘ jee˘ ga˘ mi˘ jnäã˘y hñiiy˘ jee˘ kih˘ jwëe˘ dsa˘.

54 Ga˘ jwaayh˘ jwërte juu˘ hløø˘ kyaah˘ dsa˘ kyaayh˘ hi˘ ma˘ häã˘ Jesüs, ma˘ ga˘ jeh˘

wii' hwa' hi' ma' ga' jëëy' lä' jë' he' ga' la' ja' .
Ga' jäyh' :

—Ma' ra' ju' dsoo', he' ba' Joo' Dio na' .

⁵⁵ Ko' niih' ga' ja' ma' tääh' ka' läh' jwëë'
dsa' më' hi' ma' jëë' . Dsa' më' he' ya' nää'
kyaah' Jesús lä' ga' tē' hwa' Galilea. Hi' he'
ma' jmeë' ta' he' kiyh' .

⁵⁶ Jee' ja' ma' hää' María Magdalena
kyaah' María choo' Jacobo kyaah' José,
kyaah' choo' chih' kya' Zebedeo.

Ga' haay' Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Ta' ga' hloo' jmi' ja' , ja' jaa' dsa' cha'
kuu' hi' ma' cha' Arimatea hi' ma' chee'
José. Hi' he' ka' läh' ga' laa' discipulo kya'
Jesús.

⁵⁸ Née' dsa' he' na' hlëeh' kyaah' Pilato
mah' kway' jwë' jyoo' jmi' ngo' kih' Jesús
dsoh' hma' cru' . Ga' kwa' bih' jwë' mah'
kooy' jmi' ngo' kih' Jesús.

⁵⁹ He' ja' ga' jyoo' José he' jmi' ngo' kih'
Jesús mah' ga' lääy' koo' ta' jmaah' na' jngü

⁶⁰ Mah' ga' täayh' neh' koo' to' hoo'
hmëë' he' ma' na' hë' kiyh' nē' kuu' hloo' .
Ma' ngëë' he' ja' , ga' bäy' koo' mi' kuu' juuh'
mah' ga' jlëy' ho' too' ja' . Ja' ga' ngaayh' .

⁶¹ Cha' nē' kih' to' hoo' ja' , ma' gya' María
Magdalena kyaah' ga' jñah' María.

Ma' tääh' hløø' hoo' to' hoo'

⁶² Ma' ga' jnä' jyoh' jmi' , ga' lla' nää'
jmi' dsa' kaa' kyaah' dsa' fariseo cha' nē'
Pilato. Ma' goh' jmi' he' ma' mi' lluy' dsa'
hñii' kih' jmi' he' teeyh' dsëy' .

⁶³ Mah' ga' siyh' :

—Ma' lä' dsooh' dsë' jnääh' he' ga' jah' hi'
ta' juu' he' . Lä' koo' ma' chaay' ga' jäyh' :
Ga' ma' hya' hnë' jmi' na' juun' , lä' jiihn'
ka' läh' .

⁶⁴ He' ja' jmeë' mada' hoo' dsa' to' hoo'
lä' jiih' tē' hnë' jmi' . Jëeh' , goo' la' wa' ra'
ga' lla' nää' discipulo kyaay' ta' la' hwë'
lleey' hñii' mah' mi' gaay' dsa' , jäyh' :
“Ma' lä' jiiyh' ba' jee' kih' hi' ma' na' juu'” .
Lä' ja' le' juuy' cha' ga' miih' lä' koh' ga' he'
ga' juu' Jesús lä' ma' to' nē' .

⁶⁵ He' ja' ga' jah' Pilato siyh' :

—Hii' hløø' tääh' na' . Go' jääy' mah' hooy'
to' hoo' ha' koh' jiih' le' .

⁶⁶ He' ja' ga' nääy' kyaah' hløø' jee' la'
to' hoo' mah' hooy' kwee' . Ga' jmeey' lii'
hoo' to' hoo' mah' sa' tä' dsa' goo' . Hi'
ga' llaay' hløø' hoo' ka' läh' .

28

Ga' lä' jiih' Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Ma' goh' jmi' he' teeh' dsa' dsë' , lä' koh'
ga' jnä' to' nē' jmi' kih' seman' , ngoo' María

Magdalena kyaah' jñah' María na' jëëy'
to' hoo' .

² Ni' sa' lii' ga' ma' ga' jeh' wii' jwërte hwa' .
Ga' jñaa' gyuh' jaa' ángel kya' Dio. Ma'
ga' llooy' jee' ma' la' to' hoo' , ga' bäy' mi' kuu'
he' ma' na' jné' mah' ga' gyay' nē' kih' .

³ Ángel he' ma' jnääh' lä' koh' je' ñih' .
Sa' hmiih' kiyh' ma' la' to' jlëë' lä' koo' toø'
tä' hmoo' .

⁴ Ma' ga' jëë' hløø' hi' ma' tääh' hoo'
jee' ja' ga' lä' goyh' jwërte lä' jiih' ga' jlääy' ,
ga' saa' ga' jaay' hwa' lä' koh' hi' na' juu' ba' .

⁵ Mah' ga' jah' ángel siyh' dsa' më' he' :

—Ta' wa' gah' hnäh' . Ma' ba' jnä'
ma' ya' nääh' hnäh' hnaah' hnäh' Jesús hi'
ga' tää' dsa' dsoh' hma' cru' .

⁶ Sa' cha' jee' la' , hii' ma' lä' jiih' lä' koo'
ga' jäyh' jää' . Ya' nää' hnäh' ya' jëë' jee'
ga' kya' dsih' .

⁷ Mah' go' nää' hnäh' ko' chih' go' jmeeh'
hnäh' juu' kih' lä' jëë' discipulo kyaay' he'
ma' lä' jiiyh' jee' kih' hi' na' juu' . Hii' dsoo'
dsa' jää' hnäh' ta' Galilea. Jee' ja' jëëh'
hñih' . He' la' na' juu' he' ma' jmeehn'
kyah' hnäh' .

⁸ Ma' la' ma' jëë' dsa' më' he' neh'
to' hoo' ja' , ga' jwaayh' jwërte hi' ta'
ko' ta' ga' jëë' dsëy' go' te' . Mah' ga' nääy'
cha' hliiy' na' jmeeyh' juu' kya' jnääh' . Jee'
ga' nääy' ja' ,

⁹ ga' mi' jnääh' Jesús hñii' ta' cha' nēy' ,
ga' jmeey' Dio kih' . Hi' dsa' më' he' ga' nää'
chuh' mah' ga' iiy' tü' Jesús, ga' jmeey' juuh'
kiyh' .

¹⁰ He' ja' ga' jah' Jesús siyh' :

—Ta' wa' gah' hnäh' . Go' nää' hnäh'
go' jmeeh' juu' kih' øghn' mah' wa' lla' nääy'
ta' Galilea. Jee' ja' jëëy' jnä' .

Ga' juu' dsa' , ga' jäyh' ga' hëë' discipulo hñii' kya'

¹¹ Ma' ngëë' ma' nääy' ja' , ko' lla' hløø'
hi' ma' hoo' to' hoo' , na' nää' ta' jee'
jwii' na' jmeeyh' juu' kih' dsa' kaa' kya'
jmi' dsa' lä' jë' he' ga' la' .

¹² He' ja' ga' kuh' jmi' dsa' he' kyaah'
dsa' gyuh' ga' jwayh' juu' , mah' ga' kwëeyh'
cha' miih' kuu' lä' jëë' hløø' he' .

¹³ Mah' ga' taayh' juu' :

—Hnäh' ba' na' jwah' : “Ta' ko' jiih'
na' gwii' jnääh' , ga' lla' nää' discipulo mah'
ga' hëëy' hñii' kyaay'” , lä' ja' jwah' hnäh' .

¹⁴ Cher' mah' ga' lä' ñe' le' moh' lä' jë' he'
ma' la' , ma' ñe' ba' jnääh' ha' lä' chiih' jñih'
mah' sa' bääyh' hnäh' .

¹⁵ Ga' ka' ba' hløø' he' kuu' ja' , mah'
ga' jmeey' lä' koo' juu' he' ga' taah' dsih' .
He' ja' lä' ma' chooh' ja' ba' dsa' judiu' juu'
ta' juu' ja' , lä' jiih' na' .

Ga' chee' Jesús discipulo kya' mah' dsa' kay' ju' hmëë' lä' kaa' jmi' gyuh'
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Lã jĕĕ⁻ gya⁻kaa⁻ jnãäh¹ ga⁻nøø¹ jnãäh¹
' ta⁻ Galilea, ta⁻ moh¹ jee¹ ga⁻jmee¹ Jesús
mada⁻ he⁻ dsa⁻nøø¹ jnãäh¹.

¹⁷ Lã⁻ ma¹ ga⁻jĕĕ¹ jnãäh¹ ga⁻jmee¹ jnãäh¹
juuh⁻ kiyh¹, pero ko⁻llaä¹ dsa⁻kyaahn¹ ma¹
jmee⁻ to¹ dsë¹.

¹⁸ He⁻ja⁻ ja¹ Jesús chuh⁻ kyaä¹ jnãäh¹ mah¹
ga⁻siyh⁻ jnãäh¹ lä⁻la⁻:

—Ma⁻na⁻ ngën⁻ ' jwë¹ jmeen⁻ hih⁻ kih⁻
lä⁻jĕĕ⁻ hi⁻ tääh¹ gyuu¹ hwa¹.

¹⁹ He⁻ja⁻ jwahn⁻, go⁻nää¹ hnäh¹ go⁻kwa¹
hnäh¹ juu¹ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ jee¹ tääh¹ dsa⁻,
mah¹ lä⁻jwĕĕ¹ discipulo kyaan⁻. Ja⁻ chaayh¹
jmi⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ jmee⁻ Tää¹, kyaah¹
Jooy¹, hi¹ kyaah¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹.

²⁰ Ja⁻ mi⁻tĕĕh¹ hnäh¹ he⁻ mi⁻tey¹ lä⁻jĕ⁻
mada⁻ he⁻ ma⁻jmeen¹ kyah¹ hnäh¹. Mah¹
hii⁻ jnä¹ hään¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ ga⁻lä⁻jĕ⁻ jmi¹,
lä⁻jiih¹ llaä⁻ jmi⁻gyuu⁻. Wa¹ la¹ lä⁻ja⁻.

San Marcos Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga- sii' Marcos

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' küi'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jee' la- ma- løø' ju'hmëë' kih' Jesucristo
Joo' Dio,
² lä- koo- ga- jäh' Isaia hi- ga- ngëë' juu' kih'
Dio:

Cheen- jaa- hi- dsa- kwa- juu' kin-
Hi- he' dsoo' ta- cha- neh' mah' mi- lluy' jwë'
kyah'.

³ Kii- nuuh' koo- lle' he- hlëeh- hwa' küi' jee'
sa- kwa- ni' miih-:

"Mi- llu- hnäh' jwë' kih' Dsa- jøøh' jnän',
mi- lluy- hnäh' hñaah' mah' jây- ko- dsoo'
jwë'", ga- jäh'.

⁴ Ma' choo- Jwaa' jmi- koo- hwa' küi-
jee' sa- kwa- ni' miih-. Ga- kway' juu' he-
saa' dsa- jmi- hi- ga- hlëëyh' dsa- mah' wa'
dsa- jeeyh- kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë'
kih' dso' kye- kiyh'.

⁵ Jwëë' dsa- ga- lla- nää' jee' ma' cheh'
Jwaa-. Ga- lla- nää' hi- chaa- jee' jwi-
mäh- he- na- hee- hwa' Judea hi- lä- ja- hi-
chaa- Jerusalén ka- läh'. Lä- jëë' dsa- he'
ma' mi- jnäy- he- hlih' he- ma' jmeey-
hi- ga- chaa' Jwaa' jmi- dsa- he' cha' jmi-
Jordán.

⁶ Hmiih- kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu-
camey- hi- ma' hä- loo- tuyh'. Ma' kuyh- iih-
hi- ma' hiyh' jmi- tah' he- ma' cha- moh'.

⁷ Juu' lä- la- ma' kway', ma' jäh':
-Këë- ga' ja- jaa- hi- jøøh' ga- lä- koh' ga'
jnä'. Hi- ni- sa- tē- dsëen- chiihn' mah' llen-
loo- he- hä- tiy'.

⁸ Ma- ra- ju' dsoo' chaa- hnäh' jmi- kyaah'
jmi- ba', pero hi- ja- këë- ga- ki- jnä', hi- he'
chaa' hnäh' jmi- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii'.

Jwaa' ga- chaa' Jesús jmi-'
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Ga- lloo' koo- jmi- ya- hëë' Jesús koo-
jwi- he- chee- Nazaret he- na- hee- hwa'
Galilea, ngooy' mah' ga- choo' Jwaa' jmi-
kiyh' cha' jmi- Jordán.

¹⁰ Ma' ya- hëë' Jesús cha' jmi-, lä- chah'
ja- ga- jëëy' ga- na' gyuuh', ga- jyoo' Jmi- lle'
Na- jngii' né- kiyh' laa' lä- koo- jaa- juu-.

¹¹ Hi- ga- lä- nuuh' koo- juu' he- ja' gyuuh',
he- ma' jäh':

-Hne- laah' gyuu- kyaan- hi- hnaan-.
Peer- chaa- llu' kyaah' hne-.

Ga- ka' hi- sa- llü' dsë' Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Lä- chah' ja-, ga- jøø' Jmi- lle' Na- jngii'
kih' Jesús ta- hwa' küi'.

¹³ Jee' ja- ga- jây' to' loo' jmi- jee' chaa-
jah' hää' mah' ga- ka' Tana' dsë' Jesús. Hi-

ga- lla- nää' ángele hi- ma' jmee- ta- he' kih'
Jesús.

Ga- løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Ma- ngëë' ma- taah- dsa- Jwaa- neh- ñe'
, ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea na- kway-
ju' hmëë' lä- koo' jää' Dio dsa- lä- hih' kih'.

¹⁵ Ga- jäh' lä- la-:
-Ma- dsëë' jmi-, he- tøøhn' na' he- jää-
Dio dsa- lä- hih' kih'. Jëeh- hnäh' kih' Dio
mah' heeh- hnäh' ju' hmëë' kiyh'.

*Ga- tëeh' Jesús kyeë' dsa- hi- ma' jwä-
hma'*

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta- cha' hoo'
jmi- juuh- he- hla- hwa' Galilea, jee' ja-
ga- jëëy' Simón Pee' kyaah' Andre' øøyh', ma'
tääh' jwäy- hma', jëeh' he- ja- ba' ma' la' ta'
kiyh'.

¹⁷ Mah' ga- jäh' Jesús siiyh':
-Ya- nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah'
mi- tēen- hnäh' ha- lä- jmeeh' hnäh' mah'
lēh- hnäh' dsa-, lä- he- ma' lēh- hnäh'
hmooh-.

¹⁸ Lä- chah' ja- ga- kyeey- sa- hma' kiyh'
mah' ga- nääy' kyaah' Jesús.

¹⁹ Ma- ngëë' gyih' ko- niih', ga- jëëy' Jacobo
kyaah' Jwaa' joo' Zebedeo ma- tääh' neh-
na' moo', ma' hmiy- sa- hma' kiyh'.

²⁰ Jesús ga- tēë' kiyh' hi- chah' ba'
ga- jmeey' ko- jøh' kyaayh'. Ga- jä' ba'
Zebedeo jmiy- neh- na' moo' kyaah' lä- jëë'
hi- ma' jmee- ta' kiyh'.

*Ga- llëë' Jesús jaa- jmi- lle' hlih' kih' jaa-
dsa-*

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ga- lla- nääy' jwi- Capernaum jmi- ja-
Hi- ma' ga- tē' jmi- he- teeh- dsa- dsë' ga- he'
Jesús neh- gwah- mäh-, hi- ga- løøy' hlëëyh-
dsa-.

²² Peer- ma' dsaa- dsëy' ma' nuuy- nuuh-
kih' Jesús. Jëeh' ma' hlëëyh- dsa- lä- koh'
jaa- hi- jmee- hih' ba', ja- lä- koh' ma' jmee-
ta- jwoh' kyaa' ley.

²³ Neh- gwah- ja-, ma' hää' jaa-
dsa- nuuh-, hi- ma' kye- jmi- lle' hlih'.
Ga- hlëëyh' koo- ki- gaa-,

²⁴ ga- jäh':

-Ta- kaah' jnääh', Jesús dsa- Nazaret.
¿Che' ma- ñeh' mah' mi- llaah' jnääh'? Kyuun-
ba' hne-. Hne- ba' he' hi- na- jngëë' kyaa'
Dio.

²⁵ Ga- juuh' Jesús kih' jmi- lle' hlih' he',
ga- siiyh':

-Ta- tooh' miih', go- hëë' jee' hääh' kih'
dsa- nuuh- na-.

²⁶ He- ja- ga- gwa' ga- gyaa' dsa- nuuh- he'
ga- jmee' jmi- lle' hlih' kiyh', ga- hooyh' koo-
ki- gaa-, ja- ga' ya- hëëy'.

27 Lā-jēē dsa- ma' tāāh' jēē dsah', ga' ngūy' juu' kih' dsa' kyaayh', ga' jāyh':

—¿Hee' ba' juu' na'/? Hmēē' ba' la' juu' na'. Peer' bee' juu' kiyh', lā' kye' jmi' lle' hlih' jmeey' hih' kih' mah' nuuh' kiyh'.

28 Chah' ba' ga' lā' cha' juu' kih' Jesús lā' kaa' hwa' Galilea.

Ga' mi' hlāā' Jesús ma' choo' Simón Pee' (Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Ma' ya' hēē' Jesús neh' gwah' mäh', ngooy' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa' cha' neh' kih' Simón kyaah' Andre' ooyh'.

30 Ma' choo' Simón ma' kyaa' dsaah' llii', he' ja' ga' jmeey' juu' kih' Jesús.

31 Ngoo' Jesús jee' kyaay', ga' sooyh' goo' dsa' mē' he' ga' chaayh' hi' lā' chah' ja' ya' hi' llii' kiyh' hi' ga' lōoy' jmeey' ta' he' kih' lā' jēē'.

Ga' mi' hlāā' Jesús jwēē' hi' dsaah' (Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Ta' ga' hloo' ja', lā' ma' ga' hmāā' hyoo', na' nāā' jwēē' dsa' na' jāā' dsa' dsaah' cha' nē' Jesús hi' lā' ja' na' jāāy' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih'.

33 Jwēē' dsa' chaa' jee' jwiī' ja' na' nāā', ga' kayh' go' te' ho' hne'.

34 Ga' mi' hlāā' Jesús jwēē' dsa' hi' ma' dsaah' kyaah' na' ku' na' ngū' dsoo'. Hi' ga' hwēēy' jwēē' jmi' lle' hlih' hi' ma' jāā' dsa'. Sa' ga' kwa' Jesús jwē' ma' hlēēh' jmi' lle' hlih', kih' he' kyuū' bih' Jesús.

Ga' kwa' Jesús juu' neh' gwah' mäh' (Lc. 4:42-44)

35 Tiīh' go' te', hwē' ga' lā' ja', ya' hēē' Jesús jwiī' jee' ma' gyay' ja', ngooy' koq' moh' jee' sa' chaa' dsa' na' ngūy' kiyh' kih' Dio.

36 He' ja' ngoo' Simón kyaah' dsa' kyaayh' na' hnāāyh' Jesús.

37 Ma' ga' jnāāyh' Jesús, ga' sūyh': —Jwēē' dsa' tāāh' hnaah' hne' jee' oo'.

38 He' ja' ga' jāh' Jesús: —Man' ta' jee' jyoh' jwiī' lā' kaa' jāh' la', na' kan' juu' la' ka' lāh'. Jēēh', kih' he' la' ba' ja' ma' jan'.

39 Ma' ja' ga' ngēē' Jesús lā' kaa' hwa' Galilea, ma' kway' juu' neh' gwah' kih' dsa' judiu' hi' ma' hwēēy' jmi' lle' hlih' kih' dsa'.

Ga' mi' hlāā' Jesús jaa' hi' ma' dsaah' hmih' hōō' (Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Jaa' dsa' nūuh' hi' ma' dsaah' hmih' hōō' ga' mi' jeey' Jesús, ga' juuyh' jnēy' cha' nē' Jesús, ga' chuuy' kyaah':

—Cher' mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi' sah' jnā' —ga' jāyh'.

41 Peer' ga' lā' nīh' dsē' Jesús kih' dsa' he', ga' kyey' gooy' nē' kiyh', mah' ga' jāyh':

—Le' ba'. Wa' dsa' che' dsoo' he' mi' sah' hne'.

42 Lā' chah' ma' ga' hlēēh' Jesús ja', ga' āāh' go' te' hmih' hōō' ja'.

43 Jāā' ja' ga' hīyh' juu' kih' dsa' he', ga' taayh' cha' miīh' juu'.

44 Ga' jāyh' sūyh':

—Jēē' da', ta' jwiī' ni' jaa' dsa' he' ma' hlaah'. Gwa' go' hāāh' hnaah' kih' jmi' dsa' ba'. Kye' miīh' he' kwēēh' hnih' mah' mi' lluyy' hne' lā' koh' lle' ley kih' Moisé. Lā' ja' go' jmeē' mah' lā' nēy' ma' jā' kyah'.

45 Hi' ngoo' dsa' nūuh' he'. Chah' ba' ga' lōoy' jmeey' juu' ha' lā' ga' la' kiyh'. Kih' he' ja', mo' so' ga' la' ma' dsoo' Jesús jnā' hā' jyoh' jwiī', jēēh' ma' dsa' kuh' jwēē' dsa'. Ta' jee' sa' chaa' dsa' ba' ma' ngēy'. Pero ma' ra' he' ga' lla' nāā' ba' dsa' chaa' ta' jee' jyoh' ma' hnaayh'.

2

Ga' mi' hlāā' Jesús jaa' hi' sa' liih' goo' tii' (Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ga'hya' ga' miīh' jmi' ja' ga' ga' llaah' Jesús ka' lāh' jwiī' Capernaum hi' ga' nuu' dsa' gyay' cha' neh'.

2 Lā' chah' ja' ga' kuh' jwēē' jwēte' dsa' mah' ga' kayh' cha' neh' lā' jūih' sa' ga' lā' joo' ho' hne' jee' ma' dsa' taayh' hi' ga' lōō' Jesús kwa' juu'.

3 Hor' ja' ga' lla' nāā' kyeē' dsa' jāā' jaā' hi' dsaah' hi' sa' liih' goo' tii'.

4 Sa' ga' la' ma' dsa' nāāy' chuh' kih' Jesús, kih' he' ma' na' kah' dsa'. He' ja' ga' wii' dsa' he' gyūuh' hne' ja', mah' ga' jñiyh' miīh' kaluu' hne' jee' ga' Jesús. Ta' jwē' ja', ga' jñay' dsa' dsaah' he' lā' ma' kyaay' ja' nē' jūi' kiyh'.

5 Ma' ga' jēē' Jesús ha' lā' koo' dsoo' dsē' lā' jēē' dsa' he', ga' jāyh' sūyh' dsa' dsaah':

—Gyūū' kyaan', ma' na' che' ba' dso' kye' kyah'.

6 Jee' ja' ma' tāāh' ta' jwoh' kyaā' ley. Hi' he' ga' jmeē' hūū' dsē':

7 “¿He' la' hlēēh' lā' na' dsa' nūuh' na'/? He' mi' kwayh' Dio ba' na'. Jaa' Dio ba' liih' che' dso' kye' kih' dsa'.”

8 Pero chah' ba' ga' lā' kyūuh' Jesús hūū' dsē' he' ma' jmeē' dsa' he', he' ja' ga' jāyh':

—¿He' la' jmeeh' hnāh' hūū' dsē' lā' na'/?

9 ¿Hee' ga' na' sa' jwēēh', laah' hnāh'? ¿Che' he' chiīh' jne' jaa' hi' dsaah': “Ma' na' che' dso' kye' kyah’”, o he' chiīh' jnih': “Noo' kii' jii' kyah', mah' gwaah'?”

10 He' ja' jmeen' he' jwēēh' ga' mah' lā' ngēēh' hnāh', Hi' ga' lēē' ngo' la' ba' na' ngē' jwē' jmi' gyūū' la' mah' chey' dso' kye' kih' dsa'.

Ja' ga' ga' jāh' Jesús siih' hi' sa' liih' goo' tii' he':

11 –Jnā' jwahn' noo', kii' jii' kyah', gwaah' cha'neh' kyah'.

12 He' ja' चाह' ba' ga'noo' dsa' he' cha'ne' lä' jëë' dsa', ngaayh' kyaah' jii' kiyh'. Peer' ga' lä' dsaah' dsë' dsa' ma' jëëy' ngaah' dsa' dsaah' he'. He' ja' ga' jmeey' juuh' kih' Dio, ga' jäh'.

–Ni' koo' hä' sa' ma' jëë' jne' lä' na'.

*Jesús ga'tëëy' kih' Levi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)*

13 Ma'ngëë' he' ja', ngoo' Jesús ka'läh' cha'hoo' jmi' juuh' he' hla' hwa' Galilea. Jee' ja' ga'lla' nää' jwëë' dsa' jee' ma' cheyh', hi' ga'löoy' hlëëyh' dsa' ka'läh'.

14 Jee' ngëy' cha'hoo' jmi' juuh' ja', ga' jëëy' Levi joo' Alfeo, hi' ma' gya' nê'ta' kih' kooy' ku'sih'. Mah' ga' jäh' Jesús süyh'.

–Na' wa' jmeen' kō' jōh'.

He' ja' ga'nooy' ga' jmeey' kō' jōh' kyaah' Jesús.

15 Ma'ngëë' he' ja', ma' gya' Jesús cha'neh' kih' Levi, ma' kuyh' kyaah' discipulo kyaay' hi' kyaah' jwëë' dsa' hi' ma' koo' ku'sih' hi' jñah' dsa' wa' hi' cha' hi'. Jëéh' jwëë' hi' he' ma' ga'nää' kyaah' Jesús, he' ja' ba' ma' tääh' jee' ja'.

16 Hi' ma' jëë' fariseo kyaah' ta'jwoh' kyaay' ley' he' ma' kuh' Jesús kō' jōh' kyaah' dsa' he', he' ja' ga'ngüy' juu' kih' discipulo kyaay'.

–¿He' lä' la' juu' ja'? ¿He' la' kuh' hih' ta'jwoh' kyaah' hnäh' kyaah' hi' koo' ku'sih' na', hi' lä' ja' kyaah' jñah' dsa' wa' hi' cha' hi'?

17 Ga'nuu' Jesús he' ga' jäh', he' ja' ga' jëeh' Jesús juu' kiyh'.

–Sa' jmee' bii' tē' mē' kih' hi' lluu', kih' dsa' dsaah' ba' jmee' bii'. Sa' ma' jan' kih' hi' lluu', ma' jan' kih' hi' cha' dso' kye' kih' ba'.

Ga'ngü' dsa' juu', he' la' sa' tu' discipulo kō' hwëë' he' kuh' hih'

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Koo' hä' lä' ma' tääh' dsa' kyaay' Jwaay' sa' ma' kuh' hih', ma' ngüy' kiyh' kih' Dio hi' lä' ja' ma' jmee' dsa' kyaay' fariseo ka'läh'. He' ja' kō' llaa' dsa' na'ngü' juu' kih' Jesús:

–¿He' la' ma' la' dsa' kyaay' Jwaay' kyaah' dsa' kyaay' fariseo sa' kuh' hih', pero dsa' kyaah' sa' jmee' lä' ja'? ¿Ha' lä' la' juu' ja'?

19 He' ja' ga' jäh' Jesús süyh'.

–Dsa' hi' tääh' jee' dsa' jëë' goo' dsa', sa' cha' he' kih' he' tuy' he' kuh' hih' ta'kō' jiih' gya' dsa' nüuh' hi' dsa' jëë' goo' jee' ja'. Sa' cha' ti'meeh' dsëy' cher'mah' gya' ba' dsa' nüuh' kyaayh'.

20 Pero lloo' koo' jmi' wa'ra' ga' llee' dsa' dsa' nüuh' hi' dsa' jëë' goo' he'. Ma' ja' ga' tu' dsa' kyaay' he' kuh' hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

21 Ni' jaa' dsa' sa' kwa' kih' töoy' koo' hmüh' hmëë' né' hmüh' ma' gyuh', jëéh' hmüh' hmëë' dsa' dsuh' mah' jmee' dsa' gyii' hmüh' ma' gyuh' cha' ga' miuh'.

22 Hi' lä' ja', ni' jaa' dsa' sa' kwa' kih' chiyh' jmi' mi' jëh' hmëë' neh' loo' ma' gyuh'. Cher'mah' ga' chih' dsa' he' hmëë' neh' loo' ma' gyuh', चाह' ba' gyii', jëéh' sa' kwa' jwë' ää'. Tüü' jmi' mi' jëh' hmëë' hi' hee' loo' ka'läh'. He' ja' neh' loo' hmëë' ba' dsa' hoo' jmi' mi' jëh' hmëë'.

Ga'hlëéh' Jesús ha' lä' la' jmi' he' teéh' dsa' dsë'

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Koo' jmi' he' teéh' dsa' dsë', ga'ngëë' Jesús jee' ma' na' jñää' chaah' trigo kyaayh' discipulo kyaay'. Ga'löø' discipulo hnäy' miuh' sa' gwah' trigo mah' ga' kuyh'.

24 He' ja' ga'ngü' fariseo juu' kih' Jesús:

–Jëë' da', ¿he' la' jmee' discipulo kyaah' he' sa' ga' tëëy' jmeey' jmi' he' teéh' dsa' dsë'?

25 Mah' ga' jäh' Jesús süyh'.

–¿Che' sa' ma' heh' hnäh' lä' koo' ga' jmee' David llo' joo'? Koo' hä' lä' ma' ja' kyoyh', ga' jmee' bii' kiyh' kyaah' dsa' kyaayh'.

26 Jii' ja' Abiatar ma' llaa' jmi' dsa' jöøh' hi' ma' hä' goo' gwah'. Jee' ja' ga' he' David ga' kuyh' he' nüih' he' ma' na' jöø' he' sa' lle' kih' ma' kuyh' hi' ga' kwëëyh' dsa' hi' ma' ga' nää' kyaayh'. Jëéh' ma' la' jmi' dsa' ba' ma' na' ngë' jwë' kuyh' he' nüih' ja'.

27 Hi' ga' jäh' Jesús ka'läh' lä' la'.

–Ga' jmee' Dio jmi' he' teéh' dsa' dsë' he' llu' kih' dsa' ba'. Sa' ga' jmää' Dio dsa' mah' heeyh' dsa' wii' kyaah' jmi' ja'.

28 Hi' lä' ja' Hi' ga' lëë' ngo' la' ba' na' ngë' jwë' jmeey' hih', hee' na' he' ga' tëë' jmee' dsa' jmi' he' teéh' dsa' dsë'.

3

Ga' mi' hlää' Jesús jaa' dsa' jmi' he' teéh' dsa' dsë'

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Koo' ka'läh' ga' he' Jesús neh' gwah' kih' dsa' judiu. Jee' ja' ma' hää' jaa' dsa' nüuh' hi' ma' lä' kii' koo' ma' goo'.

2 Dsa' hi' ma' tääh' neh' gwah' ja', ma' tääy' Jesús, jëëy' che' mi' hlääy' dsa' jmi' he' teéh' dsa' dsë' mah' lä' ja' ma' le' ma' hniy' kiyh'.

3 He' ja' ga' jäh' Jesús süyh' dsa' dsaah' he'.

–Noo' da' jee' to' dsaah' la'.

4 Hi' ga'ngü' Jesús juu' kih' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja'.

–¿Hee' na' na' ngë' jne' jwë' jmeen' jmi' he' teéh' dsa' dsë', che' he' llu' o che' he' hlih'? ¿Che' llu' teéh' jne' dsa' o che' wa' juu' ba' kih'?

Tí'sih' ba' ga'taah' lá'jéé' dsa' he'. Ni' koo' mo'so' ga'ngüy'.

⁵ Mah' ga'jéé' Jesús ta' jee' ma' tääh' dsa'. Ga'lälley' kyaayh' hi' ja' meeh' dséy' ka'läh' kih' he' hweh' dsé' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja'. He'ja' ga'siiyh' dsa' nüuh' hé':

–Nüih' da' gooh' na'.

Chah' ba' ga'nüih' dsa' nüuh' he' ma' goo', hi' ga'jä' go'te' gooy' ja'.

⁶ Pero ma' ga'hwéé' fariseo jee' ja', ga'taayh' juu' kwee' kyaah' dsa' kyaa' Herode ha' lá' jee' ma' jngéeyh' Jesús.

Peer' jwéé' dsa' ga'kuh' cha'ho'o' jmi'juuh'

⁷ Ya'héé' Jesús ka'läh' ngooy' cha'ho'o' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea kyaayh' discípulo kyaay' hi' jwéé' dsa' chaa' jee' ja' ga'nää' kaah' kiyh'.

⁸ Lá' ma' ga'nuu' dsa' lá'jé' he' jmee' Jesús, ga'lla'nää' jwéé' dsa' hi' chaa' hwa' Judea, hi' hi' chaa' Jerusalén, kyaah' hi' chaa' hwa' Idumea, hi' lá'ja' hi' chaa' hn-gaah' jmi' Jordán ka'läh', hi' lá'kye' hi' chaa' lá'ku' lá'jii' jwi' Tiro hi' Sidón.

⁹ Kih' he' ma' tääh' jwéé' dsa', he'ja' ga'jmeey' mada' kih' discípulo kyaay', ga'siiyh':

–Go'jmeey' jä' koo' na'moo' gyan', ngoo' kya-hlääh' dsa' jnä' jee' la'.

¹⁰ Jééh', jwéé' hi' dsaah' ma'mi-hlääy' jää', he'ja' ga'lla'nää' jwéé' dsa' dsaah' jee' ma' gyay', ma'jmeey' dsa' bii' ma' su' müih' cha'gooy' kih' Jesús.

¹¹ Hi' ma' tääh' ga'jñah' dsa' hi' ma' kye' jmi'lle' hliih'. Ma' ga'jéey' Jesús, ga'juuyh' jnéy' cha'né' Jesús ma' hooyh' ki'gaa' ma' jäh':

–Hne' laah' Joó' Dio.

¹² He'ja' ga'juuh' Jesús kih' jmi'lle' hliih' mah' sa' mi'jnääy' juu' he' laa' Jesús Joó' Dio.

Ga'hñaa' Jesús lá'jéé' gya'tuu' apóstole (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Ma'ngéé' he' ja', ga'wii' Jesús lle'koh' hi' ga'téeyh' ko'llaa' dsa' hi' ga'tih' dséy' hi' ga'nuu' bih' he' jay' kyaayh'.

¹⁴ Ga'hñaa' gya'tuu' mah' jmeey' ko'jöh' kyaayh' hi' ga'cheey' mah' dsa'kway' juu' kiyh'.

¹⁵ Hi' ga'kway' jwé' mah' mi'hlääy' hi' dsaah' hi' hwéey' jmi'lle' hliih'.

¹⁶ Lá'la' chee' lá'jaa' lá'jaay': Simón (hi' ga'mi'cheey' Pee'),

¹⁷ Jacobo joó' Zebedeo hi' Jwaa' ooh' Jaco-bo. (Lá'uu' dsa' he' ga'mi'cheey' Boan-erge. Jmii' na' hnøø' jäh' joó' ñih'.)

¹⁸ Andre' he', Felipe, Bartolomé, Matä, Tamá, Jacobo joó' Alfeo, Tadeo, Simón dsa' cananita he',

¹⁹ hi' Juda Iscariote hi' ga'ngéé' Jesús kéé'. Ma'la' ma'hñaa' lá'jéé' hi' he', ja'ga'ya'nääy' kiyh'.

Ga'jäh' dsa', kye' Jesús jmi'lle' hliih' (Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma'ngéé' ma'ya'nääy', koo' ka'läh' ga'kah' dsa' cha'neh' jee' ma' tääh' ja'. Ni' mo'so' ga'kwa' jwé' ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay'.

²¹ Ma'ga'lá'ne' hi' chaa' kyaa' Jesús ha' lá' dsa'ngéey', he'ja' ga'nääy' mah' ma' teey'. Jééh' ma' laay', ma' hee' go'te' dséy'.

²² Pero ta'jwoh' kyaa' ley' hi' ya'nää' Jerusalén, ga'jäh':

–Beelzebú ba' na' jää' Jesús. He'ja' hwéey' jmi'lle' hliih' kyaah' hih' kih' hi' kye' né' kih' jmi'lle' hliih'.

²³ He'ja' ga'hleéh' Jesús juu' na'hmää' lá'la':

–Nuu' da' hnäh' hi' jäh' kyen' jmi'lle' hliih'. ¿Ha' lá'ja' Tana' hwéé' he' ba' dsa'kyaayh' neh' tuh' dsé' dsa'?

²⁴ Dsa' hi' tääh' koo' hwa', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa'kyaayh', sa' gwéey'.

²⁵ Hi' lá'ja' sa' lá'be' dsé' dsa' hi' tääh' koo' cha'neh', dsa'taah' ko'jöh', cher'mah' te'jéey' kyaah' he' ba' hi' chaa' cha'neh' kiyh'.

²⁶ Ja'ba' lá'ja' la' kih' Tana', sa' gwéey' cher'mah' te'jéé' jmi'lle' hliih' kyaah' he' ba' jmi'lle' hliih' dsa'kyaayh'. Chah' ba' mi'laay' hñiiy'.

²⁷ Ni' jaa' dsa' sa' le' dsa'he' cha'neh' kih' jaa' dsa' beé' mah' hüy' he' cha' kiyh', cher'mah' sa' ga'hñuyy' to'né'. Jmeey' bii' hñuyy', ja' ga'le' hwéey' he' la' dséy'.

²⁸ Ma'ra' ju'dsoo' jwééhn' hnäh', jmeey' ba' Dio jöh' dsé' kih' lá'jé' dso'kye' he' jmeey' dsa'. Hi' jmeey' jöh' dséy' kih' lá'jé' juu' wii' he' hleéh' dsa'.

²⁹ Pero cher'mah' ga'hleéh' dsa' wii' kih' Jmi'lle' Na' jngüi', mo'so' jmeey' jöh' dséy', lá' ma'na'bääyh' ja'ba' dso'kye' kiyh'.

³⁰ Ga'hleéh' Jesús lá'ja', kih' he' ga'jäh' ko'llaa' dsa' he', Jesús ma' kye' jmi'lle' hliih'.

Ooh' Jesús kyaah' chooy' (Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Kéé' ga'ga'lla'nää' ooh' Jesús kyaah' chooy', pero ka'hne' ba' ga'jööy', hi' ga'siiyh' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', chiih' Jesús wa' jay'.

³² He'ja' ga'jäh' dsa' hi' ma' tääh' koo' kih' Jesús:

–Hii' maa' kyaah' kyaah' ooh' tääh' ka'hne', hnaah' hne'.

³³ He'ja' ga'jäh' Jesús:

–¿Hii' na', hi' laa' maa' kyaan'? ¿Hii' na', hi' laa' ooh'?

³⁴ Mah' ga'jéey' lá'jéé' hi' ma' tääh' lá'ku' lá'jii' jee' ma' cheyh' ja', ga'jäh':

—Hi⁻ la⁻ ba⁻ he⁻, maa⁻ kyaan⁻, hi⁻ la⁻ ba⁻ he⁻ øøhn⁻.

³⁵ Lã⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ lã⁻ hyoh⁻ dsë⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ më⁻ øøhn⁻, dsa⁻ ñuu⁻h⁻ øøhn⁻, hi⁻ maa⁻ kyaan⁻.

4

Juu⁻ na⁻hmää⁻ lã⁻koo⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ jñee⁻ mi⁻ju⁻

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ løø⁻ Jesús hlëëyh⁻ dsa⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Galilea. Jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻ lla⁻ nãã⁻ jee⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ wii⁻ Jesús neh⁻ na⁻ moó⁻. Neh⁻ ja⁻ ga⁻ gyay⁻ mah⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tããh⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ ja⁻.

² Ja⁻ he⁻ koo⁻ nëë⁻ ga⁻ mi⁻ tëëy⁻ dsa⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻. Lã⁻ jwë⁻ ja⁻ ga⁻ kwëëyh⁻ dsa⁻ nuuh⁻. Ga⁻ jãyh⁻:

³—Nuu⁻ da⁻ hnãh⁻. Jaa⁻ dsa⁻ ngoo⁻ ga⁻ jñee⁻ mi⁻ju⁻.

⁴ Jee⁻ ngooy⁻ jñeey⁻ mi⁻ ju⁻ ja⁻, ga⁻ saa⁻ miih⁻ cha⁻ jwë⁻, he⁻ ja⁻ ya⁻ nãã⁻ ta⁻ ga⁻ kuh⁻.

⁵ Jyoh⁻ ka⁻ läh⁻ mi⁻ ju⁻ ga⁻ saa⁻ në⁻ kuu⁻ jee⁻ sa⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁻. He⁻ ja⁻ chah⁻ ba⁻ ga⁻ hya⁻, jëëh⁻, sa⁻ ma⁻ nøø⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁻.

⁶ Pero ma⁻ ga⁻ hëh⁻ hyoo⁻ ga⁻ koo⁻. Jëëh⁻, miih⁻ ba⁻ jmoo⁻ ma⁻ cha⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ lã⁻ kji⁻ chaah⁻.

⁷ Hi⁻ jyoh⁻ ka⁻ läh⁻ mi⁻ ju⁻ ga⁻ saa⁻ jee⁻ chaah⁻ toó⁻. Ga⁻ kwwã⁻ ga⁻ chaah⁻ toó⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ uu⁻ chaah⁻ kih⁻ jee⁻ na⁻ toó⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻ kwa⁻ mi⁻.

⁸ Hi⁻ jyoh⁻ mi⁻ ju⁻ ja⁻, ga⁻ saa⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻ jmah⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ hi⁻, ga⁻ kwa⁻ cha⁻ miih⁻ mi⁻. Cha⁻ he⁻ ga⁻ kwa⁻ gyii⁻ gya⁻ mi⁻ lã⁻ koo⁻ chaah⁻, cha⁻ he⁻ ga⁻ kwa⁻ to⁻ lo⁻ gya⁻ dsë⁻ gya⁻ mi⁻ hi⁻ jyoh⁻ ga⁻ kwa⁻ hña⁻ loo⁻ mi⁻.

⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús:

—Hi⁻ hnøø⁻ heëh⁻ juu⁻ la⁻, wa⁻ heëyh⁻.

¹⁰ Ma⁻ ga⁻ jã⁻ miih⁻ go⁻ te⁻ dsa⁻ kyaah⁻ gya⁻ tuu⁻ discipulo, ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús he⁻ hnøø⁻ jãh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ kway⁻ ja⁻.

¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Hnãh⁻ ba⁻ na⁻ ngëh⁻ hnãh⁻ jwë⁻ lã⁻ ngëëh⁻ hnãh⁻ ha⁻ lã⁻ jãã⁻ Dio dsa⁻ lã⁻ hih⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻ na⁻ hmää⁻ jãã⁻. Pero hi⁻ sa⁻ na⁻ jnãã⁻ kih⁻ Dio, hlëëhn⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻ ba⁻.

¹² Lã⁻ ja⁻, ma⁻ ke⁻ jëëy⁻, sa⁻ jnøøyh⁻, ma⁻ ke⁻ nuuy⁻, sa⁻ lã⁻ ngëëy⁻. Kih⁻ he⁻ ja⁻, sa⁻ dsa⁻ jëëyh⁻ kyaah⁻ Dio mah⁻ koo⁻ Dio dsë⁻ kih⁻ dso⁻ kye⁻ kiyh⁻.

Ga⁻ jmeeh⁻ Jesús juu⁻ he⁻ hnøø⁻ jãh⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ jñee⁻ mi⁻ju⁻

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús:

—¿Che⁻ sa⁻ ga⁻ lã⁻ ngëëh⁻ hnãh⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ jñee⁻ mi⁻ ju⁻? ¿Ha⁻ ba⁻ la⁻ lã⁻ ngëëh⁻ hnãh⁻ jyoh⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jwahn⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ ngëëh⁻ hnãh⁻ juu⁻ la⁻?

¹⁴ Hi⁻ hi⁻ jñee⁻ mi⁻ ju⁻, hi⁻ he⁻ lãã⁻ jãã⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

¹⁵ Ko⁻ llaã⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nuu⁻ juu⁻, hi⁻ he⁻ lãã⁻ lã⁻ koh⁻ mi⁻ ju⁻ he⁻ ga⁻ toh⁻ cha⁻ jwë⁻. Ga⁻ ma⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, chãh⁻ ba⁻ gwa⁻ Tana⁻ jñuuyh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jnãã⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻.

¹⁶ Hi⁻ jñãh⁻ ka⁻ läh⁻ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu⁻, hi⁻ he⁻ lãã⁻ lã⁻ koh⁻ mi⁻ ju⁻ he⁻ ga⁻ saa⁻ në⁻ kuu⁻ jee⁻ sa⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁻. Lã⁻ chãh⁻ ma⁻ nuuy⁻ jëë⁻ ba⁻ dsëy⁻.

¹⁷ Pero ko⁻ hwëë⁻ ba⁻ ja⁻. Laay⁻ lã⁻ koo⁻ chaah⁻ he⁻ choo⁻ miih⁻ ba⁻ jmoo⁻ kih⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ jëëy⁻ wii⁻ o⁻ go⁻ nãã⁻ dsa⁻ në⁻ kiyh⁻, kwaat⁻ kih⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ nuuy⁻, lã⁻ chãh⁻ ja⁻ tãy⁻ jwë⁻ kih⁻ Dio.

¹⁸ Heh⁻ mi⁻ ju⁻ he⁻ ga⁻ saa⁻ jee⁻ kih⁻ chaah⁻ toó⁻, lã⁻ ja⁻ lãã⁻ hi⁻ nuu⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

¹⁹ Pero jee⁻ ga⁻ nããy⁻ ja⁻, ma⁻ miih⁻ lã⁻ ja⁻ dsa⁻ lã⁻ øøy⁻ kih⁻ Dio. Jëëh⁻ kye⁻ gyih⁻ huu⁻ dsë⁻ kih⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hi⁻ hnøøy⁻ lã⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁻, hi⁻ heë⁻ dsëy⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ jmeey⁻ ni⁻ miih⁻ ta⁻ llu⁻.

²⁰ Pero mi⁻ ju⁻ he⁻ ga⁻ saa⁻ hwa⁻ jmah⁻, lã⁻ ja⁻ lãã⁻ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu⁻ kih⁻ Dio mah⁻ hegyh⁻ ka⁻ läh⁻. Hi⁻ he⁻ jmee⁻ cha⁻ miih⁻ ta⁻ llu⁻, lã⁻ koo⁻ mi⁻ ju⁻ he⁻ kwa⁻ ma⁻ gyii⁻ gya⁻, ma⁻ to⁻ lo⁻ gya⁻ dsë⁻ gya⁻, ma⁻ hña⁻ loo⁻.

Juu⁻ na⁻hmää⁻ lã⁻koo⁻ la⁻ kih⁻ wa⁻je⁻
(Lc. 8:16-18)

²¹ Lã⁻ la⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻:

—Ni⁻ jãã⁻ sa⁻ hih⁻ je⁻ mah⁻ jlëy⁻ kyaah⁻ koo⁻ kyaah⁻, ni⁻ sa⁻ chiyh⁻ neh⁻ jii⁻. He⁻ chiyh⁻ jee⁻ ñii⁻ ba⁻ mah⁻ lã⁻ jnã⁻ lã⁻ kãã⁻.

²² Lã⁻ jë⁻ he⁻ na⁻ hmää⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lã⁻ jnã⁻, hi⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ sa⁻ jnã⁻, la⁻ kwaat⁻ lã⁻ jnã⁻.

²³ Hi⁻ hnøø⁻ heëh⁻ juu⁻ la⁻, wa⁻ heëyh⁻.

²⁴ Hi⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻:

—Jmee⁻ da⁻ hnãh⁻ he⁻ kih⁻ juu⁻ he⁻ nuuh⁻ hnãh⁻. Jëëh⁻, ja⁻ ba⁻ lã⁻ koo⁻ nuuh⁻ hnãh⁻ ko⁻ ja⁻ ba⁻ jiih⁻ lã⁻ ngëëh⁻ hnãh⁻ o⁻ na⁻ dsë⁻ ga⁻ miih⁻ ko⁻ ja⁻.

²⁵ Lã⁻ jëë⁻ hi⁻ ngëë⁻ miih⁻, hi⁻ he⁻ lã⁻ ngëë⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻. Hi⁻ lã⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ ngëë⁻, lã⁻ kye⁻ he⁻ ja⁻ llaã⁻ ba⁻.

Juu⁻ na⁻hmää⁻ lã⁻koo⁻ la⁻ kih⁻ jyoh⁻ mi⁻ju⁻

²⁶ Hi⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻:

—Lã⁻ koo⁻ jãã⁻ Dio dsa⁻ lã⁻ hih⁻ kih⁻, jëeh⁻ kwee⁻ lã⁻ la⁻ kih⁻ jãã⁻ dsa⁻ hi⁻ jngëë⁻ mi⁻ ju⁻.

²⁷ Sa⁻ cha⁻ kwaat⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ cher⁻ mah⁻ na⁻ gwiiy⁻ o⁻ cher⁻ mah⁻ na⁻ nëy⁻. Dsa⁻ hya⁻ mi⁻ ju⁻ ja⁻, hi⁻ dsa⁻ kwaã⁻ lã⁻ jmi⁻ lã⁻ hwë⁻ ni⁻ sa⁻ ñey⁻ ha⁻ lã⁻ ga⁻ la⁻.

²⁸ Hwa⁻ ba⁻ jmee⁻ dsa⁻ kwaã⁻ mi⁻ ju⁻. To⁻ në⁻ dsa⁻ hya⁻ mi⁻ ju⁻, ja⁻ ga⁻ dsa⁻ kwaã⁻ chaah⁻ kih⁻. Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jyoo⁻ le⁻ kih⁻. Lã⁻ hi⁻ ga⁻ miih⁻, kah⁻ mi⁻ kih⁻.

5

²⁹ Hi⁻ ga⁻ ma⁻ ää⁻ mi⁻, chooyh⁴ ta⁻ kiyh⁴, jëeh⁴ ma⁻ lloo⁴ jii⁻ juuyh⁴ mi⁻ ju⁻ mah⁴ llay⁴ llu⁴.

Juu⁴ na⁻ hmää⁴ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁴ mi⁻ ju⁻ mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Hi⁻ lä⁻ la⁻ ga⁻ jäh⁴ Jesús ka⁻ läh⁴:

—¿Che⁴ kyuuh⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁴ kih⁴? Jwëehn⁴ hnäh⁴ juu⁴ he⁻ jëeh⁴ kwee⁻ kyaah⁴ he⁻ ja⁻, mah⁴ lä⁻ ngëeh⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁻ la⁻.

³¹ He⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁴ kih⁴, jëeh⁴ kwee⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁴ koo⁻ mi⁻ ju⁻ mostaza. Heh⁴ mi⁻ ju⁻ ja⁻ pih⁴ ga⁻ miih⁴ lä⁻ koh⁴ ga⁻ jyoh⁴ mi⁻ ju⁻ he⁻ jngëe⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁴ la⁻.

³² Pero ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ jngëe⁻ mi⁻ ju⁻ ja⁻, dsa⁻ hya⁻ mah⁴ dsa⁻ kwa⁻ nii⁴ ga⁻ lä⁻ koh⁴ ga⁻ jee⁴ lä⁻ jë⁴ joh⁴. Chaah⁴ mostaza kwa⁻ gooh⁴ kih⁴, lä⁻ ja⁻ lä⁻ kye⁴ ta⁻ jmee⁴ sii⁻ nê⁴ sa⁻ goh⁴.

³³ Ga⁻ kwa⁻ Jesús juu⁴ kih⁴ Dio kyaah⁴ cha⁻ miih⁴ juu⁴ na⁻ hmää⁴ he⁻ la⁻ lä⁻ koh⁴ juu⁴ na⁻ hmää⁴ kih⁴ mostaza. Ga⁻ hlëeyh⁴ dsa⁻ ha⁻ koh⁴ jiih⁴ lä⁻ ngëe⁻ ba⁻.

³⁴ Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ hlëeh⁴ Jesús na⁻ hñaa⁴ lä⁻ jëe⁴. Juu⁴ na⁻ hmää⁴ jmah⁴ ba⁻ ga⁻ hlëeyh⁴. Lä⁻ ma⁻ ga⁻ jä⁴ hñii⁴ ba⁻ lä⁻ jëe⁴ discipulo. ja⁻ ga⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁴ na⁻ hñaa⁴ lä⁻ jëe⁴ juu⁴ na⁻ hmää⁴ he⁻ ga⁻ hlëeyh⁴ ja⁻.

Ga⁻ jmee⁴ Jesús hih⁴ kih⁴ lle⁴ mah⁴ hi⁴ ti⁴
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁴ jmi⁴ ja⁻, ga⁻ jäh⁴ Jesús ga⁻ siiyh⁴ discipulo kyaay⁴:

—Man⁴ ta⁻ jyoh⁴ jwoo⁴ jmi⁴ juuh⁴ ka⁻ läh⁴.

³⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁴ discipulo juu⁴ kih⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁴ jee⁴ ja⁻, hi⁴ ga⁻ jää⁴ Jesús lä⁻ ma⁻ gyay⁴ ja⁻ neh⁴ na⁻ moo⁴ ga⁻ näy⁴. Ma⁻ hi⁴ ga⁻ jyoh⁴ na⁻ moo⁴ koo⁴ ja⁻, ga⁻ ka⁴ dsa⁻ he⁻ mah⁴ ga⁻ näy⁴ ta⁻ jee⁴ ga⁻ nää⁴ discipulo.

³⁷ Jee⁴ ga⁻ näy⁴ ja⁻, ja⁴ koo⁻ lle⁴ tä⁴, ga⁻ hii⁴ goo⁴ jwërte. Ga⁻ hlüh⁴ jmi⁴ lä⁻ jiih⁴ ga⁻ haa⁴ neh⁴ na⁻ moo⁴. Miih⁴ ga⁻ sa⁻ ga⁻ hmäh⁴ na⁻ moo⁴ ja⁻.

³⁸ Pero ma⁻ na⁻ gwii⁴ Jesús ta⁻ ka⁻ luu⁴ ja⁻, na⁻ dsë⁴ lley⁴ nê⁴ tü⁴. He⁻ ja⁻ ga⁻ cha⁴ discipulo kyaay⁴:

—Ta⁻ jwöh⁴ —ga⁻ jäh⁴ —¿che⁴ ni⁴ miih⁴ hu⁴ dsë⁴ sa⁻ kye⁴ he⁻ juu⁴ jne⁴ cha⁴ jmi⁴ la⁻?

³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁴ Jesús, ga⁻ jmeey⁴ hih⁴ ga⁻ jä⁴ ti⁴ lle⁴, hi⁴ ga⁻ jäh⁴ siiyh⁴ jmi⁴:

—Ta⁻ tooh⁴ miih⁴, jä⁴ ti⁴.

Lä⁻ chah⁴ ja⁻ ga⁻ hna⁴ lle⁴ hi⁴ ga⁻ jä⁴ ti⁴ go⁴ te⁴ jmi⁴.

⁴⁰ Ma⁻ ngëe⁴ he⁻ ja⁻, ga⁻ jäh⁴ Jesús siih⁴ dsa⁻ kyaay⁴ he⁴:

—¿He⁻ la⁻ gah⁴ hnäh⁴ cha⁻ miih⁴? ¿He⁻ la⁻ ja⁻ sa⁻ dsö⁴ hoh⁴ hnäh⁴ kin⁴?

⁴¹ Peer⁴ ga⁻ lä⁻ goh⁴ discipulo kya⁴ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁴ juu⁴ kih⁴ dsa⁻ kyaay⁴:

—¿Hii⁴ ba⁻ na⁻, heh⁴ lä⁻ kye⁴ jmi⁴ hi⁴ lä⁻ kye⁴ lle⁴ nuuh⁴ kiyh⁴?

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ chee⁴
Legión

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Hi⁴ ga⁻ lloo⁴ Jesús jyoh⁴ jwoo⁴ jmi⁴ juuh⁴ ja⁻ kyaah⁴ discipulo kyaay⁴, hwa⁴ kih⁴ dsa⁻ gadareno.

² Lä⁻ ma⁻ ga⁻ jñay⁴ neh⁴ na⁻ moo⁴ ja⁻, ja⁴ jaa⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴, ga⁻ mi⁴ jëey⁴ Jesús. Hi⁻ he⁴ ma⁻ gya⁴ jee⁴ la⁻ to⁻ høø⁴ kih⁴ hlii⁴.

³ Jee⁴ ja⁴ ma⁴ la⁴ høøy⁴. Ma⁴ ke⁴ ma⁴ hñuuh⁴ dsih⁴ kyaah⁴ caden⁴, ni⁴ lä⁴ ja⁴ sa⁴ ga⁴ jmää⁴.

⁴ Ja⁴ he⁴ koo⁴ hä⁴ ga⁴ hñuuh⁴ dsih⁴ kyaah⁴ caden⁴ hi⁴ ga⁴ gwë⁴ dsa⁻ tiy⁴ kyaah⁴ jwi⁴ hma⁴ he⁴ hë⁴ too⁴, pero ni⁴ koo⁴ sa⁴ ga⁴ jmää⁴. Ga⁴ sa⁴ ga⁴ hna⁴ bih⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ kyaah⁴ ma⁴ na⁴ hñuu⁴ goo⁴ tiy⁴. Ni⁴ jaa⁴ dsa⁴ sa⁴ ga⁴ lä⁴ bee⁴ kyaay⁴.

⁵ Lä⁴ jmi⁴ lä⁴ hwë⁴ ma⁴ ngëy⁴ moh⁴ ki⁴ hooyh⁴, hi⁴ lä⁴ ja⁴ jee⁴ la⁴ to⁻ høø⁴. Hi⁴ ma⁴ jmeey⁴ dsö⁴ kih⁴ hñii⁴ kyaah⁴ ku⁴.

⁶ Hü⁴ ga⁴ ga⁴ jëey⁴ Jesús, he⁴ ja⁴ ngooy⁴ ko⁴ chih⁴ ga⁴ juuyh⁴ jney⁴ cha⁴ nê⁴ Jesús.

⁷ Mah⁴ ga⁴ hlëeyh⁴ koo⁴ ki⁴ gaa⁴, ga⁴ jäh⁴:

—Ta⁴ kaah⁴ jnä⁴ Jesús, hne⁴ Joo⁴ Dio Jøøh⁴. Ma⁴ ra⁴ ju⁴ dsö⁴, ta⁴ jmeeh⁴ jnä⁴.

⁸ Ga⁴ hlëeyh⁴ lä⁴ ja⁴ jëeh⁴ jää⁴ ba⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús:

—Hne⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴, go⁴ hëe⁴ kih⁴ dsa⁴ nuuh⁴ na⁴.

⁹ Hi⁴ ga⁴ ngii⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴:

—¿Hee⁴ cheeh⁴ hne⁴?

Mah⁴ ga⁴ jäh⁴:

—Legión cheen⁴, jëeh⁴ jwëe⁴ jnääh⁴.

¹⁰ Peer⁴ ga⁴ chuuy⁴ kyaah⁴ Jesús, mah⁴ sa⁴ hëe⁴ Jesús kiyh⁴ hu⁴ kih⁴ hwa⁴ ja⁴.

¹¹ Jäh⁴ kih⁴ lle⁴ hwa⁴ ja⁴ ma⁴ tääh⁴ koo⁴ nää⁴ ñe⁴ ma⁴ kuh⁴ nuu⁴.

¹² He⁻ ja⁴ ga⁴ ngii⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ he⁴ kih⁴ Jesús, ga⁴ jäh⁴:

—Chee⁴ jnääh⁴ kih⁴ ñe⁴ hi⁴ tääh⁴ oo⁴ mah⁴ dsa⁴ tooh⁴ jnääh⁴ kiyh⁴.

¹³ Ga⁴ kwa⁴ ba⁴ Jesús jwë⁴. He⁻ ja⁴ ga⁴ hwëe⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ kih⁴ dsa⁴ he⁴, mah⁴ ga⁴ taayh⁴ kih⁴ lä⁴ jëe⁴ to⁴ mil ñe⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ jee⁴ ja⁴. Lä⁴ jëe⁴ ñe⁴ he⁴ ga⁴ kyuu⁴. Ma⁴ ga⁴ tëey⁴ koo⁴ lle⁴ hwa⁴, ko⁴ dsö⁴ jwë⁴ ba⁴ ga⁴ saay⁴ cha⁴ jmi⁴ juuh⁴. Jee⁴ ja⁴ ga⁴ juuy⁴ neh⁴ jmi⁴.

¹⁴ Dsa⁴ hi⁴ ma⁴ hää⁴ ñe⁴ he⁴, ga⁴ näy⁴ ko⁴ chih⁴ cha⁴ hliiy⁴ ta⁴ jee⁴ jwi⁴ hi⁴ ta⁴ chuuh⁴ moh⁴, na⁴ jmeeyh⁴ juu⁴. Hi⁴ lä⁴ jëe⁴ dsa⁴ hi⁴ ga⁴ nuu⁴, na⁴ nää⁴ na⁴ jëe⁴ ga⁴ lä⁴ ga⁴ la⁴.

¹⁵ Ma⁴ ga⁴ lä⁴ näy⁴ jee⁴ cheh⁴ Jesús, ga⁴ jëey⁴ dsa⁴ hi⁴ ma⁴ jää⁴ jwëe⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ he⁴, ma⁴ gyay⁴ kyeyh⁴ hmiih⁴, ma⁴ noh⁴ dsëy⁴ go⁴ te⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴ jwaah⁴ dsa⁴.

¹⁶ Hi⁴ ga⁴ jëe⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ ja⁴, ga⁴ jmeeyh⁴ juu⁴ kih⁴ dsa⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴ la⁴ hi⁴ ma⁴ jää⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ he⁴ hi⁴ ga⁴ jmeeyh⁴ juu⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁴ la⁴ kih⁴ ñe⁴.

17 Ja-ga' ga-løø' dsa- he' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' llaayh' kiyh' ta' jee' jyoh'.

18 Lã- ma' ga' he' Jesús neh- na'moo', dsa- hi- ma' kye- jmi-ll'e' hlih' he' ga'-chuu' kyaah' Jesús, mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.

19 Pero sa- ga' heeh- Jesús:

-Gwaah- kyah' go' koo' juu' kih' hi- chaa- kyah', ha- la- la' he' juh' gaa- he- ma'-jmee' Dio kyah' hne-. Go'-jmeeh' juu' ha- la- ma' la- nih' dsë' Dio kyah' -ga' jah' Jesús siyh' dsa- he'.

20 He' ja- ngaayh', ga' ngëëy' lã-kaa- jwi- he- jah' dsa- Decápoli ga' jmeeyh' juu' ha- la- la' he' juh' gaa- he' ga' jmeë' Jesús kiyh'. Hi- lã-jëë' dsa- hi- ga' nuu' ga' taah' jëë' dsah'.

Jō-mii' Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Ngaah' Jesús ka' lah' ta' hngaah' jmi-juuh' kyaah' na'moo'. Ma' ga' llaayh' jee' ja', jwëë' dsa- ga' lla' naä' ka' lah'.

22 Jee' ja- ga' lloo' jaa- dsa- chee- Jairo hi- laa' ta' kih' gwah' mah' jee' jwi- ja'. Ma' ga' jëëy' Jesús ga' juuyh' jney' cha'nëy',

23 mah' ga' chuuy' cha' miih' kyaah' Jesús, ga' jäh' siyh'.

-Dsa- juu' chih-më' kyaan-, ña- mah' go' kyeh' gooh- në' kiyh' mah' hlääy', lã-ja' mo'so- juuy'.

24 He' ja- ngoo' Jesús kyaah' Jairo. Peer- na- lãä- na- jlëë- bih' dsa-, kih' he- jwëë' hi- ga' naä' kyaayh'.

25 Jee' ga' ngëë' Jesús ja-, ma' cheh' jaa- dsa- më' hi- ma' hya' koo' gya' to' ji- ñe- he' ma' dsaayh' dsoo' kiyh'.

26 Ma' la- hii' jëëy' wii', ja' hi- jaa- tē- më- ma- kaa- yh-. Dsa- më' he' ga' mi- llay- lã- jë- he- cha- kiyh', ga' heey' kyaah' tē- më-. Ni- miih- sa- ga' la' më-, cha- ga' miih- ma' ja' kiyh' koo' jmi- koo' jmi-.

27 Ma' ga' nuuy' hlëeh- dsa- kih' Jesús, lã- chah' ja- ga' taayh' hñiyy' jee' kih' jwëë' dsa- he' mah' ga' suy' miih- cha' gooy- sa' hmiih- kih' Jesús.

28 Jëeh' ma' laay': "Wa'ra- jäh' kih' koo- tēen' su' miih- cha' goon- sa' hmiih- kiyh', hlään' go- te'."

29 Lã- chah' ja- ga' hna' dsoo' kiyh' hi- ga' lã- liih' dsa- më' he- he' ga' aäh' go- te- dsoo' kiyh'.

30 Hi- chah' ba' ga' lã- liih' Jesús heh' be' kiyh' ga' mi- hlää' jaa- dsa-, he' ja- ga' jëeyh- hñiyy' ga' siyh' dsa-:

-¿Hi- na- hih' ma' su' sa' hmiih- kin'?

31 He' ja- ga' jäh' discípulo kyaay': -Che' sa- jëeh' jee' kih' jwëë' dsa- hääh', mah' jawah': "¿Hi- na- ma' su' jna'?"

32 Pero cheh' bih' jëëy' lã- ku' lã- jii' jee' tääh' dsa-, hi- na- hi- ma' jmeë' lã- ja'.

33 Hih' dsa- më' he' ñe- bih' he- ma- hlaay'. Goyh- hi- jlää- gyih' lã- ja-, ngooy' na' juuyh' jney' cha'në' Jesús hi- ga' jmeeyh' juu' lã- koh' ga' la' kiyh'.

34 He' ja- ga' jäh' Jesús siyh' dsa- më' he':

-Gyuu- kyaan-, kih' he- ma- lã- dsoo' hoh' kin-, ma' ja' ba' kyah'. Gwaah- ba' hne- llu', wa' ja' go- te- dsoo' kyah'.

35 Lã- ma- cheh' ba' Jesús hlëeh-, ma' ga' lla- naä' dsa- hi- chaa- kih' Jairo hi- ma' laa' ta' kih' gwah' jee' ja-. Hi- he' ma' kye- juu', jäh' siyh' Jairo:

-Ma' juu' ba' gyuu- më' kyaah'. Mo' to- kwa- la' ta' kih' ta' jwoh' na-.

36 Lã- chah' ma' ga' nuu' Jesús juu' ja-, ga' jäh' siyh' hi- laa' ta' kih' gwah' he':

-Ta' ka- huu' dsë-, jmeë' dsoo' hoh' ba'.

37 Ja- jiih' mo' so- ga' kway' jwë' ma' dsa- naä' dsa- kyaayh'. Ga' jääy' ma' la- Pee' ba', kyaah' Jacobo kyaah' jwaa' öoyh'.

38 Lã- ma' ga' lloo' jäh' jee' chih' hne' kih' hi- laa' ta' kih' gwah' he', ga' nuuy' tääh' miih' ki- hoo- dsa-.

39 Ma' ga' hey' cha' neh-, ga' jäh':

-¿He- la' tooh' hnäh' miih' he- ki' hoo- hnäh'? Sa- na' juu' chih- më' na-, hi- na- gwii- ba' na-.

40 Ga' mi- kwah' ba' dsa- kih' Jesús. He' ja- ga' hwëëy' ka' hne- lã- jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, mah' ga' hey' jee' kya- chih- më' he' kyaah' ma' la' cho' jmiy- hi' kyaah' discípulo kyaay' ba'.

41 Hi- ga' sooyh' goo- chih- më' he', ga' jäh':

-Talita, cumi -juu' la- hnøø' jäh': Chih- më', jnã' jwëëhn- hne- noo-.

42 Lã- chah' ja- ga' noo- chih- më' he' hi- ga' lloo' ngëy-. Peer- jëë- dsah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, kih' he- ga' la' lã- ja-. Chih- më' he' ma' hää' gya' to' ji- ñe-.

43 Pero ga' taayh- juu' mah' sa- kooyh' juu' kyaah' ni- jaa- dsa-. Hi- ga' siyh' he- kwëëyh' he' kuh' chih- më' he'.

6

Ga' llaah' Jesús jwii- Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Ya' heë' Jesús kih' Jairo, jäh' ta' jee' jwi- kiyh', hi- discípulo kyaay' ga' jmeë' ko- jøh' kyaayh'.

2 Jmi- he- teeh- dsa- dsë' ga' hey' neh- gwah' mah- hi- ga' lloo' kway' juu'. Ma' ga' nuu' dsa- ha- lã- hlëëyh-, ga' taayh' jëë- dsayh-, he' ja- ma' jäh' dsa- kiyh':

-¿Ha- ma- mi- tēë- hi- na-, he- hlëëyh- lã- na-? ¿Hi- kwa- huu' dsë- kiyh'? ¿Ha- ba' lã- jmeey' la' lã- jë- he- juh' gaa- he- jmeey' na-?

3 ¿Che' ja' he' tē- hma- na-? ¿Ja' he' joo' Maria na-? Hih' hi- na-, ja' he' öoyh'

Jacobo, José, Juda, Simón, hi⁺ dsa⁻mē⁺ øøyh⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaah⁺ jne⁻ jee⁻ la⁻?

Lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻, ga⁻toh⁻ wii⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻.

⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siih⁻:

–Tih⁻ ba⁻ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ go⁻nää⁻ jee⁻ jyoh⁻. Pero hi⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ kih⁻, hi⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻, sa⁻ hnää⁻ dsih⁻.

⁵ Sa⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ jmeey⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee⁻ ja⁻. Ko⁻llaa⁻ dsa⁻ dsaah⁻ he⁻ ga⁻kyey⁻ gooy⁻ nē⁻ kih⁻ mah⁻ ga⁻ jā⁻ kiyh⁻.

⁶ Kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ dsa⁻ gooy⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ dsa⁻ dsēy⁻ cha⁻miih⁻. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ngooy⁻ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ jee⁻ jāh⁻ na⁻ kway⁻ juu⁻.

Ga⁻cheē⁻ Jesús dsa⁻ kyaay⁻ mah⁻ kway⁻ ju⁻hmēē⁻

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga⁻tēeyh⁻ lä⁻ jēē⁻ gya⁻tuu⁻ discípulo kyaay⁻ mah⁻ cheey⁻ ma⁻ uu⁻ ma⁻ uu⁻ lä⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻, hi⁻ ga⁻kwēeyh⁻ be⁻ mah⁻ jmeey⁻ hih⁻ hwēē⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kih⁻ dsa⁻.

⁸ Ga⁻jmeey⁻ mada⁻ kiyh⁻, ga⁻jāyh⁻ lä⁻ la⁻:
–Ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ kih⁻ cha⁻jwē⁻. Ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ hmih⁻ tuh⁻, ni⁻ he⁻ñiuh⁻, ni⁻ kuu⁻. Ma⁻ lä⁻ hma⁻ hu⁻ ba⁻ kah⁻ hnäh⁻.

⁹ Ja⁻ heeh⁻ hnäh⁻ loo⁻ he⁻ hä⁻ tiih⁻ hnäh⁻ ba⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ lēē⁻ hmiih⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

¹⁰ Lä⁻ koo⁻ jwii⁻ jee⁻ tēēh⁻ hnäh⁻, jāh⁻ hnäh⁻ koo⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ dsa⁻, lä⁻ jiih⁻ hwēēh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ja⁻.

¹¹ Pero cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻ hēeh⁻ dsa⁻ hnäh⁻ jee⁻ lä⁻ nääh⁻ hnäh⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ he⁻ kye⁻h⁻ hnäh⁻, ja⁻ hwēēh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁻ hnäh⁻ wa⁻ hløø⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tiih⁻ hnäh⁻. He⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ la⁻ kwaat⁻ kih⁻ bih⁻ ja⁻. Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēh⁻ hnäh⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ loo⁻ jmi⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻, jee⁻ jwii⁻ ja⁻ jēē⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ wii⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ jēē⁻ jee⁻ jwii⁻ Sodoma kyaah⁻ Gomorra –ga⁻ jāh⁻ Jesús siih⁻ discípulo kyaay⁻.

¹² Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ hwēē⁻ discípulo ga⁻ nääy⁻ kway⁻ juu⁻ mah⁻ wa⁻ dsa⁻ jēeh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ Dio.

¹³ Ga⁻ hwēēy⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ hi⁻ ga⁻ suy⁻ miih⁻ acit⁻ dsa⁻ dsaah⁻, lä⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ hlääy⁻ jwēē⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻.

Jee⁻ la⁻ jāh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ juu⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ga⁻ lä⁻ kaa⁻ ma⁻ cha⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻ nuu⁻ rey Herode. Mah⁻ ga⁻ jāyh⁻:

–Laan⁻ go⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, he⁻ ja⁻ ma⁻ kyey⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ he⁻ kyaah⁻ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

¹⁵ Hi⁻ ko⁻llaa⁻ jāh⁻ Elía ba⁻ na⁻, hi⁻ lle⁻ kih⁻ jāh⁻. Hi⁻ jñah⁻ ma⁻ jāh⁻, jāa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁻

kih⁻ Dio ba⁻ na⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ laa⁻ hi⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ juo⁻.

¹⁶ Pero lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ Herode ja⁻, ga⁻ jāyh⁻:

–Hi⁻ he⁻ he⁻ Jwaa⁻, hi⁻ ga⁻ jmeen⁻ mada⁻ ga⁻ ku⁻ lle⁻, hi⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻.

¹⁷ He⁻ ba⁻ Herode ga⁻ jmeē⁻ hih⁻ jāā⁻, ga⁻ saah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻, ga⁻ taayh⁻ neh⁻ ñe⁻ dsoo⁻ kih⁻ Herodía. Herodía he⁻ ma⁻ laa⁻ mē⁻ Felipe dsa⁻ ñuu⁻ øøh⁻ Herode. Pero ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ tēē⁻ Herode dsa⁻ mē⁻ he⁻, ga⁻ jmäāy⁻ lä⁻ koh⁻ dsa⁻ mē⁻ kyaay⁻.

¹⁸ Sa⁻ ga⁻ ma⁻ häā⁻ Jwaa⁻ neh⁻ ñe⁻ ga⁻ siiyh⁻ Herode:

–Sa⁻ lle⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ kyaah⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øøh⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ høøh⁻ Herodía kih⁻ Jwaa⁻. Hnøøy⁻ ma⁻ juu⁻ Jwaa⁻, pero sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Herode jwē⁻.

²⁰ Jēēh⁻, Herode ma⁻ gah⁻ Jwaa⁻, ñe⁻ bih⁻ ma⁻ laay⁻ jāa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ lluu⁻ hi⁻ na⁻ jngēē⁻ kyaay⁻ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ häā⁻ bih⁻. Lä⁻ koo⁻ ma⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ Jwaa⁻, ma⁻ nuu⁻ bih⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻ pero ma⁻ jmeey⁻ cha⁻miih⁻ hu⁻ dsē⁻.

²¹ Pero ga⁻ na⁻ jwē⁻ kih⁻ Herodía jmeey⁻ he⁻ lä⁻ dsēy⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ hya⁻ Herode ji⁻ ñe⁻. Ga⁻ jmeey⁻ koo⁻ jmi⁻ juh⁻ ga⁻ kway⁻ he⁻ ga⁻ kuh⁻ dsa⁻. Ga⁻ tēēh⁻ Herode lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ta⁻ kaah⁻, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁻ hløø⁻ hi⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ kaah⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Galilea.

²² Ma⁻ ja⁻ ga⁻ he⁻ jo⁻ mi⁻ Herodía jmeey⁻ ja⁻. Ga⁻ tih⁻ jwē⁻te dsē⁻ Herode hi⁻ ga⁻ tih⁻ dsē⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jmi⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Herode siiyh⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻:

–Ngii⁻ he⁻ hnooh⁻ kin⁻.

²³ Jnä⁻ bāāhn⁻ hñiin⁻ kwēēhn⁻ hne⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ngiih⁻ lä⁻ jiih⁻ to⁻ dsaah⁻ he⁻ cha⁻ kin⁻.

²⁴ He⁻ ja⁻ ya⁻ hēē⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻ na⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ chooy⁻:

–¿Hee⁻ llu⁻ ngiin⁻ laah⁻? –jāyh⁻ siiyh⁻ chooy⁻.

–Ngii⁻ mi⁻lle⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ba⁻ –ga⁻ jāh⁻ chooy⁻.

²⁵ Chah⁻ ba⁻ ngooy⁻ ga⁻ hey⁻ jee⁻ gya⁻ rey:

–Kwēēh⁻ jnä⁻ na⁻ ga⁻ juh⁻ mi⁻ lle⁻ Jwaa⁻ na⁻ hä⁻ neh⁻ koo⁻ wii⁻. He⁻ na⁻ ba⁻ hnoon⁻ –jāh⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻ ga⁻ siiyh⁻ rey.

²⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ meeh⁻ dsē⁻ Herode. Pero ga⁻ täāy⁻ hñiiy⁻ kway⁻ he⁻ ga⁻ jāyh⁻ to⁻ lo⁻ nē⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ga⁻ tēēy⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ tey⁻ ba⁻ juu⁻ kiyh⁻.

²⁷ Lä⁻ chah⁻ ja⁻, ga⁻ jmeey⁻ hih⁻ kih⁻ hløø⁻ kyaay⁻ mah⁻ na⁻ kyey⁻ lle⁻ Jwaa⁻.

²⁸ Ngoo⁻ hløø⁻ neh⁻ ñe⁻ na⁻ kuy⁻ lle⁻ Jwaa⁻, hi⁻ ma⁻ kiyy⁻ lle⁻ Jwaa⁻ na⁻ hä⁻ neh⁻ wii⁻, jāyh⁻ ya⁻ kwēēy⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻ ngēē⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻ kih⁻ chooy⁻.

29 Ma' ga' nuu' dsa' kyaah' Jwaah' he' ga' la' la' ja', na' naay' ' na' kjiy' hnoo' ja', mah' na' hooy'.

Ga' aah' Jesus hnaa' mil dsa' nuuh' (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Ma' ga' lla' naa' aposto'l kyaa' Jesus, ga' jmeeyh' juu' la' je' he' ga' jmeey' hi' ha' la' ga' hlee'yh' dsa' jee' na' naay'.

31 He' ja' ga' jah' Jesus:

—Ya' naah' hnah' ma' noon' ma' teehn' dsé' jne' ko' hwéé' ta' jee' sa' chaa' dsa'.

Jwéé' dsa' ma' dsa' naa' jee' ma' taayh' ja', ni' he' ma' kuyh' sa' ga' kwa' jwé'. Kih' he' ja' ba' ja', ga' jayh' la' ja'.

32 Ja' ga' ga' taayh' neh' na' moo' ga' naay' ko'o' hwa' ki' jee' sa' kwa' ni' miuh'.

33 Jwéé' dsa' hi' ma' taah' jee' ja', ga' jéé' dsih' haay' neh' na' moo' hi' ga' la' kyuuy'. He' ja' ga' naa' dsa' jwé' ti'. Ma' ga' ngééy' la' ko'o' la' ko'o' jwii', ga' naa' dsa' he' kyaayh' ka' la'h'. Pero jaa' ga' dsa' he' ga' lla' naa' la' koh' ga' Jesus.

34 Ma' ga' jnaa' Jesus neh' na' moo' ja', ga' jéey' jwéé' jwérte dsa' hi' ga' lla' naa' jee' ja' hi' ga' la' ni' dséy' kih'. Jééh', dsa' he' laa' la' ko'o' borrego hi' sa' chaa' juu'. He' ja' ga' looy' hlee'yh' dsa' kyaah' cha' miuh' juu'.

35 Ma' ga' hloo' ja', ga' ya' jah' discípulo kih' Jesus mah' ga' jayh' siyh'.

—Ga' hloo' ba' la', hi' sa' cha' ni' miuh' he' kuh' dsa' jee' la'.

36 Chiih' dsa' wa' lla' naay' la' kaa' jah' la', wa' lla' lay' he' kuyh' —ga' jah' discípulo siyh' Jesus.

37 —Kwééh' hnah' dsa' he' kuyh' —ga' jah' Jesus.

—Ni' sa' lee' to' hna' loo' kuu' he' dsa' la' jnaah' he' kuh' ga' la' jéé' dsa' na'? —ga' jah' discípulo.

38 —Jéé' da' ko'o' Joh' he' niuh' kye' hnah'? —ga' jah' Jesus.

Ma' ga' jéé' discípulo, mah' ga' jmeeyh' juu':

—Hna' ba' he' niuh' kye' jnaah' kyaah' uu' hmooh' —ga' jayh'.

39 He' ja' ga' jmee' Jesus mada' kiyh'.

—Chiih' dsa' na' wa' dsa' taah' ma' ko'o' naa' ma' ko'o' naa' né' ya' mooh' na'.

40 He' ja' ga' taah' dsa' ma' hna' laa' hi' ma' to' lo' gyaa'.

41 Hi' ga' ka' Jesus la' je' hna' he' niuh' ja' kyaah' la' uu' hmooh' he', ga' jéey' ta' gyuu' ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Ja' ga' ga' laay' he' niuh' ja', ga' kwéeyh' discípulo mah' ga' ti' ga' looyh' kih' la' jéé' dsa' he'. Hi' la' ja' ga' jmeey' kih' hmooh' he' ka' la'h'.

42 La' jéé' dsa' ga' kuh' la' jiih' ga' kéey'.

43 Jwi' he' niuh' he' ga' chaa' ja', ga' kah' gya' to' sa' miuh' kyaah' hmooh' he'.

44 Jee' la' jéé' ma' la' dsa' nuuh' hi' ga' kuh' he' tee' ko'o' hna' mil dsa'.

Ga' ngé' Jesus né' jmi' (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 La' chah' ja' ga' jah' Jesus siuh' discípulo kyaay':

—Ta' ko' jiih' hi'hn' juu' kih' dsa' la', go' naa' hnah' ga' juh' kyaah' na' moo' ta' hngaah' Betsaida. Ja' ga' niuh' hniin'.

46 Ma' ngéé' ma' hiyh' juu' kih' la' jéé' dsa' hi' ma' taah' jee' ja', ja' ga' ngooy' ta' le' koh' na' ngéy' kiyh' kih' Dio.

47 Ngoo' ga' nuu' ba' ja', hi' na' moo' to' dsaah' jmi' ba' ma' lloo'. Pero cheh' ga' Jesus hwa' ki'.

48 Ga' jéey' he' lii' ba' ngé' na' moo', jééh' ma' gwa' lle' ta' jee' ngoo' na' moo' ja'. Ta' la' ya' jna', ga' loo' Jesus ngé' né' jmi'. Ma' hnooy' ma' ngéey' jwé' na' moo' ja'.

49 Ma' ga' jéé' discípulo ngéy' né' jmi', ma' laay', dsa' lle' ba' na' ngé' né' jmi' he' ja' ga' hooyh' ki' gaa'.

50 La' jéé' bih' ga' jéey', he' ja' ga' jwaayh' jwérte. Pero chah' ba' ga' hlee'hn' Jesus kyaayh':

—Ta' wa' gah' hnah', jna' ba' la' —ga' jayh'.

51 La' ma' ga' hey' neh' na' moo', ga' hna' go' te' le'. Peer' ga' la' dsaah' dsé' discípulo kyaay', mah' ga' taayh' jéé' dsayh'.

52 Jééh', ma' na' jle' hu' dsé' kiyh', he' ja' sa' ga' la' ngéey' ha' la' ga' jmee' Jesus kih' he' niuh' ja'.

Ga' mi' hlaa' Jesus jwéé' dsa' dsaah' hi' ma' chaa' hwa' Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Ma' ga' lla' naay' ta' hngaah' jee' chee' Genesaret, jee' ja' ga' hiiy' na' moo' kiyh'.

54 Ma' ga' hwéey' neh' na' moo' ja', chah' ba' ga' la' kyuuy' dsih'.

55 Hi' ga' naa' dsa' he' la' kaa' hwa' ja', la' kaa' jee' ja' ga' looy' na' jaa' dsa' dsaah' kyaay' kyaah' jii' kiyh' ta' jee' ma' ngé' Jesus.

56 La' kaa' jee' ma' ngé' Jesus, jwii' mäh', ma' ke' jwii' juuh', na' ma' hii' dsa' jaa' dsa' dsa' dsaah' kyaay' cha' jwé' jee' ma' dsa' ngéey'. Ma' chuuy' dsa' kyaayh' mah' ma' kway' su' miuh' cha' gooy' cha' hee' hmiuh' kiyh'. Hi' la' jéé' hi' ga' téé' ga' su' miuh' mi' cha' gooy' hmiuh' kih' Jesus ma' dsa' hlaay' go' te'.

7

La' je' he' mi' sah' dsa' (Mt. 15:1-20)

1 Ga' lla' naa' fariseo hi' ma' chaa' Jerusalén hi' ga' lla' naa' ko' llaa' ta' jwoh' kyaay' ley ka' la'h' jee' ma' ngé' Jesus.

2 Ma' ga' jéé' dsa' he', la' ma' soh' ja' ba' goo' discípulo kyaay' Jesus ma' taayh' kuyh', ga' hlee'yh' wii' kiyh'.

3 (Jëeh', dsa fariseo ma mi-teh' he- ma tēē' jmeē' dsa ma-gyuh- kyaay', sa kuh-hyh' cher-mah' sa ga-gyiyh' gooy- lä' koo' tēē' jmeē' lä' jēē' dsa judiu.

4 Hi' wa-ra' ya nääy' je hmoo'h, sa kuyh' cher-mah' sa ga mi'tey' he' tēē' dsa jmeē'. Hi' cha' ga jyoh' he' tēē' dsa hoo', he- gyiyh' lä' jē' he' jmääyh' ta o'je', lä' kye' jii' jee' gwäy'.)

5 He' ja' ga ngii' fariseo kyaah' ta jwoh' he' juu' kih' Jesús:

—¿He' la' sa' gyih' discípulo kyaah' goo' jää' ja' ga kuyh', lä' nөө' kih' dsa ma-gyuh' jnän'?

6 —Peer' ta juuh' hnäh' —ga-jäh' Jesús—. Lä' koo' jmeeh' hnäh' na', jeeh' kwee' kyaah' he' ga hlēēh' Isaia llo'joo', jee' na' sii' lä' la':

Dsa la', koo' jäh' bih' hnäy' jnä'.

Pero ta' jee' jyoh' ba' hä' huu' dsē' kiyh'.

7 Sa' jmää' ni' miih' he' jmeey' hnäy' jnä'. Lä' jē' nuuh' he' kway', la' mada' kih' dsa jmi-gyuu' ba', ga-jäh' Isaia.

8 Jmeeh' hnäh' ta' koo' nuuh' kih' Dio mah' hoo'h hnäh' ma la' he' tēēh' hnäh' ba'. Gyih' hnäh' kyaah' wii' jee' kuh' huh' hnäh'. Joh' nēē' he' la' lä' ja' sa' jmeeh' hnäh' —ga-jäh' Jesús siiyh' dsa' he'—.

9 Peer' tēēh' hnäh' jmeeh' hnäh' ta' koo' nuuh' kih' Dio mah' hoo'h hnäh' he' tēēh' hnäh' jmeeh' ba'.

10 Lä' la' ga-jäh' Moisé llo'joo' lä' hih' ga jmeē' Dio: "Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'. Hi' hlēēh' wii' kih' cho'jmii', hi' he' wa' juu' go-te'", ga-jäh' Moisé.

11 Pero hnäh' fariseo, lä' la' ba' jmeeh' hnäh'. Kwah' hnäh' jwē' kih' dsa' mah' siiyh' cho'jmiiy' lä' la': "Lä' jē' he' cha-kin' he' kyaah' ma' jmeen' be' kyaah', he' ja' na' la' Corbán." (He' la' hnөө' jäh': ma' kwēēhn' Dio ba' ja'.)

12 He' jmeeh' hnäh' lä' ja', he' hah' hnäh' kih' hi' jmeē' be' kih' cho'jmii' ba' ja'.

13 Kih' he' hoo'h hnäh' he' ma' tēē' hoo' dsa ma-gyuh' kyaah' hnäh' na', he' ja' ma' jmeeh' hnäh' ta' koo' nuuh' kih' Dio. Joh' nēē' he' la' lä' ja' sa' jmeeh' hnäh'.

14 He' ja' ga hlēēh' Jesús jee' lä' jēē' dsa' he', ga-jäh' yh':

—Nuuh' da' hnäh' kwee' mah' lä' ngēēh' hnäh'.

15 Sa' dsa lä' sah' dsa' kyaah' lä' jē' he' tooyh' hooy'. Lä' jē' he' hwēē' hooy', kyaah' he' ja' ba' dsa' lä' sayh'.

16 Hi' hnөө' heēh' juu' la', wa' heeyh' —ga-jäh' Jesús.

17 Ma' ga' hih' Jesús juu' kih' dsa', ga' hey' koo' cha' neh'. Jee' ja' ga ngii' discípulo juu' kih' yh':

—He' hnөө' jäh' juu' na' hmää' he' ma' hlēēh' na'.

18 He' ja' ga-jäh' Jesús:

—¿Che' ni' hnäh' sa' ma' lä' ngēēh' hnäh'? ¿Che' sa' ngēēh' hnäh' sa' dsa' lä' sah' dsa' kyaah' lä' jē' he' tooyh' hooy'?

19 Jëeh', ja' neh' tuh' dsē' dsa' dsoo' he' kuh' hyh', neh' tu' jla' ba' dsa' dsoo' he' ja', ja' ga' hwēē' ka' läh' dsoo' ta' cha' sii' —ga-jäh' Jesús.

Kyaah' he' ga hlēēyh' lä' ja', ga' jmeey' na' jngii' lä' jē' he' kih' hih' jne'.

20 Hi' ngoo' bih' jäh' yh':

—Lä' jē' he' hwēē' hoo' dsa', he' ja' ba' kyaah' dsa' lä' sayh'.

21 Jëeh', neh' tuh' dsē' ba' dsa' gwa' lä' jē' huu' dsē' hlih', hi' lä' ja' ka' läh' gwa' he' kaayh' hi' sa' laa' kyaay', kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' jngēēyh' dsa'.

22 Neh' tuh' dsē' bih' gwa' he' jmeey' hii', heē' dsēy' liyh' lä' jē' he' ga' cha', jmeey' lä' jē' he' hlih', mi' gaay' dsa', jmeey' he' la' o' hih', wii' dsēy', hlēēyh' wii' kih' dsa', jmääy' hii' kaah', hi' sa' cha' nuuh' kiyh'.

23 Lä' jē' he' hlih' na' gwa' neh' tuh' dsē' dsa'. Kyaah' he' na' ba', mi' sah' dsa' hii' —ga-jäh' Jesús.

Jaa' dsa' mē' chaa' wii' ga' heēh' kih' Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Ja' ga' ya' hēē' Jesús jee' ja', ngooy' jäh' kih' jee' jwii' Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga' llooy' jee' ja' ga' hey' cha' neh'. Sa' ma' hnөө' ma' lä' jnäy' chah', pero sa' ga' la'.

25 Chah' ba' ga' nuu' jaa' dsa' mē' he' ga' llooy' Jesús jee' ja'. Dsa' mē' he' ma' chaa' jaa' jo' miy' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih', he' ja' ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga' juuyh' jnēy' cha' nēy'.

26 Dsa' mē' he' sa' ma' laay' judiu, dsa' sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa' judiu, lä' koh' dsa' he' laay' lä' koo' sa' dsii' ba'.) Ga' chuuy' kyaah' Jesús he' dsa' lleey' jmi' lle' hlih' hi' ma' hää' neh' tuh' dsē' jo' miy'.

27 He' ja' ga-jäh' Jesús siiyh' yh':

—Kwa' jwē' wa' kuh' da' chih' pih' jää'. Sa' llu' he' jnuuhn' he' kuh' chih' mah' kwēēhn' dsii'.

28 He' ja' ga-jäh' dsa' mē' he':

—Dsoo' ba' kyaah', Dsa' joo'h kyaan'. Pero ma' ra' he' lih' ba' dsii' lä' jē' jwii' he' dsa' saa' kih' chih' pih'.

29 He' ja' ga-jäh' Jesús ka' läh':

—Kih' he' llu' juu' kyaah', he' ja' ma' ya' hēē' ba' jmi' lle' hlih' kih' chih' mē' kyaah'. Gwaah' ba' hne' kyaah'.

30 Ma' ga' laah' dsa' mē' he' cha' neh' kiyh', ga' jēy' na' kyaa' chih' mē' kyaay' nē' jii', ma' ya' hēē' jmi' lle' hlih' kiyh'.

Ga' mi' hlää' Jesús jaa' dsa' koo'

31 Ja' ga' ya' hēē' Jesús koo' jee' jwii' Tiro, ga' ngēēy' ta' jee' jwii' Sidón, hi' ga' ngēēy' ta' hwa' Decápoli. Ja' ga' ga' laayh' ka' läh' ta' jee' hla' jmi' juuh' kih' Galilea.

³² Jee' ja- na'jää- dsa- jaa- dsa- koo' cha'né' Jesús, hi- dsa- hi- ma' jää- hi- koo' he' ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' kyey' gooy- né' kih' hi- koo' he'.

³³ Hi- ga' lleé- Jesús dsa- koo' he' kah' kih', mah' ga' táy' cha' gooy' lá' koo- lá' koo- to- gway', hi- ga' mi' gyuyh' na' síih' dsa- he' kyaah' jmií- ta' heyh'.

³⁴ Mah' ga' jée' Jesús ta' gyuhh', ga' chaah' dséy', hi- ga' jáyh' síyh- dsa- nuuh- he':

—Efata—juu' la- hnøø' jáh': Wa' ná- kyah'.

³⁵ Lá' chah' ja- ga' na' to- gwa' dsa- he' hi- ga' lii' na' síyh', ga' hléeyh' jée'.

³⁶ Hi- ga' jmeey' Jesús hih' kiyh' sa- wa' jmeeyh' juu' kih' ni- jaá- dsa-. Ma' ke- ga' jmeey' cha- miih- mada- lá' ja-, cha' ga' miih' ma' kooyh' juu'.

³⁷ Ga' lá' dsaá- jwérte dsé' dsa-. Ga' jáyh':

—Peer- ga' lá' jé- ba' lih' Jesús nuu- jmeey' hléeh- hi- koo', hi' jmeey' nuu- hi- gwii'.

8

Ga' ááh- Jesús kyee' mil dsa-
(Mt. 15:32-39)

¹ Ta' ko' jiih' ga' lá' hée' Jesús jee' ja-, jwéé' dsa- ga' lla- náá' ka' lán' hi- ni- miih- sa- cha- he' ma' kuyh' jee' ja-. He' ja- ga' téeyh' discípulo kyaay' mah' ga' síyh':

² —Peer- dsa- lá' níih' dsén- dsa- hi- táäh' kyaah' jne' jee' la-. Jééh', ma' hya- hné- jmií' táäh' hi- sa- cha- ni- miih- he- kuyh-.

³ Cher' mah' ga' cheeh' jnih' kiyh' lá- ma' kyoyh' na-, hwaay' cha' jwé', jééh' uu' ga' ya' náá' ko' llaá'.

⁴ He' ja- ga' jáh' discípulo kyaay':

—¿Ha' ba' ja' he- kuh' dsa- heh' hwa' kii- la-? Ha- kón' sa- hnøø' mah' lee' kuh' hi- táäh' jee' la-.

⁵ He' ja- ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Joh' he' níih' kyeh' hnáh'? —ga' jáyh'.

—Gyii' ba' —ga' jáh' discípulo.

⁶ He' ja- ga' jmeey' Jesús mada- mah' dsa- taah' lá' jée' dsa- hwa' hi- ga' kay' lá' jé- gyii' he' níih' ja-, ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Ma' ngéé' ma' kway' ti' hmaah' kih' Dio, ga' llaay' he' níih' ja- hi- ga' kwéeyh' discípulo mah' ga' tí' ga' llooyh' kih' lá' jée' dsa-.

⁷ Hi- ma' jááy- miih- hmooh- ka- lán' hi- lá' ja- ga' kwa' Jesús ti' hmaah' kih' Dio. Ma' ngéé' he- ja-, ga' jmeey' mada- mah' tí' llooyh' kih' lá' jée' dsa-.

⁸ Ga' kuh' dsa- lá' jiih' ga' kééy'. Ma' ga' la' kiyh', ga' kah' ga' gyii' sa' miih- jwi' he' ga' chaá' ja-.

⁹ Tee' koo- kyee' mil dsa- hi- ga' kuh' jee' ja-. Ma' ngéé' he- ja-, ga' hiih' juu' kih' dsa-.

¹⁰ Lá' chah' ja- ga' hey' neh- na' moo' kyaayh' discípulo kyaay', ngooy' ta' hwa' Dalmanuta.

Dsa- fariseo ma' hnøøy' ma' jmeey' Jesús koo- he' juh' gaa-

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Ma' ga' lloo' Jesús jee' ja-, ga' lla- náá' fariseo hi- ga' llooy' ti- chooy' juu' kyaah' Jesús. Ma' kay- dsé' Jesús, he' ja- ga' ngiiy' ma' jmeey' Jesús koo- he- juh' gaa- he- ma' já- gyuhh'.

¹² Ma' ga' nuu' Jesús lá' ja-, ga' jii' lá- ga' té' neh- tuh- dséy', mah' ga' jáyh':

—¿He' la' ngiih' hnáh' hi- chaá- na' jmeen' koo- he' juh' gaa-? Ma' ra' ju' dsoo' jwééh- hnáh', ni' koo- he- juh' gaa- sa' jée' dsa- hi- chaá- na'.

¹³ Jee' ja- ga' béey' dsa- he', mah' ga' hey' ka' lán' neh- na' moo', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Levadura kih' dsa- fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ni- sa- ga' lá' dsooh- dsé' discípulo ma' kay' he' níih', koo- lá' la- ba' he' níih' ma' kyey' neh- na' moo'.

¹⁵ He' ja- ga' mi' liih- Jesús dsé' discípulo, ga' jáyh':

—Leeh- hnáh' kyaah' levadura kih' fariseo hi' leeh- hnáh' kyaah' levadura kih' Herode ka' lán'.

¹⁶ He' ja- ga' taah' discípulo he' llay- juu' kyaah' dsa' kyaayh', ma' jáyh':

—Ma' hléeyh' lá- na- kih' he- sa' ma' kye' jne' he' níih'.

¹⁷ Pero ga' lá' liih- Jesús kiyh' mah' ga' jáyh' síyh':

—¿He' la' jmeeh- hnáh' cha- miih- huú' dsé' kih' he- sa' cha- he' níih'? ¿Che' sa' hii' kwa' kwaat' kyah' hnáh'? ¿Che' sa' hii' lá' ngééh' hnáh'? ¿Che' lá' ma' na- jlé- ba' huú' dsé' kyah' hnáh'?

¹⁸ Há' ba' mí' nēh' hnáh' mah' sa' jééh' hnáh', hē- ba' to- gwah' hnáh' mah' sa' nuuh' hnáh'. ¿Che' sa' dsooh- moh' hnáh' ha- lá' ga' la' jáá'?

¹⁹ Lá' ma' ga' tí' ga' lloohn' hña' he' níih' ja-, jee' kih' lá' jéé- hña' mil dsa- he', ¿joh' sa' miih- ga' té' jwi' he' ga' chaá' ja-? —ga' jáh' Jesús síyh'.

—Gya' to' sa' miih- —ga' jáh' discípulo kyaay'.

²⁰ —¿Ha- ga- ma' ga' tí' ga' lloohn' gyii' he' níih' ja-, joh' sa' miih- ga' chaá'? —ga' jáh' Jesús.

—Ga' chaá' ga' gyii' sa' miih- —ga' jáh' discípulo.

²¹ —¿Che' lá' jiih' na' sa' hii' lá' ngééh' hnáh'? —ga' jáh' Jesús.

Ga' mi' hlää' Jesús jaa- dsa' tuu'

²² Ga' lla- nááy' jee' jwií- Betsaida. Ma' ngéé' he- ja-, ya' jáá- dsa- jaa- hi- tuu' cha'né' Jesús mah' ga' chuuy' kyaah' Jesús he- kyey' gooy- né' kiyh'.

²³ He' ja- ga' sooh' Jesús goo- dsa- he', ga' jááy' ta' chuuh' jwií-. Ga' mi' gyuyh'

mi' ne' dsa' he' kyaah' jmi' tu' heyh' hi' ga' kyeey' la' to' gooy' ne' kih' dsa' he' mah' ga' ngiyy' juu':

—¿Hee' jëeh' miih'—? —ga' jayh'.

24 He' ja' ga' l00' dsa' tuu' he' jëe', hi' ga' jayh':

—Jëen' dsa' hi' dsa' ngëe', pero jnäay' lä' koh' chaah' hma' ba'.

25 Mah' ga' kye' Jesús ka' läh' goo' ne' kiyh'. Hi' ga' siyh' he' jëey' ka' läh'. Lä' chah' ja', ga' jä' mi' nëy'. Ga' lä' jnä' jëe' go' te'.

26 Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—Gwaah' ko' dsoo' ta' kyah' ba' hne'. Mo' to' go' he' ta' jee' jwi' na'. Ni' ta' jwi' ni' jaa'.

Ga' jah' Pee', Jesús laa' Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Ngoo' Jesús ka' läh' kyaah' discípulo kyaay' ta' jyoh' jwi' mah' he' na' hee' hwa' Cesarea kih' Filipino. Cha' jwë' jee' ga' näay' ja', ga' ngiyy' juu' kih' discípulo:

—¿Ha' lä' jah' dsa' kin', hi' jnä' laay'? — ga' jah' Jesús.

28 —Ko' llaa' jah', Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ba' hne'. Ko' llaa' jah' Elia ba' hne'. Hi' jnah' ko' llaa' jah', hne' laah' jaa' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio llo' joo' — ga' jah' discípulo kyaay'.

29 Mah' ga' jah' Jesús ka' läh':

—¿Ha' ga' hnäh', hee' jwah' hnäh' kin', hi' ba' jnä' laah' hnäh'?

He' ja' ga' jah' Pee' siyh':

—Hne' he' Cristo.

30 Pero ga' taah' Jesús juu' lä' jëe' mah' sa' kooyh' juu' ja' kyaah' ni' jaa'.

Ga' mi' jnäa' Jesús juu' he' juy'
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Jmi' ja' ga' l00' Jesús mi' jnäa' juu' kih' discípulo kyaay', ga' jayh':

—Jmee' bii' kih' Hi' ga' lëe' ngo' la' jëe' cha' miih' wii'. Dsa' gyuu' sa' lä' hnää' dsih', lä' ja' dsa' kaah' kyaay' jmi' dsa', kyaah' ta' jwoh' kyaay' ley sa' lä' hnää' dsih'. Hi' jmee' bii' kiyh' juuy' mah' lä' jiiyh' ka' läh' jee' ga' té' hnë' jmi' — ga' siyh' discípulo kyaay'.

32 He' na' ga' hlëeyh' jëe' go' te', he' ja' ga' jaa' Pee' Jesús ta' koo', ga' l00y' juuyh' kiyh'.

33 Pero ga' jëeh' Jesús hñii' ga' jëey' jee' ma' tääh' lä' jëe' discípulo, mah' ga' juuyh' kih' Pee':

—Jñuu' hne' kin' hi' sa' llu'. Sa' jmeeh' hu' dsë' lä' koh' jmee' Dio. Lä' koo' la' hu' dsë' kih' dsa' ba' la' hu' dsë' kyah'.

34 Ja' ga' ga' tëeyh' lä' jëe' dsa' ko' j0h' kyaah' discípulo kyaay' ga' jayh':

—Cher' mah' hi' hn00' jmee' ko' j0h' kyaah' jnä', sa' wa' jmäy' hñii' kwaat', wa' jaa' cru' kyaay' mah' wa' jmeey' ko' j0h' kyaah' jnä'.

35 Jëeh', lä' jëe' hi' hää' hñii' mah' sa' juuy', hi' he' juu' ba'. Pero lä' jëe' hi' kwaan' hñii' juu' kwaan' kin' o kwaan' kih' ju' hmëe', hi' he' ba' lää'.

36 ¿Hee' ya' j00' ka' dsa' ma' ke' ga' liyh' lä' jëe' he' cha' jmi' gyuu' la' mah' wa' ra' ga' juuy', sa' tëeyh' kih' Dio?

37 ¿Hee' ba' kyaah' le' mi' hmaayh' mah' lääy'?

38 He' ba' che' hlëeh' dsa' hi' chaa' jmi' na', jmeey' wa' la' cha' la'. Cher' mah' hi' jmee' na' hiih' kin', o kyaah' juu' kin' cha' ne' dsa' hi' chaa' na', ja' ba' lä' ja' jmee' Hi' ga' lëe' ngo' na' hiih' kyaayh', wa' ra' ga' té' jee' jayh' kyaah' be' kih' Täa' kyaay' kyaah' lä' jëe' angele kyaay'.

9

1 Jesús koo' ka' läh' ga' siyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëeh' hnäh', chaa' ko' llaa' hi' tääh' jee' la' sa' juuy' jaa' sa' ga' ma' jëey' ha' lä' koo' la' be' kih' Dio hi' jmee' hih'.

Ga' mi' sëe' Jesús hñii'
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ma' ngëe' ga' jñii' jmi', ja' ga' ga' jaa' Jesús ma' la' Pee' kyaah' Jacobo hi' Jwaa' ba', ga' näay' kah' ta' moh' ñii'. Jee' ja' ga' lä' sëe' Jesús to' lo' ne' hi' ma' jaa' he'.

3 Ga' lii' jih' gyeh' hmiih' kiyh', ga' t00' jlëe' ñih' lä' t00' hmoo'. Ni' jaa' sa' chaa' hwa' la' hi' lih' gyih' mah' jmeey' t0' jlëe' lä' ja'.

4 Jee' ja' ga' lä' jnäa' Elia kyaah' Moisé ga' taayh' llay' juu' kyaah' Jesús.

5 He' ja' ga' jah' Pee' siyh' Jesús:

—Ta' jwoh', he' ba' che' llu' he' t00h' jne' ko' j0h' jee' la'. Jmee' jnääh' hnë' hne' kyaah' moo', koo' kyah', koo' kih' Moisé, hi' koo' kih' Elia.

6 Lä' jëey' ga' jwaa' yih', sa' ñey' he' ma' jayh', he' ja' ba' ga' hlëeh' Pee' lä' ja'.

7 Hor' ja' ja' koo' jñii', ga' jmeey' hih' jee' ma' täayh' ja'. Jee' jñii' ja' ga' lä' nuuh' ga' hlëeh' koo' juu' he' ma' jah':

—Hi' la' na' gyuu' kyaan' hi' hnaan'. Nuuh' hnäh' kiyh'.

8 Ma' ga' jëey' ka' läh', mo' so' chaa' ni' jaa', ma' la' hñii' ba' Jesús cheh'.

9 Jee' jnaa' Jesús moh' ja' ga' taayh' juu' hi' ma' kyaayh' he':

—Ta' jwi' hnäh' ni' jaa', lä' jëe' he' ma' jëeh' hnäh' la' ta' ko' jiih' sa' ma' lä' jiih' Hi' ga' lëe' ngo' la' jee' kih' hi' na' juu'.

10 Ga' h00y' juu' ja' neh' tuh' dsëy'. Pero ta' jyoh' ko' taa', lä' uu' hi' he' ma' ngiyy' juu' kih' dsa' kyaayh' hee' hn00' jah' he' lä' jiih' dsa' jee' kih' hi' ma' na' juu'.

11 Hi' ga' ngiyy' ka' läh' juu' kih' Jesús:

—¿He' la' jah' ta' jwoh' kyaay' ley, jmee' bii' jah' Elia jaa' ga' kih' Cristo?

12 He' ja' ga' jah' Jesús:

—Ja⁻ba⁻ dsoo⁻ jäh⁻ Elía to⁻ nē⁻, ya⁻ llay⁻ llu⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ jee⁻ la⁻. Hi⁻ hnäh⁻, ¿ha⁻ lä⁻ ngēēh⁻ hnäh⁻ he⁻ na⁻ si⁻ lä⁻ la⁻: jmee⁻ bii⁻ jēē⁻ wii⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁻ la⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻ hnää⁻ dsih⁻ ni⁻ miih⁻?

¹³ Pero jwēēhn⁻ hnäh⁻, ma⁻ jah⁻ ba⁻ Elía, hi⁻ ga⁻ jmee⁻ dsa⁻ lä⁻ tē⁻ dsē⁻ kiyh⁻, lä⁻ koo⁻ ma⁻ na⁻ si⁻ kiyh⁻ jāā⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlāā⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Jesús jee⁻ tāäh⁻ lä⁻ jēē⁻ ga⁻ discipulo kyaay⁻, ga⁻ jēēy⁻ jwēē⁻ dsa⁻ ma⁻ tāäh⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ kiyh⁻, hi⁻ ma⁻ tāäh⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁻ kyaayh⁻.

¹⁵ Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻ ya⁻ jāh⁻ Jesús, ga⁻ jēē⁻ dsayh⁻, chah⁻ ba⁻ ga⁻ nääy⁻ na⁻ jmeey⁻ Dio kiyh⁻.

¹⁶ Mah⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻:

—He⁻ juu⁻ ti⁻ chooh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ hi⁻ tāäh⁻ na⁻.

¹⁷ Mah⁻ ga⁻ hlēēh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hää⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, jāān⁻ jee⁻ la⁻ jaa⁻ chih⁻ nūuh⁻ kyaan⁻, hi⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ hi⁻ jmee⁻ kaay⁻.

¹⁸ Wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁻ cheyh⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ hii⁻ dsoo⁻ kiyh⁻ jmee⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ na⁻, jmiiy⁻ baay⁻ hñiiy⁻ hwa⁻, hwēē⁻ peh⁻ neh⁻ to⁻ hooy⁻, juuy⁻ cha⁻ jay⁻ mah⁻ dsa⁻ lä⁻ hwääy⁻. Ma⁻ jwian⁻ discipulo kyaah⁻ he⁻ llee⁻y⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ na⁻ pero sa⁻ ma⁻ liyh⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús:

—¿He⁻ la⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁻? ¿Lih⁻ ba⁻ llaa⁻ he⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻? Mo⁻ so⁻ lä⁻ be⁻ dsēn⁻ gya⁻ ga⁻ jnä⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ya⁻ jāā⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

²⁰ Mah⁻ na⁻ jāā⁻ dsa⁻ chih⁻ he⁻ cha⁻ nē⁻ Jesús. Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ Jesús, ga⁻ sooyh⁻ kih⁻ chih⁻ he⁻ wii⁻ jwēte. Ga⁻ ki⁻ ga⁻ bāāy⁻ hwa⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ hwēē⁻ peh⁻ neh⁻ to⁻ hooy⁻.

²¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kih⁻ jmi⁻ chih⁻ he⁻:

—¿Ha⁻ koh⁻ jiih⁻ ma⁻ lä⁻ hii⁻ la⁻ lä⁻ na⁻ kiyh⁻?

—He⁻ laay⁻ lä⁻ ma⁻ piyh⁻ na⁻ —ga⁻ jāh⁻ jmi⁻ chih⁻ —.

²² Ja⁻ he⁻ koo⁻ jiih⁻ ma⁻ taayh⁻ cha⁻ je⁻ hi⁻ ma⁻ taayh⁻ cha⁻ jmi⁻ he⁻ jngiih⁻ kiyh⁻. Cher⁻ mah⁻ leh⁻ miih⁻ kwa⁻ be⁻ kin⁻, wa⁻ lä⁻ ñih⁻ hoh⁻ jnääh⁻.

²³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús:

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ jwah⁻ cher⁻ mah⁻ leh⁻ miih⁻! Lä⁻ jē⁻ ba⁻ le⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻.

²⁴ Lä⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ hlēēh⁻ jmi⁻ chih⁻ he⁻ kyaah⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Laa⁻ ba⁻ jnä⁻ dsoo⁻, kwa⁻ be⁻ kin⁻ mah⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsēn⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻.

²⁵ Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ Jesús ngoo⁻ dsa⁻ kuh⁻ jwēē⁻ dsa⁻, ga⁻ juuyh⁻ kih⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻, ga⁻ siiyh⁻:

—Hne⁻ jmi⁻ lle⁻ koo⁻, jnä⁻ jmeen⁻ hih⁻ go⁻ hēē⁻ kih⁻ chih⁻ na⁻, mo⁻ to⁻ jmee⁻ ga⁻ jwiih⁻ kiyh⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ na⁻ høø⁻ ga⁻ ga⁻ hoooh⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻, mah⁻ koo⁻ ga⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻ sooyh⁻ wii⁻ jwēte kih⁻ chih⁻ he⁻, ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēēy⁻ ngaayh⁻. Ga⁻ jā⁻ chih⁻ he⁻ lä⁻ koh⁻ he⁻ na⁻ juuy⁻. Jwēē⁻ dsa⁻ ma⁻ jāh⁻:

—Ma⁻ na⁻ juu⁻ ba⁻ na⁻.

²⁷ Pero ga⁻ sooh⁻ Jesús gooy⁻, ga⁻ chaayh⁻, chah⁻ ba⁻ ga⁻ nooy⁻.

²⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ he⁻ Jesús koo⁻ cha⁻ neh⁻, ga⁻ ngii⁻ discipulo kyaay⁻ juu⁻ kiyh⁻ jee⁻ sa⁻ nuu⁻ dsa⁻:

—¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ lä⁻ kēh⁻ jnääh⁻ jmi⁻ ma⁻ lleē⁻ jnääh⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻?

²⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Hiih⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ lä⁻ na⁻, sa⁻ hwēē⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ tu⁻ dsa⁻ kuh⁻ hiih⁻ mah⁻ chuuy⁻ kyaah⁻ Dio.

Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ mi⁻ jnäā⁻ Jesús juu⁻ he⁻ juuy⁻

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Ma⁻ ga⁻ hwēēy⁻ jee⁻ ma⁻ tāāyh⁻ ja⁻, ga⁻ nääy⁻ ta⁻ Galilea. Sa⁻ hnøø⁻ Jesús ma⁻ lä⁻ nē⁻ dsa⁻ ha⁻ ta⁻ ngēy⁻.

³¹ Jēēh⁻, ma⁻ hlēēyh⁻ discipulo kyaay⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁻ la⁻ ngēē⁻ dsih⁻ ja⁻ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁻ mah⁻ jngēēyh⁻. Ga⁻ ma⁻ hya⁻ hnē⁻ jmi⁻ na⁻ juuy⁻, lä⁻ jiiyh⁻ ka⁻ läh⁻.

³² Pero discipulo kyaay⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngēēy⁻ juu⁻ ja⁻, hi⁻ ma⁻ goyh⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

Hii⁻ na⁻ lee⁻ jøøh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lla⁻ nääy⁻ jee⁻ jwii⁻ Capernaum. Lä⁻ ma⁻ ga⁻ taah⁻ discipulo cha⁻ neh⁻ kyaah⁻ Jesús, ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

—¿Hee⁻ juu⁻ na⁻ ti⁻ chooh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hä⁻ jwē⁻ jee⁻ ma⁻ ya⁻ nøø⁻ jne⁻?

³⁴ Ti⁻ sih⁻ go⁻ te⁻ ba⁻ ga⁻ taayh⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ lä⁻ hä⁻ jwē⁻, hii⁻ na⁻ lee⁻ jøøh⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēēy⁻.

³⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ gya⁻ Jesús mah⁻ ga⁻ hlēēyh⁻ lä⁻ jēē⁻ gya⁻ tuu⁻ discipulo he⁻, ga⁻ siiyh⁻:

—Cher⁻ mah⁻ hi⁻ hnøø⁻ leē⁻ jøøh⁻, ta⁻ wa⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻, wa⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ ba⁻.

³⁶ Hi⁻ lä⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ tēēyh⁻ jaa⁻ gyuu⁻, ga⁻ cheeyh⁻ jee⁻ kiyh⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ eey⁻, mah⁻ ga⁻ jāyh⁻:

³⁷ —Hi⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ jaa⁻ gyuu⁻ lä⁻ la⁻ kwaat⁻ kin⁻, jnä⁻ he⁻ hi⁻ jmääy⁻ he⁻. Hi⁻ hi⁻ jmää⁻ jnä⁻ he⁻, jmeey⁻ he⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻ cheē⁻ jnä⁻.

Hī sa na hōøh' jnān' laay' dsa kyaah' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Ga jmeeh' Jwaa' juu' kih' Jesús:
—Ta jwoh', ma jēē' jnāah' jaa' hī hwēē'
jmi' le' hlih' lā hih' kyah', he ja ga' ha'
jnāah' kiyh', jēēh' sa' ngēy' kyaah' jnāah'.

³⁹ Pero Jesús ga' siyh' lā la':
—Ta ha' hnāh' kiyh'. Jēēh', ni' jaa' sa'
chaa' hī jmee' koo' he juh' gaa' lā hih'
kin', mah' chah' ba' hlēēyh' wiif' kin'.

⁴⁰ Hī sa' hnee' kyaah' jne', dsa kyaah' ba'
jne' he'.

⁴¹ Wa' hī cha' hī, hī kwēēh' hnāh'
koo' vas jmi' dsē', kih' he' laah' hnāh'
kyaa' Cristo, ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh',
lā hmaah' ba' jneey'.

Goo' la' kih' hī jmee' tēh' dsa kyaah'
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Wa' hī cha' hī, hī jmee' tēh' jaa'
hī mäh' la' hī ma' lā' dsoo' dsē' kin', llu'
ga' la' kiyh' wa' ra' jāh' kih' hñuu' dsa' luuy'
koo' cha' too' kih' molii' mah' hmāah' dsih'
cha' jmi' ñēeh'.

⁴³ He ja' cher' mah' ma' gooh' ga' jmee'
täh' kyaah' dso' kye', hnā' go' te' ba'. Llu'
ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hī na' jiih', tuuh'
ma' gooh', lā koh' ga' he' goh' cha' je'
kyaah' lā to' ma' gooh' jee' mo' so' uu'
jih' koh'.

⁴⁴ Jee' ja' sa' juu' jah' hī ni' sa' uu' je'
jih' koh' jih' lih'.

⁴⁵ Hī lā ja' ka' lāh' cher' mah' ma' tiih'
ga' jmee' täh' kyaah' dso' kye', hnā' go' te'
ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hī na'
jiih', tuuh' ma' tiih', lā koh' ga' he' goh'
cha' je' kyaah' lā to' ma' tiih' jee' mo' so' uu'
jih' koh'.

⁴⁶ Jee' ja' sa' juu' jah' hī ni' sa' uu' je'
jih' koh' jih' lih'.

⁴⁷ Hī cher' mah' mi' nēh' ga' jmee' täh'
kyaah' dso' kye', lle' go' te' ba'. Llu' ga' kyah'
gwaah' jee' tääh' hī na' jiih' kyaah' koo' mü'
mi' nēh' lā koh' ga' he' goh' kyaah' lā to' mü'
mi' nēh' cha' je'.

⁴⁸ Jee' ja' sa' juu' jah', hī ni' sa' uu' je'
jih' koh' jih' lih'.

⁴⁹ Lā jēē' dsa' lā ñēē' kyaah' je', hī lā jē'
he' kwēēh' dsa' Dio nē' na' hyoo', kyaah' ñē'
ba' lā ñii'.

⁵⁰ Llu' ba' ñē' pero wa' ga' dsaā' he' ñii'
kih', ha' lā lii' ka' lāh' ñii'. Wa' cha' ba' ñē'
kyah' hnāh' mah' go'taah' hnāh' llu' kyaah'
dsa kyaah'.

10

Ga jāh' Jesús ha' lā la' he' beē' dsa øøh'
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ya hēē' Jesús jee' jwi' Capernaum ja',
ngooy' ta' hwa' Judea, hī ñēey' ta' hn-
gaañ' jmi' Jordán. Koo' ka' lāh' jwēē'

dsa' ga' lla' nāā' ma' ga' llooy' jee' ja', hī
lā chah' ja' ga' lōøy' hlēēyh' dsa' lā koo'
tēēy' jmeey' lā jē' jiih'.

² Jee' ja' ga' lla' nāā' koo' kiyh' ko' llaa'
fariseo he' ma' kay' dsēy', ga' ngūy' juu'
kiyh':

—ÇChe' cha' jwē' beē' dsa' dsa' mē' kyaā'?

³ He ja' ga' jēēh' Jesús juu' kiyh':

—ÇHa' lā jāh' nuuh' he' ga' kwēēh' Moisé
jne'?

⁴ He ja' ga' jāh' fariseo:
—Ga' kwa' ba' Moisé jwē' he' beē' dsa'
øøh' pero chooyh' koo' mo' je' jee' beey'
øøyh'.

⁵ He ja' ga' jēēh' Jesús juu' kiyh':
—Kih' he' chaañ' hnāh', he' ja' ba' ja'
ga' jāh' Moisé lā ja'.

⁶ Pero lā' ma' to' nē' ma' ga' jmee' Dio
jmi' gyuu' la', "ga' jmāā' Dio hī mē' hī'
ñuuh'."

⁷ "He ja' ba' beē' dsa' ñuuh' cho' jmi'
mah' gyay' kyaah' dsa' mē' kyaay'.

⁸ Jee' lā uuy' laay' jaa' ba'." Lā ja' mo' so'
laay' uuy', jaa' ba' ma' laay'.

⁹ Heh' lā ja', hī ma' llaa' jaa' kaañ' Dio,
sa' lle' kih' llaay' —ga' jāh' Jesús.

¹⁰ Lā koo' ma' tääh' discípulo kyaay'
cha' neh', koo' ka' lāh' ga' ngūy' juu' kih'
Jesús ha' lā la' he' beē' dsa' mē'.

¹¹ Mah' ga' jēēh' Jesús juu' kiyh':
—Cher' mah' hī ga' beē' dsa' mē' kyaā'
mah' kaa'y' jñah', he' ma' jmeey' dso' kye-
ba' ja' kih' hī to' nē'.

¹² Hī cher' mah' dsa' mē' ga' bii' kih'
dsa' ñuuh' kyaay' mah' kaa'y' jñah', he'
ma' jmeey' dso' kye' ba' ja' —ga' jāh' Jesús.

Ga mi jāā' Jesús gyuu'
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ma' dsa' nāā' dsa' dsa' jēē' gyuu' kyaā'
cha' nē' Jesús mah' kyey' gooy' nē' kiyh',
pero discípulo ga' juuh' kih' dsa' he'.

¹⁴ Ma' ga' jēē' Jesús ha' lā jmee' discípulo,
sa' ga' tih' dsēy', he' ja' ga' jāyh':

—Kwa' jwē' ya' nāā' gyuu' ta' la' kin'. Ta'
ha' hnāh' kiyh', jēēh' hī lā lā koo' gyuu',
hī he' ba' jāā' Dio lā hih' kih'.

¹⁵ Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', hī sa'
heeh' jāā' Dio lā hih' kih' lā koo' heeh' jaa'
gyuu', sa' heyh' jee' jmee' Dio hih' —ga' jāh'
Jesús.

¹⁶ Ja' ga' ga' eey' ma' jaa' ma' jaa' gyuu',
ga' kyey' gooy' nē' kih', mah' ga' mi jāāy'.

Jaa' dsa' kwaq' hī cha' kuu' ga' hlēēh'
kyaah' Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ma' ga' he' Jesús jwē' ngoo', ja' jaa'
dsa' ko' chih', ga' juuh' jne' cha' nēy' mah'
ga' ngūy' juu' kih' Jesús, ga' jāyh':

—Hne' hī laa' Ta' jwoh' lluu', çheē' hnøø'
jmeen' mah' tēēhn' jee' mo' so' juun'?

¹⁸ Mah' ga' jāh' Jesús ga' siyh':

—¿Che' ñeh' hne' he' laan' lluu'?' Jëeh' ni' jaa' hi' lluu' sa' chaa', jaa' Dio ba' hi' lluu'.

¹⁹ Ma' kyuu'uh' ba' hne' lä' jë' mada' kih' Dio: "Ta' kaah' hi' laa' kyaa' jñah', ta' jngëeh' dsa', ta' hui' kih' dsa', ta' jmee' dsoo' kih' juu' ta' juu', ni' ta' mi' gaa' dsa'. Wa' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'."

²⁰ He' ja' ga' jah' dsa' he' siyh':

—Ta' jwoh', lä' jë' he' na' ma' mi' ten' lä' jiih' ma' mahn'.

²¹ Peer' ga' tih' dsë' Jesús ga' jëey' dsa' he', mah' ga' siyh' ka' läh':

—Hnøø' ga' koø' he' jmeeh'. Gwaah' go' hñii' lä' jë' he' cha' kyah' mah' go' kwëeh' lä' jëe' hi' tä' ñee'. Lä' ja' ba' lä' cha' cha' miih' kyah' gyuu' jmi' gyuu'. Ma' ngëe' he' ja', ja' ga' na' ñeeh', jääh' cru' kyaah' mah' jmeen' ko' jøh' —ga' jah' Jesús.

²² Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' hëe' dsëy' go' te'. Mah' ngaayh' ti' meeh' dsëy' kih' he' ma' chay' cha' miih' kuu'.

²³ He' ja' ga' jëe' Jesús dsa' hi' ma' tääh' lä' ku' lä' jii' jee' ma' cheyh' ja', ga' jäh':

—Ha' koh' sa' jwëeh' la' kih' dsa' cha' kuu' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

²⁴ Ma' ga' nuu' discípulo kyaay' lä' ja', ga' taayh' jëe' dsayh'. Hi' ga' jah' Jesús ka' läh':

—Gyuu' kyaan'. Jaa' dsa' hi' kye' o' jøh' dsë' kih' kuu' kiyh', ha' koh' sa' jwëeh' la' kiyh' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

²⁵ Sa' ga' jwëeh' la' kih' jaa' camey' ngëe' to' gwa' koø' hma' kuu' lä' koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmee' Dio hih'.

²⁶ Cha' ga' miih' ga' lä' dsaa' dsë' discípulo ma' ga' nuuy' juu' ja', he' ja' ga' hlëeyh' dsa' kyaayh' ga' jäh':

—¿Hii' ba' lää' ja'?

²⁷ He' ja' ga' jëe' Jesús jee' tääyh' ja', mah' ga' jäh':

—He' sa' lä' këh' dsa' jmi' jmee', sa' la' lä' na' kih' Dio. Jëeh' ga' lä' jë' ba' liyh' jmeey'.

²⁸ He' ja' ga' loø' Pee' siyh':

—Ma' jäh' ba' lä' jë' he' cha' kyaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' ko' jøh' kyaah' hne'.

²⁹ He' ja' ga' jëeh' Jesús juu' kih':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh'. Lä' jëe' hi' ma' tuu' dsë' ma' hwëe' cha' neh' kih', ma' beey' dsa' më' øøyh' dsa' ñuu' øøyh', ma' beey' cho' jmiy', ma' beey' dsa' më' kyaay', ma' beey' chih' kyaay', o ma' bey' hwa' kiyh' kwaat' kin' hi' kih' ju' hmëe',

³⁰ Hi' he' hyoh' hña' loo' ga' lä' na' lä' koh' ga' he' ga' jäh' kiyh' jmi' gyuu' la'. Hyoyh' hne', jëey' dsa' më' øøyh' dsa' ñuu' øøyh', jëey' chooy', jëey' chih' kyaay', hyoyh' hwa', hi' jëey' wii' jmi' gyuu' la'. Hi' jmi' gyuu' he' na' ga' lä' jnäh', tëey' jee' mo' so' juuy'.

³¹ Pero, jwëe' hi' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh' na', hi' he' lee' mäh' ga' ma' ja'. Hi'

hi' sa' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh' na', hi' he' lee' jøøh'.

Ngoo' hnë' jiih' jmeeh' Jesús juu' he' juuy' (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Lä' ma' hää' bih' jwë' ngooy' ta' Jerusalén, hi' kaah' kiyh' ga' naä' lä' jëe' hi' ga' jmee' ko' jøh' kyaayh'. Pero jëe' dsayh' hi' ma' goyh' ma' chaa'y' kaah'.

Ja' ga' ga' tée' Jesús kah' lä' jëe' gya' tuu' discípulo, ga' loøy' jmeeyh' juu' ha' lä' dsa' ngëey' ta' cha' në':

³³ —Na' dsa' nøø' jne' ta' Jerusalén, jee' oo' ngëe' dsa' Hi' ga' lëe' ngo' la' kih' jmi' dsa' kaah', hi' ngëey' kih' ta' jwoh' kyaa' ley. Hi' he' bääh' jnäh' dsoo' mah' jngëeh' dsa' jnäh'. Ja' ga' ngëey' jnäh' ja' goo' dsa' hi' sa' laa' judiu.

³⁴ Mi' kwayh' jnäh', jmi' baay' jnäh', ti' hñey' jnäh', ja' ga' jngëeyh' jnäh'. Pero lä' jiihn' ka' läh' ga' ma' hya' hnë' jmi'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga' ngäy' he' gyay' jwoo' kih' Jesús

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Ma' ngëe' he' ja', Jacobo kyaah' Jwaa' joo' Zebedeo ga' naäy' chuh' kih' Jesús mah' ga' jäh':

—Ta' jwoh', hnøø' jnääh' jmeeh' he' ngii' jnääh' la'.

³⁶ —¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kyah' hnäh'? —ga' jah' Jesús.

³⁷ —Kwa' jwë' dsa' tooh' jnääh' jwoo' kyah' jee' nah' jøøh' he' jmeeh' hih', jaa' jwoo' ra' lluu' hi' jaa' jwoo' ra' këh' kyah' —ga' jäh' siyh' Jesús.

³⁸ He' ja' ga' jäh' Jesús siyh':

—Sa' ñeh' hnäh' he' na' ngiih' hnäh'. ¿Che' tääh' hnäh' jëeh' hnäh' li' wii' he' na' ga' jëen'? ¿Che' lä' be' hoh' hnäh' dsa' ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa' ngëen'?

³⁹ He' ja' ga' jäh':

—Tää' ba' jnääh'.

Mah' ga' jäh' Jesús:

—Ma' ra' he' jëeh' ba' hnäh' li' wii' he' na' ga' jëen', hi' dsa' ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa' ngëen'.

⁴⁰ Pero he' nah' hnäh' jwoo' ra' lluu' o jwoo' ra' këh' kin', sa' ga' tëen' kwan'. He' ja' hyoh' hi' na' llëeh' kyaa' Tää' kyaan' ba' jäh'.

⁴¹ Jee' lä' jëe' gya' discípulo ga' lä' llëe' ma' ga' nuuy' hlëeh' Jwaa' kyaah' Jacobo lä' ja'.

⁴² He' ja' ga' hlëeh' Jesús lä' jëe' discípulo, ga' jäh':

—Ñeh' ba' hnäh' lä' koø' jmee' dsa' ta' hi' jmee' hih' kih' dsa' gooy', kaayh' lä' llä' dsëy'. Dsa' kaah' he' lä' tē' dsëy' kaayh' dsa' gooy'.

⁴³ Pero jee' kyah' hnäh' sa' cha' he' kih' jmeeh' hnäh' lä' ja'. Hi' hnøø' lee' jøøh' ga' kih' lä' jëe' hnäh', hi' he' tēe' jmee' ta' he' kih' lä' jëe' ba'.

44 Hī- hnøø⁴ kã⁴ nē kih' jee' lã-jëë⁴, hī- he' tēë' jmeey' ta'he' kih' lã-jëë⁴ ba'.

45 Jëëh, Hī-ga-lëë'ngo' la- sa- ma-jay- mah' jmee' dsa- ta'he' kih⁴, ma-jay- mah' jmeey' ta'he' kih' dsa- ba'. Ma-jay- mah' kwaay⁴ hñi' juyy⁴, he- ja- kēë' mah' lãä' jwëë' dsa-.

Ga mi hlää' Jesús Bartimeo hi- ma' tuu' (Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Ma-ngëë' he- ja-, ga-lla-näay' jwii- Jericó. Lã- ma' ya-hëë' Jesús Jericó kyaayh' discípulo, hi' kyaah' jwëë' dsa-, ga-ngëëy' jee' ma' gya' jaa- dsa-tuu' hī- ma' ngii' kuu' kih' dsa-. Dsa-tuu' he' ma' cheë- Bartimeo, joo' Timeo.

47 Ma' ga-nuuy' ngoo' ya-jäh' Jesús dsa- chaa- Nazaret, ga-løoy' hlëëyh' kī- gaa-, ma' jäh' :

-Jesús, hne- hī- lãä' sa'ju- kih' David, wa' lã-niih' hoh' kī- jnä'.

48 Jwëë' dsa- ga-juuh' kih⁴, mah' sa- tooyh' miih'. Pero dsa- he' cha-ga-miih- miih' ma' tooyh' :

-Hne- hī- lãä' sa'ju- kih' David, wa' lã-niih' hoh' kī- jnä'.

49 Ja-ga' ga-noo- Jesús, ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaa' dsih'. He-ja- na'kyaa' dsih', mah' ga-jäh' dsa- siiyh' :

-Ta' ka- huu'dsë-, noo- tëëyh' hne-.

50 Lã-chah' ja- ga-jñuuyh' hmiih- he- ma' na-bäyih-, ga-nooy- ko-chih', ngooy' jee' cheh' Jesús.

51 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' :

-¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

He-ja- ga-jäh' dsa-tuu' he' :

-Ta' jwöh', hnooh' lã-jnä' mi-nën-.

52 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' :

-Gwaah' ba- hne- kyah'. Kyaah' he- ma-dsoo' hoh' na-, ma-jä' ba' kyah'.

Hī- lã-chah' ja- ga-lã-jnä' mi-nëy' hī- ngooy' kyaah' Jesús.

11

Ga'he' Jesús na-dsëë- burr- jwii- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga' tēëy' Jerusalén ga-näay' chuuh' jwii- Betfagé kyaah' Betania. Hī- jäh' ba-nøø' jwii- ja- kih' moh' Olivo. Jee' jwii- ja- ga-cheë' Jesús uu' discípulo.

2 Ga-siiyh' :

-Go-nää' hnäh' ta' jee' jwii- he- nøø' ta- cha'né. Wa-ra- ga-tëëh' hnäh' jee' oo-, jnääh' hnäh' jaa- burr- mäh' hī- na-hñuuh', hī- sa- ga- ma-wii' dsa-. Ja- cheëh' hnäh' mah' ya-jäh' hnäh' ta' la'.

3 Cher'mah' chaa- hī- ngii- juu' kyah' hnäh', he- la' jmeeh- hnäh' lã- na-, ja- jwiih' hñih' : "Jmee' bii' kih' Dsa-jøøh' kyaa' jnääh' ba' la-, chah' ba' ya-jää' jnääh' ka-läh'."

4 He-ja- ga-näay' hī- ga-jnääh- bih' burr- he' ma' cheh' cha'jwë', na-hñuuh' chuh' kih' koo- ho'haah', mah' ga-løoy' cheëyh- burr- he'.

5 Pero dsa- hī- ma' tääh' jee' ja-, ga-ngiiy' juu' :

-¿Hee- jmeeh- hnäh', he- la' cheëh' hnäh' burr- na-?

6 He-ja- ga-siiyh' lã-koo- ga-jäh' Jesús. Ja-ga' ga-kwa' dsa- he' jwë'.

7 Hī- na-jäy' jee' cheh' Jesús mah' ga-kye- dsa- hmiih- kih' ka'luu' burr- he'. Ja-ga' ga-wii' Jesús ngoo'.

8 Jwëë' dsa- ga-ja' hmiih- kih' cha'jwë' jee' ngooy' ja- hī- jñah' ga-hnä' niih' hma- ga-jay' cha'jwë'.

9 Dsa- hī- chaa' kaah', kyaah' hī- ga-nää' jää' ma' tooyh' cha-miih- miih' ma' jäh' :

-¿Hosanna! He- ba' che- jøøh' hī- ja- na- lã-hih' kih' Dsa-jøøh' jñän'!

10 Dio kyaah' hī- na' ga-jmee' hih' lã-koo- ga-jmee' dsa-jøøh' jñän' David! iPeer' jøøh' hī- gya' gyuuh'!

11 Ja-ga' ga-he' Jesús jee' jwii- Jerusalén, ngooy' ta' jee' chih' gwah' juuh'. Ma-ngëë' ma-jëëy' lã-ku' lã-jii' jee' chih' gwah' ja-, ya-hëëy' ngaayh' ta- Betania kyaayh' lã-jëë- gya-tuu' dsa- kyaay'. Jëëh' ma-ngoo' ga-hloo' jmi' ja-.

Ga jwä' Jesús dsojwii' kih' chaah' higo (Mt. 21:18-19)

12 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-hwëëy- ka-läh' jee' jwii- Betania, ja' kyoh' Jesús.

13 Hū' ga-ga-jëë' Jesús koo' chaah' hma- higo mah' ngooy' na-jëëy- che' hii' mi'. Ma' ga-llooy' jee' chih' chaah' hma- ja-, ma-la- moo- jmah' ba' ma' choo'. Jëëh', ja- jii- kih' ja-.

14 He-ja- ga-jäh' Jesús siih- chaah' hma- ja- :

-Ni- koo- mi' kyah' mo-so- kuh' dsa- ka-läh' jih'koh' jih'lih'.

Hī- ga-nuu' discípulo kyaay'.

Ga-hwëë' Jesús dsa- hī- ma' tääh' hñi' jee' chih' gwah'

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Ma-ngëë' he- ja-, ga-lla-näay' Jerusalén, ja-ga' ga-lloo' Jesús ho'hne' kih' gwah' juuh', hī- ga-løoy' hëëy' kih' lã-jëë- dsa- hī- ma' lla- hmooh'. Ga-saa' ga-jaay' na'mes- kih' dsa- hī- ma' mi-sii' kuu', hī- ga-saa' ga-jaay' lã-jë- he- la' kih' hī- ma' hnëë- juu-.

16 Mo-so- ga-kway' jwë' ma' ngëë' dsa- jee' ja- kyaah' loø' kih' mah' ma' llay' hmooh'.

17 Hī- ga-hlëëyh' dsa- ga-siiyh' :

-¿Che' sa- na-sii- lã-la- juu' kih' Dio? "Hne' kin- la- lã-cheë- hne' jee' ngii' lã-jëë- dsa- jmi- gyuu- kih' kih' Dio." Pero hnäh', ma-jmeeh- hnäh' lã-koo- too- jee' dsa-taah' dsa-hii- ba'.

18 Ga`nuu' ta`jwoh' kyaa' ley hi' la`ja`-
dsa`kaah' kyaa' jmi`dsa` ka`lah' ha` la`
ga`jmee' Jesus. He` ja` ma` hnooyh` ha` la`
jwe' jee' ma` jngëeyh', pero ma' gayh' Jesus.
Jëeh' jwëe' dsa` ma` tääh' ma` jëe' dsah' ha`
lä` la` nuuh' kiyh'.

19 Ta` ga`hloo' ja`, ya`hëe' Jesús jee' jwi`
ja`, ngaayh'.

Ga`lä`kii' chaah' hma` higo
(Mt. 21:20-22)

20 Ta`la` hoo` jyoh' jmi' ja`, ga`ngëey'
ka`läh' jee' ma' chih' chaah' hma` higo.
Ga`jëe' discipulo kyaa' Jesús ma` lä`kii`
go`te` chaah' hma` ja`.

21 He` ja` ga`lä`dsooh` dsë' Pee', ga`jäyh':
-Jëe' da' Ta`jwoh', ma` lä`kii' hma` higo
he` ga`jwäh' dso`jwi' kih' lloo'.

22 Hi` ga`jëeh' Jesús juu' kiyh', ga`siyh':
-Wa`lä`dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio.

23 Ma`ra` ju'dsoo' jwëehn` hnäh',
cher mah' hi` ga`jäh' siih' moh' la`: "Ji`nuuh'
jee' na`, jwää` hñah' cha`jmi`ñeeh'", hi`
cher mah' lä`kaa` tuh`dsëy' ga`ngüy', hi`
cher mah' ga`jmeey' dsoo' le', ma`ra` he`
le`ba`he` ma`ngüy' ja`.

24 He`ja` jwëehn` hnäh', lä`jë` he` ngüih'
hnäh' kih' Dio, jmee' hnäh' dsoo' ma`hñah`
hnäh', hi` lä`ja` ba`hñah` hnäh'.

25 Hi` jee' tääh' hnäh' ngüih' hnäh' kih' Dio,
jmeey' jöh` hoh' hnäh' cher mah' hi` kyaah'
hä` hoh', mah' lä`ja` Täa` jnän` hi` gya'
gyuuh' jmeey' jöh` dsë' kih' lä`jë` dso`kye`
kyah' hnäh'.

26 Jëeh', cher mah' sa` jmeeh` hnäh' jöh`
hoh' hnäh' kih' dsa`, ni` lä`ja` Täa` jnän` hi`
gya' gyuuh' sa` jmeey' jöh` dsë' kih' dso`kye`
kyah' hnäh'.

He` ja' gyuuh' ba' hih' he` jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Ga`lloo' Jesús ka`läh' Jerusalén kyaah'
discipulo. Ga`ngëey' ta` jee' chih' gwah'. Jee'
ja` ga`lla`näa' dsa`kaah' kyaa' jmi`dsa`-
kyaah' ta`jwoh' kyaa' ley, hi` lä`jëe`
dsa`gyuuh'.

28 Hi` ga`jäh' dsa` he` siyh':
-¿Che' cha` jwe' kyah' he` jmeeh` lä`jë`
he` na`? ¿Hi` kih' hih' he` jmeeh` lä`na`?

29 He`ja` ga`jëeh' Jesús juu' kiyh',
ga`siyh':
-Ngüin' koo` mi`juu' kyah' hnäh' ka`läh'.
Jëeh' da` hnäh' kin` jää', ja`ga` jwahn' hi`
kih' hih' he` jmeen' lä`la`.

30 ¿Hi` ga`jmeey' hih' he` ga`chaa' Jwaa`
dsa` jmi', che' Dio o che' dsa` nuuh'?
Jmeeh' da` hnäh' juu' kin` -ga`jäh' Jesús.

31 Jee' tääyh' ja` ma' llay' juu' kyaah'
dsa`kyaayh', ma` jäyh':

-Cher mah' ga`jäh' jne', hih' kih' Dio ba`
ja`, Jesús jäh': "¿He`lä` sa` ga`lä`dsoo' hoh'
hnäh' kiyh' ga`ja`?"

32 Hi` cher mah' ga`jäh' jne', ja` hih' kih'
dsa` ba` ja`, lä`llëe' dsa`jwi` -ma` jäh'
dsa`kaah' he'.

Cha`miih` ma' gayh` dsa`gooy', jëeh'
lä`jëe' dsa` ma` jmää` kwaat` Jwaa` ma`ra`
he` ma` laa' jaa` hi` ma`ngëe` juu' kih' Dio.

33 He`ja` ga`jäh' dsa`kaah' he' ga`siyh`
Jesús:

-Sa` ñe' jnääh'.

Mah' ga`jëeh' Jesús juu' ka`läh', ga`siyh':

-Ni` jnä` sa` jmeehn' juu' hi` ga`jmeey'
hih' he` jmeen` he` la`.

12

Juu' na`hmää' lä`koo` la' kih' dsa` hi`
ga`hoo` ta' kih' jñah'

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Jee' ja` ga`lloo' Jesús hlëeyh` dsa` he'
kyaah' juu' na`hmää', ga`jäyh':

-Ga`täa` jaa` dsa`nuuh` koo` näa`
chaah' wü` jëh' hi` ga`jney' lä`ku` lä`jii`
hi` ga`mi`lluy' jee' ma' hwëey' jmih' mi`
jëh'. Ga`chihy' koo` na`hyah` he` ñi`
jee' ga`wi` dsa` hi` ga`täah' ga`hoo' jee'
na`jnää' chaah' jëh'. Ma` ga`la` he` ja`,
ga`tooyh` goo` dsa` he` hooy` ma` to`dsaa'h'.
Ja` ga` ya` hëey' ngooy' uu'.

2 Ma` ga`lloo' jii` kih' mi`jëh' ja`, ga`cheey'
jaa` moz` kyaay' jee' ma` tääh' dsa` hoo` ta`
kiyh' mah' ma` kooy` heey' he` ma` tëey'.

3 Ma` ga`lloo' moz` he` jee' na`jnää' chaah'
jëh' kih' dsa`juuy', dsa` hi` ma` tääh' hoo`
he` ga`saah' dsih', ga`kway' kih' hi` ga`hëey'
kih' ta`jmah'.

4 Ja` ga` ga`cheey' jñah' ka`läh' moz`
kyaay' jee' ma` tääh' hi` ma' hoo` ta` kiyh'.
Lä`ja` ga`tey' kuu' kih' hi` he', lä`jiih' ga`la`
dsoo' lley' mah' ga`hëey' kih' kyaah' o`hih'.

5 Koo` ka`läh' ga`chee' dsa`juu' he' jñah'
dsa`kyaay'. Hi` he` ga`jngëeyh'. Hi` ngoo`
bih' cheey' dsa`lä`ja`. Ko`llaa' hi` he`
ga`hi` hi` ko`llaa' hi` he` ga`jngëeyh' go`te`.

6 Ma` ga`dsaa' lä`jëe' moz` kyaay', ma`
chaa` ga`jaa` chih` kyaay' hi` hnäay'
cha`miih'. Hi` he` ga`cheey' jee' ga`dsaa'.
Ma` jmeey' huu`dsë`: "Go` jmeey' ga` dsa` oo`
he' kih' chih' kyaan` la`."

7 Ma` ga`jëe' dsa` hi` ma' hoo` chaah' jëh`
ja`, ja` chih' he', ga`taayh' ga`llay' juu'
kyaah' dsa`kyaayh': "Hi` oo` na`, hi` jä`
kyaah' ta` jnän' la`. Wa` jngëeh' jñih' mah'
jän' kyaah' heey' he` ma` tëey'."

8 He`ja` ga`saayh' chih' he' mah'
ga`jngëeyh'. Ja`ga` na`beey' ta` ka`hne' jee'
ma` na`jnää' chaah' jëh' ja`.

9 ¿Ha` lä` jmeey' dsa`juu' laah' hnäh'? -
ga`jäh' Jesús -. Lloo` dsa`juu' jëh' mah'
mi`llaa'y` hi` jmeey' ta` ja` mah' tooyh` goo`
jñah' dsa` hi` jmeey' ta' kiyh'.

10 ¿Che` sa` ma`heh` hnäh' juu' kih' Dio jee`
na` si` lä`la`?

Ja⁻ba⁻kuu⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻tih⁻ dsé⁻ té⁻hyah⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻jäh⁻ lä⁻koq⁻ mi⁻kuu⁻ he⁻ kye⁻ dsa⁻ to⁻ né⁻ kih⁻ koq⁻ hne⁻ juuh⁻.

11 He⁻ la⁻ ga⁻jmeé⁻ hñii⁻ Dio, he⁻ ja⁻ dsaa⁻ dsé⁻ jne⁻, ga⁻jäh⁻ Jesús.

12 He⁻ ja⁻ ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻kaah⁻ he⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús. Jëéh⁻, ga⁻tah⁻ dsëy⁻ he⁻ ga⁻hlëéh⁻ Jesús kiyh⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ na⁻hmää⁻ ja⁻. Pero ma⁻ goyh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻la⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús, ga⁻nää⁻ bih⁻.

Kwaat⁻ kih⁻ ku⁻sih⁻
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Ga⁻taah⁻ dsa⁻ fariseo juu⁻ kwee⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaä⁻ Herode, mah⁻ ga⁻cheey⁻ dsa⁻ hi⁻ ko⁻taa⁻ ga⁻jmeé⁻, ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ kaah⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

14 Ma⁻ ga⁻lla⁻näay⁻ jee⁻ ma⁻ cheh⁻ Jesús, ga⁻jäh⁻:

—Ta⁻jwoh⁻, ñe⁻ ba⁻ jnääh⁻, hne⁻ hlëéh⁻ ju⁻dsoo⁻ jmah⁻ ba⁻. Sa⁻ gah⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻. Jëéh⁻, sa⁻ cha⁻ kwaat⁻ kye⁻ ha⁻ lä⁻ laa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ dsa⁻, hi⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ ba⁻ hlëéh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ jwë⁻ kih⁻ Dio. ¿Ha⁻ lä⁻ laah⁻ hne⁻, che⁻ llu⁻ mi⁻hmaah⁻ jne⁻ ku⁻sih⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ César o sa⁻ lu⁻? ¿Che⁻ jmeé⁻ bii⁻ mi⁻hmaah⁻ jne⁻ o sa⁻ jmeé⁻ bii⁻?

15 Pero ñe⁻ ba⁻ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁻ huü⁻ dsé⁻ kiyh⁻ he⁻ ta⁻ juuy⁻ ba⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—¿He⁻ la⁻ kah⁻ hnäh⁻ dsën⁻? Kye⁻ da⁻ koq⁻ kuu⁻ mah⁻ jëéh⁻.

16 He⁻ ja⁻ na⁻kyey⁻ koq⁻ kuu⁻, mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¿Hij⁻ kih⁻ heeh⁻ toq⁻ la⁻, hij⁻ kih⁻ jmii⁻ na⁻ sii⁻ la⁻?

He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Kih⁻ César ba⁻ na⁻.

17 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻ ka⁻läh⁻:

—He⁻ la⁻ kih⁻ César, kwëéh⁻ ba⁻ César. He⁻ la⁻ kih⁻ Dio, kwëéh⁻ ba⁻ Dio he⁻ la⁻ kih⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ jëé⁻ dsayh⁻ kih⁻ Jesús.

Ga⁻ngü⁻ dsa⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ra ga⁻të⁻ jee⁻ lä⁻jiih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Ja⁻ ga⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ saduceo ka⁻läh⁻ jee⁻ ma⁻ cheh⁻ Jesús. Dsa⁻ he⁻ na⁻, sa⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻. Mah⁻ ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻jäh⁻:

19 —Ta⁻jwoh⁻, ga⁻sii⁻ Moisé jnän⁻ kyaah⁻ juu⁻ la⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻juu⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ joo⁻, dsa⁻ ñuuh⁻ øø⁻ hlii⁻ he⁻, lle⁻ kih⁻ tëëy⁻ dsa⁻ më⁻ mah⁻ lä⁻ chaa⁻ joo⁻ siyh⁻ hi⁻ lee⁻ kwaat⁻ kyaä⁻ hlii⁻ øøyh⁻.

20 Ga⁻lä⁻ chaa⁻ gyeé⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ jaa⁻ ba⁻ cho⁻jmiiy⁻. Hi⁻ to⁻ né⁻ he⁻ ga⁻kaa⁻ dsa⁻ më⁻. Pero chah⁻ ba⁻ ga⁻juuy⁻, sa⁻ chaa⁻ jooy⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻.

21 He⁻ ja⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ øøyh⁻ ga⁻kaa⁻ dsa⁻ më⁻ hñii⁻ he⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻juuy⁻, sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ jooy⁻. Jñah⁻ ka⁻läh⁻

dsa⁻ ñuuh⁻ øø⁻ hlii⁻ he⁻ ga⁻tëëy⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻të⁻ uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻. Hi⁻ koq⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻juu⁻ hi⁻ he⁻, sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ jooy⁻.

22 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻, lä⁻ jëé⁻ gyeé⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ ga⁻kaa⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻juu⁻ lä⁻ jëé⁻ gyeé⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ he⁻? Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ joo⁻. Jee⁻ ga⁻ dsaa⁻ ga⁻juu⁻ hñii⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻.

23 Wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻, ¿hij⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëé⁻ gyeé⁻ lee⁻ kyaä⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻? Jëéh⁻, ga⁻lä⁻ jëé⁻ gyeé⁻ ba⁻ ga⁻lä⁻ kyaayh⁻ —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ saduceo siyh⁻ Jesús.

24 He⁻ ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻, ga⁻siyh⁻:

—Na⁻ hee⁻ hoh⁻ ba⁻ hnäh⁻ na⁻, jëéh⁻, sa⁻ kye⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ni⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ be⁻ kiyh⁻.

25 Wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ lä⁻ jiih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ mo⁻so⁻ jee⁻ goo⁻. Ma⁻ ja⁻ leey⁻ lä⁻ koq⁻ laa⁻ ángele hi⁻ tääh⁻ gyuu⁻ ba⁻.

26 Pero he⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, ¿che⁻ sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻sii⁻ Moisé lä⁻ koq⁻ ga⁻ la⁻ kiyh⁻ jee⁻ koo⁻ chaa⁻ toq⁻ ja⁻? Jee⁻ ja⁻ ga⁻ hlëéh⁻ Dio kyaayh⁻, ga⁻siyh⁻: “Jnä⁻ laan⁻ Dio kyaä⁻ Abraham, laan⁻ Dio kyaä⁻ Isaac, laan⁻ Dio kyaä⁻ Jacob.”

27 He⁻ ga⁻jäh⁻ lä⁻ ja⁻, sa⁻ na⁻ juu⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ he⁻ kih⁻ Dio. Jëéh⁻ Dio jnän⁻ laay⁻ Dio kyaä⁻ hi⁻ na⁻ jiih⁻ ba⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ hee⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ laah⁻ hnäh⁻ sa⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻.

Nuuh⁻ he⁻ kyeé⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻
(Mt. 22:34-40)

28 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁻ jaa⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaä⁻ ley. Ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ ti⁻ choo⁻ dsa⁻ juu⁻ kyaah⁻ Jesús, ga⁻jëéy⁻ jëeh⁻ ba⁻ Jesús kwee⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ngiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús:

—¿Hee⁻ koq⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ lle⁻ nê⁻ ley kyeé⁻ ga⁻ miih⁻?

29 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—He⁻ la⁻ ba⁻ nuuh⁻ he⁻ kyeé⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻: “Nuuh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ Israel. Jaa⁻ ba⁻ Dio chaa⁻ jnän⁻.

30 Wa⁻ hnaah⁻ Dio kyaah⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻, kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ huü⁻ dsé⁻ kya⁻h⁻, kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ be⁻ kya⁻h⁻.” He⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ nuuh⁻ he⁻ kyeé⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jë⁻.

31 Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ to⁻ nuuh⁻: “Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ lä⁻ koh⁻ hnaah⁻ hñaah⁻.” Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ nuuh⁻ he⁻ kyeé⁻ ga⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ la⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús.

32 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaä⁻ ley:

—Llu⁻ ba⁻ jwah⁻, Ta⁻ jwoh⁻. Ju⁻dsoo⁻ ba⁻ ma⁻ hlëéh⁻, sa⁻ chaa⁻ jñah⁻ Dio, jaa⁻ ba⁻ Dio laa⁻.

33 Hi⁻ cher⁻ mah⁻ hnää⁻ jne⁻ Dio lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsé⁻ jne⁻ kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ huü⁻ dsé⁻ jnän⁻, hi⁻ kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ be⁻ jnän⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaah⁻ lä⁻ hnää⁻ jne⁻ hñaan⁻, kyeé⁻

ga' he- na- lä- kqh' ga' he- kaa- jah' o he- ga' jyoh' he- jee- jne' në' na'hyoo'.

³⁴ Ma' ga' nuu' Jesús ga' jeeh- bih' kyaah' huusdsē- llu', mah' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Miih- ga' jmee' heeh- he- jāā' Dio hne- lä- hih- kih'.

Ja' jiih' ni- jāā- mo'so- ga' tuu- dsēy' ma' ngii' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lā- ma- cheh' ba' Jesús koo' gwah- ja-, hlēēyh- dsa-, mah' ga' siiyh' dsa-:

—Ha- lä- la' he- jāh' ta' jwoh' kyaā' ley, Cristo laa' sa'ju- kih' David?

³⁶ He' ba' hñii' David ga' sii' juu' la- lä- koo- ma' jōō' Jmi- lle' kiyh', he- ga' siiy' lä- la-:

Ga' jāh' Dio ga' siiyh' Dsa- jōōh' kyaān':

“Na' jwoo' ra- lluu' kin' la-,

lä- jiih' lloo- jmi' llaan- huū' tiih' lä- jēē- hi- na- hōōh' kyaah'.”

³⁷ Ha- lä- ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher' mah' hñii' David jāh' kih' Cristo: “Dsa- jōōh' kyaān'?”

Lä- jēē- dsa- hi- ma' tāāh' jee' ja- ga' tih' ba' dsē' lä- koo- ga' hlēēh' Jesús.

Ga' jmuh' Jesús kih' ta' jwoh' kyaā' ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Hi- ga' lōōy' ga' kway' juu', ga' mi- tēēy- dsa-:

—Leeh' hnäh' kyaah' ta' jwoh' kyaā' ley, tih' dsēy' ngēy' kyeyh' hmiih' kyoo' jee' kih' dsa- hi- hnōōy' jmee' dsa- Dio kiyh' cha' jwē' jmuh'.

³⁹ Hi- tih' dsēy' gyay' to- nē' hma- sii- neh' gwah' māh-, hi- lä- ja- ka- läh' jee' dsa- tāāh' dsa- kuh'.

⁴⁰ Hwēēy' dsa- mē' hñii' cha' neh' kih', ko- tāā' ga' jmeey' hlēēyh' cha- miih- kyaah' Dio ha- jee' jēē' dsa- kiyh'. Cha- ga' miih- wii' heeh' Dio dsa- hi- jmee' lä- ja-.

Na' ka- dsa- mē' hñii' kuu' cha' nē' Dio

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ma' cheh' Jesús jēē- ha- lä- ma' jmee- dsa- tooyh- kuu' neh' wii' kih' gwah'. Hi- ma' jēēy' jwēē' dsa- cha- kuu' ma' tooyh- cha- miih- kuu' jee' ja-.

⁴² Ja- ga' lloo' jaā- dsa- mē' hñii' hi- tā- nēē' go- te'. Ga' tooyh- to' nē' nōō' he- sa- kyeē' ni' miih'.

⁴³ He- ja- ga' hlēēh' Jesús kyaah' discipulo kyaay', ga' jāyh':

—Ma' ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', dsa- mē' hñii' la-, ma' kway' cha- ga' miih- lä- kqh' ga' jee' lä- jēē' dsa- hi- ma- tooh- jāā'.

⁴⁴ Jēēh' lä- jēē- hi- cha- kuu', ma' kway' miih- he- ma- chaā- kiyh' ba', pero dsa- mē' hñii' la-, ma' ke- tā- nēey', ma' kway' lä- kqh' te' kuu' he- ma' cha- kiyh' he- kyaah' ma' lay' he- jmee- bii' kiyh' —ga' jāh' Jesús.

13

Lloo- koo- jmi' hla' gwah' jmuh'

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ma- ngēē' he- ja-, ya- hēē' Jesús koo' gwah- jee' ma' gyay' ja-, ja- ga' ga' jāh' jaā- discipulo kyaay' ga' siiyh':

—Ta- jwoh', jēē' da', he- ba' che- kah' gaa- kuu' he- kyaah' ga' jā' na' hñaa' hne' na-.

² He- ja- ga' jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Lä- jēē' hne' kaah' he- jēēh' hnäh' na-, lloo- koo- jmi' ni- koo- mi- kuu' na-, sa- jāā' na- chuh- nē' kih' oōh', lä- jē- ba' soh' hla'.

Jāā' ja' ga' llaa' jmi- gyuu-, joh' nēē' sa' jmee' lii'

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ma- ngēē' he- ja-, ga- nāāy' ta- nē' moh' Olivo ta' cha- nē' gwah' ja-. Jee' ja- ga' gya- Jesús. Hi- Pee', Jacobo, Jwaa', kyaah' Andre' ga' ngii' juu' kiyh' ta- ko- jiih' ma' tāāyh' kah' kih', ga' jāyh':

⁴ —Chiih' jnāāh' lih' le' lä- jēē- he- ma- jāh', hee- lii- jmee' wa' ra- ya- jāh' lä- te' juu' na-.

⁵ He- ja- ga' lōō' Jesús jmeeyh' juu':

—Hnōō' leeh' hnäh' mah' ni' jāā- sa- mi' gaa' hnäh'.

⁶ Jēēh', jwēē' dsa- ya- nāā' hi- ka' nē' kin', mah' jāyh': “Jnā' he' laan' Cristo hi- ma- che' Dio.” Jwēē' dsa- mi- gaay'.

⁷ 'Ga' ma' nuuh- hnäh' kih' hñii- hi- lä- cha- juu' kih' hñii- ta' la- ta' jnō-, ta- jōōh' hnäh' hñaa'. Jēēh' lä- ja- lle' kih' le', pero ja- lä- chah' ja- llaa- jmi- gyuu'.

⁸ Tee' dsa- hi- chaā- koo- hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi- tee' dsa- ta' kyaah' jñah' dsa- ta'. Ja- he- koo- jee' jwii- jee' jeh' wii' hwa', ja- he- koo- jee' jwii- jee' jēē' dsa- hoo' hi- chijwaa' dsa-. Heh' lä- ja- koo- ma- lōō' ba' jēē- dsa- wii'.

⁹ Leeh' hnäh', ngēē' dsa- hnäh' kih' dsa- ta', kwa' dsa- kyaah' hnäh' neh' gwah' kih' dsa- judiu, dsa- jāāy' hnäh' cha' nē' dsa- ta' kaa' kwaat' kin-. Jee' ja- kwah' hnäh' ju' dsoo' kin-.

¹⁰ Jmee' bii' kwa' dsa- ju' hmēē' kih' lä- jēē- dsa- jmi- gyuu-, jāā' ja- ga' llaa- jmi- gyuu'.

¹¹ Ta- jmee- hnäh' huusdsē- ha- lä- jwah' hnäh' wa' ra- ga' taah- dsa- hnäh' ja' goo- dsa- ta'. Ta- ka- hnäh' huusdsē- ni- miih-. Hor- ja-. Dio ba' kwa' huusdsē- ha- lä- hlēēh' hnäh'. Ja- he' hñaa' hnäh' hlēēh', Jmi- lle' Na- jngii' ba' hlēēh'.

¹² Ngēē' dsa- oōh' kih' dsa- ta' mah' jngēēh' dsih'. Ja- ba' lä- ja- jmee' dsa- kih' joo', hi- lä- ja- ka- läh' jmee' dsa- kih' cho' jmiy' mah' jngēēh' dsih'.

¹³ Lä- jēē- dsa- jmee' na' hōōh' kyaah' hnäh' kwaat' kin-. Pero hi- kwēēh' dsē' lä- jiih' llaa-, hi- he' ba' läā'.

¹⁴ Wa' ra- ga' lloo' jmi' jēēh' hnäh' cheh' jah' hi- laa' na' hōō' ngēē' jee' sa- ga- tēē' nooy-, lä- koo- ga' jāh' Daniel hi-

ga^angëé' juu' kih' Dio. (Hi⁻ hë⁻ juu' la⁻, wa⁻ lä⁻ngëéy'.) Ma⁻ja⁻, hnäh' hi⁻ tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta⁻ moh'.

¹⁵ Hi⁻ tääh' jee' ga⁻të' to' jwëé' hne', wa' jñay' mah' wa' kyuu' bih', sa⁻ wa' kyey' he⁻ cha⁻ cha'neh'.

¹⁶ Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ tääh' jee' nuu⁻ kih', ta⁻ wa' lla⁻näay' kiyh' he⁻ dsa⁻kyey' sa⁻hmiih'.

¹⁷ Peer' jwii' dsa⁻më' hi⁻ kyaa⁻ gyuu⁻ ma⁻ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻më' hi⁻ jää⁻ gyuu⁻ gyuu⁻ ka⁻läh'.

¹⁸ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa⁻ la⁻ jii⁻ gyuu⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të' jee' kyuu⁻ hnäh'.

¹⁹ Ma⁻ja⁻ jëé' dsa⁻ wii' jwërte he⁻ sa⁻ ma⁻jëé' dsa⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻nøø' jmi⁻gyuu⁻ lä⁻jiih' na⁻. Ja⁻ jiih' mo⁻so⁻ jëé' gyih' jiih' koh'.

²⁰ Wa⁻ra⁻ jäh' kih' jøø' ga⁻ Dio cha⁻ga⁻miih' jmi⁻ jëé' dsa⁻ wii', ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ jä⁻ jiih'. Pero ta⁻ la⁻ kih' hi⁻ na⁻lleeh' kyaa⁻, chah' ba⁻ mi⁻llaay' jmi⁻ he⁻ jëé' dsa⁻ wii'.

²¹ Ma⁻ja⁻ cher⁻mah' chaq⁻ ko⁻llaq⁻ dsa⁻ jäh': "Hi⁻ Cristo cheh' la⁻", o "Hi⁻ Cristo cheh' jee' oo", ta⁻ wa⁻ heeh' hnäh' kiyh'.

²² Jwëé' dsa⁻ hi⁻ ta⁻ juu' ya⁻ nää⁻ jäh⁻: "Jnä⁻ he⁻ laan' Cristo, jnä⁻ ngëén' juu' kih' Dio." Ja⁻ he⁻ koø⁻ nëé' he⁻ juh⁻ gaa⁻ jmeey', lä⁻ jwë' jee' mi⁻gaay' dsa⁻, lä⁻ jiih' hi⁻ na⁻lleeh' kyaa⁻ Dio mi⁻gaay' cher⁻mah' ga⁻la'.

²³ He⁻ ja⁻ leeh' hnäh'. Ma⁻ jwah' ba⁻ jnä⁻ jää⁻ ha⁻ lä⁻ le'.

*Wa⁻ra⁻ ga⁻të' jee' jäh' Hi⁻ ga⁻lëé' ngo⁻
(Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ Ma⁻ngëé' ma⁻ jëé' dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ wii' ja⁻, ja⁻ jiih' mo⁻so⁻ lä⁻ jnä⁻ jmeé' hyoo⁻, ni⁻ jmeé' kih' sih⁻ sa⁻ lä⁻ jnä⁻.

²⁵ Lä⁻ jëé⁻ nuu⁻ hi⁻ hëé⁻ gyuu⁻ lä⁻ sii⁻ hoo⁻ hi⁻ lä⁻ jë⁻ ga⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ sa⁻ jeh'.

²⁶ Ja⁻ ga⁻ jëé' dsa⁻ Hi⁻ ga⁻lëé' ngo⁻ la⁻ hi⁻ jäh' gyuu⁻ jee' jni⁻ kyaa⁻ cha⁻miih' be', laay' jøøh'.

²⁷ Ja⁻ ga⁻ cheey' ángele kyaa⁻, jøøy⁻ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ na⁻lleeh' kyaa⁻ hi⁻ tääh' lä⁻ jë⁻ kye⁻ kiih' jmi⁻gyuu⁻, ta⁻ ko⁻taq⁻ lä⁻ ga⁻të' jyoh' ko⁻taq⁻.

²⁸ Jëé' da⁻ hnäh' ha⁻ lä⁻ dsoo⁻ juu' kih' chaah' higo mah' mi⁻të⁻ hnäh' hñaa⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻hyo⁻ sih⁻jñoh' sa⁻jiih' kih', løø⁻ dsa⁻hyo⁻ moo⁻ kih', ma⁻ñeh' ba⁻ hnäh' ma⁻ngoo⁻ ga⁻të' jii⁻ jma⁻ ba⁻ ja⁻.

²⁹ Lä⁻ ja⁻ hnäh' ka⁻läh', wa⁻ra⁻ ga⁻jëéh' hnäh' dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jwahn' la⁻, wa⁻ lä⁻ ñeh' hnäh' he⁻ ma⁻ chehn' ho⁻haah' kyaa⁻ he⁻ jahn' ba⁻ ja⁻.

³⁰ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëéhn⁻ hnäh', sa⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh' na⁻ ta⁻ ko⁻ jiih' sa⁻ ga⁻ ma⁻ lä⁻ t'e⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jwahn' la⁻.

³¹ Ngëé' ba⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ hwa⁻, pero juu' kin' lä⁻ ma⁻ cha⁻ ja⁻ ba⁻.

³² Pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ñe⁻ hee⁻ jmi⁻ ja⁻, hee⁻ hor⁻ ja⁻, ni⁻ ángele hi⁻ tääh' gyuu⁻ sa⁻ ñe⁻, ni⁻ Joø⁻ Dio sa⁻ ñe⁻. Hñii⁻ ba⁻ Täá⁻ kyaa⁻ ñe⁻.

³³ Hää⁻ hnäh' hñaa⁻, mi⁻ jnøø⁻ hnäh' m⁻ñeh', ngii⁻ hnäh' kyah' kih' Dio, jëéh' sa⁻ ñeh' hnäh' lih' lloo⁻ jmi⁻ ja⁻.

³⁴ Kwee⁻ ba⁻ la⁻ kyah' hnäh' lä⁻ la⁻ kih' jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻ hëé⁻ ngoo⁻ uu⁻. Ga⁻ jã⁻ hne⁻ kiyh', mah' lä⁻ koø⁻ lä⁻ koø⁻ ta⁻ kiyh' ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ kyaa⁻. Hi⁻ ga⁻ siyh⁻ dsa⁻ hi⁻ hoo⁻ ho⁻haah': "Høø⁻ kwee⁻, ta⁻ gwii⁻."

³⁵ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh', ta⁻ gwii⁻ hnäh', jëéh' sa⁻ ñeh' hnäh' lih' jäh' dsa⁻ juu⁻ hne'. Sa⁻ ñeh' hnäh' che⁻ ta⁻ ga⁻ nuu⁻ jäh⁻, o che⁻ lla⁻ nuu⁻, o che⁻ koø⁻ hoo⁻h chaah⁻ dsoo⁻, o ta⁻ la⁻ hoo⁻.

³⁶ Ni⁻ sa⁻ lii⁻ ga⁻ wa⁻ra⁻ jayh', hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻h hnäh' mah' sa⁻ tääh' hnäh' na⁻ gwii⁻h hnäh' ma⁻ ja⁻.

³⁷ Lä⁻ jë⁻ he⁻ jwahn' la⁻, jwahn' kih' lä⁻ jëé⁻ ba⁻. Hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻h hnäh'.

14

*Ma⁻ hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee' ma⁻ saayh'
Jesús*

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Lä⁻ hyu⁻ ga⁻ t'e⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah', hi⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih' he⁻ sa⁻ kyaa⁻h levadura, jmi⁻ ja⁻ ma⁻ hnooh⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaa⁻h lä⁻ jëé⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley ha⁻ lä⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús kyaa⁻h juu' ta⁻ juu', mah' jngëéyh'.

² Ma⁻ jäh⁻:

—Sa⁻ wa⁻ kaah⁻ jnih⁻ jee' jmi⁻ la⁻, mah' sa⁻ dsa⁻ tooh⁻ mi⁻ih' jee' jwii⁻.

*Jaa⁻ dsa⁻ më' ga⁻ huu⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ lle'
Jesús*

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma⁻ gya⁻ Jesús ka⁻ läh' jee' jwii⁻ Betania cha⁻neh' kih' Simón hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ dsoo⁻ hmih' hoo⁻. Jee' ja⁻ gyay⁻ kuh⁻ hih⁻, ma⁻ ga⁻ lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ më' ma⁻ kyey⁻ koø⁻ së⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ cheg⁻ nardo, he⁻ kyeé⁻ hmooh'. Ga⁻ jøøy⁻ luu⁻ së⁻ ja⁻, mah' ga⁻ huuy⁻ lle' Jesús.

⁴ Pero ga⁻ lä⁻ lleé⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh' kyaa⁻h he⁻, ga⁻ jäh⁻:

—¿He⁻ la⁻ ma⁻ hee⁻ dsa⁻ më' na⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ na⁻?

⁵ Llu⁻ ga⁻ wa⁻ra⁻ jäh' kih' ga⁻ hñiiy⁻ mah' ma⁻ liyh' lä⁻ koh' lih' dsa⁻ koø⁻ ji⁻ ñe⁻ jmi⁻ ta⁻. Mah' kuu⁻ ja⁻, ma⁻ kwëéyh' hi⁻ tä⁻ ñee⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëéyh' wii⁻ kih' dsa⁻ më' he⁻.

⁶ Mah' ga⁻ jäh' Jesús:

—Ta⁻ hlëéh' hñih'. Ta⁻ chuü⁻ hnäh' kyaa⁻h dsa⁻ më' la⁻. Llu⁻ ba⁻ he⁻ ma⁻ jmeey' lä⁻ la⁻ kin'.

⁷ Jëéh' lä⁻ ma⁻ tääh' na⁻ ba⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ kyaa⁻h hnäh', le⁻ kwah' be⁻ kiyh' jyoh' jiih'. Pero jnä⁻, mo⁻so⁻ jän⁻ ki⁻ wëé⁻ jee' kyah' hnäh'.

8 Dsa-mē' la- ma' jmeey' lā' koo' te' le' ba'. Kyaah' he' ma' huuy' jnā' jmi' mi' jwi' he', he' ma' mi' lluy' jnā' jāā' ba' la', ja' ga' haa' ' dsa' jnā'.

9 Ma' ra' ju' dsoo' jwēhn' hnāh', lā' kaa' jmi' gyu' jee' kway' dsa' ju' hmēē' kin', lā' cha' juu' ha' lā' koo' ma' jmeey' dsa' mē' la', mah' lā' ja' lā' dsooh' dsē' dsa' kiyh'.

Juda ga' ngēē' Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Ma' ngēē' he' ja', jaa' jee' lā' jēē' gya' tuu' discipulo hi' chee' Juda Iscariote ngooy' kih' dsa' kaa' kya' jmi' dsa' na' hnēēy' Jesús.

11 Ma' ga' nuu' dsa' he', ga' tih' dsēy' jwēte hi' ga' bāāyh' hñiyy' kway' kuu'. He' ja' ga' hnooh' Juda ha' lā' jmeey' mah' ngēēy' Jesús ja' goo' dsa' he'.

Ga' jmeey' Dsa' jōoh' jnān' ma' nuu' kyaah' ga' hih' juu'

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 To' nē' jmi' he' ga' lōō' dsa' taa' dsa' jmeey' jmi' kuyh' he' nñih' he' sa' kyaah' levadura, ja' ba' jmi' ja' ma' kuh' dsa' judiu borrego mah'. He' ja' ga' jāh' discipulo siyh' Jesús:

-¿Ha' jwah' mi' ll'u' jnāāh' jee' kih' ma' nuu'?

13 He' ja' ga' jmeey' mada' kih' uu' discipulo kyaay' mah' ga' siyh':

-Go' nāā' hnāh' ta' jee' jwi' juuh'. Cha' jwē' ja', jeeh' hnāh' jaa' dsa' hi' kii' koo' mi' dsuu' jmi', ja' lla' lleh' hnāh' kaa' kih'.

14 Ha' jee' dsa' hey', ja' jwi' dsa' juu' hne': "Lā' la' jāh' Ta' jwoh' kya' jnāāh'. ¿Na' jee' hne' jee' le' kye' jnāāh' borrego mah' kyaah' discipulo kyaan'?", jwi' dsa' he'.

15 Hi' he' heeh' hnāh' jee' ga' tē' to' jwēē' hne' jee' cha' koo' jee' he' ma' na' ll'u'. Jee' ja' mi' lluh' hnāh' ma' nuu' jnān'.

16 Ga' lla' nāā' ba' discipulo he' ta' jee' jwi' juuh'. Hi' ga' la' ba' lā' koo' ga' jāh' Jesús siyh'. Jee' ja' ga' mi' lluy' jee' kuyh' ma' nuu'.

17 Ta' ga' nuu' jmi' ja' ngoo' Jesús kyaah' lā' jēē' gya' tuu' discipulo kyaay'.

18 Ma' ga' lla' nāāy' jee' ja' ga' taayh' kuyh' ma' nuu'. Ta' ko' jiih' jmeey' ma' nuu', ga' jāh' Jesús:

-Ma' ra' ju' dsoo' jwēhn' hnāh', jaa' jee' lā' jēē' hi' kuh' kyaah' jnā' ngēēy' jnā'.

19 Ma' ga' nuu' discipulo lā' ja' ga' lā' meeh' dsēy', ga' ngiyy' juu' kih' Jesús ma' jaa' ma' jaa' ma' jāyh':

-¿Che' jnā' na' ta' jwoh'?

20 He' ja' ga' jāh' Jesús siyh':

-Laa' jaa' jee' lā' jēē' gya' tuu' hnāh' hi' tā' goo' kyaah' jnā' neh' wii' la'.

21 Ma' ra' ju' dsoo', Hi' ga' lēē' ngo' la' le' kiyh' lā' koh' ma' na' sii'. Pero jwi' dsa' hi' ngēē' Hi' ga' lēē' ngo' la'. Llu' ga' la' kih' dsa' nuuh' he' wa' ra' jāh' kih' sa' ga' lā' chaay' go' te' ba'.

22 Ta' ko' jiih' tājāh' discipulo kuh', ga' ka' Jesús he' nñih' mah' ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Ma' ngēē' ma' kway' ti' hmaah' kih' Dio ga' llaay' he' nñih' ja', mah' ga' kwēēyh' lā' jēē' discipulo kyaay' ga' siyh':

-Kye' hnāh', he' la' na' jmi' ngo' kin'.

23 Lā' ja' ka' lāh' ga' kay' wa' kyaah', ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio mah' ga' kwēēyh' discipulo kyaay', hi' ga' hih' lā' jēēy'.

24 Mah' ga' jāyh' ka' lāh':

-He' la' na' jma' kin' he' tuu' kih' jwēē' dsa- hi' kyaah' jma' kin' jmeey' Dio koo' hmooh' hmēē'.

25 Ma' ra' ju' dsoo' jwēhn' hnāh', mo' so' huhn' ka' lāh' jmi' mi' jēh' ma' āā', lā' jiih' lloo' jmi' huhn' ka' lāh' lā' hmēē' jee' jmeey' Dio hih'.

Ga' hmā' Pee' juu' he' sa' kyuyy' Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ma' ngēē' ma' hāy' kih' Dio, ga' nāāy' ta' nē' moh' Olivo.

27 Ja' ga' ga' jāh' Jesús:

-Ga' lā' jēē' hnāh' beeh' jnā' na' hwē'. Lā' ja' na' sii' juu' kih' Dio: "Jmeen' dsoo' kih' hi' hāā' lā' jēē' borrego, hi' lā' jēē' borrego kyaay' sa' jtee'."

28 Pero ga' ma' lā' jiih' ka' lāh', hii' jnā' nñin' na' jāān' hnāh' ta' Galilea.

29 He' ja' ga' jāh' Pee':

-Ma' ke' lā' jēē' ga' beē' hne', pero jnā' sa' been' hne'.

30 He' ja' jāh' Jesús siyh' Pee':

-Ma' ra' ju' dsoo' jwēhn' hne', na' hwē', jāā' ja' ga' tē' to' jiih' hoo' chaah' dsoo', hne' ma' tē' hnē' jiih' ma' hmāh' juu' he' sa' kyuyh' jnā'.

31 Pero ma' kwa' Pee' be' jāyh':

-Ma' ke' ga' juun' kyaah' hne' sa' jwahn' lā' na'.

Lā' ja' kwee' ba' ga' jāh' lā' jēēy'.

Nēe' Jesús Getsemani' na' chuuy' kyaah' Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Ma' ngēē' he' ja', ngoo' Jesús koo' jee' chee' Getsemani' kyaah' discipulo kyaay'. Ma' ga' lla' nāāy' jee' ja', ga' siyh' lā' jēē':

-Jee' la' ba' go' taa' hnāh' ta' ko' jiih' na' chuun' kyaah' Dio.

33 Ga' jāāy' ma' la' Pee', Jacobo kyaah' Jwaa' ba'. Cha' ba' ja' meeh' dsēy' hi' chaay' cha' mi' h' hu' dsē'.

34 He' ja' ga' jāh' Jesús siyh':

-Peer' meeh' dsēn', lā' jiih' juun' go' te' la' kin'. Jee' la' ba' jāā' jnā'. Kwēēh' hoh' hnāh', ta' gwii' hnāh'.

35 Jā-ga ngoo' Jesús miih- ga' ta' cha'nē'. Jee' ja- ga juuyh' jney' mah' ga' jluuy' lley' lā- ga-tē hwa', ga' chuuy' kyaah' Dio, ma' hnōoy' sa- ma' jēey' wii', wa'ra- jāh' kih' ma-le' ba'.

36 Ma' jāyh':
-Tāā' kyaan', ga-lā-jē' ba' le' kyah'. Lāā' jnā' kih' he- wii' he- jēen' na'. Pero sa' wa' la' lā' hnoon' hñiin', wa' le' lā' hnooh' hñaa' ba'.

37 Ma' jah' Jesús ka-lāh', ga-jēey' ma-na-gwii- discipulo. He-ja- ga-siiyh- Pee':

-Simón, ¿ché' na-gwiih-, ché' ni+ koo- hor- sa' ma-lā-be' hoh' he- ma-nah' na-nēh'?

38 Wa' na-nēh' hnāh', ngii' hnāh' kyah' kih' Dio mah' sa' leh' he- hliih' hnāh'. Jmi-llē' jnān' kwa' ba' be'. Pero jmi-ngo' jnān' sa' bee'.

39 Ngooy' ka-lāh' na' chuuy' kyaah' Dio, kyaah' jā- ba' juu' he- ga-hlēeyh' to-nē'.

40 Ma' jāyh' ka-lāh', ga-jēey' lā-jēē- ba' ma-na-gwiiy-. Kih' he- lā-gwiiy- jwēerte, he-ja- sa' ñey' hee- na' ma' hlēeyh' kyaah' Jesús.

41 Nēe' Jesús ka-lāh' jee' ga-tē' hnē- jiih- hi' ma' jāyh' ka-lāh' ga-jāyh':

-Gwii- ba' hnāh', teeh' hnāh' hoh', ma-lee- ba' ko-na-. Ma-lloo' hor- jaa' Hī-ga-lēē'ngo' la-, ngēē' dsih' goo- dsa- hñaa- dsē'.

42 Noo- hnāh' mah' maan'. Ma-ngoo' ya-jāh- hī- ngēē' jnā'.

Ga-saayh' Jesús
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Lla- gyih' juu' ja- ma' ja' Juda, he' ba' jaa- jee' lā-jēē- gya-tuu' discipulo kyaay'. Jay' kyaah' koo- nāā' dsa- hī- ma' kye' ñe', hī- kye' hma-, lā'hih- kih' ta-jwōh' kyaā' ley kyaah' dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa-, kyaah' dsa-gyuh'.

44 Ga-tāah- Juda dsa- he' juu' jāā', ga-jāyh':

-Hī- chūhn' kih', hī- te' he', ja- saah- hnāh', ta- lāā'.

45 Ma' ga-llooy', chaḥ' ba' ngooy' koo' kih' Jesús:

-Ta-jwōh'-ga-jāyh'.
Na-ma-hii' ga' chuuyh' kih' Jesús.

46 Lā-chaḥ' ja- ga-saah' dsih'.

47 Pero jaa' discipulo kyaā' Jesús, ga-sēeyh' ñe', ga-kuy' lo-gwa' jaa- moz' kyaā' jmi-dsa- jōḥh'.

48 He-ja- ga-jāh' Jesús:

-¿Ché' dsa-hii- jnā', he-la' ma-ya-nāāh' hnāh' kyaah' hma-, kyaah' ñe', mah' saah- jnā'?

49 Lā-jē- jmi' ma' hāān' jee' kyah' hnāh' ma' kwan- juu' koo' gwah- mah' sa-

ga' chaah' jnā'. Pero ko-na- le' ba' mah' lā-te' lā-koo- na-sii- juu' kih' Dio.

50 Lā-jēē- discipulo he' ga-beey' mah' ga-kyuuy'.

51 Jaa- chih- ba' ga-lla-llē-kaah' kih' Jesús, na-bāāyh- koo- ta-jmaah'. Hi- ga-saayh' chih- he'.

52 Ma' ga-saah' dsih' ga-bey' ta-jmaah' kiyh' mah' ga-kyuuy' to-lo'kwayh'.

Na-jāy- Jesús cha'nē' dsa-ta-kaah' kyaā' dsa-judiu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Ga-jāy' Jesús cha'nē' jmi-dsa- hī- kye- nē'. Ga-kuh' lā-jēē- jmi-dsa- kaah' kyaah' ta-jwōh' kyaā' ley, hī- kyaah' dsa-gyuh'.

54 Pero Pee' uu' ba' ngooy' lley' kaah' kih' Jesús, lā- ga-tē' ho'hne- nē'ta' kih' jmi-dsa- jōḥh' he'. Lā-koo- ga-lloo' ba' Pee' jee' ja-, ga-gyay- llooyh- je- kyaah' poo- hī- ma' tāāh' llooh- je-.

55 Jee' lā-jēē- dsa-kaah' he', ma' hnaayh- dsa- hī- ma' bāāh- Jesús dsoo' lā-jwē' jee' ma-jngēeyh', pero sa' ga-jmāā' ni' miih- juu' kih' hī- he'.

56 Jēēh', jwēē' dsa- ma' bāāh- dsih' kyaah' juu' ta' juu', pero ni' jaa- sa' ga-jā' koo- ba' juu' kih'.

57 Ga-hwēē- ga-jaa- uu' dsa- hī- ga-kwa' juu' ta' juu', ga-jāyh':

58 -Ga-nuu' jnāāh' ga-jāyh': "Jnā' hlan- gwah- chih' la- he- ga-la' kyaah' goo- dsa-, pero jnā' jmeen' jyōh' kyaah' hnē- jmi' hī- ni' sa-tān- goon-."

59 Ni' lā-ja- sa' ga-lā-dsoo' juu' kiyh'.

60 He-ja- ga-noo- jmi-dsa- hī- kye- nē' to'dsaah' jee' ja-, mah' ga-ngiiy' juu' kih' Jesús:

-¿Hee- jwāh' hne-, he- ma-jāh' hī- na- kyah'? ¿He-la' sa' hlēēh' ni' miih'?

61 Pero Jesús ga-noo- tiī' go-te-, mo-so- ga-ngiiy' ni' miih-. Koo- ka-lāh' ga-ngii' jmi-dsa- jōḥh' he' juu' kiyh':

-¿Ché' hne' he' Cristo Joḥ' Dio Joḥh'?

62 He-ja- ga-jāh' Jesús siiyh':

-Jnā' he'. Hi- lloo- koo- jmi' jēēh' hnāh' Hī-ga-lēē'ngo' la- gya-jwōo' ra-llu' kih' hī- cha- be' kih', hī- lā-ja- jēēh' hnāh' jāyh' ka-lāh' jee' jniī' hii' gyuh'.

63 He-ja- lā- ma-kyeh' ja- jmi-dsa- jōḥh' he' hmiih' kih' ga-giiy', ga-jāyh':

-¿Hii' ga' jwaah' jne' jñah' hī- jmee' ju'dsoo'?

64 Jee' na- ma-nuuh- hnāh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ¿Hee- jwāh' hnāh'? -ga-jāh' dsa-jōḥh' he'.

Ga-lā-jēē- ba' dsa- ga-bāāyh- dsoo', ga-jāyh':

-Āā- jmi' juuy'.

65 Lā`chah' ja` ga`lōø' ko`llaa' ti`hñey` kih' Jesús. Ga`lōøy mo`nē Jesús, ga`kway' kih' mah' ma' siyh':

—Jah' da', ¿hi' na` ma`kwa' kyah'?
Hi' lä`ja` ga`kwa' poo` kiyh' ka`läh'.

Ga`hmä` Pee` juu' he` sa` kyuyy` Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lā` ma' gya' Pee' ho`hne' ja`, ja' jaa` dsa`mē hi` ma`jmeē` ta' kih' jmi`dsa`-jōøh' he'.

67 Ma' ga`jēēy' gya' Pee' llooh` je`, ga`jäyh':
—Hne` ka`läh' ma`ngēh` kyaah' Jesús hi` chaa` Nazaret.

68 —Jah`ha', sa` man` hi` kih' na` hlēeh', sa` kyuyun` dsa` na` —ga`jäh' Pee'.

Ya`hēēy' na`nooy' lä` ga`tē' ho`haah' jee' dsa`taah' dsa`. Hi' ga`hoo'h' chaah' dsou'.

69 Ma' ga`jēē` dsa`mē` he' ka`läh' cheh' Pee' jee' ja`, ga`siyh' dsa` hi` ma`tääh' jee' ja`:

—Go` he' ba' dsa`kyaah' Jesús na`.

70 Koo` ka`läh' ga`hmä` Pee' juu' he` sa` kyuyy` Jesús. Ko`hwēē` ga`ja` ga`jäh' dsa` hi` ma`tääh' jee' ja', ga`siyh' Pee' ka`läh':

—Ma`ra` ju'dsoo', sa` na`heē, hne` he' dsa`kyaah' hi` oo'. He' ba' hi` chaa` Galilea hne`. Kwee` ba' hlēeh' kyaayh'.

71 He`ja` ga`lōø' Pee' hlēeh` kyaah' dso`jwii' hi' ga`tääy` Dio.

—Ma`ra` ju'dsoo', sa` kyuyun` dsa`ñuuh` hi` hlēeh' kih' na` —ga`jäyh'.

72 Hor` ja` ga`tē' to` jiih' hoo'h' chaah' dsou', jee' ja` ga`lä`dsooh' dsē' Pee' juu' he` ga`jäh' Jesús ga`siyh' jāā': "Jāā' ja` ga`tē' to` jiih' hoo'h' chaah' dsou', hne` ma`tē` hnē` jiih' ma`hmäh' juu' he` sa` kyuyuh`jnä'."

Ma' ga`lä`dsooh' dsē' Pee' ha` lä` ga`jäh' Jesús, ga`hooyh' lä`jiih' lla` dsēy'.

15

Ga`jääy' Jesús cha`nē` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tiih` ga` ma' ga`jnä', ga`kuh' dsa`kaah' kyaa' jmi`dsa`, kyaah' dsa`gyuuh', kyaah' ta`jwoh'kya`ley, hi' lä`jēē` ga` dsa` hi` laa' ta'. Hi' he' ga`hñuuh` Jesús mah' na`tääh`-goo` Pilato hi` ma`laa' lle`moh'.

2 Ma' ga`lloo' Jesús cha`nē` Pilato, ga`ngii' Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hne` he' dsa`jōøh' kyaa' dsa` judiu?

He`ja` ga`jēeh` Jesús juu' kiyh':

—Ma`jäh' ba' hne`.

3 Pero dsa`kaah' he' cha`ga`miih` ga`hñiy' kih' Jesús.

4 Koo` ka`läh' ga`jäh' Pilato:

—¿Che' ni` miih` juu' sa` jiih' kih' dsa`? Jēē` da` joh' he' sa` bāäh` dsa` hne`.

5 Pero ni` lä`ja` sa` ga`jiih' Jesús juu', he`ja` ma`jēē` dsah' Pilato.

Ga`jä` juu' jngiih' dsa` kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Lä`jēē` jiih' ma` tē` jmi' he` kuh` dsa` judiu borrego mäh', ma` lää` Pilato jaa` jee' lä`jēē` hi` ma`tääh' neh`ñe' hi` ma`tih' dsē' dsa` ba'.

7 Ma` hää` jaa` hi` cheē` Barrabá neh`ñe' kyaah' jñah' dsa`kyaayh' hi` ga`jngēēh' dsa` ma` ga`hnooy' juu' kih' dsa` ta'.

8 Ga`llā`näā' ga`jwēē` dsa` ma` ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmeey' lä`koo` ma' jmeey' jāā'.

9 He`ja` ga`jēeh` Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hnooh` hnäh' lään' hi` laa' rey kyaa' dsa` judiu? —ga`jäh' Pilato siyh' dsa` judiu he'.

10 Jēēh', lä`la` ba' ma`ñey` he` ma' na`hōøh' jmi`dsa` kaah' he' kih' Jesús, he`ja` ba` ja` heh' ga`taah' dsih' gooy'.

11 Pero jmi`dsa` kaah' he' ga`täayh' juu' lä`jēē` dsa` he` ngiiy' he` lää` Barrabá ba'.

12 Koo` ka`läh' ga`jäh' Pilato ga`siyh' dsa` he':

—¿Hee` hnooh` hnäh' jmeen' kih' hi` jwah' hnäh' laa' rey kyaa' dsa` judiu?

13 Lä`jēē` dsa` ga`lōø' tooh' miih':

—Tääy` dsoh' hma` cru'.

14 He`ja` ga`jäh' Pilato:

—¿Hee` hliih' ma`jmeē` dsa` la`?

Pero dsa` he', cha`ga`miih' kii' ga`tooyh' miih':

—Tääy` dsoh' hma` cru'.

15 Lä`ja` ga`lä`hnōø' Pilato he` ga`jäy`llu' kyaah' dsa` he', he`ja` ga`lääy' Barrabá ba'. Mah' ga`jmeey' hih' ga`jmi' ga`baa' dsa` Jesús. Ma`ngēē` he` ja`, ga`ngēēy' Jesús ja`goo` hlōø' mah' dsa`tääy' dsoh' hma` cru'.

16 Mah' ga`tēē` hlōø' ta` cha`neh` ga' kih' nē`ta` ja`. Jee' ja` ga`kuh' lä`jēē` dsa` kyaayh'.

17 Ga`kyeh` dsih' koo` hmiih` gyuy' läh` (he` ma` kēh` rey), ga`kay' wii` too' ga`jmeey' koo` he` lih` mah' ga`tooyh` lle' Jesús lla` coron.

18 Ga`lōø' hlōø' he' mi`kwayh' Jesús ma' jmeey' Dio kiyh', ma`jäyh':

—Peer`jōøh' dsa` ta` kyaa' dsa` judiu.

19 Ga`bay' lle' Jesús kyaah' hma`. Ga`ti' ga`hñe' dsih', ga`juuyh' jñey' cha`nē` Jesús ga`jmääy' jōøh'.

20 Ma`ngēē` ma`mi`kwa'h' dsih', ga`lleē' dsa` hmiih` gyuy' he` ga`kyeyh` ja`, mah' ga`kyeyh` ka`läh' hmiih` kiyh', ja`ga` ga`jääy' na`tääy' dsoh' hma` cru'.

Ga`tääy` Jesús dsoh' hma` cru'

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Hor⁻ ja⁻ ga⁻ngëë⁻ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ Cirene hi⁻ jah⁻ jee⁻ nuu⁻ kih⁻. Dsa⁻ he⁻ ma⁻ chee⁻ Simón, jmiü⁻ Leja⁻ kyaah⁻ Rufo. Ga⁻jmeë⁻ hløø⁻ bii⁻ ga⁻jää⁻ dsa⁻ he⁻ hma⁻ cru⁻ kyaa⁻ Jesús.

22 Ga⁻jääy⁻ Jesús lä⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ chee⁻ Gólgota, he⁻ hnøø⁻ jäh⁻: Moo⁻ Lle⁻ Hliü⁻.

23 Jee⁻ ja⁻ ga⁻kwëéh⁻ dsih⁻ jmiü⁻ jiih⁻ he⁻ na⁻kaah⁻ më⁻ chee⁻ mirra, pero sa⁻ ga⁻hiyh⁻.

24 Ma⁻ taay⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻, ga⁻ti⁻ ga⁻llooyh⁻ hmiüh⁻ he⁻ ma⁻ kye⁻ Jesús. Ga⁻kooyh⁻ suert, ma⁻ jëëy⁻ hi⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëëy⁻ tëëy⁻ hmiüh⁻ nää⁻ he⁻ llu⁻ga⁻.

25 Ko⁻hi⁻ nü⁻ ta⁻la⁻ høø⁻ ga⁻täy⁻ Jesús dsöh⁻ hma⁻cru⁻.

26 Jee⁻ taay⁻ ja⁻ ga⁻tøø⁻ dsa⁻ koø⁻ hwëh⁻ he⁻ jäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ bääh⁻ dsih⁻: "Hi⁻ la⁻ na⁻ rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu."

27 Ga⁻tää⁻ dsa⁻ ka⁻läh⁻ né⁻ hma⁻cru⁻ jñah⁻ ga⁻uu⁻ dsa⁻ hü⁻, jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻, hi⁻ jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻ këh⁻ kiyh⁻.

28 Jee⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻te⁻ lä⁻koø⁻ na⁻si⁻ kiyh⁻: "Ga⁻jmeë⁻ dsa⁻ kwaat⁻ laay⁻ lä⁻koø⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁻."

29 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻ngëë⁻ ta⁻ ja⁻, ma⁻ jiiyh⁻ ley⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh⁻ kih⁻ Jesús, ma⁻ jäh⁻:

-Hne⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ hla⁻ gwah⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ma⁻ jmeeh⁻ kyaah⁻ hnë⁻ jmiü⁻,

30 lää⁻ hñaa⁻ jee⁻ taah⁻ na⁻ mah⁻ jñaa⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻ na⁻ -ga⁻jäh⁻.

31 Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻kwah⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁻ ka⁻läh⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ hi⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley, ma⁻ jäh⁻:

-Ga⁻lih⁻ bih⁻ ga⁻läy⁻ dsa⁻, mah⁻ na⁻ sa⁻ liyh⁻ lääy⁻ hñiiy⁻.

32 Hi⁻ laa⁻ Cristo, rey jnä⁻ jne⁻ judiu, wa⁻ jñaa⁻ jee⁻ taay⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻ na⁻, mah⁻ jëen⁻ koø⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻heeh⁻ jne⁻ kiyh⁻ -ga⁻jäh⁻.

Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻kwah⁻ hi⁻ ma⁻ taa⁻ jyoh⁻ hma⁻cru⁻ koo⁻ kiyh⁻.

Ga⁻juu⁻ Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Ma⁻ ga⁻të⁻ lla⁻hyoo⁻, lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ga⁻nuu⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻të⁻ ko⁻hi⁻ hnë⁻ ta⁻ ga⁻hloo⁻.

34 Ma⁻ngoo⁻ ga⁻të⁻ ko⁻hi⁻ hnë⁻ ja⁻, ga⁻hlëéh⁻ Jesús koø⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäh⁻:

-Elí, Elí, ¿lama sabactani? -he⁻ la⁻ hnøø⁻ jäh⁻: Dio kyaan⁻, Dio kyaan⁻, ¿he⁻la⁻ ma⁻ bëh⁻ jnä⁻?

35 Ko⁻llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jäh⁻ ga⁻nuu⁻ he⁻ ga⁻hlëëyh⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻:

-Jëë⁻ da⁻, tëëyh⁻ Elia.

36 He⁻ja⁻ ngoo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻chih⁻, ga⁻kay⁻ koø⁻ wa⁻joo⁻, ga⁻mi⁻gyayh⁻ joo⁻ kyaah⁻ jmiü⁻ jiih⁻, ga⁻lla⁻lley⁻ lle⁻ hma⁻ mah⁻ ga⁻chooy⁻ ma⁻ hih⁻ Jesús, hi⁻ ga⁻siyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

-Tää⁻ ba⁻ kih⁻. Wa⁻ jëë⁻ da⁻ jne⁻ che⁻ ja⁻ Elía mah⁻ jñaa⁻y⁻.

37 Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻hoo⁻h Jesús koø⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻juuy⁻.

38 Hor⁻ ja⁻ ga⁻gii⁻ hmiüh⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jnë⁻ llah⁻ gwah⁻, ga⁻løø⁻ ta⁻ gyuu⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻.

39 Ma⁻ cheh⁻ juu⁻ hløø⁻ romano cha⁻në Jesús jee⁻ taay⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻ ja⁻. Ma⁻ ga⁻jëëy⁻ he⁻ ga⁻hoo⁻h Jesús hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻juuy⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻:

-Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻, dsa⁻ fñuu⁻h na⁻ ma⁻ laa⁻ Joø⁻ Dio.

40 Hu⁻ ga⁻miih⁻ ma⁻ tääh⁻ ko⁻llaa⁻ dsa⁻më⁻ jëë⁻ he⁻ jmeë⁻ dsa⁻ kih⁻ Jesús. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁻ María Magdalena, kyaah⁻ María choo⁻ José, ja⁻ ba⁻ chooy⁻ kyaah⁻ Jacobo mah⁻, kyaah⁻ jñah⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé.

41 Dsa⁻më⁻ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ ko⁻jöh⁻ kyaah⁻ Jesús hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ be⁻ kiyh⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻ tääyh⁻ hwa⁻ Galilea hi⁻ ma⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻jmeë⁻ ko⁻jöh⁻ kyaayh⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻ ga⁻näy⁻ ta⁻ Jerusalén.

Ga⁻haay⁻ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Ta⁻ ga⁻hloo⁻ jmiü⁻ he⁻ mi⁻ lluu⁻ dsa⁻ hñii⁻, ga⁻haay⁻ Jesús ja⁻ga⁻ dsa⁻taayh⁻ jmiü⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻.

43 José, hi⁻ chaa⁻ Arimatea, ma⁻ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁻ dsa⁻ ta⁻ kaah⁻, hi⁻ he⁻ ka⁻läh⁻ ma⁻ jøø⁻ ma⁻ jëë⁻ jnä⁻hä⁻ he⁻ jmeë⁻ Dio hih⁻ kih⁻ dsa⁻. Jää⁻ ja⁻ ga⁻ dsa⁻taayh⁻ jmiü⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ga⁻tuu⁻ dsë⁻ José ga⁻hey⁻ në⁻ta⁻ kih⁻ Pilato na⁻ngiiy⁻ jyooy⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús dsöh⁻ hma⁻cru⁻.

44 Peer⁻ ga⁻jëë⁻ dsah⁻ Pilato ma⁻ ga⁻nuuy⁻ ga⁻juu⁻ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻tëëyh⁻ juu⁻ hløø⁻, mah⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻ che⁻ dsoo⁻ ma⁻ juu⁻ Jesús.

45 Ma⁻ ga⁻tëëyh⁻ juu⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻kway⁻ jwë⁻ na⁻jyoo⁻ José jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús.

46 Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻la⁻ José koø⁻ ta⁻jmaah⁻ wiüh⁻, he⁻ ja⁻ chee⁻ lino. Ga⁻jñaa⁻ Jesús, ga⁻lääy⁻ kyaah⁻ ta⁻jmaah⁻ ja⁻ mah⁻ na⁻tääh⁻ neh⁻ koø⁻ to⁻høø⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hë⁻ në⁻ kuuy⁻ hloo⁻. Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻bäy⁻ koø⁻ mi⁻kuuy⁻ juuh⁻ mah⁻ ga⁻jläy⁻ ho⁻too⁻ ja⁻.

47 Hi⁻ ma⁻ jëë⁻ María Magdalena kyaah⁻ María choo⁻ José, ha⁻ jee⁻ ga⁻kyaa⁻ dsa⁻ he⁻ Jesús.

16

Ga⁻lä⁻jiih⁻ Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Lä⁻ ma⁻ ga⁻goh⁻ jmiü⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, María Magdalena hi⁻ María choo⁻ Jacobo kyaah⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé ga⁻lay⁻ jmiü⁻ mi⁻jwiü⁻ he⁻ ma⁻ dsa⁻huuy⁻ Jesús.

2 Tiuh⁻ go⁻te⁻ to⁻në⁻ jmiü⁻ kih⁻ seman⁻ ga⁻näy⁻ ta⁻ jee⁻ ga⁻kyaa⁻ dsa⁻ Jesús. Koø⁻

ma-hya- ba' hyoo- ga-lla-naä' dsa-më' he' jee' ja'.

³Ma'llay- juu' kyaah' dsa-kyaa'yh':

—Hi- kwa' be' jnan' mah' ban' kuu' he' na' jle- ho'too- ja'?

⁴Pero ma' ga-jëy' hoo' to-hoø-, mo'so- cha- na' jle- kyaah' kuu' juuh- ja'.

⁵Ma' ga-taayh' neh- to-hoø- ja-, ga-jëy' ta' jee' ma' kyaa' Jesús. Jwoo' ra-llu' kiyh' ja-, ga-jëy' ma' gya' jaa- chih- kwa- hi- ma' kye- koø- hmih- tøø- kyoo-. Peer- ga-jwaah' jwërte dsa-më' he' ma' ga-jëy' hi- he'.

⁶He' ja- ga-jäh' dsa- hi- ma' gya' he':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jesús dsa- cha- Nazaret hi- ga-tää- dsa- dsoh' hma-cru- hi- hnaah- hnäh' mo'so- cha- jee' la-. Hi- ma-lä- jiih'. Jëe- da' hnäh' jee' ga-kyaa- dsih'.

⁷Go-naä' hnäh' go-jmeeh- juu' kih' Pee' kyaah' lä-jëe- discipulo kyaay', dsoo' Jesús dsa-jää- hnäh' ta- Galilea. Jee- oo- jëh' hnih' lä-koø- ga-jäh' jää- —ga-jäh' dsa- he'.

⁸Ko-chih' ga-hwëe- dsa-më' he' hoo' to-hoø- ja-, jläy- ga- lä-ja- ga-naäy', ga-jwaayh' jwërte. Sa- cha- juu' ga-jmeeyh' kih' ni' jaa- kih' he' goyh'.

Ga'mi-jnä- Jesús hñii' kih' María Magdalena (Jn. 20:11-18)

⁹Tiih- to-në- jmi' kih' seman- ga-lä- jiih' Jesús. Hi- ga-mi-jnäy- hñiiy' to-në- kih' María Magdalena. Kih' dsa-më' he' ga-hwëe' Jesús gye- hi-sa-llu- jää'.

¹⁰Nëe- dsa-më' he' na-jmeeyh' juu' kih' lä-jëe- discipulo kyaa' Jesús jee- täy- ki-hooyh- meeh- dsëy'.

¹¹Ga-jäh':

—Chaa- ba' Jesús, ma-jëe- jnih'.

Ma' ga-nuu' discipulo juu' kih' María, sa- ga-jmeey' dsoo' juu' ja'.

Ga'mi-jnä- Jesús hñii' kih' uu' discipulo kyaay' (Lc. 24:13-35)

¹²Jyoh' jmi' ja-, ga-mi-jnä- Jesús hñii' kih' uu' discipulo cha-jwë' jee' ga-naäy' ja-, pero kah' ba-laay'.

¹³Hi- ga-naä- discipulo he', na-jmeeyh' juu' kih' jee' lä-jëe- ga-dsa-kyaa'yh'. Ni- kih' hi- he' sa- ga-jmeey' dsoo' ka-läh'.

Ga-jmee' Jesús mada- kih' apóstole kyaay' (Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴Jee' ga-dsaa', ga-mi-jnä- Jesús hñii' jee' ma' tääh' gya-kaa- discipulo në- mes- kuh-hih-. Jee- ja- ga-juuyh' kih' discipulo kyaay', kih' he- sa- ma' dsoo' dsëy'. Ma' hwëh- dsëy', he-ja- sa- ma' jmeey' dsoo' juu' kih' hi- ga-jäh' ga-jëe' Jesús ma-ngëe- ma-lä- jiiyh'.

¹⁵Hi- ga-jäh' Jesús siyh':

—Go-naä' hnäh' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu- go-kwa- hnäh' ju'hmëe- kin- kih' lä-jëe- dsa-.

¹⁶Lä-jëe- hi- lä-dsoo' dsë' hi- ga-heeyh- saay' jmi-, hi- he' ba-lää'. Pero hi- sa- lä-dsoo' dsë' kin-, hi- he' jäh' kyaah' dso-jwii'.

¹⁷Hi- jmee' dsoo' dsë' kin-, cha-miih- he- juh-gaa- jmeey'. Kyaah' hih- kin- hwëy' hi-sa-llu' kih' dsa-, hlëy- ma'lih' koh' jyoh' juu'.

¹⁸Cher-mah' he- ga-jmee' miih- kiyh', sa- cha- he- le' kiyh' ni- miih-, hi- cher-mah' ga-heeh- dsih' venen, sa- hnoo' dsoo' kiyh'. Hi- mi-hläy- dsa-dsaah', wa-ra- ga-kyey- gooy- në- kiyh'.

Ngaah' Jesús gyuu' (Lc. 24:50-53)

¹⁹Ma-ngëe- ma-hlëh- Jesús lä-ja- kyaah' discipulo kyaay', ja-ga-ngaayh' ta- gyuuh-, ga-gyay- jwoo' ra-llu' kih' Dio.

²⁰Ja-ga- ga-naä' discipulo lä-kaa- lä-juh' kyaah' be' kih' Dio na-kay- ju'hmëe' kih' dsa-. Hi- ga-mi-jnä- Dio la' dsoo' juu' he- kyey-, kyaah' lä-jë- he- juh-gaa- he- ga-jmeey'. Wa-la-lä-ja-.

San Lucas Ju'hmëe' kih' Jesús he' ga'sii' Luca

1 Jwëë' dsa- ga'taah' ga'sii' lä'jê- ha- lä- ga'la' jee' kyaä' jnääh' llo'joo'.

2 Ga'siiy' ja' ba' lä'koo- la' juu' he- ga'ngëë' lä'jêë' hi- ga'jêë' ha- lä- ga'la' lä' ma'to'në'. Dsa-hi- ga'jêë' he' ga'ngëëy' juu' kyaä' jnääh' jêeh' ma' na'hñaay' ba' mah' kway' juu' ja'.

3 Jnä' ka' läh' ga'koon' kwaat' kwee- lä'jê- ha- lä' ga'la' lä' ma'to'në', he' ja' laan' llu' siin' kwee- lä' ngoo' juu' la' kyah' hne- dsa-jøøh' kyaan' Teófilo.

4 Wa'ra' ga'heh' juu' la- lä'ñeh' kwee-, la' dsoo' lä'jê- he- ma'hlêeh' dsa' hne'.

Ga'jmeeh' ángel juu' he' lä'chaa' Jwaa'

5 Lä' ma' laä' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa' jaä' jmi-dsa- hi- ma' chee' Zacaría. Hi' he' ma' na'jnää' koo- nää' jmi-dsa- hi- ma'tëëyh' Abía. Hi' mëy' Elizabet ma' laä' sa'ju- kih' Aarón ka' läh'.

6 Zacaría kyaah' Elizabet ma' laä' lluu' cha'në' Dio. Ma' mi'tey' ba' lä'jê- mada' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni' miih' sa' cha- he- ma' dsa' hlääyh'.

7 Pero sa' ma' chaa- ni- jaä- chih- kyaay'. Sa' ma' kaa' Elizabet gyuu-, hi' kwee- ba' ma'gyuh' lä'uu'.

8 Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah' Zacaría jmeë' ta'he' neh' gwah'. Koo' jmi' kih' jee' lä'jê- ga'têë' Zacaría he- jmeë' ta'he' kih' Dio.

9 Jêeh', ga'kooyh' suert lä'koo- ma' tëëy' jmeey'. Zacaría ba' ga'têë' suert ja-, he- dsa'jey' wa'chu- neh' gwah' juuh' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

10 Ta'ko' jiih' ma' cheh' Zacaría jê- wa'chu- ja-, ka'hne' ba' ma' tääh' lä'jêë- dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngüy' kiyh' kih' Dio.

11 Lä' chah' ja- ga'lä'jnää' jaä- ángel kyaä' Dsa-jøøh' jnän' cha'në' Zacaría. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra'lluu' kih' na'hyooy' jee' ma' jê- jmi-dsa- wa'chu'.

12 Peer' ga'heë' dsë' Zacaría ma' ga'jêëy'. Ga'jwaayh' jwëte.

13 He' ja- ga'jäh' ángel siyh':

-Ta' wa' gah' Zacaría, jêeh' ma'nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa'më' kyaah' lä'chaa- jaä- gyuu- ñuuh- mah' mi'cheeh' hmih' Jwaa'.

14 Ha- koh' sa- lä'chaa- llu'. Hi' lä'ja- jwëë' dsa- lä'chaa- llu' wa'ra- ga'lä'chaa'.

15 Jêeh', leey' jøøh' cha'në' Dio. Sa' le' hyh' vin ni' he- ga'jyoh' jmi- llii'. Hi' tëëy' jmi-llë' Na'jngü' kih' Dio jää' ja' ga' lä'chaa'.

16 Jmeey' dsa-jeeh' jwëë' dsa- Israel kyaah' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' Dio kyaay'.

17 Hi- he' dsoo' ta' cha'në' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Tëëy' ja' ba' jmi-llë' hi- ja' ba' be' he- ma' kye' Elía mah' hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä'jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma'kaah' kyaah' joo'. Hi' lä'ja- lä' sii' huusdsë- kih' hi- chaa- mah' kay' koo- nëë' ba' huusdsë- lä'koo- la' kih' hi- lluu'. Lä'jwë' ja-, mi'lluuy' lä'jêë- dsa-gooy' mah' heeyh' Dsa-jøøh' jnän'-ga'jäh' ángel.

18 He' ja- ga'jäh' Zacaría siih' ángel:

-¿Ha- lä'ja- jmeen' dsoo' he- la'? Jêeh', ma'gyuh' ba' jnä' hi- lä'ja- ka'läh' dsa-më' kyaan'.

19 Mah' ga'jäh' ángel siiyh':

-Jnä' he' Gabriel, hi- na'hñaä' cheh' cha'në' Dio. Ma' cheey' jnä' he- ma'ya'kan' ju'hmëe' la' kyah'.

20 Na'ta' cha'në' leeh' jaä- hi- koo'. Mo'so' le' hlëeh' lä'jiih' lä'te' juu' la-, kih' he- sa- ma'jmeeh' dsoo' juu' he- ma'jwëehn' hne'. Juu' la- lä'te' wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih' -ga'jäh' ángel he'.

21 Dsa- hi- ma' tääh' jaä- Zacaría ta' ka'hne', ma' dsaä- dsëy'. He-la' ngoo' ga'lä'hëë' Zacaría neh' gwah' ma' laay'.

22 Lä'koo' ma' ya'hëëy' mo'so' ga'la' ma' hlëëyh' kyaah' dsa-. Ga'lä'liih' dsa-, he- ga'jêë' Zacaría miih' he- ga'mi'jnää' Dio kiyh' neh' gwah'. Hi' ga'løoy' jmeey' lii' kyaah' gooy' ba'. Lä' ga'jäy' ja' ba' kaa'y'.

23 Ma'la- ma-dsëë' jmi' he- ma' jmeey' ta'he' neh' gwah' ja-, ngaayh' cha'neh' kiyh'.

24 Miih- jmi' ja'ba', ma' ga'hlääh- Elizabet mëy'. Mah' ga'jäy' cha'neh' hñaä' sih-, ma' jmeey' huusdsë'.

25 "He- ba' che- llu' dsë' Dio he- ga'jmeey' lä'la' kin' mah' mo'so- mi' kwah' dsa' jnä'."

Ga'jmeeh' ángel juu' he' lä'chaa' Jesús

26 Ma' ga'hya- jñee' sih-, ga'cheë' Dio ángel Gabriel he' ta' jee' jwi- Nazaret he- noø' hwa' Galilea.

27 Ga'cheey' kih' jaä- chih-më' hi- sa- ga' ma-jêë- dsa-ñuuh-. Hi- he' ma' chee- María. Ma' laay' hmooh' kyaah' José, jaä- dsa-ñuuh- hi- ma' laä' sa'ju- kih' David.

28 Ma' ga'he' ángel jee' ma' gyay' ja-, ga'jäyh'.

-Jmeen' Dio kyah', hne- hi- na'jää- kyaä' Dio. Dio kyaah' hne- hi- na'jää- jee' kih' lä'jêë- dsa-më'.

29 Pero ma' ga'nuu' María he- ga'hlëeh' ángel he', ga'heë' ba' dsëy'. Ma' jmeey' huusdsë-, hee- na' hnøø'jäh- he- ma'hlëeh' ángel lä'na'.

30 He' ja- ga'jäh' ángel siiyh':

-Ta' wa' gah', María. Ma'hñah- koo- he- llu' he- ma' kwa' Dio.

31 Na' kaah' jaa' gyuu' nuuh' hi' la' chaa' kyah' hi' mi'cheeh' Jesus.

32 Hi' he' lee' jøøh'. Jäh' dsa' kiyh', laay' Joø' hi' gya' gyuuh' jmi' gyuu'. Hi' Dio laay' he' lee' rey' laa' David dsa' ma' gyuh' kyaay'.

33 Hñii' bih' gyay' jmeey' hih' tää' kih' lä' jëë' dsa' Israel. Sa' llaa' jih'koh' he' jmeey' hih' -ga' jah' ángel.

34 Ja' ga' jah' María siih' ángel he':
-¿Ha' lä' le' he' la', jëëh' sa' ga' ma' jëën' dsa' nuuh'?

35 Mah' ga' jeeh' ángel juu' kiyh':
-Jmi' lle' Na' jngii' já' né' kyah'. Hi' lä' ja' be' kih' hi' gya' gyuuh', já' né' kyah' mah' lää' hne' kyaah' hih' kiyh'. He' ja' ba' na', gyuu' hi' lä' chaa' kyah' lee' na' jngéë' go' te' hi' tëëh' dsih' Joø' Dio.

36 Lä' ja' ka' läh' Elizabet hi' te' ju' kyah' kyaah', ga' hlääyh', ma' ke' ma' gyuyh'. Hi' ma' jah' dsa' kih' hi' sa' kaa' gyuu', ma' hya' jñee' sih' dsaa'yh'.

37 Jëëh', ni' koo' sa' cha' he' jwëëh' kih' Dio -ga' jah' ángel.

38 He' ja' ga' jah' María:
-Hi' jnä' la' hi' nuuh' kih' Dsa' jøøh' jnän'. Wa' jmeey' kin' lä' koo' ma' jah' na'.
Ja' ga' ngaah' ángel kih'.

Nëe' María na' jëëy' Elizabet

39 Jmi' ja', ga' he' María jwë' ngoo' ko' chih' ta' koo' jee' jwi' he' hla' jee' moh' he' na' hee' hwa' Judea.

40 Ma' ga' looy', ga' hey' cha'neh' kih' Zacaria mah' ga' jmeey' Dio kih' Elizabet.

41 Lä' koo' ma' ga' nuu' Elizabethe' ga' jmeey' María Dio kih', koo' ba' ga' jeh' gyuu'. Lä' चाह' ja', ja' jmi' lle' Na' jngii' né' kih' Elizabet.

42 Mah' ga' hlëëyh' ki' gaa', ga' jäh':
-Na' jää' laa' hne' jee' kih' lä' jëë' dsa' më'. Hi' na' jää' laa' gyuu' hi' kyaah'.

43 ¿Hi' laa' jnä' mah' ja' choo' Dsa' jøøh' kyaan' ya' jëë' jnä'?

44 Jëëh', lä' चाह' ba' ma' ga' nuun' ma' jmeeh' Dio kin', ma' jeh' gyuu' kyaan' hi' kyaan' la', kih' he' chaay' llu'.

45 Llu' la' kyah' hne', jëëh' ga' jmeeh' dsoo' lä' te' lä' koo' ga' jah' Dio jmeey' kyaah' hne'.

Ga' hä' María kway' ti'hmaah' kih' Dio

46 Mah' ga' jah' María:
Lä' kaa' tuh' dsën' jmeen' juuh' kih' Dsa' jøøh' kyaan'.

47 Peer' chaan' llu' kyaah' Dio hi' lää' jnä'.

48 Jëëh', ga' jëë' bih' kih' jaa' hi' hwaä' hi' mi' teh' kiyh'.

Na' ta' cha' né', lä' jëë' dsa' jah' llu' la' kin'.

49 Jëëh' cha' miuh' he' juh' gaa' ga' jmeey' kin' hi' cha' ga' lä' jë' be' kih'.

Na' jngéë' go' te' ba' laay'.

50 Lä' ñih' dsëy' kih' lä' jëë' hi' gayh', kih' hi' chaa' na', hi' lä' ja' kih' lä' jëë' hi' na' ga' ya' nää' ta' cha' né'.

51 Ga' mi' jnääy' be' he' lla' dsëë' kih' lä' jë'. Ga' jmeey' ta' koo' huü' dsë' kih' hi' jmää' hñii' kaah'.

52 Ga' hëëy' kih' hi' cha' be' kih' jmi' gyuu' la' jee' ma' tääyh' jmeey' hih'.

Høø' hi' he', ga' laay' lä' jëë' hi' hwaä' ba'.

53 Lä' jëë' hi' sa' cha' he' kuh', ga' kwëëyh' lä' jë' he' jmee' bi' kiyh'.

Kih' hi' cha' kuu' ga' hëëy' kih' ta' jmah'.

54 Ga' kway' be' kih' dsa' Israel hi' nuuh' kiyh'.

Ma' ra' he' ga' lä' ñih' dsëy',

55 lä' koo' ga' bääyh' hñiiy' kih' lä' jëë' dsa' ma' gyuh' jnän',

he' ga' løø' kih' Abraham kyaah' lä' jëë' sa' ju' kiyh' lä' jih' joh' jmi' cha', ga' jah' María.

56 Jee' ja' ga' ja' María kyaah' Elizabet koo' uu' sih'. Ja' ga' ngaayh' ta' kiyh'.

Ga' lä' chaa' Jwaa'

57 Ma' ga' dsëë' jmi' he' lä' chaa' gyuu' kyaä' Elizabet, ga' lä' chaa' jaa' gyuu' nuuh' kiyh'.

58 Lä' jëë' hi' ma' tääh' jäh' kiyh' hi' lä' kye' hi' te' ju' kyaayh' ga' nuuy' ha' lä' koh' sa' juh' gaa' he' ga' jmeey' Dio kih' Elizabet. He' ja' ga' lä' jëë' ba' dsa' he' ga' lä' chaa' llu' kyaayh'.

59 Lä' koo' ga' hya' ba' jñaa' jmi', ya' nää' dsa' mah' ga' tuy' jmi' ngo' kih' gyuu' lä' koo' tëë' jmeey' dsa' judiu' kih' gyuu' nuuh' kyaä'. Ma' hnøø' dsa' ma' mi' cheey' Zacaria lä' chee' jmiiy'.

60 -Sa' lä' cheey' lä' na'. Jwaa' ba' lä' cheey' -ga' jah' chooy'.

61 Mah' ga' jah' dsa' siyh':

-¿He' la' mi'cheeh' hñih' Jwaa'? Ni' jaa' hi' te' ju' kih' kyaayh', sa' chaa' hi' chee' lä' na'.

62 He' ja' ga' jmeey' dsa' lii' kyaah' jmiiy' ha' lä' ma' hnøøy' mi' cheey' gyuu'.

63 He' ja' ga' ngii' jmi' gyuu' koo' jwi' hma', jee' ga' siy' lä' la': "Jwaa' ba' lä' cheey'." Peer' ga' lä' dsaa' dsë' lä' jëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja'.

64 Lä' चाह' ja' ga' løø' hlëëh' Zacaria ka' läh', ga' kway' ti'hmaah' kih' Dio.

65 Lä' jëë' dsa' hi' ma' tääh' koo' kiyh' ga' lä' goo' dsë'. Hi' lä' kaa' jwi' he' tääh' jee' moh' he' na' hee' hwa' Judea, ga' lä' nuuh' ha' lä' ga' la'.

66 Ga' lä' jëë' dsa' hi' ga' nuu' juu' ja', ma' kyey' huü' dsë', ma' laay':

-¿Hi' ba' lee' gyuu' na' -? Jëëh', Dio cheh' kyaayh'.

Su' kih' Zacaria

67 Jm̄i-le' Na-jngüi' ja' nē' kih' Zacaría, he' ja' na' ga' hyoyh' juu' he' ngēēy' jnān', ga' jāyh'.

68 He' ba' che' lluu' Dsa-jøøh' jnān', hī' laa' Dio kyaa' jnāäh' dsa' Israel,

jēeh', ma' jay' mah' lääy' dsa' kyaay'.

69 Ga'kwaay' jaa' hī' cha' be' kih' mah' lääy' jne'.

Ga'hñaa'y' jaa' kih' jee' lä'jēē' sa'ju' kih' David hī' ma' jmee' ta'he' kiyh'.

70 Ga'jmeē' Dio ja' ba' lä'koh' ga'jāyh' lä' ma' to' nē' ta'la' kih' dsa' hī' na' jngēē' kyaay' hī' ga'ngēē' juu' kiyh' llo'joo'.

71 Ga'jāyh', lääy' jne' kih' lä'jēē' hī' na' høøh' jnān'.

Hī' lä' ja' lääy' jne' kih' lä'jēē' hī' sa' hnää' jne'.

72 Lä'ñih' dsēy' kih' dsa' ma' gyuh' jnān' hī' ma' chaa' llo'joo'.

Ma'ra' he' mi'te' bih' hmooh' na' jngüi' he' ga'jmeey' ja'.

73 Mi'tey' hmooh' he' ga'täay' hñiyy' jmeey' kyaah' Abraham dsa' ma' gyuh' jnān' mah' leē' jne' kwaat' kih' Dio.

74 Hī' he' lää' jne' kih' lä'jēē' hī' na' høøh' jnān',

mah' sa' hii' goo' jnān' ni' miuh' jee' hnäähn' Dio.

75 Lä'ja' dsa'tooh' jne' na' jngēēn' hī' lluu' jne' cha'nēy' lä'jiih' jmi' chaa' jne'.

76 Hne' gyuh' kyaan', lloo' koo' jmi' jāh' dsa' kyah' laah' jaa' hī' ngēē' juu' kih' Dio.

Jēeh', hne' goh' ta' cha'nē' kih' Dsa-jøøh' jnān' mah' mi'lluuh' jwē' kiyh'.

77 Lä'ja' lä'ñe' dsa'gooh' ha' lä' jee' hii' lääy' kih' dso'kye',

jēeh' Dio koo' dsē' kiyh'.

78 Jēeh', lä'jnā' ba' he' lä'ñih' dsē' Dio kyaah' jne'.

He' jmeey' jee' jnān', la' lä'koh' jmēē' kih' hyoo' he' choo' nē' jnān' lä' ga'tē' gyuh'.

79 Choo'y' wa'je' kih' hī' tääh' jee' na' hoo' jee' hii' goo' juuy'.

Lä'ja' mi'jnāy' ha' lä' jee' hii' ti' jnān', ga'jāh' Zacaría.

80 Ga'løø' dsa' kwaä' gyuh', lä'ja' ka'läh' hu' dsē' llu' kiyh' ma' dsa' kwaä' kyaayh'. Ma' ga'kwaay', ngooy' ta' hwa' ki', jee' sa' kwa' ni' miuh', lä'jiih' ga'lloo' jmi' he' ga'mi'jnāy' hñiyy' kih' dsa' Israel.

2

*Ga'lä'chaa' Jesús
(Mt. 1:18-25)*

1 Ji'ñe' ja', ga'jmeē' Augusto rey to'nē' mada' lla'llēē' lä'jēē' dsa' je', lä'kaa' jee' ma' jmeey' hih'.

2 He' ja' la' to'nē' je' he' ga'chooyh' kih' dsa', lä'koo' ma' laa' Cirenio lle'moh' hwa' Siria.

3 He' ja' ga'lä'jēē' ba' dsa' ga'näay' ta' jwi' jee' tēēy' lla'llēey' je'.

4 He' ja' ya'hēē' José jee' jwi' Nazaret he' nøø' hwa' Galilea ngooy' ta' hwa' Judea jee' jwi' kih' David he' cheē' Belén. Jēeh', José ma' laa' sa'ju' kih' David.

5 Nēey' ga'lla'llēey' hñiyy' je' ko'joh' kyaah' María hī' kyaah' ma' laay' hmooh' jēey' gooy'. Hi' María he' ma' kyaay' gyuh'.

6 Ta'ko' jiih' ma' täayh' jee' jwi' ja', ga'dsēē' jmi' lä'chaa' gyuh' kyaä' María.

7 Jee' jwi' ja' ga'lä'chaa' gyuh' ñuuh' to'nē' kyaay'. Mah' ga'bäayh' gyuh' wa'siuh'. Ga'kyaay' neh' na'moo' jee' ma' kuh' jāh', kih' he' sa' ma' joo' cha'neh' jee' tääh' dsa'.

Ga'lä'jnää' angele kih' dsa' hī' ma' hää' jah'

8 Koo' jee' jwi' ja', ma' tääh' dsa' hī' ma' hää' jah' kyaä' ta'la' hwē'.

9 Ni' sa' ga'lä'liuh' gyih', ga'lä'jnää' kiyh' jaa' ängel kyaä' Dsa-jøøh' jnān'. Ga'lä'jnää' jēē' ñih' wa'je' kih' Dio lä'ku' lä'jii' kiyh'. Peer' ga'jwaah' dsa' he'.

10 Pero ängel ga'jāh' siyh'.

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jēeh', ma' jan' kyen' juu' he' jmeē' jēē' jwēte' dsē' lä'jēē' dsa'.

11 Na' ma'lä'chaa' kyah' hnäh' jee' jwi' kih' David jaa' hī' lää' hnäh'. Hī' he' he' Cristo, Dsa-jøøh' jnān'.

12 Lä'la' jmeē' lii' kyah' hnäh' kih' gyuh' he'. Na'bäayh' wa'siuh' na' kyaay' neh' na'moo' jee' kuh' jāh' —ga'jāh' ängel.

13 Lä'chah' ja' ga'lä'jnää' koo' kih' ängel he', jwēē' ga' angele hī' chaa' gyuh' hī' ma' hä' kih' Dio, ma' jāyh'.

14 He' ba' che' jøøh' gaa' Dio hī' gya' gyuh'! Wa' hii' ti' kih' dsa' jmi' gyuh' hī' jmeē' lä' hnøø' Dio.

15 Lä'koo' ma' ga'näa' lä'jēē' angele he' gyuh', dsa' hī' ma' hää' jah' kyaä' he' ga'jāyh' siyh' dsa' kyaayh'.

—Ma' jne' ja' ta' Belén, ma'jēē' jne' koo' ha' lä' ma'la', lä'koh' juu' he' ma'ñuuh' jne' kih' Dsa-jøøh' jnān'.

16 He' ja' ga'näay' ko'chih', ga'jnäayh' María kyaah' José. Jee' ja' ga'jēēy' na' kyaä' gyuh' neh' na'moo' jee' ma' kuh' jāh'.

17 Lä'koo' ma' ga'jēēy' gyuh', ga'taayh' jmeeyh' juu' ha' lä' ga'jāh' ängel kih' gyuh'.

18 Peer' ga'lä'dsaa' dsē' lä'jēē' dsa' hī' ga'nuu' juu' kih' hī' ma' hää' jah' kyaä' he'.

19 Pero María ngooy' ba' dsooh' dsēy' hī' kyey' hu' dsē' kih' lä'jēē' he' ga'nuuy' ja'.

20 Dsa' hī' ma' hää' jah' he' ga'näay' jmeey' juuh' kih' Dio, hī' ma'lä'häy' kiyh', kih' lä'jēē' he' ga'nuuy' hī' lä'jēē' he' ga'jēēy'.

Jëéh', ma'ra' he' ga'la' ba' lä'koo' te' he' ga'jäh' ängel süyh'.

Ga'jääy' Jesús jee' ma' chih' gwah' juuh'

21 Ma' ga'të' jñaa' jmiü', ga'tuy' jmi'ngo' kih' gyuu' mah' ga'mi'cheey' Jesús, ja'ba' jmiü' he' ga'jäh' ängel lä'cheey', jää' ja' ga'lä'dsaah' María.

22 Ma' ga'dsëë' jmiü' he' ga'mi'lluy' cho'jmiü' hñiü' lä'hih' kih' ley kih' Moisé, ga'jääy' gyuu' ta' Jerusalén mah' taayh' goo' Dio.

23 (Ga'jmeey' lä'ja', jëéh' në' ley kih' Dsa'jòøh' jnän' jäh' lä'la': "Lä'jëë' gyuu' ñuuh' hi' to'në' la' kwaat' laa' kyaa' Dio ba'.")

24 He'ja' na'näay' na'jmeey' lä'koo' lle' ley kih' Dio he' jäh': kwaah' koo' gyaah' cha'bë' o koo' gyaah' cha'juu'.

25 Ji'ñe' ja', ma' gya'jwü' Jerusalén jaa' dsa' hi' ma'chee' Simeón. Dsa' he' ma'laa' jaa' hi' lluy', ma' hnaayh' Dio, ma'kyey' o'jòh' dsë' loo' koo' jmiü' lää' dsa' Israel. Hi' ma'kyaayh' Jmi'llë' Na'jngü'.

26 Jmi'llë' Na'jngü' ga'mi'jnää' kiyh' he' sa' juuy' ta'ko'jñiü' sa' ma'jëëy' hi' na'hñaa' kyaa' Dio.

27 Ga'jòø' Jmi'llë' Na'jngü' kih' Simeón he' ngoo'y' ta' jee' chih' gwah'. Ja'ba' hor' ja' ga'lloo' cho'jmiü' Jesús na'jääy' gyuu' kyaay' gwah' mah' le' kiyh' lä'koo' tëtë' dsa' jmeë' lä'koo' jäh' ley.

28 Jee' ja' ga'ëe' Simeón he' gyuu', mah' ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'jäyh'.

29 Dsa'jòøh' kyaan', na' ma'dsëë' jmiü' ki' jnä' hi' jmeë' ta'he' kyah' ya'hëën' jmi'gyuu' la', lä'koo' ga'chiüh' jnä'.

30 Jëéh', ma'tëën' ma'jëën' hi' ma'cheeh' mah' lääy' dsa'.

31 Hi' he' ga'mi'lluyh' to'lo' në' ga'lä'jëë' dsa' hi' chaa' hwa'la'.

32 Laay'lä'koo' wa'je' he' lä'jnäv' kih' hi' sa' laa' judiu.

Hi' kih' wa'je' ja' jä'jòøh' dsa' Israel hi' laa' kyaah', ga'jäh' Simeón.

33 Peer' ga'lä'dsaa' dsë' José kyaah' María ma' ga'nuuy' lä'jë' he' ma'hleëh' Simeón kih' gyuu'.

34 Mah' ga'mi'jää' Simeón cho'jmiü' gyuu', ga'jäyh' süyh' María:

—Jëë' da', gyuu' la' ma'na'hñaa' jmeey' tëtë' jwëë' dsa' Israel, hi' lä'ja' jmeey' dsa'jëeh' jwëë' ka'läh'. Ma'na'hñaa'y' jmeey' lii' laay' kyaah' Dio, pero sa' lä'hñää' dsih'.

35 Hi' kyah' le' lä'koh' he' dsa'hiih' ñe' tuuh' neh' tuh'hoh'. Hi' mi'jnääy' ha' lä' la' huudse' kih'jwëë' dsa' —ga'jäh' Simeón.

36 Ja'ba' jee' ja' ma'hää' ka'läh' jaa' dsa'më' hi' ma'chee' Ana'jo'miü' Fanuel. Dsa'më' he' ma'ngëë' juu' kih' Dio. Ma'laay' sa'ju' kih' Aser'joø' Jacob. Ma'gyüh'

jwërte dsa'më' he'. Gyii'ji'ñe' ba' ga'gyay' kyaah' dsa'ñuuh' kyaay'.

37 Ma'hya' to'lo'gya' na'dsë' gyii'gya' kyë' ji'ñe' he' ga'jäy' hnëëy'. Sa' ma' dsa'hlääy' ma'dsooy' jee' chih' gwah', lä'jmiü' lä'hwë' ma'hnaayh' Dio. Joh'jiüh' sa' ga'tuy' kuh'hüyh' ma'chuuy' kyaah' Dio.

38 Ja'ba' hor' ja' ja' dsa'më' he' chuh' kih' cho'jmiü' gyuu', mah' ga'løoy' kway' ti'hmaah' kih' Dio. Hi' ma'hleëyh' kih' gyuu' Jesús, cha'në' lä'jëë' hi' ma'tääh'jòø' lih' ba'lää' Dio dsa' hi' chaa' Jerusalén.

39 Ma'la' ma'mi'teh' cho'jmiü' gyuu' lä'koh' lle' ley kih' Dio, ga'näay' ta'jwü' Nazaret he' noø' hwa'Galilea.

40 Koo' jmiü' koo' jmiü' ma' dsa'kwaä' gyuu', hi' cha'ga'miüh' be' ma'dsa'lä'cha'kiyh', hi' lä'ja' huudse' llu' kiyh' ma'dsa'kwaä' kyaayh'. Ha'koh' sa' ga'mi'jää' Dio gyuu' kyaä'.

Lä' mäh' Jesús ga'jä' jee' kih' ta'jwoh' kyaä' ley

41 Ga'lä'jë' ji'ñe' ba' ma'dsoo' cho'jmiü' Jesús ta' Jerusalén ma'të' jmiü' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh'.

42 Ma' ga'hya' Jesús gya'to' ji'ñe', ga'näay'ka'läh' jmiü' lä'koo' tëtë' dsa'jmeë'.

43 Ma'la' ma'goh' jmiü' ga'nää' cho'jmiüy' ta' kih', ni' sa' liih' gyih' ga'jä' Jesús jwü' Jerusalén.

44 Ma'jmeey' huudse', hää' Jesús jee' kih' dsa' hi' ga'nää' cha'jwë' ja'. Lä'taa' jmiü' ga'taayh' jwë', ja'ga' ga'hnaayh' jee' kih' dsa' hi' chaa' kyaay', hi' lä'ja' jee' kih' dsa' hi' kyuy' ka'läh'.

45 Ma' sa' ga'jnääyh', ga'kéyh' ka'läh' ta' Jerusalén na'hñääyh'.

46 Ga'të' hnë' jmiü', ja'ga' ga'jnääyh' Jesús jee' chih' gwah' na'gyay' jee' kih' ta'jwoh' kyaä' ley, ma'nuuy' ha'lä' hlëëh' dsa' he' hi' Jesús ma'ngü' juu'kiyh' ka'läh'.

47 Lä'jëë' hi' ma'tääh' nuu' kiyh' ma'dsaa' dsëy' ha'koo' sa' ma'kyuuh' Jesús hi'lä'ja' kih' juu' he' ma'jeyyh' ja'.

48 Ma'ga'jëë' cho'jmiüy', ga'lä'dsaa' dsëy', mah' ga'jäh' María süyh':

—Gyuu' kyaan', ¿he'la' ma'jmeeh' lä'na' kyaä' jnääh'? Ha'koh' sa' lle' dsën' kyaah' Tää' kyaah' jee' ga'noø' jnääh' hnääh' jnääh' hne'.

49 He'ja' ga'jëeh' Jesús juu'kiyh': —¿He'la' ga'nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Ché' sa' ñe'h' hnäh' he' ga'tëën' m'ten' kin' kyaah' Tää' kyaan'?

50 Pero sa' ga'längëë' cho'jmiüy' he' ga'hleëyh' lä'ja'.

51 Ja'ga' ya'hëy' mah' ga'näay' ko'jòh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja' ga'mi'tey' ga'lä'jë' ba' he' ma'jäh' cho'jmiüy'. Hi' María ngoo' ba'dsooh' dsëy' lä'jë' juu' he' ga'nuuy'.

52 Hi⁺ Jesús koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ dsa⁻ lä⁻ jøøh⁺ gyih⁺. Lä⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ dsa⁻ lä⁻ kyuyh⁺ koo⁻ hä⁻ koo⁻ hä⁻. Ma⁺ tih⁻ dsē⁺ Dio lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺, hi⁻ lä⁻ kye⁻ dsa⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁺ tih⁻ dsē⁺.

3

Ga⁻løø⁺ Jwaa⁻ kwa⁻ juu⁺
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ma⁺ hya⁻ gya⁻ hña⁻ jī⁻ nē⁻ laa⁺ Tiberio rey to⁻ nē⁻. Jī⁻ nē⁻ ja⁻ ma⁺ laa⁺ Poncio Pilato lle⁻ moh⁺ hwa⁺ Judea. Herode ma⁺ laa⁺ ta⁺ hwa⁺ Galilea, Felipe øøyh⁺ ma⁺ laa⁺ ta⁺ hwa⁺ Iturea kyaah⁺ hwa⁺ Traconite. Lisania ma⁺ laa⁺ ta⁺ hwa⁺ Abilinia.

2 Ja⁻ ba⁻ jī⁻ nē⁻ ja⁻, Anä⁺ kyaah⁺ Caifa ma⁺ laa⁺ jmi⁻ dsa⁻ kqaah⁺. Lä⁻ ma⁺ ja⁻ ga⁻ hlēeh⁺ Dio kyaah⁺ Jwaa⁻ joo⁺ Zacaria lä⁻ koo⁻ ma⁺ gayy⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻.

3 He⁻ ja⁻ ma⁺ dsooy⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻ hoo⁺ jmi⁻ Jordán ma⁺ dsa⁻ kway⁻ juu⁺ he⁻ saa⁻ dsa⁻ jmi⁻ hi⁻ ga⁻ hlēēyh⁺ dsa⁻ mah⁺ wa⁺ dsa⁻ jēeyh⁺ kyaah⁺ Dio mah⁺ koo⁻ Dio dsē⁺ kih⁺ dso⁻ kye⁻ kiyh⁺.

4 Lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻ hlēeh⁺ Isaia hi⁻ ga⁻ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻ joo⁻, ga⁻ jāyh⁺:

Kii⁺ nuuh⁺ koo⁻ lle⁻ he⁻ hlēeh⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻:

“Mi⁻ llu⁻ hnäh⁺ jwē⁻ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, mi⁻ lluu⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ mah⁺ heh⁺ hnih⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jāy⁻.”

5 Lä⁻ kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻ gwaa⁻ hnøø⁺ kah⁺ gwaah⁺,

hnøø⁺ lii⁻ koo⁻ mēē⁻ moh⁺ jee⁻ la⁻ cha⁻ sii⁻. Jwē⁻ jla⁻ gyeh⁺ hnøø⁺ lii⁻ ko⁻ dsoo⁻.

6 Ma⁺ ja⁻ ga⁻ jēē⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻, ha⁻ lä⁻ lää⁻ Dio jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ hi⁻ ja⁻, ga⁻ jāh⁺ Isaia.

7 He⁻ ja⁻ lä⁻ la⁻ ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁻ siih⁺ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ nää⁻ ma⁺ saa⁻ jmi⁻:

—Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻ koh⁺ miih⁺ hi⁻ kyuy⁺. ¿Hii⁻ ma⁻ siih⁻ hnäh⁺ he⁻ lääh⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ kih⁺ he⁻ wi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jā⁻?

8 To⁻ nē⁻ da⁻ mi⁻ jnää⁻ hnäh⁺ he⁻ ma⁻ tuh⁺ hnäh⁺ jwē⁻ hliih⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁻ jmah⁺ ba⁻, ja⁻ ga⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jēeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio. Mo⁻ to⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huud⁻ dsē⁻ lääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ llu⁻ he⁻ jwahn⁺ hnäh⁺: “Abraham ba⁺ laa⁺ tää⁺ jnän⁺.” Jēēh⁺ jnä⁺ jwahn⁺, lih⁻ ba⁻ Dio jmee⁻ hwēē⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Abraham lä⁻ kye⁻ kih⁺ ku⁻ la⁻.

9 Hee⁻ nē⁻ läh⁻ ma⁻ kye⁻ ma⁻ na⁻ llu⁻ huu⁺ hma⁻. Lä⁻ jē⁻ chaah⁺ hma⁻ he⁻ sa⁻ llu⁻ mi⁻ kih⁺, he⁻ ja⁻ dsa⁻ tu⁻ mah⁺ dsoo⁺ cha⁻ je⁻ — ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁻.

10 Lä⁻ jēē⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ ngii⁻ juu⁺ kiyh⁺, ma⁺ jāyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ja⁻?

11 Mah⁺ ga⁻ jēeyh⁺ kih⁺ dsa⁻, ga⁻ siiyh⁺: —Hnäh⁺ hi⁻ cha⁻ to⁻ lēē⁻ hmiih⁺ kih⁺, kwēeh⁺ koo⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ kih⁺. Hi⁻ hnäh⁺ hi⁻

kuh⁻ hih⁻ llu⁺, kwēeh⁺ miih⁻ hi⁻ jmee⁻ bi⁺ kih⁺.

12 Hi⁻ na⁻ nää⁻ ka⁻ läh⁻ hi⁻ koo⁻ ku⁻ sih⁻ mah⁺ saay⁺ jmi⁻. Mah⁺ ga⁻ siiyh⁺ Jwaa⁻:

—Ta⁻ jwoh⁺, hi⁻ jnääh⁺, ¿ha⁻ lä⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ka⁻ läh⁻?

13 Mah⁺ ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁻ siiyh⁺: —Lä⁻ koo⁻ te⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁻ koo⁻ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻.

14 Hløø⁺ ka⁻ läh⁻ ga⁻ ngii⁻ juu⁺ kiyh⁺: —¿Ha⁻ ga⁻ jnääh⁺ na⁻, ha⁻ lä⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ja⁻?

Mah⁺ ga⁻ jāyh⁺: —Ta⁻ jøøh⁺ ni⁻ dsa⁻ mah⁺ jñuuh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺, ni⁻ ta⁻ hnēē⁻ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ää⁻ dsoo⁻ kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Heh⁺ ba⁻ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ lēh⁺ hnäh⁺.

15 Peer⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ judiu⁺ ma⁺ hnøø⁺ wa⁺ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ ma⁻ lloo⁻ ba⁻ jmi⁻ he⁻ lääy⁻, he⁻ ja⁻ ma⁺ jmeey⁺ huud⁻ dsē⁻ che⁻ he⁻ ba⁻ Jwaa⁻ na⁻ hi⁻ laa⁺ Cristo hi⁻ na⁻ hñaah⁺ kyaah⁺ Dio.

16 Ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁻ ga⁻ siih⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻: —Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺, jnä⁺ chaan⁺ dsa⁻ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁻. Pero jā⁻ jaa⁻ hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁻ jnä⁻. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ tē⁻ dsēēn⁻ chiihn⁺ mah⁺ llen⁺ loo⁻ he⁻ hä⁻ tiiy⁻. Hi⁻ he⁻ chaa⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, hi⁻ kyaah⁺ je⁻ ka⁻ läh⁻.

17 Hii⁻ cheh⁺ mi⁻ llu⁻ mi⁻ trigo, ma⁻ chooyh⁻ he⁻ kyaah⁺ jwäy⁻. Ma⁻ la⁻ ma⁻ koooy⁻ mi⁻ trigo kiyh⁺, llay⁻ llu⁻, ja⁻ ga⁻ jēy⁻ wa⁻ hløø⁻ kih⁺ kyaah⁺ je⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ huu⁺ jih⁺ koh⁺.

18 Hi⁻ ga⁻ hlēēyh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻ hmēē⁻ he⁻ ma⁻ kway⁻.

19 Hi⁻ ga⁻ juyyh⁺ kih⁺ Herode hi⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ kyaayh⁺ Herodia mē⁻ Felipe, he⁻ ba⁻ dsa⁻ nuuh⁻ øøyh⁺. Hi⁻ ga⁻ juyyh⁺ kih⁺ Herode, kih⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺.

20 Hi⁻ kēē⁻ ga⁻ ga⁻ bääh⁻ Herode jyoh⁺ dsoo⁻, heh⁺ he⁻ ga⁻ taayh⁺ Jwaa⁻ neh⁻ nē⁻.

Ga⁻ saa⁻ Jesús jmi⁻
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Koo⁻ jmi⁻ lä⁻ ma⁺ cheh⁺ Jwaa⁻ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻, Jesús ka⁻ läh⁻ ga⁻ saa⁻ jmi⁻. Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ ngii⁻ Jesús kiyh⁺ kih⁺ Dio ga⁻ na⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺.

22 Hi⁻ ga⁻ jyoo⁻ nē⁻ kiyh⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, ga⁻ lä⁻ jnäy⁻, laay⁻ lä⁻ koh⁺ jaa⁻ juu⁻. Lä⁻ चाह⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ nuuh⁻ koo⁻ juu⁺ he⁻ ja⁻ gyuu⁺ he⁻ ma⁺ jāh⁺:

—Hne⁻ laah⁺ gyuu⁺ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁻. Peer⁺ chaan⁺ llu⁻ kyaah⁺ hne⁻.

Jee⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah⁺ Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Ma⁺ hää⁺ Jesús koo⁻ gyi⁻ gya⁻ jī⁻ nē⁻ ma⁺ ga⁻ løøy⁺ kway⁻ juu⁺. Ma⁺ jmää⁺ dsih⁺ laay⁺ joo⁺ José. José he⁻ ma⁺ laa⁺ joo⁺ Elí.

²⁴ Elí he' ma' laa' joo' Matat. Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Jana. Jana he' ma' laa' joo' José.

²⁵ José he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Amó. Amó he' ma' laa' joo' Nahum. Nahum he' ma' laa' joo' Esli. Esli he' ma' laa' joo' Nagai.

²⁶ Nagai he' ma' laa' joo' Maat. Maat he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Semei. Semei he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Judá.

²⁷ Judá he' ma' laa' joo' Joana. Joana he' ma' laa' joo' Resa. Resa he' ma' laa' joo' Zorobabel. Zorobabel he' ma' laa' joo' Salatiel. Salatiel he' ma' laa' joo' Neri.

²⁸ Neri he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Adi. Adi he' ma' laa' joo' Cosam. Cosam he' ma' laa' joo' Elmodam. Elmodam he' ma' laa' joo' Er.

²⁹ Er he' ma' laa' joo' Josué. Josué he' ma' laa' joo' Eliezer. Eliezer he' ma' laa' joo' Jorim. Jorim he' ma' laa' joo' Matat.

³⁰ Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Simeón. Simeón he' ma' laa' joo' Judá. Judá he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Jonán. Jonán he' ma' laa' joo' Eliaquim.

³¹ Eliaquim he' ma' laa' joo' Melea. Melea he' ma' laa' joo' Mainán. Mainán he' ma' laa' joo' Matata. Matata he' ma' laa' joo' Natán.

³² Natán he' ma' laa' joo' David. David he' ma' laa' joo' Isai. Isai he' ma' laa' joo' Obed. Obed he' ma' laa' joo' Booz. Booz he' ma' laa' joo' Salmón. Salmón he' ma' laa' joo' Naasón.

³³ Naasón he' ma' laa' joo' Aminadab. Aminadab he' ma' laa' joo' Aram. Aram he' ma' laa' joo' Esrom. Esrom he' ma' laa' joo' Fare. Fare he' ma' laa' joo' Judá.

³⁴ Judá he' ma' laa' joo' Jacob. Jacob he' ma' laa' joo' Isaac. Isaac he' ma' laa' joo' Abraham. Abraham he' ma' laa' joo' Taré. Taré he' ma' laa' joo' Nacor.

³⁵ Nacor he' ma' laa' joo' Serug. Serug he' ma' laa' joo' Ragau. Ragau he' ma' laa' joo' Peleg. Peleg he' ma' laa' joo' Heber. Heber he' ma' laa' joo' Sala.

³⁶ Sala he' ma' laa' joo' Cainán. Cainán he' ma' laa' joo' Arfaxad. Arfaxad he' ma' laa' joo' Sem. Sem he' ma' laa' joo' Noé. Noé he' ma' laa' joo' Lamec.

³⁷ Lamec he' ma' laa' joo' Matusalén. Matusalén he' ma' laa' joo' Enoc. Enoc he' ma' laa' joo' Jared. Jared he' ma' laa' joo' Mahalaleel. Mahalaleel he' ma' laa' joo' Cainán.

³⁸ Cainán he' ma' laa' joo' Enó. Enó he' ma' laa' joo' Set. Set he' ma' laa' joo' Adán. Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

Ga'ka' hí-sa'llu' dsé' Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Cha-miñ' be' kih' Jmí-llé' Na-jngüi' ma-kye- Jesús. He-ja- ma-la- ma-saay- jmi- cha'miñ' Jordan, lá'chah' ja' ga-jøø' Jmí-llé' kiyh' ngooy' ta' jee' la' hwa' kii'.

² Jee' ja' ga-jäy' to'loo' jmi' jee' ga'ka' hí-sa'llu' dséy'. Sa-cha- ga-kuyh- ni' miñh- ta'ko' jiih' ma' gyay' jee' ja'. Ma-ngéé' he- ja', ja' kyoyh'.

³ He-ja' ga-jäh' hí-sa'llu' siyh':
-Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmee' hih' mah' lii' he'ñiñ' kuu' la'.

⁴ Mah' ga-jëh' Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':
-Ma-na' sii' ba': "Ja' ma-la' kyaah' he- kih' hiñh- jmee' chaq- jne'. Kyaah' lá-jé- juu' kih' Dio ba' jmee' chaq- jne'."

⁵ He-ja' ga-jøø' hí-sa'llu' kiyh' lá- ga-té' koo' moh' ñii' mah' kyaah' ko' hwéé' pih' ba' ga-heeyh' lá-kaa- jee' jwi- kaah' he- cha- jmi' gyuu'.

⁶ Mah' ga-jäyh':
-Kwan' jwé' mah' jmeeh' hih' lá-kaa- jee' jwi- na', hi- kwéehn- hne- lá-jé- ga- he- la' na'hnaah' he- cha' kih'. Jééh', jná' ga' hyohn' lá-jé- he- na- hi- le' kwéehn- hí-lla- dsén'.

⁷ Lá-jé- he- na' kwéehn- hne' cher'mah' ga-juuh' jnéh' cha'nén', jmääh' jná' jøøhn'.

⁸ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':
-Gwaah' ki' jná' Tana', jééh' ma-na' sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-jøøh' hí- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaq- hñii' bih' jmeeh' ta'he'."

⁹ Ma-ngéé' he- ja', ga-jøø' hí-sa'llu' kiyh' ta' jee' chih' gwah' jwi- Jerusalén. Ma' ga-lla-naáy' jee' ja', ga-jäy' lá- ga-té' gyuuh' kih' gwah' juuh', ga-siyh':

-Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jwää- hñaa'h' lá- ga-té' hwa'.

¹⁰ Jééh' na' sii' ba' ka-läh':
Dio cheq' ángele kyaay' koo' kyah' mah' háäy' hne-.

¹¹ Lá-ja' jääy' hne- lá- háäy- gooh-, mah' sa- lla-ñu' tiñ' kyaah' kuu'.

¹² Mah' ga-jëh' Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':
-Ma-na' sii' ba' ka-läh': "Ta-ka- dsé' Dio hí- laa' Dsa-jøøh' kyaah'."

¹³ Ma-la- ma-ka' hí-sa'llu' dsé' Jesús, ga-lá-øøy' kiyh' miñ' jmi'.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ma-ngéé' he- ja', ngaah' Jesús ta' hwa' Galilea kyey- cha-miñ- be' kih' Jmí-llé' Na-jngüi'. Ma' hii' juu' kiyh' lá-kaa- jee' jwi- he- táäh' lá-ku' lá-ji' hwa' ja'.

¹⁵ Ma' mi-teéy' dsa- hí- táäh' lá-koø- lá-koø- gwah- mäh- hi' ga-lá-jéé' dsa- ga-jmee' juuh' kiyh'.

¹⁶ Ga-llaayh' jee' jwi- Nazaret jee' ga-kwaay'. Ga'hey' neh' gwah- mäh-

lä`koo` ma` tēēy` jmeey` jmi` he` teēh` dsa` dsē'. Jee` ja` ga` nooy` mah` ga` hēy` juu` kih` Dio he` ma` na` si` jāā'.

17 Ga`kwēēh` dsih` je` he` ga` si` Isaia hi` ma` ngēē` juu` kih` Dio. Ga` jūy` mo`je` mah` ga` jnōōyh` jee` na` si` lä` la`:

18 Kyen` jmi` lle` kih` Dio nē` kin`.

Ma` hñāay` jnā` mah` kwan` ju` hmēē` kih` hi` tā` nēē`.

Ga`cheey` jnā` mah` hlēēhn` hi` sa` cha` o`joh` dsē` kih`.

Jmeen` juu` ha` lä` jee` läā` hi` tāāh` neh` nē'. Jmeen` jēē` hi` tūū'.

Lāān` dsa` hi` dsa` ngēē` lli` wi'.

19 Jmeen` juu` he` ma` tōōhn` ji` nē` he` mi` jāā' Dio dsa`.

20 Ma` ngēē` ma` hē` Jesús juu` ja`, ga` bāāy` mo`je` mah` ga` ngēēy` kih` hi` ma` hā` goo`, ja` ga` ga` gyay`. Lä` jēē` hi` ma` tāāh` jee` ja` ma` jēēy` koo` hweh`.

21 Mah` ga` lōōy` hlēēyh` dsa` he`:

—Na` ma` lä` te` juu` kih` Dio he` ma` hēn` cha` nēh` hnāh`.

22 Ga` lä` jēē` ba` dsa` ma` hlēēh` llu` kih` Jesús, hi` ma` dsaā` dsēy` kih` jnaāh` la` juu` he` ma` hlēēh` Jesús. Mah` ma` jāyh`:

—¿Che` ja` he` jo` nūūh` José hi` na`?

23 He` ja` ga` jāh` Jesús siyh` dsa` he`:

—Ma` ba` jnā` he` jwi`h` jnā` juu` he` tēēh` hnāh` hlēēh`, he` jāh` lä` la`: “Jmee` mē` kyah` hñāah`, cher` mah` dsoo` laāh` tē` mē`. Jmee` ka` läh` jee` la` jwi` kyah` lä` jē` he` ma` nūū` jnāāh` ga` jmeeh` jwi` Capernaum, ja` ga` la` dsoo`.”

24 Hi` ga` hlēēh` gyih` jyoh` juu`, ga` jāyh`:

—Ma` ra` ju` dsoo` jwēēhn` hnāh`. Ni` jāā` dsa` hi` ngēē` juu` kih` Dio sa` heēh` dsih` jee` jwi` gooy`.

25 Ju` dsoo` jwēēhn` hnāh`. Lä` koo` ma` gya` Elia hi` ga` ngēē` juu` kih` Dio ga` hna` jma` hnē` ji` nē` na` dsē` jñēē` sih` hi` ha` koh` hoo` sa` ga` lä` cha` lä` kaa` hwa` ja`, jmi` ja`, ma` chaā` jwēē` dsa` mē` hñi` hwa` Israel.

26 Pero sa` ga` chee` Dio Elia kih` ni` jāā` dsa` mē` hñi` he`. Ga` cheey` kih` jāā` dsa` mē` hñi` hi` ma` chaā` Sarepta koo` kih` Sidón ba`.

27 Lä` ja` ka` läh` jmi` kih` Eliseo hi` ga` ngēē` juu` kih` Dio lo`joo`. Ma` chaā` jwēē` dsa` hi` ma` dsaah` hmih` hōō` hwa` Israel. Pero ni` jāā` hi` he` sa` ga` hlaā`. Ma` la` Naamán hi` ma` chaā` hwa` Siria ba` ga` jā` kih` —ga` jāh` Jesús.

28 Lä` jēē` hi` ma` tāāh` neh` gwah` ja`, ga` lä` llēey` jwēte` lä` ma` ga` nuuy` juu` ja`.

29 Ga` noo` lä` jēē` dsa` he` mah` ga` sēēh` dsih` ta` chuuh` jwi`. Ga` jāāy` lä` ga` tē` gyūūh` moh` jee` la` jee` jwi` ja`, mah` ma` jwāāy` ta` cha` si` nūih`.

30 Pero he` ga` la`, ga` koo` Jesús jwē` kihy` ga` ngēēy` to` dsaah` jee` kih` dsa` he`, ngooy` ta` jee` jyoh`.

Ga` lleē` Jesús jmi` lle` hñih` kih` jāā` dsa` (Mr. 1:21-28)

31 Ngoo` Jesús ta` Capernaum, koo` jwi` he` nōō` hwa` Galilea. Ga` kway` juu` jmi` he` teēh` dsa` dsē'.

32 Lä` jēē` dsa` ma` dsaā` dsē` kih` juu` he` ma` kway` ja`. Jēēh`, ma` hlēēyh` kyaah` cha` mi`h` be'.

33 Ma` hāā` neh` gwah`, jāā` dsa` hi` ma` kye` jmi` lle` hñih` mah` ga` hlēēyh` koo` ki` gaa`.

34 Ga` jāyh`:

—Ta` kaa`h` jnāāh`, Jesús dsa` Nazaret. ¿Che` ma` nēh` mah` mi` llaah` jnāāh`? Kyūū` jnāāh` hne`. Hne` ba` he` hi` na` jngēē` kyaā` Dio.

35 Mah` ga` jūūh` Jesús kih` jmi` lle` hñih` he`, ga` siyh`:

—Ta` tooh` mi`h`. Go` hēē` kih` dsa` na` — ga` jāyh`.

Lä` jūūh` ga` tah` dsa` he` hwa` to` lo` nē` dsa` ga` jmee` jmi` lle` hñih` he` mah` ya` hēē` bih`. Pero ni` mi`h` dsoo` sa` ga` jmeey` kih` dsa` he`.

36 Peer` ga` jwaah` dsa` kyaah` juu` he` ga` hlēēyh` ja`, ma` hlēēyh` dsa` kyaayh`, ma` jāyh`:

—¿Hee` ba` juu` na`? He` ba` che` beē` juu` kihy`. Ha` lä` liyh` jmeey` mada` kih` jmi` lle` hñih` mah` hwēēy`.

37 Ga` lä` cha` juu` kih` Jesús lä` kaa` jee` jwi` he` tāāh` lä` ku` lä` jūū` kih` hwa` ja`.

Ga` mi` hlāā` Jesús ma` choo` Simón (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Ma` ya` hēē` Jesús neh` gwah` ja`, ngooy` ta` kih` Simón. Jee` ja` ma` kyaā` ma` choo` Simón dsaah` kyaah` llii'. He` ja` ga` chuū` dsa` kyaah` Jesús mah` mi` hlāāy`.

39 He` ja` ga` tōh` Jesús lle` jee` kyaay`, ga` jmeey` hih` kih` llii` ja`. Mah` ya` hñi` llii'. Lä` chaā` ja` ga` noo` ma` choo` Simón he`, ga` jmeey` he` ga` kuh` ga` hih` hi` ma` tāāh` jee` ja`.

Ga` mi` hlāā` Jesús jwēē` hi` dsaah` (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Ma` ga` nūū` jmi` ja`, lä` jēē` dsa` hi` ma` chaā` dsa` dsaah` kyaā` na` nāāy` na` jāāy` cha` nē` Jesús. Na` ku` na` ngi` dsoo` ma` laā` dsa` dsaah` he`. He` ja` ga` kye` Jesús goo` nē` kih` lä` jāā` lä` jāā` mah` ga` mi` hlāāy`.

41 Kih` jwēē` dsa` dsaah` he` ga` hwēē` jmi` lle` hñih`, hi` ma` tooyh` mi`h` ma` jāyh`:

—Hne` laāh` Joō` Dio.

Pero ma` jūūh` Jesús kihy`. Sa` ma` kway` jwē` ma` hlēēyh`, jēēh` ma` nē` ba` jmi` lle` hñih` he` laay` Cristo.

Ga kwá Jesús juu' neh gwah máh kih dsa gooy'

(Mr. 1:35-39)

42 Ma' ga jná' ja', ya hēē' Jesús ngoo' ta' jee' sa' cháa' dsa'. Lá' cháh' ja' ga' taah' dsa' ga' hnaayh' lá' jiih' ga' jnáayh'. Hi' ga' ha' dsa' kiyh', sa' ma' kway' jwé' ma' dsooy' ta' jee' jyoh'.

43 Pero Jesús ga' jáh' siyh':

—Jmee' bii' kin' nün' ta' jee' jyoh' na' kan' ju' hmēē' he' mi' jnáā' ha' lá' jáā' Dio dsa' lá' hih' kih'. Kih' he' la' ba' na' hñāan' jan'.

44 He' ja' ngooy' na' kway' juu' lá' koo' lá' koo' gwah' kih' dsa' judiu' he' tōō' hwa' Galilea.

5

Jwēē' hmooh' ga' taah' neh' sa' hma'

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Koo' há' ma' cheh' Jesús cha' hoo' jmi' juuh' he' hla' hwa' Genesaret. Jee' ja' ga' kuh' jwēē' jwérte dsa' lá' ku' lá' jii' kiyh' hī' hnōō' ma' nuu' juu' kih' Dio.

2 Ga' jēē' Jesús to' na' moo' he' ma' na' hii' cha' hoo' jmi' ja'. Jēēh', ma' ngēē' sa' hma' hwēē' hī' ma' kaah' hmooh', ga' taayh' ga' gyiyh' ma' kiyh'.

3 He' ja' ga' he' Jesús neh' na' moo' he' ma' la' kih' Simón. Ga' jmeey' mada' kih' Simón mah' hlāyh' ga' miih' na' moo' ja' ta' jee' juuh' jmi'. Mah' ga' gyay' neh' na' moo' ja', ga' lōōy' hlēēyh' lá' jēē' dsa'.

4 Ma' ga' dsaā' juu' kiyh', ga' siyh' Simón:

—Ma' nōon' ta' jee' juuh' ga' mah' hiih' hnāh' sa' hma' kyah' hnāh'.

5 Mah' ga' jēeh' Simón juu' kiyh':

—Ta' jwōh' kyaan'. Lá' taā' hwē' ma' koo' h' jnáāh' sa' hma'. Sa' cháa' ma' lēēh' jnáāh' ni' miih'. Pero cher' mah' lá' ja' jwah', hii' ba' jná' sa' hma'.

6 Ma' ngēē' ma' hiiy' sa' hma' ja', lá' cháh' ja' ga' sēēyh'. Peer' jwēē' jwérte hmooh' ga' taah' neh' hma' ja', lá' jiih' ga' lōō' dsa' gyii'.

7 He' ja' ga' jmeey' lii' kih' dsa' kyaayh' hī' ma' tāāh' jyoh' na' moo' mah' ya' náāy' kway' be'. He' ja' ya' náāy', hī' ga' kayh' lá' to' na' moo' kiyh' ja'. He' ja' miih' ga' sa' ga' hmāh' neh' jmi'.

8 Ma' ga' jēē' Simón Pee' he' ja', ga' juyyuh' jney' cha' né' Jesús, mah' ga' siyh':

—Sa' hōō' kwaat' nooh' koo' kin' Dsa' jōōh' kyaan'. Jēēh' cha' cha' miih' dso' kye' kin'.

9 Jēēh', ga' jwaah' jwérte Pee' lá' kye' hī' ma' tāāh' ko' jōh' kyaayh', ma' ga' jēēy' ha' lá' koo' jwēē' hmooh' hī' ga' saayh'.

10 Ja' ba' lá' ja' ga' la' kih' Jacobo kyaah' jwaā' jo' nūuh' Zebedeo hī' ma' jmee' ta' ko' jōh' kyaah' Simón. Pero ga' jáh' Jesús siyh' Simón:

—Ta' wa' gah'. Na' ta' cha' né' dsa' ba' lēēh' na', lla' he' ma' lēēh' hmooh'.

11 Ja' ga' ga' lla' náāy' cha' hoo' jmi' kyaah' na' moo'. Jee' ja' ba' ga' llay' lá' jē' he' ma' kooyh' ja', mah' ga' jmeey' ko' jōh' kyaah' Jesús.

Ga' mi' hlāā' Jesús jaa' hī' ma' dsaah' hmih' hōō'

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Koo' jmi' ja' ma' háā' Jesús koo' jee' jwii'. Ga' lloo' jaa' dsa' hī' ma' dsaah' hmih' hōō'. Ma' ga' jēēy' Jesús ga' juyyuh' jney' mah' ga' jluyy' lley' lá' ga' tē' hwa' cha' né' Jesús. Ga' chuuy' kyaah', ga' jāyh':

—Dsa' jōōh' kyaan', cher' mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi' sah' jná'.

13 He' ja' ga' hii' Jesús ma' goo' mah' ga' kye' né' kih' dsa' he', mah' ga' jāyh':

—Le' ba'. Wa' dsa' che' dsoo' he' mi' sah' hne'.

Lá' cháh' ja' ga' āāh' go' te' hmih' hōō' ja'.

14 Ma' ngēē' he' ja', ga' taah' Jesús juu' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaa', ga' jāyh':

—Gwa' go' háāh' hñāah' kih' jmi' dsa' lá' koh' jáh' ley' kih' Moisé. Kye' miih' he' kwēēyh' lá' llu' he' ma' na' lluyh'. Lá' ja' go' jmee' mah' lá' nē' dsa' he' ma' jā' kyah'.

15 Pero koo' jmi' koo' jmi' cha' ga' miih' ma' hii' juu' kiyh'. Jwēē' dsa' ma' dsa' kuh' nuu' juu' he' kway', hī' lá' ja' ka' lah' ma' dsa' kuh' jwēē' hī' dsaah' hī' hnōō' jā' kiyh'.

16 Pero Jesús ma' dsooy' ma' dsa' ngiiy' kiyh' kih' Dio jee' sa' cháa' ni' jaa' dsa'.

Ga' mi' hlāā' Jesús jaa' hī' sa' liih' goo' tii'

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Koo' jmi' ma' gya' Jesús kway' juu'. Jee' ja' ma' tāāh' ko' llaā' fariseo kyaah' ta' jwōh' kyaā' ley. Dsa' kaah' he' ya' náā' lá' jē' jwii' mäh' he' na' hēē' hwa' Galilea, hī' lá' ja' hī' ma' cháa' hwa' Judea ka' lah', lá' kye' hī' ma' cháa' Jerusalén. Ma' kye' Jesús cha' miih' be' kih' Dio kyaah' he' ma' mi' hlāāy' hī' dsaah'.

18 Jmi' ja' ga' lla' náā' dsa' hī' ma' jāā' jaa' hī' dsaah' hī' sa' liih' goo' tii' na' kyaā' né' jii'. Ma' hnōōy' ma' dsa' taayh' cha' neh' mah' dsa' kyaay' cha' né' Jesús.

19 Kih' he' ma' tāāh' jwēē' dsa', sa' ga' la' ma' taayh' cha' neh'. He' ja' ga' wiiy' ta' gyūuh' hne' mah' ga' jiiyh' miih' ka' luu' hne'. Ta' jwē' ja', ga' jñāy' dsa' dsaah' he' lá' kye' jii' kiyh' to' lo' né' dsa' cha' né' Jesús.

20 Ma' ga' jēē' Jesús ha' lá' koo' dsoo' dsē' lá' jēē' dsa' he', he' ja' ga' jāyh' siyh' dsa' dsaah':

—Dsa' nūuh', ma' na' che' ba' dso' kye' kyah'.

21 He' ja' lá' jēē' ta' jwōh' kyaā' ley kyaah' dsa' fariseo ga' lōōy' jmeey' huū' dsē': “¿Hee' lla' dsa' nūuh' na' he' mi' kwayh'”

Dio? Jaa- Dio ba' lih+ che' dso'kye- kih' dsa-."

22 Pero ga' la' liih- ba' Jesus he- huu' dsē- ma' jmee' dsa- he', he' ja- ga' siiyh-:

-¿He' la' jmeeh- hnäh' huu' dsē- lä' na'?

23 ¿Hee' ga' na- sa' jwëëh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih- jne' jaa' hi- dsaah': "Ma' na' che' ba' dso'kye- kyaah'", o he- chiih- jnih': "Noo-, ki' jii' kyaah', mah' gwaah-?"

24 He' ja- jmeen- he- jwëëh- ga' mah' lä' ngëëh- hnäh', Hi- ga' lëë' ngo' la- ba' na' ngë' jwë' jmi' gyuu' mah' chey' dso'kye- kih' dsa-.

Ja' ga' ga' jäh' Jesus siih- hi- sa' liih- goo- tü' he':

-Jnä' jwahn- noo-, ki' jii' kyaah', gwaah- cha' neh' kyaah'.

25 Lä' chah' ja- ga' noo- dsa- he' cha' në' lä' jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga' koo' jii' kiyh' jee' ma' kyaay', ngaayh' cha' neh' kiyh', jmeey' juuh- kih' Dio.

26 Ga' lä' jëë' ba' ga' lä' dsa- jwërte dsë' ma' ga' jëëy' he- ja-, mah' ga' jmeey' juuh- kih' Dio. Ga' lä' goyh' jwërte, ma' jäh':

-Na' ba' ra' si- ma' jëën' koo- he- juh' gaa- he- jmee' dsa- dsë- jne'.

*Ga' tëëh' Jesus Levi
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

27 Ma' ngëë' he- ja-, ngoo' Jesus ta' jee' jyoh'. Jee' ngooy' ja-, ga' jëëy' jaa' hi- koo' ku' sih- hi- ma' cheë' Levi, ma' gya' në' ta' kih' koo' ku' sih-. Mah' ga' jäh' Jesus siiyh-:

-Ñä- wa' jmeen' ko' jöh'.

28 Ga' jäh' ba' ta' kiyh' he- ma' jmeey' ja-, mah' ga' jmeey' ko' jöh' kyaah' Jesus.

29 Levi hi- ma' koo' ku' sih- he' ga' jmeey' koo' jmi' juuh- kih' Jesus cha' neh' kiyh'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku' sih- kyaah' jnah' ga' dsa- ma' tääh' në' mes' ko' jöh' kyaayh'.

30 Pero dsa- fariseo kyaah' ta' jwöh' kyaah' ley ga' taayh' ga' ti- ga' chooy' juu' kyaah' discípulo kyaah' Jesus, ga' jäh':

-¿He' la' kuh' huh' hnäh' ko' jöh' kyaah' dsa- hi- koo' ku' sih- na-, hi' lä' ja- kyaah' dsa- wa' hi- cha- hi'?

31 He' ja- ga' jëëh- Jesus juu' kiyh', ga' siiyh-:

-Sa' jmee- bii' të- më- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa' dsaah' ba' jmee' bii'.

32 Sa' ma' jan- kih' hi- lluu', ma' jan- kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' mah' wa' dsa- jëëy- kyaah' Dio.

Ga' ngü' dsa- juu' he' la' sa' tu- discípulo ko' hwëë' he- kuh' hiyh'
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Ja- ga' ga' jäh' dsa- hi- ma' ti- choo- juu' he', siiyh- Jesus:

-Dsa- kyaah' Jwaa- ko' lla- jiih- ba' sa' kuh- hiyh- ma' ngiiy- kiyh' kih' Dio, hi' lä' ja-

jmee' dsa- fariseo ka' läh'. ¿He' la' sa' jmee' lä' ja- discípulo kyaah'?

34 He' ja- ga' jäh' Jesus siiyh-:

-Dsa- hi- tääh' jee' dsa' jee' goo- dsa-, sa' cha- he- kih' he- tøy' he- kuh- hiyh' ta' ko' jiih' gya' dsa- ñuu- hi- dsa' jee' goo- jee' ja-.

35 Pero lloo- koo- jmi' wa' ra- ga' lleey- dsa- ñuu- hi- dsa' jee' goo- he'. Ma' ja' ga' tu' dsa- kyaay' he- kuh- hi- mah' chuuy' kyaah' Dio.

36 Hi- ga' jäh' siiyh- juu' na- hmää' la-:

-Ni' jaa' dsa- sa' kwa- kih', ka' koo' jwi' hmiih- hmëë' mah' tgooy' në' kih' hmiih- ma' gyuh-. Cher' mah' lä' ja- la', koo' heey' hmiih- hmëë' ba' ja-. Hi- ni' sa' jëëh' kwee- hmiih- ma' gyuh- kyaah' jwi' hmiih- hmëë' ja-.

37 Hi- lä' ja-, ni' jaa- dsa- sa' kwa- kih' chiyh' vin hmëë' neh- loo- ma' gyuh-. Cher' mah' ga' chih' dsa- vin hmëë' neh- loo- ma' gyuh-, chah' ba' gyii-, jëëh' sa' kwa' jwë' ää-. Tuu- vin hmëë' hi' heë' loo- ka' läh'.

38 He' ja- neh' loo- hmëë' ba' dsa- hoo- vin hmëë'. Mah' lä' ja- ba' mi- hee- vin hmëë' ja-, kyaah' loo- hmëë' ka' läh'.

39 Ni' jaa- hi- tëë' hi- jmi' mi' jëh' ma' ää-, sa' tih' dsëy' he- hmëë' lä' chah' ja-. Jëëh' jäh': "Llu' ga' he- ma' gyuh-." - ga' jäh' Jesus.

6

Ga' hlëëh' Jesus ha- lä- la' jmi' he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Koo' jmi' he- teeh- dsa- dsë', ga' ngëë' Jesus jee' ma' na' jnä- chaah' trigo. Ga' hnä' discípulo kyaay' miih- sa' gwah' trigo, ga' gye' kyaah' gooy' mah' ga' kuyh-.

2 He' ja- ko' lla- fariseo ga' jäh' siiyh- discípulo he':

-¿He' la' jmeeh- hnäh' he- sa' lle' kih' jmeeh' hnäh' jmi' he- teeh- dsa- dsë'?

3 He' ja- ga' jäh' Jesus siiyh-:

-¿Che' sa' ma' heh- hnäh' jee' na- sü- lä' koo' ga' jmee' David koo' hä', lä' ma' ja' kyooyh' kyaah' hi- ma' ga' nä- kyaayh'?

4 Ga' hey' neh' gwah' mah' ga' kuyh- he' ñiih' he- ma' na' jö- he- sa' lle' kih' ma' kuyh- hi' ga' kwëëyh' dsa- kyaay' ka' läh'. Jëëh', ma' lä' jmi' dsa- ba' ma' na' ngë' jwë' kuyh- he' ñiih' ja-.

5 Hi- ga' jäh' ka' läh':

-Hi' ga' lëë' ngo' la- ba' na' ngë' jwë' jmeey' hih-, hee' na- he' ga' tëë' jmee' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsë'.

Ga' mi' hlää' Jesus jaa- dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Jyoh' ka' läh' jmi' he- teeh- dsa- dsë' ga' he' Jesus neh' gwah- mah' mah' ga' löoy'

kway⁺ juu'. Jee' ja⁻ ma' hää' jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ h⁻ hi⁻ ma' lä⁻ ki⁻ ma' goo⁻ ra' lluu⁻.

⁷ Hi⁻ ma' tääh' ta' jwoh' kyaä⁻ ley kyaah' dsa⁻ fariseo tääy⁻ Jesús, ma' jëëy⁻ che' mi'hlääy⁻ dsa⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁻ mah' lä⁻ ja⁻ ma' le' ma' hñi⁻ kiyh⁻.

⁸ Pero ma' ñe⁻ ba' Jesús he⁻ huu⁻ dsé⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ he', he' ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' lä⁻ ki⁻ ma' goo⁻ he'.

—Noo⁻, mah' ña⁻ jee' to' dsaah' la⁻.

Mah' ga' noo⁻ dsa⁻ he' jee' to' dsaah' ja⁻.

⁹ He' ja⁻ ga' jäh⁻ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ kaah' he'.

—Ngii⁻ koo⁻ mi' juu' kyah' hnäh'. ¿Hee⁻ na⁻ na' ngé⁻ jne' jwé⁻ jmeen' jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁻, che' he' llu⁻ o' che' he' hñi⁻? ¿Che' lää⁻ jne' jaa⁻ hi⁻ ma' ngoo⁻ ga' juu⁻ o' kwan' jwé⁻ juuy⁻?

¹⁰ Ga' jëë⁻ Jesús ko⁻ hwëé⁻ lä⁻ ja⁻ kih' lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma' tääh' lä⁻ ku' lä⁻ jii⁻ kiyh' ja⁻, mah' ga⁻ siiyh⁻ hi⁻ ma' dsaah' he'.

—Ni⁻ ma' gooh⁻.

Mah' ga' ni⁻ dsa⁻ he' ma' goo⁻. Lä⁻ chah' ja⁻, ga' ja⁻ go⁻ te' ma' gooy⁻.

¹¹ Peer⁻ ga' lä⁻ lleé⁻ dsa⁻ kaah' he', mah' ga⁻ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeen' kih' Jesús?

*Ga' hñaa⁻ Jesús lä⁻ jëë⁻ gya⁻ tuu⁻ apóstole
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

¹² Jmi⁻ ja⁻ ñee⁻ Jesús ta⁻ koo⁻ moh' na' ngiiy⁻ kiyh' kih' Dio lä⁻ jii⁻ ga' jñäy⁻ hwé⁻ ja⁻.

¹³ Ma' ga' jnä⁻ ja⁻, ga⁻ téeyh⁻ lä⁻ jëë⁻ discípulo kyaay⁻, mah' ga' lleeyh⁻ gya⁻ tuu⁻ ba'. Hi⁻ he' ga⁻ téeyh⁻ apóstole.

¹⁴ Ga' lleeyh⁻ Simón hi⁻ ma' téeyh⁻ Pee', André' øøh⁻ Simón, Jacobo kyaah' Jwaä⁻, Felipe kyaah' Bartolomé,

¹⁵ Matä⁻, Tamá, Jacobo jo⁻ ñuu⁻ Alfeo, Simón hi⁻ ma' téeyh⁻ Zelote,

¹⁶ Juda øøh⁻ Jacobo, kyaah' Juda Iscariote hi⁻ ga' ngéé⁻ Jesús.

*Ga' kwa⁻ Jesús juu' kih' jwëé⁻ dsa⁻
(Mt. 4:23-25)*

¹⁷ Ga' jñaa⁻ Jesús ta⁻ hwa⁻ mi⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah' discípulo kyaay⁻. Peer⁻ jwëé⁻ dsa⁻ ga' llä⁻ nää⁻ jee' ja⁻, dsa⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ Judea, kyaah' dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro kyaah' Sidón jwi⁻ he⁻ tääh' cha' hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he' ga' llä⁻ nää⁻ he⁻ hñøy⁻ nuuy⁻ juu' kih' Jesús hi⁻ ga' llä⁻ nää⁻ hi⁻ dsaah' mah' jä⁻ kiyh⁻.

¹⁸ Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma' jëë⁻ wi⁻ he⁻ ma' jmee⁻ jmi⁻ lle⁻ hñi⁻ kiyh⁻, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ ga' jä⁻ kiyh⁻.

¹⁹ He' ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ bi⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ téey⁻ suy⁻ mi⁻ sa' hñi⁻ kih' Jesús, kih' he⁻ ma' hwëé⁻ be⁻ kiyh⁻ he⁻ kyaah' ma' mi⁻ hlääy⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻.

*Llu' la' kih' dsa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio
(Mt. 5:1-12)*

²⁰ Ga' jëë⁻ Jesús jee' ma' tääh' lä⁻ jëë⁻ discípulo kyaay⁻ mah' ga' jäh⁻:

—Llu' la' kyah' hnäh' hi⁻ ta⁻ ñee⁻, jëéh⁻ jää⁻ ba' Dio hnäh' lä⁻ hih⁻ kih⁻.

²¹ Llu' la' kyah' hnäh' hi⁻ kyoh⁻ na', jëéh⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ kyah' hnäh⁻. Llu' la' kyah' hnäh' hi⁻ ki⁻ hoo⁻ na', jëéh⁻ ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻ chaa⁻ hnäh' llu⁻.

²² Llu' la' kyah' hnäh' wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ høøh⁻ dsa⁻ kyah' hnäh', o' wa⁻ ra⁻ ga⁻ hwëé⁻ dsa⁻ hnäh' jee' kiyh⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ hlëéh⁻ dsa⁻ wi⁻ kyah' hnäh', o' wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmääy⁻ hnäh' lä⁻ koh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hlëéh⁻ kwaat⁻ kih' Hi⁻ ga⁻ lëé⁻ ngo⁻ la⁻.

²³ Lä⁻ ma' dsa⁻ ngéé⁻ hnäh' lä⁻ ja⁻, wa' jëë⁻ hoh⁻ hnäh', wa' chaa⁻ hnäh' llu⁻, jëéh⁻ cha⁻ koo⁻ he⁻ llu⁻ jwërte⁻ he⁻ hñah⁻ hnäh' gyuu⁻ ya⁻ jwi⁻. Ma' ra⁻ he⁻ jmeeh⁻ ba' dsa⁻ hnäh', jëéh⁻ lä⁻ ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma' gyuh⁻ kyaay⁻ kih' lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga' ngéé⁻ juu' kih' Dio.

²⁴ Peer⁻ jwi⁻ hnäh' dsa⁻ cha⁻ kuu⁻. Jëéh⁻, ja⁻ ba' jii⁻ kye⁻ hnäh' o' jøh⁻ dsé⁻.

²⁵ Peer⁻ jwi⁻ hnäh' hi⁻ na⁻ ké⁻ na', jëéh⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻ kyah' hnäh'. Peer⁻ jwi⁻ hnäh' hi⁻ tääh' ngii⁻ na'. Jëéh⁻, ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ ki⁻ hoo⁻ hnäh'.

²⁶ Peer⁻ jwi⁻ hnäh' wa⁻ ra⁻ ga⁻ hlëéh⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ llu⁻ kyah' hnäh'. Jëéh⁻ lä⁻ ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma' gyuh⁻ kyaay⁻ kih' hi⁻ ma' ngéé⁻ juu' ta⁻ juu' kih' dsa⁻.

*Hñøø⁻ hnää⁻ jne' hi⁻ na⁻ høøh⁻ jñän⁻
(Mt. 5:38-48; 7:12)*

²⁷ Pero jnä⁻ jwëéh⁻ hnäh' lä⁻ jëë⁻ hnäh' hi⁻ tääh' nuu⁻ jee' la⁻. Wa' hnaah⁻ hnäh' lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁻ kyah' hnäh'. Jmee⁻ llu⁻ kih' hi⁻ sa⁻ hnää⁻ hnäh'.

²⁸ Ngii⁻ hnäh' llu⁻ kih' hi⁻ jwä⁻ dso⁻ jwi⁻ kyah' hnäh'. Ngii⁻ hnäh' kih' Dio kih' hi⁻ jnaah⁻ hnäh' juu' wi⁻.

²⁹ Cher⁻ mah' hi⁻ ga' jnoo⁻ koo⁻ jwoo⁻ mo⁻ nêh⁻, kwëeyh⁻ ka⁻ läh⁻ jyoh⁻ jwoo⁻. Hi⁻ cher⁻ mah' hi⁻ ga' jñuu⁻ hmih⁻ lloo⁻ kyah⁻, kwëeyh⁻ ka⁻ läh⁻ sa⁻ koo⁻.

³⁰ Cher⁻ mah' hi⁻ ga⁻ ngii⁻ mi⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻, ja⁻ kwëeyh⁻ ba'. Hi⁻ cher⁻ mah' hi⁻ ga' jñuu⁻ he⁻ la⁻ kyah⁻, mo⁻ to⁻ ngii⁻ he⁻ ja⁻.

³¹ Lä⁻ koo⁻ hnooh⁻ hnäh' jmee⁻ dsa⁻ kyah' hnäh', ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jmee⁻ hnäh' kiyh⁻ ka⁻ läh⁻.

³² Pero, cher⁻ mah' hnaah⁻ hnäh' ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁻ hnäh' ba', ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kyah' hnäh'? Jëéh⁻, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ hi⁻ hnää⁻ dsé⁻, hnääy⁻ ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁻ hñi⁻ ba'.

³³ Hi⁻ cher⁻ mah' jmeeh⁻ hnäh' llu⁻ kih' hi⁻ jmee⁻ llu⁻ kyah' hnäh', ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kyah' hnäh'? Jëéh⁻, ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jmee⁻ hi⁻ hnää⁻ dsé⁻ ka⁻ läh⁻.

³⁴ Hi⁻ cher⁻ mah' ga⁻ mi⁻ hää⁻ hnäh' dsa⁻ hi⁻ laah⁻ hnäh' ngëey⁻ ba', ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kyah' hnäh'? Jëéh⁻, ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jmee⁻ hi⁻ hnää⁻ dsé⁻, mi⁻ hääy⁻ dsa⁻ hi⁻ laay⁻ ngëé⁻ ba'.

35 He-ja- wa- lä-hnaah- hnäh- hi- na-hooh- kyah- hnäh-, jmee- hnäh- he- llu- ba-, mi-hääh- hnäh- he- cha- kyah- hnäh-. Ta- joo- he- ngëey- ka-läh-. Lä-ja- ba- hñah- hnäh- he- lu- jwërte. Hi- leeh- hnäh- joo- Dio hi- gya- gyuuh- ya- jwii-. Jëeh-, llu- dsëy- kyaah- hi- sa- kwa- ti-hmaah- hi- lä-kye- kyaah- hi- hñaa- dsë- ka-läh-.

36 Wa- lä-nih- hoh- hnäh- ja- ba- lä-koh- dsa-lä-nih- dsë- Täa- jnan-.

Sa- ga-tëë- jne- kyen- kwaat- kih- jñah- (Mt. 7:1-5)

37 Ta- ka- hnäh- kwaat- kih- jñah-, mah- sa- ka- Dio kwaat- kyah- hnäh-. Ta- jwä- hnäh- dso-jwii- kih- dsa- mah- sa- jwä- Dio dso-jwii- kyah- hnäh-. Jmee- hnäh- joh- hoh- mah- jmee- Dio joh- dsë- kih- dso-kye- kyah- hnäh-.

38 Kwëeh- hnäh- dsa-, mah- kwëeh- Dio hnäh-. Kwa- ba- Dio he- sa- kyaah- hih-, jmeey- na-hlaah- llu-, na-kah- lä-jiih- ga-saa- go-te-. Jëeh-, kyaah- ja- ba- he- llah- hnäh- hih-, llaa- Dio hnäh- hih-.

39 Hi- ga-hlëeh- Jesús dsa- kyaah- juu- na-hmäa- la-:

-JHee- jmaa- kih- jaa- hi- tuu- mah- lla-ley- kaah- kih- jñah- hi- tuu-? JChe- sa- täh- lä-uu- neh- koo- too-?

40 Sa- joo- ga- discipulo- lä-koh- ga- ta-jwoh- kyaay-. Pero- ma-la- ma-hñaa- tëey-, ja- ga- leey- kwee- ba- kyaah- ta- jwoh- kyaay-.

41 JHe-la- jëeh- wa-hlөө- he- hä- mi-në- ooh- mah- sa- jëeh- da- wa-hlөө- juuh- he- hä- mi-nëh- hñaa-?

42 JHa- lä-ja- jwiih- ooh-: "Kwa- da- wa- llen- wa-hlөө- he- hä- mi-nëh-", mah- sa- jëeh- hä- ga- he- juuh- ga- kyah- hñaa-? JHe- ba- che- ta- juuh- hne-! Lle- da- jää- wa-hlөө- juuh- he- hä- mi-nëh- hñaa-! Ja- ga- na- jëeh- kwee- mah- lleh- wa-hlөө- he- hä- mi-në- ooh-.

Mii- kih- jmee- lii- ha- lä- la- chaah- hma- (Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 Chaah- hma- llu- sa- hii- mii- he- hliih-. Hi- lä-ja- chaah- hma- hliih- sa- hii- mii- he- llu-.

44 Mii- kih- jmee- lii- ha- lä- la- chaah- hma-. Jëeh-, sa- chooh- dsa- mi- higo- kih- chaah- too-, ni- lä-ja- sa- chooh- dsa- mi-jëh- kih- chaah- too- ka-läh-.

45 Dsa- lluu- hlëeyh- juu- llu- jmah-, jëeh- he- na- ba- täah- tuh- dsëy-. Dsa- hi- hlëeh-, hlëeyh- juu- hliih- jmah-, jëeh- he- na- ba- täah- tuh- dsëy-. Jëeh- he- na- mah- neh- tuh- dsë- dsa-, he- ja- ba- hlëeyh-.

Juu- na-hmäa- kih- hne- (Mt. 7:24-27)

46 JHe-la- tëeh- hnäh- kin-, "Dsa-joo- kyaan-, Dsa-joo- kyaan-" mah- sa- jmeeh- hnäh- lä-jë- he- jwahn-?

47 Jwëeh- hnäh- ha- lä- laa- hi- gwa- go-nuu- juu- kin- mah- jmeey- lä- jwahn-.

48 Laa- lä-koo- jaa- dsa- hi- ga-jmee- koo- hne-. Ga-gyuy- niih- në- kuu- hloo-, mah- ga-chiyh- ma- ti- kih- në- kuu- ja-. Ma- ga-juuh- jmi-, ga-hlah- hne- ja-. Pero- ni- miih- sa- ga-jeh-, jëeh- ma- chih- hweh- në- kuu- hloo-.

49 Pero- hi- nuu- juu- kin- mah- sa- ga-jmeey- he-, laay- lä-koo- jaa- dsa- hi- ga-jmee- hne- kih- në- gwaah- jmah-. Ni- sa- cha- ga-chiyh- ma- ti- kih-. Ma- ga-juuh- jmi-, ga-hlah- hne- ja- kyaah- be- mah- ga-toh-, lä-jiih- ga-hee- go-te- -ga-jäh- Jesús.

7

Ga-mi-hläa- Jesús moz- kya- juu- hlөө- (Mt. 8:5-13)

1 Ma- ga-dsaa- ga-hlëeh- Jesús lä-jëe- dsa-, nooy- ta- Capernaum.

2 Jee- ja- ma- gya- jaa- juu- hlөө- hi- ma- chaa- jaa- moz- kya- hi- ma- hnäy- jwërte. Moz- he- ma- ngoo- ga- juu- ma- ja- kiyh-.

3 Ma- ga-nuu- juu- hlөө- he- hlëeh- dsa- kih- Jesús, ga-cheey- ko- llaa- dsa- gyuuh- kya- dsa- judiu- mah- na-chuyy- kyaah- Jesús he- dsooy- mi- hlääy- moz- kyaay-.

4 Ma- ga-lla-nää- dsa- he- jee- ma- gya- Jesús, cha- miih- ga-chuyy- kyaah-, ma- jäh-:

-Ma-ra- he- ga-tëë- ba- hne- kwah- be- kih- juu- hlөө-.

5 Jëeh-, hnäy- ba- lä-jëe- dsa-goo- jne- hi- ga-jmeey- koo- gwah- mah- kya- jñaa-.

6 He-ja- ngoo- ba- Jesús kyaah- dsa- he-. Ma- ngoo- ya-jäh- jee- gya- juu- hlөө- he-, lä-chah- ja- ga-chee- juu- hlөө- he- ome- kya- mah- na-chuiyh- Jesús lä-la-:

-Dsa-joo- kyaan-, ma-jan- mada- kih- juu- hlөө-, jäh-, ta- jmee- bii- goh- lä- ga-të- oo-. Ni- miih- sa- cha- he- laa- jñä- mah- go-heh- cha-neh- kin-.

7 He-ja- sa- ga-tuu- dsën- ma- niin- hñiin- ma- na-jëen- hne-. Lee- ba- koo- hlëeh- ba- hne-, ja- kih- moz- kyaan-.

8 Jëeh- jñä- ka-läh-, chaa- hi- jmee- mada- kin-, hi- tääh- hlөө- hi- jmeen- hih- kih-. Wa-ra- ga-jmeen- hih- kih- jaa-: "Gwa- jee- oo-", dsooy- ba-. Wa-ra- ga-jwiih- jñah-: "Na- ta- la-", jäh- ba-. Hi- wa-ra- ga-jwiih- moz- kyaan-: "Jmee- he- la-", jmeey- ba-.

9 Ma- ga-nuu- Jesús juu- ja-, ga-lä-dsaa- dsëy- kih- juu- hlөө-. Mah- ga-siiyh- lä-jëe- hi- ma- chaa- kaah- kiyh- jee- ja-:

-Ma-ra- ju-dsoo- jwëeh- hnäh-, lä-kaa- hwa- Israel- sa- ma-jëen- ni- jaa- dsa- hi- dsoo- dsë- lä-koo- dsoo- dsë- juu- hlөө- oo-.

10 Ma' ga'lla'naä' dsa' he' cha'neh' kih' juu' hløø', ga'jēy' ma'jā' go'te' kih' moz' kyaay' hī' ma' dsaah' he'.

Ga'mi'jiih' Jesús jaq' jo'ñuuh' dsa'mē' hni'

11 Ma'ngēē' he' ja', ga'he' Jesús jwē' ngoo' ta' jee' jwii' he' chee' Nain, kyaayh' discipulo kyaay' hī' jwēē' jwē' dsa' ga'jmeē' ko'jōh' kyaayh'.

12 Lā' ma' ga'tēēy' chuuh' jwii' ja', ga'jeey' dsa' hī' ga'nāā' ga'haa' jaa' hlii' hī' ma' laa' 'jaa' gyuu' koo' mēē' kyaay' hlii' dsa' mē' hni'. Hī' jwēē' jwē' dsa' hī' chaq' jee' ja' ma' jmeē' ko'jōh' kyaayh'.

13 Ma' ga'jēē' Dsa'jōøh' jnān' dsa'mē' he', ga'lā'ñih' dsēy' kiyh' mah' ga'siyyh':

-Ta' hoo'h.

14 Lā' chah' ja' ngoo' Jesús chuh' kih' dsa' hī' ma' kye' goo' mah' ga'sooyh'. He'ja' ga'noo' dsa' hī' ma' jāā' hlii' he'. Ja' ga' jāh' Jesús siih' hlii' he':

-Chih' mäh', jnā' hlēēhn' hne'. Noo'.

15 Lā' chah' ja', ga'gya' chih' hī' ma' na'juu' he' mah' ga'løøy' hlēēyh'. Ja' ga' jāh' Jesús siyyh' chooy':

-Hii' la' chih' kyaah'.

16 Lā'jēē' ba' ga'lā'goh'. Ga'løøy' jmeey' juuh' kih' Dio, ma' jāyh':

-He' ba' che' jōøh' hī' ngēē' juu' kih' Dio hī' ma' ya' hēē' jee' jnān' la'.

Hī' ma' jāyh' lā'la' ka'lāh':

-Ma'ja' Dio kway' be' kih' dsa' kyaay'.

17 Ga'hii' jwē' dsa' hī' Jesús lā'kaa' hwa' Judea kyaah' jwii' he' tāāh' lā'ku' lā'jii' jee' ja'.

Ga'chee' Jwaa' dsa' kyaay' na'hlēēyh' kyaah' Jesús

(Mt. 11:2-19)

18 Lā'jē' juu' la' ga'nuu' Jwaa' ga'jmeeh' discipulo kyaay'. He'ja' ga'tēēyh' uu' discipulo.

19 Ga'cheey' kih' Jesús mah' na'ngiiy' juu' kiyh':

-¿Che' hne' he' hī' nøø' juu' jā' o che' jāā' jnāāh' jñāh'?

20 Lā'koo' ma' ga'lla'naä' dsa' he' jee' ma' gya' Jesús, ga'siyyh':

-Jwaa' hī' ma' choo' jmi' ma' cheey' jnāāh' mah' ngii' jnāāh' juu' kyaah': "¿Che' hne' he' hī' nøø' juu' jā' o che' jāā' jnāāh' jñāh'?"

21 Ja'ba' hor' ja' ga'mi'hlāā' Jesús jwēē' dsa' dsaah', dsa' hī' ma'jēē' wii' kih' na'ku' na'ngii' dsoo', dsa' hī' ma' kye' jmi'lle' hliih'. Hī' ga'nāy' mi'ne' jwēē' dsa' tuu'.

22 Ja'ga' ga'jeeh' Jesús juu' kih' hī' ga'chee' Jwaa' he', ga'siyyh':

-Go'nāā' hnāh', mah' go'jmeeh' juu' kih' Jwaa' lā'jē' he' ma'nuuh' hnāh' hī' lā'jē' he' ma'jēēh' hnāh' la'. Hī' tuu' ma'jēēy' ba', hī' jluuh' ma' ga'nāāy' ba', ma'hlāā' ba'

hī' ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', hī' gwii' ma'nuuy' ba', hī' ma'juu' ma'lā'jiyyh' ba', hī' hī' tā'ñee' ma'nuu' bih'ju'hmēē'.

23 Llu' la' kih' hī' sa' jmeē' to' dsē' kwaat' kin' -ga'jāh' Jesús siyyh'.

24 Lā'koo' ma' ga'nāā' discipulo kyaay' Jwaa' he', ga'løø' Jesús hlēēh' dsa' kih' Jwaa' mah' lā' dsooh' dsēy' ha' lā' ma'laay', ga'jāyh':

-¿Ha' lā' laa' hī' na'jēēh' hnāh' ma' na'nāāh' hnāh' jee' oo' hwa' kii'? ¿Che' ma' laay' lā'koh' hma'tah' he' gwa'gyaa' lle'?

25 ¿Cher'mah' sa' laay' lā'ja' hī' na'jēēh' hnāh', ha' ba'lā' laay' ja'? ¿Che' ma' laa' jaa' dsa'ñuuh' hī' ma' kēh' hmiih' llu'? Ne' ba' jne', lā'jēē' hī' kēh' hmiih' llu', hī' tāāh' llu', hī' he' tāāh' cha'neh' kih' rey ba'.

26 He'ja', ¿hee' ba' laa' hī' na'jēēh' hnāh'? ¿Che' laa' jaa' hī' ngēē' juu' kih' Dio? Jnā' jwēēhn' hnāh' laay' ba'. Hī' ma'ra' he' laay' jōøh' ga' lā'koh' ga' jñāh' hī' ma' ngēē' juu' kih' Dio.

27 Jēēh', Jwaa' he' hī' na'sii' kih' lā'la': Cheen' jaa' hī' dsa'kwa' juu' kin'.

Hī' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwē' kyaah'.

28 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh'. Jee' kih' lā'jēē' hī' ga'lā'chaq' kih' dsa'mē', sa' chaq' hī' ngēē' juu' kih' Dio hī' jōøh' ga' lā'koh' ga' Jwaa' hī' ma' choo' jmi'. Pero hī' laa' mäh' ga' kih' gyuu' ya'jwii', hī' he' jōøh' ga'lā'koh' ga' Jwaa'.

29 Lā'jēē' dsa' hī' ga'nuu' kih' Jwaa' lā'kye' hī' ma' koo' ku'sih' ga'jmeē' dsoo' dsē' kih' Dio, ga'heeyh' saay' jmi' lā'koo' ga'jāh' Jwaa'.

30 Pero dsa' fariseo kyaah' dsa' hī' kyuu' ley ga'jmeey' ta' koo' ba' he' ma' jmeē' Dio kiyh'. Sa' ga'lā'hnøøy' ma' saay' jmi'.

31 Mah' ga'jāh' Dsa'jōøh' jnān':

-Jee' la' jwēēhn' hnāh' ha' lā' laa' dsa' hī' chaq' na'. Lā'la' ba' laay'.

32 Dsa' hī' chaq' na' chaayh' miih' lā'koh' chih' hī' tāāh' je'hmoo'h' hī' tooh' miih' kyaah' dsa' kyaayh'. Jāyh': "Ma'juu' jnāāh' su' he' jmeē' jēē' hoh' hnāh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnāh' ma' jmeeh' hnāh' ja'. Ma'ha' jnāāh' su' he' ti'meeh' dsē', ni' lā'ja' sa' ma'hoo'h' hnāh'", jāh' chih' siyyh' dsa' kyaayh'.

33 Lā'ja' ka'lāh' jmeē' dsa' hī' chaq' na'. Jēēh', ja' Jwaa' hī' ga'kuh' ga'hii' miih' go'te' mah' ga'jāh' dsa' kiyh': "Kyey' jmi'lle' hliih'."

34 Lā'ja' ka'lāh', ja' Hī'ga'lēē'ngo' la' hī' kuh'hī' na'tee' kih' mah' jāh' dsa' kiyh': "Jlaay' ngēē', mah' lla'heeyh' ka'lāh'. Jwayh' kyaah' lā'jēē' hī' koo' ku'sih', hī' laay' ome' kyaay' dsa' wa' hī' cha' hī'", jāh' dsa' hī' chaq' na'.

35 Pero kyaah' he- jmee+ Dio, lii- llu+ ba' huusdse- kiyh+ -ga jah' Jesus.

Ga kuh- ga hih' Jesus cha'neh- kih' Simón, jaa' dsa- fariseo

36 Ga chuuj' jaa- fariseo kyaah' Jesús mah' dsooy' cha'neh- kiyh', dsa kuh- dsa hihyh' kyaayh'. Lá ma' ga hey' cha'neh- kih' fariseo he', ga gyay- né mes'.

37 Hi ja-ba' jee' jwii- ja-, ma' chaa- jaa- dsa mé- hi- ma' kaah- wa' hi- cha- hi-. Pero lá koo- ma' ga nuuy' he- gya' Jesús kuh hih' kyaah' fariseo he', he ja- ngooy' jee' ja-, ma' kyey- koo- sé jmi- mi jwii-.

38 Ga looy' hooyh' huus' ti' Jesús, lá jiih' ga lá gyuh' ti' Jesús kyaah' jmi- he- ga tuu- mi néy'. Ga mi kiyh' kyaah' jiu- lley'. Ja-ga' ga chuyh' ti' Jesús mah' ga huuy' jmi- mi jwii-.

39 Ma' ga jee' fariseo lá koo- jmee- dsa mé' he', ma' jmeey' huusdse-: "Wa-ra-jah' kih' Jesús laa' jaa- hi- ngée- juu' kih' Dio, lá liiyh' ha- lá laa' dsa mé' hi- gya' chu-bé tiy'. Che' sa' néy', he- hliih' jmah' ba' jmee- dsa mé' na-", ma' laay'.

40 Ja-ga' ga jah' Jesús siyh+:

-Cha' koo- mi 'juu' he- jwéhn- hne-, Simón.

-Chiih' jná-, Ta-jwoh'-ga jah' Simón.

41 Mah' ga jah' Jesús siyh+:

-Uu' dsa' ma' ää- kih' hi- cha- kuu'. Jaa- hi- hé', ma' ää- hña' hña- loo' kuu'. Hi- jnah' he' ma' ää- to-lo' gya'.

42 Sa' ma' cha' he- kyaah' ma' mi hmaah' dsa- he'. Hih' dsa- cha- kuu' he' ga jney' lá ja- ba' kwaat' kih' lá uu-. Jah' da' koo-. ¿Hi- jaa- jee' lá uu-, hnääy' cha-ga' miih- dsa- cha- kuu' he'?

43 Ga jah' Simón:

-Go' laan' hi- ma' ää- cha-ga' miih- kuu' kiyh'.

-He- dsoo' na- kyah'-ga jah' Jesús.

44 Ja-ga' ga jeeh- Jesús hñii', ga jëey' dsa mé' he', mah' ga siyh' Simón:

-Jiih' da' neh' mah' jëe- dsa mé' la-. Lá koo- ma-hen- cha'neh' kyah', sa' ma-kwëeh' jná' jmi- he- ma' jñii' tiin+. Pero dsa mé' la-, ma' huuy' jmi- he- haa' mi néy' mah' ma' chey' kyaah' jiu- lley'.

45 Hne- sa' ma' chuh' kin-. Pero dsa mé' la-, lá jiih' ma' ga hey' cha'neh' la-, sa' ma' tuy' chuyh' tiin+.

46 Sa' ma' huuh+ aceit kallen+. Pero dsa mé' la-, ma' huuy' jmi- mi jwii- ma' tiin+.

47 He- ja- jwéhn- hne-. Ma' ke' ma' jmeey' cha- miih- dso' kye-, ma' na' che' ba', jëeh' cha' miih- ma' lá hnääy' jná'. Pero jaa- hi- ma' ää- miih-, miih- go- te- ba' hnääy' hi- ma' jmee' joh- dsé' kiyh'.

48 He- ja- ga jah' Jesús sih+ dsa mé' he':

-Ma' na' che' ba' dso' kye' kyah'.

49 Jñah' hi- ma' na' teeh' kyaay', ga looy' ngiiy' juu' kih' dsa kyaayh':

-¿Hee- laa' dsa- na-, che' lá kye- dso' kye- kih' dsa- chey'?

50 Pero ga jah' Jesús sih+ dsa mé' he':

-Kih' he- ma' lá dsoo' hoh', ma' laah' hne- kih' dso' kye-. Gwaah- ba' hne- llu'.

8

Ma' chaa- dsa mé' hi- ma' jmee' ta' he' kih' Jesús

1 Ma' ngée' he- ja-, ngoo' Jesús lá kaa- jwii- kaah' jwii- mäh- na' kway- ju' hmée', ga hlëeyh' dsa' lá koo- jaa- Dio dsa' lá hih' kih'. Hi- lá jee' gya' tuu' apóstole ma' jmee- koo' joh' kyaayh'.

2 Hi' ma' jmee- koo' joh' kyaah' Jesús koo' laa' dsa mé' hi- ga hwëey' jmi- lle' hliih' kih', kyaah' hi- ma' dsaah' ka- läh'. Jee' kih' dsa mé' he' ma' hää' María hi' ma' tëeyh- Magdalena, hi- ma' jaa- gyee' jmi- lle' hliih'.

3 Ma' hää' Juana ka- läh', hi' ma' hää' mé' Chusa. Chusa he' ma' kye- miih- ta' kih' Herode. Hi' ma' hää' Susana, kyaah' jwëe' ga' dsa mé' hi- ma' jmee' ta' he' kih' Jesús.

Juu' na' hmää' lá koo- la' kih' dsa- hi- jñee' mi' ju-

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Jwëe' jwërte dsa- hi- ya' naä' lá kaa- jee' jwii- kih', hi- ga kuh' jee' ma' cheh' Jesús. He- ja- ga' siyh- kyaah' juu' na' hmää' la':

5 -Jaa- dsa- ngoo' ga jñee' mi' ju-. Jee' ngooy' jñee' mi' ju- ja-, ga' saa' miih- cha' jwë-. Ma' ga ngée' dsa-, ga' hee' ga' soyh' kih' mi' ju- ja-, hi' ga jñaa' ta' hi- hëe' gyuhh' ga' kuyh'.

6 Jyoh' mi' ju- ga' saa' né' gwaah' he- noo' miih- né' kuu'. Ga' hya- ba' mi' ju- ja-, pero chah' ba' ga' lá kii- kih' he- sa' gyuh' gwaah' ja-.

7 Hi' jyoh' ka- läh' mi' ju- ga' saa' jee' chaah' too'. Ga' kwaq' ga' chaah' too' ja-, he- ja- ga' uu- chaah' kih' jee' na' too'.

8 Hi' jyoh' mi' ju- ja-, ga' saa' jee' la' hwa' jmah', he- ja- ba' ga' hii', ga' kwa' hña- loo' mi' lá koo- chaah'.

Ma' ga' dsaq' juu' he- ma' kway- ja-, ga' hlëeyh' koo' ki' gaa-, ga' jäh':

-Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

9 He- ja- ga' ngii' discípulo juu' kiyh' ga' siyh':

-¿Hee- hnøø' jäh' juu' na' hmää' he- ma' kwah' na'?

10 He- ja- ga' jäh':

-Hnäh' ba' na' ngëh' hnäh' jwë' lá kyuuuh- hnäh' ha- lá jaa' Dio hnäh' lá hih' kih', he- sa' ma' kyuuuh- dsa- jaa'. Pero hi- jñah', hlëeh' kyaah' juu' na' hmää' ba'. Lá ja-, ma' ke' he- ga' jëey-, sa' lá jná' kiyh'. Hi' ma' ke' nuuy-, ni- lá ja- sa- lá ngëey'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmäá' kih' hi' na'jnee' mi'ju'
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Lã'la- hnøø' jäh' juu' na-hmäá' ja-. Mi'ju- ja- la' kwaat' juu' kih' Dio.

12 Hi' mi'ju- he- ga'saa' cha'jwë', la' kwaat' dsa- hi- ga'nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi- sa'llu' jñuu' juu' he- ma- na'jnää' neh' tuh- dsëy'. Mah' sa- lä'heey' juu' kih' Dio hi- lä'ja- sa- lääy' kih' dso'kye'.

13 Heh' mi'ju- he- ga'saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Jëë- ba' dsëy' lä' ma' to- në' ga'nuuy'. Hi- he' laa' lä'koø- he- sa- cha- jmoo' kih'. Heeyh' ko- hwëë' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja- he- wii' në' kiyh', beey' Dio.

14 Heh' mi'ju- he- ga'saa' jee' kih' chaah' too' ja-, lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Pero ma' miih- lä'ja- ba' dsa- lä' øøy' kih' Dio. Kih' he- kye- gyih' huusdsë- lä'chay' kuu', hi- tih- dsëy' lä'jë- he- cha- jmi- gyuu' la-. He-ja- ni- miih- sa- ga'jmää' kiyh' heh' juu' he- ga'nuuy' ja-.

15 Pero mi'ju- he- ga'saa' hwa'llu', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- lä'kaa- tuh- dsë', ngoo' bih' chooyh' koø- hweh- juu' he- ga'nuuy' ja-. He-ja- ba' ja- jmeey' cha- miih- ta'llu' kih' he- kwëëh- dsëy'.

Juu' na-hmäá' lä'koø- la' kih' wa'je'
(Mr. 4:21-25)

16 Ni- jaa- sa- hih- je- mah' jlëy' kyaah' koø- kyaah', ni- sa- chiyh' neh' jii'. He- chiyh' jee' ñii' ba' mah'lä'jnä' kih'lä'jëë- hi- dsa- taah' cha'neh'.

17 Lä'jë- he- na-hmäá', lloo- koø- jmiih' lä'jnä'. Hi- lä'jë- he- sa- jnä', la' kwaat' lä'jnä'.

18 Kye- da' hnäh' kwaat' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëëh', lä'jëë- hi- ngëë' miih-, hi- he' lä'ngëë' cha-ga'miuh-. Lä'jëë- hi- jmee- ngëë', lä'kye- he- ja- laa' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Ga'lla- nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa- ga'la' ma' lä- nääy' chuh' kiyh', kih' he- ma' tääh' jwëë' dsa-.

20 Ga'he' jaa- hi- na'jmeeh' juu' kiyh', ga'jäyh':

-Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne', hnøøy' jëëy' hne'.

21 He-ja- ga'jëeyh- kih' dsa- he', ga'siiyh':

-Hi- nuu- juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi- he' ba' laa' maa' kyaan-, hi- he' ba' laa' øøhn'.

Ga'jmeey' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Koø- jmiih' ja-, ga'he' Jesús neh- koø- na'moo' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga'siiyh':

-Wa' haan' ta- hngaah' ko-taa- jmi-juuh- la-.

Mah' ga'nääy'.

23 Ta'ko'jiih' ga'nääy' në' jmiih- ja-, ga'gwiij' Jesús. Ni' juu' ga' sa- hii' ma' ja' koø- lle' tá' në' jmiih- ja-. Ga'hii' goo- jwërte kiyh' he- ma' hmääyh' cha'jmi- ja-.

24 He-ja- ga'chaay' Jesús jee' ma- na'gwiij-, ga'jäyh':

-Ta-jwoh', ta-jwoh'. Ngoo' ga'juu' jne' jee' la-.

Ma' ga'nooy-, ga'jmeey' hih- ga'jä' tii' lle', hi- ga'jmeey' hih' kih' jmiih- ka-läh'. Lä'chah' ja- ga'jä' tii' go-te'.

25 -Miih- go-te- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh' -ga-jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaay'.

Peer- ga-lä-goyh' hi- ga'jëë' dsayh-. Mah' ma' jäyh' siiyh' dsa'kyaayh':

-¿Hee- laa' dsa- na- he- liyh- jmeey' hih' kih' lle' hi- jmeey' hih' kih' jmiih-, hi- lä'ja- nuuh' kiyh' ka-läh'?

Dsa- hi- ma' kye- jmi-llë' hliih' chee- Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Ja- ga'la- nääy' jee' tääh' dsa- hi- chee- gadareno. Hwa' kih' hi- he' jä- ta- hngaah' jmiih- kih' hwa' Galilea.

27 Ma' ya'hëë' Jesús neh- na'moo' jee' la' cha'hoø' jmiih' ja-, ja'jaa' dsa- hi- ma' chaag- jee' jwii- ja- ga'mi'jëey'. Ma-lä-hii' jøø- jmi-llë' hliih' kiyh'. Sa- cha- hmiih' ma' këyh-. Sa' ma' gyay' cha'neh-. Ma' gyay' jee' la' to- høø- kih' hlii' ba'.

28 Lä'koø- ma' ga'jëëy' Jesús, ga'hooyh' kii- mah' ga'jwääy' hñiiy' cha'në' Jesús, ga'hleëyh' ki-gaa-:

-¿Hee- hnøoh- jmeeh' kin-, Jesús, Joø' Dio hi- gya' gyuuh'? Ta- jmee- hñaa' hoh', ta- jmeeh' jnä'- ga-jäh' jmi-llë' hliih' he'.

29 (Jëëh', ma- ngëë' ma-jmee' Jesús hih- kih' jmi-llë' hliih' he' jää', he- ya- hëëy' kih' dsa- he'. Ma-lä-hii' heeh- jmi-llë' hliih' he' wii'. Ma'ke' ma' hñuu' dsa- gooy' kyaah' caden- hi- ma' gwëy- tiiy' kyaah' jwi' hma- he- hë' too-, he- ma' hnäy- ba' ja-. Hi' ma' jøø' jmi-llë' hliih' kiyh' ta- hwa' kii' jee' sa- kwa- ni' miih-.)

30 He-ja- ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

-¿Hee- cheeh' hne'?

-Jwëë' chee' jnääh'-ga-jäh' jmi-llë' hliih' he'.

Ga'jäyh' lä'ja- kih' he- ma' laa' jwëë' jwërte dsa- hleëh' hi- ma' tääh' tuh-dsë' dsa- he'.

31 Ga'chuuy' kyaah' Jesús mah' sa- ma' cheey' cha'je'.

32 Moh' ja- ma' tääh' koø- nää' ñe' ma' kuh- nuu-. He-ja- ga'chuuy' jmi-llë' hliih' he' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' dsa- taayh' kih' ñe' he'. Ga'kwa' ba' Jesús jwë'.

33 Ga'hwëë' jmi'lle' hlih' he' ga'näay' ga'taayh' tuh-dsë' ñe'. Lã'chah' ja' lä'jëë' ñe' he' ga'kyuu'. Ma' ga'tëëy' koo' lle' hwa', ko'dsoo' jwë' ba' ga'saay' lä' ga'të' cha'jmi' juuh'. Jee' ja' ga'juuy' neh' jmi'.

34 Dsa- hi' ma' tääh' hää' ñe' he', ma' ga'jëëy' ga'la' lä'ja', ga'näay' ko'chih' cha'hlijj' na'jmeeyh' juu' ta' jee' jwi' hi' lä'kaa' kih' hi' ma' tääh' jee' nuu' kih'.

35 He' ja' ga'hwëë' dsa- na'nää' na'jëëy' ha- lä' ga'la'. Lä'koo' ma' ga'tëë' dsa- chuh' kih' Jesús ga'jëëy' dsa- hi' ga'hwëë' jmi'lle' hlih' kih' he'. Ma' gya' huu' ti' Jesús, ma' kyeeyh' hmiih', hi' ma'jä' kiyh'. He' ja' ga'lã'goh' lä'jëë' dsa-.

36 Dsa- hi' ga'jëë', ga'jmeeyh' juu' ha- lä' ga'la' he' ga'hlaä' hi' ma' kye' jmi'lle' hlih' he'.

37 He' ja' lä'jëë' dsa- gadareno ga'chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' llaayh' kih' ta' jee' jyoh', jëeh' ma' goyh' jwërte. He' ja' ga' he' Jesús neh' na'moo' ngaah' bih'.

38 Dsa- hi' ga'hwëë' jmi'lle' hlih' kih' he', ga'chuuy' kyaah' Jesús mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'. Pero Jesús ga'jmeë' mada' kiyh', he' jäy' ba'. Ga'jäyh':

39 —Gwaah' cha'neh' kyah'. Go'jmeeh' juu' kih' dsa-, ha- koo- sa- juuh- he- ma'jmeë' Dio kyaah' hne'.

He' ja' ngaayh', ha'löoy' jmeeyh' juu' lä'kaa' jee' jwi' hi' ha' koh' sa' juuh' he' ga'jmeë' Jesús kiyh'.

Jö'mii' Jairo kyaah' jaä- dsa-më' hi' ma' dsaah'

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ma' ga'lloo' Jesús ta' hngaah' ko'taa-, peer' jwëë' dsa- ma' tääh' jääy' he' ja' ga'heeh' dsih' lä'kaa' tuh-dsë'.

41 Jee' ja' ga'lloo' jaä' dsa' ñuuh' hi' chee- Jairo hi' ma' laä' ta' kih' gwah'. Dsa- he' ga'juuh' jnéy' cha'ne' Jesús, ga'chuuy' kyaah' mah' dsooy' cha'neh' kiyh'.

42 Ma' chaa' jaä' jö'miiy' hi' ma' laä' gyuu' koo' mëë' kyaay'. Chih-më' he' ma' hää' koo' gya'tö' jì ñe'. Hi' he' na' kyaä' ngoo' ga'juu'.

Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' kyaah' Jairo, peer' na'lää' na'jlëë' bih' dsa-, jëeh' jwëë' jwërte dsa- hi' ga'nää' kyaayh'.

43 Jee' kih' dsa- he' ma' hää' jaä' dsa-më' hi' ma'hya' gya'tö' jì ñe' dsaah' dsoo' kih'. Dsa-më' he' ga'mi'lla- lä'jë' go'te' he' ma' cha- kiyh', ga'heey' kyaah' të'më'. Pero ni' jaä' të'më' sa' ga'lih' ma' jmeë' më' kiyh'.

44 Ga'llooy' ta' ka'luu' Jesús mah' ga'suy' miih' cha'gooy' cha'hoo' sa'hmiih' kih'. Lä'chah' ja' ga'hna' he' ma' jëëy' dsoo' kih'.

45 He' ja' ga'jäh' Jesús:
—¿Hij- na- hi- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?

Pero ni' jaä' sa' ga'bääh- hñii'. He' ja' ga'jäh' Pee' kyaah' lä'jëë' dsa- kyaayh':

—Ta'jwoh', jwëë' dsa- hi' dsa- kya- dsa- jnaah' hne' mah' jwah': “¿Hij- na- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?”

46 He' ja' ga'jäh' Jesús:

—Chaa' jaä' hi' ma-su' sa'hmiih- kin-. Jëeh' ma'lä'liihn' heh' be' kin' ma'mi'hlaä' jaä' dsa-.

47 Ma' ga'lã'jnää' dsa-më' he', goh- bih' ngooy' na'juuyh' jnéy' cha'ne' Jesús. Ga'jmeeyh' juu' cha'ne' lä'jëë' dsa-, he' kih' ja' he' ga'tëëy' cha'hoo' hmiih' kih' Jesús. Hi' ga'jmeeyh' juu' he' ga'jä' kiyh' lä'chah' ja'.

48 He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ma'hlaah' ba' hne' he' ma' dsaah', lä'llu' he' ma'lã' dsoo' hoh'. Gwaah- ba' hne' kyah' lä'kaa' tuh'hoh'.

49 Lä' ma'cheh' ba' Jesús hlëeh-, ma' ga'lloo' jaä' moz' kyaä' hi' ma' laä' ta' kih' gwah', mah' ga'jmeeyh' juu' kih' Jairo, ga'siiyh':

—Ma'juu' ba' gyuu- më' kyaah'. Mo'to' kwa' ga' ta' kih' Ta'jwoh' na'.

50 Ma' ga'nuu' Jesús juu' he' ma'kye- dsa- he', ga'siiyh' Jairo:

—Ta' ka' huu'dsë-. Jmeë' dsoo' hoh' ba'. Mah' jëeh' lä'jiih' ba' chih' më' kyaah'.

51 Ma' ga'he' Jesús cha'neh' kih' Jairo, sa' ga'kway' jwë' ma' dsa'taah' jñah' dsa-. Ma'la' Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa' hi' kyaah' cho'jmii' chih' më' hi' ma' na'juu' he' ba' ga'taah'.

52 Ga'lã'jëë' ba' hi' tääh' jee' ja' ma' ki-hooh' kih' chih' më' he'. He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ta' hooh' hnäh'. Chih-më' na- sa' na'juuy', he' na' gwüy' ba' na'.

53 Ga'mi'kwa'h' ba' dsa- kih' Jesús ma' ga'nuuy' juu' ja'. Jëeh', ñe' bih' he' ma' na'juu' go'te' ba' chih' më' he'.

54 Mah' ga'sooh' Jesús goo- chih-më' he', ga'hleëyh' ki'gaa', ga'jäyh':

—Chih-më', noo'.

55 He' ja' joh' ka'läh' jmi'lle' kiyh'. Lä'chah' ja' ga'lã'jiyh', mah' ga'nooy'. Ja' ga' ga'jmeë' Jesús mada' kwëëyh' he' kuyh'.

56 Peer' ga'jëë' dsah' cho'jmii' chih-më' he'. Hi' ga'jmeë' Jesús mada' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaä' he' ga'la' lä'ja'.

9

Ga'cheë' Jesús lä'jëë' gya'tuu' na'kwa- juu'

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Ga'joo'h- Jesús lä'jëë- discípulo kyaay', ga'kwëëyh' be' mah' jmeey' hih' hwëë' hi'-sa'llu' hi' jmeeh' dsa- hi' ga'kwëëyh' be' mah' mi'hlaäy' dsa- dsaah'.

2 Ga⁺ cheey⁺ mah⁺ dsa⁻ kway⁻ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁺ kih⁺, hi⁻ lä⁻ kye⁻ he⁻ mi⁻ hlääy⁺ dsa⁻ dsaah⁺.

3 Ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺ lä⁻ jëë⁻:
—Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ ni⁻ miih⁺ kih⁺ cha⁺ jwë⁺.
Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ hma⁻ hu⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ hmih⁺ tuh⁺, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ he⁻ ñiih⁺, ni⁻ kuu⁺, ni⁻ ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁻ hmiih⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

4 Wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ hne⁻ jee⁻ lla⁻ nää⁺ hnäh⁺, ja⁻ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ ha⁻ koo⁻ jiih⁺ lä⁻ hëeh⁺ hnäh⁺ jee⁻ ja⁻.

5 Cher mah⁺ cha⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁺ jee⁻ sa⁻ heeyh⁺ hnäh⁺, ja⁻ hwëëh⁺ hnäh⁺ go⁻ te⁻ jee⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺ hnäh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tiih⁺ hnäh⁺ mah⁺ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ la⁻ kwaat⁻ kih⁺ bih⁺ ja⁻ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ discipulo kyaay⁺.

6 Ja⁻ ga⁺ taayh⁺ jwë⁺, ga⁻ nääy⁺ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jwii⁺ kway⁻ ju⁻ hmëë⁺ kih⁺ Dio, ma⁻ la⁻ mi⁻ hlääy⁺ dsa⁻ dsaah⁺ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ ga⁻ nääy⁺.

Herode ga⁻ jmee⁻ huü⁻ dsë⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺ Jwaa⁺
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Herode hi⁻ ma⁻ laa⁺ lle⁻ moh⁺, ga⁻ nuu⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ Jesús. Sa⁻ ñey⁻ he⁻ huü⁻ dsë⁻ ma⁻ jmeey⁺, jëeh⁺ ko⁻ llaa⁺ ma⁻ jah⁺ Jwaa⁺ ba⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺.

8 Hi⁻ jñah⁺ koo⁻ nää⁺ ma⁻ jäh⁺: “Elia ba⁻ oo⁻ hi⁻ ma⁻ hñaa⁺.” Hi⁻ jñah⁺ ga⁺ ma⁻ jah⁺: “Go⁻ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻ joo⁻ ba⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺.”

9 He⁻ ja⁻ ga⁺ jmee⁻ Herode huü⁻ dsë⁻:
—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻? ¿Ja⁻ jñä⁺ ga⁻ jmeen⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻ ku⁻ dsa⁻ lle⁻ Jwaa⁺? ¿Hi⁻ ba⁻ na⁻, hi⁻ nuun⁻ kih⁺ jmeey⁺ ja⁻ koo⁻ në⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻?
Hi⁻ ma⁻ hnøøy⁺ ma⁻ dsa⁻ jëëy⁻.

Ga⁻ ääh⁻ Jesús hña⁺ mil dsa⁻ ñuu⁻
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁺ lä⁻ jëë⁻ apóstole he⁻, ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁺. Ja⁻ ga⁺ jaäy⁺ kah⁺ apóstole, ga⁻ nääy⁺ ta⁻ hwa⁻ ki⁻ jäh⁺ jee⁻ jwii⁺ he⁻ cheë⁻ Betsaida.

11 Pero ma⁻ ga⁻ lä⁻ liih⁻ dsa⁻, ga⁻ nääy⁺ chaay⁺ kaah⁺ kiyh⁺. Ga⁻ hëeh⁺ bih⁺ dsa⁻ he⁻. Mah⁺ ga⁻ løøy⁺ hlëëy⁺ ha⁻ lä⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁺ kih⁺. Hi⁻ ga⁺ mi⁻ hlääy⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺.

12 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ hloo⁻ jmi⁺ ja⁻, lä⁻ jëë⁻ gya⁻ tuü⁻ discipulo ga⁻ ya⁻ jäh⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—Chiih⁺ dsa⁻ na⁻ wa⁻ lla⁻ nääy⁺ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ jwii⁺ mah⁺ hi⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ nuu⁻ jee⁻ tääh⁺ dsa⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ la⁻. Wa⁻ lla⁻ hnøøy⁺ he⁻ kuyh⁺ hi⁻ lä⁻ kye⁻ jee⁻ jây⁺. Jëeh⁺, hwa⁻ ki⁻ jmah⁺ ba⁻ la⁻ jee⁻ tøøhn⁺ la⁻.

13 Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ siyh⁺ discipulo kyaay⁺:
—Hnäh⁺ ba⁻ kwëëy⁺ he⁻ kuyh⁺.
Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ siyh⁺ Jesús:

—Kye⁻ jnääh⁺ ma⁻ la⁻ hña⁺ he⁻ ñiih⁺ ba⁻ kyaah⁺ uu⁻ hmooh⁻. ¿Che⁻ dsa⁻ nøø⁻ jnääh⁺ dsa⁻ lä⁻ jnääh⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ na⁻?

14 Koo⁻ hña⁺ mil ma⁻ teë⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ siyh⁺ lä⁻ jëë⁻ discipulo kyaay⁺:

—Jmee⁻ hnäh⁺ mada⁻ mah⁺ dsa⁻ taah⁺ dsa⁻ ma⁻ kih⁺ kih⁺, ma⁻ to⁻ lo⁻ gyaa⁻ lä⁻ koo⁻ nää⁺.

15 Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ discipulo. Ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ ga⁻ taah⁺ dsa⁻ hwa⁺.

16 Ja⁻ ga⁺ ka⁻ Jesús lä⁻ jë⁻ hña⁺ he⁻ ñiih⁺ ja⁻, kyaah⁺ lä⁻ uu⁻ hmooh⁻ he⁻, ga⁻ jëëy⁻ ta⁻ gyuu⁻ mah⁺ ga⁻ kway⁻ ti⁻ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ga⁺ ga⁻ laay⁺ mah⁺ ga⁻ kwëëy⁺ discipulo kyaay⁺ na⁻ llay⁻ cha⁻ në⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻.

17 Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻ kuh⁻ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ këë⁻. Ma⁻ la⁻ ma⁻ kuh⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻, ga⁻ kah⁺ gya⁻ to⁻ sa⁻ miih⁺ jwii⁺ he⁻ ga⁻ chaa⁻ ja⁻.

Ga⁻ jäh⁺ Pee⁻ Jesús he⁻ laa⁺ Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Koo⁻ hä⁺ ma⁻ gya⁻ Jesús ngü⁻ kiyh⁺ kih⁺ Dio jee⁻ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻. Ma⁻ la⁻ discipulo ba⁻ ma⁻ tääh⁺ kyaay⁺ jee⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ ngü⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ jäh⁺ dsa⁻ kin⁻, hi⁻ jñä⁺ laay⁺?

19 —Ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ jäh⁺, Jwaa⁺ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁺ ba⁻ hne⁻. Jñah⁺ jäh⁺, Elia ba⁻ hne⁻. Jñah⁺ ko⁻ llaa⁺ jäh⁺, hne⁻ laah⁺ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻ joo⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺ —ga⁺ jäh⁺ discipulo kyaay⁺.

20 Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺:
—¿Ha⁻ ga⁻ hnäh⁺ na⁻, hee⁻ jwah⁺ hnäh⁺ kin⁻, hi⁻ ba⁻ jñä⁺ laah⁺ hnäh⁺?
He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Pee⁻ siyh⁺:
—Hne⁻ he⁻ Cristo hi⁻ ga⁻ cheë⁻ Dio.

Ga⁻ mi jnää⁻ Jesús juu⁺ he⁻ juuy⁺
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Pero ga⁻ taah⁺ Jesús juu⁺ discipulo kyaay⁺ mah⁺ sa⁻ kooyh⁺ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻.

22 Hi⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ discipulo kyaay⁺:
—Jmee⁻ bii⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ jëë⁻ cha⁻ miih⁺ wii⁺. Hi⁻ dsa⁻ gyuu⁻ sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺, lä⁻ ja⁻ dsa⁻ kaa⁺ kyaa⁺ jmi⁺ dsa⁻, kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley⁻ sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺. Hi⁻ jmee⁻ bii⁺ kiyh⁺ juuy⁺ mah⁺ lä⁻ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁻ ma⁻ hya⁻ hnë⁻ jmi⁺.

23 Ja⁻ ga⁺ ga⁻ siyh⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻:
—Cher mah⁺ hi⁻ hnøø⁻ jäh⁺ kyaah⁺ jñä⁺, sa⁻ wa⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ kwaat⁻, wa⁻ jääy⁺ cru⁻ kyaay⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ mah⁺ wa⁻ jmeey⁺ ko⁻ jöh⁺ kyaah⁺ jñä⁺.

24 Jëeh⁺, lä⁻ jëë⁻ hi⁻ hää⁺ hñii⁺ mah⁺ sa⁻ juuy⁺, hi⁻ he⁻ juu⁺ ba⁻. Pero lä⁻ jëë⁻ hi⁻ kwaa⁻ hñii⁺ juu⁺ kwaat⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁺.

25 ¿Hee⁻ ya⁻ jøø⁻ ka⁻ dsa⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ liyh⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ mah⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ juuy⁺, sa⁻ tëëy⁺ kih⁺ Dio? ¿Hee⁻ jmää⁺ kiyh⁺ cher mah⁺ ga⁻ heey⁺ hñiiy⁺?

26 Cher mah⁺ hi⁻ jmee⁻ na⁻ hiih⁺ kin⁻ o kyaah⁺ juu⁺ kin⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ na⁻ hiih⁺

Hij-ga lëë'ngo' la- kyaayh, wa'ra- jayh' dsa-läh' jee' je- jih'gyeh' kiyh', ja-ba' kyaah' je- kih' Täa', hi- kih' lä-jëë' ángele hij-na' jngëé' kyaay'.

27 Pero ju'dsoo' jwahn-, chaa- ko-llaq' dsa-hi- tääh' jee' la-, sa- juuy' jáä' sa' ga' ma-jëëy' ha- lä- la' be' kih' Dio hij- jmee' hih'.

Ga-lä-sëë' Jesús to-lo-në' ko-llaq' discipulo (Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Ma-ngëë' ga- koo- jnaa' jmi' he- ga-hlëëy' juu' ja-, ga-wii' Jesús koo- moh' na-ngüy' kiyh' kih' Dio ko-joh' kyaah' Pee' kyaah' Jwaa' kyaah' Jacobo.

29 Ta-ko-juuh' ma- ngüy' kiyh' kih' Dio, ga-lä-sii' mo-nëy'. Hmiih- kiyh' ga-la' tø-jlëë- ñih'.

30 Ga-lä-jnäa' uu' dsa-ñuuh- hij- ma-lla- juu' kyaayh'. Jaa- he' Moisé, hi- jaa- he' Elia,

31 hij- ga-lä-jnäa' jee' jna' jih'gyeh' ja-. Ma' hlëëy' ha- lä- ya- hëë' Jesús jmi-gyuu- la-, he- lä-te'jee' jwii- Jerusalén ba' ja-.

32 Pee' kyaah' hij- ma- jmee- ko-joh' kyaayh' jee' ja-, ma-ke- lä-gwiiy' ma- kway- be'. Ga-jëë' bih' ha- koo- sa' jøh' Jesús hää' jee' kih' lä-uu' dsa- he'.

33 Lä-koq- ma- ngoo' ga-lä-øø' dsa- he', ga-jäh' Pee' siiyh- Jesús:

-Ta' jwoh', he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko-joh' jee' la-. Jmee' jnääh' hnë- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elia.

Pero sa' ma-ñe- Pee' he- ja- ma-hlëeh-.

34 Hlëeh- gyih' lä-ja-, ma- ga-juoo' koo- jniü' he- ga-läay- lä-jëëy'. Ma' ga-jëë' Pee' kyaah' dsa-kyaayh' na-läay- jniü' ja-, ja' ga-lä- goyh'.

35 Jee' jniü' ja- ga-hlëeh' koo- juu' he- jäh' lä-la-:

-Hij- la- na- gyuu- kyaan- hij- hnaan-. Nuu- hnäh' kiyh'.

36 Ma-ngëë' ma-hlëëy' lä-ja-, ga-jäh' hñii' Jesús. Pero discipulo kyaay' sa- ga-kooh' ni- miüh- juu' kyaah' ni- jaa-, ga-lä-hii' miüh- ga-hmäy' lä-jë- he- ga-jëëy' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- chih- hij- ma' kye- jmi-llë' hlih'

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Ma' ga-jnä' jyoh' jmiü', ga-jñaay' moh' jee' ma-tääh' ja-. Jwëë' jwërte dsa- ya-nää' ga-mi-jëëy' Jesús.

38 Jee' kih' dsa- he' ma' hää' jaa- dsa-ñuuh- hij- ga-hlëeh' kj-gaa-, ma-jäh':

-Ta' jwoh', chuun- kyaah' hne-. Jëë' da' chih-ñuuh- kyaan- la-, hij- laa' gyuu- koo- mëë' kyaan-.

39 Lä-la- jmee' jmi-llë' hlih' kiyh'. Sooyh- kiyh' mah' jmeey' hooyh- jee' ki-bäay'. Jmeey' hwëë- peh' hooy'. Ma-hwaay' go-te', ja- ga-ta- jmi-llë' hlih' he' kiyh'.

40 Ma-chuun' kyaah' discipulo kyaah' mah' ma-lleey- jmi-llë' hlih' he' pero sa- ma-liyh- -ga-jäh' jmiü- chih- he'.

41 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

-jHe- ba' che- hwëh- hoh' hnäh' dsa- chaa- na'. Sa- hii- lä-dsoo' hoh' hnäh' kwee-. ¿Lih' ba-llaq' be- gyan' kyaah' hnäh'? Mo-so- lä-be' dsën' gya' ga-jnä' kyaah' hnäh'. Ya-jää' da' chih- na- ta- la-.

42 Lä-koq- ma- ngoo' ya-jäh' chih- he' kih' Jesús, jmi-llë' hlih' he' ga-jwäy' hwa' mah' ga-ki- ga-bäay- wii' jwërte. Pero ga-juuh' Jesús kih' jmi-llë' hlih' mah' ga-mi-hlääy' chih- he'. Ja-ga' ga-ngëëy' chih- he' kih' jmiüy-.

43 Ga-lä-jëë- ba' ga-lä-dsaa- dsë' ha- koh' sa' jøh' laa' Dio.

Ga-mi-jnäa' Jesús juu' jee' ga-të' to' juuh' he- juuy'

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta-ko-juuh' tääh' jëë- dsayh' kih' lä-jë- he- ga-jmee' Jesús ja-, ga-jäh' siiyh- discipulo kyaay':

44 -Wa- lä-ngëëh' hnäh' kwee- juu' la-. Hij-ga-lëë'ngo' la-, lloo- koo- jmiü' ngëë' dsih' goo- jnah' dsa-.

45 Pero discipulo kyaay' sa- ga-lä-ngëëy' juu' ja-. Ma' na-jlë- huudsë- kiyh' he- ja- sa- ga-lä-ngëëy'. Hi- ma' goyh' ma- ngüy' juu' kih' Jesús he- hnøø' jäh' juu' ja-.

Hii- na- leë' jøøh' jee' jmee' Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Discipulo kyaay' ga-taah' ga-ti- ga-choo' juu' hii- jaa- jee' lä-jëë- leey' jøøh' kih' dsa-kyaayh'.

47 Pero ga-lä-kyuuh- Jesús huudsë- he- ma- jmeey'. He- ja- ga-tëëy' jaa- gyuu- mah' ga-cheeyh' koo' kiyh'.

48 He-ja- ga-siiyh-:

-Hij- jmee' he' kih' gyuu- la- kwaan- kin-, jnä' he' hij- jmäy- he'. Hi- hij- jmää- jnä' he', jmeey' he' kih' hij- ga-cheë' jnä'. Jëëh', hij- mah' ga-jee' kyah' hnäh', hij- he' ba- hij- jøøh'.

49 Ja- ga- ja' jäh' Jwaa-:

-Ta' jwoh', ma- jëë' jnääh' jaa- hij- hwëë- jmi-llë' hlih' lä-hih' kyah', he- ja- ga-ha' jnääh' kiyh', jëëh' sa- ngëy- kyaah' jnääh'.

50 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

-Ta' ha- hnäh' kiyh'. Jëëh', lä-jëë- hij- sa- na-høøh' jnä', dsa-kyaah' ba- jne' he'.

Ga-juuh' Jesús kih' Jacobo kyaah' Jwaa'

51 Ma- ngoo' ya-jäh' jmiü' dsaa'h' Jesús gyuuh', he- ja- koo- hä' ba- ma-lla- dsëy' ngooy' ta' Jerusalén.

52 Ga-cheey' dsa- hij- ga-nää' jáä' kiyh' ta- hwa' kih' dsa- samaritano. Jee' ja- ga-taayh' koo- jee' jwii- ngüy' ha- jee' ma-jäy'.

53 Pero sa- ga-hii' dsa- samaritano ma' heeyh-. Jëëh', ma- jmeey' kwaan- he- dsoo' Jesús ta' Jerusalén ba-.

54 Ma' ga' nuu' Jacobo kyaah' Jwaa' juu' ja-, ga' jäh':

-Dsa-jøøh' kyaan-, ¿che' hnooh- ngii' jnääh' he- jyoo' je- gyuuh' mah' mi-llaa' dsa- hi- chaa' jwii' oo', lä'koq- ga'jmee' Elía?

55 He-ja- ga'jeeh- Jesús hñii' mah' ga'juuyh' kih' lä' uu' discipulo he' ga'siiyh': -Sa' ñeh' hnäh' he- jmi-llé' na' jøø' kyah' hnäh'.

56 Jëeh', sa' ja' Hi-ga-lëë'ngo' la- mah' jngëëyh' dsa-. Jay' mah' lääy' dsa' ba' -ga'jäh' Jesús.

Ja' ga' ga'näay' ta' jyoh' jwii' mäh-.

Ma' hnөө' dsa- ma' jmeey' ko'jøh' kyaah' Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Lä'koq' ma' ga'tayh' jwé' ga'näay', jaq- dsa- ga'siih' Jesús:

-Dsa-jøøh' kyaan-, hnoon' jmeen' ko'jøh' kyaah' hne- wa' ha- cha- ha- jee' goh'.

58 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

-Cha' ba' too- jee' gwii'- hyah-. Cha' ba' sii' kih' tä'. Pero Hi-ga-lëë'ngo' la- sa' cha- jee' jäh'.

59 Mah' jñah' ga'siiyh':

-Jmee' ko'jøh' kyaah' jnä'.

Mah' ga'jäh' dsa- he':

-Dsa-jøøh' kyaan-, kwa' jwé' kin- na'haan- to-ñé' Tää' kyaan-, ja-ga' nñin' kyaah' hne-.

60 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

-Wa' haa' ba' dsa- na' juu' hñii' kyaah'. Hi- hne-, gwa- go'kwa' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä' hih' kih'.

61 Jñah' ka-läh' ga'jäh' siiyh' Jesús:

-Jmee' ba' jnä' ko'jøh' kyaah' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Pero kwa' jwé' kin- nñin' to-ñé' na'hñin' juu' hi- tääh' cha'neh' kin'.

62 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Ni' jaa' hi- jëé' ta' kaluu' ma-la- ma-løøy' kyayh- hwa', sa' jmääy' dsa-hey' jee' jmee' Dio hih'.

10

Ga'chee' Jesús to'lo'gyaa' na' dsë' gyeé' dsa- hi- ga'kwa' juu'

1 Ma'ngëé' he' ja', ga'hñaa' Dsa-jøøh' jñän' jñah' ga' to'lo'gyaa' na' dsë' gyeé' dsa-. Hi' he' ga'chee' lä'kaa' jwii' kaah' hi' lä'kaa' ga' jee' jyoh' ha' jee' dsooy'. Ga'chee' ma' uu' ma' uu'.

2 Ga'jäyh' siiyh':

-Dsoo' ba' cha- cha'miih- ta' he' hnөө' sooh- pero miih- go-te' ba' dsa- hi- jmee' ta'. He-ja' chuü' hnäh' kyaah' dsa' juu' ta' mah' chee' jñah' ga' hi- dsa-chooh' ta' kiyh'.

3 Go' nää' hnäh' ja-. Pero lëeh' hnäh'. Jnä' cheen' hnäh' lä'koq- borrego hi- ga'nää' jee' kih' jah' hää'.

4 Ta' ka- hnäh' hmih' tuh-, ta' ka- hnäh' sa'tuh- kih' kuu', ni' loo- he- dsa- he' tiih' hnäh'. Ni' ta- lla- hnäh' juu' kyaah' dsa- cha'jwé'.

5 Wa' he- cha- he- hne' jee' go'taah' hnäh', to-ñé' jwiih' hnäh' dsa-: "Wa' hii' ti' cha'neh' kyah' hnäh'."

6 Cher'mah' chaa' hi- hii' ti' dsé' jee' ja-, lä'ja- hii' ti' kiyh'. Hi' cher'mah' sa' chaa' hi- hii' ti' dsé', sa' lä'jmää' kiyh' juu' he- ma-hlëeh' hñih'.

7 Pero jee' heeyh- hnäh', ja- jäh- hnäh' ja-ba' cha'neh' ja-. Ja- kuh' huh' ba' hnäh' lä'jé' he- lla' dsa- cha'neh' hnäh'. Jëeh', jaa' hi- jmee' ta', lle' kih' hyoyh' jñeey'. Ta' mi' sii' hnäh' øøh' hnäh' mah' go'nääh' hnäh' lä'joh' hne' chih'.

8 Wa' he- cha- he- jwii- jee' ga'lla'nääh' hnäh', jee' heeh' dsa- hnäh', ja- kuh' huh' ba' hnäh' lä'jé' he- lla' dsa- cha'neh' hnäh'.

9 Ja' mi-hlääh' hnäh' hi- dsaah' hi- tääh' jee' ja-. Ja' jwiih' hnäh' dsa-: "Kye' ba' jnääh' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä' hih' kih'."

10 Pero cher'mah' ga'lla'nääh' hnäh' koq- jwii- jee' sa' heeyh- hnäh', ja' hwëeh' hnäh' ta' cha'jwé' mah' jawh' hnäh':

11 "Wa'hløø' he- cha- jee' jwii- kyah' hnäh' la-, he- ma' beh' ma' ti' jnääh', jee' la- ma' kyah' jnääh' ma' ti' jnääh' mah' la' lii- ma' jäh' né' kyah' hnäh' lä'jé- dsoo' he- na' bääh' hnäh'. Pero ma' ñeh' ba' hnäh', ma' ja' ba' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä' hih' kih'", jwiih' hñih'.

12 He-ja- jwëëhn- hnäh'. Miih- ga' wii' jëé' dsa- hi' ma' tääh' jee' jwii' Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra- ga'té' jee' jmee' Dio jwiz-, lä'koh' he- jëé' dsa- hi- chaa' jee' jwii' ja'.

Jëé' wii' lä'jëé- hi- sa' nuuh'

(Mt. 11:20-24)

13 ¡Peer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Corazin! ¡Peer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Betsaida! Wa'ra- jäh' kih' dsa- hi- tääh' jwii- Tiro kyaah' jwii- Sidón, ma' jëé- ha- lä' la' he- juh-gaa' he- ma' jmeen' jee' kyah' hnäh', ma' lih' sa' ga'jeeh' kyaah' Dio, ma' këyh- hmiih- jwä' hi' ma' suy' hñiiy' tñ'jwa-, he- ma' jmeey' lii- he- ti-meeh- dsëy'.

14 He-ja- jwëëhn- hnäh' wa'ra- ga'té' jee' jmee' Dio jwiz-, cha-ga'miih- wii' jëéh' hnäh', lä'koh' ga' hi- chaa' Tiro kyaah' Sidón.

15 Hnäh' hi- chaa' Capernaum, jmeeh- hnäh' huü'dsë' he- tëëh' hnäh' gyuuh'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je- go'nääh' hnäh'.

16 Hi- nuu' juu' he- kwah' hnäh', kin- ja- nuuy'. Hi- sa' heeh' hnäh', jnä' he' sa' heeyh'. Hi- sa' heeh' jnä', sa' heeyh- hi- ga'chee' jnä'.

Ya'nää' ka-läh' lä'jëé- hi- ga'chee' Jesús

17 Peer jēē dsē lājēē tō lo gyaā dsē gveē he ma ga lla nāāy jee ma gya Jesús. Ga jāyh:

-Dsa jōōh kyaan, lā kye jmi lle hlih' ga lēh jnāāh' ga hwēē jnāāh' kyaah' hih' kyah'.

18 Mah' ga jāh' Jesús siyh:

-Jnā' ga jēēn' ga tah' Tana jee ma gayay, lā koh' je nih' ga tayh' lā ga tē hwa'.

19 Ma kwēēhn' ba hnāh' be mah' he soh' hnāh' nē kih' miuh', nē kih' cha hne', hi lla dsēē hnāh' lā jē' be kih' hi sa llu'. Ni koo' dsoo' sa le kyah' hnāh'.

20 Pero ta wa jēē hoh' hnāh' kih' he nuuh' jmi lle hlih' kyah' hnāh'. Wa jēē hoh' hnāh' kih' he ma na sū jmi kyah' hnāh' gyuu' jmi gyuu' ba.

21 Ja ba hor ja, ga jēē dsē Jesús ga jmee' jmi lle Na jngih'. Mah' ga jāyh:

-Kwan' ti hmaah' kyah', Tāā kyaan, hne laah' Dsa jōōh' kih' gyuu' hwa', jēēh' ga hmāh' lā jē' juu' la kih' hi kyuu' hi lā ja kih' hi ngēē'. Mah' ga mi jnāāh' juu' kyah' kih' hi laa' lā koh' jaa' gyuu' ba. Jēēh', lā ja ga ti hoh' hne' jmeeh' Tāā.

22 Ga lā jē' go te ba ga tooh' Tāā kyaan' goon'. Ni jaa' sa kyuu' jōō' Dio, ma la Tāā ba kyuu' jnā'. Ni sa chaā' hi kyuu' Tāā. Ma la jnā' hi laa' jōōy' ba kyuu' jnih', hi lā ja lā kyuu' hi hnoon' mi jnāān' kih'.

23 Ja ga ga jeeyh' hūiy' mah' ga sūyh' ma la discipulo kyaay' ba:

-Llu' la kih' hi jēē he jēēh' hnāh' na.

24 Jēēh' jwēēhn' hnāh', jwēē' hi ga ngēē' juu' kih' Dio hi jwēē' dsa ta kaah' ma hnōoy' ma jēēy' he jēēh' hnāh' na. Pero sa ga tēēy' ma jēēy'. Ma hnōoy' ma nuuy' he nuuh' hnāh' na, pero sa ga nuuy'.

Juu' na hmāā' kih' samaritano hi llu' dsē'

25 Jee ja ga noo' jaa ta jwōh' kyaā ley, he ma kay dsē Jesús ga sūyh':

-Ta jwōh', chee hnōō' jmeen' mah' tēēhn' jee mo so juun'?

26 He ja ga jāh' Jesús siyh':

-Chee jāh' jee na sū nē ley, lā koh' ma hēh'?

27 Mah' ga jeeh' ta jwōh' he juu' kihy':

-Wa hnaah' Dio lā kaa' tuh hoh', kyaah' lā jē' be kyah', kyaah' lā jē' huū dsē kyah'. Hi wa lā hnaah' dsa kyaah' lā koo' hnaah' hnaah'."

28 Mah' ga jāh' Jesús siyh':

-Llu' ba ma jāh'. Jmee' lā na mah' mo so juuh'.

29 Pero ta jwōh' kyaā ley he, hnōoy' ma jāy' llu' kyaah' juu' he ga jāyh' ja, he ja ga ngūy' juu' kih' Jesús:

-Chee he dsa kyaahn'?

30 Mah' ga jāh' Jesús siyh':

-Jaa dsa ya hēē' Jerusalén ngooy' ta Jericó. Cha jwē' ja ga jee' dsa hūi' hi ga sooh' kihy'. Ga lley' ga lā jē' he ma kyey'. Ga kway' jwēte kihy'. Ja ga ga nāāy'. Jee ja ga jā dsa he miuh' ga liiyh'.

31 Pero he ga la. Jee ja ga ngēē' jaa' jmi dsa. Ma ga jēēy' kyaā dsa hi la dsoo' kih', ta koo' ba ga jluuy'.

32 Ja ba lā ja ga jmee' jaa' levita, dsa hi ma laa' ta gwah'. Ma ga jēēy' dsa he, ga jluuy' ta koo' ka lāh'.

33 Pero jaa' samaritano hi ngooy' ja ba ta jwē' ja, ma ga jēēy' kyaā hi la dsoo' kih', ngooy' chuh' kih' hi he. Ma ga jēēy', ga lā nih' dsēy' kih'.

34 Lā chah' ja ga jmeey' mē nē dsoo' kyaah' aceti hi kyaah' vin, mah' ga lōōy' kyaah' hmūh'. Ja ga ga kyaay' ka luu' jah' kyaay', na jāāy' jee' chih' hne' jee jā dsa. Jee ja ga gayay' ga hāāy'.

35 Jyoh' jmi ma ngaah' dsa he, ga lley' tō' kuu' ga kwēēy' juu' hne' he. Mah' ga sūyh': "Hāā' kwee dsa na. Cher mah' ga āā' gyih' kyah', jnā' mi hmaahn' kyah' wa ra jahn'."

36 He ja jāh' da. Chee jaa' jee lā jēē' uu' laah' hne', laa' dsa kyaah' hi ga jmee' llu' kih' hi ga tah' ja goo' dsa hūi' he? -ga jāh' Jesús siih' ta jwōh' kyaā ley.

37 -Hi ga lā nih' dsē' kihy' he, hi he ba laa' dsa kyaay' -ga jāh' ta jwōh' he.

Mah' ga jāh' Jesús siyh':

-Na ta cha nē, ja jmeeh', ja ba lā koo' ga jmee' dsa he.

Nēe Jesús na jēēy' Marta kyaah' María

38 Ga he Jesús jwē' ngooy' kyaah' discipulo kyaay', ga tēēy' koo' jwūh' māh'. Jee ja ma gya' jaa' dsa mē hi ma chee' Marta hi ga hēēh' Jesús cha neh' kih'.

39 Marta he ma chaā' jaa' dsa mē' oōh' hi ma chee' María. Hi he ga gya' huū' ti' Jesús ma nuuy' juu' he hlēēyh'.

40 Pero Marta tāā' sa jāāy', ma cha cha miuh' ta he ma jmeey' cha neh' kihy'. He ja jay' jee' gya' Jesús mah' ga sūyh':

-Dsa jōōh' kyaan, chee sa kye' miuh' huū' dsē' kin' he ma kyaā' dsa mē' oōhn' jnā' lā jē' ta? Chiiyh' wa lāāy' jnā'.

41 -Marta, Marta. Tāā' sa hii' ti' tuh hoh' he kye' cha miuh' huū' dsē' kih' lā jē' ta he jmeeh' na.

42 Koo' ba he jmee' bii' kih' dsa. María ma jnōoyh' he llu' ga he sa le jūuh' kihy' -ga jāh' Jesús.

11

Jesús ga mi tēē' dsa ha lā ngūy' kihy' kih' Dio
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Koo hä ma' gya' Jesús ngü+ kiyh' kih' Dio. Ma la ma ngüy' kiyh', jaa discipulo kyaay' ga jah' siyh' :

-Dsa jøgh' kyaan+, mi-tëë' jnaäh' ha la ngü' jnaäh' kih' Dio, la koo- ga mi-tëë' Jwaa' discipulo kyaa'.

2 Mah' ga jah' Jesús siyh' :

-Wa ra- ga te' jee' ngüih' hnäh' kyah', jwah' hnäh' la la' :

Tää' kyaa' jnaäh' hi- gya' ya jwüi', lä-jëë' ba' wa' jmee' dsoo' he- laah' hne- na-jngëë' go-te'.

Nä- mah' jmeeh' hih' jee' la-.

Wa le' lä' hyoh- hoh' hñaa' jmi-gyuu+ la-, ja ba' lä' koo- jmeeh' gyuu' ya jwüi'.

3 Kwëeh' jnaäh' na' he' kih' hih' jnaäh' he' jmee' bi' kyaa' jnaäh'.

4 Jmee' jøh- hoh' kih' he' ma- hlääh- jnaäh', jëeh' lä' ja- jøh- dsë- jnaäh' kyaah' hi- dsa- hlääh- kyaah' jnaäh'.

Ta- kwa- jwë' ka' he' hliih' dsë- jnaäh', lää' jnaäh' kih' he' ja'.

5 Ga jäh' ka- läh' siyh' :

-Wa jmeen', jaa- hnäh' chaa' ome- kyaa' mah' goh' kiyh' koo- la- nuu', go- chiih' hñih' : "Lle' hnë- he' ñiih' kyah' kin', ome'."

6 Jëeh', ma- ja- jaa- ome- kyaan- hi- hää' jwë' ngoo', hi' sa- cha- ni' miih- he' llan' cha' néy'."

7 Pero hi- hää' cha' neh- kih' he' jah' : "Ta- chuu- kyaah' jnä'. Ma- na- jnë- ba' haah' kin', lä' jëë' gyuu' pih' kyaan' ma' na' gwüi'. Sa- le' noon' mah' kwëehn- hne'."

8 Jnä' jwëehn' hnäh', cher' mah' ngoo' ba' chuu' hi- cheh' ka' hne' he', ma- ra- he' noo- bih' mah' dsa- kwëëyh'. Ja- ta- la- kih' he- laa' ome' kyaay', kih' he- chuyy' ba' ja- he- kwëëyh' he' jmee' bi' kiyh' mah' mo- so- chuyy' cha- ga' miih'.

9 He- ja- jwëehn' hnäh'. Ngü' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' hnäh' mah' jnaäh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho' haah'.

10 Jëeh', lä' jëë- hi- ngü+, hyoyh' ba'. Hi- hnooh-, jnøøyh' ba'. Hi- tëë- ho' haah', nä- ba' ho' haah' kiyh'.

11 Çha- lä' ja- kwëeh' hnäh' chih- kyaah', koo' mi' kuu' wa' ra- ga ngüy' he' ñiih' ? Hi' cher' mah' ga ngüy' kuyh' jaa- hmooh-, çha- lä' ja- kwëëyh' jaa- miih' ?

12 Hi' cher' mah' ga ngüy' koo- mi' jlii-, çha- lä' ja- kwëëyh' jaa- cha' hne' ?

13 Ma- ke- hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëeh' chih- kyaah' he- llu'. Pero Tää' hi- gya' gyuuh', kway' jmi- lle' Na- jngüi' he- sa- kyaah' hih', kwëëyh' lä' jëë- hi- ngü+ kiyh' - ga jah' Jesús.

Ga jah' dsa-, kye- Jesús jmi- lle' hliih' (Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Ma' cheh' Jesús lleë- jmi- lle' hliih' hi- ga' jmee' kaa' jaa- dsa-. Ma' ya hëë' jmi- lle'

hliih' he', dsa- hi- ma' kaa' he' ga- løø' hlëëyh-. Lä' jëë- dsa- ga- lä- dsaa- dsë' ma' ga- jëëy' he' ja'.

15 Pero ko- llaa' hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jah' :

-Kyaah' be' kih' Beelzebú hi- kye- në' kih' jmi- lle' hliih' ba' na', hwëëy' jmi- lle' hliih'.

16 Hi- jñah' ma' ka- dsë' Jesús, ma' ngüy- he' ma' jmee' Jesús koo- he' juh- gaa- gyuu' jmi- gyuu-.

17 Pero ma' kyuu' bih' hu' dsë- kih' dsa- he', mah' ga- siyh' :

-Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher' mah' teëy' kyaah' he' ba' dsa- kyaayh', he- mi- llaay- hñiiy' ba' ja-. Lä' ja- ka- läh' hi- tääh' koo- cha' neh', cher' mah' te- jëëy', sa- lä- wëëy'.

18 Lä' ja- ka- läh' Tana', cher' mah' teëy- kyaah' he' ba' dsa- kyaayh', çha- lä' ja- mi- heey' kyaah' ta' kiyh' ? Mah' jwah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwëë' jnä' jmi- lle' hliih'.

19 Cher' mah' jnä' hwëën' jmi- lle' hliih' kyaah' be' kih' Beelzebú, çha- ba' kih' dsa- kyaah' hnäh', hi- ba' kih' be' ga- hwëë' dsa- kyaah' hnäh' jmi- lle' hliih' ? He' ba' dsa- kyaah' hnäh' na', mi- jnääy' he- na- heë- hu' dsë- kyah' hnäh'.

20 Pero cher' mah' jnä' hwëën' jmi- lle' hliih' kyaah' be' kih' Dio, he- ja- jmee' dsoo' he' ma' løø' Dio jmee' hih' jee' kyah' hnäh'.

21 Jaa- dsa- beë' hi- ma- na' lluy-, høøy- kwee- cha' neh- kiyh', he- ja- sa- cha- hi- goo- he- dsa- hëë' he- tääh' cha' neh- kiyh' ja-.

22 Pero wa' ra- ja- jaa- hi- beë' ga- lä- koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuyh' lä' jë- he- kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi' hwëë' hi- ga- lloo' he' lä' jë- he- cha- cha' neh', ja- ga' ti' llooyh' lä' jë- he- ja-.

23 Hi- sa- jwah' kyaah' jnä', he- hneey- kyaah' jnä' ba' ja-. Hi- sa' jmee' ko- jøh' kyaah' jnä' mah' teëh' dsa-, he- jmeey' dsa- lä' øø' dsa- kin' ba' ja-.

Jaa- jmi- lle' hliih' jayh' ka- läh' høøy' (Mt. 12:43-45)

24 Wa' ra- ya- hëë' jaa- jmi- lle' hliih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä' kaa- jee' la' hwa' ki- dsa- hnøøyh' ha- jee' teëyh' dsëy'. Wa' ra- sa- ga- jnøøyh', jmeey' hu' dsë- : "Naahn' ka- läh' cha' neh- kin' jee' ya- hëën'."

25 Wa' ra- ga- llaayh' tuh- dsë' dsa-, la' lä- koh' hne' he- ma- na' lluy- hi- na- ti' na' nyah' ka- läh'.

26 Ja- ga- na- dsooy' dsa- kyaay' jñah' ga' gyeë' jmi- lle' hliih' hi- hlëeh' ga' lä- koh' ga' hñiiy' mah' dsa- taayh' ko- jøh' jee' ja-. Hliih' ga' le' kih' dsa- he' lä- koh' ga' he- ma' laay' jää'.

Llu' la' kih' hi- mi- te' kih' Dio

27 Ta'ko⁻jiih' ma' cheh' Jesús hlëéh' juu' la⁻, jaa⁻ dsa⁻ mé' ga' hlëéh' ki⁻gaa⁻ jee' ma' tääh' dsa⁻ he', ga' siiyh' Jesús:

–Llu' la' kih' hi⁻ ga'kaa⁻ hne⁻ hi⁻ ga' mi⁻kwaay⁻ hne⁻.

28 Mah' ga' jeeh⁻ Jesús juu' kiyh', ga' jäyh':

–Llu' ga' la' kih' hi⁻ nuu⁻ juu' kih' Dio mah' mi⁻tey'.

Dsa⁻ hñaa⁻ dsé' ma' hnöoy' ma' jmee' Jesús koo⁻ he' juh' gaa⁻

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Cha⁻ga⁻miih⁻ jwëë' dsa⁻ ya⁻nää' koo' kih' Jesús mah' ga' löö' Jesús siiyh':

–He⁻ ba' che⁻ hlëéh' hnäh' dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na', ngiih' hnäh' jmeen' koo⁻ he' juh' gaa⁻. He⁻ juh' gaa⁻ lä⁻koh' ga' la' kih' Joná llo'joo', ma' la' he⁻ ja⁻ ba' heehn' hnäh'.

30 Jëéh', dsa⁻ hi⁻ ma' chaa⁻ jee' jwii⁻ Nínive ga' jëé' koo⁻ he' juh' gaa⁻ he' ga' la' kih' Joná. Ja⁻ ba' lä⁻ja⁻ jëé' dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na' koo⁻ he' juh' gaa⁻ he' le' kih' Hi⁻ ga' lëé' ngo' la⁻.

31 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻té' jee' jmee' Dio jwiz⁻ kyah' hnäh' hi⁻ tääh' na', ma' ja⁻ dsa⁻ mé' hi⁻ ma' jmee' hih' hwa⁻ ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bääyh⁻ hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh⁻ hnäh' he' kih' Dio. Jëéh', dsa⁻ mé' he' ja' uu' jwërte mah' ya⁻nuuy' lä⁻jé' he' ma' kyuu⁻ Salomón, hi⁻ jee' kyah' hnäh' chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jööh' ga' lä⁻koh' ga' Salomón.

32 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻té' jee' jmee' Dio jwiz⁻ kyah' hnäh' hi⁻ tääh' na', ma' ja⁻ noo' dsa⁻ Nínive jee' tääyh' mah' bääyh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh⁻ hnäh' he' kih' Dio. Jëéh', dsa⁻ he' ga' jeeyh' kyaah' Dio ma' ga' nuuy' juu' he' na' kwa⁻ Joná, hi⁻ jee' kyah' hnäh' chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jööh' ga' lä⁻koh' ga' Joná.

Wa'je⁻ kih' jmi⁻ngo' jnän'

(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chih' jee' na⁻ hmää' mi⁻ 'sé' na⁻ hih' je⁻, ni⁻ sa⁻ tooyh⁻ neh⁻ koo⁻ wa'göo'. He⁻ chiyh' jee' nüi' ba' mah' lä⁻ jnä' kih' lä⁻ jëé' hi⁻ dsa⁻ taah' cha⁻neh'.

34 Mi⁻ né' jne' la⁻ lä⁻ koo⁻ wa'je⁻ kih' jmi⁻ngo' jnän'. Lä⁻ ja⁻, cher⁻ mah' mi⁻ néh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ngo' kyah'. Pero cher⁻ mah' la' hliih' mi⁻ néh', lä⁻ ja⁻ la' hliih' kih' lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ngo' kyah'.

35 Lëéh' ja⁻, heh' wa'je⁻ he⁻ na⁻ hih' kyah' ta⁻ wa' uu⁻.

36 Jëéh', cher⁻ mah' lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh' ma⁻ heh' ju⁻ dsoo' he⁻ la⁻ lä⁻ koo⁻ wa'je⁻, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ hliih' né' kyah', ja⁻ ga⁻ na⁻ jnä' lii⁻ hääh' jee' wa'je⁻. La⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ na⁻ hih' je⁻ he⁻ choo' né' kyah'.

Ga⁻juuh' Jesús kih' hi⁻ ma' laa⁻ mi⁻tey' jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Lä⁻ koo⁻ ma' ga⁻ dsaä' ga⁻ hlëéh' Jesús lä⁻ ja⁻, jaa⁻ fariseo ga⁻ téeyh' cha⁻neh⁻

kiyh' mah' kuh⁻ hiiyh'. He⁻ ja⁻ ga⁻ he' Jesús cha⁻neh' mah' ga' gyay' né' mes'.

38 Peer⁻ ga⁻ lä⁻ dsaä⁻ dsé' fariseo he', ma' ga⁻ jëey' sa⁻ ga⁻ gyih' Jesús goo⁻ jaa⁻ ja⁻ ga' kuh⁻ hiiyh'.

39 Mah' ga⁻ jäh' Dsa⁻ jööh' jnän' siiyh':

–Hnäh' dsa⁻ fariseo, laah' hnäh' lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ gyih⁻ ma⁻ la⁻ ta⁻ ka⁻ luu' kyah' wii' ba'. Jëéh' gyih' ba' hnäh' gooh⁻ mah' neh' tuh⁻ hoh' hnäh' na⁻ kah' ba' huu⁻ dsé⁻ hii⁻ hi⁻ lä⁻ jé⁻ he⁻ hliih' jmah'.

40 He⁻ ba' che⁻ taah⁻ hnäh'. ¿Che⁻ sa⁻ ñeh' hnäh', he' ba' hi⁻ ga⁻ jmee' goo⁻ jne' ga⁻ jmeey' tuh⁻ dsé⁻ jne⁻ ka⁻ läh'?

41 Kwëéh' hnäh' dsa⁻ hi⁻ lla⁻ kyaä', miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah' hnäh', mah' lä⁻ ja⁻ ba' ja⁻ na⁻ jngii' neh' tuh⁻ hoh' hnäh'.

42 Jwii⁻ ba' hnäh' dsa⁻ fariseo. Kwah⁻ ba' hnäh' o⁻ mee', nuu⁻ ruda, kyaah' lä⁻ jé⁻ joh' he⁻ kih' jne', kwëéh' ba' hnäh' Dio lä⁻ jé⁻ he⁻ la' heey'. Pero sa⁻ jmeeh⁻ hnäh' he⁻ llu' jmah' ni⁻ sa⁻ hnaah' hnäh' Dio. He⁻ la⁻ ba' ja⁻ jmee⁻ bii' jmeeh' hnäh' ko⁻ jöh' kyaah' lä⁻ jé⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh' na⁻.

43 Peer⁻ jwii⁻ ba' hnäh' dsa⁻ fariseo. Hnooh⁻ hnäh' nah' hnäh' né' hma⁻ sii' jee' gya⁻ dsa⁻ kaa⁻h' neh' gwah⁻ mäh⁻. Tih⁻ hoh' hnäh' jmee' dsa⁻ Dio kyah' hnäh' cha⁻ jwé' juuh'.

44 Jwii⁻ ba' hnäh' ta⁻ jwöh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Laah' hnäh' lä⁻ koo⁻ to⁻ höö⁻ he⁻ sa⁻ jnä'. He⁻ ja⁻ lä⁻ jëé' hi⁻ ga⁻ nää' né' kih' sa⁻ ñey⁻ ha⁻ koh' na⁻ hoo⁻ sa⁻ la' jee' ga⁻ nääy' ja⁻. (Véase Nu. 19:16)

45 Mah' ga⁻ jeeh⁻ jaa⁻ ta⁻ jwöh' kyaä' ley, ga⁻ siiyh':

–Ta⁻ jwöh', he⁻ hlëéh' lä⁻ na⁻, lä⁻ kye⁻ kyaä' jnääh' toh⁻ wii' ka⁻ läh'.

46 Mah' ga⁻ jäh' Jesús siiyh':

–Peer⁻ jwii⁻ ba' hnäh' ka⁻ läh' ta⁻ jwöh' kyaä' ley. Jëéh', kyaah' hnäh' dsa⁻ löö' hii⁻ he⁻ sa⁻ ööh' dsa⁻ ka⁻. Mah' ni⁻ miih⁻ be⁻ sa⁻ kwah⁻ hnäh'.

47 Jwii⁻ ba' hnäh', jmeeh⁻ hnäh' na⁻ hyah⁻ né⁻ to⁻ höö⁻ jee⁻ na⁻ haa⁻ hi⁻ ga⁻ ngéé' juu' kih' Dio, he⁻ ba' hi⁻ ga⁻ jngëéh' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah' hnäh'.

48 Kyaah' he⁻ jmeeh⁻ hnäh' lä⁻ ja⁻, mi⁻ jnääh' hnäh' hñaa⁻ hnäh' he⁻ tääh' hnäh' juu' kwee⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah' hnäh'. Jëéh', dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah' hnäh' ga⁻ jngéeyh' mah' hnäh' jmeeh⁻ hnäh' na⁻ hyah⁻ né⁻ to⁻ höö⁻ kih' hi⁻ he'.

49 He⁻ ja⁻ Dio hi⁻ kyuu⁻ cha⁻ miih⁻, ga⁻ jäyh' ka⁻ läh': “Cheen⁻ kyaay' dsa⁻ hi⁻ ngéé' juu' kin⁻. Hi⁻ cheen⁻ kyaay' apóstole ka⁻ läh'. Ko⁻ llaa⁻ hi⁻ he⁻ jngéeyh', hi⁻ ko⁻ llaa⁻ jmeeh⁻ dsih'.”

50 Lä⁻ ja⁻, hnäh' hi⁻ tääh' na⁻ na⁻ bääh' jma⁻ kih' lä⁻ jëé' hi⁻ ga⁻ ngéé' juu' kih' Dio lä⁻ jiih' ma' ga⁻ nöö' jmi⁻ gyuu⁻.

⁵¹ Lā⁺ ga⁺ tē⁺ jma⁺ kih⁺ Abel na⁻ bāāh⁺ hnāh⁺ lā⁻ jiih⁺ jma⁺ kih⁺ Zacaria hī⁻ ga⁺ jngēy⁺h⁺ ta⁺ ka⁺ hne⁺ jee⁺ kih⁺ gwah⁺ kyaah⁺ na⁺ hyoo⁺. He⁺ ja⁺ jwēēhn⁺ hnāh⁺, lā⁻ jē⁻ he⁻ ja⁻ ma⁻ jā⁻ nē⁻ kih⁻ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ tāāh⁻ na⁻.

⁵² Peer⁺ jwi⁺ hnāh⁺ ta⁺ jwoh⁺ kyaa⁺ ley. Sa⁻ kwah⁻ hnāh⁻ jwē⁻ lā⁻ kyuu⁺h⁻ dsa⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ba⁻ hñaa⁺h⁻ hnāh⁻ sa⁻ heeh⁺ hnāh⁻, mah⁺ hah⁻ hnāh⁻ kih⁻ hī⁻ hnø⁺ lā⁻ kyuu⁺h⁻ — ga⁺ jāh⁺ Jesús.

⁵³ Ma⁺ ya⁺ hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ta⁺ jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaa⁺h⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻ lā⁻ hneey⁺ jwē⁻te kyaa⁺h⁻ Jesús. Hī⁻ ga⁻ lōoy⁺ ngūy⁺ cha⁻ miih⁻ juu⁺ kiyh⁺,

⁵⁴ ma⁺ jēy⁻ che⁻ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ lā⁻ ja⁻ ma⁻ le⁻ ma⁺ hñiy⁺ kiyh⁺.

12

Ga⁺ hlēēh⁺ Jesús kih⁺ hī⁻ ta⁺ juu⁺

¹ Ta⁻ kō⁻ jiih⁺ dsa⁻ kuh⁺ jwēē⁺ jwē⁻te dsa⁻, lā⁻ jiih⁺ ma⁺ kya⁺ hlāāy⁺h⁻ øoyh⁻, ga⁻ lōø⁺ Jesús siih⁻ to⁻ nē⁻ discipulo kyaa⁺y⁻:

—Ta⁺ jmee⁻ hnāh⁻ lā⁻ koh⁺ jmee⁺ dsa⁻ fariseo he⁻ jāy⁺ hnaay⁺h⁻ Dio pero ta⁻ juu⁺ bih⁺ ja⁻.

² Jēēh⁺ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ jlē⁻, he⁻ sa⁻ lā⁻ jnā⁻. Hī⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ hmāā⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ lā⁻ ñe⁻ dsa⁻.

³ He⁻ ja⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ hlēēh⁺ hnāh⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁺, nuu⁺ dsa⁻ jmi⁺ hī⁻ hyoo⁻. Lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ hlēēh⁺ hnāh⁺ jee⁺ na⁻ hmāā⁻, lā⁻ nuuh⁺ kih⁺ dsa⁻.

Hāā⁺ ba⁺ Dio hī⁻ laa⁻ kyaa⁺

(Mt. 10:26-31)

⁴ Hnoon⁺ jwēēhn⁺ hnāh⁺ ome⁻ kyaa⁺n⁺. Ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnāh⁺ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ jngūih⁻ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺. Ga⁺ ma⁻ na⁻ juu⁺ jmi⁻ ngo⁺, hee⁻ ga⁺ ja⁻ mo⁻ le⁻ jmeey⁺.

⁵ Jwēēhn⁺ hnāh⁺ ome⁻ kyaa⁺n⁺. Wa⁺ gah⁺ hnāh⁺ kih⁺ hī⁻ na⁻ ngē⁻ jwē⁻ chey⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ je⁻ ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ jngēēy⁺h⁻. Kih⁺ hī⁻ he⁻ ba⁺ wa⁺ gah⁺ hnāh⁺.

⁶ Ñeh⁺ ba⁺ hnāh⁺, to⁺ ñe⁻ nøø⁺ ba⁺ kēē⁻ hñaa⁺ gyuu⁺ ta⁻. Pero ni⁻ jaā⁻ gyuu⁺ ta⁻ he⁻, sa⁻ dsa⁻ hēē⁺ kih⁺ Dio.

⁷ Lā⁻ kye⁻ jñu⁻ lleh⁺ hnāh⁺ na⁻ he⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻, ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnāh⁺. Jēēh⁺, kyeē⁺ ga⁺ hnāh⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lā⁻ koh⁺ ga⁺ jwēē⁺ gyuu⁺ ta⁻.

Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngūi⁺ kwa⁺ be⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ jne⁻

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jwēēhn⁺ hnāh⁺. Lā⁻ jēē⁻ hī⁻ mi⁻ jnāā⁻ hñii⁻ he⁻ laay⁺ dsa⁻ kyaa⁺n⁺ cha⁻ nē⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁻ lā⁻ ja⁻ jāh⁺ Hī⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻ kiyh⁺ cha⁻ nē⁻ lā⁻ jēē⁻ ángele kyaa⁺ Dio.

⁹ Pero hī⁻ jāh⁺ sa⁻ kyuu⁺ jnā⁻ cha⁻ nē⁻ dsa⁻, lā⁻ ja⁻ jwahn⁺ sa⁻ kyuu⁺ jni⁺h⁻ cha⁻ nē⁻ lā⁻ jēē⁻ ángele kyaa⁺ Dio.

¹⁰ Jmee⁺ ba⁺ Dio jøh⁻ dsē⁻ kih⁺ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ hlēēh⁺ wii⁺ kih⁺ Hī⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻. Pero cher⁺ mah⁺ ga⁻ hlēēh⁺ dsa⁻ wii⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngūi⁺, sa⁻ jmeey⁺ jøh⁻ dsēy⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻.

¹¹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ hnāh⁻ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ o cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻, o cha⁻ nē⁻ jwēē⁻, ta⁻ ka⁻ hnāh⁻ huū⁺ dsē⁻ ha⁻ lā⁻ lāāh⁺ hnāh⁺ hñaa⁺h⁻ o ha⁻ lā⁻ jwah⁺ hnāh⁺.

¹² Jēēh⁺, lā⁻ chah⁺ ja⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngūi⁺ kwēēh⁺ hnāh⁺ huū⁺ dsē⁻ llu⁺ ha⁻ lā⁻ jwah⁺ hnāh⁺.

Koo⁻ juu⁺ na⁻ hmāā⁻ kih⁺ jaā⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺

¹³ Jaā⁻ hī⁻ ma⁺ hāā⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ siiyh⁺ Jesús: —Ta⁺ jwoh⁺, chiuh⁺ dsa⁻ ñuu⁺h⁻ øøhn⁻ kwēēy⁺h⁻ jnā⁻ heen⁻ he⁻ ga⁻ tēēn⁻.

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siiyh⁺: —Ja⁻ he⁻ jwēē⁻ jnā⁻, sa⁻ ga⁻ tēēn⁻ ti⁻ lloohn⁻ hee⁻ dsa⁻.

¹⁵ Ga⁻ jāh⁺ ka⁻ lāh⁺ Jesús siiyh⁺ dsa⁻ hī⁻ ma⁺ tāāh⁺ jee⁺ ja⁻:

—Leeh⁺ hnāh⁺, ta⁺ wa⁺ heē⁺ hoh⁺ hnāh⁺ ni⁻ koo⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Jēēh⁺, ja⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jnān⁻ cha⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ jne⁻.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hlēēy⁺h⁻ juu⁺ na⁻ hmāā⁻, ga⁻ jāy⁺h⁻:

—Ma⁺ chaa⁻ jaā⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ hī⁻ ma⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ jnāā⁻ hwa⁺ kiyh⁺ he⁻ ma⁺ chooyh⁺.

¹⁷ He⁻ ja⁻ ma⁺ jmeey⁺ huū⁺ dsē⁻, ma⁺ jāy⁺h⁻: “¿Hee⁻ ba⁺ jmeen⁺? Sa⁻ cha⁻ jee⁺ llan⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ choohn⁻.”

¹⁸ Mah⁺ ga⁻ jāy⁺h⁻: “Lā⁻ la⁻ ba⁺ jmeen⁺. Hlan⁻ hne⁺ kih⁺ kwii⁻ kin⁻ mah⁺ jmeen⁺ juuh⁺ ga⁻ nē⁻ jee⁺ ma⁺ chih⁺. Jee⁺ ja⁻ ba⁺ llan⁻ lā⁻ jē⁻ ta⁺ kin⁻ he⁻ choohn⁻.”

¹⁹ Mah⁺ jwahn⁺ ki⁻ hñiin⁻: Ma⁻ cha⁻ ba⁺ kyah⁺ cha⁻ miih⁻. Lee⁺ kyah⁺ cha⁻ miih⁻ jī⁻ ñe⁻. Teeh⁺ hoh⁺, ja⁻ kuh⁺ huh⁺ ba⁺ hne⁻ kyah⁺. Wa⁺ chaa⁻ ba⁺ hne⁻ llu⁺.”

²⁰ Pero Dio ga⁻ jāh⁺ siiyh⁺ lā⁻ la⁻: “He⁻ ba⁺ che⁻ taāh⁺ hne⁻. Na⁺ hwē⁺ ba⁺ juuh⁺. Kih⁺ jñah⁺ ba⁺ jā⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ juuh⁺ ma⁻ lāāh⁺,” ga⁻ jāh⁺ Dio.

²¹ Lā⁻ ja⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ lla⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺ nē⁻ hwa⁺ la⁻, mah⁺ cha⁻ nē⁻ Dio laay⁺ dsa⁻ tā⁻ ñee⁻ ba⁻.

Dio lih⁻ hāā⁺ hī⁻ laa⁻ kyaa⁺

(Mt. 6:25-34)

²² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siiyh⁺ discipulo kyaa⁺y⁻:

—Kih⁺ he⁻ ja⁻ na⁻ jwēēhn⁺ hnāh⁺. Ta⁻ ka⁻ hnāh⁻ huū⁺ dsē⁻ ha⁻ lā⁻ dsa⁻ ngēēh⁺ hnāh⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺, hee⁻ na⁻ kuh⁺ huh⁺ hnāh⁺ ni⁻ ta⁻ ka⁻ hnāh⁻ huū⁺ dsē⁻ kih⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁺ hnāh⁺.

²³ Kyeē⁺ ga⁺ he⁻ chaa⁻ hnāh⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁺ he⁻ kuh⁺ huh⁺ hnāh⁺. Hī⁻ kyeē⁺ ga⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnāh⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁺ hnāh⁺.

24 Jëë da' hnäh' lä' koo' la' kih' ta'. Sa' cha' jngëëy' ni' sa' chooyh' ni' koo', ni' he' hnøø' jee' llay'. Pero Tää' jnän' hi' gya' gyuu'h', ma' ra' he' ääh' bih'. ¿Che' sa' kyeë' ga' hnäh' lä' koh' ga' ta' he'?

25 Hii' hnäh' leh' jmeeh' saa' ga' koo' lëë', kih' he' jmeeh' hnäh' cha' miih' huü'dsë'?

26 Cher'mah' sa' tää' hnäh' jmeeh' he' la' koo' he' pih', zhe' la' kye' hnäh' huü'dsë' kih' lä' jë' he' jwëëh' kyah' hnäh'?

27 Jëë da' hnäh' ha' lä' dsa' kwaan' wa'le'. Sa' cha' ta' jmeë', ni' sa' hwëë' wa'ne'. Pero jwëëhn' hnäh'. Ma' ke' na'hñaa'h' la' hñiih' he' ga' këh' rey Salomón, pero sa' ga' lloo' he' la' na'hñaa'h' lä' koo' la' wa'le'.

28 Cher'mah' lä' ja' jmeë' Dio na'hñaa'h' wa'le' he' choo' né' nuu' na', mah' hø' jë' dsa' neh' hwü', ha' lä' ja' sa' kway' he' këh' hnäh', dsa' hi' miih' go' te' ba' dsöö' dsë'.

29 He' ja' mo' to' ka' hnäh' huü'dsë' hee' na' kuh'tuh' hnäh'. Ta' jmeë' hnäh' cha' miih' ngëë' huü'dsë' kih' lä' jë' he' na'.

30 Jëëh', lä' jëë' hi' sa' ma' heëh' kih' Dio, hnooyh' lä' jë' he' na' jmah' ba'. Pero Tää' jnän' ma' ñey' ba' lä' jë' he' jmeë' bii' jnän'.

31 Hnääh' da' hnäh' to' né' Dio hi' laa' dsa' ta' jøøh' jnän'. Lä' ja' ba' hñah' hnäh' lä' jë' he' jmeë' bii' kyah' hnäh' ka' läh'.

Llu' ga' he' cha' he' la' hmooh' jnän' gyuu'h'

(Mt. 6:19-21)

32 Ta' wa' gah' hnäh' borrego kyaan', ma' ke' sa' jwëë' hnäh', jëëh' Tää' jnän' hyoh' dsëy' tooyh' gooh' hnäh' he' jmeeh' hnäh' hih' ko' jøh' kyaayh'.

33 Hñii' hnäh' he' cha' kyah' hnäh' mah' kwëëh' hi' jmeë' bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he' sa' heë' go' te'. Hnøøh' hnäh' he' la' hmooh' he' cha' gyuu'h' he' sa' heë' jh'koh'. Jee' ja' sa' lloo' dsa' hii' ni' sa' chaq' jah' hi' jwë' ka' läh'.

34 Jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o' jøh' dsë'.

Llu' la' kih' hi' jøø' wa'ra' jah' Jesüs

35 Hnøø' ma' na'lluuh' hnäh', hi' na' nëh' hnäh' ka' läh'.

36 Hnøø' jmeeh' hnäh' lä' koo' jmeë' mozt' hi' tääh' jää' dsa' juu' hi' jäh' jee' ma' jee' goo' dsa'. Wa'ra' jah' dsa' juuy' he' tëëy', na' ma' hii' na' mozt' he' ho'haah'.

37 Llu' la' kih' mozt' he', cher'mah' na' nëy' wa'ra' jayh'. Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', dsa' juuy' mi'lluuy' hñii' jää', ja' ga' llaay' mozt' he' né' mes' mah' jmeey' ta' he' kiyh'.

38 Ma' ke' jayh' koo' lla' nuu' o' ja' ga' jnät', peer' llu' la' kih' mozt' he', cher'mah' na' nëy' ma' ja'.

39 Hnøø' lä' ngëëh' hnäh' he' la'. Wa'ra' jäh' kih' jaa' dsa' juu' cha'neh' ñey' hee' hor' jät' jaa' dsa' hii' dsa' he' cha'neh' kiyh',

jmeey' bii' sa' gwüy' høøy' hne' kiyh' mah' sa' dsa' he' dsa' hii' he' cha'neh' kiyh'.

40 Lä' ja' hnäh', hnøø' ma' na'lluuh' hnäh' ka' läh'. Jëëh', hor' he' sa' jmeeh' hnäh' huü'dsë', jäh' Hi' ga' lëë' ngo' la'.

Dsa' hi' mi'teh', hi' dsa' hi' sa' jmeë' ta'he'

(Mt. 24:45-51)

41 Ja' ga' ga' jäh' Pee' süyh':

– Dsa' jøøh' kyaan', ¿che' ma' hlëëh' juu' na' hmää' lä' na' kyaat' jnääh' o' ma' hlëëh' ka' läh' kih' lä' jøh'?

42 He' ja' ga' jäh' Dsa' jøøh' jnän' süyh':

– Jaa' dsa' hi' mi'teh' hi' cha' huü'dsë' llu' kih', hi' he' ba' na' hñaa' mah' hääy' hi' tääh' cha'neh' kih' dsa' juuy', kwëëyh' he' kuyh' hor' kih'.

43 Llu' la' kih' mozt' he', cher'mah' mi'teyh' lä' jë' mada' he' nuuyh' wa'ra' jah' juuy'.

44 Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ga' lä' jë' ba' he' cha' kih' dsa' juuy' tooyh' goo' mozt' he'.

45 Pero cher'mah' hi' na' hñaa' he' ga' jmeey' huü'dsë': “Lä' heë' ga' miih' dsa' jøøh' kyaan'", he' ja' ta'ko' jiih' ja', løøy' jmi'baay' hi' më' hi' ñuu'h' dsa' kyaayh', hi' kuh'hiyh' llu' lä' jiih' lä' heey'.

46 Lä' la' le' kih' mozt' he'. Jmii' he' sa' jøøy', hi' hor' he' sa' kyeëy' ni' miih' huü'dsë', jäh' dsa' juuy'. Peer' cha' miih' jmeeyh' mozt' he', ja' ga' cheey' ko' jøh' kyaah' lä' jëë' hi' sa' ga' mi'teh'.

47 Jaa' mozt' hi' ma' ñe' kwëe' he' mada' nuuyh' kih' dsa' jøøy' mah' sa' ma' na'lluuy', ni' sa' mi'tey' mada' kih' dsa' juuy', hi' he' sa' lä' ñiih' dsëy' kway' kih'.

48 Pero jaa' mozt' hi' ma' jmeë' he' hñiih' he' sa' ñey', hi' he' hii' miih' ba'. Jëëh' hi' ma' hyoh' cha' miih', lä' ja' ngiih' dsa' juuy' cha' miih'. Dsa' juu' hi' ga' tooh' gooy' cha' miih', lä' ja' ngiih' cha' ga' miih'.

Kwaat' kih' Jesüs he' teë' dsa'

(Mt. 10:34-36)

49 Ma' jan' mah' chaahn' je' hwa' la'. Hnoon' wa'ra' jäh' kih' koo' ga' juh'.

50 Ma' ra' he' jmeë' bii' jëën' koo' he' wii' ngëë'. Peer' ku'jii' kin'. Wa'ra' jäh' kih' na' ga' juh' ba' ma' dsëë' jmii'.

51 ¿Che' laah' hnäh' ma' jan' mah' jmeen' hii' tü' kih' dsa' jmi'gyuu'? Jwëëhn' hnäh', ja' kih' he' ja' ma' jan'. Ma' jan', mah' jmeen' te' jëë' dsa' ba'.

52 Jëëh', na' ta' cha'ne' jee' tääh' hñaa' dsa' koo' cha'neh', jmeey' to' nää'. Uu' hi' he' teë' kyaah' uu' hi' uu' dsa' taah' teëy' kyaah' uu'.

53 Teë' jmi' kyaah' jo' ñuu'h', hi' jo' ñuuyh' teë' kyaayh' ka' läh'. Chooy' teë' kyaah' jo' mi' hi' jo' miy' teë' kyaah'

chooy'. Ma'chooy' tee' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' tee' kyaah' ma'chooy'.

Ko'llaa' sa' kye' kwaat' ha' la' la' he' jmee' Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Hi' ga'jäh' ka'läh' siiyh' lä'jêë' dsa': -Wa'ra' ga'jêeh' hnäh' soo' jniü' ta'la' ga'dsa' hyoo', चाह' ba' jwah' hnäh': "Jma' ba' na' jä'." Hi' lä'ja' la'.

⁵⁵ Hi' wa'ra' ja' le' ta' kye', jwah' hnäh': "Jmee' hyoo' ba' na'." Hi' lä'ja' jmee'.

⁵⁶ He' ba' che' ta'juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee' ha' lä' jmee' koo' jmiü' koo' jmiü' lä'koo' la' gyuah' hwa'. Mah' sa' kye'h' hnäh' kwaat' hee' ga' na' dsa'la' jee' kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he' cha' jnän' kyaah' dsa'

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿He' la' sa' leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat' hñaah' hnäh' hee' na' he' llu'?

⁵⁸ Cher'mah' chaä' hi' hnøø' hnëë' hne' cha'né' dsa'ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na' ga'juh' ta'ko'jiih' cha' jmiü', mah' sa' ngëëy' hne' ja'goo' jwëë'. Lä'ja' mo'so' jmee' jwëë' hih' kih' poo', taayh' hne' neh'ne'.

⁵⁹ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', sa' ya'hëeh' jee' ja' ta'ko'jiih' sa' ma'mi'hmaah' lä'koh' te' he' lle' dsa'ta' kyah'.

13

Ga'hleeh' Jesús kih' he' dsa'jêeh' dsa' kyaah' Dio

¹ Ja'ba' jmiü' ja' na'nää' ko'llaa' dsa' na'jmeeyh' juu' kih' Jesús he' ga'jmeë' Pilato mada' kih' hløø' he' na'jngëëyh' dsa' chaä' Galilea jee' ma' tääyh' jngëëyh' jah' he' ma' mi'tey' kiyh' kyaah' Dio.

² Mah' ga'jêeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäh': -¿Che' kih' he' ga'juu' lä'ja' dsa' galilea he', he'ja' laah' hnäh' he' ääy' cha'ga'miüh' dso'kye' lä'koh' ga'jee' lä'jêë' dsa'gooy'?

³ Jnä' jwëëhn' hnäh', ni' miüh' sa' la' lä'ja'. Jêeh' cher'mah' sa' ga'jêeh' hnäh' kyaah' Dio, ja'ba' lä'ja' juu' lä'jêë' hnäh' ka'läh'.

⁴ He' ga'toh' hne' niü' kih' Siloé né' kih' lä'jêë' gya'jñaag' dsa' mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh' hnäh' huüdsé' he' ääy' cha'ga'miüh' dso'kye' lä'koh' ga'jee' lä'jêë' dsa' hi' tääh' Jerusalem?

⁵ Jnä' jwëëhn' hnäh', ni' miüh' sa' la' lä'ja'. Jêeh' cher'mah' sa' ga'jêeh' hnäh' kyaah' Dio, ja'ba' lä'ja' juu' lä'jêë' hnäh' ka'läh'.

Juu'na'hmää'lä'la'kih'koo' chaah'higo he' sa' kwa' miü'

⁶ Hi' ga'jäh' ka'läh' juu' na'hmää'lä'la': -Jaa' dsa' ma' na'jnää' koo' chaah'higo jee' kih' chaah' wii' jêh' kiyh'. Mah' na'jêëy' che' na' hii' mi'higo. Pero ni' koo' miü' sa' ma' hii'.

⁷ Mah' ga'siiyh' hi' ma' høø' chaah' wii' jêh' ja': "Jee' la' ma'té' hnë' ji'ne' ma'jan' jêën' chaah'higo la', che' hii' miü'. Sa' cha' jnøøhn' ni' miüh' lä'koh' hä' gwan'. He' ja' tu'go'te'. ¿He'la'ja' koo' na'ha' hwa'jee' chih'?"

⁸ Pero hi' ma' høø' jee' ja' ga'jäh': "Dsa'jøøh' kyaan', kwa'jwë' kih' koo' ga'ji'ne' na'. Gyun' miüh' ta'hmii' mah' toohn' tu'hoh'.

⁹ Cher'mah' ga'hii' miü', llu' ba'. Pero cher'mah' sa' ga'hii', ja' ga' na' dsa'tu'."

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' dsa'më' hi' ma' na'jluu' cha'kah'

¹⁰ Koo' jmiü' he' teeh' dsa' dsë' ma' kwa' Jesús juu' neh' gwah' mäh'.

¹¹ Jee' ja' ma' hää' jaa' dsa'më' hi' ma'hya' gya'jñaag' ji'ne' dsaah'. Ga'jmeë' jmi'lle' hliih' ga'jluu' ka'luuy'. Ni' miüh' sa' le' ma' ngëy' ko'dsoo'.

¹² Ma' ga'jêë' Jesús dsa'më' he', ga'tëëyh' mah' ga'siiyh':

-Dsa'më', ma'jä' ba' kyah' kih' dsoo' he' ma' laah'.

¹³ Ga'kyey' gooy' né' kih' dsa'më' he'. Lä'chah' ja' ga'niüh' ka'luuy', mah' ga'løøy' kway' ti'hmaah' kih' Dio.

¹⁴ Pero hi' ma' jmeë' hih' gwah' ja', ga'lällee' jwërte' kih' he' ga'mi'hlää' Jesús dsa' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'. Mah' ga'siiyh' lä'jêë' hi' ma' tääh' jee' ja':

-Jniü' jmiü' ba' cha' jwë' jmeë'n' ta'. Ta'ko'jiih' jniü' jmiü' ja', ya'nää' hnäh' mah' jä' kyah' hnäh', ja' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'.

¹⁵ Ja'ga' ga'jäh' Dsa'jøøh' jnän' ga'siiyh': -Hee' ba' che' ta'juuh' hne' dsa'niüüh'.

¿Ja' lä'jêë' hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr' kyaah' hnäh' jee' na'hñuuyh' mah' go'jääh' hnäh' hiih' jmiü' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'? ¿Che' sa' jmeeh' hnäh' lä'ja'?

¹⁶ Pero hih' dsa'më' la', hi' laa' sa'ju' kih' Abraham, ma'hya' gya'jñaag' ji'ne' ma' na'hñuuyh' kaah' Tana'. ¿Che' sa' ää' jmiü' cheeyh' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'?

¹⁷ Lä' ma' ga'hleeh' Jesús juu' ja', ga'jä' o'hih' lä'jêë' hi' ga'lähøøh' kiyh'. Pero jee' lä'jêë' dsa' ma' chaay' llu' ba', ma' ga'jêëy' lä'jê' he' juh' gaa' he' ma' jmeë' Jesús.

Juu'na'hmää'lä'koo' la' kih' mi'ju' mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Hi' ga'jäh' Jesús ka'läh': -Jwëëhn' hnäh' juu' he' jêeh' kwee' lä'koh' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

19 Heˊ jāāˊ Dio dsaˊ lāˊhīhˊ kihˊ, jeehˊ kweeˊ lāˊkooˊ laˊ kihˊ kooˊ miˊjuˊ mostaza heˊ gaˊjngēēˊ jāaˊ dsaˊ jeeˊ naˊjnāāˊ chaˊjohˊ kihˊ. Hehˊ miˊ juˊ jaˊ, gaˊhyaˊ mahˊ gaˊkwaāˊ, lāˊjiihˊ gaˊtēˊ kooˊ chaahˊ hmaˊ. Heˊ jaˊ gaˊllaˊnāāˊ taˊ jmeeyˊ siˊ nēˊ saˊgohˊ kihˊ.

Juuˊ naˊhmāāˊ lāˊkooˊ laˊ kihˊ levadura (Mt. 13:33)

20 Kooˊ kaˊlāhˊ gaˊjāhˊ Jesús siyhˊ: —Jeeˊ laˊ jwēēhnˊ hnāhˊ juuˊ heˊ jeehˊ kweeˊ lāˊkohˊ jāāˊ Dio dsaˊ lāˊhīhˊ kihˊ.

21 Jeehˊ kweeˊ lāˊkooˊ jmeeˊ levadura heˊ kooˊ jāaˊ dsaˊ mēˊ. Llayˊ chaˊ miihˊ harin mahˊ kahˊgwēyhˊ kyaahˊ levadura. Kyaahˊ lāˊjaˊ dsaˊ kwaāˊ lāˊ gaˊdsaˊ taˊkaˊ.

Dsuˊ laˊ hoˊhaahˊ jeeˊ dsaˊtaahˊ dsaˊ kyaahˊ Dio (Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Lāˊkooˊ maˊ hāāˊ Jesús jwēˊ ngooˊ taˊ Jerusalén maˊ kwayˊ juuˊ lāˊkaāˊ jwiiˊ kaahˊ hiˊ lāˊkaāˊ jwiiˊ māhˊ jeeˊ maˊ dsaˊ ngēēyˊ.

23 Jaaˊ dsaˊ gaˊngiiˊ juuˊ kihˊ, gaˊsiyhˊ: —Dsaˊ jōohˊ kyaanˊ, ¿cheˊ miihˊ goˊteˊ dsaˊ hiˊ dsaˊlāāˊ?

Heˊ jaˊ gaˊjāhˊ Jesús siyhˊ:

24 —Jmeeˊ hnāhˊ biiˊ goˊtaahˊ hnāhˊ taˊ hoˊhaahˊ dsuˊ. Jēēhˊ, jwēēˊ dsaˊ hiˊ hnōōˊ dsaˊtaahˊ mahˊ saˊ jmāāyˊ dsaˊ taayhˊ.

25 Waˊ jmeenˊ jāaˊ dsaˊjuuˊ chaˊnehˊ maˊngēēˊ maˊjneyˊ hoˊhaahˊ kihˊ. Hiˊ cherˊmahˊ gaˊnāāhˊ hnāhˊ tēēhˊ hnāhˊ kihˊ taˊ kaˊhneˊ: “Dsaˊjōohˊ kyaanˊ, Dsaˊjōohˊ kyaanˊ, nāˊ hoˊhaahˊ mahˊ dsaˊtoohˊ jnāāhˊ.” Pero jeehˊ dsaˊ juuˊ heˊ kyahˊ hnāhˊ, jāyhˊ: “Saˊ manˊ hiiˊ hnāhˊ.”

26 Jaˊ gaˊlōohˊ hnāhˊ jwahˊ hnāhˊ: “Maˊkihˊ maˊ hihˊ jnāāhˊ koˊjohˊ kyaahˊ hneˊ. Jnāāhˊ heˊ hiˊ gaˊhlēēhˊ jeeˊ laˊ chaˊjwēˊ juuˊhˊ.”

27 Pero jāhˊ dsaˊ juuˊ chaˊnehˊ heˊ, siyhˊ hnāhˊ: “Saˊ manˊ hiˊ hnāhˊ. Goˊnāāˊ hnāhˊ kyahˊ, hnāhˊ hiˊ jmeeˊ heˊ hlihˊ jmahˊ.”

28 Jeeˊ jaˊ kiˊhoohˊ hnāhˊ mahˊ juuhˊ hnāhˊ chaˊjahˊ hnāhˊ waˊraˊ gaˊjēēhˊ hnāhˊ Abraham kyaahˊ Isaac kyaahˊ Jacob kyaahˊ lāˊjēēˊ hiˊ gaˊngēēˊ juuˊ kihˊ Dio tāāhˊ jaˊ jwiiˊ kihˊ, mahˊ hnāhˊ dsaˊhēēhˊ taˊ kaˊhneˊ.

29 Jwēēˊ dsaˊ chaāˊ uuˊ yaˊ nāāˊ taˊ kyeˊ taˊ nīiˊ mahˊ dsaˊtaahˊ kuhˊhihˊ koˊjohˊ kyaahˊ jnāˊ jeeˊ ooˊ yaˊ jwiiˊ kihˊ Dio.

30 Jēēhˊ, jwēēˊ hiˊ saˊ laaˊ kwaatˊ jeeˊ kyahˊ hnāhˊ, hiˊ heˊ leēˊ jōohˊ maˊjaˊ. Hiˊ hiˊ laaˊ kwaatˊ jeeˊ kyahˊ hnāhˊ, hiˊ heˊ leēˊ māhˊ gaˊ.

Gaˊlāˊmeehˊ dsēˊ Jesús kihˊ jwiiˊ Jerusalén (Mt. 23:37-39)

31 Jaˊbaˊ jmiˊ jaˊ, gaˊllaˊnāāˊ koˊllaāˊ fariseo naˊchiihˊ Jesús:

—Goˊhēēˊ jeeˊ laˊ, gwaahˊ taˊ jeeˊ jyohˊ, jēēhˊ hnōōˊ Herode jngēēhˊ hneˊ.

32 Heˊ jaˊ gaˊjāyhˊ siyhˊ dsaˊ fariseo heˊ:

—Goˊnāāˊ hnāhˊ mahˊ goˊchiihˊ hiˊ kyuuˊhˊ mayˊ hlihˊ heˊ juuˊ laˊ: “Naˊ hiˊ hōˊ lāˊ maˊjmeenˊ laˊ baˊ taˊ heˊ hwēēnˊ jmiˊlleˊ hlihˊ kihˊ dsaˊ hiˊ miˊhlāānˊ dsaˊ kaˊlāhˊ. Gaˊ maˊhyaˊ hnēˊ jmiˊ, jaˊ hnāhˊ maˊhāāˊ taˊ kinˊ.”

33 Jmeeˊ biiˊ lāˊ maˊhāānˊ laˊ baˊ jwēˊ, naˊ, hōˊ, hiˊ hyuˊ lāˊjiihˊ lloonˊ Jerusalén. Jēēhˊ, jmeeˊ biiˊ heˊ juuˊ hiˊ ngēēˊ juuˊ kihˊ Dio taˊ Jerusalén, saˊ lleˊ kihˊ juuyˊ taˊ jeeˊ jyohˊ.

34 Hnāhˊ dsaˊ chaāˊ Jerusalén, hiˊ jngēēhˊ hiˊ ngēēˊ juuˊ kihˊ Dio hiˊ tehˊ hnāhˊ kuūˊ kihˊ hiˊ cheēˊ Dio, johˊ jiuhˊ saˊ gaˊlāˊhnoonˊ maˊ jōohˊ hnāhˊ lāˊkooˊ jōohˊ chaahˊ hyaaˊ gyuuˊ chaahˊ kyaāˊ, taayhˊ nehˊ saˊkyoooyˊ, pero saˊ gaˊhiihˊ hnāhˊ.

35 Heˊ jaˊ maˊbeeˊ Dio hnāhˊ goˊteˊ, jāˊ taˊjmahˊ baˊ hneˊ kyahˊ hnāhˊ. Jwēēhnˊ hnāhˊ, naˊ taˊ chaˊnēˊ moˊsoˊ jēēhˊ hnāhˊ jnāˊ taˊkoˊ jiuhˊ saˊ maˊjāhˊ hnāhˊ: “Heˊ baˊ cheˊ jōhˊgāāˊ hiˊ jaˊ, lāˊhīhˊ kihˊ Dio.”

14

Gaˊmiˊhlāāˊ Jesús jāaˊ hiˊ dsaahˊ jmiˊ heˊ teehˊ dsaˊ dsēˊ

1 Kooˊ jmiˊ heˊ teehˊ dsaˊ dsēˊ, ngooˊ Jesús gaˊkuhˊ gaˊhihˊ chaˊnehˊ kihˊ jāaˊ fariseo hiˊ maˊ laaˊ jāaˊ dsaˊjōohˊ. Jeeˊ jaˊ maˊ tāāhˊ dsaˊ hiˊ maˊ tāāˊ Jesús.

2 Hiˊ taˊ chaˊnēyˊ jaˊ maˊ chehˊ jāaˊ dsaˊ hiˊ maˊ dsaahˊ dsōoˊ gyooˊ.

3 Heˊ jaˊ gaˊngiiˊ Jesús juuˊ kihˊ taˊ jwohˊ kyaāˊ ley kyaahˊ dsaˊ fariseo heˊ:

—¿Cheˊ chaˊ jwēˊ miˊhlāāˊ jneˊ jāaˊ hiˊ dsaahˊ jmiˊ heˊ teehˊ dsaˊ dsēˊ?

4 Tīˊsihˊ baˊ gaˊtaahˊ dsaˊ heˊ. Jaˊ gaˊ gaˊsoohˊ Jesús gooˊ hiˊ maˊ dsaahˊ heˊ mahˊ gaˊ miˊhlāāyˊ. Hiˊ gaˊhiyhˊ juuˊ, gaˊsiyhˊ:

—Maˊ leˊ gwaahˊ kyahˊ.

5 Mahˊ gaˊhlēēyhˊ dsaˊ hiˊ maˊ tāāhˊ heˊ, gaˊsiyhˊ:

—Cherˊmahˊ jāaˊ dsaˊ kyaahˊ hnāhˊ gaˊtahˊ jāaˊ burrˊ o jāaˊ kyaˊ kyaayˊ jeeˊ heˊ kooˊ tooˊ, ¿cheˊ saˊ dsōoyˊ lāˊchahˊ jaˊ dsaˊlleeyˊ jahˊ kyaayˊ maˊkeˊ laˊ jmiˊ heˊ teehˊ dsaˊ dsēˊ?

6 Niˊ jāaˊ saˊ gaˊlihˊ maˊ jeeyhˊ juuˊ kihˊ Jesús.

Juuˊ naˊhmāāˊ kihˊ hiˊ gaˊtaahˊ toˊnēˊ hmaˊsiˊ jeeˊ chaˊ maˊnuuˊ

7 Maˊ gyaˊ Jesús jēēˊ haˊ lāˊ maˊ jmeeˊ lāˊjēēˊ hiˊ maˊ naˊteehˊ kyaāˊ fariseo heˊ, gaˊhnooyhˊ maˊ dsaˊ taayhˊ hōōˊ hiˊ kaahˊ nēˊ mesˊ. Heˊ jaˊ gaˊhlēēyhˊ juuˊ naˊhmāāˊ kyaahˊ dsaˊ hiˊ maˊ naˊ teehˊ heˊ, maˊ jāyhˊ:

8—Waˊraˊ gaˊtēēhˊ jāaˊ dsaˊ hneˊ kooˊ jeeˊ dsaˊ jeeˊ gooˊ dsaˊ, saˊ nahˊ hōōˊ hiˊ kaahˊ, leˊ gaˊ cheˊ llooˊ jāaˊ hiˊ jōohˊ gaˊ lāˊkohˊ hneˊ.

9 Cherˊmahˊ gaˊ nahˊ jeeˊ jaˊ, haˊ gaˊ cheˊ gaˊllooˊ hiˊ gaˊtēēhˊ lāˊuuˊ hnāhˊ, mahˊ siyhˊ hneˊ: “Kwaˊ jwēˊ gyaˊ hiˊ laˊ jeeˊ naˊ.”

Ja' ga' kyaah' o' hih' nah' jee' ga' dsa' go' te' hma' sii'.

10 La' la' ba' jmeeh' wa' ra' ga' teeh' jaa' dsa' hne' jee' jmeey' jmi'. Goh' ba' hne', ja' nah' la' ga' te' huu' kii' ba'. Mah' wa' ra' ja' hi' ga' teeh' hne', siiyh' hne': "Na' ya' na' jee' lu' ga' miih' la', ome' kyaan'." Ja' ga' leeh' joo'h' cha' ne' la' jee' hi' ta'ah' ko' joh' kyaah' hne' ne' mes' ja'.

11 Jeeh', hi' jma' hni' joo'h', hi' he' ja' ta' hwa' go' te'. Hi' jma' hni' hwa', hi' he' ba' lee' joo'h'.

12 Hi' ga' hlee' dsa' fariseo hi' ga' tee' kiyh', ga' siiyh':

-Wa' ra' ga' teeh' dsa' kuh' hih' koo' lla' hoo' o' ta' ga' nuu', ta' teeh' ome' kyaah', ni' ooh', ni' jnah' ga' hi' chaa' kyah', ni' dsa' cha' kuu' hi' ta'ah' koo' kyah'. Jeeh', la' jee' hi' he' teeh' hne' ka' lah' mah' jee' kyah'.

13 La' la' ba' jmeeh' wa' ra' ga' jmeeh' koo' jmi'. Ja' teeh' hi' ta' nee' kyaah' dsa' tuu', dsa' jluuh', hi' dsa' tuu'.

14 La' ja' ba' le' llu' kyah'. Jeeh', dsa' he' sa' cha' he' kyaah' mi' hma' kyah' ka' lah'. Pero wa' ra' ga' te' jee' la' jiih' la' jee' hi' llu', la' hma' kyah'.

Juu' na' hmaa' la' koo' la' koo' jmi' juu' (Mt. 22:1-10)

15 Jaa' hi' ma' gya' ne' mes' kyaah' Jesus, ma' ga' nuuy' ga' hlee' Jesus la' ja', ga' jayh': -Llu' la' kih' hi' dsa' ta'ah' kuh' hih' jee' la' ya' jwi' kih' Dio.

16 He' ja' ga' jah' Jesus siiyh':

-Jaa' dsa' ga' jme' koo' jmi' juu' mah' ga' teeyh' jwee' jwerte dsa'.

17 Ma' ga' te' hor' kuh' dsa' ma' nuu', ga' chey' jaa' mo' kya' mah' dsa' chih' hi' ma' na' teeh' kya'": "Ya' na' hnah' ga' juh'. Jeeh', ma' na' lu' ba' la' je'."

18 Ga' la' jee' ba' ga' jah' sa' jaa'. Hi' to' ne' ga' jah': "Ma' lan' koo' jwi' hwa', he' ja' hnoo' na' jee' koo'. Jme' joh' hoh' sa' jaa' niin'."

19 Hi' jnah' ga' jah': "Ma' laan' hna' gya' kya' hi' jme' ta'. Hi' he' na', na' ga' na' jee' che' luy'. He' ja' chuun' kya' hne' jme' joh' hoh', sa' jaa' niin'."

20 Hi' jnah' ka' lah' ga' jah': "Koo' ma' jee' ba' goon'. He' ja' sa' le' niin'."

21 Ngaah' go' te' ba' mo' he', na' jmeeyh' juu' kih' dsa' juu'. Ma' ga' nuu' juu' jmi' he' ga' jayh' la' ja', ga' la' leey' jwerte. Ja' ga' ga' siiyh' mo' he': "Gwa' ko' chih' je' hmooh' hi' la' kaa' cha' jwe' kih' jee' jwi' juu', go' kya' hi' ta' nee' kya' dsa' tuu', dsa' jluuh' hi' dsa' tuu'."

22 Ma' jah' mo' he', ga' siiyh': "Dsa' joo'h' kyaan', ma' la' ba' la' je' mada' he' ma' jmeeh'. Pero ja' ga' jee' dsa' ta'ah' dsa'."

23 He' ja' ga' jah' dsa' juu' he' siiyh' mo' kya': "Gwa' la' ha' jwe', hi' la' kaa' jee' jee' dsa', jme' bii' ya' na'ay', mah' kah' cha' neh' kin' la'.

24 Jeeh', jwe' hna', ni' jaa' dsa' hi' ga' teeh' he', mo' so' te' kuyh' ma' nuu' kin'."

Hweh' miuh' la' he' jme' jne' ko' joh' kya' Cristo

(Mt. 10:37-38)

25 Jwe' jwerte dsa' hi' ga' na' ko' joh' kya' Jesus. He' ja' ga' jee' hni' ta' jee' ya' na' dsa', mah' ga' siiyh':

26 -Jaa' hi' hnoo' jme' ko' joh' kya' jna', cher' mah' sa' hna' jna' cha' ga' miih' la' koh' ga' he' hna' cho' jmi', la' koh' ga' he' hna' mey', he' hna' joo', he' hna' dsa' nuu' ooyh', he' hna' me' ooyh', hi' la' koh' ga' he' hna' hni', sa' jma' leey' discipulo kyaan'.

27 Hi' sa' jaa' cru' kya' mah' sa' jmeey' ko' joh' kya' jna' sa' jma' leey' discipulo kyaan'.

28 Wa' ra' ga' te' jee' hnoo' hna' jmeeh' hna' koo' hne' ni', che' sa' jee' hna' to' ne' joh' ke' hi' che' lee' kuu' kyah' hna' la' jiih' hna' hne' ja'?

29 Jeeh' cher' mah' ga' chih' hna' ma' ti' kih' hne' ja' mah' sa' hna' ta' ja', la' jee' dsa' hi' jee' ta' ja', mi' kwayh' kyah' hna'.

30 Mah' jayh': "Dsa' nuu' la' ga' looy', chooy' hne' la' mah' sa' ga' liy' ma' mi' hna'."

31 O wa' jme' jaa' rey, hi' dsoo' dsa' tee' kya' jnah' rey, ja' gya' to' ne', jee' che' jma' gya' mil hoo' kya' mah' dsa' teey' kya' jnah' rey hi' jaa' gye' mi' hoo'?

32 Wa' ra' ga' jee' sa' liy', he' ja' chey' jaa' hi' dsa' hlee' llay' ha' la' jee' hi' ti' juu' ja', ta' ko' jiih' sa' ma' ya' jah' jnah' rey he'.

33 He' ja' cher' mah' chaa' jaa' hna' hi' sa' tuu' dsé' be' la' je' he' cha' kih', sa' jma' leey' discipulo kyaan'.

34 Lu' ba' ne' pero wa' ra' ga' dsa' he' ni' kih', ha' la' li' ka' lah' ni'.

35 Sa' jma' kih' hwa', ni' he' kya' kya' jyo' tu' hoh' sa' jma'. He' be' ba' dsa' ja'. Hi' hnoo' he' juu' la', wa' heeyh'.

15

Juu' na' hmaa' la' koo' la' kih' jaa' bor-rego hi' na' hee'

(Mt. 18:10-14)

1 Jwe' dsa' hi' ma' koo' ku' sih' hi' jnah' dsa' wa' hi' cha' hi' ga' la' na' koo' kih' Jesus mah' nuuy' juu' he' ma' kway'.

2 He' ja' sa' ga' ti' dsé' dsa' fariseo ni' saduceo ka' lah', ma' jayh':

—Dsa ñuuh⁻ la⁻ heeh⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻ hi⁻ kuyh⁻ kō⁻jōh⁻ kyaayh⁻ ka⁻läh⁻.

³He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëeyh⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻ lä⁻ la⁻, ga⁻ jāyh⁻:

⁴—Cher⁻ mah⁻ jaa⁻ hnäh⁻ chaa⁻ hñā⁻ laa⁻ borrego⁻ kyaā⁻, mah⁻ dsa⁻ hëe⁻ jaa⁻, çché⁻ sa⁻ beey⁻ kō⁻ hwëe⁻ jee⁻ lä⁻jëe⁻ jah⁻ he⁻ mah⁻ dsooy⁻ ta⁻ moh⁻ dsa⁻ hnäy⁻ hi⁻ na⁻ hëe⁻ he⁻ lä⁻ jiih⁻ jnäy⁻h?

⁵Peer⁻ jëe⁻ dsëy⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ jnäy⁻h jah⁻ kyaay⁻, mah⁻ tëey⁻ jwë⁻ ka⁻kyooy⁻.

⁶Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ llaayh⁻ kiyh⁻, tëeyh⁻ lä⁻jëe⁻ ome⁻ kyaay⁻ hi⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ kiyh⁻ mah⁻ siyh⁻: “Wa⁻ chaa⁻ jne⁻ llu⁻, jëeh⁻ ma⁻ jnääh⁻ borrego⁻ kyaan⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ hëe⁻.”

⁷Jwëehn⁻ hnäh⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ chaa⁻ llu⁻ hi⁻ tääh⁻ gyuuh⁻ kyaah⁻ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻ jëeh⁻ kih⁻ Dio⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ kyaah⁻ lä⁻jëe⁻ to⁻lo⁻gyaa⁻ dsë⁻ to⁻laa⁻ ñu⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ bi⁻ kih⁻ dsa⁻ jëeyh⁻ kih⁻ Dio.

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ lä⁻ la⁻ kih⁻ kuu⁻ he⁻ na⁻ hii⁻

⁸Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁻ cha⁻ gya⁻ kuu⁻ kih⁻. Cher⁻ mah⁻ ga⁻ hii⁻ koo⁻ kuu⁻ kiyh⁻, çché⁻ sa⁻ hyyh⁻ je⁻ mah⁻ hyayh⁻ cha⁻neh⁻ kiyh⁻, hnooyh⁻ kwee⁻ lä⁻jiih⁻ jnøoyh⁻?

⁹Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ jnøoyh⁻ kuu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hii⁻ ja⁻, tëeyh⁻ lä⁻jëe⁻ ome⁻ kyaay⁻ hi⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ kiyh⁻ mah⁻ jāyh⁻: “Wa⁻ chaa⁻ jne⁻ llu⁻, jëeh⁻ ma⁻ jnøohn⁻ ba⁻ kuu⁻ kin⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hii⁻.”

¹⁰Lä⁻ja⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, ha⁻ koh⁻ sa⁻ chaa⁻ llu⁻ angele⁻ kyaā⁻ Dio⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ tu⁻ jaa⁻ dsa⁻ jwë⁻ hliih⁻ mah⁻ dsa⁻ jëeyh⁻ kyaah⁻ Dio⁻ —ga⁻ jāh⁻ Jesús.

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁻ chih⁻ hi⁻ na⁻ hëe⁻.

¹¹Hi⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús⁻ ka⁻läh⁻ juu⁻ la⁻:

—Jaa⁻ dsa⁻ ma⁻ chaa⁻ uu⁻ jō ñuuh⁻.

¹²Nää⁻ hi⁻ mäh⁻ ga⁻ siyh⁻ jmiiy⁻: “Tää⁻, kwëeh⁻ jnä⁻ heen⁻ he⁻ ga⁻ tëen⁻ hyohn⁻.” Mah⁻ ga⁻ kwëeyh⁻.

¹³Miih⁻ jmi⁻ ba⁻ ma⁻ hya⁻, ga⁻ ka⁻ hi⁻ mäh⁻ he⁻ heey⁻ he⁻ ga⁻ tëey⁻ ja⁻, ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jwi⁻ uu⁻. Jee⁻ ja⁻, ga⁻ jmeey⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ga⁻ heey⁻ lä⁻ jë⁻ to⁻te⁻ heey⁻ ja⁻.

¹⁴Ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ mi⁻ llay⁻ lä⁻ jë⁻ kuu⁻ kiyh⁻, ma⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ hoo⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ ja⁻. Ja⁻ jiih⁻ ga⁻ lōø⁻ la⁻ kyaay⁻ lä⁻ jë⁻.

¹⁵He⁻ ja⁻ ñeey⁻ na⁻ ngi⁻y ta⁻ kih⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ hwa⁻ ja⁻. Dsa⁻ he⁻ ga⁻ cheey⁻ ta⁻ moh⁻ kiyh⁻ mah⁻ dsa⁻ häy⁻ ñe⁻.

¹⁶Ma⁻ hnøø⁻ chih⁻ he⁻ ma⁻ kayh⁻ tuyh⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ kuh⁻ ñe⁻ he⁻. Pero⁻ jee⁻ ja⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ kwa⁻ he⁻ ma⁻ kuyh⁻.

¹⁷Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ liiyh⁻ mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ hu⁻ dsë⁻: “Jah⁻ moz⁻ sa⁻ chaa⁻ kyaā⁻ täā⁻ kyaan⁻, cha⁻ he⁻ kuyh⁻, lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ chaa⁻ ga⁻ kiyh⁻, mah⁻ jnä⁻ dsa⁻ juun⁻ hoo⁻ jee⁻ la⁻.”

¹⁸Hii⁻ jnä⁻ ngaahn⁻ go⁻ te⁻ kih⁻ täā⁻ kyaan⁻, na⁻ chiih⁻ jni⁻: Täā⁻ kyaan⁻, ma⁻ jmeen⁻ he⁻ hliih⁻ cha⁻ ne⁻ Dio⁻ hi⁻ ma⁻ hlääh⁻ cha⁻ neh⁻ ka⁻läh⁻.

¹⁹Mo⁻ so⁻ ga⁻ tëe⁻ jnä⁻ leen⁻ lä⁻ koo⁻ jōoh⁻. Jmää⁻ jnä⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ moz⁻ kyaah⁻ ba⁻.”

²⁰He⁻ ja⁻ ga⁻ hey⁻ jwë⁻ ngaayh⁻ kih⁻ täā⁻ kyaay⁻.

Ja⁻ ga⁻ llaayh⁻ kiyh⁻, uu⁻ ga⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jëe⁻ jmiiy⁻ jayh⁻. Peer⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsëy⁻ kiyh⁻ ma⁻ ga⁻ jëey⁻, mah⁻ ngooy⁻ kō⁻ chih⁻ na⁻ eey⁻ chih⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻ chayh⁻ kiyh⁻.

²¹He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ chih⁻ he⁻ siyh⁻ jmiiy⁻: “Tää⁻ kyaan⁻, ma⁻ jmeen⁻ he⁻ hliih⁻ cha⁻ ne⁻ Dio⁻ hi⁻ ma⁻ hlääh⁻ cha⁻ neh⁻ hne⁻ ka⁻läh⁻. Mo⁻ so⁻ ga⁻ tëe⁻ jnä⁻ leen⁻ lä⁻ koo⁻ jōoh⁻.”

²²Pero⁻ jmi⁻ chih⁻ he⁻ ga⁻ siyh⁻ moz⁻ kyaay⁻: “Go⁻ kye⁻ hmiih⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ miih⁻ mah⁻ kye⁻h chih⁻ kyaan⁻ la⁻. Tøø⁻ h⁻ aniy⁻ cha⁻ gooy⁻ hi⁻ tøø⁻ mi⁻ tiy⁻.”

²³Hnääh⁻ kya⁻ hi⁻ baah⁻ ga⁻ miih⁻ mah⁻ jngëeh⁻ hnäh⁻ kyehn⁻. Wa⁻ jmeen⁻ jmi⁻ kiyh⁻.

²⁴Jëeh⁻, gyuu⁻ kyaan⁻ la⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ ba⁻ la⁻ kin⁻, ma⁻ lä⁻ jiih⁻ ka⁻läh⁻. Hi⁻ ma⁻ na⁻ hëe⁻ ba⁻ la⁻, na⁻ ga⁻ ma⁻ hñaa⁻.” Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lōøy⁻ jmeey⁻ jmi⁻.

²⁵Pero⁻ chih⁻ nää⁻ hi⁻ jōøh⁻ he⁻ ma⁻ hää⁻ jee⁻ nuu⁻. Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ llaayh⁻ jāh⁻ kiyh⁻, ga⁻ nuuy⁻ hi⁻ luu⁻, hi⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ jmee⁻ ja⁻.

²⁶Ga⁻ tëeyh⁻ jaa⁻ moz⁻ mah⁻ ga⁻ ngi⁻y juu⁻ kih⁻ hee⁻ ja⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ jee⁻ ja⁻.

²⁷Mah⁻ ga⁻ jāh⁻ moz⁻ he⁻ siyh⁻: “Chih⁻ øø⁻ h⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻ jāh⁻. He⁻ ja⁻ ma⁻ jngëeh⁻ täā⁻ kyaah⁻ kya⁻ hi⁻ baah⁻ ga⁻ miih⁻, kih⁻ he⁻ na⁻ lluu⁻ bih⁻ ma⁻ jāyh⁻.”

²⁸Ga⁻ lä⁻ lee⁻ jwëte⁻ chih⁻ he⁻, sa⁻ ma⁻ hnøoy⁻ ma⁻ dsa⁻ hey⁻ cha⁻ neh⁻. He⁻ ja⁻ ya⁻ hëe⁻ jmiiy⁻ ga⁻ chuuy⁻ kyaayh⁻ mah⁻ dsa⁻ hey⁻ cha⁻ neh⁻.

²⁹He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ chih⁻ he⁻ siyh⁻ jmiiy⁻: “Joh⁻ ji⁻ ñe⁻ sa⁻ ma⁻ hya⁻ jmeen⁻ ta⁻ kyaah⁻ hne⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ hlääh⁻ kyaah⁻ hne⁻. Pero⁻ ni⁻ koo⁻ hä⁻ sa⁻ ma⁻ kwëeh⁻ jnä⁻ jaa⁻ jah⁻ mäh⁻ mah⁻ jmeen⁻ jmi⁻ kyaah⁻ ome⁻ kyaan⁻.”

³⁰Pero⁻ na⁻ ma⁻ jāh⁻ chih⁻ kyaah⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻ lla⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ kyaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hyaa⁻, mah⁻ ma⁻ jngëeh⁻ kya⁻ hi⁻ baah⁻ ga⁻ miih⁻ kiyh⁻.”

³¹He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ jmiiy⁻ siyh⁻: “Gyuu⁻ kyaan⁻, hne⁻ ñeh⁻ täā⁻ kyaah⁻ jnä⁻. Ga⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kin⁻, la⁻ kyah⁻.”

³²Ha⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ jmee⁻ jne⁻ jmi⁻ mah⁻ lä⁻ chaa⁻ jne⁻ llu⁻. Jëeh⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ øø⁻ h⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ ba⁻ na⁻, na⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻. Hi⁻ ma⁻ na⁻ hëe⁻ ba⁻ na⁻, na⁻ ga⁻ ma⁻ hñaa⁻.”

16

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ hä⁻ goo⁻ ta⁻

1 Ga'jah' Jesús ka'läh' siyh' discipulo kyaay'.

—Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu'. Kih' hi' cha' kuu' he' ma' chaa' jaa' hi' ma' hä' goo' ta' kiyh'. Pero ga' bääh' dsih' dsoo', kih' he' ma' heey' kuu' kih' dsa' juuy'.

2 Mah' ga'teeyh' dsa' he' ga'siyh': "Ma' nuun' ha' lä' la' he' ma'løø' jmeeh'. ¿He' la' jmeeh' lä' na'? Ngëë' kwaat' kih' ta' kyah'. Jëeh', mo'so' le' dsa' he' ga' gooh' ta' he' ga' kwëehh' hne'."

3 Dsa' hi' ma' hä' goo' ta' ja', ga'jmeey' huusdsë': "¿Ha' lä' jmeen' na'? Dsa' juu' ta' ma' lleey' jnä' ma' jmeen' ta' kiyh'. Sa' lihn' jmeen' ta' jee' nuu'. Peer' na' hiihn' ngiin' kuu' kih' dsa'."

4 Ma' man' ha' lä' jmeen' mah' lä' chaa' hi' heeh' jnä' cha'neh' kih' wa'ra' ya'hi' ta' he' jmeen' la'."

5 He' ja' ga'teeyh' ma' jaa' ma' jaa' hi' ma' ää' kih' dsa' juu' ta' he'. Hi' to' nê' he' ga'siyh': "Joh' ääh' kih' patrón kyaan'."

6 "Ään' hña'loo' mi' kwaah' aceit", ga'jäyh'. Mah' ga'jah' hi' ma' hä' goo' ta' he', siyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Na' jee' na' ga'juh', si' to' lo' gya' ba' he' ääh'."

7 Ja' ga' ga'siyh' hi' jñah' he': "¿Hne' na', joh' ääh'?" "Hña'loo' hi' trigo", ga'jah' hi' he'. Mah' ga'jäyh' siyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Si' kyë' gyii' ba' he' ääh' hne'."

8 Pero dsa' juuy' he' ga'hlëeh' llu' kih' dsa' hi' hi' ma' hä' goo' ta' ja', kih' he' ga'lä'may' ga'liyh' ya'hi' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa' hi' sa' ma' heeh', may' cha' ga'miih' ha' jee' leeyh' dsa'kyaayh', lä'koh' ga' he' jmeey' dsa' hi' tääh' jee' wa'je'.

9 He' ja' jwëehh' hnäh', kyaah' lä' jê' he' cha' kyah' hnäh' jmi' gyuu' hlih' la', hnøøh' hnäh' ha' lä' jee' lä' jwah' hnäh' kyaah' dsa'. Lä'ja' wa'ra' ga'dsa' he' cha' kyah' hnäh' chaa' hi' heeh' hnäh' cha'neh' jee' go'taah' hnäh' tää'.

10 Jaa' hi' mi'te' koo' ta' pih', lä'ja' mi'tey' ka'läh' ta' he' juuh' ga'. Hi' jaa' hi' sa' mi'teh' koo' ta' pih', lä'ja' sa' mi'teyh' kyaah' ta' he' juuh' ga'.

11 Cher' mah' sa' ga'jmää' hnäh' kooh' hnäh' kuu' he' cha' jmi' gyuu' hlih' la', ¿ha' lä' ka' dsa' o'joh' dsë' kyah' hnäh' he' tooyh' gooh' hnäh' he' kyëe' ga'?

12 Hi' cher' mah' sa' jmeeh' hnäh' lä' lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha' lä' kwëehh' dsa' hnäh' ma'ra' he' la' kyah' hnäh'?

13 Ni' jaa' dsa' sa' lä' këh' jmi' jmeey' ta' he' kih' uu' dsa' juu'. Jëeh' jmeey' na' hääh' jaa' mah' lä' hnääh' hi' jñah' ba'. Mi'tey' kih' jaa' mah' mi'kwayh' hi' jñah' he'. Lä'ja' sa' lä' këh' hnäh' jmi' kyaah' koo' hä' ba' kah' hnäh' huusdsë' kih' kuu' hi' kah' hnäh' huusdsë' kih' Dio ka'läh'.

14 Ga'nuu' dsa' fariseo ka'läh' lä' jê' he' ma' hlëeh' Jesús discipulo kyaay'. Dsa' fariseo he' ma' tu'dsëey' kuu' he' ja' ga'mi'kwayh' kih' Jesús.

15 He' ja' ga'jah' Jesús siyh':

—Jmäh' hnäh' hñaah' lluu' cha'nê' hi' tääh' jmi' gyuu' la'. Pero nê' ba' Dio ha' lä' la' neh' tuh' hoh' hnäh'. Hi' kih' lä' jê' he' jmeey' dsa' juuh' nê' hwa' la', he' ja' sa' lä' jêe' Dio go'te'.

16 Jää' ba' ma' cha' ley kih' Moisé hi' ma' cha' juu' kih' lä' jêe' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio lä' jiih' jii' kih' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'. Lä' ma'ja' ga'løø' nuu' dsa' ju'hmëe' lä' koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. He' ja' lä' jêe' ba' jmeey' lä' bi' lä' jaa' mah' dsa' taayh' jee' jmeey' Dio hih'.

17 Pero ma'ra' he' lä'te' ba' ley. Mi'ih' ga' jwëeh' he' hee' gyuu' hwa' lä'koh' ga' he' jä'ta' koo' koo' mi'juu' kih' ley.

Ga'jah' Jesús ha' lä' la' he' bee' dsa' øøh' (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 Lä' jêe' hi' bee' dsa'më' kya' mah' kaa'y' jñah' dsa'më', he' ma' jmeey' dso'kye' ba' ja'. Hi' lä' ja' hi' kaa' dsa'më' hi' ga'beey' he', he' ma' jmeey' dso'kye' ba' ja' ka'läh'.

Dsa' cha' kuu' kyaah' Lázaro

19 Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu' hi' ma' këh' hmiih' gyuu' läh'. Hmiih' hmooh' jmah' ba' ma' këyh'. Hi' koo' kyoo' ba' ma' cha' lä' jê' nêe' he' ma' kuh' hiyh'.

20 Hi' ma' chaa' jaa' hi' tä' nêe' hi' chee' Lázaro. Hi' he' ma' gya' ho'haah' kih' dsa' cha' kuu' he'. Tuu' ba' cha'hmih' ma' laay'.

21 Ma' hee' dsëy' ma' kuyh' lä' jê' he' ma' dsa'saa' nê' mes' kih' dsa' cha' kuu' he'. Lä'kye' dsii' ma' dsa'nääh' dsa'hlayh' nê' dsoo' kih' ja'.

22 Ga'lloo' koo' jmi' ga'juu' hi' tä' nêe' he'. Ya'nääh' ángele mah' ga'teey' lä' ga'te' koo' kih' Abraham. Lä'ja' ga'juu' dsa' cha' kuu' he' mah' ga'haa' dsih'.

23 Jee' hääh' cha'je' jëey' wi', ga'chooyh' mo'nëy', hi' uu' ga'ga' jëey' Abraham kyaah' Lázaro tääh' ko'joh'.

24 He' ja' ga'hlëeyh' ki' gaa', ga'jäyh': "Tää' Abraham, wa' lä' ñih' hoh' ki' jñah'. Wa' mi'gyuh' Lázaro mi' lle' cha'gooy' kyaah' jmi' mah' cheey' jee' la' mi'gyuyh' ko' hi' pih' na'siihn'. Jëeh', jëen' wi' jwërte' cha'je' la'."

25 Pero ga'jah' Abraham siyh': "Gyuu' kyaan', mi' dsooh' hoh' he' ga'ngëeh' llu' jwërte' ta' koo' jiih' ma' chaah'. Mah' Lázaro ga'ngëe' hlih'. He' ja' chaay' llu' jee' la', mah' hne' jëeh' wi'.

26 Ma' la' ba' ma' hñaah' hnäh' høø' hnäh'. Ta' jyoh' ko'taa' cha' koo' ta'juh' ñiih' jee' jñan'. Hi' hnøø' hwëe' jee' la' mah'

dsa-naäy' jee' na- sa- le'. Ni- sa- le' ya-naä' hi-tääh' jee' na- jee-tøøh' jnääh' la-."

27 Pero dsa-hi- ma' cha- kuu- he' ga-jäh': "Chuun' kyaah' hne-, tää' Abraham, chee- Lázaro cha'neh' kih' tää' kyaan'."

28 Jëeh' chaq- hñaq' øøhn'. Hi- he' hnoon' dsa-hlëëyh' mah' lä-ja- mo-so' ya-naäy' jëëy' wi- lä- jëen- la-."

29 Mah' ga-jäh' Abraham siyh': "Cha- ba' nuuh' kih' Moisé hi- cha- ba' juu' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio jee' tääyh' oo-. Wa' jmeey' he' kih' juu' ja-."

30 Ja ga' ga-jäyh': "Ja- lä-ja-, tää' Abraham. Wa-ra- jäh' kih' llaah- jaa- hi- ma-na-juu' jee' kiyh', dsa-jëëyh' kyaah' Dio."

31 Pero ga-jäh' Abraham siyh': "Cher'mah' sa- ga-jmeey' he' nuuh' kih' Moisé hi- lä-ja- sa- ga-jmeey' he' juu' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, ni- lä-ja- sa- lä-heey' wa-ra- ga-jëëy' ma- lä-juuh' jaa- hi- ma-na-juu'."

17

Goo-la' kih' hi-jmee' tēh' dsa-kyaah' (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Mah' ga-siuh' Jesús discipulo kyaay': -Ma-ra- he- gwa- ba- he- jää' jne' jwë' hliih'. Peer- jwi- dsa- hi- jmee' dsa-tēh' dsa-kyaah'.

2 Peer- jwi- ba' hi- jmee' dsa-tēh' jaa- hi- mah' la- kyaah' he- hliih'. Llu' ga' la' kiyh' wa-ra- jäh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha-too' kih' molii' mah' jwää' dsih' cha'jmi- ñeeh'.

3 He-ja- jwëëhn- hnäh', leeh- hnäh' kyaah' he- ja-.

'Cher'mah' jaa- øøh' ga-hlääh- kyaah' hne-, hlëeh' hnih'. Hi- cher'mah' ga-heeh- bih', jmee' jøh- hoh' kiyh'.

4 Cher'mah' gyii' juuh' ga-hlääh' kyaah' hne- koo- jmi-, hi- cher'mah' gyii' juuh' jäy- ya- chiiyh' hne-: "Mo-so' jmeen- ka-läh'." Ja- jmeeh- jøh- hoh' kiyh'.

5 He-ja- ga-jäh' apóstole siyh- Dsa-jøøh' jnän:

-Jmee' wa- lä-dsoo' dsë- jnääh' cha-ga-miuh'.

6 He-ja- ga-jëeh- Dsa-jøøh' jnän' juu' kiyh', ga-siiyh':

-Wa-ra- jäh' kih' dsoo' hoh' hnäh' ko-hi-pih' lä-koo- te' mi-ju- mostaza, le' ba' jwüh' hnäh' chaah' hma- sicómoro la-: "Cher'hñaah' jee' la- mah' gwa- ta- cha'jmi- ñeeh'." Jmeey' ba- lä- jwüh' hnih'.

Hnøø' jmee' jne' ta'he' kih' øøh' jne'

7 Wa' jmeen', jaa- hnäh' chaq- jaa- moz- kyaq' hi- kyah' hwa' o- hi- häq- jah'. Wa-ra- jayh', çché' jwa- jwüh' hnih': "Ngëe', ña- ya- na- në mes- mah' kuh'huh'?"

8 Lä-la- ba' jwüh' hnih': "Jmee' ma-nuuh' kuhn'. Jmääh' hñaah' mah' jmee' ta'he' kin- ta'ko- juuh' kuh-huhn'. Ja-ga' kuh'huh' hne-."

9 Çché' jwa- jwüh' hnih' ti'hmaah', kih' he- ma-mi-tey' lä-jë- mada' kyah'? Go- laan- kin- sa- jmeeh' hnäh' lä-ja-.

10 Lä-ja- ka-läh' hnäh', wa-ra- ga-mi-teh' hnäh' lä-jë- mada' he- jmee- Dio kyah' hnäh', jwah' hnäh': "Sa- cha- jmää' jnääh' ni- miuh' kyah'. Jëeh', lä-koh' te' he- ää- jmi- jmee' jnääh', ko-ja- ba' ma-jmee' jnääh'."

Ga-mi-hläq' Jesús gyaq' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' øø'

11 Lä-koo' ma' häq' Jesús jwë' ngooy' ta- Jerusalén, ga-ngëëy' ya-jwi- kih' hwa' Samária kyaah' kih' hwa' Galilea.

12 Lä-koo' ma' ga-hey' koo- jwi- mah-, gyaq' dsa- nuuh' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', ya-nää' ga-mi-jëëy' Jesús. Pero uu' ba' ga-taayh'.

13 Ga-hlëëyh' ki-gaa-, ma' jäyh': -Jesús, hne- hi- laah' ta-jwöh', wa- lä-ñih' hoh' kyaq' jnääh'.

14 Ma' ga-jëë' Jesús lä-jëë- dsa-dsaah' he', ga-siiyh':

-Go-nää' hnäh', go-hääh' hnäh' hñaah' jmi- dsa- mah' jëëy' he- ma-jä' kyah' hnäh'. Ta-ko-juuh' jee' ga-naäy' ja-, ga-ääh' go-te- hmih' øø' ja-.

15 Jaa- jee- lä-jëë- kih' gyaq' dsa- he', ma' ga-jëëy' ma-jä' go-te- kiyh', ga-jëëyh' ka-läh', kway' ti'hmaah' kih' Dio hlëëyh' ki-gaa-.

16 Ga-juuyh' jnëy' ga-juuy' hñiuy' lä- ga-të' hwa' hu- ti- Jesús, ga-kwëëyh' ti'hmaah'. Dsa- he' ma' chaq- Samária.

17 Mah' ga-jäh' Jesús siyh': -Ja-, gyaq' dsa- hi- ma- jä' kih'? Ha- ba' tääh' jñah' ga-ñu'?

18 Dsa- chaq- uu' la-, ma-la- hi- la- ba' ma-këh' kwa- ti'hmaah' kih' Dio.

19 Mah' ga-siiyh' dsa- hi- ma' dsaah' he': -Noo-, gwaah- ba' hne- kyah'. Ma-hlaq' ba' hne- kih' he- ma-lä-dsoo' hoh'.

Ga-jäh' Jesús ha- lä- le' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ga-ngü- dsa- fariseo juu' kih' Jesús: -Lih' ba' lloo- jmi- jmee' Dio hih'?

He-ja- ga-jäh' Jesús siyh': -Sa- la- jnä'hä' wa-ra- ga-løø' jää' Dio dsa- lä-hih' kih'.

21 Ni- jaa- sa- jäh-: "Jee- la- jmee- Dio hih' o-jee- oo- ba' jmeey' hih'." Jëeh', lä-koo- jää' Dio dsa- lä-hih' kih' ma- cha- ba' jee' jnän'.

22 Hi- ga-jäyh' siyh' discipulo kyaay': -Lloo- koo- jmi- lä-hnooh- hnäh' wa-jäh' na' ga-juh- Hi- ga-lëë-ngo-la-, pero sa- jähn' jmi- he- hnooh- hnäh'.

23 Ma ja- ko- llaa- jah-: "Hi- Jesús ma- jah- , hii- cheh- na- o hii- cheh- jee- oo- go- jëe- hnäh." Pero ta- go- naä- hnäh, ta- lla- lle- hnäh- kaah- kiyh'.

24 Jëeh-, lä- koo- jmee- je- ñih- wa- ra- ga- hih-, dsa- lä- jnä- lä- ga- dsa- jmi- gyuu-, ja- ba- lä- ja- le- wa- ra- jah- Hi- ga- lëe- ngo- la-.

25 Pero to- në- jmee- bi- jëen- wii-, dsa- chaa- na- jmaäy- jnä- ta- koo-.

26 Lä- koo- ga- la- jmi- kih- Noé, lä- ja- ka- läh- le- wa- ra- ga- tē- jee- jah- Hi- ga- lëe- ngo- la-.

27 Ma- kuh- ma- hih- dsa-, ma- dsa- jee- goo- dsa- lä- jiih- ga- lloo- jmi- ga- he- Noé neh- barco. Jmi- ja- ja- jmi- juuh- mah- ga- jngiih- kih- lä- jëe-.

28 Ja- ba- lä- ja- ga- la- jmi- kih- Lot. Ma- kuh- ma- hih- dsa-, ma- tääh- hi- la-, ma- tääh- hi- hñii-, ma- tääh- hi- jngëe- mi- hma- hi- ma- tääh- hi- jmee- hne-.

29 Pero jmi- ma- ya- hëe- Lot jwii- Sodoma, ga- hla- gyuuh- si- je- kyaah- azufre he- ga- jngiih- kih- lä- jëe-.

30 Lä- ja- le- ka- läh- jmi- wa- ra- ga- lä- jnää- Hi- ga- lëe- ngo- la-.

31 Jmi- ja-, hi- tääh- jee- ga- tē- to- jwëe- hne- wa- jnaay- mah- wa- kyuu- bih-. Sa- wa- kyey- he- tääh- cha- neh- kiyh-. Hi- tääh- jee- nuu- kih- lä- ja- sa- wa- lla- naäy- cha- neh- kiyh'.

32 Ja- mi- dsooh- hoh- hnäh- lä- koo- ga- la- kih- më- Lot.

33 Lä- jëe- hi- hnooh- ha- lä- jee- lääy- hñii-, juuy- ba-. Pero lä- jëe- hi- kwaat- hñii- juu-, hi- he- ba- lää-.

34 He- ja- jwëehn- hnäh-, hwë- he- jäh- ja-, na- saa- uu- në- jii-. Jaa- he- tëey-, hi- hi- jaa- he- jã-.

35 Uu- dsa- më- tääh- dsë- hor- ja-. Jaa- he- tëey- hi- hi- jaa- he- jã-.

36 Ma- ja- uu- dsa- tääh- jee- nuu- kih- jmee- ta-. Jaa- he- tëey- hi- hi- jaa- he- jã-.

37 He- ja- ga- jah- discipulo he- siiyh-:
-¿Ha- ba- ja-, Dsa- jööh- kyaan-?
Mah- ga- jah- Jesús siiyh-:
-Jee- kya- hi- ma- na- juu-, jee- ja- kuh- tu- siih-.

18

Juu- na- hmää- lä- koo- la- kih- jwëe- kyaah- dsa- më- hñii-

1 Ga- hlëeh- ka- läh- Jesús juu- na- hmää- mah- mi- tëey- discipulo kyaay- he- jmee- bi- ngiiy- kiyh- lä- je- jmi- kyaah- Dio hi- sa- hnöø- hwaay- he- chuuy- kyaah- Dio.

2 Ga- jäh- siiyh-:
-Koo- jwii- juuh- ma- chaa- jaa- jwëe- hi- sa- ma- gah- Dio ni- sa- ma- jmeey- he- kih- dsa-.

3 Jee- jwii- ja-, ma- chaa- jaa- dsa- më- hñii- hi- ma- dsoo- në- ta- kih- jwëe- he-, ma- jäh- siiyh-: "Lla- ta- kin- kyaah- dsa- hi- jmeeh- jnä-."

4 Ga- lä- hii- cha- miih- jmi- sa- ga- hii- jwëe- he- ma- lla- ta- kih- dsa- më- he-. Këe- ga- ga- jmeey- huudsë-: "Ma- ke- sa- gahn- Dio, ni- sa- jmeen- he- kih- dsa-,"

5 pero ma- ra- he- jmeen- ba- he- kih- dsa- më- hñii- hi- chuuy- kyaah- jnä-. Jëeh-, cher- mah- lä- ma- ngoo- la- ba- gway- në- ta- kin-, lä- dsëeh- dsën- kyaah- jmi-."

6 Hi- ga- hlëeh- ga- Dsa- jööh- jnän-:
-Kye- da- hnäh- kwaat- kwee- ha- lä- ga- jmeey- jwëe- hi- hñaa- dsë- he-.

7 ¿Che- jwa- sa- jmee- Dio he- kih- dsa- hi- na- lleeh- kyaay- hi- tääh- ngii- kiyh- lä- jmi- 'lä- hwë-? ¿Che- lä- hii- jeeyh- kiyh-, laah- hnäh-?

8 Jwëehn- hnäh-, chah- ba- jeeh- Dio kiyh-. Pero wa- ra- jah- Hi- ga- lëe- ngo- la-, ¿ché- lä- ma- chaa- ja- ba- dsa- hi- jmee- dsoo- dsë- kiyh-?

Juu- na- hmää- lä- koo- la- kih- fariseo kyaah- hi- ma- koo- ku- sih-

9 Hi- ga- hlëeh- Jesús ka- läh- jyoh- juu- na- hmää-. Ga- hlëeyh- dsa- hi- ma- jmee- kwaat- laa- jaa- hi- lluu- mah- ma- na- häayh- dsa-.

10 Uu- dsa- ga- wii- jee- chih- gwah- na- ngiiy- kiyh- kih- Dio. Jaa- he- fariseo, hi- jaa- he- hi- koo- ku- sih-.

11 Dsa- fariseo he- na- cheyh- ma- hlëeyh- lä- la- kyaah- Dio: "Dio kyaan-, kwan- ti- hmaah- kyaah-. Jëeh- sa- laan- lä- koo- laa- jee- lä- jëe- dsa-, dsa- hi- hii-, hi- sa- mi- teh-, hi- ngë- kyaah- wa- hi- cha- hi- hyaa-, ni- sa- laan- lä- koo- laa- hi- koo- ku- sih- hi- cheh- oo-."

12 To- jiih- koo- seman- sa- kuh- huhn- mah- ngii- mën- kin- kyaah- hne-. Kih- lä- jëe- he- lihn-, kwa- ba- jnä- gya- kih- lä- koo- hña- loo-."

13 Pero hi- koo- ku- sih- he-, uu- ga- miih- ma- cheyh-. Ni- miih- sa- ga- tuu- dsëy- ma- chooy- nëy- ta- gyuuh-. Ma- cheyh- küiy- mo- dsëy-, ma- jäh-: "Hne- Dio kyaan-, wa- lä- ñih- hoh- ki- jnä-, cha- miih- he- hñiih- ma- jmeen-."

14 He- ja- jwëehn- hnäh-, ma- ga- hwëey- gwah- ga- naäy- kiyh-, hi- koo- ku- sih- he- ga- jay- llu- cha- në- Dio. Pero dsa- fariseo he- sa- ga- jay- llu-. Jëeh-, lä- jëe- hi- jmaä- hñii- kaah-, hi- he- jã- ta- hwa- go- te-. Pero hi- jmaä- hñii- hwa- a-, hi- he- ba- le- jööh-.

Ma- mi- jää- Jesús gyuu- (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Ma- dsa- naä- dsa- dsa- jää- gyuu- kya- cha- në- Jesús mah- kyey- gooy- në- kiyh-. Pero ma- ga- jëe- discipulo kyaay-, ga- juuyh- kih- dsa- hi- ma- jää- gyuu- he-.

16 He ja- ga-tëeh' Jesús discípulo kyaay', ga-siiyh':

-Kwa' jwë' ya-nää' gyuu- ta-la-kin-. Ta-ha- hnäh' kiyh', jëeh' hi- laa' lä-koq- gyuu-, hi- he' ba' jaa' Dio lä-hih' kih'.

17 Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh', hi- sa- heeh- jaa' Dio lä-hih' kih' lä-koq- heeh- jaa- gyuu-, sa- heyh' jee' jmee- Dio hih'.

Jaa- dsa- kwaa- hi- cha- kuu' ga-hlëeh' kyaah' Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Jaa- dsa- hi- ma' kye- në' ga-ngii' juu' kih' Jesús, ga-jäyh':

-Hne- hi- laa' Ta-jwoh' lluu', ¿hee- hnø' jmeen' mah' tëehn' jee' mo-so- juun'?

19 He- ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

-¿Che' neh' hne- he- laan' lluu'? Jëeh' ni- jaa- hi- lluu' sa- chaa-, jaa- Dio ba' hi- lluu'.

20 Ma-kyuuh- ba' hne- lä-jë- mada- kih' Dio: "Ta- kaaah- hi- laa' kyaah' jñah', ta- jngëeh- dsa-, ta- hii' kih' dsa-, ta- jmee- dsoo' kih' juu' ta-juu'. Wa' hnaah- maa- kyaah', tää- kyaah'."

21 He- ja- ga-jäh' dsa- he' siiyh':

-Lä-jë- he- na- ma-mi-ten- lä-jiih' ma' mahn'.

22 Ma' ga-nuu' Jesús he- ga-jäh' dsa- he' lä-ja-, he- ja- ga-siiyh' ka-läh':

-Hnø' ga-koq- he- jmeeh'. Gwaah- go-hnii' lä-jë- he- cha- kyah' mah' go-kwëeh- hi- tä-nee-. Lä-ja- ba' lä-cha- cha-miih- kyah' gyuuh' jmi- gyuu-. Ja- ga- na- ñeeh' mah' jmeen' ko-jøh- -ga-jäh' Jesús.

23 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' ja-, ga-lä-meeh- dsëy' jwërte kih' he- ma' chay- cha-miih- kuu'.

24 Ma' ga-jëe' Jesús ga-lä-meeh- dsëy' cha-miih-, he- ja- ga-jäyh':

-Ha- koh' sa- jwëeh- la' kih' dsa- cha- kuu' heyh' jee' jmee- Dio hih'.

25 Sa- ga- jwëeh- la' kih' jaa- camey-, ngëe- to-gwa- koq- hma-kuu- lä-koh' ga- he- heh' jaa- dsa- cha- kuu' jee' jmee- Dio hih'.

26 Lä-jëe- hi- ga-nuu' juu' la-, ga-jäyh':

-¿Hii' ba' lää' ja'?

27 He- ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

-He- sa- lä-këh' dsa- jmi' jmee', Dio ba' lih' jmee'.

28 Mah' ga-jäh' Pee' siiyh':

-Ma-jä' ba' lä-jë- he- cha- kyaah' jnäh' mah' ma- ya- nøø' jnäh' kyaah' hne-.

29 He- ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

-Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh'. Lä-jëe- hi- ma-tuu- dsë' ma-hwëe- cha-neh' kih', hi- ma-beey' cho-jmiiy-, øøyh-, mëy-, chih- kyaay' kih' he- hnøøy' jmeey' lä-koq- lä- mada- kih' Dio,

30 hi- he' hyoh- cha-ga-miih- jmi-gyuu- la-. Hi- jmi-gyuu- he- na' ga- ja-, tëey' jee' mo-so- juuy'.

Ngoo' hne- jiih- jmeeh- Jesús juu' he- juuy' (Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Ga-tëeh' Jesús kah' lä-jëe- gya-tuu' discípulo kyaay' mah' ga-siiyh':

-Na- maan- ta- Jerusalén mah' lä-te' lä-jë- he- ga-sii' lä-jëe- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' lä-koq- ga-siiy' kih' Hi- ga-lëe' ngo' la-.

32 Jee' ja- taayh- jnä' ja'goo- dsa- hi- sa- laa' judiu mah' mi-kwayh' jnä', ta-haayh- jnä', mah' ti'hney' jnä'.

33 Ma-ngëe' ma-jmi' ma-baay' jnä', ja-ga- jngëeyh' jnä'. Pero lä-jiihn' ka-läh' ga- ma-hya- hnë- jmi'.

34 Pero ni- jaa' discípulo kyaay' he' sa- ga-lä-ngëe' he- juu' ja- ma- hlëeyh-. Kih' discípulo he' ma' la' lä-koh' juu' na-hmäa' ba'. He- ja- sa- ga-lä-ngëey' hee- ma- hnøø' jäh' juu' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa-tuu'

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Ma-ngoo' ya-jäh- Jesús chuuh' jwii- Jericó, koq' jwë' ja- ma' gya- jaa- dsa-tuu' hi- ma-chuu' kyaah' dsa- hi- ma-dsa-ngëe' jee' ja-.

36 Ma' ga-nuu' dsa-tuu' he' dsa-ngëe' jwëe' dsa- mah' ga-ngii' juu':

-¿Hee- na- jmee- dsa- hi- ga-nää' na'?

37 Mah' ga-jmeeh' dsa- juu' kiyh':

-Jesús dsa- chaa- Nazaret ba' na- hi- dsa-ngëe' cha'jwë' la-.

38 Ja- ga- ga-hlëeyh' ki-gaa-, ga-jäyh':

-Jesús, hne- hi- laa' sa-ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

39 Lä-jëe- dsa- hi- ga-nää' ta- cha-në' Jesús, ga-juu' kih' dsa-tuu' he' mah' mo-so- ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga-miih- ma' tooyh- miih':

-Hne- hi- laa' sa-ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

40 Ja- ga- ga-noo- Jesús. Ga-jmeey' mada- na'kyaay' hi- tuu' he' chuh- kiyh'. Ma' ga-llooy' chuh-, ga-ngii' Jesús juu' kiyh'.

41 Ga-jäyh' siiyh':

-¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

Mah' ga-jäh' dsa-tuu' he':

-Dsa-jøøh' kyaan-, hnoon- lä-jnä' mi- 'nën'.

42 -Wa' lä-jnä' ba' mi-nëh'. Ma-hlää' ba' hne- kih' he- ma-lä-dsoo' hoh- -ga-jäh' Jesús siiyh'.

43 Lä-chah' ja- ga-lä-jnä' mi-nëy'. Mah' ngooy' kyaah' Jesús, kway- ti'hmaah' kih' Dio. Hi- lä-jëe- dsa- hi- ma-täh' jee' ja- ma' kway- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'.

19

Juu' kih' Zaqueo

1 Ma' ga-he' Jesús jee' jwii- Jericó, ngoo' bih' hääy' jwë'.

2 Jee' ja' ma' gya' jaa' dsa' cha' kuu' hi' ma' chee' Zaqueo, dsa' joo'h' kyaa' la' jee' hi' ma' koo' ku' sih'.

3 Ma' hnøoy' ma' jee'y' Jesús. Pero sa' ga' teey' ma' jee'y' jee' kih' jwee' dsa', jeeh' ma' laay' jaa' dsa' beeh' pih'.

4 He' ja' ngooy' ko' chih' ta' cha'ne'. Ga' wiiy' gyuu'h' hma' sicómoro mah' jee'y' Jesús. Jeeh' ta' ja' ma' dsa' ngëey'.

5 Ma' ya' jah' Jesús jee' ja', ga' jee'y' ta' gyuu'h', ga' jee'y' Zaqueo lee' gyuu'h' hma'. Mah' ga' siiyh':

-Zaqueo, jnaa' na' koh' jee' na'. Jeeh', na' jmee' bi' na' jan' cha'neh' kyah'.

6 Ja' ga' ja' jnaay' ko' chih'. Peer' jee' dsëy' ga' teey' cha'neh' kiyh'.

7 Ma' ga' jee' la' jee' dsa' he', ga' looy' hlëeh' wii' kih' Jesús, kih' he' ga' jay' cha'neh' kih' jaa' dsa' wa' hi' cha' hi'.

8 Mah' ga' noo' Zaqueo jee' ma' gya', ga' jayh' siiyh' Dsa' joo'h' jna'n:

-Dsa' joo'h' kyaan', kwan' to' dsaah' he' cha' kin' kwëeh'n' dsa' hi' ta' nee'. La' jee' hi' ma' hün' kuu' kih', ngëen' kiyh' kye' juh'.

9 Mah' ga' jah' Jesús siiyh':

-Na' ma' laa' la' jee' dsa' hi' tääh' cha'neh' la'. Jeeh', dsa' nuuh' la', laa' ja' ba' sa' ju' kih' Abraham ka' läh'.

10 Jeeh', Hi' ga' lee' ngo' la', ma' jay' hnaayh' hi' na' hëe' mah' lääy'.

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' uu' dsa' hi' ga' jmee' ta' kyaah' kuu' (Mt. 25:14-30)

11 Ma' tääh' dsa' ma' nuu' kih' Jesús, he' ja' ga' hlëeh'y' juu' na' hmää' lä' la'. Jeeh' ma' ngoo' ya' jayh' kih' Jerusalén hi' ma' jmee' dsa' huusdë', lä' chah' ja' ma' lee' Jesús dsa' ta' mah' jmeey' hih' kih' dsa' gooy'.

12 He' ja' ga' jah' Jesús siiyh':

-Ma' chaa' jaa' dsa' joo'h' hi' ngoo' jee' jwii' uu' jee' hnaa' dsih' lee'y' dsa' ta' joo'h', ja' ga' jayh' gooy'.

13 Jaa' ja' ga' ya' hëey', ga' teeyh' gyaa' moz' kyaay'. Ga' kwëeh'y' ma' koo' chooh' kuu' lä' jaa'y'. Mah' ga' siiyh': "Jmee' hnäh' ta' kyaah' kuu' la', ta' ko' jiih' lä' hëen'."

14 Pero dsa' hi' ma' tääh' jee' jwii' ja', ma' na' hoo'h' kih' dsa' joo'h' he'. He' ja' ga' cheey' dsa' kaah' kiyh' hi' dsa' jah' jee' ja': "Sa' hnøø' jnaäh' lee' dsa' na' dsa' ta' kyaa' jnaäh'."

15 'Lä' koo' ma' jah' dsa' joo'h' he', ma' ngëe' ma' hnaay' ta', ga' jmeey' mada' dsa' teeyh' moz' hi' ga' kwëeh'y' kuu' mah' jee'y' ha' koo' te' kuu' ma' lih' moz' he'.

16 Ja' hi' to' ne' he', ga' jayh' siiyh': "Dsa' joo'h' kyaan', kyaah' kuu' kyah' ma' lih'n' koo' ga' gya' lä' koo' te' he' ga' kwëeh' jna'."

17 Dsa' ta' joo'h' he' ga' jah' siiyh': "Llu' ba' ta' kyah', hne' moz' lluu' kyaan'. Kih' he' ma' mi' teh' kyaah' miih' he' ga' toohn' gooh', lee'h' dsa' ta' kih' gya' jwii'."

18 Ja' hi' jnaah' he' hi' ga' jah': "Dsa' joo'h' kyaan', kuu' kyah' ma' lih' hna' juh' lä' koh' te' kuu' he' ga' kwëeh' jna'."

19 Hi' ga' siiyh' ka' läh' hi' he': "Hne' ka' läh' lee'h' dsa' ta' kih' hna' jwii'."

20 'Hi' ja' jnaah' ka' läh' hi' ga' jah': "Dsa' joo'h' kyaan', hee' kuu' kyah' la', ga' loon' lluu' kyaah' hmiih' dsa' luu'."

21 Jeeh', ga' lä' gohn' kyaah' hne' kih' he' hääh' kyaah' ta' kyah'. Jmeeh' jyah' he' la' kih' jnaah' hi' chooh' ta' jee' sa' jngëeh'."

22 Mah' ga' jayh' siiyh': "He' ba' che' hlëeh' hne' moz'. Kyaah' ja' ba' juu' he' ma' hlëeh' llan' ta' kyah'. Ma' ñeh' ba' hne' he' hää'n, mah' jmeen' kin' he' la' kih' jnaah' hi' choohn' ta' jee' sa' ma' jngëen'."

23 'He' la' sa' ga' tøøh' kuu' kin' banco mah' ma' la' ma' jahn' ma' ngëeh' kin' lä' kye' sa' joo' kih'?"

24 Mah' ga' siiyh' lä' jee' hi' ma' tääh' jee' ja': "Jnuuh' hnäh' kuu' he' chooyh' na' mah' kwëeh' hnäh' hi' cha' kih' gya' koo' na'."

25 Dsa' he' ga' jah' siiyh': "Dsa' joo'h' kyaan', pero dsa' na' cha' ba' kiyh' gya' koo' na'."

26 Pero jwee'h'n' hnäh': "Hi' cha' kih', hyoyh' cha' ga' miih'. Mah' hi' cha' miih' kih', dsa' jnuh' go' te' ba' he' cha' kiyh'."

27 Lä' ja' ka' läh' lä' jee' hi' na' hoo'h' kin', hi' sa' ma' hnøø' ma' jmeen' hih' kih', go' kyaa' kyaan' ta' la' mah' kuh' luuy' cha' nen' la'."

Ga' he' Jesús na' dsëe' burr' jwii' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Ma' ngëe' ma' hlëeh' Jesús juu' ja', ga' hey' jwe' ngooy' ta' Jerusalén.

29 Ma' ngooy' ya' chuyh' jwii' Betfagé kyaah' Betania, jäh' kih' moh' he' chee' Olivo, ga' cheey' uu' discípulo kyaay'.

30 Ga' siiyh':

-Go' naä' hnäh' ta' jee' jwii' mäh' he' nøø' ta' cha'ne'. Wa' ra' ga' teeh' hnäh' jee' oo', jnaäh' hnäh' jaa' burr' mäh' hi' na' hnuuh', hi' sa' ga' ma' wii' dsa'. Ja' cheeh' hnäh' mah' ya' jäh' hnäh' ta' la'.

31 Cher' mah' chaa' hi' ga' ngii' juu' kyah' hnäh' he' la' cheeh' hnäh' burr' na', ja' jwiih' hnih' lä' la': "Jmee' bi' kih' Dsa' joo'h' kyaa' jnaäh' ba' la'."

32 He' ja' ga' naä' ba' hi' ga' cheey' he'. Hi' ga' jnaäyh' ba' lä' koh' ga' jayh'.

33 Lä' koo' ma' tääyh' cheeyh' burr' he', ga' jah' dsa' jwii' burr' siiyh':

-¿He' la' cheeh' hnäh' burr' na'?

34 Mah' ga' jah' discípulo he' siiyh':

20

—He⁻ jmee⁺ bii⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ ba⁺ la⁻.

³⁵ He⁻ja⁻ na⁺jääy⁻ burr⁻ he⁺ jee⁺ cheh⁺ Jesús mah⁺ ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmüh⁻ kih⁺ ka⁺luu⁺ burr⁻. Ja⁻ga⁻ga⁻wii⁺ Jesús burr⁻ he⁺.

³⁶ Lä⁻koo⁻ ma⁺ngoo⁺ Jesús, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ ja⁻ hmüh⁻ kih⁺ lä⁻ hä⁺ jwë⁺.

³⁷ Ma⁺ ngooy⁺ ya⁻jäyh⁻ jyoo⁻ kih⁺ moh⁺ Olivo, peer⁺ ma⁺ chaa⁻ llu⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ kaah⁺ kiyh⁺. Ma⁺ tooyh⁻ miih⁺, kway⁻ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio kih⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jëëy⁺.

³⁸ Ma⁺ jäyh⁺:
—iDio kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ hi⁻ ja⁻ na⁻ lä⁻hih⁺ kiyh⁺! Wa⁺ hii⁺ ti⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁺ gyuu⁺. iHe⁻ ba⁺ che⁻jøøh⁺ laa⁻ hi⁻ gya⁻gyuu⁺h⁺!

³⁹ Ja⁻ga⁻ko⁻llaa⁻ fariseo hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, ta⁻ kwa⁻ jwë⁺ hlëëh⁺ discipulo kyaah⁺ lä⁻ na⁻.

⁴⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁺:
—Jwëëhn⁺ hnäh⁺, cher⁺mah⁺ dsa⁻ la⁻ ga⁻tu⁺ hlëëh⁺ lä⁻ na⁻, ku⁺u⁺ he⁻ tääh⁺ la⁻ hlëëh⁺ llay⁻.

⁴¹ Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻tëë⁻ Jesús chuh⁺ kih⁺ Jerusalén, ga⁻jëëy⁺ ta⁻ jee⁺ jwi⁺ ja⁻. Peer⁺ ga⁻ki⁺ ga⁻hooyh⁺ kih⁺ dsa⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻.

⁴² Hi⁺ ga⁻jäyh⁺:
—He⁻ ba⁺ che⁻llu⁻ kyah⁺ hnäh⁺, wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺ jmi⁺ na⁺, hii⁺ na⁻ hi⁻ le⁻ jmee⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Pero sa⁻ jnä⁻ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺ na⁺ ga⁻juh⁻.

⁴³ Jëëh⁺, ja⁻ jmi⁺ hliih⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Dsa⁻ hi⁻ na⁺ hөөh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ täayh⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ jee⁺ jwi⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ saayh⁺ hnäh⁺ lä⁻hii⁺ nē⁺ go⁻te⁻. Ni⁺ ko⁻taa⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ jee⁺ lääh⁺ hnäh⁺.

⁴⁴ Soh⁺hlay⁺ go⁻te⁻ na⁺hyah⁻ he⁻ na⁻ jnē⁻ jwi⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ja⁻ jiih⁺ ma⁺ jaa⁻ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻. Soh⁺hla⁺ mi⁺ku⁺u⁺ he⁻ la⁻ na⁺hyah⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁺ he⁻ ja⁻ hi⁻ ma⁺ lää⁻ hnäh⁺.

Ga⁻hwëë⁻ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hni⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Ma⁺ ga⁻he⁻ Jesús jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juah⁺, ga⁻lөөy⁺ hëëy⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ lla⁻ hmoo⁺h⁺ jee⁺ ja⁻.

⁴⁶ Mah⁺ ga⁻siiyh⁺:
—Lä⁻la⁻ na⁻si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻chëë⁻ hne⁻ jee⁺ ngii⁻ dsa⁻ kih⁺ Dio.” Pero ma⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ too⁻ jee⁺ dsa⁻ täah⁺ dsa⁻ hii⁺ ba⁻.

⁴⁷ Koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ ma⁺ hlëëh⁺ Jesús dsa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁺ dsa⁻ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kih⁺ jee⁺ jwi⁺ ja⁻, ma⁺ hnөөy⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús.

⁴⁸ Sa⁻ ga⁻jnөөy⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁺ jmeey⁺ mah⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús, jëëh⁺ jwëë⁻ dsa⁻ ma⁺ tääh⁺ jëë⁻ koo⁻ hweh⁻, nuuy⁻ juu⁺ he⁻ kwa⁻ Jesús.

He⁻ja⁻ gyuu⁺h⁺ ba⁺ hih⁺ he⁻ jmee⁻ Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo⁻ jmi⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús hlëëyh⁻ dsa⁻ ju⁺hmëë⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ma⁺ ya⁻ nää⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁺ dsa⁻ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺h⁺.

² Mah⁺ ga⁻jäyh⁺ siiyh⁺ Jesús:
—Chiuh⁺ jnääh⁺. ¿Che⁺ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hii⁺ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

³ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:
—Ngii⁺ koo⁻ mi⁺juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Jëeh⁺ da⁻ hnäh⁺ kin⁺ jää⁻, ja⁻ga⁻ jwahn⁻ hi⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻.

⁴ ¿Hii⁺ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ he⁻ ga⁻chaa⁻ Jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁺, che⁺ Dio o che⁺ dsa⁻ñuu⁺h⁺?
⁵ Jee⁺ tääh⁺ ja⁻ ma⁺ llay⁻ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaayh⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Cher⁺mah⁺ ga⁻jäh⁻ jne⁺, hih⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, Jesús jäh⁺: “¿He⁻la⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ga⁻ ja⁻?”

⁶ Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻jäh⁻ jne⁺, ja⁻ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ ba⁺ ja⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ te⁺kuu⁺ jnän⁺, jëëh⁺, lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ jmeey⁺ dsoo⁻ Jwaa⁻ ma⁺ laa⁻ jää⁻ hi⁻ ma⁺ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

⁷ He⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁺ ga⁻siiyh⁺ Jesús:
—Sa⁻ ñe⁻ jnääh⁺ hi⁻ kih⁺ hih⁺ ja⁻ Jwaa⁻ he⁻ ga⁻chaa⁻y⁺ dsa⁻ jmi⁺.

⁸ Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺, ga⁻siiyh⁺:
—Ni⁺ jnä⁻ sa⁻ jmeehn⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻.

Juu⁺ na⁻hmää⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻hөө⁺ ta⁻ kih⁺ jñah⁺

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi⁺ ga⁻lөөy⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ juu⁺ na⁻hmää⁻ lä⁻la⁻:

—Jaa⁻ dsa⁻ ga⁻tää⁻ koo⁻ nää⁻ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺. Mah⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ he⁻ hөөy⁺ ma⁺ t’dsaa⁺. Ja⁻ga⁻ya⁻ hëëy⁺ ngooy⁺, jee⁺ ga⁻lä⁻hëëy⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺.

¹⁰ Ma⁺ ga⁻lloo⁻ jii⁺ kih⁺ mi⁺jëh⁺ ja⁻, ga⁻chëey⁺ jää⁻ moz⁻ kyaay⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ hөө⁻ ta⁻ kiyh⁺ mah⁺ ma⁺ kooy⁺ hëey⁺ he⁻ ma⁺ tëëy⁻. Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hөө⁻ chaah⁺ jëh⁺ ja⁻, ga⁻kway⁻ kih⁺ moz⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻hëëy⁺ kih⁺ ta⁻jmah⁺.

¹¹ Ga⁻chëey⁺ jñah⁺ ka⁻läh⁺ moz⁻ kyaay⁺. Hi⁻ he⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jmi⁺ ga⁻baa⁻ dsih⁺, ga⁻lley⁻ o⁻hih⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻chëeyh⁺ ta⁻jmah⁺.

¹² Ga⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁺ ga⁻chëey⁺ jñah⁺ moz⁻ kyaay⁺. Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jmee⁺ ta⁻ jee⁺ ja⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jmeeyh⁺ dsoo⁻ mah⁺ ga⁻hëëy⁺ kih⁺ go⁻te⁻.

¹³ Hi⁺ dsa⁻juu⁺ chaah⁺ jëh⁺ ja⁻, ma⁺ jmeey⁺ hu⁺dsë⁻: “¿Ha⁻ lä⁻ jmeen⁻? Go⁻ chëen⁻ jää⁻ chih⁺ kyaan⁺ nää⁻ ga⁻ hi⁻ hnaan⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ wa⁺ra⁻ ga⁻llooy⁺, jmeey⁺ he⁻ kih⁺.”

14 Pero dsa- hi- ma' hoo- chaah' jeh' ja-, ma' ga' jee-y' ja' chih' he', ga' taayh' ga' llay' juu', ga' jayh': "Hi- oo- na' ja' kyaah' ta' la-. Wa' jngééh' jnih' mah' jan' kyaah' heey' he- ma' téey'."

15 He' ja- ga' lley- ta' ka'hne' jee' ma' na' jnaá' chaah' jeh' ja- mah' na' jngéeyh-.

'zHee- ba' jmee' dsa- juu' chaah' jeh' kih' hi- hoo- ta' kiyh', laah' hnäh'?

16 Lloo- dsa- juu' jeh' mah' mi' llaay- hi- jmee' ta' ja' mah' tooyh' goo- jnah' hi- jmee' ta' kiyh' -ga' jah' Jesús.

Ma' ga' nuu' lá' jée- dsa- he' juu' ja-, ga' jayh':

-iSa- wa' kwa' Dio jwé' jmeen' lá' ja'!

17 Ma' cheh' Jesús jée- lá' jée- dsa- he' mah' ga' siyh':

-zHee- hnoo- jah' he- na' sii- lá' la'?:

Ja' ba' kuu' he- sa' ga' tih' dsé' té' hyah', he- ja' ba' ga' ja' lá' koo- mi' kuu' he- kye- dsa- to' né' kih' koo- hne' juuh-.

18 Lá' jée- hi- táh- né' kuu' ja-, hi- he' chu' joo' jmi' ngo' kih'. Hi' wa' ra- ga' toh' kuu' ja- né' kih' dsa-, jleeyh' go- te-.

19 Lá' jée- jmi' dsa- kaah' he' kyaah' ta' jwoh' kyaá' ley hnoo-y' ma' saayh' Jesús hor- ja-, jée'h' ga' tah' dséy' he- ga' hlééh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na' hmaá' ja-. Pero ma' gayh' dsa-.

Kwaat' kih' ku' sih'

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 He' ja- ga' chee' dsa- kaah' he' ko' llaa' dsa- hi- na' kii' juu'. Hi- he' ma' jmaá- hñii' lá' koo- hi- lluu'. Lá' taá' ga' ga' jmeey' ha- lá' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' ma' hñiy' kiyh' kyaah' dsa' ta'.

21 Lá' ja-, ga' ngüy' juu' kiyh':

-Ta' jwoh', ñe' jnaäh' hne- hlééh' kwee- ma' kwah- juu'. Sa' cha- kwaat' kye'h' ha- lá' laa' lá' jaa- lá' jaa- dsa-. Hne- jwiih' dsa- kyaah' ju' dsoo' jmah' ba' ha- lá' lá' jwé' kih' Dio.

22 zHa- lá' jwah' hne-, che' llu' mi' hmaah' jne' ku' sih- kih' dsa- ta' César o sa' llu'?

23 Pero kyuuh' ba' Jesús may' kih' dsa- he', he' ja- ga' siyh':

-zHe- la' kah- hnäh' dsén'?

24 Heeh' da' jna' koo- kuu'. zHi- kih' heeh' too' la-? zHi- kih' jmi- na' sii- la'?

Mah' ga' jah' dsa- he' siyh' Jesús:

-Kih' César ba' na-.

25 He' ja- ga' jah' Jesús siyh':

-He- la' kih' César, kwééh' ba' César. He- lá' kih' Dio, kwééh' ba' Dio he- la' kih'.

26 Ni' miih- sa' ga' jnooyh' ha- lá' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús to' lo- né' lá' jée- dsa-. Koo- ga' taayh' jée- dsayh' ba' kyaah' juu' he- ga' jeeh- Jesús kiyh' mah' ga' jay' ti' sih' go- te-.

Ga' ngü' dsa- juu' ha- lá' le' wa' ra- ga' té' jee' lá' jiih' hi- na' juu'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lá' ja- ga' lla- náá' ko' llaa' dsa- saduceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa' ma' jmeey' dsoo' he- lá' jiih' dsa- hi- ma' na' juu'. Mah' ga' ngü' dsa- he' juu' kih' Jesús.

28 Ga' jayh':

-Ta' jwoh', Moisé ga' sii' jnän' kyaah' juu' la-. Wa' ra- ga' juu' jaa- dsa- ñuuh- hi- sa' chaa- joo', dsa- ñuuh- ooh' hlii' he', le' kih' téey' dsa- mé' mah' lá' chaa- joo-y' hi- lee' kwaat' kyaá' hlii' ooyh'.

29 Ma' laa' gyeé' dsa- ñuuh- jaa- ba' cho' jmiiy'. Hi- to' né' he' ga' kaa' dsa- mé' pero chah' ba' ga' juuy'. Sa' ga' lá' chaa- joo-y'.

30 He' ja- jee' ga' té' uu' dsa- ñuuh- ooyh', ga' kaa' dsa- mé' he'. Ja' ba' lá' ja- ga' juuy', sa' ga' lá' chaa- joo-y'.

31 Jee' ga' té' uu' dsa- ñuuh- ooyh', ga' kaa-y' dsa- mé' he'. Ja' ba' lá' ja- lá' jée- gyeé' dsa- ñuuh- ga' kaa' dsa- mé' he' hi' ga' juu' lá' jée- gyeé' dsa- ñuuh- he'. Ni' jaa- sa' ga' lá' chaa' joo'.

32 Jee' ga' dsaá' go- te-, ga' juu' hñii' dsa- mé' ka' lah'.

33 Wa' ra- ga' té' jee' lá' jiih' hi- ma' na' juu', zhi- jaa' kih' jee' lá' jée- gyeé' lee' kyaá' dsa- mé' he'? Jée'h', ga' lá' jée- gyeé' ba' ga' lá' kyaayh' -ga' jah' dsa- saduceo siyh' Jesús.

34 He' ja- ga' jeeh- Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

-Dsa- mé' dsa- ñuuh- jee-y' gooy- ta' ko' jiih' chaa-y' jmi- gyuu- la' ba'.

35 Pero lá' jée- dsa- hi- laa' kwaat- lá' jiih' jee' kih' hi- na' juu' mah' dsa' taayh' jmi' gyuu- hmée', jee' ja- ni' jaa- dsa- mé' dsa- ñuuh- mo' so' jee-y' gooy-.

36 Ni' mo' so' juuy' ka' lah', leey' kwee- lá' koo- ángele. Lá' llu' he- lá' jiiyh' he' ja- leey' joo' Dio ba'.

37 Hi- lá' kye- Moisé ga' mi' jnaá- jnän' he- lá' jiih' dsa- jee' kih' hi- na' juu'. Jée'h', lá' ma' ga' sii' Moisé lá' koo- ga' lá' kiyh' jee' ma' chih' chaah' too' ja-, ga' téeyh' Dio lá' la': "Dio kyaá' Abraham, Dio kyaá' Isaac, Dio kyaá' Jacob."

38 He- ga' jayh' lá' ja-, sa' na' juu' dsa- ma' gyuh' jnän' he' kih' Dio. Jée'h' Dio jnän' laay' Dio kyaá' hi- na' jiih' ba'.

39 Ko' llaa' ta' jwoh' kyaá' ley ga' jah' siyh':

-Llu' ba' he- ma' jah' na-, Ta' jwoh'.

40 Ja- jiih' mo' so' ga' tuu- dséy' ma' ngü' gyih' juu' kih' Jesús.

Hi- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Mah' ga' jah' Jesús siyh':

-zHa- lá' la' he- jah' dsa-, Cristo laa' sa' ju- kih' David?

42 He' ba' hñii' David ga' sii' juu' la' nē' je' kih' Salmo:

Ga' jāh' Dio ga' siiyh' Dsa' jōḡh' kyaan':
"Na' jwoo' ra' lluu' kin' la',

43 lā' jūh' lloo' jmi' llaan' hii' tih' lā' jēē' hī' na' hōḡh' kyah'."

44 ḡHa' lā' ja' laa' Cristo sa' ju' kih' David ga' ja', cher mah' hñii' David ga' jāh' kih' Cristo: "Dsa' jōḡh' kyaan'?"

Ga' juuh' Jesús kih' ta' jwoh' kyaa' ley (Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Lā' ma' nuu' ja' lā' jēē' hī' tāāh' jee' ja', ga' jāh' Jesús siih' discípulo kyaay':

46 —Leēh' hnāh' kyaah' ta' jwoh' kyaa' ley. Peer' tih' dsēy' ngēy' jee' kih' dsa' kyeyh' hmiih' kyoo', hnōḡy' jmee' dsa' Dio kiyh' cha'jwē' juuh'. Hi' tih' dsēy' gyay' to' nē' hma' sii' neh' gwah' māh' hī' lā' ja' ka' lāh' jee' dsa' tāāh' dsa' kuh' hih'.

47 Hwēēy' dsa' mē' hñii' cha'neh' kih', ki' wēē' dsa' tāayh' ngiyy' kiyh' kih' Dio ha' jee' jēē' dsa' kiyh'. Pero cha' ga' miih' wii' heeh' Dio dsa' hī' jmee' lā' ja'.

21

Na'ka' dsa' mē' hñii' kuu' cha'nē' Dio (Mt. 12:41-44)

1 Ma' cheh' Jesús jēē' ha' lā' ma' jmee' dsa' cha' kuu', tooyh' kuu' neh' wii' kih' gwah'.

2 Ga' jēēy' ka' lāh' jaa' dsa' mē' hñii' hī' tā' nēē' go' te', ga' tooyh' to' nē' nōḡ' he' sa' kyēē' ni' miih'.

3 He' ja' ga' jāyh':
—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnāh', dsa' mē' hñii' la' tā' nēē', ma' kway' cha' ga' miih' lā' koh' ga' jee' lā' jēē' hī' cha' kuu'.

4 Jēēh' lā' jēē' hī' oo' ma' kwēēh' Dio miih' he' dsa' chaa' kiyh', pero dsa' mē' hñii' la', ma' ke' tā' nēēy', ma' kway' lā' koh' te' kuu' he' cha' kiyh' he' kyaah' ma' lay' he' jmee' bii' kiyh'—ga' jāh' Jesús.

Lloo' koḡ' jmi' hla' gwah' juuh' (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Ma' tāāh' ko' llaa' ma' lla' juu' kih' gwah' ha' lā' koo' na' hñaa' ma' la' kuu' he' ma' chuh' hī' ma' na' lū' kyaah' lā' jē' he' ma' dsa' ka' dsa' kih' Dio. He' ja' ga' jāh' Jesús siiyh':

6 —Lā' jē' he' jēēh' hnāh' na', lloo' koḡ' jmi' ni' koḡ' mi' kuu' sa' jā' na' chuh' nē' kih' ḡḡh'. Lā' jē' ba' soh' hla'.

Joh' nēē' sa' jmee' lii' jāā' ja' ga' llaa' jmi' gyuu' (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He' ja' ga' ngii' dsa' he' juu' kiyh', ga' jāyh' siiyh':

—Ta' jwoh', ḡlih' ba' le' he' hlēēh' na' ḡHee' lii' jmee' wa' ra' ya' jāh' lā' te' juu' na' ḡ

8 He' ja' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Hnōḡ' leēh' hnāh' mah' ni' jaa' sa' mi' gaa' hnāh'. Jwēē' dsa' ya' nāā' hī' ka' nē' kin', jāyh' siiyh' hnāh': "Jnā' he' laan' Cristo hī' ma' chee' Dio." Hī' jāyh': "Ma' ngoo' ga' tē' jmi'." Pero ta' go' nāā' hnāh' kaah' kiyh'.

9 Ga' ma' nuuh' hnāh' cha' hñii' ta' la' ta' jnō', ta' jōḡh' hnāh' hñaa'. Jēēh', jmee' bii' le' lā' ja' to' nē'. Pero ja' lā' chah' ja' llaa' jmi' gyuu'.

10 Ngoo' bih' hlēēyh':
—Tee' dsa' hī' chaa' koḡ' hwa' kyaah' jyoh' hwa', hī' tee' dsa' ta' kyaah' jñah' dsa' ta'.

11 Jeh' wii' jwēerte hwa', ja' he' koḡ' jee' jwii' jēē' dsa' hoo' hī' lā' cha' dsoo' he' dsa' kwah'. Jmee' goo' jwēerte, hī' ha' koh' lii' sa' jmee' gyuu' jmi' gyuu'.

12 Jāā' ja' ga' le' lā' jē' he' hlēēhn' la', saah' dsa' hnāh', jmeeyh' hnāh'. Jāāy' hnāh' neh' gwah' kiyh', tāayh' hnāh' neh' nē', dsa' jāāy' hnāh' cha'nē' dsa' ta' kaah' kwaan' kin'.

13 Jee' tāāh' hnāh' dsa' ngēēh' hnāh' lā' ja', ma' ja' la' jmi' kyah' hnāh' he' kwah' hnāh' ju' dsoo' kin'.

14 Koḡ' hā' ba' lla' hoh' hnāh' he' sa' jmeeh' hnāh' hu' dsē' ha' lā' hlēēh' hnāh' he' kyaah' lāāh' hnāh' hñaa', ga' ma' tāāh' hnāh' cha'nē' dsa' ta'.

15 Jēēh', jnā' ba' kwan' juu' he' hlēēh' hnāh' kyaah' cha' miih' hu' dsē' llū'. Lā' ja' lā' jēē' hī' na' hōḡh' kyah' hnāh' sa' lēeyh' hnāh' kyaah' ma' la' juu' he' hlēēyh'.

16 He' ba' maa' tāā' kyaah' hnāh' hñii' kyah' hnāh', lā' ja' ka' lāh' ḡḡh' hnāh', hī' chaa' kyaah' hnāh', ome' kyaah' hnāh'. Lā' jūh' jngēēyh' ko' llaa' hnāh'.

17 Ga' lā' jēē' ba' jmee' na' hōḡh' kyah' hnāh' kwaan' kin'.

18 Pero ni' koḡ' jūu' lleh' hnāh' sa' dsa' hii'.

19 Wa' kwēēh' hoh' hnāh' mah' lā' ja' lāāh' hnāh'.

20 'Wa' ra' ga' jēēh' hnāh' ma' tāāh' hlōḡ' lā' ku' lā' jii' kih' Jerusalén, ma' ja' lā' nēh' hnāh' ma' lloo' jmi' jee' heē' go' te' jee' jwii' ja'.

21 Jmi' ja' lā' jēē' hī' tāāh' hwa' Judea wa' kyuu' ta' moh'. Hī' tāāh' jee' jwii', wa' kyuu'. Hī' hī' tāāh' jee' nuu' kih', ta' wa' lla' nāāy' cha'neh' kiyh'.

22 Jēēh', ma' ja' dsēē' jmi' tēh' Dio jwii' kih' dsa', mah' lā' te' lā' jē' juu' he' ma' na' sii'.

23 Peer' jwii' dsa' mē' hī' kyaa' gyuu' jmi' ja' hī' lā' ja' hī' jāā' gyuu' sēh' ka' lāh'. Ha' koh' wii' sa' jēē' dsa' hī' chaa' hwa' Judea, heeh' Dio wii' jwēerte dsa' hī' chaa' Jerusalén.

24 Ko' llaa' jngēēh' dsih' kyaah' nē'. Hī' jñah' ko' llaa' jāā' dsih' na' hñuu' ta' jee' jyoh' jwii'. Lā' tē' dsē' dsa' hī' sa' llaa' judiiu

jmeey' kih' dsa- chaa- Jerusalén lá-²jiih' dséé' jmií' he- lle' kiyh'.

Wa-ra' ga-té' jee' jáh' Hí-ga-léé'ngo' (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Já- ga' jmee' lii- né' hyoo- né' sih- jee' hēé- nuu, mah' né' hwa' la- sa- ñe- dsa- he- jmee' wa-ra' ga- nuuy' tooh- miih' jmi- ñeeh- wa-ra' ga- hluh' wí' jwérte.

²⁶ Lá-²jiih' sa'hlaa' dsa- hwa' lá- goyh-. Jmeey' huúdsé- he- ba' le' kiyh' wa-ra' ga- jéey' sa- jeh- lá- jé- he- cha- gyuuh'.

²⁷ Já- ga' jéey' Hí-ga-léé'ngo' la- hí- jáh' gyuuh' jee' jnií' kyaah' cha- miih- be', laay' jøh' go- te'.

²⁸ Wa-ra' ga-løø' dsa-la' lá- jé- he- la-, ja- kwah- hnäh' be', chaañ- hnäh' hñaah'. Jééh', miih- ga- hnøø' láäh' hnäh' ma' ja-.

Juu' na- hmää' kih' chaah' higo

²⁹ Hí- ga- jáyh' siyh' juu' na- hmää' lá- la- : -Jéé- da' hnäh' ha- lá- la' kih' chaah' higo kyaah' jyoh' chaah' hma-.

³⁰ Wa-ra' ga-løø' dsa-hyo- sa' jih' kih', ma- ñeh' hnäh' he- ma- ngoo' ga- té' jii- jma' ba' ja-.

³¹ Já- ba' lá- ja- hnäh' ka- läh', wa-ra- ga- jééh' hnäh' dsa- lá- lá- jé- he- ma- jwahn' la-, wa- lá- ngééh' hnäh' he- ma- ya- jáh' jee' jmee- Dio hih- jná- há'.

³² Ma- ra' ju- dsoo' jwééhñ- hnäh', sa- llaa- dsa- chaa- na' ta- ko-²jiih' sa- ga' ma- lá- te' lá- jé- he- jáh' juu' la-.

³³ Ngéé- ba' lá- jé- he- cha- gyuuh' hwa', pero juu' kin-, lá- ma- cha- ja- ba'.

³⁴ Hnøø' háäh' hnäh' hñaah'. Ta- kwa- hnäh' jwé' lá- hwéh- tuh- hoh' hnäh' kyaah' he- hliih' he- jøø' kyaah' hnäh', he- lla- heéh- hnäh', he- kyeñ' hnäh' cha- miih- huúdsé- he- ga- hnøø' kyaah' hnäh' jmi- gyuu' la-. Le' ga- che- ni' sa- leeh' hnäh' wa-ra- ga- lá- te' jmií' ja-.

³⁵ Jmií' ja- le' lá- koo- sa- lá- he- jlé' ga- lá- jéé- dsa- hí- táäh' lá- kaa- hwa'.

³⁶ Ta- gwii- hnäh' ja-, ngii' hnäh' kih' Dio ko- lla-²jiih' mah' lá- ja- láäh' hnäh' kih' lá- jé- he- wii' he- ja- ja-, hí- tééh' hnäh' go- taah' hnäh' cha- né' Hí- ga- léé'ngo' la- - ga- jáh' Jesús.

³⁷ Ta- la- jmií' ma' kway- juu' jee' chih' gwah-. Hí- ta- la- hwé' ma' go- hēey' ma' dsaañh- ta' moh' he- chee- Olivo.

³⁸ Ta- la- tiih- ma' dsa- náa- jwéé' dsa- jee' chih' gwah- ma' dsa- nuu' juu' he- kway'.

22

Ma' hnooh- dsa- ha- lá- jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ma- ngoo' ga- té' jmií' he- kuh- dsa- judiu he- ñiih' he- sa- kyaah' levadura, ja- ba' jmií' ja- kuh- dsa- he- borrego máh'.

² Lá-²jéé- jmi- dsa- kaañ' kyaah' ta- jwoh' kyaah' ley, ma' hnooyh- ha- lá- jee' ma' jngéeyh' Jesús jee' sa- jéé- dsa-, jééh' ma' gayh- dsa-.

³ Mah' ga- he' Tana' neh- tuh- dsé' Juda hí- ma- téeyh' Iscariote. Hí- he' ma' laa' jaá- jee' lá- jéé' gya- tuu' apóstole kyaah' Jesús.

⁴ He- ja- ñeey' na- hléeyh' jmi- dsa- kaañ' kyaah' juu' hløø' hí- ma' høø' gwah' ja-. Ga- llay' juu' kyaayh' ha- lá- ngéey' Jesús.

⁵ Peer- ga- lá- chaa' llu- dsa- he', he- ja- ga-²jiih' kuu' kih' Juda.

⁶ Ga- heeh' ba' Juda juu' ja-. He- ja- ga- hnooyh- ha- lá- jmeey' mah' ngéey' Jesús jee' sa- jéé' dsa-.

Ga- jmee' Dsa- jøøh' jnän' ma- nuu- kyaah' ga- hih' juu'

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Ma' táäh' dsa- judiu jmií' kuyh- he- ñiih- he- sa- kyaah' levadura, ma' ga- té' jmií' he- jngéeyh' borrego máh' hí- kuyh- hwé' ma' té- jmií' ja-.

⁸ He- ja- ga- jmeey' Jesús mada- kih' Pee' kyaah' kih' Jwaa-, ga- jáyh' siyh-:

-Go- náa- hnäh' go- mi'llu' hnäh' jee' kyeñ' borrego máh'.

⁹ -¿Ha- jwah' mi'llu' jnáäh' ma- nuu-? - ga- jáh' discípulo he' siyh-.

¹⁰ -Wa- ra' ga- taah' hnäh' jee' jwii- juuh- oo-, jeeh- hnäh' jaá- dsa- hí-² kii' koo- mi- dsuu' na- kah' jmií-. Ja- lla- lleh- hnäh' kaañ' kiyh' lá-²jiih' dsa- hey' cha- neh-.

¹¹ Jee' dsa- hey' ja-, jwiih' hnäh' dsa- juu' hne: "Lá- lá- jáh' Ta- jwoh' siyh- hne-. ¿Na- jee' hne' jee' le' kyeñ' jnáäh' borrego máh' kyaah' discípulo kyaan-?"

¹² Hí- he' heeh' hnäh' jee' ga- té' to' jwéé' hne' jee' cha- koo- jee' he- ma- na' lluu-. Jee' ja- mi' lluh' hnäh' ma- nuu- jnän- -ga- jáh' Jesús siyh-.

¹³ Ga- lla- náa' ba' discípulo he' jee' ja- hí- ga- la' ba' lá- koo- ga- jáh' Jesús siyh-. Mah' ga- mi' lluy' ma- nuu- he- kuyh-.

¹⁴ Ma' ga- lloo' hor- kuyh-, ga- gya- Jesús né- mes- ko- jøh' kyaah' apóstole kyaay'.

¹⁵ Mah' ga- jáh' Jesús siyh-:
-jHa- koh' sa- hee' dsen- kuhn' ma- nuu- la- ko- jøh' kyaah' hnäh', jaá- ja- ga- jéén- wii'!

¹⁶ Ma- ra' ju- dsoo' jwééhñ- hnäh', mo- so- kuhn' ka- läh' ma- nuu- la- lá-²jiih' lloo- jmií' he- kuhn' ka- läh' jee' jmee- Dio hih-.

¹⁷ Mah' ga- kay' kyaah' he- ma' haa' jmií' mi- jéh', ga- kway' ti- hmaah' kih' Dio mah' ga- jáyh':

-Kye- kyaah' la- mah' hih' hnäh' ma- miih- ga- lá- jéé- hnäh'.

¹⁸ Jééh', mo- so- huhñ- ka- läh' jmií' mi- jéh' ma- áä-, lá-²jiih' løø' Dio jmee' hih- jná- há'.

19 Jaˉ gaˉ gaˉ kayˉ heˉ ñiihˉ, gaˉ kwayˉ tiˉhmaahˉ kihˉ Dio mahˉ gaˉ tiˉ gaˉ looyhˉ, gaˉ jähˉ:

–Heˉ laˉ naˉ jmiˉ ngoˉ kinˉ. Heˉ lluˉ kyahˉ hnähˉ kwanˉ hñiinˉ juunˉ. Kuhˉ hnähˉ hiˉ jaˉ jmeehˉ hnähˉ läˉ naˉ mahˉ läˉ dsoohˉ hohˉ hnähˉ kinˉ.

20 Maˉ laˉ maˉ gohˉ maˉ nuuˉ, jaˉ baˉ läˉ jaˉ gaˉ jmeeyˉ kaˉ lähˉ, gaˉ kayˉ waˉ kyaahˉ mahˉ gaˉ jähˉ:

–Heˉ laˉ naˉ jmaˉ kinˉ heˉ tuuˉ kyahˉ hnähˉ hiˉ kyaahˉ jmaˉ kinˉ laˉ jmeeˉ Dio kooˉ hmooohˉ hmëeˉ.

21 Pero hiˉ ngëeˉ jnäˉ jaˉ gooˉ dsaˉ hñaaˉ dsëˉ, hiiˉ maˉ kyeˉ maˉ gooˉ koˉ jöhˉ kyaahˉ kinˉ nëˉ mesˉ laˉ.

22 Maˉ raˉ juˉ dsooˉ, Hiˉ gaˉ lëeˉ ngoˉ laˉ leˉ kiyhˉ läˉ kooˉ lleˉ kihˉ baˉ, pero jwiˉ dsaˉ ñuuˉ hiˉ ngëeˉ jnäˉ kihˉ dsaˉ.

23 Jaˉ gaˉ gaˉ taayhˉ ngüyˉ juuˉ kihˉ dsaˉ kyaayhˉ, hiiˉ naˉ hiˉ jmeeˉ läˉ jaˉ.

Haˉ läˉ hnøøˉ kihˉ hiˉ kyëˉ nëˉ kihˉ øøhˉ jneˉ
24 Hiˉ gaˉ tiˉ gaˉ chooyˉ juuˉ kaˉ lähˉ, maˉ jähˉ:

–¿Hiiˉ jaaˉ jeeˉ läˉ jëeˉ kaˉ nëˉ kihˉ dsaˉ kyaahˉ jneˉ?

25 Heˉ jaˉ gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ:
–Läˉ jëeˉ rey hiˉ naˉ hñaaˉ kyaaˉ dsaˉ jmeeyˉ hihˉ läˉ tēˉ dsëyˉ kihˉ dsaˉ kyaayˉ. Hiˉ jähˉ dsaˉ kiyhˉ, heˉ jmeeˉ bihˉ lluˉ.

26 Pero hnähˉ saˉ gaˉ tēhˉ hnähˉ jmeehˉ hnähˉ läˉ jaˉ. Llaˉ heˉ jaˉ, hiˉ jøøhˉ gaˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ hnøøˉ jmääyˉ hñiiyˉ jaaˉ hiˉ hwaäˉ baˉ. Hiˉ kyeˉ nëˉ kyahˉ hnähˉ hnøøˉ jmeeyˉ läˉ kooˉ jaaˉ hiˉ jmeeˉ taˉ heˉ baˉ.

27 ¿Hiiˉ laaˉ jøøhˉ, laahˉ hnähˉ? ¿Cheˉ hiˉ gyaˉ nëˉ mesˉ, o hiˉ jmeeˉ taˉ heˉ? ¿Jaˉ hiˉ gyaˉ nëˉ mesˉ baˉ jøøhˉ? Pero jnäˉ laanˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ läˉ kooˉ jaaˉ hiˉ jmeeˉ taˉ heˉ baˉ.

28 Hiˉ hnähˉ laahˉ dsaˉ hiˉ maˉ kwëehˉ dsëˉ koˉ jöhˉ kyaahˉ jnäˉ jeeˉ maˉ jëenˉ wiiˉ.

29 Heˉ jaˉ kwanˉ jeeˉ jmeehˉ hnähˉ hihˉ, läˉ kooˉ gaˉ kwëehˉ Tääˉ jnäˉ jmeenˉ hihˉ.

30 Läˉ jaˉ kuhˉ huhˉ hnähˉ nëˉ mesˉ kinˉ jeeˉ jmeenˉ hihˉ. Hiˉ kwanˉ jeeˉ goˉ taahˉ hnähˉ jeeˉ jmeehˉ hnähˉ hihˉ kihˉ läˉ jëeˉ gyaˉ toˉ nääˉ dsaˉ Israel.

Gaˉ jähˉ Jesús heˉ hmäˉ Peeˉ juuˉ heˉ saˉ kyuyˉ

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Hiˉ gaˉ jähˉ kaˉ lähˉ Dsaˉ jøøhˉ jnänˉ:
–Simón, Simón. Gaˉ ngëeˉ Tanaˉ hnähˉ mahˉ kaayhˉ hnähˉ. Jmeeyˉ kyahˉ hnähˉ läˉ kooˉ jmeeˉ dsaˉ hiˉ jwäˉ miˉ trigo jwëˉ nëˉ lleˉ mahˉ lleëˉ kyahˉ kihˉ.

32 Pero maˉ ngüinˉ kyahˉ kihˉ Dio mahˉ saˉ jehˉ hohˉ. Hiˉ hneˉ, waˉ raˉ gaˉ jeehˉ kyaahˉ jnäˉ, lleˉ kihˉ kwahˉ beˉ kihˉ läˉ jëeˉ øøhˉ mahˉ waˉ llaˉ nääˉ bihˉ taˉ chaˉ nëˉ.

33 Heˉ jaˉ gaˉ jähˉ Simón:

–Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, maˉ llaˉ dsënˉ heˉ ñiinˉ nehˉ ñeˉ. Hiˉ jaˉ maˉ laˉ kooˉ ñiinˉ nehˉ ñeˉ, läˉ kyeˉ heˉ juunˉ koˉ jöhˉ kyaahˉ hneˉ maˉ llaˉ dsënˉ.

34 Heˉ jaˉ gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ Peeˉ:

–Jwëëhnˉ nehˉ, jaˉ baˉ naˉ, jääˉ jaˉ gaˉ hooohˉ chaahˉ dsooˉ, hneˉ maˉ tēˉ hnëˉ jiihˉ maˉ hmähˉ juuˉ heˉ saˉ kyuyhˉ jnäˉ.

Llooˉ kooˉ jmiˉ jëeˉ dsaˉ wiiˉ

35 Mahˉ gaˉ siyhˉ läˉ jëeˉ:

–Läˉ maˉ gaˉ cheenˉ hnähˉ naˉ kwahˉ hnähˉ juuˉ, saˉ kyeˉ hnähˉ hmihˉ tuhˉ, niˉ saˉ kyeˉ hnähˉ kuuˉ, niˉ looˉ heˉ toohˉ hnähˉ tiihˉ hnähˉ, ¿cheˉ chaˉ heˉ gaˉ läˉ hnøøˉ kyahˉ hnähˉ maˉ jaˉ?

–Niˉ kooˉ –gaˉ jähˉ läˉ jëeˉ.

36 Heˉ jaˉ gaˉ jähˉ siyhˉ:

–Pero naˉ, hiˉ chaˉ hmihˉ tuhˉ kihˉ, waˉ kyeyˉ baˉ. Läˉ jaˉ kaˉ lähˉ kuuˉ. Hiˉ hiˉ saˉ chaˉ ñeˉ tuuhˉ kihˉ, waˉ hñiiyˉ hmihˉ llooˉ kiyhˉ mahˉ waˉ läyˉ kooˉ.

37 Jwëëhnˉ hnähˉ, jmeeˉ biiˉ läˉ teˉ kinˉ heˉ naˉ siˉ läˉ laˉ: “Jmääˉ dsaˉ jnäˉ kwaatˉ heˉ laanˉ läˉ kooˉ jaaˉ hiˉ ääˉ dsooˉ.” Jëehˉ, heˉ maˉ naˉ siˉ kinˉ maˉ raˉ heˉ läˉ teˉ baˉ.

38 Jaˉ gaˉ gaˉ jähˉ läˉ jëeyˉ:

–Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ. Chaˉ baˉ toˉ ñeˉ tuuhˉ. Mahˉ gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ:
–Leeˉ baˉ maˉ laˉ heˉ naˉ.

Nëeˉ Jesús Getsemaní naˉ chuuyˉ kyaahˉ Dio

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Läˉ chahˉ jaˉ yaˉ hëëˉ Jesús. Hiˉ läˉ kooˉ maˉ tëeyˉ jmeeyˉ, ngooyˉ taˉ mohˉ heˉ cheeˉ Olivo. Hiˉ gaˉ nääˉ discípulo kyaayˉ chaäˉ kaahˉ kiyhˉ taˉ jaˉ.

40 Läˉ kooˉ maˉ gaˉ tëeyˉ mohˉ jaˉ, gaˉ siyhˉ discípulo kyaayˉ:

–Ngüˉ hnähˉ kyahˉ hnähˉ kihˉ Dio mahˉ saˉ kaahˉ hiˉ saˉ lluˉ hnähˉ läˉ hyohˉ dsëˉ.

41 Gaˉ läˉ øøyˉ läˉ kooˉ uuˉ jwäˉ dsaˉ kooˉ miˉ kuyˉ. Mahˉ gaˉ juuyhˉ jñeyˉ, gaˉ løøyˉ ngüyˉ kiyhˉ.

42 Gaˉ jähˉ:

–Cherˉ mahˉ hnoohˉ Tääˉ, lääˉ jnäˉ kihˉ heˉ wiiˉ heˉ jëenˉ naˉ. Pero saˉ waˉ leˉ läˉ hnoonˉ hñiinˉ. Waˉ leˉ läˉ hnoohˉ hñaaˉ baˉ.

43 Gaˉ llaˉ sëehˉ jaaˉ ángel hiˉ jaˉ gyuuˉhˉ chaˉ néyˉ hiˉ gaˉ kwaˉ beˉ kiyhˉ.

44 Läˉ kooˉ maˉ gyayˉ jëeyˉ wiiˉ, chaˉ gaˉ miihˉ maˉ ngüyˉ kiyhˉ. Peerˉ kahˉ gaaˉ toohˉ jmiˉ llooˉ kiyhˉ heˉ maˉ tuuˉ läˉ gaˉ tēˉ hwaˉ heˉ laˉ läˉ kq̄hˉ jeeˉ tuuˉ jmaˉ.

45 Maˉ gaˉ nooyˉ jeeˉ maˉ gyayˉ ngüyˉ kiyhˉ, ngooyˉ jeeˉ maˉ täähˉ discípulo kyaayˉ. Gaˉ jëeyˉ naˉ saaˉ naˉ gwüyˉ, jëehˉ gaˉ hwaayˉ heˉ tiˉ meehˉ dsëyˉ.

46 Mahˉ gaˉ siyhˉ:

–¿Heˉ laˉ naˉ gwüihˉ hnähˉ? Nooˉ hnähˉ, ngüˉ hnähˉ kyahˉ hnähˉ mahˉ saˉ lehˉ heˉ hñiihˉ hnähˉ.

Ga'sqaayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Cheh' ga' Jesús hlëeh' ma' ga'lla'nää' jwëë' dsa-. Hi' ga'loo' hi' ma' chee' Juda, jaa' jee' lä'jëë' gya'tuu' discípulo, hi' ma' jää' dsa' he'. Ngooy' chuh' kih' Jesús mah' ga'chuyh' kiyh'.

48 He'ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Juda, ¿che' he' hnaah' jnä' la' he' ma' chuh' kin' mah'ngëeh' jnä' he' juun'?

49 Lä'jëë' hi' ma' tääh' kyaah' Jesús, ma' ga'jëëy' he' kih' ja' he' ya'nää' dsa-, he'ja' ga'jäyh' siyh':

—Dsa'jòøh', ¿che' ta' jnääh' kiyh' kyaah' ñe'?

50 Jaa' discípulo he', ga'jmeey' dsoo' kih' jaa' moz' kyaa' dsa'jòøh' kyaa' jmi'dsa-, ga'ku'y' lo'gway' ra'lluu'.

51 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ma'lee' ko'na-. Mo'to'kaah'.

Ga'sooyh' lo'gwa' moz' he', mah' ga'mi'hlääy'.

52 Ja'ga' ga'jäh' Jesús siih' lä'jëë' hi' ya'nää' ya'chaayh', lä'jëë' jmi'dsa'kaah', lä'jëë' hløø' hi' ma' høø' gwah', hi' lä'jëë' dsa'gyuuh':

—¿Che' dsa'hi' jnä', mah' ma'ya'nääh' hnäh' kyaah' ñe'kyaah' hma'?

53 Lä'jé' jmi' ma' hään' jee' kyah' hnäh' jee' chih' gwah' mah' sa' ga'chaah' hnäh' jnä'. Pero na' ma'cha' jwë' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' hih', jëeh' ma'të' hor' jmee' hih' hi' hää' jee' na' hoo'.

Ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuuy' Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 He'ja' ga'saayh' Jesús, ga'tëëy' lä' ga'të' cha'neh' kih' dsa'jòøh' kyaa' jmi'dsa-. Hë' ba' ma' lleë' Pee' kaah' kiyh'.

55 To'dsaah' ho'hne' kiyh' ja', ga'jeeh' dsa'je-, mah' ga'taayh' lä'ku' lä'jii' llooyh' je-. Ja'ba' jee' ja' ga'gya' Pee' ka'läh' llooyh' je-.

56 Jee' ta' ma' hää' jaa' dsa'më' hi' ma' jmee' ta' jee' ja-. Ma' ga'jëëy' Pee' gya' llooyh' je-, ni' miih' sa' ga'kooy' nëy' ma' jëëy' Pee' mah' ga'jäyh':

—Hi' na' ka'läh' ma'ngë' kyaah' Jesús.

57 Pero ga'hmä' Pee' juu', ga'jäyh':

—Dsa'më', sa' kyuun' dsa' na-.

58 Ko'hwëë' ja'ga', jñah' dsa' ga'jëëy' Pee'. Mah' ga'siyyh':

—Hne' ka'läh' laa' dsa' kyaay'.

Mah' ga'jäh' Pee':

—Jah'ha', ja' he' jnä' dso'.

59 Ga'hya' ga'koø' hor', jñah' ka'läh' ma' jmee' dsoo' juu' ja', ma' jäyh':

—Sa' na'hëë' go'te-, laay' jaa' hi' ma' jmee' ko'jòøh' kyaah' Jesús. Jëeh', dsa' chaa' Galilea ba' na-.

60 He'ja' ga'jäh' Pee':

—Dsa'ñuuh-, sa' man' he' na' hlëeh'.

Pero hlëeh' gyih' lä'ja-, lä'chah' ja' ga'hoo'h' chaah' dsoo'.

61 He'ja' ga'jeeh' Dsa'jòøh' jnän' hñii', ga'jëëy' Pee'. Ja'ga' ga'lä'dsooh' dsë' Pee' juu' kih' Dsa'jòøh' jnän', lä'koh' ga'siyyh': "Jää' ja' ga'hoo'h' chaah' dsoo', hne' ma'të' hnë' jiih' ma'hmäh' juu' he' sa' kyuuh' jnä'."

62 Ja'ga' ya'hëë' Pee' ta' ka'hne-, ga'hooyh' lä'jiih' llä' dsëy'.

63 Dsa' hi' ma'hää' Jesús ma' mi'kwayh', ma'ki'jnaay'.

64 Ga'løø' dsa' mo'nëy' hi' ma'jnoo' dsa' kiyh', mah' ma'ngüy' juu' kiyh':

—Jäh' da'hi' ma'jnoo' kyah'.

65 Joh' juu' sa' ma'ba' ma'jnaayh-.

Na'jääy' Jesús cha'në' dsa'ta'kaah' kyaa' dsa'judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Ma' ga'jnä' ja-, ga'kuh' lä'jëë' dsa'gyuuh', kyaah' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa-, kyaah' ta'jwoh' kyaa' ley, na'jääy' Jesús jee' dsa'ñee' lä'jëë' dsa'ta' kyaa' dsa' judiu he'. Jee' ja' ga'ngü' dsa' he' juu' kiyh', ga'siyyh':

67 —Chiuh' jnääh', ¿che' hne' he' hi' laa' Cristo?

Mah' ga'siyyh':

—Cher'mah' ga'jwëëhn' hnäh' sa'lä'hëeh' hnäh' kin'.

68 Hi' cher'mah' hee' juu' ngiin' kyah' hnäh' ka'läh', sa' jeeh' hnäh' kin' ni' sa'lääh' hnäh' jnä'.

69 Pero na' ta' cha'në', Hi' ga'lëë'ngo' la' gya'jwoo' ra'lluu' kih' Dio hi' cha' ga'lä'jé' be' kih'.

70 He'ja' ga'jäh' ga'lä'jëë' dsa' he':

—¿Che' laah' hne' Joø' Dio ja'?

Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Hnäh' ba' ma'jäh' hnäh' jnä' he'.

71 Ja'ga' ga'jäh' dsa' he':

—¿He' la' hnääh' ga'jne' hi' jmee' ju'dsoo'? ¿Ja' ma'nuu' ba'jne' juu' kiyh'?

23

Ga'jää' dsa' Jesús cha'në' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Lä'jëë' dsa' he' ga'noo' jee' ma'tääyh' mah' na'jääy' Jesús cha'në' Pilato.

2 Ga'løoy' hñiiy' kiyh', ma' jäyh':

—Ma'jëë' jnääh' kwee' ha' lä' jmee' dsa' la-, mi'gaay' dsa'goo' jnääh'. Jäyh' sa' le' mi'hmaahn' ku'sih' kih' rey to'në', hi' jäyh' laay' Cristo hi' laa' Rey.

3 He'ja' ga'ngü' Pilato juu' kiyh', ga'jäyh':

—¿Che' hne' he' dsa'jòøh' kyaa' dsa' judiu?

—Ma'jäh' ba'hne- —ga'jäh' Jesús siyyh'.

⁴ He ja ga jah Pilato siih dsa kaah kyaa
'jmi dsa hi la jee ga dsa:

—Ni miih he hlih sa ma jnøhn kih
dsa nuuh la.

⁵ Pero dsa kaah he cha ga miih juu ma
hnooy kih Jesús, ma jäh:

—Hih hi na, peer ma llay hni kih
dsa goo jnäh la ka hwa Judea jee ma
ngëy kway juu. Ga looy hwa Galilea
taayh dsa miih la jih ma jay la ga te
jee jwii la.

Ga jaa dsa Jesús cha ne Herode

⁶ Ma ga nuu Pilato la ja, ga ngii juu
kih dsa kaah, ga jäh:

—Che ja ba hi cha Galilea dsa na?
Ma ga la ne Pilato, dsa cha Galilea
ba he, ga chey kyaah Herode hi ma laa
lle moh hwa Galilea. Jeeh, ja ba jii ja
ma gya Herode jwii Jerusalén.

⁸ Herode, ma ga jey Jesús ga nòh dsëy.
Jeeh, ma la hni hnooy jey, kih he ma
nuuy la je he ma jme Jesús kih dsa,
hi hnooy ma jey he jme Jesús koo he
juh gaa.

⁹ Ja he koo juu ga ngii Herode kiyh,
pero ni miih sa ga jeeh Jesús kiyh.

¹⁰ Jee ja ma tãh ka lah dsa kaah kyaa
'jmi dsa kyaah ta jwòh kyaa ley. Hi he
ma tãh koo hweh hni kih Jesús.

¹¹ He ja Herode kyaah hloø kyaay
ga kaayh lëe. Hi ga kyeyh Jesús koo
hmiih na hnaah he mi kwayh kiyh ba
ja. Mah ga chey ka lah cha ne Pilato.

¹² Jmi ja ga la jwòh Pilato kyaah
Herode, jeeh hi he ma na hãayh øyh
jaa.

Ga ja juu jngëh dsa Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-
19:16)

¹³ Ja ga ga tee Pilato la jee dsa kaah
kyaa jmi dsa hi la jee ga dsa ta, la kye
dsa jwii.

¹⁴ Mah ga siyh:

—Hnäh ma ya jãh dsa nuuh la hi
jwah hnäh llay hni kih dsa gooh
hnäh. Hi ja ba cha neh hnäh ma kan
ju dsoo kiyh. Pero ni miih he hlih sa
ma jnøhn kih dsa nuuh la he kyaah
bãh hnh.

¹⁵ La ja Herode, sa ma jnooyh ni koo
he na bãyh, he ja ma chey ka lah ta
la. Jee na ma jeeh hnäh, sa cha he
hlih ma jme dsa nuuh la he kyaah
ã jmi juuy.

¹⁶ Heeh jnih wii jaa, ja ga laa jnih.

¹⁷ Ma lle kih Pilato he laay jaa hi
hã neh ne ma te jmi.

¹⁸ Pero la jee dsa he, koo hä ba
ga looy tooyh miih, ma jäh:

—Jngëh go te dsa na. Laa Barrabá
ba.

¹⁹ Hi he ne neh ne kwaat kih he
ga jngëyh jaa dsa jee ma tee koo nã
dsa kyaah dsa ta.

²⁰ Ma hnoø Pilato ma laay Jesús, he ja
ga hlëyh ka lah dsa hi ma hni he.

²¹ Pero dsa he cha ga miih miih ma
tooyh, ma jäh:

—Tãy dsòh hma cru. Tãy dsòh
hma cru.

²² Ga te hnë jih ga jah Pilato siyh:

—Che ba dsoo ma jme dsa nuuh la?
Sa hii jnøhn ni miih he kyaah ã jmi
juuy. Heeh jnih wii, ja ga laa jnih.

²³ Pero cha ga miih miih ma tooyh, ma
ngii he te tã dsih dsòh hma cru. Kyaah
juu he ma hlëh dsa, hi kyaah he ma
hlëh jmi dsa kaah he ga liyh he ma
ngii ja.

²⁴ Ga heh ba Pilato jmeey la koh ma
ngii la jee dsa he.

²⁵ He ja ga laay hi ma hã neh ne
' he, hi ga jngëh dsa jee ma tee
kyaah dsa ta. Ga laay hi he mada kih
dsa jwii mah ga ngëy Jesús goo hloø
la koo ga ngii hi ma hni he.

Ga tã dsa Jesús dsòh hma cru

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-
27)

²⁶ La koo ma ga jay Jesús na tãy
dsòh hma cru, ga jey jaa dsa hi chee
Simón hi ma cha Cirene. Dsa he jah
jee nuu kih. Hi he ga kyaay hma cru
kih Jesús, ngooy kyey hma cru kaah
kiyh.

²⁷ Hi jwë jwërte dsa hi ga nã kaah
kiyh. Jee kiyh ja ma tãh jwë dsa me
hi ma ki hooch cha miih kih Jesús.

²⁸ He ja ga jeeh Jesús hni ta jee ma
tãh dsa me he mah ga siyh:

—Dsa me hi cha Jerusalén, ta hooch
hnäh kin. Hooch hnäh kyah hnäh ba hi
la ja kih gyuu kyaah hnäh.

²⁹ Jeeh, ja koo jmi ma jah dsa: “Llu
la kih dsa me hi sa ka gyuu. La ja
hi sa ga ka gyuu, hi la kye hi sa jã
gyuu gyuu.”

³⁰ Jmi ja loø dsa jah: “Wa ra jah kih
tòh ba moh la ne jnän”, hi jnh jah:
“Wa ra jah kih jlee ba jne kyaah moh
la.”

³¹ Jeeh, cher mah la na jme dsa
jnã hi la la koh chaah hma eeh, ha
ga koh sa jmeeyh hnäh hi la la koh
chaah hma ki.

³² Hi ma jay ka lah uu dsa hna dsë
hi ma dsa jngëyh.

³³ Ma ga la naay jee chee Moo Llé
Hii, jee ja ga tãy Jesús dsòh hma cru,
hi la ja ka lah la uu dsa hna dsë
he, jaa jwoo ra lluu kih hi ja jwoo
ra keh.

34 Ga jah' Jesús:
—Tää kyaan+, jmee' joh' hoh' kiyh'. Jëeh', sa' ñey' hee' na' jmeey'.

Hi' hløø' hi' ma' tääh' jee' ja' ga'ti' ga'loooyh' hmäh' kih' Jesús, kyaah' he' ma' kooyh' suert.

35 Jee' ja' ma' tääh' dsa- jëe-. Lä'kye- dsa-ta' ma' mi-kwah' kih' Jesús. Ma' jäyh':

—Ga'liyh' ba' ga'lääy' dsa-. Wa' lääy' hñiiy' na', cher'mah' dsoo' laay' Cristo hi' na' llee'h' kyaa' Dio.

36 Lä'kye- hløø' ka-läh' ma' mi-kwah' kih' Jesús, lä'koø- ma' ñeey' chuh- na'heeyh' jmi' jiih'.

37 Ma' jäyh':
—Cher'mah' hne- laah' Rey kyaa' dsa- judiu, lää' hñaah'.

38 Ma' na' sii' ka-läh' gyuah' lley' kyaah' hwëh' griego kyaah' hwëh' latin hi' kyaah' hwëh' hebreo ka-läh', he' ma' jah': "Hi' la' he' Rey kyaa' dsa- judiu."

39 Jaa' dsa- hi' ma' hña- dsé' he' hi' ma' taä' jyoh' hma-cru', ga'mi-kwayh' kih' Jesús, ga' jäyh':

—Cher'mah' hne- laah' Cristo, lää' hñaah' hi' lää' jnääh'.

40 Pero hi' jaa- he' ga'juuh' kih' dsa-kyaayh', ga'jäyh' siiyh':

—¿Che' lä'kye- hne- sa' gah' Dio, ma'ke- ma-tøøh' jne' jee' juu' jne'?

41 Lä'na- lle' le' jnän'. Jëeh', jee' la- mi'hmaah' lä' hnøø' jnän' kih' he' hliih' he' ma-jmeen'. Pero dsa- la- ni' koø- he' hliih' sa' cha' he' ma' jmeey'.

42 Mah' ga'jäyh' siiyh' Jesús:

—Ja' mi-dsooh' hoh' jnä' ga' ma' ñeh' jee' jmeeh' hih'.

43 Ja-ga' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hne-, ja' ba' na' gwaah' kyaah' jnä' ya' jwii' kih' Dio.

Ga'juu' Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Ma' ga'të' koø- lä'hyoo' ga'nuu- go-te- lä'kaa- hwa' ja- lä'jiih' ga'të' ko' hi' hné' ta' ga'hloo'.

45 Ga'nuu- jmi'gyuu-. Hi' hmäh' he' ma' hii' llah' gwah' ga'chee' go-te' to'dsaah'.

46 Ja'ga' ga'hlee'h' Jesús koø- ki-gaa-, ga'jäyh':

—Tää kyaan+. Ngëen' jmi'le' kin' ja'gooh'.

Ma'la' ma'hlee'yh' lä'ja- ga'juuy'.

47 Ma' ga'jëe' juu' hløø' he' ga'la' lä'ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ga'jäyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', dsa'ñuuh- na' ma' laa' jaa- hi- lluu' go-te'.

48 Lä'jëe' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja', ma' ga'jëey' he' ga'la' lä'ja-, ga'näay' ki'jnooy' mo-dsëy'.

49 Ga'lä-jëe- hi- ma' kyuu- Jesús, lä'kye- dsa-më' hi- ya'nää' kyaayh' lä' ga'të' Galilea, uu' ba' ma' tääyh' jëey- lä'jë- he' ga-la'ja'.

Ga'haay' Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Ma' chaä- jaa- dsa- lluu' hi- ma' mi-teh' kih' Dio, ma' chee' José. Dsa- he' ga'lä-chaä- jwii- Arimatea he' na' hee' hwa' Judea. Ma' laa' jaa- dsa-ta' kyaa' dsa- judiu.

51 Dsa- he' sa' ga'taayh- hñiiy' jee', kyaah' juu' ja- ma' ga'taah' lä'jëe- dsa-kyaayh' juu' kwee- ha- lä' jmeey' kih' Jesús. Hi' ma' jøøy' ma' jëey' jnä'hä' he' jää- Dio dsa- lä' hih' kih'.

52 José he' ñeey' në'ta' kih' Pilato na'ngiiyh' jmi'ngo' kih' Jesús.

53 Ma-la- ma'jyooy' jmi'ngo' kiyh', ga'lääy' koø- hmiih' ta'jmaah'. Mah' ga'taayh- neh' koø- to'høø- he' ma' na'hé' në'kuu' hloo-, jee' sa' ga' ma'taayh- ni' jaa- hlii'.

54 Jmi' ja- ma' mi-lluu' dsa- judiu hñii' kih' he' jnä' jyoh' jmi' he' ma' høøy', jëeh' ta' ga'hloo' ja' ma'hää' jmi' he' teeh- dsa- dsé'.

55 Lä-jëe- dsa-më' hi- ya'nää' kyaah' Jesús lä' ga'të' Galilea, ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' José na'jëey- ha' jee' ga'kyaay' Jesús.

56 Ja-ga' ga'näay' kiyh' ga'mi-lluy' nuu- mi'jwii' kyaah' naa' mi'jwii'. Hi' ga'taayh' ga'høøy' jmi' he' teeh- dsa- dsé' lä'koø- la' mada' kih' ley.

24

Ga'lä-jiih' Jesús
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Tiih' go-te' to-në' jmi' kih' seman-, ga'lla'nää' dsa-më' he' jee' ma' la' to'høø- ja-, ma' kyey' lä'jë- he' hii' mi'jwii- he' ga'mi-lluy' ja- hi' jñah' ga' dsa-më' ga'jmeey' ko'joh' kyaayh'.

2 Ma' ga'tëey' jee' ja-, kuu' he' ma' na-jnë- hoo' to'høø- ma' na'bä' ta' koo'.

3 Ma' ga'taayh- neh' to'høø- ga'jëey' mo'so' kye- jmi'ngo' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

4 Jee' tääyh' jmeey' cha-miih- hu' dsé-, lä'chah' ja- ga'lla-sëeh' chuh' kiyh' uu' dsa-ñuuh- hi' ma'kyeh' hmiih' to'jëe' ñih'.

5 Ga'jwaah' jwërte dsa-më' he', ga'jyooy' mo'nëy' ta' hwa'. Mah' ga'jah' lä'uu' dsa-ñuuh- he' siiyh':

—¿He' la'hnaah' hnäh' jaa- hi- na'jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu'?

6 Mo'so' chaä- jee' la-. Hii' ma-lä-jiih'. Mi-dsooh' hoh' hnäh' he' ga'jäyh' siiyh' hnäh' lä'koø- ma' gya' gyih' hwa' Galilea,

7 lā'koh' ma' ga'jäyh' lä'la': "La' bii' kih' Hi' ga'läë'ngo' la' ngëé' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsë', mah' tääy' dsoh' hma' cru'. Hi' ga' ma'hya' hnë' jmi' lä'jiih' ka'läh'."

8 Ja' ga' ga'lā'dsooh' dsë' dsa'më' he' juu' ja'.

9 Ma' ga'hwëëy' jee' ja', na'näy' na'jmeeyh' juu' kih' lä'jëë' gya'kaa' apostole kyaah' kih' jee' lä'jëë' dsa' kyaayh'.

10 Dsa'më' hi' na'koo' juu' kih' apostole he' ma' cheë' María Magdalena, Juana, Maria choo' Jacobo hi' jñah' ga' dsa'më'.

11 Pero lä'jëë' hi' ga'nuu' juu' kih' dsa'më' he' sa' ga'lä'heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa' ba' ja' ma' hlëëyh'.

12 He' ja' ga'noo' Pee', ngooy' ko'chih' jee' ma' la' to'høø' ja'. Ma' ga'jëëy' neh', ma' la' ta'jmaah' ba' ma' kye'. Peer' dsaä' dsëy' ngaayh', ma' jmeey' huu'dsë' ha' ba' lä' ga'la'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' uu' discípulo (Mr. 16:12-13)

13 Ja' ba' jmi' ja' na'nää' uu' discípulo koo' jee' jwi' he' cheë' Emau, uu' koo' gya'koo' kilómetro kih' Jerusalén.

14 Jee' tääyh' jwë' ga'näay' ja', ma' llay' juu' kih' lä'jë' he' ga'la'.

15 Pero hee' ga'la'. Jee' ga'näay' llay' juu' ja' kyaah' dsa'kyaayh', ni' sa' liih' gyih', he' ba' hñii' Jesús ngoo' ko'jöh' kyaayh'.

16 Pero sa' ga'lä'kyuyy', kih' ma'na'jlë' huu'dsë' kiyh'.

17 Mah' ga'jah' Jesús siyh':
—¿Hee' ba' juu' na' llah' hnäh' cha'jwë' la'? ¿He'la' meeh' hoh' hnäh'?

18 Mah' jaä' hi' ma' cheë' Cleofa, ga'jäyh' siyh':

—¿Ha' lä' la' juu'? Jee' kih' lä'jëë' hi' na'nää' jmi', ¿che' jaä' hne' ba' sa' neh' lä'jë' he' ga'la' jee' jwi' Jerusalén ma' jmi' la'?

19 Ja' ga'jah' Jesús siyh':
—¿Hee' ba' ga'la'?

Mah' ga'jah' dsa' he' siyh':

—Lla' jnääh' juu' kih' Jesús dsa' ma' chaä' Nazaret. Ma' laay' jaä' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio. Jëéh', cha'në' Dio hi' cha'në' lä'jëë' dsa' ga'mi'jnääy' he' beey' kyaah' ta' kiyh' hi' lä'ja' kyaah' juu' he' ga'hlëëyh' ka'läh'.

20 Hi' lä' jnääh' juu' ha' lä' ga'jmeë' dsa'kaah' kyaä' jmi'dsa' kyaah' dsa'ta' kyaä' jnääh' ga'taayh' goo' lle'moh' mah' jmeey' hih' he' juuy', ja'ga' ga'täay' dsoh' hma' cru'.

21 Pero jnääh' ma' kye' jnääh' o'jöh' dsë' hi' he' nøø' juu' ma' lää' jnääh' dsa' Israel. Pero na' ma'hya' hnë' jmi' he' ga'la' lä'ja'.

22 ¿Che' kyuyh' ha' lä' ma'la'? Ko'llaa' dsa'më' hi' jmeë' ko'jöh' kyaah' jnääh', ma'jøøyh' jnääh', kyaah' juu' he' ma' küj' ja'. Jëéh' tiih' ga' ma'na'näay' jee' la' to'høø'.

23 Ma' ya'näay', jäyh' mo'so' cha' jmi'ngo' kiyh' kye' neh' to'høø' ja', hi' jäyh' ma'jëëy' ángele hi' ma'jah' siyh' he' na'jiih' ba' Jesús.

24 Lä'ja' ma'na'nää' ko'llaa' dsa'kyaah' jnääh' jee' la' to'høø' ja'. Pero ma' ya'näay', koo' ba' juu' jmeeyh' lä'koh' jah' dsa'më' he', he' mo'so' kye' jmi'ngo' kih' Jesús.

25 Ja' ga' ga'jah' Jesús siyh':

—He' ba' che' taah' hnäh'. He'lii' ba' ga'lā'dsoo' hoh' hnäh' lä'jë' he' ga'jah' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio llo'joo'.

26 ¿Che' sa' ma' la' bii' kih' hi' laä' Cristo ma' dsa'ngëëy' lä'jë' he' wii', jaä' ja'ga' leey' jøøh'?

27 Lä'chah' ja' ga'løoy' hlëëyh' lä'koo' ma'na'sii' kiyh' jaä'. Ga'løoy' kyaah' he' ga'sii' Moisé hi' ngoo' bih' mi'jnääy' lä' hii' në' ha' lä' hlëéh' kiyh' jee' ga'sii' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio.

28 Ma' ga'tëëy' jwi' jee' ga'näay' ja', ga'jmeë' Jesús lä'koo' he' ngoo' bih' ta' cha'në'.

29 Pero discípulo he' ga'chuü' kyaayh' mah'jäy' hwë' ja', ga'jäyh' siyh':

—Jä' kyaah' jnääh', jëéh' ma'hloo' ba' la', ma'ngoo' ga'nuu'.

Ga'jä' bih' kyaah' discípulo he'.

30 Lä'koo' ma' gyay' në' mes', ga'kay' he'ñiih'. Ma'ngëé' ma'kway' tíhmaah' kih' Dio, ga'laay' he'ñiih' ja' mah' ga'kwëëyh' discípulo he'.

31 Lä'chah' ja' ga'na' mi'nëy' hi' ga'lä'kyuyy' Jesús. Lä' ma'jëëy' ja' ga'ääh' Jesús.

32 Mah' ma' jah' dsa'kyaayh':

—Ha' koh' sa' ma'nøh' dsë' jne' lä'koh' juu' he' ma'hlëëyh' jne' cha'jwë'. Hi' lä'ja' ka'läh' kih' he' ma' mi'jnääy' ha' lä'hnøø' jah'jee' na'sii' juu' kih' Dio.

33 Lä'chah' hor' ja' ga'nooy' ga'näay' ta' Jerusalén. Ga'lla'näay' jee' ma' tääh' ko'jöh' lä'jëë' gya'kaa' apostole kyaah' jñah' dsa'kyaayh'.

34 He'ja' ga'jah' dsa' hi' ma'tääh' he':

—Ma'ra' ju'dsoo' ma'lä'jiih' Dsa'jøøh' jñän', hi' ma'mi'jnääy' hñiiy' kih' Simón.

35 Ja'ga' ga'jmeeh' lä'uu' discípulo he' juu', ha' lä' ga'la' kiyh' cha'jwë', hi' ha' lä' ga'lä'kyuyy' Jesús ma' ga'llaay' he'ñiih'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' discípulo kyaay'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ta'ko'jiih' ma' tääyh' llay' juu' ja', ga'lla'sëéh' Jesús to'dsaah' jee' kiyh' mah' ga'siiyh':

—Wa' hii' tü' kyah' hnäh'.

37 He'ja' ga'jwaah' jwërte lä'jëë' hi' ma'tääh' he' mah' ga'lä'goyh'. Jmi'llë' ba' ja' ma'jëëy', laay'.

38 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻:
 —¿He⁻la⁻ gah⁻hnäh⁻? ¿He⁻la⁻jmeeh⁻ hnäh⁻
 to⁻hoh⁻ hnäh⁻?

39 Jëè da⁻ hnäh⁻ ma⁻goon⁻. Jëè da⁻ hnäh⁻
 ma⁻tün⁻. Ja⁻ba⁻jnä⁻ la⁻. Chooh⁻ da⁻ hnäh⁻
 mah⁻ jëè. Jëeh⁻, jmi⁻lle⁻ sa⁻ kye⁻ jmi⁻ngo⁻
 lä⁻koo⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ laan⁻.

40 Jee⁻ cheyh⁻ hlëëyh⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻heeyh⁻
 dsa⁻ ma⁻gooy⁻ ma⁻tüy⁻.

41 Pero sa⁻ ga⁻ ma⁻heey⁻ llu⁻, kih⁻ he⁻ jëè⁻
 dsëy⁻ cha⁻miih⁻ hi⁻ ma⁻dsaa⁻ dsëy⁻ ka⁻läh⁻.
 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻:

—¿Hee⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁻n⁻jee⁻ la⁻?

42 He⁻ja⁻ ga⁻kwëëyh⁻ koo⁻ jwi⁻ kih⁻
 hmooh⁻ na⁻dsëë⁻ né⁻ je⁻ hi⁻ koo⁻ jwi⁻ tah⁻
 sër⁻.

43 He⁻ja⁻ ga⁻sooyh⁻ mah⁻ ga⁻kuyh⁻ lä⁻
 ma⁻jëè⁻ ja⁻ lä⁻jëè⁻.

44 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süh⁻ lä⁻jëè⁻ dsa⁻ he⁻:

—He⁻ la⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻hlëëhn⁻ hnäh⁻
 lä⁻ ma⁻gya⁻ ga⁻jnä⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. He⁻
 ga⁻jmeë⁻ bii⁻ ga⁻lä⁻te⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻sii⁻ kin⁻
 né⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé, hi⁻ jee⁻ na⁻sii⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻
 ga⁻ngëé⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ kih⁻ salmo ka⁻läh⁻.

45 Ja⁻ ga⁻ ga⁻jmeey⁻ ga⁻na⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁻
 dsa⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻lä⁻ngëëy⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻
 juu⁻ kih⁻ Dio.

46 Mah⁻ ga⁻süyh⁻ lä⁻jëè⁻ dsa⁻ he⁻:

—He⁻ la⁻ na⁻ ma⁻na⁻sii⁻ kin⁻ jää⁻.
 Ga⁻jmeë⁻ bii⁻ ki⁻ jnä⁻ hi⁻ laa⁻ Cristo he⁻
 ga⁻jëen⁻ wi⁻ mah⁻ ga⁻lä⁻jiihn⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻
 na⁻juu⁻ ma⁻ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻.

47 Hi⁻ kwaat⁻ kin⁻, dsa⁻nää⁻ dsa⁻
 dsa⁻kwa⁻ juu⁻ kin⁻ ga⁻lä⁻kaa⁻ hwa⁻. Løøy⁻
 ta⁻ Jerusalén hlëëyh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ dsa⁻jëeyh⁻
 kyaah⁻ Dio mah⁻ koo⁻ Dio dsë⁻ kih⁻ dso⁻kye⁻
 kiyh⁻.

48 Hnäh⁻ he⁻ hi⁻ jmeë⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻
 he⁻ la⁻.

49 Hii⁻ jnä⁻ cheen⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻
 ga⁻bääh⁻ Tää⁻ kyaan⁻ hñii⁻ kwëëyh⁻ hnäh⁻.
 He⁻ja⁻ jää⁻ hnäh⁻ Jerusalén la⁻, lä⁻jiih⁻ tëëh⁻
 hnäh⁻ be⁻ he⁻ jyoo⁻ gyuu⁻h⁻.

Ngaah⁻ Jesús gyuu⁻h⁻

(Mr. 16:19-20)

50 Ga⁻jää⁻ Jesús lä⁻jëè⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻ ga⁻të⁻
 jäh⁻ kih⁻ jwi⁻ Betania. Jee⁻ ja⁻ ga⁻chooy⁻
 gooy⁻ gyuu⁻h⁻ mah⁻ ga⁻mi⁻jääy⁻ lä⁻jëè⁻.

51 Jee⁻ cheyh⁻ mi⁻jääy⁻ lä⁻jëè⁻ dsa⁻ he⁻
 ngaayh⁻ ta⁻ gyuu⁻h⁻.

52 Ma⁻ngëé⁻ ma⁻jmääy⁻ jøøh⁻ Jesús, peer⁻
 jëè⁻ dsëy⁻ ga⁻nääy⁻ ta⁻ Jerusalén.

53 Hi⁻ ma⁻tääh⁻ tääy⁻ jee⁻ ma⁻chih⁻ gwah⁻,
 kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ma⁻jmeey⁻
 juu⁻h⁻ kiyh⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

San Juan

Ju'hmëe' kih' Jesús he' ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'läëy' dsa'

¹ Lã ma' to nê ma' chaay' ba', laay' Juu'. Juu' ja' ma' laa' kyaah' Dio. Ja' ba' Juu' ja' ma' laa' hñii' Dio.

² Hi' na' ma' laa' lã ma' to nê kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lã jê he' cha', ni' miih' sa' cha' he' ma' na' la' kih' hñii' he' sa' ga'jmeey' hñiiy'.

⁴ Kih' hñii' bih' na' jiih'. Heh' he' na' jiih' ja', la' lã koo' wa'je' he' choo' kih' lã jêe' dsa'.

⁵ Ga' lã jnã' wa'je' ja' jee' ma' tääh' hi' jmeë' he' hñiih'. Pero dsa' hi' ma' tääh' jmeë' he' hñiih', sa' ga'liyh' kyaah'.

⁶ Hi' ma' chaay' jaa' dsa' ñuu' ma' chee' Jwaa' hi' ga'chee' Dio.

⁷ Hi' he' ja' kye' ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je', mah' lã ja' lã jêe' dsa' lã dsoo' dsë' kih' wa'je' ja' kyaah' juu' he' ga'kway'.

⁸ Ja' hi' he' ma' laa' lã koo' wa'je' ja', jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi' laa' lã koo' wa'je' ja' ba'.

⁹ Ma' ngoo' ya' jãh' jã hi' laa' lã koo' wa'je' he' la' ju'dsoo', he' choo' kih' lã jêe' dsa'.

¹⁰ Ja' ba' jmi' gyuu' la' ma' chaay', hi' ga'jmeë' Dio jmi' gyuu' la' ta' la' kiyh'. Pero dsa' chaay' jmi' gyuu' la' sa' ga' lã kyuuy'.

¹¹ Jay' ja' ba' jmi' gyuu' kiyh', pero hi' chaay' kyaay' sa' ga' heeyh'.

¹² Pero lã jêe' hi' ga' heeyh', hi' jmeë' dsoo' dsë' kiyh', ga' kway' jwë' leey' joo' Dio.

¹³ He' laay' joo' Dio, ja' kih' he' ga' lã chaay' lã koo' le' kih' dsa' lã chaay' dsa' jmi' gyuu', ni' ja' kih' he' ga' lã hyoh' dsë' cho' jmiiy' he' ga' lã chaay' he' laay' joo' Dio, ni' ja' kih' he' ga' jmeë' cho' jmiiy' hu' dsë' he' ga' lã chaay'. He' ga' lã chaay' lã hñoo' hñii' Dio ba' ja'.

¹⁴ Hih' hi' laa' Juu' ja', ga' läëy' dsa' mah' ga' gayy' jee' jnãn', hi' jnãh' discípulo kyaay' ga' jêe' jnih' he' laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he' laay' gyuu' koo' mée' kyaa' Tää'. Ha' koh' sa' llu' dsëy' hi' kyey' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁵ Ga' kwa' Jwaa' ju'dsoo' kiyh', ma' jãyh':
—Hi' la' he' hi' ma' jwahn' kih': "Hi' jã këe' ga' kin', hi' la' jøøh' ga' lã koo' jnã, jêeh' ko' ja' ma' chaay' bih' jãã' ki' jnã."

¹⁶ Ha' koh' sa' cha' miih' he' cha' kiyh', hi' jee' ga' lã jêe' jne' joh' he' sa' ma' hñah' jne'. Ja' koo' hã ma' mi' jãay' jne'.

¹⁷ Heh' ley, ta' la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lã jêe' he' la' kwa' Dio, kyaah' lã jêe' ju'dsoo', ta' la' kih' Jesucristo ba' ga' hñah' jne'.

¹⁸ Jih' koh' jih' lih', ni' jaa' sa' ma' jêe' Dio. Joo' hi' laa' gyuu' koo' mée' ba', hi' gya' ko' jøøh' kyaah' Tää', hi' he' ba' ma' mi' jnãay' jnãn' ha' lã laay'.

Ga'jmeë' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa' ta' judiu hi' chaay' Jerusalén ga' cheey' jmi' dsa' kyaah' dsa' levita kih' Jwaa' mah' na' ngüy' juu' kiyh' hi' laa' Jwaa'.

²⁰ He' ja' ga' heeh' ba' Jwaa' he' jmeeyh' juu', sa' ga' hmäy':

—Ja' he' jnã' laan' Cristo —ga' jãh' Jwaa' siiyh'.

²¹ —¿Hi' ba' laah' hne' ja'? ¿Che' hne' he' Elia? —ga' siiyh' Jwaa'.

—Ja' he' jnã' —ga' jãyh'.

—¿O che' hne' he' laah' dsa' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' nøø' juu' jã' jmi' gyuu' la'? —ga' jãh' dsa' he'.

Koo' ka' lãh' ga' jeeh' Jwaa' juu' kiyh':

—Jãh' hã'.

²² —¿Hi' ba' laah' hne' ja'? Mah' ngëe' jnãh' juu' kwee' kih' hi' ma' chee' jnãh' . ¿Ha' lã' jwah' hñah'? —ga' jãh' dsa' he' siiyh' Jwaa'.

²³ He' ja' ga' jãh' Jwaa' siiyh':

—Jnã' laan' hi' kwa' juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih': "Mi' lluy' hnãh' hñah' mah' jã' Dsa' jøøh' jnãn' ko' dsoo' jwë'" —lã koo' ga' jãh' Isaia hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio.

²⁴ Lã jêe' dsa' hi' ga' chee' dsa' judiu he' ma' laa' fariseo.

²⁵ Ga' ngüy' juu' kiyh' ka' lãh' ga' siiyh':

—¿He' la' ja' chaah' dsa' jmi', cher' mah' sa' laah' Cristo, ni' sa' laah' Elia, ni' hi' jã' jñah' dsa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio? —ga' jãh' dsa' he' siiyh'.

²⁶ —Jnã' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi' ba', pero jee' kyah' hnãh' chaay' jaa' hi' sa' kyuuh' hnãh'.

²⁷ Hi' he' jã' këe' ga' ki' jnã'. Hi' ni' sa' tẽ dsëen' chiihn' mah' llen' loo' he' hã' tiy' —ga' jãh' Jwaa' siiyh'.

²⁸ Lã jêe' he' la' ga' la' jee' jwii' he' chee' Betania, ta' hngaah' ko' taa' kih' jmi' Jordán, ta' jee' ma' choo' Jwaa' jmi'.

Jesús laa' Borrego mah' kyaa' Dio

²⁹ Ma' ga' jnã' jyoh' jmi', ga' jêe' Jwaa' Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga' jãyh':

—Jêe' da', hi' na' he' Borrego mah' kyaa' Dio hi' jñuu' dso' kye' kih' dsa' jmi' gyuu'.

³⁰ Hi' na' na' hi' ma' jwahn' kih': "Këe' ga' kin', jã' jaa' dsa' ñuu' hi' jøøh' ga' lã koo' jnã, jêeh' ko' ja' ma' chaay' bih' jãã' ki' jnã."

31 Jnā' sa' ma' kyuū' jnih'. Ma' jan' mah' chaan' dsa' jmi' ba' mah' lā' ja', lā' jnāāy' kih' dsa' Israel.

32 Ga' mi' jnāā' ga' Jwaa' juu', ga' jāyh':
—Ga' jēen' Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio ga' jyoō' gyuu' jmi' gyuu', laay' lā' koō' jaa' juu', hi' ga' jā' ko' hwēē' nē' kiyh'.

33 Jnā' sa' ma' man' hiji' he'. Pero hi' ga' chee' jnā' he' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi', ga' siyh' jnā': "Hi' jēēh' jyoō' Jmi' lle' mah' jā' ko' hwēē' nē' kiyh', hi' he' he' hi' chaā' dsa' jmi' kyaah' Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio."

34 Lā' ja' ga' jēen' hi' jmeen' ju' dsoo' kiyh', hi' he' he' Joō' Dio —ga' jāh' Jwaa'.

To nē' discipulo kyaa' Jesús

35 Ma' ga' jnā' jyoh' jmi', koō' ka' lāh' ma' cheh' Jwaa' kyaah' uu' hi' ma' jmee' ko' jōh' kyaayh'.

36 Ma' ga' jēēy' Jesús ma' ngēy' jee' ja', mah' ga' jāyh':

—Jēē' da', hi' na' he' Borrego māh' kyaa' Dio.

37 Ma' ga' nuu' lā' uu' hi' ma' ga' nāā' ko' jōh' kyaah' Jwaa' he' ga' hlēēyh' lā' ja', ga' nāāy' kyaah' Jesús ba'.

38 Ma' ga' jēēh' Jesús hñii', ga' jēēy' chaā' hi' he' kaah' kiyh', mah' ga' siyh':

—¿Hee' na' hnooh' hnāh'?

Mah' ga' jāh' dsa' he':

—¿Ha' ñeh' hne' Rabí, he' la' hnøø' jāh' Ta' jwoh'?

39 —Ya' nāā' hnāh' ja' mah' ya' jēē' —ga' jāh' Jesús siyh'.

Ga' nāāy' mah' na' jēēy' ha' ma' gayay'. Jee' ja' ga' jāy' kyaayh' jmi' ja'. Hor' ja', ma' tē' ko' hi' gya'.

40 Jaa' jee' lā' uu', hi' ga' nuu' kih' Jwaa' hih' ga' jmee' ko' jōh' kyaah' Jesús, chee' André' øøh' Simón Pee'.

41 He' ga' jmeey' to' nē', na' hnāāyh' øøyh' Simón mah' ga' siyh':

—Ma' jēē' jnāāh' Mesía —he' hnøø' jāh' Cristo.

42 Lā' chah' ja' na' jāāy' Simón cha' nē' Jesús. Ma' ga' jēē' Jesús hi' he', ga' jāyh':

—Hne' he' Simón, jō' Joná. Hne' lā' cheeh' Cefa —he' hnøø' jāh' Pee'.

Jesús ga' tēēh' Felipe kyaa' Natanael

43 Ma' ga' jnā' jyoh' jmi', ngaah' Jesús ta' Galilea. Jee' ja' ga' jēēy' Felipe mah' ga' siyh':

—Na' kyaah' jnā'.

44 Felipe he' ma' chaā' Betsaida, dsa' goo' André' kyaah' Pee' ka' lāh'.

45 Ma' ga' jee' Felipe Natanael mah' ga' siyh':

—Ma' jee' jnāāh' hih' dsa' hi' ga' si' Moisé kih' nē' ley, hi' lā' jēē' hi' ga' ngēē' juu' kih' Dio ga' si' kiyh' ka' lāh'. Hi' he' he' Jesús, joō' José hi' chaā' Nazaret.

46 Mah' ga' jāh' Natanael:

—¿Ha' lā' la' juu' he' ya' hēē' jaa' hi' lluu' jee' jwii' Nazaret?

—Na' mah' jēē' da' —ga' jāh' Felipe siyh'.

47 Ma' ga' jēē' Jesús ngoo' ya' jāh' Natanael, ga' hlēēyh' kiyh':

—Hi' ja' na', hi' na' ba' he' dsa' Israel, hi' sa' cha' ni' miih' juu' ta' juu' tuh' dsé'.

48 —¿Ha' lā' na' he' ma' lā' kyuūh' jnā'? —ga' jāh' Natanael siyh'.

—Jāā' ja' ga' hlēēh' Felipe hne', ga' jēēn' hne' ma' cheh' koo' kih' chaah' higo —ga' jāh' Jesús siyh'.

49 —Ta' jwoh', hne' he' laah' Joō' Dio, hne' laah' Rey kyaa' dsa' goo' jne' —ga' jāh' Natanael siyh'.

50 Mah' ga' jāh' Jesús ka' lāh':

—Ma' lā' dsoo' hoh' jnā', kih' he' ma' jwēēhn' hne' ga' jēēn' hne' koo' chaah' higo. Pero cha' ga' miih' he' juh' gaa' jēēh' na' ta' cha' nē'.

51 Hi' ga' jāyh' ka' lāh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnāh', na' ta' cha' nē' jēēh' hnāh' gyuu' jmi' gyuu' na' na', jēēh' hnāh' ángele kyaa' Dio hi' wii' hi' jñaa' nē' kih' Hi' ga' lēē' ngo' la' —ga' jāh' Jesús siyh'.

2

Lā' la' ga' la' lā' ma' ga' jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná

1 Jee' ga' tē' hnē' jmi', ga' jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná, he' na' hēē' hwa' Galilea. Jee' ja' ma' hāā' choo' Jesús.

2 Jesús hi' jnāāh' discipulo kyaa' ga' tēēyh' jnāāh' jee' tē' jmi' ka' lāh'.

3 Ma' sa' ga' lēē' jmi' mi' jēh' ma' āā' he' ma' hih' dsa', ga' jāh' choo' Jesús siyh':

—Ma' dsa' go' te' jmi' mi' jēh' kih' dsa'.

4 Mah' ga' jēēh' Jesús juu' kiyh':

—¿He' la' jwii' jnā' lā' na' ? Sa' ga' ma' tē' hor' kin'.

5 Mah' ga' jāh' chooy' siyh' hi' ma' tāāh' kwa' be' jee' ja':

—Jmee' hnāh' lā' jē' he' siyh' hnāh'.

6 Ma' tōø' jee' ja', jñii' mi' hya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuū' jee' ma' chíh' dsa' judiu' jmi' he' ma' jmee' jāy' na' jngēēy' cha' nē' Dio. Lā' koō' mi' hya' ja', ma' hiih' koō' hñā' loo' hih' jmi'.

7 Mah' ga' jāh' Jesús siih' dsa' hi' ma' tāāh' kwa' be' jee' ja':

—Kaa' jmi' neh' lā' jē' mi' hya' na'.

Mah' ga' jmeey' na' kah' na' dsēh' lā' jē' mi' hya' ja'.

8 Ja' ga' ga' jāh' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go' kwēēh' dsa' juu' jmi'.

Hi' lā' ja' ga' jmeey'.

9 Hih' dsa' juu' jmi' he', ga' jēēy' che' llu' jmi' he' ma' la' jmi' mi' jēh'. Ni' sa' ñey'

ha- ta- ja' he- ja- , ma- la- hi- ma- kwa- be-
hi- ga- hwëë' jmi- ja- ba' ñe- . Mah' ga- tëë'
juu' jmi- kih' hi- dsa- jee' goo- ,

10 mah' ga- siiyh' :

—Ga- lä- jëë' dsa- kwëeh- to- në' jmi- mi-
jeh' llu' . Ma- la- ma- hijh- cha- miih- , ja- ga-
kwëeyh' jmi- mi- jeh' he- hwaä' ga- miih- .
Pero hne- ma- na- hõoh- jmi- mi- jeh' llu'
mah' kwëeyh' jee' llaä' ga- .

11 Jee' jwi- Caná he- na- hee' hwa' Galilea
ba' ga- jmee' Jesús to- në' he- juh- gaa- ja- .
Jee' lä- ja- ga- mi- jnaäy- hñi- ha- koo- jõoh'
laay' , hi- lä- jëë' jnaäh' discipulo kyaay' ,
cha- ga- miih- ga- lä- dsoo' dsë- jnaäh' kiyh' .

12 Ma- ngëë' he- ja- , ngaayh' ta- Caper-
naum, kyaah' chooy' kyaah' õoyh- hi- jnaäh'
discipulo kyaay' . Jee' ja- ga- tooh' jnaäh'
cha- miih- jmi- .

*Jesús ga- hwëë' dsa- hi- ma- tääh' hñi- jee'
ma- chih' gwah'*

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-
46)

13 Ma- ngoo' ma- ya- jäh- jmi- he- kuh-
dsa- judiu borrego mäh' , he- ja- ngoo' Jesús
ta- Jerusalén .

14 Jee' chih' gwah- juu- , jee' ja- ga- jëëy'
dsa- hi- ma- hnëë- kya- , hi- ma- hnëë- bor-
rego, hi- ma- hnëë- juu- , kyaah' hi- ma-
tääh' mi- sñi- kuu' kih' dsa- .

15 Ga- jmeey' koo- si- hñi- . Kyaah' he- ja- ,
ga- heëy' kih' lä- jëë' hi- ma- tääh' jee' chih'
gwah- ja- , hi- ga- borrego, hi- ga- kya- ,
hi- ga- hi- mi- sñi- kuu' . Ga- këyh' ga- lä- jë-
na- mes- , ga- saa' ga- jaay' kuu' kih' hi- he- .

16 Hi- ma- tääh' hnëë- juu- he' ga- siiyh' :

—Hwëë lä- jë- he- na- jee' la- . Ta- jmee-
hnäh' je- hmooh' hne' kih' Tääh' kyaan- .

17 Ja- ga- ga- lä- dsooh- dsë- jnaäh' discipulo
kyaay' lä- koo- na- sñi- juu' kih' Dio: “Ngoo'
dsa- llaan- kih- he- kye- cha- miih-
huu- dsë- kih- hne' kya- .”

18 Dsa- hi- tääh' në' kih' judiu ga- ngü' juu'
kih' Jesús:

—¿Hee- koo- lii- jmeeh' , mah' jëë' jnaäh'
he- na- ngëh' jwë' he- jmeeh- lä- jë- he- na- ?
—ga- jäh' siiyh' Jesús .

19 —Hla- hnäh' gwah- la- mah' kyaah' hnë-
jmi- ba' choohn- —ga- jäh' Jesús siiyh- .

20 Lä- चाह' ja- ga- jäh' dsa- hi- tääh' në'
he' siiyh' :

—Kyaah' to- loo' jñi- ji- ñe- ga- jmee' dsa-
gwah- la- . ¿Ha- lä- ja- jwäh' hne- , kyaah'
hnë- jmi- ba' choohn- ?

21 Pero ja- kih' gwah- he- ga- hlëëyh' lä- ja- ,
he- ma- hlëëyh' kih' jmi- ngo' kiyh' ba- ja- .

22 He- ja- ma- ngëë' ma- lä- jiih' Jesús,
ga- lä- dsooh- dsë- jnaäh' discipulo kyaay'
he- ga- hlëëyh' ja- , hi- cha- ga- miih-
ga- lä- dsoo' dsë- jnaäh' lä- koo- na- sñi- juu'
kih' Dio, hi- ga- lä- dsoo' dsë- jnaäh' lä- koo-
ga- hlëëh' Jesús ka- läh' .

*Lä- jë- huu- dsë- he- ma- jmee' dsa- ma-
kyuu- ba' Jesús*

23 Ta- koo- jiih' ma- të- jmi- he- kuh- dsa-
borrego mäh' jee' jwi- Jerusalén, jwëë' dsa-
ga- heeh- juu' kih' Jesús ma- ga- jëëy' lä- jë-
he- juh- gaa- he- ma- jmeey' .

24 Pero hñi- Jesús, sa- ga- lä- cha- o- jõh-
dsë- kiyh' kyaah' dsa- he' , jëeh' ma- kyuu-
bih' ga- lä- jëë' dsa- .

25 Sa- ma- jmee- bii- kiyh' , he- ma- jmeeh'
dsa- juu' ha- lä- la- kih' dsa- kyaayh' , jëeh'
ñey- ba- ha- lä- la- tuh- dsë- lä- jaä- lä- jaä-
dsa- .

3

*Ta- la- hwë' ba' ñee' Nicodemo na- jëëy-
Jesús*

1 Ma- chaa- jaä- dsa- ñuu- jee' kih'
fariseo hi- ma- chee- Nicodemo, ma- llaä'
jaa- dsa- hi- kye- në' kih' dsa- judiu .

2 Ta- la- hwë' ba' ñee' dsa- ñuu- he'
na- jëëy- Jesús mah' ga- siiyh' :

—Ta- jwoh' , ñe- jnaäh' , ga- chee' Dio hne- ,
laah' jaä- ta- jwoh' . Jëeh' ni- jaä- sa- lih-
jmeey' lä- jë- he- juh- gaa- he- jmeeh- hne-
wa- ra- jäh' kih' sa- kyaah' Dio hne- —ga- jäh'
Nicodemo siiyh' .

3 —Ma- ra- ju- dsoo' jwëëhn- hne- , hi- sa-
lä- chaa- ka- läh' lä- hmëë' , sa- tëëy' jëëy' jee'
jmeey' Dio hih- —ga- jäh' Jesús siiyh' .

4 —¿Ha- lä- ja- lä- chaa- ka- läh' jaa- dsa-
ga- ma- gyuh- ? ¿Che- le' dsa- heey' jee' ma-
hääy' mah' lä- chaay- lä- hmëë' ? —ga- jäh'
Nicodemo siiyh' .

5 Koo- ka- läh' ga- jäh' Jesús:

—Ma- ra- ju- dsoo' jwëëhn- hne- , hi- sa-
lä- chaa- kyaah' jmi- hi- kyaah' jmi- lle' , sa-
tëëy' dsa- hey' jee' jmeey' Dio hih' .

6 Hih' dsa- lä- chaa- kih' ngo' , ngo' ba-
laay' . Hi- hih' dsa- lä- chaa- kyaah' jmi- lle' ,
laay' jmi- lle' ba- .

7 Ta- jmee- dsaa' hoh- he- ma- jwëëhn-
hne- , jmee- bii- lä- chaa- hnäh' ka- läh'
lä- hmëë' .

8 Lle' gwa' hi- dsoo- ha- jee- hnõö' . Ma- ke-
nuuh- hij' lle' , sa- ñeh' ha- ta- gwa' ni-
ha- ta- dsoo- . Lä- ja- la- kih' lä- jëë' hi-
dsa- lä- chaa- kyaah' jmi- lle' kih' Dio —
ga- jäh' Jesús siiyh' .

9 —¿Ha- lä- la- juu' na- ? —ga- jäh'
Nicodemo siiyh' .

10 Mah' ga- jeeh- Jesús juu' kiyh' , ga- siiyh' :
—¿Ja- ta- jwoh' kyaä' dsa- Israel laah' mah'
sa- kyuu- he- la- ?

11 Ma- ra- ju- dsoo' jwëëhn- hne- , he-
ma- kyuu- jnaäh' , he- ja- ba- hlëëh' jnaäh' .
Hi- he- ma- jëë' jnaäh' , he- ja- ba- jmee-
jnaäh' dsoo' . Pero hnäh' sa- heeh' hnäh' he-
hlëëh' jnaäh' .

12 Wa- ra- ga- hlëëhn- hnäh' lä- koo- la-
he- cha- hwa- la- , sa- jmeeh- hnäh' dsoo' .
Ha- ba- lä- jmeeh' hnäh' dsoo' cher- mah'

ga⁻hlēēhn⁻ hnäh⁻ lä⁻koō⁻ la⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻.

13 Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻wii⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻, ma⁻ la⁻ hi⁻ ga⁻ jñaa⁻ gyuu⁻h⁻ ba⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ngo⁻ la⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻.

14 Ja⁻ ba⁻ lä⁻koō⁻ ga⁻ chaa⁻ Moisé⁻ miih⁻ ta⁻ gyuu⁻h⁻ jee⁻ ma⁻ la⁻ hwa⁻ ki⁻ ja⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁻ bii⁻ chaa⁻ dsa⁻ gyuu⁻h⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ngo⁻ la⁻.

15 Mah⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻ sa⁻ heey⁻, lä⁻chaay⁻ täā⁻ ga⁻ lä⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻ ba⁻.

Cha⁻miih⁻ hnää⁻ Dio lä⁻jēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻

16 Jēē⁻ cha⁻miih⁻ hnää⁻ Dio lä⁻jēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ kwaay⁻ gyuu⁻ koō⁻ mēē⁻ kyaay⁻, mah⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻ sa⁻ heey⁻, lä⁻chaay⁻ ga⁻ lä⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻ ba⁻.

17 Jēē⁻ sa⁻ ga⁻ chee⁻ Dio joo⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ mah⁻ taayh⁻ dsa⁻ dso⁻jwi⁻. Ga⁻ cheey⁻ mah⁻ ta⁻ la⁻ kiyh⁻ läāy⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba⁻.

18 Hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ dso⁻jwi⁻ nē⁻ kiyh⁻. Pero hi⁻ sa⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻ ma⁻ cha⁻ dso⁻jwi⁻ nē⁻ kiyh⁻, jēē⁻ sa⁻ dsoo⁻ dsēy⁻ kih⁻ gyuu⁻ koō⁻ mēē⁻ kyaay⁻ Dio.

19 Lä⁻la⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ ja⁻ dso⁻jwi⁻ nē⁻ kih⁻ dsa⁻. Ja⁻ ba⁻ wa⁻je⁻ hwa⁻ la⁻ pero ga⁻ lä⁻ hnø⁻ gyih⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ wa⁻je⁻, jēē⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ jmeey⁻, he⁻ hliih⁻ jmah⁻ ba⁻.

20 Jēē⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻ na⁻ hoo⁻ yh⁻ kih⁻ wa⁻je⁻, sa⁻ hnø⁻ y⁻ naäy⁻ jee⁻ jnā⁻ wa⁻je⁻ mah⁻ sa⁻ lä⁻ jnā⁻ he⁻ jmeey⁻.

21 Pero hi⁻ täā⁻h⁻ jmee⁻ lä⁻ hnø⁻ ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ go⁻ nää⁻ jee⁻ jnā⁻ wa⁻je⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jnā⁻ la⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁻ —ga⁻ jāh⁻ Jesús⁻ siyh⁻ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ lö⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ hlēēh⁻ kih⁻ Jesús

22 Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús⁻ ta⁻ hwa⁻ Judea, hi⁻ jnāāh⁻ discipulo⁻ ga⁻ nø⁻ jnāāh⁻ kyaayh⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jā⁻ jnāāh⁻ kyaayh⁻ miih⁻ jmi⁻ hi⁻ ma⁻ chaay⁻ dsa⁻ jmi⁻.

23 Jwaa⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁻ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ jee⁻ jwi⁻ Enón, koo⁻ Salim, jēē⁻ jee⁻ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ jmi⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ nää⁻ dsa⁻ mah⁻ ma⁻ saay⁻ jmi⁻.

24 Jmi⁻ jā⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ taah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻ neh⁻ ñe⁻.

25 He⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁻ discipulo⁻ kyaay⁻ Jwaa⁻ ga⁻ taayh⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ judiu⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ mah⁻ jāy⁻ na⁻ jngēēy⁻ cha⁻ nē⁻ Dio.

26 Mah⁻ na⁻ nääy⁻ jee⁻ cheh⁻ Jwaa⁻ na⁻ chiiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, hi⁻ ma⁻ gya⁻ kyaah⁻ hne⁻ ta⁻ hngaah⁻ ko⁻ taay⁻ kih⁻ jmi⁻ Jordán, hi⁻ ga⁻ kwah⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ he⁻, na⁻ chaay⁻ dsa⁻ jmi⁻. Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ba⁻ dsa⁻ dsa⁻ nää⁻ kyaayh⁻.

27 Mah⁻ ga⁻ jāh⁻ Jwaa⁻ siyh⁻:
—Sa⁻ le⁻ hyoh⁻ dsa⁻ ni⁻ miih⁻, wa⁻ ra⁻ jāh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻ hyoyh⁻ kih⁻ Dio.

28 Ja⁻ he⁻ ba⁻ hnäh⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kin⁻ he⁻ ga⁻ jwahn⁻? “Ja⁻ he⁻ jnā⁻ laan⁻ Cristo. Laan⁻ jāa⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ Dio jāā⁻ mah⁻ hlēēhn⁻ kiyh⁻.”

29 Dsa⁻ mē⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ laay⁻ kyaay⁻ dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ jee⁻ goo⁻ kyaayh⁻. Pero ome⁻ kyaay⁻ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻ hi⁻ cheh⁻ koo⁻ kiyh⁻ chaay⁻ llu⁻ kyaah⁻ koō⁻ nuuy⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻. Lä⁻ ja⁻ la⁻ ki⁻ jnā⁻ ka⁻ läh⁻, ma⁻ jēē⁻ dsēn⁻ go⁻ te⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ ja⁻ Cristo.

30 Jmee⁻ bii⁻ juuh⁻ ta⁻ kiyh⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ hwaay⁻ ta⁻ kin⁻.

Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻

31 Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻h⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻. Pero hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻, hwa⁻ la⁻ ba⁻ na⁻ jnāy⁻, hi⁻ hlēēyh⁻ kih⁻ he⁻ cha⁻ hwa⁻ la⁻ ba⁻. Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻.

32 He⁻ ma⁻ jēēy⁻ he⁻ ma⁻ nuuy⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlēēyh⁻, pero ni⁻ jāa⁻ sa⁻ heeh⁻ juu⁻ he⁻ kway⁻.

33 Hi⁻ heeh⁻ juu⁻ he⁻ kway⁻, hi⁻ he⁻ jmee⁻ bih⁻ dsoo⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

34 Jēē⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ Dio, hlēēyh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ba⁻. Hi⁻ ja⁻ kyaah⁻ hih⁻ kwa⁻ Dio jmi⁻ lle⁻ kih⁻.

35 Jēē⁻, Täā⁻ hnäy⁻ ba⁻ Jooy⁻. Hi⁻ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Jooy⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻.

36 Hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kih⁻ Jooy⁻ Dio lä⁻ ma⁻ chaay⁻ ja⁻ ba⁻. Pero hi⁻ sa⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kih⁻ Jooy⁻ Dio sa⁻ jēēy⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. He⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ chee⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ jā⁻ nē⁻ kiyh⁻.

4

Jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ Samária ga⁻ hlēēh⁻ kyaah⁻ Jesús

1 Ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ fariseo⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ kih⁻ Jesús, ma⁻ jāyh⁻ jwēē⁻ ga⁻ dsa⁻ jāā⁻ Jesús hi⁻ jwēē⁻ ga⁻ dsa⁻ chaay⁻ jmi⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ Jwaa⁻. Hi⁻ ga⁻ lä⁻ ñe⁻ Dsa⁻ jøø⁻h⁻ jnān⁻ he⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ fariseo⁻ juu⁻ ja⁻.

2 (Ma⁻ ke⁻ ja⁻ he⁻ hñii⁻ Jesús hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻. Jnāāh⁻ discipulo⁻ ba⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻.)

3 He⁻ ja⁻ ya⁻ hēē⁻ Jesús hwa⁻ Judea ja⁻ mah⁻ ngaayh⁻ ta⁻ Galilea ka⁻ läh⁻.

4 Ga⁻ jmee⁻ bii⁻ kiyh⁻ ngooy⁻ ta⁻ hwa⁻ kih⁻ Samária.

5 Ga⁻ tēēy⁻ koō⁻ jee⁻ jwi⁻ kih⁻ Samária he⁻ ma⁻ chee⁻ Sicar, jāh⁻ kih⁻ hwa⁻ he⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Jacob jooy⁻ José.

6 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ chih⁻ koō⁻ jmi⁻ too⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Jacob. Ga⁻ hwaay⁻ Jesús jee⁻ hääy⁻ jwē⁻ mah⁻ ga⁻ gyay⁻ ga⁻ tēeyh⁻ dsēy⁻ koo⁻ jmi⁻ too⁻ ja⁻. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ tē⁻ lla⁻ hyoo⁻.

7 Ja' jaa' dsa-mé' hī' chaa' Samária, ya' kye' jmiī'. Mah' ga' jah' Jesús siyh'.

—Kwēeh' jnā' miih' jmiī' kyah' huhn'.

8 (Jnāäh' discípulo kyaay' na'nøø' jnāäh' ta' jee' jwiī' na'lā' jnāäh' he' ga' kih' jnāäh'.)

9 Hi' dsa-mé' hī' ma' chaa' Samária he' ga' siyh' Jesús:

—¿Ha- lá' ja- hne- hī' laa' dsa- judiu ngiih' jmiī' kin' mah' huh', jnā' hī' laa' dsa- chaa' Samária?

(Jēeh', dsa- judiu sa' jwayh' kyaah' dsa- samaritano.)

10 Mah' ga' jah' Jesús siyh'.

—Wá'ra' jah' kih' ñeh' hee- na- he- lá' kwa' Dio, hi' hī' na- hī' ngii' jmiī' kyah' mah' hīyh', hne- ba' ngiih' kiyh' jmiī' he- huh' hi' hñiiy' kwēeyh' hne- jmiī' jiih'.

11 Mah' ga' jah' dsa-mé' he' ka-lāh'.

—¿Ha- lá' jmeeh' Dsa-jøøh' kyaan'? Sa' cha- ni' miih' he- kyehe' he- kyaah' chooh' jmiī', hi' juuh' jwēerte jmi-too- la-. ¿Ha- ba' ta' haa' jmiī' jiih' ja- he' kwah'?

12 ¿Che' jøøh' ga' hne- lá' koh' ga' Jacob dsa- ma' gyuh' kyaq' jnāäh', hī' ga' kwēeh' jnāäh' jmi-too- la'? Jee' la- ga' hīyh' kyaah' jooy' hi' kyaah' lá' jēē' jah' kyaay' ka' lāh'.

13 Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kih' dsa-mé' he'.

—Wá' hī' cha- hī', hī' hīh' jmiī' he- haa' la-, koo' ka' lāh' ja' lá' kii' dsēy'.

14 Pero hī' hīh' jmiī' he- kwa' jnā', jih' koh' jiih' lih' sa' ja' lá' kii' dsēy'. Jmiī' he- kwa' jnā', he- ja- hya- lá' ma-hya- ja-ba' neh' tuh' dsēy' he' jmee' chaay' tää'.

15 Mah' ga' jah' dsa-mé' he' siyh'.

—Kwēeh' jnā' jmiī' ja', Dsa-jøøh' kyaan', mah' sa' ja' lá' kii' dsēn'. Lá' ja- mo' so' jän' jee' la' ya'kyen' jmiī' —ga' jah' dsa-mé' he'.

16 Mah' ga' jah' Jesús siyh'.

—Gwaah' mah' go' kyaq' dsa-ñuuh' kyaah' ta' la'.

17 —Sa' chaa' dsa-ñuuh' kyaan' —ga' jah' dsa-mé' he' siyh'.

—Ja- ba' dsoo' he- ma-jah', sa' chaa' dsa-ñuuh' kyaah'.

18 Jēeh' hñaa' dsa-ñuuh' hī' ma-lā-kyaah', hīh' hī' kyaah' na', ja' he' dsa-ñuuh' kyaah' he'. He- dsoo' na- ma-jah' —ga' jah' Jesús siyh'.

19 —Dsa-jøøh' kyaan', go' hī' ngēē' juu' kih' Dio ba' hne- laan'.

20 Lá' jēē' dsa- ma' gyuh' kyaq' jnāäh' dsa- samaritano ga' hnaayh' Dio jee' chih' moh' la-, mah' hnāh' dsa- judiu jawh' hnāh', jwiī' Jerusalén ba' jee' hnāahn' Dio —ga' jah' dsa-mé' he' siyh'.

21 —Dsa-mé', jmee' dsoo' he' jawahn' la-. Lloo' koo- jmiī', ni' moh' la- ni' jwiī' Jerusalén sa' hnaah' hnāh' Tää'.

22 Sa' kyuuh' hnāh' hī' na- hnaah' hnāh'. Pero jnāäh' dsa- judiu, kyuu' ba' jnāäh', hī'

na- hī' hnāäh' jnāäh', jēeh' ta' la' kih' dsa- judiu ba' ja' he' dsa- lāā' dsa-.

23 Já' koo' hor-, hi' hor- ja- la' na' ga' juh-. Hī- dsoo' hnaah' Tää', hnaayh- lá- hnøø' Jmi- lle' Na' jngii' hi' kyaah' ju' dsoo' ka' lāh'. Jēeh' Tää' hnāay' dsa- hī' hnaayh- lá' ja'.

24 Jmi- lle' ba' laa' Dio. Lá' jēē' hī- hnaayh-, jmee- bii' kiyh' hnaayh- kyaah' jmi- lle' hi' kyaah' ju' dsoo' —ga' jah' Jesús siyh'.

25 —Jnā' man' he- ja' hī' jäh' Mesía kih', hī' jäh' dsa- chee- Cristo. Wá'ra' jay', hī' he' mi- jnāäh' ha' lá' la' lā' jē' juu' la- —ga' jah' dsa-mé' he' siyh'.

26 Mah' ga' jah' Jesús:

—Hī- he' he' jnā' hī' hlēeh' kyaah' hne'.

27 Hor- ja- ya- nøø' jnāäh' discípulo kyaay'. Peer- ga' lá' dsaq' dsē- jnāäh' ma' ga' jēē' jnāäh' lla' Jesús juu' kyaah' jaa' dsa-mé'. Pero ni' jaa' sa- ga' tuu- dsē' ma' ngii' juu' hee' juu' ja' ma' llay', hi' he- la' ma' hlēeyh' kyaah' dsa-mé' he'.

28 Jee' ja' ga' chih' dsa-mé' mi' dsuu' kiyh' mah' ngaayh' ta' jee' jwiī-, na' chiiyh' lá' jēē' dsa-:

29 —Ma' nøøn' ma' jēēn' jaa' dsa-ñuuh' hī- ma' siih' jnā' lá' jēē' go' te' he- ma' jmeen'. ¿Che' ja' hī- he' oo' Cristo hī' hii' juu' kih'?

30 Lá' chah' ja- ga' hwēē- dsa- hī- ma' chaa' jee' jwiī' ja-, na' nāāy' na' jēēy'.

31 Ta' ko' jiih' ja- ma' chuu' jnāäh' kyaayh': —Ta' jwoh', kuh' hīh'.

32 Mah' ga' siyh' jnāäh':

—Cha' ba' he' kuh' he- sa' kyuuh' hnāh'.

33 He- ja- ga' ngii' jnāäh' juu' kih' dsa' kyaah' jnāäh':

—¿Che' chaa' jaa' hī- ma- ja- hī- ma' ya' ka' he' kuyh'?

34 Mah' ga' jah' Jesús siyh' ka- lāh':

—He- jmeen' lá' hnøø' hī- ga' chee' jnā' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he' ja' ba' ma' he' jmee' dsa- kēēn'.

35 ¿Ja' jawh' hnāh', hnøø' ga' kye' sih' mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jnā' jawahn', chooh' hnāh' nēh' mah' jēē' da' hnāh' lá' kaa- jee' tääh' dsa- hī- laa' lá' koo' mi' ju- he- ma- āā' he- ma- le' chooh' dsa'.

36 Hī- chaañ' dsa- liyh' ba' jñeey'. He- chaañh' dsa- mah' chaa' tää', la' lá' koo' he- chooyh' mi' ju- mah' sa' hee' jiih' koh'. Kyaah' lá' ja-, ko' jøh' ba' lá' chaa' llu' hī- ga' jngēē' kyaah' hī- ga' chooh' ta'.

37 Heh' lá' jah' juu' la-, la' ju' dsoo': “Jñah' ba' hī- jngēē-, hi' jñah' ba' hī- chooh' ta'.”

38 Jnā' ga' cheen' hnāh' mah' chooh' hnāh' ta' he- sa- ga' jñeeh' hnāh'. Jñah' ba' ga' kēēy' ta' kih', mah' hnāh' ga' taah' hnāh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo- chooh' ba' hnāh' ta' ja- —ga' jah' Jesús siyh'.

39 He- ja- jwēē' samaritano, hī' chaa' jee' jwiī- ja- ga' lá' dsoo' dsē' kih' Jesús, lá' koo-

ma' ga' nuuy' juu' kih' dsa- me' hi- ga' jah':
 "La' je' ba' he- ma' jmeen' ma' siyh' jna'."

⁴⁰ He' ja- ya' naa' samaritano he' ya' jeey'
 Jesus mah' ga' chuuy' kyaayh', ga' siyh':

—Ja' kyaah' jnaah' jee' la'.

He' ja- ga' jay' to' jmi' jee' ja-.

⁴¹ Jwee' ga' dsa- ga' la' dsoo' dsé' ma'
 ga' nuuy' he- ma' hléeyh' ja-.

⁴² La' jee' hi- he' ma' siih' dsa- me' he':

—Ja' ma' la' juu' kyah' hne- jmee- jnaah'
 dsoo', hnaa' jnaah' ma' nua' jnaah' juu' kiyh'.
 Na' ba' ra' si' ma' ne' jnaah' ma' ra' ju' dsoo',
 hi- he' he' Cristo, hi- laa' dsa- jmi' gyuu'.

*Ga'mi' hlää' Jesús chih- kyaq' jaq-
 dsa' jøøh' kyaq' rey*

⁴³ Ma' ngée' to' jmi' ja-, ya' hēē' Jesús jee'
 ja-, ngaayh' ta' Galilea.

⁴⁴ (Hñii' Jesús ga' jah', jaq- hi- ngēē' juu'
 kih' Dio jee' jwi' gooy' sa' hnāā' dsih'.)

⁴⁵ Ma' ga' laayh' hwa' Galilea, dsa- hi-
 ma' chaq' jee' ja' ga' heyh' bih' llu', kih'
 he- ga' jeey' he- juh' gaa- he- ga' jmee' Jesús
 ma' ga' te' jmi' kuyh- borrego mah' jwi'
 Jerusalén. Jēēh' na' naā' dsa- he' ka' lah' ma'
 ga' te' jmi' ja-.

⁴⁶ Koo- ka' lah' ga' llooy' jwi- Caná
 he- na' hee' hwa' Galilea, jee' ga' jmeey'
 jmi' dsé' ba' ga' li' jmi' mi' jēh'. Jee' jwi'
 Capernaum ja-, ma' chaq' jaq- dsa' jøøh'
 kyaq' rey hi- ma' dsaah' jaq- chih- kyaq'.

⁴⁷ La' ma' ga' nuu' dsa' jøøh' he' ya' hēē'
 Jesús hwa' Judea jayh' ta' hwa' Galilea,
 he' ja- neey' ga' mi' jeey' mah' ga' chuuy'
 kyaah', ga' siyh':

—Man' mah' mi' hlāāh' chih- kyaan' hi-
 ma' kyaq' dsa' juu'.

⁴⁸ He' ja- ga' jah' Jesús siyh':

—Sa' heeh' hnāh' wa' ra' jah' kih' sa'
 jmeen' he- juh' gaa- he- jēēh' hnāh'.

⁴⁹ —Dsa' jøøh' kyaan', ma' nōon' ga' juh-,
 jāā' sa' ga' ma' juu' chih- kyaan' —ga' jah'
 dsa' jøøh' he' siyh'.

⁵⁰ Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—Gwaah' ba' hne' kyah', chaq' ba' chih-
 kyaah'.

Dsa' jøøh' he' ga' jmeey' ba' dsoo' dsēy'
 ma' ga' jah' Jesús la' ja-, mah' ngaayh'.

⁵¹ Ni' sa' ga' ma' llaayh' kiyh', ya' naā'
 dsa- kyaay' ga' mi' jeey', mah' ga' jmeeyh'
 juu', ga' jayh':

—Ma' ja' ba' kih' chih- kyaah'.

⁵² Mah' ga' ngii' dsa' jøøh' he' juu' kih' dsa-
 kyaay':

—¿Hee- hor- ga' lōø' chaay- llu'?

Mah' ga' jah' dsa' kyaay':

—Lloo', ko' hi' gyii', ya' hii' llii' kiyh'.

⁵³ Mah' ga' la' dsooh' dsé' jmi' chih- he',
 ja' ba' hor' ja- ga' jah' Jesús: "Chaq' ba' chih-
 kyaah'." He' ja- cha- ga' miih- ga' la' dsoo'
 dsēy' la' kyē- hi- chaq- cha' neh' kiyh'.

⁵⁴ Jee' la- ga' te' to' he- juh' gaa- he-
 ga' jmee' Jesús, ma' ya' hēēy' hwa' Judea
 ngaayh' ta' hwa' Galilea.

5

Ga'mi' hlää' Jesús jaq- hi- sa' liih' goo- ti'

¹ Ma' ngēē' he- ja-, ngoo' Jesús ta'
 Jerusalén. Ma' ja- ma' tāāh' dsa- judiu jmi'.

² Jee' jwi' Jerusalén chih' koo' na' hyah-
 jee' dsa- ha' jmi-, jah' Ho' haah' kih' Oveja.
 Jee' ja- chee' Betesda kyaah' juu' hebreo.
 Ma' cha- la' ku' la' jii' kih' jmi- too- ja- hñā'
 jee' kih' hoo' na' hi'.

³ Jee' ja- ma' saa' jwee' hi- dsaah', hi- tuu',
 hi- jluuh', kyaah' hi- sa' le' ngē-, ma' jøøy-
 he- hor- jeh' jmi-.

⁴ Jēēh' ma' lih' koh' ba' ma' jñaa' jaq-
 ángel jee' haa' jmi' ja-, mah' ma' kah- ma'
 gwēyh-. Ma' la- ma' kah' ma' gwēh' jmi-
 ja-, hi- ga' tēē' to- né' dsa- he' neh' jmi- ja-,
 dsa' ja' go- te' kiyh' wa' he- cha- he- dsoo'
 he' laay'.

⁵ Jee' ja- ma' hāā' jaq- dsa- nūuh- hi-
 ma' hya- gyii' gya' jñā' ji- ne- dsaah'.

⁶ Ma' ga' jēē' Jesús dsa- he' na' kyaay' jee'
 ja-, ne- bih' he- ma' la- hii' dsaah' dsa- he',
 mah' ga' siyh':

—¿Che' hnooh- ja' kyah'? —ga' jah' Jesús
 siyh'.

⁷ —Sa' chaq- ni' jaq- hi- taah- jnā'
 cha' jmi- na' wa' ra- ga' kah' ga' gwēh'. Jāā'
 ga' jñah' taah' hñii', ja' ga' lloo- jnā' —ga' jah'
 dsa- dsaah' he' siyh'.

⁸ —Noo- jee' kyaah' na-, kii' jii' kyah' mah'
 ngē- —ga' jah' Jesús siyh'.

⁹ La' chah' ja- ga' ja' kiyh' mah' ga' kooy' jii'
 kiyh', ngaayh'. Jmi' ja- ma' la' jmi' he- teeh-
 dsa- dsē'.

¹⁰ He' ja- ga' jah' dsa- ta' judiu siyh' hi-
 ga' ja' kih' he':

—Jmi' he- teeh- dsa- dsē' ba' na', sa' cha-
 jwē' kooq' jii' kyah' —ga' jayh'.

¹¹ —Hi- ma' mi' hlāā' jnā', hi- he' ma' siih-
 jnā': "Kii' jii' kyah' mah' ngē?" —ga' jah' hi-
 ma' dsaah' he'.

¹² —¿Hii- na-, hi- ma' siih- hne-: "Kii' jii'
 kyah' mah' ngē?" —ga' jah' dsa- ta' he'.

¹³ Pero dsa- nūuh- he', sa' ga' la' kyūuy-
 hii- he' hi- ga' mi' hlāāy', jēēh' Jesús ga' āāh'
 go- te' jee' kih' jwee' dsa- hi- ma' tāāh' jee'
 ja-.

¹⁴ Ma' ngēē' he- ja-, ga' jee' Jesús dsa- he'
 ka' lah' jee' chih' gwah' ja' mah' ga' siyh':

—Jēē- dá, na' he- ma' ja' kyah', mo' to'
 jmee- ga' dso' kye', mah' sa' ja' he- hliih' ga'
 né' kyah' —ga' jah' Jesús siyh'.

¹⁵ Ja- ga' ngooy' na' jmeeyh' juu' kih'
 dsa- ta' judiu, na' chiiyh':

—Jesús ba' he' hi- ga' mi' hlāā' jnā' —
 ga' jayh'.

¹⁶ Kih' he-ja- ba' ja-, ma' hnooh- dsa-ta' he' ha- lä' jwë' jee' ma' jngëëyh' Jesús, jëéh' ma' mi-hlääy' wa' hi- cha- hi- jmií' he- teeh' dsa- dsé'.

¹⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh-:
-Tää' kyaan-, jmee- ta' lä'jiih' na', hi- ja-ba' lä'ja- jmee- jnä' ka-läh'.

¹⁸ He-ja- cha-ga'miih- ma' hnooh- dsa-ta' he' ha- lä' jee' ma' jngëëyh' Jesús. Ja' ma-la' kih' he- sa' ma'høøy' jmií' he- teeh' dsa- dsé', lä'kye' kih' he- ma' jäh': "Dio laa' Tää' kyaan-," ma' jmääy' hñiíy' kwee- kyaah' Dio.

Jesús jmee' chaq- dsa- tää'

¹⁹ Koo- ka-läh' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'siyyh':

-Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'. Joó' Dio sa' le' jmee' ni' miíh- jee' tēy- hñiíy'. He- jēy- jmee' Jmiíy', he- ja- ba' jmeey-. Lä'jē- he' jmee' Tää', ja-ba' lä'ja- kwee- go-te' jmee' Jooy' ka-läh'.

²⁰ Hnää' ba' Tää' Joó', hi' mi-jnäáy' kiyh' lä'jē- he' jmeey-. Pero cha-ga'miih- he' juh-gaa- lä'koh' ga' he- jmeey' la', mi-jnäáy' kih' Jooy' ta' cha-né, lä'jiih' lä-dsaa' hoh' hnäh'.

²¹ Ja-ba' lä'koo- mi-jiih' Tää' hi- ma-na-juu', mah' jmeey' chaay- ka-läh', ja-ba' lä'ja- Jooy' jmeey' chaq- lä' jah' hi- hnääy'.

²² Sa' lla' Tää' ta' kih' ni' jaa-, ga-tooyh- goo- Jooy' ba' mah' llay' ta' kih' lä'jē'.

²³ Mah' lä'ja- lä'jē- dsa- jmee' juuh- kih' Joó' Dio lä'koo- jmeey' juuh- kih' Tää'. Hí- sa' jmee' juuh- kih' Jooy', sa' jmeey' juuh- kih' Tää' hi- ga'cheey'.

²⁴ Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', hi- nuu- juu' kin' hi' jmeey' dsoo' dséy' kih' hi- ga'chee' jnä', chaay- tää' ba'. Sa' ja- dso'jwii' né' kiyh'. Lla- he- ma'juuy', ma-tēyeh' jee' chaay- tää'.

²⁵ Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'. Já- koo- hor-, hi' hor- ja- la' na'. Ma-tē' jee' nuu' lä'jē- hi' na-juu' juu' kih' Joó' Dio. Hí- lä'jē- hi- nuu' kiyh', mo-so' juuy'.

²⁶ Jëéh', Tää', kih' hñií' bih' na'jiih'. Já- ba' lä'ja- ga'kway' jwë' he- na'jiih- kih' hñií' Jooy' ka-läh'.

²⁷ Hí- ga'hñaa'y' llay' ta' kih' dsa-, lä'llu' he- laay' Hí- ga'lē'ngo'.

²⁸ Ta- jmee- dsaq- hoh' hnäh' he- jwahn- la-. Já- koo- hor- nuu' lä'jē- hi' tääh' to-høø- tēen' kiyh'.

²⁹ Hí- lä'jē- hi- ga'jmeey' he- llu', lä'jiih' mah' tēy' jee' chaay- tää'. Hí- lä'jē- hi- ga'jmeey' he- hñiíh', lä'jiih' mah' dsa- nääy' kyaah' dso'jwii' ba'.

Cha- ba' he- jmee' ju'dsoo' kih' Joó' Dio

³⁰ Ni' miíh- sa' le' jmeen' jee' tēn- hñiin-. Lä'koo- te' man' kih' Tää' kyaan-, ko-ja- ba' te' llan- ta' kih' dsa-. Hí- kyaah' ju'dsoo'

jmah' ba' llan- ta', jëéh' sa' hnoohn- he- hnoo- hñiin-. Hnoohn- he- hnøø' Tää' hi- ga'chee' jnä' ba'.

³¹ Cher'mah' hñiin- ba' jmeen- ju'dsoo' kin-, sa' jmää' ju'dsoo' kin- lä'ja-.

³² Chaq- ga'jñah' hi- jmee- ju'dsoo' kin-. Jnä' man-, ju'dsoo' he- jmeey' kin-, la'dsoo'.

³³ Ga'cheeh' hnäh' dsa- hi- na'ngii' juu' kih' Jwaa-, hi- lä'jē- he- ga-jäh'y' ja-, la' ju'dsoo'.

³⁴ Sa' jmee' bii' ki' jnä' ju'dsoo' kih' dsa-. He- llu' kyah' hnäh' ba' ja-, he- ga'jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kin-, mah' lä'ja- lääh' hnäh'.

³⁵ Hí- he' ma' laa- ' lä'koo- wa'je- he- na'híh- mah' ma' kwa' jmēe'. Hí- ga'lä' chaq- hnäh' llu' miíh- jmií' kyaah' juu' he- ga'kway' ja-.

³⁶ Pero cha- ga'jyoh' he- jmee- ju'dsoo' kin- he- juuh- ga' lä'koh' ga' ju'dsoo' he- ga'jmeey' Jwaa-. Lä'jē- ta' he- ga'kweeh' Dio jnä' mah' mi'ten', ja-ba' ta' he- jmeen' la', jmee- ju'dsoo' kin-, Tää' ba' he' hi- ga'chee' jnä'.

³⁷ Hí- Tää' hi- ga'chee' jnä', ga'jmeey' ju'dsoo' kin- ka-läh'. Ni' koo- há' sa' ga-nuuh- hnäh' lä' ma' ga'hlēyeh', ni' lä'ja- sa' ga'jēh' hñiíh'.

³⁸ Hí- ni' sa' ga'jā' juu' kiyh' neh- tuh- hoh' hnäh', kih' he- sa' heeh' hnäh' kih' hi- ga'cheey'.

³⁹ Já- hēh- da' hnäh' kwee- lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio. Jëéh', laah' hnäh' kyaah' juu' na- chaah- hnäh' tää'. Já- ba' juu' na- jmee' ju'dsoo' kin- ka-läh'.

⁴⁰ Ni' lä'ja- sa' hnooh- hnäh' juu' kin- mah' jmeen' chaq- hnäh' tää'.

⁴¹ Já- he- hnoon' mah' leen' jøøh' cha-né' dsa-.

⁴² Jnä' kyuun- hnäh', man- kwee- sa' hnaah- hnäh' Dio.

⁴³ Jnä' ma-jan- kyaah' mada' kih' Tää', mah' hnäh' sa' heeh' jnä'. Pero wa-ra- ja' jñah' lä' hyoh- dséy' hñiíy', tää' sa' tääh' hnäh' jmeeh- he' kih' hi- he'.

⁴⁴ Ha- lä'ja- lä'dsoo' hoh' hnäh', jëéh' hnooh' hnäh' ha- lä' jee' leeh' hnäh' kaah' cha-né' dsa-kyaah' hnäh' hi' sa' hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kaah' cha-né' Dio.

⁴⁵ Ta' jmee- hnäh' huusé- jnä' hnēen- hnäh' cha-né' Tää' kyaan-. Moisé, hi- kyeh' hnäh' o'jøh- dsé- kih', hi- he' ba' hnēe- hnäh'.

⁴⁶ Wa-ra- jäh' kih' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga'jäh' Moisé, lä'ja- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin- ka-läh'. Jëéh', he- ga'siyy' ja-, hlēeh- kin- ba' ja-.

⁴⁷ Pero cher'mah' sa' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga'siyy' ja-, ha- ba' lä'ja- lä'dsoo' hoh' hnäh' juu' kin-.

6

Ga' aq̄h Jesús hñá mil dsa ñuuḥ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹Ma ngéé' he' ja', ngoo' Jesús ta' hngaah' ko'taa' jmi' juuh' he' hla' hwa' Galilea, ja' ba' he' jayh' kih' Tiberia.

²Jwéé' dsa' ma' chaqa' kaah' kiyh', kih' he' ma' jéey' lá' jé' he' juh' gaa' he' ma' jmeey' lá' koo' há' ma' mi' hláay' hi' dsaah'.

³Ja' ga' wii' Jesús ta' jee' chih' koo' lle' koh' mah' jee' ja' ga' tooh' jnaäh' discípulo kyaayh'.

⁴Jmii' ja' ma' ya' jäh' tē' jmii' he' kuh' dsa' judiu borrego máh'.

⁵Ma' ga' jéé' Jesús jwéé' jwérte dsa' hi' ya' naá' mah' ga' siyh' Felipe:

—¿Ha' ba' dsa' nōn' dsa' lán' miih' he' kuh' dsa' la'?

⁶Pero he' ga' jayh' lá' ja', he' ma' hnōoy' ma' jéey' hee' ja' ma' jäh' Felipe. Jéeh' kyaah' bih' há' lá' jmeey'.

⁷Mah' ga' jäh' Felipe:

—Sa' leé' to' hña' loo' jmii' ta' he' kyaah' lán' he' ñiih' mah' tēé' lá' jéé' dsa' ma' miih'.

⁸Mah' ga' jäh' jaa' discípulo kyaay', Andre' ogh' Simón Pee':

⁹—Jee' lá' háá' jaa' chih' hi' kye' hña' he' ñiih' he' na' la' kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh' máh'. Pero há' leé' he' oo' kih' lá' jéé' dsa' hi' táäh' na' —ga' jayh'.

¹⁰—Chiih' lá' jéé' dsa' na' wa' dsa' taayh' wa' gyay' hwa' —ga' jäh' Jesús.

Jee' ga' taayh' ja', ma' cha' cha' miih' nuu'. Kih' lá' jéé' dsa' hi' ga' taah' jee' ja', ma' la' dsa' ñuuḥ' ma' tēé' koo' hña' mil.

¹¹Ga' ka' Jesús he' ñiih' ja', ga' kway' tihmaah' kih' Dio. Ma' la' ma' kway' tihmaah', ga' jmeey' jwi' he' ñiih' ja' mah' ga' kwéeyh' discípulo. Hi' ja' ba' lá' ja' ga' jmeé' discípulo kyaah' hi' ma' táäh' hwa'. Hi' ja' ba' lá' ja' ga' jmeey' kih' hmooh' máh' he', ga' kwéeyh' dsa' há' koo' jiih' ma' hnōō' lá' jaa' lá' jaay'.

¹²Ma' la' ma' kéé' lá' jéé' dsa', ga' jmeé' Jesús mada' kyaá' jnaäh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lá' jé' jwi' he' ma' chaqa' na' mah' sa' heé'.

¹³Ma' la' ma' juuh' lá' jé' jwi' he' ga' chaqa' ja', ga' kah' gya' to' sa' miih' jwi' kih' hña' he' ñiih' he' ma' na' la' kyaah' cebada.

¹⁴Ma' ga' jéé' dsa' he', he' juh' gaa' he' ga' jmeé' Jesús jee' ja', ga' jayh':

—Ma' ra' ju'dsoo', hi' na' he' hih' dsa' hi' ngéé' juu' kih' Dio hi' ga' jäh' dsa' kih' ja' jmi' gyuu' la'.

¹⁵Pero ma' liih' ba' Jesús, he' hnōō' dsa' lá' bi' lá' jaa' ma' téey' mah' ma' jmáay' rey kyaay', he' ja' koo' ka' lán' ga' wiiy' ta' lle' koh' ja' mah' ga' jay' hñiiy'.

Ga' ngé' Jesús nē' jmii'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶Ma' ga' ñuu' jmii' ja', ma' la' jnaäh' discípulo ba' ga' jnaá' jnaäh' ta' cha' hoo' jmi' juuh' ja'.

¹⁷Ga' tooh' jnaäh' neh' na' moo' mah' ga' nōō' jnaäh' haa' jnaäh' jmi' juuh' ja', ta' hngaah' jee' chee' Capernaum. Ma' na' hoo' go' te' hor' ja' ni' sa' ga' ma' jah' Jesús.

¹⁸Pero ja' koo' lle' tá', lá' jiih' ga' lōō' hluh' jmii'.

¹⁹Ma' lá' ooy' koo' hña' jñii' kilómetro né' jmii', ma' ga' jéé' jnaäh' Jesús ja' ya' jayh' kih' na' moo', ngéy' né' jmii', mah' ga' lá' gah' jnaäh'.

²⁰Pero ga' jäh' Jesús siyh' jnaäh':

—Jná' ba' la', ta' wa' gah' hnäh'.

²¹Ja' ga' ga' heeh' jnaäh' lá' kaa' tuh' dsé' jnaäh' neh' na' moo' ja', hi' chah' ba' ga' tēé' jnaäh' hwa' jee' ga' nōō' jnaäh' ja'.

Jwéé' dsa' ga' hnaah' Jesús

²²Ma' ga' jna' jyoh' jmii', dsa' hi' ma' táäh' ta' hngaah' jee' ga' hwéé' jnaäh' ja', ga' lá' liih', ma' la' jnaäh' discípulo ba' ga' tooh' jnaäh' neh' koo' ba' na' moo' he' ma' hii' jee' ja'.

²³Ta' kō' jiih' ja' ga' lloo' jyoh' ga' na' moo' he' ga' hwéé' ta' jee' jwii' Tiberia, ja' ba' koo' jee' ga' taah' hña' mil dsa' hi' ga' kuh' jee' ja', jee' ga' kwa' Jesús tihmaah' kih' Dio.

²⁴Ma' ga' jéé' dsa', mo' so' chaqa' Jesús ni' discípulo kyaay' jee' ja', ga' taayh' neh' na' moo' he' ma' hii' jee' ja', ga' naáy' ga' hnáayh' Jesús ta' jee' jwii' Capernaum.

Hñii' Jesús laq' he' ñiih' he' jmeé' chaqa' dsa'

²⁵Ma' ga' lla' naáy' ta' hngaah' ja', ga' jnaáyh' Jesús mah' ga' siyh':

—Ta' jwōh', ¿hee' ba' hor' ma' ñeh' hne'?

²⁶Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwéehn' hnäh', ma' ya' naäh' hnäh' hnaah' jna', ja' kih' he' ga' jéeh' hnäh' he' juh' gaa' he' ga' jmeen'. Hnaah' hnäh' jna' kih' he' ga' kuh' hnäh' lá' jiih' ga' kéé' hnäh' ba' ja'.

²⁷Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' dsa' lla'. Wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' sa' lla', he' jmeé' chaqa' dsa' táä'. He' la' na' ma' he' kwa' Hi' ga' léé' ngo' la'. Jéeh', Táä' hi' laa' Dio, ga' hñaay' jna' kih' he' la'.

²⁸Mah' ga' ngii' dsa' he' juu' kiyh':

—¿Hee' na' ga' tēé' jnaäh' jmeen' mah' jmeé' jnaäh' lá' hnōō' Dio? —ga' jäh' dsa' he'.

²⁹—He' la' ba' hnōō' Dio jmeeh' hnäh', he' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' kih' hi' ga' cheey' —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁰—¿Hee' koo' he' juh' gaa' heeh' jnaäh', mah' jéé' jnaäh', ja' ga' jmeé' jnaäh' dsoo' dsé' jnaäh' kyah'? ¿Ha' lá' la' he' jmeeh' mah' jéé' jnaäh'?

³¹Dsa' ma' gyuh' kyaá' jnaäh' ga' kuyh' maná' jee' la' hwa' kii' ja', lá' koo' na' sii'

juu' kih' Dio: "He'ñiih' he' ja' gyuu' ba' ja', ga'kwëeh' dsih' mah' ga'kuyh'" —ga'jah' dsa' siiyh'.

32 —Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', ja' he' Moisé' hi' ga'kwa' he'ñiih' he' ja' gyuu'. Täa' kyaan' ba' he' hi' kwëeh' hnäh' ma'ra' he'ñiih' he' gwa' gyuu'.

33 Jëeh' he'ñiih' he' kwa' Dio, hi' he' he' hi' ga'jña' gyuu', hi' jmee' chaa' dsa' jmi' gyuu' —ga'jah' Jesús ga' siiyh'.

34 —Kwëeh' jnaäh' täa' he'ñiih' ja', Dsa' jööh' kyaan' —ga'jah' dsa' he' siiyh'.

35 Mah' ga'jah' Jesús siiyh': —Jnä' he' laan' he'ñiih' he' jmee' chaa' dsa'. Hi' jmee' ko'jöh' kyaah' jnä', jih'koh' sa' ja' lä'kyoyh'. Lä'ja', hi' jmee' dsoo' dsé' kin', sa' ja' lä'kiij' dsëy' jih'koh' jih'lih'.

36 Pero jwëehn' hnäh' ka'läh' lä'koq' ma'jwëehn' hnäh' jää', ma'ke' ma'jöh' hnäh' jnä', sa' ma'jmeeh' hnäh' dsoo' jöh' hnäh' kin'.

37 Ga'lä'jëe' dsa' hi' taah' Täa' goon', hi' he' go' nää' kin'. Hi' lä'jëe' hi' go' nää' kin', sa' be' jnih'.

38 Jëeh', sa' ga'jñaan' gyuu' mah' jmeen' lä' hnoon' hñiin'. Ga'jñaan' mah' jmeen' lä' hnø' hi' ga'chee' jnä' ba'.

39 Täa' hi' ga'chee' jnä' hyoh' dsëy' lä'la' ba'. Sa' hnøoy' dsa' hëe' ki' jnä' ni' jaa' hi' ga'taayh' goon' mah' ga'lä'jëe' ba' hi' he' mi'jiih' wa'ra' ma' ga'të' jee' llaa' jmi' gyuu'.

40 Hi' ga'chee' jnä' hyoh' dsëy' lä'la'. Lä'jëe' hi' go' nää' kih' Jooy' mah' jmee' dsoo' dsé' kiyh', hi' he' ba' jmeey' chaa' täa'. Mah' jnä' ba' mi'jiih' jnih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi' gyuu' —ga'jah' Jesús siih' dsa' he'.

41 He'ja' ga'løø' dsa' judiu' he' cha'häay' hlëeyh' wii' kih' Jesús, kih' he' ma' jäh', laay' he'ñiih' he' ga'jyoo' gyuu'.

42 Lä'la' ga'jäh': —¿Ja' he' hi' na' joo' José? Kyuu' ba' jne' cho'jmiiy'. ¿Ha' lä'ja' he' jäh', ga'jñaay' gyuu'?

43 Mah' ga'jah' Jesús siiyh' ka'läh': —Tu' hnäh' he' cha'hääh' jnä'.

44 Ni' jaa' sa' le' ja' kih' hñii' kyaah' jnä' cher'mah' Täa' hi' ga'chee' jnä' sa' ga'taayh' goon'. Mah' jnä' ba' mi'jiih' jnih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi' gyuu'.

45 Lä'la' na'sii' koo'h' ko'llaa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio llo'joo': "Dio ba' mi'tëe' lä'jëe' dsa'." Lä'ja', lä'jëe' hi' ga'nuu' hi' ga'lä'tëey' kih' Täa', ja'näay' kyaah' jnä'.

46 Sa' chaa' hi' ma'jëe' Täa'. Ma'la' hi' ja' jee' gya' Dio ba', hi' he' ba' ma'jëe' Täa'.

47 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', hi' jmee' dsoo' dsé' kin', hi' he' ba' chaa' täa'.

48 Jnä' he' laan' he'ñiih' he' jmee' chaa' dsa'.

49 Dsa' ma'gyuh' jnän' ga'kuyh' maná' jee' la' hwa' kii' ja', pero ga'juuy'.

50 Pero hi' la' he' he'ñiih' he' ga'jyoo' gyuu' mah' lä'jëe' hi' ga'kuh' kiyh' mo'so' juuy'.

51 Jnä' he' laan' he'ñiih' jiih' he' ga'jyoo' gyuu'. Hi' kuh' kih' he'ñiih' la', chaa' täa' ba'. He'ñiih' he' kwa' jnä', la' ngo' kin'. He'ja' kwan' mah' lä'ja' jmee' chaa' lä'jëe' dsa' jmi' gyuu' —ga'jah' Jesús siiyh'.

52 He'ja' dsa' judiu' he' ga'ti' ga'chooy' juu' kyaah' øoyh': —¿Ha' lä'ja' kwa' dsa' na' ngo' kih' mah' kihn'? —ga'jäh'.

53 Mah' ga'jah' Jesús siiyh': —Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', cher'mah' sa' ga'kuh' hnäh' ngo' kih' Hi' ga'lëe' ngo' la', hi' sa' huh' hnäh' jma' kiyh' ka'läh', sa' tëeh' hnäh' jee' jmee' chaa' hnäh' täa'.

54 Hi' kuh' ngo' kin' mah' hiyh' jma' kin' ka'läh', chaa' täa' ba'. Hi' jnä' mi'jiih' jnih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi' gyuu'.

55 Jëeh' ngo' kin', koq' he' la' ba' ma' he' jmee' chaa' dsa', lä'ja' ka'läh' kih' hi' hiyh' jma' kin', koq' he' la' ba' jmee' chaa'.

56 Hi' kuh' ngo' kin' mah' hiyh' jma' kin' jäh' koq' hweh' kyaah' jnä' hi' jnä' jän' kyaayh' ka'läh'.

57 Täa' hi' na'jiih' ga'chee' jnä', hi' jnä' chaa' ta'la' kih' Täa'. Ja' ba'lä'ja', hi' kuh' ki' jnä', ta'la' ki' jnä' ba' chaa'.

58 He'la'ja', he'ñiih' he' ga'jyoo' gyuu'. Sa' la' lä'la' maná' he' ga'kuh' dsa' ma'gyuh' jnän' hi' ma'ra' he' ga'juu' bih'. Pero hi' kuh' he'ñiih' la', chaa' täa' ga'lä'jëe' joh' jmi' cha' ba' —ga'jah' Jesús siih' dsa' he'.

59 Lä'jëe' juu' la' ga'kwa' Jesús neh' gwah' mah' kih' dsa' judiu' jee' jwii' Capernaum.

Kyaah' juu' la' jmee' chaa' dsa' täa'

60 Lä' ma' ga'nuuy' juu' ja', jwëe' discípulo kyaay' ga'jah':

—Jwëeh' la' juu' na'. ¿Hi' ga' mo' tih' dsé' nuu' juu' na'?

61 Ne' ba' Jesús he' ma'täayh' ma'cha' ma'häay' kwaat' kih' juu' he' ga'hlëeyh' ja', he'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Che' ma' toh' wii' kyah' hnäh' juu' kin'?

62 Ha' ba' lä' jmeeh' hnäh' ja', wa'ra' jäh' kih' jëeh' hnäh' Hi' ga'lëe' ngo' la' wii' ka'läh' jee' ma'gyay' jää'.

63 Jmi'lle' ba' he' jmee' chaa' dsa', pero jmi'ngo' sa' cha' he' le' jmee' ni' miuh'. Lä'jëe' juu' he' ma'jwëehn' hnäh', gwa' kih' jmi'lle' ba' na', hi' lä'ja' jmee' chaa' dsa'.

64 Pero chaa' ko'llaa' hnäh' hi' sa' ma'jmee' dsoo' dsé' kin' —ga'jah' Jesús.

Jëeh' ma'kyuu' bih' jää' hi' na' hi' sa' lä'dsoo' dsé' kiyh', hi' kyuyy' hi' na' hi' ngëey' kih' dsa'.

65 Mah' ga'jäh' ka'läh':

—He ja ba na ma jwëëhn hnäh: “Ni ja sa le ja kih hñii ki jnä cher mah sa ga taah Täa goon.”

⁶⁶ Ma ngëë ma jäh lã ja, jwëë discipulo kyaay ga biiy kih, mo so ga jmeey ko jöh kyaayh.

⁶⁷ Ja ga ga siyh lã jëë gya tuu jnääh discipulo kyaay:

—¿Che hnooh hnäh go nääh hnäh ka läh lã na?

⁶⁸ He ja ga jäh Simón Pee:

—Dsa jööh kyaan, hij ga na kih dsanöø jnääh. Jaa hne ba kyeh juu he jmeey chaa dsa tää ga lã jë joh jmi cha.

⁶⁹ Ma dsoo ba dsë jnääh kyah, ma ñe ba jnääh hne he Cristo, Joö Dio jiih — ga jäh Pee siyh.

⁷⁰ Mah ga jëeh Jesús juu kiyh:

—¿Ja ga lleehn lã jëë gya tuu hnäh mah jaa jee lã jëë hnäh lã dsa kyaay hi sa llü? — ga jäh Jesús siyh.

⁷¹ He ma hlëëyh kih Juda Iscariote, joö Simón ba ja. Jëeh Juda he, hi ga ngëëy këë ga, ma lã jaa kih jee lã jëë gya tuu jnääh.

7

Øgh Jesús sa ma heeh kiyh

¹ Ma ngëë he ja, ma ngë Jesús hwa Galilea. Mo so ma hnöøy ma ngëëy ta Judea, jëeh dsa judiu ma hnooyh ha lã jee ma jngëëyh.

² Ma ya jäh tã jmi kih dsa judiu, he ma hiy hmiih jee dsa taayh ma tã jmi.

³ He ja ga jäh øyhy siyh:

—Gwa hne ka läh ta Judea, mah jëë discipulo kyaay hi tääh jee oo ha lã la he juh gaa he jmeeh.

⁴ Jëeh, jaa hi hnöø mi jnääh hñii, sa jmeey ta kiyh jee na hmää. Hne ma löøh jmeeh lã jë he na, mi jnääh hñaa cha nã lã jëë dsa jmi gyuu — ga jäh øyhy siyh Jesús.

⁵ Jëeh, ni ga øyhy sa ma heeh kiyh.

⁶ Ja ga ga jäh Jesús siyh:

—Sa ga ma ja jmi kin, pero kyah hnäh, wa he cha he jmi ba llü kyah hnäh.

⁷ Dsa hi chaa jmi gyuu la sa le jmeey na höøyh kyah hnäh. Pero jnä na hääyh, kih he mi jnään he jmeey he hñiih.

⁸ Go nää ba hnäh jee tã jmi ja. Pero jnä sa niin, jëeh sa ga ma dsëë jmi kin.

⁹ Ma ngëë ma jäh lã ja, ga jäh ta Galilea ba.

Ma ga tã jmi jwëë Jerusalén ñee Jesús

¹⁰ Ma ngëë ma nää øyhy, ngoo ba Jesús jee tã jmi ja. Pero sa ngooy jnääh mah sa jëë dsih.

¹¹ Pero dsa judiu ma hnaayh Jesús jee tã jmi ja, ma jäh:

—¿Na hi he?

¹² Dsa hi ma tääh jee jmi ja ma hlëëyh juu hii, ma cha ma hääy Jesús. Ma jäh jwëë dsa:

—Dsa llü ba he.

Pero jñah ma jäh:

—Jah ha, koö mi gaay dsa ba.

¹³ Pero ni jaa dsa sa ma hlëëh jnääh kih Jesús, kih he ma gayh dsa ta.

¹⁴ Ma tã to dsaah jmi, ja ga ngoo Jesús jee ma chih gwah mah ga löøy hlëëyh dsa.

¹⁵ Peer ga lã dsaa dsë dsa judiu, mah ma jäh:

—Ha lã ja he kyuu dsa na cha miuh hi sa cha jee ñeey ga mi tãëy hñiiy.

¹⁶ Mah ga jëeh Jesús juu kih dsa he:

—Ja he la kin nuuh he kwan la, la kih hi ga chee jnä ba.

¹⁷ Hi lã dsë jmeey lã hnöø Dio, lã kyuu hã lã la nuuh he kwan la, che he gwa kih Dio, o che he hlëëh kwaat kin ba.

¹⁸ Hi hlëëh kwaat kih hñii, he hnooyh ha lã jee jmääy hñiiy jööh ba ja. Pero hi hnooh ha lã jee jmääy jööh hi ga chee jnä, hi he ba hi hlëëh ju dsoo. Ni miuh sa hlääh kyah juu kiyh.

¹⁹ ¿Ja ga kwëëh ba Moisé hnäh ley mah ni jaa hnäh sa ga mi teh hnäh? ¿He la hnooh hnäh jngëëh jnä?

²⁰ He ja ga hlëëh jwëë dsa he:

—Sa chaa ni jaa hi jngëëh hne. Hi sa llü ba na hää tuh hoh.

²¹ He ja ga jäh Jesús siyh:

—Ga lã jëë ba hnäh ga lã dsaa hoh kih ga jëeh hnäh ga jmeen koö he juh gaa.

²² Dsoo ba jäh jne Moisé ga lã nuuh he uu jmi ngo jnä. (Pero ja he Moisé hi ga lã nuuh ja, ko ja ma nöø kih dsa ma gyuh jnä hi ma chaa jã ga kih Moisé.) Mah tuh hnäh jmi ngo kih dsa nuuh lã kye jmi he teeh dsa dsë.

²³ Heh ba hnäh he uu jmi ngo kih gyuu nuuh jmi he teeh dsa dsë mah mi teh hnäh lã koö na si ley kih Moisé. ¿He la ja hnee hnäh kyah jnä, kih he ga mi hlään jaa dsa nuuh jmi he teeh dsa dsë?

²⁴ Ta ka hnäh kwaat kih dsa lã koö la hu dsë kyah hnäh, kye hnäh kwaat lã koö lle ju dsoo ba — ga jäh Jesús.

Ga jmeeh Jesús juu ha ta jay

²⁵ He ja ga jäh ko llaa dsa hi ma chaa Jerusalén:

—¿Ja' hi' na' na' hi' hnaah' dsa' mah' jngëëyh'?

²⁶ ¿Ja' hi' he' na' cheh' hlëëh' to'lo' né' lá' jëë' dsa', hi' sa' chaq' hi' hlëëyh' ni' miih' ? ¿Che' jáhn' dsoo' ma' heeh' dsa' ta' he' laay' Cristo?

²⁷ Pero dsa' la', ñe' ba' jne' ha' chaay'. Hi' wa'ra' ga' tē' jee' já' Cristo, ni' jaa' sa' ñe' ha' ta' jáy'.

²⁸ Lá' koo' ma' ga' nuu' Jesús lá' ja', lá' ma' cheyh' ja' hlëëyh' dsa' jee' chih' gwah' ja', ga' hlëëyh' koo' ki' gaa' :

—Jwah' hnäh' kyuuh' jnä', hi' ñeh' hnäh' ha' chaan'. Pero sa' ma' jan' jee' tēen' hñiin'. Hih' hi' ga' chee' jnä' jmee' ju'dsoo' jmah'. Hi' he' sa' kyuuh' hnäh'.

²⁹ Pero jnä' kyuuh' jnih', jëeh' kih' bih' ya' hëen'. Hi' he' ba' ga' chee' jnä' —ga' jáh' Jesús.

³⁰ He' ja' hnøø' dsa' ma' saayh', pero ni' jaa' sa' ga' tuu' dsé' ma' choo' goo', jëeh' sa' ga' ma' tē' hor' kiyh'.

³¹ Jwëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' ga' lá' dsoo' dsé' kiyh'.

—Wa'ra' ja' Cristo, ¿che' hi' he' ga' jmee' cha' ga' miih' he' juh' gaa' lá' koh' ga' dsa' la' ? —ga' jáh' ko' llaa'.

Ga' lá' hnøø' dsa' fariseo ma' saah' Jesús

³² Lá' ma' ga' nuu' dsa' fariseo he', he' hlëëh' dsa' lá' ja' kiyh', he' ja' ga' jmeey' mada' ko' jöh' kyaah' dsa' kaah' kyaah' jmi' dsa' mah' soqh' poo' kyaah' gwah' kiyh'.

³³ Mah' ga' jáh' Jesús siyh' :

—Miih' jmi' ga' gyan' kyaah' hnäh', naah' ba' jnä' kih' hi' ga' chee' jnä'.

³⁴ Ja' ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh' jnä'. Mo' so' le' go' nääh' hnäh' ha' jee' naahn' —ga' jáh' Jesús.

³⁵ Dsa' fariseo he' ga' løø' ngüy' juu' kih' dsa' kyaayh' :

—¿Ha' ta' dsaah' hi' na' mah' mo' so' jnääh' jnih' ? ¿Che' dsaayh' lá' kaa' jee' tääh' dsa' goo' jne' hi' na' saa' na' jñee' jee' kih' dsa' griego mah' dsa' hlëëyh' lá' kye' dsa' griego?

³⁶ ¿Hee' ba' hnøø' jáh' juu' he' ma' hlëëyh' na' : “Ja' ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh' hnäh' jnä', mo' so' le' go' nääh' hnäh' jee' naahn'”?

Jesús kwa' jmi' he' jmee' chaq' dsa' tää'

³⁷ Hih' ga' ma' ja', lá' jmi' juuh' kyaah' jee' ga' dsaa' jmi' ja'. Ga' noo' Jesús mah' ga' hlëëyh' kyaah' cha' miih' be' :

—Cher' mah' chaq' hi' lá' kii' dsé', wa' jáy' kyaah' jnä' mah' wa' hih' jmi' he' kwan'.

³⁸ Le' kiyh', lá' koo' na' sñi' juu' kih' Dio, hi' jmee' dsoo' dsé' kin', lá' koo' jmi' juuh' he' na' jiih' hya' neh' tuh' dséy' —ga' jáh' Jesús.

³⁹ He' ga' jáyh' lá' ja' ga' hlëëyh' kih' jmi' lle' Na' jngü' he' hyoh' dsa' hi' jmee' dsoo' dsé' kiyh'. Jmi' ja' sa' ga' ma' ja' jmi' lle' Na' jngü', jëeh' sa' ga' ma' saah' Jesús gyuh' mah' leey' jøøh'.

Ga' tee' ga' jëë' dsa' kwaqt' kih' Jesús

⁴⁰ Ma' ga' nuu' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' juu' kih' Jesús, ko' llaaq' dsa' he' ma' jáh' :

—Ma' ra' ju' dsoo', hi' la' he' hi' ngëë' juu' kih' Dio hi' hii' juu' kih'.

⁴¹ Hi' jaa' ma' jáh' :

—Hi' he' he' Cristo.

Pero jñah' ma' jáh' :

—¿Ha' lá' la' juu' ja', heh' ya' hëë' jaa' dsa' Galilea leë' Cristo?

⁴² ¿Ja' jáh' juu' kih' Dio, sa' ju' kih' David ba' ya' hëë' hi' laa' Cristo? Hi' ja' ba' jwi' mäh' he' chee' Belén, jee' ma' chaq' David, jee' ja' ba' ya' hëë' Cristo.

⁴³ He' ja' ga' laa' to' náa' dsa' kwaqt' kih' Jesús.

⁴⁴ Ko' llaaq' dsa' he' hnøø' ma' saayh' pero ni' jaa' sa' ga' tuu' dsé' ma' choo' goo'.

Sa' ga' heeh' dsa' ta' juu' kih' Jesús

⁴⁵ Ja' ga' náa' poo' he' jee' ma' tääh' dsa' kaah' kyaah' jmi' dsa' kyaah' dsa' fariseo. Mah' ga' jáh' dsa' kaah' he' siyh' :

—¿He' la' sa' ma' teeyh' ta' la' ?

⁴⁶ He' ja' ga' jáh' poo' he' siyh' :

—Ni' koo' há' sa' ma' hlëëh' ni' jaa' dsa' nuuh' lá' koo' hlëëh' dsa' he'.

⁴⁷ He' ja' ga' jáh' fariseo he' siyh' :

—¿Che' lá' kye' hnäh' ma' lá' gah' hnäh' juu' kiyh' ?

⁴⁸ Ni' jaa' jnääh' dsa' ta' ni' dsa' fariseo ma' heeh' jnääh' juu' kiyh'.

⁴⁹ Lá' jëë' dsa' hi' tääh' na', hi' sa' kyuuh' ley, kyaayh' dso' jwi' —ga' jáh' dsa' ta' he'.

⁵⁰ Nicodemo, hi' ma' laa' dsa' kyaayh', hi' ñee' koo' há' ta' la' hwé' jee' ma' gya' Jesús, ga' jáyh' siyh' :

⁵¹ —Lá' koo' jáh' ley jnän' sa' le' cheen' dso' jwi' né' kih' dsa', cher' mah' jáä' sa' ga' ma' nuun' kwee' juu' kiyh' mah' lá' ngëë' jne' hee' na' he' ma' jmeey'.

⁵² Mah' ga' jeeh' dsa' he' juu' kiyh', ga' siyh' :

—¿Che' laah' hne' dsa' galileo ka' läh' ? Hnøøh' da' kwee' jee' na' sii' juu' kih' Dio mah' jëë' da', jih' koh' sa' ma' ya' hëë' ni' jaa' hwa' Galilea hi' ngëë' juu' kih' Dio.

⁵³ Ma' ngëë' he' ja', ga' lá' jëë' ba' ga' náa' ta' kih'.

8

Dsa' më' hi' ga' jaa' kyaah' dsa' nuuh'

¹ Pero Jesús ngoo' ta' lle' koh' he' chee' Olivo.

² Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ngooy' ta' jee' chih' gwah'. Hi' jwëë' dsa' na' náa' jee' ma' cheyh' ja'. Jee' ja' ga' gyay' ga' hlëëyh' dsa'.

3 Hor- ja- ya- naä- ta- jwoh- kyaä- ley kyaah- fariseo, ya- jaa- jaä- dsa- me- hi- ga- jaa- kyaah- dsa- nuuh- , mah- ga- cheeyh- jee- to- dsaah- ja- .

4 Mah- ga- siiyh- Jesús: -Ta- jwoh- , dsa- me- na- ma- jaa- kyaah- dsa- nuuh- .

5 Lä- koo- lle- ley jnan- , ga- jmee- Moisé hih- jngéehn- kyaah- kuu- dsa- me- hi- jmee- lä- na- . Ha- gah- hne- , ha- lä- jawah- .

6 He- ma- kay- dsé- Jesús ba- ja- , hnöoy- ha- lä- jee- ma- hniy- kiyh- . Pero Jesús ga- gyay- na- juyh- mah- ga- löøy- siy- hwa- kyaah- cha- gooy- .

7 Pero na- ba- tääyh- chuuy- kyaah- Jesús, ja- ga- ga- nooy- ka- läh- mah- ga- siiyh- :

-Hih- hnäh- hi- sa- cha- ni- miih- dso- kye- kih- , hi- he- to- né- wa- te- kuu- kiyh- .

8 Koo- ka- läh- ga- gyay- na- juyh- mah- ga- siy- hwa- lä- hmée- .

9 Ma- ga- nuuy- lä- ja- , ma- jaa- ma- jaa- ba- ga- löø- ga- naä- ma- ga- lä- liiyh- hni- huü- dsé- kiyh- . Ga- löø- hi- kaah- lä- kye- hi- mah- ga- naä- . He- ja- ga- jä- ma- la- Jesús kyaah- dsa- me- hi- ga- cheeyh- cha- néy- .

10 Ja- ga- ga- noo- Jesús jee- ma- gya- , mah- ga- siiyh- :

-Dsa- me- , ¿na- hi- ma- hni- kyah- ? ¿Che- ni- jaa- sa- ma- taah- hne- dso- jwii- ? - ga- jäh- Jesús siiyh- .

11 -Ni- jaa- Dsa- jöøh- kyaan- -ga- jäh- dsa- me- he- siiyh- .

-Ni- jnä- sa- taahn- hne- dso- jwii- . Gwaah- ba- hne- kyah- , mo- to- jmee- dso- kye- -ga- jäh- Jesús siiyh- .

Jésus laä- wa- je- kih- dsa- jmi- gyuu-

12 Ga- löø- ka- läh- Jesús hlée- dsa- hi- ma- tääh- jee- ja- :

-Jnä- he- laan- wa- je- kih- dsa- jmi- gyuu- . Hi- nuu- kin- , mo- so- ngéy- jwé- hliih- . Lä- cha- wa- je- kiyh- , he- jmee- chaay- .

13 He- ja- ga- jäh- dsa- fariseo siiyh- : -Ju- dsoo- he- jmeeh- na- , la- kyah- hñaah- ba- hne- . He- ja- sa- la- dsoo- juu- kyah- .

14 Mah- ga- jäh- Jesús siiyh- : -Ma- ke- jmeen- ju- dsoo- ki- hniin- , pero ma- ra- he- la- dsoo- juu- he- jwahn- , jéeh- jnä- ba- man- ha- na- jan- hi- ha- na- naahn- . Pero hnäh- , sa- neh- hnäh- ha- na- jan- hi- ha- ta- naahn- .

15 Hnäh- kah- kwaat- lä- koo- la- huü- dsé- kyah- hnäh- . Pero jnä- sa- kan- kwaat- kih- ni- jaa- .

16 Hi- ma- kan- kwaat- kih- dsa- , jmeen- lä- hnöø- ju- dsoo- ba- . Jéeh- sa- jmeen- hniin- , jmeen- kyaah- Täa- hi- ga- chee- jnä- .

17 Hi- né- ley jnan- na- sii- , kyaah- uu- dsa- hi- hlée- koo- ba- juu- , he- ja- ba- la- ju- dsoo- .

18 Jnä- jmeen- ju- dsoo- kin- hi- Täa- hi- ga- chee- jnä- , jmee- ju- dsoo- kin- ka- läh- -ga- jäh- Jesús.

19 -¿Na- ba- Täa- kyaah- ? -ga- jäh- dsa- he- siiyh- .

Mah- ga- jeeh- Jesús juu- kiyh- : -Hnäh- sa- kyuu- jnä- , ni- Täa- kyaan- sa- kyuu- . Wa- ra- jäh- kih- kyuu- jnä- , ja- ba- lä- ja- kyuu- hnäh- Täa- kyaan- .

20 Juu- la- ma- kwa- Jesús lä- koo- ma- hlée- dsa- jee- ma- chih- gwah- , koo- jee- ma- tooh- dsa- kuu- . Ni- jaa- sa- ga- saayh- jee- ja- , jéeh- sa- ga- ma- lloo- hor- kiyh- .

Ga- jäh- Jesús: "Sa- le- go- naäh- hnäh- ha- jee- naahn- "

21 Koo- ka- läh- ga- jäh- Jesús siiyh- : -Hi- jnä- naahn- . Ha- jee- naahn- sa- le- go- naäh- hnäh- . Hi- hnäh- hnaah- ga- jnä- , pero juuh- ba- hnäh- , lä- ma- kyaah- na- ba- hnäh- dso- kye- kyah- hnäh- .

22 He- ja- ga- jäh- dsa- judiu- : -¿Che- jngéeyh- hniy- he- ja- jäh- lä- na- : "Ha- jee- naahn- sa- le- go- naäh- hnäh- "?

23 Mah- ga- jäh- Jesús siiyh- : -Dsa- cha- hwa- la- ba- hnäh- , jnä- laan- kih- gyuu- jmi- gyuu- . Laah- hnäh- hi- cha- jmi- gyuu- la- , pero jnä- sa- laan- kih- jmi- gyuu- la- .

24 He- ja- ba- na- he- ma- jwéeh- hnäh- , juuh- hnäh- lä- ma- kyaah- na- ba- hnäh- dso- kye- kyah- hnäh- . Jéeh- cher- mah- sa- heeh- hnäh- kin- , he- laan- lä- koo- ma- jwéeh- hnäh- , juuh- hnäh- kyaah- dso- kye- kyah- hnäh- -ga- jäh- Jesús siiyh- .

25 -¿Hee- ba- laah- hne- , hi- ba- hne- ja- ? -ga- jäh- dsa- he- .

He- ja- ga- jäh- Jesús: -Lä- ma- to- né- ga- jwéeh- hnäh- hi- laan- .

26 Cha- cha- miuh- he- jwéeh- hnäh- hi- lä- ja- he- kan- kwaat- kyah- hnäh- . Hih- hi- ga- chee- jnä- , hlée- ju- dsoo- . Hi- lä- jé- he- ga- nuun- kiyh- , he- ja- ba- hlée- dsa- jmi- gyuu- .

27 Kih- Täa- ba- ja- ma- hlée- Jesús, pero sa- ga- lä- ngéé- dsa- he- .

28 He- ja- ga- jäh- Jesús siiyh- : -Wa- ra- ga- chaah- hnäh- gyuu- Hi- ga- léé- ngo- la- , ja- ga- lä- neh- hnäh- hi- ni- koo- he- jmeen- jee- tée- hniin- . Jwéeh- hnäh- lä- koo- te- he- ga- mi- tée- Täa- jnä- , ko- ja- ba- te- he- hlée- .

29 Jéeh- ma- ra- he- kyaah- ba- jnä- hi- ga- chee- jnä- . Sa- ga- beey- jnä- mah- jan- hniin- , jéeh- jnä- lä- ma- jmeen- ja- ba- lä- jé- he- ti- dséy- -ga- jäh- Jesús siiyh- .

30 Lä- koo- ma- ga- hlée- lä- ja- , jwéé- dsa- ga- lä- dsoo- dsé- kiyh- .

Hi- laä- joo- Dio- hi- hi- na- hnée- kyaah- dso- kye-

31 He 'ja- ga' siih' Jesús lá' jēē' dsa- judiu hi- ga' lá' dsoo' dsē' kiyh'.

—Cher'mah' ga' hōøh' hnäh' juu' kin', leeh' hnäh' ma' ra' discípulo kyaan'.

32 Hi- lá' kyuuu' hnäh' ju' dsoo', hi- kyaah' ju' dsoo' kin- láäh' hnäh'.

33 Mah' ga' jēeh' dsa' he' juu' kiyh'.

—Sa' ju- kih' Abraham, laa' jnäh'. Jih' koh' sa' ma' ja' jnäh' lá' koo' jaa' hi- na' hnēē'. Ha- lá' ja- he' jawah' hne-, láä' jnäh'.

34 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh' ka' läh':
—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnäh', lá' jēē' hi- jmee' dso' kye-, na' hnēēy' kyaah' ja' ba' dso' kye- ja'.

35 Dsa- hi- na' hnēē' jmee' ta', lá' ma' na' hnēēy' ja' ba' kih' dsa' juuy', jih' koh' sa' leey' jooy'. Pero hi- laa' jooy', lá' ma' laa' ja' ba' kyaay'.

36 He' ja- cher'mah' jooy' ga' láäy' hnäh' jee' na' hnēēh' hnäh', ma' ra' ju' dsoo' ma' laah' ba' hnäh'.

37 Ma' ba' jnäh', laah' hnäh' sa' ju- kih' Abraham. Pero jmeeh' hnäh' bi' jngēēh' jnäh', kih' he- sa' hiih' hnäh' heeh' juu' kin'.

38 Jnäh' hlēēhn' he- ma' jēēn' kih' Tää' kyaan' ba', mah' hnäh' jmeeh' he- ma' nuuh' hnäh' kih' tää' kyaah' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

39 He' ja- ga' jäh' dsa- he':

—Tää' kyaa' jnäh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa' ra- jäh' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lá' koo' ga' jmeey'.

40 Ma' hlēēh' ba' jnäh' ju' dsoo' lá' koo' ga' nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha- lá' jee' jngēēh' jnäh'. ¿Che' ga' jmeē' Abraham lá' ja'?

41 Jmeeh' hnäh' lá' koo' jmee' tää' kyaah' ba' hnäh' na' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

—Sa' laa' jnäh' joo' wa' hi- cha' hi-. Chaa- ba' jaa- Tää' kyaa' jnäh'. Hi- he' hñii' Dio —ga' jäh' dsa- he' siiyh' Jesús.

42 He' ja- ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa' ra- jäh' kih' Dio laa' Tää' kyaah' hnäh', ma' lá' hnaah' jnäh'. Jēēh' jnäh', ya' hēēn' jee' gya' Dio mah' jan'. Ja' he' jan' jee' tēēn- hñiin'. Hñiiy' ga' cheey' jnäh', he' ja' jan'.

43 Kih' he- sa' hnooh- hnäh' nuuh' juu' kin', he' ja- sa' hii- lá' ngēēh' hnäh' juu' he' hlēēhn' la'.

44 Jēēh', hi- sa' llu' laa' tää' kyaah' hnäh' he' ja- hnooh- hnäh' jmeeh' hnäh' lá' koo' hnooy'. Jēēh', hi- he' ga' lōø' jngēēh' dsa- lá' ma' to- nē'. Sa' ga' jāy' kyaah' ju' dsoo', kih' he- sa' cha- ni' miuh' ju' dsoo' kiyh'. Wa' ra- ga' juuy', juu' kih' hñii' bih' hlēēyh', jēēh' laay' ta' juu' dso', hi' laay' juu' ta' juu'.

45 Kih' he- hlēēhn' he- la' ju' dsoo', he' ja- ba' na- sa' heeh' hnäh' kin'.

46 Sa' chaa- ni' jaa- hi- le' báäh- jnäh' kyaah' dso' kye-. Lá' ja-, cher'mah' hlēēhn' ba' jnäh' ju' dsoo', ¿he' la' sa' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'?

47 Hi- laa' kyaa' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy-. Pero sa' laah' hnäh' kyaa' Dio, he' ja- ba' na- sa' nuuh- hnäh' juu' kiyh' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

Ma' chaa- ba' Jesús jāä' lá' koh' ga' Abraham

48 Mah' ga' jäh' dsa' judiu he' siiyh':

—Tē- ba' juu' kyaa' jnäh', hne- laah' jaa- samaritano hi- kyaah' jmi- lle' hliih'.

49 Mah' ga' jēeh' Jesús juu' kiyh':

—Sa' kyaahn' jmi- lle' hliih'. Jee' lá' jē- he- jmeen-, jmeen' he' kih' Tää' kyaan' ba'. Mah' hnäh', sa' taah' jnäh' ta'.

50 Sa' hnoohn' ha- lá' jee' leen' jōøhn', pero chaa- ba' jaa- hi- hnooh' kin' ha- lá' jee' leen' jōøhn', hi- he' ba' la' ta'.

51 Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnäh', hi- hōø- juu' kin' mo' so' juuy' jih' koh'.

52 Koo- ka' läh' ga' jäh' dsa- judiu he' siiyh':

—Na' ba' ra' si-, nē- jnäh', jāäh' hne- jmi- lle' hliih'. Ga' juu' ba' Abraham, hi' ga' juu' ba' lá' jēē' hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio llo' joo'. Mah' hne- jawah': "Hi- hōø- juu' kin' sa' juuy' jih' koh'."

53 ¿Che' jōøh' ga' hne-, lá' koh' ga' Abraham, dsa' ma' gyuh- jnän', hi- ga' juu'? Hi- ga' juu' ba' lá' jēē' hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio. ¿Hii- na' jmāäh- hñaa'h'? —ga' jäh' dsa- judiu he' siiyh'.

54 —Wa' ra- jäh' kih' jnäh' jmāän- hñiin' jōøh', sa' jmāäh' ni' miuh' lá' ja-. Tää' kyaan' ba' he', hi- jmāäh- jnäh' jōøhn', hi- jawah' hnäh' laa' Dio kyaah' hnäh'.

55 Pero sa' kyuuu' hnäh' hi- he', jnäh' ba' kyuu' jnih'. Cher'mah' ga' jawahn' sa' kyuu' jnih', jmāän- hñiin' jaa- hi- ta' juu', lá' koo- laah' hnäh' ta' juu' dso'. Pero jnäh' kyuu' jnih', hi- hōøn- juu' kiyh'.

56 Abraham, dsa' ma' gyuh- jnän', ma' jēē- dsēy' lá' koo' ma' jōøy' he' lloo' koo- jmi' jēēy' jnäh', hi' ga' jēēy' ba', he' ja- ga' lá' chaay' llu' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

57 —Ni' to' lo' gya' ji- nē- sa' ga' ma' hāäh' hne- mah' jawah' ma' jēēh' Abraham —ga' jäh' dsa- judiu he' siiyh'.

58 —Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnäh', jāä' sa' ga' ma' chaa- Abraham, ko- ja- ma' chaa- ba' jnäh' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

59 He' ja- ga' ka' dsa- he' kuu' mah' ma' tey' kiyh'. Pero ga' hmāäh- Jesús jee' kih' dsa-, ya' hēēy' jee' ma' chih' gwah' ja-. Ga' ngēēy' jee' tāäh' dsa-, ngaayh'.

1 Jee' ngë- Jesús ja-, ga-jëëy' ja- dsa-tuu' hi-tuu' lä-ma' ga-lä'chaa'.

2 Mah' ga-ngü' jnääh' juu' kiyh':

-Ta-jwoh-, ¿hi- kih' dsoo' he- laay' lä-na-, che' kih' hñiiy' o che' kih' cho'jmiiy' heh' ga-lä'chaa'y' tuuy'?

3 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

-Ja- hñiiy' dsëëy' dsoo' ni- cho'jmiiy-, he- laay' lä-na-. Laay' lä-na- mah' lä-jnä' ta' kih' Dio në' kiyh' ba'.

4 Ta'ko-jiih' la' jmiü', jmee- bi' kin' jmeen' ta' kih' hi- ga-chee' jnä'. Wa-ra- ngoo' ga-nuu-, ni- ja- mo' so' le' jmee' ta'.

5 Ta'ko-jiih' gyan' jmi-gyuu- la-, laan' wa'je' kih' dsa- jmi-gyuu-.

6 Ma-la- ma-hlëëyh' lä-ja-, ga-hñey' hwa' mah' ga-jmeey' tu-jii' kyaah' jmiü' t'heyh'. Ja-ba' kyaah' tu-jii' ja-, ga-suy' mi-në' dsa-tuu' he'.

7 Mah' ga-siiyh':

-Gwa- mah' go-gyih- mi-nëh' jee' chih' he- haa' jmiü- he- chee- Siloe--juu' la-hnöö' jäh': he- ga-chee' dsa-.

Lä-ja- ga-jmee' dsa- he', na-gyiyh- mi-nëy'. Ma' jayh' ma-jnä' mi-nëy', ma-jëëy'.

8 Dsa- hi- ma-tääh' koo' jee' ma' chih' hne' kiyh', kyaah' ga-jñah' hi- ma' jëë- lä'koo' ma-tuu'y', ma-jäyh':

-¿Ja- hi- na- he' hi- ma' gya' chuü' ma' ngiiy' kuu'? -ga-jäh' dsa- he'.

9 -Hi- he' na- -ma-jäh' ko-llaq'.

-Lä-ja- laay' -ma-jäh' jñah'.

-Jnä' he' -ma-jäyh' hñiiy'.

10 -¿Ha- lä-ja- he- ma-na' mi-nëh'? -ga-jäh' dsa- he' siiyh'.

11 -Dsa- hi- chee- Jesús, ga-jmeey' tu-jii' mah' ga-suy' mi-nën'. Ja- ga- ga-siiyh' jnä': "Gwa- jee' chih' Siloe mah' go-gyih- mi-nëh'." Mah' ñeen' na-gyihn' mi-nën', lä-ja- ba' ga-löö' jëen- -ga-jäh' dsa- hi- ma-tuu' he'.

12 -¿Na- ba' dsa- he'? -ga-jäh' hi- ma-tääh' ngii' juu' kiyh'.

Mah' ga-jäyh':

-Sa- man'.

Ga-lla'kyaa- dsa- fariseo jmiü' dsa- hi- ma-tuu' he'

13 He-ja- ga-jäay' hi- ma-tuu' he' cha-në' dsa- fariseo.

14 Ma-ja-, la' jmiü' he- teeh- dsa- dsë', ma' ga-jmee' Jesús tu-jii' he- kyaah' ga-näy' mi-në' dsa- he'.

15 Koo- ka-läh' ga-ngii' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma-tuu' he', ha- lä- ga-jmeey' he- ga-löoy' jëëy'.

-Ga-suy' tu-jii' mi-nën', mah' ga-gyihn-, ja-ga' ga-löö' jëen- -ga-jäyh' siiyh'.

16 Ko-llaq' dsa- fariseo he' ma-jäh':

-Sa- laq' kyaa' Dio dsa- he', he-ja- sa-höoy' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'.

Jñah' ma-jäh':

-¿Ha- lä- la' juu', he- jmee' wa' hi- cha- hi- koo- he- juh' gaa- lä-na'?

Sa- ga-hii' kwee- juu' kiyh'.

17 Koo- ka-läh' ga-siiyh' dsa- hi- ma-tuu' he':

-¿Hee- jwah' hñaaah' kih' hi- ga-nä' mi-nëh'?

Mah' ga-jäh' dsa- hi- ma-tuu' he':

-Jnä' jwahn' laay' ja- hi- ngëe- juu' kih' Dio.

18 Pero dsa- fariseo he', sa- ma-laay' dsoo' he- ma-tuu' dsa- he' mah' ga-lä-jnä' mi-nëy'. He-ja- lä-jiih' ga-tëëyh' cho'jmiü- dsa- hi- ga-lä-jnä' mi-në' he'.

19 Mah' ga-ngiiy' juu' kiyh':

-¿Che' ja-ba' joo' hnäh' hi- la-, hi- jwah' hnäh' ga-lä'chaa' tuu'? ¿Ha- lä-ja- he- ma-jëëy' na'?

20 He-ja- ga-jäh' cho'jmiü- dsa- he':

-Dsoo' ba' hi- he' la- chih- kyaq' jnääh' la-, hi- ga-lä'chaa' tuu'.

21 Pero sa- ñe' jnääh' ni- miih- ha- lä-ja- he- ma-jëëy' na', ni- sa- ñe' jnääh' hi- na- hi- ga-nä' mi-nëy'. Ma-cha- ba- ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh', hñii' bih' jmeeyh' juu' kyah' hnäh'.

22 Lä-ja- ba- ga-jäh' cho'jmiü- dsa- he', jëeh' ma- gayh- dsa- fariseo hi- ma-tääh' juu' kwee- ha- lä-jmeey' cher' mah' ja- jäh' Jesús he' laq' Mesía. Mo' so' cha- jwë' kiyh' dsooy' gwah'.

23 He-ja- ba- ja- ga-jäh' cho'jmiüy-: "Ma-cha- ba- ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh'."

24 Koo- ka-läh' ga-tëëyh' dsa-ñuuh- hi- ma-tuu' he' mah' ga-siiyh':

-Kwa- ti'hmaah' kih' Dio ba', ja- kih' Jesús. Jëeh' ñe' jnääh' dsa- wa' hi- cha- hi- ba' he'.

25 He-ja- ga-jëëyh' juu' kih' dsa- fariseo:

-Sa- man' che' laay' dsa- wa' hi- cha- hi- Koo- he- la- ba' man'. He- ma' laan' tuu' mah' na' ma-jëen'.

26 Koo- ka-läh' ga-ngii' dsa- fariseo juu' kiyh', ga-siiyh':

-¿Hee- ga-jmeey' kyah'? ¿Ha- lä- ga-näy' mi-nëh'?

27 Mah' ga-jäh' hi- ma-tuu' he':

-Ma' jwah' ba' jnä' jää' mah' sa- ga-lä-hnooh- hnäh' ma- nuuh'. ¿He-la' hnooh- hnäh' nuuh' ka-läh'? ¿Che' lä-kye- hnäh' hnooh- leë' hnäh' discípulo kyaay'?

28 Mah' dsa- fariseo he' ga-ta' ga-haayh-, ga-siiyh':

-Hne- ba' he', laq' discípulo kyaay'. Pero jnääh', laq' jnääh' discípulo kyaq' Moisé ba'.

29 Ñe' jnääh' ga-hlëëh' Dio kyaah' Moisé. Pero kih' dsa- he', ni- miih- sa- ñe' jnääh' ha- ta' jay'.

30 Mah' ga-jäh' hi- ma-tuu' he' siiyh':

-Ha- lä- la' juu' he- sa- ñeh' hnäh' ha- ta- ja' dsa- he' mah' jnä' ga-jmeey' jëen'.

31 Nē' ba' jne', sa' nuu' Dio kih' hī' jmee' wa' he' cha' he'. Pero kih' hī' gah' Dio mah' jmeey' lā' hnøø' Dio, hī' he' ba' nuuy' kih'.

32 Pero jih' koh' sa' ma' nuu' jne' kih' jaa' hī' lih' nā' mi' nē' dsa' hih' dsa' lā' chaq' tuu'.

33 Wa'ra' jāh' kih' sa' laa' kyaa' Dio dsa' nuu' he', sa' cha' he' le' jmeey' ni' miih'.

34 Mah' ga' siyh' dsa' hī' ma' tuu' he':
-Kyaah' ga' lā' jē' dso' kye' ga' lā' chaah' hne', mah' hnooh' hlēēh' jnāh'.

He' ja' ga' lleē' dsih' ka' hne', ga' hēēy' kih' go' te'.

Lā' koo' he' tuu' ba' laa' dsa' fariseo he'

35 Ma' ga' nuuh' Jesús juu' he' ga' lleē' dsih' ka' hne', na' hnāy' mah' ga' siyh':

-ǵChe' jmeeh' hne' dsoo' hoh' kih' Hī' ga' lēē' ngo'?

36 -Chih' jnā' hī' he', Dsa' jøøh' kyaan', mah' jmeen' dsoo' dsen' kiyh' -ga' jāh' dsa' he' siyh'.

37 -Ma' jēēh' ba' hne', jnā' he', hī' kyaah' cheh' hlēēh' -ga' jāh' Jesús siyh'.

38 Mah' ga' jāy'h':
-Dsoo' ba' dsen' kyah' hne', Dsa' jøøh' kyaan'.

Mah' ga' juuyh' jnēy', ga' jmāy' jøøh'.

39 Mah' ga' jāh' Jesús:
-Jan' jmi' gyuu' la' mah' wa' kye' dsa' kwaat' ha' lā' la' ju'dsoo' kin'. Lā' jēē' hī' sa' jēē', jēēy'. Hī' lā' jēē' hī' jēē', mo' so' lā' jnā' mi' nēy'.

40 Ko' llaa' fariseo hī' ma' tāāh' kyaayh' jee' ja', ma' ga' nuuy' lā' ja', ga' ngūy' juu' kih' Jesús:

-ǵChe' jwa' lā' kye' jnāāh' ka' lāh' mo' so' jnā' mi' nē' jnāāh'?

41 Mah' ga' jāh' Jesús siyh':
-Wa'ra' jāh' kih' tuuh' hnāh', ni' koo' dso' kye' sa' cha' kyah' hnāh'. Pero kih' he' jwah' hnāh', jnā' ba' mi' nēh' hnāh', he' ja' ba' na', lā' ma' kyeh' ja' ba' hnāh' dso' kye'.

10

Dsa' hī' hāā' borrego kyaa'

1 'Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', hī' sa' dsa' he' ta' ho' haah' jee' tāāh' borrego, mah' hnooyh' ta' jee' jyoh' dsa' hey', dsa' hī' ba' he' hī' dsa' kyaa' jah'.

2 Pero hī' dsa' he' ta' ho' haah', hī' he' ba' ma'ra' hī' hāā' borrego.

3 Hī' cheh' høø' jee' ja', nāy' ho' haah' wa'ra' ja' hī' hāā' borrego he'. Hī' lā' jēē' borrego he' ma' nuuh' kiyh'. Lā' chey' ba' tēēyh' lā' jaa' lā' jaa' mah' hwēēy' jee' ja'.

4 Ma' la' ma' hwēēy' lā' jēē' hī' laa' kyaay', mah' ja' ga' dsooy' jāāy'. Lā' jēē' ba' dsa' nāā' kaah' kiyh', jēēh' ma' kyuu' bih' le' kiyh'.

5 Pero jaa' hī' sa' kyuu', sa' lla' lley' kaah' kiyh'. Kyuu' kih' hī' he', jēēh' sa' kyuu' h' le' kih' hī' jnāh' he'.

6 Juu' na' hmāā' lā' ja' ga' hlēēh' Jesús, he' ja' sa' ga' lā' ngēē' dsa' he' hee' ja' ma' jāyh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

7 Ngoo' ba' Jesús hlēēyh' dsa' he':

-Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', jnā' he' laan' ho' haah' kih' borrego.

8 Lā' jēē' hī' ya' nāā' jāā' ga' kin', ma' laa' dsa' hī' hī' ma' hīi' kih' dsa'. Pero ni' jaa' dsa' hī' laa' lā' koo' borrego sa' ga' nuu' kiyh'.

9 Jnā' he' laan' ho' haah'. Hī' dsa' taah' ta' ho' haah' ja', hī' he' ba' lāā'. Mo' so' hīi' goo' kiyh', le' dsa' taayh' mah' hwēēy' hī' jnøøyh' ba' he' kuyh'.

10 Wa'ra' ja' hī' hī', hēēy', jngēēyh' hī' hēey' go' te'. Koo' he' ja' ba' jmeey'. Pero jnā' ma' jan' mah' jmeen' chaq' dsa' hī' mi' jāā' jnih' cha' miih'.

11 Jnā' he', laan' lā' koo' jaa' hī' hāā' llu' jah' kyaa'. Hī' lluu' he', kwaay' hīi' y' juuy' kih' borrego kyaay'.

12 Pero jaa' hī' hlāāh' mah' hāāy' jah' kyaa' jnāh', kih' he' sa' laa' kyaa' hī' hlāāh' he', he' ja' wa'ra' ga' jēēy' ja' lobo, beey' borrego, mah' kyuu'. He' ja' gwa' lobo mah' dsa' chaayh' borrego. Jee' ja' dsa' saa' dsa' jneey' wa' ha' cha' ha'.

13 Lā' ja' jmee' hī' hlāāh', kyuu' bih'. Jēēh', he' hlāāyh' ba' ja'. Sa' cha' he' ga' tēē' jēēy' kih' borrego he'.

14 Jnā' he' laan' lā' koo' jaa' hī' hāā' kwee' jah' kyaa'. Kyuu' ba' jnā' borrego kyaan'. Hī' lā' jēē' hī' laa' kyaan', kyuy' jnā'.

15 Ja' ba' lā' ja', kyuu' Tāā' kyaan' jnā', hī' jnā' kyuu' jnih'. Hī' kwaan' hīi' juun' kih' dsa' kyaan' hī' laa' lā' koo' borrego.

16 Hī' chaā' ga' jnāh' dsa' kyaan' hī' laa' lā' koo' borrego hī' sa' ga' ma' taah' cha' neh'. Hī' he' ka' lāh' jmee' bi' kin' na' teen' mah' lā' nuuyh' kin'. Hī' lā' ja', lā' jēē' leē' koo' nāā' ba', hī' jaa' ba' juuy'.

17 Hnāā' Tāā' jnā', kih' he' kwaan' hīi' juun'. Hī' ma' ngēē' ma' juun' lā' jiihn' ka' lāh'.

18 Ni' jaa' sa' jngēēh' jnā', ta' la' jngēēyh' jnā' lā' na'. He' kwaan' hīi' ba' ja' he' jngēēyh' jnā'. Na' ngēn' jwē' kwaan' hīi' hī' lā' ja' na' ngēn' jwē' lā' jiihn' ka' lāh'. He' la' ja' mada' he' ga' hyohn' kih' Tāā' kyaan'.

19 Koo' ka' lāh' sa' ga' hīi' kwee' juu' kih' dsa' fariseo kyaah' juu' he' ma' hlēēh' Jesús ja'.

20 Jwēē' dsa' he' ma' jāh':

-Kyey' jmi' lle' hīi', dsa' ngaah' ba' na'. ǵHe' la' nuuh' hnāh' kiyh'?

21 Pero jñah' ma' jäh':
-Sa' hlëeh' lä'na', jaa' hi' kye' jmi' lle' hlih'. ¿Ha- lä'ja- nä' jmi' lle' hlih' mi' né' jaa' hi' tuu'?

Sa' ga' hii' dsa- judiu ma' heeh' Jesús

22 Jwii' Jerusalén ma' jmee' dsa- jmi' kih' gwah'. Jii' gyuu' ma' toh' jmi' ja'.

23 Ma' ngë' Jesús jee' ma' chih' gwah' ja-, jee' la' hoo' na' hii' kih' Salomón.

24 Mah' ga' kuh' ga' lih' dsa- judiu kiyh', ga' siiyh':

-¿Lih' ba' mi' jnääh' juu' kyaa' jnääh' ? Chih' jnääh' jëë' go' te-, cher' mah' hne' he' laah' Cristo.

25 He' ja- ga' jeeh' Jesús juu' kiyh':

-Ga' jwëehn' ba' hnäh' jää', mah' sa' ga' lä' dsoo' hoh' hnäh'. Lä' jë' he' jmeen' kyaah' mada' kih' Täa' kyaan', he' ja- na' jmee' ju' dsoo' kin'.

26 Pero hnäh' sa' ma' dsoo' hoh' hnäh' kin', jëeh' sa' laah' hnäh' borrego kyaan'.

27 Lä' jëë' borrego kyaan' nuuh' kin'. Jnä' kyuu' jnih', hi' dsa- nääy' kyaah' jnä'.

28 Jnä' kwëeh' jnih' he' kyaah' chaay' tää'. Jih' koh' mo' so' juuy'. Ni' jaa' sa' lih' hwëëy' ja' goon'.

29 Täa' kyaan' hi' ga' kwëeh' jnä', jøøh' gyih' lä' koh' ga' kih' jee' lä' jëë'. Ni' jaa' sa' lih' hwëëy' ja' goo' Täa' kyaan'.

30 Koo' ba' laa' jnä' kyaah' Täa'.

31 Koo' ka' läh' ga' ka' dsa- judiu kuu' mah' ma' tey' kiyh'.

32 He' ja- ga' jäh' Jesús siiyh':

-Cha' miih' he' llu' he' ma' mi' jnään' cha' neh' hnäh' kyaah' be' kih' Täa' kyaan'. ¿Hee' koo' kih' jee' lä' jë' he' ja-, he' hnooh' hnäh' teh' hnäh' kuu' kin'?

33 Mah' ga' jäh' dsa- judiu he' siiyh':

-Sa' te' jnääh' kuu' kyah', kih' ta' llu' he' ma' jmeeh'. Te' jnääh' kuu' kyah' kih' he' mi' kwah' Dio. Jëeh' dsa- nuuh' ba' hne-, mah' jnääh' hñaa' Dio.

34 He' ja- ga' jäh' Jesús siiyh' dsa- he':

-¿Che' sa' na' sih' né' ley jnan' lä' la-: "Jnä' ga' jwahn', dio laah' hnäh'?"

35 Kyah' hnäh' hi' ga' hyoh' juu' kiyh', ga' jäh' "dio". Hi' juu' kiyh' ja', sa' le' hee'.

36 Cher' mah' Täa' kyaan' ga' hñaa' jnä' mah' ga' cheey' jnä' jmi' gyuu' la-, ¿he' la' jwah' hnäh' kin', mi' kwahn' Dio, kih' he' ma' jwahn', jnä' he' laan' Joø' Dio?

37 He' ja- sa' cha' he' kih' lä' heeh' hnäh' kin', wa' ra- jäh' kih' jnä' sa' jmeen' ta' he' jmee' Täa' kyaan'.

38 Pero cher' mah' jmee' ba' jnä', ma' ke' sa' dsoo' hoh' hnäh' kin', jmee' hnäh' dsoo' kih' ta' he' jmeen' ba', mah' kyaah' koo' hä' ja' ba' lä' ngëeh' hnäh', Täa' he' kyaah' jnä', hi' jnä' he' kyaahn' Täa'.

39 Koo' ka' läh' ma' hnøøy' ma' saayh' Jesús, pero ga' laa' bih' kih' dsa- he'.

40 Mah' ngooy' ka' läh' ta' hngaah' jmi' Jordan, ja' ba' ta' jee' ga' chaa' Jwaa' dsa- jmi' lä' ma' to' né'. Jee' ja' ga' jäh'.

41 Jwëë' dsa- na' nää' jee' ma' gyay', mah' ma' jäh':

-Ma' ra- ju' dsoo', ni' koo' he' juh' gaa' sa' ga' jmee' Jwaa'. Pero lä' jë' he' ga' jäh' kih' hi' la-, ma' la' ju' dsoo'.

42 Hi' jwëë' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' kiyh' jee' ja'.

11

Ga' juu' Lázaro

1 Ma' dsaah' jaa' dsa- nuuh' hi' chee- Lázaro, dsa' chaa' Betania, ja' ba' jwii' mäh' jee' ma' chaa' María kyaah' Marta dsa- me' øøyh'.

2 María he' hi' ga' huu' naa' mi' jwii' tiif' Jesús mah' ga' mi' kiyh' kyaah' jñu' lley', ma' laay' dsa- me' øøh' Lázaro hi' ma' dsaah' he'.

3 He' ja' lä' uu' dsa- me' he' ga' chee' juu' kih' Jesús:

-Dsa' jøøh' kyaan', dsaah' dsa- nuuh' hi' hnaah' -ga' siiyh' Jesús.

4 Ma' ga' nuu' Jesús lä' ja-, mah' ga' jäh':

-Sa' juuy' kyaah' dsoo' ja-. He' ja- mi' jnäa' jaa' Dio ba' hi' jøøh', hi' mi' jnäa' laa' jøøh' Joø' Dio ka' läh'.

5 Peer' ma' hnää' Jesús Marta kyaah' Maria, kyaah' Lázaro.

6 Lä' ma' ga' nuu' Jesús kih' hi' ma' dsaah' he', ga' jäh' ga' to' jmi' jee' ma' gyay' ja'.

7 Ma' ngëë' he' ja-, ja' ga' ga' jäh' siiyh' jnääh' discipulo:

-Ma' jne' ka' läh' ta' hwa' Judea.

8 Mah' ga' chihh' jnääh':

-Ta' jwøh', hnøø' dsa' kaa' he' ma' te' kuu' kyah', mah' jwah' ga' hne' goh' ka' läh' jee' oo'.

9 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh' jnääh':

-¿Ja' gya' to' hor' kye' koo' jmi'? Hih' hi' ga' näa' ta' la' jmi', sa' tēyh'. Jëeh', jëëy' wa' je' kih' jmi' gyuu' la'.

10 Pero hi' ga' näa' ta' la' hwë', dsa- tēyh'. Jëeh', mo' so' jnä' wa' je' kih' jmi' gyuu' la'.

11 Ma' ngëë' ma' jäh' lä' ja-, ja' ga' ga' jäh' ka' läh':

-Ma' gwii' Lázaro ome' jnan', nin' mah' na' chaa' jnih'.

12 He' ja- ga' jäh' jnääh':

-Dsa' jøøh' kyaan', cher' mah' na' gwiiy', jä' kiyh'.

13 He' la- ma' jäh' Jesús, kih' he' ma' na' juuy' ba' ja-. Pero ma' lii' jnääh', na' gwiiy' he' teeyh' dsëy' ba' ja-, he' ma' hlëeh' Jesús lä' ja'.

14 Ja' ga' ga' jäh' Jesús jëë' go' te':

-Ma' na' juu' ba' Lázaro.

15 Jëë' ba' dsën' he' sa' ga' ma' gyan' jee' oo', jëeh' lä' ja- la' llu' kyah' hnäh' mah'

lä'ja- lä'dsoo' hoh' hnäh'. Ma' jne' ma'jēē' jnih'.

16 Ja-ga' ga'jäh' Tamá, hi- ma' tēēyh' Dsa'suu', ga'siiyh' jnāäh':

-Ma' jne' ka'läh', mah' juu' jne' ko'joh' kyaayh'.

Ga'kwa' Jesús be' kih' dsa'mē' ooh' Lázaro

17 Ma'hya' kye' jmi' na'haa' Lázaro ma' ga'lloo' Jesús jee'ja'.

18 Jee' jwi' Betania ja', ma' ja' jäh' kih' Jerusalén, koo' hnē- kilómetro ba'.

19 Jwēē' dsa' judiu na'nāā' na'jēēy' Marta kyaah' María, na'kway- be' kiyh' mah' sa' wa'meeh' dsēy' he' ga'juu' Lázaro ooyh'.

20 Ma' ga'nuu' Marta ja' Jesús, ya'hēēy' mah' ngooy' ga'mi'jēey'. Pero ga'ja' ba' María cha'neh'.

21 Ma' ga'jee' Marta Jesús mah' ga'siiyh': -Dsa'jōoh' kyaan', wa'ra- jäh' kih' ma' nēh' jee' la-, sa' ma' juu' dsa' nuuh' ooh'n'.

22 Jnā' man', ga'lā'jē- he' ngiih' kih' Dio, kway' ba' -ga'jäh' Marta.

23 -Lā'jiih' ba'ooh' -ga'jäh' Jesús siiyh'.

24 -Jnā' man' lā'jiih' wa'ra- ga'tē' jee' lā'jiih' dsa- jee' llaa' jmi' -ga'jäh' Marta siiyh'.

25 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Jnā' he' hi- mi'jiih' dsa-, hi- jmeen' chaay'. Hi- jmee' dsoo' dsē' kin', ma'ke' ga'juuy', lā'jiih' ka'läh'.

26 Ga'lā'jēē' hi' chaā' mah' jmeey' dsoo' dsēy' kin', ma'ke' ga'juuy', sa' jāy' lā'ja-. ¿Che' heeh' juu' la'?' -ga'jäh' Jesús siiyh'.

27 -Jaah', Dsa-jōoh' kyaan', hee' ba' jnā', hne- he' Cristo, Joō' Dio hi' hii' juu' kih' ja' jmi' gyuu' la' -ga'jäh' Marta.

28 Ma'ngēē' ma'jāyh' lā'ja-, nēey' na'teeyh' María ooyh' mah' na'hlēēyh' kyaah' juu' hii' mah' sa' nuu- dsa- kiyh', ga'siiyh':

-Hi' ta'jwoh' ma'ja', tēēyh' hne-.

29 Ma' ga'nuu' María lā'ja-, lā'chah' ja- ga'nooy' ngooy' ga'mi'jēey' Jesús.

30 Sa' ga' ma'he- Jesús ta' jee' jwi' mäh' ja-. Lā' ma' cheyh' ja' ba' jee' ga'jēey' Marta.

31 Ma' tāāh' dsa- judiu cha'neh' kih' María ma' kway' be'. Ma' ga'jēēy' ga'noo- María mah' ngooy' ko'chih', he'ja- ga'nāā' dsa- he' kaah' kiyh', ma'jāyh':

-Ngooy' ta' jee' la' to'hōō- mah' ga'hooyh' jee' oo'.

32 Ma' ga'lloo' María jee' ma' cheh' Jesús, ga'juuyh' jnēy' cha'nēy' mah' ga'siiyh':

-Dsa'jōoh' kyaan', wa'ra- jäh' kih' ma' nēh' jee' la-, sa' ma' juu' dsa' nuuh' ooh'n'.

33 Ma' ga'jee' Jesús hooyh-, hi' ga'jēēy' hoooh' dsa'kaah' kyaay' hi- ma' jmee' ko'joh' kyaayh', he'ja- ga'lā'meeh- dsēy' jwēte, lā'jiih' ga'ji' neh' tuh' dsēy'.

34 Mah' ga'siiyh':

-¿Ha' ga'kyaah' hnih'?

Mah' ga'jāyh':

-Dsa'jōoh' kyaan', nā- mah' go'jēēh'.

35 Peer- ga'hoooh' Jesús.

36 Mah' ga'jäh' dsa- judiu he':

-Jēē' da', he' ba' che- ma' hnāāy'.

37 Mah' ga'jäh' ko'llaa' dsa- he':

-Dsa- na', ga'jmeey' ga'lā'jnā' mi' nē' jaa- dsa-tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa- oo'?

Ga'lā'jiih' Lázaro

38 Koo- ka'läh' ga'lā'meeh- dsē' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to'hōō-. Heh' to'hōō- ja', ma' na'jnē- kyaah' koo- mi' kuu'.

39 Mah' ga'jäh' Jesús:

-Jnuuh' hnäh' kuu' na-.

Mah' ga'jäh' Marta dsa- mē' ooh- hlii' he' siiyh' Jesús:

-Dsa'jōoh' kyaan', ma'hēēy- mi'juu-, jēēh' ma'hya- kye' jmi' na'jēēy'.

40 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

-Ja' ma'jwēēhn' hne-, cher'mah' ga'jmeeh' dsoo' hoh', jēēh' he' juh' gaa- he- jmee' Dio?

41 Ja-ga' ga'jūuyh- mi' kuu' he- ma' na'jnē- hoo' to'hōō- ja', jee' ma' hāā' hlii' he'. Ja-ga' ga'jēē' Jesús ta' gyuuh', ga'jāyh':

-Tāā' kyaan', kwan' tíhmaah' kyah', jēēh' ma'nuuh' ba' kin'.

42 Ma' ba' jnā', nuuh- ba' hne- kin' tāā'. He- jwahn- lā'la-, la' llu' kih' hi' tāāh' nuu- lā'ku' lā'ji' kin' jee' la-, mah' lā'ja- lā'dsoo' dsēy', hne- ba' ga'cheeh' jnā'.

43 Ma'la- ma'jāyh' lā'ja', ga'hlēēyh' koo- kī-gaa-:

-Lázaro, go'hēē' jee' na'!

44 He'ja- ya'hēē' hi- ma' na'juu' he' lā' ma' na'gyoh' ja' goo- tiy', kyaah' hmiih- he- ga'gyaah- dsih' ma' ga'juuy', hi' lā' ma' na'lōō- ja' mo'nēy' kyaah' hmiih- sa'luu'. Mah' ga'jäh' Jesús:

-Jēey' sa'hmiih-, mah' wa'ngēy'.

Ma' hnooh- dsa- ha- lā' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jwēē' dsa- judiu hi- na'nāā' kyaah' María ga'lā'dsoo' dsēy' kih' Jesús, ma' ga'jēēy' he- ga'jmeey' lā'ja'.

46 Pero ko'llaa' dsa- he' na'nāāy' na'jēēy- dsa- fariseo na'jmeeyh' juu' ha- lā' ga'jmeey' Jesús.

47 He'ja- jmi-dsa- kaah' kyaah' dsa- fariseo ga'kuyh' lā'jēē- dsa-ta' dsa-gyuuh' kyaay', ma'jāyh':

-¿Ha- lā' jmeen'? Peer- cha-miih- he- juh' gaa' jmee' dsa' nuuh- he'.

48 Cher'mah' ga'kwan' jwē' jā' lā'na- ba', lā'jēē' ba' dsa- lā'heē' kiyh'. He'ja- ya'nāā' dsa- roma ya'hēēy' jee' jwi- jnān' hi' lā'kaa' hwa'jnān' ka'läh'.

49 Caifá, jaá dsa-kyaaḥ dsa- judiu he', ma' laa' dsa-jøøḥ kyaa' lä-jëë jmi-dsa- ji-ñe-ja-. Ga-jäyh':

-Ni' miih- sa- ñeh- hnäh'.

50 Che' sa- laah- hnäh' llu' ga- he- juu' jaá- dsa- ñuuḥ- kih' dsa- goo- jne', lä-koh' ga- he- hee' lä-kaa- hwa' la- -ga-jäh' Caifá.

51 Ja- he- ga-hlëëyh' jee- tëëy- hñiiy' ja-. Kih' he- ma' laay' dsa-jøøḥ kyaa' jmi-dsa- ji-ñe-ja-, he-ja- ba- ja- ga-jmee' Dio ga-hlëëyh' lä-ja-, ga-ngëëy' juu' he- juu' Jesús kih' lä-jëë- dsa- judiu.

52 Hi' ja- ma-la- kih' dsa- judiu ja- juuy', he- hñøøy' jmääy' koø- naä' dsa- ba- jee' lä-jëë- hi- laa' juo' Dio hi- na-saa- na-jñee' wa- ha- cha- ha-.

53 Jmi' ja- ga-taayḥ' ko-jøḥ' juu' kwee- mah' jngëëyh' Jesús.

54 He-ja- mo-so- ga-ngë' Jesús jnä'hä- jee' kih' dsa- judiu. Ya-heëy' hwa' Judea, ngooy' koø- jee' jwii- he- chee' Efrain he- hla- jäh- kih' hwa' kii+. Jee' ja- ga-jä- jnääh' ko-jøḥ' kyaayḥ'.

55 Ma-ngoo' ya-jäh- tē' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mah'. Jwëë' dsa- hi- chaa- jee' ja- na-nääy' ta- Jerusalén mah' mi-lluuy' hñiiy' lä-koø- tēë' dsa- jmee- jää' ja- ga- tē' jmi'.

56 Ma' hnaah- dsa- he' Jesús, ma' hlëëyh- kyaah' dsa- kyaayḥ' jee' ma' chih' gwah-, ma' jäh':

-¿Ha- lä- jëeh' hnäh'? ¿Che' sa- jäy- jee' jmi' la-?'

57 Dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- he' kyaah' fariseo ga-jmee' mada':

-Cher' mah' hi- hnäh' ga-jëeh' hnäh' ha- ta- ngëy-, ja- ya-jmeeḥ' hnäh' juu' chah' mah' dsa- naä' dsa- dsa- chaayḥ'.

12

Ga-huu' María naa' mi-jwii- tü' Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Jñii' jmi', jää' ja- ga- tē' jmi' he- kuh- dsa- borrego mah', ñee' Jesús ta- Betania jee' ma' gya' Lázaro hi- ga-jmee' Jesús ga- lä-jiih' ma-ngëë' ma- na-juuy'.

2 Jee' ja- ga-jmeey' ma-ñuu- kyaah' Jesús. Marta ma'llooh- ma-ñuu-, hi- Lázaro he', ma' laa' jaa- hi- ma' gya' ko-jøḥ' kyaah' Jesús në- mes- ja-.

3 Ja- ga- ga-ka' María koø- se' jmi' mi-jwii- he- chee- nardo, he- hmooh' jwërte. Ga-huuy' tü' Jesús. Mah' ga- mi-kiyh' kyaah' jñu- lley'. Ga-hii' mi-jwii- lä-kaa- cha'neh- ja-.

4 Mah' ga-jäh' jaá- dsa- kyaah' jnääh', hi- ma- chee- Juda Iscariote, juo' Simón hi- ga-hni' kih' Jesús këë-:

5-¿He- la- sa- ma- hñii' jmi' mi-jwii- na-, lä-koø- kye' hnë- hña- loo' jmi' ta- mah' ma' kwëehñ- hi- tä- ñee'?

6 He- ga-jäyh' lä-ja-, ja- kih' he- ma' jmeey' be' kih' hi- tä-ñee' ja-, kih' he- ma' heëy- ba- ja-. Jëeh' ma' høøy- sa'tuh- jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwëëy- jee' na- hmää'.

7 Mah' ga-jäh' Jesús:

-Ta' ha- kiyh'. Jëeh', jmi' mi-jwii- na- he- ma' høøy' mah' ma' huuy' jnä' wa-ra- ga-tē' jee' haan'.

8 Hi' hi- tä-ñee', lä- ma-tääh' na- ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä-, mo-so- gyan' ki-wëë' jee' kyah' hnäh' -ga-jäh' Jesús.

Ma' hñøø' dsa-kaah' ma' jngüyh' kih' Lázaro ka-läh'

9 Ga-lä-ñe- jwëë' dsa- judiu he- ma' gya' Jesús jwii- Betania mah' na-nääy' jee' ja-. Pero ja- ma-la- kwaat- kih' Jesús ja- na-nääy', he- na-jëëy- Lázaro, hi- ga-lä-jiih' ma-ngëë' ma- na-juu' ba- ja-.

10 He-ja- ga-taah' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- he' juu' kwee- mah' ma' jngëëyh' Lázaro ka-läh'.

11 Jëeh', kwaat- kih' Lázaro ja-, jwëë' dsa- judiu ga-beey' dsa-kaah' kyaay' mah' ga-heeyḥ' kih' Jesús ba'.

Ga-he' Jesús na-dsëë- jaá- burr- jee' jwii- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', jwëë' jwërte dsa- ma' tääh' jee' tē- jmi' ja-. Ma' ga-nuuy' ja' Jesús ta- jwii- Jerusalén,

13 ga-kay' gooh' hma-su' mah' ga-nääy' ga-mi-jeey' Jesús. Mah' ma' jäh':

-¡He- ba' che- lluu' Dio! ¡Dio kyaah' hi- ja' na- lä' hih' kiyh'! Laay' Rey jnäñ- -ga-jäh' dsa- Israel he'.

14 Ga-hñah' Jesús jaá- burr- mah', mah' ga-wiiy' ka-luu', lä-koø- na-sii- juu' kih' Dio: 15 Ta- wa' gah' hnäh' dsa- chaa- jwii- Sión.

Hii' Rey kyaah' hnäh' ja' na-, dsëëy- jaá- burr- mah'.

16 He- ga-la' lä-ja-, sa- ga-lä-ngëë' jnääh' discipulo kyaay' lä- ma' to-ñe'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuuḥ', ja-ga' ga-lä-ngëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja- ma' hlëeh- lä-koø- ma-na-sii- jää', he- ga-jmee' dsa- juuh- kiyh'.

17 Dsa- hi- ma' tääh' kyaah' Jesús lä-koø- ma' ga-tëëyh' Lázaro neh- to- høø- lä-koø- ma' ga- mi-jiyh', ma' jmeeyḥ- juu' lä-koø- ga-jëëy' jee' ja-.

18 He-ja- jwëë' dsa- na-nää' ga-mi-jeey' Jesús, lä-koø- ma' ga-nuuy' kih' he- juh-gaa- he- ga-jmeey'.

19 Pero dsa- fariseo ma' jäh' süyh' dsa-kyaayḥ':

-Jëë- da'. Ni' miih- sa- cha- he- le' jmeen'. Lä-jëë- ba' dsa- ga- naä' chaa' kaah' kiyh'.

Ko-llaq' dsa- griego ga-hnaayḥ' Jesús

20 Jee' kih' dsa- hi- na-nää' na-hnääh- Dio jee' tē- jmi', ma' tääh' ko-llaq' dsa- griego.

21 Dsa griego he', ya naa' koo' kih' Felipe, dsa ma' chaq' Betsaida he' na hee' hwa' Galilea. Ga chuuy' kyaah', ga siiyh':

-Hne dsa nuuh', hnø' jnaah' lla' jnaah' juu' kyaah' Jesús.

22 He ja' ngoo' Felipe mah' na' chiiyh' Andre'. Hi' Andre' he' kyaah' Felipe na' hlee'yh' Jesús.

23 He ja' ga jeeh' Jesús juu' kiyh', ga jayh':

-Ma te' hor' jee' lee' jøøh' Hi' ga lee' ngo' la'.

24 Ma ra' ju' dsoo' jweeh'n' hnäh', cher mah' sa' ga toh' koo' mi' trigo jee' gwaah' hi' sa' ga hya', ma ja' la' ma la' ja' ba'. Pero cher mah' ga hya' mi' ja', cha miih' mi' kwa'.

25 La ja', hi' sa' kwaa' hñii' juu', hi' he' hee' go te'. Pero hi' kwaa' hñii' juu' jmi' gyuu' la', he' hääy' hñiiy' ba' ja' mah' chaay' täa' ga lä' je' joh' jmi' cha'.

26 Hi' mi' te' kin', wa' jmeey' ko jøøh' kyaah' jnä'. Ja' ba' jee' naahn' na' gyan', jee' ja' dsa taayh' ka' läh' hi' mi' te' kin'. Hi' mi' te' kin', Täa' kyaan' jmäy' jøøh'.

Ga jmee' Jesús juu' he' juuy'

27 Peer' chaan' cha' miih' hu' dsé. ¿Hee' na' jwahn' na'? ¿Che' jwahn': "Tää', läa' jnä' kih' he' dsa' ngéen' la'?" Sa' le' jwahn' lä' na'. Jeeh', kih' he' ja' ba' jan'.

28 Täa', mi' jnäa' he' laah' jøøh' -ga' jah' Jesús.

Hor' ja' ga lä' nuuh', ga hlée'h' gyuu'h':
-Ma mi' jnäa' ba' jnä' he' laan' jøøh'n', hi' mi' jnäan' ka' läh' he' laan' jøøh'.

29 Jwee' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ga nuuy' he' ga hlée'h' gyuu'h', he' ja' ga jayh':

-Go' ñih' ba' na' ma' hi'!
Jñah' ma' jah':
-Jaa' ángel ba' na' ma' hlée'h' kyaayh'.

30 Mah' ga' jah' Jesús siiyh':
-Sa' ma' ja' juu' na' kwaat' ki' jnä'. Kyah' hnäh' ba' na' ma' ja' juu' na'.

31 Na' ma' te' jmi' jee' ka' Dio ju' dsoo' kih' jmi' gyuu' la'. Hi' ma' te' hor' ja' o' hih' hi' sa' llu' hi' jmee' hih' jmi' gyuu' la'.

32 Wa' ra' ga' chaq' dsa' jnä' gyuu'h', teén' lä' jee' hi' ya' naa' kyaah' jnä' -ga' jah' Jesús.

33 He' ga' hlee'yh' lä' ja', ga' mi' jnäay' ha' lä' kyaah' ma' juuy' ba' ja'.

34 He' ja' ga' jah' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja':
-Ma' nuu' jnäah' lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio. Cristo chaq' täa' ba'. ¿He' la' jwah' hne', jmee' bii' kih' Hi' ga' lee' ngo' chaq' dsa' gyuu'h'? ¿Hi' ba' he' hi' jwah' hne' Hi' ga' lee' ngo'?

35 Mah' ga' jah' Jesús siiyh':
-Ko' hwéé' ga' jnä' wa' je' jee' kyah' hnäh'. Ngé' hnäh', ta' ko' jiih' jnä' wa' je'

jee' kyah' hnäh' mah' sa' leh' jee' na' hoo' hnäh'. Jeeh', hi' ga' naa' jee' na' hoo', sa' ñey' ha' ta' dsa' naay'.

36 Ta' ko' jiih' jnä' wa' je' kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa' je' mah' lä' jnäa' hnäh' jee' jnä' wa' je'.

Ma' la' ma' hlée'h' Jesús lä' ja', mah' ga' hmäy'h' kih' dsa' he'.

Sa' ga' heeh' dsa' judiu juu' kih' Jesús

37 Ga' jee' ba' dsa' judiu lä' je' he' juh' gaa' he' ga' jmee' Jesús to' lo' nøy, pero ni' lä' ja' sa' ga' lä' heey' kiyh'.

38 Mah' lä' ja', ga' lä' te' lä' koo' ga' jah' Isaia hi' ga' ngéé' juu' kih' Dio llo' joo':
Tää' kyaan', sa' chaq' hi' ma' heeh' juu' jnan'.

Sa' chaq' hi' ga' lä' ngéé' lä' koo' te' he' juh' gaa' he' ga' jmee' Dio kyaah' goo', ga' jah' Isaia.

39 Kih' he' ja', sa' ga' la' ma' lä' heey'. Hi' ja' ba' lä' ja' ka' läh' ga' jah' Isaia kiyh':

40 Ga' jmee' Dio ga' jné' mi' nøy, ga' jle' hu' dsé kiyh', mah' sa' le' jee'y', ni' sa' lä' ngéey'. Ni' sa' dsa' jeeyh' kyaah' jnä' mah' mi' hlää' jnih'.

41 Lä' je' he' ja' ga' jah' Isaia, lä' ma' ga' jee'y' he' laa' jøøh' Jesús mah' ga' hlee'yh' kiyh'.

42 Pero ma' ra' he' ga' heeh' ba' jwee' dsa' kih' Jesús, lä' kye' dsa' kaah' kyaay'. Hi' kih' he' ma' gayh' dsa' fariseo, he' ja' sa' ga' mi' jnäay' hñiiy', mah' sa' ma' hwéé' dsih' neh' gwah' mah'.

43 Ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' leey' kaah' cha' né' dsa' jmi' gyuu', lla' he' ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' leey' kaah' cha' né' Dio.

Juu' he' ga' hlée'h' Jesús, lla' ta' kih' dsa'

44 Ja' ga' ga' hlée'h' Jesús koo' ki' gaa', ga' jayh':

-Hi' heeh' jnä', ja' ma' la' jnä' he' heeyh', heeyh' hi' ga' chee' jnä' ba'.

45 Hi' hi' ma' jee' jnä', ma' jee'y' hi' ga' chee' jnä' ba' ja'.

46 Jnä' he' laan' lä' koo' wa' je' he' ja' jmi' gyuu' la', mah' lä' jee' hi' heeh' jnä', sa' jay' jee' na' hoo'.

47 Hi' nuu' juu' kin' mah' sa' heeyh', ja' jnä' ngiih'n' kwaat' kiyh'. Jeeh' sa' ma' jan' jmi' gyuu' la' mah' ngiih'n' kwaat' kih' dsa' jmi' gyuu'. Ma' jan' mah' lään' dsa' jmi' gyuu' ba'.

48 Hi' sa' hnää' jnä' mah' sa' heeyh' juu' kin', cha' ba' he' ngiih' kwaat' kiyh'. Ja' ba' juu' he' ma' hlée'h'n' la', ngiih' kwaat' kiyh' wa' ra' ga' te' jee' llaa' jmi'.

49 Jeeh', sa' ma' hlée'h'n' jee' teén' hñiin'. Täa' kyaan' hi' ga' chee' jnä', hi' he' ga' jmee' mada' kin' ha' lä' jwahn', hi' ha' lä' hlée'h'n'.

50 Jnä' man', mada' he' ga' jmeey' kin' jøø' kih' dsa' mah' wa' chaay' ga' lä' je' joh'

jmií' cha'. Kih' he' ja', hlëéh'n' ja' ba' lá' koo' te' he' ga' siih' Tää' jnä' ba'.

13

Ga' gyih' Jesús tí' discípulo kyaay'

1 Ma' ngoo' ya' jäh' jmií' he' kuh' dsa' borrego máh', ma' ñe' ba' Jesús ma' té' hor' he' ya' hëéy' jmi' gyuu' la' mah' dsaayh' jee' gya' Jmiiy'. Ga' lá' hnäy' h'i' ma' laa' kyaay' h'i' ma' tääh' jmi' gyuu' la', pero hwé' ja' ga' mi' jnäy' he' ga' lá' hnäy' cha' miih' h'i' laa' kyaay'.

2 Ja' ga' dsa' taayh' kuyh' ma' nuu' ma' hä' ba' huu' dsé' kih' h'i' sa' llu' neh' tuh' dsé' Juda Iscariote joo' Simón ha' lá' jmeey' mah' ngëéy' Jesús.

3 Pero Jesús ma' ñe' bih' he' ga' tooh' Tää' gooy' hñii' lá' jé' go' te' he' na' hñaa'y' jmeey' hi' lá' ja' ñey' he' ya' hëéy' kih' Dio, hi' ja' ba' kih' Dio dsaayh' ka' läh'.

4 He' ja' ga' nooy' jee' täayh' kuyh' ma' nuu' ja', ga' jnuuyh' hmiih' he' ma' kyeyh' né', ga' kay' hmiih' tu' jla' mah' ga' bäayh' hñiiy'.

5 Hi' ga' kay' koo' jee' ga' chiyh' jmií' mah' ga' löoy' gyiyh' ma' tí' jnääh' discípulo. Ja' ga' ga' mi' kiyh' kyaah' hmiih' tu' jla' he' ma' na' bäayh' ja'.

6 Ma' ga' tëéy' jee' ma' gya' Simón Pee', mah' ga' jäh' Pee':

—Dsa' jøøh' kyaan', ¿che' hne' ba' gyih' ma' tiin'?

7 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':
—He' jmeen' la', sa' lá' ngëéh' hne' na' ga' juh'. Këé' ba' lá' ngëéh'.

8 —Sa' gyih' hne' ma' tiin' jih' koh' — ga' jäh' Pee' siiyh'.

Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':
—Cher' mah' sa' ga' gyihn' ma' tíih', sa' le' jmeeh' ko' jøh' kyaah' jnä'.

9 Mah' ga' jäh' Simón Pee' siiyh':
—Dsa' jøøh' kyaan', ja' ma' la' ma' tiin' hnøø' jñii', lá' ja' ma' goon' kyaah' ka' llen' hnøø' jñii' ka' läh'.

10 Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':
—Hi' ma' na' jngëé', sa' jmeé' bii' jñii' lá' kaa' kiyh'. Ma' la' ma' tiy' ba' hnøø' jñii', jëéh' lá' kaa' ba' kiyh' ma' na' jngüi'. Hi' ma' na' jngëé' ba' hnäh', ma' ke' ja' lá' jëé' hnäh'.

11 Jëéh' ma' ñe' bih' h'i' na' ma' ngëéy', he' ja' ba' ja' ma' jäh'y': “Ma' ke' ja' lá' jëé' hnäh' na' jngëé'.”

12 Ma' la' ma' gyiyh' ma' tí' lá' jëé', ga' këyh' hmiih' kiyh' mah' ngaayh' na' gyay' né' mes' ka' läh'. Mah' ga' jäh'y':

—¿Che' ma' lá' ngëéh' hnäh', hee' na' ma' jmeen' kyah' hnäh'?

13 Tëéh' jnä' Ta' jwöh' hi' jwah' hnäh' Dsa' jøøh' kyaan'. Llu' ba' jwah' hnäh', jëéh' he' ja' laan'.

14 Jnä' he' laan' ta' jwöh' kyaah' hnäh', hi' laan' Dsa' jøøh' kyaah' hnäh', mah' ma' gyihn' ma' tíih' hnäh'. Lá' na' hnøø' jmeeh' hnäh' ka' läh', gyih' hnäh' ma' tí' dsa' kyaah' hnäh'.

15 Jee' la' ma' heehn' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ja' ba' lá' koo' ma' jmeen' kyah' hnäh'.

16 Ma' ra' ju'dsoo' jwëéh'n' hnäh', jaa' h'i' nuuh' kih' jñah', sa' jøøyh' ga' lá' koh' ga' dsa' juu'. Hi' hi' dsoo' mada', sa' jøøyh' ga' lá' koh' ga' h'i' cheey'.

17 Na' he' ma' lá' ngëéh' hnäh' he' ma' jmeen' la', llu' la' kyah' hnäh' cher' mah' ga' jmeeh' hnäh' lá' ja'.

18 Ja' he' hlëéh'n' kih' lá' jëé' hnäh' la', Kyuu' ba' jnä' h'i' na' ma' llëéh'n'. Mah' lá' ja' lá' te' lá' koo' na' si' juu' kih' Dio: “Hi' ma' kuh' ko' jøh' kyaah' jnä', ma' jëeyh' ma' na' høøyh' kin'.”

19 To' na' ga' juh' jwahn' jää' sa' ga' ma' ngëéy' jnä'. Mah' wa' ra' ga' la' he' ja', lá' hëéh' hnäh', jnä' he' laan' he' jwahn' laan'.

20 Ma' ra' ju'dsoo' jwëéh'n' hnäh', h'i' hëeh' jaa' h'i' cheen', he' hëeyh' jnä' ba' ja'. Hi' hi' hëeh' jnä', hëeyh' h'i' ga' chee' jnä' ba' ja'.

Ga' jmeeh' Jesús juu', hñii' jaa' dsa' kyaay' kiyh'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma' la' ma' jäh' Jesús lá' ja', pero ga' lá' meeh' dséy' mah' ga' mi' jnäy' jëé' juu' ja':
—Jaa' jee' lá' jëé' hnäh' hnëéh' jnä'.

22 Ja' ga' ga' tooh' jnääh' jëé' jnääh' né' dsa' kyaahn', sa' ñe' jnääh' h'i' kih' na' ma' hlëéyh'.

23 Kih' jee' lá' jëé' jnääh' discípulo kyaay', jaa' ba' ga' lá' hnäh' Jesús cha' miih'. Hi' he' ma' gya' koo' kih' Jesús.

24 Kih' h'i' he', ga' jmeé' Simón Pee' lii' mah' ngüy' juu' kih' Jesús, h'i' kih' ja' ma' hlëéyh'.

25 Hih' h'i' ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga' ngüy' juu' kiyh':
—Dsa' jøøh' kyaan', ¿hii' he' h'i' jwah' na'?

26 Mah' ga' jëeh' Jesús juu' kiyh':
—Hi' kwëéh'n' kuh' koo' jwi' he' ñiih' gyuh', h'i' he' he'.

Mah' ga' mi' gyuyh' koo' jwi' he' ñiih', ga' kwëeyh' Juda Iscariote, joo' Simón.

27 Lá' koo' ngooy' kuyh' he' ñiih' ja', ga' he' Tana' neh' tuh' dséy'. Ja' ga' ga' jäh' Jesús siiyh':

—He' hnooh' jmeeh', jmeé' ga' juh' to' na'.

28 Pero ni' jaa' h'i' ma' tääh' né' mes' ja', sa' ga' lá' ngëéy' he' la' ga' siiyh' h'i' he' lá' ja'.

29 Kih' he- ma' hoõ Juda sa'tuh- jee' ma' taäh' kuu', he- ja' ko-llaq' ga'jmee' huud'sẽ, he- ga'jah' Jesús siyh': "Go-läh' miih' he- hnoõ'jnän' kih' jmiü'" o jäh': "Go-kwëeh' hi- tä-ñee' miih' kuu'".

30 Ma' ga'la' kih' Juda, ma-kuyh' he'ñiuh', chah' ba' ya'hëëy'. Ma-na-hoõ' ba' hor- ja'.

Koo- nuuh' hmëë'

31 Ma-la- ma-ya-hëë- Juda jee' ja', ga-jäh' Jesús:

-Na' lä-jnä' he- laa' joõh' Hi-ga-lëë'ngo' la-, hi' ta-la' kih' hi- he' lä-jnä' he- laa' joõh' Dio.

32 Hi- cher'mah' joõy' mi-jnäa' he- laa' joõh' Dio, ja-ba' lä-ja- Dio mi-jnäa' he- laa' joõh' joõy', hi- chah' ba' jmeey'.

33 Gyuu- mäh' kyaan+, ko-hwëë' ga' gyan' kyaah' hnäh'. Hnaah' hnäh' jnä'. Pero ja' ba' lä-koq- ma-jwiin' dsa- judiu, jee' naahn' sa- le' go-nääh' hnäh', ja-ba' lä-ja- jwëehn- hnäh' ka-läh' na'.

34 Jmeen' koo- mada- hmëë' kyah' hnäh'. Wa- hnaah' hnäh' ooh' hnäh'. Wa- hnaah' hnäh' lä-jaa- lä-jaa- dsa-kyaah' hnäh', ja-ba' lä-koq- ma-la- hnaan' hnäh'.

35 Cher'mah' ga-la-hnaah' hnäh' dsa-kyaah' hnäh', lä-jëë' ba' dsa- lä-ñe- laah' hnäh' discipulo kyaan+.

Ga-jäh' Jesús he- hmä' Pee' juu' he- sa- kyuyy-

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 He-ja- ga-ngüi' Simón Pee' juu':
-Dsa-joõh' kyaan+, zha- ta' goh' hne-?
Mah' ga'jah' Jesús siyh':

-Ha- jee' niin', sa- le' goh' kyaah' jnä' na'.
Këë- ga' goh' kyaah' jnä'.

37 He-ja- ga-jäh' Pee' siyh':
-Dsa-joõh' kyaan+, zhe-la' ja- mo-so- le' niin' kyaah' hne- na'? Ma-lla- ba' dsën- juun' llah' hne-.

38 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':
-zChe' ju'dsoo' ma-lla- hoh' juuh' llan-?
Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hne-, jää' ja' ga' hoo' chaah' dsoo', hne- ma-të' hnë- jüh- ma-hmäh' juu' he- sa- kyuyy' jnä'.

14

Jesús laa' jwë' he- dsa'toohn' jee' gya' Dio

1 Ta- jeh- hoh' hnäh'. Jmee' hnäh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi- jmee' hnäh' dsoo' hoh' kin' ka-läh'.

2 Cha'neh- kih' Täa' kyaan+ cha- cha-miuh- jee' dsa'toohn'. Wa-ra- jäh' kih' sa- lä- ja', ma-jwëehn' ba' hnäh' jää'. He-ja- niin' mi'llun' jee' go'taah' hnäh'.

3 Wa-ra- ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnäh', ja-ga- jahn' ka-läh' mah' go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä-ja- jee' naahn' na'gyan', jee' ja- go'taah' hnäh' ko-joh' kyaah' jnä'.

4 Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- jee' naahn', hi- ma-kyuyy' ba' hnäh' jwë' ka-läh'.

5 Mah' ga'jah' Tamä siyh':
-Dsa-joõh' kyaan+, sa- ñe- jnääh' ha- na- gwaah'. zHa- lä-ja- lä-kyuyy' jnääh' jwë' ka-läh'?

6 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':
-Jnä' he- laan' jwë', jnä' he' laan' ju'dsoo', jnä' he' jmeen' chaa- dsa-. Ni- jaa- sa- lla-nää' jee' gya' Täa' wa-ra- jäh' kih' sa- ya-näay' ta-la- ki- jnä'.

7 Cher'mah' kyuyy- jnä', ja-ba' lä-ja- kyuyy- hnäh' Täa' kyaan+. Na' ma-kyuyy- ba' hnäh', hi- ma-jëeh' hnäh' ka-läh'.

8 Mah' ga'jah' Felipe:
-Dsa-joõh' kyaan+, hääh' jnääh' Täa', mah' ko- ja' ba' ma-lee' kyaah' jnääh'.

9 Mah' ga'jah' Jesús siyh' Felipe:
-zJoh' jmiü' sa' ma-hya- gyan' kyaah' hnäh' jee' la- mah' sa' ma-la- kyuyy- jnä'?
Hi' ma-jëë- jnä', he- ma-jëëy' Täa' ba- ja- zHa- lä-ja- jwah' hne-: "Hääh' jnääh' Täa'?"

10 zChe' sa- laah' dsoo', jnä' he' laan' koo- kyaah' Täa', hi- Täa' he- laa' koo- kyaah' jnä'?
Lä-jë- juu' he- hlëeh' jnä', ja- he- hlëehn' jee' tëën- hñiin- na-. Täa' hi- laa' kyaah' jnä', hi- he' ba' jmee- he- jmeen' la-.

11 Wa- lä- dsoo' hoh' hnäh', jnä' he' laan' koo- kyaah' Täa' hi- Täa' he' laa' koo- kyaah' jnä'. Pero cher'mah' sa- laah' hnäh' dsoo' lä-ja- la- kin- kyaah' Täa', jmee' hnäh' dsoo' kih' he- ma-jëeh' hnäh' ha- lä- la' ta- he- jmeen-.

12 Ma-ra- ju'dsoo' na- jwëehn- hnäh', hi- jmee' dsoo' dsë' kin', hi- he' jmee' ka-läh' ja-ba' ta- he- jmeen-. Hi- juuh- ga' ta' jmeey', jëeh' naah' ba' jnä' kyaah' Täa'.

13 Lä-jë- he- ngüi' hnäh' kih' Täa' lä-hih- kin', jmeen- he- ja-, mah' lä-ja- lä-jnä' he- laa' joõh' Täa' ta-la- kih' joõy'.

14 Jmee' ba' jnä' wa- he- cha- he- he- ngüi' hnäh' lä-hih- kin'.

Ga-jäh' Jesús cheey' Jmi'lle' Na'jngüi'

15 Cher'mah' hnaah' hnäh' jnä', hoõ' hnäh' mada- he- jmeen' kyah' hnäh'.

16 Mah' jnä' chuun' kyaah' Täa' cheey' jñah' hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Mah' jay' kyaah' hnäh' ga-lä-jë- joh' jmiü' cha-.

17 Hi- he' laa' Jmi'lle' hi- jmee' ju'dsoo'. Dsa- hi- chaa- jmi-gyuu- la-, sa- le' heeyh-, jëeh' sa- jëëy-, ni- sa- kyuyy-. Pero hnäh', kyuyy- hñih-, jëeh' hääy' jee' kyah' hnäh', hi- dsa- hey- neh- tuh' hoh' hnäh'.

18 Wa-ra- ngaahn', sa- jäh' hnäh' hnëë'. Jahn' ka-läh' kyah' hnäh'.

19 Miuh- jmiü' ga' mo-so- jëë' dsa- jnä'. Pero hnäh', jëeh' jnä'. Hi- kih' he- chaa- jnä', he-ja- ba- ja- jmee' chaa- hnäh'.

20 Ma-ja- ga- lä-ngëeh' hnäh', jnä' gyan' kyaah' Täa' kyaan+, hi- hnäh' kyaah' jnä', hi- jnä' kyaah' hnäh'.

21 Hĭ- ma' heeh- mada- kin- mah' hooŷ-, hĭ- he' hnää' jnä'. Hi- hĭ- hnää' jnä', Tää' kyaan- lä' hnäy' hĭ- he'. Hi- jnä' ka-läh' lä' hnaa- jnih' mah' mi' jnään' hñiin' kiyh'.

22 Mah' ga-jäh' Juda (pero ja- he' Iscariote):

-Dsa-jøøh' kyaan-, ðhe-la' ma-la' kyaan' jnääh' ba' mi' jnääh' hñaa'h', mah' sa- mi' jnääh' hñaa'h' kih' lä-jëe' dsa- jmi-gyuu'?

23 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

-Hĭ- hnää' jnä', hooŷ- juu' kin-, hi- Tää' kyaan- lä' hnäy' hĭ- he'. Mah' ko-jøh' kyaah' Tää' dsa-tooh' jnääh' kyaayh'.

24 Hĭ- sa- hnää' jnä', sa- hooŷ- juu' kin-. Hi- juu' he- ma-nuuh- hnäh', ja- juu' ki- hñiin- ja-, juu' kih' Tää' hĭ- ga-chee' jnä' ba' ja-.

25 Hlëëhn' hnäh' lä-jë- juu' la-, ta'ko-jiuh' gyan' kyaah' hnäh'.

26 Pero wa'ra- ngaahn', kwaat- ki- jnä', chee' Tää' ja- hĭ- kwa' be' kyah' hnäh'. Hĭ- he' he' jmi-llë- Na-jngüi' hĭ- heeh' hnäh' ga-lä-jë' ba', hi- jmeey' lä-dsooh' hoh' hnäh' lä-jë- juu' he- ma-hlëëhn' hnäh'.

27 Jnä' kwan' mah' jmeen- hii' ti' kyah' hnäh' lä-koq- hii' ti' kin-. Ja- lä-koq- kwa- dsa- jmi-gyuu' he- kwëëhn' hnäh'. Ta' jeh- hoh' hnäh', ni- ta- wa' gah' hnäh'.

28 Ma-nuuh- ba' hnäh' lä-koq- ma-jwëëhn' hnäh'. Naahn' hi- jahn' jee' kyah' hnäh' ka-läh'. Cher'mah' dsoo' hnaah- hnäh' jnä', jëe- hoh' hnäh' ki- jnä' kih' he- naahn' jee' gya' Tää', jëeh' jøøh' gyih' lä-koh' jnä'.

29 Ma-jwëëhn' hnäh' juu' la-, jää' sa' ga' ma-la'. Mah' wa'ra- ga-la', ja-ga- lä-dsoo' hoh' hnäh'.

30 'Mo-so- hlëëhn' ga' cha-miih- kyaah' hnäh', jëeh' jä- hĭ-sa-llu' hĭ- jmee- hih- jmi-gyuu' la-. Pero kyaah' jnä' sa- cha- kiyh' ni- miih-.

31 He- jmeen- lä-koq- mada- he- ga-jmee' Tää' kin- ba', mah' lä-ja- lä-ñe- dsa- hĭ- chaa- jmi-gyuu' la-, jnä' hnaan- Tää'.

'Noo- hnäh', man'.

15

Chaa'h' wii-jëh' kyaah' sa'goh' kih'

1 Jnä' he' laan- lä-koq- chaa'h' wii-jëh' he- llu' go-te-. Tää' kyaan-, hĭ- he' mi-llu' chaa'h' wii-jëh' ja-.

2 Hnây- lä-jë- sa'goh' he- choo' kin-, he- sa- hii- mii'. Hi- lä-jë- sa'goh' he- hii- mii', mi-llu' mah' jä' na-jngüi'. Mah' lä-ja- hii' cha-ga-miih' mii'.

3 Hi- lä-ja- ma-na-jngëe' hnäh' lä-llu' he- ma-heeh' hnäh' juu' he- ma-hlëëhn' hnäh'.

4 Jä' hnäh' koq- hweh- kyaah' jnä', hi- jnä' jän- koq- hweh- kyaah' hnäh'. Lä-koq- sa'goh' kih' chaa'h' wii-jëh', sa- le' hii' mii' kih' hñii', cher'mah' sa- na-choo' hñii'

chaa'h' kih'. Ja-ba- lä-ja- la' kyah' hnäh' cher'mah' sa- tääh' hnäh' koq- hweh- kyaah' jnä'.

5 Jnä' he' laan' chaa'h' wii-jëh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa- hĭ- tääh' koq- hweh- kyaah' jnä' hi- jnä' chehn' koq- hweh- kyaayh', he- lä-ja- ba' hii- cha-miih- mii'. Jëeh', cher'mah' sa- laah' hnäh' ko-jøh' kyaah' jnä', ni- miih- sa- cha- he- le' jmeeh' hnäh'.

6 Hĭ- sa- jä' ko-jøh' kyaah' jnä', hĭ- he' jä' ta- ka-hne-. Le' kiyh' lä-koq- la' kih' sa'goh' chaa'h' wii-jëh' he- ma-na-hna'. Mah' wa'ra- ga-lä-ki-, juuh' dsa- mah' jëy' kyaah' je-.

7 'Cher'mah' tääh' hnäh' koq- hweh- kyaah' jnä' hi- jä' juu' kin' kyah' hnäh', ngii' lä-jë- he- hnooh- hnäh'. Hñah' ba' hnäh'.

8 Dsa- lä- jnä' he- laa' jøøh' Tää' kyaan' jee' jmeeh- hnäh' cha-miih- ta' llu', hi- lä-jwë' ja- jmeeh- hnäh' lii- laah' hnäh' discipulo kyaan'.

9 Lä-koq- ma-lä-hnää' Tää' jnä', ja-ba' lä-ja- ma-lä-hnaan- hnäh'. Lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' he- hnaan- hnäh'.

10 Cher'mah' hooøh- hnäh' lä-jë- mada- he- jmeen- kyah' hnäh', lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' he- hnaan- hnäh'. Jëeh' ja-ba' lä-na- ma-jmeen'. Ma-hooøn- lä-jë- mada- he- ga-jmee' Tää' kin', hi- lä- ma-choohn' ja-ba' koq- hweh- he- hnäy' jnä'.

11 Lä-jë- he- la- ma-hlëëhn' mah' wa' jëe- hoh' hnäh' lä-koq- jëe- dsën-, heh' lä-ja- wa' na-hñaa' he- jëe- hoh' hnäh'.

12 He- la- ja- mada- he- jmeen- kyah' hnäh'. Wa- lä-hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh', ja-ba' lä-koq- ma-lä-hnaan- hnäh'.

13 Ni- jaa- sa- chaa- hĭ- hnää' dsa- cha-ga-miih- lä-koh' jaa- hĭ- kwaä' hñii' he- juuy' kih' ome' kyaä'.

14 Ome- kyaan- laah' hnäh', cher'mah' jmeeh' hnäh' lä-jë- mada- he- jmeen- kyah' hnäh'.

15 Sa- tëehn- hnäh' moz-. Jëeh' moz- sa- ñe- he- huudsë- jmee- dsa-juuy'. Tëehn' hnäh' ome' kyaan- ba', jëeh' lä-jë- he- ma-nuun' kih' Tää' kyaan-, ma-mi-jnään' kyah' hnäh'.

16 Ja- he' hnäh' ga-lleeh' hnäh' jnä'. Jnä' ba' ga-lleeh' hnäh' hi- ga-hñaan- hnäh' mah' gojmeeh' hnäh' ta' kin'. Hi- ya- hii' kwee- ta' kyah' hnäh', lä-ja- jä' koq- hweh- ka-läh'. Mah' lä-ja-, lä-jë- he- ngüi' hnäh' kih' Tää' lä-hih' kin-, kway' ba'.

17 He- la- ba' ja- mada- he- jmeen- kyah' hnäh': Wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh'.

Na-hooøh' dsa- kih' Jesús, lä-ja- kih' dsa- kyaay'

18 'Cher'mah' dsa- jmi-gyuu' la- na-hooøh' kyah' hnäh', ma-ñeh' ba' hnäh', jää' ga' jnä' ga-lä-hooøyh' kin'.

19 Wa'ra- jah' kih' laah' hnäh' hi- kyaa' jmi-gyuu' la', dsa- chaa- jmi-gyuu' la- lä'hnää' hnäh' lä'koo- hnäy' hi- laa' kyaay'. Pero ga'leehn' hnäh' jee' kih' hi- tääh' jmi-gyuu' la', he-ja- hi- tääh' jmi-gyuu' la- na'høøh' kyah' hnäh', jëeh' mo'so' laah' hnäh' dsa- kyaay'.

20 Mi-dsooh- hoh' hnäh' juu' he- ma-jwëehn' hnäh'. Jaa- moz', sa- jøøyh' ga' lä'koh' dsa- juuy'. Cher'mah' dsa- ga' jmeeh' jnä', ja- ba' lä'ja- jmeeh' dsa- hnäh' ka- läh'. Hi- cher'mah' ga'høøy' juu' kin', ja- ba' lä'ja- høøy' juu' kyah' hnäh' ka- läh'.

21 Lä'ja- jmeey', jmeeyh' hnäh' kwaat' kin', jëeh' sa' kyuyy' Dio hi- ga'chee' jnä'.

22 Wa'ra- jah' kih' sa- ma- jan' hi- ni- sa- ga'hlëeh' jnih', sa- ma- lä'ney- kih' dso'kye-. Pero na', ma- na- bääyh', mo'so- le' jäh' sa- ñey-.

23 Hi- na- høøh' kin', ja- ba' lä'ja- na- høøyh' kih' Täa' kyaan' ka- läh'.

24 Wa'ra- jah' kih' sa- ga' jmeen' he- juh- gaa- jee' kiyh', he- sa- ma' jmee' ni- jaa-, sa- ma- lä'ney- kih' dso'kye-. Pero na' he- ma' jëey' lä'ja-, mah' na- høøyh' kin', hi- na- høøyh' kih' Täa' kyaan' ka- läh'.

25 Lä'ja- dsa- lä- te' lä'koo- na- sii- në' ley: Ni- miuh- sa- cha- he- kih' he- ga- lä'häy' jnä'.

26 Pero wa'ra- ja' hi- noo- në' kyah' hnäh', hi- he' jmee' ju'dsoo' kin-. Hi- he' ya- hëe' kih' Täa' mah' cheen- jee' kyah' hnäh'. Hi- he' he' Jmi- lle' Na- jngi'.

27 Hi- hnäh' ka- läh', jmeeh' hnäh' ju'dsoo' kin', kih' he- ga' jmeeh' hnäh' ko' jøh' kyaah' jnä' lä' ma' to- në'.

16

Jëe' wii' discipulo kyaq' Dio

1 Lä'jê- he- la- ma- hlëehn' hnäh' mah' sa- cha- he- kih' jeh' hoh' hnäh'.

2 Hwëe' dsa- hnäh' gwah- mäh- jee' dsa- kuh' hnäh' hi- lloo- jmi' wa'ra- ga' jngiuh' wa- hi- cha- hi- kyah' hnäh', lä'koo- he- jmeey- ta' kih' Dio ba' ja- laay'.

3 Lä'ja- jmeey' kyah' hnäh', jëeh' sa- kyuyy' Täa', ni- sa' kyuyy' jnä'.

4 Ma- jwëehn' hnäh' lä'jê- he- la- mah' wa'ra- ga- tē- jee' dsa- ngëeh' hnäh' lä'ja-, ja- ga' lä' dsooh- hoh' hnäh' lä'koo' jwëehn' hnäh' la-. Sa- ga' jwëehn' hnäh' lä' la- lä- ma' to- në', jëeh' gyan' kyaah' hnäh'.

He- la- na- jmee' Jmi- lle' Na- jngi'

5 Pero na', naahn' jee' gya' hi- ga'chee' jnä' hi- ni- jaa- hnäh' sa- ngiuh' hnäh' juu' kin': "¿Ha- na' gwaah'?"

6 Pero meeh- hoh' hnäh' cha- miuh- kih' he- ma- jwëehn' hnäh' lä' la-.

7 Ma'ra- ju'dsoo' he- jwëehn' hnäh'. He- llu' kyah' hnäh' ba' ja- he- naahn-. Jëeh', cher'mah' sa- ngaahn', sa- ja- hi- noo-

në' kyah' hnäh'. Pero cher'mah' ngaahn', cheen- hi- he' kyah' hnäh'.

8 Hi- wa'ra- ja' hi- he', jmeey' lä'ngëe' dsa- jmi-gyuu' he- tääyh' kyaah' dso'kye-, hi- mi- jnäy' he- chaa' jaa- hi- lluu' go- te-, hi- lä'ja- he- lla' Dio ta'.

9 Mi- jnäy' he- tääh' dsa- kyaah' dso'kye-, kih' he- sa- heeyh- jnä'.

10 Lä'ja- mi- jnäy', jnä' he- hi- lluu', jëeh' naahn' kih' Täa' kyaan- hi- mo'so- jëeh' jnä'.

11 Hi- mi- jnäy' he- lla' Dio ta' kih' dsa-, jëeh' hi- sa- llu' hi- jmee' hih' jmi- gyuu' la- ma- na- bääyh' kyaah' dso'jwi'.

12 Cha- ga' he- hnoon' jwëehn' hnäh', pero sa- lä'ngëeh' hnäh' na' ga' juh-.

13 Pero wa'ra- ja' Jmi- lle' hi- laa' ju'dsoo', hi- he' jaa' hnäh' mah' lä'ngëeh' hnäh' na- hñaa' lä'jêe- ha- lä' la' ju'dsoo'. Jëeh' sa- hlëeyh' jee' tēey- hñiyy'. Hlëeyh' he- nuuy- ba' hi- jmeey' lä'ngëe' dsa- lä'jê- he- na' ga' jä-.

14 Jmeey' lä'ngëeh' hnäh' lä'koo- laa' jnä', lä'ja- mi- jnäy' he- laan' jøøh'.

15 Laan' ja- ba' lä'koo- laa' Täa-. He- ja- ba' na- ma- jwahn', jmeey' lä'ngëeh' hnäh' lä'koo- laa' jnä'.

16 Ko' hwëe' ga', mo'so- jëeh' jnä'. Hi- koo- ga' ko- hwëe', jëeh' jnä' ka- läh', ja- ga' naahn' jee' gya' Täa'.

Hi- meeh- dsê- lä- chaa- llu'

17 Ja- ga' ga- ngi' jnääh' juu' kih' dsa- kyaah' jnääh':

-¿Hee- na- he- hlëeyh- jne' he- jäh' lä' na- : "Ko' hwëe' ga', mo'so- jëeh' jnä', hi- koo- ga' ko- hwëe', jëeh' jnä' ka- läh', ja- ga' naahn' jee' gya' Täa'?"

18 Ma' chiih- ga' jnääh' dsa- kyaah' jnääh': -¿Hee- na- he- jäh': "Ko' hwëe' ga'?" Sa- ngëe' jne' hee- na- hlëeyh'.

19 Ne' ba' Jesús he- ma- hnoo- jnääh' ma' ngi' jnääh' juu' kiyh'. He- ja- ga- siiyh- jnääh' :

-Ma- jwëehn' hnäh' ko- hwëe' ga', mo'so- jëeh' jnä' hi- koo- ga' ko- hwëe', jëeh' jnä' ka- läh'. ¿Che' he- la- na- he- ngiuh' hnäh' juu' kih' dsa- kyaah' hnäh'?

20 Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn' hnäh', ja- ki'hooh' hnäh' jwërte- pero dsa- jmi- gyuu' la- lä' chaa' llu'. Ko- hwëe' ba' ja-, jä- ti- meeh- hoh' hnäh', ja- ga' jëe' hoh' hnäh' go- te'.

21 Wa'ra- ga- tē- jee' lä' chaa- gyuu- kyaay' jaa- dsa- mē-, jëey' wii', jëeh' ma- tē- jee' lä' chaa- gyuu- kyaay'. Pero ma- ngëe' ma- lä' chaa' gyuu- kyaay', mo'so- dsooh- dsëy' wii' he- ma- jëey- ja-, kih' he- chaay- llu' he- ma- lä' chaa' jaa- gyuu- kyaay'.

22 Ja- ba' lä'ja- ti- meeh- hoh' hnäh' na'. Pero koo- ka- läh' jëen- hnäh', ja- ga' jëe' hoh' hnäh', hi- ni- jaa- sa- le' jñuuh' lä'koo- te' he- jëe- hoh' hnäh'.

23 Jmii' ja-, mo'so' ngiih' hnäh' juu' kin' ni' miih-. Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', lä'jē' go'te' he' ngiih' kih' Täa' lä'hih' kin', kway' ba'.

24 Lä'jiih' ma'ya-nøø' jne', ni' miih' sa' cha' he' ma' ngiih' hnäh' lä'hih' kin'. Ngii' hnäh' mah' hñah' hnäh' hi' lä'ja-, jēē' hoh' hnäh' go'te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla-dsëy' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu'

25 Ma'hlëēhn' hnäh' lä'jē' he' la' kyaah' juu' na'hmää'. Ma'ngoo' ga'tē' hor' jee' mo'so' hlëēhn' hnäh' juu' na'hmää'. Na'hñaa' lä'jēē' ba' jmeehn' juu' kyah' hnäh' ha' lä' la' kih' Täa'.

26 Ma'ja' ngiih' hnäh' kih' Dio lä'hih' kin'. Sa' jwëehn' hnäh' ngiin' kyah' hnäh' kih' Täa'.

27 Hnää' Täa' hnäh', jëēh' ma'lä'hnaah' jnä' hi' ma'lä-dsoo' ba' hoh' hnäh' he' jan' kih' Täa'.

28 Kih' Täa' ba' ya'hëēn' mah' jan' jmi-gyuu' la-. Na' ya'hëēn' jmi-gyuu' la' mah' naahn' ka'läh' jee' gya' Täa' -ga'jah' Jesús siiyh' jnääh'.

29 Mah' ga'jah' jnääh':

-Na' ga'hlëēh' jēē' go'te', mo'so' hlëēh' juu' na'hmää'.

30 Na' ga' ma'lä'ngëē' jnääh', kyuuh' ba' hne' ga'lä'jē' go'te'. Kyah' hne' sa' jmee' bii', ngii' dsa' juu', jëēh' ma'ñeh' ba' hne' he' hu' dsē' jmeey'. He'ja' ba' na' ma'lä-dsoo' dsē' jnääh' ya'hëēh' kih' Dio.

31 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

-¿Che' na' ga' ma'lä-dsoo' hoh' hnäh'?

32 Ma'ngoo' ga'tē' hor' hi' hor' ja' ma'tøøhn' na' ga'juh' he' sa'jnee' hnäh' mah' beēh' jnä'. Pero sa' jän' hñiin' go'te', Täa' kyaan' kyaah' jnä'.

33 Lä'jē' he' la' ma'hlëēhn' hnäh' mah' ta'la' ki' jnä' hii' tii' kyah' hnäh'. Jmi-gyuu' la' jëēh' hnäh' he' wii'. Pero wa' cha' o'joh' dsē' kyah' hnäh', jëēh' ma'lihñ' ma'lla-dsëēn' kih' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu' la' -ga'jah' Jesús siiyh' dsa' kyaay'.

17

Ga'ngii' Jesús kih' discípulo kyaay' kih' Dio

1 Ma'ngëē' ma'hlëēh' Jesús lä'jē' he' ja-, ga'jëēy' ta' gyuu' mah' ga'jah':

-Tää' kyaan', ma-dsëē' hor'. Mi'jnää' jøoh' he' laay' jøoh' mah' lä'ja-, jøoh' mi'jnääy' hne' he' laah' jøoh' ka'läh'.

2 Hne' ga'hñaa' jnä' mah' jmeen' hih' kih' ga'lä'jēē' dsa-. He'ja' na'na' jwē' kin' jmeen' chaa' tää' ga'lä'jēē' dsa- hi' ga'kwëēh' jnä'.

3 He' kyuu' dsa- hne-, ma'la' jaa' hne- ba' laah' Dio jøoh', hi' he' kyuyy' Jesucristo

hi- ga'cheeh', he- la' ba' ja-, he' jmee' chaa' dsa- tää'.

4 Ma' mi'jnään' hne- kih' dsa- he' laah' jøoh'. Ma'hñaa' ba' ta' he' ga'kwëēh' jnä' jmeen'.

5 Na' na' Täa', mi'jnää' he' laan' jøoh'n' ya'jwii' kyah', ja' ba' lä'koo' jøoh'n' ma' laan' kyaah' hne-, jää' ja' ga' nøø' jmi-gyuu' la'.

6 Ma' mi'jnään' hne- kih' lä'jēē' dsa- hi- ga'kwëēh' jnä'. Hi' he' ma' laa' kyaah' mah' ga'kwëēh' jnä', hi' ga'høøy' juu' kyah'.

7 Na' ma'lä'kyuuyh', he' ja' kyah' ba' ja- lä'jē' he' ga'tøøh' goon'.

8 Jëēh', lä'jē' juu' he' ga'chiuh' jnä', ma'hlëēh' jnih' hi' ga'hëeyh' ba'. Ma'lä'heē' bih' he' ya'hëēn' kyah'. Hi' ma'lä-dsoo' ba' dsëy', hne' he' ga'cheeh' jnä'.

9 He'ja' ngiin' kiyh', ja' kih' lä'jēē' dsa- jmi-gyuu'. Ngiin' kih' hi' ga'kwëēh' jnä' ba', jëēh' hi' he' ba' laa' dsa' kyaah'.

10 Lä'jēē' dsa- hi' laa' kyaan', he' ba' hi- he' laa' kyaah'. Hi' lä'jēē' hi' laa' kyaah', hi' he' ba' laa' kyaan' ka'läh'. Ta'la' kih' dsa- he' ga'lä' jnä' he' laan' jøoh'n'.

11 Mo'so' gya' ga' jnä' jmi-gyuu' la-. Pero dsa' kyaan', ja' gyih' jmi-gyuu' la-. Hi' jnä' naahn' kyah'. Täa' kyaan', hne' hi- na' jngëē', hää' kyaah' be' kyah' lä'jēē' hi- ga'kwëēh' jnä', mah' ja' leey' koo' ba', ja' ba' lä'koo' laa' jne' koo' ba'.

12 Ta'ko' jiih' ma' gyan' kyaayh' jmi-gyuu' la-, mah' hää' jnih' kyaah' be' kyah'. Ga'hään' hi' ga'kwëēh' jnä'. Ni' jaa' sa' ga'hëē'. Ma'la' jaa' hi- nøø' juu' dsa'hëē', hi' he' ba' ga'hëē' go'te', mah' lä'ja- lä'te' lä'koo' na' sii' juu' kyah'.

13 Na' naahn' jee' ñeh' hne-. Ta'ko' jiih' gyan' ko' hwëē' ga' jmi-gyuu' la-, ma'hlëēh' ba' jnih' lä'jē' he' la-, mah' jëē- dsëy' lä'koo' jiih' jëē- dsën'.

14 Ma'ngëēn' lä'jē' juu' kyah' kih' hi- he'. Hi' ga'lä'høøh' dsa- chaa' jmi-gyuu' la- kiyh', kih' he' mo'so' laay' kih' jmi-gyuu' la-, ja' ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la-.

15 Sa' ngiin' kyah' mah' hwëēyh' jmi-gyuu' la-. Ngiin' kyah' mah' hääh' hnih' kih' he' hliih' ba'.

16 Sa' laay' kih' jmi-gyuu' la-, ja' ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la'.

17 Jmääy' cha' ga'miih' na' jngëēy' kyaah' ju'dsoo' kyah'. Jëēh' juu' kyah', la' ju'dsoo' jmah' ba'.

18 Lä'koo' ga'cheeh' jnä' jee' tääh' dsa- jmi-gyuu' la-, ja' ba' lä'ja' ga'chee' jnih' jee' kih' dsa- hi' tääh' jmi-gyuu' la'.

19 Kwaat' kih' hi' he' ba' na' he' ngëēn' hñiin' kyah'. Mah' lä'ja- hi' he' leē' na' jngëē' go'te'.

20 Jā⁺ ma⁻ la⁻ kih⁺ hī⁻ la⁻ ngün⁻. Lā⁻ ja⁻ ngün⁻ ka⁻ läh⁺ kih⁺ hī⁻ na⁻ ga⁻ heeh⁻ jnā⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁺ hī⁻ he⁻.

21 Mah⁻ lee⁻ koo⁻ ba⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻, lä⁻ koo⁻ laah⁻ hne⁻ kyaah⁻ jnā⁻ Täa⁻, hī⁻ jnā⁻ kyaah⁻ hne⁻. Lā⁻ ja⁻ lee⁻ koo⁻ ba⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hī⁻ he⁻ kyaah⁻ jne⁻. Mah⁻ lä⁻ ja⁻, hī⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻, hne⁻ he⁻ ga⁻ cheeh⁻ jnā⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

22 Lā⁻ koo⁻ ma⁻ mi⁻ jnāäh⁻ jnā⁻ kih⁺ dsa⁻, lä⁻ ja⁻ ma⁻ mi⁻ jnāän⁻ hñiin⁻ kiyh⁺, mah⁻ lä⁻ ja⁻ leey⁻ koo⁻ ba⁻, lä⁻ koo⁻ laa⁻ jne⁻.

23 Jnā⁻ laan⁻ kyaah⁻ jnih⁻, hī⁻ hne⁻ laah⁻ kyaah⁻ jnā⁻, mah⁻ lä⁻ ja⁻ dsa⁻ taayh⁻ kwee⁻ go⁻ te⁻ leey⁻ koo⁻ ba⁻. Lā⁻ ja⁻ lä⁻ ngēē⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hne⁻ ba⁻ ga⁻ cheeh⁻ jnā⁻, hī⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ñey⁻ ga⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnih⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ hnaah⁻ jnā⁻.

24 Täa⁻ kyaan⁻, lä⁻ jēē⁻ hī⁻ ga⁻ kwēēh⁻ jnā⁻ he⁻, hnoon⁻ dsa⁻ taayh⁻ kyaah⁻ jnā⁻ ha⁻ jee⁻ naahn⁻ na⁻ gyan⁻. Mah⁻ jēē⁻ he⁻ ma⁻ llaah⁻ jnā⁻ jøøh⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ hnaah⁻ jnā⁻ jää⁻ ja⁻ ga⁻ noø⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

25 Lluu⁻ laah⁻ hne⁻ Täa⁻. Dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, sa⁻ ma⁻ lä⁻ kyuyy⁻ hne⁻. Pero jnā⁻, kyuyun⁻ hne⁻. Ma⁻ ñe⁻ ba⁻ dsa⁻ kyaan⁻, hne⁻ ga⁻ cheeh⁻ jnā⁻.

26 Ma⁻ mi⁻ jnāän⁻ kiyh⁺, ha⁻ lä⁻ laah⁻ hne⁻, hī⁻ jmeen⁻ lä⁻ kyuyy⁻ hne⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻. Mah⁻ jnā⁻ he⁻ hää⁻ jee⁻ kiyh⁺ hī⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ hnaah⁻ jnā⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ hnaäy⁻ dsa⁻ kyaayh⁻.

18

Gal⁻ saayh⁻ Jesüs

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-

53)

1 Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ hlēēh⁻ Jesüs lä⁻ ja⁻, jnāäh⁻ discipulo ga⁻ noø⁻ jnāäh⁻ kyaayh⁻ ta⁻ hngaah⁻ ko⁻ täa⁻ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ hñi⁻ he⁻ chee⁻ Cedrón. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnāäh⁻ kyaayh⁻ jee⁻ na⁻ jnāä⁻ chaah⁻ hma⁻ kih⁺ dsa⁻.

2 Juda ka⁻ läh⁺, hī⁻ ga⁻ hnēē⁻ Jesüs, ma⁻ kyuyyh⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ ja⁻, jēēh⁻ cha⁻ miih⁻ jñih⁻ na⁻ noø⁻ jnāäh⁻ discipulo kyaah⁻ Jesüs ta⁻ ja⁻.

3 Jee⁻ ja⁻ ga⁻ lloo⁻ Juda, ma⁻ jää⁻ koo⁻ nää⁻ hløø⁻, kyaah⁻ ko⁻ llaa⁻ poo⁻ hī⁻ ga⁻ chee⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ hī⁻ hī⁻ ga⁻ chee⁻ fariseo. Ga⁻ lla⁻ nääy⁻ jee⁻ ja⁻, chooy⁻ je⁻, kyey⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Kye⁻ hī⁻ kye⁻ ñe⁻, kye⁻ hī⁻ kye⁻ hma⁻.

4 Pero ma⁻ ñe⁻ ba⁻ Jesüs lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻, hee⁻ na⁻ jā⁻ nē⁻ kiyh⁺. Mah⁻ ya⁻ hēēy⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻ hī⁻ ga⁻ ngüy⁻ juu⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻:

—¿Hñi⁻ na⁻ hnaah⁻ hnäh⁻?

5 —Ma⁻ ya⁻ noø⁻ jnāäh⁻, hnäh⁻ jnāäh⁻ Jesüs, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻ jah⁻ dsa⁻ he⁻. —Jnā⁻ he⁻ —ga⁻ jah⁻ Jesüs siyh⁻.

Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁻ Juda ka⁻ läh⁺, hī⁻ ga⁻ ngēē⁻ Jesüs kih⁺ dsa⁻ he⁻.

6 Lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ jah⁻ Jesüs “jnā⁻ he⁻”, ga⁻ tēē⁻ dsa⁻ he⁻ hñii⁻ ta⁻ ka⁻ luu⁻ lä⁻ jñih⁻ ga⁻ saay⁻ hwa⁻.

7 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ ngii⁻ Jesüs juu⁻ kiyh⁺: —¿Hñi⁻ ba⁻ na⁻ hnaah⁻ hnäh⁻? —ga⁻ jäh⁻. —Jesüs, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻ jah⁻ dsa⁻ he⁻.

8 —¿Ja⁻ ma⁻ jwēēh⁻ ba⁻ hnäh⁻, jnā⁻ he⁻? Cher⁻ mah⁻ jnā⁻ hnaah⁻ hnäh⁻, kwa⁻ jwē⁻ wa⁻ lla⁻ nää⁻ hī⁻ tääh⁻ la⁻ —ga⁻ jah⁻ Jesüs siyh⁻.

9 He⁻ la⁻ ga⁻ la⁻ mah⁻ lä⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ jah⁻ Jesüs: “Täa⁻, lä⁻ jēē⁻ hī⁻ ga⁻ kwēēh⁻ jnā⁻, ni⁻ jaa⁻ hī⁻ he⁻ sa⁻ dsa⁻ hēē⁻.”

10 He⁻ ja⁻ ga⁻ lle⁻ Pee⁻ ñe⁻ kih⁺ mah⁻ ga⁻ kuy⁻ lo⁻ gwa⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻ kih⁺ Malco, hī⁻ ma⁻ laa⁻ jaa⁻ hī⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻.

11 Mah⁻ ga⁻ jah⁻ Jesüs siyh⁻ Pee⁻: —Tøøh⁻ ñe⁻ kyah⁻ neh⁻ loo⁻ kih⁺. ¿Ja⁻ jmee⁻ bi⁻ kin⁻ jēen⁻ he⁻ wi⁻ la⁻ lä⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Täa⁻ kin⁻?

Na⁻ jääy⁻ Jesüs cha⁻ nē⁻ Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Ja⁻ ga⁻ ngoo⁻ juu⁻ hløø⁻ kyaah⁻ hløø⁻ kyaay⁻ hī⁻ kyaah⁻ poo⁻ kyaah⁻ dsa⁻ judiu he⁻, mah⁻ ga⁻ saayh⁻ Jesüs ga⁻ hñuy⁻.

13 To⁻ nē⁻ na⁻ jääy⁻ cha⁻ nē⁻ Aná, hī⁻ ma⁻ laa⁻ dso⁻ jmi⁻ Caifá. Caifá he⁻ ma⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ jñi⁻ ja⁻.

14 Hñi⁻ he⁻ na⁻, hī⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ judiu juu⁻ jää⁻, ga⁻ siyh⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁻ juu⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ kih⁺ jwü⁻ goo⁻ jne⁻.

Gal⁻ hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuyy⁻ Jesüs

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ma⁻ lleē⁻ Pee⁻ kaah⁻ kih⁺ Jesüs kyaah⁻ jñah⁻ ga⁻ discipulo. Discipulo he⁻ ma⁻ kyuy⁻ ba⁻ dsa⁻ jøøh⁻ kyaah⁻ jmi⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ hey⁻ kyaah⁻ Jesüs jee⁻ la⁻ ho⁻ hne⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻ he⁻.

16 Pero ta⁻ ka⁻ hne⁻ kih⁺ ho⁻ haah⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ cheh⁻ Pee⁻. Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē⁻ hī⁻ jñah⁻ discipulo he⁻, hī⁻ ma⁻ kyuy⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻ mah⁻ ga⁻ hlēeyh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ mē⁻ hī⁻ ma⁻ høø⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ taayh⁻ Pee⁻ ta⁻ cha⁻ neh⁻.

17 He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ dsa⁻ mē⁻ he⁻ siyh⁻ Pee⁻: —¿Ja⁻ hne⁻ ka⁻ läh⁺ laah⁻ discipulo kyaah⁻ dsa⁻ ñuu⁻ oo⁻?

—Ja⁻ he⁻ jnā⁻ —ga⁻ jah⁻ Pee⁻.

18 Jmi⁻ ja⁻ ma⁻ jmee⁻ gyuu⁻. Hñi⁻ lä⁻ jēē⁻ hī⁻ ma⁻ tääh⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ jee⁻ ja⁻ kyaah⁻ poo⁻, ga⁻ jēeyh⁻ je⁻ mah⁻ ga⁻ taayh⁻ looyh⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ cheh⁻ Pee⁻ ka⁻ läh⁺, llooh⁻ je⁻ ko⁻ jøøh⁻ kyaayh⁻.

Na⁻ jääy⁻ Jesüs cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁻ dsa⁻ judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ga⁻ løø⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻ ngii⁻ juu⁻ kih⁺ Jesüs, hī⁻ ga⁻ he⁻ hī⁻ ma⁻ laa⁻ discipulo kyaay⁻,

hi' ha' na' na' ma' tääh'y'. Hi' ma' ngüü' juu' kiyh' ha' lä' la' juu' he' ma' kway'.

²⁰ He' ja' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Jnäh'ä' go' te' ga' hlëehn' dsa' jmi' gyuu'. Ma' hlëeh' jnih' tää' neh' gwah' mäh' hi' jee' chih' gwah' juuh' jee' dsa' kuh' dsa' goo' jne'. Ni' koo' sa' ga' hlëehn' jee' na' hmää'.

²¹ ¿He' la' ngüih' juu' kin'? Ngüi' juu' kih' hi' ga' nuu' ba', mah' jäyh' he' na' ga' jwah'n'. Hi' he' ba' ñe' lä' jë' hee' na' ga' hlëehn'.

²² Lä' koo' ma' ga' jäh' Jesús lä' ja', jaa' poo' kyaa' dsa' he' hi' ma' cheh' koo' jee' ja', ga' jnooy' mo' në' Jesús.

—¿Che' lä' na' ba' jiih' juu' kih' dsa' jøøh' kyaa' jmi' dsa'? —ga' jäh' poo' he' siyh'.

²³ —Cher' mah' ma' hlëehn' hliih', chiih' jnä' hee' na' he' hliih' ma' ya' hü' hoon'. Hi' cher' mah' ma' hlëehn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he' la' jnooh' kin'? —ga' jäh' Jesús siyh'.

²⁴ He' ja' na' hñuuh' Jesús ga' chee' Aná cha'në' Caifá, dsa' jøøh' kyaa' jmi' dsa'.

Koo' ka'läh' ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuyy' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lä' ma' cheh' ja' ba' Pee' llooh' je', mah' ga' jäh' dsa' siyh':

—¿Ja' hne' laah' jaa' discípulo kyaa'y'?

—Jah' ha', ja' he' jnä' —ga' jäh' Pee'.

²⁶ Mah' ga' hlëeh' jaa' hi' ma' jmee' ta' he' kih' jmi' dsa' jøøh', hi' laa' miih' øøh' hi' ga' ku' Pee' lo' gwa' he', ga' ngüü' juu' kih' Pee':

—¿Ja' ga' jëen' hne' kyaa'yh', jee' na' jnääh' chaah' hma'? —ga' jäh' siyh' Pee'.

²⁷ Koo' ka'läh' ga' juu' Pee', hi' lä' chah' ja' ga' hoo'h' chaah' dsoo'.

Ga' jää' dsa' Jesús cha'në' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Ja' ga' ga' llee' dsa' Jesús kih' Caifá mah' ga' jää'y' ta' në' ta' kih' Pilato. Hor' ja' ma' ngoo' ga' jnä'. Sa' ga' taah' dsa' judiu' cha' neh' në' ta' ja' mah' sa' mi' sayh' hñiiy'. Jëeh', sa' ma' le' ma' høøy' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh', wa' ra' jäh' kih' ga' taayh' jee' ja'.

²⁹ He' ja' ya' hëë' Pilato ka' hne' ta' jee' ma' tääh'y' ja' mah' ga' jäh'y':

—¿Hee' dsoo' bääh' hnäh' dsa' la'? —ga' jäh' Pilato.

³⁰ —Wa' ra' jäh' kih' sa' hlëeh' dsa' na', sa' cha' he' kih' ma' ngëe' jnääh' ja' gooh' —ga' jäh' dsa' he' siyh' Pilato.

³¹ —Tee' ba' hnäh' kyah', lla' hnäh' ta' kiyh', lä' koo' lle' ley kyah' hnäh' —ga' jäh' Pilato siyh'.

—Pero sa' na' ngë' jnääh' jwë', jngëeh' jnääh' ni' jaa' dsa' —ga' jäh' dsa' judiu' he'.

³² Lä' ja' ga' lä' te' juu' kih' Jesús lä' koo' ma' ga' jäh' ha' lä' kyaa'h' ma' juuy'.

³³ Ja' ga' ga' he' Pilato ta' cha' neh' në' ta' kih' mah' ga' tëëyh' Jesús, ga' ngüü' juu' kiyh':

—¿Che' hne' he' dsa' jøøh' kyaa' dsa' judiu'? —ga' jäh'y'.

³⁴ —¿Che' he' hlëeh' kyah' hñaa'h' he' jwah' lä' na', o' che' he' ma' hlëeh' jñah' ki' jnä'? —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁵ —Ja' he' dsa' judiu' jnä'. Dsa' gooh' kyaa'h' dsa' kaah' kyaa' jmi' dsa', hi' he' ba' na' ma' ngëe' hne' ta' kin'. ¿Hee' ma' jmeeh'? —ga' jäh' Pilato siyh' Jesús.

³⁶ —Ja' jmi' gyuu' la' jmee' jnä' hih'. Wa' ra' jäh' kih' jmee' jnä' hih' jmi' gyuu' la', hi' chaa' kaah' kin' sa' kway' jwë' ngëe' dsa' jnä' kih' dsa' goon' hi' laa' ta'. Pero sa' jmee' jnä' hih' jee' la' —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁷ —¿Che' ma' ra' he' laah' hne' rey ja'? —ga' jäh' Pilato.

—Hne' ba' jwah', jnä' laan' rey. Kih' he' la' ba' ga' lä' chaan', hi' jan' jmi' gyuu' la' mah' jmeen' ju'dsoo' ba'. Hi' lä' jëe' hi' laa' kyaa' ju'dsoo', nuuy' juu' kin' —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁸ —¿Hee' ja', he' la' ju'dsoo'? —ga' jäh' Pilato.

Ga' jäh' juu' jngüih' dsa' kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lä' koo' ma' ga' jäh'y' lä' ja', ya' hëë'y' ngoo'y' ta' jee' ma' tääh' dsa' judiu', mah' ga' siyh':

—Ni' koo' he' hliih' sa' ma' jnøøhn' kiyh'.

³⁹ Lä' jë' jiih' ma' të' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh', tëeh' hnäh' lään' jaa' hi' tih' hoh' hnäh' hi' hää' neh' ñe'. Hnäh' dsa' judiu', ¿che' hnooh' hnäh' mah' lään' rey kyaa'h' hnäh'?

⁴⁰ Ga' lä' jëe' ga' tooh' miih', ga' jäh'y':

—Ta' lää' dsa' na'. Lää' Barrabá ba'.

Barrabá he' ma' laa' jaa' dsa' hü'.

19

¹ He' ja' ga' jmee' Pilato hih' mah' jmi' ba' dsa' kih' Jesús.

² Ga' ka' hløø' wii' too', ga' jmeey' koo' coron mah' ga' tooyh' lle' Jesús. Hi' ga' kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä' koh' hmiih' he' këh' rey.

³ —iPee' jøøh' dsa' ta' kyaa' dsa' judiu! —ma' jäh'y'.

Mah' ma' jnoo' hløø' mo' nëy'.

⁴ Ja' ga' ya' hëë' ka'läh' Pilato ta' ka' hne' mah' ga' siyh' dsa' he':

—Hii' ja' la' kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni' koo' he' hliih' sa' hii' jnøøhn' kiyh'.

⁵ Ja' ga' ya' hëë' Jesús, na' há' lley' coron he' na' la' kyaa'h' wii' too', hi' na' kyeyh' koo' hmiih' gyuu' läh'. Mah' ga' jäh' Pilato siyh' lä' jëe' dsa' he':

—Hii' la' dsa' ñuuh' na'.

6 Ma' ga'jēē' dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa-
kyaah' poo' kyaā' gwah', ga'tooyh' miih',
ma'jāyh':

-Tāāy' dsogh' hma-cru', tāāy' dsogh'
hma-cru'.

Pero ga'jah' Pilato ka-lāh':
-Tee' hnāh' mah' tāā' hnāh' hñaah' dsogh'
hma-cru'. Jēēh', ni' koo' he- hlih' sa'
ma'jnøhn' kiyh'.

7 Mah' ga'jah' dsa- judiu he':
-Cha' ba' ley kyaā' jnāāh'!. Lā-koo-
jah' ley kyaā' jnāāh' āā- jmi' juuy'. Jēēh'
ga'jmāāy' hñiiy' Joō' Dio.

8 Ma' ga'nuu' Pilato lā'ja-, cha-gamiih-
ga'lā'goyh'.

9 Koo' ka-lāh' ngaayh' kyaah' Jesús nē'ta'
kiyh', mah' ga'siiyh':

-¿Ha- chaah- hne-?
Pero sa' ga'ngii' Jesús go-te' kiyh'.

10 -¿He-la' sa' ngiih' kin'? ¿Ché' sa' ñeh'
na-ngēn' jwē' jmeen' hih' mah' tāā' dsa-
hne- dsogh' hma-cru'? Hi' lā'ja- jmeen'
hih', mah' lāān' hne- -ga'jah' Pilato siiyh'.

11 -Ni' miih' sa' na-ngēh' jwē' he- jmeeh'
lā'ja- kin' wa'ra- jah' kih' sa' ga'kwa' Dio
jwē'. He'ja- jwah' ga' la' dso'kye- kih' hi-
ga'ngēē' jnā' kyah', lā'koh' ga' kyah' hñaah'
-ga'jah' Jesús siiyh'.

12 He'ja- cha-gamiih- ma' hnø' Pilato
ma' lāāy' Jesús. Pero dsa- judiu he', ma'
tooyh' cha-miih- miih', ma'jāyh':

-Cher'mah' hne- ga'lāāh' hñih', sa' laah'
ome' kyaā' rey to-nē' hi- gya' Roma. Wa' hi-
cha- hi- hi- jmāā- hñii' rey, la-dsēy' rey
to-nē' ba'ja-.

13 Ma' ga'nuu' Pilato lā'ja-, ga'jāāy' Jesús
ta' ka'hne', mah' ga'gyay' jee' jmeey' hih'.
Jee'ja- ma' chee' Gabata kyaah' juu' hebreo.
Juu' na- hnø' jah': jee' ma' na' joo' kuuy'.

14 Ma'ja-, hlooh- jmi' he- kuh- dsa- bor-
rego māh', ma-tē' lā'hyoo'. Mah' ga'jah'
Pilato siih' dsa- judiu he':

-Hii' la- rey kyaah' hnāh'.
15 -¿Wa' juuy', wa' juuy'! ¿Tāāy' dsogh'
hma-cru'! -ga'jah' dsa' he'.

-¿Ha- lā'ja- he- tāā' jnā' rey kyaah' hnāh'
dsogh' hma-cru'? -ga'jah' Pilato siiyh'.

-Sa' chaā- ga' jñah' rey kyaā' jnāāh'!,
ma-la' César ba' -ga'jah' dsa-kaah' kyaā'
jmi-dsa- he'.

16 Ja-ga' ga'ngēē' Pilato ja'goo- hlø' mah'
tāā' dsih' dsogh' hma-cru'. He'ja- ga'tēē-
hlø' Jesús.

Ga'tāā- dsa- Jesús dsogh' hma-cru'
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-
43)

17 Ya'hēē' Jesús jee' ja- ma' kyey-
hma-cru', ngooy' jee' chee' Moo' Lle' Hlii'.
Kyaah' juu' hebreo jah': Gólgota.

18 Jee' ja- ga'tāā- dsih' dsogh' hma-cru',
ko-jøh' kyaah' uu' dsa-, ma' jaā- lā-koo-
jwoo' kiyh'.

19 Ga'jmeē' Pilato mada- he- ga-la' koo-
hwēh' he- ga'tøoy' nē' hma-cru' he- jah':
"Jesús dsa- chaā- Nazaret, Rey kyaā' dsa-
judiu."

20 Jwēē' dsa- judiu ga'hēy' hwēh' ja-, jēēh'
ma' jah' kih' jee' jwii' ja- jee' ga'tāā- dsa-
Jesús dsogh' hma-cru', hi' hwēh' he- ma'
na-sii' ja- ma' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah'
juu' griego hi' kyaah' latin ka-lāh'.

21 He'ja- lā'jēē' dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa-
kyaā' dsa- judiu na'nāā' na'chii' Pilato:
-Ta' sii' "Rey kyaā' dsa- judiu." Sii'
lā-koo' ga'jāyh' hñiiy' "Jnā' he' laān' Rey
kyaā' dsa- judiu."

22 Pero Pilato ga'jeeh- juu' kiyh':
-He- ma'siin', sa' cha- he' kih' mi'siin'.

23 Ma-ngēē' ma-tāā- hlø' Jesús dsogh'
hma-cru' mah' ga'kay' sa'hmiih' kiyh',
ga'jmeey' kye' jwi', ma' koo' jwi' kih' lā'jaā-
hlø'. Hi' ga'ka' hlø' sa'hmiih' he- ma'
na-lāāy- he- ma' la' koo- ta-jmaah' koo-
dsaa'.

24 Mah' ga'siiyh' dsa-kyaāyh':
-Sa' wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa'
jēēn' hi- tēē'.

Kyaah' lā'ja- ga'lā-te' lā-koo- na-sii' juu'
kih' Dio, he- jah': "Ga'ti' ga'llooh' dsa-
hmiih' kin', mah' ga'kooyh' suert kih'
hmiih' kyoo- kin' he- ma' na-lāān'." Lā'ja-
ga'jmeē' hlø' he'.

25 Ma' cheh' choo' Jesús koo' hma-cru-
kiyh', kyaah' dsa-mē' øøh' chooy', kyaah'
María mē' Cleofa, hi' kyaah' María Mag-
dalena ka-lāh'.

26 Ma' ga'jēē' Jesús choo', kyaah' discípulo
hi- ga'lā-hnāāy' cha-miih', mah' ga'siiyh'
chooy':

-Dsa-mē', hii' jooh- cheh' na'.
27 Ja-ga' ga'hlēēyh' discípulo he':

-Hii' maa' kyaah' cheh' na'.
Lā'chah' ja- ga'tēē- discípulo he' choo'
Jesús cha'neh' kih'.

Ga'juu' Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-
49)

28 Ma' ga'ngēē' he' ja-, ma-ñe- ba' Jesús
ga'hñaā- ba' lā'jēē- he- ma' lle' kiyh'. Hi-
mah' lā-te' lā-koo' na-sii' juu' kih' Dio,
ga'jāyh':

-Lā-kii- dsēn'.
29 Jee' ja- ma' chih' koo- mi' dsuu' he-
ma' haa' jmi' jiih'. Mah' ga'mi'gyah' dsa-
koo- mi' joo- kyaah' jmi' jiih' ja-. Mah'
ga'lla'lley' lle' koo- sa'goh' hma- hisopo,
ga'choo' dsa- lā- ga'tē' hoo' Jesús.

30 Ma' ga'hñ' Jesús jmi' jiih' ja-, ga'jāyh':
-Ma-hñaā- ba' lā'jēē-.

Lā'chah' ja- ga'tøyh' lley', ga'juuy'.

Jaa' hløø' ga'jmee' dsoo' dsoh' mo'miih' kih' Jesús

³¹ Ma'ja' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh'. Sa' ma' hnøø' dsa' judiu ma' ja' dsa' dsoh' hma' cru' wa'ra' ga'taayh' teeyh' dséy'. Jëeh' jmi' ja' ma' la' juuh' ga' kih' jee' lä'jé' jmi' he' teeh' dsa' dsé'. He' ja' ga'ngüy' kih' Pilato mah' ma' jmeey' hih' he' ma' jøøy' kyey' hi' ma' jnaay' hi' ma' chaa' dsoh' hma' cru' mah' tēēy' ga'juh'.

³² He' ja' na'nää' hløø' mah' ga'jøøy' to'né' kye' hi' ma' taa' dsoh' hma' cru' koo' kih' Jesús. Ja' ba' lä'ja' ga'jmeey' kih' hi' ma' taa' jyoh' ko'jwoo' kiyh' ja'.

³³ Ma' ga'lla'näy' jee' ma' taa' Jesús, ga'jēēy' ma' na'juuy', he' ja' mo'so' ga'jøøy' kye' Jesús.

³⁴ Ma'ke' ma' na'juuy', jaa' hløø' ga'ka' hma' lle' ñe' chüuh' kih', ga'jmeey' dsoo' mo'miih' kih' Jesús. Lä'chah' ja' ga'tuu' jma' kyaah' jmi'.

³⁵ Hi' ga'jēē' ha' lä' ga'la', hi' he' jmeey' ju'dsoo'. Hi' juu' kiyh' la' dsoo'. Hi' he' ñe' kwee' he' jäh'y' ju'dsoo'. Hi' ga'jmeey' ju'dsoo' mah' lä'ja' ka'läh' lä'dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús.

³⁶ Lä'ja' ga'la', mah' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Ni' koo' moo' kiyh' sa' jøø' dsa'."

³⁷ Hi' lä'ja' jee' jyoh' na'sii' juu' kih' Dio: "Dsa' hi' ga'jmeey' dsoo' kiyh' jēēy' ka'läh'."

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma'ngēē' he' ja', José dsa' chaa' Arimatea ga'ngüy' kih' Pilato mah' kway' jwé' kooy' jmi'ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaa' discipulo kyaa' Jesús jee' na'hmää', jēeh' ma' gayh' dsa' judiu. Ga'kwa' ba' Pilato jwé'. He' ja' ngooy' na'kiy' jmi'ngo' kih' Jesús.

³⁹ Ngoo' ka'läh' Nicodemo hi' ñee' ta'la' hwé' na'hnääh' Jesús. Ma' kyey' koo' gyii' gya' kil naa' mi'jwii', he' ma' la' mirra na'kaah' na'gwēeh' kyaah' áloes.

⁴⁰ He' ja' lä'uu' dsa' he', ga'jnaay' Jesús mah' ga'gyaayh' koo' hmi' h' gyuh' kyaah' naa' mi'jwii' ja', lä'koo' tēē' jmeey' dsa' judiu ma' haay' hli' kyaay'.

⁴¹ Jee' ga'tää' dsa' Jesús dsoh' hma' cru', ma' na'jnää' chaah' hma'. Hi' jee' chaah' hma' ja', ma' la' koo' to'høø' hmēē', jee' sa' ga' ma'taayh' ni' jaa' hli'.

⁴² Jee' ja' ga'kye' dsa' jmi'ngo' kih' Jesús, kih' he' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh', hi' jäh' ba' la' to'høø' ja' ka'läh'.

20

Ga'lä'jiuh' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To'né' jmi' kih' seman', tiih' na'hoo' ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to'høø' ja'. Mah' ga'jēēy' ma' kye' ta' koo' mi'kuu' he' ma' na'jnē' hoo' to'høø' ja'.

² Ja' ga' ngooy' ko'chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discipulo hi' ga'lä'hnää' Jesús, mah' ga'siiyh'.

—Ma'llee' dsa' neh' to'høø' Dsa'jøøh' jñan'. Sa' ñe' jne' ha' ta' ma'jäy'.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discipulo he' na'jēēy' jee' ma' la' to'høø' ja'.

⁴ Lä'uu' ga'nää' cha'hlii'. Pero jñah' discipulo he' ga'hlii' cha'ga'miih' lä'koh' ga' Pee'. Hi' he' ga'lloo' to'né' jee' ma' la' to'høø' ja'.

⁵ Ga'jluuy' hñiiy' mah' ga'jēēy'. Ma'la' hmi' he' ma' na'lää' Jesús ja' ba' ga'jēēy' neh' too' ja'. Ja' jiih' mo'so' ga'hey' neh' to'høø' ja'.

⁶ Ja' ga'alloo' Pee'. Hi' he' ba' ga'he' ga'tē' neh' to'høø' ja'. Ma'la' sa'hmi' he' ma' na'lää' Jesús ba' ga'jēēy' ma' kye' neh' jee' ja'.

⁷ Hi' ga'jēēy' hmi' sa'luu' he' ma' na'gyoh' lle' Jesús, mo'so' kye' ko'jøh' kyaah' hmi' he' ma' na'lääy' ja'. Ma' kye' ma' na'gyoh' ta' koo' ba'.

⁸ Ja' ga'he' ka'läh' hi' jñah' discipulo, hi' ga'lloo' to'né' he', neh' to'høø' ja'. Ga'jēēy' kwee', ja' ga'ga'lä'dsoo' dséy'.

⁹ Jēeh', sa' ga' ma'lä'ngēēy' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio he' ga'la' bi' he' ga'lä'jiuyh' jee' kih' hi' na'juu'.

¹⁰ Hi' lä'uu' discipulo he' ga'näy' ta' kih'.

Ga'lä'jnää' Jesús cha'ñe' María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pero María ga'jä' ta' ka'hne' kih' to'høø' ja', hooyh'. Jee' cheyh' hooyh' ja' ga'jluuy' hñiiy' mah' ga'jēēy' ta' neh' to'høø' ja'.

¹² Mah' ga'jēēy' uu' ángele, hi' kyeh' hmi' h' tøø'. Jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' gyuu' lley' hi' jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' hu' tüy', ja' ba' jee' ga'kye' dsa' jmi'ngo' kih' Jesús.

¹³ Mah' ga'jä' ángele he' siiyh': —Dsa' mē', ¿he'la' hoo' hne'?

—Hoo' jñä' kih' he' ma'llee' Dsa'jøøh' kyaan'. Sa' man' ha' ta' ma'kyaay' —ga'jä' María siiyh'.

¹⁴ Ma'ngēē' ma'hlēēyh' lä'ja', ga'jeeyh' hñiiy' ta' ka'luuy'. Ga'jēēy' cheh' Jesús, pero mo'so' ga'lä'kyuuy'.

¹⁵ Mah' ga'jä' Jesús siiyh': —Dsa' mē', ¿he'la' hoo' hne'? ¿Hi' na'hnaah'?

Pero María ma' laay', dsa' hi' ma' hoo' chaah' le' ba' he'. He' ja' ga'siiyh':

ta'ko' jiih' ma' jmeey' ta' koooh' hma'. Mah' ga' jwääy' hñiiy' cha'jmii'.

⁸ Hi' jee' lä' jëe' jnääh' ya'nøø' jnääh' ta' jee' dsoo' kyaah' na'moo' ja', na' cheeh' jnääh' sa'hma' na' kah' hmooh'. Jëeh', koo' hña' loo' metro ba' uu' tēēh' jnääh' jee' la' hwa' jee' ma' tøøh' jnääh' ja'.

⁹ Ma' ga' hwēe' jnääh' neh' na'moo' ja', ga' jëe' jnääh' na' jeeh' je', na' kyaa' jaa' hmooh' nē' kyaah' he'ñiih'.

¹⁰ Mah' ga' jäh' Jesús siyh' jnääh':
—Go'tee' hnäh' ta' la' miih' hmooh' hi' ja' ga' ma' lēēh' hnäh'.

¹¹ Mah' ga' wii' Simón Pee' neh' na'moo' mah' ga' seēyh' sa'hma' ja' ta' hwa' kii'. Na' kah' go'te' jah' qaah'. Ga'tē' koo' hña' laa' na' dsē' to'lo' gyaā' dsē' uu' jah' jee' lä' jëe'. Ma' ke' jwēē' ma' laa' jah' he', ni' lä' ja' sa' ga' gi' sa'hma'.

¹² Ja' ga' ga' jäh' Jesús:
—Ya' nää' hnäh' ya' kuh' hnäh'.

Hi' ni' jaa' jnääh' sa' ga' tuu' dsē' jnääh' ma' ngii' jnääh' juu' kiyh': "¿Hi' hne'?"

Jëeh' ñe' ba' jnääh', he' ba' Dsa' jøøh' kyaā' jnääh' ba' he'.

¹³ He' ja' ga' ka' Jesús he'ñiih' ja', ga' kwēēyh' jnääh'. Ja' ba' lä' ja' ga' kwēēyh' jnääh' hmooh' ka' läh'.

¹⁴ Jee' la' ga' tē' hnē' jiih' he' ga' mi' jnäā' Jesús hñii' kyaā' jnääh' discipulo kyaay', ma' ngēē' ma' lä' jiiyh'.

Ga' hlēēh' Jesús kyaah' Simón Pee'

¹⁵ Ma' la' kiyh' ma' kuyh', ja' ga' ga' jäh' Jesús siih' Simón Pee':

—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah' ga' jnä' lä' koh' ga' lä' jëe' hi' täāh' la'?

Mah' ga' jäh':

—Jaah', Dsa' jøøh' kyaan'. Ñeh' ba' hne' he' hnaan' hne' —ga' jäh' Pee'.

—Ja' hääh' llu' dsa' kyaan' —ga' jäh' Jesús siyh'.

¹⁶ Koo' ka' läh' ga' jäh', jee' ga' tē' to' jiih':
—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah' jnä'?

—Jaah', Dsa' jøøh' kyaan'. Ñeh' ba' hne' he' hnaan' hne' —ga' jäh' Pee'.

—Ja' hääh' llu' dsa' kyaan' —ga' jäh' Jesús siyh'.

¹⁷ Ga' tē' hnē' jiih' ga' jäh' Jesús:
—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah' jnä'? —ga' jäh'.

Ja' meeh' dsē' Pee', kih' he' ma' tē' hnē' jiih' ga' jäh': "¿Che' hnaah' jnä'?" Mah' ga' siyh' Jesús:

—Ga' lä' jē' ba' ñeh' hne', Dsa' jøøh' kyaan'. Ñeh' kwee' he' hnaan' hne'.

Mah' ga' jäh' Jesús:

—Hää' llu' dsa' kyaan' ja'.

¹⁸ Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hne'. Lä' ma' kwaā' ga' hne' miih', ma' jmääh' hñaah', ma' goh' wa' ha' cha' ha', ha' jee' ma' hnooh' hñaah'. Pero wa' ra' ga' gyuh',

ñiih' ma' gooh' mah' jñah' dsa' kyeh' hne' hmiih' kyah'. Hi' ha' jee' sa' hnooh' goh', jee' ja' ba' dsa' jääy' hne'.

¹⁹ Lä' ja' ga' jäh' mah' lä' ngēē' Pee' ha' lä' ma' juuy' lä' jwē' ja' lä' jnä' ha' koh' jøøh' sa' laa' Dio. Ja' ga' ga' jäh':

—Jmee' ko' jøøh' kyaah' jnä'.

Discipulo hi' ga' lä' hnää' Jesús

²⁰ Ma' ga' jeeh' Pee' hñii' ta' ka'luu', ga' jëe' ja' discipulo hi' ga' lä' hnää' Jesús he'. He' ba' hi' he' ma' gya' koo' kih' Jesús lä' ma' ga' kuyh' ma' nua' ja', hi' ga' ngii' juu' kih' Jesús: "Dsa' jøøh' kyaan', ¿hi' na' hi' ngēē' hne'?"

²¹ He' ja', ma' ga' jëe' Pee' discipulo he', ga' jäh' siyh' Jesús:

—Dsa' jøøh' kyaan', ¿ha' ga' hi' ja' oo'? ¿Hee' ba' le' kiyh'? —ga' jäh' Pee'.

²² —Wa' ra' jäh' kih' hnoon' chaay' lä' jiih' tē' jmii' jähn', sa' ga' tēēh' hne' jëeh' kiyh'. Hne', jmee' ko' jøøh' kyaah' jnä' —ga' jäh' Jesús siyh'.

²³ Jee' kih' øøh' jne' la', ya' hii' koo' juu' kih' discipulo he', ga' jäh' sa' juuy'. Pero ja' he' ga' jäh' Jesús he' mo'so' juuy' ja'. Ga' jäh' lä' la' ba': "Wa' ra' jäh' kih' hnoon' chaay' lä' jiih' tē' jmii' jähn', sa' ga' tēēh' hne' jëeh' kiyh'."

²⁴ Hi' la' he' discipulo hi' jäh' ju'dsoo' kih' ga' lä' jē' juu' la'. Hi' ga' siyh' lä' jē' he' la'. Hi' ñe' jne', ju'dsoo' he' jmeey', la' ju'dsoo' jmah' ba'.

²⁵ Hi' cha' ga' cha' miih' he' ga' jmeey' Jesús. Wa' ra' jäh' kih' sii' jne' ma' koo' ma' koo' lä' hii' nē', sa' hiih' lä' kaa' jmi' gyuu' laan', cher' mah' hi' sii' lä' ga' dsa' he' hnooh' ga' dsa' sii'. Wa' la' lä' ja'.

Hechos Lä-la- ga-jmee' ko-llaa' apóstole

Ma-na-la- juu' chee' Dio Jmi'-lle' kih' në' kih' dsa'

1 Teófilo, jee' la- jmeen- ka-läh' juu' kyah'. Lä-koō- ma' ga-siin' to-nē', ga-jmeen' juu' lä-jē- he- ga-jmee' Jesús lä-ma' huu' ga-løoy' jmeey' ta', lä-ja- ka-läh' lä-jē- juu' he- ga-kway',

2 lä-jiih' ga-lloo' jmiü' ga-sayh' ta- gyuu'h'. Pero jää' ja-ga' sayh-, ga-jmeey' juu' kih' lä-jēē- apóstole hi- ga-lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi'-lle' Na-jngüü', ga-jmeey' mada' kih' apóstole ha- lä- jmeey'.

3 Hi- ma-ngēē- ma-juuy-, ga-mi-jnäay- hñiiy' na-hñaa' na-dsay' cha-nē' apóstole kyaay'. Ja- he- koō- nēē' ga-jmeey' lä-ma' ga-mi-jnäay- hñiiy' mah' lii- la' dsoo' juu' he- na-jiyyh-. Lä-ja- ga-jmeey' lä-jiih' ga-tē- to'loo' jmiü' hi- ga-hlēeyh' kih' ha- lä- jää- Dio dsa- lä-hih' kih'.

4 Koō- hä', lä- ma' gyay' kyaah' lä-jēē- apóstole kyaay', ga-jmeey' mada' kiyh', ga-siiyh'.

-Ta- lä- hwēē- da' hnäh' Jerusalén la-. Jøø' da' lä-jiih' jä- he- ga-bääh- Dio hñii' kwa', ja-ba' lä-koō- ga-jwēēhn' hnäh' jää'.

5 Ma-ra- ju'dsoo', kyaah' jmiü- ba' ga-chaa' Jwaa' dsa- jmiü-, pero sa- lä-hii' cha-miih- jmiü' saah' hnäh' jmiü' kyaah' Jmi'-lle' Na-jngüü'.

Ngaa'h Jesús ta- gyuu'h'

6 Apóstole hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga-ngüy' juu' kih'.

-¿Hne- Dsa-jøøh' kyaan-, che' na' na-kwah' jwē' jmee' dsa- Israel hih' kih' hñii' lä-koō- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnan' jää'?

7 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh'.

-Sa- cha- he- kih' lä-ñeh' hnäh' he- jmiü', he- ji-ñe- jmee' Dio he- jwah' hnäh' na-, hñii' ba' Täa' na-ngē' jwē' tøøy' hih' lih' jmiü' jmeey' lä-ja-.

8 Pero wa-ra- ja' Jmi'-lle' Na-jngüü' neh- tuh-hoh' hnäh', ja-ga' na- hñah' hnäh' be' mah' legh' hnäh' hi- jmee' ju'dsoo' kin' jee' jwiü- Jerusalén la-, hi- lä-kaa- Judea kyaah' Samaría hi- lä-kaa- lä-juh' jmi' gyuu' ka-läh'.

9 Ma-ngēē- ma-jäyh' lä-ja-, lä- ma-jēē- ja- dsa- kyaay', ga-sah' Jesús ngaayh' ta- gyuu'h'. Ga-hey' jee' jniü', ja- jiih' mo-so' ga-jēē' gyih'.

10 Jee- tääyh' jēy- ta- gyuu'h' ha- lä- ngaa'h' Jesús, lä- chah' ja- ga-la-sēēh' uu' dsa- hi- kyeh' hmiih- tø-jlēē- cha-nēy'.

11 Mah' ga-jäh' dsa' he' siiyh'.

-¿He-la' tääh' hnäh' jēēh' hnäh' ta- gyuu'h', dsa- galileo? He' ba' Jesús hi- ma-tēē- Dio ta- gyuu'h' na', ja-ba' lä-koō- jēēh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lä-na- jēēh' hnäh' jäyh' ka-läh'.

Ga-lleeyh- Matía lee' apóstol la- Juda

12 Jäh' kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga-taayh' jwē' ga-näay' ta' Jerusalén, ko-ja- ba' jiih' uu' le' ma-ngē' dsa- jmiü' he- tee- dsa- dsē'.

13 Lä- ma' ga-lla-näay' Jerusalén, ga-wiiy' jee' ga-tē- to' jwēē' hne', ja-ba' jee' ma-tääh' jää'. Jee' ja- ga-lla-nää' lä-jēē- hi- he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa', Andre', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joø' Alfeo, Simón Zelote, hi- Juda øøh' Jacobo.

14 Lä-jēē- hi- he' ma-tääh' tää' ngüy' kiyh' kih' Dio lä-kaa- tuh-dsēy', hi- ma' tääh' dsa- mē', kyaah' øøh' Jesús hi- María chooy'.

15 Jee' lä-jēē- dsa- he' tee' hñaa- laa' dsē- gyeē'. Koō- hä' kih' jee' lä-jē- jmiü' ja-, ga-noo- Pee' to'dsaah' jee' kih' dsa-kyaayh' mah' ga-siiyh'.

16 -Hnäh' øøhn', ga-jmee' bii' ga-lä-tē' lä-koh' jäh' juu' kih' Dio he- ga-sii' David lä-koō- ga-mi-jnäa- Jmi'-lle' Na-jngüü' kiyh' jää'. Juu' ja- ga-hlēēh' kih' Juda hi- ma' jää- dsa- hi- ga-sooh' kih' Jesús.

17 Hi- he' ma' laa' kwaat- dsa-kyaah' jnääh', koō- ba' ma' la' ta' kyaa' jnääh' kyaayh'.

18 (Hi- he' ga-la' koō- jwi' hwa' kyaah' jñeey' he- ga-liyh' kwaat- kih' he- hliih' he- ga-jmeey'. Hwa' jee' ga-lay' ja-, ga-tayh' ta- cha-jēē- mah' ga-nii- tuyh', hi- ga-hwēē- lä-jē- he- ma' tääh' neh' tuyh'.

19 Lä-jēē- dsa- Jerusalén ga-nuuy' ha- lä- ga-la' kih' Juda, he- ja- ga-mi-cheey' hwa' ja- Acéldama. Juu' la- hnøø' jäh' hwa' kih' jma-.)

20 Kye- da' hnäh' kwaat- lä-koh' na-sii- në' Salmo:

Hne' kiyh' wa' jä- ta' jmah',
ni- jaa- sa- wa' dsa-taah' jee' ja-.
Hi- na- sii- ka-läh' lä-la':

Wa' ja- goo- jñah' ta' kiyh'.

21 Ngoo- ba' Pee' hlēēh' lä-ja-, ga-jäyh':

-He-ja- jmee' bii' hñaan' jaa- øøh' jne' hi- hää' tää' kyaah' jne' lä-jiih' ma' gya' Jesús.

22 Hñaan' jaa- hi- hää' jee' jnan' lä- ma' ga-choo' Jwaa' jmiü' kih' Jesús, lä-jiih' ga-tē' jmiü' ya-hēē' Jesús jee' jnan' ngaayh' ta- gyuu'h'. Hi- he' lee' jaa- hi- jmee' ju'dsoo' ko-jøøh' kyaah' jne', he- ga-lä-jiih' Jesús - ga-jäh' Pee'.

23 He-ja- ga-mi-jnäay- uu' dsa-ñuuh-, ga-mi-jnäay- José hi- ma' chee- Barsabá (hi- he' ma' tēēyh- Justo) hi- ga-mi-jnäay- Matía.

24 Mah' ga-taayh' ngüy' kih' Dio, ga-jäyh':

—Hne- Dio, hi- kyuuḥ ha- lā- la' tuh- dsē' lā- jēē- dsa-, hāāḥ jnāāḥ hi- jaā- jee' lā- uu' hi- ma- lleḡḥ,

²⁵ mah' dsa- he' gooy- ta' la-, leey' apóstol, kooy- né' ta' he- ga' be' Juda, Juda hi- ga' tah' jwē' hliih' hi- ngoo' jee' lle' kih' tēy-.

²⁶ He- ja- ga' kooyh' suert hi- Matía ba' ga' tēē' he- ja-. Hi- he' ga' jmāy' kwaat' kyaah' gya' kaa' apóstol he'.

2

Ga' jyooy' Jmi- lle' Na' jngui' kih' Dio ne' kih' dsa-

¹ Lā- ma' ga' tē' jmi' Pentecosté, ma' tāāḥ' lā- jēē- dsa- he' ko- jōḥ' koo' ba' cha' neh-.

² Ni' juu' ga' sa' cha-, ga' hii' goo' gyuuḥ' lā- hii' lle' tā' he- ga' ngēē' lā- ga' dsa' cha' neh' jee' ma' tāāyḥ' ja-.

³ Jee' ja- ga' lā- jnā' né' kih' lā- jaā- lā- jaay- he' la' lā- koh' mi' je- he' hēē'.

⁴ Hi- ga' lā- jēē- hi- ma' tāāḥ' jee' ja-, ga' jyooy' Jmi- lle' Na' jngui' neh' tuh- dsēy', hi' ga' lōoy' hlēēyḥ' jyoh' juu' lā- koo- ga' kwa' Jmi- lle' Na' jngui' he- hlēēyḥ'.

⁵ Lā- ma' jmee' dsa- judiu jmi' juuh' jwii' Jerusalén, chaa' jwēē' dsa- nuuh' hi- mi' teh' kyaah' Dio hi- go- nāā' lā- kaa- lā- juh' jmi' gyuu'.

⁶ Hi- ma' ga' nuuy' hii' goo-, ga' lla- nāā' jwēē' dsa- he', ga' kah' ga' gwēḥ' huū' dsē- kiyḥ', jēēḥ' ga' nuuy' hlēēḥ' dsa- hi- ma' tāāḥ' cha' neh' ja-, juu' kiyḥ' lā- jaā- lā- jaay-.

⁷ Ga' lā- dsaa' dsē' lā- jēē- dsa- he' mah' ma' jēē- dsayḥ', ma' jāyḥ':

—¿Che' ja- dsa- galileo lā- jēē- hi- tāāḥ' hlēēḥ' na'?

⁸ ¿Ha- lā- ja- he- hlēēyḥ' juu' jnān' he- hlēēḥ' jne' he- kyaah' ga' lā- chaa' lā- jaā- lā- jaā- jne'?

⁹ Hwa' jee' ga' lā- chaa' lā- jaā- lā- jaā- jne' cheē-: Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto hi' Asia,

¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, hi' cha- ga' jyoh' jwii' he- na' heē' hwa' Africa he- kye- ta' cha' né' ga' kih' hwa' he- cheē- Cirene. Hi- chaa' hi- ma' ya' nāā' Roma. Ko' llaā' hi- he' laā' judiu, hi- ko' llaā' hi- ja- ga' ga' taah' kyaah' judiu.

¹¹ Hi' chaa' hi- ma' ya- nāā' Creta, hi- ma' ya- nāā' Arabia ka' lah' hi- lā- jēē- ba' jne' nuu- jne' hlēēḥ' dsa- na' juu' jnān', kway' juu' ha- lā- la' he- juh' gaā- he- jmee' Dio.

¹² Ga' lā- dsaa' dsē' lā- jēē- dsa- he', mah' ga' kah' ga' gwēḥ' huū' dsē- kiyḥ', ma' llay' juu' kyaah' dsa' kyaayḥ':

—¿Hee- hnø' jāḥ- he- tāāyḥ' jmeey' lā- na'?

¹³ Pero hi- jñah' ma' mi- kwayḥ':

—Hi- heē' ba' na- —ma' jāyḥ'.

Ga' kwa' Pee' juu' kih' Jesús

¹⁴ He- ja- ga' noo- Pee' ko- jōḥ' kyaah' lā- jēē- gya' kaa- dsa' kyaayḥ', mah' ga' hlēēyḥ' ki- gaa- ga' jāyḥ':

—Lā- jēē- hnāḥ' judiu hi- ma' ya- nāā' jee' jmi' hi- hnāḥ' hi- chaa' jee' jwii' Jerusalén la-, nuu- da' hnāḥ' juu' kin' mah' lā- ngēēḥ' hnāḥ' ha- lā- la' he- jmee' Dio jee' kyaā' jnāāḥ'.

¹⁵ Sa' heē' hi- tāāḥ' la- lā- koo- jmeeh- hnāḥ' huū' dsē-, na' ga' ma- tē' ba' ko- hi' nu'.

¹⁶ He- ma' taah' hnāḥ' ma' nuuh- hnāḥ' na', kih' he- la- na- ga' hlēēḥ' Joel hi- ga' ngēē' juu' kih' Dio llo' joo':

¹⁷ Lā- la- ga' jāḥ' Dio:

“Jee' llaā' jmi' cheen- jmi- lle' kin- neh- tuh- dsē' lā- jēē- dsa-, chih- mē' chih- nuuh' kyaah' hnāḥ' hlēēḥ' juu' he- kwan'.

Chih- kwaā- kyaah' hnāḥ' jēē' he- mi' jnāān' kiyḥ',

hi- jmeen' kē' dsa- ma' gyuh- kyaah' hnāḥ'.

¹⁸ Ma- ra' ju' dsoo' cheen- jmi- lle' kin- neh- tuh- dsē' hi- mē' hi- nuuh- hi- jmee' ta' he' kin',

mah' ngēēy' juu' kin' kih' dsa' jmi' ja-.

¹⁹ Gyuuḥ' jmi- gyuu' jmeen' he- jmee' dsaa' dsē' dsa- hi- jmeen' he- juh' gaa- né' hwa' la-, kyaah' jma-, kyaah' je-, kyaah' cha' miih- nē'.

²⁰ Lā- lāḥ- né' hyoo-, lā- gyuu' sih-, jāā' ja- ga' jā' jmi' juuh' jmi' goo- kih' Dio.

²¹ Hi- lā- jēē- hi- ngii' kih' kih' Dio, hi- he' ba' lāā'.

²² Hnāḥ' hi- laā' israelita dsa- goon-, nuu- da' hnāḥ' juu' la-. Lā- koo- ma' ja' Jesús dsa- chaa' Nazaret jee' kyah' hnāḥ', Dio ga' mi' jnāā- he' laay' hi- na' hñaa' kyaay'. Jēēḥ', ma- nēḥ' ba' hnāḥ', ja- he- koo- nēē' he- juh' gaa- ga' jmeey' jee' kyah' hnāḥ' he- ga' jmee' dsaa' hoh' hnāḥ'.

²³ Pero ma' na' la- ba' huū' dsē- kih' Dio ha- lā- le' kiyḥ'. Nē- bih' ha- lā- jmeeh' hnāḥ' kih' Jesús. Lā- ma' ga' hey' gooh- hnāḥ' ga' chaaḥ' hnāḥ' hi- ga' ngēēḥ' hnāḥ' goo- dsa- hñaa- dsē', mah' ga' tāā- dsih' dsoh' hma- cru-. Jee' ja- ga' juuy'.

²⁴ Pero ga' tuh' kiyḥ' jee' ma' jii' lā- koh' ma' ga' juuy'. Ni' koo- sa- ga' lih' ma' lla- dsēē' kiyḥ', ma' ra- he- ga' mi' jih' ba' Dio ka' lah'.

²⁵ Nuuh- da' hnāḥ' lā- koo- ga' hlēēḥ' David kih' Jesús:

Lā- jēē' jmi' ba' cheh' Dio kyaah' jnā' kih' he- gyay' jwoo' ra' lluu' kin', he- ja- sa' jeh' dsēn'.

²⁶ He- ja- chaa- ba' jnā' llu', jēē- ba' dsēn- hān' kiyḥ',

cha- ba' o- jōḥ' dsē- kin' kyaayḥ'.

²⁷ Jēēḥ', sa' kwah' jwē' jān' neh' to' hōō-, ni' sa' kwah' jwē' jyah' jmi- ngo' kin', jnā' hi- na' jngēē' kyaah'.

—Hi- he' na- hi- ma' gya' ngii- kuu' ho'haah' he- chee- Na'hñaa'h'.

Peer- ga'jwaah' dsa-, ga'taayh' jee- dsayh', ha- lä- ga'la' kih' dsa-jluuh' he'.

Ga'kwa' Pee' juu' hoo' na'hi' kih' Salomón

11 Ga'nää' apóstole ta- hoo' na'hi' kih' Salomón hi- dsa-jluuh' hi- ga'hlaa' he' sa- ga'tuy' jmeey' ko-joh' kyaah' apóstole. Ha- koh' sa- ma' dsaä- dsé' lä-jée- hi- ga'kuh' jee- ja-.

12 Ma' ga'jee' Pee' ga'kuh' dsa- he', he-ja- ga'jäyh':

—¿He-la' dsaä- hoh' hnäh' dsa- Israel he- jée'h' jnääh' lä'na-? ¿Che' laah' hnäh' he- mi-te' jnääh' cha-ga'miih- he-ja- ma-mi-hlää' jnääh' dsa-nuuh' la- o che' laah' hnäh' cha-cha-miih- be' kyaä' jnääh'?

13 Dio kyaä' Abraham, Dio kyaä' Isaac, Dio kyaä' Jacob, Dio kyaä' dsa- ma- gyuh- jnän' ga'jmääy' joh' jooy' Jesús hi- ga'ngéeh' hnäh' goo- Pilato. Hi- lä'koq- ma' ga'jah' Pilato ma' lääy', sa- ga'heeh' hnäh' kiyh'.

14 Hi- lluu' he', hi- sa- ää- ni- miih' dsoo', sa- ga'tih' hoh' hnäh' he- ma' lääy'. Ga'tih' ga'hoh' hnäh' he- ga'ngiih' hnäh' kih' Pilato he- ga'laa' jaa- hi- ää- dsoo'.

15 Ga'jngéeh' hnäh' hi- ga'jmää' jne', pero Dio ga'mi-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'. Ja-ba' jnääh', jmee' jnääh' ju'dsoo' he- ga'lä-jiiyh'.

16 Kih' he- ma'dsoo' dsé- jnääh' kih' Jesús, he-ja- ba' ma'hlaa' hi- la- hi- jée'h' hnäh' hi- kyuuh' hnih'. He- ma'dsoo' dsé- jne' gwa- kih' Jesús, he-ja- ba' ma'jä' kiyh' go-te- hi- jée'h' hnäh' cheh' la-.

17 Hnäh' dsa-goon-, ma- ba' jnä' he- sa- ga'lä-ngéeh' hnäh', he-ja- ba' ga'jmeeh' hnäh' lä-ja- kih' Jesús, hi- lä-ja- ga'jmee' dsa-ta' ka-läh'.

18 Pero Dio ga'mi-te' lä'koq- ga'jäyh' jää'. Lä-jée- hi- ga'ngéé' juu' kiyh', ga'jmeeyh' juu' ma'ra- he- jee' ba' whi' Cristo kyaay'.

19 He-ja' jwahn-, wa' lä-dsaä- hoh' hnäh' miih-, jeeh' hnäh' kyaah' Dio mah' dsa-che' dso'kye- kyaah' hnäh'. Ja-ga' na- kwa' Dio jwé' dsa'toohn' llu',

20 hi- cheey' Jesucristo ka-läh', he' ba' hi- ma-nuuh- hnäh' kih' jää'.

21 Pero na', lä- ma-gya' ja- ba' Jesús gyuuh' ya'jwi' lä-jiih' lloo' jmi' jmeeyh' lä-hmëé' lä-jé- he- cha- jmi' gyuu' la-. Ga'jmee' ba' Dio juu' ha- lä- lé- jmi' ja-, jée'h' ga'chee' bih' hi- na-jngéé' kyaay' hi- ga'ngéé' juu' kiyh' llo'joo'.

22 Jée'h', Moisé ga'ngéé' juu' kih' dsa- ma-gyuh- jnän', ga'jäyh': "Jee' jnän' la- jmee' Dio ya- hée' jaa- hi- ngéé' juu' kiyh' lä'koq- jmeen- la-. Ja- jmeeh- hnäh' he- lä-jé- he- jah- hi- he'.

23 Lä-jée- hi- sa- jmee' he' juu' kih' hi- he', mo'so- leey' kwaat- dsa- kyaä' Dio", ga'jah' Moisé.

24 Hi- ngoo' ba' Pee' kwa' juu', ga'jäyh':

—Lä-jée- hi- ga'ngéé' juu' kih' Dio jää', ga'jmeeyh' juu' ha- lä- jmee- Dio jmi' na'. Lä-ja- juu' ga'kwa' Samuel to-né- hi- ja- ba' lä-ja- la' juu' he- ga'kwa- hi- ya-nää' kéeé-.

25 Dsa- goo' ba' jne- hi- ga'ngéé' juu' kih' Dio, hi- ja-ba- he- jnä- jne' hmooh' he- ga'jmee' Dio kyaah' dsa- ma-gyuh- jnän'. Mi-dsooh' da' hoh' hnäh' ha- lä- ga'jah' Dio siyh' Abraham: "Ta-la' kih' sa-ju- kyaah', mi-jään- ga-lä-jée- dsa- jmi-gyuu'."

26 He-ja- jwéeh'n- hnäh', lä- ma' ga-mi-jiih' Dio joo', ga'cheey' jnä' jne' to-né' mah' mi-jäay' jne'. He- hnöoy' dsa-jeeh- lä-jaa- lä-jaa- jne' mah' mo-so- jmee' ga' jne' he- jiih'.

4

Ga'jäy' Pee' kyaah' Jwaa' cha-né' dsa-ta' Judi

1 Cheh' ga' Pee' kyaah' Jwaa', hléeyh- dsa- ma' ga'lla-nää' jmi-dsa-, ga'lloo' dsa-jöoh' kyaä' poo- hi- ma' hoo' gwah- hi- ga'lla-nää' saduceo ka-läh'.

2 Lä-jée- dsa- he' sa- ga'tih' dséy' juu' he- ma' kwa' apóstol, jée'h' ma' hléeyh' he- lä-jiih' dsa- jee' kih' hi- na-juu', kih' he- ga-lä-jiih' Jesús.

3 He-ja- ga'saayh' Pee' kyaah' Jwaa-. Koo- ga'taayh' neh-ñe' ba', kih' he- ga'hloo'. Ga'jäyh' neh-ñe' ja- jyoh' jmi'.

4 Peer' jwéé' dsa- ga'lä-dsoo' dsé' ma' ga-nuuy' juu' kih' Dio. Hñä' mil ga-té' ma-la' dsa-nuuh- jmah'.

5 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'kuh' dsa-ta' né'ta' kih', jee' jwih' Jerusalén ja-, kyaah' dsa-gyuuh', hi' kyaah' ta-jwoh' kyaä' ley.

6 Jee' ja- ma'hää' Aná hi- ma'laa' jmi' dsa-jöoh', kyaah' Caifá kyaah' Jwaa- kyaah' Alejandro kyaah' lä-jée- ga' hi- laa' dsa- kyaä' jmi-dsa- jöoh' he'.

7 Hi- he' ga'jmee' mada- ga'hwéé- hi- ma' tääh' neh-ñe', mah' ga'cheeyh- to'dsaah' jee' ma'täayh' ja-, ga'ngiy' juu' kiyh':

—¿Hi- kih' hih' he- jmeeh- hnäh' lä-na-, hi- kwa- be' kyaah' hnäh'?

8 He-ja- ga'hléeh' Pee' kyaah' cha-miih- be' kih' jmi-llé' Na-jngii', ga'siyh':

—Hnäh' hi- laa' dsa-ta' dsa-gyuuh' kyaä' dsa- Israel,

9 ma-teeh' hnäh' jnääh' kih' he- ma-jä' kih' jaa- hi- ma' dsaah', lla' kyaah' jnääh' jmi' ha- lä- ma'hlaay'.

10 Hnöö' lä-ngéeh' hnäh' kyaah' lä-jée- ga' dsa- chaä- hwa' Israel la-, kyaah' hih- kih' Jesucristo dsa- chaä- Nazaret ba' ma'hlaa' dsa- hi- ma' jluuh' la-. He' ba' Jesús hi- ga'jngéeh' hnäh' dsoh' hma-cru-, Dio

ga mi jiyh' jee' kih' hi na juu'. Kyaah' be' kih' Jesus, cheh' hi ma jluuh' la cha neh' hnah'.

11 Jesus hi hlee hn' kih' la, laa' la koh' mi' kuu' he sa ga' tih' hoh' hnah', hnah' hi laa' la' koo' te hyah' kya' Dio. Hi he' ga ja' la' koh' mi' kuu' he' kye' dsa to ne' kih' koo' hne' juuh'.

12 Sa' chaa' ga' jnah' jmi gyuh' la' hi laa' jne', jeeh' jaa' ba' he' hi ga' kwa' Dio hi na' ng'e' jwe' laa' jne'.

13 Ma' ga' jee' la' jee' dsa ta' he' ni' miih' sa' goh' Pee' kyaah' Jwaa', he' ja' ga' taayh' jee' dsayh'. Jeeh', ne' bih' apostole he' ma' laay' dsa' wa' hi' cha' hi', ni' sa' kyuyh' hweh' ka lah'. Hi' ga' la' kyuy' he' ba' hi' he' ma' ga' naay' kyaah' Jesus.

14 Hi' ga' jee' he' ma' cheh' dsa nuuh' hi' ma' jluuh' he' jee' kiyh' ja', he' ja' sa' ga' la' ma' jayh' sa' llu' he' ma' la' la' ja'.

15 Mah' ga' jmee' dsa ta' mada' he' ga' hwee' apostole he', ta' ko' jih' ga' taayh' ga' llay' juu' kyaah' dsa' kyaayh'.

16 Ma' jayh':
-Ha' la' llu' jmeen' kyaah' dsa nuuh' na? Ma' ra' ju' dsoo' ga' jmee' koo' he' juh' gaa' hi' la' jee' dsa' hi' chaa' Jerusalen' la' ma' ney', he' ja' sa' le' jah' jne' sa' dsoo'.
17 La' la' ba' wa' jmeen' mah' mo' so' la' nuuh' ga' juu' la' jee' jwi' jnan'. Wa' juuhn' kiyh' mah' mo' so' hlee hn' gyih' ni' jaa' kih' Jesus.

18 He' ja' ga' teeyh' Pee' ka lah' kyaah' Jwaa' ta' ne' ta' mah' ga' siyh':

-Mo' so' hlee hn' ga' hnah' kih' Jesus, ni' mo' so' mi' tee hn' ga' hnah' dsa' juu' kiyh'.

19 He' ja' ga' jeeh' Pee' kyaah' Jwaa' juu' kiyh':

-Jmee' da' hnah' hu' dsé' ha' la' sooh' kya' jnaah' cha' ne' Dio, che' llu' ga' he' mi' te' jnaah' kya' hnah' la' he' mi' te' jnaah' kih' Dio?

20 Pero sa' le' ta' jnaah' he' kwa' jnaah' juu' la', la' je' he' ga' jee' jnaah' kyaah' he' ga' nuu' jnaah' -ga' jayh'.

21 He' ja' ga' jah' dsa ta':
-Ma' neh' ba' hnah' cher' mah' ga' naah' ga' hnah' kwah' juu' na'.

Ja' ga' la' ay', Sa' ga' jnoy' ha' la' jee' ma' jmeeh' dsih', jeeh' la' jee' ba' dsa' ma' jmee' juuh' kih' Dio kih' he' ga' la' la' ja'.

22 Jeeh', ga' la' koo' he' juh' gaa' kih' dsa' hi' ga' hlaa' he' hi' ma' ha' la' ga' to' loo' ji' ne'.

Ga' ng' ee' ooh' jne' kih' Dio mah' hyoyh' be'

23 La' ma' ga' laa' apostole he', ga' la' naay' ka lah' jee' ma' taah' dsa' kyaayh', ja' ga' ga' jmeeyh' juu' ha' la' ga' jah' jmi' dsa' kaa' kyaah' dsa' gyuh' he'.

24 Hi' ma' ga' nuu' la' jee' dsa' kyaayh', ga' taayh' ko' joh' la' jee' ga' chuuy' kyaah' Dio, ga' jayh':

-Jaa' hne' ba' jmeeh' hih', hne' he' Dio hi' ga' jmeeh' gyuh' hwa', ga' jmeeh' jmi' neeh', hi' ga' jmeeh' la' je' he' ga' cha'.

25 Hi' hne' ga' kwah' juu' la' koo' ga' hlee hn' David hi' ga' jmee' ta' he' kyah' la' ma' ga' hlee hn' la' la':

Hee' ba' la' chi' jwaa' dsa' la' kaa' la' juh' jmi' gyuh'?

La' kaa' jee' jwi', dsa' taayh' juu' kwee' kyaah' hu' dsé' he' sa' jmaa' ta'.

26 Dsa' kuh' la' jee' dsa' ta' kaa', mah' jmeey' ko' joh' kyaah' dsa' kyaayh', hnooyh' ha' la' jee' la' dséy' Dio kyaah' Cristo hi' na' leeh' kyaay', ga' jah' David.

27 Hi' ma' ra' he' ga' la' ba' he' ja' jee' jwi' la', ga' kuh' Herode kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu' hi' kyaah' dsa' judiu'. Ga' hnooy' juu' kih' Jesus, gyuh' hi' na' jngé' kyaah' hi' ga' hnaah'.

28 Kyaah' be' kyah' hi' kyaah' hu' dsé' kyah' ma' na' la' juu' jaa' ha' la' le' kih' Jesus hi' ja' ba' la' ja' ga' jmee' dsa' he' kiyh'.

29 Jee' da' Dsa' joh' kyaan' ha' la' joh' dsa' jnaah' na'. Kwa' be' kya' jnaah' hi' jmee' ta' he' kyah' mah' sa' la' gah' jnaah' hlee hn' jnaah' dsa' kyaah' juu' kyah'.

30 Hi' gooh' ne' kih' hi' dsaah' mah' hlaay' hi' kwa' be' kya' jnaah' mah' jmee' jnaah' cha' miih' he' juh' gaa' kyaah' be' kih' Jesus gyuh' kyaah' hi' na' jngé' -ga' jah' apostole he'.

31 Ma' ga' dsa' ga' hlee hn' kyaah' Dio ga' jeh' hwa' jee' ma' taayh' ja', la' chah' ja' ga' taayh' na' kah' bih' jmi' lle' Na' jngé', hi' ga' naa' bih' kway' juu' kih' Dio, ni' miih' sa' goyh'.

Ga' kwa' ooh' jne' be' kih' hi' la' kya'

32 La' jee' dsa' hi' ga' la' dsoo' dsé' kih' Dio, koo' nee' ba' ma' la' hu' dsé' kiyh', ni' jaa' sa' ma' jmee' kih' la' je' he' ma' cha' kiyh', ga' jmeey' kwaat' la' kih' la' jee' ba'.

33 Kyaah' cha' miih' be', ga' la' jee' apostole ga' jmeey' ju' dsoo' he' ga' la' jih' Jesus Dsa' joh' jnan'. Hi' Dio ga' mi' joh' cha' miih' kih' la' jee' dsa' he'.

34 Jee' kih' dsa' he' ni' jaa' sa' ma' jmee' wee' kih'. Jeeh' ma' chaa' ooh' jne' hi' ma' hoo' hwa', hi' ma' hoo' hne', ga' hny' he' ja' mah' ma' dsa' kay' kuu' he' ma' liyh' ja',

35 ma' dsa' kwéy' apostole. Hi' apostole he' ma' ti' ma' llooh' kuu' ja' kih' la' jaa' la' jaa' hi' la' kya'.

36 La' ja' ga' jmee' José. Pero apostole he' ga' mi' chee' dsih' Bernabé. Jmi' kiyh' hnoo' jah': hi' kwa' be' kih' dsa'. Ma' laay' sa' ju' kih' Leví. Jee' ga' la' chaa' Bernabé chee' Chipre, hwa' he' ha' jee' jmi' neeh'.

37 Hí- he' ma' høø⁺ koo⁻ jwi' hwa' hi- ga' hñiyy'. Kuu' he- ga' liyh' ja⁻, na' kay' kih' apóstole.

3

Ga' juu' Anania kyaah' méy' Safira

1 Che' kyuyh⁻ ha⁻ lá⁻ ga' jmeé' jaa⁻ hí- ma' cheé⁻ Anania kyaah' méy' hí- cheé⁻ Safira. Dsa⁻ he', ga' hñi' koo⁻ jwi' hwa' kih' ka⁻ läh⁻.

2 Ga⁻ taayh' juu' kwee⁻ kyaah' méy' ha⁻ lá⁻ juuy' mah' hmäy' to' dsaah' kuu' he- ga' hñiyy' hwa' ja⁻. He' ja⁻ na' kay' to' dsaah' ba' kuu' ja⁻ kih' apóstole. (Ga' jmeey' lá⁻ koh' he⁻ ga' kwéeyh' lá⁻ jé⁻ ba'.)

3 He' ja⁻ ga' jäh' Pee' siyh⁺:

—Ananía, ¿ha⁻ lá⁻ ma' he⁻ Tana' neh⁻ tuh⁻ hoh⁻ ma' juuh' kih' jmi⁻ lle' Na' jngüi', he⁻ ma' hmäh' to' dsaah' kuu' he⁻ ma' hñi' hwa' kyah'?

4 ¿Ja⁻ he⁻ kyah' ba' hne⁻ ma' la' hwa' ja⁻ ta' ko' jiih' sa⁻ ma' hñi⁻? Hi⁻ ma' ga' hñi' hwa' ja⁻, ¿ja⁻ he⁻ kyah' ba' hne⁻ kuu' he⁻ ga' lèh' kih' hwa' ja⁻? ¿He⁻ la' ma' ja⁻ hñi' dsé⁻ hñi' he⁻ ma' jmeeh' lá⁻ na⁻? Ja⁻ he' dsa⁻ na⁻ hí- ma' juuh' kih', kih' Dio ba' na⁻ ma' juuh'.

5 Ma' ga' nuu' Ananía juu' ja⁻, ga' tayh' hwa', ga' juuy' go⁻ te⁻. Peer⁻ ga' lá⁻ goo⁻ dsé⁻ lá⁻ jéé⁻ dsa⁻ ma' ga' nuuy' he⁻ ga' la' lá⁻ ja⁻.

6 Chih' hí- ma' tääh' jee' ja⁻, ga' báayh⁻ Anania koo⁻ hñi⁻, mah' ga' jääy' na' haay'.

7 Ga⁻ lá⁻ hñi' koo⁻ hné⁻ hor', ja' ga' ma' ga' lloo⁺ méy' jee' ma' tääh' apóstole, ni⁻ sa⁻ ñey⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ la⁻.

8 He' ja⁻ ga' jäh' Pee':

—Chih' jnä', ¿che' ko' ja⁻ jiih' ga' kéé⁻ hwa' kyah' hnäh' he⁻ ga' hñi' hnäh'?

He' ja⁻ ga' jäh' dsa⁻ mé⁻ he':

—Ja⁻ ba' ko' ja⁻ ga' kéé⁻.

9 Mah' ga' jäh' Pee' sih⁺ dsa⁻ mé⁻ he':

—¿Ha⁻ lá⁻ ma' taah' hnäh' juu' kwee⁻ ma' juuh' hnäh' kih' jmi⁻ lle' kih' Dsa' jøøh' jnäñ, laah' hnäh' sa⁻ cha⁻ he⁻ le'? Jéé⁻ da' hí- tääh' ho' haah' na', hí- ma' ya' náä' ma' na' haä' dsa⁻ ñiuh⁻ kyaah'. Ja⁻ ba' lá⁻ na' dsa⁻ náäy' dsa⁻ jääy' hne⁻ ka' läh⁻.

10 Hi⁻ lá⁻ chäh' ja⁻ ga' tah' dsa⁻ mé⁻ he' cha' né' Pee', ga' juuy'. Hi⁻ chäh' ba' ga' lla' náä' chih' ñiuh⁻ he' jee' ma' kyaä' dsa⁻ mé⁻ he' hí- ga' jéey' ma' na' juuy'. He' ja⁻ ga' jääy' na' haay' ja⁻ ba' koo' kih' dsa⁻ ñiuh⁻ kyaay'.

11 He' ja⁻ ga' lá⁻ goo⁻ jwérte dsé⁻ lá⁻ jéé⁻ hí- ga' heeh⁻ juu' kih' Dio hí- lá⁻ jéé⁻ ga' jñah' hí- ga' nuu' juu' ja⁻, ga' lá⁻ goo⁻ dséy' ka' läh⁻.

12 Peer⁻ cha⁻ miuh⁻ he⁻ juh⁻ gaä⁻ ma' jmeé⁻ apóstol jee' jwi⁻ ja⁻. Hi⁻ lá⁻ jéé⁻ hí- ga' heeh⁻ juu' kih' Dio ga' jmeé⁻ ko⁻ jøh' kyaayh' jee' la' hoo' na' hii' kih' Salomón.

13 Ga⁻ tuh⁺ ba' dsé⁻ dsa⁻ ha⁻ lá⁻ ma' jmeé⁻ hí- ga' heeh⁻ juu' kih' Dio, pero sa⁻ ga' tuu⁻ dséy' ma' jmeey' ko⁻ jøh' kyaayh'.

14 Ma⁻ ke⁻ lá⁻ ja⁻ ga⁻ la', ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ lá⁻ jwéé⁻ ga' dsa⁻ hí- ga⁻ lá⁻ dsoo⁻ dsé⁻ kih' Dio, jwéé⁻ dsa⁻ ñiuh⁻ hí- lá⁻ ja⁻ dsa⁻ mé⁻ ka⁻ läh⁻.

15 He' ja⁻ ma' dsa⁻ jääy' dsa⁻ dsaah' kyaay' na' kyaay' né' jii' cha' hoo' jwé⁻ jee' ma' dsa⁻ ngéé⁻ Pee', ma' laay' ha⁻ ga⁻ che⁻ tēy' miuh⁻ hñi' kih' Pee' wa' ra⁻ ga⁻ ngéey' jee' ja⁻.

16 Hi⁻ ma' go⁻ náä' hí- chaa⁻ jwi⁻ he⁻ tääh' jäh⁻ kih' Jerusalén jääy' dsa⁻ dsaah' kyaay', hí⁻ ma' jääy' dsa⁻ hí- kye⁻ jmi⁻ lle' hñi'. Lá⁻ jéé⁻ hí- he' ma' dsa⁻ ja⁻ kih'.

Koo' ka' läh' ga' saayh' apóstole he'

17 Peer⁻ ga' lá⁻ lleé' jmi⁻ dsa⁻ jøøh' hí- lá⁻ ja⁻ dsa⁻ saduceo hí- laa' dsa⁻ kyaayh'.

18 He' ja⁻ ga' saayh' apóstole he', ga' taayh⁻ neh⁻ ñe'.

19 Pero hwé⁻ ja⁻, ga' lloo⁺ jaa⁻ ángel kyaä' Dio, ga' näy' hoo' neh⁻ ñe' mah' ga' hwéey' apóstol he', ga' siyh⁺:

20 —Go⁻ náä' hnäh' ka⁻ läh⁻, hí- na⁻ cheh' ba' hnäh' hoo' na' hii' kih' gwah⁻ oo⁻, ja⁻ kwah⁻ hnäh' juu' na' hñaa' lá⁻ jéé⁻ ha⁻ lá⁻ jmeé⁻ Dio chaa⁻ dsa⁻ ta⁻ la' kih' Jesús.

21 Ga⁻ mi⁻ te⁻ bih' lá⁻ koh' ga' nuuy'. Tiuh⁻ ga' ma' ga' jnä', ga' náäy' ta⁻ hoo' na' hii' kih' gwah⁻ ja⁻, ga' taayh' mi⁻ tēy' dsa⁻.

Ta' ko' jiih' ja⁻, jmi⁻ dsa⁻ jøøh' kyaah' dsa⁻ kyaayh' ga' lla' náäy' né⁻ ta' kiyh', mah' ga' jøøyh' lá⁻ jéé⁻ dsa⁻ ta⁻ hí- lá⁻ jéé⁻ dsa⁻ gyuh' hí- na' hñaa' kyaä' dsa⁻ Israel hí- ga' jmeey' mada⁻ he⁻ dsa⁻ kyaay' hí- tääh' neh⁻ ñe'.

22 Ma' ga' lla⁻ náä' poo⁻ neh⁻ ñe' sa⁻ chaa⁻ apóstol he' mo⁻ tääh'. He' ja⁻ ga' náäy' na' jmeeyh' juu' kih' dsa⁻ ta',

23 ma' jäh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju' dsoo', ma' ga' lla⁻ nøø' jnääh' jee' chih' neh⁻ ñe', na' jné⁻ ba' llu', tääh' ba' hí- høø' neh⁻ ñe'. Pero ma' ga' ná⁻ jnääh' hoo' neh⁻ ñe' ja⁻, sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ —ga' jäh⁻.

24 Ma' ga' nuu' jmi⁻ dsa⁻ jøøh' kyaah' juu' poo', kyaah' lá⁻ jéé⁻ ga' jmi⁻ dsa⁻ kaah', he' ja⁻ ga' taayh' jmeey' to' dséy' ha' jiih' lla⁻ náä' apóstole he' kyaah' juu' ja⁻.

25 Hor' ja⁻ ga' lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ hí- kye⁻ juu':

—Hí- ga' tääh' hnäh' neh⁻ ñe', hí- tääh' ka⁻ läh' hoo' na' hii' kih' gwah⁻ hlēy' dsa⁻ —ga' jäh⁻.

26 He' ja⁻ ngoo' juu' poo⁻ kyaah' dsa⁻ kyaay' na' teey⁻ ka⁻ läh' apóstol he', kyaah' juu' llu' ba'. Sa⁻ ga' kaayh', kih' he' goyh' te' dsa⁻ kuu' kiyh'.

27 Ma' ga' lla⁻ náäy' né⁻ ta', na' jää⁻ dsih' cha' né' dsa⁻ ta', he' ja⁻ ga' jäh' jmi⁻ dsa⁻ jøøh' siyh' apóstole he':

28 —¿Ja⁻ ga' chih' jnääh' hnäh' ma' ja⁻, mo⁻ to' hlēh' ga' hnäh' dsa⁻ juu' kih' Jesús?

Pero he- ma-jmeeh' hnäh', lä- ga-dsa' jee' jwii- Jerusalén la-, ma-mi-tëeh' hnäh' dsa-, nuuh' kyah' hnäh', hnooh- hnäh' bääh' jnääh' he- ga-juu' dsa-nuuh' he'.

²⁹ He-ja- ga-jëeh- Pee' juu' kih' dsa- he' ko-jøh' kyaah' jñah' apóstole, ga-jäyh':

-Jmee' bi' he- mi'te' jne' kih' Dio ba', lä-koh' ga-he- mi'te' jne' kih' dsa- jmi-gyuu-.

³⁰ Dio kyaä' dsa- ma-gyuh- jnän' ga-mi-jiyh' Jesús hi- ga-jngëeh- hnäh' na-taa' dsøh' hma-cru-.

³¹ Hi- he- na- ga-llaa' Dio Jøøh' jwoo' ra-lluu' kiyh', ga-jmääy' dsa-ta' hi- ga-hñaay' lääy' dsa-. Lä-ja- ga-näy' jwë' kih' dsa- Israel, mah' dsa-jëeyh' kyaah' Dio hi- lä-ja- dsa-che' dsøkye- kiyh'.

³² He-ja- jmee' jnääh' dsøo' kih' juu' la-. Hi- lä-kye- jmi-llé' Na-jngüi' jmee' dsøo' ka-läh', ja-ba' he- ga-kwëeh' Dio lä-jëë- hi-nuuh' kiyh'.

³³ Lä- ma- ga-nuu' dsa-ta' he', ga-ya-jëë' dsëy' cha-miih-, hnøøy' ma-jngëëyh' apóstol he'.

³⁴ Pero jee' kih' dsa-ta' he' ma-hää' jaa- fariseo hi- ma-cheë- Gamaliel. Hi- he' ma-laa' jaa- ta-jwoh' kyaä' ley hi- lä-jëë- ba' dsa- ma-jmääy- jøøh'. Ga-noo- ta-jwoh' he' mah' ga-jmeey' mada- he- ga-hwëë- apóstole ko-hwëë-.

³⁵ Mah' ga-jäyh':

-Jëë- da' hnäh' dsa-ta', dsa-goon- hi- chaä- Israel la-. Lëeh' hnäh' hee- na-jmeeh' hnäh' kih' dsa- na-.

³⁶ Mi-dsooh' da' hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jee' jnän' jää'. Ya-hëë' jaa- dsa-goo' jne' hi- ma-cheë- Teuda. Ga-jmääy' hñiiy' jøøh'. Koo- kyë' hña- laä' dsa- hi- ga-kuh' kyaayh'. Pero ga-juu' dsa- he', hi- lä-jëë- hi- ma-nuuh' kiyh' ga-sa' ga-jñee'. Jee' ja- ga-dsaä' juu' kiyh'.

³⁷ Ma-ngëë' he- ja-, jii- he- ga-sooh' censo, ya-hëë' Juda dsa- galileo. Lä-ja- jwëë' dsa- ga-jøøh- hi- he' hi- ja-ba' lä-ja- ga-juuy' hi- lä-jëë- dsa- kyaay' ga-sa' ga-jñee' ka-läh'.

³⁸ He-ja- jwëëhn- hnäh' tøø- dsa- na-, wa-lla-näay' kiyh'. Cher'mah' nuuh' he- kyey- na-, la' huud-së- kih' dsa- ta'jmah', o cher'mah' hñii' bih' jmeey- lä- na-, laä' ba- juu' na-.

³⁹ Pero cher'mah' la' kih' Dio juu' he- kway- na-, sa- lä-këh' hnäh' jmi' heeh' hnäh'. Lëeh' hnäh', le' ga-che-lla-dsëeh' hnäh' kih' Dio -ga-jäh' Gamaliel siiyh' dsa-ta' he'.

⁴⁰ Ga-heeh- ba' dsa-ta' he' juu' he- ga-hlëeh- Gamaliel ja-. Ja-ga- ga-tëëy- ka-läh' apóstole he', ga-kway' kih' hi- ga-juuyh' kih' mah' mo-so- hlëeh' gyih' kih' Jesús. Ja-ga- ga-tøøy'.

⁴¹ Ma- ga-hwëë- apóstole cha-né' dsa-ta' he', ma- chaä- bih' llu'. Jëë- ba' dsëy' kih' he-

ga-kwa' Dio jwë' he- ga-jëëy' wii' kwaat' kih' Jesús.

⁴² Lä-jë- jmi' ba' sa- ma-tuy- mi-tëëy' dsa- hi- kway- juu' kih' Jesús hi- jäh' laä' Cristo. Lä-ja- ma-jmeey' hoo- na-hii' kih' gwah' hi- cha-né' kih' dsa- ka-läh'.

6

Ga-hñaay' gyëë' dsa- hi- jmee' be' kih' apóstole

¹ Jmi' ja- ga-lä-jwëë' ga- hi- ga-heeh' kih' Jesús. Ma-ja- ga-soo- juu' jee' ti-llooyh- he- kuh- dsa- koo' jmi' koo' jmi'. Ga-lä-hnee- hi- ma-hlëeh- griego kyaah' hi- ma-hlëeh- hebreo, kih' he- sa- na-kah' kwee- wii' he- ga-hyoh' dsa-më' hñii' hi- hlëeh- griego lä-koh' te' he- ga-hyoh' hi- ma-hlëeh- hebreo.

² He-ja- lä-jëë- gya-tuu' apóstole he' ga-jøøyh- lä-jëë- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' ga-taayh' juu', ga-jäyh':

-Sa- sooh- kyaä' jnääh' he- tu' jnääh' kwa- jnääh' juu' kih' Dio mah' ti'llooh' jnääh' he- kuh' dsa-.

³ He-ja- jwëëhn- hnäh' øøhn-, llëë' hnäh' gyëë' dsa- hi- hii' juu' kih' jmee- he- llu' jmah', dsa- hi- ngëë- hi- ma-hyoh- cha-miih- be' kih' jmi-llé' Na-jngüi'. Hi- he' ba' dsa-he' goo- ta-la-.

⁴ Jnääh' ga-nøø' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio hi- kwa- jnääh' juu' kiyh' ka-läh'.

⁵ Ga-jä- ba' kwee- juu' kih' ga-lä-jëë- dsa- he'. He-ja- ga-hñaay' Esteban hi- ma-dsoo' dsë' cha-miih- kih' Dio hi- ma-kyey- cha-miih- be' kih' jmi-llé' Na-jngüi'. Hi- ga-hñaay' Felipe kyaah' Prócoro, kyaah' Nicanor, kyaah' Timón, kyaah' Parmeno, kyaayh' Nicolás dsa- chaä- Antioquía. Nicolás he' sa- ma-laay' judiu pero ga-ngëëy' hñiiy' mah' lëey' koo- ba' kyaayh'.

⁶ Lä-jëë- hi- he-, na-jäay' cha-né' apóstole. Hi- lä-chaä' ja- ga-kye- apóstole goo- né' kiyh', ga-ngüy' kih' Dio mah' hääy'.

⁷ Lä-ja- ga-na' jwë' kiyh' he- kway' cha-gamiih- juu' kih' Dio. Hi- ga-lä-jwëë' ga-dsa- hi- ga-heeh- jee' jwii- Jerusalén hi- jwëë- hi- ma-laa' jmi-dsa- ga-lä-dsoo' dsëy' juu' kih' Dio.

Ga-saayh' Esteban

⁸ Peer' jnaah' llu' dsë' Esteban hi- kyaah' be' kih' Dio ga-jmeey' cha-miih- he- juh' gaa' jee' jwii- ja-.

⁹ Koo- gwah- mäh- jee' dsa-nëe- judiu, jee' ja- ma-tääh' koo- naä' dsa- hi- cheë- Libertadores. Hi- ma-tääh' hi- ya-nää' jwii- Cirene kyaah' jwii- Alejandria hi- lä-kye- hi- chaä- hwa- Cilicia hi- Asia. Hi- he- na-ga-lä-hnee- kyaah' Esteban.

¹⁰ Pero sa- ga-liyh' kyaah' Esteban, kih' he- ma-hlëëyh- kyaah' cha-miih- huud-së-

llu' hi' ma' hlēēyh' lā'koq' kwa' Jmī'lle' Na' jngii'.

11 Ma' sa' ga'lih' dsa' he', he'ja' ga'laay' dsa' hi' ga'jmeē' juu' ta' juu':

—Ma' nuu' jnāāh' ma' mi'kwah' Esteban Moisé hi' ma' mi'kwayh' Dio ka'lah'.

12 Lā'jwē' ja', ga'tooyh' je' dsē' hi' chaa' Jerusalén ja', lā'kye' kih' dsa'gyuuh' kyaah' ta'jwoh' kyaā' ley. He'ja', lā'chah' ja' ga'nāāy' na'chaayh' Esteban mah' na'jāāy' nē'ta'.

13 Hi' ga'kwaay' dsa' hi' ga'jmeē' juu' ta' juu' nē'ta' ja'. Hi' he' na' ga'jah':

—Dsa' nuuh' la' sa'tay' mi'kwayh' gwah' na' jngii' na' hi' mi'kwayh' ley ka'lah'.

14 Ma' nuu' jnāāh' ma'jāyh', Jesús dsa' Nazaret heey' jee' la' jnān', hi' mi'sāy' lā'jē' lā'nōō' jnān' he' ga'lla' Moisé.

15 Ma' ga'jēē' lā'jēē' dsa' ta' hi' ma' tāāh' nē'ta' ja', jee' cheh' Esteban, ga'jēēy' nēy', la' lā'koh' nē' jaa' āngel.

7

Ga'kwa' Esteban ju'dsoo' kih'

1 He'ja' ga'jah' jmi'dsa' jōōh' he' siiyh':
—¿Che' dsoo' juu' he' hñii' dsa' kyah'?

2 Hi' ga'jah' Esteban:

—Dsa' nuuh' oōhn', dsa' ma'kaah' kyaan', nuu' da' hnāh'. Dio hi' gya' gyuuh' ga'mi'jnāāy' hñiiy' kih' tāā' jnān' Abraham lā' ma' ga'gyay' hwa' Mesopotamia, ja' ga'dsooy' ta' Haran.

3 He'ja' ga'jah' Dio siih' Abraham: “Ya'hēē' gooh', wa' jā' ba' hi' chaa' kyah' mah' gwa' ta' hwa' he' kwēēhn' hne'.”

4 Ja'ga' ya'hēē' Abraham hwa' jee' ma' tāāh' dsa' caldeo, ngooy' na'gyay' hwa' Haran. Ma'ngēē' ma'juu' jmiy' Abraham, ja'ga' ga'cheē' Dio Abraham ta' hwa' la', jee' tōōh' jne' na'.

5 Pero sa' ga'kwa' Dio he' la' juu' he' ma'hyoh' Abraham, ni' jee' ma'jmeey' hne' kih' sa' ga'hyoyh'. Hwa' la' ga'bāāh' Dio hñii' ma'kwēēyh' Abraham kyaah' lā'jēē' dsa' kyaay' hi' ja'ga' lā'chaa'. Pero sa' ga'ma'chaa' jōōy' ma'ja'.

6 Ga'jah' Dio siih' Abraham: “Dsa' kyaah' hi' ja'ga' lā'chaa', dsa'nāāy' dsa'tāayh' jyoh' hwa' goo' dsa' hi' chaa' uu'. Jee' ja' jmāāh' dsih' ta' lā' tē' dsē' hi' jmeeh' dsih' lā'jiih' tē' kye' hña' loo' jī' nē'.”

7 Pero ma'ra' he' lla' ba' jnā' ta' kih' hi' jmeeh' dsa' kyaah'. Ma'ngēē' he' ja', hwēē' dsa' kyaah' hwa' Egipto, ya'hnāāyh' jnā' jee' la'.”

8 Ja'ga' ga'jmeē' Dio hmooh' kyaah' Abraham, ga'jmeey' mada' he' nuh' jmi'ngo' kihy'. Ma'ngēē' he' ja', ga'lā'chaa' Isaac jōō' Abraham. Ma' ga'hya' Isaac jñā' jmiy', ga'wih' jmi'ngo' kihy'. Hi' lā'ja' ga'jmeē' Isaac kih' jōōy' Jacob, hi' ja'ba'

lā'ja' ga'jmeē' Jacob kih' lā'jēē' gya'tuu' jōōy' dsa' ma'gyuh' jnān'.

9 Hi' lā'jēē' jōō' Jacob he' ga'lā'wii' dsēy' kyaah' José oōyh'. Ga'hnēēy' José kih' dsa' hi' ga'nāā' ta' Egipto, mah' dsa'jmeey' ta' lā'jmiy' lā'je'. Pero Dio sa' ga'tu' kihy',

10 Ga'lāāy' José kih' lā'jē' nēē' he' wii' he' ma' jēēy', hi' ga'kwēēyh' cha'miih' huu' dsē' llu' hi' ga'jmeey' ga'jāy' llu' cha'nē' Faraón, rey kyaā' dsa' Egipto. He'ja' ga'tih' dsē' rey he', ga'tooyh' goo' José he' ga'jmeey' hih' kih' lā'jēē' dsa' Egipto hi' lā'kye' ta' he' cha' cha'neh' kih' rey he', ga'he' gooy'.

11 Pero ma'ngēē' he' ja', ga'jēē' dsa' hoo' lā'kaa' hwa' Egipto hi' lā'ja' lā' ga'tē' Canaán lā' ka'lah'. Cha'miih' wii' ga'jēēy', kih' he' sa' ga'jnā' he' ma' kuh' dsa' ma'gyuh' jnān'.

12 Lā' ma' ga'nuu' Jacob he' ma' hñii' dsa' trigo hwa' Egipto, ga'cheey' jōōy' ta' Egipto ja'. He'ja' la' to' nē' he' na'nāā' dsa' ma'gyuh' jnān' jee' ja'.

13 Lā' ma' ga'tē' to' jiih' he' na'nāāy' ta' Egipto ja', ja'ga' ga'mi'jnāā' José hñii' he' laay' oōyh' dsa' he'. Lā'jwē' ja' ga'lā'kyuu' Faraón lā'jēē' dsa' kyaā' José.

14 Hi' ga'cheē' José juu' he' dsa'nāā' lā'jēē' hi' chaa' kihy' kyaah' jmiy' Jacob ta' Egipto. Koq' nāā' dsa' he' tee' to' lo' gyaā' dsē' gyii'hñāā'.

15 He'ja' ngoo' Jacob ta' Egipto. Jee' ja' ga'lloo' jmiy' ga'juuy' hi' lā'ja' ga'juu' lā'jēē' jōōy'.

16 Jee' lā'jēē' hi' he' na'haay' ta' hwa' Siquem, koq' jwi' hwa' jee' ga'la' Abraham kih' jōō' Hemor lā' kyeē' mah' haay' hñii' kyaay'.

17 Lā' ma' ngoo' ga'dsēē' jmiy' he' ga'bāāh' Dio hñii' kyaah' Abraham, ga'lā'jwēē' jwēte' dsa' kyaay' hwa' Egipto ja'.

18 Jmiy' ja' ya'hēē' jñah' rey hwa' Egipto hi' sa' dsooh' dsē' kih' José.

19 Rey he' ma' kyuuyh' ha' lā' ma'jmeey' kih' dsa' ma'gyuh' jnān', ga'jmeeyh' dsa' jnān' cha'miih'. Lā'jiih' ga'jmeey' hih' he' juu' lā'jēē' gyuu' nuuh' kyaay' mah' mo'so' lā'jwēē' gyih'.

20 Jmiy' ja' ga'lā'chaa' Moisé. Cha'miih' ga'tih' dsē' Dio gyuu' Moisé he'. Uu' sih' ba' ga'lih' cho'jmiy' ga'hmäāy' gyuu' he' cha'neh' kihy'.

21 Ja'ga' ga'leey' ka'hne' jee' ma' hii' goo' juuy'. Pero ma' ga'jēē' jo' mii' rey gyuu' he', ga'tēēy' hi' ga'mi'kwaay' lā'koo' jōōy' ba'.

22 Jee' ja' ga'lā'tēē' Moisé lā'jē' he' ma' kyuuh' dsa' Egipto. Lā'jē' juu' kihy' ma' la' kyaah' be' hi' lā'jē' ta' kihy' ma' go' hii' llu'.

23 Ma' ga'hya' Moisé to'loo' jī' nē', ja' dsēy' dsa' jēēy' dsa' Israel dsa' gooy'.

24 Ma' ga' llooy' jee' tääh' dsa- Israel he', ga' jëëy' dsa- Egipto ma' kway' kih' jaa' dsa- Israel. Lä' चाह' ja' ga' lääy' øøyh' he' mah' ga' jngüyh' kih' dsa- Egipto.

25 "Na' ba' lä' ngëë' dsa- goon~, Dio lääy' ta' lä' ki' jnä' ba", laa' Moisé. Pero sa' ga' tah' dsë' øøyh' he' ja'.

26 Ma' ga' jnä' jyoh' jmiü', ga' jee' Moisé uu' dsa' gooy' hi' ma' tääh' tee'. Ma' hnøø' Moisé ma' llaa' hniü~, he' ja' ga' jäyh': "¿He' la' jmeeh' hnäh' lä' na' ? ¿Ja' øøh' ba' hnäh' na', mah' tääh' hnäh' tee'h'?"

27 Dsa- hi' ma' kwa' kih' dsa' kyaayh' he' ga' hløøyh' kih' Moisé mah' ga' süyh': "Sa' chaa' hi' ma' hñaa' hne' mah' jmääh' hñaa'h' dsa' ta', jmääh' hñaa'h' jwëë' he' llah' ta' kyaa' jnääh'.

28 ¿Che' hnooh' jngëëh' jnä' lä' ga' jngëëh' dsa- Egipto lloo'?"

29 Ma' ga' nuu' Moisé juu' ja' ga' kyuyy', na' gyay' ta' hwa' Madián, laay' jaa' dsa- chaa' uu' ba'. Jee' ja' ga' lä' chaa' uu' joo'y'.

30 "Ma' ngëë' to'loo' ji' ñe' gya' Moisé hwa' kii' ja', ma' ga' lä' jnääh' jaa' ángel ta' cha' néy' jee' ma' koo' koo' chaa'h' toq' né' moh' Sinaí.

31 Peer' ga' lä' dsaa' dsë' Moisé ma' ga' jëëy' he' ja' mah' ngooy' na' jëëy' chuh'. Ja' ga' llooy' chuh', ga' nuuy' ga' hlëëh' Dio kyaayh'.

32 "Jnä' laan' Dio kyaa' dsa- ma' gyuh' kyaah'. Laan' Dio kyaa' Abraham, laan' Dio kyaa' Isaac, hi' Dio kyaa' Jacob." Peer' ga' jlääh' Moisé kih' he' goyh', mo' so' ga' tuu' dsëy' ma' jëëy'.

33 He' ja' ga' jäh' Dio süyh': "Jñuuh' lloo' he' hä' tiih' na'. Jëëh', jee' cheh' na', la' na' jngüü'.

34 Man' kwee' jëë' wü' dsa- kyaan' hi' tääh' hwa' Egipto. Ma' nuun' ki' hooyh', he' ja' ma' jñaan' mah' lääh' jnih'. Na' na', ña' kyaah' jnä' mah' cheen' hne- ta' Egipto", ga' jäh' Dio.

35 Hlëëh' ga' Esteban kyaayh':
 -Dsooh' ba' hoh' hnäh' ha- lä' ga' jäh' dsa- goo' jne' hi' ga' jmeë' hñaa- dsë' kih' Moisé jää', hi' ga' jäh': "Sa' chaa' hi' ma' hñaa' hne' mah' jmääh' hñaa'h' dsa' ta', jmääh' hñaa'h' jwëë' he' llah' ta' kyaa' jnääh' j." He' ba' Moisé hi' sa' ga' taah' dsa- goo' jne' ta', ga' chee' Dio laay' jaa' dsa- ta' hi' laay' jaa' hi' lääh' dsa-. Juu' la' ga' ngëë' ángel kih' Moisé, lä' ma' ga' lä' jnääh' jee' ma' koo' chaa'h' toq' ja'.

36 Moisé he' ga' hwëëy' dsa- ma' gyuh' jnän' hi' ma' tääh' Egipto, ga' jmeey' cha- miih' he' juh' gaa' jee' ja' hi' lä' ja- ga' jmeey' jee' jmi' ñeeh' gyuyy', hi' lä' kaa' hwa' kii' jee' ga' ngëëy' ka' läh', lä' jiih' ga' té' to'loo' ji' ñe'.

37 Moisé he' ga' jäh' süyh' dsa- Israel: "Dio jmeë' ya' hëë' jee' kyah' hnäh' jaa' hi' ngëë'

juu' lä' koo' jmeë' jnä'. Kih' hi' he' ba' nuuh' hnäh'", ga' jäh'.

38 Moisé hi' ma' hää' jee' kih' dsa- ma' gyuh' jnän' hwa' kii' ja', he' ba' hi' ga' hlëëh' kyaah' ángel moh' Sinaí, hi' he' na' ga' hyoh' juu' mah' ngëëy' jnän' he' jmeë' chaa' jne' kih' Dio.

39 'Pero dsa- ma' gyuh' jnän' sa' ga' hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni' lä' ja' sa' ga' taayh' ta', ma' hnøøy' ma' dsa- nääy' ka' läh' ta' Egipto.

40 He' ja' ga' jäh' dsa- he' süh' Aaron: "Jmääh' jaa' dio hi' noo' né' jnän', jëëh' sa' ñe' jne' hee' na- ma' la' kih' Moisé hi' ga' hwëë' jne' hwa' Egipto."

41 He' ja' ga' jmää' dsa- jaa' gyuyy' kya'. Ma' ga' laa' kya' he', ga' jngëëyh' jah' mah' ga' llay' cha' né' kya' hi' ga' jmääy' dio. Peer' ga' lä' chaa' llü' lä' jëë' dsa- he' kih' ta' he' ga' jmeey' kyaah' gooy'.

42 He' ja' ga' lä' øø' Dio kih' dsa- he', ga' kway' jwë' mah' jmeey' juuh' kih' nuu' hi' hëë' gyuyh'. Lä' ja' na' sii' jee' lle' juu' he' ga' hlëëh' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio. Lä' la' ga' jäh' Dio:

Hnäh' dsa- Israel, ja' he' jnä' ga' kwëëh' jah', ni' ja' ki' jnä' he' ga' jeeh' hnäh' jah' ta' ko' jiih' ga' taah' hnäh' to'loo' ji' ñe- hwa' kii' ja'.

43 Lla' he' ma' jmeeh' hnäh' lä' ja- kin', ga' kyeh' hnäh' na' hyoo' kih' Moloc lä' kaa' jee' ya' nääh' hnäh',

hi' lä' ja' ga' jmeeh' hnäh' kih' nuu' kyaa' dio Refán.

Ga' jmeeh' hnäh' juuh' kih' dio hi' na' laa' kaa'h' hnäh' ba'.

He' ja' hwëën' hnäh' jee' na', mah' cheen' hnäh' ta' oo' ga' miih' kih' Babilonia, ga' jäh' Dio.

44 'Pero ma' cha' ba' gwah' kih' dsa- ma' gyuh' jnän', jee' ma' tääh' hwa' kii' ja'. Gwah' ja' ma' la' lä' koo' ga' mi' jnääh' Dio kih' Moisé gyuyh' moh'. He' ja' ba' ja- ga' jmeë' dsa- ma' gyuh' jnän' koo' gwah' kyaah' loo' jah' he' ma' chee' tabernáculo. Neh' ja' ma' tääh' kuuy' he' ma' na' sii' hmooh' kih' Dio.

45 Lä' ma' kye' ba' dsa- tabernáculo ja', ma' ga' løø' Josué ga' noo' né' lla' Moisé. Jmiü' ja' ga' hwëë' Dio dsa- hi' chaa'h' hi' ma' tääh' hwa' jee' tøøhn' la- mah' ga' taah' dsa- ma' gyuh' jnän' kyaah' Josué. Hi' lä' ma' høøy' ja' ba' tabernáculo ja', lä' jiih' ga' gya' David.

46 Dio ga' mi' jää' David cha' miih', he' ja- ga' chuuy' David kyaayh' mah' kway' jwë' le' koo' hne' jee' gya' Dio, he' ba' hi' laa' Dio kyaa' Jacob.

47 Pero Salomón jo' ñuuh' bih' hi' ga' jmeë' hne' ja'.

48 Pero Dio Jøøh' jnän' sa' gyay' gwah' he' na' la' kyaah' goo' dsa'. Ja' ba' lä' ja' ga' jäh' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio:

49 Gyuuh' ba' la' høøn' jee' jmeen' hih', hwa' la', la' jee' chihñ' tün' ba'.

¿Ha' lä' ja' he' jmeeh' hnäh' hne' kin'?

ga' jäh' Dsa' jøøh' jnän'.

¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn' dsën'?

50 ¿Ja' kyaah' goon' ga' jmeen' lä' jë' he' la'?

ga' jäh' Dio.

51 He' ba' che' chaah' hnäh' —ga' jäh' Esteban—. ¿He' la' sa' hii' lä' ngëeh' hnäh'?

Lä' jë' jiih' kwah' hnäh' jmi' kyaah' jmi' lle' Na' jngü'.

Jmeeh' hnäh' ja' ba' lä' koo' ga' jmee' dsa' ma' gyuh' jnän'.

52 Dsa' ma' gyuh' jnän', lä' hii' në' ba' ga' jmeeyh' dsa' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio.

Hi' ga' jngëeyh' ko' llaa' hi' ga' hlëeh' he' ja' ga' jaa' hi' lluu' go' te'. Hi' ma' ja' hi' lluu' he', ga' jmeeh' hnäh' hi' ga' jngëeh' hnäh' ka' läh'.

53 Ma' nuuh' ba' hnäh' ha' lä' la' ley kih' Dio, he' ga' ngëe' ángel kih' Moisé, mah' sa' ga' mi' teh' hnäh'.

Ga' jngëeyh' Esteban

54 Lä' ma' ga' nuu' dsa' he' he' ga' hlëeh' Esteban lä' ja', ga' lä' lleey' ngaayh', lä' jiih' ga' juuy' cha' jay', kih' he' ga' ya' jëe' dsëy' kyaayh'.

55 Pero Esteban ma' kye' cha' miih' be' kih' jmi' lle' Na' jngü'.

Ga' chooyh' nëy' ta' gyuuh', ga' jëey' ga' tah' jmëe' jee' gya' Dio hi' ga' jëey' Jesús cheh' jwoo' ra' lluu' kih' Dio.

56 He' ja' ga' jäh':

—Jëe' da' hnäh', hi' jnäh' jëen' gyuuh' na' hña' lä' jëe', jëen' Hi' ga' lëe' ngo' cheyh' jwoo' ra' lluu' kih' Dio.

57 Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' jney' to' gway', ga' ta' ga' hooyh' ki' gaa', koo' mi' ba' ga' jmeey' ga' saayh' Esteban.

58 Ga' sëeyh' lä' ga' t'e' chuuh' jwii' ja'. Hi' lä' jëe' hi' ga' hñii' kiyh' ga' lleey' hmäh' he' ma' na' lääy' mah' ga' høø' jaa' chih' hi' ma' chee' Saulo. Mah' ga' løøy' tey' kuu' kih' Esteban.

59 Ta' ko' jiih' te' dsa' kuu' kiyh', ga' hlëeh' Esteban kyaah' Dio, ga' jäh':

—Jesús Dsa' jøøh' kyaan', heeh' jmi' lle' kin'.

60 Ga' juuyh' jnëy' mah' ga' hlëeyh' koo' ki' gaa':

—Dio kyaan', ta' jmee' kwaat' kih' he' hliih' he' jmee' dsa' kin'.

Ma' la' ma' hlëeyh' lä' ja', ga' juuy'.

8

1 Ga' hiih' ba' dsë' Saulo he' ga' juu' Esteban.

Ja' ba' jmi' ja', ga' lä' cha' koo' hñii' juuh' kyaah' lä' jëe' dsa' hi' ga' heeh' juu' kih' Jesús jwii' Jerusalén. Lä' jëe' dsa' he' ga' sa'

ga' jñee', ga' nääy' ta' Judea hi' ta' Samária ka' läh'. Ma' la' apóstole ba' ga' jäh' Jerusalén ja'.

Ga' jmeeh' Saulo dsa' hi' ga' heeh' juu' kih' Jesús

2 Ko' llaa' dsa' hi' mi' te' kyaah' Dio, ga' jääy' Esteban mah' na' haay' hi' ga' hoooh' jwërte dsa' he' kiyh'.

3 Ga' løø' Saulo jmeeyh' lä' jëe' hi' ma' heeh' kih' Jesús. Ma' dsa' hey' lä' koo' lä' koo' hne' kih' dsa'.

Ma' dsa' hweëy' dsa' më' dsa' nuuh' ma' dsa' jääy' neh' ñe'.

Dsa' hi' ma' chaq' Samária ga' heeh' ju' hmëe' kih' Jesús

4 Lä' jëe' dsa' hi' ga' sa' ga' jñee' he', ga' nää' bih' hlëeyh' dsa' ju' hmëe' kih' Jesús lä' kaa' jee' ga' nääy'.

5 Ngoo' Felipe ta' jwii' Samária na' kway' juu' kih' Jesucristo jee' ja'.

6 Jwëe' dsa' ga' taah' nuu' lä' kaa' tuh' dsë' juu' he' ma' kwa' Felipe, lä' ma' ga' jëey' cha' miih' he' juh' gaa' he' ma' jmeey'.

7 Lä' jëe' jmi' lle' hliih' hi' ma' tääh' tuh' dsë' dsa' ga' hweë' hooyh' ki' gaa'. Hi' jwëe' dsa' hi' sa' liih' goo' ti' ga' hlaa' hi' lä' jëe' hi' juuh' ga' jäh' kih'.

8 Peer' ga' lä' chaq' llu', dsa' hi' ma' chaq' jee' jwii' ja'.

9 Ja' ba' jee' jwii' ja', ma' gya' jaa' dsa' chee' Simón hi' ma' tëe' ji' nah'. Ma' mi' gaay' dsa' hi' chaq' jee' ja' hi' ma' jmääy' hñiiy' jøøh'.

10 Lä' jøh' lä' mäh' ma' tih' dsë' lä' koh' ma' nuuy' juu' kih' dsa' he', ma' jäh':

—Dsa' nuuh' la' ba' kye' cha' miih' be' kih' Dio.

11 Ma' jmee' dsa' he' kiyh', jëeh' ma' lä' hii' mi' gaay' dsa' kyaah' ji' nah' he' ma' jmeey' ja'.

12 Pero ma' ga' kwa' Felipe ju' hmëe' lä' koo' jää' Dio dsa' lä' hih' kih' hi' ha' lä' la' kih' Jesucristo, ko' llaa' dsa' he' ga' lä' dsoo' dsë' mah' ga' saa' jmi' dsa' më' dsa' nuuh'.

13 Hi' lä' kye' hñii' Simón hi' ma' tëe' he', ga' lä' dsoo' dsëy' hi' ga' saay' jmi' mah' ga' løøy' jmeey' ko' jøh' kyaah' Felipe. Ma' dsaq' jwërte dsëy' ma' jëey' lä' jë' he' juh' gaa' he' ma' jmee' Felipe.

14 Hi' ga' nuu' apóstole hi' ga' jäh' Jerusalén he' ma' heeh' dsa' chaq' Samária juu' kih' Dio. Ma' ga' nuuy' ja', ga' cheey' Pee' kyaah' Jwaa' ta' ja'.

15 Lä' ma' ga' lla' nääy' jee' ja', ga' ngiiy' kih' lä' jëe' dsa' hi' ma' heeh' juu' kih' Dio mah' hyoyh' jmi' lle' Na' jngü'.

16 Jëeh', ni' jaa' hi' he' sa' ga' ma' hyoyh' jmi' lle' Na' jngü', koo' ma' na' saay' jmi' lä' hih' kih' Jesús ba'.

17 He ja- ga kye- Pee kyaah Jwa- goo- ne- kih' ooh' jne'. La- chah' ja- ga teey' Jmi- lle' Na- jngii'.

18 Ma' ga jee' Simón ko- ga kye- ba' apóstole goo- ne' kih' ooh' jne', he- ga teey' Jmi- lle' Na- jngii', he- ja- ga jiih' Simón hi- ma' tee- he' kuu' kih' apóstol,

19 ga jäh' siiyh':
-Hni' kin' heh' be' na- mah' lä- jee' dsa- hi- kyen' goon- ne' kih', tee' Jmi- lle' Na- jngii'.

20 He ja- ga jäh' Pee' siiyh' Simón:
-Wa' hee' hne' kyaah' kuu' kyah' na-, lä- llu' he- ma- jmeeh' hu- dsē- lah' he- la' kwa' Dio.

21 Ni- miih- sa- ga tee- taah' hñaa' kyaah' ta- la-. Jeeh', sa- hii' ko- ba' hu- dsē- kyah' kyaah' Dio.

22 Wa' lä- dsa- hoh' kih' he- hliih' kyah' na- hi- ngii' kyah' kih' Dio ha- ga- che- che' ba' Dio hu- dsē- hliih' he- ma- jmeeh' na-.

23 Man' kyah'. Ma- ra- mi- dsiih' liih' laah' hne-, na- hñuu' ga' hne- kyaah' he- hliih' na- -ga- jäh' Pee'.

24 He ja- ga jäh' Simón hi- ma' tee- he' siiyh' Pee' kyaah' Jwa- :
-Ngii' hnäh' kih' Dio mah' mo' so' jä- he- hliih' he- ma- jäh' na- ne' kin'.

25 Ma- ngēē' ma' jmee- apóstole he' ju' dsoo' hi- ma' kway- juu' kih' Dio, ga- nääy' ta- Jerusalén. Lä- jē- jwii' mäh- he- na- hee' hwa' Samária, he- noo' cha' jwē- jee' ga- nääy' ja-, ga- hlēēy' dsa- ju' hmēē' kih' Jesús.

Ga hlēēh' Felipe jaa- dsa- jōoh' hi- ma' chaa' Etiopía

26 Jaa- ángel kya- Dio ga- hlēēh' kyaah' Felipe, ga- jäh' :

-Gwa- ta- kye', jwē' he- go- hii' Jerusalén he- dsoo- ta- Gaza, ja- ba' jwē' he- dsa- ngēē' ta- hwa' kii'.

27 He ja- ya- hēē' Felipe ngoo'. Cha' jwē' jee' ngooy' ja-, ga- jee' jaa- dsa- gyuh' hi- ma' chaa' Etiopía. Hi- he' laa' ta' juuh-, hooy' kuu' kih' ne' ta' kih' reina Candace hi- chaa' Etiopía. Dsa- he- hää' jwē' ngaah' he- ñey' Jerusalén na' jmeey' juuh- kih' Dio.

28 Jee' gyay' neh' carret kiyh', ma' hēy- juu' he- ga- sii' Isaia hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio llo' joo'.

29 He ja- ga- jäh' Jmi- lle' kih' Dio siiyh' Felipe:

-Gwa-, chuh' koo' carret kiyh'.

30 He ja- ngoo' Felipe ko- chih' ta- koo' carret ja-. Ma' ga- nuuy' hē- dsa- he' juu' he- ga- sii' Isaia hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio, he- ja- ga- ngiiy' juu' kih' dsa- he' :

-¿Che- ngēēh' he- hēh- na-? -ga- jäh' Felipe.

31 He ja- ga- jäh' dsa- he' :

-¿Ha- lä- lä- ngēēn' cher' mah' sa- chaa- jaa- hi- jii' juu' la-?'

He ja- ga- teēyh' Felipe, ga- llaay' koo' kiyh' neh' carret ja-.

32 Ma' hē- dsa- he' jee' na- sii- lä- la- :
Na- jaa- dsih' lä- koh' dsa- jaa- dsa- jaa- bor- rego jee' jngēēyh-,

lä- koo- jaa- borrego hi- sa- hoo- ma' jaa- dsih' jee' tay' jñu-, ja- ba' lä- ja- sa- ga- näy' hooy' ni- miih-.

33 Lä- tē- dsē- dsa- ga- jmeeh' dsih', sa- ga- noo' ta' kiyh' lä- koo- lle' kih'.

Ga- jngēēh' dsih', sa- ga- lä- chaa' joo' siiyh'. ¿Ha- ta- jä- joo' siiyh' mah' hlēēh' dsa- kiyh'?

34 He ja- ga- ngii' dsa- he' juu' kih' Felipe:

-Ta- jmee- hñaa- hoh', chiih' jnä-, ¿hii- kih' hlēēh' hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio la-, che' kiyh' hñiiy' o che' kih' hi- jñah'?

35 He ja- ga- loo' Felipe mi- jnä- he- hnōo' jäh' juu' ja-, ga- hlēēy' ju' hmēē' kih' Jesús.

36 Jee' ga- nääy' cha' jwē' ja-, ga- teey' jee' hla- jmi-, he- ja- ga- jäh' dsa- he' :

-Hee- jmi- hla- la-, ¿che' sa- le' saan- jmi- jee' la-?'

37 Mah' ga- jäh' Felipe:

-Cher' mah' jmeeh- dsoo' lä- kaa- tuh' hoh', le' ba'.

Hi- ga- jäh' dsa- he' :

-Jmee- ba' jnä- dsoo', Jesucristo laa' Joo' Dio.

38 Hi- ga- jmee' dsa- he' mada- dsa- siih' carret ja-. Ga- jñay' neh' carret mah' ga- nääy' lä- uuy' cha' jmi-. Jee' ja- ga- chaa' Felipe jmi- dsa- he'.

39 Lä- ma' ga- hwēēy' cha' jmi- ja-, ni- sa- liih' gyih' ga- joo' Jmi- lle' kih' Dio kih' Felipe ta- jee' jyoh'. Mo' so' ga- lä- jnä- gyih' cha- ne' dsa- he-. Ngaah' bih' kiyh' lä- kaa- tuh' dsēy'.

40 Ja- ga- ga- lä- jnä- Felipe jee' jwii- Azoto. Hi- ngoo' bih' kway- ju' hmēē' kih' Jesús lä- koo- lä- koo- jwii- lä- jiih' ga- teey' jwii- Cesarea.

9

Ga heeh- Saulo juu' kih' Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Lä- jiih' ma' ga- juu' Esteban, sa- ga- tu' Saulo ma' jmeeyh' dsa-, jäh' ma' jngēēyh' lä- jēē- hi- ma- heeh- kih' Jesús. He- ja- ñee' Saulo kih' jmi- dsa- jōoh',

2 na' ngiiy' je- kih' dsa- ta' mah' cha- jwē' dsooy' gwah' kih' dsa- judiu he- chih' jwii- Damasco. Ma' sa- hnääh' dsa- mē' dsa- ñuu- hi- ma- tääh' jwē' hmēē' kih' Jesús, mah' ma' teēy- dsa- tääh' neh' ñe' jwii- Jerusalén.

3 Miih- ga- hnōo' llooy- Damasco ja-, ni- sa- ga- lä- liih' gyih' ma' ga- jyoo' koo- je- tō- jlēē- ñih' ne' kiyh' jee' ngooy' ja-.

4 Hi- ga- tayh' hwa'. Jee' ja- ga- nuuy' ga- hlēēh' jaa- dsa- hi- ga- jäh' :

—Saulo, Saulo, ¿he-la' hñaa- hoh' kyaah' jnã'?

⁵ He-ja- ga-ngüi' Saulo juu' kih' hi- ga-hlëeh' he'.

—¿Hi- hne- dsa-ñuuh'-? —ga-siiyh'.

He-ja- ga-jäh' hi- he'.

—Jnã' he' Jesús hi- ga'llooh' hñaa- hoh' kyaah'. He- jmeeh' hñaa'h' ba' hne- na-, he- hah- kin- jwë' he- taahn- hne-.

⁶ Peer- goyh' hi- jlääy', ga-jäyh'.

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿hee- na- hnooh- jmeen'?

He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh'.

—Noo-, go- he- ta- jee' jwi- na-. Jee' na- jmee' dsa- juu' hee- na- ga-tëeh' jmeeh'.

⁷ Dsa- hi- ga-naã' kyaah' Saulo he- ga-taayh' jëe- dsayh'. Ga-nuu' bih' ga-hlëeh' pero sa- ga-jëy' ni- jaa-.

⁸ Ma' ga-noo- Saulo jee' ma' kyaay' ja-, hnøoy' ma' jëy', pero mo-so- ga-lã-jnã' mi- 'nëy'. He-ja- dsa- ba' na-hää- goo- Saulo na-jääy' ta- Damasco.

⁹ Jee' ja- ga-jäy' tuu- lä-jiih' ga-të' hnë- jmi-, sa- cha- he- ga-kuh- ga-hiyh' ni- miih-.

¹⁰ Damasco ja- ma' gya' jaa- discípulo kyaah' Jesús, hi- chee- Ananía. Dio ga-mi-jnã- kih' Ananía mah' ga-siiyh'.

—Ananía.

He-ja- ga-ngüi' kiyh'.

—Hi- jnã' la- Dsa-jøøh' kyaan-.

¹¹ He-ja- ga-jäh' Dio siiyh'.

—Go-hëe', gwa- ta- jwë' he- chee- Kõ-dsoo'. Gwa- cha'neh' kih' Juda. Ja- jwi-yih': "Ma-jan- hlëehn' kyaah' Saulo, dsa-ñuuh' hi- chaa- Tarso." Hi- he' gya' ngi- kih' jee' ja-.

¹² Ma- mi-jnãan- hne- kih' Saulo he- goh' go-kyeh- gooh- në- kiyh' mah' lä-jnã' mi-nëy' —ga-jäh' Dio.

¹³ He-ja- ga-jäh' Ananía:

—Dsa-jøøh' kyaan-, joh- jiih' sa- ma-nuun- cha- juu' hñaa- dsë' dsa-ñuuh- he'. Joh' he- hliih' sa- ma-jmeey' jwi- Jerusalén, ma-jmeeyh- dsa- hi- na-jngëe' kyaah'.

¹⁴ Hi- na- na- ma-jay- jee- la- kyaah' hih- kih' jmi- dsa- kaah', tëey- lä-jëe- hi- hnaah- hne-.

¹⁵ He-ja- ga-jäh' Dio siih- Ananía:

—Gwa-, jëeh' hi- he- na-lleeh' kyaan- mah' dsa-kay' juu' kin- kih' dsa- hi- sa-laa' judiu hi- kih' dsa-ta- kaah' hi- kih' lä-jëe- judiu ka-läh'.

¹⁶ Jnã' mi-jnãan- kiyh', jmee- bii' dsa-ngëey' cha-miuh' wi- kwaat- kin- —ga-jäh' Dio siih- Ananía.

¹⁷ Ja- ga-ngoo- Ananía jee' gya' Saulo. Ma- ga-llooy' ga-hey' cha'neh-, ga-kyey- gooy- në- kiyh'. Mah' ga-jäyh' lä-la'.

—Saulo øøhn', Jesús hi- ga-lã-jnã- kyah' cha-jwë' jee' ya-ñeh', hi- he- na- ma-chee'

jnã' ta- la- mah' lä-jnã' mi-nëh' hi- mah' hñah- cha-miuh- be' kih' jmi- lle- Na-jngi-.

¹⁸ Lä-chah' ja- ga-sa- ga-hla- he- ma- na-jlë- mi-në' Saulo, he- la- lä-koo- sa-uh- hmoooh-. Hi- lä-chah' ja- ga-lã-jnã' mi-nëy. Hi- ga-nooy- ngooy' mah' ga-say' jmi-.

¹⁹ Ja- ga-kuh- ga-hiyh' mah' ga-tëeyh' be' ka-läh'. Ga-jä' Saulo miuh- jmi- kyaah' øøh' jne- hi- ma-heeh- kih' Jesús hi- ma-tääh' Damasco ja-.

Ga-kwa' Saulo juu' kih' Jesús jwi- Damasco

²⁰ Neh- gwah- kih' dsa- judiu he- chih' jwi- Damasco ja-, ga-løoy' kway' juu' kih' Cristo, ga-jäyh', he- ba- hi- he- laa- Joø' Dio.

²¹ Lä-jëe- dsa- hi- ga-nuu' ga-taayh' jëe- dsayh', ma- jäh'yh'.

—¿Ja- hi- na- na- ma- ngë- jmee- hñaa- dsë' kih' dsa- kyaah' Jesús jwi- Jerusalén ma-ja-? ¿Ja- hi- na- na- ja- hi- hnøoy' ma- saah' dsa- kyaah' Jesús mah' ma- dsa-jääy' cha-në' jmi- dsa- kaah'?

²² Pero Saulo ma' hlëeyh- kyaah' cha-gamiuh- be' koo- hä- koo- hä. Ga-mi-jnääy- na- hñaa- lä-jëe- ja-ba- dsoo' Jesús he- laa' Cristo, lä-jiih' ga-kah' ga-gwëh' hu-dsë- kih' judiu hi- ma-tääh' Damasco ja-.

Ga-kyuh' Saulo kih' dsa- judiu

²³ Ma-hya- cha-miuh- jmi- gya' Saulo jwi- Damasco ja-, mah' ga-taah' judiu juu' kwee- he- ma-jngüih' kih' Saulo.

²⁴ Pero chah' ba- ga-lã-ñe- Saulo hee- na- ma- hnøoy' dsa- ma-jmeey' kiyh'. Lä-jmi- 'lä-hwë' ga-taah' dsa- täay- ho-haah' kih' chuuh' jwi- ja-, hnøoy' ma- jngüih' kih' Saulo.

²⁵ Pero øøh' jne- ga-taayh- neh- hma- ta- mah' ga-jnääy' ta-la- hwë', ta- dsoh' na-hyah- he- na-jnë- chuuh' jwi-. Lä-ja- ba- ga-laa' Saulo.

Nëe' Saulo jee' jwi- Jerusalén ga-mi-jëey' apóstole

²⁶ Ma' ga-lloo' Saulo jwi- Jerusalén, hnøoy' ma- jmeey' ko-jøh' kyaah' øøh' jne' jee' ja-. Pero lä-jëe- dsa- he- ma- na-hñaa' dsih', sa- ga-jmeey' dsoo' he- ma-heeyh- kih' Jesús.

²⁷ He-ja- ga-jøø' Bernabé kih' Saulo na-jääy- cha-në' apóstole. Jee' ja- ga-jmeeh' Bernabé juu' he- ga-jëe' Saulo Jesús cha-jwë' hi- ga-hlëeh' kyaah' hi- ga-jmeeyh' juu' he- sa- goh- Saulo ga-kway' juu' kih' Jesús lä-kaa- tuh-dsëy' jee' jwi- Damasco.

²⁸ He-ja- ga-jä' Saulo mah' ga-løoy' jmeey' ko-jøh' kyaah' øøh' jne- hi- chaa- Jerusalén.

²⁹ Ni- miuh- sa- goyh- ma- hlëeyh- kih' Jesús, ma- ti- chooy' juu' kyaah' judiu hi- ma-hlëeh' griego. Pero dsa- he- hnøoy' ma- jngëeyh' Saulo.

30 Ma' ga'lä'ñe' øøh' jne', hii' goo' ma' jngëeh' dsih', he' ja' ga'jääy' Saulo ga'nääy' kyaah' ta' Cesarea, ja' jiih' ga'cheey' ta' jwii' Tarso.

31 Ja' jiih' mo'so' ga'hii' goo' kih' lä'jëë' øøh' jne' he'. Ma' hii' ti' kiyh' lä'kaa' Judea, lä'kaa' Galilea hi' lä'kaa' Samária ka'läh'. Kih' he' gayh' Dsa'jøøh' jnän' he'ja' cha'ga'miih' ma' hnaayh' Dio hi' ga'lä'jwëë' ga' øøh' jne' kyaah' be' kih' jmi'lle' Na' jngii'.

Ga'jä' kih' Enea

32 Ga'loo' koo' jmi' ngoo' Pee' na'jëëy' øøh' jne' lä'koo' lä'koo' jwii' lä'jiih' ga'llooy' na'jëëy' hi' ma' tääh' Lida.

33 Jee' ja' ga'jëëy' jaa' dsa'ñuuh' hi' chee' Enea. Ma'hya' jña' jì' ñe' kyaay' në' jii' dsaayh', sa' liih' goo' tiy'.

34 He'ja' ga'jah' Pee' siyh':
-Enea, Jesucristo ma'mi'hlää' hne', noo' chooh' jii' kyah'.

Hi' lä'chah' ja' ga'noo' Enea.

35 Hi' lä'jëë' dsa' chaa' jee' jwii' Lida hi' jee' jwii' Sarón ga'jëëy' dsa' hi' ga'hlaa' he', he'ja' ga'ngëë' dsa' he' hñii' kih' Dsa'jøøh' jnän'.

Ga'lä'jiih' Dorca

36 Jmi' ja' ma' chaa' jaa' dsa'më' hi' ma' laa' øøh' jne' jee' jwii' Jope. Dsa'më' he' ma' chee' Tabita, kyaah' griego hnøø' jäh' Dorca. Ta'ko' jiih' ga'gaa' dsa'më' he' jmi'gyuu', ga'jmeey' he' llu' jmah' ba' hi' ga'jmeey' be' kih' hi' tä' ñee'.

37 Ga'loo' koo' jmi' ga'lä'dsaah' Dorca hi' ga'juuy'. He'ja' ga'gyeeh' dsih' mah' na'kyaay' jee' ga'të' to' jwëë' hne'.

38 Jäh' ba' kih' jwii' Lida ja', ma' jä' jwii' Jope. He'ja' ma' ga'nuu' øøh' jne' hi' ma' tääh' Jope gya' Pee' jwii' Lida, ga'cheey' uu' dsa'ñuuh' na'jmeey' juu' kih' mah' wa' jäy' na'koh' ta' Jope.

39 Ma' ga'nuu' Pee' juu' ja', ngooy' kyaah' dsa' he'. Hi' ma' ga'llooy' cha'neh' ja', ga'jää' dsih' jee' kyaah' hñii' Dorca. Jwëë' dsa'më' hñii' ma' tääh' hoooh' kih' jee' ja'. Hi' ma' ga'lloo' Pee' ga'kuyh' lä'ku' lä'jii' kih' hooyh', heeyh' Pee' lä'jë' hmiih' he' ga'hme' Dorca lä' ma' jiiyh'.

40 Ja' ga'ga'hwëë' Pee' lä'jëë' dsa'më' he', hi' ga'juuyh' jnëy' ga'løøy' ngiiy' kih' Dio. Ja' ga'ga'jiiyh' nëy' ta' jee' ma' kye' jmi'ngo' kih' Dorca mah' ga'siiyh'.

-Tabita, noo'.

Mah' ga'nä' Tabita mi'lä'. Ma' ga'jëëy' Pee', ga'gyay'.

41 He'ja' ga'sooh' Pee' gooy' mah' ga'chaayh'. Hi' ja' ga'ga'tëëyh' lä'jëë' øøh' jne' hi' ga'tëëyh' dsa'më' hñii' he' ka'läh', mah' ga'siiyh'.

-Hii' ma'lä'jiih' la'.

42 Ga'lä'jëë' dsa' chaa' jwii' Jope ga'nuu' juu' ja', he'ja' jwëë' dsa' ga'ngëë' hñii' kih' Dio.

43 Cha'miih' jmi' ga'jä' Pee' jee' jwii' Jope ja', cha'neh' kih' dsa' hi' chee' Simón hi' ma'mi'llu' loo' jah'.

10

Ga'jmeey' Cornelio mada' he'jä' Pee'

1 Jwii' Cesarea ma' gya' jaa' dsa'ñuuh' hi' ma' chee' Cornelio. Ma' laay' dsa'jøøh' kyaah' hña' laa' hløø' hi' chee' Italiana.

2 Dsa'ñuuh' he' ma' hnaayh' Dio kyaah' lä'jëë' hi' ma' chaa' kyaay'. Hi' ma' gayh' Dio, ma' ngiiy' kih' kih' Dio lä'jë' jmi', hi' ma' jmeey' cha'miih' be' kih' hi' tä' ñee'.

3 Jee' gyay' ngiiy' kih' kih' Dio, ko' hi' hnë' ta' ga'hloo', ga'hëë' mi'nëy' ga'jëëy' na'hñaa' na'dsa' jaa' ángel kyaah' Dio hi' ga'he' ta' jee' gyay', hi' ga'jah':

-Cornelio.

4 Mah' ga'jëëy' koo' hweh', Peer' goyh' ga'ngiiy' juu' kih' ángel, ga'jäyh':

-¿Hee' na' jawh' hne' Dsa'jøøh' kyaan'? Hi' ga'jah' ángel siyh':

-Ma'tih' ba' dsë' Dio lä'jë' he' ngiih' hi' lä'jë' he' kwëëh' hi' tä' ñee'.

5 Chee' dsa' ta' Jope. Wa' lä'chiyyh' Simón, ja' ba' hi' tëëyh' Pee', mah' wa' jäy'.

6 Hi' he' gya' cha'neh' kih' jñah' hi' chee' Simón hi' mi'llu' loo' jah' cha'hooh' jmi'ñeeh'. Hi' he', jäh' hee' na' jmeeh'.

7 Ma' ngaah' ángel hi' ga'hleëh' kyaayh', ga'tëeh' Cornelio uu' dsa' hi' ma' jmeey' ta' kih' kyaah' jaa' hløø' hi' jawh' kyaayh' hi' ma'mi'te' kih' Dio.

8 Ma'la' ma' jmeeh' Cornelio lä'jë' juu' kih' dsa' he', ja' ga'ga'cheey' ta' Jope.

9 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ma' ngoo' ga'të' llä'hyoo' hi' ngoo' ya' jäh' dsa' he' ta' Jope. Hor' ja' ga'wii' Pee' gyuu' jee' ga'të' to' jwëë' hne', jee' na'ngiiy' kih' kih' Dio.

10 Ja' kyoyh' jee' ma' gyay', hnøøy' ma' kuyh'. Ta'ko' jiih' jøoy' jmeey' dsa' ma', ga'hëë' mi'nëy' koo' he' ga'mi'jnää' Dio kih' jee' gyay' chuuy' kyaah'.

11 Ga'jëëy' gyuu' jmi'gyuu' na'hñaa' lä'jëë' koo' he' la' lä'koh' ta'jmaah', na'hñuu' lä'jë' kyë' kiuh' he' ga'jyoo' lä' ga'të' hwa'.

12 Neh' ja' ma' tääh' lä'jëë' nëë' jah', ma' tääh' jah' hi' choo' goo' ti', ma' tääh' jah' hi' sëëh' hñii' hwa', hi' ma' tääh' ta'jah' hi' hëë' gyuu'.

13 Jee' ja' ja' koo' juu', he' jäh'.

-Noo' Pee', jngëeh' jah' na' mah' kuh' - ga'jäyh'.

14 He'ja' ga'jah' Pee':

-Jah' ha' Dsa'jøøh' kyaan'. Jëëh', ni' jaa' hi' laa' wa' hi' cha' hi' hi' ni' jaa' hi' sah' sa' ma'kuhn' jih'koh'.

15 Koo- ka-läh' ja' juu' jee' ga-të' to' jiih~: -Kih' hi' ga-jmää' Dio na-jngëe', ta' jwah' laay' wa' hi' cha' hi'.

16 Hnë- jiih~ ga-la' lä' ja', ja-ga' ga-sooh' ta' jmaah' ja', ngooH' ka' läh' ta' gyuuH'.

17 Ta-ko-jiih' ma' gya' Pee' jmee- cha-miih- huü'dsë- he' hnøø' jäh' he- ga-jëey' ja', ga-lla-nää' dsa- hi' ga-chee' Cornelio he', ngüy' juu' ha' chih' hne' kih' Simón hi' mi-llu' loo' jah', lä-jiih' ga-lla-näay' jee' ja'.

18 Ma' ga-lla-nää' dsa- he', ga-ngüy' juu': -¿Che' jee' la- gya' Simón, hi' tëeyh' Pee'? -ga-jäyh'.

19 Gya' ga' Pee' gyuuH' jmeey' huü'dsë- ha- lä' la' he- ga-jëey' ja', mah' ga-jäh' Jmi-llë' kih' Dio süyh':

-Jëë- da' Pee', uu- dsa- ma-ya-nää' hnaah- hne'.

20 Jnäa' mah' go-jëë. Ta' jmee- to' hoh', gwa' kyaayH'. Jnä' ba' ma-cheen' dsa- na'.

21 He-ja- ga-jnäa' Pee' ta' jee' ma' tääh' dsa- hi' ga-chee' Cornelio he' mah' ga-süyh':

-Hi' jnä' la- hi' hnaah' hnäh'. ¿He-la' ma-ya-nääh' hnäh'? -ga-jäh' Pee'.

22 He-ja- ga-jäh' dsa- he': -Ma-ya-nøø' jnääh' mada- kih' Cornelio dsa-jøøH' kyaa' jnääh'. Laay' jaa- juu' hløø' hi- lluu' hi- gah' Dio, hi' lä-jëë' judiu jwah' kyaayH'. Cornelio he' tëeyh' kyaagooH' cha'neh' kiyh' mah' nuuy' juu' he- kwah', lä-koø- mada- nuuyh' kih' ängel hi- na-jngëe'.

23 Ja-ga' ga-taah- Pee' dsa- he' cha'neh'. Jee' ja- ga-jä' dsa- he' hwë' ja'.

Ga'lloo' Pee' kih' Cornelio

Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ga-noo- Pee', ngooy' kyaah' dsa- he' hi' ga-nää' ko-llaq' øøH' jne' hi' chaa- Jope kyaayH'.

24 Jyoh' jmi' ga' ga-lla-näay' jwi' Cesarea. Ma' gya' Cornelio jøø' kyaah' lä-jëë- ga' hi' chaa- kyaay', hi' kyaah' ome- hi' jwayh' kyaah'.

25 Ma' ga'lloo' Pee' ho'hne' kiyh', ya-hëë' Cornelio mah' ga-heeyh-. Lä-chah' ja- ga' juuH' Cornelio jne' cha'në' Pee', ga-jmäay' jøøH'.

26 Pero Pee' ga' chaaH- Cornelio ga-süyh': -Noo-, ta' jmee- lä-na-. Dsa- ba' hne-, dsa- ba' jnä' ka-läh'.

27 Lä- ma-llay' ja-ba' juu' ga-taayh' cha'neh' lä-jiih' ga-tëy' jee' tääh' jwëë' dsa- hi' ga-kuh' jee' ja'.

28 Mah' ga-jäh' Pee' süyh': -Ma-neh' ba' hnäh' kwee-, na-høø' jwërte la' kyaa' jnääh' dsa- judiu he' dsa'tooh' jnääh' ko-jøøH' kyaah' hi- sa' laa' judiu hi- ni- he- dsa'tooh' jnääh' cha'neh' kiyh' sa- le'. Pero Dio ma-mi-jnäa- kin- he- sa' sah' ni- jaa- dsa- ni- sa' laay' wa' hi- cha- hi'.

He-ja- mo-so' jmee' ga-jnä' kwaat- he- sah' dsa- hi' sa' laa' judiu.

29 He-ja- sa' ga'choon' juu' ni- miih-, lä- ma' ga'lloo' juu' kin-, chah' ba' ma-jan-. He-ja- ngün' juu' kyah'. ¿He-la' ma-teeh' jnä'?

30 He-ja- ga-jäh' Cornelio: -Na' ma-hya- kye' jmi' sa' ma' kuh' ma' huhn', ja' ba' hor- la- ko' hi' hnë- ta' ga'hloo' gyan' ngün' kin- kih' Dio cha'neh' la-. Koo- ma' ga-jëen' jaa- dsa- huüH' kyeH' hmiih- jih'gyeh' cha'nën'.

31 Hi- he' na- ga-jäh': "Cornelio, ma- nuu' ba' Dio lä-jë- he' ma- hlëeh' kyaayH', hi' kye- bih' kwaat- kih' lä-jë- he- ma' kwëeh' hi- tä-ñee'.

32 Chee' dsa- ta' Jope mah' wa' jä- Simón hi- tëeyh' Pee'. Hi- he' gya' cha'neh' kih' he' ba' Simón hi- mi-llu' loo' jah', cha'hoø' jmi-ñeeH-. Wa-ra- ja' hi- he', hlëeh' hne'", ga-süyh' jnä'.

33 He-ja- chah' ba' ga-cheen- dsa- na'kyaa' hne-. Hi- llu' ba' ma-jmeeH' ma-ñeh'. Na' na- lä-jëë- jnääh' øøH' jnääh' jee' la- cha'në' Dio, mah' nuu' jnääh' juu' he' ma-hñah' kih' Dio.

Ga'kwa' Pee' juu' cha'neh' kih' Cornelio

34 He-ja- ga-løø' Pee' hlëeh' lä-la': -Na' ga' ma-lä-ngëen' kwee-, ma-ra' ju'dsoo' koø- ba' laa' dsa- cha'në' Dio.

35 TiH' ba' dsë' Dio kih' ga-lä-jëë- hi' gayh' hi' kih' hi' jmee- he- llu'.

36 He- la' na' juu' he- ga-chee' Dio kih' dsa- Israel. Ju'hmëë' la- he- jmee- hi' ti' kih' dsa- ta-la' kih' Jesucristo hi- laa' Dsa-jøøH' kyaa' lä-jëë- dsa'.

37 Nèh' ba' hnäh' kwee- ha- lä' ga-la' lä-kaa' hwa' Judea, he- ga-løø' ta' Galilea, ma-ngëë- he- ga-hlëeh' Jwaa' kih' he- saa' dsa- jmi'.

38 Ma- nuuH' ba' hnäh' ha- lä' ga-jmee' Dio kyaah' Jesús dsa- chaa- Nazaret. Ga'kwëeyh' Jmi-llë' Na-jngü' , hi' ga'kwëeyh' cha-miih- be'. Hi- lä-kaa- jee' ga-ngëey' ga-jmeey' he- llu' jmah' hi' ga-läay' lä-jëë- hi- ma' jëë- wi' kaaH- hi'-sa-llu', jëeh' Dio cheh' kyaayH'.

39 Jmee- jnääh' ju'dsoo' kih' lä-jë- he- ga-jmee' Jesús hwa' Judea hi' jee' jwi' Jerusalén. Hi- he' ga-jngüH' dsa- kih', na-taay' dsøH' hma- cru'.

40 Pero Dio ga-mi-jiiyh' ma' ga-hya- hnë- jmi' hi' ga-mi-jnäay- mah' jëë' dsih' he- ma-lä-jiiyh'.

41 Pero sa' ga-mi-jnäay' kih' lä-jëë- dsa-. Ma-la' kyaa' jnääh' hi- ga-lleeh' Dio jää' ba' ga-mi-jnäay' mah' jmee' jnääh' ju'dsoo' kiyh', jnääh' hi- ga-kuh' ga-hih' kyaayH' ma-ngëë- ma-lä-jiiyh' jee' kih' hi- na' juu'.

42 Ja-ga' ga-cheey' jnääh' kwa' jnääh' juu' kih' lä-jëë- dsa-. Mah' jmee' jnääh' dsoo',

Jesús he' hì- na-hñaa' kih' Dio, laay' jwëë' kih' là-jëë' dsa- hì- jiih' hi- là-ja- kih' hì- na-juu'.

43 Ga-là-jëë' hì- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo' ga-jmee' dsoo' kih' Jesús, ga-jäyh', ta-là-kih' bih' dsa-che' dso'kye- kih' là-jëë' hì- heeh' juu' kiyh'.

Ga-hyoh' dsa- hì- sa- laa' judiu Jmi-llë' kih' Dio

44 Hlëëh' ga' Pee' là-ja- ma' ga-juoo' Jmi-llë' Na-jngii' në' kih' là-jëë' dsa- hì- ma' tääh' nuu- jee' ja-.

45 Là-jëë' øøh' jne' hì- laa' judiu hì- ga-lla-nää' kyaah' Pee' ga-taayh' jëë' dsayh' ma' ga-jëëy' ga-hyoh' dsa- hì- sa- laa' judiu Jmi-llë' Na-jngii'.

46 Ga-nuuy' hlëëh' dsa- he' jyoh' juu' hì- ma' jmeey' juuh- kih' Dio.

47 He-ja- ga-jäh' Pee':

-¿Hii' le' ha' kih' dsa- la- he- saay' jmiü-, na' he- ma-hyoh' Jmi-llë' Na-jngii' ja' ba' là' koo' ma-hñah' jne'?

48 He-ja- ga-jmee' Pee' mada' ga-saay- jmiü- là-hih' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Ja-ga' ga-chuu' dsa- he' kyaah' Pee' mah' jäy' miih- jmiü' kyaayh'.

11

Ga-jmeeh' Pee' juu' kih' øøh' jne' hì- ma' tääh' Jerusalén

1 Ga-nuu' apóstole, hì- ga-nuu' øøh' jne' hì- ma' tääh' Judea he- ga-heeh' là-kye- hì- sa- laa' judiu juu' kih' Dio.

2 Ma' jah' Pee' ta' Jerusalén, ko-llaa' øøh' jne' ga-løø' ti-choo' juu' kyaayh', kih' he- ma' laay' he- jmee' bii' uu' jmi-ngo' kih' dsa-nüuh'.

3 Ga-jäyh':

-¿He-la' ñeeh' na-jëëh' dsa- hì- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih' hì- na'kuh' kyaayh' ko-jøh'?

4 He-ja- ga-jmeeh' Pee' juu' là- ma' huu' ha- là- ga-la' kiyh' ta- jee' ñeey', ga-jäyh':

5 -Jnä' ma' gyan' jwiü' Jope ngiiin' kin' kih' Dio ma' ga-hëë' mi' nën- koo- he- ga-mi-jnää' Dio kin'. Ga-jëën' koo- he- la' là-koh' ta-jmaah' na-hñuu' là-jë- kye' sa'kiih' ga-juoo' gyuu' là- ga-të' jee' ma' gyan'.

6 Ga-jëën' kwee-, hì- ga-mi' kyun' hì- jah' ma' tääh' neh-. Ga-jëën' jah' hì- choo' goo-tii', ga-jëën' jah' hää' kyaah' jah' hì- sëëh- hñii' hwa' hì- ga-jëën' ta'jah' hì- hëë' gyuu'.

7 Jee' ja- ga-nuun' koo- lle' he- ga-hlëëh' gyuu', ga-jäh': "Noo' Pee', jngëëh' jah' na' mah' kuh'."

8 He-ja- ga-ngiiin' kiyh': "Jah-hä' Dsa-jøøh' kyaan'. Jëëh', ni' jaa- hì- laa' wa' hì- cha- hì- hì- ni' jaa- hì- sah' sa- ma'kuhn' jii'koh'."

9 Koo- ka-läh' ga-hlëëh' gyuu' jee' ga-të' to' jiih': "Kih' hì- ga-jmää' Dio na-jngëë', ta' jwah' laay' wa' hì- cha- hì-."

10 Hnë- jiih' ga-la' là-ja-, ja-ga' ga-sooh' ka-läh' ta' jmaah' ja-, ngooh' ta' gyuu'.

11 Là-chah' ja- ga-lla-nää' uu- dsa-nüuh- hì- ya-nää' Cesarea, hnaayh- jnä' jee' ma' gyan'.

12 Hi' Jmi-llë' kih' Dio ga-siih' jnä' jee' ja-: "Gwa-ba' hne-, ta' jmee- to' hoh'", ga-jäyh'. Hi' jñee' øøh' jne' hì- chaa- jee' ja- ga-jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' là- ga-të' cha'neh' kih' dsa-nüuh- hì- ga-tëeh' jnä'.

13 Dsa-nüuh- he', ga-jmeeyh' juu' he- ga-jëëy' jaa' ángel hì- ga-noo' cha'nëy' cha'neh' kiyh'. Hi' ga-jmeeyh' juu' ha- là- ga-jäh' ángel siiyh': "Chee' dsa- ta' Jope mah' wa' ja- Simón, hì- tëëyh' Pee'.

14 Hi' he' kwa' juu' ha- là- jee' lääh' kyaah' là-jëë' hì- chaa- kyah'", ga-jäh' ángel siiyh'.

15 Là- ma' ga-løøn' hlëëh' dsa- he', ga-juoo' Jmi-llë' Na-jngii' në' kih' là-jaa- là-jaa-, là-koh' ga-juoo' në' jnän' là- ma' to-në'.

16 Ja-ga' ga-lä-dsooh- dsën- là-koo- ga-jäh' Jesús jää': "Ma-ra- ju'dsoo', Jwaa' ga-chaa' dsa- jmiü' kyaah' jmiü- ba', pero hnäh' saah' hnäh' jmiü' kyaah' Jmi-llë' Na-jngii'."

17 Cher-mah' Dio ga-kwëëh' dsa- he', ja-ba' he- ga-kwëëyh' jne' là- ma' ga-heeh' jne' Jesús Dsa-jøøh' jnän', ¿hee- laa' jnä' mah' jwiin' Dio: "Ta- kwëëh' hì- na-?"

18 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' kih' Pee' ga-taayh' tiü' ba', ga-jmeey' juuh- kih' Dio, ga-jäyh':

-Na' ga-ma-na' jwë' kih' hì- sa- laa' judiu mah' dsa-jeeyh' kyaah' Dio hì- jmee' chaa- dsa-.

Ga-lä-jwëë' øøh' jne' jee' jwiü- Antioquia

19 Là- ma' ga-jngiih' dsa- kih' Esteban, ga-løø' dsa- jmeeh' øøh' jne'. He-ja- ga-hwëëy- jee' jwiü' Jerusalén, ga-sa' ga-jñeey' ga-nääy' ta- jee' jyoh'. Ga-nääy' ta- Fenicia, ta- Chipre, ta- Antioquia. Dsa- judiu he' ga-nääy' kway' juu' kih' Dio là-kaa- jee' tääh' ma-la' dsa-goo' bih'.

20 Pero jee' kih' hì- ga-hwëë- he', ma' tääh' ko-llaa' hì- chaa' Chipre hì- ma' tääh' hì- chaa- Cirene. Ma' ga-lla-nää' hì- he' jwiü' Antioquia ga-kway' ju' hmëë' kih' Jesús là-kye' kih' hì- sa- laa' judiu.

21 Peer' cha' miih- be' ga-kwa' Dio kiyh', he-ja- jwëë' dsa- ga-ngëë' hñii' kih' Jesús jwiü' Antioquia.

22 Ga-tëeh' øøh' jne' hì- ma' tääh' Jerusalén juu' ja-. He-ja- ga-cheey' Bernabé, ngooy' ta- jwiü- Antioquia.

23 Ma' ga-lloo' Bernabé jee' ja-, ga-jëëy' he- ga-mi-jää' Dio cha-miuh- dsa- he', he-ja- ga-tih' dsëy'. Hi' ga-kwëëyh' nüuh'

mah' dsa-⁷taayh' mi-⁷teyh' lä-⁷kaa-⁷ tuh-⁷dsëy' kih' Dsa-⁷jøøh' jnän.

²⁴ Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi' ma' dsoo' dsëy' cha-⁷miih-⁷ ka-⁷läh' hi' ma' kye⁷ cha-⁷miih-⁷ be' kih' Jmi-⁷lle' Na-⁷jngü'. Ma' ga-⁷jëë' dsa-⁷ ha-⁷ lä-⁷jmeey', he-⁷ ja-⁷ jwëë' dsa-⁷ ga-⁷hëh-⁷ juu' kih' Dsa-⁷jøøh' jnän.

²⁵ Ma-⁷ngëë' he-⁷ ja-⁷, ya-⁷hëë' Bernabé ngoo' ta' Tarso na-⁷hnaäyh-⁷ Saulo. Ma' ga-⁷jnääh-⁷ Saulo, ga-⁷jääh' ta' Antioquia.

²⁶ Jee' ja-⁷ ga-⁷taayh' koo-⁷ ñe-⁷ jmi-⁷ kyaah' øøh' jne' he' mah' ga-⁷mi-tëëy' jwëë' dsa-⁷. Jee' jwü-⁷ Antioquia ja-⁷, jee' ja-⁷ to-⁷ne' ga-⁷mi-cheey' øøh' jne' cristiano, he-⁷ hnøø' jäh-⁷ Cristo mah'.

²⁷ Jmi-⁷ ja-⁷ ga-⁷hwëë-⁷ ko-⁷llaa' hi-⁷ ga-⁷ngëë' juu' kih' Dio hi-⁷ ma' tääh' Jerusalén, na-⁷nääy' ta' jee' jwü-⁷ Antioquia.

²⁸ Jaa-⁷ dsa-⁷ he-⁷ hi-⁷ chee-⁷ Agabo, ga-⁷nooy-⁷ ga-⁷hlëëyh' lä-⁷koo-⁷ jäh' Jmi-⁷lle' kih' Dio, ga-⁷jäh' ja-⁷ koo-⁷ hoo' lä-⁷kaa' jmi-⁷gyuu'. Hi-⁷ ga-⁷lä-⁷te' ba' lä-⁷koo-⁷ ga-⁷jäh' Agabo, lä-⁷ ma' laa' Claudio rey to-⁷ne'.

²⁹ He-⁷ ja-⁷ ga-⁷taah' øøh' jne' hi-⁷ tääh' Antioquia juu' kwee-⁷ he-⁷ cheey' miih-⁷ kuu' kih' øøh' jne' hi-⁷ tääh' ta' Judea, ha-⁷ koo-⁷ te' tää-⁷ kwa' lä-⁷jaa-⁷ lä-⁷jaa-⁷.

³⁰ Lä-⁷ ja-⁷ ga-⁷jmeey' hi-⁷ ga-⁷tooyh-⁷ goo-⁷ Bernabé kuu' ja-⁷ kyaah' Saulo mah' na-⁷ngëëy' kih' hi-⁷ ma' laa' dsa-⁷gyuu-⁷h' kya-⁷ gwah' hwa' Judea ja-⁷.

12

Ga-⁷jngëëyh' Jacobo hi-⁷ ga-⁷taayh-⁷ Pee' neh-⁷ñe'

¹ Ja-⁷ba-⁷ jii-⁷ ja-⁷, ga-⁷jmeey' rey Herode mada-⁷ he-⁷ ga-⁷jmeeyh-⁷ ko-⁷llaa' øøh' jne'.

² Ga-⁷jngëëyh' Jacobo øøh' Jwaa' kyaah' ñe-⁷ tuuh-⁷.

³ Ma' ga-⁷nuu' rey he' he-⁷ ga-⁷tih' dsë' dsa-⁷ judiu he-⁷ ga-⁷juu' Jacobo, he-⁷ ja-⁷ ga-⁷jmeey' mada-⁷ wa' ja-⁷ Pee' ka-⁷läh'. He-⁷ ja-⁷ ga-⁷la' ma-⁷ tē-⁷ jmi-⁷ he-⁷ kuh-⁷ dsa-⁷ he-⁷ñi-⁷ he-⁷ sa-⁷ kyaah' levadura.

⁴ Ma' ga-⁷jaa' Pee', ga-⁷taah-⁷ dsih' neh-⁷ñe'. Ga-⁷taayh-⁷ ja-⁷goo-⁷ kye-⁷ nää' hløø' hi-⁷ ma' jaa' ma-⁷ kyeë' lä-⁷koo-⁷ nää' hi-⁷ ga-⁷hää' Pee'. Herode ma' jmeey' huusdsë-⁷ ma' mi-⁷jnääy' kih' dsa-⁷ ga-⁷ma-goh' jmi-⁷ he-⁷ kuh-⁷ dsa-⁷ judiu borrego mah'.

⁵ Ga-⁷jä' ba' Pee' neh-⁷ñe' pero ta-⁷ko-⁷jiih' ma' hääh' neh-⁷ñe' ni-⁷ jaa' øøh' jne' sa-⁷ ga-⁷tuy' he-⁷ ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat' kih' Pee'.

Dio ga-⁷llëë-⁷ Pee' neh-⁷ñe'

⁶ La' kwaat-⁷ ma' mi-⁷jnää-⁷ Herode kih' dsa-⁷ wa-ra-⁷ ga-⁷jnä'. Pero ja-⁷ba-⁷hwë' ja-⁷, ma-⁷ na-⁷kya-⁷ Pee' na-⁷hñuu-⁷ kyaah' to-⁷ caden-⁷ ja-⁷ba-⁷ jee' kih' uu' hløø' hi-⁷ ma' na-⁷hñuu-⁷ kyaayh'. Hi-⁷ ma' tääh' ga-⁷jnah' hløø' hi-⁷ ma' høø' hoo' neh-⁷ñe' ja-⁷.

⁷ Ni-⁷ sa-⁷ ga-⁷lä-liih' ga-⁷ hløø' he', ma' ga-⁷lloo' jaa-⁷ ängel kya-⁷ Dio, hi-⁷ lä-⁷ ga-⁷dsa' neh-⁷ñe' ga-⁷lä-⁷jnä' je-⁷. Lä-⁷chah' ja-⁷ ga-⁷chaay' Pee', ga-⁷siiyh'.

—Noo-⁷ na-⁷koñ'.

Lä-⁷chah' ja-⁷ ga-⁷sa' ga-⁷hla' caden-⁷ he-⁷ ma' na-⁷hñuu-⁷ gooy-⁷.

⁸ Hi-⁷ ga-⁷jäh' ängel:

—Kye-⁷h' hmiih-⁷ kyah', hee' loo-⁷ kyah'.

Lä-⁷ ja-⁷ ga-⁷jmeey' Pee', mah' ga-⁷siiyh-⁷ ka-⁷läh'.

—Bää' hmiih-⁷ kyah' mah' man-⁷ ga-⁷juh'.

⁹ Hi-⁷ ya-⁷hëë' ängel, kaah' llëë' Pee'. Sa-⁷ ñey-⁷ che-⁷ dsoo' he-⁷ jmeey' ängel, he-⁷ kë-⁷ bih' laay'.

¹⁰ Ga-⁷ngëëy' jee' ma' tääh' koo-⁷ nää' hløø', hi-⁷ lä-⁷ ja-⁷ jee' ga-⁷tē to-⁷ nää' hløø', ja-⁷ ga-⁷ga-⁷tëëy' ho-⁷haah' he-⁷ la' kyaah' ñe' jee' hwëë-⁷ dsa-⁷ ta' cha-⁷jwë'. Hñii' ba' haah' ja-⁷ ga-⁷na'. Ga-⁷hwëëy', hi-⁷ ga-⁷kwayh' koo-⁷ jwë', jee' ja-⁷ ga-⁷bii-⁷ ängel kih' Pee'.

¹¹ Ja-⁷ ga-⁷lä-liih' Pee', ga-⁷jmeey' huusdsë-⁷:

—Dsoo' ba' ma-⁷cheey' Dio ängel kya-⁷ hi-⁷ ma-⁷lä-⁷ jnä' kih' Herode hi-⁷ ma-⁷lä-⁷äy' jnä' kih' lä-⁷ jē he-⁷ ma' hnøø' dsa-⁷ goon-⁷ he-⁷ ma' jmeey' kin'.

¹² Ma' ga-⁷lä-liiyh-⁷ he-⁷ ma-⁷na-laay', lä-⁷chah' ja-⁷ ngaayh' ta' kih' María choo' Jwaa', he-⁷ ba' hi-⁷ tëëyh-⁷ Marcos, jee' ma' tääh' jwëë' hi-⁷ ngü-⁷ kih' Dio.

¹³ Ma' ga-⁷lloo' Pee' ho-⁷haah' jee' dsa-⁷taah' dsa-⁷, ga-⁷tëëy'. Lä-⁷koo-⁷ ma' ga-⁷nuu' jaa-⁷ chih-⁷ më-⁷ hi-⁷ chee-⁷ Rode tëëy', mah' ngooy' na-⁷jëëy'.

¹⁴ Lä-⁷chah' ja-⁷ ga-⁷lä-⁷kyuu-⁷ llë' kih' Pee' hi-⁷ ma' tëë. Peer-⁷ ga-⁷nøh' dsëy'. Ni-⁷ sa-⁷ ga-⁷näy' ho-⁷haah' ja-⁷, ngaayh' ko-⁷chih' na-⁷jmeeyh' juu' kih' hi-⁷ ma' tääh' cha-⁷neh' ja-⁷, ga-⁷jäh'.

—Hii-⁷ Pee' cheh' ho-⁷haah'.

¹⁵ He-⁷ ja-⁷ ga-⁷jäh' hi-⁷ ma' tääh' jee' ja-⁷, siiyh' chih' më-⁷ he'.

—He-⁷ ngaah' ba' hne-⁷ na-⁷.

Pero chih' më-⁷ he' sa-⁷ tää' sa-⁷ jaay', ma' jäh'.

—Hi-⁷ he' na-⁷.

He-⁷ ja-⁷ ga-⁷jäh' dsa-⁷ he'.

—Ängel kya-⁷ Pee' ba' na-⁷.

¹⁶ Lä-⁷ ma' cheh' ja-⁷ba-⁷ Pee' ho-⁷haah' ja-⁷, tëëy'. Ja-⁷ ga-⁷ga-⁷näy' ho-⁷haah' ja-⁷, ga-⁷jëëy' Pee'. Ga-⁷taayh' jëë-⁷ dsayh'.

¹⁷ He-⁷ ja-⁷ ga-⁷jmeey' Pee' li-⁷ kyaah' gooy-⁷, mah' sa-⁷ tooyh' miih'. Ga-⁷jmeeyh' juu' ha-⁷ lä-⁷ ga-⁷jmeey' Dio he-⁷ ya-⁷hëëy' neh-⁷ñe', hi-⁷ ga-⁷jäh'.

—Go-⁷jmeeh' juu' la-⁷ kih' Jacobo hi-⁷ kih' lä-⁷ jëë' øøh' jne'.

Ja-⁷ ga-⁷ya-⁷hëëy' ngooy' ta-⁷ jee' jyoh'.

¹⁸ Ma' ga-⁷jnä' jyoh' jmi-⁷, Peer-⁷ ga-⁷tëë' ga-⁷jëë' hløø' he' kyaah' dsa-⁷kyaayh', kih' he-⁷ sa-⁷ ga-⁷jëëy' ha-⁷ lä-⁷ ya-⁷hëë' Pee' jee' ja-⁷.

19 He ja- ga jmeey Herode mada he- na hnaayh- Pee ka lah. Ma sa ga jnaayh, ga lla kyaay hløø he jmi. Lã jiih ga jmeey mada he- ga jngëeyh hløø he. Ja ga ya hëey hwa Judea, ngooy na gyay ta Casarea.

Ga juu Herode

20 Pero ma cha hni- kih Herode kyaah dsa cha- Tiro hi kyaah hi cha- Sidon ka lah. Dsa hi ma cha jee ja sa ma hnøø hni. Jëeh ma ga naay lay løø ta jwi- kih Herode. He ja na naay na llay juu kyaah Herode. Pero to ne da, ga taayh juu kwee kyaah Blasto, hi kye ta juu kyaah rey Herode, mah hni bih llay juu kyaah Herode.

21 He ja- ga tøø rey he jmi he ya naa dsa. Ma ga lloo jmi ja, ga lla naa dsa he hi ga keh- rey hmi- he këyh ma llay ta mah na gyay ne ta kih, ga kway juu.

22 Ma ga nuu dsa he juu kih ja, ga tooyh cha mi- mi, ga jayh:

—Ja he dsa nuu na hlëeh, Dio ba na hlëeh.

23 Lã chah ja, ja jaa angel kya Dio, ga jmeey dsoo kih rey Herode, kih he sa ga jmeey juu kih Dio. He ja ga kaay jah lã jiih ga juuy.

24 Pero ga naa ba øøh jne kway juu kih Dsa jøøh jnan hi cha ga mi- ngoo dsa lã jwëë hi heh juu ja.

25 Ma ga hnaa ta he na hnaa Bernabé kyaah Saulo, ga hwëey Jerusalem, ga lla naay ka lah Antioquia jay Jwa h- tëeyh Marcos.

13

Ga hnaay Bernabé kyaah Saulo mah dsa naay dsa kway juu hmë

1 Jee kih øøh jne hi ma taah Antioquia ja, ma taah hi ma ngëe juu kih Dio hi ma taah ta jwoh. Hi he Bernabé, hi Simón hi ma tëeyh Lãh, Lucio hi ma cha- Cirene, Manaén hi ga kwa kwee kyaah Herode hi ma laa lle moh hwa Galilea, hi Saulo ka lah.

2 Ta ko jiih ma taah øøh jne he sa kuh hih, hnaayh Dio lã ka- tuh dsëy, ga hlëeh Jmi lle Na jngü kyaayh, ga siyh:

—Hnaa Bernabé kyaah Saulo mah jmeey ta he kwëeh jnih.

3 Ma ngëe ma ngiy kih Dio sa ga kuh ga hih, ja ga ga kyey gooy ne kih Bernabé kyaah Saulo. Hi ma dsa he ja, ga hih juu kyaah dsa kyaayh.

Ngoo Bernabé kyaah Saulo ta Chipre

4 Ngoo Bernabé kyaah Saulo ta hwa Seleucia lã hih kih Jmi lle Na jngü. Ma

ga lla naay Seleucia, ga taayh neh barco, ga naay ta hwa he chee Chipre.

5 Ma ga tëey jwi- Salamina, ga taayh neh gwah kih judiu he tøø jee jwi ja, mah ga kway juu kih Dio. Hi ma jay Jwa h- hi ma kwa be kih.

6 Ga ngëey lã ga dsa hwa Chipre he hä jee jmi neeh, lã jiih ga lla naay jee jwi- Pafos. Jee ja ga jee jaa judiu hi tëe ji nah, hi ma chee Barjesus. Ma jmaay hni lã koh jaa hi ngëe juu kih Dio.

7 Dsa tëe he ma jwayh kyaah lle moh hi ma chee Sergio Paulo, hi kyuh cha mi- h. He ja lle moh he ga jmeey mada he na kyaay Bernabé kyaah Saulo, kih he ga lã hyoh dsëy nuuy juu kih Dio.

8 Pero dsa tëe he, hi tëeyh Elima kyaah juu griego, hi he na, ma ha kih Bernabé kyaah Saulo. Jëeh, sa ma hnøøy he ma heeh lle moh he juu kih Dio.

9 He ja ga hlëeh Saulo, he ba hi chee Paa. Ga hlëeyh kyaah cha mi- be kih Jmi lle Na jngü hi ga jëey koø hwëh ne dsa tëe he.

10 Mah ga jayh:

—He ba che ta juuh hne, Peer hlëeh hne, joo hi sa llu. He la hnooh lla dsëeh kih lã jë he llu? Lih ba llaa he hah kih jwe llu kih Dsa jøøh jnan?

11 Na heeh Dio hne wi. Jã tuu mi neh. Mo so jëeh jmeë hyoo mi- jmi —ga jah Paa.

Lã chah ja ga løø mi nëy mah ga jay tuu. Lã ku lã jii kih ma hnaayh jaa hi ma jay, kih he mo so ga lã jne mi nëy.

12 Ma ga jëe lle moh he he ga lã lã ja, ga heeyh kih Jesús. Peer ga lã dsa dsëy ma ga nuuy juu kih Jesús.

Nee Paa kyaah Bernabé Antioquia he na hee hwa Pisidia

13 Ja ga ya hëe Paa jwi- Pafos ja kyaayh dsa kyaayh, ga naay ta Perge, jwi he na hee Panfilia. Pero Jwa ga be dsa kyaayh mah ngaayh ta Jerusalem.

14 Ga ngëe Paa kyaah Bernabé jwi- Perge, ga lla naay ta jyoh Antioquia he nøø hwa Pisidia. Ma ga te jmi he teeh dsa dsë, ngoo Paa kyaah Bernabé gwah kih dsa judiu mah ga taayh jee ja.

15 Ma ngëe ma hëe jaa dsa mi- he na si- në ley kih Moisé hi ga hëy mi- he ga si- hi ga ngëe juu kih Dio, ja ga jah dsa kaah hi ma hä goo gwah ja:

—Cher mah cha mi- he jwah hnäh dsa nuu øøhn, hlëeh jnaah mi- he jmeey llu kya jnaah —ga jayh.

16 He ja ga noo Paa, ga jmeey lii kyaah gooy mah wa dsa taayh ti. Ga jayh:

—Nuu da' hnäh dsa Israel hi lä jëë ga' hnäh hi gah Dio.

17 Dio kyaä jnääh dsa Israel, ga lleeh dsa ma gyuh kyaä jnääh mah leey dsa kyaay hi ngoo ba mi jääh lä jiih ga tē koo jwi jwuh lä ma tääh hwa Egipto ma ke laay dsa jnah kih hwa ja. Ma ngëë he ja, kyaah cha miih be ga hwëë Dio dsa he hwa ja, mah ga la näay hwa kiyh.

18 Ta ko jiih ga taah dsa he to loo ji ne jee la hwa kii, ga lä be dsë Dio kyaayh kih lä jë he hliih he ma jmeey.

19 Ma ngëë he ja, ga hee Dio gyii nää dsa hi ma tääh hwa he chee Canaan. Hwa kih dsa he ga jmee Dio hee dsa ma gyuh kyaä jnääh.

20 Ma ga la näay hwa Canaan ja, ga hña Dio hi ga ka nē kih dsa he, lä jiih ga lloo jmi ga hñaay Samuel hi ga ngëë juu kiyh. Lä ja ga jmee Dio kyaayh lä jiih ga tē kye hña loo na dsë to lo gyä ji ne.

21 Jii kih Samuel, dsa Israel ga ngëëy jaa hi lee rey kyaay. He ja ga hña Dio Saül, hi ga laa rey to loo ji ne. Jmii Saül he ma chee Cis, hi ma laa sa ju kih Benjamín.

22 Ma ngëë he ja, Dio ga lleë Saül mah ga laay David hi ga koo nē kiyh. Ga jmee Dio ju dsoo kih David, ga jäh: "Ma jëën David joo Isai. Kih hi he ba ma tih dsën, jëéh hi he jmee lä jë he hnoon."

23 Hi jee kih jaa jee lä jëë sa ju kih David he, ga lä chaa Jesús, hi ga chee Dio mah laay dsa Israel lä koo ga jäh jää.

24 Jää ja ga ja Jesús, ma kwa Jwaa juu kih lä jëë dsa Israel. Ga hlëeyh dsa mah dsa jëeyh kyaah Dio hi he saay jmi.

25 Hi lä koh ma jëë Jwaa ngoo dsa hña ta kiyh, ga jäh: "¿Jii jnä laah hnäh? Ja he jnä hi nөө juu ja lä koo jmeeh hnäh hu dsë. Hi ja keë kin, sa tē dsën chiih mah llen loo he hä tiiy", ga jäh Jwaa.

26 Ngoo ba Paa hlëéh, ma jäh:

—Hnäh dsa goon hi laa sa ju kih Abraham, kyaah lä jëë ga hnäh hi gah Dio, jnä jne ba ga chee Dio juu la mah lää jne.

27 Pero dsa hi ma tääh Jerusalén, kyaah dsa ta kyaay sa ga lä kyuy Jesús. Ni kih hi ga ngëë juu kih Dio llo joo sa ga lä ngëëy, ma ke ma hē dsa he juu ja lä jë jmi he teeh dsa dsë. Heh lä koh ma jäh he jmee bii juu Jesús, ga lä te lä jë juu he ma hēy ja.

28 Pero sa ga jnөyh he kyaah ma bääh Jesús mah lä jwë ja ma jngiyh

kih, he ja ga ngüy kih Pilato mah wa jmeey hih he juuy.

29 Ma ga lä te lä jë go te lä koo na sii kiyh jää, ja ga ga jña dsih dsoh hma cru mah na haay.

30 Pero Dio ga mi jiiyh jee kih hi na juu.

31 Hi cha miih jiih ga lä jnäay jee kih hi na nää kyaayh Jerusalén, lä ma tääh Galilea. Hi he na hi jmee ju dsoo kih lä jëë dsa jmi na.

32 Ja ba lä ja kwa jnääh ju hmëë la, ja ba juu he ga bääh Dio hñii kyaah dsa ma gyuh kyaä jnääh.

33 He ga mi jiiyh Jesús, ga mi te Dio juu kih jee kyaä jnääh, hi laa sa ju kih Abraham. Lä ja ga lä te lä koo na sii salmo hwëh to: "Hne laah gyuu kyaan, na ma laan Tää kyaah", ga jäh Dio.

34 Kyaah he ga mi jiiyh Jesús jee kih hi ma na juu mah mo so juu gyih jih koh, lä ja ga lä te juu he ma na sii lä la: "Mi te ba jnä lä jë he ga jwii David", ga jäh Dio.

35 Hi ja ba lä ja lle ka läh nē salmo: "Sa kwah jwë jyah jmi ngo kih hi na jngëë kyaah", ga jäh David.

36 Ga mi te ba David lä koh ga lä hyoh dsë Dio lä ma kyey nē kih dsa kyaay. Hi ma ga juuy na ha dsih koo jee na ha dsa ma gyuh kyaay. Hi ga jngaah ba jmi ngo kiyh.

37 Pero hi hi ga lä jiih he, sa ga jngaah jmi ngo kiyh.

38 He ja hnөө lä ngëéh hnäh өhn, ta la kih Jesús hi hlëéh kih la dsa che dso kye jnan.

39 Lä jëë hi dsoo dsë kih Jesús, hi he ba hwëë lluu, läay kih lä jë he ma hläy chane ley kih Moisé. Jëéh sa hwëë jne lluu cha nē Dio kyaah he hөө jne ley ja.

40 Leeh hnäh, mah sa jä nē kyah hnäh lä koo ga jäh hi ga ngëë juu kih Dio:

41 Jëë da hnäh, dsa hi mi kwah juu kin, wa lä dsaa hoh hnäh, wa heeh hnäh go te.

Jëéh jee kyah hnäh jmeen koo he jmee dsaa hoh hnäh.

Ni lä ja sa jmeeh hnäh dsoo ma ke hi ga ga jmeeh juu kyah hnäh, ga jäh Dio.

42 Lä ma ya hëë Paa kyaah Bernabé neh gwah kih dsa judiu, ga chuü dsa hi sa laa judiu kyaayh:

—Ja ya nääh hnäh ka läh jyoh jmi he teeh dsa dsë mah kwah hnäh ka läh juu na kyaä jnääh.

43 Ma ga hwëëy neh gwah ja, jwëë dsa judiu hi lä kye hi sa laa judiu hi ma hnaah Dio, ga jmeey kō jöh kyaah Paa kyaah Bernabé. He ja ngoo ba Paa

hlëëyh mah wa lla nää' bih ta cha né' kyaah he mi jää' Dio.

44 Ma ga tē' jmi' he teeh dsa dsē', miih ga sa ga dsaa' lä jēē' dsa chaa' jee' jwii' ja', na nääy' na nuuy' ha lä la juu' kih Dio.

45 Pero ma ga jēē' dsa judiu, he ga kuh' jwēē' dsa, he ja ga lä lleey' jwēte, ga lööy' lla dsēy' kih juu' he ma kwa' Paa hi ma hlëëyh wii' kiyh'.

46 Pero Paa kyaah' Bernabé sa ga lä goyh' ga hlëëyh dsa he, ga jäh':

—Kyah' hnäh' to né' dsa goon jmee' bi' he nuuh hnäh' juu' kih Dio he ma kwa' jnääh' la'. Pero he beh' hnäh' juu' la', mi jnääh' hnäh' hñaa' sa hnooh hnäh' ha lä jee' jmee' chaa' hnäh' tää'. Na na hwēē' jnääh' jee' kyah' hnäh' mah' dsa kwa' jnääh' juu' kih dsa hi sa läa' judiu ba'.

47 Jēēh' Dio ga jmee' mada' lä la kyaah' jnääh', ga jäh':

Ma hñaa' hne', laah' wa je' kih dsa hi sa läa' judiu, mah' hne' ba kah' juu' ha lä lää' dsa lä kaa' lä juh' jmi' gyuu'.

48 Ma ga nuu' dsa hi sa läa' judiu juu' kih Dsa jööh' jnän', ga jmeey' juuh' kih juu' ja' hi ga lä chaay' llu'. Ga heeh' lä jēē' hi laa' kwaat' tēēh' jee' ka' Dio.

49 Lä ga dsa' hwa' ja' ga lloo' juu' kih' Dsa jööh' jnän'.

50 Pero kō llaa' judiu ga taayh' juu' dsa mē' hi ma hnaah' Dio, lä kye' dsa mē' hi kaa' kih' jee' jwii' ja'. Hi lä ja' ga taayh' juu' hi laa' ta'. Ga tooyh' je' dsē' dsa kaa' he mah' lä lleey' kyaah' Paa kyaah' Bernabé mah' hēey' kiyh' ta' jee' uu' ga kih' hwa' ja'.

51 Kyaah' ya hēē' Paa ngaah' kyaah' Bernabé ga hlay' hlöø' he ma na beh' tiy' he jmeey' lii' kih' dsa he, he lä ma kyaayh' ja' ba dso kye' kiyh'. Hi ga hwēēy' jee' ja', mah' ga nääy' ta' jwii' Iconio.

52 Lä jēē' hi ga heeh' juu' kih' Dio cha miih' ma jēē' dsēy', hi ma kyey' cha miih' be' kih' jmi' lle' Na jngii'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta' jwii' Iconio

1 Lä ma gya' Paa kyaah' Bernabé jwii' Iconio ja', ma dsa taayh' kō jöh' lä uuy' neh' gwah' mäh' kih' dsa judiu. Ha koh' sa llu' juu' he ga kway', he ja' jwēē' hi laa' judiu hi lä kye' hi sa läa' judiu ga heeh'.

2 Pero kō llaa' judiu hi sa ga heeh', ga tooyh' je' dsē' dsa hi sa läa' judiu mah' ga lä hneey' kyaah' ööh' jne' hi ga heeh' kih' Dio.

3 He ja' ga jäh' Paa kyaah' Bernabé cha miih' jmi' jee' ja'. Ni miih' sa ma goyh' ma kway' juu' kih' Dio hi ma kyey' cha miih' o jöh' dsē' kih' Dsa jööh' jnän'. Hi ga jmeey' cha miih' he juh' gaa'. Lä ja' ga jmeey' Dio ju' dsoo' kih' juu' he ma kway'.

4 Pero dsa hi ma chaa' jee' jwii' ja', ga laa' to' nää'. Kō llaa' ga taah' jwoo' kih' judiu, hi kō llaa' ga taah' jwoo' kih' apóstole.

5 Ga taah' dsa judiu juu' kwee' kyaah' dsa hi sa läa' judiu, kō jöh' kyaah' dsa ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he hi tey' kuu' kiyh'.

6 Pero ma ga lä nē' Paa kyaah' Bernabé he hnöø' dsa ma jmee' kiyh' lä ja', lä chah' ja' ga hwēēy' ga nääy' ta' Listra hi Derbe, jwii' he hla' hwa' Licaonia. Hi na nää' gyih' jyoh' jwii' he hla' lä kaa' jee' jäh' ja',

7 mah' na kway' ju' hmēē' kih' Jesús lä kaa' ja'.

Ga te' dsa' kuu' kih' Paa' jee' jwii' Listra

8 Listra ja' ma gya' jaa' dsa jluuh' hi jluuh' ga lä chaa', jih' koh' sa ma ngēy'.

9 Dsa he' ma gya' nuu' lä jēē' he ma hlēēh' Paa'. Ma ga jēē' Paa' mi nēy' ga lä liiyh' kih' dsa he, he ma dsoo' dsēy' hläy'.

10 He ja' ga hlēēh' Paa' ki' gaa' ga siiyh': —Noo' da', chih' tiih' na' kō dsoo'.

Lä chah' ja' kōo' ba' ga hliiy' ta' gyuu' hi ga lööy' ngēy'.

11 Ma ga jēē' dsa hi ma tääh' jee' ja' he ga jmeey' Paa' lä ja', ga lööy' hlëëyh' kōo' ki' gaa' kyaah' juu' kiyh', ma jäh':

—Lä laa' dsa nuuh' laa' uu' dio hi ma jñaa' jee' jnän' la'.

12 Ga mi cheey' Bernabé Júpiter hi Paa' ga mi cheey' Mercurio kih' he ma kwa' Paa' juu'.

13 Chuuh' jwii' ja' ma chih' gwah' kih' dio Júpiter. Jee' ja' ga lloo' jmi' dsa hi ma jmee' ta' neh' gwah' ja', ma jäh' kya' dso' hi ma kyey' he na lii' kyaah' le'. Ma hnöoy' ma jngēy' kya' he mah' kō jöh' kyaah' dsa gooy' ma jmeey' juuh' kih' apóstole he'.

14 Lä ma ga nuu' Bernabé kyaah' Paa' he ja', ga gyi' hmiih' kiyh', mah' ga taayh' jee' kih' dsa he ma hlëëyh' ki' gaa',

15 ma jäh':

—Hnäh' dsa nuuh' zhe' la' jmeeh' hnäh' lä na? Ja' dsa jmi' gyuu' ba' jnääh' lä koh' laah' hnäh'? Ma ya' nöø' jnääh' mah' kwa' jnääh' ju' hmēē' kih' Jesús. Tu' hnäh' he na', ta' jmee' hnäh' he sa jmää' ta'. Jeeh' hnäh' hñaa' kih' Dio jiih' ba, hi ga jmeey' gyuu' hwa', hi ga jmeey' jmi' nēeh' hi ga jmeey' lä jē' he' ga cha' né' kih'.

15

16 Jää' ma' tääh' dsa' jmee' lä' hyoh' dsé' hi' sa' cha' he' ma' jmee' Dio kiyh' ni' miih'.

17 Pero ja' he' ga' hmääh' go' te'. Ma' ra' he' ga' mi' jnääh' ha' lä' laay' hñi'y' kyaah' lä' jé' he' llu' he' jmeey'. Cheey' jma', hi' jmeey' kwa' lä' jé' he' jngéé' dsa' mah' lä' cha' cha' miih' he' kih' hñh' jne' hi' lä' ja' jmeey' jéé' dsé' jne'.

18 Ma' ke' ga' hlééh' apóstole he' lä' ja', he' lii' ba' ga' liyh' ga' jney' jwé' kih' dsa' he' he' ma' jngééyh' kya' mah' ma' jmeey' juuh' kih' apóstole.

19 Ma' ngéé' he' ja', ga' lla' nää' judiu hi' chaa' Antioquia, lä' kye' hi' chaa' Iconio. Ga' taayh' juu' dsa' hi' ma' chaa' Lистра. He' ja' ga' tey' kuu' kih' Paa'. Ma' ngéé' he' ja', ga' sééyh' Paa' lä' ga' té' chuuh' jwii', jééh' ma' jmeey' huusé' ma' juuy' ba'.

20 Lä' jéé' øøh' jne' ga' taayh' lä' ku' lä' jii' kih' Paa'. Ko' hwéé' ga' ja' ma' ga' noo' Paa' jee' ma' kyaay' ja' hi' koo' ka' läh' ga' hey' ta' jee' jwii' ja'. Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ngooy' kyaah' Bernabé ta' Derbe.

21 Ma' ga' lla' nääy' jwii' Derbe, ga' kway' ju' hméé'. Hi' jwéé' dsa' ga' heeh' juu' kih' Jesús. Ja' ga' ga' nääy' ka' läh' ta' Lистра, ta' Iconio, hi' ta' Antioquia.

22 Lä' koo' lä' koo' jwii' ja', ga' kway' cha' ga' miih' be' kih' øøh' jne'. Ga' hlééh' gyih' mah' sa' tuy' juu' he' ma' dsoo' dséy', ma' jäh':

—Jmee' bii' jéé' jne' cha' miih' wii', ja' ga' heh' jne' jee' jmee' Dio hih'.

23 Lä' koo' lä' koo' jwii' jee' ma' tääh' hi' ma' heeh' juu' kih' Dio, ga' hñaa'y' dsa' gyuu'h' hi' ka' né' kih' dsa' kyaayh'. Ma' ngéé' he' ja', ga' taayh' ngii'y' kih' Dio ta' ko' jiih' sa' kuh' hñyh'. Lä' ja' ga' taayh' goo' Dsa' jøøh' jnä'n' dsa' gyuu'h' hi' na' hñaa' kyaay'.

Ga' llaqah' Paa' ka' läh' kyaah' Bernabé jee' jwii' Antioquia he' na' hee' hwa' Siria

24 Ma' ga' hwééy' jee' ja', ga' ngéé' bih' ko' dsoo' hwa' Pisidia ga' nääy' ta' Perge, jwii' he' noø' hwa' Panfilia.

25 Ma' ngéé' ma' kway' juu' kih' dsa' hi' ma' chaa' Perge, ga' nääy' ta' jwii' Atalia.

26 Jee' ja' ga' taayh' neh' barco, ga' nääy' ka' läh' ta' Antioquia, ja' ba' jwii' jee' ga' taah' dsih' goo' Dio ma' ga' mi' jääy' kyaah' ta' kiyh' he' na' ga' ma' hñaa'.

27 Ma' ga' lla' nääy' Antioquia ja', ga' tééyh' lä' jéé' øøyh' hi' ma' chaa' jee' ja'. Mah' ga' jmeeyh' juu' ha' lä' la' he' juh' gaa' he' ga' jmee' Dio lä' kaa' jee' na' nääy' hi' ha' lä' ga' kwa' Dio jwé' he' ga' lä' dsoo' dsé' hi' sa' laa' judiu.

28 Jee' ja' ga' jaa' Paa' kyaah' Bernabé cha' miih' jmi' kyaah' øøh' jne'.

Ga' taah' apóstole juu' kwee' ha' lä' süyh' øøh' jne' hi' sa' laa' judiu

1 Ko' llaa' dsa' hi' ma' chaa' Judea ga' lla' nääy' jwii' Antioquia na' kway' juu' kih' øøh' jne' hi' ma' tääh' jee' ja', ma' jäh':

—Cher' mah' sa' ga' wih' jmi' ngo' kyah' hnäh' lä' koo' noø' kih' Moisé, sa' lääh' hnäh'.

2 Peer' ga' ti' ga' choo' Paa' juu' kyaah' dsa' he' hi' lä' ja' ma' jmee' Bernabé ka' läh'. Ha' koh' juu' sa' ga' ti' ga' chooy'. He' ja' øøh' jne' hi' ma' tääh' Antioquia, ga' hñaa'y' Paa' kyaah' Bernabé kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Ga' cheey' ta' Jerusalén mah' mi' eey' juu' ja' kyaah' apóstole hi' kyaah' lä' jéé' dsa' gyuu'h'.

3 Øøh' jne' hi' ma' tääh' Antioquia ga' chee' dsih' kyaah' juu' llu'. Jee' ga' nääy' ja', ga' ngééy' hwa' Fenicia hi' ga' ngééy' hwa' Samária. Lä' jéé' jwii' jee' ga' ngééy' ja', ga' jmeeyh' juu' ha' lä' ga' la' he' ga' jééh' dsa' hi' sa' laa' judiu kyaah' Dio. Peer' ga' tih' dsé' lä' jéé' øøh' jne' ma' ga' nuuy' juu' ja'.

4 Ma' ga' lloo' Paa' kyaah' Bernabé ta' Jerusalén, øøh' jne' hi' tääh' jee' ja' ga' heeh' bih' llu'. Hi' lä' ja' ga' jmee' apóstole kyaah' lä' jéé' dsa' gyuu'h' ka' läh'. Hi' ga' jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä' jéé' he' ga' jmee' Dio kyaayh' lä' kaa' jee' na' nääy'.

5 Pero ko' llaa' fariseo hi' ma' heeh' juu' kih' Dio ga' nooy' mah' ga' jäh':

—Jmee' bii' huuh' jmi' ngo' kih' dsa' huuh' hi' sa' laa' judiu hi' jmeen' mada' kiyh' mah' hoo'y' lä' jéé' huuh' kih' Moisé.

6 He' ja' ga' kuh' apóstole kyaah' dsa' gyuu'h' mah' mi' eey' juu' ja'.

7 Ma' lä' hi' tääh' ti' chooy' juu' jee' lä' jééy', ja' ga' ga' noo' Pee' mah' ga' jäh':

—Nuuh' da' hnäh' dsa' huuh' øøhn'. Neh' ba' hnäh', jää' ga' lleeh' Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju' hméé' kih' hi' sa' laa' judiu, mah' lä' dsoo' dséy' kih' Jesús.

8 Dio hi' kyuu'h' ha' lä' la' tuh' dsé' dsa', ga' mi' jnääh' dsa' he', ma' ra' he' laay' dsa' kyaay' lä' llu' he' ga' kwééyh' Jmi' lle' Na' jngü', ja' ba' lä' koh' ga' hñah' jne'.

9 Ja' ba' lä' koh' ga' jmee' Dio jnä' jne', ja' ba' lä' ja' ga' jmeey' kyaah' dsa' he' ka' läh'. Jééh', kyaah' he' ma' lä' dsoo' dséy' kih' Jesús, lä' ja' ba' ma' jäh' na' jngééy'.

10 He' la' kah' hnäh' dsé' Dio, he' jmeeh' hnäh' bii' kih' øøh' jne' he' hoo'y' ley' he' sa' tääy' hoo'y', hi' ni' jne' sa' tää' jne' hoo'n', hi' ni' dsa' ma' gyuh' jnä'n' sa' ga' tääy' ma' hoo'y'?

11 Pero na' ma' ñe' jne', he' la' ma' lää' ba' Jesús jne', kwee' ba' kyaah' dsa' he' — ga' jäh' Pee'.

12 Ma' ga' l00' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh' juu', lä' jëë' dsa' he' ga' taah' ti' nuuy' ha' lä' cha' miih' juh' gaa' he' ga' jmeë' Dio kyaayh' jee' na' nääy' na' kway' ju' hmëë' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu.

13 Hi' ma' ga' dsaa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga' hlëéh' Jacobo, ga' jäyh':

-Dsa' nuuh' 00hn', nuu' da' hnäh'.

14 Ma' nuu' jne' lä' koo' ma' jmeeh' Simón juu' ha' lä' ga' jmeë' Dio to' nê' jee' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu, ga' tëëy' dsa' he', ga' jmaäy' kyaay'.

15 He' la' na' jeeh' kwee' kyaah' he' ga' hlëéh' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio, jee' na' sü' lä' la' :

16 Ma' ngëë' he' la', nüin' na' choohn' hne' kih' David he' na' hla'.

Na' jmeeh' na' läh' lä' kaa' jee' na' heë', mah' choohn' ka' läh' lä' hmëë',

17 mah' lä' ja' hi' jñah' nää' dsa' he' wa' hnääh' Dio,

lä' jëë' dsa' hi' sa' laa' judiu hi' ma' mi' jään' laay' kyaan'.

18 Lä' ja' ga' jäh' Dio, hi' ga' mi' jnää' juu' la' llo' joo' go' te'.

19 He' ja' jwahn', ta' wa' han' kih' hi' sa' laa' judiu hi' dsa' jëeh' kyaah' Dio.

20 Ma' lee' ba' koo' süin' kiyh' mah' sa' wa' kuyh' ma' he' jmeë' mi' sayh' hñiyy' he' lla' dsa' cha' né' dio hi' na' laa' kaa' dsa', hi' dsa' më' dsa' nuuh' sa' wa' kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' ni' sa' wa' kuyh' jah' hi' dsa' juu' kyaah' he' wii', ni' sa' wa' kuyh' jma'.

21 Jëéh' llo' joo' ga' l00' dsa' judiu kwa' nuuh' kih' Moisé neh' gwah' he' t00' lä' koo' lä' koo' jwii'. Jee' ja' hëy' he' ga' sü' Moisé, lä' jëë' jmi' he' teeh' dsa' dsë' - ga' jäh' Jacobo.

Ga' cheey' koo' je' kih' lä' jëë' 00h' jne' hi' sa' laa' judiu

22 Lä' jëë' 00h' jne' he', kyaah' ap0stole hi' kyaah' dsa' gyuu' ga' taayh' juu' kwee' ga' hñäy' ko' llaa' 00h' jne' hi' ma' tääh' jee' ja' mah' dsa' nääy' jwii' Antioquia kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé. Ga' hñäy' Juda, he' ba' hi' tëëyh' Barsabá, hi' ga' hñäy' Sila. Hi' he' ma' laa' ta' jee' kih' dsa' kyaayh'.

23 Kyaah' hi' he' ga' cheey' je' he' na' sü' lä' la' :

"Jnääh' ap0stole, jnääh' dsa' gyuu' kyaah' 00h' jne', jmeë' jnääh' juu' kyah' hnäh' 00hn' hi' sa' laa' judiu hi' chaa' Antioquia, hi' chaa' hwa' Siria hi' Cilicia ka' läh'. Wa' chaa' hnäh' llu'.

24 Ma' nuu' jnääh' kih' ko' llaa' hi' ga' hwëë' jee' la' ga' nääy' ta' na'. Sa' ñe' jnääh' he' ga' nääy' mi' gaay' hnäh' kyaah' juu' kiyh', heey' hu' dsë' kyah' hnäh' hi' jmeey' hih' he' nuh' jmi' ngo' kyah' hnäh' hi' he' h00h' hnäh' ley.

25 He' ja' ma' tooh' jnääh' juu' kwee', ma' jëë' jnääh' llu' ba' he' ma' hñaa' jnääh' 00h' jne' hi' tääh' jee' la' mah' dsa' nääy' dsa' jëëy' hnäh' ko' j0h' kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé hi' hnääh' jne' cha' miih'.

26 Dsa' nuuh' na', sa' ga' jmeey' he' che' chaa' juuy' jee' ga' nääy' kway' juu' kih' Jesucristo.

27 He' ja' cheë' jnääh' Juda kyaah' Sila mah' dsa' nääy' dsa' kway' juu' he' na' sü' la'.

28 Llu' ba' la' kih' Jmi' lle' Na' jngii' hi' lä' ja' kyaah' jnääh' ka' läh', he' sa' hn00' jnääh' he' h00h' hnäh' he' sa' tääh' hnäh' h00h'. Ma' la' he' la' ba' hn00' nuuh' hnäh'.

29 Sa' kuh' hnäh' he' ma' lla' dsa' cha' né' dio hi' na' laa' kaa' dsa', ni' sa' le' kuh' hnäh' jma', ni' sa' le' kuh' hnäh' jah' hi' dsa' juu' kyaah' he' wii'. Hnäh' dsa' më' dsa' nuuh', ta' kaa' hnäh' wa' hi' cha' hi'. Cher' mah' ga' lëh' hnäh' h00h' he' ja', jmeeh' ba' hnäh' llu'. Wa' dsa' ngëëh' ba' hnäh' llu'."

30 Lä' jëë' hi' na' hñaa' he', ga' nääy' ta' Antioquia. Ma' ga' lla' nääy' jee' ja', ga' j00yh' 00h' jne' mah' ga' ngëëy' je' he' ma' kyey' ja', to' lo' nê' jee' lä' jëë'.

31 Peer' ga' n0h' dsë' 00h' jne' he' ma' ga' hëy' je' ja', he' ja' ga' lä' chaa' llu' jwërte.

32 Juda kyaah' Sila hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio ma' kway' cha' ga' miih' juu'. Heh' lä' ja', ga' n0h' dsë' 00h' jne' hi' ga' tëëyh' cha' miih' be'.

33 Ga' lä' hii' ga' miih' jmi', ja' ga' ga' hih' 00h' jne' juu' kyaayh' mah' dsa' nääy' llu' ta' Jerusalén jee' tääh' hi' ga' cheey'.

34 Pero ga' jmeë' Sila hu' dsë' : "Go' llu' ga' he' jän' jee' la'."

35 Hi' ga' jäh' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ja', ma' mi' tëëy' dsa' juu' kih' Dsa' j00h' jñän'. Hi' ko' j0h' kyaah' jñah' dsa' kyaayh' ma' kway' ju' hmëë'.

Ngoo' Paa' jee' ga' të' to' jiih' na' kway' juu'

36 Ga' lä' hii' ga' miih' jmi', ma' ga' jäh' Paa' süiyh' Bernabé:

-Man' ka' läh' ma' jëëh' lä' jëë' 00h' jne' hi' tääh' lä' kaa' jwii' jee' na' kan' juu' kih' Dio jäh', ma' jëëh' ha' lä' tääh'.

37 Ma' hn00' Bernabé ma' jäh' Jwaa' hi' tëëyh' Marcos.

38 Pero sa' ga' tih' dsë' Paa' he' ma' jäh' ka' läh' hi' ga' käh' jiih' hwa' Panfilia, jëéh' mo' so' ñee' gyih' na' kway' juu' kih' Dio kyaah' Paa'.

39 Ni' miih' sa' ga' hii' kwee' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lä' jiih' ga' bëey' 00yh', ga' nääy' ma' kih' kih'. He' ja' Bernabé ga' jäh' Marcos, ga' taayh' neh' barco ga' nääy' ta' Chipre.

40 Hi' Paa' ga'jääy' Sila. Lä'koo' ma' ga'hwëëy' jee' ja', ga'jäh' øøh' jne' hi' ma' tääh' Antioquia siyh':

—Dio kyaah' hnäh'.

41 Ga'ngëëy' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway' be' kih' øøh' jne' hi' ma' tääh' lä'koo' lä'koo' jwii'.

16

Ngoo' Timotä kyaah' Sila ko'jöh' kyaah' Paa'

1 Ma'ngëë' he' ja', ga'nääy' ta' Derbe, ja'ga' ga'nääy' ta' Listra. Jee' ja' ma' gya' jaa' øøh' jne' hi' cheë' Timotä. Chooy' ma' laa' judiu hi' ma' laay' øøh' jne' ka'läh'. Pero jmi' Timotä ma' laa' griego.

2 Lä'jëë' øøh' jne' hi' ma' tääh' Listra hi' hi' ma' tääh' Iconio ma' hlëëyh' llu' kih' Timotä.

3 Ga'lä'hnøø' Paa' jääy' Timotä lä'kaa' jee' dsooy', he' ja' ga'jmeey' mada' ga'wih' jmi'ngo' kih' Timotä mah' sa' choo' judiu hi' chaa' jee' ja' juu' kyaayh', jëëh' ga'lä'jëë' dsa' chaa' jee' ja' ma'ñey' laa' griego jmi' Timotä.

4 Ga'lä'kaa' jwii' jee' ga'nääy', ga'jmeeyh' juu' kih' øøh' jne' ha' lä' la' juu' ee' he' ga'taah' apóstole kyaah' dsa' gyuu' hi' ma' tääh' Jerusalén mah' høøy' ma' la' he' na' ba'.

5 Ma' ga'nuu' øøh' jne' juu' ja', ga'tëëyh' cha' miih' be' hi' jwëë' ga' dsa' ga'hëeh' juu' kih' Dio koo' jmi' koo' jmi'.

Ga'mi'jnää' Dio kih' Paa' jaa' dsa' hi' ma' chaa' hwa' Macedonia

6 Pero jmi'lle' Na'ngii' sa' ga'kwa' jwë' kih' Paa' kyaah' dsa' kyaayh' mah' ma' kway' juu' kih' Dio hwa' Asia, he' ja' ga'ngëë' bih' lä' ga'dsa' hwa' Frigia, kyaah' hwa' Galacia.

7 Lä'koo' ma' ga'lla'nääy' ta' hwa' Misia, ma' hnøøy' ma' dsa'nääy' ta' Bitinia pero sa' ga'kwa' jmi'lle' Na'ngii' jwë'.

8 He'ja' koo' ga'ngëëy' ta' koo' hwa' Misia ba', lä'jiih' ga'lla'nääy' jwii' Troa.

9 Hwë' he' ma' gya' Paa' Troa, ga'hëë' mi'nëy' ma' cheh' jaa' dsa'ñuu' hi' chaa' Macedonia ma' chu' kyaayh', ma' jäyh': "Ña- ta' hwa' Macedonia mah' kwah' be' kya'jnääh'."

10 Ma' ga'jëë' Paa' he' ja', lä'chah' ja' ga'mi'llu'jnääh' løø' kya'jnääh', mah' ga'nøø'jnääh' kyaayh' ta' Macedonia. Ga'jmeey'jnääh' dsoo' he' tëëh' Diojnääh' mah' dsa'kwa'jnääh'ju'hmëë' kih' Jesüs jee' ja'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila jee' jwii' Filipo

11 Jee' jwii' Troa ja' ga'tooh'jnääh' neh' barco, ga'nøø'jnääh' ko' dsoo' ta' Samotracia, hwa' he' hä'jee' jmi'ñeeh'. Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'nøø'jnääh' ta' jwii' Neópolis.

12 Jee' ja' ga'hwii'jnääh' mah' ga'nøø'jnääh' ta' jwii' Filipo he' ga'lla' dsa' chaa' Roma hi' ma' la' jwii' to' në' kih' hwa' Macedonia. Jee' jwii' ja' ga'tooh'jnääh' miih' jmi'.

13 Koo' jmi' he' teeh' dsa' dsë' ga'hwëë'jnääh' jee' jwii' ja', ga'nøø'jnääh' ta' cha'hoo' jmi'. Jëëh', ma'ñe'jnääh' he' dsa'nää' dsa' jee' ja', jee' dsa'ngiiy' kiyh' kih' Dio. He'ja' ga'tooh'jnääh' ga'hlëëh'jnääh'juu' kih' Dio dsa' më' hi' ma' tääh' jee' ja'.

14 Jaa' dsa'më' he' ma' cheë' Lidia, hi' ma' chaa' jwii' juuh' he' cheë' Tiatira. Ma' hñiiy' hmiih' gyuu' he' hmoooh' hi' ma' hnaayh' Dio. He'ja' ga'cheë' Dio dsëy' mah' wa'jmeey' he' juu' he' ma' hlëëh' Paa'.

15 Lä'koo' ma' ga'saay' jmi' ko'jöh' kyaah' lä'jëë' hi' chaa' kyaay', ga'chuuy' kya'jnääh', ga'jäyh':

—Cher'mah' laah' hnäh' mi'te' ba'jnä' kih' Dio, jä' hnäh' kin' na'.

He'ja' ga'jmeey' dsa' më' he' bi' he' ga'jä'jnääh' cha'neh' kiyh'.

Ga'taayh' Paa' kyaah' Sila neh'ñe'

16 Koo' hä' lä' ma' na'nøø'jnääh' ka'läh' jee' ma' ngii' dsa' kiyh' kih' Dio, jee' ja' ga'jee'jnääh' jaa' chih'më' hi' ma' kye' jmi'lle' hliih' hi' ma' lle' juu' kih' dsa'. Kyaah' chih'më' he' ma' lih' dsa'juuy' cha'miih' kuu'.

17 Peer' kii' hooch' chih'më' he' ma' lleey' kaah' kya'jnääh', ma' hlëëyh':

—Dsa'ñuu' hi' ga'nää' na', ga'nää' mada' kih' Dio jøøh'. Hi' na' na' kwa' juu' kih' Dio he' jmeey' dsa'lää' dsa'.

18 Ma' lä' hii' cha'miih' jmi' jmeey' chih'më' he' lä'ja', lä'jiih' ga'lä'dsëh' dsë' Paa'. He'ja' ga'jeyy' hñiiy' ga'siiyh' jmi'lle' hliih':

—Kyaah' be' kih' Jesucristo jmeen' hih' kyah', go'hëë' kih' chih'më' na'.

Lä'chah' ja' ya'hëë' jmi'lle' hliih' kih' chih'më' he'.

19 Ma' ga'lä'liih' dsa'juu' chih'më' he' mo'so' cha' he' kyaah' liyh' kuu', ga'lä'hñey' kyaah' Paa'. Ga'saayh' Paa' kyaah' Sila na'jääy' cha'në' dsa'ta'.

20 Ga'taayh' goo' jwëë', ga'siiyh':

—Judiu ba' laa' dsa'ñuu' la', ha' koh' hñii' sa' ma' jay' llay' jee' jwii'jnän'.

21 Mi'tëëy' jne' he' tëëy' jmeey' he' sa' cha' jwë'jnän' hëehn' ni' he' jmeen' he'tëëy' jmeey', jne' hi' laa' dsa' romano.

22 Hi' lä'jëë' dsa'jwii' ga'kwa' be' kih' dsa' hi' ga'hñii' he'. He'ja' ga'jmeey' dsa' ta'

mada⁴ ga⁴lleey⁴ hmiih⁴ kih⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila mah⁴ ga⁴kwa⁴ dsa⁴ kiyh⁴ kyaah⁴ sihma⁴.

²³ Ma⁴ngëë⁴ ma⁴kwa⁴ dsa⁴ kiyh⁴ cha⁴miih⁴, ga⁴taah⁴ dsih⁴ neh⁴ne⁴. Ja⁴ga⁴jmeey⁴ mada⁴ kih⁴ poo⁴ kyaay⁴ mah⁴ hääy⁴ llu⁴.

²⁴ Ma⁴ngëë⁴ ma⁴hyoh⁴ poo⁴ jwë⁴ ha⁴ lä⁴ jmeey⁴, ga⁴taayh⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila ga⁴të⁴ neh⁴ ga⁴kih⁴ neh⁴ne⁴! Jee⁴ ja⁴ ga⁴gwëy⁴ tü⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila neh⁴ jwi⁴ hma⁴ he⁴ hë⁴ too⁴, he⁴ chee⁴ cepo.

²⁵ Pero ma⁴ ga⁴të⁴ koq⁴ lla⁴nuu⁴ ma⁴ ngii⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila kiyh⁴ kih⁴ Dio, hi⁴ ma⁴ häy⁴ su⁴ kih⁴ Dio, hi⁴ jñah⁴ ga⁴ dsa⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ neh⁴ne⁴ ja⁴ ma⁴ nuuy⁴.

²⁶ Ni⁴ sa⁴ liih⁴ ga⁴ dsa⁴ he⁴ ma⁴ ga⁴jeh⁴ wii⁴ jwërte hwa⁴, lä⁴jiih⁴ ga⁴sa⁴ ga⁴hluh⁴ tü⁴ na⁴hyah⁴ he⁴ la⁴ neh⁴ne⁴ ja⁴. Lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴na⁴ lä⁴jë⁴ ho⁴haah⁴ kih⁴, hi⁴ ga⁴saä⁴ ga⁴jaä⁴ caden⁴ he⁴ ma⁴ na⁴ hñuu⁴ lä⁴jëë⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ neh⁴ne⁴ ja⁴.

²⁷ He⁴ ja⁴ ga⁴ne⁴ poo⁴ hi⁴ ma⁴ hoo⁴ jee⁴ ja⁴. Ma⁴ ga⁴jëey⁴ na⁴na⁴ hoo⁴ neh⁴ne⁴, ga⁴lley⁴ ne⁴ tuuh⁴ kiyh⁴ mah⁴ ma⁴ jngëëyh⁴ hñiiy⁴, kih⁴ he⁴ laay⁴ ma⁴ kyuu⁴ dsa⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ neh⁴ne⁴.

²⁸ He⁴ ja⁴ ga⁴hlëeh⁴ Paa⁴ ki⁴gaa⁴ ga⁴jäh⁴:
—Ta⁴ jmeeh⁴ hñaa⁴, tøø⁴ ba⁴ jñääh⁴ lä⁴jëë⁴ jñääh⁴ jee⁴ la⁴.

²⁹ He⁴ ja⁴ ga⁴ngii⁴ poo⁴ he⁴ wa⁴je⁴, mah⁴ ga⁴hey⁴ ko⁴chih⁴ cha⁴neh⁴. Jlääy⁴ ga⁴ lä⁴ja⁴, ga⁴jwääy⁴ hñiiy⁴ huu⁴ tü⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila.

³⁰ Hih⁴ poo⁴ he⁴ ga⁴hwëëy⁴ øø⁴ jne⁴ neh⁴ne⁴, mah⁴ ga⁴siiyh⁴:
—Dsa⁴ ñuu⁴, he⁴ na⁴ jmeen⁴ mah⁴ lään⁴.

³¹ He⁴ ja⁴ ga⁴jäh⁴ øø⁴ jne⁴ he⁴:
—Jmee⁴ dsoo⁴ hoh⁴ kih⁴ Jesucristo mah⁴ lä⁴ja⁴ ba⁴ lääh⁴ kyaah⁴ lä⁴jëë⁴ hi⁴ chaä⁴ kyah⁴.

³² Ja⁴ ga⁴hlëëyh⁴ poo⁴ he⁴ juu⁴ kih⁴ Dio, kyaah⁴ lä⁴jëë⁴ hi⁴ chaä⁴ cha⁴neh⁴ kih⁴.

³³ Lä⁴ hwë⁴ ja⁴ ga⁴jøø⁴ poo⁴ he⁴ kih⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila na⁴gyiyh⁴ jee⁴ ga⁴la⁴ dsoo⁴ kih⁴. Lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴saä⁴ poo⁴ he⁴ jmi⁴ kyaah⁴ lä⁴jëë⁴ hi⁴ chaä⁴ kyaay⁴.

³⁴ Ma⁴ngëë⁴ ma⁴saay⁴ jmi⁴, ga⁴tëey⁴ øø⁴ jne⁴ he⁴ cha⁴neh⁴ kih⁴, ga⁴kwëëyh⁴ he⁴ ga⁴kuyh⁴. Peer⁴ ga⁴lä⁴chaay⁴ llu⁴ kyaah⁴ lä⁴jëë⁴ hi⁴ chaä⁴ kyaay⁴, lä⁴llu⁴ he⁴ ga⁴heey⁴ juu⁴ kih⁴ Dio.

³⁵ Ma⁴ ga⁴jñä⁴ jyoh⁴ jmi⁴ ja⁴, ga⁴chee⁴ dsa⁴ ta⁴ jñah⁴ poo⁴ hi⁴ na⁴jmee⁴ juu⁴ kih⁴ hi⁴ ma⁴ hoo⁴ neh⁴ne⁴ mah⁴ lääy⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila.

³⁶ He⁴ ja⁴ ga⁴jmeeh⁴ poo⁴ juu⁴ kih⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila, ga⁴jäh⁴:
—Ma⁴ jmee⁴ dsa⁴ ta⁴ mada⁴ he⁴ lään⁴ hnäh⁴.

He⁴ ja⁴ jwahn⁴, hwëë⁴ hnäh⁴, go⁴nää⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ juu⁴ llu⁴ ba⁴.

³⁷ He⁴ ja⁴ ga⁴jäh⁴ Paa⁴ siiyh⁴ lä⁴la⁴:
—He⁴ la⁴ ja⁴ ga⁴kway⁴ kyaä⁴ jñääh⁴ cha⁴ne⁴ lä⁴jëë⁴ dsa⁴, ni⁴ sa⁴ ga⁴ngiiy⁴ juu⁴ che⁴ ää⁴ jñääh⁴ dsoo⁴? He⁴ ba⁴ dsa⁴ romano jñääh⁴

ka⁴läh⁴ mah⁴ ga⁴taayh⁴ jñääh⁴ neh⁴ne⁴. Na⁴ laay⁴, lääy⁴ jñääh⁴ jee⁴ na⁴hmää⁴. Ni⁴ miih⁴ sa⁴ heeh⁴ jñääh⁴ lä⁴na⁴. Wa⁴ ya⁴naä⁴ hñii⁴ dsa⁴ ta⁴ mah⁴ hwëëy⁴ jñääh⁴.

³⁸ He⁴ ja⁴ na⁴jmeeh⁴ poo⁴ he⁴ juu⁴ kih⁴ dsa⁴ ta⁴. Peer⁴ ga⁴lä⁴goo⁴ dsë⁴ dsa⁴ ta⁴ he⁴ ma⁴ ga⁴nuuy⁴ lää⁴ Paa⁴ dsa⁴ romano kyaah⁴ Sila.

³⁹ He⁴ ja⁴ na⁴nääy⁴ na⁴jëëy⁴, mah⁴ ga⁴siiyh⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila:
—Jmee⁴ hnäh⁴ jøh⁴ hoh⁴.

Ma⁴ la⁴ ma⁴ hwëëy⁴ neh⁴ne⁴, ga⁴siiyh⁴:
—Go⁴ nää⁴ ba⁴ hnäh⁴ ta⁴ jee⁴ jyoh⁴.

⁴⁰ Ma⁴ ya⁴hëë⁴ Paa⁴ neh⁴ne⁴ kyaah⁴ Sila, ga⁴nääy⁴ ta⁴ kih⁴ Lidia, jee⁴ ga⁴jëey⁴ miih⁴ øø⁴ jne⁴. Ga⁴kwa⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila be⁴ kiyh⁴, ja⁴ ga⁴ga⁴hwëëy⁴ jee⁴ jwi⁴ ja⁴, ga⁴nääy⁴ ta⁴ jee⁴ jyoh⁴.

17

Ga⁴lä⁴hnee⁴ dsa⁴ kyaah⁴ Paa⁴ jee⁴ jwi⁴ Tesalónica

¹ Ga⁴ngëë⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila ta⁴ jee⁴ jwi⁴ Anfipoli hi⁴ ga⁴ngëëy⁴ jee⁴ jwi⁴ Apolonia lä⁴jiih⁴ ga⁴lla⁴ nääy⁴ jwi⁴ Tesalónica, jee⁴ ma⁴ chih⁴ koq⁴ gwah⁴ kih⁴ dsa⁴ judiu.

² Hi⁴ lä⁴koø⁴ tēē⁴ Paa⁴ jmee⁴, jmi⁴ he⁴ teeh⁴ dsa⁴ dsë⁴ ma⁴ dsooy⁴ neh⁴ gwah⁴ dsa⁴hlëëyh⁴ dsa⁴. Ga⁴të⁴ hnë⁴ jiih⁴ ma⁴ dsooy⁴ gwah⁴ jmi⁴ he⁴ teeh⁴ dsa⁴ dsë⁴ ma⁴ dsa⁴kway⁴ juu⁴ na⁴hñaa⁴ lä⁴jëë⁴.

³ Ma⁴ mi⁴ jñääy⁴ jëë⁴ go⁴te⁴ lä⁴koø⁴ na⁴ sii⁴ juu⁴ kih⁴ Dio he⁴ jäh⁴, jmee⁴ bi⁴ jëë⁴ Cristo wii⁴ hi⁴ lä⁴jiiyh⁴ ka⁴läh⁴ jee⁴ kih⁴ hi⁴ na⁴ juu⁴. Hi⁴ ga⁴jäh⁴:
—Jesús hi⁴ hlëëhn⁴ kih⁴ la⁴, hi⁴ he⁴ he⁴ Cristo.

⁴ Ko⁴llaa⁴ judiu ga⁴lä⁴dsoo⁴ dsëy⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴jmeey⁴ ko⁴jøh⁴ kyaah⁴ Paa⁴ hi⁴ kyaah⁴ Sila. Jwëë⁴ griego⁴ hi⁴ ma⁴ hnaah⁴ Dio ga⁴heeh⁴. Hi⁴ lä⁴ja⁴ jwëë⁴ dsa⁴më⁴ hi⁴ hi⁴ juu⁴ kih⁴ jee⁴ jwi⁴ ja⁴ ga⁴heeyh⁴ kih⁴ Jesús.

⁵ Pero ko⁴llaä⁴ judiu hi⁴ sa⁴ ma⁴ dsoo⁴ dsë⁴ kih⁴ Jesús, ga⁴lä⁴lleey⁴. He⁴ ja⁴ na⁴kyaay⁴ ko⁴llaä⁴ dsa⁴ñuu⁴ hi⁴ hñaa⁴ dsë⁴ hi⁴ la⁴ ga⁴nää⁴ jee⁴ jwi⁴ ja⁴. Kyaah⁴ dsa⁴ñuu⁴ he⁴ ga⁴liyh⁴ ga⁴tooyh⁴ je⁴ dsë⁴ dsa⁴ chaä⁴ jee⁴ jwi⁴ ja⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴nääy⁴ cha⁴neh⁴ kih⁴ Jason he⁴ hnøøy⁴ ma⁴ jääy⁴ Paa⁴ kyaah⁴ Sila mah⁴ ma⁴ taayh⁴ goo⁴ dsa⁴ jwi⁴.

⁶ Pero sa⁴ ga⁴jñääyh⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴saayh⁴ Jason kyaah⁴ jñah⁴ ga⁴ øø⁴ jne⁴, na⁴jääy⁴ kih⁴ dsa⁴ ta⁴, ta⁴hooyh⁴ ki⁴gaa⁴ ma⁴ jäh⁴:
—Dsa⁴ na⁴ ga⁴nää⁴ mi⁴gaa⁴ dsa⁴ lä⁴kaa⁴ jmi⁴gyuu⁴ hi⁴ na⁴ ma⁴ ya⁴ nääy⁴ jee⁴ la⁴ jñän⁴.

⁷ Jason la⁴ na⁴ ma⁴taayh⁴ dsa⁴ he⁴ cha⁴neh⁴ kih⁴. Lä⁴jëë⁴ hi⁴ la⁴ na⁴ mi⁴kwayh⁴ ley⁴ kih⁴ dsa⁴ ta⁴ jøø⁴ jñän⁴ hi⁴ gya⁴ roma. Jäh⁴ chaä⁴ jñah⁴ rey⁴ hi⁴ chee⁴ Jesús.
⁸ Ma⁴ ga⁴nuu⁴ dsa⁴ ta⁴ kyaah⁴ dsa⁴ jwi⁴ juu⁴ ja⁴, ga⁴heë⁴ dsëy⁴ go⁴te⁴.

9 He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada- ga-mi'hmaah' Jason dsoo' kih' kyaah' la'-je'e- ooh' jne' hi- ga-saayh' he'. Ja-ga' ga-laay'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwi- Berea

10 Ooh' jne' hi- ma' chaa- jee ja-, la'-chah' hwel' ja-, ga-cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwi- Berea. Ma' ga-lla-naay' Berea na-naay' neh' gwah' kih' judiu.

11 Judiu hi- ma' chaa- Berea ja-, llu' cha-gamiih' huusde- kih' la'-koh' ga' hi- chaa- Tesalónica. Ga-la'-hnoo' gyih' nuuy' ha- la'- la' juu' ja-, hi- la'-je' jmi' ma' hey- jee- na-sii- juu' kih' Dio mah' ma' jee- che' ma-ra' ju'dsoo' he' ma' jah' Paa'.

12 Jwee' dsa- judiu he' ga-heeh- juu' kih' Dio hi- la'-ja- jwee' dsa-me' griega hi- hii' juu' kih' jee' jwi- ja- hi- jwee' dsa-nuuh- ka-lah'.

13 Ma' ga-nuu' judiu hi- chaa- Tesalónica he- haa' Paa' ta' Berea kway' juu' kih' Dio, he-ja- na-naay' jee' ja- ka-lah' na'llay- hni- kih' dsa-.

14 La'-chah' ja- ooh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga-cheey' Paa' ta' cha'hoo' jmi- neeh-. Ga' ja' ba' Sila kyaah' Timotá jwi- Berea.

15 He' ba' ooh' jne' hi- ma' kyaah' Paa' ga-jmee' be' ga-joo' kih' la'- ga-te' jwi- Atena. Hi- ma' ga-hwee- ooh' jne' jwi- Atena ja-, ga-chee' Paa' juu' wa' ja- Sila kyaah' Timotá ta' la', na'-koh' la'-jih' jee' le'.

Ga'kwa' Paa' juu' jee' jwi- Atena

16 Ta'ko'-jih' ma' gya' Paa' joo' lloo- Sila kyaah' Timotá jwi- Atena, ga-la'-meeh- dséy' kih' ga-la'-kaa- ba' taah' dio hi- na-laa- kaah- dsa-.

17 He-ja- neh' gwah' ma' mi-jnaa' Paa' juu' na-hnaa' la'-je' kih' judiu hi- ma' chaa- jee' ja-, hi- kih' jnah' ga' dsa- hi- hnaah- Dio. Hi- la'-je' jmi' ma' dsa-ngée' Paa' la'-kaa- je'hmooh' ja-, hléeyh- dsa- hi- dsa-kuh' jee' ja- ka-lah'.

18 Jee' ja- ga-jeey' dsa- hi- jah' kyuhh-. Koo- naa' dsa- he' teeyh- epicúreo hi- jnah' ka-lah' teeyh- estoico. Dsa- he' na- ga-loo' ti-choo' juu' kyaah' Paa'. He-ja- ga-jayh' siyh' dsa'-kyaayh':

-Hee' ba' juu' he- kwa' dsa- na-, heh' he- hléeyh- cha-miuh- ngée'.

Jnah' ka-lah' ga-jah':

-La' koo' he- hléeyh- kih' jnah' dio hi- sa- kyuu' jne'.

La'-ja- ga-jayh' kih' Paa' kih' he- ma' mi-jnaa' Paa' ju'hmee' kih' Jesús hi- juu' he- la'-jih' dsa-.

19 He-ja- ga-jäay' Paa' koo- jee' ma' dsa-nee- jee' chee- Areópago. Jee' ja- ga-ngiy' juu' kihy':

-¿Che' le' nuu- jnaah' miuh- ha- la- la' ju'hmee' he- kyeh' na'?

20 Kyeh' juu' he- sa- ma-nuu' jnaah' go-te-. Hnoo' jnaah' la'-ne' jnaah' he- hnoo' jah' juu' na-.

21 (Jeeh', jwee' dsa- chaa- jee' jwi- Atena hi- dsa- hi- ya-naa' hwa' uu', ga-taayh' taä' jee' ja-. Sa' cha- he' ga' jyoh' he- ma' tih- dséy', ma-la' ju'hmee' he- ma' nuuy' kyaah' he- ma' kway', he- ja- ba' ma' tih- dséy'.)

22 He-ja- ga-noo' Paa' to'dsaah' jee' kih' hi- ma' taah' Areópago ja-, mah' ga-jayh':

-Kyuu' hnäh' dsa- chaa- Atena. Peer- mi-teh' hnäh' kyaah' la'-je'e- dio kyaah' hnäh'.

23 Jeeh' la- ma' neen' na-ngen' la'-kaa- jee' jwi- la-, ga-jeen' la'-kaa- ba' taah' hi- na-laa- kaah' hnäh'. Jee' ja- ga-jeen' koo- na-hyoo' jee' na-sii- la-la': "Hi- la- Dio hi- sa-kyuu' jne'." Jee' da' hnäh', he' ba' Dio hi- hnaah' hnäh', ni- sa- kyuu' hnäh', kih' hi- he' na- hléeh' na'.

24 Dio hi- ga-jmee' la'-kaa- jmi-gyuu', hi- ga-jmee' la'-je' he- ga' cha- ne' kih', hi- he' laa' juu' gyuu' hwa', he-ja- sa- jmee' bii' jmee' dsa- jmi- gyuu' koo- gwah' jee' gay'.

25 Sa' cha- he' jmee' bii' kihy' ni- miuh-, ni- hi- jmee' ta'he' kihy'. Hni- bih' jmeey' chaa- la'-je'e' jne', jmeey' ki' jne' le' hi- kway' la'-je' he- jmee' bii' jnan'.

26 Kih' jaa- dsa-nuuh- ba' ga-jmäay' la'-je'e- naa' dsa- jmi-gyuu' mah' dsa-taayh' la'-kaa- hwa'. Hi- ga-tooy' hih' ha- koh' jmi' dsa-taah' dsa- hi- ha- hni- dsa-taayh'.

27 Ga-jmäay' jne' mah' hnäh' jnih'. La'-ja- koo- sa- su' sa- jne- ba' jne' Dio. Jeeh', ma-ra' ju'dsoo' sa' cheyh' uu' kih' la'-jaa- la'-jaa- jne'.

28 Jeeh', ta-la' kihy' ba' chaa- jne' hi- ga-noo' jne' hi- na'-jih' jne'. He- la- jeeh' kwee- la'-koh' ga-sii' ko-lla' dsa-goo' hnäh' hi- ma' kyuu', hi- ga-jah': "La' jne' sa'ju- kih' Dio."

29 La'-llu' he- laa' jne' sa'ju- kih' Dio, he-ja- sa' cha- he' kih' jmeen' huusde- laay' la'-koo- dio hi- jmää- dsa- kyaah' ne' nsoo' o'ne' tooo' o' kyaah' kyuu'. Jeeh' heeh' he- jmee' dsa- ja-, la'-la' koo- gwa' huusde- kih' dsa- ba'.

30 Jää', sa' ga-jmee' Dio he' kih' la'-je' he- ma' jmee' dsa-. Jeeh' dsa-, sa' ma' ne- hee' ja' ma' jmeey'. Pero jmi' na', Dio jmee' mada' kih' la'-je'e' dsa- hi- taah' la'-kaa' jmi-gyuu' wa' la'-dsaa' dséy' la'-je' he- jmeey'.

31 Jeeh', ga-tooo' Dio hih' lloo- koo- jmi' llay' ta' kih' la'-je'e' dsa- kyaah' ju'dsoo'. Ma' na'-lleeh' ba' jaa' dsa-nuuh' hi- la' ta' hi- kih' la'-je'e' dsa- ga-jmee' Dio dsoo' juu' ja-, la'-llu' he- ga' mi'-jihy' Jesús jee' kih' hi- na'-juu' -ga-jah' Paa'.

32 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' he- la'-jih' dsa- hi- ma-na'-juu', ko-lla' dsa- he' ga-mi-kwayh' hi- ko-lla' ga-jah' la'-la-:

—Jyoh' jiih' ba' nau' jnaäh' ka-läh' juu' na'.

³³ He' ja' ya' hëë' Paa' jee' kih' dsa' he'.

³⁴ Ko-llaä' hi' ga' lä' dsoo' dsë', ga' jmeey' ko' jöh' kyaah' Paa'. Jee' ja' ma' hää' Dionisio hi' ma' dsoo' ta' Areópago. Hi' lä' ja' ga' heeh' jaa' dsa' mä' hi' ma' cheë' Dámari hi' cháä' ga' jñah' hi' ga' heeh'.

18

Ngoo' Paa' ta' jwii' Corinto

¹ Ma' ngëë' he' ja', ya' hëë' Paa' jwii' Atena ngoo' ta' jwii' Corinto.

² Jee' ja' ga' jee' jaa' judiu cheë' Aquila hi' ga' lä' cháä' jee' jwii' Ponto, hi' hmëë' ya' hëë' hwa' Italia kyaah' mëy' Priscila lä' hih' kih' Claudio rey to' në'. Hih' rey he', sa' hnöø' ma' dsa' täah' dsa' hi' laä' judiu jee' jwii' Roma he' nöö' hwa' Italia. He' ja' ñee' Paa' na' jëë' dsa' gooy' he'.

³ Aquila he' ma' jmeë' ta' hme' hmi'loo', he' ja' ma' la' ta' kiyh'. Ja' ba' lih' Paa' ma' jmeey' ta' ja' ka-läh', he' ja' ga' jay' jmeey' ta' ja' ko' jöh' kyaayh'.

⁴ Lä' jë' jmi' he' teeh' dsa' dsë' ma' dsoo' Paa' neh' gwah' mäh' ma' dsa' hlëëyh' dsa' judiu kyaah' hi' sa' laä' judiu, ma' kway' juu' na' hñaä' lä' jëë' ha' lä' jee' ma' heeh' dsa' juu' kih' Dio.

⁵ Ma' ga' lloo' Sila kyaah' Timotä hi' ma' tääh' Macedonia, ja' ga' ga' tu' Paa' ta' jmeë' hmi'loo' mah' ga' kway' juu' kih' Dio ba'. Ga' hlëëyh' judiu dsa' gooy', ga' jmeey' ju' dsoo' kih' Jesús. Ga' jayh' hi' he' he' Cristo.

⁶ Pero dsa' he' ga' löø' jiiyh' juu' kyaah' Paa', hi' ga' mi'kwayh' ka' läh'. He' ja' ga' kyah' Paa' hmüh' kih' ga' jayh'.

—Dsoo' kyah' hñaah' ba' hnäh' na', he' juuh' hnäh' lä' ma' na' bääh' ja' ba' hnäh' kyaah' dso'kye'. Sa' cha' dsoo' dsëën' ni' miih'. Na' ta' cha' né' na' kan' juu' la' kih' dsa' hi' sa' laä' judiu ba'.

⁷ Ya' hëëy' neh' gwah' ja', ngoo' cha' neh' kih' jaa' dsa' ñuuh' hi' cheë' Justo hi' ma' gya' jäh' jee' chih' gwah'. Hi' he' ma' gah' Dio.

⁸ Jaa' dsa' hi' hä' goo' gwah' hi' cheë' Crispo, ga' heeh' juu' kih' Jesús kyaah' lä' jëë' hi' cháä' kyaay'. Hi' jwëë' dsa' hi' cháä' ja' ba' Corinto ja', ga' heeyh' juu' kih' Dio ma' ga' nuuy' juu' he' ma' kwa' Paa'. Lä' jëë' hi' he' ga' saa' jmi'.

⁹ Koo' hwë' he' ma' gya' Paa' jwii' Corinto ja', ga' hëë' mi' nëy' Dsa' jöh' jñän' hi' ga' jäh' siyh'.

—Ta' wa' gah', hlëëh' ba' hne' juu' kin', ta' tu' he' kwah' juu'.

¹⁰ Ni' jaa' sa' cháä' hi' kaah' hne' mah' jmeeyh' hne'. Jëëh' jnä' chehn' kyaah'

hne'. Hi' ta' jyoh' ko' tää', tääh' jwëë' dsa' jee' jwii' la' hi' na' ga' heeh' juu' kin'.

¹¹ He' ja' ga' jäh' Paa' koo' jii' ñe' na' dsë' jñee' sih' jee' jwii' Corinto ja', kway' juu' kih' Dio.

¹² Lä' kqh' ma' laä' Galiön lle' moh' kih' lä' kaa' hwa' Acaya, lä' jëë' judiu hi' cháä' Corinto ga' täayh' juu' kwee' kyaah' dsa' kyaayh' ga' teey' kyaah' Paa' he' ja' na' jäh' në'ta',

¹³ ma' jayh'.

—Dsa' ñuuh' la' mi' tëëy' dsa' ha' lä' jee' hnaayh' Dio mah' lla' dsëëy' kih' ley jñän' kyaah' juu' ja'.

¹⁴ Ma' cheh' Paa' ma' hlëëh', ma' ga' jäh' Galiön siyh' dsa' judiu he'.

—Cher' mah' dsoo' la' hliih' he' jmeey', o cher' mah' na' bääyh' koo' dsoo' juuh', ja' ga' na' höö' kwaan' llan' ta' kyah' hnäh' dsa' judiu.

¹⁵ Pero juu' ta' jmah' ba' na' hlëëh' hnäh'. Dsa' ba' na' hääh' hnäh', kih' ley kyah' hnäh' ba' na' hlëëh' hnäh'. He' ja' jëë' ba' hnäh' ha' lä' lä' ee' juu' na'. Sa' hnoon' täahn' hñiin' kyaah' he' na' —ga' jayh'.

¹⁶ He' ja' ga' hwëëy' dsa' he' në'ta' ja'.

¹⁷ He' ja' ga' saah' dsa' he' Sóstene hi' ma' hä' goo' gwah' kiyh'. Ga' kway' kih' ta' ka' hne' kih' në'ta' ja'. Pero lle' moh' he' ni' miih' sa' ga' jmeey' he' kiyh'.

¹⁸ Pero ga' gya' ga' Paa' cha' miih' jmi' Corinto ja'. Ja' ga' ga' hiih' juu' kih' lä' jëë' øøh' jne', ngoo' ta' hwa' Siria, kyaah' Aquila kyaah' Priscila. Jää' ja' ga' dsa' täayh' neh' barco jwii' Cencrea, ga' ti' Paa' lle', ga' jmeey' kwaah' go' te'. Lä' ja' ga' lä' jñä' ga' jmeey' koo' hmooh' kyaah' Dio.

¹⁹ Ma' ga' lla' nääy' Éfeso, ja' jiih' ga' jäh' dsa' kyaayh'. Ngoo' ba' Paa' ta' gwah' na' hlëëyh' judiu.

²⁰ He' ja' ga' ngii' judiu he' ma' jäh' ga' Paa' miih' jmi', pero sa' ga' heeyh'.

²¹ Ga' hiih' juu' kih' lä' jëë' hi' he', ga' siyh'.

—Jmeë' bii' naahn' jmi' he' tē' Jerusalén. Pero koo' ka' läh' jän' ya' jëën' hnäh', cher' mah' lä' ja' hnöö' Dio.

Éfeso ja' ga' he' Paa' neh' barco, ngaayh' ta' Jerusalén.

²² Ma' ga' llooy' Cesarea, ngaah' bih' ta' Jerusalén na' jmeey' Dio kih' øøh' jne' hi' ma' tääh' jee' ja'. Ja' ga' ngoo' ta' jwii' Antioquia ka' läh'.

²³ Ga' gyay' miih' jmi' Antioquia, ja' ga' ya' hëëy' ka' läh', ngoo' lä' koo' lä' koo' jwii' he' nöö' hwa' Galacia, hi' lä' ja' jwii' he' nöö' hwa' Frigia, na' kway' be' kih' lä' jëë' øøh' jne' hi' ma' tääh' lä' kaa' jee' ja'.

Ga' kwa' Apolo juu' jee' jwii' Éfeso

²⁴ Ta' ko' jiih' ja', ga' lloo' ta' jwii' Éfeso jaa' judiu hi' cheë' Apolo, hi' ga' lä' cháä'

jee' jwii- Alejandria. Peer+ liyh- kway+ juu' kih' Dio na hnaa' la jee- hi- ma' kyuyh- ra keh' ra lluu' jee' na-sii- juu' kih' Dio.

25 Ga la tje- bih' ha la la' jwe' kih' Jesus hi- ma' hlee' la kaa- tuh-dsey'. Ma' mi tje- dsa- na hnaa' la jee- ha la la' juu' kih' Jesus. Pero he- saa- dsa- jmi-, ma la- he- ma' jmee+ Jwaa- ba' ma' kyuyh-.

26 Sa goyh', ga looy' hlee' dsa- neh- gwah' kih' judiu he- chih' Efeso ja-. Pero la- ma' ga nuu' Aquila kyaah' Priscila ha- la la' juu' he- ma' kwa- Apolo ja-, he- ja- ga tje- ta- kiyh' mah' na heeh' gyih' ha- la la' juu' kih' Dsa joo' jn- jee' sa- ma' kyuyh-.

27 Ma ngee- he- ja-, ga la hnoo' Apolo dsoo' ta- hwa' Acaya. Hi- la jee- ooh' jne' hi- ma' taah' kyaayh' jee' ja-, ga kway' be' kih' hi- ga siiy' koo- je- kih' ooh' jne' hi- ma' taah' Corinto he- noo' hwa' Acaya mah' wa heeyh- Apolo la kaa- tuh-dsey'. Hi- ma' ga looy' jee' ja-, ga la llu' cha miih' kih' la jee- ooh' jne' hi- ga heeh- kih' Dio, kih' he- llu' dse' Dio kyaayh-.

28 La jiih' jee' le-, ga ti- ga choo' Apolo juu' kyaah' judiu dsa kyaayh'. Ga mi jnaay- na hnaa' la jee- la koo- jah' juu' kih' Dio mah' la ngee-, Jesus he- hi- laa' Cristo.

19

Ngoo' Paa' ta' jwii- Efeso

1 Ta ko jiih' ma' gya' Apolo jwii- Corinto, ngoo' Paa' jwe' hwa' ba' la jiih' ga looy' jwii- Efeso. Ma' ga looy' jee' ja- ga jee' ko llaa' ooh' jne'.

2 He ja- ga ngii' Paa' juu' kiyh': -Che' ga tee' hnah' Jmi- lle' Na jngii' la- ma' ga heeh' hnah' juu' kih' Dsa joo' jn- jne? He ja- ga jah' dsa- he': -Ni' sa- ne' jnaah' hee- ja- Jmi- lle' Na jngii'.

3 He ja- ga jah' Paa': -Hee' juu' ga jmeeh' hnah' dsoo' he- ga saah- hnah' jmi-? Mah' ga jah' dsa- he': -Ga saa- jnaah' jmi- la hih- ga jmee' Jwaa' ba'.

4 Mah' ga jah' Paa' siiyh': -Jwaa' ga choo' jmi- kih' dsa- hi- ga la dsa- dse' he- ma' jmeey' he- hlih'. Ga siiyh' dsa- he': "Wa la dsoo' hoh' hnah' kih' hi- ja kee- ga ki jna-." Jwaa' he' ma' hlee' kih' Jesus hi- laa' Cristo.

5 Ma' ga nuu' dsa- he' juu' ja-, ga saay- jmi- la hih' kih' Jesus.

6 La- ma' ga kye- Paa' goo- ne' kiyh', ga joo' Jmi- lle' Na jngii' ne' kih' dsa- he'. La' chah' ja- ga hlee' jyoh' juu' hi- ga looy' ngee' juu' he- ma' mi jnaa- Dio kiyh'.

7 Jee' la jee- dsa- nuu- he' ma' tee' gya tuu'.

8 Uu- sih- he- ga gya- Paa' jee' ja-, ma' dsooy' gwah' kih' dsa- judiu he- chih' jee' ja-. Sa' goyh' ma' hlee' dsa- hi- ga mi jnaay- na hnaa' la jee- ha- la jaa- Dio dsa- la hih' kih'.

9 Pero ko llaa' dsa- he' ma' hweh- dsey', sa' ga jmeey' dsoo' dsey' kih' Jesus. Wi' ba' ga hlee' kih' Jesus to lo- ne' dsa kyaayh'. He ja- ya hee' Paa' jee' kih' dsa- he', ga jaa' ooh' jne' ga naay' jee' chih' sa kwel' kih' hi- chee' Tiranno. Jee' ja- ga hlee' Paa' ooh' jne' juu' kih' Jesus la je- jmi-.

10 La ja- ga jmeey' la jiih' ga te' to ji- ne-. La jwe' ja- la jee- judiu hi- ma' chaa' hwa' Asia, hi- la kye- dsa- hi- sa laa' judiu, ga nuuy' juu' kih' Jesus Dsa joo' jn-.

11 He- ba' che- juh- gaa- he- ga jmee' Dio jee' ja- ta la kih' Paa'.

12 Ma' dsa- naa' dsa- kyaah' hmih- kih' jee' ma' cheh' Paa'. Koo- ma' dsa jnooh' miih- ne' kih' Paa' hmih- sa luu' hi- hmih- hii' cha ne'. Hmih- ja- ma' dsa- sui' dsa- dsaah' kyaay'. La ja- ma' dsa- ja' kiyh' hi- la kye- jmi- lle' hlih' ma' hwee-.

13 Hi- ma' chaa- ko llaa' judiu hi- ma' ga naa' ta' kye' ta' nii' ma' hwee' jmi- lle' hlih' kih' dsa-. Pero koo- ha-, ja' huu' dse- kiyh' ma' hwee' jmi- lle' hlih' kyaah' be' kih' Jesus, ga jayh'.

-Kyaah' hih' kih' Jesus hi- hlee- Paa' kih', jmeen' hih' hwee- hnah'.

14 He- la- ma' jmee' la jee- gye' joo' dsa- judiu hi- ma' chee' Esceva, hi- ma' laa' jaa- jmi- dsa- hi- kye- ne'.

15 Pero ga jiih' jmi- lle' hlih' juu' kyaah' dsa- he', ga jayh'.

-Kyuu' ba' jna' Jesus, hi- ma' ba' jna' hij- he' Paa', pero hnah', sa' kyun- ni' miih'.

16 Dsa- hi- ma' kye- jmi- lle' hlih' he', ni- juu' ga' sa' ga hiiy', ga sooyh' kih' la jee- gye' dsa- he'. Peer- ga kway' kih', la jiih' ga jmaayh- dsoo', ga kyuy' to lo kwayh-.

17 La jee- dsa- judiu hi- kyaah' dsa- hi- sa laa' judiu hi- ma' taah' Efeso ga la goyh' jwerte ma' ga nuuy' ha- la ga la kih' dsa- he'. He ja- ga jmeey' juah- kih' Jesus.

18 Hi' jwee' dsa- hi- ga heeh' juu' kih' Dio ga mi jnaay- to lo- ne' ooyh- la je- he- hlih' he- ma' jmeey'.

19 Hi' ja- ba' la ja- jwee' hi- ma' tee- ji nah' ma' dsa- kay- je- hlih' ja-, mah' ma' dsa- jey- cha ne' jee' la jee-. Hi- ma' ga jmeeh' dsa- kwaat' joh' kye' jee' la je- mo' je- ja-, ya hu' kwaat' to lo gya' mil kuu' t00'.

20 La ja- ga la jwee' cha ga miih- dsa- hi- ga nuu' juu' kih' Dio hi- ga jee' ha- koh' be' sa' cha' kih' Dio.

21 Ma ngee- he- ja-, ga jmee' Paa' huu' dse- dsooy' ka lah' ta' hwa' Macedonia

hi ta hwa' Acaya. Ja ga dsaayh' ta Jerusalén. Hi ga jayh':

—Ma lä hi miih jmi gyan Jerusalén, ma ra he jmee bi niin ta Roma.

²² Uu hi ma jmee ko jöh kyaayh' ga cheey' ta hwa' Macedonia, ga cheey' Timotä kyaah' Erasto. Pero ga ja ga Paa miih jmi hwa' Asia ja.

Galä hnee dsa hi ma chaq jwi Éfeso kyaah Paa

²³ Jmi ja galä cha koo hni jmh jee jwi Éfeso, kwaat kih' juhméé.

²⁴ Jee ja ma gya jaa dsa chee Demetrio hi ma kwa ta he jmee dsa gwah pih kyaah ne tøh jmah he la heh gwah kih' Diana he ma chih jee jwi ja. Kyaah ta ja ma liyh' cha miih kuu kyaah dsa kyaayh'.

²⁵ He ja ga jøøyh lä jee dsa hi ma jmee ta kiyh hi jnah ga dsa hi ma jmee ja ba ta ja, mah ga siyh':

—Dsa nuuh, neh ba hnäh kwee leh jne cha miih kuu kyaah ta la.

²⁶ Pero na ma jee jne hi ma nuuh jne ngé Paa Éfeso la mi gaay jwéé dsa. Hi ja ma la jee la jmee lä na. Lä ga dsa hwa' Asia ma mi gaay jwéé dsa, jayh': "Ja Dio he, hih dio hi jmää dsa kyaah' goo."

²⁷ He ja hi goo wa ra ga cheey' ta jnan la, hi mo so tooh dsa ta gwah kih' dio Diana jnan hi lä ja mo so jmeey jmh kih' Diana, hi hnaah lä jee dsa cha hwa' Asia hi lä ka jmi gyuu ka läh'.

²⁸ Ma ga nuu dsa he juu ja, galä lleey jwérte hi galøøy tooyh' cha miih miih, ma jayh':

—iHe ba che jøøh Diana hi cheh Éfeso la!

²⁹ He ja ga kah' ga gwèh hu dsé kih' lä jee dsa hi ma chaq jee jwi ja. Koo mi ba ga jmeey ga saayh' Gayo kyaah' Aristarco na jää jee dsa nee dsa kyaayh'. Lä uu dsa nuuh he chaq Macedonia hi ma jmeey ko jöh kyaah' Paa.

³⁰ Hnøø Paa ma dsa hlèèh kyaah' dsa he pero sa ga kwa øøh jne jwé' ma dsooy'.

³¹ Hi lä ja ko llaa hi ma laa ta hwa' Asia ja, ma jwayh' kyaah' Paa. He ja ga cheey' juu kih', ga chuuy' kyaah' Paa mah sa dsooy' jee tääh dsa he.

³² Ga kah' ga gwèh go te hu dsé kih' lä jee dsa hi ma tääh jee ja. Kah' ba ma hlèèh lä jaa lä ja. Hi jwéé ga hi sa ma ne hee kih' ja he ma tääh jee ja.

³³ He ja dsa judiu ga hñay' na koh' Alejandro jee kih' lä jee dsa he mah'

na jääy ta cha né. He ja ga jmee Alejandro lii kyaah' gooy, hnøøy ma hlèèh jwoo' kih' judiu.

³⁴ Pero ma galä kyuu dsih' laay' judiu, koo hä ba ga tooh lä jee miih. Miuh' ga sa ga té to hor ga jmeey lä ja, ma jayh':

—iHe ba che jøøh Diana hi cheh Éfeso la!

³⁵ Lä jiih jaa té je kya' jee jwi ja, ga jmeey hih he ta dsa he tooh miuh', ga jayh':

—Nuuh da hnäh hi chaq Éfeso la. Galä jee ba dsa jmi gyuu ne, koo jee la ba la to né jee jmee dsa jmh kih' gwah kih' Diana he chih jee la jnan hi lä ja ka läh' heh kiyh' he ja kih' Júpter.

³⁶ Ni jaa sa le jäh sa dsoo. He ja jwahn', tu hnäh, ta jmee hnäh na koh' wa la cha la.

³⁷ Hih uu dsa nuuh hi ma ya jääh hnäh la, sa ma mi kwayh' gwah jnan, ni sa ma hlèèyh' hlih' kih' dio jnan.

³⁸ Cher mah' cha hni kih' dsa kyaah' Demetrio kyaah' jnah dsa, cha ba né ta jee le mi eey juu na. Jee ja ba lle kih' hniy' kih' dsa.

³⁹ Cher mah' cha ga he sa hii lä ee kyah' hnäh, le mi ee jne lä ma dsa nee dsa mada kih' dsa ta.

⁴⁰ Pero he jmee jne la, hi goo dsa bääh jne he tøøh jne cha miih miih. Hee juu dsa kwan' cher mah' ga tëèh dsa ta jne kih' he tøøh jne miih jee la.

⁴¹ Ko ja ba te ga hlèèh té je he, mah' ga hih' juu kih' dsa jwi.

20

Ngoo Paa ta hwa' Macedonia hi ta hwa' Grecia

¹ Ma ngéé ma dsa juu ja, ga tëèh Paa øøh jne, ga kwèèyh' nuuh mah' ga eey, ja ga ga hih' juu, ngooy ta Macedonia.

² Ga ngééy lä jee jwi mäh jee ma tääh øøh jne, ga hlèèh' gyih' mah' tëèy' cha ga miuh' be. Lä ja ga jmeey lä jiih' ga llooy' hwa' Grecia (ja ba jee chee Acaya).

³ Jee ja ga gyay uu sih'. Ma ga té jmi he dsa hey barco he dsooy' ta hwa' Siria, galä ney ma la juu kih' judiu he saah' dsih'. He ja ga mi siy hu dsé kiyh'. Ga jeeyh ka läh' ta Macedonia, ngooy jwé hwa' ba.

⁴ Hi ko llaa øøh jne ga jmee ko jöh kyaayh' lä ga té hwa' Asia. Jaa hi he, chee Sópatar hi chaq Berea. Hi jnah chee Aristarco kyaah' Segundo hi chaq Tesalónica. Hi jnah chee Gayo hi chaq Derbe hi Timotä. Jnah chee Tíquico hi Tróximo hi chaq hwa' Asia.

5 Gaˊläˊjēēˊ hiˊ heˊ gaˊläˊjäāˊ naˊjäāyˊ jnäähˊ läˊ gaˊtēˊ Troa.

6 Hiˊ jnäähˊ, maˊ laˊ maˊgohˊ jmiˊ kihˊ heˊñiˊhˊ heˊ saˊ kyaahˊ levadura, gaˊtoohˊ jnäähˊ nehˊ barco jwiˊ Filipo. Gaˊhyaˊ gaˊ hñāˊ jmiˊ, jaˊ gaˊ jēˊ jnäähˊ dsaˊ kyaahnˊ hiˊ maˊ täähˊ jøøˊ Troa. Jeeˊ jaˊ gaˊjäˊ jnäähˊ gyiˊ jmiˊ.

Gaˊgwüˊ Eutico jeeˊ gyayˊ nuuyˊ juuˊ kihˊ Paaˊ

7 Toˊnēˊ jmiˊ kihˊ semanˊ, gaˊtoohˊ jnäähˊ koˊjõhˊ kyaahˊ øøhˊ jneˊ jeeˊ maˊ kihˊ jnäähˊ maˊnuuˊ kihˊ Jesús. Heˊjaˊ gaˊløøˊ Paaˊ kwaˊ juuˊ. Juuˊ jaˊ gaˊkyooˊ läˊ jiihˊ gaˊtēˊ koøˊ llaˊnuuˊ, kihˊ heˊ gaˊjmeeyˊ huudseˊ dsooyˊ taˊ jeeˊ jyohˊ waˊ gaˊjnāˊ jyohˊ jmiˊ.

8 Hiˊ maˊ tøøˊ chaˊmiˊhˊ miˊsēˊ heˊ naˊhiˊhˊ jeˊ chaˊnehˊ jeeˊ gaˊtēˊ hnēˊ jwēēˊ hneˊ jeeˊ maˊ tøøhˊ jnäähˊ jaˊ.

9 Jaaˊ chihˊ hiˊ cheeˊ Eutico maˊ gyayˊ hoøˊ ventan jeeˊ maˊ tøøhˊ jnäähˊ. Jeeˊ gyayˊ jaˊ, gaˊgwüˊ ñiˊhˊ kihˊ heˊ gaˊkyooˊ juuˊ heˊ maˊ kwaˊ Paaˊ. Jeeˊ naˊgwüˊ jaˊ, gaˊtayhˊ läˊ gaˊtēˊ hwaˊ. Maˊ naˊ juuyˊ maˊ gaˊchahˊ dsihˊ.

10 Heˊjaˊ gaˊjñaaˊ Paaˊ, ngooyˊ naˊeeyˊ chihˊ heˊ. Mahˊ gaˊjäyhˊ.

-Taˊ jwaahˊ hnähˊ, jiihˊ baˊ chihˊ laˊ.

11 Heˊjaˊ gaˊwüˊ Paaˊ kaˊlähˊ jeeˊ maˊ tøøhˊ jnäähˊ, jaˊ gaˊ gaˊtoohˊ jnäähˊ gaˊkihˊ gaˊhiˊhˊ jnäähˊ maˊnuuˊ kihˊ Jesús. Maˊngēēˊ heˊ jaˊ, ngooˊ bihˊ hlēēyhˊ läˊ jiihˊ gaˊjnāˊ. Jaˊ gaˊ ngooyˊ taˊ jeeˊ jyohˊ.

12 Peerˊ gaˊnøhˊ dsēˊ dsaˊ heˊ kihˊ heˊ jiihˊ baˊ chihˊ kyaayˊ, hiˊ gaˊtēēˊ gaˊnäāyˊ kiyhˊ.

Yaˊhēēˊ Paaˊ jeeˊ jwiˊ Troa ngooyˊ läˊ gaˊtēˊ jeeˊ jwiˊ Mileto

13 Gaˊtoohˊ jnäähˊ nehˊ barco, mahˊ llaˊnøøˊ jnäähˊ jäāˊ läˊ gaˊtēˊ jwiˊ Asón. Jeeˊ jaˊ, gaˊjäāˊ jnäähˊ Paaˊ läˊkoøˊ laˊ madaˊ nuuhˊ jnäähˊ, jēēhˊ jwēˊ hwaˊ baˊ ngooyˊ taˊ jaˊ.

14 Maˊ gaˊllooˊ Paaˊ jeeˊ tøøhˊ jnäähˊ jwiˊ Asónjaˊ, gaˊtoohˊ jnäähˊ nehˊ barco kyaayhˊ, gaˊllaˊnøøˊ jnäähˊ jwiˊ Mitilene.

15 Jeeˊ gaˊtēˊ toˊ jmiˊ, gaˊngēēˊ jnäähˊ jāhˊ jwiˊ heˊ cheeˊ Quío. Jeeˊ gaˊtēˊ hnēˊ jmiˊ, gaˊllaˊnøøˊ jnäähˊ jwiˊ Samo jeeˊ hwēēˊ barco. Jeeˊ gaˊtēˊ kyeˊ jmiˊ, jaˊ gaˊ gaˊtēēˊ jnäähˊ jwiˊ Mileto.

16 Saˊ maˊ hnøøˊ Paaˊ maˊ jäˊ kiˊwēēˊ hwaˊ Asia, heˊjaˊ koøˊ gaˊngēēˊ bihˊ kihˊ jwiˊ Éfeso. Gaˊjmeeyˊ biˊ heˊ llaayhˊ läˊ gaˊtēˊ Jerusalén mahˊ tēēyˊ jmiˊ Pentecosté cherˊmahˊ gaˊlaˊ.

Gaˊhlēēhˊ Paaˊ kyaahˊ hiˊ kyeˊ nēˊ kihˊ gwahˊ jwiˊ Éfeso

17 Läˊ maˊ gyaˊ Paaˊ jwiˊ Mileto, gaˊcheeyˊ juuˊ heˊ yaˊnäāˊ dsaˊ gyuuhˊ hiˊ kyeˊ nēˊ kihˊ øøhˊ jneˊ jwiˊ Éfeso.

18 Maˊ gaˊllaˊnäāˊ hiˊ heˊ jeeˊ gyaˊ Paaˊ, gaˊjähˊ Paaˊ säyhˊ:

-Maˊ ñehˊ baˊ hnähˊ haˊ läˊ gaˊjmeenˊ jeeˊ kyahˊ hnähˊ läˊ maˊ toˊnēˊ janˊ taˊ hwaˊ Asia laˊ läˊ jiihˊ naˊ.

19 Niˊ miˊhˊ saˊ gaˊjmääˊnˊ hñiˊnˊ jøøhˊ läˊ maˊ gaˊyanˊ kyaahˊ hnähˊ kwanˊ juuˊ kihˊ Dio. Jaˊ heˊ koøˊ jiihˊ gaˊtuunˊ jmiˊ haaˊ miˊ nēnˊ kyahˊ hnähˊ. Johˊ jiihˊ saˊ gaˊjēēˊ wiiˊ kihˊ läˊ jēˊ heˊ maˊ hnøøˊ dsaˊ judiuˊ maˊ jmeeˊ kinˊ.

20 Saˊ chaˊ gaˊjmeenˊ kwaatˊ cheˊ hiˊ gooˊ kinˊ jeeˊ gaˊjmeenˊ heˊ lluˊ kyahˊ hnähˊ. Gaˊhlēēhˊ hnähˊ jeeˊ jäˊ dsaˊ hiˊ läˊjaˊ chaˊnehˊ kyahˊ hnähˊ kaˊlähˊ.

21 Hnähˊ judiuˊ hiˊ hnähˊ hiˊ saˊ laaˊ judiuˊ, gaˊjwēēhˊ hnähˊ jēēhˊ hnähˊ kihˊ Dio hiˊ waˊ läˊdsooˊ hohˊ hnähˊ kihˊ Jesucristo Dsaˊjøøhˊ jñānˊ.

22 Hiˊ naˊ maˊhääˊnˊ jwēˊ ngaahnˊ taˊ Jerusalén läˊ jøøˊ Jmiˊlleˊ Naˊjngiiˊ kinˊ. Niˊ saˊ manˊ heˊ dsaˊ ngēēˊnˊ jeeˊ jaˊ.

23 Koøˊ heˊ laˊ baˊ manˊ. Läˊkaaˊ jwiˊ jeeˊ ñiˊnˊ dsaˊ ngēēˊnˊ wiiˊ, taahˊ dsaˊ jñāˊ nehˊ ñeˊ, jähˊ Jmiˊlleˊ Naˊjngiiˊ.

24 Pero niˊ miˊhˊ saˊ jmeenˊ heˊ cheˊ chaanˊ o heˊ juunˊ. Jēēˊ baˊ dsēˊnˊ ngonˊ taˊ chaˊnēˊ kyaahˊ taˊ heˊ naˊ hñaanˊ, läˊ jiihˊ miˊtenˊ taˊ heˊ gaˊtoohˊ Jesús goonˊ mahˊ kwanˊ juˊhmēēˊ heˊ miˊjnāāˊ haˊ läˊkoøˊ hnähˊ Dio jneˊ.

25 Manˊ kweeˊ niˊ jaaˊ jeeˊ läˊ jēēˊ hnähˊ moˊsoˊ jēēhˊ hnähˊ jñāˊ, läˊ jēēˊ hnähˊ hiˊ maˊnuuˊ juuˊ heˊ kwanˊ haˊ läˊjäāˊ Dio dsaˊ läˊhiˊhˊ kihˊ.

26 Heˊjaˊ jwēēhˊ hnähˊ jmiˊ naˊ, niˊ jaaˊ dsaˊ moˊsoˊ naˊbäähnˊ, saˊ chaˊ dsooˊ dsēēˊnˊ niˊ miˊhˊ.

27 Jēēhˊ, niˊ miˊhˊ saˊ gaˊläˊgohnˊ, gaˊmiˊjnāāˊnˊ naˊhñāˊ läˊjēēˊ juuˊ kihˊ Dio kyahˊ hnähˊ.

28 Heˊjaˊ jwēēhˊ hnähˊ, hääˊ hnähˊ hñaaahˊ hiˊ hääˊ läˊjēēˊ dsaˊ kyaahˊ hnähˊ. Maˊnaˊhñaaahˊ hnähˊ kihˊ Jmiˊlleˊ Naˊjngiiˊ mahˊ jēēhˊ hnähˊ dsaˊ kyaahˊ hnähˊ. Heˊjaˊ hääˊ hnähˊ kweeˊ läˊjēēˊ hiˊ laaˊ kyaahˊ Dsaˊjøøhˊ jñānˊ hiˊ gaˊlaaˊ jneˊ kyaahˊ jmaˊ kihˊ.

29 Jēēhˊ, manˊ kweeˊ haˊ läˊ leˊ waˊraˊ ngaahnˊ. Yaˊnäāˊ jeeˊ kyahˊ hnähˊ hiˊ laaˊ läˊkoøˊ jahˊ hääˊ. Niˊ miˊhˊ saˊ jaˊ läˊñiˊhˊ dsēyˊ kihˊ dsaˊ kyaahˊ Dio.

30 Hiˊ jaˊ baˊ jeeˊ kyahˊ hnähˊ hwēēˊ hiˊ jmeeˊraˊkēhˊ juˊdsooˊ mahˊ jäāyˊ øøhˊ jneˊ läˊ hyohˊ dsēyˊ.

31 Goˊtaahˊ hnähˊ leēhˊ hnähˊ. Miˊdsoohˊ daˊ hohˊ hnähˊ haˊ läˊ gaˊjmeenˊ taˊkoˊ jiihˊ hnēˊ jiˊñeˊ heˊ gaˊyanˊ kyaahˊ hnähˊ. Läˊjmiˊ läˊhwēˊ, saˊ gaˊtuunˊ maˊ kwēēhˊ hnähˊ nuuhˊ, läˊ jiihˊ gaˊtuunˊ jmiˊ heˊ haaˊ miˊnēnˊ kihˊ läˊjaaˊ läˊjaaˊ hnähˊ.

³² Na' na' øøhn', taahn' hnäh' goo' Dio. Jä' hnäh' kyaah' juu' kiyh' he' mi' jää' jne'. Juu' na' kye' be' he' jmee' dsa'nøø'n' ta' cha'né' hnäähn' Dio cha' ga'miih' mah' hnäh' jne' heen' ko'jöh' kyaah' lä'jēē' hi' na' jngēē'.

³³ Sa' ga'lä' hee' dsen' ku'nøø' kuu' tøø' ni' hmiih' he' cha' kih' dsa'.

³⁴ Ma' neh' ba' hnäh', ga'jmeē' ba' jnä' ta' ha' jee' ga'jnä' he' ga'jmeē' bii' kin' hi' lä'kye' kih' dsa'kyaahn'.

³⁵ Ma'ra' he' ga'jmeē' ba' jnä' ta' kyaah' goon' mah' lä'tēēh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koh' jmeē' jnä' hi' lä'ja' jmeeh' hnäh' be' kih' hi' tä'nee'. Mi'dsooh' da' hoh' hnäh' juu' kih' Jesús Dsa'jöh' jnä'n, hi' ga'jäh': "Llu' ga' la' kih' hi' kwa' lä'koh' ga' hi' hyoh'."

³⁶ Ma'ngēē' ma'jäh' Paa' lä'ja', ga'juuyh' jney' kyaah' lä'jēē' øøh' jne' he', ga'ngüy' kiyh' kih' Dio.

³⁷ Lä'jēē' øøhn' jne' he' ga'ki' ga'hoo'h' cha'miih'. Ga'ēēy' Paa' mah' ga'chuyh' kih'.

³⁸ Ga'lä'meeh' dsē' jwēte dsa'gyuuh' he' kih' he' ga'jäh' Paa': "Mo'so' jēēh' ga'jnä' ka'läh'." Ja' ga' ga'näy' na'jäy' Paa' ta'jee' ma' hii' barco.

21

Ngaa'h Paa' ta' Jerusalén

¹ Ja' jiih' ga'jä' øøh' jne' he'. Hi' ga'tooh' ba' jnääh' neh' barco. Ko'dsoo' ba' ngoo' barco ja' ta' Cos. Ma' ga'jnä' jyoh' jmiä', ga'lla'nøø' jnääh' jmiä' Roda. Ma'ngēē' ja' ga'nøø' jnääh' ta' jwiä' Pátara.

² Pátara ja' ga'jēē' jnääh' koø' barco he' ngoo' ta' Fenicia. Neh' ja' ga'tooh' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' ja'.

³ Jee' ga'nøø' jnääh' ja', ga'jēē' jnääh' hwa' Chipre he' hä'jee' jmi'neeh'. Hwa' ja' ga'jä' jwoo' ra'kēh' ta'jee' ga'ngēē' jnääh' ta' hwa' Siria. Ga'ngēē' ba' jnääh' lä'jiih' ga'tēē' jnääh' Tiro he' nøø' hwa' kih' Siria, jēēh' jee' ja' hwēē' dsa' løø' he' kye' barco.

⁴ Ma' ga'tooh' jnääh' jee' jwiä' Tiro ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi' ma'tääh' jee' ja'. Hi' ga'jä' jnääh' kiyh' gyii' jmiä'. Øøh' jne' he' ga'hlēēyh' Paa' lä'koh' ga'mi'jnää' Jmi'lle' Na'jngü' kiyh' he' sa' ma' dsaayh' ta' Jerusalén.

⁵ Ma' ga'dsēē' jmiä' ja', lä'jēē' øøh' jne' hi' chaa'jee' ja', hi' mē' hi' nuuh' lä'kye' chih' pih', ga'jmeēy' ko'jöh' kyaah' jnääh' lä' ga'tē' chuuh' jwiä', jee' la' cha'ho'o' jmi'neeh'. Jee' ja' ga'juuyh' jnääh' jnen' ga'ngü' jnääh' kih' Dio.

⁶ Ga'ēē' jnääh' øøh' jne' he' lä'jaa' lä'jaa' jnääh', ja' ga' ga'tooh' jnääh' neh' barco, hi' ga'nää' ba' øøh' jne' he' cha'neh' kih'.

⁷ Ga'hwii' jnääh' Tiro, ga'nøø' jnääh' ta' Tolemaida. Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Tolemaida ja', na'jēē' jnääh' øøh' jne' hi' chaa'jee' ja'. Ga'jä' jnääh' koø' jmiä' kyaayh'.

⁸ Ma' ga'jnä' jyoh' jmiä', ga'hwii' jnääh' Tolemaida, ga'nøø' jnääh' ta' Cesarea. Ma' ga'tēē' jnääh' Cesarea ja', ga'nøø' jnääh' kih' Felipe hi' ma' kwa' ju'hmēē' hi' ma' laay' jaa' kih' jee' lä'jēē' gyēē' hi' ma' kwa' be' kih' apóstole jää'. Jee' ja' ga'jä' jnääh' kih' Felipe he'.

⁹ Felipe he' ma' chaa' kyeē' jo'müy' hi' ma'tääh' hñii', hi' ma'ngēē' juu' kih' Dio.

¹⁰ Ma'hya' cha'miih' jmiä' tøøh' jnääh' jee' ja', ma' ga'lloo' jaa' dsa' chaa' Judea hi' cheē' Agabo hi' ma'ngēē' juu' kih' Dio.

¹¹ Ma' ga'llooy' jee' tøøh' jnääh', ga'lley' loo' he' hä' tuh' Paa', mah' ga'hñuuy' goo'tüy' hñiiy', ga'jäyh':

—Jäh' Jmi'lle' Na'jngü', ja'ba' lä'koh' na'hñuun' la', ja'ba' lä'la' hñuu' dsa' judiu juu' loo' la'jee' jwiä' Jerusalén mah'ngēēy' goo' dsa' hi' sa' laa' judiu.

¹² Ma' ga'nuu' jnääh' juu' kiyh', ga'chuuy' jnääh' cha'miih' kyaah' Paa'. Sa' ma' kwa' jnääh' jwē' ma' dsaayh' ta' Jerusalén, hi' ja'ba' lä'ja' ma'jäh' øøh' jne' hi' ma' chaa'jee' ja'.

¹³ He'ja' ga'jäyh':

—¿He'la' hoo'h' hnäh' kin', he'la' jmeeh' hnäh' meeh' dsen'? Heēh' ba' jnä' cher'mah' ga'hñuuy' dsa' jnä'. Ma'ke' ga'jngēēh' dsa' jnä' ta' Jerusalén, lä'jē' ba' heēhn' kwaat' kih' Jesús.

¹⁴ Ma' sa' ga'lēh' jnääh' ma'hløøh' jnääh' kih' Paa', ga'ta' jnääh' go'te', ga'chiuh' jnääh':

—Wa'le' lä'hyoh' dsē' Dio ba'.

¹⁵ Ma' ga'tē' jmiä' he' hwii' jnääh' jee' ja', ga'jmeē' jnääh' løø' kyaa' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' Jerusalén kyaah' Paa'.

¹⁶ Ko'llaa' øøh' jne' hi' chaa' Cesarea ga'jmeey' ko'jöh' kyaah' jnääh', ga'jäy' jnääh' lä' ga'tē' cha'neh' kih' dsa' chaa' Chipre hi' cheē' Mnasón, hi' ga'heeh' kih' Jesús lä' ma'to'nē'. Jee' ja' ga'jä' jnääh'.

Ngoo' Paa' na'jēē' Jacobo

¹⁷ Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Jerusalén, lä'jēē' øøh' jne' hi' ma'tääh' jee' ja' ga'heeyh' jnääh' lä'kaa' tuh'dsēy'.

¹⁸ Ma' ga'jnä' jyoh' jmiä', ga'nøø' jnääh' kyaah' Paa' na'jēē' jnääh' Jacobo. Hi' ma'tääh' dsa'gyuuh' kyaa' gwah' kyaayh'.

¹⁹ Ma'la' ma'jmeē' Paa' Dio kih' hi' he', ga'jmeeyh' juu' lä'hii' nē' ha' lä' ga'jmeē' Dio kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu, lä'kaa'jee' neey' na'kway' juu'.

²⁰ Lä' ma' ga'nuuy' juu' ja', ga'kway' cha'miih' ti'hmaah' kih' Dio. He'ja' ga'jäyh' siiyh' Paa':

—Ma'jēeh' jah' mil dsa' judiu sa' ma'heeh' juu' kih' Dio, hi' lā'jēē' hi' he' lā' ma'hnōø' bih' hōøy' ley kih' Moisé.

21 Hi' ma'nuuy' hii' juu' kyah', hne' hlēēh' dsa' judiu hi' tāāh' ta' jee' jyoh', jwih' hnih': "Ta' jmee' he' kih' ley kih' Moisé." Hi' jwih' hnih': "Sa' le' uuh' jmi' ngo' kih' gyuu' nūuh' jnān' ni' mo' so' le' jmee' jne' lā' koø' tēē' jne'."

22 ¿Ha' lā' jmee' jne' na'? Kuh' jwēē' dsa' ma' la' ma' nuuy' he' ma' neh' ka' lah'.

23 Jmee' lā' koh' jāh' jnāāh' la': Chaa' kyeē' øøh' jne' jee' la' hi' ga' tēē' mi' te' he' ga' bāāyh' hñiyy' kyaah' Dio.

24 Jāā' hi' he', go' jmāā' hñāah' na' jngēē' kyaayh' lā' koh' jāh' ley jnān'. Ja' mi' hmaah' jñii' he' dsa' tii' kwaah' lley mah' hñāā' hmoooh' kih' øøh' jne' he'. Ja' ga' na' lā' nē' lā' jēē' dsa', sa' la' dsoo' juu' he' ga' nuuy' kyah'. Wa' ra' ga' jmeeh' lā' ja', lā' jnā' lā' ma' hōøh' ba' hne' ley.

25 Pero kih' hi' sa' laa' judiu hi' ma' heeh' juu' kih' Dio, ga' sii' jnāāh' kiyh' jāā', ga' jmee' jnāāh' juu' kiyh', ma' la' he' la' ba' hnōø' hōøy'. Sa' le' kuyh' he' ma' lla' dsa' cha' nē' dio hi' na' laa' kaah' dsa' hi' sa' le' kuyh' jma' ni' ngo' jah' hi' dsa' juu' kyaah' he' wii', hi' dsa' mē' dsa' nūuh', sa' le' kaayh' wa' hi' cha' hi'.

26 Ga' heeh' ba' Paa' juu' ja', ga' jmeey' ko' jøh' kyaah' lā' jēē' kyeē' øøh' jne' he'. Ma' ga' jnā' jyoh' jmi', ga' jmāāy' hñiyy' na' jngēēy' kyaayh'. Ja' ga' ga' hey' jee' chih' gwah' juuh' na' jmeey' juu' lih' dsēē' jmi' he' ma' hāāy' hñiyy'. Jēēh', wa' ra' ga' dsēē' jmi' ja', dsa' kay' he' tēēy' kwēēyh' Dio lā' jāā' lā' jāay'.

Ga' saayh' Paa' jee' chih' gwah' juuh'

27 Ma' ngoo' ga' dsēē' gyii' jmi' he' ma' hāāy' hñiyy', ma' ga' jēē' judiu hāā' Paa' ta' neh' jee' chih' gwah'. Judiu he' ma' chaa' hwa' Asia. Hi' he' na' ga' taah' dsa' judiu hi' chaa' Jerusalén juu' mah' wa' lā' hneey' kyaah' Paa'. Hi' lā' chah' ja' ga' saah' dsih',

28 ga' ta' ga' hooyh' kī' gaa', ma' jāyh':

—Hnāh' judiu dsa' goon', jmee' be' jnān'. Hi' la' na' dsa' nūuh' hi' ngē' lā' kaa' jmi' gyuu' kway' juu' he' lla' dsēē' jnān' hi' lā' ja' lla' dsēē' kih' ley jnān' hi' kih' gwah' jnān'. Hi' ja' ma' la' he' ja'. Lā' kye' dsa' hi' sa' laa' judiu ma' taayh' neh' gwah' jnān', ma' mi' kwayh' jee' na' jngii' jnān' la'.

29 (Jēēh', jāā' ba' ga' jēēy' Paa' ta' jee' jwii' ma' ngēy' ko' jøh' kyaah' Trófito, hi' chaa' Éfeso. He' ja' na', dsa' judiu he' ma' jmee' huū' dsē' he' ma' jāā' Paa' jaā' hi' sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

30 Lā' jēē' dsa' hi' chaa' jee' jwii' ja' ga' heē' dsēy' go' te' ma' ga' nuuy' juu' he' ma' mi' kwah' Paa' gwah' kiyh'. He' ja' ga' lla' nāā' dsa' he' jee' ja' ko' chih'.

Ga' saayh' Paa' ga' sēēyh' lā' ga' tē' ka' hne' kih' gwah', hi' lā' chah' ja' ga' jney' ho' haah' kih' ho' hne' ja'.

31 Ma' tāāh' gyih' jngēēyh' Paa' ma' ga' jmeeh' dsa' juu' kih' hi' kye' nē' kih' hlōø' romano, ga' jāyh': "Lā' ga' dsa' ba' Jerusalén cha' hñii'."

32 Lā' chah' ja', ga' jøøh' hi' ma' kye' nē' kih' hlōø' he' hlōø' kyaā' kyaah' juu' hlōø', ga' nāāy' ko' chih' lā' ga' tē' jee' ma' tāāh' dsa' he'. Ma' ga' jēē' dsa' he', ja' hi' kye' nē' kyaah' hlōø' kyaā', chah' ba' ga' tay' ma' kway' kih' Paa'.

33 Ma' ga' lloo' hi' ma' kye' nē' kih' hlōø' he', ga' jmeey' mada' kih' hlōø' he' hñuuy' Paa' kyaah' to' caden'. Mah' ga' ngiiy' juu' kih' judiu, ga' jāyh':

—¿Hi' dsa' la'? ¿Hee' na' ma' jmeey'?

34 Jyoh' ma' hlēēh' bih' lā' jāā' lā' jāay'. Pero sa' ga' lā' ngēē' hi' ma' kye' nē' he' hā' lā' la' juu' ja', kih' he' ma' tooyh' cha' miih' miih'. He' ja' ga' jmee' dsa' jøøh' he' mada' he' ga' tēēy' Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hlōø'.

35 Ma' ga' lloo' Paa' sa' joo' ta' kih' hne' ja', hāā' dsa' jwēte. Jmee' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja'. He' ja' ga' chaa' hlōø' he' Paa' ta' gyuuh' mah' sa' kwa' dsa' kiyh'.

36 Lā' jēē' dsa' he' ya' nāā' tooh' miih' ma' ngiiy' he' ma' juu' Paa'.

Ga' hlēēh' Paa' cha' nē' judiu dsa' gooy'

37 Ma' tāāh' gyih' taayh' Paa' cha' neh', ma' ga' ngii' Paa' juu' kih' hi' ma' kye' nē' kih' hlōø' he':

—¿Che' le' hlēēhn' koø' mi' juu' kyaah' hne'?

He' ja' ga' jāh' hi' ma' kye' nē' he':

—¿Che' leh' hlēēh' griego?

38 ¿Che' ja' he' hne' dsa' egipto hi' ga' jmee' hñii' kyaah' hwa' la' ma' ko' hna' la'? ¿Che' ja' he' hne' hi' ga' jøøh' kyeē' mil dsa' mah' ga' tēeh' kyaah' lle' moh', ja' ga' ga' jāāh' hnih' ta' hwa' kii'?

39 He' ja' ga' jāh' Paa':

—Jnā' laan' ma' ra' judiu. Ga' lā' chaan' koø' jwii' juuh' he' chee' Tarso, he' na' hee' hwa' Cilicia. Ta' jmee' hñāā' hoh', kwa' da' jwē' hlēēhn' kyaah' dsa' la'.

40 He' ja' ga' kwa' hi' ma' kye' nē' he' jwē' hlēēyh'. Mah' ga' noo' Paa' nē' sa' joo' ta' kih' hne' ja'. Ga' jmeey' lii' kyaah' gooy' mah' dsa' taayh' ti'. Ma' ga' tu' dsa' he' he' tooyh' miih', ja' ga' ga' hlēēh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga' jāyh':

22

1 —Dsa' nūuh' øøhn', dsa' ma' kaah' kyaan', nuu' da' hnāh', wa' kwa' da' jnā' juu' kin'.

2 Ma' ga' nuu' dsa' he', he' hlēēh' Paa' juu' hebreo, ga' taayh' ti' sih' go' te'. Ngoo' bih' hlēēyh':

3 —Laaˆ jnaˆ judiu. Gaˆ laˆ chaanˆ jwiˆ Tarso heˆ nooˆ hwaˆ Cilicia. Jerusalen laˆ baˆ gaˆ kwaanˆ. Gamaliel gaˆ miˆ teeˆ jnaˆ lluˆ laˆ kohˆ laˆ ley kihˆ dsaˆ maˆ gyuhˆ jnanˆ. Haˆ kohˆ saˆ heeˆ dsenˆ hnaahnˆ Dio jaˆ baˆ laˆ kohˆ jmeehˆ hnahˆ naˆ.

4 Neenˆ laˆ kaaˆ laˆ juuhˆ jeeˆ jwiˆ naˆ jmeenˆ hnaaˆ dsenˆ kihˆ dsaˆ meˆ dsaˆ nuuhˆ hiˆ maˆ heehˆ juˆ hmeeˆ laˆ mahˆ maˆ jngëehˆ jnihˆ, heˆ jaˆ gaˆ teeˆ jnihˆ mahˆ gaˆ taahˆ jnihˆ nehˆ neˆ.

5 Neˆ baˆ jmiˆ dsaˆ jooˆhˆ kyaahˆ dsaˆ gyuuhˆ haˆ laˆ gaˆ jmeenˆ. Hiˆ heˆ gaˆ kwaˆ jeˆ heˆ maˆ kyenˆ kihˆ dsaˆ gooˆ jneˆ hiˆ chaaˆ Damasco. Neenˆ jeeˆ jaˆ naˆ hnäähˆ hiˆ maˆ heehˆ juˆ hmeeˆ kihˆ Jesús mahˆ maˆ teeˆnˆ taˆ Jerusalen laˆ mahˆ maˆ heehˆ dsihˆ wiˆ.

Gaˆ jmeehˆ Paaˆ juuˆ haˆ laˆ gaˆ heeyhˆ kihˆ Dio
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 Pero jeeˆ ngoonˆ chaˆ jweˆ jaˆ, yaˆ jahˆ lloonˆ taˆ Damasco maˆ teˆ kooˆ llaˆ hyooˆ, niˆ saˆ liihˆ gaˆ jnaˆ gaˆ jyooˆ gyuuhˆ kooˆ jeˆ heˆ beeˆ jwërte laˆ kuˆ laˆ jiiˆ jeeˆ ngoonˆ jaˆ,

7 laˆ jiihˆ gaˆ tahnˆ hwaˆ. Hiˆ laˆ chahˆ jaˆ gaˆ nuunˆ gaˆ hlëehˆ: “Saulo, Saulo, cheˆ laˆ hnaaˆ hohˆ kyaahˆ jnaˆ?”

8 Heˆ jaˆ gaˆ ngiinˆ juuˆ kiyhˆ: “¿Hiˆ hneˆ dsaˆ nuuhˆ?”, gaˆ jwiˆ jnihˆ. Jaˆ gaˆ jaˆyhˆ: “Jnaˆ heˆ Jesús dsaˆ chaaˆ Nazaret, hiˆ jmeehˆ hnaaˆ hohˆ kihˆ.”

9 Laˆ jëeˆ hiˆ gaˆ naäˆ kyaahˆ jnaˆ taˆ jaˆ, gaˆ jëeyˆ waˆ jeˆ jaˆ, heˆ jaˆ gaˆ jwaayhˆ jwërte pero saˆ gaˆ laˆ ngëeyˆ heˆ juuˆ maˆ hlëehˆ kyaahˆ jnaˆ.

10 Heˆ jaˆ gaˆ ngiinˆ juuˆ kihˆ hiˆ gaˆ hlëehˆ jnaˆ: “¿Heeˆ hnoohˆ jmeenˆ dsaˆ nuuhˆ?” Heˆ jaˆ gaˆ jahˆ dsaˆ nuuhˆ heˆ: “Nooˆ, mahˆ gwaˆ baˆ hneˆ taˆ Damasco. Jeeˆ ooˆ jmeeˆ dsaˆ juuˆ laˆ jëˆ heˆ gaˆ teeˆhˆ jmeehˆ.”

11 Kyaahˆ waˆ jeˆ heˆ gaˆ jëenˆ jaˆ, gaˆ heeˆ miˆ nenˆ. Dsaˆ kyaahnˆ heˆ baˆ gaˆ jaaˆ jnaˆ naˆ hääyˆ goonˆ laˆ jiihˆ gaˆ lloonˆ Damasco.

12 Jeeˆ jaˆ maˆ gyaˆ jaaˆ dsaˆ nuuhˆ cheeˆ Anania hiˆ maˆ miˆ teˆ ley jnanˆ. Hiˆ laˆ jëeˆ dsaˆ judiu hiˆ maˆ täähˆ Damasco, maˆ hlëeyhˆ lluˆ kiyhˆ.

13 Anania heˆ, neeyˆ naˆ jëeyˆ jnaˆ. Maˆ gaˆ llooyˆ chuhˆ kinˆ gaˆ siyhˆ jnaˆ: “Oohˆ Saulo, waˆ laˆ jnaˆ kaˆ lahˆ miˆ nehˆ.” Laˆ chahˆ jaˆ, gaˆ laˆ jnaˆ miˆ nenˆ hiˆ gaˆ jëeˆ jnihˆ.

14 Heˆ jaˆ gaˆ siyhˆ jnaˆ: “Dio kyaaˆ dsaˆ maˆ gyuhˆ jnanˆ maˆ lleeyhˆ hneˆ mahˆ laˆ kyuuhˆ laˆ jëˆ heˆ hyohˆ dsëyˆ jmeehˆ hiˆ jëehˆ hiˆ lluˆ goˆ teˆ hiˆ laˆ jaˆ kaˆ lahˆ nuuhˆ heˆ jähˆ.”

15 Jëehˆ, hneˆ jmeehˆ juˆ dsooˆ kiyhˆ, kihˆ laˆ jëeˆ dsaˆ jmiˆ gyuhˆ hiˆ jmeehˆ juˆ dsooˆ kihˆ laˆ jëˆ heˆ maˆ jëehˆ hiˆ kihˆ heˆ maˆ nuuhˆ.

16 Naˆ naˆ moˆ toˆ jooˆ, nooˆ mahˆ saahˆ jmiˆ, ngiiˆ kyahˆ laˆ hihˆ kihˆ Jesús mahˆ jiiˆ laˆ jëˆ dsoˆ kyeˆ kyahˆ”, gaˆ jahˆ Anania.

Gaˆ jmeehˆ Paaˆ juuˆ haˆ laˆ gaˆ laˆ heˆ neeyˆ naˆ kwayˆ juuˆ kihˆ hiˆ saˆ laaˆ judiu

17 Hiˆ maˆ jahnˆ Jerusalen laˆ, neenˆ jeeˆ chihˆ gwahˆ naˆ ngiinˆ kinˆ. Jeeˆ jaˆ gaˆ heeˆ miˆ nenˆ Dsaˆ jooˆhˆ jnanˆ.

18 Gaˆ jëenˆ hiˆ gaˆ hlëehˆ jnaˆ, gaˆ jaˆyhˆ: “Goˆ heeˆ naˆ kohˆ Jerusalen laˆ. Jëehˆ, saˆ heehˆ dsaˆ nuuˆ juuˆ kinˆ heˆ hlëehˆ hneˆ.”

19 Heˆ jaˆ gaˆ jwiˆ jnihˆ: “Dsaˆ jooˆhˆ kyaanˆ, neˆ baˆ dsaˆ hiˆ täähˆ jeeˆ laˆ, heˆ neenˆ laˆ kooˆ laˆ kooˆ gwahˆ naˆ hwëenˆ laˆ jëeˆ hiˆ maˆ heehˆ juuˆ kyahˆ hiˆ gaˆ jmeenˆ madaˆ gaˆ kwaˆ dsaˆ kiyhˆ hiˆ gaˆ taahˆ dsihˆ nehˆ neˆ.”

20 Hiˆ laˆ maˆ jaˆ jngëeyhˆ Esteban, hiˆ maˆ jmeeˆ juˆ dsooˆ kyahˆ, maˆ chehˆ jnaˆ jeeˆ jaˆ kaˆ lahˆ. Kooˆ baˆ gaˆ hiiˆ huusdëˆ kyaanˆ jnaähˆ heˆ gaˆ juuˆ Esteban hiˆ jnaˆ gaˆ hooˆnˆ hmiihˆ kihˆ dsaˆ hiˆ gaˆ jngiihˆ kiyhˆ.”

21 Pero Dsaˆ jooˆhˆ jnanˆ gaˆ siihˆ jnaˆ: “Gohˆ jeeˆ cheenˆ hneˆ jeeˆ täähˆ dsaˆ hiˆ saˆ laaˆ judiu baˆ.”

Maˆ raˆ heˆ gaˆ jaˆ baˆ Paaˆ gooˆ hlöoˆ
22 Jaˆ jiihˆ moˆ soˆ gaˆ laˆ hnöoyˆ maˆ nuuyˆ juuˆ kihˆ Paaˆ mahˆ gaˆ löoyˆ tooyhˆ miihˆ, maˆ jaˆyhˆ:

—Waˆ juuˆ dsaˆ nuuhˆ naˆ, saˆ hooˆ kwaatˆ chaaˆ gyihˆ.

23 Täähˆ gyihˆ laˆ jaˆ tooyhˆ miihˆ, gaˆ kaˆ dsaˆ heˆ hmiihˆ kiyhˆ gaˆ jwäyˆ taˆ gyuuhˆ, gaˆ huuyˆ hlöoˆ jweˆ nëˆ leˆ.

24 Heˆ jaˆ hiˆ kyeˆ nëˆ kihˆ hlöoˆ gaˆ jmeeˆ madaˆ kihˆ dsaˆ kyaayˆ mahˆ gaˆ teeˆyˆ Paaˆ taˆ chaˆ nehˆ jeeˆ maˆ täähˆ laˆ jëeˆ hlöoˆ. Hiˆ gaˆ jmeeyˆ madaˆ heˆ maˆ kwayˆ kiyhˆ mahˆ jmeeyhˆ juuˆ heˆ laˆ toohˆ dsaˆ miihˆ kyaayhˆ.

25 Maˆ chehˆ Paaˆ naˆ huuuˆ jeeˆ maˆ kwaˆ hlöoˆ kiyhˆ, heˆ jaˆ gaˆ ngiiyˆ juuˆ kihˆ juuˆ hlöoˆ hiˆ maˆ chehˆ jeeˆ jaˆ:

—¿Cheˆ chaˆ jweˆ kyahˆ hnähˆ kwahˆ kihˆ jaaˆ dsaˆ romano, cherˆ mahˆ saˆ maˆ kyeˆhˆ juˆ dsooˆ kiyhˆ?

26 Maˆ gaˆ nuuˆ juuˆ hlöoˆ laˆ jaˆ, ngaayhˆ naˆ jmeeyˆ juuˆ kihˆ hiˆ kyeˆ nëˆ, gaˆ jaˆyhˆ:

—¿Haˆ laˆ jmeehˆ naˆ? Dsaˆ nuuhˆ ooˆ laaˆ dsaˆ romano.

27 Jaˆ gaˆ gaˆ llooˆ hiˆ kyeˆ nëˆ heˆ chuhˆ kihˆ Paaˆ mahˆ gaˆ ngiiyˆ juuˆ:

—¿Cheˆ juˆ dsooˆ laahˆ hneˆ dsaˆ romano? Heˆ jaˆ gaˆ jahˆ Paaˆ:

—Juˆ dsooˆ, hiˆ heˆ jnaˆ.

28 Hiˆ gaˆ jahˆ hiˆ kyeˆ nëˆ heˆ: —Yaˆ hiiˆ hmooˆhˆ kinˆ, laˆ lluˆ heˆ gaˆ laanˆ dsaˆ romano.

Heˆ jaˆ gaˆ jahˆ Paaˆ:
—Pero jnaˆ laanˆ dsaˆ romano laˆ jiihˆ maˆ gaˆ laˆ chaanˆ.

29 Chah' ba' ga'jmeey' ta' koo' hl00' hi' ma' kwa' kih' Paa'. La' kye' hi' kye' ne' he' ma' ga' nuuy' laa' Paa' dsa' romano, ga' la' goyh' kih' he' ga' jmeey' mada' he' ga' hnuuy' Paa' kyaah' caden'.

Ga'jaay' Paa' cha'ne' dsa'kaah' kyaa' judiu

30 Ma' ga'jna' jyoh' jmi', hn00' hi' kye' ne' kih' hl00' he' ma' la' ne' kwee' he' kih' ja' he' ma' hnu' judiu kih' Paa'. He' ja' ga'jmeey' mada' kih' hl00' wa' cheeyh' Paa' jee' haay' neh' ne' hi' ga'jmeey' mada' wa' ya' naa' jmi' dsa' kaah' hi' la' jee' dsa' ta' judiu. Ma' ga'lla' naa' la' jee' dsa' ta' he', ga'jmeey' mada' he' ngee' Paa' cha'ne' la' jee' dsa' ta' he'.

33

1 He' ja' ga'jee' Paa' koo' hweh' dsa' ta' he' mah' ga'jyah':

—Oohn', ni' miih' sa' hnu' huu' dsē' kin', jeeh' la' ma' jmeey' ba' jna' la' jih' na' la' hn00' Dio.

2 Anania hi' laa' jmi' dsa' j00h' ga'jmeey' mada' kih' hi' ma' taah' jah' kih' Paa' wa' jnooy' hooy'.

3 He' ja' ga'jah' Paa':
—Kyah' hne' wa' jnoo' Dio, hne' hi' na' jngui' mo' ne'. Hne' hi' gya' ka' ju' dsoo' kin' la' koo' hlēeh' ley, zhe' la' lla' dsēeh' ley he' jmeeh' mada' jnoo' dsa' kin'?

4 La' jee' hi' ma' taah' koo' kih' Paa' he' ga'jyah':

—zHe' la' jih' juu' wii' kyaah' jmi' dsa' j00h' kyaa' Dio?

5 He' ja' ga'jah' Paa':
—Sa' ma' man' oohn' he' laay' jmi' dsa' j00h', jeeh' na' sii' ba' juu' kih' Dio he' jah': "Ta' hlēeh' hliih' kih' hi' kye' ne' kyah' hnah'."

6 Ma' ga'la' liih' Paa' kih' la' jee' dsa' ta' he' taah' hi' laa' saduceo hi' taah' hi' laa' fariseo, he' ja' ga'hlēeyh' koo' ki' gaa', ga'jyah':

—Oohn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jna'. Kah' hnah' kwaat' kin' kih' he' kyen' o' j00h' dsē' he' la' jih' hi' ma' na' juu'.

7 Ma' ga'hlēeyh' la' ja', ga'jna' hnu' kih' fariseo kyaah' saduceo, la' jih' ga'laay' to' naa'.

8 Jeeh', hi' laa' saduceo sa' heey' he' la' jih' hi' ma' na' juu', ni' he' chaa' angele, hi' ni' he' cha' jmi' lle' ka' lah'. Pero dsa' hi' laa' fariseo jmeey' dsoo' ba' kih' la' jee' he' ja'.

9 Ha' koh' miih' sa' ma' tooh' dsa' he'. Ja' ga' ga'noo' ko' laa' ta' jwoh' kyaa' ley, hi' ma' laa' fariseo, ga' ti' ga' chooy' juu' ga'jyah':

—Ni' miih' dsoo' sa' na' baah' dsa' nuuh' na'. Ta' ha' hnah' kih' Dio, ha' ga' che' jmi' lle' o' jaa' angel ga' hlēeh' kyaayh'.

10 Pero cha' ga' miih' ga' la' hnee' dsa' he'. Ga' la' goh' hi' kye' ne' kih' hl00', g' hnā' dsa' kih' Paa' ma' laay'. He' ja' ga' tēeyh' hl00' mah' wa' lleye' Paa' jee' ja' wa' lla' jaay' ka' lah' jee' taah' la' jee' hl00'.

Ga'taah' dsa' juu' kwee' he' ma' jngēeyh' Paa'

11 Jee' ga' tē' to' hwē' ga' la' jnaa' Dsa' j00h' jnan' cha' ne' Paa', ga'jyah':

—Kwa' be' Paa'. La' koo' ma' jmeeh' ju' dsoo' kin' Jerusalén la', ja' ba' la' na' jmeey' bii' go' jmeeh' ka' lah' jwi' Roma.

12 Ma' ga'jna' jyoh' jmi' ko' llaa' judiu ga' taayh' juu' kwee', ga'jyah':

—Wa' ja' dso' jwi' ne' kyaa' jnaah' cher' mah' kih' hih' jnaah' jaa' sa' ga' ma' jngēeh' jnaah' Paa'.

13 Laa' ga' to' laa' dsa' nuuh' hi' ga' jmeey' hmooh' la' ja'.

14 Dsa' he' na' naay' na' jēey' jmi' dsa' kaah' kyaah' dsa' gyuah', na' chiuyh':

—Jnaah' ma' heeh' jnaah', he' ja' dso' jwi' ne' kyaa' jnaah' cher' mah' kih' hih' jnaah' jaa' sa' ga' ma' jngēeh' jnaah' Paa'.

15 Na' na' chu' hnah' ko' j00h' kyaah' la' jee' dsa' ta' jnan' kih' hi' kye' ne' kih' hl00' oo' mah' wa' ya' jaay' Paa' ta' ne' ta' la'. Chiuyh': "Hn00' jnaah' kye' jnaah' kwaat' kiyh' cha' ga' miih'." Hi' jnaah' cha' jwe' ba' j00' jnaah' mah' jngēeh' jnaah' wa' ra' ga' ngēey' jee' ja', ga' jah' dsa' he'.

16 Pero chih' kyaa' dsa' mē' 00h' Paa' ga' nuu' ha' la' juu' he' ga' taah' dsa' he'. He' ja' neey' jee' ma' taah' hl00' na' jmeeyh' juu' kih' Paa'.

17 He' ja' ga' tēeh' Paa' jaa' juu' hl00', mah' ga' siyh':

—Jaa' chih' la' kih' hi' kye' ne' kih' hl00'. Hn00y' llay' miih' juu' kyaayh'.

18 He' ja' ga' j00' juu' hl00' he' kih' chih' jee' ma' gya' hi' kye' ne' kih' hl00', mah' ga' siyh':

—Paa' hi' haay' neh' ne' ma' chee' chih' la' kyah'. Cha' koo' juu' he' siyh' hne'.

19 He' ja' hi' kye' ne' kih' hl00' ga' haay' goo' chih' he' ga' jaay' kah' kih' mah' ga' nguy' juu' kiyh', ga' jyah':

—zHee' na' jwiuh' jna'?

20 He' ja' ga' jah' chih' he':
—Dsa' judiu ma' taah' juu' kwee' nguy' kyah' he' cheeh' Paa' ho' jee' dsa' nee' dsa' ta' kyaay', jayh' lla' kyaay' cha' ga' miih' jmi'.

21 Pero ta' jmeey' dsoo'. Laa' ga' to' laa' dsa' kyaay' hi' taah' na' hmaah' j00' mah' jngēeyh' Paa'. Ma' jyah': "Wa' ja' dso' jwi' ne' kyaa' jnaah' cher' mah' kih' hih' jnaah' "

24

jää' sa' ga' ma' jngëéh' jnääh' Paa'." Hi' na' ma' tääyh' jöoy' he' na' jwah' hne'.

²² He' ja' ga' hih' hi' kye' ne' kih' hlöø' juu' kih' chih' he', mah' ga' süyh':

–Gwaah' ba' hne' kyah', ta' la' juu' kyaah' ni' jaa' dsa' lä' jë' juu' he' ma' chiih' jnä'.

Hi' kye' ne' kih' hlöø' ga' cheey' Paa' cha'në' lle'moh' Félix

²³ He' ja' ga' tëeh' hi' kye' ne' he' uu' juu' hlöø' mah' ga' süyh':

–Jmee' juu' kih' to' hñā' laa' hlöø' wa' mi' lluu' hñii' dsa' nääy' ta' Cesarea na' ko' hi' nu' ta' la' hwë'. Hi' jmee' juu' kih' jñah' ka' läh' to' lo' gyaä' dsë' gyeë' hi' jää' kya' jiih' hi' jñah' ga' to' hñā' laa' hlöø' hi' ka' hma' lle' ñe' chuu'.

²⁴ Hi' mi' lluu' kya' jiih' hi' jää' Paa' mah' go' jääh' hnäh' cha'në' lle'moh' Félix, mah' wa' llooy' na' lluu'.

²⁵ Hi' kye' ne' kih' hlöø' he' ga' chee' koo' je' he' na' sii' lä' la':

²⁶ "Jnä' Claudio Liasias siin' kyah' hne' Félix lle'moh' lluu'. Wa' chaah' ba' hne' lluu'.

²⁷ Dsa' ñuu' hi' ngoo' na' ga' sooh' dsa' judiu kiyh' koo' gwah', miih' ga' sa' ga' jngiih' dsa' kiyh'. Ma' ga' lä' man' laay' dsa' romano, he' ja' ñeen' kyaah' hlöø' kyaan' na' lää' jnih'.

²⁸ Ma' hnoon' lä' man' he' kih' he' ma' hnëë' dsih', he' ja' ga' jää' jnih' cha'në' dsa' kaa' kya' dsa' judiu.

²⁹ Ja' ga' ga' lä' jnä' he' ti' chooy' juu' kih' ley kih' bih' ja'. Sa' cha' he' kih' he' juuy', ni' he' dsa' hey' neh' ñe'.

³⁰ Pero jnä' ga' tëeh' juu', jwëë' judiu ma' tääh' juu' kwee' he' ma' jngiih' kiyh'. He' ja' lä' chah' ja' ma' chee' jnih' ta' kyah' hne'. Hi' ma' jwiiin' lä' jëë' hi' hñii' mah' dsa' kway' ju' dsoo' cha'nëh' hne' he' kih' ja' he' hñii' kih' Paa'. Wa' dsa' ngëéh' ba' hne' lluu', ga' jäh' hi' kye' ne' kih' hlöø' he'.

³¹ He' ja' ga' jöø' hlöø' kih' Paa' lä' hih' he' ga' jmee' hi' kye' ne' he', ga' jääy' lä' hwë' ja' ta' Antipatri.

³² Ma' ga' jnä' ja', ga' käh' hlöø' hi' na' nää' jwë' ti' he', ga' nääy' ta' në'ta' kiyh'. Hi' dsëë' jah' he' ba' ga' nää' kyaah' Paa'.

³³ Ma' ga' lä' nää' hlöø' he' Cesarea, ga' kwëëyh' lle'moh' he' je' he' ma' kyey' ja' hi' ga' ngëëy' Paa' goo' lle'moh'.

³⁴ Ma' ngëë' ma' hë' lle'moh' je' ja', ga' ngüiy' juu' kih' Paa' ha' chaay'. Ma' ga' lä' ñe' lle'moh' laa' Paa' dsa' chaä' Cilicia,

³⁵ he' ja' ga' jäh':

–Wa' ya' nää' da' hi' hñii', ja' ga' llan' ta' kyah'.

Hi' ga' jmeey' mada' kih' hlöø', he' hääy' Paa' neh' hne' juuh' kih' Herode.

Ga' kwa' Paa' ju' dsoo' kih' cha'në' Félix

¹ Ma' hya' hñā' jmi' gya' Paa' Cesarea, ja' ga' ga' lloo' jmi' dsa' jöøh' hi' chee' Ananía, kyaah' ko' llaa' dsa' gyuu' hi' kyaah' jaa' hi' cheh' ne' hi' chee' Tértulo. Ga' lä' nääy' hñii' kih' Paa' cha'në' lle'moh'.

² Hi' ma' ga' lloo' Paa' cha'në' Félix, ga' lloo' Tértulo hñii' kiyh'.

–Ti' hmaah' hne' lle'moh' Félix –jäh' –. Peer' chaä' jnääh' llu' he' hi' ti' kyaä' jnääh' hi' cha' cha' miih' huu' dsë' llu' kyah' he' ja' dsa' la' cha' miih' ta' llu' hwa' kyaä' jnääh'.

³ He' ba' che' lluu' hne' Félix. He' ja' sa' hwaä' jnääh' kwa' jnääh' ti' hmaah' kyah' wa' ha' cha' ha' jee' töøh' jnääh'.

⁴ Sa' hnoon' heen' cha' miih' jmi' kyah', he' ja' chuun' kyaah' hne', ta' jmee' hñaa' hoh' nuuh' miih' juu' he' kye' jnääh' la'.

⁵ 'Dsa' ñuu' na' hee' huu' dsë' kih' dsa' lä' kaa' jee' ngëy', llay' hñii' kih' dsa' judiu hi' tääh' lä' kaa' jmi' gyuu'. Hi' na' na' hi' kye' ne' kih' dsa' hi' chee' nazareno hi' kwa' jyoh' juu'.

⁶ Hnöøy' ma' mi' kwayh' gwah' kyaä' jnääh', he' ja' ga' chaah' jnääh'. He' ma' hnöø' jnääh' ma' lä' jnääh' ta' kiyh' lä' koo' jäh' ley kyaä' jnääh'.

⁷ Pero ga' lloo' hi' kye' ne' kih' hlöø' hi' chee' Liasias jee' töøh' jnääh'. He' wii' ba' ga' lleey' dsa' ñuu' na' goo' jnääh'.

⁸ Ga' jäh' wa' lä' nää' lä' jëë' hi' hñii' kiyh' cha'në' lle'moh'. Wa' ra' ga' lä' kyaah' hñii' jmi', lä' ñeh' la' dsoo' lä' jë' he' jäh' jnääh' la'.

⁹ Lä' jëë' judiu ga' hii' koo' ba' juu' kiyh', ga' jäh':

–Ja' ba' lä' na' jäh' jnääh' ka' läh'.

¹⁰ He' ja' ga' jmee' lle'moh' lii' kih' Paa' mah' kway' ju' dsoo' kiyh'. Ja' ga' ga' jäh' Paa':

–Man' ma' hya' cha' miih' jii' ñe' laah' hne' lle'moh' Cesarea la', he' ja' jëë' ba' dsën' kwan' juu' kin' lä' koh' te' la' ba'.

¹¹ Le' koo' kwaat', na' ma' hya' gya' to' jmi' ñeen' ta' jee' chih' gwah' juuh' jee' jwii' Jerusalén na' kwan' ti' hmaah' kih' Dio.

¹² Sa' ma' teen' kyaah' ni' jaa' dsa', ni' ja' he' jnä' ga' jmeen' he' ga' tooh' dsa' miih' jee' chih' gwah' juuh' ja', lä' koo' ma' jëëy' jnä'. Ni' sa' ga' llan' hñii' kih' dsa' jee' töø' gwah' mäh', ni' jee' jwii' ja' sa' ga' llaan' dsa' hñii'.

¹³ He' ja' sa' cha' he' kyaah' jmee' dsa' na' dsoo' lä' jë' he' bääh' jnä' na'.

¹⁴ He' la' ba' jmeen' dsoo', he' ba' Dio hi' ga' hnaah' dsa' ma' gyuh' jñän', he' ba' hi' he' hi' hnaahn' lä' koh' la' juu' hmëë'. Dsa' na' jäh' la' ra' käh' ba' jwë' he' hään'. Pero hee' ba' jnä' lä' jë' ley he' ga' sii' Moisé hi'

25

lä⁺jē⁺ he⁻ ga⁻sū⁺ ga⁻ jñah⁺ hī⁻ ga⁻ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

¹⁵ Hi⁻ kyen⁺ o⁻jōh⁺ dsē⁻ kih⁺ Dio, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ kye⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ lä⁻jiih⁺ lä⁻jēē⁻ hī⁻ na⁻juu⁺, lä⁻jiih⁺ hī⁻ lluu⁺ hi⁻ lä⁻kye⁻ hī⁻ hlēēh⁺.

¹⁶ Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, kwan⁺ be⁻ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ mah⁺ sa⁻ hñii⁺ hu⁺dsē⁻ kin⁻ cha⁻nē⁺ Dio, hi⁻ ni⁻ cha⁻nē⁺ dsa⁻ ka⁻lä⁺h⁺.

¹⁷ Ga⁻lä⁻hēēn⁺ miih⁻ jī⁻ñē⁻ ñeen⁺ jyoh⁺ hwa⁺, ja⁻ga⁻ ga⁻llaahn⁺ Jerusalén ma⁻ kiin⁺ kuu⁺ he⁻ la⁻ kwaat⁺ kih⁺ hī⁻ tā⁻ñee⁻ hī⁻ tāäh⁺ jee⁺ ja⁻, hi⁻ ma⁻ kiin⁺ he⁻ ga⁻tēēn⁺ kwēēhn⁺ Dio.

¹⁸ He⁻ ja⁻ na⁻ ma⁻ jmeen⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ miih⁻ judiu⁺ hī⁻ ya⁻nää⁺ ta⁻ hwa⁺ Asia. Ga⁻jēēy⁺ jnä⁻ jee⁻ chih⁺ gwah⁺ Jerusalén, ma⁻ na⁻ jngēē⁺ ba⁻ jnä⁻ lä⁻hīh⁺ kih⁺ ley. Pero sa⁻ ma⁻ tāäh⁺ jwēē⁻ dsa⁻, ni⁻ müih⁺ sa⁻ ma⁻ tāäh⁺.

¹⁹ Wa⁻ ya⁻nää⁺ hī⁻ he⁻ ba⁻ jee⁻ la⁻ mah⁺ kway⁺ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺ cher⁺ mah⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ jnä⁻.

²⁰ O wa⁻ jāh⁺ hī⁻ tāäh⁺ na⁻ che⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ he⁻ ga⁻hlääh⁺ n⁻ kyaayh⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻kay⁺ ju⁻dsoo⁺ kin⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén.

²¹ Koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ sa⁻ ga⁻tih⁺ dsēy⁺ ma⁻ ga⁻hlēēhn⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻ hää⁺n⁺ jee⁻ kiyh⁺, ga⁻jwii⁻ jnih⁺ lä⁻la⁻ kī⁻gaa⁻: “Llah⁺ hnäh⁺ ta⁻ kin⁻, kih⁺ he⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ lä⁻lä⁻jiih⁺ ka⁻lä⁺h⁺ hī⁻ ma⁻na⁻ juu⁺”, ga⁻jäh⁺ Paa⁺.

²² Ma⁻ñē⁻ ba⁻ Félix ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁺ hmēē⁺ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ ga⁻jäh⁺ Paa⁺ lä⁻ja⁻, ga⁻hiiy⁺ lä⁻ja⁻ ba⁻ nē⁻ juu⁺ ja⁻. Ga⁻siiyh⁺ hī⁻ ma⁻ tāäh⁺ he⁻:

—Wa⁻ jā⁻ da⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hløø⁺ hī⁻ cheē⁻ Liasias, ja⁻ga⁻ jēēn⁺ ha⁻ lä⁻ jā⁻ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ na⁻.

²³ Ja⁻ga⁻ ga⁻jmeē⁺ lle⁻moh⁺ Félix mada⁻ kih⁺ hløø⁺ kyaay⁺ mah⁺ hääy⁺ Paa⁺ hi⁻ ga⁻ kwa⁻ bih⁺ jwē⁻ he⁻ na⁻nää⁺ ome⁻ kyaay⁺ na⁻jēēy⁻ hi⁻ na⁻kay⁺ he⁻ ma⁻ jmeē⁺ bi⁻ kiyh⁺.

²⁴ Ga⁻lä⁻hii⁺ ga⁻ miih⁻ jmi⁺ ma⁻ jah⁺ lle⁻moh⁺ Félix nē⁻ta⁻ kiyh⁺ ka⁻lä⁺h⁺ kyaah⁺ Drusila mäy⁺, hī⁻ lä⁻ laä⁻ dsa⁻ judiu⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻jmeē⁺ Félix mada⁻ he⁻ ga⁻tēēyh⁺ Paa⁺ mah⁺ nuuy⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁺ he⁻ jmeē⁺ dsoo⁺ dsē⁻ dsa⁻ kih⁺ Jesucristo.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻hlēēh⁺ Paa⁺ ha⁻ lä⁻ jā⁻ dsa⁻ lluu⁺ cha⁻nē⁺ Dio, hi⁻ ha⁻ lä⁻ hää⁺ dsa⁻ hñii⁺, hi⁻ ga⁻hlēēyh⁺ he⁻ ka⁻ Dio ju⁻dsoo⁺ kih⁺ dsa⁻.

Peer⁺ ga⁻ jwaah⁺ Félix ma⁻ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ jā⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺:

—Ma⁻ le⁻ gwaah⁺ da⁻, la⁻ ba⁻ tēēhn⁺ hne⁻ ka⁻lä⁺h⁺ lä⁻ ma⁻ jāän⁺.

²⁶ Kuu⁺ ba⁻ ja⁻ ma⁻ jøø⁻ Félix ma⁻ jiih⁺ Paa⁺, ja⁻ga⁻ ma⁻ lääy⁺. He⁻ ja⁻ ma⁻ tēēyh⁺ Paa⁺ ko⁻lla⁻ jiih⁺ ma⁻ llay⁺ juu⁺ kyaayh⁺.

²⁷ Ga⁻hya⁻ to⁺ jī⁻ñē⁻ jmeēy⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻jiih⁺ ya⁻ hēē⁺ Félix lle⁻moh⁺. Nē⁻ kiyh⁺ ga⁻ he⁻ Porcio Festo. Ma⁻ hnøø⁺ Félix ma⁻ jā⁻ llu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ judiu⁺, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ kway⁺ jwē⁻ ma⁻ lää⁻ Paa⁺.

Ga⁻hlēēh⁺ Paa⁺ cha⁻nē⁺ Festo

¹ Ma⁻ ga⁻lloo⁻ Festo jwii⁻ Cesarea, ga⁻lä⁻ hēēy⁺ hnē⁻ jmi⁺ jee⁻ ja⁻, ja⁻ga⁻ ngooy⁺ ta⁻ Jerusalén.

² Lä⁻jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ lä⁻jēē⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ judiu⁺, ga⁻lla⁻nääy⁺ hñiiy⁺ kih⁺ Paa⁺ ka⁻lä⁺h⁺ kih⁺ lle⁻moh⁺ Festo, lä⁻bi⁻ lä⁻jää⁻ ma⁻ chuuy⁺ kyaah⁺:

³—Ta⁻ jmeē⁺ hñaa⁻ hoh⁺, jmeē⁺ mada⁻ he⁻ jāh⁺ Paa⁺ ta⁻ Jerusalén —ga⁻jäh⁺ siiyh⁺ Festo.

Jēēh⁺ ga⁻ jmeey⁺ hu⁺dsē⁻ he⁻ ma⁻ jngēēyh⁺ Paa⁺ cha⁻jwē⁻ ba⁻.

⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Festo:
—Jee⁻ oo⁻ ba⁻ hää⁺ Paa⁺ na⁻ jñēēy⁺ jwii⁻ Cesarea. Ja⁻ ba⁻ jee⁻ naahn⁺ chah⁺.

⁵ Lä⁻jēē⁻ hnäh⁺ hī⁻ jāä⁻, ma⁻ nøøn⁺ ko⁻jōh⁺ mah⁺ jee⁻ oo⁻ ba⁻ hñiih⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ cher⁺ mah⁺ cha⁻ koo⁻ dsoo⁺ juuh⁺ he⁻ na⁻ bää⁺h⁺ dsa⁻ ñuu⁺ he⁻.

⁶ Ga⁻gya⁻ ga⁻ Festo jwii⁻ Jerusalén koo⁻ jña⁻ o⁻ gya⁻ jmi⁺, ja⁻ga⁻ ngaayh⁺ ta⁻ Cesarea. He⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁺ jmi⁺, ja⁻ga⁻ ga⁻gyay⁻ nē⁻ta⁻ kiyh⁺. Mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ he⁻ na⁻ kyaay⁺ Paa⁺.

⁷ Ma⁻ ga⁻ he⁻ Paa⁺ nē⁻ta⁻ kih⁺ lle⁻moh⁺, lä⁻jēē⁻ dsa⁻ ta⁻ judiu⁺ hī⁻ ya⁻ nää⁺ Jerusalén ga⁻ kuyh⁺ lä⁻ku⁻ lä⁻ jii⁻ kih⁺ Paa⁺. Jä⁻ he⁻ koo⁻ nēē⁻ dsoo⁺ juuh⁺ ma⁻ bää⁺h⁺ dsih⁺ pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻.

⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻løø⁻ Paa⁺ kwa⁻ ju⁻dsoo⁺ kih⁺, ga⁻jäh⁺:

—Ni⁻ koo⁻ he⁻ hñiih⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁺, sa⁻ ma⁻ hlēēhn⁺ wii⁻ kih⁺ ley kyaä⁺ jnääh⁺ dsa⁻ judiu⁺. Ni⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻kwahn⁺ kih⁺ gwah⁺ juuh⁺ hi⁻ ni⁻ sa⁻ ma⁻ hlääh⁺ n⁻ kyaah⁺ rey to⁻ nē⁻ hī⁻ gya⁻ Roma.

⁹ Pero lle⁻moh⁺ he⁻, hnøøy⁺ ma⁻ jāy⁻ llu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ judiu⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Paa⁺:

—¿Che⁻ hnooh⁻ gwaah⁺ ta⁻ Jerusalén mah⁺ mi⁻een⁺ juu⁺ na⁻ jee⁻ oo⁻?

¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—He⁻ ma⁻ chehn⁺ jee⁻ la⁻, lä⁻koo⁻ he⁻ chehn⁺ nē⁻ta⁻ kih⁺ rey to⁻ nē⁻ ba⁻ ja⁻. Jee⁻ la⁻ ba⁻ ga⁻tēē⁻ lä⁻ee⁻ juu⁺ kin⁻. Neh⁺ ba⁻ hne⁻ kwee⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ hlääh⁺ n⁻ kyaah⁺ dsa⁻ judiu⁺.

¹¹ Lle⁻ kih⁺ juun⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻ jmeen⁺ koo⁻ dsoo⁺ juuh⁺. Sa⁻ gohn⁺ juun⁺. Pero cher⁺ mah⁺ sa⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁺ he⁻ bää⁺h⁺ dsa⁻ jnä⁻ la⁻, ni⁻ jāä⁻ dsa⁻ ta⁻ sa⁻ cha⁻ jwē⁻ ngēē⁻ jnä⁻ goo⁻ dsa⁻ judiu⁺ na⁻. Hñii⁺ rey to⁻ nē⁻ hnoon⁺ mi⁻eey⁻ juu⁺ kin⁻.

¹² He⁻ ja⁻ ga⁻lla⁻ Festo juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ ha⁻ lä⁻ jmeey⁺. Jä⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁺ Festo siiyh⁺ Paa⁺:

—Hñaa⁺ ba⁻ hne⁻ ma⁻ ngiih⁺ he⁻ mi⁻ee⁻ hñii⁺ rey to⁻ nē⁻ juu⁺ kyah⁺. He⁻ ja⁻ cha⁻nē⁺ hī⁻ he⁻ ba⁻ gooh⁺ na⁻.

Ga'hleeh' Paa' cha'ne' rey Agripa

¹³ Ga'hya' ga' miih' jmi' ga'lloo' rey Agripa jwii' Cesarea ja' kyaayh' Bernice, ga'lla' naay' na'jee'y' Festo.

¹⁴ Ma'hya' cha' miih' jmi' taayh' jee' ja', ja'ga' ga'jmeeh' Festo juu' kih' rey Agripa ha' la' la' juu' kih' Paa', ga'jayh':

—Jee' la' haay' jaag' dsa' nuuh' neh'ne' hi' ga'taah' Felix la' ma' laay' ta'.

¹⁵ La' ma' neen' Jerusalen la'jee' jmi' dsa' kaah' hi' la'jee' dsa' gyuh' kyaa' judiu ga'ngiy' kin' he' ma'jmeen' mada' he' juu' Paa'.

¹⁶ He'ja' ga'jwii' jnih', sa' lle' ley kyaa' jnaah' dsa' romano he' jmee' jnaah' mada' he' juu' dsa' cher'mah' sa' cheh' hi' na'baah' dsoo' cha'ne' hi' hni' kih'. La'ja' ba' cha' jwe' laay' hniy' kih' he' hni' dsa' kih'.

¹⁷ Hi' ma' ya'naa' dsa' he' jee' la', chah' ba' ngaahn' ta' ne'ta' kin' ma' ga'jna' jyoh' jmi'. Hi' ga'jmeen' mada' na'kyaay' Paa'.

¹⁸ He'ja' ga'l00' dsa' he' hni' kih'. Pero ni' ko0' dsoo' juuh' sa' ga'la'jna' kih' la'ko0' hu0'dse' he' ma'jmeen'.

¹⁹ Ga'la'h00h' dsa' he' kih' Paa' kih' he' sa' ma' hnaayh' Dio la' tee' jmeey'. Hi' ga'hniy' kih' kwaat' kih' Jesus, hi' ma' na'juu', hi' jmee' Paa' dsoo' chaag' bih'.

²⁰ He'ja' sa' man' he' ma'jmeen' kyaah' juu' la'. He'ja' ga'ngiin' juu' kih' Paa' cher'mah' hn00y' ma' dsaayh' ta' Jerusalen mah' ma' la'ee' juu' kih' jee' oo'.

²¹ Pero Paa' ga'ngiy' dsooy' cha'ne' rey to'ne' hi' chee' Augusto mah' hi' he' mi'ee' juu' kih'. He'ja' ga'jmeen' mada' wa' haay' bih' kih' neh'ne' ta'ko' jih' lloo' jmi' chee' jnih' cha'ne' rey he'.

²² He'ja' ga'jah' rey Agripa siyh' lle'moh' Festo:

—Hnoo' jna' ka'lah' nuun' juu' kih' dsa' nuuh' na'.

He'ja' ga'jah' Festo:

—Ho' ba' nuuh' ha' la' jayh'.

²³ Ma' ga'jna' jyoh' jmi' ga'he' rey Agripa ne'ta' kyaah' Bernice. Ha' koh' juuh' sa' ga'jmee' dsa' kih'. Ga'taayh' ko'joh' kyaah' hi' kye' ne' kih' hlo0' hi' kyaayh' dsa' kaah' kyaah' jee' jwii' ja'. He'ja' ga'jmee' lle'moh' Festo mada' na'kyaay' Paa'.

²⁴ Ma'ja' Paa', ga'jah' Festo:

—Hne' rey Agripa, kyaah' la'jee' hi' taah' kyaah' jne' jee' la', hi' dsa' nuuh' he' cheh' la'. La'jee' judiu ya'naa' cha'nen' baayh' dsa' nuuh' la' dsoo'. Ga'ngiy' kin' ma' la'ee' juu' la' ta' Jerusalen hi' ja'ba' la'ja' ga'jmeey' ma' ya'naay' Cesarea la'. Peer' ga'tooyh' miuh' kyaah' jna', ga'la'hn00y' he' ma' juu' Paa'.

²⁵ Pero jna' laan' sa' cha' dsoo' juuh' aay' ni' miuh' mah' juuy'. Hni' Paa' ga'ngiy' kih'

dsooy' cha'ne' rey to'ne' mah' la'ee' juu' kih' jee' ja', he'ja' ga'lla' dsen' chee' jnih' ta' Roma.

²⁶ Pero sa' cha' he' siin' kih' rey he' ni' miuh', he'ja' ma' kwaag' jnih' cha'neh' hne' rey Agripa hi' cha'ne' jee' la'jee' hnah' hi' taah' la'. Wa' jeen' ha' la' ja' juu' la', ja'ga' cha' he' siin' kih' rey to'ne' he'.

²⁷ Sa' jna' llu' laan' cheen' jaag' hi' haay' neh'ne' ta' Roma cher'mah' sa' cha' hee' na' siin' kih' rey to'ne' ha' la' la' dsoo' he' baah' dsih'.

26

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha'ne' rey Agripa

¹ He'ja' ga'jah' rey Agripa siyh' Paa':

—Cha' jwe' kyah' he' kwah' ju'dsoo' he' kyaah' le' laah' hnaah'.

He'ja' ga'hi' Paa' goo' ga'l00y' hleeyh' la'la' la'jwe' jee' ma' laay' hniy':

² —Chaan' llu' kyaah' hne' rey Agripa, lluyh' hne' kwah' jwe' kwan' ju'dsoo' he' kyaah' laan' hniin' kih' la'je' he' baah' dsa' judiu jna'.

³ Llu' la' kin' kih' he' kyuyh' hne' la'je' he' tee' jmee' jnaah' dsa' judiu, kyuyh' la'je' juu' he' ti'choo' jnaah'. He'ja' chuun' kyaah' hne' mah' wa' joh' hoh' nuuh' juu' la'.

La'la' ma'jme' Paa' jaa'

⁴ La'jee' judiu kyuu' jna' ha' la' ma'jan' la'jih' ma' mahn'. Ne' bih' ha' la' ma' gyan' jwii' kin' hi' la'ja' jwii' Jerusalen ka'lah'.

⁵ La'ja' ney' kwee' la'jna' fariseo. Jnaah' fariseo mi'te' ba' jnaah' la' no0' kyaah' jnaah' la'koh' ga'jee' la'jee' judiu. Ke' ba' mi'jnaay' la' dsoo' cher'mah' hn00y'.

⁶ Na' chehn' ne'ta' la', llah' hnah' ta' kin', kih' he' kyen' o'joh' dsen' he' hnah' jne' he' ga'baah' Dio hni' kyaah' dsa' ma'gyuh' jnan'.

⁷ La'jih' na' j00' la'jee' gya'to' naa' dsa' judiu la'te' juu' ja'. La' jmi' la' hw'e' hnaayh' Dio j00y' dsen' juu' ja'. Hne' rey Agripa, kih' he' kyen' o'joh' dsen' kih' juu' ja', he'ja' ba' na' hni' dsa' kin'.

⁸ Ha' la' jeeh' hnah', che' jweeh' he' la'heeh' hnah' he' mi'jih' Dio hi' ma'na'juu'?

La'la' ga'jme' Paa' jaa' kih' dsa' kyaa' Jesus

⁹ Ma'ra' ju'dsoo' ma'jmeen' kwaat', he' ma' lle' kih' jmeen' hnaa' dsen' cha'miuh' kih' Jesus dsa' chaag' Nazaret.

¹⁰ La'ja' ga'jmeen' Jerusalen. Jwee' dsa' kyaa' Jesus ga'taahn' neh'ne' la'hih' kih' jmi' dsa' kaah'. Hi' la' ma' ga'jng'eeyh' dsa' he', la'kye' jna' ga'hih' dsen'.

11 Cha`miih` jiih` ñeen` lä`koo` lä`koo` gwah` mä`h, ga`saahn` dsa`, ga`heeh` jnih` wii` mah` wa` hlëeyh` hlih` kih` Jesús. Ma` ya` jëë` dsën` jwërte` kyaah` dsa` he`, he` ja` ñeen` lä`kaa` jwii` kih` dsa` jñah` mah` na`jmeeh` jnih`.

Lä`la` ga`la` ma` ga`heeh` Paa` kih` Dio (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 `Lä` ma` jmeen` ja`ba`, ngoon` ta` Damasco` lä` hih` kih` jmi` dsa` kaa`h` hi` ga`chee` jnä`.

13 Hne` rey, jee` la` jwëëhn` hne` ha` lä` ga`la` kin` jee` ngoon` cha`jwë` ja`. Ma`të` koo` lä`hyoo` ga`jëen` koo` je` ja` gyuuh`, beë` ga` lä`koo` jmeë` kih` hyoo`, he` ga`lä` jnä` lä`ku` lä`jii` jee` ga`nøø` jnääh` ja`.

14 Lä`jëë` jnääh` ga`sa` jnääh` hwa`. Jee` ja` ga`nuun` ga`hlëeh` ja` dsa` kyaah` juu` hebreo: “Saulo, Saulo”, ga`jäyh`. “He` jmeeh` hñaa`h` ba` hne` na`, he` hah` kin` jwë` he` taahn` hne`.”

15 He`ja` ga`jwii` jnih`: “¿Hij` hne` dsa`ñuuh`?” He`ja` ga`jäh` hi` he`: “Jnä` he` Jesús hi` jmeeh` hñaa` hoh` kih`.

16 Noo`, chih` tiih`. Ma`mi` jnään` hñiin` kyah` mah` hñaan` hne` jmeeh` ta` kin` hi` jmeeh` dsoo` lä`jë` he` ma`jëeh` kin` hi` lä`jë` he` na` ga`mi` jnään` kyah`.

17 Lään` hne` kih` lä`jë` he` jmeë` dsa` gooh` kyah` hi` lään` hne` kih` dsa` jñah`. Jëeh` kih` dsa` jñah` ba` cheen` hne` na`.

18 Mah` näh` mi` nëy`, lä`ja` dsa`jëeh` hi` tääh` jee` na` hoø` ta` jee` jnä` wa`je`. Hi` dsa`jëeh` hi` tääh` lä` hih` kih` Tanah` mah` jmeey` lä` hnøø` Dio. Hi` lä`jëë` hi` lä`dsoo` dsë` kin` dsa`che` dso`kye` kiyh` hi` hyoyh` heey` ko`joh` kyaah` lä`jëë` hi` ma` na` jngëë”, ga`jäyh` Jesús siih` jnä`.

19 He`ja` jwëëhn` hne` rey Agripa, ga`heeh` ba` jnä` jmeen` lä`jë` he` ga`nuun` lä`koo` ma` ga`lä` jnä` kin` he` ja` gyuuh`.

20 To`në` ga`jmeen` juu` kih` dsa` hi` chaa` Damasco. Ja` ga`na` ga`kwan` juu`jee` jwii` Jerusalén` hi` lä`kaa` hwa` Judea. Hi` lä`ja` ga`kwan` juu` kih` hi` sa` laa` judiu` ka`lä`h, ga`jwii` jnih` wa` lä`dsaa` dsëy` kih` lä`jë` he` jmeey` mah` wa` dsa`jeyh` kyaah` Dio. Hi` lä`ja` ga`jwii` jnih` hnøø` jmeey` lä`koo` lle` kih` ja` hi` ma`jëeh` kyaah` Dio.

21 Kwaat` kih` juu` la` ga`saah` judiu` jnä` jee` chih` gwah` Jerusalén` hnøøy` ma` jngëëyh` jnä`.

22 Pero` kyaah` be` kih` Dio ma`kwëeh` ba` dsën` lä`jiih` na`, kwan` juu` kih` Dio kih` lä`joh` lä`mä`h. Sa` ga`lla`dsëen` he` ga`hlëeh` hi` ga`ngëë` juu` kih` Dio llo`joo` hi` lä`jë` he` ga`hlëeh` Moisé. Lä`koo` te` he` ga`jäyh` le, ko`ja` ba` jiih` ga`jwahn`.

23 Hij` he` ga`jäh`, ma`ra` he` dsa`ngëë` ba` Cristo` wii` hi` leey` to`në` hi` lä`jiih` jee` kih` hi` ma`na` juu`, mah` kway` juu` kih` dsa`, he` mi` jnääh` ju`dsoo` kih` dsa` judiu` hi` kih` hi` sa` laa` judiu` hi` tääh` jee` na`hoø`.

Ma` hnøø` Paa` ma` heeh` rey Agripa juu` kih` Jesús

24 Hlëeh` ga` Paa` lä`ja`, ha` lä` jee` ma` lääy` hñiyy`, ma` ga`hlëeh` Festo` ki`gaa`, ga`jäyh`:

–He` ngaah` ba` hne` na` Paa`. Kyaah` he` ma` mi` tëeh` hñaa`h` cha`miih`, he` ja` ngoo` ga`lä`ngaah`.

25 Pero` Paa` ga`jäh`:
–Sa` ngaah` jnä` Festo` kyaan`. Ju`dsoo` na` hlëeh` hi` la` juu` kyaah` hih` ba`.

26 Ñe` ba` rey Agripa juu` la`, he`ja` hlëehn` lä`kaa` tuh`dsën` cha`nëy`. Laan` ma`nuu` ba` rey juu` la`, jëeh` lä`jë` he` la` sa` ga`la`jee` na`hmøø` he` sa` lä`ñe` dsa`.

27 Hne` rey Agripa, ¿che` jmeeh` dsoo` lä`jë` he` ga`hlëeh` hi` ga`ngëë` juu` kih` Dio? Jnä` laan` jmeeh` ba` hne` dsoo`.

28 He`ja` ga`jäh` Agripa` siyh` Paa`:
–¿Che` laah` kyah`, kyaah` ma`la` miih` juu` he` ma`hlëeh` na` leeh` jnä` mah` leen` dsa` kya` Jesús?

29 He`ja` ga`jäh` Paa`:
–Kwee` ba` la` kin` che` ma`lee` kyah` o` cher`mah` hnøoh` nuuh` cha`ga`miih`. Hi` ja` ma`la` hne`, lä`kye` hi` tääh` nuu` lä` hlëehn` la`, Dio` hnøø` wa` leey` dsa` kya` Cristo` ja`ba` lä`koo` laa` jnä` pero` ja` lä`koh` na` hñuuh` kyaah` caden`.

30 Ma` ga`nuu` rey` he` juu` ja`, ga`nooy` jee` ma` täayh` kyaah` lle`moh` kyaah` Bernice` hi` lä`jëë` ga` hi` ma` tääh` kyaayh`.

31 Ma` ga`hwëëy` në`ta` ja`, ga`näay` kah` hlëeyh` kyaah` dsa`kyaayh`, ma`jäyh`:
–Ni` koo` sa` cha` he` ma`jmeë` dsa`ñuuh` na` mah` juuy` o` he` dsooy` neh` ñe`.

32 He`ja` ga`jäh` rey Agripa` siyh` Festo`:
–Le` ma` lää` ba` dsa`ñuuh` na` jee` la` wa`ra` jäh` kih` sa` ga`ngüy` dsooy` cha`në` rey to`në`.

27

Ga`cheey` Paa` ta` Roma

1 Ga`lla` dsëy` cheey` jnääh` ta` hwa` Italia` kyaah` barco, he`ja` ga`täayh` Paa` kyaah` jñah` ga` hi` ma` tääh` neh` ñe` goo` juu` hløø` hi` chee` Julio. Hij` he` ma` na` hää` koo` nää` hløø` kya` rey to`në`.

2 Ga`tooh` jnääh` koo` barco` he` ja` ta` Adramitio, ja`ba` he` dsa`ngëë` lä`koo` lä`koo` jwii` ta` hwa` Asia. Hi` Aristarco` hi` chaa` Tesalónica` he` nøø` hwa` Macedonia` ga`jmeë` ko`joh` kyaah` jnääh`.

3 Jyoh` jmi` ga`lla`nøø` jnääh` Sidón. Julio` he` ga`lä`jwayh` kyaah` Paa`, ga`kway` jwë`

na'jēy' ome' kyaay' mah' na'ngūy' lā'jē' he' ma' jmeē' bi' kiyh'.

4 Ga'hwēē' jnāäh' Sidon ja', ga'nøø' ba' jnāäh'. Pero ma' gwa' lle' ta' jee' ga'nøø' jnāäh' ja', he' ja' ga'jluu' jnāäh' jāh' koo' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi' ñēeh', mah' sa' hläh' lle' kih' barco.

5 Ga'ngēē' jnāäh' jāh' hwa' Cilicia kyaah' Panflia, ga'lla'nøø' jnāäh' jwii' Mira he' nøø' hwa' Licia jee' ga'jā' barco.

6 Mira ja' ga'jēē' jwii' hløø' jyoh' barco he' ja' ta' Alejandria, ja' ba' he' ngoo' ta' hwa' Italia. He' ja' ga'tooh' jnāäh' ga'nøø' jnāäh' ta' ja'.

7 Cha'miih' jmi' ga'tooh' jnāäh' nē' jmi', ta' hwa' lā'ja' ba' ngoo' barco. Ga'kēē' jwēte ta', ja' ga'galla'nøø' jnāäh' jāh' jee' jwii' Gnido. Sa' ga'kwa' jwē' ma' dsoo' ko'chih' barco ko'dsoo' ta' Italia, kih' he' tā' lle'. He' ja' ga'nøø' jnāäh' jāh' koo' jee' jwii' Salmón he' nøø' Creta, hwa' he' hä' jee' jmi' ñēeh'.

8 He' wii' lā'ja' ga'nøø' jnāäh' lā' hä' hwa' ja', lā'jiih' ga'lla'nøø' jnāäh' koo' jee' cheē' Ho'haah' Llu'. Jāh' ja' ba' hla' jwii' Lasea.

9 Ga'lā'hēē' jnāäh' cha'miih' jmi' nē' jmi', hi' ma' hii' goo' mo'so' le' ngē' jnāäh' nē' jmi'. Jēēh' ma'goh' jmi' he' sa' kuh' hih' hi' cha'ga'miih' ma' hii' goo' kiyh' nē' jmi' ja'. He' ja' ga'kwēēh' Paa' nuuh' hi' ma' tāäh' neh' barco ja'.

10 Ga'jāyh':

—Jēē' da' hnäh', jnā' man' hii' goo' jwēte jwē' he' ga'nøø'n' la'. Goo' heē' barco hi' lā'kye' løø', hi' lā'jiih' jnāh' hii' goo' juu' jne' cher'mah' ha' lā' ga' la'.

11 Pero juu' hløø' he' sa' ga'jmeey' kyeē' juu' kih' Paa'. He' ma' hlēēh' juu' barco kyaah' hi' ma' kooch' barco ba' ga'jmeey' he' kih'.

12 Jee' ga'hii' barco ja' sa' ma' llu' ma' jā' jnāäh' jii' gyuu', he' ja' lā'jēē' dsa' he' ga'jāh' llu' ga' cher'mah' jmeen' be' dsa'jāā' jne' jwii' Fenice he' nøø' hwa' Creta jee' hii' barco, ta'ko'jiih' ngēē' jii' gyuu'. He' tøøh' jne' jee' jā', jnā' cha'ho'o' jmi' ñēeh' ta' ñii' hi' ta' kye' je' dsaā' hyoo'.

Ja' koo' lle' tā' nē' jmi' ñēeh'

13 Lā' ma' ga'jēy' gwa' lle' hwa' ta' kye', ga'jmeey' huu'dsē' ma' le' dsa'nāā' gyih' ta' cha'nē'. He' ja' ga'hwii' jnāäh' jee' ja', ga'nøø' jnāäh' jāh' lā' hä' hwa' Creta.

14 Ni' sa' ga'lā' hii' ga' ma' ga'hwii' jnāäh' jee' ja', ma' ja' koo' lle' tā' ta' jee' ga'nøø' jnāäh'.

15 Ta' jee' jyoh' ba' ma' hläh' lle', sa' ga'tāā' barco ma' dsoo' ta' cha'nē', he' ja' ga'kwa' dsa' jwē' ngoo' barco lā' ngoo' lle' ba'.

16 Ja' ga'ga'ngēē' jnāäh' ta' koo' koo' hwa' pih' he' hä' jee' jmi' ñēeh' he' cheē' Clauda.

Lā'jwē' ja' ba' ga'kyeē' miih' lle'. Pero he' lii' ba' ga'tēēh' jnāäh' na'moo' he' ma' kye' jnāäh' he' ma' hii' ta' ka'luu' barco, mah' ga'tøøh' jnāäh' neh' barco ja'.

17 Ma' ga'he' na'moo' jā' neh' barco, ga'ka' dsa' hii' ga'hñuuy' lā'ku' lā'jii' tuh' barco mah' sa' llaā'. Hi' ma' hii' goo' lla'ñu' barco nē' mi'sii' jee' sa' juuh' jmi' jee' cheē' Sirte, he' ja' ga'jyooy' hmiih' kih' barco mah' ngoo' lā' ngoo' lle' ba'.

18 Ma' ga'jnā' jyoh' jmi' cha'ga'miih' tā' lle' ma' hii', he' ja' ga'løø' dsa' jwā' løø' kih' cha'jmi'.

19 Hi' jee' ga'tē' hnē' jmi', he' wii' ba' ga'jwā' jnāäh' cha'jmi' lā'jē' he' jmāāyh' ta' kih' barco ja'.

20 Cha'miih' jmi' ga'gya' jni' mo'so' ga'lā'jnā' hyoo', ni' nuu' mo'so' ga'lā'jnāā'. Hi' lle' lā' ma' hii' ja' ba'. Mo'so' ma' cha'o'joh' dsē' kyaā' jnāäh' he' ma' lāā' jnāäh'.

21 Cha'miih' jmi' ma'lā' hii' mo'so' kih' hih' jnāäh'. He' ja' ga'noo' Paa' tō'dsaah' jee' kih' dsa'kyaāyh' he', ga'jāyh' lā' la':

—Wa'ra' jāh' kih' ga'jmeeh' hnäh' he' juu' kin', sa' ma' hwēē' jne' ta' Creta, ni' sa' ma' jēē' jne' wii' he' dsa'ngēē' jne' la'.

22 Na'jwahn' kwa' hnäh' be'. Jēēh' ni' jaa' jne' sa' juu' jne'. Ma' lā' barco la' ba' heē'.

23 Nuū' ga'jēēn' jaa' āngel hi' ga'cheē' Dio kyaan', he' ba' hi' jmeen' ta' he' kih'.

24 Ga'jāyh': “Ta' wa' gah' Paa'. Jmeē' bii' llooh' kih' rey to'nē'. He' ja' ma' kwa' Dio jwē' he' lāā' hne' kyaah' lā'jēē' hi' tāāh' neh' barco la'”, siiyh' jnā'.

25 Kih' he' ja' na', jwēēhn' hnäh' dsa'ñuuh', kwa' hnäh' be'. Jēēh' jmeen' dsoo' dsēn' kih' Dio, ma'ra' he' le' ba' lā'koo' ma' jāh' āngel siih' jnā'.

26 Pero ma'ra' he' jāā' ba' barco kyaah' he' wii' koo' jee' lā'kqa' hwa' he' hä' jee' jmi' ñēeh'—ga'jāh' Paa'.

27 Ma' ga'dsēē' tō' seman' ja', ga'ngēē' jnāäh' nē' jmi' ñēeh' he' cheē' Adriático hi' ngoo' ba' barco lā' hii' lle'. Koo' lla'nuu' hwē' ja' ga'lā'liih' dsa' hi' ma' kooch' barco he' ngoo' ya' jāh' jee' la' hwa'.

28 He' ja' ga'lla' dsa' he' hih' ha' koo' jiih' juuh' jmi' jee' ja'. Ma' ga'jēy' jee' ja', juuh' gyii' gya' jñii' metro. Miih' ga' ta' cha'nē' ga'jēy' ka'lāh'. Jee' ja' juuh' gyii' gyii' metro ba'.

29 Goyh' lla'ñu' barco ja' kyaah' kuū'. He' ja' ga'jyooy' kye' mi'ñē' hii' he' hii' ta' ka'luu' barco, he' jmeē' hii' ti' barco. Peer' ma' hnøøy' wa'ra' jāh' kih' na' ga'juh' ba' ma' jnā'.

30 Dsa' hi' ma' kooch' barco ja', hnøøy' ma'jñāy' neh' barco, he' ja' ga'løøy' jyooy' na'moo', ga'jmeey' lā'koh' he' jyooy' ñē' hlāäh' he' hii' ta' cha'nē' barco.

28

31 Heˉjaˉ gaˉjmeehˉ Paaˉ juuˉ kihˉ juuˉ hløøˉ hiˉ kihˉ hløøˉ kaˉlähˉ, gaˉjähˉ:

—Cherˉmahˉ saˉ gaˉjãˉ dsaˉ naˉ nehˉ barco laˉ, saˉ läähˉ hnähˉ.

32 Heˉjaˉ gaˉ hnähˉ hløøˉ heˉ hnuhˉ heˉ kyaahˉ maˉ jyooˉyˉ naˉ mooˉ jaˉ. Gaˉkwayˉ jwëˉ gaˉtohˉ chaˉjmiüˉ.

33 Maˉ ngooˉ gaˉjnähˉ, gaˉjmeëˉ Paaˉ madaˉ waˉ kuhˉ dsaˉ, gaˉjähˉ:

—Naˉ maˉ tēˉ gyaˉkyeˉ jmiüˉ tøøhˉ jneˉ nehˉ barco laˉ, jøøˉ jneˉ haˉ läˉ leˉ, naˉ juuˉ jneˉ hooˉ, saˉ chaˉ maˉ kihˉ niˉ miühˉ.

34 Heˉjaˉ naˉ chuunˉ kyaahˉ hnähˉ kuhˉ hihˉ hnähˉ miühˉ mahˉ tēēhˉ hnähˉ beˉ. Läˉjēëˉ jneˉ llaˉ nøøˉ baˉ jneˉ lluˉ, niˉ kooˉ jñuˉ lleˉ jneˉ saˉ heëˉ.

35 Maˉ ngēëˉ maˉ jähˉ läˉjaˉ, gaˉkayˉ kooˉ heˉniühˉ gaˉkwayˉ tiˉhumaahˉ kihˉ Dio toˉ loˉ nēˉ jeeˉ läˉjēëˉ dsaˉkyaayhˉ hiˉ gaˉllaayˉ heˉniühˉ jaˉ, mahˉ gaˉløøyˉ kuyhˉ.

36 Jaˉ gaˉ gaˉnøhˉ dsëˉ läˉjēëˉ dsaˉ heˉ, gaˉtaayhˉ gaˉkuyhˉ kaˉlähˉ.

37 Jeeˉ läˉjēëˉ jnähˉ hiˉ maˉ täähˉ nehˉ barco jaˉ maˉ teeˉ toˉ hñäˉlääˉ dsëˉ toˉ loˉgyaaˉ dsëˉ gyeëˉ jñeeˉ dsaˉ.

38 Maˉ laˉ maˉ kuyhˉ läˉjiühˉ gaˉkëëyˉ, jaˉ gaˉ gaˉjwäyˉ läˉjēˉ trigoˉ kiyhˉ chaˉjmiüˉ mahˉ maˉ jwääˉ gaˉ miühˉ barco.

Gaˉheëˉ goˉteˉ barco

39 Maˉ gaˉjnähˉ niˉ jaaˉ saˉ chaaˉ hiˉ maˉ kyuuhˉ hehˉ hwaˉ jaˉ. Gaˉjēëyˉ kooˉ goohˉ jmiˉñeehˉ heˉ häˉ jeeˉ hwaˉ. Heˉjaˉ gaˉjmeeyˉ huüdsëˉ maˉ tooyhˉ barco taˉ jaˉ, cherˉmahˉ gaˉlaˉ.

40 Gaˉhnähˉ hnuhˉ heˉ maˉ naˉkyaäˉ ñeˉ hlähˉ heˉ kyaahˉ hiˉ tiˉ barco, gaˉkwayˉ jwëˉ gaˉtohˉ chaˉjmiüˉ. Jaˉ gaˉ gaˉchihˉ heˉ kyaahˉ jjiyhˉ barco hiˉ gaˉchooyhˉ hmiühˉ kihˉ barco heˉ naˉ kyaäˉ hmaˉ dsëˉ heˉ chihˉ taˉ chaˉnëˉ. Jaˉ gaˉ ngooˉ barco koˉchihˉ taˉ jeeˉ jnähˉ nēˉ dsooˉ.

41 Gaˉläˉhnøøˉ gaˉ maˉ llooˉ barco, gaˉllaˉlleˉ jeeˉ miˉ siühˉ nehˉ jmiüˉ. Jeeˉ jaˉ gaˉhooˉ taˉ miˉlleˉ barco, mahˉ gaˉjãˉ kooˉ hwēhˉ. Jeeˉ naˉ hooˉ jaˉ gaˉjnohˉ jmiüˉ taˉ kaˉluuˉ. Kyaahˉ beˉ kihˉ jmiüˉ jaˉ gaˉheëˉ goˉteˉ.

42 Heˉjaˉ hnøøˉ hløøˉ heˉ maˉ jngüyhˉ kihˉ läˉjēëˉ hiˉ ääˉ dsooˉ hiˉ maˉ jãäyˉ heˉ mahˉ saˉ kyuyyˉ nēˉ jmiüˉ.

43 Peroˉ saˉ gaˉkwaˉ jwëˉ juuyˉ maˉ juuˉ dsaˉ heˉ kihˉ heˉ hnøøyˉ lääyˉ Paaˉ. Heˉjaˉ gaˉjmeeyˉ madaˉ toˉ nēˉ kihˉ hiˉ lihˉ giˉ jmiüˉ waˉ jwääyˉ hñiyyˉ chaˉjmiüˉ läˉjiühˉ tēëyhˉ hwaˉ kiüˉ.

44 Jaˉ gaˉ gaˉsiyhˉ hiˉ saˉ lihˉ giˉ jmiüˉ: —Kyeˉ hnähˉ jwëˉ hmaˉ, hiˉ läˉjaˉ heˉ gaˉ naˉ heˉ jmaäˉ kyahˉ hnähˉ kihˉ barco naˉ, mahˉ tēēhˉ hnähˉ hwaˉ kiüˉ —gaˉjähˉ. Läˉjaˉ baˉ gaˉtēēhˉ läˉjēëˉ jnähˉ hwaˉ kiüˉ.

Läˉlaˉ gaˉlaˉ maˉ hääˉ Paaˉ hwaˉ Malta

1 Maˉ gaˉtēēhˉ jnähˉ nēˉ hwaˉ jaˉ, jaˉ gaˉ gaˉläˉ ñeˉ jnähˉ, hwaˉ heˉ häˉ jeeˉ jmiˉñeehˉ jaˉ, cheëˉ Malta.

2 Dsaˉ hiˉ maˉ täähˉ jeeˉ jaˉ gaˉjmeeyˉ lluˉ dsëyˉ kyaahˉ jnähˉ. Maˉ hiüˉ jmaˉ hiˉ gyuuˉ kaˉlähˉ heˉ jaˉ gaˉjēehˉ dsaˉ heˉ jeˉ, gaˉtēëyhˉ jnähˉ mahˉ lloohˉ jnähˉ jeˉ.

3 Heˉjaˉ gaˉløøˉ Paaˉ juuhˉ siˉhmaˉ kiüˉ heˉ gaˉtooyhˉ chaˉjeˉ. Jeeˉ jaˉ yaˉ hēëˉ jaaˉ miühˉ hiˉ kyuuˉ kihˉ jeˉ. Läˉchahˉ jaˉ gaˉkyaayˉ gooˉ Paaˉ.

4 Maˉ gaˉjēëˉ dsaˉ chaaˉ jeeˉ jaˉ, lleëˉ miühˉ gooˉ Paaˉ, gaˉjähˉ siiyhˉ dsaˉkyaayhˉ:

—Dsooˉ baˉ dsaˉñuuhˉ naˉ ääˉ hliüˉ. Maˉkeˉ maˉ laayˉ kihˉ jmiˉñeehˉ, maˉraˉ heˉ maˉ nøøˉ baˉ taˉ kiyhˉ.

5 Naˉ maˉ hiüˉ gaˉkyahˉ Paaˉ gooˉ mahˉ gaˉtahˉ miühˉ heˉ chaˉjeˉ. Niˉ miühˉ saˉ chaˉ heˉ gaˉlaˉ kiyhˉ.

6 Läˉjēëˉ dsaˉ hiˉ maˉ täähˉ jeeˉ jaˉ maˉ jooyˉ gyooˉ gooˉ Paaˉ hiˉ maˉ jmeeyˉ huüdsëˉ juuyˉ naˉ gaˉjuhˉ. Maˉ gaˉläˉ hiüˉ jēëyˉ saˉ chaˉ heˉ gaˉlaˉ niˉ miühˉ, gaˉläˉsiüˉ huüdsëˉ kihˉ dsaˉ heˉ. Maˉ jähˉ: “Goˉ Dio baˉ naˉ.”

7 Jähˉ baˉ jeeˉ täayhˉ jaˉ, kyeˉ kooˉ jwëˉ hwaˉ kihˉ Publio hiˉ maˉ laaˉ taˉ kihˉ hwaˉ heˉ häˉ jeeˉ jmiˉñeehˉ jaˉ. Hiˉ heˉ gaˉheehˉ jnähˉ lluˉ taˉkoˉ jjiühˉ gaˉtoohˉ jnähˉ hnēˉ jmiüˉ jeeˉ jaˉ.

8 Jeeˉ jaˉ maˉ kyaäˉ jmiüˉ Publio, maˉ dsaahˉ lliüˉ hiˉ maˉ dsaayhˉ taˉkyaäˉ. Heˉjaˉ gaˉ heˉ Paaˉ naˉjēëyˉ hiˉ dsaahˉ heˉ. Hiˉ gaˉngüˉ Paaˉ kihˉ Dio heˉ hlähˉ dsaˉ heˉ. Maˉ ngēëˉ maˉ ngüyˉ kihˉ Dio, gaˉkyeyˉ gooyˉ nēˉ kihˉ hiˉ dsaahˉ heˉ mahˉ gaˉ miˉhlääyˉ.

9 Maˉ ngēëˉ maˉ jãˉ kihˉ jmiüˉ Publio heˉ, yaˉ nääˉ jñahˉ dsaˉ dsaahˉ hiˉ chaaˉ hwaˉ jaˉ. Läˉjēëˉ hiˉ heˉ gaˉjãˉ kihˉ.

10 Haˉ kohˉ lluˉ saˉ gaˉjmeeyˉ kyaäˉ jnähˉ taˉkoˉ jjiühˉ gaˉtoohˉ jnähˉ kyaahˉ dsaˉ heˉ. Hiˉ maˉ gaˉtēˉ jmiüˉ gaˉtoohˉ jnähˉ nehˉ barco, gaˉkwēëyhˉ jnähˉ chaˉmiühˉ heˉ jmeeˉ biüˉ chaˉjwëˉ.

Gaˉllooˉ Paaˉ jwüˉ Roma

11 Uuˉ sihˉ gaˉtoohˉ jnähˉ kihˉ dsaˉ heˉ. Jeeˉ jaˉ maˉ hiüˉ kooˉ barco heˉ gaˉjãˉ taˉkoˉ jjiühˉ dsaˉ ngēëˉ jjiüˉ gyuuˉ. Heˉjaˉ gaˉtoohˉ jnähˉ nehˉ barco heˉ jaˉ taˉ Alejandraˉ. Dsohˉ barco jaˉ, maˉ chaaˉ uuˉ dio hiˉ naˉ laaˉ kaahˉ dsaˉ. Jaaˉ heˉ cheëˉ Cástor, hiˉ jñahˉ heˉ cheëˉ Pólux.

12 Gaˉllaˉ nøøˉ jnähˉ jwüˉ Siracusa jeeˉ hiüˉ barco. Jeeˉ jaˉ gaˉtoohˉ jnähˉ hnēˉ jmiüˉ.

13 Gaˉ hwēëˉ jnähˉ jeeˉ jaˉ, ngooˉ barco läˉ häˉ hwaˉ jaˉ, läˉ jjiühˉ gaˉtēëˉ jnähˉ jwüˉ Regio. Jyohˉ kaˉ lähˉ jmiüˉ maˉ hiüˉ lleˉ heˉ gwaˉ taˉ kyeˉ. Jeeˉ gaˉtēˉ toˉ jmiüˉ, jaˉ gaˉ gaˉllaˉ nøøˉ jnähˉ jwüˉ Puteoli.

14 Jee' ja- ga'jee' jnaäh' øøh' jne' hi- ga'tëe' jnaäh' ta' kih'. Ga'jä' jnaäh' kyaayh' koo- seman'. Ja- ga' ga'nøø' jnaäh' ta' Roma.

15 Ma' ga'nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Roma he' ga'nøø' jnaäh' ta' ja', ya'näay' ga'mi'jee' jnaäh' jwi- Foro Apio hi- ko'llaa' ya'jøø' jiih' Tres Taberna. Lä'koo- ma' ga'jée' Paa' øøh' jne' he', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'nøh' dsëy' jwërte.

16 Ma' ga'lla-nøø' jnaäh' Roma ja-, ga'ngëe' juu' hløø' dsa' hi- ma' jäay' he' goo' hløø' kyaä' rey to'në'. Pero ga'kway' jwë' kih' Paa' he' ga'gyay' ta' jee' jyoh' ba' kyaah' jaä- hløø' hi- ma' häay'.

Ga'kwa' Paa' juu' kih' Jesús jwi- Roma

17 Ma'hya- hnë- jmiü' gya' Paa' jee' ja-, ga'cheey' juu' wa' ya' nää' lä'jée' dsa' kaah' kyaä' judiu hi- chaä- Roma ja-. Ma' ga'ngëe' lä'jée' hi- he', ga'jäh' Paa' siyh':

-Øøhn', sa' cha- he- ga'jmeë' jnä' ni' miih- kih' judiu dsa' goon-, ni' sa' ma'jmeen' ta' koo' he- tée' jmeë' dsa- ma'gyuh' jnan-. Sa' cha- he- kih' ga'saayh' jnä' Jerusalén mah' ga'ngëey' jnä' kih' dsa- romano.

18 Hi- ga'ka' dsa- ta' he' ju'dsoo' kin-. Pero ni' miih- sa' ga'jnøøyh' he- kih' ma' jngëeyh' jnä', he- ja- hnøøy' ma' läay' jnä'.

19 Pero sa' ga'tih' dsë' judiu hi- ma' laä' ta' jee' ja-. Kih' he- ja- ba' ga'la' biü' ga'ngiin' he- mi'ee' rey to'në' juu' kin-. Ja' he- ma'jan- mah' hniin- kih' dsa' goon-.

20 He- ja- ba' na- ma'tëehn- hnäh' mah' lä'kyuun- hnäh' hi- mah' jwëehn- hnäh' ha- lä' la' juu' kin-. Kih' o'joh' dsë- he- ma'cha- jnan' dsa- Israel he- ja- ba' na- chehn' na'llen' caden- la-.

21 He- ja- ga'jäh' dsa- kaah' he':

-Ni' koo- je- kih' hi- chaä- judea sa' ma'heeh' jnaäh' he' jmeeh- juu' ha- lä- dsa-ngëeh- hne-. Hi- ni' jaä- øøh' jne' hi- chaä- jee' oo' sa' ma'ja- hi- hniü' kyah' ni' he- hlëeyh' wiü' kyah'.

22 Pero hnøø- jnaäh' jwah' ha- lä' la' juu' kyah', jëeh' lä'kaä- ba' ma-nuu' jnaäh' hlëeh- dsa- wiü' kih' hi- ma-taah' jwë' hmëë' na-.

23 He- ja- ga'taah' dsa- he' juu' kwee- koo- jmiü' he- ya'näay' ya'llay- juu' ka-läh' kyaah' Paa'. Ma' ga'lloo' jmiü' ja-, ya'nää' jwëë' dsa- jee' ma'gya' Paa'. Tiüh- go-te- ga'løø' Paa' hlëeh-, lä'jiih' ga-nuu-, ga'hlëeyh' ha- lä- jää- Dio dsa- lä'hüh' kih'. Ga'hnooyh- ha- lä- jee' heeh- dsa- kih' Jesús. Ga'hlëeyh' kih' Jesús lä'koh' jäh' ley kih' Moisé hi- lä'koh' ga'jäh' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio.

24 Ko'llaa' ga'heeh- he- ga'jäh' Paa' hi- ko'llaa' sa' ga'lä'heë'.

25 Sa- ga'huü' koo- juu' kiyh' jee' lä'jëey'. He- ja- ga'hlëeh' Paa' dsa- he' ja- ga'hwëey' jee' ja-, ga'siyh':

-Llu' go-te- ga'hlëeh' Jmi-llë' Na-jngüi' lä- ma' ga'mi'jääy' juu' la- kih' Isaia hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio kih' dsa- ma'gyuh- jnan-. Ga'jäyh':

26 Gwa- jee' jwiü' oo-, go'chiih' dsa- oo-: Ma'ke- nuuh- hnäh', sa- lä'ngëeh' hnäh', ma'ke- jëeh' hnäh' sa- lä'jä' kyah' hnäh'.

27 Jëeh' ma-na-jlë- huü' dsë- kih' dsa- oo-, ma-na-jnë- to'gway', ma-na-løø- mi'nëy',

mah' sa- lä'jäh' kiyh', ni- sa- lä'nueh' kiyh' ni- sa- lä'ngëey'.

Lä- ja- mo' so' dsa- jëeyh' kyaah' jnä', mah' lää' jnih'.

28 'Hnoon' lä'neh' hnäh', na' ta- cha'në' lloo- juu' kih' Dio kih' hi- sa' laä' judiu. Hi- he' ba' heeh' juu' la- mah' läay'.

29 Ma' ga'dsaä' juu' he- ma' hlëeh- Paa', ga'hwëe- ba' judiu jee' ma'täayh' ja-. Peer- cha-miüh- juu' ti-chooy' jee' ga'näay' kiyh'.

30 Hne' hlääh' ba' ga'gya- Paa' to' jü' ne- na-häaa'. Jee' ja- ma' heeyh- lä'jée' hi- ma' dsa- nää' dsa' jëey'.

31 Ma' cha- ba' jwë' kiyh', he- ma' kway- juu' ha- lä- jää- Dio dsa- lä'hüh' kih' hi- ma' hlëeyh- dsa- kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan-. Ni' koo- sa' cha- he- ma'jmeë' jwiüh' kiyh'.

Romanos Juu' la- ga' sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Roma

1 Jnā' Paa' jmeen' ta' kih' Jesu-
cristo, na' hñaan' laan' apóstol, lā' ja-
ma- na' lleehn' kwan' ju' hmēē' kih' Dio.

2 Ga' bāāh' Dio hñii' kyaah' dsa- kyaay'
hi- ga' ngēē' juu' kiyh' llo' joo' he- kway'
ju' hmēē' la-. Jee' ma' na' sii' juu' ja-, la'
na' jngii' go- te'.

3 Jee' na' sii' ja- jāh' ha- lā- jā' joo', he' ba'
Jesucristo Dsa- jōoh' jnān'. Ga' laay' sa' ju-
kih' David ma' ga' laay' dsa- jmi' gyuu'.

4 Hi' kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii' '
ga' lā' jnā' laay' joo' Dio, kih' he- ga' lā' jiiyh'
jee' kih' hi- na' juu'.

5 Hi' ta' la' kyaah' Jesucristo ga' jmeē' Dio
llu' dsē' kyaah' jnāāh', ga' hñaa' jnāāh' laa'
jnāāh' apóstol mah' kwa' jnāāh' juu' kiyh'
lā' kaa- lā' juh' jmi' gyuu', mah' wa' lā- dsoo'
dsē' dsa- kih' Jesus hi' wa' mi' teh' dsa- juu'
kiyh', lā' ja- jmeē' dsa- juuh' kiyh'.

6 Hi' jee' kih' lā' jēē' dsa' he' ma' laah'
hnāh' kwaat', ma- na- teeh' hnāh' mah' leeh'
hnāh' kyaā' Jesucristo.

7 Siiin' kyah' hnāh' hi- tāāh' jwi- Roma.
Pero hnāā' Dio hnāh' hi- na- teeh' hnāh'
mah' leeh' hnāh' hi- na' jngēē'.

Ngiin' kih' Dio hi- laa' Tāā' jnān' hi' ngiin'
kih' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān' wa' kway' he-
llu' kyah' hnāh' hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah'
hnāh'.

8 To- nē' kwan' ti' hmaah' kih' Dio kwaat'
kyah' hnāh' lā' jēē' hnāh'. Kwan' ti' hmaah'
kiyh' ta' la- kih' Jesucristo, kih' he- ma' nuu'
dsa- lā' kaa- jmi' gyuu' he- ma' heeh' hnāh'
kih' Jesucristo.

9 Jmeen' ta' kih' Dio, lā' kaa- tuh- dsēn-
kwan' ju' hmēē' kih' joo', he- ja- Dio jmeē-
dsoo' kin' he- lā- ma- dsooh' ja- ba' dsēn-
hnāh' lā' jē- jiih' ma' chupun' kyaayh'.

10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jēēn' che'
kway' jwē' kin' na' na' jēēn' hnāh'.

11 Peer' hnoon' na' jēēn' hnāh' na' kan'
miih' he- llu' he- kwa' Jmi- lle' kih' Dio
mah' lā' cha- cha' ga' miih' be' kyah' hnāh'.

12 Lā' ja- lā' cha- be' jnān' kwee- lā' llu' he-
ma- dsoo' hoh' hnāh' ja' ba' lā' koh' jnā'.

13 Hnoon' lā' ngēēh' hnāh' oohn', joh'
jiih' sa' ga' jmeen' hñu' dsē- na' jēēn' hnāh'
pero lā' jiih' na' sa' hii' kwa' jā' kin' nñin'.
He- hnoon' lā' jnā' ta' kin' jee' kyah' hnāh'
lā' koo- ga' la' jee' kih' jee' lā' jēē- dsa- hi- sa'
laa' judiu.

14 Kih' griego hi' kih' hi- tāāh' jee' jyoh' uu'
ga', hi' kih' hi- kyuuh' hi' kih' hi- sa' kyuuh'
ka- lāh' na' laan' hmooh' na' kwan' juu' kih'
dsa- he'.

15 Lā' ja- ma' ra- he- heē' ba' dsēn' niin'
na' kwan' ju' hmēē' kyah' hnāh' hi- chaa-
Roma ka- lāh'.

16 Sa- cha- la' o- hih- kin' kyaah' ju' hmēē'
la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio mah' lāā' lā' jēē'
hi- dsoo' dsē', la' kih' judiu to- nē', hi' ja- ba'
lā' ja- lā' kih' hi- sa' laa' judiu ka- lāh'.

17 Kyaah' juu' la- dsa- lā- jnā' ha- lā-
jmeē' Dio hwēē- dsa- lluu' cha' nēy'. La'
kyaah' he- ma- dsoo' dsē- jne' hi- hnōō' lā-
ma- dsoo' ja' ba' dsē' jne', lā' koo- na' sii':
"Hi- lluu' he', kyaah' he- ma- dsoo' dsēy',
jmeē' chaay'."

Dsēē' dsoo' dsa' jmi' gyuu'

18 Nē' ba' jne' lā- ga' tē' jee' gya' Dio gwa'
he- ya' jēē' dsēy' kih' lā' jē- he- sa' hā' ta'
hi' lā' jē- dso' kye- he- jmeē' dsa-. Jēēh' he-
hliih' ja- ha' kih' ju' dsoo'.

19 Jnā' hā' cha- he- kyaah' lā' kyuuh' dsa-
kih' Dio, jēēh' ma' mi' jnāā- bih' jāā'.

20 Ma' ke' sa' tēē' jne' jēēn' Dio pero lā- ma'
ga' nōō' jmi' gyuu', ma' ra- he- lii' ba' ha- lā-
laay'. Kyaah' lā' jē- he- ga' jmeey', he' ja'
jnā' hā' ba' chaa- Dio hi- lā' ja- cha- tāā' ba'
be' kiyh'. He' ja- sa- le' jāh' dsa-: "Sa' man'
che' chaa- Dio".

21 Ma' nē- bih' chaa- Dio, pero sa'
ga' jmāāy' jōoh' lā- hnōō' kiyh', ni' sa'
ga' kway' ti' hmaah' kiyh'. He' ga' jmeē'
dsa- lā' ja- ga' heē' go- te- hñu' dsē- kih'
dsa-, ga' lā' hweh' dsēy', he' ja- ga' jlē' go- te'
hñu' dsē- kiyh'.

22 He- jāh' bih' cha- cha- miih- hñu' dsē-
llu' kiyh' pero cha- ga' miih- taq- bih'.

23 La- he- ma' jmeey' juuh' kih' Dio hi-
sa' llaa- jmi' kih', ga' jmeey' juuh' kih' heeh'
kih' dsa- hi- dsa' juu', kih' ta' jah', kih' jah'
kye' goo- tii' hi' kih' jah' hi- sēēh' hñii' hwa'.

24 He- ja' ga' kwa' Dio jwē' ngēēy' hñiiy'
jmeey' he- ga' jyoh' he- heē' dsēy' lā' jiih'
ga' heey' hñiiy' kaayh' dsa' kyaayh'.

25 Ga' be' dsa- ju' dsoo' kih' Dio mah'
ga' taayh' kyaah' juu' ta' juu'. Ga' jmeey'
juuh' kih' lā' jē- he- ga' jmeē' Dio, lla' he-
ma' jmeey' juuh' kih' hi- ga' jmeē' lā' jē- he-
cha-. Hi- he' he' Dio hi- na' jāā- lā' jē- joh'
jmi' cha-. Wa' la' lā' ja-.

26 He' ja' ga' kwa' Dio jwē' ngēēy' hñiiy'
jmeey' lā' jē- he- lla' dsēy' he- la' o- hih-. Lla'
he- ma' jmeē' dsa- mē' lā' lle' kih', ga' kaayh'
dsa- mē' dsa- kyaayh'.

27 Hi' ja' ba' lā' ja- ga' jmeē' dsa- nñuuh-
ka- lāh'. Sa' ga' jmeey' lā' lle' kih' kyaah'
dsa- mē', ga' jmeey' ga' ngēē' jwēē' he-
ga' jyoh' he- heē' dsēy', kaayh' he' ba'
dsa- nñuuh' dsa- kyaayh'. He' ja' ba' ja' nē'
kiyh' dso' jwi' lā- hnōō' kiyh' kyaah' jwē'
hliih' he- tāāy' ja-.

28 Sa' ga' jmāā' kiyh' ma- lā- kyuu' Dio,
he' ja- ga' kwa' Dio jwē', he- ga' heē' go- te'

hũũ'dsẽ kiyh' mah' wa' jmeey' ga'juh-
lã'jẽ he' sa' jmaa'ta'.

²⁹ Ma'ngẽẽ' jwẽẽ' jmeey' he' hliih', hĩ-
mẽ' hĩ' ñũũh' hĩ' kaah' wa' hĩ' cha' hĩ',
jmeey' hñaa' dsẽy', hee' dsẽy' liyh' lã'jẽ' he'
ga' cha', sa' lluyy' go' te', wii' dsẽy', jngẽeyh'
dsa-, hneey-, mi' gaay' dsa-, hñaa' dsẽy'.

³⁰ Koo' he' sa' tih' dsẽy' ba' lã'jẽ', hlẽeyh'
wii' kih' dsa-, sa' hnãay' Dio, sa' jii' kiyh' he'
jmeey' kih' jñah', jmãay' hñiyy' jøøh', taayh'
ngẽẽ', hnooyh' ga' jyoh' he' hliih', chaayh'
kyaah' cho'jmiyy'.

³¹ Sa' hii' lã'ngẽey', sa' mi'tey' juu' kiyh',
sa' hnãay' dsa-, sa' hnøøy' jeyyh' juu', sa'
lã'ñih' dsẽy'.

³² Hi' ma'ke' ma'ñe' bih' he' lla' Dio ta'
kih' hĩ' jmee' lã'ja', lle' kih' juuy', pero dsa-
he', sa' lee' kiyh' he' jmeey' lã'ja', hnøøy'
mah' jmee' jñah' ka'lãh'.

2

Kyaah' ju'dsoo' lla' Dio ta'

¹ He' ja' sa' cha' le' jwah': "Sa' dsẽẽn-
dsoo", hne' hĩ' ka' kwaat' kih' dsa' kyaah',
wa' laah' he' laah' hne'. Kih' he' kah-
kwaat' kih' dsa' kyaah', he' bããh' hñaa'h'
ba' hne' ja'. Jẽeh', ja' ba' he' jwah' sa' llu',
ja' ba' he' ja' jmeeh' hñaa'h' ka'lãh'.

² Ñe' ba' jne', Dio ngiih' kwaat' kih' hĩ-
jmeey' lã'ja' hi' lã'koo' la' ju'dsoo' kiyh' llay'
ta'.

³ Hne' hĩ' ka' kwaat' kih' dsa' kyaah'
mah' jmeeh' ba' hne' ka'lãh' he' jwah' sa'
llu', ¿che' laah', sa' ka' Dio ju'dsoo' kyah'?

⁴ Ta' koo' ba' jmeeh' lã'koo' te' he' llu'
dsẽ' Dio kyaah' jne'. Ha' koh' sa' jøh' dsẽy'
hi' cha' miih' be' dsẽy' kyaah' jne'. ¿Che' sa'
jẽeh' he' tẽeh' Dio hne' mah' wa' lã' dsa-
miih' hoh', he' ja' ba' ja' he' llu' dsẽy'?

⁵ Peer' chaah' hne-, sa' hii' lã' dsa-
miih' hoh'. He' hnooh' he' jã'
cha' ga' miih' he' wii' nẽ' kyah' ba' ja',
wa' ra' ga' lloo' jmi' ya' jẽẽ' dsẽ' Dio, llay'
ta' kyaah' ju'dsoo'.

⁶ Ma'ja' mi' hmaah' Dio jñee' lã'ja-
lã'jaa' lã'koo' te' he' ma' jmeey'.

⁷ Kih' lã'jẽẽ' hĩ' sa' ta' jmee' he' llu',
kway' jwẽ' dsa' taah' tãã' kyaayh', lã'llu' he'
hnooyh' ya' jwii', hi' hnooyh' ha' lã' jee'
jmaa' Dio jøøyh', hi' hnooyh' ha' lã' jwẽ'
jee' sa' juuy'.

⁸ Pero ja' ya' jẽẽ' dsẽ' Dio wa' ra-
ga' lã' llẽey' kyaah' dsa' hĩ' chaah', kih' hĩ'
sa' jmee' he' kih' ju'dsoo', mah' jmee' gyih'
he' kih' he' hliih' ba'.

⁹ Kih' lã'jẽẽ' hĩ' jmee' he' hliih', jã' na' ku'
na' ngii' he' wii' nẽ' kiyh', to' nẽ' jã' kih' hĩ'
lãã' judiu hĩ' ja' ba' lã'ja' jã' kih' hĩ' sa' lãã'
judiu ka' lãh'.

¹⁰ Pero lã'jẽẽ' hĩ' jmee' he' llu', tẽey'
ya' jwii' hĩ' jmaa' Dio jøøyh' hi' hii' ti' kiyh'.

To' nẽ' kih' hĩ' lãã' judiu, ja' ga' tẽẽ' hĩ' sa'
lãã' judiu.

¹¹ Jẽeh', Dio kwee' ba' hnãay' lã'jẽẽ' dsa-.

¹² Lã'jẽẽ' hĩ' jmee' dso'kye-, ma'ke' sa'
na' jnãay' kyaah' ley kih' Moisé, ja' ba' lã'ja'
juuy' go' te', pero ja' kih' he' sa' ga' mi'tey'
ley ja'. Hi' lã'jẽẽ' hĩ' na' jnãay' kyaah' ley,
cher' mah' ma' jmeey' dso'kye-, ja' ba' ley
ja' ka' kwaat' kiyh'.

¹³ Ja' kih' he' ma' nuuy' ley ja-, he' ja-
llu' dsa' cha' nẽ' Dio. Lã'jẽẽ' hĩ' mi' te' ley,
hĩ' he' ba' hwẽẽ' lluy'.

¹⁴ Dsa' hĩ' sa' lãã' judiu, sa' cha' ley
kiyh', pero cher' mah' mi' te' ley kih' Moisé,
ko' ja' ga' lã' chaã' bih', he' ba' hñiyy' laay'
lã'koo' ley, ma'ke' sa' kyũuyh' ley.

¹⁵ Kyaah' he' jmee' dsa' he' lã'ja-, la'
lã'koo' he' na' sii' ley neh' tuh' dsẽy'.
He' ja' hũũ' dsẽ' kih' hñi' jmee' dsoo',
cher' mah' jmeey' he' llu' hi' cher' mah'
jmeey' he' hliih' hñi' kiyh'.

¹⁶ Jmi' he' lla' Dio ta' kyaah' joo'y' Jesu-
cristo, lã' jnã' lã'jẽ' hũũ' dsẽ' he' jmee' jne'
jee' na' hmaa'. Lã'ja' la' ju' hmẽẽ' kih' Dio
he' kwan'.

Dsa' judiu kyaah' ley kih' Moisé

¹⁷ Na' cha' koo' he' jwẽẽhn' hne' hĩ' lãã'
dsa' judiu, hne' hĩ' kye- o' jøh' dsẽ' kih' ley
kih' Moisé hi' jmããh' hñaa'h' jøøh' kih' he'
jwah' Dio kyaah' hne'.

¹⁸ Ma' ñeh' ba' hne' ha' lã' hnøø' Dio, hi'
ma' mi' tẽẽh' ba' hne' ley, he' ja' ma' ñeh'
ba' hne', hee' ja' he' nãã' he' llu'.

¹⁹ Hi' leh' jããh' dsa' tuu', laah'. Hi' leh'
chooh' je' kih' hĩ' ga' nãã' jee' na' hoø-,
laah'.

²⁰ Hi' leh' mi' tẽẽh' jñah' hĩ' sa' kyũũh' hi'
laah' ta' jwoh' kyaã' chih' pih', laah', kih'
he' ma' cha' ley he' lã' ju'dsoo' jmah' he'
jmeey' kyũũh' cha' miih'.

²¹ Hne' hĩ' mi' tẽẽ' jñah', ¿he' la' sa'
mi' tẽẽh' da' hne' hñaa'h' jãã'? Hne' jwah',
sa' llu' he' hẽẽ' dsa-, mah' hẽẽh' ba' hne-.

²² Hi' jwah' sa' llu' kyaah' jne' jñah'
dsa' mẽ', mah' kyaah' ba' hne' jñah'. Hne'
hĩ' na' høøh' kih' hĩ' sa' lãã' Dio, mah' hñih'
ba' hne' kuu' he' cha' neh' gwah' kiyh'.

²³ Peer' taah' hne-, kih' he' cha' ley kyaah'.
¿Che' sa' jẽeh' ma' jmããh' ta' koo' Dio, kih'
he' sa' ma' mi' teh' ley na'?

²⁴ Lã' la' na' sii' juu' kih' Dio: "Dsa' hĩ'
sa' lãã' judiu mi' kwah' jmi' kih' Dio, dsoo'
kyah' hnãh' dsa' judiu."

²⁵ Dsoo' ba' kyeẽ' miih' he' ga' wih'
jmi' ngo' kyah', cher' mah' mi' teh' ley. Pero
cher' mah' sa' mi' teh' ley, laah' lã'koo'
jaa' wa' hĩ' cha' hĩ' dsa' hĩ' sa' ga' wih'
jmi' ngo' kih'.

²⁶ Hi' lã'ja-, jaa' dsa' hĩ' sa' ga' wih'
jmi' ngo' kih', cher' mah' mi' tey' lã'jẽ'

mada' lä'koo' jäh' ley kih' Moisé, laay' lä'koo' jaa' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih'.

27 He'ja', jaa' dsa' hi' sa' ga'wih' jmi'ngo' kih', cher'mah' mi'tey' ley, hi' he' ka' ju'dsoo' kyah', kih' he' sa' ma'mi'teh' ley ma'ke' ga'wih' jmi'ngo' kyah' hi' na'jnäh' né' ley kih' Moisé.

28 Sa'jmää' kih' dsa' judiu he' koo' laay' judiu. Hi' ni' sa' jmää' kih' dsa', he' koo' ga'wih' jmi'ngo' kiyh'.

29 Sa' la' lä'ja'. Hi' ma'ra' hi' dsoo' laa' judiu, hnaayh' Dio lä'kaa' tuh'dsäy'. Hi' ma'ra' hi' dsoo' ga'wih' jmi'ngo' kih', ja' ta' ga'wih' ja', Jmi'le' Na'ngüi' ba' ga'mi'sii' tuh'dsäy'. He' ja' sa' ja' lä'koo' la' mada' kih' ley. Kih' hi' he' ba' hlëeh' Dio llu' ma'ke' dsa' sa' jmee' lä'ja'.

3

1 ¿Che' cha' he' jmää' ga' miih' kih' dsa' hi' laa' judiu, o che' jmää' ga' kiyh', he' ga'wih' jmi'ngo' kiyh'?

2 Cha'miih' ga' cha' he' jmää' ta' kiyh'. To'né' he' kyeé' kih' jee' lä'jé', he' ma'na' há' gooy' juu' kih' Dio.

3 Ha' ga' cher'mah' ko'llaa' dsa' he', sa' ma'dsoo' dsëy'. ¿Che' kih' he'ja', jmee' mo'so' mi'te' Dio juu' kih'?

4 Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Juu' kih' Dio ba' la' dsoo', ma'ke' lä'jéé' dsa' ta'juu'. Lä'koo' jäh' jee' na'sii': Kyaah' ju'dsoo' kyah' lä'jnä' he' laah' lluu'. Hi' hne' ba' leh' wa'ra' ga'kay' ju'dsoo' kyah'.

5 Cher'mah' kyaah' he' jmee' jne' he' hlih', jih' juu', lluu' ba' Dio, la' lä'koo' he' kwan' be' kiyh' kyaah' he' hlih' he' jmeen'. He'ja' ¿che' le' jahn', jmee' Dio hña' dsé' wa'ra' ga'cheey' he' wii' né' jnän'? (Hlëehn' lä'koh' hlëeh' dsa' jmi'gyuu' ba'.)

6 Ni' miih' sa' le' jäh' jne' lä'ja'. Cher'mah' lä'ja' la', ha' lä' le' lla' Dio ta' kih' dsa' jmi'gyuu'.

7 Ha' ga' cher'mah' ga'mi'jnään' la' dsoo' cha'ga'miih' juu' kih' Dio kyaah' he' ta'juun' mah' lä'lii' laay' jøøh' cha'ga'miih', ¿che' le' jwahn' he' la' kay' ju'dsoo' kin' lä'koo' jaa' hi' jmee' dso'kye'?

8 ¿He'la' sa' jmee' jne' cha'ga'miih' he' hlih' mah' ja' cha'ga'miih' he' llu'? Lä'ja' mi'kwañ' dsa' jne', jäh' ko'llaa' dsa', jne' ba' na' kwa' jne' juu' lä'na'. Hi' hlëeh' lä'na' sooh' kiyh' dsooy' kyaah' dso'jwii'.

Ga'lä'jéé' jne'na'bääh'n' cha'né' Dio

9 Ha' lä'ja'. ¿Che' lluu' ga' jnäh' judiu lä'koh' ga' hi' sa' laa' judiu? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Jnä' ma'jwahn' lä'jéé' ba' jne'jøø' he' hlih' jnän' lä'kye' hi' laa' judiu kyaah' hi' sa' laa' judiu.

10 Lä'koo' jäh' jee' na'sii' juu' kih' Dio: Sa' chaa' hi' lluu' chaa', ni' wa'ra' jaa' ga'.

11 Sa' chaa' ni' jaa' hi' ngéé', sa' chaa' hi' hnaah' Dio.

12 Lä'jéé' ba' ma'kah' jwé', lä'jéé' ba' mo'so' jmää' ni' miih'.

Sa' chaa' hi' jmee' he' llu', ni' wa'ra' jaa' ga' chaa'.

13 Tu' tu'luuy' la' lä'koo' to'høø' na'na', peer' mi'gaay' dsa' kyaah' juu' kiyh', venen kih' miih' haa' neh' to'hooy'.

14 Juu' he' hwéé' nooy', hwéé' dso'jwii' jmah', kyaah' juu' hlih' he' sa' tøøhn' ta'.

15 Peer' hñuuy', na' ba' koh' jngëéyh' dsa'.

16 Wa' he' cha' he' ba' dsa' heé' jee' ga'näay'.

17 Sa' kyuuuyh' ha' lä' jwé' jee' dsa'taayh' ti'.

18 Ni' miih' sa' gayh' Dio.

19 Ma' né' jne' lä'jé' he' hlëeh' ley, la' kih' hi' na'jnää' kyaah' ley mah' mo'so' cha' ga' he' mo' jäh' jne'. Ga'lä'jéé' ba' dsa' jmi'gyuu' ja' na'bääh' cha'né' Dio.

20 He'ja' ni' jaa' dsa' sa' hwéé' lluu' cha'né' Dio kyaah' he' mi'tey' ley. Kyaah' ley ga'lä'kyuuh' jne' ha' lä' la' dso'kye'.

Kyaah' he' ma'dsoo' dsé' jne' kih' Dio lää' jne'

21 Pero na' ma'lä'jnä' ha' lä' jmää' Dio lluu' dsa', pero ja' kyaah' ley. Ja' ba' lä'ja' jäh' ley hi' ja'ba' lä'ja' ga'jäh' lä'jéé' hi' ga'ngéé' juu' kih' Dio llo'joo'.

22 Dio jmää' lluu' ga'lä'jéé' ba' dsa' cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesucristo. Kwee' ba' laa' lä'jéé' dsa' kih' Dio,

23 jééh' lä'jéé' ba' dsa' ma'jmeey' dso'kye', ni' ko'hi'pih' sa' na'jnäay' ja'jwii' kih' Dio.

24 Pero Dio jmää' lluu' dsa', he' la' jmääy' ba', kih' he' llu' dsëy'. Ta'la' kih' Cristo Jesús ga'läay' jne'.

25 Ga'ngéé' Dio Jesús mah' tuu' jma' kiyh' mah' lä'ja' dsa'che' dso'kye' jnän' hi' ma'dsoo' dsé' kih' Jesús. Lä'jwé' ja' ga'mi'jnää' Dio he' ga'jmeey' bih' llu' he' sa' ga'jmeey' kwaan' dso'kye' kih' dsa' hi' ma'tääh' jää'. Sa' ga'kay' kwaan' kih' hi' he', kih' he' jøh' dsëy'.

26 Lä'ja' ma'lla' dsé' Dio jmee' mah' mi'jnäay' jmi' na', ma'ra' he' llu' ba' he' jmeey'. Heh' lä'ja' dsa'lä'jnää' lluu' ba' Dio, hi' he' ba' hñiiy' jmääy' lluu' dsa' hi' ma'dsoo' dsé' kih' Jesús.

27 ¿Che' le' jmään' hñaan' kaah', kih' he' lluu' jne'? Ni' miih' sa' le'. ¿Hee' juu' ja' he' dsa' jné' jwé' jnän'? ¿Che' dsa' jné' jwé' jnän' kyaah' juu' he' jäh', hnøø' jmee' jne' ta' lluu'? Jah' ha'. Juu' he' jäh', hnøø' dsoo' dsé' jne' mah' hwéé' jne' lluu', he' ja' ba' dsa' jné' jwé' jnän' he' jmään' hñaan' kaah'.

28 He-ja- dsa-lä-ngëë' jne', heh' he- hwëë- dsa- lluu' kyaah' he- dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja- kyaah' he- hoo' ley.

29 ¿Hih' Dio, che' laay' ma-la- kya' dsa- judiu ba? ¿Che' sa- laay' kya' dsa- hi- sa- laa' judiu ka-läh'? Ma-ra- ju'dsoo', laa' bih' Dio kya' dsa- hi- sa- laa' judiu.

30 Jaa- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë' dsa- jmääy' lluu' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih', hi- jmääy' lluu' hi- sa- ga-wëh' jmi-ngo' kih' ka-läh', kyaah' he- dsoo' dsëy'.

31 ¿Che' jmeë- jne' sa- kyeë' ley kyaah' he- ma-dsoo' dsë' jne' kih' Jesús? Ni- miih- sa- la-lä-ja-. Cha-ga-miuh- jmeen' kyeë' ba'.

4

Lä-la- ba' la' he- ga'jmeë' Abraham llo'joo'

1 ¿Hee- le' jäh' jne' kih' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän', ha- lä- ga-jäy' kyaah' juu' la-?

2 Cher'mah' Abraham ga-laa' lluu' kyaah' lä-jë- he- llu' he- ga'jmeëy', le' ba' ma- jmääy' hñiiy' jòh' cha-në' Dio, pero sa- la- lä-ja-.

3 Nuu- da' hnäh' ha- lä- jäh' jee' na- sii- juu' kih' Dio: "Ga'jmeë' Abraham dsoo' dsë' kih' Dio, he- ja- ga'jmeë' Dio kwaat- laay' jaa- hi- lluu'."

4 Pero jaa- hi- jmeë- ta', sa- la' kwaat- he- la' hyoh' jñeey'. Kih' he- ää- dsa- kiyh', he- ja- ba' ja- tëëyh' jñeey'.

5 Hi- jaa- hi- sa- ma-jmeë' ta' llu', cher'mah' ga'jmeëy' dsoo' dsëy' kih' hi- jmää- lluu' dsa- hi- ää- dsoo', Dio jmeë' kwaat- lluyy', kih' he- ma-dsoo' dsëy'.

6 Ja- ba' lä-ja- ga- hlëéh' David ha- lä-koq- llu' la' kih' dsa-, cher'mah' Dio jäh' laay' lluu' ma-ke- sa- cha- ta' llu' he- ma'jmeëy'.

7 Ga-jäh':
Llu' la' kih' dsa- hi- ma-che' dso'kye- kih', hi- sa- la' kwaat- he- hñih' he- ma'jmeëy'.

8 Llu' la' kih' dsa- nuuh- cher'mah' sa- jmeë- Dio kwaat- dso'kye- kiyh'.

9 He- llu' la- ¿ché' ma-la- he- kih' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih' ba' o che' sa- la' kih' hi- sa- ga-wëh' kih' ka-läh'? Nuu- da' ha- lä- la', na- he- ja- ma-jäh' jne', ga'jmeë' Dio kwaat- lluu' Abraham kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

10 ¿Ha- lä- ma- laa' Abraham lä- ma- ga'jmeë' Dio kwaat- lluyy'? ¿Che' ma-na-wih' jmi-ngo' kih' o sa- ma-na-wih'? Sa- ma-na-wih' jmi-ngo' kih' jii- ja-.

11 Ga-hegh- ba' Abraham he- ga-wih' jmi-ngo' kih', mada- kih' Dio. He- ja- la- lä-koq- he- taay- ñe' mah' lii- lluyy' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy' kih' Dio. Pero ma-dsoo' ba' dsëy' jää' ja-ga- uuh- jmi-ngo' kih'. Hi- lä-ja- ga-laay' jmi- lä-jëë- dsa- hi-

ma-dsoo' dsë' kih' Dio ma-ke- sa- na-wih' jmi-ngo' kih'. Lä-ja- jmeë' Dio kwaat- lluyy' ka-läh' lä-jëë- dsa- he', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'.

12 Hi- laay' jmi- hi- ga-wih' jmi-ngo' kih' ka-läh', pero ja- ma-la' kih' he- ga-wih' kih' ja-, kih' he- ma-dsoo' dsëy' lä-koq- ga'jmeë' dsoo' dsë' tää- jnän' Abraham, jää' ja-ga- uuh- jmi-ngo' kih'.

Dsa-lä-te' he- ga-bääh- Dio hñii', kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne'

13 Ja- ta-la- kih' he- ma- hoo' Abraham ley kih' Moisé, la' kwaat- hyoh' kyaah' joo'siyh' lä- ga-dsa' jmi-gyuu-. Dio ga-bääh- hñii' kwëëyh' Abraham, kih' he- ga-laay' lluu', lä-llu' he- ga-lä-dsoo' dsëy' ba'.

14 Wa-ra- jäh' kih' hi- hoo' ley hyoyh- heey' ja-ba' he- hyoh- dsa- kya' Abraham, mo-so- jmää' ta' he- ma-dsoo' dsë' dsa- hi- jä' ta- koq- he- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' Abraham, cher'mah' lä-ja- la'.

15 Kih' he- cha- ley, he- ja- gwa' ya-jëë- dsë' Dio kyaah' jne' hi- sa- mi-te' ley. Pero jee' sa- cha- ley, sa- cha- hi- dsa-hlääh- kih'.

16 He- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' Abraham, la' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy' mah' hyoyh- he- la' hyoyh- ba'. Lä-jwë' ja- jä' koq- hwëh- hmoo' he- ga'jmeë' Dio kyaayh', lä- ma' ga-jäh' jmeëy' llu' kih' lä-jëë- sa- ju- kiyh'. Hi- ja- ma-la' kih' hi- hoo' ley ga-jäh' lä-ja-. La' kih' lä-jëë- hi- ma-dsoo' dsë' ba' ja-, lä-koq- ga-lä-dsoo' dsë' hñii' Abraham hi- laa' tää' kih' lä-jëë' jne'.

17 Lä-la- na- sii- kiyh': "Ga'llaan- hne- mah' legh- tää' kya' jwëë' dsa-", ga-jäh' Dio. He- ja- laay' tää' jnän' cha-në' Dio. Jëéh', ga'jmeëy' dsoo' dsëy' kih' Dio hi- mi- jiih' hi- ma-na-juu', he- ba' Dio hi- hlëéh' kih' he- sa- ga- ma-cha-, lä-koq- he- ma-cha- ba'.

18 He- mo-so- kye- dsa- o-jòh- dsë- le', pero Abraham ga-ka- ba' o-jòh- dsë-, ga-lä-dsoo' dsëy' he- ga-jäh' Dio, he- ja- ga-laay' tää' kih' jwëë' dsa- lä-koq- ga-jäh' Dio siyh': "Lä-la- lä-jwëë' dsa- kyaah'."

19 Lä-koq- ma- ga-lä-dsoo' dsëy', sa- ga-hwaay'. Sa- ga-kay' ni- miih- huudse- kih' he- ma-gyuyh-. Mo-so- chaay- cha-miuh- jmi- lä-koq- ma-laay'. Jii- ja-, miuh- ga- sa- ma-hääy' hña-loo' ji-ñe-. Hi- sa- ga-kay' cha-miuh- huudse- kih' Sara dsa-më' kyaay', hi- sa- ma- le' ma-kaa' gyuu-.

20 Ni- sa- ga-jeh' dsëy', sa- ja' huudse- kih' ma- jäh' sa- le'. Ma-ra- he- jmeë' ba' Dio he- jäh' jmeëy', ma-laay'. Cha-ga-miuh- ga-lä-dsoo' dsëy' hi- ga-kway' ti-hmaah' kih' Dio.

21 Ma-ra- he- ga'jmeë' bih' dsoo' dsëy' he- lä-këh' Dio jmi- jmeë' he- ga-bääyh- hñiiy'.

²² He⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ dsē⁻ Abraham lä⁻ja⁻, ga⁻jmeē⁻ Dio kwaat⁻ laay⁻ lluu⁻.

²³ Sa⁻ hlēeh⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ Abraham jee⁻ na⁻sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, he⁻ jāh⁻: “Ga⁻laay⁻ kwaat⁻”.

²⁴ Lä⁻kye⁻ jne⁻ laa⁻ jne⁻ kwaat⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsē⁻ jne⁻ kih⁻ Dio, hī⁻ ga⁻mi⁻jiih⁻ Jesús Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ jee⁻ kih⁻ hī⁻ na⁻juu⁻.

²⁵ Dio ga⁻ngēey⁻ Jesús mah⁻ ga⁻juuy⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ na⁻bääh⁻ jne⁻ hī⁻ ga⁻mi⁻jiiyh⁻ ka⁻läh⁻ mah⁻ lee⁻ jne⁻ lluu⁻ cha⁻nē⁻ Dio.

5

Na⁻ma⁻hi⁻ tii⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Dio

¹ He⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ lluu⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsē⁻ jne⁻, he⁻ jā⁻ hi⁻ tii⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Dio ta⁻la⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻.

² Hi⁻ lä⁻ja⁻ ta⁻la⁻ kiyh⁻, ma⁻cha⁻ ba⁻ jwē⁻ jnän⁻ dsa⁻toohn⁻ cha⁻nē⁻ Dio. He⁻ la⁻ ma⁻hñah⁻ ba⁻ jne⁻ he⁻ la⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsē⁻ jne⁻. Peer⁻ jēē⁻ dsē⁻ jne⁻ he⁻ cha⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ jnän⁻ he⁻ tēē⁻ jne⁻ ya⁻jwii⁻ kih⁻ Dio.

³ Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ he⁻ ja⁻. Lä⁻kye⁻ he⁻ jēē⁻ jne⁻ wii⁻ jmeē⁻ jēē⁻ dsē⁻ jne⁻. Jēēh⁻, ñe⁻ ba⁻ jne⁻, he⁻ jēē⁻ jne⁻ wii⁻ ja⁻, jmeē⁻ kwēēh⁻ dsē⁻ jne⁻ cha⁻ga⁻miih⁻.

⁴ Hi⁻ he⁻ kwēēh⁻ dsē⁻ jne⁻, jmeē⁻ be⁻ dsē⁻ jne⁻. Hi⁻ kih⁻ he⁻ be⁻ dsē⁻ jne⁻ he⁻ ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ cha⁻ jnän⁻.

⁵ Heh⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ jnän⁻, ja⁻ he⁻ mi⁻gaan⁻ hñaan⁻ ja⁻. Jēēh⁻, Dio hnää⁻ jne⁻ cha⁻miih⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ ga⁻tooyh⁻ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne⁻.

⁶ Lä⁻koo⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ jāā⁻, sa⁻ ma⁻cha⁻ be⁻ jnän⁻. Pero ma⁻ga⁻tē⁻ hor⁻, Cristo ga⁻juu⁻ jnä⁻ jne⁻ hī⁻ äā⁻ dsoo⁻.

⁷ Ju⁻dsoo⁻, he⁻ li⁻ ba⁻ jnäā⁻ jaa⁻ hī⁻ juu⁻ lla⁻ jaa⁻ hī⁻ lluu⁻. Pero cher⁻ mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hī⁻ lluu⁻ dsē⁻, go⁻ jnäā⁻ jaa⁻ hī⁻ tuu⁻ dsē⁻ juu⁻ lla⁻ hī⁻ he⁻.

⁸ Pero Dio ga⁻mi⁻jnää⁻ ha⁻ lä⁻koo⁻ jiih⁻ hnääy⁻ jne⁻, jēēh⁻, ma⁻ke⁻ cha⁻miih⁻ ma⁻ hlēēh⁻ jne⁻, ga⁻kwaay⁻ Cristo ga⁻juu⁻ kwaat⁻ jnän⁻.

⁹ Na⁻ he⁻ ma⁻lluu⁻ jne⁻ kyaah⁻ jma⁻ kih⁻ Cristo, ha⁻ ga⁻sa⁻ läāy⁻ jne⁻ kih⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ga⁻chee⁻ Dio.

¹⁰ Lä⁻koh⁻ sa⁻ ma⁻ jwah⁻ jne⁻ kyaah⁻ Dio, ga⁻jiih⁻ juu⁻ jnän⁻ kyaayh⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ ga⁻juu⁻ jooy⁻. Hi⁻ na⁻ he⁻ ma⁻jiih⁻ juu⁻ jnän⁻ kyaayh⁻, ha⁻ ga⁻sa⁻ läāy⁻ jne⁻ lä⁻llu⁻ he⁻ na⁻jiih⁻ jooy⁻.

¹¹ Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ koo⁻ läāy⁻ jne⁻, jmeey⁻ jēē⁻ dsē⁻ jne⁻ täā⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hī⁻ ga⁻jēeh⁻ juu⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Dio.

Adän⁻ kyaah⁻ Cristo

¹² Ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻ he⁻ dso⁻kye⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ kyaah⁻ jaa⁻ dsa⁻ ba⁻ hi⁻ kyaah⁻ dso⁻kye⁻ ja⁻ ga⁻juuy⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁻ dsa⁻ dsa⁻juu⁻, kih⁻ ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁻ ga⁻jmeē⁻ dso⁻kye⁻.

¹³ Sa⁻ ga⁻ ma⁻cha⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé, ma⁻ cha⁻ ba⁻ dso⁻kye⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Pero sa⁻ la⁻ kwaat⁻ dso⁻kye⁻ ja⁻, jāā⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻cha⁻ ley⁻.

¹⁴ Pero ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻juu⁻ ba⁻ dsa⁻, ga⁻løø⁻ jmi⁻ kih⁻ Adán, lä⁻ga⁻tē⁻ kih⁻ Moisé. Ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁻ dsa⁻juu⁻, ma⁻ke⁻ na⁻sii⁻ ba⁻ la⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ kyaah⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ Adán. Adán he⁻ ma⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ laa⁻ jāā⁻ hī⁻ ga⁻hii⁻ juu⁻ kih⁻ ja⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

¹⁵ Pero kah⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio jnän⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ Adán. Kyaah⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ Adán, ga⁻heē⁻ jwēē⁻ dsa⁻. Pero cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ he⁻ llu⁻ kih⁻ jwēē⁻ dsa⁻ kyaah⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio he⁻ la⁻ kway⁻ ba⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ jaa⁻ dsa⁻. Hī⁻ he⁻ he⁻ Jesucristo.

¹⁶ Hi⁻ sa⁻ jēeh⁻ kwee⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ Adán kyaah⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio. Jēēh⁻, jā⁻ jwiz⁻ kwaat⁻ kih⁻ koo⁻ ba⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ dsa⁻ he⁻, hi⁻ kih⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻toh⁻ dso⁻jwii⁻ nē⁻ jnän⁻. Pero kwaat⁻ kih⁻ he⁻ jmeē⁻ dsa⁻ cha⁻miih⁻ dso⁻kye⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ja⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio mah⁻ lä⁻ja⁻ lee⁻ lluu⁻ dsa⁻.

¹⁷ Kyaah⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻, ga⁻lih⁻ ga⁻heē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. Pero lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ heēh⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio mah⁻ leey⁻ lluu⁻, ha⁻ ga⁻sa⁻ le⁻ dsa⁻taayh⁻ llu⁻, kih⁻ he⁻ na⁻jiiyh⁻ cha⁻nē⁻ Dio ta⁻la⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hī⁻ chee⁻ Jesucristo.

¹⁸ Kyaah⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁻ jaa⁻ dsa⁻, ja⁻ dso⁻jwii⁻ nē⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻, ta⁻la⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻jmeē⁻ llu⁻, ja⁻ he⁻ lee⁻ lluu⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ mah⁻ na⁻jiiyh⁻ cha⁻nē⁻ Dio.

¹⁹ Kih⁻ he⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻, jwēē⁻ dsa⁻ ga⁻lēē⁻ hlēēh⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻lä⁻ñuu⁻ jaa⁻ dsa⁻, jwēē⁻ dsa⁻ lee⁻ lluu⁻.

²⁰ Ga⁻nøø⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé mah⁻ lä⁻cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ dso⁻kye⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ dso⁻kye⁻, cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻llu⁻ dsē⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻.

²¹ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻lih⁻ dso⁻kye⁻ ga⁻jngiih⁻ jnän⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lih⁻ Dio ga⁻jmää⁻ jne⁻ lluu⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ he⁻ llu⁻ dsēy⁻, mah⁻ jmeē⁻ chaa⁻ jne⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻cha⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻.

6

Ma⁻ga⁻sa⁻ jne⁻ jmi⁻, lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻juu⁻ jne⁻ kyaah⁻ Cristo

¹ Hä⁻ lä⁻ jāh⁻ jne⁻ ja⁻, che⁻ wa⁻ jmeē⁻ ba⁻ jne⁻ he⁻ hliih⁻ mah⁻ lä⁻llu⁻ dsē⁻ Dio cha⁻ga⁻miih⁻ kyaah⁻ jne⁻?

² Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. Ma⁻ na⁻ juu⁻ jne⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻, ha⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻tooh⁻ ga⁻ jne⁻ jmeen⁻ he⁻ hliih⁻.

³ Chē⁻ sa⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ koo⁻ kyaah⁻ Cristo, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ heh⁻ ga⁻sa⁻ jne⁻

jmüi kwaan̄t kiyh' He-ja- la' kwaan̄t he- ga juu' jne' ko- jöh' kyaayh'.

⁴ Lā- ma' ga' saa- jne' jmüi-, lä- koo- he- ga juu' jne' hi' ga' haa' jne' ko- jöh' kyaah' Cristo. Hi- lä- ma' ga' lä- jiih' Cristo jee' kih' hi- na juu' kyaah' be' kih' Dio. ja- ba' lä- ja- ga- lä- chaa' jne' lä- hmëe' mah' dsa'toohn' kyaayh'.

⁵ Cher mah' la' kwaan̄t kyaah' jnih' ko- jöh' lä- koo- ma' ga' juuy', ja- ba' lä- ja- lä- jiih' jne' kyaayh' lä- koo- ga' lä- jiih' hñiiy'.

⁶ Ma- ñe- ba' jne' lä- koo- ma' laa' jne' jää ' , la' lä- koo- he- ga' taa' jne' kyaayh' dsoh' hma- cru' mah' ga' lääy' jne' kih' jmi- ngo' he- ma' joo' jnän' jwë' hliih'. Heh' lä- ja- mo' so' cha- he- kih' jmee' ga' jne' he- hliih'.

⁷ Jëeh' jaa' hi- ma- na- juu', ma- na- laay' kih' dso'kye-.

⁸ Hi- cher mah' ga' juu' jne' kyaah' Cristo, lä- ja- ma- dsoo' dsë- jne' ma' chaa' jne' ka- läh' kyaayh'.

⁹ Jëeh' ma- ñe- jne' he- ga- lä- jiih' Cristo jee' kih' hi- na juu', he- ja- mo' so' cha- he- kih' juuy' ka- läh'. Hee- ga' na- he- jmee' juuy'.

¹⁰ Jëeh', lä- ma' ga' juuy', ga' juuy' kih' dso'kye- koo- hä- ja- ba'. Ni- müih- sa- jmee' dso'kye- hih' kiyh'. Heh' he- na- jiiyh', na- jiiyh' kih' Dio ba'.

¹¹ Ja- ba' lä- ja- hnäh', jmee' hnäh' kwaan̄t he- ma- na- juuh' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na- jiih' hnäh' kih' Dio ta- la- kih' Cristo Jesús Dsa- jööh' jnän'.

¹² Mo- to' kwa- hnäh' jwë' lla- dsëe' he- hliih' në' jmi- ngo' kyah' hnäh'. Mo- to- jmeeh' hnäh' he- he- ga' ngii' jmi- ngo' kyah' hnäh'.

¹³ Ta- kwa- jwë' jmee' goo- tüih' hnäh' he- hliih'. Ngëe' hnäh' hñaaah' kih' Dio, lä- koo- he- ma- lä- jiih' hnäh' jee' kih' hi- ma- na- juu'. Hi- ngëe' hnäh' na- hñaa' jmi- ngo' kyah' hnäh' kih' Dio mah' jmee' he- llu' jmah' ba'.

¹⁴ Lä- jwë' ja- mo' so' lla- dsëe' he- hliih' kyah' hnäh', jëeh' mo' so' na- jnäa' hnäh' kih' ley, na' he- ma- tääh' hnäh' kyaah' he- llu' he- la' kwa- Dio.

Jne' hi- mi- te' kih' he- llu'

¹⁵ Ha- lä- ja', na' he- ma- tööh' jne' kyaah' he- la' kwa' Dio hi- mo' so' na- jnäa' jne' kih' ley, ¿che' jmee' ga' jne' he- hliih'? Ni- müih- sa- la' lä- ja-.

¹⁶ ¿Che' sa- ñeh' hnäh' ha- lä- la'? Cher mah' ga' hnëeh' hnäh' hñaaah' jmeeh' ta' kih' dsa-, he- ma- na- hñuuuh' hnäh' mi- teh' hnäh' kiyh' ba' ja-. Lä- ja- cher mah' jmeeh' ga' hnäh' he- hliih', lä- ma- tääh' ja- ba' hnäh' kyaah' he- hliih' he- jmee' juu' hnäh'. Pero cher mah' tääh' hnäh' nuuh' hnäh' kih' Dio, leeh' hnäh' lluu'.

¹⁷ Ti- hmaah' Dio, ma- ke- ma' na- hñuuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, pero na' ma' heeh'

hnäh' lä- kaa- tuh- hoh' hnäh' lä- jë- ju' dsoo' he- ma- nuuh- hnäh'.

¹⁸ Ma- na- laah' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na- ma- ngëeh' hnäh' hñaaah' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba'.

¹⁹ Ma- hlëeh'n' hnäh' juu' kih' hi- na- hnëe' jmee' ta' hi' kih' dsa- juuy' mah' lä- ngëe' hnäh' kwee-. Jää' ga' ngëeh' hnäh' hñaaah' kih' dso'kye-, ga' jmeeh' hnäh' he' kih' he- hliih' cha- ga' müih-. Pero na' ta- cha- në' ngëe' hnäh' hñaaah' kih' Dio mah' leeh' hnäh' hi- jmee' he- llu' jmah' ba' hi- lä- ja- leeh' hnäh' na- jngëe' cha- ga' müih-.

²⁰ Lä- koo- ma' na- hñuuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, sa- ma' laah' hnäh' kwaan̄t kyaah' he- llu'.

²¹ ¿Hee- na- ga' lëh' hnäh' kyaah' he- hliih' he- ga' jmeeh' hnäh'? Hi- na' kwa- o' hih' kyah' hnäh'. He- jngiih' jnän' ba' ja-.

²² Pero na' he- mo' so- na- hñuuuh' hnäh' kyaah' dso'kye- ja-, ma- laah' hnäh' hi- jmee' ta' he' kih' Dio ba'. He- la- ba' ja- ya- joo' kyah' hnäh', he- jmee' na- jngëeh' hnäh' lä- jiih' mo' so' juu' hnäh'.

²³ Hi- jmee' dso'kye-, juu' bih'. He- ja- na- la' lä- koo- jñeey'. Pero he- la' kwa' Dio, he- ja- jmee' chaa' jne' tää' ta- la' kih' Cristo Jesús Dsa- jööh' jnän'.

7

Ley kih' Moisé mo' so' jmee' hih' jnän'

¹ Ööh'n', hlëeh'n' hnäh' hi- kyuuuh' ley, ¿che' sa- ngëeh' hnäh' ha- lä- la' ley? Ley ja- jmee' hih' kih' dsa-, ta- ko- jiih' chaa'.

² Lä- koo- lä' kih' jaa- dsa- më' hi- na- jee' goo-. Cha- në' ley, ma- na- laay' kyaah' jaa- dsa- nuuh' ba' ta- ko- jiih' chaa' dsa- nuuh' kyaay'. Pero cher mah' ga' juu' dsa- nuuh' he-, mo' so' jmee' hih' ley ja' kiyh'.

³ Lä- ja', cher mah' ga' kaa' dsa- më' he' jñah' dsa- nuuh' ta- ko- jiih' chaa' dsa- nuuh' kyaay', he- jmeey' dso'kye- ba' ja-. Pero cher mah' ga' juu' dsa- nuuh' kyaay', mo' so' jmee' hih' ley ja' kiyh'. Ja- ga' na-, le' ba' kaa' jñah', sa- cha- hliih' la'.

⁴ Ja- ba' lä- ja- hnäh' ööh'n', ma- na- juu' hnäh' cha- në' ley kih' Moisé, kih' he- ga' juu' jmi- ngo' kih' Cristo. Lä- ja- cha- jwë' leeh' hnäh' kyaah' jñah'. Hi- he' he' Cristo hi- ga- lä- jiih' jee' kih' hi- na- juu' mah' jmee' jne' he- llu' jmah' cha- në' Dio.

⁵ Ta- ko- jiih' ma' ga' nöö' jne' lä- koo- ma' ngii' jmi- ngo' jnän', lä- jë- he- hliih' he- ma' hee' dsë- jne', ga- tëe' be' kyaah' ley, mah' ga- joo' jnän' jmeen' he- hliih' he- ma' jngiih' jnän'.

⁶ Pero na' ma- na- laa' jne', lä- llu' he- ma- na- juu' jne' cha- në' ley he- ma' jmee' hih' jnän'. Hi- na' tööh' jne' kyaah' mada- hmëe' lä- koo- hih' jmee' jmi- lle' kih' Dio.

Mo^so^s jme^e ga^l hih^t jn^an^l l^a koo^o na^s sⁱi^l
n^e ley ma^s gyuh^t.

Sa^s t^aä^s jne^s mi^ste^s jne^s ley

⁷ ¿Ha^s l^a j^ah^t jne^s ja^s? ¿Che^s jme^e hliih^t
ley ja^s? Ni^s miih^t sa^s la^s lä^s ja^s. Jn^a sa^s
ga^l lä^s ky^aahn^t hee^s ja^s dso^kye^s wa^ra^s j^ah^t
kih^t sa^s cha^s ley. Hi^s ni^s sa^s ma^s lä^s ky^aahn^t
hee^s ja^s he^s hee^s ds^e dsa^s lä^s j^e he^s ga^l cha^s
wa^ra^s j^ah^t kih^t sa^s lle^s n^e ley nu^uh^t la^s: “Ta^s
wa^s hee^s hoh^t leh^t he^s ga^l cha^s.”

⁸ Pero dso^kye^s ga^t t^ee^s be^s cha^s ga^l miih^t
ma^s ga^l nuun^t ha^s lä^s hl^eeh^t nu^uh^t ja^s.
He^s ja^s ga^l lä^s j^e go^t te^s ba^s ma^s hee^s ds^en^t.
Pero wa^ra^s j^ah^t kih^t sa^s cha^s ley, na^s hm^aä^s
ba^s dso^kye^s ja^s.

⁹ Sa^s ga^l ma^s nuun^t ley ma^s cha^s ba^s
jn^a llu^s laan^t. Pero ma^s ga^l nuun^t nu^uh^t
ja^s, ga^l lä^s jn^a dso^kye^s hi^s ga^l lä^s ng^een^t ma^s
na^s bä^ahn^t he^s ma^s juun^t ba^s.

¹⁰ Ja^s ga^l ga^l lä^s ng^een^t, heh^t nu^uh^t he^s la^s
kwaat^s jme^e cha^s jne^s, ga^l mi^s jn^aä^s he^s
ma^s na^s bä^ahn^t he^s ma^s juun^t.

¹¹ J^eeh^t, dso^kye^s ga^t t^ee^s be^s kya^ah^t nu^uh^t
ja^s, ga^l mi^s ga^l ja^s jn^a hi^s ja^s ba^s he^s ja^s
ga^l bä^ahn^t jn^a he^s ma^s juun^t.

¹² Ma^s ra^s he^s na^s jng^ui^t ba^s ley, hi^s lä^s j^e
nu^uh^t he^s lle^s n^e ley na^s jng^ui^t, llu^s ba^s la^s, sa^s
cha^s la^s ni^s miih^t.

¹³ ¿Che^s ja^s ba^s he^s llu^s ja^s, ga^l bä^ahn^t jn^a
juun^t? Ni^s miih^t sa^s la^s lä^s ja^s. Dso^kye^s
ba^s ja^s he^s ga^l hee^s jn^a. Kya^ah^t he^s llu^s ja^s,
ga^l mi^s jn^aä^s ha^s lä^s la^s dso^kye^s he^s kya^ah^t
ma^s na^s bä^ahn^t juun^t. He^s ja^s kya^ah^t nu^uh^t
ja^s ga^l lä^s jn^a ha^s koo^o hliih^t sa^s la^s dso^kye^s
he^s ky^e jne^s.

*Sa^s t^aä^s jne^s han^t kih^t he^s hliih^t he^s ng^ui^t
jmi^s ngo^s jn^an^t*

¹⁴ Ma^s n^e ba^s jne^s, jmi^s lle^s ba^s la^s ley, pero
jn^a jmi^s ngo^s ba^s laan^t, ma^s na^s hn^ee^s ba^s jn^a
he^s jmeen^t ta^s he^s kih^t dso^kye^s.

¹⁵ Sa^s ng^een^t hee^s na^s la^s kin^t, sa^s jmeen^t
lä^s koo^o hnoon^t jmeen^t. He^s sa^s tih^t ds^en^t,
he^s ja^s ba^s jmeen^t.

¹⁶ Hi^s cher^t mah^t ga^l jmeen^t he^s sa^s hnoon^t
jmeen^t, lä^s jw^e ja^s jmeen^t dsoo^s, llu^s ba^s ley
ja^s.

¹⁷ He^s ja^s jme^e lii^t, ja^s hñiin^t he^s jmeen^t
lä^s ja^s, dso^kye^s he^s kya^ahn^t ba^s ja^s, he^s
jme^e lä^s ja^s.

¹⁸ Man^s kwee^s, sa^s jn^o ni^s miih^t he^s llu^s
ki^s jn^a. He^s ma^s jwahn^t lä^s na^s he^s hl^eeh^t
kih^t jmi^s ngo^s kin^t ba^s ja^s. Ma^s ke^s hnoo^s ba^s
jn^a jmeen^t he^s llu^s, pero sa^s tä^an^t jmeen^t.

¹⁹ J^eeh^t, sa^s jmeen^t he^s llu^s lä^s koo^o hnoon^t
jmeen^t. He^s hliih^t he^s sa^s hnoon^t jmeen^t, he^s
ja^s ba^s jmeen^t.

²⁰ Hi^s cher^t mah^t jmeen^t he^s sa^s hnoon^t
jmeen^t, ja^s he^s hñiin^t he^s jmeen^t lä^s ja^s.
Dso^kye^s he^s kya^ahn^t ba^s ja^s he^s jme^e
lä^s ja^s.

²¹ Lä^s j^e jiih^t he^s hnoon^t jmeen^t he^s llu^s,
he^s hliih^t jmah^t ba^s j^o kin^t. Ko^o na^s la^s ba^s
kin^t.

²² Neh^t tuh^t ds^en^t, tih^t ba^s ds^en^t ley kih^t
Dio.

²³ Pero man^t, cha^s ga^l jyoh^t he^s ha^s kih^t
he^s tih^t ds^en^t. He^s ja^s lla^s ds^ee^s kin^t mah^t
jmeen^t he^s kih^t dso^kye^s he^s kya^ahn^t.

²⁴ Peer^t jwii^t jn^a kih^t Dio. ¿Hi^t lä^s jn^a
kih^t jmi^s ngo^s he^s jme^e juun^t?

²⁵ Ti^h maah^t kwan^t kih^t Dio, ma^s ra^s he^s
lä^s ay^t ba^s jn^a ta^s la^s kih^t Jesucristo Dsa^s j^oh^t
jn^an^t. Lä^s la^s ba^s la^s. Neh^t tuh^t ds^en^t hnoon^t
jmeen^t he^s kih^t ley kih^t Dio pero jmi^s ngo^s
kin^t, jme^e ga^l he^s kih^t dso^kye^s ba^s.

8

Jmi^s lle^s Na^s jng^ui^t kwa^s be^s mah^t leh^t jne^s

¹ Na^s na^s, mo^s so^s na^s bä^ahn^t dsa^s nä^s
cha^s je^s hi^t tä^ah^t kya^ah^t Cristo Jesús, hi^t sa^s
ga^l nä^s lä^s ng^ui^t jmi^s ngo^s kih^t, ga^l nä^s bih^t
lä^s koo^o j^ah^t Jmi^s lle^s Na^s jng^ui^t.

² Na^s he^s ma^s kya^ahn^t Cristo Jesús, Jmi^s lle^s
Na^s jng^ui^t he^s jme^e cha^s jne^s, ga^l lä^s jne^s
he^s ma^s na^s bä^ahn^t jne^s kya^ah^t dso^kye^s he^s
ma^s jng^ui^t jn^an^t.

³ Sa^s ga^l jma^s ley kih^t Moisé ma^s lä^s
jne^s, kih^t he^s sa^s cha^s be^s kih^t jmi^s ngo^s
jn^an^t. He^s ja^s ga^l chee^s Dio joo^s, ga^l kay^t
jmi^s ngo^s lä^s koo^o jmi^s ngo^s he^s ky^e jne^s hi^t
ää^s dsoo^s. Ga^l juuy^t kih^t he^s na^s bä^ahn^t jne^s
kya^ah^t dso^kye^s. Lä^s jw^e ja^s ga^l chee^s Dio
dso^kye^s ja^s kya^ah^t dso^s jwii^t he^s ma^s ky^e jne^s
n^e jmi^s ngo^s jn^an^t.

⁴ Mah^t lä^s ja^s lä^s tä^a jne^s jmeen^t he^s llu^s
jmah^t lä^s hn^o kih^t ley, cher^t mah^t sa^s jme^e
ga^l jne^s he^s lä^s koo^o ng^ui^t jmi^s ngo^s jn^an^t.
Hn^o jme^e jne^s he^s lä^s koo^o j^ah^t Jmi^s lle^s
Na^s jng^ui^t ba^s.

⁵ Dsa^s hi^t ga^l nä^s lä^s koo^o ng^ui^t jmi^s ngo^s
kih^t, ky^e hu^u ds^e kih^t jmi^s ngo^s. Pero hi^t
ga^l nä^s lä^s koo^o j^o Jmi^s lle^s Na^s jng^ui^t, ky^e
hu^u ds^e kih^t Dio ba^s.

⁶ Cher^t mah^t jme^e jne^s he^s kih^t he^s ng^ui^t
jmi^s ngo^s jn^an^t, he^s ja^s jme^e juu^t jne^s.
Pero cher^t mah^t jme^e jne^s he^s kih^t Jmi^s lle^s
Na^s jng^ui^t, he^s ja^s ba^s jme^e cha^s jne^s hi^t
jme^e hi^t ti^t jn^an^t.

⁷ Lä^s koo^o la^s kih^t jmi^s ngo^s jn^an^t sa^s jwah^t
kya^ah^t Dio. Sa^s jme^e he^s lä^s koo^o j^ah^t ley kih^t
Dio hi^t ni^s lä^s ja^s sa^s tä^a h^ooy^t wa^ra^s j^ah^t
kih^t jme^e y^t he^s.

⁸ Hi^t ga^l nä^s lä^s koo^o ng^ui^t jmi^s ngo^s kih^t,
sa^s tä^a jme^e y^t he^s tih^t ds^e Dio.

⁹ Pero hn^ah^t, mo^s so^s tä^ah^t hn^ah^t lä^s hn^o
jmi^s ngo^s. Cher^t mah^t ju^s dsoo^s ky^eh^t hn^ah^t
Jmi^s lle^s kih^t Dio, tä^ah^t hn^ah^t lä^s hn^o
Jmi^s lle^s Na^s jng^ui^t ba^s. Hi^s cher^t mah^t cha^s
hi^t sa^s ky^e Jmi^s lle^s kih^t Cristo, sa^s la^s ay^t
kya^ah^t Cristo.

¹⁰ Pero cher'mah' kyaah' hnäh' Cristo, lä'koo' he' ga'juu' jmi'ngo' kyah' hnäh' kwaat' kih' dso'kye', hi' jmi'lle' kyah' hnäh' na'jiih' lä'llu' he' ma'laah' hnäh' lluu'.

¹¹ Cher'mah' kye'h' hnäh' Jmi'lle' kih' hi' ga'chaa'h' Jesús'jee' kih' hi' ma'na' juu', he' ba' hi' ga'mi'jiih' Cristo, mi'jiyh' jmi'ngo' kyah' hnäh' he' dsa'juu', ta'la' kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na'jngii' he' kye'h' hnäh'.

¹² He' ja' jwëehn' hnäh' llö'koo' ba'la' he' ää' jmi'jmeen' pero ja' he' dsa'toohn' lä'koo' hnöø' jmi'ngo' jnän'.

¹³ Cher'mah' tääh' hnäh' lä' hnöø' jmi'ngo' kyah' hnäh', juuh' hnäh'. Pero cher'mah' kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na'jngii' ga'lä'öø'h' hnäh' kih' he' ngii' tuh'hoh' hnäh', chaa' ba'hnäh' tääh'.

¹⁴ Lä'jöö' hi' jöø' Jmi'lle' Na'jngii' kih', hi' he' ba'laa' ma'ra' joo' Dio.

¹⁵ Sa' ga'hñah' jne' koo' jmi'lle' he' hnöö' jne' mah' dsa'tooh' jne' gah' jne' lä'koo' ma'tööh' jne' jää'. Ga'hñah' jne' Jmi'lle' kih' Dio hi' ga'jmää' jne' ma'ra' joo'. He' ja' chiih' jnih': "Abba", he' hnöö' jäh' Tääh' kyaan'.

¹⁶ Ja' ba' Jmi'lle' Na'jngii' jmee' ju'dsoo' siyh' jmi'lle' jnän', ma'ra' he' laa' jne' joo' Dio.

¹⁷ Hi' he' ma'laa' jne' joo'y', ma'laa' jne' kwaat' hñah' jne' he' kwëeh' Dio joo'. Lä'ja' ko'jöh' kyaah' Cristo hñah' jne' heen' he' ga'baäh' Dio hñii', cher'mah' he'h' jne' jëen' wii' ko'jöh' kyaayh'. Ja'ga' na', le' dsa'toohn' ko'jöh' kyaayh' ya' jwii' kiyh'.

Lloo' koo' jmi' tëeh' jne' ya'jwii' kih' Dio

¹⁸ Jnä' laan', he' lli'wii' he' jöö' jne' na', ni' miih' sa' jëeh' lä'koo' le' jnän' ya'jwii' kih' Dio he' na' ga'lä'jnä'.

¹⁹ Ga'lä'jöö' he' ga'jmeé' Dio cha' jmi'gyuu' la', hnöø' wa'ra' jäh' kih' na' ga'juh' ba' ma'töö' jmi' mi'jnää' Dio lä'jöö' hi' laa' joo'y'.

²⁰ Jëeh', lä'jöö' he' ga'jmeé' Dio cha' jmi'gyuu' la' mo'so' jnä' lä'koo' ma'jnä' lä' ma' ga'jmeé' Dio. Pero ja' he' hyoh' dsé' ja', he' ga'jä' ta' hwa'. Lä'ja' ga'lä'hnöø' hñii' hi' ga'jmeé' ba'. Pero ma'ra' he' cha' ba'o'jöh' dsé' kih'.

²¹ Jëeh', ma'ra' he' lää' ba' lä'jöö' he' ga'jmeé' Dio, sa' kway' jwë' he' ta'la' he'g' lä'ja' ba'. Ma'ja' le' cha' miih' llui' kiyh' wa'ra' ga'töö' jee' lääy' ko'jöh' kyaah' lä'jöö' hi' laa' joo' Dio.

²² Ma'ne' ba' jne', lä'jöö' he' ga'jmeé' Dio ki'hooh' lä'jiih' na' kih' lli'wii' he' jööy', ku'ji' kih' lä'koo' jaa' dsa'möö' jee' dsa'lä'chaa' gyuu' kyaay'.

²³ Hi' ja' ma'la' he' ja' ki'hooh', ja' ba' lä'ja' jne' ka'läh'. Jëeh', ma'hñah' jne' Jmi'lle' Na'jngii' he' la'to' nöö' kih' jee' lä'jöö' he' na' ga'hñah' jne'. He' ja' ku'ji' tuh' dsé' jne', jöön' kih' Dio he' mi'jnääy' jne' he'

laan' ma'ra' joo'y'. Ja'ga' na' lää' jmi'ngo' he' kye' jne' la'.

²⁴ Ga'lääy' jne', he' ja' ma'cha' ba'o'jöh' dsé' jnän' he' lää' ba' jmi'ngo' jnän'. Pero wa'ra' jäh' kih' ga'töö' jne' he' la', mo'so' cha' he' kih' he' jöø' ga' jne'. Jëeh', he' ma'töö' jne', he' la' jöø' ga' jne' tëen'?

²⁵ Pero jne', töøh' ba' jne' jöön' he' sa' ga' ma'töö' jne', he' ja' hnöö' jmeen' jöh' dsé' jne'.

²⁶ Ja'ba' lä'ja', Jmi'lle' Na'jngii' kway' be' lä' ma' sa' cha' be' jnän'. Jëeh', sa' kyuu' jne' ha' lä' chuun' kyaah' Dio, pero Jmi'lle' Na'jngii' cheh' nöö' jnän', ki'hooh' ngiiy' jnän' kyaah' juu' he' sa' këh' jne' jmi' hlööhn'.

²⁷ Dio hi' jöö' kwee' ha' lä' la' neh' tuh' dsé' jne', hi' he' ne' hee' na' he' ngii' Jmi'lle' Na'jngii', jëeh' lä' hyoh' dsé' Dio ba' ngiiy' jnän' hi' laa' kyaay'.

²⁸ Jne' hi' hnää' Dio, ne' jne', he' llui' jnän' ba' ja' lä'jöö' he' dsa'ngöö' jne', jne' hi' na'teeh' kyaa' Dio lä'koo' huu' dsé' kiyh' he' ma'na' la' jää'.

²⁹ Jää' ma'kyuu' Dio lä'jöö' dsa' kyaa' hi' lä'ja' ga'jmääy' kwaat' lä' ma'to'nöö', mah'leey' lä'koo' laa' joo'y'. Lä'jwë' jne', leé' Cristo to'nöö' jee' kih' jwëé' dsa' kyaay'.

³⁰ Hi' lä'jöö' hi' ga'jmääy' kwaat' lä' ma'to'nöö', ga'tööyh' hi' he'. Hi' lä'jöö' hi' ga'tööyh', ga'jmääy' llui'. Hi' hi' ga'jmääy' llui' he', ga'jmääy' kaa'h'.

³¹ Hee' ga' na' jäh' jne' na'? Cher'mah' Dio kyaah' jne', hi' na' hi' lla' dsöö' jne'?

³² Sa' ga'koo'y' dsöö', ma'ra' he' ga'ngöö' bih' joo'y' ga'juu' kwaat' jnän'. He' ga' sa' kwëeyh' jne' lä'jöö' he' jmee' bii' jnän'.

³³ Ha' ta' ja' hi' hnöö' hi' ma'na' llee'h' kyaa' Dio? Hñii' ba' Dio jmääy' llui'.

³⁴ Ha' ta' ja' hi' taah' jne' cha'je'? Cristo ga'juu' jnän' hi' ja' ma'la' koo' ga'juuy' ja', ga'lä'jiyh' ka'läh'. Hi' ja' ma'la' koo' ga'lä'jiyh', na' gyay' jwoo' ra' llui' kih' Dio ngiiy' jnän'.

³⁵ Ha' ta' ja' he' ha' jnän' he' hnää' Cristo jne'? Che' kyaah' he' jöö' jne' wii', che' kyaah' he' la' jwëeh' jnän', he' kwa' dsa' jnän', he' sa' cha' he' kih' hñin', he' sa' cha' hmiih' he' kye'hñ', he' hi' goo' jnän', o he' juu' jne'?

³⁶ Lä'koo' na' sii' juu' kih' Dio:

Kih' he' töøh' jnääh' kyaah' hne', he' ja' lä'jöö' jmi' ba' hii' goo' juu' jnääh'.

Jmee' dsa' kwaat', laa' jnääh' lä'koo' jah' hi' jngööyh'.

³⁷ Kih' jee' lä'jöö' he' ja', ma'ra' he' leh' ba' jne' kyaah' be' kih' Cristo hi' hnää' jne'.

³⁸ He' ja' jmeen' dsöö', ni' he' juu' jne', ni' he' cha' jmi'gyuu' la', ni' ängele, ni' hi' laa' ta' juuh', ni' hi' na'höö' ga' be', ni' he' cha' na', ni' he' na' ga'lä'jnä' ta' cha'ne',

39 ni he cha gyuuḥ, ni he cha neh hwa, ni he ga jyoh he ma na la kih Dio, sa tää jnuuh lä koo te he hnää Dio jne, he ga mi jnäay jnan ta la kih Cristo Jesús Dsa jøðh jnan.

9

Ga jä ta koo dsa Israel hi ma laa kwaat

1 Jnä hi laa kyaah Cristo, ju dsoo na jwëehn hnäh, sa ta juun. Hi Jmi lle Na jngii jmee ju dsoo ko jøh kyaah jnä,

2 he meeh dsen cha miuh. Lä jë jmi ba jii tuh dsen.

3 Hnoon jä dsojwi nē kin, hnoon jän ta koo kih Cristo ha ga che lä ja le llu kih øðhn hi te ju kin kyaah,

4 hi laa dsa Israel. Dio ga jmääy lä koo jooy, hi ga mi jnäay jmëe je kiy hi ga jmee Dio hmooh kyaayh, ga tooyh gooy ley kih Moisé, hi ga jmeey mada he jmee dsa he jjuh kiyh, hi ga bäayh hñiuy ha lä jmeey kyaayh.

5 Dsa Israel he laay sa ju kih dsa ma kaaḥ kya jnääh hi ma chaa llo joo. Hi jee kya jnääh ya hëe Cristo laay dsa jmi gyuu. Hi he laa Dio, hi jøðh ga kih jee lä jëe. Lä ja wa hñ kiyh ga lä jë joh jmi cha. Wa la lä ja.

Dio sa dsëe dsoo he ga jä dsa he ta koo

6 Ja he sa ga mi te Dio juu kih kyaah dsa Israel, he ga jäy ta koo. Jëeh jä lä jëe sa ju kiyh laa ma ra dsa Israel.

7 Ni ja lä jëe sa ju kih Abraham, laa ma ra jooy. Lä la ba jah Dio siyh: “Ma la sa ju kih Isaac ba lee dsa kyaah.”

8 Lä la ba hnø jäh juu la. Ja kih he ga lä chaa dsa jee kih hi na hñaa chaa, he ja laay joo Dio. Ma la dsa hi dsa lä chaa lä koo ga bääh Dio hñiuy kyaah, hi he ba jmääy kwaat laa ma ra sa ju kih.

9 He la ba ja he ga bääh Dio hñiuy, ga jäyh: “Ja ba jii la jän jyoh ji ñe, hi lä chaa joo Sara.”

10 Ja ma la he ja ga la. Jaa ba jmi lä uu joo Rebeca, hi ga lä chaa. Hi he he dsa ma gyuh jnan Isaac.

11 Sa ga ma lä chaa gyuu suu he, hi ni sa ga ma jmee gyuu suu he ni he hñih ni he llu. Ma ja ba ga llegh Dio jaa hi ga laa kyaay, lä ja ba ga jä koo hweh, Dio le llegh hii na hi hnääy. Sa la kwaat hee na he jmee dsa, Dio ba he hi tēeh dsa.

12 Lä la ga jah Dio siuh Rebeca: “Hi mäh ba jmee hih kih hi jøðh.”

13 Juu na jeeḥ kwee lä koo na siuh jee la: “Jacob ba ga lä hnaan, pero Esaú ga jmään ta koo.”

14 ¿Ha lä jah jne ja? ¿Che jmee Dio hñih he jmeey lä na? Ni miuh sa la lä ja.

15 Jëeh, lä la ga jah Dio siuh Moisé: “Lä ñih dsen kih hi la dsen hi lä jøð dsen kyaah hi la dsen ka läh.”

16 Sa la kwaat lä hnø dsa, ni kih he jmee dsa lä bii. Ni miuh sa la lä ja. Lä ñih dsë Dio kih dsa hi la dsëy ba.

17 Lä la na siuh juu kih Dio lä koo ma ga hlëeyh kyaah Faraon: “Ma laan hne jøðh mah jëe dsa ha koh sa cha be kin he mi jnäan nē kyah, mah lä ja lä kyuu dsa jnä lä kaa jmi gyuu”, ga jah Dio.

18 Jee ja dsa lä jnä, lä ñih dsë Dio kih hi la dsëy hi lä ja kih hi la dsëy jmeey lä chaayh cha ga miuh.

19 Cher mah hne jwäh jnä: “¿He la ja bääh Dio jne dsoo? Jëeh, sa chaa ni jaa hi lih ha kih Dio kih he la dsëy jmeey.”

20 Pero jä jeeḥ kyah lä la: “Hne dsa ñuuh, ¿hee laah hne mah ti chooh juu kyaah Dio?” Sa le hlëeh mi hya siyh tē hya: “¿He la ma jmääh jnä lä na?”

21 Cha jwë kih tē hya jmee lä la dsëy. Kyaah ja ba tu jii ja, jmeey mi hya he la na hñaaḥ hi jmeey mi hya wa la cha la.

22 Hi ha lä jah jne kih he la. Dio hnøy mi jnäay lä koo ya jëe dsëy, hi hnøy nuu dsa ha lä la be kiyh, pero sa jmeey lä chah ja, kwëeh ba dsëy cha miuh kyaah hi lle kih dsa nää kyaah dso jwäh.

23 Hi lä ja ka läh hnøy jëe dsa ha koh na hñaaḥ sa la ya jwäh kiyh, he mi jnäay kih hi lä ñih dsëy, he ba hi ga mi luuy lä ma to nē mah tēyeh ya jwäh kiyh.

24 Lä ja, lä kye jne ma tēyeh na. Hi ja ma la hi laa judiu, ja ba lä ja ma tēyeh hi sa laa judiu.

25 Lä koo ga jah Osea: Kih dsa hi sa laa kyaan, mi chee jnih “Dsa kyaan”.

Dsa hi sa ma hnaan, na ma hnaa jnih.

26 Ja ba jee ga jäyh ja “Sa laah hnäh dsa kyaan”,

ja ba jee ja, lloo koo jmi jäh “Laah hnäh joo Dio jiih”.

27 Ja ba lä ja ga hlëeh Isaia kih dsa Israel: “Ma ke jwëe jwërte sa ju kih Israel lä koo mi siuh he cha cha hoo jmi ñeeh, pero miuh go te ba hi lää.”

28 Jëeh, ma ra he jmee ba Dio lä koo ga jäyh le kih hi na bääh dsoo lä kaa jmi gyuu. Chah ba llay ta kyaah ju dsoo jmah.”

29 He- la- na- ga-jäh' Isaia jää':
Wa-ra' jäh' kih' Dio, hi- cha- ga-lä-jë- be'
kih', ga-heey' lä-jëë' jne' dsa- Israel,
ma' le' jnän' lä-koq- ga-la' kih' hi- ma' tääh'
jwii- Sodoma kyaah' jwii- Gomorra.

30 Juu' la- ma-jä' lä-la-. Dsa- hi- sa' laa'
judiu hi- sa' ma' jmee' he' ma' hnaayh' Dio,
ga-hwëey- lluu' lä-llu' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

31 Pero dsa- judiu hi- ma' hoo' ley ha-
lä-jee' ma' hwëey- lluu', sa' ga-liyh' ma' jäy'
lluu'.

32 ¿He-la' sa' ga-liyh'? Kih' he- ma'
hnooyh- ha- lä-jee' ma' hwëey- lluu' kyaah'
he- mi-tey' ley. Lla- he- ma' jmeey' dsoo'
dsëy' kih' Dio, ga-tëyh' kyaah' kuu' he' jmee'
dsa-tëh' dsa-.

33 Lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio:
Jee' jwii- Sión la- kyen' kuu' he- jmee-
dsa-tëh' dsa-, kyen' hloo- he- jmee-
täh- dsa-.

Pero hi- jmee- dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa-
jäy' kyaah' o'hih'.

10

*Ga-jä' ta' koo' dsa- Israel, kih' he- sa-
ga-lä-dsoo' dsëy'*

1 Qøhn', ma-ra' ju'dsoo', lä-kaa-
tuh-dsën- hnoon' wa-lää' dsa- Israel, lä-ja-
ngiin' kiyh' kih' Dio.

2 Jnä' jmeen- ju'dsoo' kiyh', ma-ra' he-
kwa' bih' be' hnaayh- Dio pero sa- ngëey'
ha- lä- hnø' Dio.

3 Sa- ngëey' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-.
Hnooyh- ha- lä- jee' hwëey- lluu' kyaah'
lä-jë- he- jmeey' hñii' bih', he- ja- sa' jmeey'
he' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-.

4 Kyaah' Cristo ga-lä-te' ley kih' Moisé
mah' hwëë- lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë'
kiyh'.

5 Moisé ga-jmeeh' juu' ha- lä- jee' hwëë-
lluu' dsa- kyaah' ley. Ga-jäyh' lä-la-:
"Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih' ley ja-, ja- ba'
ley ja- jmee' chaay-."

6 Pero he- hwëë- dsa- lluu' kyaah' he-
ma-dsoo' dsëy', lä-la- ba' ga-jäh' Moisé: "Ta'
jmeë- huudse- lä-la-: ¿Hi- na- wii' gyuuh'?"
(He- la- hnø' jäh': hnøy' he- dsa- kyaay'
Cristo.)

7 "Ni- ta' jmee- huudse- lä-la-: ¿Hi-
na- jñaa' ta' neh' hwa'?" (He- la- hnø'
jäh': lä-koh' lä- ma- na- juu' ba' Cristo mah'
dsa-chaayh' jee' kih' hi- na- juu'.)

8 ¿Hee- ga' ga-jäh' Moisé? "Jäh' go-te' ba'
cha- juu' la- kyah', ma-hä' ba' hoo'h' hi-
ma-hä' ba' neh' tuh-hoh' ka-läh'", ga-jäyh'.
He- la- ba' ja- juu' he- kwa- jnääh', he-
hnø' jmeen' dsoo' dsë- jne'.

9 He-ja-, cher'mah' hñaa'h' jawh': "Jesús
laa' Dsa-jøgh' kyaan'", hi- cher'mah'
jmeeh- dsoo' hoh', Dio ga-chaayh- jee' kih'
hi- na- juu', ma-laah' ba- hne-.

10 Jëeh', kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne',
hwëë- jne' lluu'. Hi- kyaah' he- jäh' jne',
Jesús he' laa' Dsa-jøgh' kyaan', lä-jwë' ja-
ma- na- laa' ba' jne' ja-.

11 Jee' na-sii- juu' kih' Dio, jäh' lä-la-:
"Ga-lä-jëë- hi- ma-dsoo' dsë' kiyh', jih'koh'
sa' jäy' kyaah' o'hih'."

12 Kwee- ba' laa' dsa- judiu kyaah' hi-
sa' laa' judiu. Jëeh', jaa- ba' Dio kyaa' jee'
lä-jëë-. Ja- kyaah' hih- mi-jääy' lä-jëë- hi-
tääh' ngii' kiyh'.

13 Lä-la- na-sii- ka-läh': "Lä-jëë- hi-
chuu' kyaah' Dsa-jøgh' jnän', hi- he' ba'
lää'."

14 ¿Ha- lä- ngii' dsa- kih' Dio cher'mah' sa-
ma-dsoo' dsëy' kiyh'? ¿Hi- ha- lä- lä-dsoo'
dsëy' kiyh', cher'mah' sa- ma-nuuy' juu'
kiyh'? ¿Ha- lä- nuu' dsa- cher'mah' sa-
chaa- hi- kwa' juu'?

15 ¿Ha- lä- kway' juu' cher'mah' sa- chaa-
hi- ma-cheey'? Lä-koq- jäh' jee' na-sii-:
"Peer- na'hñaa'h' la' wa-ra- ja' jaa- hi- ngëë-
ju'hmëë' he- jmee' hii' ti- kih' dsa'."

16 Pero ja- lä-jëë- israelita ma-heeh-
ju'hmëë' la-. Nu- da' lä-koq- ga-jäh' Isaia:
"Hne- Dsa-jøgh' kyaan', ni- jaa- dsa- sa-
ma-heeh' juu' he- ma-kwa' jnääh' la-",
ga-siiyh' Dio.

17 He-ja-, wa-ra- ga-nuu' jne' ju'hmëë',
jmeë- dsa-lä-dsoo' dsë- jne'. Hi- juu' he-
nuu' jne' ja-, la' juu' kih' Dio ba' ja-.

18 He-ja- ngiin' ka-läh' juu': ¿Che' sa-
ma-nuu' israelita juu' la- jää'? ¿Ha- lä- sa-
ma-nuuy'? Lä-koq- jäh' juu' kih' Dio:
Lä-kaa- jmi' gyuu' ma-lloo' juu' kiyh',
lä-ku' lä- jii' hwa' ma-nuu' dsa- juu' la-.

19 Jwahn' ka-läh': ¿Che' sa- ga-lä-ngëë' dsa-
Israel? Nu- da' hnäh'. To-në' Moisé
ga-ngëë' juu' kih' dsa- he' lä-koq- ga-jäh' Dio
siiyh'.

Jmeen' lä-lleeh' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa-
laa' kwaat',

llan' hñii' kyah' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa-
ngëë- ni' miih'.

20 Hi- lä-ja- ka-läh' Isaia ga-tuu- dsëy'
ga-juuyh' kih' dsa- he', kyaah' juu' he-
ga-ngëë' Dio kiyh'.

Dsa- hi- sa- ma-hnaah- jnä' ga-jnääh' jnä',
ga-mi-jnään' hñiin' kih' hi- sa- ma- chuu'
kyaah' jnä', ga-jäh' Dio.

21 Pero kih' dsa- Israel, ga-jäyh' ka-läh':
"Lä-jë- jmi- ga-hiin' goon- né' kyah' hnäh'.
Peer- chaa'h- hnäh', sa- hii- lä-nuuh' hnäh'
kin'."

11

Ma-ra' he- ga-laq' ba' ko-llaq' dsa- Israel

1 ¿Ha- lä- jawahn' ja-, che' ga-beë' Dio
lä-jëë- dsa- kyaah'? Ni' miih- sa- la' lä-ja-.
He' ba' israelita jnä'. He' ba' sa-ju- kih'
Abraham jnä', hi- laan' sa-ju- kih' Benjamín.

²Sa' ga' bee' Dio lä' jee' dsa' hi' ga' lleeyh' jaa'. Che' sa' neh' hnäh' ha' lä' na' sii' kih' Elia, he' ga' hnëey' dsa' Israel dsa' gooy', lä' koo' ma' ga' chuuy' kyaah' Dio:

³“Dio Dsa' jøøh' kyaan', dsa' he' ma' jngëeh' lä' jee' dsa' hi' ma' ngëe' juu' kyah' hi' ma' heey' lä' jee' na' hyoo' kyah'. Hñii' ba' jnä' ma' jän', hi' hnøøy' jngëeyh' jnä' ka' läh'', ga' jah' Elia.

⁴Nuu' da', ha' lä' ga' jah' Dio siiyh': “Na' hääñ' ga' gyii' mil dsa' ñuu' hi' laa' kyaan' hi' sa' ma' juuh' jne' cha'ne' Baal.”

⁵Ja' ba' lä' ja' na', ma' chaa' ga' miih' dsa' Israel hi' ma' na' lleeh', kih' he' llu' dsé' Dio kyaayh'.

⁶Cher'mah' ma' na' lleeyh', kih' he' llu' dsé' Dio, ja' kih' he' ga' jmeey' ta' llu' ja'. Hi' wa'ra' jah' kih' ma' na' lleeyh' kih' he' ma' jmeey' ta' llu', mo' so' la' kwaat' he' llu' dsé' Dio kyaayh'.

⁷¿Ha' ba' lä' ga' la' ja'? Sa' ga' jnøøh' dsa' Israel he' ma' hnooyh'. Lä' jee' hi' na' lleeh' kyaa' Dio, hi' he' ba' ga' jnøøh'. Pero kih' hi' jñah' he' ga' jmeey' Dio hwëh' dsëy' cha' ga' miih'.

⁸Lä' koo' na' sii': “Dio ga' kah' ga' gwëh' huu' dsé' kih' dsa' he', hi' ga' jmeey' sa' jnä' mi'ney' hi' ga' jmeey' ga' lä' gwëy'. Hi' lä' ja' ga' jay' lä' jiih' na'.”

⁹Hi' ga' hlëeh' David kih' dsa' he' ka' läh': Lä' jee' he' llu' he' ma' hñah' hnäh' wa' dsa' jiih' lä' koo' sa' lä' hi' lä' koo' sa' hma' ka' läh'.

Mah' he' ja' jmeey' tēh' hnäh', hi' ja' ba' he' ja' la' jñeeh' hnäh'.

¹⁰Wa' tuu' mi' nēh' hnäh' mah' sa' le' jëeh' hnäh', wa' jluu' ka' luuh' hnäh' lä' ma' na' jluu' na' kyaah' løø' he' kyeh' hnäh' na', ga' jah' David.

¹¹He' ja' jwahn': Lä' ma' ga' tēh' dsa' Israel, ¿che' lä' ga' tayh' ja' ba'? Ni' miih' sa' la' lä' ja'. Ta' la' kih' he' ga' tēyh' ja', he' ja' ga' na' jwë' lää' dsa' hi' sa' laa' israelita mah' lä' ja' lä' hee' dsé' dsa' Israel hnaayh' Dio ka' läh' lä' hmëe'.

¹²Kih' he' ga' tah' dsa' Israel dsoo', he' ja' ga' la' llu' kih' lä' jee' dsa' jmi' gyuu'. Hi' kih' he' ga' jay' ta' koo', he' ja' jnaah' la' kih' hi' sa' laa' judiu. Ha' ga' sa' le' llu' cha' ga' miih' kih' lä' jee' dsa' wa'ra' ga' jeeyh' ka' läh' kyaah' Dio.

¹³Pero cha' he' jwëhñ' hnäh' dsa' hi' sa' laa' judiu. Jëeh' na' hñaan' laan' apóstol mah' hlëehñ' dsa' hi' sa' laa' judiu, he' ja' jmeen' kyeey' ta' he' jmeen' la'.

¹⁴Hnoon' wa'ra' jah' kih' dsa' hi' te' ju' kin' kyaah', lä' llyih' kyaah' hnäh', ha' ga' che' lä' ja', lä' hee' dsëy' hnaayh' Dio ka' läh', mah' lää' ko' laa'.

¹⁵Kih' he' ga' jay' ta' koo' dsa' judiu, he' ja' ga' jiih' juu' kih' dsa' jmi' gyuu' kyaah' Dio.

¿Ha' lä' le' kih' dsa' judiu, wa'ra' ga' jeeyh' kyaah' Dio ka' läh'? Le' kiyh' lä' koo' he' ma' lä' jiiyh' he' ma' na' juuy'.

¹⁶Cher'mah' la' kwaat', la' kih' Dio he' ñiih' he' hwëe' to' nē, lä' ja' la' kiyh' ka' läh' lä' jee' ta' ka' he' dsa' chaa'. Hi' cher'mah' la' kih' Dio jmoo' hma', lä' ja' la' kiyh' sa' goh' ka' läh'.

¹⁷Dsa' judiu he' laa' lä' koo' sa' goh' hma' olivo llu'. Lä' koo' dsa' hla' goh' hma', lä' ja' ga' la' kih' ko' laa' dsa' judiu he'. Hi' hne' dsa' hi' sa' laa' judiu, laah' lä' koo' sa' goh' hma' olivo nuu'. Hi' ma' heh' hne' høø' dsa' judiu he', lä' koo' he' ma' na' chuh' dsöh' hma' olivo llu'. Hi' kyaah' he' ja', ma' tēeh' be' ma' laah' koo' ba' kyaah' hma' olivo ja'.

¹⁸Ta' jmää' hñaa' jøøh' kyaah' gooh' hma' ja'. Jëeh' sa' cha' he' kih' he' jmääh' hñaa' jøøh'. ¿Che' sa' neh', ja' he' hne' ääh' jmoo' hma' ja'? Jmoo' hma' ja' ba' ääh' hne'.

¹⁹Ha' ga' che' ga' chiih' jnä': “Ga' hla' gooh' hma' olivo ja', he' ja' ga' kwa' jwë' kin' he' ga' hen' høø' dsa' judiu he'.”

²⁰Dsoo' ba' lä' ja' ga' la'. Pero Dio ga' hwëe' dsa' he' høøy' jee' ma' tääyh', kih' he' sa' ga' jmeey' dsoo' dsëy'. Hi' hne', llu' la' kyah', kih' he' ma' dsoo' hoh'. He' ja' ta' jmää' hñaa' jøøh', hnøø' wa' gah' ba'.

²¹Jëeh', cher'mah' sa' ga' lä' jøh' dsé' Dio kyaah' sa' goh' hma' llu' ja', ni' lä' ja' sa' lä' jøh' dsëy' kyaah' hne'.

²²Kye' da' hnäh' kwaat', cha' miih' llu' dsé' Dio hi' lä' ja' hääy' ka' läh'. Kyaah' dsa' hi' ga' hwëy' he', ga' lä' hääy'. Pero kyaah' hne' llu' dsëy', cher'mah' sa' jmeeh' ta' koo' he' llu' dsëy' kyaah' hne'. Pero cher'mah' ga' jmeeh' ta' koo', le' kyah' lä' koo' ga' la' kih' dsa' he'.

²³Cher'mah' dsa' he' ga' jeeh' ka' läh' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, dsa' heey' ka' läh' høøy' jee' ma' tääyh'. Dio cha' cha' miih' be' kih'. Le' chaa'yh' ka' läh' lä' hmëe'.

²⁴Hne' dsa' hi' sa' laa' judiu, hi' ma' laa' kyaah' hma' olivo nuu', ga' laah' hne' kyaah' hma' olivo llu', ma' ke' sa' lle' ma' le' lä' ja'. Ha' ga' sa' le' chuuh' ka' läh' sa' goh' hma' olivo llu' kyaah' ma' ra' chaa' kih'.

²⁵Øøhn', hnoon' lä' ngëeh' hnäh' juu' he' ma' na' hmää' jää' mah' sa' jmääh' hnäh' hñaa' kaah'. Dsoo' ba' ga' lä' chaa' dsa' Israel pero ja' lä' jëe'. Kih' he' ja', ga' jay' ta' koo' lä' jiih' dsëe' lä' jee' hi' sa' laa' judiu heeyh' juu' kih' Dio.

²⁶Ma' ja' ga' lää' lä' jee' dsa' Israel, lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio:

Jwii' Sión ya' hëe' jaa' hi' lää' dsa', chey' dso' kye' kih' lä' jee' sa' ju' kih' Jacob.

²⁷He' la' ja' hmooh' he' ga' jmeen' kyaah' dsa' judiu,

wa'ra- ga-tē' jee' chen' dso'kye- kiyh',
ga-jāh' Dio.

²⁸ Dsa- judiu he' na-hōōyh' kih' ju'hmēē',
he-ja- ga-la'llu'kyah' hnāh'. Pero ta-la' kih'
he- ma' na'leeh' dsa- judiu he', he-ja- lā-
ma-hnāā' ba' Dio, kih' he- ga-lā-hnāāy' dsa-
ma'gyuh' kyaā' jnāāh'.

²⁹ Wa'ra- ga-tēēh' Dio dsa-, sa- mi-siuy'
juu' kiyh'. Hi- lā-ja- wa'ra- ga-kwēēyh' dsa-
he- la' kwēēyh', sa- kooy' ka-lāh'.

³⁰ Jāā' ba' sa- ma' nūuh' hnāh' kih'
Dio, pero ma-lā-nih' dsēy' hnāh' kih' he-
ga-lā-chaah' dsa- judiu kyaāyh'.

³¹ Ja-ba' lā-ja- na', sa- nūuh' dsa- judiu he'
kih' Dio. Pero ma' lā-nih' he- lā-nih' ba' dsē'
Dio kyaāyh', lā-koō- ga-lā-nih' dsēy' kyah'
hnāh'.

³² Ga-kwa' ba' Dio jwē' he- ga-lā-chaah-
ga-lā-jēē' dsa- mah' lā-ja- lā-nih' dsēy' kih'
lā-hii' nē' ba'.

³³ He- ba' che- kyūuh' Dio. Peer- cha-
cha-miuh' hūūdsē- kiyh'. Ni- jaa- sa- lloo-
lā-ngēē' lā-koō- la' hih' he- jmee' Dio, hi-
ni- sa- dsēē' jne' lā-ngēē' jne' ha- lā- la' jwē'
kiyh'.

³⁴ ¿Ha- chaa- hi- ngēē' ha- lā- la' hūūdsē-
kih' Dio? ¿Ha- chaa- hi- lih- kwēēyh' nūuh'?

³⁵ ¿Ha- chaa- hi- ga-kwēēh' Dio miuh' he-
cha- kiyh', mah' jmeey' biu' jiih' Dio ka-lāh'?

³⁶ Jēēh', lā-jē' he- cha-, gwa' kih' Dio
ba' ja-, hñii' bih' ga'jmeey', kiyh' ba' la'
ga-lā-jē'. Lā-ja-, wa' jmeen' juuh- kih' Dio
jnān' lā-jē' joh' jmiū' cha-. Wa' la' lā-ja-.

12

Hnøø' ngēē' jne' hñaan' kih' Dio

¹ Øøhn', lā-llu' he- ga-lā-nih' dsē' Dio jne',
he-ja- na' chuuh' kyaah' hnāh' ngēē' hnāh'
hñāāh' kih' Dio lla' he- jngēēh' hnāh' jah' nē'
na'hyoo'. Jēēh' he- ngēē' jne' hñaan' kiyh',
he- na- ba' la' na' jngiū' kih' Dio hi- tih' dsēy'
ka-lāh'. Koō- he- na- ba' lle' kih' jmeeh'
hnāh' hi- jmee' jmiū' kiyh'.

² Ta- jmee- hnāh' lā-koō- jmee- dsa-
jmi-gyūū-. Hnøø' lā-sēēh' hnāh', wa'
lā-hmēē' hūūdsē- kyah' hnāh' mah'
lā-kyūuh' hnāh' lā-jē' he- tih' dsē' Dio.
Jēēh', sa- jmāā' kiyh' he- la' wa' la' cha- la'.
He- llu' jmah' ba' tih' dsēy'.

³ Na' hñaan' ta' la' kih' he- llu' dsē' Dio
kyaah' jnā', he-ja- jwēēhn' hnāh', ta' ngēē'
hnāh' jwē' lā-koō- laah' hnāh'. Jmee' hnāh'
hūūdsē- lā-koō- lle' kyah' hnāh' ba' kyaah'
lā-koō- te' he- ma' hñāh' hnāh' kih' Dio.

⁴ Lā-koō- la' kih' jmi-ngo' jnān', cha-
cha-miuh' he- na' ku- na' chah' kyaah',
pero sa- la' koō- ba' ta' kiyh'.

⁵ Ja' ba' lā-koō- la' jmi-ngo' jnān', lā-ja-
jwēē' jne' kih' Cristo, hi- koō- ba' ma-lāā'
jne' jee' lā-jēē' jne' kyaāyh'. He-ja- la'

lā-koō- he- na- ku- na- chah' lā-jēē' jne'
ko-jōh'.

⁶ Lā-jaa- lā-jaa- jne', ga-hñāh' jne' ma-
koō- nēē' ta' he- jmeen', kih' he- llu' dsē' Dio
kyaah' jne'. He-ja-, cher'mah' hi- ga'hyoh'
ta' he- ngēēy' juu' kih' Dio, wa' ngēēy'
lā-koōh' te' he- ma' lā-dsoo' dsēy' ba'.

⁷ Hi- cher'mah' hi- ga'hyoh' ta' he- jmeey'
ta' he' kih' dsa-, wa' jmee' bih'. Hi- cher'mah'
hi- ga'hyoh' ta' he- mi-tēēy' dsa-, wa'
mi-tēēy' ba'.

⁸ Hi- cher'mah' hi- ga'hyoh' ta' he-
hlēēyh' dsa-, wa' hlēēh' bih'. Hi- hi-
ga'hyoh' ta' he- kway' he- cha- kiyh'
kwēēyh' dsa-kyaāyh', wa' kwa' bih' ja-
kyaah' hih'. Hi- hi- ga'hyoh' ta' he- kay' nē'
kih' dsa-kyaāyh', wa' jmee' bih' kwee-. Hi-
hi- ga'hyoh' ta' he- lā-nih' dsēy' kih' dsa-,
wa' jmeey' lā-kaa- tuh- dsēy'.

⁹ Jmee' hnaah' dsa' kyaah' pero ja' koō-
jmeeh- ba'. Jmee' hnāh' ta- koo' he- hñih',
go-taah' hnāh' koō- hweh- kyaah' he- llu'
jmah' ba'.

¹⁰ Wa' hnaah' hnāh' øøh' hnāh' lā-koō- lle'
kih'. Jmee' kyee' ga' øøh' hnāh' lā-koōh' ga'
hñāāh' hnāh'.

¹¹ Kwa' hnāh' be', ta' jmee- hnāh' jwēh'
hnāh'. Jmee' hnāh' ta' he' kih' Dsa' jøøh' jnān'
lā-kaa- tuh- hoh' hnāh'.

¹² Wa' jēē- hoh' hnāh' kih' he- ma-cha-
o-jōh' dsē- kyah' hnāh'. Wa' jōh- hoh' hnāh'
he- jēēh' hnāh' wii', ta- ta' hnāh' he- chuuh-
hnāh' kyaah' Dio.

¹³ Kwa' be' kih' hi- laa' kyaā' Dio
cher'mah' cha- he- jmee' biu' kiyh'. Heēh'
hnāh' llu' lā-jēē- hi- tēē- cha'neh' kyah'
hnāh'.

¹⁴ Chiuh' Dio, wa' mi-jāā' lā-jēē- hi- jmeeh-
hnāh'. Ngii' llu' kiyh', ta' jwā' dso'jwii' nē'
kiyh'.

¹⁵ Wa' jēē- hoh' hnāh' kyaah' hi- jēē- dsē',
hoo' hnāh' kyaah' hi- hoo'.

¹⁶ Wa' hii' koō- ba' hūūdsē- kyah' hnāh'.
Ta- jmāā- hnāh' hñāāh' kaah', heēh' hnāh'
hi- tā-nēē-. Ta- jmee- hnāh' kyūuh-
cha-miuh'.

¹⁷ Ta- jiih' hnāh' hñih' kih' ni- jaa- hi-
jmee' he- hñih' kyah' hnāh'. Kwa' hnāh' be'
ha- lā- jee' jmeeh' hnāh' he- llu' kih' lā-jēē-
ba'.

¹⁸ Lā-jiih' jee' le' kwa' hnāh' be' go-taah'
hnāh' llu' kyaah' lā-jēē' dsa'.

¹⁹ Øøhn' hi- hnaan-, ta' teēh' hnāh' jwiū-
kih' dsa'. Hñii' ba' Dio ga-tēē' heeyh' wii',
lā-koō- ma-na-sii': "Jnā' ba' teēhn' jwiū-
kiyh', jnā' ba' mi'hmaahn' kiyh'", ga-jāh'
Dio.

²⁰ Lā-ja- na- sii' ka-lāh': "Cher'mah'
kyoh' hi- na- hōøh' kyah' hnāh', kwēēyh' he-
kuyh'. Hi- cher'mah' lā-kii' dsēy', kwēēyh'
he- hiyh'. Kyaah' he- jmeeh- hnāh' lā-ja-,
jā- o- hih' kih' hi- na- hōøh' kyah' hnāh'."

21 Ta⁺ kwa⁻ jwë⁻ lla⁻ dsëë⁻ he⁻ hlih⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻, lä⁻ jwë⁻ ja⁻ lla⁻ dsëë⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ hlih⁻.

13

Hnøø⁻ mi⁻te⁻jne⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻

1 Lä⁻ jëë⁻ jne⁻, jmee⁻ bii⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻. Jëëh⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ sa⁻ tääh⁻ ta⁻ lä⁻ tääh⁻. Kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ he⁻ na⁻ hñaä⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻.

2 Cher⁻ mah⁻ hi⁻ chaah⁻ kyaah⁻ dsa⁻ ta⁻, he⁻ chaayh⁻ kyaah⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio ba⁻ ja⁻. Hih⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jwë⁻ jee⁻ dsooy⁻ kyaah⁻ dso⁻ jwi⁻ ba⁻ ja⁻.

3 Sa⁻ tääh⁻ dsa⁻ ta⁻ mah⁻ jöy⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻. Hi⁻ jmee⁻ he⁻ hlih⁻ ba⁻ hii⁻ goo⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ ta⁻. Cher⁻ mah⁻ sa⁻ hnooh⁻ hii⁻ goo⁻ kyah⁻ kyaah⁻ dsa⁻ ta⁻, jmee⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻ mah⁻ hlëëyh⁻ llu⁻ kyah⁻.

4 Dsa⁻ ta⁻ hi⁻ tääh⁻ na⁻ hñaä⁻ kih⁻ Dio, na⁻ hñaay⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻. Pero cher⁻ mah⁻ jmeeh⁻ he⁻ hlih⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hii⁻ goo⁻ kyah⁻. Jëëh⁻ sa⁻ tääh⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻ koo⁻ laay⁻ dsa⁻ ta⁻ ta⁻ jmah⁻. Na⁻ hñaay⁻ kih⁻ Dio mah⁻ llay⁻ ta⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hlih⁻ ba⁻.

5 Jmee⁻ bii⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ mada⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ mah⁻ sa⁻ jmeeyh⁻ jne⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ bii⁻ mi⁻ten⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ hñii⁻ hu⁻ dsë⁻ jnän⁻.

6 Hi⁻ lle⁻ kih⁻ mi⁻hmaah⁻ dsa⁻ ku⁻ sih⁻. Jëëh⁻ dsa⁻ ta⁻ na⁻ hñaay⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ hnøø⁻ Dio ba⁻, koo⁻ he⁻ na⁻ ba⁻ la⁻ ta⁻ kiyh⁻.

7 Hnøø⁻ mi⁻hmaah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ääh⁻ hnäh⁻. Cher⁻ mah⁻ koo⁻ dsa⁻ ku⁻ sih⁻, lle⁻ kih⁻ mi⁻hmaah⁻ hnäh⁻. Cher⁻ mah⁻ he⁻ ga⁻ ga⁻ tëëh⁻ hnäh⁻ mi⁻hmaah⁻, ja⁻ mi⁻hmaah⁻ hnäh⁻. Ja⁻ jiih⁻ hnäh⁻ juu⁻ llu⁻ kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ hi⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻ miih⁻ kyaayh⁻.

8 Ja⁻ mi⁻hmaah⁻ hnäh⁻ he⁻ ääh⁻ hnäh⁻ kih⁻ dsa⁻. He⁻ ää⁻ jne⁻ kih⁻ dsa⁻ dsa⁻ llaa⁻ ba⁻. Pero he⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁻, jiih⁻ koh⁻ sa⁻ ää⁻ jmi⁻ llaa⁻. Jëëh⁻, he⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁻, he⁻ ma⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ jäh⁻ ley⁻ ba⁻ ja⁻.

9 Lä⁻ la⁻ jäh⁻ ley⁻: “Ta⁻ kaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, ta⁻ hii⁻ kih⁻ dsa⁻, ta⁻ bääh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻, ta⁻ wa⁻ heë⁻ hoh⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻”, hi⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ nuuh⁻ he⁻ lle⁻ në⁻ ley⁻. Pero ma⁻ mi⁻teh⁻ ba⁻ hne⁻ lä⁻ jë⁻ nuuh⁻ lä⁻, cher⁻ mah⁻ jmeeh⁻ lä⁻ koo⁻ jäh⁻ jee⁻ la⁻: “Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻, lä⁻ koo⁻ hnaah⁻ hñaah⁻.”

10 He⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁻, sa⁻ cha⁻ jwë⁻ jmeen⁻ he⁻ hlih⁻ kiyh⁻. Lä⁻ jwë⁻ ja⁻, dsa⁻ lä⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ në⁻ ley⁻.

11 Kyë⁻ da⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ ngoo⁻ la⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Hnøø⁻ na⁻ në⁻ jne⁻, jëëh⁻ ma⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ he⁻ lää⁻ jne⁻. Miih⁻ ga⁻ hnøø⁻ na⁻, lä⁻ koh⁻ ma⁻ ga⁻ heëh⁻ jnih⁻.

12 Ma⁻ ngoo⁻ hwë⁻ ba⁻ la⁻, ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ jmi⁻. Mo⁻ so⁻ wa⁻ jmee⁻ ga⁻ jne⁻ he⁻ hlih⁻ lä⁻ koo⁻ tëë⁻ dsa⁻ jmee⁻ ta⁻ la⁻ hwë⁻. Wa⁻ mi⁻llu⁻ jne⁻ hñaan⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ wa⁻ je⁻.

13 Wa⁻ jmeen⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻, lä⁻ koo⁻ tëë⁻ dsa⁻ jmee⁻ jmi⁻. Sa⁻ wa⁻ kih⁻ hih⁻ ga⁻ ngëë⁻ jwëë⁻, ni⁻ he⁻ jmeen⁻ cha⁻ hiih⁻, hi⁻ më⁻ hi⁻ nuuh⁻ sa⁻ wa⁻ jmeen⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ni⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ la⁻ o⁻ hih⁻, ni⁻ he⁻ hnee⁻ jne⁻, ni⁻ he⁻ wii⁻ dsë⁻ jne⁻.

14 Wa⁻ dsa⁻ toohn⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ Jesu⁻ cristo Dsa⁻ jöøh⁻ jnän⁻. Sa⁻ wa⁻ jmeen⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ ngii⁻ jmi⁻ ngoo⁻ jnän⁻.

14

Ta⁻ wa⁻ jmeen⁻ jeh⁻ dsë⁻ øøh⁻ jne⁻

1 Heëh⁻ hnäh⁻ hi⁻ sa⁻ beë⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsëy⁻. Ta⁻ hlëëh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ juu⁻ wii⁻, cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ lä⁻ koh⁻ hnäh⁻.

2 Ko⁻ llaa⁻ laa⁻ le⁻ ba⁻ kuyh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻. Hi⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, kuyh⁻ ma⁻ la⁻ mi⁻ he⁻ jngëë⁻ dsa⁻ ba⁻.

3 Hi⁻ laa⁻ le⁻ ba⁻ kuyh⁻ lä⁻ jë⁻, sa⁻ wa⁻ mi⁻ kwayh⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ kuh⁻. Hi⁻ hi⁻ sa⁻ kuh⁻, sa⁻ wa⁻ kyey⁻ kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ kuh⁻, jëëh⁻ ma⁻ heëh⁻ ba⁻ Dio kiyh⁻.

4 ¿Hee⁻ laah⁻ hne⁻, he⁻ kyeh⁻ kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ kyaä⁻ jñah⁻? Hñii⁻ ba⁻ dsa⁻ juuy⁻ ñe⁻ che⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁻ o⁻ che⁻ jmeey⁻ he⁻ hlih⁻. Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ go⁻ heë⁻ bih⁻ llu⁻, jëëh⁻ Dio cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ kih⁻, sa⁻ kway⁻ jwë⁻ täyh⁻.

5 Ko⁻ llaa⁻ jmee⁻ kyee⁻ ga⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ jyoh⁻ jmi⁻. Hi⁻ chaa⁻ jñah⁻ ka⁻ läh⁻, laay⁻, kwee⁻ ba⁻ la⁻ lä⁻ jë⁻ jmi⁻. Pero lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁻, koo⁻ hä⁻ ba⁻ jmee⁻ hnäh⁻ hu⁻ dsë⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻.

6 Hi⁻ høø⁻ koo⁻ jmi⁻, kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ jmeey⁻. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ koo⁻ jmi⁻, kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ jmeey⁻ ka⁻ läh⁻. Hi⁻ hi⁻ kuh⁻ lä⁻ jë⁻ nëë⁻, he⁻ jmeey⁻ kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻, jëëh⁻ kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. Hi⁻ hi⁻ sa⁻ kuh⁻ lä⁻ jë⁻ nëë⁻, lä⁻ ja⁻ he⁻ jmeey⁻ kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻, hi⁻ kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio ka⁻ läh⁻.

7 Jëëh⁻, ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ ta⁻ la⁻ chaa⁻ hñii⁻, hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ juu⁻ ta⁻ la⁻ juu⁻.

8 Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ jne⁻, kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ chaa⁻ jne⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ juu⁻ jne⁻, kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ juu⁻ jne⁻. Lä⁻ ja⁻ cher⁻ mah⁻ chaa⁻ jne⁻ o⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ juu⁻ jne⁻, laa⁻ jne⁻ kyaä⁻ Dio ba⁻.

9 Kih⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ juu⁻ Cristo hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ka⁻ läh⁻ mah⁻ leey⁻ juu⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ hi⁻ leey⁻ juu⁻ hi⁻ chaa⁻ ka⁻ läh⁻.

10 Pero hne⁻, ¿he⁻ la⁻ kyeh⁻ kwaat⁻ kih⁻ øøh⁻? Hi⁻ hne⁻ ka⁻ läh⁻, ¿he⁻ la⁻ mi⁻ kwayh⁻ øøh⁻? Lä⁻ jëë⁻ ba⁻ jne⁻ dsa⁻ nøøn⁻ cha⁻ në⁻ Cristo mah⁻ kay⁻ ju⁻ dsoo⁻ jnän⁻.

11 Jëëh⁻, lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻:

Jmeen⁺ dsoo', ga⁻ jah' Dio, la⁻ jee⁺ dsa⁻ juuh'
jne⁻ cha⁻nen⁻,

la⁻ jee⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ha' kih' Dio.

¹² Kyaah' juu' la⁻ dsa⁻ la⁻ ngée' jne', la⁻ jee⁺
ba' jne⁻ ngéen⁻ kwaat⁻ jnan' cha⁻ne' Dio.

¹³ He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ wa' kyen' kwaat⁻ kih'
dsa⁻ kyaahn'. Llu' ga' wa' jmeen' la⁻ la⁻ ba'.
Sa⁻ wa' jmeen' tēh' ooh' jne' ni⁻ he⁻ jmee' jne'
jeh' dsēy'.

¹⁴ Kih' he⁻ kyaahn' Jesús Dsa⁻ jōoh' jnan',
he⁻ ja⁻ man' kwee⁻ ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻
soh' ta⁻ la⁻ soh' hñii'. Pero cher⁻ mah' cha⁻
he⁻ laa' dsa⁻ soh', kih' hi⁻ he⁻ la⁻ ma⁻ ngoo'
ja⁻ ba' soh'.

¹⁵ Cher⁻ mah' ga⁻ jmeeh' jeh' dsē' ooh', kih'
he⁻ ma⁻ kuh' koo⁻ neē' ma⁻ he⁻ sa⁻ kuyh',
he⁻ mo⁻ so⁻ hnaah' ba' hñih' ja⁻. Ta⁻ hee'
dsē' ooh' kyaah' he⁻ kuh', jēeh' Cristo
ga⁻ juu' kiyh'.

¹⁶ La⁻ ja⁻ ta⁻ kwa⁻ jwē' hlēeh' dsa⁻ wii' kih'
koo⁻ he⁻ jmaa' jnan'.

¹⁷ He⁻ ga⁻ nōō' jne' kyaah' juu' kih' Dio, sa⁻
la' kih' he⁻ kih' hih' jne'. Pero he⁻ jmee⁻
jne' he⁻ llu', he⁻ hii' ti' jnan' kyaah' ooh' jne',
hi⁻ he⁻ jēē⁻ dsē' jne' la⁻ koo⁻ kwa' Jmi⁻ lle'
Na⁻ jngii', he⁻ ja⁻ ba' kyēē' jnan'.

¹⁸ Cher⁻ mah' jmee' ba' jne' he⁻ na⁻ jee'
hñāh' jne' Cristo, he⁻ na⁻ ba' tih' dsē' Dio
hi⁻ la⁻ ja⁻ ka⁻ lah' tih' dsē' dsa⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ wa' kwan' be' wa' hnōōhn' ha⁻
la⁻ jee' hii' ti' jnan' hi⁻ wa' hnōōhn' ha⁻ la⁻
jee' tēē' jne' cha⁻ ga⁻ miih⁻ be' ko⁻ jōh' kyaah'
ooh' jne'.

²⁰ Ta⁻ hee' ta' kih' Dio kyaah' he⁻
kuh' huh'. Ju⁻ dsoo', ga⁻ la⁻ jē⁻ ba' he⁻
kih' hih' jne' na⁻ jngii' . Pero la' hñih'
cher⁻ mah' ga⁻ jeh' dsē' ooh' kyaah' he⁻
kuh' huh'.

²¹ Kih' he⁻ ja⁻, llu' ga' cher⁻ mah' sa⁻ kuh'
ngō', he⁻ sa⁻ huh' jmi⁻ h' mi⁻ jēh' ma⁻ āā⁻, ni⁻
sa⁻ jmeeh' ni⁻ koo⁻ ni⁻ he⁻ ga' jyoh', he⁻
kyaah' jmeeh' tēh' ooh' jne'.

²² Hi⁻ hne⁻, che' jmeeh' dsoo' llu' ba' he⁻
kuh⁻ la⁻ jē⁻, wa' la' kyah' hñāah' ba' kyaah'
Dio. La' llu' kih' hi⁻ sa⁻ hñii' huū⁻ dsē' kih'
wa⁻ ra⁻ ga' kuyh⁻ la⁻ jē⁻ he⁻ laay' llu'.

²³ Pero cher⁻ mah' hi⁻ jmee' to' dsē'
kih' he⁻ kuh' hih', ma⁻ na⁻ bāāyh' dsoo'
ba' ja⁻, kih' he⁻ sa⁻ ma⁻ kuyh⁻ la⁻ kaa⁻
tuh⁻ dsēy'. Hi⁻ la⁻ ja⁻ kih' la⁻ jē⁻ he⁻ jmee⁻
jne', cher⁻ mah' sa⁻ la' kyaah' koo⁻ ba'
huū⁻ dsē⁻, ma⁻ la' dso⁻ kye⁻ ba' ja⁻.

15

¹ Jne' hi⁻ beē' kyaah' he⁻ ma⁻ dsoo' dsēn⁻,
wa' jmeen' jōh' dsē' jne' kyaah' hi⁻ sa⁻ cha⁻
be' kih'. Sa⁻ wa' jmeen' la⁻ koo⁻ hnōō' jne'
hñaan'.

² La⁻ jaa⁻ la⁻ jaa⁻ jne' wa' jmeen' he⁻ tih'
dsē' dsa⁻ kyaahn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh'
hi⁻ la⁻ ja⁻ la⁻ cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be' kiyh'
cha⁻ ne' Dio.

³ Jēeh' sa⁻ ga⁻ hnooh⁻ Cristo ma' jmee' la⁻
tih⁻ dsēy' hñiiy'. La⁻ la⁻ ba' na⁻ sii⁻ kiyh':
"He⁻ hñih' he⁻ ma' hlēeh' dsa⁻ kyah', ja⁻ ne'
kin⁻."

⁴ La⁻ jē⁻ juu' he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ jāā', he⁻ llu'
jnan' ba' ja⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ mah' mi⁻ tēē'
jne' hñaan'. La⁻ ja⁻, kyaah' juu' kih' Dio, tēē'
jne' be' hi⁻ jmee' kwēēh⁻ dsē⁻ jne', hi⁻ he⁻ na⁻
jmee' la⁻ cha⁻ o⁻ jōh' dsē⁻ jnan' kyaah' Dio.

⁵ Dio ba' he⁻ hi⁻ jmee' kwēēh⁻ dsē' dsa⁻ hi⁻
kway⁻ be' ka⁻ lah'. He⁻ ja⁻ ngiin' kiyh' mah'
wa' jmeey' koo⁻ neē' ba' huū⁻ dsē⁻ kih' la⁻ jēē⁻
hñāh' la⁻ hnōō' Cristo Jesús.

⁶ Mah' la⁻ ja⁻ la⁻ jēē⁻ hñāh', kyaah' koo⁻
neē' ba' huū⁻ dsē⁻, jmeeh' hñāh' juuh⁻ kih'
Dio, hi⁻ laa' Jmii' Jesucristo Dsa⁻ jōoh' jnan'.

⁷ Heh' la⁻ ja⁻, lle' kih' heeh' hñāh' la⁻ jaa⁻
la⁻ jaa⁻ ooh' jne' la⁻ koo⁻ ga⁻ heeh' Cristo jne'
mah' la⁻ jna' laa' jōoh' Dio.

⁸ La⁻ la⁻ jwahn'. Cristo ja' mah'
ga⁻ hnooyh' he⁻ llu' kih' dsa⁻ judiu. La⁻ jwē'
ja⁻ ga⁻ la⁻ te' juu' la⁻ koo⁻ ga⁻ bāāh' Dio hñii'
kyaah' dsa⁻ ma⁻ kaa⁻h' jnan'. Ga⁻ mi⁻ jnāāy'
he⁻ ga⁻ mi⁻ te' Dio juu' kih'.

⁹ Hi⁻ la⁻ ja⁻ jay' kih' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu
mah' jmee' dsa⁻ he⁻ juuh⁻ kih' Dio, kih' he⁻
ga⁻ la⁻ nñih' dsēy' kiyh'. La⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻:
He⁻ ja⁻ hlēēhn' llu' hi⁻ hān' kyah' jee' kih'
dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu.

¹⁰ Jyoh' ka⁻ lah' jee' na⁻ sii⁻, hlēēh' la⁻ la⁻:
Wa' jēē⁻ hoh' hñāh' hi⁻ sa⁻ laa' judiu kyaah'
judiu hi⁻ laa' kyaa' Dio.

¹¹ Hi⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻ lah' la⁻ la⁻:
Hā hñāh' kih' Dio la⁻ jēē⁻ hñāh' hi⁻ sa⁻ laa'
judiu,

la⁻ jē⁻ jee' jwii⁻ ha⁻ jee' tāāh' hñāh', jmee'
hñāh' juuh⁻ kiyh'.

¹² Hi⁻ ja⁻ ba' la⁻ na⁻ jāh' Isaia ka⁻ lah':
Hñāa' jaa⁻ dsa⁻ jee' chaah' jmoō' kih' Isai,
ya⁻ hēē' jaa⁻ hi⁻ jmee' hih' kih' dsa⁻ hi⁻ sa⁻
laa' judiu.

Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu, kay' o⁻ jōh' dsē⁻ kiyh'.

¹³ Dio ba' jmee' he⁻ cha⁻ o⁻ jōh' dsē⁻ jnan'.
He⁻ ja⁻ ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jēē⁻
hoh' hñāh' cha⁻ miih⁻ hi⁻ wa' jmeey' hii' ti'
kyah' hñāh' kih' he⁻ ma⁻ dsoo' hoh' hñāh'
kiyh', mah' la⁻ ja⁻ wa' la⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻
o⁻ jōh' dsē⁻ kyah' hñāh' ta⁻ la⁻ kyaah' be' kih'
Jmi⁻ lle' Na⁻ jngii'.

*Na⁻ hñāa' Paa' kwa' ju⁻ hmēē' kih' hi⁻ sa⁻
laa' judiu*

¹⁴ Man⁻ kwee⁻ kyah' hñāh' ooh', llu' hoh'
hñāh' jwēte, hi⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ huū⁻ dsē⁻
llu' kyah' hñāh', hi⁻ kyuuh⁻ hñāh' kwēēh'
huū⁻ dsa⁻ kyaah' hñāh'.

¹⁵ Hñāh' ooh', koo⁻ jee' koo⁻ llah'
ma⁻ tuu⁻ dsēn⁻ ma⁻ siin' kyah' hñāh' la⁻ koo⁻
te' la⁻ dsēn⁻ mah' mi⁻ dsoohn' hoh' hñāh'
he⁻ ma⁻ mi⁻ tēēh' hñāh' jāā'. Ta⁻ la⁻
na⁻ hñāan' jmeen' kih' Dio, kih' he⁻ llu' dsēy'
kyaah' jnā',

¹⁶ mah' jmeen' ta' kih' Cristo jee' tääh' dsa' hi' sa' laa' judiu, kwan' ju' hmëë' kih' Dio. Hi' lä' ja' ngëen' dsa' he' kih' Dio. Hi' tih' ba' dsëy' kih' hi' he', jëëh' Jmi' lle' Na' jngü' ga' jmääy' ma' nalluyy'.

¹⁷ Kih' he' kyaah' Cristo Jesús, he' ja' chaan' llu' kyaah' ta' he' jmeen' kih' Dio.

¹⁸ He' ja' sa' tuu' dsën' hlëehn' he' ga' jyoh'. Ma' la' he' ga' jmee' Cristo kyaah' jnä', he' ja' ba' mi' jnään'. Kyaah' be' kiyh', ga' kwan' juu' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu hi' cha' ga' jyoh' he' ga' jmeen', heh' he' ga' heeh' dsa' kih' Dio.

¹⁹ Kyaah' be' kih' Jmi' lle' kih' Dio ga' jmeen' ja' koo' nëë' he' juh' gaa'. Lä' ja' ga' løø' kwan' juu' kih' Cristo jwii' Jerusalén hi' ngoon' lä' ku' lä' jii' hwa' ja', lä' jiih' ga' tëen' hwa' llirico. Lä' kaa' jee' ja' ga' kwan' ju' hmëë' kih' Cristo.

²⁰ Lä' jwë' ja', ga' kwan' be' ngoon' na' kwan' ju' hmëë' ta' jee' sa' ga' ma' lloo' juu' kih' Cristo, mah' sa' mi' kwaan' ta', ja' ba' jee' ma' løø' jñah'.

²¹ Ga' la' ba' lä' koo' na' sü' he' jah' lä' la': Hi' sa' ga' ma' nuu' hi' juu' kiyh', jëëy' ba'. Hi' dsa' hi' sa' ga' ma' nuu', lä' ngëë' bih'.

Ga' jmeeh' Paa' juu' he' dsa' kay' kuu', kih' øøh' jne' hi' lla' kyaq'

²² Kih' he' ja' ba' sa' hii' kwa' ja' na' jëen' hnäh'. Sa' ma' jään' go' te'.

²³ Pero na', mo' so' cha' jee' niin' hi' ma' hya' ji' ñe' hee' dsën' niin' na' jëen' hnäh'.

²⁴ He' ja' wa' ra' ga' tē' jee' niin' ta' España, jmeen' hu' dsē' dsa' ngëen' ta' na'. Hnoon' na' jëen' hnäh' mah' dsa' toohn' miih' jmi' hi' lä' jøh' dsē' jne'. Hi' wa' ra' ga' tē' jee' ya' hëen', hnoon' jmeeh' hnäh' be' kin' he' kyaah' niin' ta' cha' nē'.

²⁵ Pero to' nē' niin' ta' Jerusalén na' kwan' be' kih' øøh' jne' hi' tääh' jee' ja'.

²⁶ Øøh' jne' hi' tääh' Macedonia kyaah' hi' tääh' Acaya ga' juuh' ga' lä' äyh' miih' kuu' he' ngëen' kih' øøh' jne' hi' ta' ñee' hi' tääh' Jerusalén.

²⁷ Lä' ja' lla' dsëy' jmeey' hi' lä' ja' ga' tēëy' jmeey' kih' judiu he'. Jëëh' lä' jëë' dsa' hi' sa' laa' judiu ga' hyohy' he' la' kwa' Dio ta' la' kih' dsa' judiu. He' ja' lle' kih' hi' sa' laa' judiu, jmee' be' kih' dsa' judiu kyaah' miih' he' cha' kiyh' ka' läh'.

²⁸ Ma' la' ma' dsa' lä' jē' he' jmeen' la' hi' ti' loohn' kuu' he' ga' juuh' ga' lä' äh' ja' kwëehn' hi' ta' ñee', ja' ga' dsa' ngëen' ta' na' kyah' hnäh' wa' ra' ga' tē' jee' niin' ta' España.

²⁹ Ma' ba' jnä', cha' miih' mi' jää' Dio hnäh' kyaah' ju' hmëë' kih' Cristo wa' ra' ga' lloo' ta' jee' tääh' hnäh'.

³⁰ Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', ta' la' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jñän' hi' ta' la' kih' he'

hnää' Jmi' lle' jne'. Ta' jmee' hnäh' hñaa' hoh', kwa' hnäh' be' kin', ja' ngü' hnäh' kin' kih' Dio,

³¹ mah' sa' cha' he' dsa' ngëen' jee' kih' hi' chaah' hi' tääh' Judea. Hi' ngü' hnäh' kin' ka' läh' kih' Dio mah' ya' hii' llu' jee' ti' loohn' kuu' la' kih' øøh' jne' hi' tääh' Jerusalén. Hnoon' wa' heeh' bih' llu'.

³² Lä' ja' ngü' hnäh' kin' mah' jëë' dsën' wa' ra' ga' tē' jee' lloo' jee' tääh' hnäh', hi' tēh' jne' kō' jøh' dsē' jne' jee' na', cher' mah' lä' ja' hnøø' Dio.

³³ Dio, hi' jmee' hii' ti' jñän', wa' kyaah' lä' jëë' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

16

Jee' ga' dsaq' ga' hih' Paa' juu'

¹ Jmeen' juu' kyah' hnäh' øøhn', dsa' mē' øøh' jne' Febe jmee' bih' kwee' ta' he' hä' gooy' gwah' jwii' Cencrea.

² Heeh' hnäh' lä' hnøø' Dsa' jøøh' jñän', lä' ää' jmi' jmeen' kih' hi' ma' na' jngëë'. Jmee' hnäh' be' kiyh' cher' mah' he' lla' kyaay', jëen' ma' jmeey' be' kih' jwëë' øøh' jne' hi' lä' ja' ga' jmeey' be' kin' ka' läh'.

³ Jmee' Dio kih' Priscila kyaah' Aquila, hi' jmee' ta' kih' Cristo Jesús kō' jøh' kyaah' jnä'.

⁴ Ma' ke' ga' hü' goo' kiyh' ma' juuy', ga' nooy' nē' kin'. Hi' ja' ma' la' jnä' kwan' ti' hmaah' kiyh', lä' ja' ka' läh' lä' jē' gwah' jee' tääh' dsa' hi' sa' laa' judiu kwa' ti' hmaah' kiyh'.

⁵ Lä' ja' ka' läh', jmee' hnäh' Dio kih' lä' jëë' øøh' jne' hi' dsa' ñee' cha' neh' kiyh'. Hi' jmee' hnäh' Dio kih' Epeneto hi' hnaan', hi' he' to' nē' ga' heeh' juu' kih' Cristo hwa' Acaya.

⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' María hi' ga' jmee' cha' miih' ta' jee' kyah' hnäh'.

⁷ Jmee' hnäh' Dio kih' Adrónico kyaah' Junia. Lä' uu' dsa' goon' he' te' ju' kin' kyaah', na' nääy' neh' ñe' kō' jøh' kyaah' jnä'. Lä' jëë' apóstole ga' lä' hnääy' cha' miih' lä' uu' dsa' he', hi' ga' heeh' jää' kih' Cristo lä' kōh' jnä'.

⁸ Jmee' hnäh' Dio kih' Amplias hi' hnaan', hi' hnaah' Dsa' jøøh' jñän' kō' jøh' kyaah' jne'.

⁹ Jmee' hnäh' Dio kih' Urbano hi' jmee' ta' kih' Cristo kō' jøh' kyaah' jnä', hi' jmee' hnäh' Dio kih' Estaqui ome' kyaan' hi' hnaan'.

¹⁰ Jmee' hnäh' Dio kih' Apele hi' ma' ya' hëë' llu' jee' jmeey' ta' kih' Cristo. Jmee' hnäh' Dio kih' lä' jëë' hi' tääh' cha' neh' kih' Aristóbulo.

¹¹ Jmee' hnäh' Dio kih' Herodión dsa' hi' te' ju' kin' kyaah'. Jmee' hnäh' Dio kih' hi' tääh' cha' neh' kih' Narciso hi' jmee' kō' jøh' kyaah' Dsa' jøøh' jñän'.

¹² Jmee' hnäh' Dio kih' Trifena hi' kih' Trifosa hi' jmee' ta' kih' Dsa' jøøh' jñän'.

Jmee' hnäh' Dio kih' Pérsida hĭ- hnaan- hĭ- ga' jmee' cha- mĭih- ta' kih' Dsa- jĵøh' jnän'.

¹³ Jmee' hnäh' Dio kih' Rufo hĭ- na- lleeh' kyaah' Dsa- jĵøh' jnän', hi- lä- ja- kih' chooy' ka- läh'. Hĭ- he' ga' jmää' jnä' lä- koo- jooy'.

¹⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' Asíncrito, kih' Fle- gonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hi- kih' lä- jĕē- øøh' jne' hĭ- tääh' kyaayh'.

¹⁵ Jmee' hnäh' Dio kih' Filólogo, kih' Julia, kih' Nereo hi- kih' dsa- mē- øøyh', hi- lä- ja- kih' Olimpa kyaah' lä- jĕē- hĭ- na- jngēē' hĭ- tääh' kyaayh'.

¹⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' dsa- kyaah' hnäh', hi- ja- chah- hnäh' kiyh' lä- hnøø' Dio. Lä- koo- lä- koo- gwah- kih' Cristo jmee- Dio kyah' hnäh'.

¹⁷ Pero chuun' kyaah' hnäh' øøhn', leeh- hnäh' kyaah' hĭ- hnøø' jmee' to' nää', hi- jmeey' dsa- tēh' hnäh' kih' he- kway' jyoh' juu' he- sa- la' lä- koo- juu' he- ma- mi- tēēh' hnäh'. Ta- jmee- hnäh' ko- jøh' kyaayh'.

¹⁸ Jĕēh' dsa- hĭ- jmee- lä- ja-, sa- jmeey' he' kih' Jesucristo Dsa- jĵøh' jnän', hnooyh- lä- jē- he- ngi- tuh- dsēy' ba'. Hlĕēyh' kyaah' juu' na- hñaa' ha- lä- jee' tih' dsē' dsa- mah' mi- gaay' hĭ- jlää'.

¹⁹ Lä- kaä- ba' ma- ñe- dsa-, nuuh' ba' hnäh', he- ja- chaan- llu' kyaah' hnäh'. Hnoon' kyuuh- hnäh' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba', mah' sa' lih- he- hliih' kyah' hnäh'.

²⁰ Dio, hĭ- jmee- hii' tii' jnän', chah' ba' jwääy' Tana' ta- hwa' huu' tiih' hnäh'. Wa' kwa' Jesucristo Dsa- jĵøh' jnän' lä- jē- he- llu' kyah' hnäh'.

²¹ Timotä, hĭ- jmee- ta' kyaah' jnä', jmee- Dio kyah' hnäh'. Hi- lä- ja- ka- läh' Lucio, kyaah' Jasón, kyaah' Sosipater, he' ba' dsa- hĭ- te- ju- kin' kyaah'.

²² Jnä' Tercio ma- sin' lä- jē- juu' he- hlĕēh- Paa'. Jnä' jmeen- Dio kyah' hnäh'.

²³ Hi- Gayo jmee- Dio kyah' hnäh'. Kiyh' gyan' na', hi- kway- cha'neh- kiyh' jee' dsa- ñee- lä- jĕē- øøh' jne'. Erasto hĭ- koo' ku'sih- jee' jwii- la-, kyaah' øøh' jne' Cuarto jmee- Dio kyah' hnäh'.

²⁴ Wa' mi- jää' Jesucristo Dsa- jĵøh' jnän' lä- jĕē- hnäh'. Wa' la' lä- ja-.

²⁵ Dio le' jmeey' jäh' hnäh' koo- hweh- kyaah' ju'hmēē- kih' Jesucristo he- kwan- la-. Lä- jē- juu' la- ma' na- hmää' jää', lä- jiih' ma' ga- nøø' jmi- gyuu'.

²⁶ Pero na' ma- lä- jnä' juu' la- ta- la- kyaah' he- ga- sii' lä- jĕē- hĭ- ga- ngēē' juu' kih' Dio llo' joo', lä- koo- la' mada- kih' Dio hĭ- chaa- lä- jē- joh' jmi' cha-. Ga' mi- jnääy- juu' la- mah' lä- dsoo' dsē' lä- jĕē- dsa- hi- lä- ja- lä- nuuyh' kiyh'.

²⁷ Jaa- Dio ba' hĭ- kyuuh- cha- miih-. Wa' la' juuh- kiyh' lä- jē- joh' jmi' cha-, ta- la' kih' Jesucristo. Wa' la' lä- ja-.

1 Corintios

He la to nē je he ga sū Paa kih' øøh' jne' hi' chaa' Corinto

¹ Jnā Paa' na hñaan' laan' apóstol kyaah' Jesucristo lā hyoh' dsē Dio. Kō jōh' kyaah' Sóstene øøh' jne',

² sūn' kyah' hnāh' hi' laa' gwah' kih' Dio jee' jwū' Corinto. Laah' hnāh' kyaah' Dio ta la' kih' Cristo Jesús, ma na lleeh' hnāh' mah' leeh' hnāh' na jngēē. Hi' juu' la' la' kih' lā jēē hi' tāāh' ta' la' ta' jnō ka lāh', lā jēē hi' chuū' kih' Dio ta la' kih' Jesucristo Dsa jōøh' jnān'. Jēēh', jaa' ba' laa' Dsa jōøh' jnān' kyaah'.

³ Ngūn' kih' Dio hi' laa' Tāā' jnān' hi' ngūn' kih' Jesucristo Dsa jōøh' jnān', wa' kway' he' llū' kyah' hnāh', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnāh'.

Lā jē he' llū' he' ga hñah' jne' kih' Cristo

⁴ Lā jē jūh' kwan' ti hmaah' kih' Dio jnān' kwaat' kyah' hnāh', jēēh' cha' miih' he' llū' ga kwēēh' Dio hnāh' he' la' ga kway' ba' ta la' kih' Cristo Jesús.

⁵ Kih' he' laah' hnāh' kōo' kyaah' Cristo he' ja' cha' cha' miih' he' ga hñah' hnāh' kih' Dio. Ma tēē' hnāh' juu' kiyh' hi' lā ja' ma tēē' hnāh' cha' miih' hū' dsē llū'.

⁶ Kih' he' ma' jā' kōo' hweh' juu' kih' Cristo kyaah' hnāh',

⁷ he' ja', mo' so' cha' ga' he' ga' hnōø' hñah' hnāh' kih' Dio jēēh' ma hñah' ba' hnāh' hi' ma' cha' o' jōh' dsē kyah' hnāh' he' tēēh' hnāh' ya' jwū' kiyh' wa' ra' ga' tē' jee' lā jnāā' Jesucristo Dsa jōøh' jnān'.

⁸ Hi' hñii' bih' jmeey' go' taah' hnāh' kōo' hweh' lā jūh' llaa' mah' mo' so' cha' ga' he' na' bāāh' hnāh' ni' miih' wa' ra' ga' tē' jee' jāh' Jesucristo Dsa jōøh' jnān'.

⁹ Ma' ra' he' mi' te' ba' Dio juu' kih'. Hi' he' ba' hi' ga' tēēh' hnāh' mah' jmeeh' hnāh' kō jōh' kyaah' Jooy' Jesucristo, Dsa jōøh' jnān'.

Ga' laa' ma' kih' kih' øøyh' jee' jwū' Corinto

¹⁰ He' ja' chuūn' kyaah' hnāh' øøhn', kyaah' hih' kih' Jesucristo Dsa jōøh' jnān'. Jmeē' bii' hii' kōo' ba' juu' kyah' hnāh' lā jēē' hnāh' mah' sa' leeh' hnāh' to' nāā'. Kōo' nēē' ba' go' taah' hnāh'. Wa' la' kōo' ba' hū' dsē kih' jee' lā jēē' hnāh'.

¹¹ Øøhn', ga' nuun' ha' lā' tāāh' hnāh', ga' jmeeh' dsa' kyaah' Cloé juu' he' cha' hñii' jee' kyah' hnāh'.

¹² Lā' la' ba' ngoo' juu' la'. Kō llaa' hnāh' jwah' hnāh': "Jnā' jmeen' kō jōh' kyaah' Paa'." Hi' jñah' jāh': "Jnā' kyaahn' Apolo."

Hi' jñah' jāh': "Jnā' kyaahn' Pee'." Hi' jñah' jāh': "Jnā' laan' kyaah' Cristo."

¹³ Ha' ba' lā' la' juu' ja'. ¿Che' laa' uu' uu' Cristo? ¿Che' jnā' ga' taan' dsoh' hma' cru' kwaat' kyah' hnāh'? ¿Che' ga' saa' hnāh' jmi' lā' hih' kin'?

¹⁴ Kwan' ti hmaah' kih' Dio sa' ga' chaañ' dsa' jmi' jee' kyah' hnāh'. Ma' la' Crispo kyaah' Gayo ba' ga' chaañ' jmi'.

¹⁵ He' ja' ni' jaa' dsa' sa' le' jāh' he' na' saah' hnāh' jmi' kyaah' hih' kin'.

¹⁶ Hi' ga' chaañ' jmi' hi' chaa' kih' Estéfana ka lāh'. Pero sa' man' che' chaa' ga' jñah' hi' ga' chaañ' jmi'.

¹⁷ Jēēh', sa' ga' chee' Cristo jnā' mah' chaañ' dsa' jmi'. Ga' cheey' jnā' mah' kwan' ju' hmeē' kiyh' ba'. Hi' sa' hlēēh' kyaah' juu' kaaah', ha' ga' che' sa' hā' ta' he' ga' taa' Cristo dsoh' hma' cru'.

Kyaah' Cristo ga' lā jnā' he' kyūh' Dio cha' miih'

¹⁸ Jēēh', kih' hi' dsa' kah' jwē', ngaah' ba' la' juu' he' ga' taay' dsoh' hma' cru'. Pero jnā' jne' hi' dsa' lāā', juu' la' la' be' kih' Dio ba'.

¹⁹ Lā' kōo' na' sū' juu' kih' Dio:

Heen' go' te' hū' dsē kih' hi' kyūh' cha' miih'.

Jūuuh' lā' jē' he' ma' mi' tēē' dsa' hi' ngēē' cha' miih', ga' jāh' Dio.

²⁰ ¿Na' hi' kyūh' cha' miih'? ¿Na' hi' li' ti' choo' juu' jmi' gyū' la'? ¿Che' sa' ga' jmeē' Dio ga' jā' ta' hwa' lā' jē' he' kyūh' dsa' jmi' gyū'?

²¹ Cha' miih' hū' dsē llū' cha' kih' Dio, he' ja' sa' ga' kway' jwē' ma' lā' kyū' dsih' kyaah' he' kyūh' dsa' cha' miih'. Ga' tih' dsēy' lāāy' dsa' hi' jmeē' dsoo' dsē' kiyh' ba', ta' la' kih' he' kwa' dsa' juu' kiyh' ma' ke' jāh' dsa', ngaah' juu' na'.

²² Dsa' judiu' hnōø' jēēy' kōo' he' juh' gaa'. Hi' dsa' griego' hnooyh' ha' lā' jee' lā' kyūy' cha' ga' miih' ba'.

²³ Pero jne', ga' nōø' ba' jne' kwa' jne' juu' he' ga' taa' Cristo dsoh' hma' cru'. Hi' juu' la' la' o' hih' kih' dsa' judiu', hi' kih' dsa' griego' la' juu' ngaah' ba'.

²⁴ Pero kih' hi' ga' tēēh' Dio, dsa' judiu' lā' kye' griego, juu' kih' Cristo mi' jnāā' ha' lā' kōo' be' sa' cha' kih' Dio, hi' ha' lā' kōo' sa' kyūy'.

²⁵ Ma' ke' jāh' dsa', ngaah' la' juu' kih' Dio, pero kyeē' cha' ga' miih' he' kyūh' Dio lā' kōh' ga' he' kyūh' dsa'. Hi' ma' ke' jāyh' sa' bee' juu' kih' Dio, pero cha' ga' miih' bee' ba' lā' kōh' ga' juu' kih' dsa'.

²⁶ Jēē' da' hnāh' øøhn', ha' lā' ma' tāāh' hnāh' lā' ma' ga' tēēh' Dio hnāh'. Sa' jwēē' hnāh' hi' ma' kyūh' cha' miih' lā' kōo' te' he' ma' mi' tēē' dsa' jmi' gyū'.

hnäh' hĭ- ma' jmeē' hih', hi' ni' sa' jwēē' hnäh' hĭ- ma' hii' juu' kih'.

²⁷ Ga'lleeh- Dio hĭ- sa' kyuuh- ni' miih- jmi-gyuu' la- mah' lley' o' hih' kih' hĭ- kyuuh- cha- miih-, hi' ga'lleeyh- hĭ- sa' beē' jmi-gyuu' la- mah' lley' o' hih' kih' hĭ- beē'.

²⁸ Lā' kye- hĭ- sa' lā' jēēn-, lā' kye- hĭ- sa' tāāhn' ta' jmi-gyuu' la-, ga'lleeh- Dio, hi' lā' jēē' hĭ- sa' laa' ni' miih- ga'lleeyh- mah' jmaāy' ta' koo' lā' jēē' hĭ- laa' kaah'.

²⁹ Lā' ja- ni' jaa' sa' le' jmaā' hñii' jōōh' cha' nē' Dio.

³⁰ Ta' la- kih' Dio ba' ja-, he- tāāh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi' kyaah' Cristo ga' jmeey' kyuuh- jne' cha' miih-, he' ja' lluu' jne', na' jngēē' jne', hi' na- laa' jne' ta' la- kih' Cristo.

³¹ He' ja' lā' koo- na' sĭi' juu' kih' Dio: "Hĭ- hnōō' jmaā' hñii' jōōh', wa' jmaāy' hñiiy' jōōh' kih' he- laay' kyaa' Dsa' jōōh' jnān'."

2

¹ Lā' ma' nēen' na' jēēn- hnäh' ga' kwan' juu' kih' Dio, pero sa' ga' hlēēhn' hnäh' kyaah' juu' kaah' ni' sa' ga' jmeen' kyuuh- cha- miih-.

² Ga' lla' dsēn- he- sa' hlēēhn' kih' wa' he- cha- he' juu', ma' la- juu' kih' Jesucristo ba' ga' kwan', ha- lā' ga' tāay' dsoh' hma- cru-.

³ Sa' ma' cha' be' kin' lā' ma' gyan' jee' tāāh' hnäh'. Ga' lā' gohn- lā' jĭih' ga' jlāān'.

⁴ Lā' ma' ga' kwan' juu' sa' ga' hlēēhn' hnäh' lā' koo- hlēēh- jaa- hĭ- kyuuh- cha- miih- mah' ma' jmeen' lā' ngēēh' hnäh'. Ga' lā' jnā' jēē- go- te- he- ga' hlēēhn' kyaah' be' he- ga' kwa' jmi- lle' kih' Dio.

⁵ Lā' jwē' ja-, ja' kyaah' he- kyuuh- dsa- cha- miih- ga' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh'. Kyaah' be' kih' Dio ba' ja-, he- ga' lā' dsoo' hoh' hnäh'.

Lā' la- ba' la' huu' dsē- llu' kih' Dio

⁶ Dsoo' ba' hlēēh' jne' kyaah' huu' dsē- llu' jee' kih' dsa- ma' kaah' kyaah' juu' kih' Dio. Pero ja' kyaah' huu' dsē- he- cha- jmi-gyuu' la-, ni' kih' hĭ- jmeē' hih' hĭ- tāāh' na' hĭ- lle' kih' heē' go- te-.

⁷ Hlēēh' jne' lā' koo- la' huu' dsē- kih' Dio he- ma' na- hmāā' jāā'. Ma' nē- ba' Dio, jāā' ja' ga' nōō' jmi-gyuu' ha- lā' jwē' tēēy' jne' ya' jwi' kih'.

⁸ Ni' jaa' dsa- ta' hĭ- chaā- jmi-gyuu' la-, sa' ga' lā' nē- ha- lā' la' huu' dsē- kih' Dio. Wa' ra- jāh' kih' ga' lā' nēy', sa' ma' tāāy' dsoh' hma- cru' Dsa' ta' hĭ- jōōh' ga' kih' jee' lā' jēē-.

⁹ Pero lā' la- ba' na- sĭi' juu' kih' Dio: He- sa' ma' jēē- dsa-, he- sa' ma' nuuy', he- sa' ma' jmeē' dsa' huu' dsē- kih', he- ja- ba' ma' mi- llu' Dio kih' lā' jēē' hĭ- hnāā' Dsa' jōōh' jnān'.

¹⁰ Jnā' jne' ba' ga' mi- jnāā- Dio ha- lā' la' huu' dsē- kiyh' ta' la' kyaah' jmi- lle' kiyh'. Jēēh' jmi- lle' kyuuh- ba' ga' lā' jē-. Lā' kye- huu' dsē- kih' Dio he- sa' lā' kēh' jne' jmi' lā' kyuuh- jne', hĭ- he' ba' kyuuh-.

¹¹ Sa' chaā- dsa- hĭ- nē- ha- lā' la' kih' jñah' dsa-. Ma' la' jmi- lle' kiyh' ba' nē-. Ja' ba' lā' ja- la' kih' Dio ka' lāh'. Sa' chaā- hĭ- nē- ha- lā' laay'. Ma' la' jmi- lle' kiyh' hñiiy' ba' nē-.

¹² Jne' hĭ- ma' heeh- juu' kih' Dio, sa' ga' hñah' jne' jmi- lle' he- cha- jmi-gyuu' la-. Ga' hñah' jne' jmi- lle' he- ga' cheē' Dio mah' lā' nē' jne' ha- lā' koo- te' he- ga' kwēēh' Dio jne'.

¹³ Kih' he- na- ba' hlēēh' jne'. Pero ja' kyaah' juu' he- ma' mi- tēē' jne' kih' dsa- hĭ- kyuuh- cha' miih-. He- ma' mi- tēē' jne' kih' jmi- lle' kih' Dio ba', he- ja- ba' hlēēhn'. He- ja- kwa- jnāāh' juu' he- gwa' kiyh' mah' ngēēn' kih' jñah' hĭ- ma' kye- jmi- lle' lā' na-.

¹⁴ Jaa- dsa- ta' jmah' hĭ- sa' ga' ma' heeh- kih' Dio, sa' heeyh- he- gwa' kih' jmi- lle' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi' ni' sa' lā' kēyh' jmi' lā' ngēēy', jēēh' kyaah' be' kih' jmi- lle' Na' jngii' ba' lā' ngēē' jne'.

¹⁵ Pero ta' jyoh' kō' taā-, hĭ- ma' hyoh' jmi- lle' Na' jngii', lā' kēyh' jmi' kay' kwaat' kih' lā' jē-. Pero kiyh' sa' chaā- hĭ- ka' kwaat-.

¹⁶ Lā' koo- na' sĭi' juu' kih' Dio: "¿Hĭi' ba' kyuuh- he- huu' dsē- he- jmeē' Dio? ¿Hĭi' ba' lih' kwēēyh' nuuh'?" Pero jnān', ma' cha- huu' dsē- lā' koo- la' huu' dsē- kih' Cristo.

3

Kō' jōh' ba' wa' jmeen' ta' la- lā' jēē' jne'

¹ Lā' ja- oōhn', sa' ga' la' ma' hlēēhn' hnäh' lā' koh' dsa' ma' kaah' hĭ- ga' nāā' lā' hnōō' jmi- lle' Na' jngii'. Ga' hlēēhn' hnäh' lā' koo- lle' kih' dsa' hĭ- ga' nāā' lā' koh' ngii' jmi- ngo' kih'. Ga' hlēēhn' hnäh' lā' koo- jaa- chih' pih' hĭ- na' ga' ma' lōō' jwē' kih' Cristo.

² Ga' heehh' hnäh' lā' koo- wa' juh', kih' he- sa' ga' ma' lā' ngēē' hnäh' lā' koo- ngēē' dsa- ma' kaah'. Hi' lā' ma' tāāh' hnäh' ja- lā' jĭih' na'.

³ Hi' lā' ma' ngoo' ja- ba' ga' nāā' hnäh' lā' koo- ngii' jmi- ngo' kyaah' hnäh'. Chaā- kō- llaā' hnäh' hĭ- llih', hi' cha- hñii' jee' kyaah' hnäh', hi' ti' chooh- hnäh' juu'. ¿Che' sa' nēh' hnäh', jmi- ngo' kyaah' hnäh' ba' na- he- jōō' he- ga' nāāh' hnäh' lā' koo- dsa- wa' hĭ- cha- hĭ-?

⁴ Lā' ma' ga' jāh' hnäh': "Jnā' jmeen- kō- jōh' kyaah' Paa'", mah' hĭ- jñah' ga' jāh': "Jnā' jmeen- kō- jōh' kyaah' Apolo", ¿che' sa' nēh' hnäh', he- ga' nāā' hnäh' lā' koo- ngii' jmi- ngo' kyaah' hnäh' ba' ja'?

⁵ ¿Hee' ba' laa' jnā' ja'? ¿Hee' ba' laa' Apolo? Sa' cha' he- laa' jnāāh' ni' miih-.

He⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻. Hi⁺ ta⁻ la⁻ kyaah⁺ jnääh⁺ ga⁻ heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio. Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jnääh⁺ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁺ he⁻ ga⁻ hñah⁺ jnääh⁺ kiyh⁺.

⁶ Jnä⁺ ga⁻ jngëen⁺ mi⁺ ju⁻, Apolo ga⁻ huu⁺ jmi⁺, pero Dio ba⁻ hi⁻ ga⁻ mi⁻ kwaä⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁺.

⁷ Sa⁻ cha⁻ he⁻ laä⁻ ni⁺ mi⁺ h⁻ jngëe⁻ hi⁻ hi⁻ huu⁺ jmi⁺ he⁻ na⁻ jnääh⁺. Dio ba⁻ hi⁻ jøøh⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ jmee⁻ dsa⁻ kwaä⁻ ta⁺ kih⁺.

⁸ Kwee⁻ ba⁻ laä⁻ hi⁻ jngëe⁻ kyaah⁺ hi⁻ huu⁺ jmi⁺. Hi⁺ Dio ba⁻ mi⁻ hmaa⁺ kih⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ koo⁻ te⁺ ta⁺ he⁻ jmeey⁻.

⁹ Jmee⁻ jnääh⁺ ko⁻ jøh⁺ ta⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ hnäh⁺ laah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hwa⁺ jee⁺ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ laah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hne⁻ juuh⁺ kiyh⁺.

¹⁰ Kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ goon⁻ he⁻ la⁻ ga⁻ hyohn⁺ kih⁺ Dio, ga⁻ jmeen⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ të⁻ hyah⁺ hi⁻ ma⁻ tëë⁻ llu⁻, ga⁻ jmeen⁺ ma⁻ ti⁺ na⁻ hyah⁻ kih⁺ hne⁺ ja⁻. Hi⁺ jñah⁺ ba⁻ hi⁻ choo⁻ na⁻ hyah⁻. Pero lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jmee⁻ bi⁺ jëey⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ chooyh⁺ na⁻ hyah⁻ ja⁻.

¹¹ Sa⁻ chaä⁻ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ na⁻ ngë⁺ jwë⁺ jmee⁻ jyoh⁺ ma⁻ ti⁺ na⁻ hyah⁻, lä⁻ koh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ la⁻. Jesucristo ba⁻ laä⁻ ma⁻ ti⁺ na⁻ hyah⁻ ja⁻.

¹² Wa⁻ ra⁻ ga⁻ choo⁻ dsa⁻ na⁻ hyah⁻ ja⁻, ko⁻ llaä⁻ koo⁺ ku⁻ nøø⁻, ku⁻ tøø⁻, ku⁻ he⁻ hmoo⁺, jwi⁺ hma⁻, wa⁻ fi⁺, moo⁻ ki⁺.

¹³ Hi⁺ lä⁻ jnä⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁻ jmee⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻. Jëeh⁺ lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ lä⁻ jnä⁺ kyaah⁺ wa⁻ je⁻, ha⁻ lä⁻ la⁻ ta⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁻. Wa⁻ je⁻ ja⁻ mi⁻ jnä⁺ che⁺ llu⁻ ta⁺ kiyh⁺.

¹⁴ Cher⁺ mah⁺ ga⁻ jä⁻ koo⁻ hweh⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻ chooy⁺ në⁻ ma⁻ ti⁺ na⁻ hyah⁻ ja⁻, hyoyh⁺ jëey⁺.

¹⁵ Hi⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻ koo⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ ja⁻, ma⁻ hee⁻ ba⁻ ta⁺ ja⁻. Pero laäy⁺ ba⁻, le⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ laäy⁺ he⁻ ma⁻ kaäy⁻.

¹⁶ ¿Che⁺ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ laah⁺ hnäh⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ja⁻ ba⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio hää⁺ neh⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺?

¹⁷ Cher⁺ mah⁺ chaä⁻ hi⁻ ga⁻ hee⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio, lä⁻ ja⁻ hee⁺ Dio hi⁻ he⁻ ka⁻ läh⁺. Jëeh⁺ na⁻ jngëi⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio hi⁻ he⁻ ba⁻ hnäh⁺, laah⁺ hnäh⁺ gwah⁺ kiyh⁺.

¹⁸ Ta⁻ mi⁻ gaa⁻ hnäh⁺ hñaa⁺. Cher⁺ mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ kyuu⁺ hnäh⁺ cha⁻ mi⁺ h⁻ lä⁻ koo⁻ kyuu⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ too⁻ ba⁻ mah⁺ lä⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ kyuu⁺ hnäh⁺ cha⁻ ga⁻ mi⁺ h⁻.

¹⁹ Jëeh⁺, lä⁻ jë⁻ he⁻ kyuu⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, kih⁺ Dio sa⁻ jmää⁺ he⁻ ja⁻ ni⁺ mi⁺ h⁻. Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁺ Dio: “Dio ba⁻ lla⁻ dsëe⁻ kih⁺ hi⁻ kyuu⁺ cha⁻ mi⁺ h⁻, ja⁻ ba⁻ kyaah⁺ he⁻ kyuu⁺ ja⁻ jmee⁻ täyh⁻.”

²⁰ Hi⁺ lä⁻ ja⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻ läh⁺: “Ñe⁻ ba⁻ Dio sa⁻ jmää⁺ ni⁺ mi⁺ h⁻ lä⁻ jë⁻ huü⁻ dsë⁻ kih⁺ hi⁻ laä⁻ kyuu⁺ cha⁻ mi⁺ h⁻.”

²¹ Heh⁺ lä⁻ ja⁻, ni⁺ jaa⁻ sa⁻ wa⁻ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaay⁺. Jëeh⁺ koo⁻ ba⁻ laäy⁺ jee⁺ lä⁻ jëe⁻.

²² Lä⁻ ja⁻ Paa⁺, kyaah⁺ Apolo, kyaah⁺ Pee⁺, kyaah⁺ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, lä⁻ ja⁻ he⁻ chaä⁻ jne⁻, he⁻ juu⁻ jne⁻, hi⁻ kih⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ na⁻ kyaah⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁻, ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba⁻ la⁻ jnän⁺.

²³ Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ laä⁻ jne⁻ kyaä⁺ Cristo, hi⁻ Cristo laä⁻ kyaä⁺ Dio.

4

Lä⁻ la⁻ la⁻ ta⁺ kih⁺ apóstol

¹ Lä⁻ ja⁻, wa⁻ jmee⁻ dsa⁻ kwaat⁻ laä⁻ jnääh⁺ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ he⁻ kih⁺ Cristo ba⁻, na⁻ hñaa⁺ jnääh⁺ mah⁺ mi⁻ jnä⁺ jnääh⁺ juu⁻ kih⁺ Dio he⁻ ma⁻ na⁻ hmää⁺ jää⁺.

² Hi⁺ kih⁺ hi⁻ hä⁺ goo⁻ koo⁻ ta⁺, jmee⁻ bi⁺ mi⁻ tey⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ gooy⁻.

³ Sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ cher⁺ mah⁺ hnäh⁺ o cher⁺ mah⁺ jñah⁺ ka⁺ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ ngoon⁺ kyaah⁺ ta⁺ kin⁻. Ni⁺ jnä⁺, sa⁻ kyen⁺ kwaat⁻ ki⁺ hñiin⁺.

⁴ Ma⁻ ke⁻ sa⁻ hñii⁺ huü⁻ dsë⁻ llu⁻ kin⁻, pero ja⁻ kyaah⁺ he⁻ na⁻ hnøø⁻ jäh⁻ ma⁻ jän⁻ llu⁻. Dio ba⁻ hi⁻ ngüi⁺ kwaat⁻ kin⁻.

⁵ Lä⁻ ja⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ ni⁺ jaa⁻, ta⁺ ko⁻ jii⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jah⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Hi⁻ he⁻ ba⁻ mi⁻ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻ jmee⁻ jne⁻ jee⁻ na⁻ hmää⁺, hi⁻ mi⁻ jnäy⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne⁻. Ma⁻ ja⁻ ba⁻ hlëeh⁺ Dio llu⁻ kih⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hi⁻ hwëe⁺ llu⁻.

⁶ He⁻ llu⁻ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁻ na⁻ øøhn⁺, he⁻ ja⁻ ma⁻ jwëeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ kin⁻ kyaah⁺ Apolo he⁻ sa⁻ hnoon⁺ jmää⁺ dsa⁻ jnääh⁺ kaah⁺. Mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ la⁻: “Ta⁺ wa⁻ ngëen⁺ jwë⁺ kih⁺ lä⁻ koo⁻ te⁺ he⁻ na⁻ sii⁻.” Lä⁻ ja⁻ ta⁺ jmää⁺ hnäh⁺ jøøh⁺ ni⁺ jaa⁻ mah⁺ jñah⁺ jmää⁺ hnäh⁺ ta⁺ koo⁻.

⁷ ¿Hi⁺ ba⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻ jmää⁺ hne⁻ jøøh⁺? ¿Hee⁻ ba⁻ cha⁻ kyah⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio? Hi⁺ cher⁺ mah⁺ ma⁻ hñah⁺ ba⁻ hne⁻ kih⁺ Dio, ¿he⁻ la⁻ jmää⁺ hñaa⁺ jøøh⁺? Lä⁻ koo⁻ he⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁺ ba⁻ jmeeh⁻.

⁸ Ma⁻ cha⁻ ba⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, ma⁻ cha⁻ ba⁻ kuu⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ma⁻ gaa⁻ hoh⁺ jnääh⁺. Jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ lä⁻ koh⁺ dsa⁻ ta⁺. Llu⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁺ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ ma⁻ laah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ ta⁺ mah⁺ jmee⁻ jnääh⁺ hi⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

⁹ Go⁻ laan⁻, ga⁻ llaä⁻ Dio jnääh⁺ hi⁻ laä⁻ apóstole ta⁺ hwa⁻ go⁻ te⁻, lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ hi⁻ juu⁻ jnääh⁺. Lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ ngëe⁻ jnääh⁺ ga⁻ jmee⁻ ga⁻ lä⁻ dsaä⁻ dsë⁻ dsa⁻ kyaä⁺ jnääh⁺, lä⁻ kye⁻ angele, hi⁻ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁰ He⁻ hnää⁺ jnääh⁺ Cristo, he⁻ ja⁻ laä⁻ jnääh⁺ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ too⁻ ba⁻, pero kyah⁺ hnäh⁺ cha⁻ cha⁻ mi⁺ h⁻ huü⁻ dsë⁻ llu⁻ ta⁺ la⁻ kih⁺ Cristo. Sa⁻ cha⁻ be⁻ kyaä⁺ jnääh⁺, pero

kyah' hnäh' cha- cha-miih-. Hnää' dsa- hnäh' pero jnääh' sa- täayh' ta'.

¹¹ Lã-jiih' na', kyaah' jnääh', na-kii- dsë- jnääh', sa- cha- hmiih- he- kyeh' jnääh', kwa- dsa- jwërte kyaah' jnääh', sa- cha- jee' dsa-tooh' jnääh'.

¹² Lã-jiih' ga-hwaa' jnääh' ga-jmee' jnääh' ta' mah' cha- he- jmee- bii' kyaah' jnääh'. Pero dsojwii' ba' kwëeh- dsa- jnääh', hi- jnääh' ngii' jnääh' he- llu' kih' hi- jwã- dsojwii'. Jëe' jnääh' wii', pero kwëeh- ba' dsë- jnääh'.

¹³ Hlëeh- dsa- wii' kyaah' jnääh', hi- ngii' jnääh' llu' kiyh' kih' Dio. Lã-jiih' na', sa- hii- lã- jmääh' jnääh' go- te- jmi- gyuu' la', laa' jnääh' lã-koq- wa-hløø- he- be- dsa-.

¹⁴ Sa- ma-siin' he- la- mah' jäh' hnäh' kyaah' o-hih-. He- juuhn' miih- kyah' hnäh' ba' la', kih' he- laah' hnäh' lã-koq- gyuu- kyaah' hi- hnaan'.

¹⁵ Ma-ke- chaa- gyaa' mil dsa- hi- hlëeh- hnäh' juu' kih' Cristo, pero jaa- ba' hi- ga-hlëeh- hnäh' lã- ma' to- nê- he- ja- laan' lã-koq- tää kyaah' hnäh'. Jëeh' jnä' ba' ga-jmeen' ga-lã-chaa- hnäh' kyaah' ju-hmëe' kih' Cristo Jesús.

¹⁶ He-ja-, chupun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' lã-koq- jmee' jnä'.

¹⁷ He-ja- ba' na', ma-cheen- Timotã dsa-jëe- hnäh'. Peer- hnaa- jnih'. Laay' lã-koq- gyuu- kyaah', mi-tey' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- na- jmee- lã-dsooh- hoh' hnäh' lã-koq- mi-ten' kih' Cristo. Jëeh' jmee- ba' jnä' lã-koq- ma-hlëeh- dsa- lã-kaa- gwah', wa- la- cha- ha- jee' täayh'.

¹⁸ Ko-llaq' hnäh' ma-jmääh' hnäh' hñaah' kaah'. Laah' hnäh', jih'koh' sa- lloon- na-jëen' hnäh'.

¹⁹ Pero chah' ba' niin' na-jëen- hnäh' cher-mah' lã-ja- hnøø' Dio. Ma-ja- jëen- che- cha- be' kih' hi- jmääh- hñii' kaah', o che' ko-ja- hlëeh- bih'.

²⁰ Jëeh', he- tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa- la' kyaah' juu' he- koq- hlëeh' jne'.

²¹ ¿Ha- ba' lã-hnooh- hnäh'? ¿Che' na-jëen- hnäh' kyen' koq- sihma-, o che' jmeen' hnaan- hnäh' kih' he- hwaan'?

5

Jaq- dsa- ñnuh- ga-kaa' më- jñah'

¹ Hi' juu' cha- koq- he- hliih' jwërte jee' kyah' hnäh' he- sa- jmee- dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Jäyh', chaa- jaa- jee' kyah' hnäh' hi- kyaah' cho-hmay- (he- hnøø' jäh': më- jmiiy').

² Ha- ba' lã-ja- he- jmääh- hnäh' hñaah' kaah'. Llu' ga' wa-ra- jäh' kih' ki'hooh' hnäh' mah' lleeh' hnäh' hi- jmee- dso'kye- lã-na-, jee' kyah' hnäh'.

³ Ma-ke- sa- gyan' kyaah' hnäh', pero ma-ra- he- hää' ba' jnä' jee' kyah' hnäh' kyaah' jmi-llë- kin-. Ma- ba' jnä', ha- lã- jmeen' kih' hi- ga-jmee- dso'kye- na-, lã-koq- he- gyan' ko-jøøh' kyaah' hnäh' ba' ma-la-.

⁴ Ja- go-taah' hnäh' ko-jøøh' kwaat' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi- jmee' hnäh' kwaat' he- hä' jmi-llë- kin' ko-jøøh' kyaah' hnäh'. Ma-ja- kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän',

⁵ ngëe- hnäh' dsa- na- ja-goo- Tana' mah' wa- juu' jmi-ngo' kiyh'. Mah' lã-ja- lää' jmi-llë- kiyh' wa-ra- ga-të- jee' jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

⁶ Sa- llu' he- jmääh- hnäh' hñaah' kaah'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', miih- ba' levadura leë' kaah' dsa- lã-kaa- koq- nää' tu'ka'?

⁷ Jñuuh' hnäh' levadura ma-gyuh- na- mah' leeh' hnäh' koq- nää' tu'ka' hmëe' ba' he- sa- kyaah' levadura, lã-llu' he- ma-na-jngëeh' hnäh' na'. Jëeh', he- llu' jnän' he- ga-jngëeh' dsa- Cristo hi- laa' borrego mäh' jnän'.

⁸ La- lã-koq- he- tøøh' jne' jmi- he- kyeh' borrego mäh' jee' sa- le' kih' levadura. He-ja- wa- jñuuh' kih' he- hliih'. Mo-so- wa- jmee' ga' jne' he- ngii' jmi-ngo' jnän'. He- na- la- lã-koh' levadura ma-gyuh-. Wa' kyen' koq- nëe' ba' huudse- lã- hnøø' kih' ju'dsoo'. He- na- la- lã-koq- he- kih' he-ñiih' he- sa- kyaah' levadura.

⁹ Lã- ma' ga-siin' kyah' hnäh' jää', ga-jwëeh- hnäh', mo-to- jmee- hnäh' ko-jøøh' kyaah' hi- ga-nää' kyaah' wa- hi- cha- hi-.

¹⁰ Sa- jwahn- kih' dsa- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- kaah' wa- hi- cha- hi-, hi- hnøø' lih' cha-miih' kuu', hi-y' kih' dsa-, jmääh' jøøh' dio hi- na- laa' kaah' dsa-. Cher-mah' tøøh' ba' jne' jmi-gyuu- la-, ma-ra- he- tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa- hi- jmee' lã-na-.

¹¹ Lã-la- ba' ga-siin' kyah' hnäh'. Mo-to- jmee- hnäh' ko-jøøh' kyaah' ni- jaa- hi- jäh' laay' øøh' jne' cher-mah' kaayh' wa- hi- cha- hi-, hi- cher-mah' hnøøy' liyh' cha-miih' kuu', jmääh' jøøh' hi- na- laa' kaah' dsa-, hlëeyh' wii' kih' dsa-, laay' lã-hiih', hi-y' kih' dsa-. Ni- ta- kuh- hnäh' ko-jøøh' kyaayh'.

¹² Sa- ga-tëen' llan' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio. Pero kih' hi- jmee- ko-jøøh' kyaah' jne', ¿he-la- sa- lla' jne' ta' kiyh'?

¹³ He-ja- lleë' hnäh' hi- hlëeh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kiyh'.

6

Ma' hnaah- øøyh' dsa-ta' cha-në' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio

1 Cher'mah' chaa' jaa' hi' cha' hnii' kih' kyaah' jøøh', ¿che' sa' lä' hiiyh' dsooy' në'ta' cha'në' jaa' hi' sa' ma' hegeh' juu' kih' Dio, lla' he' ma' dsooy' cha'në' hi' laa' kyaah' Dio?

2 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lloo' koo' jmi' hi' na' jngëë' ba' llay' ta' kih' dsa' jmi' gyuu'? He' ja' cher'mah' hñah' hnäh' jwë' llah' hnäh' ta' kih' dsa' jmi' gyuu', he' la' sa' le' llah' hnäh' ta' kih' koo' mi' juu' he' sa' la' juuh'?

3 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lla' jne' ta' kih' ángele ka' läh'? ¿Ha' lä' ja' sa' le' lla' jne' ta' kih' hi' chaa' jmi' gyuu' la'?

4 He' ja' ga' ma' cha' koo' hnii' jee' kyah' hnäh' jmi' gyuu' la', ¿he' la' go'tøøh' hnäh' goo' hi' sa' ma' hegeh' juu' kih' Dio?

5 Hlëëhn' lä' na' mah' ja' o' hih' kyah' hnäh'. ¿Ha' lä' la' kyah' hnäh'? ¿Che' sa' chaa' ni' jaa' øøh' hnäh' hi' cha' huud'së' llu' kih' mah' mi' eey' juu' kyah' hnäh'?

6 Lla' he' ma' jmeeh' hnäh' lä' ja', te' jëëh' hnäh' kyaah' øøh' hnäh' mah' ga' nääh' hnäh' cha'në' hi' sa' ma' hegeh' juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnäh'.

7 Kih' he' te' jëëh' hnäh', ma' hlääh' hnäh' kyaah' dsa' kyaah' hnäh'. ¿He' la' sa' kwëëh' hoh' hnäh' cher'mah' lla' dsëëy' hnäh'? ¿He' la' sa' kwëëh' hoh' hnäh' cher'mah' jmeeyh' hnäh'?

8 Lla' he' ma' kwëëh' hoh' hnäh', lla' dsëëh' hnäh' kih' dsa', mah' jmeeh' hi' laa' ja' ba' øøhn'.

9 ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä' jëë' hi' hñaa' dsë', sa' heyh' ya' jwi' kih' Dio? Ta' mi' gaa' hnäh' hñaa'. Hi' sa' na' jee' goo' kaayh' wa' hi' cha' hi', kyaah' hi' jmaä' jøøh' dio hi' na' laa' kaah' dsa', kyaah' hi' na' jee' goo' kaayh' hi' laa' kyaah' jñah', kyaah' dsa' ñuuh' hi' jmeë' lä' jmeë' dsa' më', kyaah' dsa' ñuuh' hi' kaah' he' ba' dsa' ñuuh' dsa' kyaayh', hi' he' sa' heh' ya' jwi' kih' Dio.

10 Lä' ja' hi' hi' kih' dsa', hi' heë' dsë' kuu', lla' hñih', hi' jwä' dso' jwi' kih' dsa' kyaah', hi' ga' nää' mi' gaa' dsa', sa' heyh' ya' jwi' kih' Dio.

11 He' ja' ma' laa' ko' llaa' hnäh'. Pero na' ma' na' che' dso' kye' kyah' hnäh', ma' na' jngëëh' hnäh', hi' lluu' hnäh' ta' la' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', hi' ta' la' kih' jmi' lle' kih' Dio jnän'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' jmeen' lä' hnøø' Dio

12 Ga' lä' jë' ba' na' ngën' jwë' jmeen', pero ja' lä' jë' jmaä' ta'. Ga' lä' jë' ba' na' ngën' jwë' jmeen', pero sa' jmeen' mah' sa' lla' dsëë' kin' ni' miuh'.

13 Lä' jë' ma', la' kih' tuh' jne', lä' ja' tuh' jne', la' kih' ma'. Pero kwee' ba' heë' Dio lä' to'. Sa' ga' jmaä' Dio jne' mah' kaah' jne' wa' hi' cha' hi'. Ga' jmeey' jmi' ngo' he'

kye' jne' mah' jmeë' ta' he' kiyh'. Hi' lä' ja' ka' läh', he' llu' jnän' ba' chaa' Dio.

14 Hi' lloo' koo' jmi', Dio hi' ga' mi' jiih' Dsa' jøøh' jnän', he' ba' hi' he' mi' jiih' jne' ka' läh' kyaah' be' kiyh'.

15 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' jmi' ngo' he' kye' jne' la' ma' la' koo' ba' kyaah' Cristo? ¿Che' jñuuhn' jaa' hi' ma' laa' koo' kyaah' Cristo mah' kwëëhn' jaa' dsa' më' hi' hnëë' hñii' kyaah' wa' hi' cha' hi'? Ni' miuh' sa' sooh' lä' ja'.

16 ¿O che' sa' ñeh' hnäh' jaa' hi' kyaah' dsa' më' hi' ngë' kyaah' wa' hi' cha' hi', ma' laay' koo' jmi' ngo' kyaayh'? Jëëh', lä' koo' na' sñi' juu' kih' Dio: "Lä' uu' lee' jaa' ba".

17 Pero hi' jmeë' ko' jøh' kyaah' Dsa' jøøh' jnän', kye' koo' ba' jmi' lle' kyaayh'.

18 Hää' hnäh' hñaa'h' cha' miuh', ta' kaah' wa' hi' cha' hi'. Jëëh' wa' he' cha' he' ga' jyoh' dso' kye' he' jmeë' dsa', sa' hnoo' dsoo' kih' jmi' ngo' kiyh'. Pero hi' kaah' wa' hi' cha' hi', he' jmeeyh' hñiiy' ba' ja'.

19 ¿O che' sa' ñeh' hnäh', heh' jmi' ngo' jnän' la' gwah' kih' jmi' lle' Na' jngii'? Hi' he' hää' neh' tuh' dsë' jne' hi' ga' kwëëh' Dio jne'. Hi' sa' laa' jne' dsa' juu' jmi' ngo' jnän', Dio ba' he' hi' laa' dsa' juu'.

20 Jëëh', hmooh' kyaah' ga' laa' Dio jne'. He' ja' kyaah' jmi' ngo' jnän' wa' jmeen' juuh' kih' Dio, hi' lä' ja' kyaah' jmi' lle' jnän', jëëh' lä' to' he' la' la' kiyh'.

7

Hweh' la' he' jee' dsa' goo'

1 Na' jeehn' kyah' hnäh' juu' he' ga' sñih' hnäh' kin'. Llu' la' kih' dsa' cher'mah' sa' ga' jee'y' gooy'.

2 Pero kih' he' kaah' dsa' wa' hi' cha' hi', he' ja' jwahn', lä' jaa' dsa' ñuuh' wa' kyaay' jaa' dsa' më', hi' lä' jaa' dsa' më', wa' kyaay' jaa' dsa' ñuuh'.

3 Hñh' dsa' ñuuh', hnøø' mi' tey' kyaah' dsa' më' kyaay'. Ja' ba' lä' ja' dsa' më' hnøø' mi' tey' kyaah' dsa' ñuuh' kyaay' ka' läh'.

4 Jëëh' dsa' më' sa' laay' juu' jmi' ngo' kiyh', dsa' ñuuh' ba' laa' juu'. Lä' ja' ka' läh' dsa' ñuuh', sa' laay' juu' jmi' ngo' kiyh', mëy' ba' laa' juu'.

5 Lä' uuy' ba', dsa' më' dsa' ñuuh', sa' le' jäh' he' sa' hnoon' ni' miuh'. Pero cher'mah' lä' uuy' ga' taayh' juu' kwee' lä' øøy' miuh' jmi' ta' ko' jiih' dsa' taayh' ngiiy' kiyh' kih' Dio, llu' ba'. Hi' ga' ma' ngëë' he' ja', wa' mi' tey' ka' läh' lä' uuy' mah' lä' ja' sa' kaah' Tana', wa' ra' sa' ga' lä' be' dsëy'.

6 He' jwahn' lä' na', he' kwan' jwë' ba', ja' he' jmeen' mada'.

7 Hnoo' ga' jnää' wa' ra' jäh' kih' lä' jëë' ba' dsa' kwëëh' dsë' lä' koo' jnä'. Pero

lä'jaa- lä'jaa- jne' ga'hñah' jne' lä'koo- te' he- ga'kwa' Dio. Jaa- jmee- koo-, hi' jñah' jmee' jyoh'.

⁸ Kih' hi- sa- ga' ma-jee' goo- hi- lä'kye- kih' dsa- hñi', jwahn', llu' la' kiyh' cher'mah' ga'jäy' hñiiy' lä'koo- jnä'.

⁹ Pero cher'mah' sa- ga'kwëëh' dsëy' jäy' hñiiy' lä'jiih' jmi' chaay', wa' jee'y' gooy-. Jëeh' llu' ga' he- jee'y' gooy- lä'koh' ga' he- tu-ja- tuh-dsëy' kih' wa' hi- cha- hi-.

¹⁰ Pero kih' hi- ma-na-jee' goo-, jmeen- mada', (jä- he' hñiin- jwahn', Dio ba' hi- jäh'), dsa- më' ta- wa' bee' dsa-ñuuh- kyaä'.

¹¹ Cher'mah' ga'beey' øøyh', sa- wa' jee'y' gooy- kyaah' jñah', o wa' dsa-jeeyh' kyaah' dsa-ñuuh- kyaay' ba'. Hi' kih' dsa-ñuuh- jwahn', sa- wa' beey' dsa- më' kyaay'.

¹² Pero kih' jee' lä'jëe- ga' jñah', jnä' jwahn' (jä- he' Dio). Cher'mah' chaa- jaa- øøh' jne' hi- kyaah' dsa- më' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, hi- cher'mah' heeh- ba' dsa- më' gya- kyaah' øøh' jne' he', sa- wa' beey'.

¹³ Hi- cher'mah' chaa- jaa- dsa- më' øøh' jne' hi- kyaah' dsa-ñuuh- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, hi- cher'mah' heeh- ba' dsa-ñuuh- gya- kyaah' øøh' jne' he', sa- wa' beey'.

¹⁴ Jëeh', dsa-ñuuh- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëey' ta-la- kih' mëy'. Hi- ja- ba' lä'ja- dsa- më' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëey' ta-la- kih' dsa-ñuuh- kyaay'. Wa-ra- jäh' kih' sa- la- lä'ja-, chih- kyaay' jä- lä- ma-sah' ja- ba'. Pero ta'ko-jiih' tääyh' ko-jöh' ma-na-jngëe' bih'.

¹⁵ Pero cher'mah' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio ga'beey' dsa-kyaayh', wa' beey' kih'. Cher'mah' ga-la- lä'ja-, sa- la- he- wii' kih' dsa- më' dsa-ñuuh- øøh' jne' he- dsa-taayh' ko-jöh'. He- hii' ti- jñan- ba' ga-tëeh' Dio jne'.

¹⁶ Jëeh' hne- dsa- më' øøhn', sa- ñeh' hne- che- lä'leh' lääh' dsa-ñuuh- kyaah'. Lä'ja- hne- dsa-ñuuh', sa- ñeh' che- lä'leh' lääh' dsa- më' kyaah'.

Wa' heeh' ba' jne' dsa'toohn' lä'koo- ma'tøohn' la-

¹⁷ Lä'jaa- lä'jaa- jne', wa' dsa'toohn' kyaah' he- ga'hñah' jne' kih' Dsa-jøøh' jñan', lä'koo- ma' ga-tëeh' Dio jne'.

¹⁸ Cher'mah' ma-ngëe- ma-tuy' jmi-ngo' kyaah' lä- ma' ga-tëeh' Dio hne-, jä- ba' hne- lä-na-. Pero cher'mah' sa- ga-tuy' jmi-ngo' kyaah' lä- ma' ga-tëeh' Dio hne-, sa- jmee- bii' uuh- jmi-ngo' kyaah'.

¹⁹ Sa- cha- he- hnøø' jäh' ni- miih- he- ga-wih' jmi-ngo' jñan', o he- sa- ga-wih'. Kih' jee' lä-jë-, hnøø' nuuh' jne' mada- kih' Dio ba'.

²⁰ Lä'jaa- lä'jaa- wa' jäy' ba' kih' lä- ma-tääh' ja-, lä'koo- ma' ga-heeyh- kih' Dio.

²¹ Cher'mah' ma-na-hnëeh' jmeeh- ta' kih' dsa-, lä'koo- ma' ga-tëeyh' hne-, ta- jmee- cha-miuh- huudse-. Pero cher'mah' cha- jwë' kyaah' lääh' hñah', kwa' be' lää- hñahh'.

²² Jëeh' jaa- hi- ma-na-hnëe' jmee- ta' kih' dsa- lä'koo- ma' ga-tëeh' Dio, ma-na-laa' bih' kih' Dio. Pero jaa- hi- sa- na-hnëe' jmee- ta' kih' dsa- lä'koo- ma' ga-tëeh' Dio, na' ma-na-hnëey' jmeey' ta-he' kih' Cristo ba'.

²³ Hmooh' kyaah' ga-laa' Dio jne', he- ja- ta- hnëe- hnäh' hñahh' mah' jmeeh' ta' kih' dsa- lä' jmi' lä-je-.

²⁴ Lä'jaa- lä'jaa- hnäh' øøhn', wa' tääh' hnäh' kih' lä'koo- ma-tääh' hnäh' na-, lä'koo- ma' ga-heeh' hnäh' kih' Dio.

Nuuh' kih' dsa-më' dsa-ñuuh- hi- sa- na-jee' goo-

²⁵ Kih' dsa-ñuuh- hi- sa- ma-kaah' dsa- më' hi' kih' dsa- më' hi- sa- ma-kaah' dsa-ñuuh-, juu' he- kwan' la- sa- la' mada- kih' Dio. Pero sa- la' kyaah' juu' ta-jmah'. Jëeh' ma-lä-ñih' dsë' Dio kin- he- ja- hlëehn' ju'dsoo' jmah' ba'.

²⁶ Lä'koo- la' jmi' he- tøøhn' na', kih' he- ja- laan', go- llu' ga' he- go'taah' hnäh' lä'koo- ma-tääh' hnäh' na-.

²⁷ Cher'mah' chaa- dsa- më' kyaah', ta- jmee- huudse- beeh' hñih'. Hi- cher'mah' sa- chaa- dsa- më' kyaah', ta- jmee- bii' jeeh' gooh'.

²⁸ Cher'mah' ga'kyaah- dsa- më', sa- la' hñih'. Lä-ja- chih- më' kwaa-, cher'mah' ga'kaay' dsa-ñuuh-, sa- jmeey' hñih'. Pero kih' hi- dsa-jee' goo-, jä- cha-miuh- huudse- në- kiyh'. Hi- hnoon' wa-ra- jäh' kih' ni- miuh- he- ja- sa- jëeh' hnäh'.

²⁹ Ma-ngoo' ya-jäh' jmi', he- ja- na- jwahn' øøhn': Na- ta- cha-në', hñih' hi- kyaah' dsa- më', lä'koo- he- sa- kyaah' bih' wa' jmeey'.

³⁰ Hñh' hi- ti-meeh- dsë', wa' gaa' dsëy'. Hñh' hi- jëe- dsë', wa' jmeey' lä'koo- he- sa- jëe- dsëy'. Hñh' ga-nää' la-løø', wa' jmeey' lä'koo- he- sa- cha- kiyh' ba'.

³¹ Hñh' hi- koooh' jmee- he- cha- jmi-gyuu- la-, wa' jmeey' lä'koo- he- sa- jmee- bii' kiyh' ba'. Jëeh' lä-jë- he- jëe' jne' jmi-gyuu- la-, he- dsa-ngëe' ba- ja-.

³² Hnoon' wa-ra- jäh' kih' sa- cha- ba- he- kih' kah' hnäh' huudse-. Dsa-ñuuh- hi- sa- ga' ma-jee' goo-, hi- he- hñah- Dio, hnooyh- ha- lä- jee' tih' dsë' Dio ba'.

³³ Pero hi- kyaah' dsa- më', kye- gyih' huudse- kih' he- cha- jmi-gyuu- la-, hnooyh- ha- lä- jee' tih' dsë' mëy' ba'.

³⁴ Lä-ja- ka-läh', kah' ba' la' kih' dsa- më' hi- kyaah' dsa-ñuuh-, hi- kih' chih- më' kwaa- hi- tääh' hñih'. Chih- më' kwaa- he', hnaah' gyih' Dio, ngëey' hñiiy' kyaah'

jni-llé' kiyh' kih' Dio. Pero hi- na- jee' goo- , kye- gyih' huúdsé- kih' he- cha- jmi- gyuu- la- , hnooyh' ha- lá- jee' tih' dsé' dsa- fíuu- h- kyaay' ba'.

³⁵ He- la- ma- jwahn' mah' jmää' ta' kyah' hnäh'. Ja' he- hnoon' han' kyah' hnäh'. Hnoon' go'taah' hnäh' lá- koo' lle' kyah' hnäh' mah' hnaah' hnäh' Dsa- jøøh' jnän' lá- kaa- tuh- hoh' hnäh'.

³⁶ Cher' mah' jaa- dsa- chaa- chih- mé' kyaay' hi- ma- té- ji- ñe- jee' gooy' , hi- cher' mah' jmeey' huúdsé- sa- sooh' jāy' hñiiy' , hi- laay' , jmeé- bii' jee' gooy' , wa- jee' gooy' . Jēēh' lá- ja- la- dséy' , sa- la- hñiih'.

³⁷ Pero cher' mah' chaa- jñah' hi- ma- jmeé' koo' ba' huúdsé- , hi- sa- la' kyaah' he- wii' , jmeey' lá- koo' hyoh- dséy' ba' , cher' mah' ma- jmeey' koo- ba' huúdsé- sa- kwaay' chih- mé' kyaay' jee' goo- , he- jmeey' llu' ba' ja- .

³⁸ Heh' lá- ja- , cher' mah' hi- ga- kwaa' chih- mé' kyaay' jee' goo- , jmeey' llu' ba' ja- . Pero cher' mah' sa- ga- kwaay' jee' goo- , llu' ga- he- jmeey' lá- ja- .

³⁹ Dsa- mé' hi- na- jee' goo- , laay' kyaay' jaa- dsa- fíuu- h- lá- hih' kih' ley, ta- ko' jiih' chaa- dsa- fíuu- h- kyaay' . Pero cher' mah' ga- juu' dsa- fíuu- h- , ma- cha- jwé' kiyh' jee' gooy' ka- läh' kyaah' hi- tih' dséy' , la- ra- laa' jaa- dsa- fíuu- h- hi- ma- heeh' juu' kih' Dio.

⁴⁰ Hi- jnä' laan' , llu' ga- la' kiyh' cher' mah' ga- jāy' hñiiy' . Pero sa- la' kyaah' huúdsé- ta- jmah' he- ma- jwahn' lá- na- , jēēh' kyaah' ba- jnä' jmi- lle' kih' Dio.

8

Ma' he- kwēēh- dsa- dio hi- na- laa' kaah' dsa-

¹ Na' ngēēn' juu' kyah' hnäh' kih' ma' he- kwēēh- dsa- dio hi- na- laa' kaah' dsa- . Lá- jēē- ba' jne' kyuu- h- jne' ma' miuh- . Hi- ta- la- kih' he- kyuu- h- jne' , he- ja- gwa- jmään' hñaan' kaah' . Pero he- hnää- jne' dsa- kyaahn' , he- na- kwa- be' he- dsa- toohn' cha- ga- miuh- llu' kyaah' Dio.

² Hi- laa' kyuu- h- cha- miuh- , sa' ga' ma- kyuu- y- h- lá- koo- te' lle- lá- kyuu- y- h- .

³ Pero jaa- hi- hnää' Dio, kyuu- ba' Dio hi- he'.

⁴ Kih' ma' he- la- dsa- cha- né- dio hi- na- laa' kaah' dsa- , ma- ñe- ba' jne' sa- cha- he- laa' dio he' ni' miuh' jmi- gyuu- la- . Jaa- ba' Dio chaa- . Sa- chaa- ga- jñah' Dio.

⁵ Ma- ke- gyuu- h- hwa' la- jāh' dsa- chaa- jwé' hi- jaa- dio, (jēēh' ma- ra- he- chaa- jwéé' dio, hi- lá- ja- chaa- jwéé' dsa- kaah' ka- läh').

⁶ Pero jnä' jne' , jaa- Dio ba' chaa- hi- laa' Tää' jnän' . Ga- lá- jē- ba' he- cha- , hñiiy' ba' ga- jmeey' , hi- ga- jmääy' jne' mah' jmää' jne'

kiyh' . Hi- jaa- ba' Dsa- jøøh' jnän' chaa- . Hi- he' he' Jesucristo. Ta- la- kiyh' ba' cha- ga- lá- jē- , lá- ja- ta- la- kiyh' ba' chaa- jne' ka- läh' .

⁷ Pero ja- lá- jēē- kyuu- h- ha- lá- la- juu' la- . Ko- laa' hi- ma- tēē- jmeé- he' kih' dio hi- na- laa' , gwa- huúdsé- kiyh' kyaah' dio he' , wa- ra- ga- kuyh- ma- he- la- dsa- cha- né- hi- he' . Kih' he- sa- la- koo- ba' huúdsé- kiyh' , he- ja- laay' mi- sayh' hñiiy' .

⁸ Dsoo' ba' , ja- kyaah' he- kih' hih' jne' na- , jmeé- he- hnää' Dio jne' . Ja- kyaah' he- kih' hih' jne' na- , jmeé- lee' jne' lluu' cha- ga- miuh- , ni- sa- jān' hñiih' cher' mah' sa- ga- kihn' lá- jē- néē' he- cha- .

⁹ Ma- ke- na- ngē' jne' jwé' kih' hih' wa' he- cha- he- , hnøø' lee' h- jne' mah' sa- tāh- hi- sa- la- koo- ba' huúdsé- kih' , kwaat- jnän' .

¹⁰ Cher' mah' chaa- jaa- hi- sa- la- koo- huúdsé- kih' , ga- jēēy' hnäh' , hi- ma- kyuu- h- miuh- , tāāh' hnäh' né- mes- koo' jee- tāāh' heeh' kih' dio hi- na- laa' he' , goo- la' kiyh' , ja- lá- hee- dséy' kuyh' he- ma- la- dsa- cha- né- heeh' ja- .

¹¹ He- ja- , dsoo' kyah' hnäh' hi- ma- kyuu- h- miuh- , tāh' øøh' hi- sa- cha- be' kih' , hi- kih' hi- he' ba' , ga- juu' Cristo.

¹² Lá- ja- , cher' mah' ga- jmeeh' hnäh' hñaa- hoh' kih' øøh' jne' , hi- jmeeh' hnäh' sa- kyeē' huúdsé- kih' hi- sa- cha- be' kih' , he- ma- hlääh' hnäh' kih' Cristo ba' ja- .

¹³ He- ja- cher' mah' ma' he- kih' jne' , jmeen' tāh' jaa- øøhn' , mo- so' kih' ga' jne' ka- läh' ngo' jih' koh' mah' sa' jmeen' tēh' øøh' jne' .

9

Na- ngē' jwé' apóstole hyoh' miuh' he- jmeé' bii' kiyh'

¹ ¿Che' sa- laan' apóstol laah' hnäh' ? ¿Che' sa- na- ngēn' jwé' jmeen' lá- koo- jmeé- jñah' apóstole? Jēēh' , ma- ra- he- ga- jēēn' Jesús Dsa- jøøh' jnän' . Hi- kih' he- ga- heeh' hnäh' juu' kiyh' , he- ja- jmeé- lii- ta' he- jmeen' kih' Dsa- jøøh' jnän' .

² Cher' mah' kih' jñah' , sa- laan' apóstol, pero kyah' hnäh' ma- ra- ju- dsoo' laan' . Jēēh' , lá- llu' he- kyaah' hnäh' Dsa- jøøh' jnän' , he- ja- jmeé- lii- ma- ra- he- laan' apóstol.

³ Juu' la- jmää' lään' hñiin- kih' hi- sa- taah' jnä' ta' .

⁴ ¿Che' sa- na- ngē' jnääh' jwé' he- hñah' jnääh' he- kih' hih' jnääh' ?

⁵ ¿Che' sa- na- ngē' jnääh' jwé' jāā' jnääh' dsa- mé' hi- laa' øøh' jne' lá- koo- jmeé- jñah' apóstole, ja- ba- lá- koo- jmeé- øøh' Dsa- jøøh' jnän' kyaah' Pee' ka- läh' ?

6 ¿Che' ma'la' nã' ba' kyaah' Bernabé jmeé' bií' jmeé' jnãäh' ta' mah' jnãäh' jnãäh' he' kih' hih' jnãäh'?

7 ¿Ha' chaa' hløø' hi' tãäh' jmeé' ta' kwaat' kih' hñii'¿? ¿Ha' chaa' hi' jmeé' ta' koo' hwa' mah' sa' kuyh' he' jngééy'¿? ¿Ha' chaa' hi' hää' koo' nää' jah' mah' sa' hih' juh' kih'?

8 ¿Che' laah' hnäh' hløøhn' he' la' lä'koh' hløøh' wa' hi' cha' hi'¿? ¿Che' sa' na' sii' lä'ja' né' ley?

9 Jëéh', né' ley kih' Moisé na' sii': "Ta' kii' hoo' kya' jee' jmeey' ta'." He' ga'jah' Dio lä'ja', ja' ma'la' kih' kya' ja' ma' kyey' huü'dsë'.

10 He' kyey' huü'dsë' jnã' jne' ba' ja', he' ja' ba' ja' na' sii' lä'ja'. Jëéh', hi' mi'llu' hwa', lä'kye' hi' mi'llu' mi'ju', ma'ra' he' cha' o'jòh' dsë' kiyh' liyh' kih' ta' he' jmeey' ja'.

11 Mi'ju' he' la' kih' Dio ga'jñee' jnãäh' neh' tuh'hoh' hnäh', he' ja' ¿che' jmeé' hii' cher'mah' ga'ngü' jnãäh' miih' he' cha' kyah' hnäh'?

12 Cher'mah' jñah' ba' cha' jwë' kih' hyoyh' he' cha' kyah' hnäh', cha' ga'miih' na'ngë' jnãäh' jwë' hñah' jnãäh' he' ja'.

Hi' ma'ke' cha' jwë' jmeé' jnãäh' lä'ja', sa' ga'chuü' jnãäh' ni' miih' kyaah' hnäh'. Ga'kwëéh' ba' dsë' jnãäh' mah' sa' jmeé' dsa' jyoh' huü'dsë' jee' kwa' jnãäh' ju'hmëé' kih' Cristo.

13 ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä'jëé' hi' jmeé' ta'he' neh' gwah', kyaah' ja' ba' he' dsa'ka' dsa' neh' gwah' ja' jnã' he' kuyh'¿? Hi' lä'ja', hi' jmeé' ta' né' na'hyoo', kuyh' kih' he' dsa'ka' dsa' né' na'hyoo' ja'.

14 Lä'ja' ka'läh', ga'jmeé' Dsa'jòøh' jnãñ' mada', hi' na'hñaa' kwa' ju'hmëé', ta' kih' ju'hmëé' ja' ba' wa' kuyh'.

15 Pero jnã', ni' koo' hä' sa' ma'ngiin' he' ja' kyah' hnäh', ni' sa' sün' lä'la' mah' kwëéh' jnã' miih' he' cha' kyah' hnäh'. Llu' ga' he' juun' kyohñ' lä'koh' ga' he' jñuuh' dsa' kin' he' chaan' llu' he' sa' koon' jñeen' he' kwan' juu'.

16 Pero sa' cha' he' kih' he' jmääñ' hñiin' jòøh' he' kwan' ju'hmëé' kih' Cristo. Jëéh', ma'na' hä' goon', he' ja' jmeé' bií' kin' kwan' juu' na'. Jwii' jnã' cher'mah' sa' ga'mi'ten' he' kwan' ju'hmëé' kiyh'.

17 Cher'mah' hyoh' dsën' kwan' juu' kih' Dio, hyoh' ba' jnã' jñeen'. Hi' ma'ke' sa' hyoh' dsën' jmeen' ta' la', ma'ra' he' mi'ten' ba' ta' he' hä' goon'.

18 ¿Hee' ba' jñeen' ja'¿? He' chaan' llu' he' sa' koon' jñeen' he' kwan' ju'hmëé' kih' Cristo. He' ja' ba' ja' jñeen'. Kih' he' ja', sa' ngiin' ni' miih' he' cha' kyah' hnäh' lä'koo' na'ngën' jwë' jmeen'.

19 Ni' jaa' sa' chaa' hi' jmeé' hih' kin', he' jmeen' lä'ja'. Pero ma'ra' he' jmeé' ba'

jnã' ta'he' kih' lä'jëé' mah' lä'ja' leeh' ga' jnã' jwëé' dsa' kih' Cristo.

20 He' ja' jee' kih' judiu, jmääñ' hñiin' lä'koo' jaa' judiu, mah' leehn' dsa' judiu. Hi' jee' kih' hi' mi'te' ley (ma'ke' sa' jmeé' ley hih' kin') jmeen' lä'koo' hi' mi'te' ley ba', mah' lä'ja' leehn' dsa' hi' mi'te' ley ja'.

21 Hi' kih' hi' sa' kyuuu' ley, lä'koo' he' sa' kyuuuñ' ley ba' jmeen', mah' lä'ja' leehn' dsa' hi' sa' kyuuu' ley. (Pero ja' kih' he' sa' kyaahn' ley kih' Dio, mi'te' ba' jnã' ley kih' Cristo.)

22 Hi' jee' kih' hi' sa' beé' huü'dsë' kih', ga'jmääñ' hñiin' lä'koo' he' sa' beé' huü'dsë' kin'. Hi' jee' kih' jee' lä'jëé', kwee' ba' ga'jmeen' kyaayh', mah' lä'ja' jnøøhn' ha' lä'jee' lään' ko'llaa' dsa'.

23 Kwaat' kih' ju'hmëé' he' jmeen' he' la', mah' ko'jòh' ba' lä'cha' he' llu' kin' kyaah' hi' nuu' ju'hmëé' he' kwan' la'.

24 Ñeh' ba' hnäh', jee' hñii' jwëé' dsa', jaa' ba' hi' lih'. Hi' he' lle' kih' hyoh' jñee'. Lä'ja' hnøø' kwah' hnäh' be' jee' hnaah' hnäh' Dio mah' lä'ja' hñah' hnäh' koo' he' la' kwa' Dio.

25 Lä'jëé' hi' hnøø' lih' jee' kooy', mi'lluuy' hñiiy' kih' lä'jëé' he' jmeé' jwiih' kiyh' mah' liyh' koo' coron he' dsa' hee'. Pero jne' mi'lluuy' jne' hñaan' mah' leh' jne' koo' coron he' sa' hee' jih'koh'.

26 Lä'ja' jnã' ka'läh', ngoo' ba' jnã' kwan' be' ha' jee' lihn' koo' coron. He' ja' sa' jmeen' wa' la' cha' la', lä'koo' jaa' hi' te' jah' jwë' né' lle'.

27 Heehn' hñiin' wii' ba', ni' miih' sa' kwan' jwë' kih' jmi'ngo' jmeé' hih' kin'. Lä'na' ba' jmeen', mah' sa' jän' ta' koo' ma'la' ma'kwan' ju'hmëé' kih' jñah'.

10

Sa' wa' jmeen' ko'jòh' kyaah' hi' jmää' jòøh' dio hi' na'laa' kaah' dsa'

1 Hnoon' wa' lä'dsooh' hoh' hnäh' øøhn', lä'koo' ga'la' kih' dsa' ma'gyuh' jnãñ'. Ga'lã'jëé' ba' ga'nää' lä' ngoo' jñii'. Hi' ga'ngééy' jee' jmi'ñeeh'.

2 Lä'llu' he' ga'ngéé' dsa' he' ko'jòh' kyaah' Moisé jee' ma' hii' jñii' hi' ta' jee' jmi'ñeeh', he' ja' la' lä'koh' he' ga'taayh' ko'jòh' ga'saa' dsa' he' jmi' kyaah' Moisé mah' leey' koo' kyaayh'.

3 Ga'lã'jëé' ba' ga'kuh' he'ñiih' he' ga'chee' Dio.

4 Ga'lã'jëé' ba' ga'hii' jmi' he' ga'chee' Dio. Sa' ma' la' wa' he' cha' he' jmi' gwa' he' ga'jmeé' Dio ga'hya' dsöh' mi'kuuy'. Hi' mi'kuuy' ja', sa' ma' la' wa' he' cha' he' mi'kuuy', ma' laa' hñii' Cristo hi' ma' jmeé' ko'jòh' kyaayh'.

⁵ Pero miih⁻ go⁻te' ba' dsa⁻ he' ga⁻jmee'⁻ he' tih⁻ dsë' Dio. He' ja⁻ jwëë' ga' ga⁻juu' hwa' kii⁻ ja⁻.

⁶ He' ga⁻la' lä⁻ja⁻ kih' dsa⁻ he', he' ja⁻ kweëh⁻ jne' nuuh⁻ mah' sa' wa' heë' dsë' jne' jmeen⁻ he' hliih⁻ lä⁻koh' ga' jmee' dsa⁻ he'.

⁷ Ni⁻ ta⁻ wa' jmää⁻n jøøh' dio hi⁻ na⁻laa⁻ qaah⁻ dsa⁻, lä⁻koh' ga' jmee' dsa⁻ he'. Lä⁻koq⁻ jäh⁻ jee' na⁻sii⁻ juu' kih' Dio: "Ga⁻taah⁻ lä⁻jëë' dsa⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiih⁻, ja⁻ ga' ga⁻taayh⁻ ga' jmeey' wa' la' cha⁻ la'."

⁸ Ni⁻ ta⁻ wa' qaah⁻ jne' wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, lä⁻koq⁻ ga' jmee' dsa⁻ he'. Jëëh' kyaah⁻ koq⁻ jmi' ba' ga' juu' gyii⁻ hnë' mil dsa⁻ he'.

⁹ Ni⁻ sa⁻ wa' koo' jne' kyaah⁻ he' jøh⁻ dsë' Dsa⁻ jøøh' jnän⁻, lä⁻koq⁻ ga' jmee' ko⁻llaa⁻ dsa⁻ he' mah' ga' jngiih⁻ miih⁻ kiyh⁻.

¹⁰ Sa⁻ wa' cha⁻ wa' hää' jne' Dio, lä⁻koq⁻ ga' cha⁻ ga' hää' dsa⁻ he', mah' ga' jngiih⁻ ängel kiyh⁻.

¹¹ He' ga⁻la' lä⁻ja⁻ kih' dsa⁻ he', he' ja⁻ kwëëh⁻ jne' nuuh⁻, hi⁻ ma' na⁻ sii⁻ jnän⁻ mah' lä⁻leeh⁻ jne' hi⁻ chaa⁻ na⁻ jee' ga' dsaa⁻ jmi' he' tøøhn⁻ la⁻.

¹² Lä⁻ja⁻, kih' hi⁻ jmee' huü⁻dsë⁻ sa⁻ cha⁻ he' kih' jeh' dsëy⁻, hnøø⁻ liiyh⁻ mah' sa⁻ täyh⁻.

¹³ Wa' he' cha⁻ he' he' wii⁻ he' jëë' jne', ja⁻ ba' lä⁻ja⁻ ma' jëë' jñah⁻. Pero Dio llu' dsëy⁻. Sa⁻ kway⁻ jwë' ngëë' jne' koo⁻ he' hwëh⁻ ga' he' mo⁻so⁻ tää⁻ jne'. Wa' ra⁻ ga⁻të' jee' jëë' jne' he' wii⁻ ja⁻, kwa⁻ ba' Dio be' ha⁻ lä⁻ jee' lää⁻ jne' hi⁻ lä⁻ja⁻ kwëëh⁻ dsë⁻ jne'.

¹⁴ He' ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻ øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻. Hää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h' cha⁻ miih⁻. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ juuh⁻ kih' dio hi⁻ na⁻laa⁻ qaah⁻ dsa⁻.

¹⁵ Hlëëhn⁻ hnäh⁻ lä⁻koq⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu⁻h. Kye⁻ da⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ ngoo⁻ juu' he' hlëëhn⁻ hnäh⁻.

¹⁶ Lä⁻ ma' hiih⁻ jne' kyaah⁻ wa' kyaah⁻ he' na⁻jøø⁻, kwa⁻ jne' ti'hmaah⁻ kih' Dio, lä⁻ kwaat⁻ hiih⁻ jne' jma⁻ kih' Cristo ba' ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻laa⁻ jne' koo⁻ ba' kyaayh⁻. Hi⁻ lä⁻ ma' kih⁻ jne' he'ñiih⁻ he' ti⁻llooh⁻ jne', he' jmee⁻ jne' kwaat⁻ jmi⁻ngo⁻ kih' Cristo ba' ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻laa⁻ jne' koo⁻ ba' kyaayh⁻ ka⁻läh⁻.

¹⁷ Ma⁻ke⁻ jwëë' jne', koo⁻ ba' laa⁻ jne' jee' lä⁻jëë' jne'. Jëëh⁻, koo⁻ ba' la' he'ñiih⁻ he' kih⁻ jne'.

¹⁸ Jëë⁻ da⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la' kih' dsa⁻ Israel hi⁻ ga⁻kuh⁻ jah⁻ hi⁻ ma' dsa⁻ jää⁻ dsa⁻ né⁻ na⁻hyoo⁻, ga⁻laay⁻ koo⁻ ba' kyaah⁻ Dio juu⁻ na⁻hyoo⁻ ja⁻.

¹⁹ He' jwahn⁻ lä⁻na⁻, ja⁻ he' jwahn⁻ kyeë' jwëte⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ qaah⁻ dsa⁻, ni⁻ ngo⁻ he' lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ dio he', sa⁻ cha⁻ he' la⁻ ni⁻ miih⁻.

²⁰ Lä⁻la⁻ ba' jwëëhn⁻ hnäh⁻, lä⁻koq⁻ jmee⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻heëh⁻ kih' Dio, wa⁻ra⁻ ga⁻llay⁻ miih⁻ he' cha⁻ kiyh⁻ cha⁻né⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ he', he' kwëëyh⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻ ba' ja⁻, ja⁻ he'

kwëëyh⁻ Dio jnän⁻ ja⁻. Sa⁻ hnooh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻.

²¹ Cher⁻mah⁻ ga⁻hiih⁻ hnäh⁻ he' kwa⁻ Dio, mo⁻so⁻ le' huh⁻ hnäh⁻ he' kwa⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻. Cher⁻mah⁻ ga⁻taah⁻ hnäh⁻ ga⁻ku⁻ ga⁻hiih⁻ hnäh⁻ he' lla⁻ Dio né⁻ na⁻mes⁻, mo⁻so⁻ le' kuh⁻ huh⁻ hnäh⁻ né⁻ mes⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻ ka⁻läh⁻.

²² ¿Che⁻ ja⁻ he' hnøøh⁻ jne' ha⁻ lä⁻ jee' lä⁻llih⁻ Dio he' jmee⁻ jne' lä⁻ja⁻? ¿Che⁻ cha⁻ ga⁻ be' jnän⁻, lä⁻koh⁻ ga' kiyh⁻?

Wa' hnøøhn⁻ he' llu⁻ kih⁻ øøh⁻ jne'

²³ Ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba' na⁻ ngën⁻ jwë' jmeen⁻, pero ja⁻ lä⁻ jë⁻ jmää⁻ ta'. Ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba' na⁻ ngën⁻ jwë' jmeen⁻, pero ja⁻ lä⁻ jë⁻ kwa⁻ be' jnän⁻ jee' hnäähn⁻ Dio.

²⁴ Sa⁻ wa' hnøøhn⁻ he' llu⁻ jnän⁻ hñaan⁻, wa' hnøøhn⁻ he' llu⁻ kih⁻ jñah⁻ ba'.

²⁵ Kuh⁻ ba' hnäh⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ ngo⁻ he' hñii⁻ dsa⁻ jee' jngëëyh⁻ jah⁻. Ta⁻ ngii⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ juu⁻ mah' sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ huü⁻dsë⁻.

²⁶ Jëëh⁻, kih⁻ ba' Dio la⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jë⁻ he' ga⁻ cha⁻ né⁻ kih⁻, kih⁻ bih⁻ la⁻ lä⁻jë⁻.

²⁷ Cher⁻mah⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻heëh⁻ kih⁻ Dio ga⁻tëëyh⁻ hnäh⁻ mah' go⁻kuh⁻ hnäh⁻ kiyh⁻, hi⁻ gwa⁻ hoh⁻ hnäh⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁻, ja⁻ go⁻kuh⁻ ba' hnäh⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ he' llay⁻. Ta⁻ ngii⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ juu⁻ mah' sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ huü⁻dsë⁻.

²⁸ Pero cher⁻mah⁻ chaa⁻ hi⁻ ga⁻ jäh⁻: "Ngo⁻ he' ma⁻lla⁻ dsa⁻ né⁻ na⁻hyoo⁻ ba' na⁻", ta⁻ kuh⁻ hnäh⁻ ga⁻ ja⁻, mah⁻ la⁻ lu⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻mi⁻jnää⁻ juu⁻ ja⁻. Lä⁻ja⁻ sa⁻ jmeey⁻ jyoh⁻ huü⁻dsë⁻ he' jmee⁻ jwiih⁻ kiyh⁻. Jëëh⁻, kih⁻ ba' Dio la⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jë⁻ he' ga⁻ cha⁻ né⁻ kih⁻, kih⁻ bih⁻ la⁻ lä⁻jë⁻.

²⁹ Ja⁻ he' hlëëhn⁻ kih⁻ huü⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻. He' hlëëhn⁻ kih⁻ huü⁻dsë⁻ kih⁻ jñah⁻ ba' na⁻, mah⁻ sa⁻ jmeey⁻ jyoh⁻ huü⁻dsë⁻ he' jmee⁻ jwiih⁻ kiyh⁻. ¿He⁻ la⁻ ha⁻ dsa⁻ kin⁻ he' na⁻ ngën⁻ jwë' jmeen⁻ cher⁻mah⁻ ko⁻ja⁻ la⁻ huü⁻dsë⁻ kiyh⁻?

³⁰ Cher⁻mah⁻ kwan⁻ ti'hmaah⁻ kih' Dio kih⁻ he' kuhn⁻, ¿he⁻ la⁻ hlëëh⁻ dsa⁻ wii⁻ kin⁻ kih⁻ he' kuhn⁻ he' ja⁻?

³¹ Hi⁻ kwee⁻ ba' la' kih⁻ lä⁻jë⁻, cher⁻mah⁻ kuh⁻ huh⁻ hnäh⁻, o⁻ he' ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻, jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻jë⁻ lä⁻koq⁻ lle⁻ kih⁻ ba' mah⁻ lä⁻ja⁻ wa⁻ la' juuh⁻ kih' Dio jnän⁻.

³² Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ jeh⁻ dsë' dsa⁻ judiu⁻, ni⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu⁻, ni⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ Dio ka⁻läh⁻.

³³ Jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻koh⁻ jmee⁻ jnä⁻ ba'. Jëëh⁻ jmeen⁻ bii⁻ hnoohn⁻ ha⁻ lä⁻ jee' tih⁻ dsë' dsa⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he' jmeen⁻. Sa⁻ hnoohn⁻ he' llu⁻ ki⁻ hñiin⁻, hnoohn⁻ he' llu⁻ kih⁻ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba' mah⁻ lääy⁻.

11

Juu' kih' dsa- hi- jlē- ka'le'

¹ Jmee' hnäh' lä' koo' jmee' jnä', jēeh' jnä' jmeen' lä' koo' ga' jmee' Cristo.

² Chaan' llu' cha-miih' lä' koo' tääh' hnäh' øøhn', jēeh', ga-lä-jē- jiih' ba' dsa-lä-dsooh' hoh' jnä', hi' choqoh' ba' hnäh' koo' hweh' juu' he- ma-hlēehn' hnäh'.

³ Hnoon' lä' ngēeh' hnäh', Cristo laa' to-nē' kih' lä-jēē- dsa-nūuh', hi' lä-ja- laa' dsa-nūuh' kih' dsa-mē', lä-ja- laa' Dio kih' Cristo ka-läh'.

⁴ La' o'hih' kih' dsa-nūuh' cher'mah' jlēy' ka'ley wa-ra- ga-tē' jee' ngiyy' kiyh' kih' Dio o wa-ra- ga-ngēey' juu' kih' Dio cha'nē' dsa-.

⁵ Lä-ja- ka-läh' la' o'hih' kih' dsa-mē' cher'mah' sa-na-jlē- ka'ley wa-ra- ga-tē' jee' ngiyy' kiyh' kih' Dio o wa-ra- ga-ngēey' juu' kih' Dio cha'nē' dsa-. Heh' lä-ja-, la' lä' koo' he- na-tii kwah' ley'.

⁶ Cher'mah' jaa' dsa-mē' sa- jlē- lle, llu' ga' wa' tiyy' lley go-te-. Pero cher'mah' laay' la' o'hih' kiyh' he- tiyy' lley o he- jmeey' kwah', he-ja- wa' jlēy' ba'.

⁷ Sa' soqh' kih' dsa-nūuh' jlēy' lley, jēeh' laay' heeh' kih' Dio, mah' mi-jnäy' ha- lä' koo' jøøh' laa' Dio. Pero dsa-mē' mi-jnäy' ha- lä' koo' jøøh' laa' dsa-nūuh'.

⁸ Dsa-nūuh' sa- ya-hēē' kih' dsa-mē', dsa-mē' ba' ya-hēē' kih' dsa-nūuh'.

⁹ Lä-ja- ka-läh', sa- ga-jmäā' Dio dsa-nūuh' mah' le' llu' kih' dsa-mē', ga-jmäy' dsa-mē' mah' le' llu' kih' dsa-nūuh' ba'.

¹⁰ Kih' he-ja-, hi' kwaat' kih' ángele ka-läh', jmee' bi' jlē- dsa-mē' lle' mah' jmee' lii' chaa' hi' kye- nē' kiyh'.

¹¹ Pero he- tøøh' jne' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', ja' ma-la' dsa-nūuh' laa' kwaat', ja-ba' lä-ja- laa' kwaat' dsa-mē' ka-läh'.

¹² Jēeh', lä'koh' ya-hēē' dsa-mē' kih' dsa-nūuh', ja-ba' lä-ja- kih' dsa-mē' dsa-lä'chaa' dsa-nūuh'. Lä-uu' ba' hwēē- kih' Dio.

¹³ Kye- da' hnäh' kwaat' hñaah' hnäh', çché' sa' laah' hnäh' sa- jnä' llu' wa-ra- ga-ngi' jaa' dsa-mē' kih', kih' Dio ma' sa' na-jlē- lley'?

¹⁴ Lä' koo' jmee' jne' he- tøøhn' jmi-gyuu' la- lä' koo' la' kih' dsa-nūuh', mi-jnäy' he- la' o'hih' kiyh' he- kway' jwē' kwaā' jñu- lley'.

¹⁵ Pero kih' dsa-mē', kah' ba' la'. Jnä' llu' kiyh' he- kway' jwē' dsa-kwaā' jñu- lley'. Jēeh', dsa-mē', ga-hyooh' jñu- lley' kyoo- mah' jlē' lley' la- he- ma' jlēy' kyaah' hmiih'.

¹⁶ Cher'mah' chaa' hi' hnøø' ti'choo' juu' kih' juu' he- hlēehn' la-, hnøø' lä' ñey- ha- lä- la' kyaā' jnääh'. Jēeh' koo' nēē' ba' he- tēē' jnääh' jmee- jnääh' hi' lä-ja- lä-kaā- gwah' kih' Dio.

Mi-kwayh' ma-nūuh' kih' Dsa-jøøh' jnän'

¹⁷ Pero ta- jyoh' ko-taa', sa' chaañ' llu' lä' koo' jmeeh' hnäh'. Jēeh', jee' dsa-ñeeh' hnäh', cha-ga'miih' he- hliih' jmeeh' hnäh' la- he- ma' jmeeh' hnäh' he- llu'.

¹⁸ To-nē' he- ja-, ma- nuun' kyah' hnäh' he- sa' hii' koo' ba' juu' kyah' hnäh' jee' dsa-ñeeh' hnäh'. Hi' jee' laah' laañ- dsoo' ba'.

¹⁹ Jēeh', go' laañ- jmää' kyah' hnäh' he- tääh' hnäh' lä-ja- mah' lä-lee' hii- na- hi- hnaah' Dio hi- lä-lee' hii- na- hi- sa' hnaah' Dio.

²⁰ Cher'mah' lä-ja- tääh' hnäh', jee' dsa-ñeeh' hnäh', ja- ma-nūuh' kih' Dsa-jøøh' jnän' ja- kuh' hnäh'.

²¹ Jēeh', wa-ra- ga-tē' hor- kuh' hnäh', lä-ja- lä-ja- hnäh' dsa-lä-jää' kuh-huh' hnäh' he- go-kye' hnäh'. Hñaah' ba' hnäh' kuh-huh' lä-jiih' dsa-lä-heē' hnäh' mah' ko-llaa' jay' kyaah' kyoo'.

²² çChe' sa' cha- chaneh' kyah' hnäh' jee' go'taah' hnäh' kuh'huh' hnäh'? çHe-la' mi-kwah' hnäh' hi- laa' kyaā' Dio, mah' lleh' hnäh' o'hih' kih' hi- sa- kye- ni' miih' he- kuh'huh'? çHee- ba' na- jwēēhn' hnäh'? çChe' jwēēhn' hnäh' jmeeh' ba' hnäh' llu'? Ni' miih' sa- jwēēhn' hnäh' lä-ja-.

²³ Jēeh', kih' Dsa-jøøh' jnän' ga-hyooh' juu' la-, ja-ba' he- ma-hlēehn' hnäh' jää'. Hwē' he- ga-ngēey' Dsa-jøøh' jnän' ja-, ga-kay' he'ñiih'.

²⁴ Mah' ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngēē' he- ja-, ga-laay' he'ñiih' ja' mah' ga-jäyh': "Hee- la-, kuh' hnäh'. He- la- na- jmi-ngo' kin'. Ta-la' kyah' hnäh' kwaqan' hñiin' juun'. Ja- jmeeh' hnäh' lä-la- mah' lä-dsooh' hoh' hnäh' kin'."

²⁵ Ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kyaah' wa'kyaah', ma-ngēē' ma-kuyh' ma-nūuh'. Ga-jäyh': "Wa'kyaah' la- la' hmoooh' hmēē' he- jmeen' kyaah' jma- kin'. Ja- jmeeh' hnäh' lä-la-, ga-lä-jē- jiih' ma' huh' hnäh', mah' lä-dsooh' hoh' hnäh' kin'."

²⁶ Lä-ja-, lä-jē- jiih' ma' kuh' hnäh' he'ñiih' la-, hi' ma' huh' hnäh' he- haa' neh' wa'kyaah' la-, he- jmeeh' hnäh' juu' he- ga' juu' Dsa-jøøh' jnän' ba' na-, lä- ma- ngoo' ja-ba' lä-jiih' jäh' ka-läh'.

²⁷ He-ja-, cher'mah' hi- ga' kuh' he'ñiih', hi' ga' hiih' he- haa' neh' wa'kyaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', hi' lä- ma- ngoo' bih' jmeey' he- hliih', ma-na-bääyh' dsoo', kih' he- mi-kwayh' jmi-ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-jøøh' jnän'.

²⁸ Lä-jaa- lä-jaa- hnäh' hnøø' kah' da' hnäh' kwaat' che' sa' hñii' huūdsē- kyah' hnäh', jää' ja' ga' kuh' hnäh' he'ñiih' hi- huh' hnäh' he- haa' neh' wa'kyaah'.

²⁹ Jēeh', cher'mah' jmee' gyih' he- hliih' mah' kuyh' he'ñiih' hi' hiih' he- haa' neh' wa'kyaah' ja-, he- ngiyy' he- ja- he- hliih' nē'

kiyh' ba' jā . Jēēh' sa' tooyh' ta' jmi' ngo' kih' Dsa' jōōh' jnān'.

³⁰ Kih' he' jā , chaā jwēē' jee' kyah' hnāh' hī' dsaah' , jwēē' hī' mo' so' cha' be' kih' , lā' jīih' chaā ko' llaā hī' ga' juu' .

³¹ Pero cher' mah' ga' kye' jne' kwaat' he' hnū' huū' dsē' jnān' , jāā' ja' ga' kih' hīh' , mo' so' cha' he' kih' lla' Dio ta' jnān' .

³² Hī' cher' mah' ga' llay' ta' jnān' , Dio ba' he' hī' heeh' jne' wūi' , mah' sa' dsa' nōōn' cha' je' ko' jōh' kyaah' hī' sa' ma' heeh' juu' kiyh' .

³³ He' jā oōhn' , wa' ra' ga' taah' hnāh' kuh' , ja' jāāh' hnāh' dsa' kyaah' hnāh' .

³⁴ Hī' cher' mah' chaā jaā hī' kyoh' , wa' lla' kuyh' cha' neh' kiyh' , mah' sa' jā' he' wūi' nē' kiyh' , wa' ra' ga' jmeey' wa' la' cha' la' jee' dsa' nēeh' hnāh' . Cher' mah' cha' ga' jyoh' juu' , he' ja' mī' een' wa' ra' ga' lloon' na' jēēn' hnāh' .

12

Lā' jē' he' ga' hñah' jne' kih' Jmi' lle' kih' Dio

¹ Hnoon' lā' ngēēh' hnāh' miih' oōhn' , ha' lā' la' he' ma' hñah' jne' kih' Jmi' lle' kih' Dio .

² Neh' ba' hnāh' ha' lā' ma' jmeeh' hnāh' , jāā' sa' ga' ma' heeh' hnāh' kih' Dio . Ma' ga' nāā' hnāh' ta' la' ta' jnō' , ga' kah' hnāh' jwē' jee' ma' hnaah' hnāh' dio kaā hī' na' laā kaāh' dsa' .

³ He' jā hnoon' lā' ngēēh' hnāh' ni' jaā hī' hlēēh' lā' gwa' kih' Jmi' lle' kih' Dio sa' jwāy' dso' jwū' nē' kih' Jesús . Lā' jā ka' lāh' sa' jāyh' jōōh' Jesús , cher' mah' sa' kyaayh' Jmi' lle' Na' jngū' .

⁴ Kah' ba' la' he' ma' hñah' jne' lā' jaā lā' jaā jne' kih' Dio , pero jaā ba' Jmi' lle' Na' jngū' hī' kwa' lā' jē' he' ja' .

⁵ Kah' ba' la' ta' he' jmee' jne' lā' jaā lā' jaā jne' jee' hnāāh' jne' Dio , pero jaā ba' hī' laa' Dsa' jōōh' jnān' .

⁶ Kah' ba' la' be' he' ma' tēē' jne' lā' jaā lā' jaā jne' , pero jaā ba' Dio hī' jmee' lā' jē' kih' ga' lā' jēē' jne' .

⁷ Lā' jaā lā' jaā jne' ma' hñah' jne' he' ga' kwa' Jmi' lle' Na' jngū' mah' lā' ja' jā' llu' kih' lā' jēē' .

⁸ Jaā ga' hyoh' miih' huū' dsē' llu' he' ga' kwa' Jmi' lle' . Jñah' ga' hyoh' he' jmee' kyūyūy' cha' ga' miih' , he' ga' kwa' ja' ba' Jmi' lle' Na' jngū' .

⁹ Jñah' ka' lāh' ga' hyoh' kih' ja' ba' Jmi' lle' ha' lā' jee' lā' dsoo' dsēy' cha' ga' miih' . Hī' jñah' ga' hyoh' ha' lā' jee' mī' hlāāy' hī' dsaah' kyaah' be' kih' ja' ba' Jmi' lle' Na' jngū' .

¹⁰ Jñah' ga' hyoh' ha' lā' jmeey' he' juh' gaā . Jñah' ga' hyoh' juu' he' ngēēy' kih' dsa' . Jñah' ga' hyoh' mah' kay' kwaat' che

la' kih' Jmi' lle' Na' jngū' he' hlēēh' dsa' o' che' la' kih' jmi' lle' hliih' . Jñah' ga' hyoh' hlēēyh' jyoh' juu' . Jñah' ka' lāh' , ga' hyoh' be' mah' jīiy' juu' he' hlēēh' dsa' kyaayh' .

¹¹ Pero jaā ba' Jmi' lle' hī' jmee' lā' jē' he' ja' . Hī' lā' koo' hyoh' dsēy' ba' ti' looyh' kih' lā' jaā lā' jaā .

Jee' lā' jēē' hī' laa' kya' Dio laay' lā' koo' jaa' ba'

¹² Koo' ba' la' jmi' ngo' jnān' , hī' cha' cha' miih' nēē' he' na' ku' na' chah' . Ma' ke' cha' miih' nēē' he' na' ku' na' chah' , ma' ra' he' la' ba' koo' jmi' ngo' jee' lā' jē' . Ja' ba' lā' ja' Cristo ka' lāh' kyaah' jne' .

¹³ Jēēh' , kyaah' jaā ba' Jmi' lle' ga' lēē' jne' koo' ba' kyaayh' , lā' llu' he' ma' na' saa' jne' jmi' kyaah' Jmi' lle' Na' jngū' kih' Dio . Lā' ja' kih' hī' laa' judiu' o' hī' sa' laa' judiu' , hī' lā' ja' ka' lāh' kih' hī' na' hnēē' jmee' ta' kih' dsa' o' cher' mah' sa' na' hnēēy' . Ga' lā' jēē' ba' jne' ma' heeh' jne' kih' jaā ba' Jmi' lle' .

¹⁴ Heh' jmi' ngo' jnān' , sa' la' koo' ba' jee' lā' jē' , cha' miih' jee' na' ku' na' chah' .

¹⁵ Cher' mah' ma' tūn' ga' jāh' : "Sa' laan' ma' gooh' , he' ja' sa' na' jnān' kih' jmi' ngo' kyah' , pero ma' ke' ma' jāh' lā' ja' , ma' ra' he' na' jnāā' ba' kih' jmi' ngo' jnān' .

¹⁶ Hī' cher' mah' lo' gwan' ga' jāh' : "Sa' laan' mī' nēh' , he' ja' sa' na' jnān' kih' jmi' ngo' kyah' , pero ma' ke' ma' jāh' lā' ja' , ma' ra' he' na' jnāā' ba' kih' jmi' ngo' jnān' .

¹⁷ Cher' mah' lā' kaā jmi' ngo' jnān' , la' koo' mī' mī' nē' juuh' , chee' kyaah' ja' nuu' jne' ? Hī' cher' mah' lā' kaā jmi' ngo' jnān' , la' koo' to' gwa' juuh' , chee' kyaah' ja' he' taah' jne' jmeeh' ?

¹⁸ Pero Dio ga' jmee' na' ku' na' chah' jmi' ngo' jnān' , lā' koo' lla' dsēy' .

¹⁹ Cher' mah' koo' nēē' ba' la' lā' kaā jmi' ngo' jnān' , mo' so' la' lā' koo' jmi' ngo' he' kye' jne' .

²⁰ Pero ja' lā' ja' la' jmi' ngo' jnān' . Na' ku' na' chah' cha' miih' nēē' , hī' jee' lā' jē' koo' ba' la' .

²¹ Sa' le' jāh' mī' nēn' siih' ma' goon' : "Sa' jmee' bii' hne' kin' . " Ni' sa' le' jāh' ka' llen' siih' ma' tūn' : "Sa' jmee' bii' hne' kin' . "

²² Pero sa' la' lā' ja' . He' cha' kih' jmi' ngo' jnān' , he' jmee' jne' kwaat' sa' beē' ni' miih' , he' ja' jmāā' jnān' cha' ga' miih' .

²³ Hī' he' cha' kih' jmi' ngo' jnān' he' jmee' jne' kwaat' sa' jnā' llu' , he' ja' hōō' jne' cha' ga' miih' . Hī' he' sa' soōh' jēē' dsa' , jlē' jne' llu' .

²⁴ Pero he' jnā' llu' nē' jnān' , sa' jmee' bii' jlē' jne' . Ga' jmee' Dio jmi' ngo' jnān' mah' hōōn' cha' ga' miih' lā' jē' he' sa' beē' .

²⁵ Heh' lä'jä' jmi'ngo' jnän' sa' jmee' ma' kih' kih'. Lä'jē' nēē' ba' hnäy' dsa' kyaayh'.

²⁶ Cher'mah' jii' kih' koq' nēē', lä'jä' ga'lä'jē' ba' jii' kih'. Hi' cher'mah' ga'la'llu' kih' koq' nēē', lä'jä' la'llu' kih' ga'lä'jē' ba'.

²⁷ Lä'jä' jne' ka'läh', lä'jä' jne' lä'koq' jmi'ngo' kih' Cristo. Lä'jaa' lä'jaa' jne' na'ku' na'chah' jne' kyaayh'.

²⁸ Jee' kih' hi' laa' gwah', Dio ga'hñaa' to'nē' hi' laa' apóstole, ja' ga' ga'hñaa' hi' ngēē' juu' kiyh', hi' ga'hñaa' ta'jwoh', kyaah' hi' jmee' he' juh' gaa', kyaah' hi' mi'hlääy' dsa', kyaah' hi' jmee' be' kih' dsa', kyaah' hi' kye' nē' kih' dsa' kyaah', hi' kyaah' hi' lih' hlēēh' jyoh' juu'.

²⁹ ¿Che' lä'jēē' laa' apóstole? ¿Che' ga'lä'jēē' laa' hi' ngēē' juu' kih' Dio? ¿Che' ga'lä'jēē' laa' ta'jwoh'? ¿Che' ga'lä'jēē' jmee' he' juh' gaa'?

³⁰ ¿Che' ga'lä'jēē' ma'hyoh' be' mah' mi'hlääy' dsa' dsaah'? ¿Che' ga'lä'jēē' lih' hlēēh' jyoh' juu'? ¿Che' ga'lä'jēē' lih' jii' juu' he' hlēēh' dsa' kyaayh'?

³¹ Wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he' la' kwa' Jmi'lle' Na'jngü' he' llu' ga' miih'.

Pero ta' jyoh' ko'taa', hlēēh' hnäh' ha' lä'jee' jnäh' hnäh' he' jmaa' cha' ga' miih' kyah' hnäh'.

13

He' hnää' jne' dsa' kyaahn', he' ja' ba' kyeē'

¹ Cher'mah' ga'hlēēh' kyaah' wa' he' cha' he' juu' he' hlēēh' dsa', hi' kyaah' juu' he' hlēēh' ángele ka'läh', hi' cher'mah' sa' hnaan' dsa' kyaahn', laan' lä'koq' nē' he' koq' hii' ta'jmah'. Laan' lä'koq' jwi'ñe' kih' tē'.

² Cher'mah' ga'hyohn' cha' miih' juu' kih' Dio he' ngēēn' kih' dsa', hi' cher'mah' ga'lä'ngēēn' lä'jē' juu' he' na'hmää', cher'mah' kyuuh' ba' jnä' lä'jē', hi' cher'mah' ga'jmeen' dsoo' dsēn' cha' miih' lä'jiih' mi'siin' hōō' moh', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa' kyaahn', ni' miih' sa' cha' he' laan'.

³ Cher'mah' ga'ti' ga'lloohn' ga'lä'jē' he' cha' kin' mah' ääh' dsa' tä'ñee', hi' cher'mah' ga'kwaan' hñiin' kaan', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa' kyaahn', ni' miih' sa' jmaa' kin' lä'jē' he' ja'.

⁴ He' hnää' jne' dsa', he' jōh' dsēn' ba' ja', hi' llu' dsēn' jne' ka'läh'. He' hnää' jne' dsa', ja' he' wi' dsēn' jne' kyaah' dsa'. He' hnää' jne' dsa', ja' he' jmaa' jne' hñaan' kaah', ni' he' jmeen' kyeē' jne' cha' ga' miih'.

⁵ He' hnää' jne' dsa', ja' he' jmeen' he' sa' lle' kih' jmeen', ja' he' hnōōhn' ma'la' he' llu' jnän' hñaan', ja' he' lä'lleē' jne' na'kōh', ja' he' tōōh' jne' dsēn' kyaah' dsa'.

⁶ Ja' he' tih' dsē' jne' he' hñih', he' tih' dsē' jne' ju'dsoo' jmah' ba'.

⁷ He' hnää' jne' Dio, he' lä'be' dsē' jne' kih' lä'jē', hi' lä' ma' dsoo' ja' ba' dsē' jne' kiyh', hi' ngoo' ba' he' kye' jne' o'jōh' dsē', hi' he' kwēēh' dsē' jne' ka'läh'.

⁸ He' hnää' jne' dsa' kyaahn' sa' llaa' jih'koh'. Pero lloo' koq' jmi' mo'so' jmee' bii' mi'jnää' Dio juu' kih', lä'ja' ka'läh' mo'so' jmee' bii' hyoh' dsa' hlēēh' jyoh' juu', hi' mo'so' jmee' bii' hyoyh' he' jmeey' kyuuyh' cha' ga' miih'.

⁹ Pero jmi' he' tōōhn' la', sa' ga' ma'lä'kyuuh' jne' na' hñaa' lä'jē' juu' na', hi' lä'ja' ka'läh' lä'jēē' hi' ngēē' juu' kih' dsa', sa' hlēēyh' na' hñaa' lä'jēē'.

¹⁰ Pero wa'ra' ga'lloo' jmi' jmee' Dio ma'na' hñaa' go'te' lä'jē', ma'ja' mo'so' jmee' bii' he' ga'lä'kyuuh' jne' miih' jmi'gyuu' la', llaa' go'te' ba' ja'.

¹¹ Lä'koq' ma' laan' chih', ga'hlēēh' lä'koq' jaa' chih', ga'jmeen' hu' dsē' lä'koq' jaa' chih', hi' ga'kan' kwaat' lä'koq' jaa' chih'. Pero ma' ga'lä'jōōhn', mo'so' ga'jmeen' lä'jē' he' ma' jmeen' lä'koq' ma' mäh'n'.

¹² Jmi' na', sa' ma'lä'ngēē' jne' na' hñaa' lä'jēē', la' jnän' lä'koq' he' jēē' jne' kyaah' hu' he' sa' jēē' ba'. Pero wa'ra' ga'lloo' jmi' ja', ja' ga'tēē' jne' jēēn' jēē' go'te'. Na' kyuuhn' miih' ba'. Pero wa'ra' ga'lloo' jmi' ja', ja' ga'lä'kyuuh' lä'jē', ja' ba' lä'koq' kyuu' Dio jnä'.

¹³ Hnē' nēē' ba' he' sa' llaa': he' ma' dsoo' dsē' jne', he' cha' o'jōh' dsē' jnän', hi' he' hnää' jne' dsa' kyaahn'. Kih' jee' lä'jē' he' la', kyeē' ga' he' hnää' jne' dsa' kyaahn'.

14

Ha' lä' la' kih' hi' hlēēh' jyoh' juu'

¹ He' ja' go'nää' ba' hnäh' ta' cha'nē' he' hnaah' hnäh' oōh' hnäh'. Hi' lä'ja' wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he' la' kwa' Jmi'lle' Na'jngü'. Hi' kih' jee' lä'jē' ta' na', wa' hee' hoh' hnäh' kih' he' ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio.

² Jēēh', jaa' hi' hlēēh' jyoh' juu', ja' he' hlēēyh' kyaah' dsa' ja', he' hlēēyh' kyaah' Dio ba' ja'. Hi' ma'ke' hlēēyh' juu' kaah' he' kwa' Jmi'lle' Na'jngü', ni' jaa' sa' ngēē' juu' kiyh'.

³ Pero jaa' hi' ngēē' juu' lä'koq' ga'hyoyh' kih' Dio, hi' he' ba' hlēēh' juu' he' jmeey' dsa'nää' dsa' ta' cha'nē', kway' be' kih' dsa', hi' jmeey' dsa'nōh' dsē' dsa'.

⁴ Jaa' hi' hlēēh' juu' he' sa' ngēē' jne', he' kway' be' kih' hñiyy' ba' ja'. Pero jaa' hi' ngēē' juu' lä'koq' ga'hyoyh' kih' Dio, kway' be' kih' lä'jēē' hi' laa' kyaa' Dio.

⁵ Hnoon¹ wa'ra- jah' kih' lä-jëë⁺ ba' hnäh' hlëéh' hnäh' jyoh' juu'. Pero cha-ga'miih- hnoon¹ wa'ra- jah' kih' ga'hñah' hnäh' ta' he- ngëéh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëéh', llu' ga' he- ja-, lä'koh' ga' he- hlëéh' hnäh' jyoh' juu'. Hi- ma'ra- he- jmää' ba' he- hlëéh' hnäh' jyoh' juu' wa'ra- jah' kih' chaa- hi- jii' juu' ja- mah' kwa' be' kih' hi- laa' kyaah' Dio.

⁶ Jëë da' hnäh' øøhn'. Cher'mah' ngoon' na'hlëehn' hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma'hyohn- kih' Dio, sa' jmää' he- ja- kyaah' hnäh'. Llu' ga' he- hlëéh' hnäh' he- ga'mi'jnää- Dio kin' ba', hi- hlëéh' hnäh' he- ma'kyuuh- jne', hi- hlëéh' juu' lä'koo- ga'hyohn' kih' Dio, hi- kyaah' nuuh' he- ma-mi-tëë' jne'.

⁷ Lä'ja- la' kih' lä-jëë he- sa' na'jiih'. Wa'ra- ga' hij' luu' hma-ta-, wa'ra- ga' hij' tu-, cher'mah' sa' ga' hij' kwee-, sa' chaa- hi- ñe- hee- su- ja- hij'.

⁸ Hi- cher'mah' sa' ga' hij' kwee- luu' hoo', ni- jaa- hløø- sa' mi-llu' hñii' mah' dsa-näay' jee' hñii'.

⁹ Lä'ja- la' kyaah' hnäh' ka-läh'. Cher'mah' sa' jëë- juu' he- hlëéh' hnäh', cha- lä'ja- lä'ngëë' dsa- juu' he- hlëéh' hnäh'? Koo- taah' miih' ba' ja- he- hlëéh' hnäh'.

¹⁰ Joh' juu' sa' hlëéh' dsa- lä'kaa- lä'juh' jmi-gyuu', hi- lä'koo- lä'koo- jwi- ngëë' bih' juu' kiyh'.

¹¹ He-ja- cher'mah' sa' ngëën' juu' he- hlëéh' dsa-, laan' lä'koo- jaa- hi- chaa- uu' ba' kiyh'. Hi- lä'ja- laa' hi- he- ki- jnä' ka-läh'.

¹² Lä'ja- jmee' hnäh' ka-läh'. Na' he- ma-hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa- jmi-llë- Na-jngii', he-ja- cha-ga'miih- wa' tih' hoh' hnäh' he- la' kwa- jmi-llë- Na-jngii' he- jmee' dsa-kwaä- lä'hi' né' hi- laa' kyaah' Dio.

¹³ Kih' he-ja-, jaa- hi- ma'hyoh- hlëéh' jyoh' juu', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio mah' kway' be' ha- lä' jee' jiiy' juu' ja' kyaah' dsa-kyaa'yh'.

¹⁴ Jëéh', cher'mah' ga'ngiin' kin' kyaah' juu' he- sa' ngëën', he- ngiin' kyaah' jmi-llë' kin' ba' ja-. Pero juu' ja-, sa' ngëën' he- hnøø' jäh'.

¹⁵ He-ja-, cha- lä' jmeen? Ngii' ba' jnä' kyaah' jmi-llë' kin', hi- lä'ja- ka-läh' kyaah' juu' he- ngëën' ba'. Hi- hñn' kyaah' jmi-llë' kin', hi- lä'ja- ka-läh' hñn' kyaah' juu' he- ngëën'.

¹⁶ Jëéh', cher'mah' ga'häh' kyaah' jmi-llë' jmah' jee' kwah- ti'hmaah' kih' Dio, ha- lä'ja- jäh' hi- tääh' nuu-: "Wa' la' lä'ja-", cher'mah' sa' ma-lä'ngëëy' hee- ja- he- ma-hlëéh'.

¹⁷ Ma'ke- jnaah' ma'kwah' ti'hmaah', pero kih' hi- tääh' nuu-, sa' tëëy' be' kyaah' juu' ja-.

¹⁸ Kwan- ti'hmaah' kih' Dio kih' he- ma'hyohn- hlëéh' cha-ga'miih- jyoh' juu' lä'koh' ga' hnäh'.

¹⁹ Pero ga' ma' chehn' jee' dsa-ñee- øøh' jne', llu' ga' laan' he- hlëéh' hñn' mi'juu' he- lä'ngëë' dsa- wa'ra- ga'të' jee' hlëéh' jnih', lä'koh' ga' he- hlëéh' gya' mil mi'juu' he- sa' kyuuh' dsa-.

²⁰ Øøhn', ta' jmee- hnäh' huud'së- lä'koo- jaa- chih' hi- sa' ngëë'. Llu' ba' cher'mah' laah' hnäh' lä'koo- jaa- chih' hi- sa' jmee' he- hñih'. Pero hnøø' jmeeh' hnäh' huud'së- lä'koo- jaa- dsa- ma'jøøh' ba'.

²¹ Lä'la' na' si- në' ley:

Kyaah' jyoh' juu' hlëéh' dsa- la-. Kyaah' juu' he- hlëéh' dsa- chaa- uu' ba' hlëéh' jnih'.

Pero ni- lä'ja-, sa' nuuy' kin-, ga-jäh' Dio.

²² Lä'ja-, hi- ma'hyoh- hlëéh' jyoh' juu', la' koo- he- juh' gaa- kih' hi- sa' ga' ma'heeh' kih' Dio. Sa' la' kih' hi- ma'heeh' kih' Dio. Pero ta' jyoh' ko-taa-, jaa- hi- ngëë- juu' he- ga'hyoyh' kih' Dio, hlëëyh' hi- ma'heeh' kih' Dio ba'. Sa' la' kih' hi- sa' ma'heeh' kih' Dio.

²³ He-ja- sa' llu' cher'mah' lä-jëë- hnäh' hlëéh' hnäh' jyoh' juu' he- sa' ngëë' jne' jee' dsa-ñee- hnäh'. Jëéh', cher'mah' ga'lloo' jaa- hi- hmëë' o' jaa- hi- sa' ga' ma'dsoo' dsë' kih' Dio, ma'ja- jäh'y-, he- ngaah' ba' hnäh' na-.

²⁴ Pero cher'mah' lä-jëë- hnäh' ngëéh' hnäh' juu' he- ga'hñah' hnäh' kih' Dio hi- cher'mah' ga'lloo' jaa- hi- hmëë' o' jaa- hi- sa' ga' ma'heeh' kih' Dio jee' tääh' hnäh', kyaah' juu' he- ngëéh' hnäh' ja' jmee' lä'ngëëy' he- ma-hlääyh-, hi- lä-liiyh' lä-jëë- he- jmeey'.

²⁵ Hi- lä'jnä' lä-jëë- he- na-hmää' neh' tuh-dsëy'. Ja-ga' na' juuyh' jnëy' mah' hnaayh' Dio, jäh'y-: "Ma'ra- ju'dsoo', cheh' ba' Dio jee' kyaah' hnäh'."

Hnøø' dsa'toohn' lä'koo- lle' kih' lä- ma' dsa-ñee' jne'

²⁶ Øøhn', he- koo- juu' lle' jne' kih' jee' lä-jëë- he- ma-jwëëhn' hnäh'. Jee' dsa-ñeeh' hnäh', chaa- hi- hä-, chaa- hi- mi-tëë-, chaa- hi- hlëéh- ga' jyoh' juu', chaa- hi- ma-mi'jnää- Dio miih' kih', chaa- hi- lih' jii' juu' he- sa' ngëë' jne'. He-ja- jmee' hnäh' lä-jëë- he- na' mah' lä'cha- cha-ga'miih- be' kyaah' hnäh'.

²⁷ Wa'ra- ga'hlëéh' hnäh' jyoh' juu', wa' hlëéh' uu' uu' ba', pero ma- jaa- ba'. Hi- ma'ra- he- hnää' jaa- hi- lih' jii' juu' ja-.

²⁸ Cher'mah' sa' chaa- hi- lih' jii' juu' ja-, sa' wa' hlëëyh' hi- tääh' neh' gwah'. Wa' hlëëyh' jee' nuuy- hñiiy' ba', hi' wa' hlëëyh' kyaah' Dio.

²⁹ Lä'ja- ka-läh' kih' hi- ngëë- juu' he- ga'hyoyh' kih' Dio. Wa' hlëéh' uu' uu' ba',

mah' jee' lä'jēē' wa' kyey' kwaat' ha- lä' dsoo' juu' ja'.

³⁰ Cher'mah' ga'mi'jnää' Dio miih' kih' jaa' hi- gya' nuu', wa' øøy' lä'jiih' llaa' hlēēh' hi- ma-løø' to-nē' he'.

³¹ Jēēh', lä'jēē' ba' hnäh' cha' jwē' kyah' hnäh' ngēēh' hnäh' juu' he- ma-hñah' hnäh' kih' Dio. Pero ma' jaa' ba' hnäh' ngēēh' hnäh' juu' ja', mah' lä'ja' lä'tēē' lä'jēē', hi' hyoyh' cha' ga'miih' be'.

³² Jmi' lle' kih' hi- ngēē' juu' nuuh' bih', sa' hlēēyh' ta'ko' jiih' hlēēh' jñah' øøyh'.

³³ Jēēh' Dio, sa' laay' Dio hi- koo' jmee' tääh' miih'. He' jmeey' hi' ti' jñan' ba'.

Lä'koo' jmee' lä'jēē' gwah' jee' dsa' ñee' lä'jēē' hi- laa' kyaq' Dio.

³⁴ Lä'jēē' dsa' mē' sa' wa' tooyh' miih' jee' tääyh' hñ' gwah'. Jēēh', sa' cha' jwē' kiyh' hlēēyh'. Hnøø' nuuyh' kih' dsa' ñuuh' ba', lä'koo' jäh' nē' ley.

³⁵ Cher'mah' he- hnøøy' lä'tēēy', wa' ngi' juu' kih' dsa' ñuuh' kyaay' wa'ra- ga'lla' nääy' cha'neh' kiyh'. Jēēh', sa' soqh' kih' dsa' mē' hlēēyh' neh' gwah'.

³⁶ Ja' ma'la' jee' kyah' hnäh' ga'lä'cha' juu' kih' Dio. Ni' sa' la' ma'la' kyah' hnäh' ka'läh'.

³⁷ Cher'mah' chaq' hi- jmee' hu' dsē- laay' jaa' hi- ngēē' juu', o cha' ga' jyoh' he- ga'hyoyh' kih' Jmi' lle' Na' jngü', hi' he' tah- dsēy' la' mada' kih' Dio lä'jēē' he- ma'si'ih' la'.

³⁸ Kih' hi- sa' jmee' he' kih' juu' la', ta' jmee' hnäh' he' kiyh'.

³⁹ Lä'ja' hnäh' øøhn', wa' heq' hoh' hnäh' kih' ta' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio. Hi' ta' ha- hnäh' kih' hi- lih' hlēēh' jyoh' juu'.

⁴⁰ Pero ta' jmee' hnäh' wa' la' cha' la' jee' dsa' ñeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä'koo' lle' kih' ba'.

15

Ga'lä'jiih' Cristo ma' ga'hya' hnē' jmi' na'juuy'

¹ Na' na' mi-dsoohn' hoh' hnäh' øøhn', ha- lä' la' ju'hmēē' he- ga'hlēēhn' hnäh', ja'ba' he- ga'heeh' hnäh' ja'. Hi' lä' ma'tääh' ja'ba' hnäh' kyaah' juu' ja' lä'jiih' na'.

² Kyaah' ja'ba' juu' la' ma'na'laah' hnäh' cher'mah' ga'nää' ba' hnäh' koo' hweh' kyaah' juu' he- ma'hlēēhn' hnäh'. Pero cher'mah' sa' la' lä'ja', sa' jmää' he- ma'dsoo' hoh' hnäh'.

³ To-nē' ga'hlēēhn' hnäh' ja'ba' juu' he- ga'heeh' hñi' he- ga'juu' Cristo kih' dso'kye' jñan' lä'koo' na'si' juu' kih' Dio.

⁴ Ja' ga' na' ga'haa' dsih' mah' ga'lä'jiyh' ka'läh' ma' ga'hya' hnē' jmi', lä'koo' ma'na'si' kiyh' jaa'.

⁵ Ga'mi'jnääy' hñi' kih' Pee'. Hi' kēē' ga', ga'mi'jnääy' hñi' kih' lä'jēē' gya'tuu'.

⁶ Ma'ngēē' he- ja', ga'mi'jnääy' hñi' kih' laa' ga'hñä' hñä' laa' øøh' jne' he', chaq' gyih' lä'jiih' na', ko'llaa' ba' ma'na'juu'.

⁷ Ma'ngēē' he- ja', ga'mi'jnääy' hñi' jee' Jacobo, ja'ga' ga'mi'jnääy' hñi' jee' ma'tääh' lä'jēē' apóstole.

⁸ Jee' ga'dsaa' ja', ga'mi'jnääy' hñi' ki' jñä'. Jñä' hi- ga'la' kih' lä'koo' jaa' hi- sa' ga'lä'chaq' lä'koo' lle' kih'.

⁹ Jēēh', mah' ga' jñä' lä'koh' ga'jee' lä'jēē' apóstole he'. Ni' sa' lle' kih' tēēh' dsa' jñä' apóstol. Jēēh', ga'jmeehn' cha'mi'ih' hi- laa' kyaq' Dio.

¹⁰ Pero, kih' he' llu' dsē' Dio, he'ja' ba' ja' laan' he' jwahn' laan'. Hi' ga'jmää' ba' he- llu' dsēy' kyaah' jñä' jēēh' ga'jmeen' cha'ga'mi'ih' ta' lä'koh' ga'jee' lä'jēē' apóstole he'. Pero ja' hñi' hi- ga'jmeey' ta' ja'. He- llu' dsē' Dio kyaah' jñä' ba' ja', he'ja' ya'hi' llu' ta' he' ga'jmeen'.

¹¹ Lä'ja' ba' la' juu' he- kwa' jñääh', kwee' ba' jmee' cher'mah' jñä', o cher'mah' jñah' kwa' juu' la', hi' juu' la' ba' ja', he- ga'heeh' hnäh'.

Lä'jiih' lä'jēē' dsa' hi- ma'na'juu'

¹² Ga'nuuh' ba' hnäh' he- ga'kwa' dsa- juu' he- ga'lä'jiih' Cristo. ¿He'la' ja' ko'llaa' hnäh' jwah' hnäh' he- sa' lä'jiih' dsa' hi- ma'na'juu'?

¹³ Jēēh', cher'mah' sa' lä'jiih' dsa- hi- ma'na'juu', ni' sa' ga'lä'jiih' Cristo cher'mah' lä'ja' la'.

¹⁴ Hi' cher'mah' sa' ga'lä'jiih' Cristo, sa' jmää' ta' he- kwa' jñääh' juu' kiyh'. Lä'ja' ka'läh', he- ma'la'-dsoo' dsē' jne', sa' jmää' ta' ni' miih'.

¹⁵ Hi' ja' ma'la' he- ja'. Ga'jmeey' jñääh' juu' ta' juu' kih' Dio, jēēh' ma'jmeey' jñääh' ju'dsoo' he- ga'mi'jiyh' Cristo. Pero sa' ga'lä'jiih' Cristo cher'mah' la' ju'dsoo' he- sa' lä'jiih' dsa'.

¹⁶ Jēēh', cher'mah' sa' lä'jiih' dsa- hi- ma'na'juu', ni' lä'ja' sa' ga'lä'jiih' Cristo.

¹⁷ Wa'ra' jäh' kih' sa' ga'lä'jiih' Cristo, sa' jmää' ta' he- ma'dsoo' hoh' hnäh'. Lä' ma'tääh' ja'ba' hnäh' kyaah' dso'kye' kyah' hnäh'.

¹⁸ Lä'ja' ka'läh', ma'na'heq' go'te' lä'jēē' hi- ga'juu' hi- laa' kyaq' Cristo.

¹⁹ Wa'ra' jäh' kih' la' kih' jmi' gyuu' la' ba', he- ma'cha' o'joh' dsē' jñan' kyaah' Cristo, peer' jwü' jne' jee' kih' lä'jēē' dsa'.

²⁰ Pero ma'ra' ju'dsoo' he- ga'lä'jiih' Cristo jee' kih' hi- na'juu'. Laay' to-nē' kih' lä'jēē' hi- lä'jiih' jee' kih' hi- na'juu'.

²¹ Kih' jaa' ba' dsa' ja' he- dsa' juu' dsa'. Lä'ja' ka'läh', kih' jaa' ba' dsa' ja' he- lä'jiih' hi- na'juu'.

22 Jëéh, ja-ba lá-koh' dsa-juu' dsa-kih' he-laay'sa-ju' kih' Adán, ja-ba lá-ja-lá-juih' hi-laa' kyaá' Cristo.

23 Lá-jaá-lá-jaá-lá-juih', ga-ma-të' hor-kiyh'. To-në' ga-lá-juih' Cristo hi-kye-në-jnán. Ja-ga-lá-juih' ka-láh' hi-laa' kyaay' wa-ra-ga-të' jee-jäyh'.

24 Hi-wa-ra-ga-të' jee-llaa' go-te, lla-dsëë' Cristo kih' lá-jëë' hi-tääh' jmeë' hih', hi-kih' hi-laa' ta-hi-kih' hi-beë'. Ma-ja-ga-tooyh' goo-Dio hi-laa' Täa-jnán' mah'hñii' bih' jmeey' hih'.

25 Jëéh, jmeë' bi' lla-dsëë' Cristo kih' lá-jëë' hi-na-høøh' kih' lá-juih' jäy'ta-hwa' huu' tüy'.

26 Kih' jee' lá-jëë' hi-na-høøh' kih' he', heey' go-te hi-juih' kih' dsa'.

27 Jëéh, kih' Dio ma-jä' ta-hwa' huu' tüy' Cristo lá-jë' go-te he-cha'. Lá-koõ' ma-ga-jäyh': "Ma-jä' ta-hwa' huu' tüy' lá-jë' he-cha'", ñe-ba-jne' sa-hlëéh' lá-kye' kih' hñii' Dio hi-ga-tooh' gooy' lá-jë' he-ja'.

28 He-ja-wa-ra-ga-jä' ta-hwa' huu' tüy' lá-jë' he-cha', ja-ga-na-jooy' ngëëy' hñiiy' cha-në' hi-ga-tooh' gooy' lá-jë' he-cha-mah' lá-ja-jä' jøøh' Dio jee' kih' lá-jëë'.

29 Ta-jyoh' ko-taa', zhee-galih' dsa-hi-ga-saa-jmii' lla-hi-ma-na-juu'? Cher-mah' sa-lá-juih' dsa-hi-ma-na-juu', zhe-la-ja-ga-saay-jmii' lla-hi-ma-na-juu'?

30 Lá-ja-jnääh' ka-láh', zhe-la-ja-heeh' jnääh' he-hii' goo-kyaa' jnääh' ga-lá-jë-jmii', cher-mah' sa-lá-juih' dsa'?

31 Ju-dsoo' jwahn' øøhn', lá-jë-jmii' ba-hii' goo-juun'. Hi-lá-ja-la-ju-dsoo' he-chaan-llu' jwërte kwaat' kyah' hnäh' jee' hnääh' jne' Jesucristo Dsa-jøøh' jnán'.

32 Wa-ra-jäh' kih' laan' dsa-wa-hi-cha-hi', zhee-jmää' kin' ja', he-ga-teen' kyaah' dsa-hi-laa' lá-koõ' jah' hää' hi-tääh' jwii-Éfeso? Wa-ra-jäh' kih' sa-lá-juih' dsa-hi-ma-na-juu', wa-jmeë' ba-jne' lá-jë' he-tih-dsë-jne', wa-kih' hñn' llu'. Jëéh', hø' ba-juu' jne'.

33 Pero ta-mi-gaa' hnäh' hñaa' kih' hi-hlëéh' lá-ja'. Jëéh' cher-mah' ga-jmeë' jne' ko-jøh' kyaah' hi-hñaa' dsë', dsa-heë' lá-jë' he-llu' he-tëë' jne' jmeen'.

34 Jmeë' hnäh' huu' dsë', mo-to-jmeë' ga-hnäh' he-hlih'. Jëéh', ko-llaq' hnäh' sa-jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. He-ja-jwahn' lá-na-mah' jä' o-hih' kyah' hnäh'.

Ha-lá-la-he-lá-juih' dsa'

35 Pero jäh' ko-llaq' dsa': "zHa-lá-la-he-lá-juih' dsa'? zHa-ba-lá-jnääy' wa-ra-ga-lá-juih'?"

36 Peer-taah' hne-. Sa-hya' mi-ju' he-jngëéh' cher-mah' ga-jä' lá-ma-la-ja-ba-mii'.

37 He-jngëéh' ja', sa-la' chaah' he-ja-ga-hya'. La-mi-ju' ta-jmah' ba', cher-mah' la-mi-ju' trigo, o he-ga-jyoh' mi-ju'.

38 Dio kwa' chaah' lá-koõ' lla-dsëy'. Lá-koõ' nëë' mi-ju' hya' kyaah' chaah' lá-koõ' lle' mi'.

39 Hi-lá-ja-la' kih' ngo', sa-la' koõ' nëë' ba' jee' lá-jë'. Kah' ba' la' jmi-ngo' kih' dsa-jmi-gyuu', hi-kah' ba' la' ngo' kih' jah'. Kah' ba' la' ka-láh' ngo' kih' jah' hi-tääh' cha-jmii', hi-lá-ja-ka-láh' kih' jah' hi-hëë'.

40 Hi-lá-ja-la' ka-láh' kih' hi-chaq-gyuu' kyaah' hi-chaq-hwa' la'. Kah' ba-jnääh' hi-chaq-gyuu' hi-kah' ba-laa' hi-chaq-hwa' la'.

41 Kah' ba' la' jmeë' hyoo', hi-kah' ba' la' kih' sih', hi-lá-ja-kih' cha-nuu' ka-láh'. Kah' ba' la' jmeë' kih' jaa' jaa'.

42 Ja-ba-lá-ja-la' he-lá-juih' dsa-hi-ma-na-juu'. Hoo-dsa-jmi-ngo' he-dsa-heë', pero wa-ra-ga-lloo' jmi' lá-juih' ka-láh', mo-so' heey' jih' koh'.

43 Hoo-dsa-he' mo-so' tih' dsëy', pero wa-ra-ga-lá-juih', lá-jnääh' na-hñaa'. Hoo-dsa-he' ma-hwaa' go-te, pero wa-ra-ga-të' jee' lá-juih', ma' kyaah' cha-miih' be'.

44 He-hoo-dsa', la' kih' hwa' la'. Pero he-lá-juih', la' kyaah' jmi' lle'. Cha-jmi-ngo' he-la' kih' hwa', hi-lá-ja-cha-he' la' kyaah' jmi' lle'.

45 Lá-ja-na-sii' juu' kih' Dio: "Dsa-ñuu' Adán hi-to-në' he', ma' na-laa' kih' hwa' la-ba' hi' ma' juih'." Pero Adán hi-ja' jee' ga-dsaa' he', laa' kyaah' jmi' lle' mah' jmeey' chaq-dsa'.

46 Hi-laa' kyaah' jmi' lle' sa-laay' to-në'. Hi-ma-na-laa' kih' hwa' la-ba' ma' laay' to-në', ja-ga' ja' hi-laa' jmi' lle'.

47 Dsa-ñuu' hi-ma-laa' to-në', ma' na-jnääh' kih' hwa' la'. Pero jee' ga-të' uu' dsa-ñuu' he', laa' Dsa-jøøh' jnán' hi-na-jnääh' kih' gyuu'.

48 Ga-lá-jëë' hi-na-jnääh' kih' hwa' la', laay' kwee' kyaah' hi-ga-laa' kyaah' gwaah'. Lá-ja-ka-láh' lá-jëë' hi-na-jnääh' gyuu', leey' lá-koõ' laa' hi-gya' gyuu'.

49 Jnääh' jne' kwee' lá-koõ' ma' jnääh' hi-ga-laa' kyaah' gwaah'. Ja-ba-lá-ja', lá-koõ' jnääh' hi-gya' gyuu', lá-ja-lá-jnääh' jne' ka-láh'.

50 Lá-ja-jwëëhn' hnäh' øøhn', hi-laa' kyaah' jmi-ngo', sa-tëëy' ya-jwii' kih' Dio. Jëéh' jmi-ngo' he-dsa-heë', sa-hiih' kyaah' jyoh' jmi-ngo' he-na' ga-tëë' jne' he-sa-dsa-heë' jih' koh'.

51 Na-jwëëhn' hnäh' koõ' juu' he-ma' na-hmääh'. Ja-lá-jëë' jne' juun', pero lá-jëë' jne' lá-sëë' jne'.

52 Ni-sa' leeh' ga' jne', kyaah' koõ' hmih' ba' jne' lá-sëë' jne', wa-ra-ga-hii' jee' ga-dsaa' luu' hoo'. Jëéh', hi' luu' hoo' mah' lá-juih' lá-jëë' hi-ma-na-juu'. Ja-juih'

mo'so' juu' jih'koh'. Lä'jēē' ba' jne' lä'sēē' jne' ma'ja'.

⁵³ Jmi'ngo' jnän' he' dsa'heē', jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' heē'. Hi' jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' juu' jih'koh'.

⁵⁴ Wa'ra' ga'lii' jmi'ngo' he' dsa'heē', ja' jiih' mo'so' heē', hi' wa'ra' ga'lii' jmi'ngo' he' dsa'juu', lä'ja' mo'so' juu' ga'. Ja' ga' na' lä'te' juu' he' na'sii' lä'la': "Ma'dsaa' go'te' ba' he' ma'jmeē' dsa'juu' dsa'.

⁵⁵ Na' hma'kuu' he' ma'lle' na'kuu' he' ma' jngiih' kih' dsa'. Na' to'høø', he' ma'lla' dsēē' kih' dsa'."

⁵⁶ Hma'kuu' he' jngiih' kih' dsa', lä' dso'kye'. Hi' dso'kye' ja', ka' be' kih' ley mah' jmeeh' jne'.

⁵⁷ Wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio hi' jmee' lēh' jne' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'.

⁵⁸ He'ja' jwēēhn' hnäh' øøhn' hi' hnaan' cha'miih', go'taah' hnäh' koo' hweh'. Ta' jeh' hoh' hnäh' ni' miih'. Jmee' ba' hnäh' cha'ga'miih' ta' kih' Dsa'jøøh' jnän' koo' hä' koo' hä'. Jēēh', ne' ba' jne' sa' na'heē' ta' he' jmee' jne' kiyh'.

16

Wa' choøh' jne' kuu' mah' kwēēhn' hi' tä'ñee'

¹ Kwaat' kih' he' choøh' hnäh' kuu' kih' hi' laa' kyaa' Dio, jmee' hnäh' ja' ba' lä'koo' ga'jmeen' mada' kih' ga'lä'jē' gwah' he'tøø' hwa'Galacia.

² To'nē' jmi' kih' seman', lä'jaa' lä'jaa' hnäh' høø' hnäh' kah' miih' kuu', he' lle' kih' kwēēh' hnäh' Dio ha' koh' te' he' lēh' hnäh' lä'koo' seman' mah' ma'na'jäā' kuu' wa'ra' ga'lloon'.

³ Hi' wa'ra' ga'lloon' jee' tääh' hnäh', siin' koo' je' he' lla'llen' jmi' kih' hi' ma'hñaah' hnäh' mah' dsa'kay' kuu' he' ma'choøh' hnäh' kih' øøh' jne' hi' tääh' Jerusalén.

⁴ Cher'mah' ga'la' niin', dsa'nøø' jnääh' kō'jøh' kyaayh'.

Dsoo' Paa' ta' Macedonia

⁵ Niin' jäā' ta' Macedonia, ja'ga' niin' jee' tääh' hnäh', jēēh' ta' Macedonia ba' dsa'ngēēn' jäā'.

⁶ Hi' jēē' cher'mah' ga'jän' kyaah' hnäh' miih' jmi', o cher'mah' ga'la' jän' kyaah' hnäh' ta'kō'jiih' ngēē' jii' gyuu'. Ja' ga' kwēēh' jnä' miih' he' jmee' bii' kin' cha'jwē' ha' ta' jee' niin'.

⁷ Jēēh' sa' hnoon', koo' dsa'ngēē' ba' jnä' ta' jee' tääh' hnäh'. Cher'mah' ga'kwa' Dio jwē', hnoon' jän' miih' jmi' kyaah' hnäh'.

⁸ Pero jän' jee' jwi' Éfeso la', lä'jiih' gooh' jmi' Pentecosté.

⁹ Jēēh' jee' la' ma'cha' jwē' kin' he' kwan' juu', hi' ta' kin' go'hi' llu' ma'ke' chaq' jwēē' hi' na'høøh' kin'.

¹⁰ Cher'mah' ga'lloo' Timotä', jmee' hnäh' lä' tih' dsēy', jēēh' jmee' bih' ta' kih' Dio ja'ba' lä'koo' jmee' jnä'.

¹¹ Lä'jēē' ba' wa' hnäay' mah' jäyh' jēē' dsēy' ta' la' kin'. Jēēh' gyan' jäā' jnih' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'.

¹² Jee' la' jwēēhn' hnäh' ha' lä' la' kih' Apolo. Cha'miih' jiih' ga'chuun' kyaayh' mah' ma'dsooy' ma' dsa'jēēy' hnäh' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Pero sa' ga'lla' dsēy' ma'dsooy' lä'chah' ja'. Dsooy' ba' lä'koo' ma'jäāy'.

Ga'hih' Paa' juu' kyaah' øøyh'

¹³ Wa' na'nēh' hnäh', hnøø' lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' hnäh'. Wa' cha' cha'miih' be' kyaah' hnäh'. Hi' ta' jeh' hoh' hnäh' ni' miih'.

¹⁴ Lä'jē' he' jmeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä'lle' kih' he' hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh'.

¹⁵ Øøhn', ma'ñeh' ba' hnäh' kih' Estéfana kyaah' lä'jēē' hi' chaq' kyaay'. Laay' to'nē' hi' ga'heeh' ju'hmēē' hwa'Acaya. Lä'jēē' hi' he' tääh' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' hi' laa' kyaa' Dio.

¹⁶ Chuun' kyaah' hnäh', wa' nuuh' hnäh' kih' dsa' hi' jmee' lä'koo' hi' he'. Lä'ja' ka'läh' kih' hi' kwa' be' kih' øøh' jne' hi' kyaah' ga' jñah' øøh' jne' hi' jmee' ta' kih' Dio.

¹⁷ Peer' jēē' dsēn' he' ma'ja' Estéfana, kyaah' Fortunato, kyaah' Acaico. Hi' he' na' ga'kwa' be' kyaa' jnääh' kih' he' sa' ga'la' ma'ya'näa' hnäh'.

¹⁸ Ga'jmeey' jēē' dsēn' cha'miih' ja'ba' lä'koo' ga'jmeey' kyaah' hnäh'. Kih' dsa' hi' jmee' lä'ja', hnøø' kwa' jne' ti'hmaah' kiyh'.

¹⁹ Lä'jē' gwah' he' tøø' hwa'Asia, jmee' Dio kyaah' hnäh'. Aquila kyaah' Priscila kyaah' øøh' jne' hi' dsa'ñee' cha'neh' kiyh', jmeey' cha'miih' Dio kyaah' hnäh' lä' hnøø' Dsa'jøøh' jnän'.

²⁰ Ga'lä'jēē' øøh' jne' jmee' Dio kyaah' hnäh'. Ja' chyh' hnäh' kih' dsa'kyaah' hnäh' lä' hnøø' Dio.

²¹ Jnä' Paa' kyaah' goon' hñiin', ma'siin' miih' jee' ma'dsaa' he' la', he' jmeen' Dio kyaah' hnäh'.

²² Dso'jwi' ba' kyaah' hi' sa' hnäa' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Chah' ba' jäh' Dsa'jøøh' jnän'.

²³ Wa' mi'jäā' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' lä'jēē' hnäh'.

²⁴ Lä'jēē' hnäh' hnaan' ta'la' kih' Cristo Jesús. Wa'la' lä'ja'.

2 Corintios

He-la-jee' ga-tē' to' je-he- ga-sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Corinto

¹ Jnā' Paa' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä' hyoh- dsē' Dio. Kyaah' Timotä' ooh' jne' siin' kyah' hnäh' hi- tääh' gwah' kih' Dio jwii' Corinto lä' kye- kih' lä' jēē' hi- laa' kyaā' Dio hi- tääh' lä' kaa' hwa' Acaya.

² Ngii'n kih' Dio hi- laa' Täā' jnän' hi' ngii'n kih' Dsa' jøøh' jnän' Jesucristo, wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hi' wa' jmeey' hii' tüi' kyah' hnäh'.

Kwa- ba' Dio be' jnän' lä- ma' jēē' jne' he- wii'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', hi- laa' Täā' jnän' hi- lä' niih' dsē' jne', hi- laay' Dio jnän' hi- jmee- dsa-nøh' dsē' jne'.

⁴ Ma' chaa' jne' lli' wii', hi- he' jnuuh' he- ti- meeh- dsē' jne'. Mah' lä' ja- ka-läh' jne', kwan' be' kih' jñah' hi- ti- meeh- dsē' lä' koo- ma- jmee' Dio he- ma- nøh' dsē' jne'.

⁵ Jēēh', tøøh' jne' jēēn' cha' miih' lli' wii' lä' koo- ga-jēē' Cristo. Hi' ja- ba' lä' ja-, ta-la' kih' Cristo, tøøh' jne' jēē- dsē' jne' cha' miih'.

⁶ He- ja- wa'ra- ga-jēē' jnäh' lli' wii', la' llu' kyah' hnäh' mah' ja- lääh' hnäh'. Hi' ma' jēē- dsē' jnäh', he' ja' jmee' dsa- nøh' hoh' hnäh' hi' kwēēh' hoh' hnäh' ma' jēēh' hnäh' he' wii', ja- ba' lä' koo- wii' he- ma- jēē' jnäh'.

⁷ Heh' o- jøh- dsē- he- cha- kyaā' jnäh' ta-la' kyah' hnäh', sa' llaā'. Jēēh', nē' jnäh' lä' koo- jēē' jnäh' wii', ja- ba' lä' ja- jēēh' hnäh' wii'. Hi' ja- ba' lä' koo- dsa- nøh' dsē- jnäh', ja- ba' lä' ja- dsa- nøh' hoh' hnäh' ka-läh'.

⁸ Øøhn', hnøø- jnäh' lä' nēh' hnäh' ha- koh' wii' sa' ga- ngēē' jnäh' hwa' Asia. Ma' jmee- jnäh' huudse- sa' ma' lä' täā' jnäh'. Lä' jiih' sa' ga- lä' cha- o' jøh- dsē- he- ma' lää' jnäh'.

⁹ Ma' jmee- jnäh' huudse- he- ma- na' juu' ba' jnäh' ja-. He- ja- ga- jmää' kyaā' jnäh' mah' sa' kye' jnäh' o' jøh- dsē- kyaā' hñaa' jnäh'. Mah' lä' ja- lä' cha- o' jøh- dsē- kyaā' jnäh' kih' Dio hi- mi' jiih' hi- ma- na' juu'.

¹⁰ Hi- he' ga- lää' jnäh', hi- he' lää' jnäh', hi' kye' jnäh' o' jøh- dsē' kiyh', lä- ma- ngoo' ja- ba' lääy' jnäh' ma' hii' goo- juu' jnäh'.

¹¹ Lä' ja- jmeey' cher' mah' kwah- hnäh' be' ngii' hnäh' kyaah' jnäh' kiyh'. Jēēh' cher' mah' jwēē' ngii' kih' Dio ta-la' kyaā' jnäh', lä' ja- ka- läh' jwēē' kwa' ti' hmaah

kih' Dio ma- ngēē' ma' jmeey' he- llu' kyaā' jnäh'.

Ga' mi' sii' Paa' huudse- he- ma' dsooy' ta- jwii' Corinto

¹² He- la- ba' ja- he- tih- dsē- jnäh', he- sa' hñii' huudse- kyaā' jnäh' lä' koo- ga- jmee' jnäh' ta' jee' jyoh'. Kye' jnäh' koo- nēē' ba' huudse- he- gwa' kih' Dio. Sa' ga- jmee' jnäh' lä' koo- jmee- hi- kyuuh- cha- miih'. Ga' jmee' jnäh' lä' koo- lle' kih' ba', kih' he- llu' dsē' Dio kyaah' jnäh'. Lä' ja- cha- ga' miih- llu' ga' jmee' jnäh' jee' kyah' hnäh'.

¹³ He- ma- sii' jnäh' kyah' hnäh', la' kyaah' koo- nēē' ba' huudse-. Ha- koo- jiih' lä' ngēēh' ba' hnäh' jee' hēh' hnäh' he- ma- sii' jnäh' la-, ko- ja- ba' la' huudse- kyaā' jnäh'. Hi' hnoon' täh' hoh' hnäh' llu',

¹⁴ lä' koh' ma' lä' ngēēh' hnäh' miih- ha- lä' le' jnän' wa'ra- ga-tē' jee' jäh' Jesus Dsa- jøøh' jnän'. Jēēh' ja- ba' lä' koo- lä' chaa- jnäh' llu' kwaat' kyah' hnäh', ja- ba' lä' ja- lä' chaa- hnäh' llu' kwaat' kyaā' jnäh' jmi' ja-.

¹⁵ Ma' ra- ju' dsoo' lä' ja- le' jnän'. Ma' jmeen' huudse- ma' niin' to- nē' ta' jee' tääh' hnäh'. Hi' lä' ja- ka-läh' ta-la' he- ma' jahn' ma' na' jēēn- hnäh' mah' tē' to' jiih- lä' chaa- hnäh' llu'.

¹⁶ Jee' tääh' hnäh' na- ma' niin' ta' Macedonia. Hi' Macedonia ja-, ma' jahn' ka-läh' ta- jee' tääh' hnäh'. Hi' kyaah' be' kyah' hnäh' ma' niin' ta' Judea.

¹⁷ Lä' koo- ma' ga' jmeen' huudse- lä' ja-, ja- he' koon'. O' che' laah' hnäh' ga' jmeen' huudse- lä' koo- ja- hi- ta' juu' hi- jäh' "jaah-" mah' ja- ga' jäh' "jah- hä"?

¹⁸ Mi- tē' ba' Dio juu' kih'. Ja- ba' lä' ja- jnäh' ka-läh'. Sa' jäh' jnäh' "jaah-" mah' ja- ga' jäh' jnäh' "jah- hä".

¹⁹ Hi' lä' ja- ka-läh' juu' kih' Jesucristo Joø' Dio he- ga- kwa' jnäh' jee' kyah' hnäh', kyaah' Silvano hi' kyaah' Timotä, sa' ma' la' "jaah", jah- hä", koo- "jaah-" ba' ma' la', jēēh' sa' ta' juuy'.

²⁰ Jēēh' ga- lä' jē- he- ga- bāäh- Dio hñii' jmeey' ta- la' kih' jooy', koo- "jaah-" ba' la'. Ma' ra- he- mi- tey' ba' juu' kiyh'. He- ja- ba' ja-, ta- la' kih' Cristo jäh- jne' "Wa- la' lä' ja-" mah' jmeen' juuh' kih' Dio jnän'.

²¹ Dio ba' hi- jmee- he- tøøh' jne' koo- hweh- kyaah' Cristo hi- ga- lleeyh- jne' mah' leē' jne' kyaay'.

²² Ga' tooyh' Jmi- lle' Na' jngii' kiyh' neh' tuh- dsē- jne', lä' koo- he- ga- jmääy' jne' leē-. He- ja- nē' jne' hñah' ga' jne' ta' cha' nē'.

²³ Nē' ba' Dio he- sa' ga' ma' nēen' jwii- Corinto jee' tääh' hnäh' na- kih' he- ga- lä' niih' dsēn' kyah' hnäh'.

²⁴ Ja- he- hnøø- jnäh' jmee' jnäh' mada- kyah' hnäh' jee' hnäh'n' Dio. He- hnøø-

jnäh' jmeë' jnääh' be' kyah' hnäh' ba' ja-, mah' jëë' hoh' hnäh'. Jëéh', kih' he- ma-heeh' hnäh' kih' Dio, he-ja- ma-tääh' hnäh' koo- hweh'.

2

¹ He-ja- ga-lla- dsën- he- sa- ñeen- na-jëën- hnäh' cher'mah' koo- ka-läh' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'.

² Jëéh', cher'mah' ga-jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh', ¿hi- mo- jmeë' jëë- dsën- cher'mah' ga-jmeen' lä-ja-? Ma-la- hnäh' ba- hi- jmeë' jëë- dsën'.

³ Kih' he-ja- ba- ma-siin' kyah' hnäh' mah' wa-ra- ga-lloon' na-jëën- hnäh', sa- jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsën-, hnäh' hi- ma- jmeë' jëë- dsën-. Cha- ba- o-joh- dsë- kin- kyaah' hnäh', he- tääh' hnäh' jëë- hoh' hnäh' lä-koo- jnä'.

⁴ Lä-koo- ma- ga-siin' kyah' hnäh', sa- ma- chaan- llu', ma- ti-meeh- dsën- jwërte, lä-jiih' ja- hoohn'. Pero ja- he- ga-siin' mah' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'. Ga-siin' mah' lä-ñeh' hnäh' he- hnaan- hnäh' cha-miuh- ba- ja-.

Hnøø' joh- dsë- jne' kih' hi- ga-jmeë' he- hliih' mah' jäh' ka-läh'

⁵ Hi- ga-jmeë' ti-meeh- dsën-, ja- ma-la- kin- ga-jmeë' lä-ja-. Ga-jmeë' kih' lä-jëë- hnäh' he- ti-meeh- hoh' hnäh' miuh-. Jwëëhn- hnäh' lä-la-, mah' sa- jmeen- juuh- kih' juu-la-.

⁶ Ma-leë- ko- na- kih' dsa- he-, lä-koo- te- he- ma-heeh' hnäh' wii'.

⁷ He-ja- na-, llu' ga- he- jmeeh' hnäh' joh- hoh' hnäh' kiyh', mah' jëë- dsëy', le- ga- che- ga-heë' dsëy' kih' he- ti-meeh- dsëy' cha-miuh-.

⁸ He-ja- chuun' kyaah' hnäh', mi-jnääh' hnäh' kiyh' he- hnaah' hnih'.

⁹ Lä-ja- ka-läh' ga-siin' kyah' hnäh' jää', mah' jëën- che- nuuh' hnäh' kih' lä-jë- mada- kin'.

¹⁰ Cher'mah' joh- hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh', jnä- ka-läh' jmeen' joh- dsën- kiyh'. Heh' he- jmeen' joh- dsën- ja- (cher'mah' cha- he- kih' jmeen' joh- dsën-) he- jmeen' lä-ja-, he- llu' kyah' hnäh' ba- ja-, cha-në' Cristo.

¹¹ Heh' lä-ja- sa- kwan' jwë' kih' Tana- leeyh- jne'. Jëéh', kyuu- ba- jne- ha- lä- la- may' kiyh'.

Ga-lä-meeh- dsë' Paa- lä- ma- gyay' jwii- Troa

¹² Ma- ga-lloon' jee' jwii- Troa, ma- kwan' ju-hmëë' kih' Cristo. Jee' ja- Dsa-joh' jnän' ga-na' jwë' kin- mah' ma- jmeen' ta- kiyh'.

¹³ Pero sa- ga-hii' tii- neh- tuh-dsën- kih' he- sa- ga-jnäähn- øhn' Tito. He-ja- ga-hihn' juu' kih' dsa- he- mah' ngon- ta- Macedonia ba-.

Ta-la- kih' Cristo leh- ba-jne'

¹⁴ Ti-hmaah' Dio hi- kwa- jwë' leh- jne' tää' kyaah' be' kih' Cristo Jesús. Lä-kaa- jee' dsa-nøø' jne', nuu' dsa- juu' kih' Dio. Lä-koo- he- kye' jne' lle- mi-jwii- he- jwä- uu' ba-la'.

¹⁵ Ta-la- kih' Cristo laa' jne' lä-koo- lle- mi-jwii- he- soo- jee' gya- Dio. He- na- la- jme' he- taah- dsa- hi- dsa-lää' hi- lä-kye- hi- dsa-heë' ka-läh'.

¹⁶ Kih' hi- dsa-heë', hii- lä-koo- jaa- hlii'. Hi- kih' hi- dsa-lää', hii- mi-jwii- he- kwa- jne' juu' he- jmeë' cha- dsa-. ¿Hii- ba- tää- jmeë' ta-la'?

¹⁷ Sa- jmeë- jnääh' lä-koo- jmeë' jwëë' hi- ga-nää' kwa- juu' kih' Dio ha- lä- jee' liyh- kuu'. Kyaah' koo- nëë' ba- huusdë- ga-nøø- jnääh' lä-koo- ga-cheë' Dio jnääh'. Lä-ja- jmeë' jnääh' cha-nëy', lä-llu' he- tøøh' jnääh' kyaah' Cristo.

3

Ga-hlëéh' Paa' kih' hmooh' hmëë'

¹ Pero ta- jmeë- hnäh' huusdë- he- hlëéh' jnääh' llu' kyaah' hñaa' jnääh'. Hi- sa- jmeë- bii' kye' jnääh' koo- je- he- ngëë- juu' hee- ta- laa' jnääh' lä-koo- jmeë- ko-llaa'. Ni- sa- ngii' jnääh' kwah' hnäh' koo- je- he- hlëéh' llu' kya- jnääh' mah' heeh' jnääh' dsa- ha- jee' tëë' jnääh'.

² Hñaa' ba- hnäh' laah' hnäh' lä-koo- je- he- hlëéh' llu' kya- jnääh'. Lä-koo- he- na-sii- neh- tuh-dsë- jnääh'. He- ja- ba- jëë' dsa- hi- kay' kwaat- ha- lä- la' ta- he- ga-jmeë' jnääh' jee' kyah' hnäh'.

³ Jnä-hä' laah' hnäh' lä-koo- je- he- ga-sii- Cristo ta-la' kya- jnääh'. Ja- he- na-sii- kyaah' heë-. He- na-sii- kyaah' Jmi- lle' kih' Dio jiih' ba- ja-. Ni- sa- na- sii- në- mi-kuu-, he- na-sii- neh- tuh-dsë' dsa- ba'.

⁴ Ta-la- kih' Cristo jmeë- jnääh' kwaat-, ma-ra- he- ga-jmä- kyah' hnäh' ta- he- ga-jmeë' jnääh'. He- ja- la- o-joh- dsë- he- cha- kya- jnääh' cha-në' Dio.

⁵ Ja- kyaah' be' kya- jnääh' he- ma-ya-nøø' jnääh' jmeë- jnääh' ta-la-, mah' sa- jmeë- jnääh' huusdë- he- la' ta' kya- hñaa' jnääh'. Sa- la- lä-ja-. Ta- he- leh' jnääh' jmeen-, la' kyaah' be' kih' Dio ba- ja-.

⁶ Hi- he' ba- ga-hñaa' jnääh' hi- ga-jmeëy' he- të-dsëë' jnääh' mah' kwa- jnääh' juu' ha- lä- la- hmooh' hmëë'. Ja- koo- na-sii- ta-jmah', kyaah' Jmi- lle' ba- la' hmooh' hmëë'. Jëéh', në- ley' kih' Moisé na-sii-, ma-na- bääh' jne' he- juu' ba- jne' ja-. Pero Jmi- lle' kih' Dio jmeë- cha- jne'.

⁷ Ley- he- ma- na-sii- në- jwi' kuu-, he- taah- jne' dso-jwii-, he- ja- ja' kyaah' je- tø- jlëë- ñiih'. He- ja- dsa- Israel sa- ga-täy- ma- jëëy' mo- në- Moisé kih' he- beë' je- ja-. Pero ga-dsaa' ba- he- beë' ja-.

8 Ha⁻ ga⁻ sa⁻ llu⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh⁻ hmëë⁻ he⁻ la⁻ jnän⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio.

9 Jëéh⁻, cher⁻mah⁻ ja⁻ kyaah⁻ je⁻ tō⁻jlëë⁻ ñih⁻ juu⁻ he⁻ taah⁻ jne⁻ dso⁻jwii⁻, ha⁻ ga⁻ koo⁻ sa⁻ jnaah⁻ juu⁻ he⁻ jmaä⁻ jne⁻ lluu⁻.

10 Heh⁻ he⁻ tō⁻jlëë⁻ ñih⁻ kih⁻ hmooh⁻ ma⁻gyuh⁻ ja⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ jëeh⁻ kwee⁻ lä⁻koo⁻ jnaah⁻ la⁻ hmooh⁻ hmëë⁻.

11 Jëéh⁻, cher⁻mah⁻ ma⁻ la⁻ tō⁻jlëë⁻ ñih⁻ hmooh⁻ he⁻ ma⁻ngëë⁻ ja⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁻ jnaah⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh⁻ he⁻ sa⁻ngëë⁻ jih⁻koh⁻.

12 Peer⁻ jnaah⁻ la⁻ he⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ jnän⁻ kyaah⁻ hmooh⁻ hmëë⁻, he⁻ ja⁻ hlëéh⁻ jnääh⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻ jnääh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻.

13 Sa⁻ jmee⁻ jnääh⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Moisé he⁻ ma⁻ jlëy⁻ mo⁻nëy⁻ kyaah⁻ koo⁻ jwi⁻ hmüü⁻ mah⁻ sa⁻ ma⁻ jëë⁻ dsa⁻ Israel⁻ je⁻ tō⁻jlëë⁻ ñih⁻ ja⁻ ta⁻ko⁻ jiih⁻ ma⁻ dsa⁻ uu⁻.

14 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻, huü⁻dsë⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jlë⁻. Lä⁻ja⁻ la⁻ lä⁻ jiih⁻ na⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻hëy⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ hmooh⁻ ma⁻gyuh⁻ ja⁻. La⁻kiyh⁻ lä⁻koo⁻ na⁻ jlë⁻ jwi⁻ hmüü⁻ huü⁻dsë⁻ kiyh⁻, sa⁻ kwa⁻ jwë⁻ lä⁻ngëëy⁻. Pero kyaah⁻ Cristo⁻ dsa⁻ jñuh⁻ he⁻ na⁻ jlë⁻ huü⁻dsë⁻ kiyh⁻.

15 Lä⁻ jiih⁻ jmiü⁻ na⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻hëy⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Moisé, lä⁻ ma⁻ na⁻ jlë⁻ ja⁻ ba⁻ huü⁻dsë⁻ kiyh⁻.

16 Pero wa⁻ra⁻ ga⁻hëeh⁻ dsa⁻ kih⁻ Dsa⁻jõøh⁻ jnän⁻, dsa⁻jñuh⁻ he⁻ na⁻jlë⁻ huü⁻dsë⁻ kiyh⁻.

17 Jëéh⁻, Dsa⁻jõøh⁻ jnän⁻ laa⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dsa⁻jõøh⁻ jnän⁻ kyaah⁻ jne⁻, ma⁻ na⁻ na⁻ huü⁻dsë⁻ jnän⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ ba⁻ jne⁻ cha⁻ne⁻ Dio.

18 He⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁻ ga⁻ nøøn⁻ na⁻ jñih⁻ mo⁻ në⁻ jne⁻, laa⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ hu⁻ he⁻ jëë⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ mah⁻ tëëy⁻ jëëy⁻ ha⁻ koh⁻ jøøh⁻ sa⁻ laa⁻ Dsa⁻jõøh⁻ jnän⁻. Lä⁻ ja⁻ Dsa⁻jõøh⁻ jnän⁻ hi⁻ laa⁻ jmi⁻lle⁻ ngoo⁻ mi⁻ sëëy⁻ jne⁻ lä⁻ jiih⁻ lee⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ laay⁻ hñiiy⁻.

4

1 Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsë⁻ Dio jnääh⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hñah⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ dsa⁻ jeh⁻ dsë⁻ jnääh⁻.

2 Ma⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ koo⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ la⁻ o⁻hii⁻ hi⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ hmää⁻. Sa⁻ hñøø⁻ jnääh⁻ may⁻ hliih⁻ ja⁻, ni⁻ sa⁻ mi⁻ sii⁻ jnääh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Ñë⁻ ba⁻ Dio he⁻ hlëéh⁻ jnääh⁻ ju⁻ dsoo⁻ jmah⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ ñë⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ jnääh⁻.

3 Dsoo⁻ ba⁻ na⁻ hmää⁻ ba⁻ la⁻ ju⁻ hmëë⁻ he⁻ kwa⁻ jnääh⁻, pero ma⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ kah⁻ jwë⁻ ba⁻.

4 Tana⁻ hi⁻ laa⁻ dio kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ga⁻ jlëy⁻ huü⁻dsë⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ hëeh⁻ kih⁻ Dio. Mah⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ jëëy⁻ wa⁻ je⁻ kih⁻ ju⁻ hmëë⁻ he⁻ mi⁻ jnääh⁻ ha⁻ koh⁻ sa⁻ jøøh⁻ laa⁻ Cristo⁻ hi⁻ laa⁻ koo⁻ hëeh⁻ kyaah⁻ Dio.

5 Sa⁻ hlëéh⁻ jnääh⁻ juu⁻ kyaa⁻ hñaa⁻ jnääh⁻, hlëéh⁻ jnääh⁻ kih⁻ Jesucristo⁻ ba⁻. Jäh⁻ jnääh⁻ laay⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ mah⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ he⁻ kya⁻h⁻ hnäh⁻ kwaan⁻ kih⁻ Jesús.

6 Hi⁻ h⁻ Dio hi⁻ ga⁻ jäh⁻: “Wa⁻ lä⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻”, hi⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnääh⁻ wa⁻ je⁻ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ huü⁻dsë⁻ jnän⁻ mah⁻ lä⁻ kyyuh⁻ jne⁻ ha⁻ koh⁻ jøøh⁻ sa⁻ laa⁻ Dio, lä⁻ koo⁻ ga⁻ mi⁻ jnääh⁻ Cristo⁻ jnän⁻.

Chaa⁻ jne⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁻ Dio

7 Peer⁻ jnaah⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh⁻ la⁻, ma⁻ ke⁻ laa⁻ jnääh⁻ lä⁻ koo⁻ mi⁻ hya⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁻ gwaah⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ kih⁻ dsa⁻, ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh⁻ la⁻ kyaah⁻ be⁻ he⁻ gwa⁻ kih⁻ Dio, ja⁻ he⁻ gwa⁻ kyaa⁻ jnääh⁻.

8 Na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁻ he⁻ wi⁻ dsa⁻ ngëë⁻ jnääh⁻, pero sa⁻ jeh⁻ dsë⁻ jnääh⁻. Chaa⁻ jnääh⁻ cha⁻ miih⁻ huü⁻dsë⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ cha⁻ ba⁻ o⁻ jöh⁻ dsë⁻ kyaa⁻ jnääh⁻.

9 Hëë⁻ dsa⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ pero Dio sa⁻ beë⁻ jnääh⁻. Jmeeh⁻ dsa⁻ jnääh⁻, pero sa⁻ dsa⁻ juu⁻ jnääh⁻.

10 Lä⁻ kaa⁻ jee⁻ ga⁻ nøø⁻ jnääh⁻ hii⁻ goo⁻ juu⁻ jnääh⁻ kwaan⁻ kih⁻ Jesús. Lä⁻ jwë⁻ ja⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ cheh⁻ Jesús kyaa⁻ jnääh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ chaa⁻ jnääh⁻.

11 Jëéh⁻, jnääh⁻ hi⁻ jiih⁻, koo⁻ ba⁻ he⁻ hii⁻ goo⁻ juu⁻ jnääh⁻ kwaan⁻ kih⁻ Jesús. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ cheh⁻ Jesús në⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ hi⁻ sa⁻ beë⁻.

12 Heh⁻ lä⁻ ja⁻, lä⁻ jë⁻ jmiü⁻ ba⁻ he⁻ chaa⁻ juu⁻ jnääh⁻ mah⁻ hnäh⁻, ma⁻ jnääh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lä⁻ chaa⁻ hnäh⁻ tää⁻.

13 Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: “Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsën⁻, kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ hlëéh⁻h⁻.” Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ huü⁻dsë⁻ he⁻ kye⁻ jnääh⁻ la⁻. Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jnääh⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëéh⁻ jnääh⁻.

14 Jëéh⁻ ñë⁻ ba⁻ jnääh⁻, he⁻ ba⁻ Dio hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁻ Jesús Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ mi⁻ jiih⁻ jnääh⁻ ka⁻ läh⁻ kyaah⁻ Jesús hi⁻ lä⁻ ja⁻ ko⁻ jøøh⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁻ tëëy⁻ ya⁻ jwiü⁻ kiyh⁻.

15 Lä⁻ jë⁻ he⁻ dsa⁻ ngëë⁻ jnääh⁻, he⁻ llu⁻ kya⁻h⁻ hnäh⁻ ba⁻ ja⁻. Mah⁻ mi⁻ jää⁻ Dio hnäh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ jwëë⁻ ga⁻ kwa⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio hi⁻ jmaäy⁻ jøøh⁻ ka⁻ läh⁻.

16 He⁻ ja⁻ sa⁻ jeh⁻ dsë⁻ jnääh⁻. Ma⁻ ke⁻ ngoo⁻ dsa⁻ gyuh⁻ hi⁻ dsa⁻ hëë⁻ jmi⁻ ngo⁻ kyaa⁻ jnääh⁻, pero ta⁻ neh⁻ jee⁻ hä⁻ jmi⁻ lle⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ dsa⁻ lä⁻ hmëë⁻ koo⁻ jmiü⁻ koo⁻ jmiü⁻.

17 Sa⁻ juuh⁻ la⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ jëë⁻ jne⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, he⁻ dsa⁻ ngëë⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ jmaä⁻ jnän⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio mah⁻ tëë⁻ jne⁻ ya⁻ jwiü⁻ he⁻ jnä⁻ na⁻ hñaa⁻ he⁻ sa⁻ hëë⁻ jih⁻ koh⁻.

18 He⁻ ja⁻ sa⁻ jmee⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ jnä⁻ hwa⁻ la⁻. Jmee⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ jnä⁻ ba⁻. Jëéh⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ jnä⁻, he⁻ dsa⁻ ngëë⁻ ba⁻ ja⁻. Pero he⁻ sa⁻ jnä⁻, lä⁻ ma⁻ la⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁻ jmiü⁻ cha⁻.

5

¹ Jmi'ngo' he' kye' jne', la' lä'koo' hne' jnän' ta'ko' jiih' tøøhn' jmi'gyuu' la'. Jmi'ngo' la' la' lä'koo' hne' he' na'la' kyaah' loo' jah'. He' ja' ñe' jne', wa'ra' ga'hee' jmi'ngo' jnän', lä'cha' jyoh' he' hmée' gyuu' jmi'gyuu' he' hñah' jne' kih' Dio he' sa' la' lä'koo' hne' he' jmee' dsa'. He' ja' sa' hee' jih'koh'.

² Peer' ku'jii' jnän' ta'ko' jiih' laa' jne' jmi'ngo', hnøø' jne' wa'ra' jäh' kih' na' ga'juh' ba' tēē' jne' jmi'ngo' he' sa' hee' he' cha' gyuu' jmi'gyuu'.

³ Lä'ja', lä'cha' ba' jmi'ngo' jnän' mah' sa' jä' jmi'lle' jnän' ta'jmah'.

⁴ Ta'ko' jiih' chaä' jne' kyaah' jmi'ngo' la', Peer' ku'jii' jnän' hi' ki'hooh' jne'. Ja' ko' ja' hnøø' jne' ben' jmi'ngo' la', he' hnøø' jne' tēē' jne' jmi'ngo' hmée' ba'. Mah' jä' jmi'ngo' hmée' he' cha' tää', lla' jmi'ngo' he' dsa' hee'.

⁵ Dio ba' he' hi' ga'jmää' jne' mah' tēē' jne' he' hmée' ja'. Hi' ga'kwēēy' jne' Jmi'lle' Na'jngü' he' jmeeh' juu' jnän' he' hñah' jne' cha' ga'miüh' ta' cha'nē'.

⁶ Kih' he' ja', ngoo' ba' cha' o'joh' dsē' jnän'. Hi' ñe' jne', ta'ko' jiih' tøøh' jne' kyaah' jmi'ngo' la', lä'koo' he' tøøh' jne' uu' kih' Dio ba' la'.

⁷ (Jēēh', kyaah' he' dsoo' dsē' jne' he' tøøhn' jwē' kiyh', ja' kyaah' he' jēē' jne'.)

⁸ He' ja' ma'cha' ba' o'joh' dsē' jnän'. Hi' hnøø' ga' jne' lä'øø'n' kih' jmi'ngo' la' mah' dsa'toohn' ko'joh' kyaah' Dio.

⁹ He' ja' wa'kwan' be' jmeen' lä' tih' dsē' Dio, cher'mah' tøøhn' kyaah' jmi'ngo' la' o' ma'ke' sa' tøøhn' kyaah' ka'läh'.

¹⁰ Jēēh', ga'lä'jēē' ba' jne' dsa'nøøn' nē'ta' kih' Cristo mah' lä'jaa' lä'jaa' jne' tēēh' jne' jneen' ha' koo' te' ta' he' ma' jmee' jne' ta'ko' jiih' ma' chaä' jne', che' he' llu', o' che' he' hñäh'.

Kih' he' ga'juu' Cristo ga'jiih' juu' jnän' kyaah' Dio

¹¹ Ga'h' ba' jnäh' Dio, he' ja' hlēēh' jnäh' dsa' lä' jiih' lä'ngēēy'. Ñe' ba' Dio ha' lä' la' huu' dsē' kyaä' jnäh'. Lä'ja' hnoon' wa'ra' jäh' kih' lä'ngēēh' hnäh' ka'läh'.

¹² Ja' he' hnøø' jnäh' hlēēh' jnäh' llu' kyaä' hñaa' jnäh' cha'nē' hnäh'. He' kwa' jnäh' jwē' mah' lä'chaä' hnäh' llu' kyaah' ta' he' jmee' jnäh'. Lä'jwē' ja', cha' he' kyaah' jiih' hnäh' juu' kyaah' dsa' hi' koo' jēē' ha' lä' tääh'haä' dsa' lla' he' ma' kay' kwaat' hee' na' hnøø' tuh' dsē' dsa'.

¹³ Cher'mah' ngaah' jnäh', kih' Dio ba' ja' he' jmee' jnäh' lä'ja'. Hi' cher'mah' lluu' jnäh', he' llu' kyah' hnäh' ba' ja'.

¹⁴ Lä'koo' hnäh' Cristo jne', lä'ja' jøø' jnän' jmeen' lä'lle' kih'. Jēēh' ma' ñe' ba' jne'

he' ga'juu' jaa' kih' lä'jēē', he' ja' la' kwaat' ga'lä'jēē' jne' ga'juun'.

¹⁵ Cristo ga'juu' kih' lä'jēē' mah' lä'jēē' hi' chaä', mo'so' jmeey' lä' hnøøy' hñiiy'. Jmeey' lä' hnøø' Cristo ba', hi' ga'juu' hi' ga'lä'jiih' kih' ga'lä'jēē'.

¹⁶ He' ja' jnäh', na' ta' cha'nē' mo'so' kye' jnäh' kwaat' kih' dsa' lä'koo' tēē' jmee' dsa' jmi'gyuu'. Ma'ke' jää' sa' ga'jmeey' jnäh' he' kih' Cristo, pero na' mo'so' jmee' jnäh' lä'ja'.

¹⁷ Heh' lä'ja', cher'mah' jaa' hi' ma'laa' koo' kyaah' Cristo, ma' laay' jaa' hi' hmée' ba'. Lä'jē' he' ma' jmeey' jää', ma'ngēē' ba' ja'. na' ma'laay' hmée' go'te'.

¹⁸ Lä'jē' he' la', gwa' kih' Dio hi' ga'jēeh' juu' jnän' ta'la' kih' Cristo mah' sa' cha' ga' he' na'bääh' jne' kyaayh'. Hi' ga'tooyh' goo' jnäh' mah' hlēēh' jnäh' dsa' ha' lä' jēeyh' juu' kiyh' kyaah' Dio.

¹⁹ Ta'la' kih' Cristo, mo'so' jmee' Dio kwaat' kih' dso'kye' jnän' heh' lä'ja' jēeyh' juu' jnän' kyaayh'. Hi' ga'tooyh' goo' jnäh' 'kwa' jnäh' juu' ha' lä' jee' jēeh' dsa' juu' kih' kyaah' Dio.

²⁰ He' ja' na' hñaa' jnäh' he' kwa' jnäh' juu' lä' hih' kih' Cristo. La' lä'koo' he' chuü' Dio kyaah' hnäh' ta'la' kyaä' jnäh'. He' ja' chuun' kyaah' hnäh' ta'la' kih' Cristo, jēeh' hnäh' juu' kyah' hnäh' kyaah' Dio.

²¹ Cristo hi' sa' cha' dso'kye' kih', Dio ga'jmeey' cha' dso'kye' kiyh' he' llu' jnän', mah' ta'la' kiyh', leē' jne' lluu' cha'nē' Dio.

6

¹ He' ja' jnäh' hi' kwa' be' kyaah' ta' kih' Dio, hlēēhn' hnäh', ta' jmee' hnäh' ta' koo' he' llu' dsē' Dio kyaah' hnäh'.

² Jēēh', lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio:

Hor' he' jøh' dsēn', ga'nuun' kyah'.

Jmi' he' ma' lä'ä' dsa', ga'jmeen' be' kyah', ga'jäh' Dio.

He' ja' jwēēhn' hnäh', na' ba' ja' hor' he' jøh' dsē' Dio. Na' ba' ma'cha' jmi', lääh' hnäh'.

³ Ga'nøø' jnäh' lä'koo' lle' kih' ba' mah' ni' jaa' sa' cha' he' kih' mi'kwayh' kih' ta' he' jmee' jnäh'.

⁴ Wa' he' cha' he' he' dsa'ngēē' jnäh', hnøø' jnäh' mi'jnäh' jnäh' kih' dsa', laa' jnäh' hi' jmee' ta'he' kih' Dio. Kwēēh' ba' dsē' jnäh', hi' ja' koo' nēē' he' wii' he' dsa'ngēē' jnäh', lla' kyaä' jnäh', gwa' he' jmee' jwiih' kyaä' jnäh'.

⁵ Jmi'baä' dsa' jnäh', taah' dsa' jnäh' 'neh' ñe', tooyh' miüh' kyaah' jnäh'. Peer' hweh' ta' kyaa' jnäh', cha' ma' sa' gwii' jnäh', ni' sa' cha' he' kih' hih' jnäh'.

⁶ Ga'nøø' jnäh' koo' nēē' ba', cha' ba' huu' dsē' kyaä' jnäh', jøh' dsē' jnäh', llu' dsē' jnäh', ga'nøø' jnäh' kyaah' Jmi'lle'

Na`jngüü', hi` kyaah' ju'dsoo' hnää` jnääh' dsa`.

⁷ Hlëëh' jnääh' ju'dsoo' jmah' ba'. Kyaah' be' kih' Dio ga`nøø` jnääh'. Jmee` jnääh' he` llu' jmah', lä`jwë` ja` hää` jnääh' hñaa' jnääh' hi` lëh' jnääh' kih' he` hlih'.

⁸ Cha` ma` hnää' dsa` jnääh', cha` ma` na`hääh' jnääh'. Cha` ma` mi`kwayh' jnääh', cha` ma` hlëëh' llu' kyaah' jnääh'. Laa' jnääh' kiyh' lä`koo` dsa` hi` ta`juu', ma`ke` hlëëh' jnääh' ju'dsoo'.

⁹ Jmeey' sa` kyuyy' jnääh', ma`ke` kyuyy' ba'. Hi` ma`ngoo' ga`juu' ba' jnääh' kiyh', pero chaq` ba' jnääh'. Kwa` dsa` kyaah' jnääh' pero sa` jngëëyh' jnääh'.

¹⁰ Ma`ke` ti`meeh` dsë` jnääh', ma`ra` he` jëë` ba` dsë` jnääh'. Laa' jnääh' tä`ñëë', pero cha`miih` he` llu' ma`hyoh` jwëëh' dsa` kwaat` kyaah' jnääh'. Lä`koo` he` sa` cha` ni` miih` kyaah' jnääh' ba' la', pero ga`lä`jë` ba' cha` kyaah' jnääh'.

¹¹ Sa` gah' jnääh' ma`hlëëh' jnääh' hnäh' dsa` Corinto juu' la`. Lä`kaa` tuh`dsë' jnääh' ga`mi`jnää' jnääh' hñaa' jnääh' kyah' hnäh'.

¹² Ja` kyaah' hih` ga`lä`hnää` jnääh' hnäh'. Pero hnäh', sa` ga`mi`jnääh' hnäh' hñaa'h' hnäh' kyaah' jnääh'.

¹³ Lä`koo` jmee` jnääh', ja` ba' lä`ja` jmeë` hnäh'. (Hlëëhn' hnäh' lä`koo` gyuu` kyaan'.) Wa` hnaah' jnääh' lä`kaa` tuh`hoh' hnäh'.

Laa' jne` lä`koo` gwah` kih' Dio

¹⁴ Ta` jmee` hnäh' ko`joh' kyaah' hi` sa` ma`heeh' kih' Dio. Jëëh', sa` jëeh' kwee` he` hlih' kyaah' he` llu'. ¿Ha` lä`ja` jmee' ko`joh' jee` na`hoo` kyaah' jee' jnä` wa`je`?

¹⁵ Hi` sa` sooh` kih' hi` sa`llu' he` jmeey' ko`joh' kyaah' Cristo. Lä`ja` ka`läh' kih' hi` ma`heeh' kih' Dio kyaah' hi` sa` ma`heeh'.

¹⁶ Dio hi` na`laa` kaaah` dsa`, ni` miih` sa` sooh` jmeey' ko`joh' kyaah' gwah` kih' Dio. Jëëh', jne' ba` laan' gwah` kih' Dio jiih'. Juu' he` jwahn' la`, la' lä`koo` ga`jäh' hñii' Dio: Jän' jee' kiyh' mah`ngën` ko`joh' kyaah' yh'. Jnä`leen' Dio kyaah' mah'lä`jëëy` leey' dsa` kyaan'.

¹⁷ He`ja` ga`jäh' Dsa`joh' jnän': Hwëë` hnäh' jee' kih' hi` sa` ma`heeh' kin`, wa` lä`øø' hnäh' kiyh', ga`jäh' Dsa`joh' jnän'.

Ta` koo'h' hnäh' he` sa` lle` kih' koo'h' hnäh', lä`ja` ba` heeh'n' hnäh'.

¹⁸ Mah' jnä`leen' Täa` kyaah' hnäh'.

Hih' hnäh', leeh' hnäh' gyuu` më' gyuu` ñuuh` kyaan', jäh' Dio hi` cha` ga`lä`jë` be' kih'.

7

¹ Na' ma`nuun' ha` koh' na`hñaa'h' sa' la' he` ga`jäh' Dio jmeë' jnän'. He`ja` jwëëhn`

hnäh' øøhn' hi` hnaan', hnøø' ben' lä`jë` he` mi`sah' jne' hi` lä`ja` kih' he` mi`soh' jmi`lle` jnän'. Hi` kih' he` gah' jne' Dio, hnøø' mi`lluü' jne' hñaa'n' koo` hä` koo` hä` lä`jiih' jän' na`jngëën' go`te`.

Ma`hnøø' Paa' ma`jmeë' dsa` Corinto he' kiyh'

² Jmeë` hnäh' miih` he` kyaah' jnääh'. Jëëh', kih' ni` jaa` hnäh' sa` ma`jmeë' jnääh' he` hlih'. Sa` ma`heë' jnääh' huü`dsë` kih' ni` jaa`, ni` sa` ma`mi` gaa' jnääh' ni` jaa`.

³ Sa` jwahn` lä`ja` mah' bäähn' hnäh' dsoo'. Ga`jwëëhn' hnäh' jää', hnaan' hnäh'. Jëëh' ma`lla` dsë` jnääh', jmeë` jnääh' ko`joh' kyaah' hnäh' ma`ke` chaq` juu' jnääh'.

⁴ Cha` cha`miih` o`joh` dsë` kin` kyaah' hnäh'. Chaan` llu' kwaat` kyah' hnäh'. He`ja` gwa' dsa` nøh' dsën` cha`miih` hi` jëë` dsën` ma`jëën` cha`miih` he` wi'.

⁵ Lä` ma` ga`tëë' jnääh' Macedonia, sa` ga`teeh' jnääh' dsë` jnääh' ni` miih`. Ga`lä`jë` nëë` he` wi' ga`jëë' jnääh'. Ga`teë' dsa` kyaah' jnääh'. Hi` ja` ma`la` he` ja`, ga`lä`gah' jnääh' cha`miih'.

⁶ Pero Dio hi` jmeë' dsa`nøh' dsë' lä`jëë` hi` chaq` huü`dsë`, ga`jmeey' ga`nøh' dsë` jnääh' lä`ma`ja` Tito.

⁷ Ja` ma`la` kih' he` ja` Tito, kih' he` ga`jmeeh' hnäh' ga`nøh' dsëy' ka`läh', he` ja` ba' ja` ga`nøh' dsë` jnääh'. Ga`jmeeyh' juu' he` hnooh` hnäh' jëëh' jnä', hi` ti`meeh' hoh' hnäh', lle` hoh' jnä'. He`ja` cha`ga`miih' jëë` dsën'.

⁸ Ma`ke` ga`jmeen' meeh` hoh' hnäh' kyaah' je` he` ga`siin' kyah' hnäh', pero sa` koon` dsën'. Dsoo' ba' ga`jii' miih' kin` kih' he` ga`lä`meeh' hoh' hnäh' ko`hwëë'.

⁹ Pero na' jëë` dsën'. Ja` kih' he` ga`lä`meeh' hoh' hnäh'. Kih' he` ga`lä`si' huü`dsë` kyah' hnäh', ma` ga`jii' kyah' hnäh', he`ja` ba' jmeë' jëë` dsën'. Lä`ma` ga`lä`meeh' hoh' hnäh', ga`jmeeh' hnäh' lä`hnøø' Dio. Lä`ja`, ni` koo` he` hlih' sa` ja` nä' kyah' hnäh' kwaat` kyaah' jnääh'.

¹⁰ Jëëh', cher'mah' gwa' ti`meeh` dsë` jne' lä`hnøø' Dio, he` ja` jmeë' dsa`lä`si' huü`dsë` jnän' mah'lää` jne'. Heh' he` ma` na`laa` jne' sa`jmeë' ti`meeh' dsë` jne'. Pero he` ti`meeh` dsë` jne' lä`koo` tëë' jmeë' dsa` jmi` gyuu', kyaah' he` ja` juu' ba' jne' ja`.

¹¹ Jëë` da' hnäh' ha` lä` ga`la' kyah' hnäh' lä`ma` ga`lä`meeh' hoh' hnäh' lä`hnøø' Dio. Ga`jmää' ba' ta` he` ja` kyah' hnäh', ja' hoh' hnäh' ga`nooh` hnäh' në` kin', ja' ya`jëë' hoh' hnäh', ja' gah' hnäh', hnooh` hnäh' ma`jëëh' jnä', ga`mi`eeh' hnäh' juu' lä`koo` mada' ga`jmeen' kyah' hnäh'. Lä`ja` ga`mi`jnääh' hnäh' hñaa'h' he` ma`mi`teh' ba' hnäh' kih' juu' ja`.

¹² He-ja- lä- ma- ga-siin- kyah- hnäh- je- ja-, ja- ma-la- kih- hi- hñaa- dsë- he- ga-jmeen- huudsë-, ni- ja- kih- hi- ga-jmeeyh-. He- hnoon- lä-jnä- kyah- hnäh- cha-në- Dio he- kyeh- hnäh- huudsë- kyaa- jnääh- ba- ja-.

¹³ Peer- ga-nøh- dsë- jnääh- he- ga-lä-jnä- he- kyeh- hnäh- huudsë- kyaa- jnääh-.

Hi- cha-ga-miih- jëë- dsë- jnääh- , kih- he- ma-jëë- jnääh- chaa- Tito llu-. Jëeh-, ga-lä-jëë- ba- hnäh- ga-heeh- hnäh- llu- hi- ga-jmeeh- hnäh- jëë- dsëy-.

¹⁴ Ga-jmeehn- juu- kih- Tito he- chaan- llu- kyaa- hnäh-. Hi- sa- ga-jän- hlih-. Jëeh- lä-jë- he- ga-jwëëhn- hnäh- la-ju'dsoo-. Lä-ja- ka-läh- ma- ga-jëë- Tito ha- lä- tääh- hnäh-, sa- na-heë- juu- lä-koq- ga-jwi- jnih- he- chaa- jnääh- llu- kyaa- hnäh-.

¹⁵ Hi- cha-ga-miih- hnää- Tito hnäh- lä-koq- ma- dsooh- dsëy- he- nuuh- ba- hnäh- kiyh-. Hi- ga-heeh- ba- hnäh- llu- lä-koq- jaa- dsa- ma-jøøh-.

¹⁶ Peer- jëë- dsën- kyaa- hnäh-. Ga-lä-jë- ba- mi-teh- hnäh-.

8

Ga-choqoh- dsa- kuu- kih- øøh- jne- hi- chaa- Jerusalén

¹ Jee- la- jmeeh- jnääh- juu- kyah- hnäh- ha- lä- ga-jmee- øøh- jne- hi- tääh- lä-kaa- gwah- he- tøø- hwa- Macedonia kih- he- llu- dsë- Dio kyaa-yh-.

² Ma-ke- tääyh- jëëy- wi-, pero chaa- y- llu-. Ma-ke- tääyh- tä-ñeey- pero cha- miih- kuu- ga-kway-. Ga-jmääy- hñiiy- lä-koq- dsa- cha- kuu-.

³ Jmeen- dsoo- kiyh-, ga-kway- kuu- lä-koq- lla- dsëy-, lä-koh- jiih- tääy-. Hi- ga-kway- la- ga-.

⁴ Cha-miih- ga-chuu- dsa- he- kyaa- jnääh- mah- kwa- jnääh- jwë- jmeey- lä-koq- jmee- lä-jëë- hi- choqoh- kuu- mah- jmeey- be- kih- hi- laa- kyaa- Dio.

⁵ Cha- ga-miih- ga-jmeey- lä-koh- ga- he- ma- la- huudsë- kyaa- jnääh- . To- në- ga-ngëëy- hñiiy- mah- jmeey- lä- hnøø- Dio. Hi- lä- ja- ga-jmeey- kyaa- jnääh- ka- läh-.

⁶ He-ja- ga-chuu- jnääh- kyaa- Tito mah- mi- hñaa- y- ta- kiyh- he- juh-lääh- kuu- lä-koq- ga-løøy- jmeey- jää- jee- kyah- hnäh- hi- kwa- kuu- lä-kaa- tuh- dsë-.

⁷ Ma-hwëëh- hnäh- llu- kyaa- lä-jë- he- jmeeh- hnäh-. Ma-lä- dsoo- hoh- hnäh-, ma-hlëëh- hnäh- dsa-, ma-kyuuh- hnäh- llu-, ma-jmeeh- hnäh- ta- lä-kaa- tuh- hoh- hnäh-, hi- ma-lä-hnaah- jnääh- . Lä-ja- ka- läh-, hnøø- hwëë- hnäh- kwee- kyaa- ta- llu- jee- juh-lääh- hnäh- kuu-.

⁸ Ja- he- jmeen- mada- kyah- hnäh- he- jwëëhn- hnäh- lä-na-. He- hnoon- jëen- che- ma-ra- ju'dsoo- hnaah- hnäh- øøh- jne-.

He-ja- ba- na- ma-jwëëhn- hnäh- lä-koq- ga-jmee- hi- tääh- Macedonia.

⁹ Jëeh-, ma- ñeh- ba- hnäh- lä-koq- llu- dsë- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän-. Ma-ke- hä- gooy- lä-jë- he- cha-, ga-jmääy- hñiiy- hi- tä- ñee-, kih- he- hnääy- jne-. Lä-jwë- ja- lä-cha- jnän- cha-miih-, kih- he- ga-jmääy- hñiiy- tä- ñee-.

¹⁰ He- llu- kyah- hnäh- he- kwan- nuuh- la-. Hnäh- to- në- ga-lä-hyoh- hoh- hnäh- choqoh- hnäh- kuu- ma-hya- koq- ji- ñe-. Hi- ja- ma-la- he- ja-, ga-løøh- hnäh- choqoh- hnäh- kuu-, jää- ga-lä-koh- jñah- øøh- jne-.

¹¹ He-ja- na- mi-hñaa- hnäh- ta- he- ma-løøh- hnäh-. Ja- ba- lä-koq- ga-lä-hyoh- hoh- hnäh- jmeeh- hnäh-, lä-ja- ka-läh-, lä-kaa- tuh- hoh- hnäh- mi- hñaa- hnäh- ta- na-. Ja- choqoh- hnäh- kuu- lä-koq- te- tääh- ba- hnäh-.

¹² Cher-mah- chaa- hi- lla- dsë- kwa-, heeh- ba- Dio ha- koq- te- cha-. Jëeh- sa- ngii- Dio he- sa- cha- jnän-.

¹³ Sa- jwahn- lä-la- mah- jñah- ba- lä-cha- kih-, ta-ko- jiih- sa- cha- kyah- hnäh-.

¹⁴ Hnøø- jmeeh- hnäh- lä-koq- lle- kih-. Jmii- na- he- cha- cha-miih- kyah- hnäh-, he- ja- leë- kih- hi- lla- kyaa-. Lä-ja- ka-läh- ma- cha- cha-miih- kih- jñah-, leë- kyah- hnäh- ma- jmee- bii-. Lä-ja- ba- ja- llu- kih- lä-jëë-.

¹⁵ Lä-koq- na-sii- juu- kih- Dio: "Sa- ga- chaa- ga- kih- hi- ga-juu- h- cha-miih-. Ni- sa- ga-lä-hnøø- ga- kih- hi- ga-juu- h- ko- hi- pih-."

Tito kyaa- h- dsa- kyaa- h-

¹⁶ Peer- ti-hmaah- Dio hi- ga-jmee- ga-ka- Tito huudsë- kyah- hnäh-, ja- ba- lä-koq- kye- jnä- huudsë-.

¹⁷ Ga-heeh- bih- lä-koq- ga-hlëëh- jnih-. Jëeh-, hñii- bih- ma- lle- dsëy- kway- be- kyah- hnäh-. He-ja- jee- tëëy- hñii- bih- dsooy- dsa- jëëy- hnäh-.

¹⁸ Ko-jøh- kyaa- h- Tito, chee- jnääh- jaa- øøh- jne- hi- hii- juu- kih- lä-kaa- gwah- jee- jmeey- ta- kwaat- kih- ju-hmëë-.

¹⁹ Ja- ma-la- he- ja-, øøh- jne- ga-hñaa- y- mah- jmeey- ko-jøh- kyaa- h- jnääh- jee- dsa-ka- jnääh- kuu- he- juh-lääh- øøh- jne-. Kyaa- h- he- ja-, jmee- jnääh- juu- kih- Dio hi- lä-jwë- ja- lä-jnä- he- hnøø- jnääh- kwa- jnääh- be- kih- øøhn-.

²⁰ Lä-ja- jmee- jnääh-, mah- sa- chaa- hi- hlëëh- wi- kyaa- jnääh- he- juh-lääh- jnääh- cha- miih- kuu-.

²¹ Jëeh- ñe- ba- Dio he- jmee- jnääh- bii- jmee- jnääh- ta- lä-koq- lle- kih-, hi- lä-ja- hnoon- ka- dsa- jmi- gyuu- kwaat- ka-läh-.

²² Hi- chee- ga- jnääh- jñah- øøh- jne- ko-jøh- kyaa- y- h- he-, ja- koq- hä- ma-jëë- jnääh- jmeey- he- llu- jmah-. Hi- cha-ga-miih- jmeey-, na- he- ma-jëëy- he- mi-te- hnäh-.

²³ Ta' ka- hnäh' huu'dsë-. Tito laa' dsa-kyaaħ' jnääh' jee' jmee- jnääh' ta' ko-joh' mah' le' llu' kyah' hnäh'. Hi- jñah' øøħ' jne' hi- jääy' na-, há' gooy- lä'kaa- gwah'. Hi- kwaan' kih' hi- he', lä'kaa- jee' dsa- naäy' jmee- øøħ' jne' juuh- kih' Cristo.

²⁴ Ja- mi- jnääh' hnäh' kiyh' ha- lä'koo- jiiħ' hnaah- hnäh' dsa-. Lä'ja- mi- jnääh' hnäh' cha'në' lä'jée- øøħ' jne' he- kih' ja- he- chaa- jnääh' llu' kyaah' hnäh'.

9

Hnøø' kwa' jne' kuu' lä'kaa- tuh- dsë- jne'

¹ Kih' he- chooh' jne' miih- kuu' kih' øøħ' jne' hi- lla-kyaa', sa' jmee- bii' siin' kyah' hnäh' laan-.

² Jëeh', ma- ba' jnä' kyah' hnäh' hi- tääh' hwa' Acaya, lle' hoh' hnäh' he- juh'lääħ' hnäh' kuu'. Hi- ga-hlëehn' llu' kyah' hnäh' jee' kih' øøħ' jne' hi- tääh' hwa' Macedonia. Na' ma' koo- ñe- ga'jwii' jnih' he- ma' lla- hoh' hnäh' kwah' hnäh' kuu'. He- ja- jwëë' øøħ' jne' he', ga-nøħ' dsëy' kih' he- llu' hoh' hnäh'.

³ Pero ma-ra- he- cheen- øøħ' jne', mah' sa- jän' hlih' kih' lä'jë- he- llu' he- ga-hlëehn' kyah' hnäh'. Hnoon' wa-ra- jäh' kih' ma-na'lluuh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koo- ga'jwii' jnih'.

⁴ Heh' lä'ja-, wa-ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', ko-joh' kyaah' jñah' øøħ' jne' hi- chaa- hwa' Macedonia, hnoon' ma-na'lluuh' hnäh' mah' sa- ja' jnääh' o-hih' wa-ra- ga-lla-nøø' jnääh', lä'llu' he- ma' jäh' jnääh' mi-teh' ba' hnäh', hi- cha-ga' miih- jäh' hnäh' o-hih', cher'mah' sa' ga' mi-teh' hnäh'.

⁵ Kih' he- ja- ba' ga-la' bii' kin- chuun' kyaah' øøħ' jne' he', mah' dsa-naäy' dsa-jëëy' hnäh' to- në', mah' kway' be' kyah' hnäh' ha- lä' jee' juh'lääħ' hnäh' kuu' he- ga-bääħ' hnäh' hñaah' kwah' hnäh'. Lä-jwë' ja- ma-na'lluuh' hnäh' kwah' hnäh' kuu' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh', ja- kyaah' he- wi'.

⁶ Nuu- da' hnäh' ha- lä' la' kih' hi- jngëë- mi- ju-: Hi- jngëë- miih-, miih- ba' chooyh'. Hi- jngëë- cha' miih-, lä'ja- cha' miih- chooyh'.

⁷ Lä'jaa- lä'jaa- wa' kway' lä'koo- te' lla- dsëy'. Pero ja- kyaah' he- meeh- dsëy', ni- ja- kyaah' he- wi'. Jëeh', Dio hnäh' hi- kwa- lä'kaa- tuh-dsë'.

⁸ Dio hi- cha- be' kih', jmeey' lä'cha- cha' miih- he- llu' kyah' hnäh'. Lä'ja- ni- miih- sa' cha- he- jmee- bii' kyah' hnäh' jiiħ'koh'. Lä-jiiħ' chaa' ga' kyah' hnäh', jmeeh' hnäh' ja- he- koo- nëë' he- llu' kih' hi- lla-kyaa'.

⁹ Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: Hi- llu' dsë' ga-ti' ga'llooyh' he- cha- kiyh', ga'kwëëyh' dsa- hi- tä- ñee'.

Ta' llu' kiyh' lä'jnä' ga-lä'jë- joh' jmi' cha-.

¹⁰ Dio ba' he' hi- kwa' mi-ju' kih' hi- jngëë-, lä'ja- ka- läh' kway' he- kih' hih' jne'. Hi- he' kwa' lä'jë- he- jmee- bii' kyah' hnäh' hi- jmeey' lä'cha- cha' ga' miih-. Mah' lä'ja- lä'cha- he- kyaah' jmeeh' hnäh' cha' miih- he- llu' jmah' ba'.

¹¹ Lä'llu' he- lä'cha- lä'jë- nëë' he- jmee- bii' kyah' hnäh', lä'ja- lä'cha- cha' miih- he- kwëëh' hnäh' hi- lla-kyaa'. Hi- wa-ra- ga-ngëë' jnääh' kuu' ja- kih' øøħ' jne' he', kway' cha' miih- ti'hmaah' kih' Dio.

¹² Jëeh', wa-ra- ga-ngëë' jnääh' kuu' he- juh'lääħ' hnäh' kih' øøħ' jne' he', he- ja- kwa' be' kiyh'. Hi- ja- ma-la- he- ja-, kway' cha' miih- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'.

¹³ Wa-ra- ga-ngëë' jnääh' kuu' ja-, jmee' dsa- he- juuh- kih' Dio, jëeh' ma- mi- jnääh' hnäh' he- mi- te- hnäh' kyaah' ju'hmëë' kih' Cristo. Hi- lä'kaa- tuh-hoh' hnäh' ga'kwëëh' hnih' kuu', hi- lä'ja- jmeeh' hnäh' kih' lä'jëë- hi- jmee- bii' kih'.

¹⁴ Hi- wa-ra- ga-ngüy' kyah' hnäh' kih' Dio, ja- lla- lle' dsëy' hnäh' jëeh' ma-lä-jnä' he- ma- mi- jää' Dio hnäh' cha' miih-.

¹⁵ Ti'hmaah' kwan' kih' Dio, ha- koh' sa- llu' he- ga'kwëëyh' jne'. Hi- lä'këh' jmi' lä-ngëë'.

10

Ga'jmeë' Paa' dsoo' he- laay' apóstol

¹ Jnä' Paa' chuun' kyaah' hnäh', hlëëhn' hnäh' ja-ba' lä'koo- jmee- hñii' Cristo hi- hwa' hi- joh- dsë'. Jëeh', jäh' dsa- kin-, sa- tuu- dsën- hlëëhn' lä- ma' hään' jee' kih' dsa-. Mah' wa-ra- ga-lä' øøn' jee' kiyh', ja- ga- tuu- dsën- hlëëhn'.

² He- ja- chuun' kyaah' hnäh', go-taah' hnäh' lä'koo- lle' kih', mah' wa-ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', sa- cha- he- kih' hlëëhn' hi- jäh', ga-nøø' jnääh' lä'koo- wa- hi- cha- hi-. Jëeh', tuu- ba' dsën- ti-choon' juu' kyaayh' cher'mah' lä'ja- hnøøy'.

³ Dsa' jmi- gyuu' ba' laa' jnääh', pero sa- tee' jnääh' lä'koo- tee' dsa- jmi- gyuu'.

⁴ Sa- tee' jnääh' kyaah' wa- he- cha- he- he- kooħ- dsa- jmi- gyuu'. Tee' jnääh' kyaah' be' kih' Dio he- lih' hee' lä'jë- he- sa- lä'këh' jnääh' jmi' kyaah'.

⁵ Lä'ja- leh- jnääh' kyaah' hi- jmee- kyuuħ' cha' miih-. Hi- leh- jnääh' kyaah' hi- jmää- hñii' kaah'. Jëeh' juu' he- hlëëhn' ja-, jne- jwë' kih' dsa' mah' sa- heeyh' kih' Dio. He- ja- hnøøħ' jnääh' ha- lä' jee' dsa- jeeħ- dsa- hi- jmee- huu'dsë- hlih' mah' lä- nuuyh' kih' Cristo.

⁶ Ma-lla- dsë- jnääh' heeh' jnääh' wi' lä'jëë- hi- chaaħ-, ma-la- ma- mi- jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' he- nuuh' hnäh' kih' Cristo.

⁷ Koo⁻ kah⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁻ haa⁻ dsa⁻. Cher⁻ mah⁻ jaa⁻ jmee⁻ huu⁻ dsē⁻ laay⁻ kyaa⁻ Cristo, wa⁻ jmeey⁻ huu⁻ dsē⁻ laa⁻ jnääh⁻ ka⁻ läh⁻ kyaa⁻ Cristo, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ laay⁻ hñiiy⁻.

⁸ Ga⁻ hñaa⁻ Dio⁻ jnä⁻ mah⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻ koo⁻ hweh⁻. Sa⁻ ga⁻ hñaa⁻ jnä⁻ mah⁻ heen⁻ hnäh⁻. Hi⁻ ma⁻ ke⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kih⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻ goon⁻ sa⁻ la⁻ o⁻ hih⁻ kin⁻ he⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻.

⁹ Sa⁻ hnoon⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ huu⁻ dsē⁻ he⁻ juuh⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ siin⁻ ko⁻ lla⁻ jiih⁻.

¹⁰ Jëeh⁻, lä⁻ la⁻ hlëeh⁻ ko⁻ llaa⁻ kin⁻. Hweh⁻ juu⁻ he⁻ siin⁻ kih⁻ dsa⁻. Pero⁻ ma⁻ chehn⁻ cha⁻ nē⁻ dsa⁻, hwaq⁻ ba⁻ jnä⁻, jäyh⁻. Sa⁻ tooyh⁻ ta⁻ juu⁻ kin⁻.

¹¹ Hi⁻ hlëeh⁻ lä⁻ ja⁻ kyaa⁻ jnääh⁻, hnøø⁻ lä⁻ ngëey⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ huu⁻ dsē⁻ kyaa⁻ jnääh⁻. Jëeh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ siin⁻ jnääh⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ uu⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ kyaayh⁻.

¹² Sa⁻ tuu⁻ dsē⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hi⁻ hlëeh⁻ llu⁻ kih⁻ hñii⁻. Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁻ jeeh⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ he⁻ hi⁻ laay⁻ hñiiy⁻ hih⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ huu⁻ dsē⁻ kih⁻ hñii⁻ bih⁻. Hi⁻ hnøøy⁻ jeeh⁻ kwee⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻. He⁻ ba⁻ che⁻ taay⁻.

¹³ Pero⁻ lä⁻ koo⁻ hä⁻ hih⁻ ba⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻ kyaa⁻ hñaa⁻ jnääh⁻, lä⁻ koo⁻ la⁻ huu⁻ dsē⁻ kih⁻ Dio⁻ hi⁻ ga⁻ hñaa⁻ jnääh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

¹⁴ Jiih⁻ jee⁻ ga⁻ tøø⁻ Dio⁻ hih⁻ ba⁻ ga⁻ nøø⁻ jnääh⁻. Sa⁻ ga⁻ nøø⁻ jnääh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻ cheq⁻ Dio⁻ jnääh⁻. Jëeh⁻ jnääh⁻ to⁻ nē⁻ na⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ju⁻ hmëe⁻ kih⁻ Cristo⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

¹⁵ Sa⁻ jmää⁻ jnääh⁻ hñaa⁻ jnääh⁻ kaah⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻ jñah⁻. Hnøø⁻ jnääh⁻ wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ kih⁻ Dio⁻ ba⁻. Lä⁻ jwē⁻ ja⁻ kwaq⁻ ga⁻ ta⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jee⁻ ga⁻ tooh⁻ Dio⁻ goo⁻ jnääh⁻.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ju⁻ hmëe⁻ ta⁻ jee⁻ uu⁻ ga⁻. Pero⁻ sa⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnääh⁻ jee⁻ ma⁻ løø⁻ jñah⁻, mah⁻ sa⁻ jmää⁻ jnääh⁻ hñaa⁻ jnääh⁻ kaah⁻ kih⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ jñah⁻.

¹⁷ Hi⁻ hnøø⁻ jmää⁻ hñii⁻ jøøh⁻, wa⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻ kih⁻ he⁻ laay⁻ kyaa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jñan⁻.

¹⁸ Jëeh⁻, hi⁻ hlëeh⁻ llu⁻ kih⁻ hñii⁻, ja⁻ kyaah⁻ he⁻ ja⁻ ya⁻ hëey⁻ llu⁻. Hi⁻ hlëeh⁻ Dio⁻ llu⁻ kih⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ ya⁻ hëey⁻ llu⁻.

11

Paa⁻ kyaah⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ kaah⁻

¹ Hnoon⁻ kwëeh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ hlëeh⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ huu⁻ dsē⁻ kih⁻. Kwëeh⁻ hoh⁻ hnäh⁻, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hoh⁻.

² Peer⁻ kyen⁻ huu⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻. He⁻ gwa⁻ kih⁻ Dio⁻ ba⁻ ja⁻, he⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻ kin⁻. Jëeh⁻, ma⁻ kwaan⁻ hnäh⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hñii⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Cristo. Hi⁻ hnoon⁻ mi⁻ jnään⁻ hnäh⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻ mē⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻ go⁻ tē⁻.

³ Pero⁻ gohn⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Eva. Kyaah⁻ may⁻ ga⁻ mi⁻ goo⁻ miih⁻ kiyh⁻. Lä⁻ ja⁻ hii⁻ goo⁻ mi⁻ gaay⁻ hnäh⁻ ka⁻ läh⁻. Heey⁻ huu⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ mah⁻ mo⁻ so⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ Cristo⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻.

⁴ Jëeh⁻, cher⁻ mah⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwa⁻ jyoh⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jeeh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús⁻ he⁻ kwa⁻ jnääh⁻, lä⁻ chah⁻ ja⁻ heeh⁻ hnäh⁻. Hi⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ jmi⁻ lle⁻ he⁻ sa⁻ la⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁻ he⁻ ma⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jää⁻. Hi⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ ju⁻ hmëe⁻, he⁻ sa⁻ jeeh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ ju⁻ hmëe⁻ he⁻ ma⁻ heeh⁻ hnäh⁻.

⁵ Go⁻ laan⁻, sa⁻ kyeey⁻ ga⁻ apóstole⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ kaah⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ jnä⁻.

⁶ Ma⁻ ke⁻ sa⁻ hlëeh⁻ n kyaah⁻ juu⁻ na⁻ hñaa⁻ h, pero⁻ cha⁻ ba⁻ huu⁻ dsē⁻ llu⁻ kin⁻. Joh⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ jnään⁻ he⁻ ja⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

⁷ Pero⁻ ga⁻ jmää⁻ n hñii⁻ jaa⁻ hi⁻ hwaq⁻ mah⁻ leeh⁻ hnäh⁻ kaah⁻. Jëeh⁻, sa⁻ ga⁻ koon⁻ jñeen⁻ ma⁻ ga⁻ kwan⁻ ju⁻ hmëe⁻ kih⁻ Dio⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ¿Che⁻ jwa⁻ ga⁻ jmeen⁻ hñii⁻ he⁻ ga⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻?

⁸ Ga⁻ kan⁻ kuu⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻, ga⁻ koon⁻ jñeen⁻ mah⁻ jmeen⁻ ta⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

⁹ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ gyan⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻, sa⁻ ga⁻ lla⁻ kyaan⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ jmi⁻ ma⁻ ga⁻ jmee⁻ bi⁻ kin⁻. Øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ ta⁻ Macedonia⁻ ba⁻ ga⁻ kwa⁻ be⁻ kin⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ lla⁻ kyaan⁻. Sa⁻ ga⁻ kwan⁻ jwē⁻ ma⁻ kah⁻ hnäh⁻ huu⁻ dsē⁻ kin⁻. Hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻.

¹⁰ Kyuuh⁻ ba⁻ jnä⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ Cristo. He⁻ ja⁻ man⁻, ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ha⁻ kin⁻ he⁻ chaan⁻ llu⁻ he⁻ sa⁻ koon⁻ jñeen⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ jwi⁻ he⁻ na⁻ heq⁻ hwa⁻ Acaya⁻.

¹¹ ¿He⁻ la⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻, laah⁻ hnäh⁻? O, ¿che⁻ laah⁻ hnäh⁻ he⁻ sa⁻ hnaan⁻ hnäh⁻? Ne⁻ ba⁻ Dio⁻ he⁻ hnaan⁻ hnäh⁻.

¹² Hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ jnä⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻, mah⁻ sa⁻ kwan⁻ jwē⁻ kih⁻ hi⁻ hlëeh⁻ llu⁻ kih⁻ hñii⁻, hi⁻ jäh⁻ jmee⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jnääh⁻.

¹³ Dsa⁻ he⁻ jäyh⁻ laay⁻ apóstole. Pero⁻ ta⁻ juu⁻ bih⁻. Mi⁻ gaay⁻ dsa⁻, jmääy⁻ hñiiy⁻ lä⁻ koo⁻ apóstole⁻ kyaa⁻ Cristo.

¹⁴ Ja⁻ he⁻ jmee⁻ dsaa⁻ dsē⁻ jne⁻ juu⁻ la⁻. Jëeh⁻, lä⁻ kye⁻ Tana⁻ jmää⁻ hñii⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ ángel⁻ hi⁻ kye⁻ jmëe⁻.

¹⁵ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ kiyh⁻ ka⁻ läh⁻. Jëeh⁻, ja⁻ juu⁻ he⁻ cha⁻ na⁻ na⁻, he⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ hi⁻ lluu⁻. Pero⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ llaa⁻ jmi⁻ liyh⁻ jñeey⁻ lä⁻ koo⁻ te⁻ ta⁻ he⁻ jmeey⁻.

Ga'jmää' Paa' hñii' lä'koq- jaq- hi- sa- cha- huü'dsë- kih'

16 Koo- ka- läh' jwëehn- hnäh': Ni- jaa- hnäh' ta- jmee- hnäh' huü'dsë- he- ngaahn'. Pero cher'mah' lä'ja- laah' hnäh', kwa- hnäh' jwë- kin- hlëehn' hnäh' lä'koq- jaa- hi- sa- cha- huü'dsë- kih' mah' lä'ja- jmääñ- müih- hñiin- jøøh' lä'koq- jmee- hi- he'.

17 He- jmääñ- hñiin- jøøh', sa- hlëehn' lä'koq- hnøø' Dio, he- hlëehn' lä'koq- jaa- hi- ngaah' ba'.

18 Peer- jwëë- hi- jmää- hñii' kaah' lä'koq- tëë' jmee- dsa- jmi- gyuu, hi- ja- ba' lä'ja- jmee- jnä' ka- läh'.

19 Ma'ke- cha- huü'dsë- kyah' hnäh', pero kwëeh- hoh' hnäh' cha- müih- kyaah' hi- ngaah' he'.

20 Hi- lä'ja- kwëeh- hoh' hnäh' ma' jmeey- hih- kyah' hnäh', ma' jñuuyh- he- cha- kyah' hnäh', kaayh- hnäh' lä- të- dsëy', jmääy- hñiiy' kaah' jee' kyah' hnäh', lä'jiih' jnooy- mo- nëh' hnäh'.

21 Na- hiihn' müih- he- jwëehn- hnäh' he- sa- bëë- jnääh' jmee- jnääh' lä'koq- jmee- dsa- he'.

Pero lä'koq- tuu- dsë' dsa- he' jmääy- hñiiy' kaah', jnä' ka- läh' tuu- dsën' jmeen' lä'ja-, ma'ke- hlëehn' lä'koq- jaa- hi- sa- cha- huü'dsë- kih'.

22 Hi- he' jäh' laay' dsa- hebreo, ja- ba' lä'ja- laa' jnä'. Jäyh' laay' dsa- Israel, ja' ba' lä'ja- jnä' ka- läh'. Jäyh' laay' sa'ju- kih' Abraham, ja- ba' he- ja- laa' jnä'.

23 Jäyh' jmeey- ta'he' kih' Cristo. Pero cha- ga' müih- jmee- jnä'. Ngoo' ba' jnä' hlëehn' lä'koq- jaa- hi- ngaah'. Cha- ga' müih- ta' he- ma' jmee- jnä', cha- ga' müih- jiuh- ma- ñeen- neh- ñe' lä'koh' ga' dsa- he'. Cha- ga' müih- ga' jmi- ga' baa' dsa- jnä'. Joh' jiuh- sa- ga' laan' he- ma' jngëeh' dsa- jnä'.

24 Ja- koo- hä- ga' jmi- dsa- judiu kin- ma- gyii' gya- ñu- si' hñii'. Lä' jiuh' ga- të- hña' jiuh- ga' jmeey- lä'ja- kin'.

25 Hnë- jiuh- ga' jmiy' kin- kyaah' si'hma-. Koo- hä- ga- të- dsa- kuu- kin-. Hnë- jiuh- ga' laan' jee' ga' hme'h' barco neh- jmi-. Koo- hä- ga' jän' koo- jmi- koo- hwë' jee' to' dsaah' jmi- ñeeh'.

26 Sa- na- he' jiuh- ngoon' hi- jahn' jee' uu'. Ga' hii' goo- kin- jee' haan' cha' jmi- juuh-, lä'ja- kyaah' dsa- hii- hi- kyaah' dsa- goon- hi- kyaah' hi- chaa- ta' jee' jyoh' ka- läh'. Ga' hii' goo- kin- jee' jwi- juuh- hi- ta- jee' sa- chaa- dsa-. Ga' hii' goo- kin- cha' jmi- ñeeh' hi- lä'ja- kyaah' hi- jäh' laa' øøh' jne'.

27 Cha- müih- ta' ga' jmeen', ga' jëen' cha- müih- wii'. Cha- hwë' sa- ma' gwün-. Ga' lä' kyohn', ga' lä' küi- dsën-. Ja- he- koo- hä- sa- ga- lä- cha- he- ma' kuhn'. Ga- ngëen' gyuu' hi- sa- ga- lä- cha- hmiih- ma' këhn'.

28 Ja- ma- la- he- ja-. Lä' jë- jmi- ba' kyen' huü'dsë- kih' lä' jë- gwah-. Peer- wii' dsa- ngëen'.

29 Kyaah' lä' jëë- hi- sa- cha- be' kih', jnä' ka- läh' jii- kin-. Hi- gwa' ya- jëë' dsën-, wa- ra- ga' jmee- dsa- tëh- jaa- øøh' jne'.

30 Wa- ra- jäh' kih' jmee- bii- hlëehn' llu' kih' hñiin', ma' ja- hlëehn' kih' he- mi- jnääh- he- sa- cha- be' kin'.

31 Dio Jmi- Jesús, Dsa- jøøh' jnän', hi- na- jää- ga- lä' jë- joh' jmi- cha', hi- he' ñe- he- sa- hlëehn' juu- ta- juu'.

32 Koo- hä- lä- ma' gyan' jee' jwi- Dam- asco, lle'moh' kyaa' rey Areta ga' jmee' mada' ga' høø' dsa- lä' kaa' ho' haah' kih' chuuh' jwi- he- hnøoy' ma' saayh' jnä'.

33 Pero neh- koo- hma- ta- ga' jñaq' dsa- jnä' ta' ho' haah' pih' he- ma' na- he' dsoh' na' yah-. Lä' ja- ba' ga' laan' he- ma' saah' dsa- jnä'.

12

Ga' jëë' Paa' koo- jee' la' na' hñaa'h'

1 Sa- jmää' ta' he- jmääñ- hñiin- jøøh'. Pero ma' ra- he- hlëehn' kih' koo- he- ga- hëë' mi- nën- he- ga- mi- jnääh- Dsa- jøøh' jnän'.

2 Kyuun- jaa- øøh' jne' hi- ga- tëë- Dio lä- ga- të- hnë- jwëë- kih' gyuu' jmi- gyuu- ma- hya- gya- kye- ji- ñe-. Sa- man- ha- lä- ga- jää' dsih', che' lä- ma- na- hñaa'y' o che' kyaah' ma- la- jmi- lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lä' ga' la'.

3 Kyuu- ba' jnä' dsa- he'. Sa- man- ha- lä- ngooy', che' lä- ma- na- hñaa'y' o che' kyaah' ma- la- jmi- lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe-.

4 Ga' jää' dsih' koo- jee- jnä' na' hñaa'h'. Jee' ja- ga- nuuy' ga- hlëeh' juu- he- sa- le' hlëeh' jne' hi- sa- chaa- ni- jaa- hi- na- ngë' jwë' hlëeh'.

5 Kih' dsa- lä' ja-, le' ba' jmää- jnih' jøøh', pero sa- jmääñ- hñiin- jøøh'. Kih' he- mi- jnääh- he- sa- cha- be' kin-, ma- la' kih' he- na- ba' jmääñ- hñiin- jøøh'.

6 Cher' mah' hnoon' jmääñ- hñiin- jøøh', ja- he- ngaahn' ja-, jëeh' hlëehn' ju' dsoo' ba'. Pero sa' jmeen' lä' ja- mah' ni- jaa- sa' jmee- huü'dsë', jøøh' ga' jnä' lä'koq- jëëy' jmeen- o lä'koq- nuuy- hlëehn'.

7 He- ja- ja- në- jmi- ngo' kin- he- jmee- jwiuh'. La' lä'koq- toq' he- ja- mada' kih' Tana' mah' heeh' jnä' wii'. He- ja- jmää' kin- mah' sa- jmääñ- hñiin- jøøh', lä' llu' he- ga- jëen' koo- he- la' na' hñaa'h' he- sa- ma- jëen' jih' koh'.

8 Hnë- jiuh- ga' chuun' kyaah' Dio mah' jñuuyh' he- jmee- jwiuh' kin'.

9 Pero lä- la- ba' ga' jëeh- Dio juu' kin-: "Ma- lee- ba' kyah' he- llu' dsën- kyaah' hne-. Jëeh' cha- ga' müih- lä' jnä' be' kin- kyaah' dsa- hi- sa- cha- be' kih'", ga' jäh'.

He'ja' lä'kaa' tuh'dsën' jmääñ' hñiin' jøøh' kih' he' sa' cha' be' kin' mah' jä' në' kin' be' kih' Cristo.

¹⁰ Kih' he'ja', chaan' llu' lä' ma' sa' cha' be' kin', ma' hlëëyh' wii' kin', ma' lla'kyaan', ma' jmeeh' dsa' jnä', ma' jëën' wii' kwaat' kih' Cristo. Jëéh' lä' ma' sa' beën', ma'ja' cha' be' kin'.

Ma'kye' Paa' huu'dsë' kih' lä'jëë' øøh' jne'

¹¹ Dsëéh' hnäh' dsoo' he' ga'jmeen' lä'koo' jaa' hi' sa' cha' huu'dsë' kih', jee' ga'jmääñ' hñiin' jøøh'. Hnäh' ba' ga'tëéh' hnäh' ma' hlëéh' hnäh' llu' kin'. Jëéh' hi' jäh' laa' apostole' kaañ' sa' kyeë' ga' hi' he' lä'koh' ga' jnä', ma'ke' sa' cha' laan' ni' miih'.

¹² Kih' he' jøh' dsën' ba' ga'jmeen' lä'jë' he' la'. Ga'jmeen' cha' miih' lii', ga'jmeen' he' juh' gaa', ga'jmeen' he' dsaä' dsë' dsa' jee' kyah' hnäh'. Lä'ja' ga' mi'jnään' ma'ra' he' laan' apostol.

¹³ Koo' ba' he' ga'jmeen' ta' jee' jyoh' jee' tääh' øøh' jne', he' ja' sa' ga'jmeen' kyah' hnäh'. Ga'ngiin' kiyh' he' ma' jmee' bii' kin'. ¿Ché' kih' he' ja', laah' hnäh' sa' taahn' hnäh' ta'? Jmee' hnäh' jøh' hoh' kih' he' sa' ga'ngiin' kyah' hnäh' ka' läh'.

¹⁴ Jee' la' tē' hnē' jiih' he' ma'na'lluun' na'jëën' hnäh'. Ni' lä'ja' sa' ngiin' kyah' hnäh' he' jmee' bii' kin'. Sa' na'hnøøhn' he' cha' kyah' hnäh'. Hnoon' heeh' hnäh' jnä' ba'. Jëéh', ja' he' chih' hi' ga'tëë' juh'lääh' he' hnøø' kih' cho'jmii'. Cho'jmii' chih' ba' hi' ga'tëë' juh'lääh' he' hnøø' kih' chih' kyaä'. Lä'ja' la' kin' kyaah' hnäh' ka' läh'.

¹⁵ Lä'kaa' tuh'dsën' mi'llan' lä'jē' he' cha' kin' lä'jiih' kwaan' hñiin' juun' kwaat' kyah' hnäh'. Ma'ke' cha' ga'miuh' hnaan' hnäh' koo' hä' koo' hä'. Pero hnäh', miih' go'te' ba' hnaah' jnä'.

¹⁶ Lä'ja' ga'la', sa' ga'llan' lleh' hnäh' kih' he' ma' jmee' bii' kin'. Pero ko'llaa' dsa' jäh', kyaah' may' ba', ga'jmeen' ga' tah' hnäh' neh' salä'. ¿Ché' jwa' ga'jmeen' lä'ja' mah' ga' mi'gaan' hnäh'?

¹⁷ Sa' ga' mi'gaan' hnäh' lä' ma' ga'cheën' øøh' jne' jee' tääh' hnäh'.

¹⁸ Ga'chuun' kyaah' Tito mah' dsooy' jee' tääh' hnäh' hi' ga'cheën' ga' jaa' øøh' jne' kyaayh'. Hi' ni' miih' sa' ga' mi'gaa' Tito hnäh'. Jëéh', koo' nëë' h' huu'dsë' kye' jnääh'. Ja'ba' lä'koo' jmee' jnä', jmee' Tito ka' läh'.

¹⁹ Ta' wa' laah' hnäh' he' hnøø' jnääh' hwëë' jnääh' llu' cha'nëh' hnäh'. Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Në' ba' Dio he' hlëéh' jnääh' lä'koo' lle' kih' hi' laa' kyaä' Cristo. Øøhn' hi' hnaan' cha' miih', lä'jē' juu' he' si' jnääh' la', he' llu' kyah' hnäh' mah' kwa' be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'në'.

²⁰ Gohn' miih' wa'ra' ga'lloon' jee' tääh' hnäh', jëën' hnäh' jmeeh' hnäh' he' sa' tih' dsën'. Hi' lä'ja' hnäh' ka'läh' jëéh' hnäh' jmeen' he' sa' tih' hoh' hnäh'. Lä'ja' le' cher'mah' ga'jëën' hnäh' ti'hnee' hnäh', wii' hoh' hnäh', hää' hnäh', jmeeh' hnäh' jñah' nää', hlëéh' hnäh' wii' kih' dsa', kooñ' hnäh' juu' jwii', jmää' hnäh' hñaañ' kaañ', jmeeh' hnäh' wa'la' cha' la'.

²¹ Kyen' miih' huu'dsë' wa'ra' ga'lloon' ka'läh' jee' tääh' hnäh', ha' ga'che' ga'jmee' Dio ga'jän' o'hiih' kwaat' kyah' hnäh'. Lä'jiih' ja' hooohn', cher'mah' jwëë' hnäh' tääh' hnäh' jmeeh' hnäh' dso'kye' hi' sa' ma'beh' hnäh' lä'jē' he' mi'soh' tuh' hoh' hnäh', hi' lä' ma'kaañ' ba' hnäh' wa' hi' cha' hi', hi' jmeeh' hnäh' he' la' o'hiih' he' ma'jmeeh' hnäh' jää'.

13

Ga'hii' Paa' juu' kih' øøh' jne' hi' tääh' Corinto

¹ Jee' la' tē' hnē' jiih' he' nün' na'jëën' hnäh'. Lä'la' na'sii' juu' kih' Dio: "Wa' he' cha' he' hñii' he' cha' kih' dsa', lä' ee' ba' kyaah' ju'dsoo' he' jmee' uu' uu' dsa'."

² Ga'jwëëhn' hnäh' jää', hi' na' he' ma'gyan' uu' kyah' hnäh', jwëëhn' hnäh' ka'läh'. Hi' wa'ra' ga'lloon' jee' tääh' hnäh', jee' ja' tē' hnē' jiih' he' jwëëhn' hnäh'. Ma'ja' mo'so' jmeen' jøh' dsën' kih' hi' tääh' jmee' wa'la' cha' la', hi' lä'ja' kih' hi' tääh' jmee' ga'lä'jiih' na'.

³ He' hnooh' hnäh' jëéh' hnäh' che' dsoo' ba' hlëëhn' lä'koo' mada' kih' Cristo. Jëéh', hi' he' mi'jnää' be' kih' jee' kyah' hnäh'. Sa' laay' lä'koo' jaa' hi' sa' cha' be' kih'.

⁴ Ma'ke' dsoo' ga'tää' dsih' dsoh' hma' cru' lä'koo' jaa' hi' sa' cha' be' kih', pero chaa' bih' kyaah' be' kih' Dio. Ja'ba' lä'ja' jnääh' hi' laa' koo' kyaah' Cristo, ga'nøø' jnääh' lä'koo' he' sa' cha' be' kyaä' jnääh'. Pero kyaah' be' kih' Dio chaa' jnääh' ta'la' kih' Cristo mah' kwa' jnääh' be' kyah' hnäh'.

⁵ Kye' da' hnäh' kwaat' kyah' hñaañ' hnäh', che' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnäh' kih' Cristo. Jëë' da' kyah' hnäh' hñaañ'. ¿Ché' sa' ñeh' hnäh', Jesucristo hää' jee' kyah' hnäh'? Pero cher'mah' sa' la' lä'ja', he' sa' laah' hnäh' kwaat' ba' ja'.

⁶ Hnoon' lä' ñeh' hnäh' he' laa' jnääh' kwaat'.

⁷ Ngii' jnääh' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba'. Sa' jwahn' lä'la' mah' jä' jnääh' llu'. He' hnøø' jnääh' go'taah' hnäh' lä'koo' lle' kih', ma'ke' ga'jä' jnääh' lä'koo' jaa' hi' sa' laa' kwaat'.

⁸ Jëéh', ni' miih' sa' le' lla'dsëë' jnääh' kih' ju'dsoo'. Jmee' jnääh' lä' hnøø' ju'dsoo' ba'.

⁹ He-jā-jēē dsē-jnāäh' lä-ma' sa-cha-be' kyaa'jnāäh', mah'lä-ja-hnäh' lä-cha-be' kyah'hnäh'. Ga-nøø-jnāäh' ngii'jnāäh' kyah'hnäh' mah'hwēē-hnäh'llu-go-te.

¹⁰ Kih'he-jā-ba'na-, siin-lä-la-kyah'hnäh' ma-ke-ghan'uu, mah'wa-ra-ga'loon'jee-tāäh'hnäh', sa-cha-he-kih'jmeen'hään'kyaah'hnäh', kyaah'be'he-ga-hyohn'kih'Dsa-jøøh'jnän'. He-hnøøy'kwan'be'kih'dsa-ba', ja-he-heeh'jnih'wii'.

¹¹ Kyaah'jee-ga-dsaa'juu'he-siin-kyah'hnäh', jwēēhn-näh'øøhn', wa-jēē-hoh'hnäh'. Hnøøh'hnäh'ha-lä-jee-go'taah'hnäh'llu'cha-ga'miih-, wa-nøh'hoh'hnäh', wa-la'koq-nëe'ba-huudsē-kyah'hnäh', wa-hii'tii'kyah'hnäh'. Hi-Dio-hi-hnää'jne',hi-jmee-hii'tii'jnän',jäy'jee'jnän'.

¹² Jmee'hnäh'Dio kih'dsa-kyaa'hnäh'hi-ja-çuh-hnäh'kiyh'lä-hnøø'Dio.

¹³ Lä-jēē-hi-laa'kyaa'Dio jmee'Dio kyah'hnäh'.

¹⁴ Wa-mi-jää'Jesucristo Dsa-jøøh'jnän'lä-jēē-hnäh'. Wa-hnää'Dio ga-lä-jēē-hnäh'. Hi-Jmi-le'Na-jngii'wa-laa'ko-jøøh'kyaah'hnäh'. Wa-la-lä-ja-.

Gálatas Juu' la- ga' sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

1 Jnä' Paa' laan' apóstol. Pero ja' he- ga' chee' dsa- jnä', ni' ja' kyaah' be' kih' dsa- na' hñaan'. Jesucristo ba' ga' chee' jnä' kyaah' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga' mi- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na' juu'.

2 Siin' juu' la- kyah' hnäh' øøhn' jee' dsa' ñeeh' hnäh' lä' kaa' hwa' Galacia. Hi- lä' jëe' øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä', koo- nee' ba' la' huudse' kyaah' jnääh' he- siin' la-.

3 Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi' ngün' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

4 Jëeh' Jesús ga' kwaa' hñii' ga' juuy' kwaat' kih' dso'kye' jnän' mah' lääy' jne' kih' jmi' gyuu' hñih' la-, lä' koo- hyoh' dsé' Dio jmeey' jnän', he' ba' hi- laa' Täa' jnän'.

5 Lä' ja- wa' la' juuh' kiyh' ga' lä' jë' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä' ja-.

Koo' ba' ju'hmëe' cha' he' kyaah' lää' jne'

6 Peer' dsa- dsen' dsen' kih' he- ga' nuun' chah' ga' juh' ga' lä' øøh' hnäh' kih' Dio hi- ga' tëeh' hnäh' ta' la' kih' he- llu' dsé' Cristo, mah' ma' taah' hnäh' kyaah' jyoh' ju'hmëe' he- laah' hnäh' llu' ga'.

7 Pero sa' cha' ga' jyoh' jwè' he' kye- ju'hmëe'. He- hnøø' ko' llaa' dsa- kah' gwèh' huudse' kyah' hnäh' ba' ja-, hi' hnøøy' mi' sii' ju'hmëe' kih' Cristo.

8 He' ja' jwahn', wa' tøh' dso'jwii' né' kyaah' jnääh' cher' mah' ga' jmeey' jnääh' lä' na-, o cher' mah' ja- ángel' ja' gyuuh' kwa' jyoh' juu' lä' koh' ga' he- ga' mi' tëe' jnääh' hnäh', ja' ba' lä' ja- wa' tøh' dso'jwii' né' kiyh'.

9 Koo- ka- läh' jwahn', ja- ba' he- ma' ngëe' ma' jahn' jää'. Cher' mah' chaa- hi- ga' jñah' hi- kwa' juu' kyah' hnäh' he- sa' la' kwee- kyaah' he- ga' heeh' hnäh', wa' tøh' dso'jwii' né' kiyh'.

10 ¿Ha- lä' laah' hnäh'? ¿Che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' dsa- he- ma' hlëeh' lä' na-, o che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' Dio? ¿Che' laah' hnäh' he- hnoohn' ha- lä' jee' tih' dsé' dsa- ki' jnä'? Jëe' da', wa' ra' jäh' kih' ngoo' ba' jnä' jmeen' lä' jë' he- hnøø' dsa-, mo' so' laan' ja- hi- jmeey' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga' lleeh' Paa' mah' lee' apóstol kyaah'

11 Øøhn', hnoon' lä' ñeh' hnäh' he- la-. Ja' he- gwa' kih' dsa', ju'hmëe' he- kwan' la-.

12 Sa- ga' hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni' sa' ga' mi' tëe' dsa- jnä'. Jesucristo ga' mi' jnä- kin' juu' la-, he' ja- ba' ja- he- kyuuhn'.

13 Ma- nuuh' ba' hnäh' lä' koo- ma' ngën' jää', he- ga' jmeen' lä' koh' tëe' jmeey' judiu dsa- goon'. Ha- koh' sa' ga' lä' hña- dsen' kyaah' hi- ga' heeh' kih' Joø' Dio. Ma' hnoon' ma' mi' laan' go- te- lä' jëe' hi- he'.

14 Ga' jmeey' ga' jnä' cha- ga' miih- lä' koh' ga' jee' lä' jëe' judiu hi- laa' koo- ji- ñe- kyaah' jnä'. Ga' jmeen' bii' ga' høøñ' lä' jë- nuuh' kih' dsa- ma' gyuh' kyaah' jnääh'.

15 Pero sa' ga' ma' lä' chaan' ga' lleeh' Dio jnä' mah' ja' leen' kyaah' bih'. Ga' tëeyh' jnä' kih' he- llu' dséy' kyaah' jnä'. Hi- lä' koh' ma' ga' tih' dséy'.

16 Ja' ga' ga' mi' jnäay' jooy' kin' mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu. Pero sa' ga' hnaahn' ni' jaa' dsa- mah' ma' siiyh' jnä' ha- lä' la' juu' he- ma' kwan'.

17 Ni' sa' ngaahn' ta' Jerusalén na' jëen' hi- laa' apóstole jää' ga' lä' koo- jnä'. Lä' chah' ja- ngoon' ta' hwa' Arabia ba', (koo- hwa' ki' jee' sa' kwa- ni' miih-). Ma' ngëe' he- ja-, ngoon' ka- läh' ta' Damasco.

18 Ma' hya- hnë- ji- ñe-, ja- ga' ngaahn' ta' Jerusalén na' jëen' Pee' hi' ga' jän' kyaahy' gya' hña' jmi' jee' ja-.

19 Ni' sa' ga' jeen' ga' jñah' apóstole, ma' la' Jacobo dsa- nuuh' øøh' Dsa' jøøh' jnän' ba' ga' jeen'.

20 Jmeen' dsoo', Dio ba' ñe- sa' cha- ta- juun' he- siin' kyah' hnäh' la-.

21 Ma' ngëe' he- ja-, ñeen' ta' hwa' Siria kyaah' Cilicia.

22 Øøh' jne' hi- tääh' lä' kaa' hwa' Judea, hi- dsa' ñee' kwaat' kih' Cristo sa' ma' kyuyy' jnä'.

23 Koo- ma' nuuy' lla- dsa- juu' ki' jnä': "Dsa- nuuh' hi- ma' jmeey' hña- dsé' kyaah' jnääh' he', na' ngëy' kway' juu' he- ma- dsoo' dsé' jne' la-, ja- ba' juu' he- ma' hnøøy' ma' heey' jää'."

24 He- ja- ga' jmeey' juuh' kih' Dio lä- ma' ga' nuuy' kin'.

2

Lä' jëe' apóstole ga' heeh' bih' Paa'

1 Ma' hya- gya' kye' ji- ñe-, ja' ga' ngaahn' ka- läh' ta' Jerusalén ko' jøh' kyaah' Bernabé hi' ma' jään' Tito ka- läh'.

2 Ga' mi' jnä- Dio kin' he- jmeey' bii' naahn', he- ja- ba' ngaahn' na' jmeehn' juu' ha- lä' la' ju'hmëe' he- ga' kwan' ta' jee' tääh' hi- sa' laa' judiu. To- në' ga' llan' juu' kyaah' ma' la' hi- kye- né' ba', le' ga' che- sa' jmää' he- jmeen' la- hi- lä' kye- he- ga' jmeen' jää'.

3 Pero sa' cha' ga' jäh' ni' miih-. Hi' Tito hi- ma' cheh' kyaah' jnä', sa' ma' laay' judiu, dsa- griego ba' he'. Ni' lä' ja- sa' ga' jäh' jmeey' bii' uuh' jmi- ngo' kiyh' lä' koo- tëe' jmeey' dsa- judiu.

4 Sa⁺ ga⁺ ti⁺ ga⁺ choo⁺ jnáäh⁺ juu⁺ he⁻ ^{uuh} jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ wa⁻ra⁻ jáh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁺ taah⁺ ko⁻llaq⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁺ tóòh⁺ jnáäh⁺, hì⁻ jáh⁺ laay⁺ òòh⁺ jne⁺. Hì⁻ he⁺, koo⁻ ma⁺ koo⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwan⁺ he⁻ ma⁺ laa⁺ jne⁺ kih⁺ dso⁺kye⁻ ta⁻la⁻ kih⁺ Cristo Jesús. Sa⁻ ga⁺ lá⁻hnóoy⁺ he⁻ ma⁺ jáh⁺ jnáäh⁺ mo⁻so⁻ na⁻hñuuh⁺ jnáäh⁺ kyaah⁺ ley. Jééh⁺, ma⁺ hnóoy⁺ lá⁻ ma⁻na⁻hñuuh⁺ ja⁻ba⁻ jne⁺ kyaah⁺ nuuh⁺ kih⁺ Moisé.

5 Pero ni⁺ miih⁻ sa⁺ ga⁺ kwa⁺ jnáäh⁺ jwé⁺ ma⁺ jmeey⁺ lá⁻lla⁻ dséy⁺. Hnóò⁻ jnáäh⁺ wa⁻ já⁻ ju⁻hméé⁺ kih⁺ Jesús kyaah⁺ hnóò⁺ lá⁻ ma⁻la⁻ ja⁻ba⁻, mah⁺ sa⁻ dsa⁻ hì⁻ju⁻dsoo⁻.

6 Hì⁻ na⁻jnáä⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ òòh⁺ jne⁺, ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ jáyh⁺ he⁻ ma⁺ hläähn⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ kwan⁺. Jná⁻ jwahn⁻ na⁻jnáäy⁺ kyey⁻ né⁺, jééh⁺ sa⁻ ga⁺ téén⁺ jééh⁺ kiyh⁺. Kih⁺ koo⁻ ba⁻ laa⁺ jne⁺ cha⁻né⁺ Dio.

7 Pero dsa⁻ he⁻ sa⁺ ga⁺ hay⁺ kin⁻. Ga⁻heeh⁻ bih⁺ he⁻ há⁻ goon⁻ ta⁻ he⁻ kwan⁺ ju⁻hméé⁺ kih⁺ hì⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, ja⁻ba⁻ lá⁻ há⁻ goo⁻ Pee⁻ kway⁻ ju⁻hméé⁺ kih⁺ hì⁻ laa⁺ judiu.

8 He⁻ ba⁻ Dio hì⁻ kwa⁺ be⁺ kih⁺ Pee⁻ he⁻ laay⁺ apóstol mah⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ judiu, he⁻ ba⁻ hì⁻ he⁻ na⁻, kwa⁺ be⁺ kin⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ laan⁻ apóstol mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ hì⁻ sa⁻ laa⁺ judiu.

9 He⁻ ja⁻ lá⁻ jéé⁻ hì⁻ laa⁺ kwaat⁻ kye⁻ né⁺ kih⁺ gwah⁺, ga⁺ sooyh⁺ goo⁻ jnáäh⁺ kyaah⁺ Bernabé. Ma⁺ jéey⁻ laan⁻ ta⁻ ta⁻la⁻ kih⁺ he⁻ llu⁻ dsé⁻ Dio kyaah⁺ jná⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁺ jmääy⁺ jnáäh⁺ kwaat⁻ laa⁺ jnáäh⁺ ma⁻ra⁻ òòyh⁻. Hì⁻ kye⁻ né⁺ he⁻ chee⁻ Jacobo, Pee⁻, kyaah⁺ Jwaa⁺. Ga⁻jáyh⁻: “Llu⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁺ kih⁺ hì⁻ sa⁻ laa⁺ judiu mah⁺ lá⁻ ja⁻ jnáäh⁺ dsa⁻ nòò⁻ jnáäh⁺ kih⁺ hì⁻ laa⁺ judiu.”

10 Hì⁻ ga⁻ jáyh⁻: “Hnóò⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ be⁺ kih⁺ hì⁻ tá⁻nee⁻.” Ko⁻ ja⁻ ba⁻ jñh⁻ ga⁻ jáh⁻ dsa⁻ he⁻. Hì⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ jmee⁻ ba⁻ jná⁻ be⁺ kih⁺ hì⁻ tá⁻nee⁻.

Ga⁻juuh⁻ Paa⁻ kih⁻ Pee⁻

11 Ma⁺ ga⁻ lloo⁻ Pee⁻ Antioquia ga⁻juuhn⁻ kiyh⁻ to⁻lo⁻ né⁻ dsa⁻, jééh⁺ lá⁻ ja⁻ hnóò⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ ja⁻.

12 Jáä⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻lla⁻nää⁻ ko⁻llaq⁻ dsa⁻ hì⁻ ga⁻ chee⁻ Jacobo, ma⁺ kuh⁻ Pee⁻ ko⁻jòh⁻ kyaah⁻ hì⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Pero ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁻ dsa⁻ judiu he⁻, ga⁻téé⁻ Pee⁻ hñii⁻, ya⁻hëéy⁻ jee⁻ kih⁻ hì⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, kih⁻ he⁻ goyh⁻ kyaah⁻ hì⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ he⁻ hì⁻ jáh⁻ jmee⁻ bi⁻ ^{uuh} jmi⁻ngo⁻ jnän⁻.

13 Hì⁻ lá⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ jñah⁻ judiu ga⁻ tééy⁻ hñiiy⁻, hì⁻ lá⁻ jñih⁻ Bernabé ga⁻ téé⁻ hñii⁻ ma⁺ ga⁻ jééy⁻ ga⁻ jmee⁻ Pee⁻ to⁻ dsé⁻.

14 Lá⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁻ jéén⁻ dsa⁻ he⁻ mo⁻so⁻ jmeey⁻ lá⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ la⁻ ju⁻hméé⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jwñn⁻ Pee⁻ cha⁻né⁻ jee⁻ lá⁻ jéé⁻ dsa⁻: “Hne⁻ laah⁻ judiu, ma⁺ tuh⁻ ma⁺ jmeeh⁻ lá⁻ koh⁻ ma⁺ téé⁻ jne⁻ jmeen⁻ mah⁺ ma⁻lòòh⁻ jmeeh⁻ ko⁻jòh⁻ kyaah⁻ hì⁻ sa⁻ laa⁻

judiu. Pero na⁺, ma⁻teeh⁻ hñaaah⁻ mah⁺ jmeeh⁻ ka⁻läh⁻ lá⁻ koh⁻ jáh⁻ nuuh⁻ ma⁺ gyuh⁻ ja⁻. ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁻ he⁻ jmeeh⁻ wñ⁻ kih⁻ hì⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mi⁻tey⁻ nuuh⁻ ma⁺ gyuh⁻ ja⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻teeh⁻ hñaaah⁻?”

15 He⁻ ga⁻ lá⁻ chaa⁻ jne⁻ laa⁻ jne⁻ judiu, sa⁻ laa⁻ jne⁻ wa⁻ hì⁻ cha⁻ hì⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻ lá⁻ koo⁻ laa⁻ jñah⁻ dsa⁻.

16 Pero na⁺ ma⁻ ñe⁻ ba⁻ jne⁻, sa⁻ já⁻ dsa⁻ llu⁻ cha⁻ né⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ mi⁻tey⁻ ley jnän⁻. Hnóò⁻ dsoo⁻ dsé⁻ jne⁻ kih⁻ Jesucristo ba⁻. He⁻ ja⁻ lá⁻ kye⁻ jne⁻ dsa⁻ judiu ga⁻ jmee⁻ jne⁻ dsoo⁻ mah⁺ jmää⁻ jne⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsé⁻ jne⁻. Pero ja⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ ley. Jééh⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ ya⁻ hëéy⁻ lluu⁻ kih⁻ he⁻ hóoy⁻ nuuh⁻ ja⁻.

17 He⁻ hnóòh⁻ jne⁻ ha⁻ lá⁻ jee⁻ hwéé⁻ jne⁻ lluu⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo, lá⁻ ja⁻ ma⁻ lá⁻ jná⁻ lá⁻ kye⁻ jne⁻ judiu laa⁻ jne⁻ dsa⁻ hì⁻ jmee⁻ dso⁺kye⁻. ¿Che⁻ jwa⁻ jáhn⁻ Cristo dséé⁻ dsoo⁻ he⁻ tóòh⁻ jne⁻ kyaah⁻ dso⁺kye⁻? Ni⁺ miih⁻ sa⁻ la⁻ lá⁻ ja⁻.

18 Hì⁻ cher⁻ mah⁺ ga⁻ lóòn⁻ hóòn⁻ ka⁻läh⁻ ley he⁻ ma⁻ ben⁻, he⁻ ma⁻ báäh⁻ nñiin⁻ dsoo⁻ ba⁻ ja⁻.

19 Jééh⁺, lá⁻ ma⁺ ga⁻ lá⁻ ngéén⁻ he⁻ ää⁻ jmi⁻ juun⁻ lá⁻ lle⁻ ley, ga⁻ tán⁻ he⁻ ma⁺ kyen⁻ o⁻ jòh⁻ dsé⁻ kih⁻ ley. La⁻ lá⁻ koh⁻ he⁻ na⁻ juun⁻ kih⁻ ley mah⁺ jmeen⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

20 La⁻ kwaat⁻ lá⁻ koh⁻ he⁻ ga⁻ juun⁻ ko⁻ jòh⁻ kyaah⁻ Cristo dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Mo⁻so⁻ chaa⁻n⁻ lá⁻ hnoon⁻ hñiin⁻. Cristo hì⁻ jmee⁻ ko⁻ jòh⁻ kyaah⁻ jná⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmee⁻ chaa⁻n⁻. Hì⁻ lá⁻ ma⁻ dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ dsén⁻ kih⁻ joo⁻ Dio, hì⁻ hnää⁻ jná⁻ hì⁻ ga⁻ ngééy⁻ hñiiy⁻ ga⁻ juuy⁻ ki⁻ jná⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ chaa⁻n⁻ na⁻.

21 Sa⁻ jmeen⁻ ta⁻ koo⁻ he⁻ llu⁻ dsé⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻. Jééh⁺, cher⁻ mah⁺ ga⁻ já⁻ dsa⁻ llu⁻ cha⁻né⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ mi⁻tey⁻ ley, he⁻ la⁻ ga⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ Cristo.

3

Kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsé⁻ jne⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ láä⁻ jne⁻

1 ^{He⁻} ba⁻ che⁻ taah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ chaa⁻ Galacia! ¿Hì⁻ ga⁻ mi⁻ gaa⁻ hnäh⁻? Ga⁻ hléeh⁻ hnäh⁻ na⁻ hñaa⁻ lá⁻ jéé⁻ ha⁻ lá⁻ ga⁻ juu⁻ Jesucristo dsoh⁻ hma⁻ cru⁻.

2 Koo⁻ ga⁻ juu⁻ ngiin⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. ¿Ha⁻ lá⁻ ga⁻ tééh⁻ hnäh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁻? ¿Che⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ teh⁻ hnäh⁻ ley kih⁻ Moisé, o che⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ tééh⁻ hnäh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁻?

3 Peer⁻ taah⁻ hnäh⁻. Ga⁻ lòòh⁻ ba⁻ hnäh⁻ llu⁻, kyaah⁻ be⁺ kih⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁻. Hì⁻ na⁻ na⁻, hnooh⁻ hnäh⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁻ ta⁻ cha⁻né⁻ kyaah⁻ be⁺ kyaah⁻ hñaaah⁻ hnäh⁻.

4 ¿Che⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ lá⁻ jéé⁻ he⁻ ga⁻ ngééh⁻ hnäh⁻? Go⁻ laan⁻ ga⁻ jmää⁻ ba⁻.

5 Ga'kwëéh' Dio hnäh' Jmi'lle' kiyh' hi' ngoo' ba' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa' jee' kyah' hnäh'. He'la' jmeey' lä'ja', che' kih' he' ga'mi'teh' hnäh' ley o che' kih' he' ma'dsoo' hoh' hnäh' juu' he' ma'nüuh' hnäh'?

6 Lä'la' ga'la' kih' Abraham. Ga'jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio he'ja' ga'jmeey' Dio kwaat' laay' jaa' hi' lluu'.

7 Heh' lä'ja', hnøø' lä' ngëéh' hnäh', lä'jëë' hi' jmee' dsoo' dsë' kih' Dio laay' lä'koq' joo' Abraham.

8 Jää' ba' ga'jah' juu' kih' Dio ha' lä' jmeey' ta' cha'në', he' jmeey' kwaat' lluu' hi' sa' laa' judiu cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsëy'. Jëéh', llo'joo' ba' ga'jmeey' Dio juu' kih' Abraham ha' lä' la' ju'hmëë' kiyh', lä' ma' ga'siyh': "Ta'la' kyah' hne' ba' mi'jään' ga'lä'jëë' dsa' jmi'gyuu'."

9 He'ja' ga'lä'jëë' dsa' hi' jmee' dsoo' dsë' kih' Dio ma' na'jäay' ko'joh' kyaah' Abraham, hi' ga'lä'dsoo' dsë' jää'.

10 Pero lä'jëë' hi' ga'nää' høø' ley kih' Moisé, ma'cha' dso'jwi' në' kiyh'. Lä'koq' na'sii': "Dso'jwi' ba' kyaah' lä'jëë' hi' sa'tää' høø' lä'hi' në' he' na'sii' ley ja'."

11 Jëë' go'te' ba' la', sa' chaa' ni' jaa' hi' lluu' cha'në' Dio kyaah' he' høoy' ley. Lä'la' ba' na'sii' juu' kih' Dio: "Pero dsa' hi' lluu', kyaah' he' ma'dsoo' dsëy', jmee' chaa'."

12 Ley kih' Moisé sa' hlëéh' kih' he' jmeen' dsoo' dsë' jne'. Lä'la' ba' jah' ley ja': "Cher'mah' hi' ga'mi'te' kih', lä' ma'jiyh' ja'ba' kyaah' ley ja'."

13 Pero Cristo, kyaah' jma' kih', ga'lääy' jne' kih' dso'jwi' he' gwa' ta'la' kih' ley. Ga'heeyh' ja' dso'jwi' në' kiyh' he' la' kwaat' nän'. Jëéh', lä'la' na'sii' ley ja': "Dso'jwi' ba' kyaah' lä'jëë' hi' na'hëë' dsöh' hma'."

14 Lä'ja', ta'la' kih' Cristo Jesús mi'jää' Dio lä'jëë' hi' sa' laa' judiu ja'ba' lä'koh' ga'mi'jääy' Abraham. Hi' lä'ja', ta'la' kih' he' ma'dsoo' dsë' jne', hnäh' jne' Jmi'lle' kih' Dio he' ga'bäayh' hñiiy' kwëëyh' jne'.

He'la' hmooh' he' ga'jmeey' Dio kyaah' Abraham

15 Jëë' da' hnäh' øøhn' ha' lä' jmee' jne' hi' laa' dsa' jmi'gyuu'. Cher'mah' ga'jmeey' jne' koq' hmooh', sa' le' heen' hmooh' ni' sa' le' jmeen' na'dsë' ga', koq' hä' ba' ma'jmeen' hmooh'.

16 Hi' ga'jmeey' Dio koq' hmooh' kyaah' Abraham, ga'bäayh' hñiiy' ha' lä' jmeey' kih' Abraham hi' kih' sa'ju' kiyh'. Pero sa' ga'jah' Dio: "La' kih' lä'jëë' sa'ju' kyah'." He' ma'jmeey' Dio hmooh' kyaah' jwëë' dsa' wa'ra' jah' kih' lä'ja' la' juu'. Lä'la' ba' ga'jäyh': "La' kih' ma'la' jaa' dsa' kyaah' ba'." He'ja' ga'hlëëyh' kih' jaa' dsa' ba', hi' he' he' Cristo.

17 Lä'la' jwahn'. Lä' ma' to'në' ga'jmeey' Dio koq' hmooh' kyaah' Abraham. Ma'hya' kyë' hña'loo' na'dsë' gyii'gya' ji'ñe', ja'ga' ja' ley kih' Moisé. Pero ley ja', sa' ga'heë' hmooh' he' ga'jmeey' Dio jää'. Sa' ga'jmää' ta' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' Abraham, wa'ra' jah' kih' lä'ja' la'.

18 Jëéh', cher'mah' ga'hyoh' dsa' heë' ta'la' kih' he' mi'tey' ley ja', mo'so' la' kwaat' he' ga'hyoyh' ta'la' kih' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaayh'. Pero ga'hyoh' Abraham heë' la' ga'hyoyh' ba', lä'llu' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaayh'.

19 Hee' kih' jmää' ley kih' Moisé ja'? La' miih' he' na'dsë' ba' ja', kih' he' cha'dso'kye' kih' dsa' jmi'gyuu'. Hi' ga'jä' lä'ja' ba' ley ja' lä'jiyh' ja' hi' laa' sa'ju' kih' Abraham lä'koh' la' hmooh' he' ga'bääh' Dio hñii'. Heh' lä' ma' ga'nøø' ley ja', ma' chaa' jaa' dsa' hi' ga'ngëë' ley ja' kih' dsa' kyaayh' hi' ma'tääh' ángele ka'läh' hi' ga'kwa' be' mah' ngëëy' juu' ja'.

20 Pero cher'mah' jaa' dsa' lä' dsë' jmee' koq' hmooh' lä'koq' la' huu'dsë' kih' hñiiy', sa' jmee' bii' jñah' hi' kwa' be' cher'mah' lä'ja' la' huu'dsë' kiyh'. Hi' jaa' ba' Dio chaa', hñii' bih' ga'hlëëyh' kyaah' Abraham lä'koq' ma' ga'jmeey' hmooh' kyaayh'.

21 Che' ha' ley kih' Moisé kyaah' he' ga'bääh' Dio hñii' jmee'? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Wa'ra' jah' kih' cha' ley he' kwa' Dio he' jmee' chaa' dsa', lä'ja' ba' lluu' dsa' kyaah' ley ja', wa'ra' jah' kih' lä'ja' la'.

22 Pero në' ley ja' na'sii' lä'la'. Ga'lä'jëë' ba' dsa' na'hñuu' kyaah' dso'kye'. Mah' lä'ja', kih' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Jesucristo, hñah' jne' he' ga'bääh' Dio hñii' kway'.

23 Jää' sa' ma' cha' juu' he' hnøø' jmeen' dsoo' dsë' jne', ma'tøøh' jne' lä'hih' kih' ley. Lä'ja' ma'tøøh' jne' lä'jiyh' ga'länä' juu' he' hnøø' jmeen' dsoo' dsë' jne'.

24 Ley ja' ma'hää' jne' jää' hi' ma' jøø' jnän' mah'tëéh' jne' kih' Cristo. Heh' lä'ja' hwëë' jne' lluu' kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne' kiyh'.

25 Na' he' ma'dsoo' dsë' jne', mo'so'tøøh' jne' kyaah' ley he' ma'hää' jne'.

26 Ga'lä'jëë' ba' jne' laa' jne' joo' Dio ta'la' kih' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Cristo Jesús.

27 Jëéh' lä'jëë' hi' ma'na'saa' jmi' kyaah' Jmi'lle' Na'ngii', ma'laay' koq' kyaah' Cristo, la' lä'koq' he' ma'kyeyh' hmiih' hmëë'.

28 He'ja' koq' ba' laa' lä'jëë' jne' cha'në' Dio. Jee' oo' sa' chaa' hi' laa' judiu, ni' hi' laa' griego, sa' chaa' hi' na'hñëë' jmeey' ta' kih' dsa' ni' hi' sa' na'hñëë', sa' chaa' dsa'më' dsa'nüuh'. Jaa' ba' laa' jne' kyaah' Cristo Jesús.

²⁹ Cher'mah' laa' jne' kyaa' Cristo, ja'ba' lá'ja' laa' jne' sa'ju' kih' Abraham. Hi' cha' ba' hee' jne' he' ga'baäh' Dio hñii' kway'.

4

¹ Lá'la' na' jwahn': Jaa' chih' hi' lle' kih' hyoh' he' ga'teëy' hyoyh' kih' jmiiy-, ma'ke' la' kwaat' hyoh' bih' heey', kwee' ba' laay' kyaah' hi' na'hnée' jmee' ta' kih' jmiiy' ta'ko' jiih' mäyh'.

² He'ja' ba' chaa' ta' jwoh' kyaah' chih' hi' chaa' hi' háay' lá'jiih' loo' jmi' he' jáh' jmiiy' hyoyh' heey'.

³ Ja'ba' lá'ja' ma' laa' jne' jáä', ta'ko' jiih' sa' ga' ma' heeh' jne' kih' Cristo. Jiih' ja' ma' na'hnée' jne' ma' jmee' jne' lá'koo' téë' dsa' jmee' jmi' gyuu' la'.

⁴ Pero ma' ga'dsëe' jmi', ga'chee' Dio joo' hi' ga'lá' chaa' kih' jaä' dsa'mé', hi' ga'lá' chaa' na'jnääy' kih' ley.

⁵ Jay' mah' láay' jne' hi' na' hñuu' lá' hih' kih' ley, mah' lee' jne' ma'ra' joo' Dio ba'.

⁶ Kih' he' laa' jne' joo'y', he'ja' ga'chee' Dio jmi' lle' kih' gyuu' kyaah' neh' tuh' dsë' jne'. Hi' ja'ba' jmi' lle' ja' hi' sih' Dio lá'la': "Abba", he' hnøø' jáh' táä' kyaan'.

⁷ He'ja' mo'so' laa' jne' dsa' hi' na'hnée', laa' jne' ma'ra' joo'y' ba'. Hi' kih' he' laa' jne' joo'y', hñah' ba' jne' heen' he' kwa' Dio ta' la' kih' Cristo.

Peer' lle' dsë' Paa' kih' dsa' chaa' Galacia

⁸ Jáä' sa' ga' ma' heeh' hnäh' kih' Dio, ma' laah' hnäh' lá'koo' dsa' hi' na'hnée', ga'jme' hnäh' he' kih' lá'jéë' dio hi' na'laa' kaa' dsa'.

⁹ Pero na' ma'kyuu' hnäh' miih' kih' Dio. Llu' ga' he' jwahn' lá'la', ma'kyuu' Dio hnäh'. ¿Hee' ba' la' ma'jeeh' hnäh' ta' ka'luu' mah' jmeeh' hnäh' lá'koo' téë' dsa' jmee' jmi' gyuu' la', jmeeh' hnäh' he' kih' juu' he' sa' kyeë' ni' miih'? ¿Che' hnooh' hnäh' jáh' na'hnée' hnäh' ka'läh' lá'koh' ma' táäh' hnäh' jáä'?

¹⁰ Høøh' hnäh' jmi', jmeeh' hnäh' lá'koo' téë' dsa' jmee' kih' lá'jaa' sih', hi' lá'ja' ka'läh' he' jmee' dsa' lá'koo' ji'ñe' hi' he' ga'jyoh' jmi' he' téë' dsa' jmee'.

¹¹ He'ja' jmeen' cha' miih' huu'dsë' kyaah' hnäh', le' ga' che' sa' ga'jmää' ta' he' ga'jmeen' jee' kyaah' hnäh'.

¹² Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', wa' la' huu'dsë' kyaah' hnäh' lá'koo' la' huu'dsë' kin'. Ni' miih' he' liih' sa' cha' he' ga'jmeeh' hnäh' kin' lá' ma' gyan' kyaah' hnäh'.

¹³ Neh' ba' hnäh', kih' he' ga'lá' dsaah' ba' jnä', he'ja' ba' ga'kwan' ju'hmëe' kyaah' hnäh' lá' ma' to' nē'.

¹⁴ Ma'ke' ga'jéeh' hnäh' wii' kih' he' ma' dsaahn', pero sa' ga'mi' kwah' hnäh' jnä'. Ma'ra' he' ga'jmääh' ba' jnä' he' lá'koo'

jaa' ángel kyaah' Dio, hi' ga'heeh' ba' jnä' lá'koo' hñii' Cristo Jesús.

¹⁵ ¿Hee' ga'la' kyaah' hnäh'? ¿He'la' mo'so' jéë' hoh' hnäh'? Jnä' jmeen' ju'dsoo' kyaah' hnäh', llu' jwérte' hoh' hnäh' kyaah' jnä', lá'jiih' hnooh' hnäh' ma' lleh' hnäh' mi'neh' mah' ma' kwëeh' jnä' wa'ra' jáh' kih' ma' le' ba'.

¹⁶ ¿Che' na'hääh' hnäh' jnä' kih' he' ma'hleëhn' hnäh' ma'ra' ju'dsoo'?

¹⁷ Chaa' ko'llaa' dsa' hnooyh' ha' lá' jwé' jee' lá'jwäh' hnäh' kyaah'. Pero sa' llui' huu'dsë' kiyh'. Hnøø' jmeeh' hnäh' ta' koo' kyaah' jnääh' mah' jmeeh' hnäh' ta' he' kiyh'.

¹⁸ Llu' ba' he' hnää' dsa' hnäh' cha' miih' pero kyaah' koo' nēë' ba' huu'dsë' hi' ga'lá' jé' jmi' ba'. Ja' ma'la' ta'ko' jiih' gyan' kyaah' hnäh'.

¹⁹ Peer' hnaan' hnäh' gyuu' kyaan'. ¿He' ba' che' jii' kin' kwaat' kyaah' hnäh'! Lá'koo' la' kih' jaa' dsa'mé' wa'ra' ngoo' ga'lá' chaa' gyuu' kyaah', lá'ja' la' kin' he' hnooh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né' lá'jiih' leeh' hnäh' lá'koo' laa' hñii' Cristo.

²⁰ Hnoon' wa'ra' jáh' kih' na' ga'juh' tøøh' jne' ko'jøh'. Ma'ja' le' hleëhn' hnäh' lá' hnøø' kyaah' hnäh'. Jéëh' na' sa' man' go'te' he' huu'dsë' kan' kyaah' hnäh'.

Juu' na'hmää' kih' Agar kyaah' Sara

²¹ Hnäh' hi' hnøø' høø' ley kih' Moisé, ngiin' juu' kyaah' hnäh'. ¿Che' sa' ma'nueh' hnäh' lá'koo' jáh' ley ja'?

²² Né' ley ja' na'sii' lá'la': Uu' ba' joo' Abraham ma' chaa'. Jaa' joo'y' ga'lá' chaa' kyaah' dsa'mé' hi' ma' na'hnée' hi' jaa' joo'y' ga'lá' chaa' kyaah' ma'ra' méy'.

²³ Joo'y' hi' ga'lá' chaa' kyaah' hi' na'hnée' he', ga'lá' chaa' lá'koh' dsa'lá' chaa' wa' hi' cha' hi' dsa'. Pero joo'y' hi' ga'lá' chaa' kyaah' ma'ra' méy', ga'lá' chaa' kih' lá'ja' ba' ga'baäh' Dio hñii' kyaah' chooy'. (Hi' na'hnée' he' ma' chee' Agar, hi' hi' ma'laa' ma'ra' méy' ma' chee' Sara.)

²⁴ Kyaah' juu' kih' lá'uu' dsa'mé' he', le' hwéë' ga'jne' cha' ga'miih' juu'. Wa'kye' da' jne' kwaat' lá'uu' dsa'mé' he' laay' lá'koh' to' hmooh' he' ga'jme' Dio. Koo' hmooh' ga'jme' Dio ta' moh' Sinai lá' ma' ga'nøø' ley kih' Moisé. Lá'jéë' dsa' hi' ma' na'jnää' kih' hmooh' ja', hi' he' laa' hi' na'hnée' ba'. Hi' hmooh' ja' laa' kwaat' Agar.

²⁵ Hi' Agar he' laa' kwaat' moh' Sinai he' nøø' hwa' Arabia hi' laay' lá'koh' jwii' Jerusalén he' hla' jmi' gyuu' la'. Na' hñii' jwii' ja' lá'kye' dsa' kyaah' kih' he' táäh' jmeey' ta'he' kih' ley ja'.

²⁶ Pero jwii' Jerusalén he' nøø' gyuu', sa' na' hñii', he'ja' la' kwaat' lá'koo' Sara maa' jnan'.

27 Jee' na⁻ sii' juu' kih' Dio (jäh' lä' la' kih' lä' uu' dsa' mä' he'):

Wa' chaah' hne' llu', hne' hi' sa' chaä' ni' jaa' gyuu' kyaä'.

Wa' jee' hoh' wërte, jmee' cha' miih' miih', hne' sa' ma' jëeh' wi' lä' koh' ga' jnah' dsa' mä' hi' dsa' lä' chaä' joö'.

Jëeh', lä' jwëé' ga' jooh' hne' hi' ga' jä' hñii', lä' koh' ga' hi' chaä' dsa' ñuu' kyaä'.

28 Lä' ja' øøhn', laä' jne' ja' ba' lä' koh' Isaac, jëeh' laä' jne' joö' Dio lä' llu' he' ga' bääh' hñii' kyaah' Abraham.

29 Pero lä' la' ba' ga' ngëé' lä' uu' joö' dsa' mä' he'. Joöy' hi' ga' lä' chaä' lä' koh' dsa' lä' chaä' wa' hi' cha' hi' dsa', ga' jmeeyh' Isaac hi' ga' lä' chaä' kyaah' be' kih' jmi' lle' kih' Dio. Hi' lä' ja' la' lä' jiih' na', jmeeh' dsa' hi' ma' laä' kyaä' jmi' lle' kih' Dio.

30 Nuu' da' ha' lä' jäh' juu' kih' Dio: "Beé' go' te' dsa' mä' hi' na' hnëé' na' kyaah' joöy'. Joö' dsa' mä' hi' na' hnëé' na' sa' cha' lle' kih' hyoyh' ni' miih' lä' koh' te' hyoh' joö' mä' Abraham."

31 Lä' ja' øøhn', sa' laä' jne' joö' hi' na' hnëé' he', laä' jne' lä' koo' joö' mä' Abraham ba'.

5

Sa' wa' jmee' jne' ta' koo' he' ma' na' laä' jne'

1 Ga' lää' Cristo jne' mah' dsa' toohn' na' laä' jne'. He' ja' jä' hnäh' koo' hweh' lä' koh' ma' tääh' hnäh' na' ba'. Ta' kwaä' hnäh' hñaa' leeh' hnäh' ka' läh' lä' koo' jaa' hi' na' hnëé' jmee' ta'.

2 Nuu' da' hnäh', jnä' Paa' jwëéhn' hnäh'. Cher' mah' ga' wih' jmi' ngo' kyah' hnäh' sa' jmää' ni' miih' kyah' hnäh' he' ga' juu' Cristo.

3 Jwahn' ka' läh' lä' hmëé'. Ga' lä' jëé' dsa' ñuu', cher' mah' ga' wih' jmi' ngo' kiyh', jmee' bii' mi' tey' lä' hii' né' he' lle' né' ley' kih' Moisé.

4 Hnäh' hi' hnooh' ha' lä' jee' hwëéh' hnäh' llu' kyaah' he' mi' teh' hnäh' ley, he' ma' jmeeh' hnäh' ta' koo' kih' Cristo ba' ja'. Ma' hwëéh' hnäh' jee' mi' jaa' Dio hnäh'.

5 Pero jnääh', jmee' jnääh' dsoo' dsé' jnääh' kih' Cristo kyaah' be' kih' jmi' lle', he' ja' cha' o' jöh' dsé' kyaä' jnääh' hwëé' jnääh' llu'.

6 He' ma' laä' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús, sa' cha' he' jmee' che' ga' wih' jmi' ngo' jnääh' o' sa' ga' wih'. Koo' ba' he' kyee' jee' lä' jë: he' dsoo' dsé' jne' kih' Dio, he' mi' jnääh' he' hnää' jne' dsa' kyaahn'.

7 Ma' ga' nääh' ba' hnäh' llu' jää'. ¿Hii' na' ga' ha' kyah' hnäh', he' ja' mo' so' hoo'h' hnäh' ju' dsoo'?

8 Juu' he' ga' taayh' hnäh' na', sa' ja' kih' Dio hi' ga' tëéh' hnäh'.

9 (Hi' juu' na' lä' lä' koh' lewadura.) Jëeh' "miih' ba' lewadura leä' kaah' dsa' lä' kaa' koo' nää' ta' ka'."

10 Kye' ba' jnä' o' jöh' dsé' kih' Dsa' jöh' jnääh', go' sa' jmeeh' ga' hnäh' jyoh' huu' dsé' lä' koh' ga' he' jmee' jnä'. Pero dsa' hi' kah' gwëh' huu' dsé' kyah' hnäh', hi' he' mi' hmaah' kih' lä' jë' he' jmeey', sa' cha' he' jmee' wa' he' cha' he' he' laäy'.

11 Øøhn', ko' laä' dsa' jäh' kin' he' kwa' ga' jnä' juu' he' jmee' bii' hñii' jmi' ngo' kih' dsa' ñuu'. Pero ta' juuy' ba'. Jëeh', wa' ra' jäh' kih' ga' tun' kwan' juu' he' ga' juu' Jesús dsoh' hma' cru', mo' so' cha' he' kih' töh' wi' kih' dsa', hi' lä' ja' mo' so' jmeeh' gyih' jnä'.

12 He' ja' na' jwahn', lä' jëé' hi' kah' gwëh' huu' dsé' kyah' hnäh', llu' ga' hnäy' go' te' he' kyey' jay' jmi' gyuu' la'.

13 Ga' tëéh' Dio jne' øøhn', mah' dsa' toohn' na' laä' jne'. Pero ja' kih' he' ja' na', cha' jwë' jnääh' jmeen' wa' he' cha' he' lä' hyoh' dsé' jne'. Wa' jmeen' be' kih' dsa' kyaahn' ba', kih' he' hnää' jne' øöh' jne'.

14 Jee' kih' lä' jë' ñuu' he' ga' kwa' Moisé ya' hii' koo' ñuu' la': "Wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh' lä' koh' hnaah' hñaa'."

15 Pero cher' mah' kuh' hih' hnäh' kih' dsa' kyaah' hnäh' kyaah' he' hlëéh' hnäh', leeh' wa' ra' ga' heeh' hnäh' lä' jëé' dsa' kyaah' hnäh'.

Sa' jwah' jmi' lle' Na' jngii' kyaah' he' ngii' jmi' ngo' jnääh'

16 He' ja' na' jwahn'. Go' taah' hnäh' lä' koo' joo' jmi' lle' kih' Dio kyah' hnäh', lä' ja' mo' so' jmeeh' hnäh' he' ngii' jmi' ngo' kyah' hnäh'.

17 Hnøø' jmi' ngo' jnääh' lä' jë' he' sa' sooh' kih' jmi' lle' hi' lä' jë' he' hnøø' jmi' lle', sa' jëeh' kyaah' he' ngii' jmi' ngo' jnääh'. Lä' to' ba' la' dsëé' he' ja' sa' kwa' jwë' jmeeh' hnäh' lä' ngii' jmi' ngo' kyah' hnäh'.

18 Pero cher' mah' ga' nääh' ba' hnäh' lä' koo' joo' jmi' lle' kyah' hnäh', mo' so' na' hnëéh' ga' hnäh' jmeeh' hnäh' ta' he' kih' ley.

19 Jnä' hä' ba' la' lä' jë' he' hliih' he' hwëé' tuh' dsé' dsa' jmi' gyuu'. Dsa' mä' dsa' ñuu' hi' kaa'h' hi' sa' laä' kyaä', hi' kaa'h' wa' hi' cha' hi', hi' mi' sah' hñii' kyaah' he' hliih', hi' jmee' lä' jë' he' la' o' hih'.

20 Jmääh' jöh' dio hi' na' laä' kaa'h' dsa', jmeey' ji' nah', na' hoo'yh', hneey', liiyh', lleey', teey', hi' jmee' to' nää', hi' hnaah' ma' la' hi' th' dsëy'.

21 Hi' wi' dsé', hi' jngiih', la' heeyh', jmeey' he' la' dsëy' jee' të' jmi', hi' jmee' gyih' jyoh' he' hliih'. Ma' ñeh' ba' hnäh', sa' heyh' ya' jwi' kih' Dio lä' jëé' hi' jmee' lä' ja', ja' ba' lä' koh' ga' jwëéhn' hnäh' jää'.

²² Pero kyaah' be' kih' Jmi'-lle' Na' jngii' ba' hwëë' lä'jê' he' la': he' hnäh' dsa' øøh', he' jêë' dsë' dsa', he' hii' tii' dsëy', cha' o'jòh' dsë' kiyh', he' tih' dsëy' dsa' kyaayh', llu' dsëy', mi' tey' juu' kiyh',
²³ hwaay', hääy' hñiiy'. Ni' miih' sa' ha' ley kih' lä'jê' he' la'.

²⁴ Lä'jêë' hi' laa' kyaa' Cristo Jesús ma'bey' lä'jê' he' ngii' dsëy', lä'koo' he' ma'na'juuy' ba' la' kih' he' hliih' he' ma' hee' dsëy'.

²⁵ Na' he' jiih' jne' kyaah' be' kih' Jmi'-lle' kih' Dio, he' ja' jmee' bii' jnän' dsa'nøø' jne' ta' cha'në' lä'koo' jäh' Jmi'-lle'.

²⁶ Ta' wa' jmään' hñaan' kaah', sa' wa' llaan' dsa' hñii', sa' wa' jmeen' wii' dsë' jne' kyaah' dsa' kyaahn'.

6

Hnøø' jmee' jne' be' kih' øøh' jne'

¹ Øøhn', wa'ra' ga'tah' jaa' øøh' jne' kyaah' he' hliih', hnøø' go'chaah' hñih', hnäh' hi' tääh' lä'koo' jøø' Jmi'-lle' kih'. Jmee' hnäh' hwaah' kyaayh' hi' leeh' hnäh', le' ga' che' në' ja' ga' nääh' hnäh' ka' läh'.

² Ja' kwah' hnäh' be' kih' dsa' kyaah' hnäh' ma' he' chaay', lä'jwë' ja' mi'teh' hnäh' nuuh' kih' Cristo.

³ Cher'mah' jaa' øøh' jne' laay': "Peer' jøøh' jnä'", mah' sa' cha' he' laay' ni' miih', he' mi' gaay' hñii' bih' ja'.

⁴ Lä'jaa' lä'jaa' jne' hnøø' kyen' kwaat' ha' lä' ga' nøø' jne'. Cher'mah' lii' jne' jmee' jne' llu', ja' ga' soøh' jnän' chaa' jne' llu'. Pero ta' wa' jêë' jne' kih' øøh' jne', wa' jëen' jnän' hñaan' ba'.

⁵ Jëeh', lä'jaa' lä'jaa' jne', jmeen' lä'koh' te' tēë' jne' jmeen'.

⁶ Jaa' dsa' hi' ma' mi' tēë' juu' kih' Dio hnøø' jmeey' be' kih' hi' ga' kwa' juu', kway' miih' he' cha' kiyh'.

⁷ Ta' mi' gaa' hnäh' hñaaah'. Sa' le' mi' kwah' jne' Dio. Jëeh', ja' ba' he' jñee' jne', la' kwaat' choohn' ka' läh'.

⁸ Dsa' hi' jmee' lä'jê' he' ngii' jmi' ngo' kih', hi' he' hee' ba', he' ja' ba' liyh'. Pero dsa' hi' jmee' lä' hnøø' Jmi'-lle' kih' Dio, he' la' ba' liyh': he' chaay' tää' kyaah' be' kih' Jmi'-lle' kih' Dio.

⁹ Sa' wa' hwaan' he' jmee' jne' he' llu'. Jëeh', lloo' koo' jmi' leh' jne' cha' ga' miih' cher'mah' sa' ga' hwaag' jne'.

¹⁰ Wa' jmee' jne' he' llu' jmah' kih' lä'jêë' dsa', na' lä' cha' jmi'. Hi' cha' ga' miih' wa' jmeen' kih' øøh' jne' hi' ma' dsoo' dsë' kih' Dio.

Ga'hih' Paa' juu' kih' dsa' chaa' Galacia

¹¹ Jêë' da' hnäh' ha' koh' sa' kaah' hwëh' he' ma' sñn' miih' kyah' hnäh' kyaah' goon' hñiin'.

¹² Lä'jêë' dsa' hi' hnooh' ha' lä' jee' jäy' llu' cha'në' dsa' kyaayh', hi' he' na' jäh' jmee' bii' uuh' jmi' ngo' kyah' hnäh'. Sa' tih' dsëy' juu' he' ga' juu' Cristo dsoh' hma' cru', jëeh' sa' hnøøy' jëey' wii' kwaat' kih' he' ja', he' ja' ba' ja' jmeey' lä'ja' kyah' hnäh'.

¹³ Dsa' he', ma' ke' ga' wih' jmi' ngo' kiyh', ni' lä'ja' sa' høøy' ley. He' hnøøy' uuh' jmi' ngo' kyah' hnäh' mah' jmääy' hñii' kaah', kih' he' ma' laah' hnäh' dsa' kyaay'.

¹⁴ Pero jnä', ni' miih' sa' jmään' hñiin' jøøh'. Kih' he' ga' juu' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän' dsoh' hma' cru', he' ja' ba' na' jmee' chaan' llu'. Ta' la' kih' he' ga' juu' Jesús, he' ja' lä'jê' he' cha' hwa' la' ma'na'juu' ba' ja' kin', hi' lä'ja' mo' so' cha' ga' he' hee' dsën' kih' jmi' gyuu' la'.

¹⁵ Sa' kyeë' ni' miih' cher'mah' ga' wih' jmi' ngo' jnän' o' cher'mah' sa' ga' wih'. He' ma' laa' jne' jaa' hi' hmëë' hi' ga' jmää' Dio, he' ja' ba' kyeë' jnän'.

¹⁶ Lä'jêë' hi' høø' juu' la', wa' hii' tii' kiyh' hi' wa' lä'ñih' dsë' Dio kyaayh'. Hi' lä'ja' ka' läh' kih' dsa' Israel, hi' laa' kya' Dio.

¹⁷ Na' ta' cha'në', sa' wa' jmee' dsa' jwiih' kin'. Ha' koh' gwih' sa' kyen' he' ga' kwa' dsa' kin' he' la' lii' jmeen' ko' jøh' kyaah' Jesús Dsa' jøøh' jnän'.

¹⁸ Øøhn', wa' mi' jää' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Efesios

Juu' la- ga^{sii} Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Éfeso

¹ Jnã Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaah' Jesucristo, lä- hyoh- dsé' Dio. Siin' kyah' hnäh' hi- na-jngéé' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi- mi-teh' ba- hnäh' kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tüi' kyah' hnäh'.

Cha-miih- ga-mi-jää' Dio jne'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ga-mi-jääy' jne' kyaah' lä-jé- he- kwa- Jmi-llé- Na-jngii' he- cha- gyuuu', lä'llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo.

⁴ Jää' ja- ga-nøø' jmi-gyuuu', ga-lléeyh- jne' mah' léé' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä- ja- ma- na-jngéé' jne', sa- cha- na-heé' jne' ni- müih-. Hi' kih' he- hnääy' jne' cha-miih-,

⁵ he- ja- ga-jmääy' jne' kwaat- lä- ma- to-né, léé' jne' jooj' ta-la- kih' Jesucristo. Lä- ja- ga-lä- hnøøy' hi- ga-tih' dséy' ka-läh'.

⁶ Mah' lä- ja- kwa' jne' ti'hmaah' kiyh', kih' he- llu' dséy' cha-miih-. Jééh', ja- kyaah' hih' ga-mi-jääy' jne', he- la- ga-hñah' ba' jne' ja-, ta-la- kih' jooj' hi- hnääy' cha-miih-.

⁷ Hi- ta-la- kih' jooj', ga-laä' Dio jne' kyaah' he- ga-tuu- jma- kiyh'. Mah' lä- ja- ga- chey' dsokye- jnän' ta-la- kih' he- llu' dséy' cha-miih- kyaah' jne'.

⁸ He- ja- ga-jmeey' ga-lä- kyuuu- jne' cha-miih' hi- ga- kway' cha-miih- huudsé- llu' jnän' ka-läh'.

⁹ Dio ga-mi-jnää- jnän' lä- koo- ga-lä- hyoh- dséy' jmeey' he- ma- na-hmää'. Hi- ma- na-la- ba' huudsé- kiyh' jää', lä- koo- lla- dséy' jmeey'.

¹⁰ Lä- la- la- huudsé- kiyh'. Wa-ra- ga-dsée' jmi-, Dio ba' tooh- goo- Cristo lä-jé- go-te- he- cha- gyuuu' hwa', mah' lä- ja- hñii' bih' jmeey' hih'.

¹¹ Hi- lä- ja- ka-läh' hñah' jne' heen-, lä- llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo. Jééh' lä- ma- to-né, Dio ga-lléeh- jne' mah' léé' jne' dsa- kyaay', ja- ba- lä- koo- ma- na-la- huudsé- kiyh'. Hi- ma-ra- he- dsa-la- ba- lä-jé- lä- hyoh- dséy' hñiiy'.

¹² Lä- ja- kwa' dsa- ti'hmaah' kiyh', hi- jmeey' juuh- kiyh' lä- llu' he- ma-laä' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laa' to-né- hi- kye- o-jøh- dsé- kih' Cristo.

¹³ Hi- lä- ja- hnäh' ka-läh', lä- ma- ga-nuuh- hnäh' ju'dsoo', ja- ba- ju'hméé' he- lää- jne', ja- ba- lä- ja- ga-heeh' hnäh' kiyh'.

Ma- ja- ga-laah' hnäh' léé- kyaah' Jmi-llé- Na- jngii' he- ga-bääh- Dio hñii' kwééh' jne'.

¹⁴ He- ja- na- ga-hñah' jne' to-né- mah' lii- la- hwéh- hmoooh' he- téé' jne' heen-, wa-ra- ga-lloo' jmi- lää' go-te- lä-jéé- hi- laa' kyaah' Dio. He- ja- kwa' jne' ti'hmaah' kih' Dio, hi- he- ba' jøøh'.

Ga-ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

¹⁵ He- ja- lä- ma' ga-nuun' he- ga-heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hnaah' hnäh' lä-jéé- hi- laa' kyaay',

¹⁶ sa- ma-tun' kwan- ti'hmaah' kih' Dio kwaat' kyah' hnäh' jee' ngiiin' kiyh'.

¹⁷ Ngiiin' kih' Dio, Jmii- Dsa-jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täa' hi- jøøh', jwii- jnih' wa- kwéeyh' hnäh' cha-ga-miih- huudsé- llu' hi- wa' mi-jnääy- kyah' hnäh' ha- lä- jee' lä- kyuuu- hnih' cha-ga-miih-.

¹⁸ Hi- ngiiin' kih' Dio, wa' nä- huudsé- kyah' hnäh' mah' lä- ngééh' hnäh' ha- lä- la- he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga-tééh' Dio jne'. Hnoon' lä- ngééh' hnäh' ha- koh' na-hñah' sa- la- hee' hi- laa' kyaay'.

¹⁹ Hi- hnoon' lä- ngééh' hnäh' ha- koh' sa- cha- be' kih' Dio he- jøø' jnän' hi- ma-dsoo' dsé' kiyh'. Jééh', be' ja- la- ja- ba' be' kiyh'.

²⁰ he- ga-mi-jiih' Cristo mah' ga-laäy' jwoo' ra- lluu' kiyh' jee' gay'.

²¹ Laay' jøøh' ga- lä- koh' ga- jñah' hi- tääh' gyuuu' hi- jøøh' ga- kih' jee' lä-jéé- hi- hä- goo- müih- ta' jee' oo', wa- hi- cha- hi- hi- laa' ta'. Hi' kih' jee' lä-jéé-, sa- chaa- hi- kye- jmi- lä- koh' jmi- kih' Cristo. Ja- ma-la- jmi- na- laay' jøøyh', lä- ma-laay' ja- ba' jøøyh' lä- kye' jmi- gyuuu' he- na- ga- lä- jnä'.

²² Ga-lä-jé- ba' he- cha- ga-lla' Dio huud- tüy'. Hi- ga-laäy' Cristo mah' kay' né- kih' jee' lä-jéé- hi- na-jnää' gwah- kiyh' hi- lä- ja- kay' né- kih' jee' lä-jé- he- ga- cha-.

²³ Jee' lä-jéé- dsa- kyaay', laay' lä- koo- jmi- ngo' kiyh'. Kyaah' gwah- ma- na-hñaa', hñiiy' hi- kyaah' hñiiy' ka-läh' ma- na-hñaa' lä-jé- he- ga- cha-.

2

Kih' he- llu' dsé' Dio he- ja- ba' ga-läy' jne'

¹ Jää' ba' ma' na- juuh' hnäh' kwaat- kih' dso'kye- he- ma' jmeeh- hnäh',

² hi- ma' tääh' hnäh' lä- koo- dsa- jmi- gyuuu- ta' jmah'. Ma' jmeeh- hnäh' he' kih' jmi- lle' hñiih' hi- jmää- hñii' jøøh' jee' lle'. Hi- he- na- kwa- be' kih' hi- chaah- kyaah' Dio.

³ Hi- ja- ba' lä- ja- ga-jmee' jnääh' jää', ma' jmee' jnääh' lä-jé- he- ngii' jmi- ngo' kyaah' jnääh', hi- ma' tøøh' jnääh' lä- hyoh- dsé- jnääh' hñaa' jnääh' hi- ma' tøøh' jnääh' lä- koo- ma' la- huudsé- kyaah' jnääh'. Hi- lä- koo- ya- nøø' jnääh' jmi- gyuuu- la-, ma'

jøø⁺ dso⁺ jwii⁺ kyaä⁺ jnääh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁺ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

⁴ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ hnää⁻ Dio jne⁻ cha⁻ miih⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsëy⁻ jne⁻ ka⁻ läh⁻.

⁵ Hi⁻ ma⁻ ke⁻ ma⁻ tøøh⁻ jne⁻ na⁻ juu⁻ jne⁻ kyaah⁻ dso⁻ kye⁻, pero Dio ga⁻ jmeë⁻ chaa⁻ jne⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Cristo. Kih⁺ he⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ na⁻ laä⁻ jne⁻.

⁶ Hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁻ Dio jne⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús hi⁻ ga⁻ laäy⁻ jne⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ gyuu⁻.

⁷ Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeë⁻ Dio mah⁻ mi⁻ jnääy⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁻, ha⁻ koh⁻ sa⁻ llu⁻ dsëy⁻ kyaah⁻ jne⁻, jëéh⁻ cha⁻ miih⁻ ma⁻ kwëëyh⁻ jne⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús.

⁸ La⁻ ga⁻ hñah⁻ ba⁻ jne⁻ kih⁺ Dio he⁻ ma⁻ na⁻ laä⁻ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁺ Jesús. Hi⁻ ja⁻ he⁻ gwa⁻ jnän⁻ hñaan⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻. He⁻ la⁻ ga⁻ kwa⁻ ba⁻ Dio ja⁻.

⁹ Hi⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ laä⁻ jne⁻, ja⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ jne⁻ he⁻ llu⁻. Heh⁻ lä⁻ ja⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ le⁻ jmää⁻ hñii⁻ jøøh⁻.

¹⁰ Lä⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ laä⁻ jne⁻ koo⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús, Dio ga⁻ jmääy⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëé⁻ mah⁻ jmeë⁻ jne⁻ lä⁻ jë⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jää⁻ jnän⁻.

¹¹ Mi⁻ dsooh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ jää⁻, sa⁻ laah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ judiu. He⁻ ja⁻ dsa⁻ judiu he⁻ ga⁻ mi⁻ cheey⁻ hnäh⁻: “Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wëh⁻.” Hi⁻ judiu ga⁻ mi⁻ cheey⁻ hñiiy⁻: “Dsa⁻ hi⁻ ga⁻ wih⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁺.” He⁻ ja⁻ jmeey⁻ në⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁺ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ (mah⁻ laäy⁻ lii⁻ he⁻ jmeey⁻ he⁻ kih⁺ Dio).

¹² Jää⁻, sa⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Cristo, sa⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ goo⁻ Israel, ni⁻ sa⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ hmooh⁻ dsa⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁻ kyaah⁻ dsa⁻ he⁻, sa⁻ ma⁻ chaa⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hi⁻ ma⁻ na⁻ hëë⁻ ba⁻ hnäh⁻ kih⁺ Dio.

¹³ Pero na⁻ he⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ Cristo Jesús, mo⁻ so⁻ tääh⁻ hnäh⁻ uu⁻ kih⁺ Dio lä⁻ koo⁻ ma⁻ tääh⁻ hnäh⁻ jää⁻. Lä⁻ koo⁻ he⁻ tääh⁻ hnäh⁻ jäh⁻ ba⁻, lä⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ tuu⁻ jma⁻ Cristo dsoh⁻ hma⁻ cru⁻.

¹⁴ Hñii⁻ ba⁻ Cristo ga⁻ jmeë⁻ hii⁻ ti⁻ jnän⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaahn⁻. Ga⁻ jmääy⁻ koo⁻ ba⁻ jee⁻ lä⁻ to⁻ nää⁻ dsa⁻. Ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ koo⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hääyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ he⁻ la⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ hyah⁻ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ jwiih⁻ kih⁺.

¹⁵ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ juu⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁺ Cristo, ga⁻ mi⁻ laäy⁻ ley⁻ kih⁺ Moisé hi⁻ lä⁻ jë⁻ uu⁻h⁻ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ bi⁻ ma⁻ høø⁻ dsa⁻ gooy⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmääy⁻ jaa⁻ dsa⁻ hmëé⁻ kyaah⁻ lä⁻ to⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jää⁻. Ga⁻ laäy⁻ koo⁻ nää⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ hñiiy⁻. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ jmeey⁻, ga⁻ hii⁻ ti⁻ kih⁺ dsa⁻.

¹⁶ Ga⁻ jiih⁻ juu⁻ he⁻ la⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Dio, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmääy⁻ koo⁻ nää⁻ ba⁻ hi⁻ ma⁻ laä⁻ to⁻ nää⁻. Ma⁻ ga⁻ juuy⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻, ga⁻ dsaä⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ hñii⁻.

¹⁷ Ja⁻ Cristo kway⁻ ju⁻ hmëé⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ uu⁻, jäyh⁻ jmeey⁻ hii⁻ ti⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ kyaä⁻ jnääh⁻ hi⁻ tääh⁻ jäh⁻.

¹⁸ Kyaah⁻ Cristo, lä⁻ to⁻ nää⁻ jne⁻ ma⁻ cha⁻ jwë⁻ jnän⁻ he⁻ ya⁻ jäh⁻ jne⁻ jee⁻ gya⁻ Tää⁻ jnän⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ ja⁻ ba⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁻, ni⁻ mo⁻ so⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ hwa⁻ kih⁺ jñah⁻. Ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ goo⁻ hi⁻ na⁻ jngëé⁻ kyaä⁻ Dio, hi⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ koo⁻ kyaah⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ kyaah⁻ Dio.

²⁰ Laah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ mi⁻ kuuy⁻ he⁻ ngoo⁻ soo⁻ në⁻ ma⁻ ti⁻ na⁻ hyah⁻ he⁻ ga⁻ chih⁻ apostole kyaah⁻ hi⁻ ma⁻ ngëé⁻ juu⁻ kih⁺ Dio. Hi⁻ hñii⁻ Jesucristo laä⁻ lä⁻ koo⁻ to⁻ në⁻ mi⁻ kuuy⁻ he⁻ kye⁻ kih⁺ ti⁻ na⁻ hyah⁻ ja⁻.

²¹ Kyaah⁻ Cristo na⁻ ku⁻ na⁻ chah⁻ jne⁻, laä⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ hne⁻ he⁻ ngoo⁻ he⁻ hñaa⁻ lä⁻ jiih⁻ të⁻ koo⁻ gwah⁻ na⁻ jngii⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

²² Hi⁻ hnäh⁻ ka⁻ läh⁻, na⁻ ku⁻ na⁻ chah⁻ hnäh⁻ kyaayh⁻, lä⁻ ja⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ hne⁻ jee⁻ gya⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ kiyh⁺.

3

Paa⁻ ba⁻ na⁻ hñaa⁻ kway⁻ ju⁻ hmëé⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu

¹ Kih⁺ he⁻ ja⁻, jnä⁻ Paa⁻ hää⁻ neh⁻ ñe⁻ kwaat⁻ kih⁺ Cristo Jesús lä⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ kwan⁻ juu⁻ kiyh⁺ kyaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu.

² Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ laan⁻, ha⁻ lä⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻ goon⁻. He⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio kyaah⁻ jnä⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hñaa⁻ jnä⁻ mah⁻ kwan⁻ juu⁻ kiyh⁺ kyaah⁻ hnäh⁻.

³ Ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ kin⁻ juu⁻ kiyh⁺, he⁻ ma⁻ na⁻ hmää⁻ jää⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ siin⁻ miih⁻ kyaah⁻ hnäh⁻.

⁴ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ heh⁻ hnäh⁻ juu⁻ la⁻, lä⁻ ngëéh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ lä⁻ ngëen⁻ kih⁺ Cristo he⁻ ma⁻ na⁻ hmää⁻ jää⁻.

⁵ Sa⁻ ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Dio juu⁻ la⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ llo⁻ joo⁻, pero na⁻ ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ kyaah⁻ Jmi⁻ lle⁻ kiyh⁺ mah⁻ lä⁻ ngëé⁻ lä⁻ jëé⁻ apostole kyaay⁻ kyaah⁻ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ ngëé⁻ juu⁻ kiyh⁺.

⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hmää⁻: Ta⁻ la⁻ kih⁺ ju⁻ hmëé⁻ kih⁺ Cristo, hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu leë⁻ koo⁻ nää⁻ ba⁻ kyaah⁻ hi⁻ laä⁻ judiu. Ko⁻ jøh⁻ ba⁻ hyoyh⁻ he⁻ kwa⁻ Dio, hi⁻ ko⁻ jøh⁻ ba⁻ tëëy⁻ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁻ kwa⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ Cristo.

⁷ Kih⁺ he⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio, he⁻ la⁻ ga⁻ hyoh⁻ ba⁻ jnä⁻ bë⁻ kiyh⁺ he⁻ na⁻ hñaan⁻ jmeen⁻ ta⁻ kwan⁻ juu⁻ la⁻.

⁸ Ma⁻ ke⁻ mäh⁻ ga⁻ jnä⁻ kih⁺ jee⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ hi⁻ laä⁻ kyaä⁻ Dio, he⁻ la⁻ ga⁻ kwa⁻ ba⁻ Dio ta⁻ la⁻ he⁻ kwan⁻ ju⁻ hmëé⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu, jwii⁻ jniih⁻, cha⁻ miih⁻ mi⁻ jää⁻ Dio jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ Cristo. Ni⁻ sa⁻ lä⁻ këh⁻ jne⁻ jmi⁻ lä⁻ ngëé⁻ jne⁻ ha⁻ koh⁻ mi⁻ jääy⁻ jne⁻.

9 Jēē go te jwīn lā jēē dsa, ha lā la he mi jāā Dio jne, jēēh lā jīih ma ga nōø jmi gyuu sa ma kyuu dsa ha lā la hu dsē kih Dio, hī ga jmeē ga lā jē he cha.

10 Lā koo jmeē Dio jmi na, he kyah jāy jne hī lā gwah kiyh, lā jwē jā mi jnāy kih lā jēē hī hā goo ta gyuu jmi gyuu ha koh hu dsē llu sa cha kiyh.

11 Jmeey ja ba lā koh ga lā dsēy jmeey lā ma to nē ta la kih Cristo Jesús Dsa jōøh jnān.

12 He ma lā jne koo kyah Jesús, hi he ma dsoo dsē jne kiyh, he ja ma cha jwē jnān he ya jāh jne kih Dio, jēēh ma cha ba o jōø dsē jnān kyayh.

13 He ja jwēēhn hnāh, ta jeh hoh hnāh kih he jēēn wi lā llu he kwan juu kiyh. He llu kyah hnāh ba na.

14 He ja juuh jnēn cha nē Tāa kyaa Jesucristo Dsa jōøh jnān, mah chuun kyayh.

15 Kih hī he na, na jnā lā jēē hī tāāh gyuu lā kye hī tāāh hwa la.

16 Jih koh sa lā he cha ya jwī kih Dio he kwēēyh jne, he ja ngūn kiyh kyah hnāh, wa kway be kih jmi lle kyah hnāh kyah jmi lle Na jngū kih.

17 Hi ngūn kih Dio kyah hnāh, wa hāā tāā Cristo neh tuh hoh hnāh kyah he dsoo hoh hnāh. Hi lā kaa tuh hoh hnāh kye hnāh ya jōø he hnāy hnāh.

18 Mah lā ngēēh hnāh kyah lā jēē øøh jne ha lā cha miuh hnāh Cristo jne. Ma ra ju dsoo jwahn, ja kyah hih hnāy jne.

19 Sa lā kēh jne jmi lā ngēē jne ha koh sa hnāy jne pero ngūn kih Dio kyah hnāh mah lā ngēēh hnāh cha ga miuh, mah lā ja wa cha kyah hnāh lā jē go te he kwa Dio.

20 Ti hmaah Dio hī lih jmeē lā jē go te. Hi cha ga miuh jmeey lā koh ga he ngū jne kiyh. Ni sa lloo hu dsē jnān ha koh be sa kway jnān.

21 Lā ja wa la juuh kiyh ga lā jē joh jmi cha, ta la kih gwah hi ta la kih Cristo Jesús. Wa la lā ja.

4

Jmi lle Na jngū jmeē he lā jne koo ba jee lā jēē

1 Jnā hāān neh nē kwaat kih Dsa jōøh jnān, he ja chuun kyah hnāh, go taah hnāh kwee lā koo lle kih jmeeh hnāh, na he ma tēēh Dio hnāh mah leeh hnāh kyayh.

2 Ta jmāā hnāh hāah kaah, jmeē hnāh hwaah ba. Jmeē hnāh jōh hoh hi hnøø

kwēēh hoh hnāh kyah dsa kyah hnāh lā llu he hnaah miuh.

3 Kwa hnāh be wa la koo nēē ba hu dsē kyah hnāh lā jēē hnāh, kyah be kih jmi lle Na jngū, hi ta la kih he ma hii ti kyah hnāh.

4 Koo ba lā jne lā jēē jne kih Dio, koo ba jmi lle Na jngū, hi ja ba lā ja ga tēēh Dio jne mah lā cha koo ba o jōø dsē jnān.

5 Jaa ba Dsa jōøh jnān, koo ba he dsoo dsē jne, koo ba he saā jne jmi,

6 jaa ba Dio chaā, hī lā Tāa kyaa lā jēē. Hī he na kye nē kih jee lā jēē, hī he hī kyah jā lā jēē dsa, hī hāāy jee kih lā jēē.

7 Lā jaa lā jaa jne ma hāah jne he la ga kwa Cristo, lā hyoh dsēy hūiy.

8 He ja cha jee na sū juu kih Dio he jāh lā la:

Lā ma ga sayh ta gyuu, ga tēēy lā jēē hī ga lēēyh jee hūiy, mah dsa kyay ga kwēēyh he cha kiyh.

9 Heh he ga sah Cristo ta gyuu, he ja hnøø jāh, jāā ga ga jāāy ta hwa ga miuh kih hwa la.

10 Hī ga jāā he, he ba hī he ga sah ta gyuu lā ga tē jee ga dsa go te mah leey jōøh kih lā jē ba.

11 Hī he ga kwa ta kih dsa kyay. Ga hāāy ko lāā dsa mah leey apōstole, hī ko lāā ga hāāy ngēē juu kiyh, hī ko lāā ga hāāy mah dsa nāy jee jyoh dsa kay ju hēē. Hi ko lāā ga hāāy hī hāā dsa kyay hī leey ta jwōh.

12 Ga tooyh gooy ta ja mah mi tēēy dsa kyaa Dio ha lā jmeey ta he kih dsa kyayh. Lā jwē ja ga nāā bih ta cha nē lā jēē hī lā kyaa Cristo,

13 lā jīih lloo jmi le koo ba hu dsē kih jee lā jēē jne hī ma dsoo dsē kiyh. Ma ja ga lā kyuu jne ha lā lā Jōø Dio. Ja ga na leē jne lā koo jaa dsa ma jōøh lā koh lā hūiy Cristo.

14 Lā ja mo so leē jne lā koo jaa chih hī sa kwa ta mi gaay kyah wa he cha he juu he nuuy. Goo la jnān dsa nāā dsa hī lih mi gaa jne taayh jne jwē hūih, kih he kyuyh cha miuh may.

15 Lā he ja, hnøø dsa tooh jne kyah ju dsoo jmah ba hī hnāā jne øøh jne. Lā ja ba dsa nōø jne ta cha nē kyah lā jē he jmeē jne lā jīih leē jne lā koo lāā hūiy Cristo, hī kye nē jnān.

16 Lā jēē jne na ku na chah jne kyah Cristo kih he lā jne koo ba kyayh. Hi ngoo ba lā ja, kwa jne be kih lā jaa lā jaa øøh jne lā koh la ta he ma hāah jne jmeēn. Lā ja, ga lā jēē jne tēē jne be mah dsa nōø jne ta cha nē kyah he hnāā jne øøh.

Ta⁻la⁻ kih⁴ Cristo ma⁻laa⁻jne⁻ lä⁻koo⁻jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ ba⁻

17 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻ juu⁻ la⁻ hi⁻ kih⁴ he⁻ kyaahn⁻ Cristo, jmee⁻ bi⁻ jwahn⁻. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ tääh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁴ Dio. Sa⁻ jmaa⁻ ni⁻ miih⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh⁴.

18 Lä⁻koh⁻ he⁻ na⁻jlë⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh⁴, uu⁻ go⁻te⁻ ba⁻ tääh⁻ kih⁴ Dio. Hweh⁻ dsëy⁻ he⁻ja⁻ sa⁻ ngëëy⁻ ni⁻ koo⁻ ni⁻ jyoh⁻.

19 Sa⁻ liiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ he⁻ja⁻ ga⁻ngëëy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ngii⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh⁴, lä⁻jiih⁻ hee⁻ dsëy⁻ jmeey⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ hliih⁻ cha⁻ga⁻miih⁻.

20 Pero sa⁻ ga⁻lä⁻tëëh⁻ hnäh⁻ lä⁻na⁻ kih⁴ Cristo.

21 Jä⁻ ma⁻nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻juu⁻ he⁻ ga⁻kway⁻? Ma⁻lä⁻tëëh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁴ Jesús.

22 Hnøø⁻ tuh⁻ hnäh⁻ jwë⁻ hliih⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ hnäh⁻ jää⁻. He⁻ hee⁻ jne⁻ ba⁻ jwë⁻ ja⁻, mi⁻ gaa⁻ jne⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ hee⁻ dsë⁻ jne⁻.

23 Hi⁻ hnøø⁻ lä⁻sii⁻ huu⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻, wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻ huu⁻dsë⁻ he⁻ hmëë⁻ go⁻te⁻.

24 Hnøø⁻ lä⁻sëëh⁻ hnäh⁻ go⁻te⁻, wa⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ laa⁻ hñii⁻ Dio. Lä⁻ja⁻ hnøø⁻ lluuh⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻ jngëëh⁻ hnäh⁻ lä⁻hnøø⁻ kih⁴ ju⁻dsoo⁻.

25 He⁻ja⁻ jwahn⁻, sa⁻ wa⁻ ta⁻juuh⁻ hnäh⁻, hlëëh⁻ hnäh⁻ øøh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ ba⁻. Jëëh⁻ ma⁻laa⁻jne⁻ jaa⁻ ba⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ jne⁻.

26 Wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻lleë⁻ hnäh⁻, ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwë⁻ le⁻ juuh⁻. Mi⁻laa⁻ hnäh⁻ juu⁻ na⁻, na⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻dsaa⁻ jmi⁻.

27 Lä⁻ja⁻ ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwë⁻ kaah⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻ hnäh⁻.

28 Hi⁻ hi⁻ kih⁴ dsa⁻, mo⁻so⁻ wa⁻ jmee⁻ gyih⁻. Hnøø⁻ jmeey⁻ ta⁻ lä⁻lle⁻ kiyh⁴ mah⁻ lä⁻cha⁻ kiyh⁴ he⁻ kyaah⁻ jmeey⁻ be⁻ kih⁴ hi⁻ lla⁻kyaa⁻.

29 Ta⁻ wa⁻ hwëë⁻ hoo⁻hnäh⁻ juu⁻ he⁻ toh⁻ wii⁻. Lla⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁴ dsa⁻ ba⁻, mah⁻ ja⁻ tøh⁻ llu⁻ kih⁴ lä⁻jëë⁻ hi⁻ nuu⁻.

30 Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ meeh⁻ dsë⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ kih⁴ Dio. Jëëh⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻jmeey⁻ leg⁻ hnäh⁻ mah⁻ lä⁻ja⁻ lääh⁻ hnäh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻ jmi⁻.

31 Che⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ hä⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻, he⁻ lleë⁻ hnäh⁻, he⁻ ya⁻ jëë⁻ hoh⁻ hnäh⁻, he⁻ tooh⁻ hnäh⁻ miih⁻, he⁻ hlëëh⁻ hnäh⁻ wii⁻ kih⁴ dsa⁻, he⁻ hñaa⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ dsa⁻.

32 Jmee⁻ hnäh⁻ llu⁻ hoh⁻ hnäh⁻, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁻ hnäh⁻, küi⁻ hnäh⁻ hoh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻koo⁻ Dio dsë⁻ kyaah⁻ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁴ Cristo.

5

Lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih⁴ dsa⁻ taayh⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻

1 Ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ hñii⁻ Dio, lä⁻llu⁻ he⁻ laah⁻ hnäh⁻ jooy⁻ hi⁻ hnäy⁻ cha⁻miih⁻.

2 Go⁻ taah⁻ hnäh⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ hnää⁻ Cristo jne⁻, hi⁻ ga⁻ngëë⁻ hñii⁻ ga⁻juu⁻ kwaat⁻ jnän⁻. He⁻ ga⁻kwaay⁻ hñiiy⁻ ja⁻, la⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻kwëëyh⁻ Dio jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ ga⁻tih⁻ dsëy⁻.

3 Dsa⁻ më⁻ dsa⁻ñuu⁻, ta⁻ kaah⁻ hnäh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ni⁻ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ hee⁻ hoh⁻ hnäh⁻, ni⁻ sa⁻ wa⁻ hnooh⁻ hnäh⁻ leh⁻ hnäh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻. Jëëh⁻ hi⁻ na⁻ jngëë⁻ kyaa⁻ Dio sa⁻ lle⁻ kih⁴ jmee⁻ lä⁻ja⁻.

4 Ni⁻ ta⁻ hlëëh⁻ hnäh⁻ juu⁻ hliih⁻, ni⁻ ta⁻ hlëëh⁻ hnäh⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ni⁻ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lëë⁻ he⁻ sa⁻ jmaa⁻ ta⁻. Jëëh⁻, lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻ sa⁻ sooh⁻ jnän⁻. Hnøø⁻ kwa⁻ jne⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁴ Dio ba⁻.

5 Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ sa⁻ heh⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁻ gya⁻ Cristo kyaah⁻ Dio hi⁻ kaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jmee⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ hee⁻ dsëy⁻, ni⁻ hi⁻ hnøø⁻ lih⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻, jëëh⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ laa⁻ dio kyaay⁻ he⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻.

6 Ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwë⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmaa⁻ ta⁻. Kih⁴ he⁻ hliih⁻ na⁻ gwa⁻ ya⁻ jëë⁻ dsë⁻ Dio kyaah⁻ hi⁻ chaah⁻.

7 He⁻ja⁻ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ ko⁻joh⁻ kyaah⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻.

8 Jää⁻ ma⁻ tääh⁻ hnäh⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻, pero na⁻ ma⁻ tääh⁻ hnäh⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻ kih⁴ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. He⁻ ja⁻ hnøø⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ lä⁻lle⁻ kih⁴ hi⁻ na⁻ jnäa⁻ kih⁴ wa⁻je⁻.

9 Jëëh⁻, he⁻ tøøh⁻ jne⁻ lä⁻ jøø⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁻, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁻ llu⁻ dsë⁻ jne⁻, jmee⁻ he⁻ dsa⁻ toohn⁻ kwee⁻ hi⁻ jmee⁻ hlëëh⁻ jne⁻ ju⁻dsoo⁻ jmi⁻.

10 Hnøø⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ tih⁻ dsë⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

11 Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻ jmee⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmaa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jmeey⁻ ja⁻. Hnøø⁻ mi⁻ jnäa⁻ hnäh⁻ kiyh⁴, kih⁴ he⁻ tääh⁻ jwë⁻ hliih⁻.

12 Jëëh⁻ la⁻ o⁻ hih⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ hmaa⁻, lä⁻ jiih⁻ gwa⁻ lä⁻ heeh⁻ jne⁻ hlëëhn⁻ lä⁻ koh⁻ jmeey⁻.

13 Lä⁻jë⁻ he⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä⁻ kyaah⁻ wa⁻je⁻, jee⁻ ja⁻ dsa⁻ jñih⁻. Jëëh⁻ wa⁻je⁻ mi⁻ jnäa⁻ lä⁻jë⁻.

14 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ lä⁻la⁻:

Hne⁻ hi⁻ na⁻ gwii⁻, ñe⁻ hñaa⁻.

Chaa⁻h hñaa⁻ jee⁻ kih⁴ hi⁻ na⁻ juu⁻,

Cristo choo⁻ wa⁻je⁻ kyah⁻.

15 Leëh⁻ hnäh⁻, ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. Ta⁻ wa⁻ taah⁻ hnäh⁻. Hnøø⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁻dsë⁻ llu⁻ ba⁻.

16 Kye⁻ da⁻ hnäh⁻ kwaat⁻, na⁻ lä⁻ cha⁻ jmi⁻. Jëëh⁻, lä⁻jë⁻ jmi⁻ ba⁻ cha⁻ he⁻ hliih⁻.

17 Ta⁻ wa⁻ taah⁻ hnäh⁻, hnøø⁻ lä⁻ngëëh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

18 Ta⁻ mi⁻ hee⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ jmi⁻h⁻ mi⁻ jëh⁻ ma⁻ ää⁻. He⁻ jää⁻ jne⁻ jmeen⁻ wa⁻

he- cha- he- ba- ja-. Wa- na- kah- tuh- hoh-
hnah- kyaah- jmi- lle- Na- jngii- ba-.

19 Ja- hlëeh- hnah- dsa- kyaah- hnah-
kyaah- salmo, kyaah- su- kih- Dio, kyaah-
lä- jë- su- he- kwa- jmi- lle-. Ja- häh- hnah-
kih- Dsa- jööh- jnän- hi- ja- kwah- hnah-
tihmaah- kiyh- lä- kaa- tuh- hoh- hnah-.

20 Lä- jë- jiih-, kih- lä- jë- ba-, ja- kwah-
hnah- tihmaah- kih- Dio hi- laa- Täa- jnän-,
ta- la- kih- Jesucristo Dsa- jööh- jnän-.

Jmee- bii- jmee- jne- he- kih- dsa-

21 Ja- jmeeh- hnah- he- kih- dsa- kyaah-
hnah- lä- llu- he- gah- hnah- Dio.

22 Hnah- dsa- më- hi- chaa- dsa- nuuh-
kyaah-, ja- jmeeh- hnah- he- kih- dsa- nuuh-
kyaah- hnah-, lä- koo- jmeeh- hnah- kih-
Dsa- jööh- jnän-.

23 Jëeh-, dsa- nuuh- ba- kye- në- kih-
dsa- më- kyaah-, ja- ba- lä- koo- kye- Cristo në-
kih- dsa- kyaah- hi- ga- lääy-, hi- laa- kwaat-
gwah- kiyh-.

24 He- ja-, ja- ba- lä- koo- ga- tëë- gwah-
jmeey- he- kih- Cristo, ja- ba- lä- ja- ka- läh-,
ga- tëë- jmee- dsa- më- he- kih- dsa- nuuh-
kyaah-.

25 Hnah- dsa- nuuh- hi- chaa- dsa- më-
kyaah-, ja- jmeeh- hnah- hnaah- hnah-
dsa- më- kyaah- hnah-, ja- ba- lä- koo- hnaah-
Cristo gwah- kih-, lä- jiih- ga- ngëëy- hñiiy-
ga- juuy- kwaat- kih- gwah-.

26 Lä- jwë- ja- ga- jä- na- jngii- i- gwah-,
ga- gyiyh- he- ma- soh- kyaah- jmi- hi-
kyaah- juu- kih- Dio.

27 Mah- wa- ra- ga- lloo- jmi- ja-, kih- hñii-
bih- mi- jnäy- gwah- he- la- na- hñaaah-, he-
sa- soh-, ni- sa- jnä- ma- gyuh-, ni- he- ga-
jyoh- he- la- lä- ja-. Na- jngii- go- te- ba- gwah-
ja-, mo- so- cha- ga- dso- kye- kih-.

28 Ja- ba- lä- ja- dsa- nuuh- hi- chaa-
dsa- më- kyaah-, jmee- bii- lä- hnäy- mëy-,
ja- ba- lä- koo- hnäy- hñiiy-. He- hnäy-
mëy-, he- hnäy- hñii- bih- ja-.

29 Sa- chaa- ni- jaa- hi- sa- hnäy- hñii-,
lä- jëë- ba- hää- hñii-. Hi- ja- ba- lä- ja- hoo-
Cristo gwah- kih-.

30 Jëeh- na- ku- na- chah- jne- kyaahy-,
laa- jne- lä- koo- jmi- ngo- kiyh-, lä- llu- he-
ma- laa- jne- koo- ba- kyaahy-.

31 Kih- he- ja- ba- beë- dsa- nuuh-
cho- jmi- mah- dsa- gyay- kyaah- mëy-,
leey- jaa- ba- jee- lä- uuy-.

32 Juuh- la- juu- he- na- hmää- la-. Pero ja-
he- hlëeh- kih- dsa- jmi- gyuu-, he- hlëeh-
kih- Cristo kyaah- gwah- kiyh- ba-.

33 He- ja- jwahn-, jmee- bii- kih- lä- jaa-
lä- jaa- dsa- nuuh- lä- hnäy- dsa- më- kyaahy-
hi- lä- ja- dsa- më- hi- chaa- dsa- nuuh-
kyaah-, hnoo- jmeey- he- kih- dsa- nuuh-
kyaahy-.

6

1 Hnah- hi- laa- chih-, wa- nuuh- hnah- kih-
maa- kyaah- täa- kyaah-. Lä- ja- ba- sooh-
kyaah- hnah-, hi- laa- kyaah- Dsa- jööh- jnän-.

2 He- la- to- në- mada- he- ja- ko- jööh-
kyaah- he- la- kwa- Dio kih- hi- mi- te-: "Wa-
nuuh- kih- maa- kyaah- täa- kyaah-,

3 mah- chaa- hne- llu- hi- lä- ma- ngoo-
ja- ba- chaa- jmi- gyuu- la-."

4 Hnah- hi- chaa- joo-, ta- ta- ta- haah-
hnah- gyuu- kyaah- ga- ngëë- jwëë-, ha- ga-
che- ga- ya- jëë- dsëy-. Jee- dsa- kwaay-, hnoo-
kwëeh- hnah- nuuh- lä- lle- kih- mah- lä- tëëy-
jmeey- lä- hnoo- Dsa- jööh- jnän-.

5 Hih- hnah- hi- jmee- ta- kih- dsa-, ja-
jmeeh- hnah- he- kih- dsa- juu- ta-. Ta- jmeeh-
hnah- chaa- hnah- kyaahy-, ni- ta- mi- gaa-
hnh-, hnoo- gah- hnh- ba-. Jmee- hnah-
kwaat- lä- koo- he- jmeeh- hnah- ta- kih-
Cristo.

6 Lä- kaa- tuh- hoh- hnah- jmee- hnah- he-
kih- dsa- juu- ta- lä- koo- hnoo- Dio. Hie- ja-
ma- la- ta- ko- jiih- täayh- jëëy-, lä- koo- jmee-
hi- hnoo- jä- llu- kyaah- dsa-. Jmee- da- hnah-
huu- dsë-, la- lä- koo- he- jmeeh- hnah- ta-
kih- Cristo ba-.

7 Kyaah- koo- nëë- ba- huu- dsë- jmee- hnah-
ta- kiyh-, lä- koo- he- jmeeh- hnah- ta- kih-
Dsa- jööh- jnän-, ja- kih- dsa- jmi- gyuu-.

8 Jëeh- neh- ba- hnah-, mihmaah- ba- Dio
kih- lä- jëë- dsa- ha- koh- te- ta- llu- he-
ma- jmeey-. Sa- cha- he- jmee- che- jmeey-
ta- kih- dsa- o- che- la- ta- kih- hñiiy-.

9 Ja- ba- lä- ja- jmee- hnah- kyaah- hi- jmee-
ta- kyah- hnah-. Ta- ta- ta- haah- hñiih-. Neh-
ba- hnah-, he- ba- hi- gya- gyuu- laa- juu-
hi- jmee- ta- kyah- hnah- hi- laay- juu- hnah-
ka- läh-. Jëeh-, koo- ba- laa- dsa- cha- nëy-.

Cha- ba- he- kyaah- teen- kyaah- hi- sa- llu-

10 Ta- jyoh- ko- taq-, jwëeh- hnah- ööh-,
kwa- hnah- be- kih- he- ma- laah- hnah- koo-
kyaah- Cristo. Jëeh- cha- müih- be- cha-
kiyh-.

11 Jmääh- hnah- ta- lä- jë- he- kwa- Dio he-
kyaah- lääh- hnah- hñaaah-. Lä- ja- ba- tääh-
hnah- teeh- kyaah- lä- jë- may- kih- hi- sa- llu-.

12 Sa- la- juu- tee- jne- kyaah- dsa-
jmi- gyuu-, la- juu- kyaah- lä- jë- jmi- lle- hñiih-
hi- kye- na- ku- na- ngii- ta- jmi- gyuu- hñiih-
la-. Chaa- hi- mäh-, lä- ga- të- hi- jööh-.
Lä- kye- jmi- lle- hñiih- hi- ga- nää- gyuu- tee-
jne- kyaah- ka- läh-.

13 He- ja- jmee- bii- jmääh- hnah- ta- lä- jë-
he- kwa- Dio, mah- teeh- hnah- kyaah- hi-
he-. Lä- jë- he- kwëeh- Dio hnah- la- lä- koo-
he- chooh- hlööh- hi- tääh- jee- hñii- mah-
lääh- hnah- hñaaah- wa- ra- ga- lloo- jmi- hñiih-
ja-. Hi- ma- la- ma- teeh- hnah-, ma- lëh-
hnah- kih- lä- jë-.

14 He- ja- go- taah- hnah- koo- hweh-
kyaah- ju- dsoo-. He- ja- na- la- lä- koo- loo-

heˉ naˉ hñuuˉ tuhˉ hløøˉ. Hiˉ läˉjaˉ hnøøˉ
jmeehˉ hnähˉ heˉ lluˉ jmahˉ mahˉ läˉjaˉ läähˉ
hnähˉ hñaaˉhˉ, läˉ jmeeˉ hløøˉ hiˉ täähˉ jeeˉ
hniiˉ naˉ lääˉ bihˉ ñeˉ.

¹⁵ Hiˉ hnøøˉ maˉ naˉ lluuˉhˉ hnähˉ tääˉ kwahˉ
hnähˉ juˉhmëëˉ heˉ jmeeˉ hiiˉ tiiˉ jnänˉ. Heˉ
jaˉ naˉ laˉ läˉkooˉ heˉ häˉ miˉ tüˉ jneˉ.

¹⁶ Hiˉ jeeˉ läˉjêˉ, hnøøˉ dsooˉ hohˉ hnähˉ
kihˉ Dioˉ mahˉ lehˉ hnähˉ kihˉ hiˉ saˉ llüˉ
waˉraˉ gaˉ jmeeyˉ jwähˉ kyahˉ hnähˉ. Heˉ jaˉ
naˉ laˉ läˉkooˉ heˉ jmeeˉ hløøˉ hiˉ hiiˉ ñeˉ
heˉ lääyˉ hñiiyˉ kihˉ läˉjêˉ flechˉ heˉ naˉ hihˉ
jeˉ heˉ teˉ dsaˉ jeeˉ chaˉ hniiˉ.

¹⁷ Hiˉ dsoohˉ hohˉ hnähˉ maˉ lääˉ baˉ Dioˉ
hnähˉ. Läˉjaˉ laahˉ hnähˉ läˉkooˉ laaˉ hløøˉ
hiˉ häˉ miˉ kyaahˉ lleˉ. Hiˉ choohˉ hnähˉ ñeˉ
'tuuhˉ juuhˉ kihˉ Jmiˉ lleˉ Naˉ jngiiˉ. Heˉ jaˉ
naˉ laˉ juuˉ kihˉ Dioˉ.

¹⁸ Läˉjêˉ jiihˉ hnøøˉ chuuhˉ hnähˉ kyaahˉ
Dioˉ, ngiiˉ hnähˉ kiyhˉ läˉ hnøøˉ Jmiˉ lleˉ
Naˉ jngiiˉ. Waˉ naˉ nehˉ hnähˉ, taˉ tuˉ hnähˉ
heˉ ngiihˉ hnähˉ kihˉ läˉjêëˉ hiˉ laaˉ kyaaˉ Dioˉ.

¹⁹ Hiˉ ngiiˉ hnähˉ kinˉ mahˉ kwayˉ juuˉ
heˉ hlëëhnˉ hiˉ niˉ saˉ jäˉ läˉ gohnˉ waˉraˉ
gaˉ tēˉ jeeˉ kwanˉ juˉhmëëˉ kihˉ Jesúsˉ heˉ maˉ
naˉ hmääˉ.

²⁰ Gaˉ cheëˉ Dioˉ jnäˉ mahˉ kwanˉ juuˉ kiyhˉ.
Heˉ jaˉ baˉ naˉ hääˉnˉ nehˉ ñeˉ. Heˉ jaˉ
ngiiˉ hnähˉ kinˉ mahˉ jaˉ tuuˉ dsënˉ hlëëhnˉ
läˉkooˉ lleˉ kihˉ.

²¹ Tíquicoˉ laaˉ jaaˉ øøhˉ jneˉ hiˉ hnaanˉ
chaˉ miuhˉ. Läˉ maˉ jmeeyˉ jaˉ baˉ taˉ kihˉ
Dsaˉ jøøhˉ jnänˉ. Hiˉ heˉ jmeeˉ juuˉ kyahˉ
hnähˉ haˉ läˉ laˉ kinˉ hiˉ haˉ läˉ ngënˉ kyaahˉ
taˉ kinˉ.

²² Kihˉ heˉ jaˉ baˉ naˉ, cheëˉ jnihˉ taˉ
naˉ kyahˉ hnähˉ mahˉ läˉ nehˉ hnähˉ haˉ läˉ
dsaˉ ngëëˉ jnäähˉ hiˉ läˉ jaˉ kwayˉ beˉ kyahˉ
hnähˉ.

²³ Ngiiˉnˉ kihˉ Dioˉ hiˉ laaˉ Tääˉ jnänˉ hiˉ
ngiiˉnˉ kihˉ Jesucristoˉ Dsaˉ jøøhˉ jnänˉ, waˉ
jmeeyˉ hiiˉ tiiˉ dsëˉ läˉ jêëˉ øøhˉ jneˉ hiˉ täähˉ
jeeˉ naˉ, waˉ jmeeyˉ hnääyˉ øøyhˉ hiˉ waˉ
jmeeyˉ dsooˉ dsëyˉ kihˉ Dioˉ.

²⁴ Waˉ miˉ jääˉ Dioˉ läˉ jêëˉ hiˉ saˉ hwaäˉ
heˉ hnääyˉ Jesucristoˉ Dsaˉ jøøhˉ jnänˉ. Waˉ laˉ
läˉ jaˉ.

Filipenses

Juu' la- ga' sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Filipo

1 Jnã Paa' kyaah' Timotã jmee' jnãäh' ta' kih' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- na' jngëë' hi- tääh' jwii- Filipo, kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Jesús. Hi- siin' he- la- lä' kye' kih' hi- kye' në' hi- kyaah' lä' jëë' hi- na- hñaa' kwa' be' jee' na'.

2 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täã' jnãh' ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jööh' jnãh', wa' kway' lä' jë' he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

3 Kwan' ti' hmaah' kih' Dio kyaan', koo- hä' koo- hä' lä' ma' dsooh' dsën' hnäh'.

4 Lä' jë' jiih' lä' ma' hlëëhn' kyaah' Dio, chaa- ba' jnä' llu' jee' ngiiin' kih' lä' jëë' hnäh',

5 jëëh' lä' ma' ga-løöh' hnäh' kwah- hnäh' be' kin' jee' kwan' ju' hmëë' lä' jiih' na' sa' ma- hwaah' hnäh'.

6 Ma' ba' jnä' lä' koo- jmee' Dio kyah' hnäh'. Hñii' bih' ga-løoy' jääy' hnäh' hi- lä' ja- ngoo' ba' jääy' hnäh' lä' jiih' hñaa' ta' he- jmeey' kih' lä' jaa- lä' jaa- hnäh' wa' ra- ga-të' jee' jäh' Jesucristo.

7 Sooh' he- kan' o-jöh' dsë- lä' ja- kyah' hnäh', jëëh', hnaan' hnäh' cha-miih-. Ma' ke' hääñ' neh' ñe' o chehn' në'ta' mah' noon' në' kih' ju' hmëë', ma' ra' he- mi- jää' ba' Dio jne' kò-jöh'.

8 Në' ba' Dio he- hnaan' hnäh' cha- miih-, ja- ba' lä' koo- hnää' Jesucristo hnäh'.

9 Lä' la- ngiiin' kih' Dio kyah' hnäh'. Hnoon' hnaah' hnäh' ooh' hnäh' cha- ga' miih-, hi- hnoon' lä' cha- ga' huüdsë- llu' kyah' hnäh' hi- hnoon' lä' ngëëh' hnäh' cha- ga' miih-.

10 Ma' ja' ba' lä' ñeh' hnäh' hee- na- he- llu' ga' kyah' hnäh' kih' jee' lä' jë'. Lä' jwë' ja- leeh' hnäh' na- jngëë', mo' so' cha' ga' he- na- bääh' hnäh' ni- miih- wa' ra- ga-të' jee' jäh' Cristo.

11 He- lä' ja-, lä' cha- na- ku' na- ngii' ta' llu' he- jmeeh' hnäh', ta' la' kih' Jesucristo mah' wa' la' juuh- kih' Dio hi- lä' ja- hä' dsa- cha- miih- kiyh'.

Ga' jmeeh' Paa' juu' ha- lä' la' kih' hñiiy'

12 Hnoon' lä' ñeh' hnäh' oohn', kwaat' kih' lä' jë' wii' he- ga' ngëën', ga' jñëe' cha- ga' miih- ju' hmëë'.

13 Lä' ja- lä' jëë' hløö' hi- tääh' në'ta' la-, ma' ñe- bih' hääñ' neh' ñe' kwaat' kih' Cristo. Hi- ga' lä' jëë' ba' hi- tääh' jee' la- ma- nuu- bih'.

14 Jwëë' ooh' jne' ga-tëëyh' be' ta' la' kih' Dsa-jööh' jnãh', lä' llu' he- ga' nuuy' he- hääñ' neh' ñe'. He- ja- tuu- dsëy' cha- ga' miih- hlëëyh- dsa- juu' kih' Dio, mo' so' goyh' na'.

15 Ma' ra- ju'dsoo', wii' dsë' kò-llaa' dsa- hi- ga- nää' kwa- juu' kih' Cristo, hi- hnøoy' llay' hñii-. Pero hi- jñah' hi- kwa- juu', koo- nëë' ba' la' huüdsë- kiyh'.

16 Hih' koo- nää' dsa- he', kwa- juu' kih' Cristo, pero ta' juu' bih'. He- hnooyh' hñii- ba' ja-. Hi- hnooh- gyih' ha- lä' jee' lä' wii' kin' he- hääñ' neh' ñe' la-, huüdsë- kih' bih' ja-.

17 Pero hi- jñah' he', kwa- juu' kih' Cristo kih' he- hnääy' dsa-. Ma' ñe- bih' hääñ' neh' ñe' mah' noon' në' kih' ju' hmëë'.

18 Pero sa' cha- he- jmee', cher' mah' llu' huüdsë- kiyh' o cher' mah' sa' llu'. He- kwa- dsa- juu' kih' Cristo, he- ja- ba' jmee- chaañ- llu'.

Hi- lä' ma' ngoo' ja- ba' chaañ- llu', jëëh' ma' ba' jnä' lä' jë' ba' ya' hii' llu'. Läã' ba' jnä' kyaah' he- ngiih' hnäh' kin' kih' Dio hi' kyaah' be' kih' Jmi- lle' kih' Jesucristo.

20 Ma' cha- ba' o-jöh' dsë- kin' hi- sa' jän' kyaah' o' hih-. Ma' ra' he- jmee' dsa- juuh- kih' Cristo ta' la' kih' jnä'. Sa' cha- he- jmee' cher' mah' chaa- ga' jnä' o ma' na' juun'.

21 Cher' mah' chaa- ga' jnä', Cristo ba' kyaah' jnä'. Hi' cher' mah' ga' juun', ma- lih- ba' jnä' ja-.

22 Cher' mah' ngoo' ga' chaañ- jmi- gyuu- la-, lä' cha- cha- ga' miih- ta' llu' he- jmeen-. Sa' man' he- koo- jee' lä' to' he' llu' ga'.

23 Koo- jee' ba' hääñ' kih' he- ja-. Hnoo' ga' jnä' he- juun' ba' mah' na' gyan' kyaah' Cristo. Cha- ga' miih- llu' he- ja- kin'.

24 Pero lä' jmäã' ga' kyah' hnäh', cher' mah' chaa- ga' jnä' jmi- gyuu- la-.

25 Lä' la- gwa' huüdsë- kin', man' he- chaa- ga' jnä' miih- jmi, he- gyan' kyaah' hnäh' jmi- gyuu- la-. Lä' ja- go- nää' hnäh' ta' cha' në' he- jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' cha- ga' miih- hi- ja- ba' lä' ja- jëë' hoh' hnäh' kyaah' he- ma' dsoo' hoh' hnäh'.

26 He- ja- wa' ra- ga' lloon' ka- läh' jee' tääh' hnäh', lä' chaañ- hnäh' llu' cha- ga' miih- ta' la' kih' Cristo, wa' ra- ga- jëëh' jnä'.

27 Kih' jee' lä' jë', jmee' bii' go'taah' hnäh' kwee- lä' hnøö' kih' ju' hmëë' kih' Cristo. Cher' mah' ngoon' na' jëën' hnäh', o cher' mah' sa' ngoon', pero ma' ra' he- hnoon' tëëhn' juu' kyah' hnäh' che' lä' ma- tääh' ba' hnäh' koo- hweh' kyaah' koo- nëë' ba' huüdsë-, hi- hnoon' nuun' ka- läh' che' lä' ma- kwah' ba' hnäh' be' kò-jöh' jee' jñëeh' hnäh' ju' hmëë' he- jmee' jne' dsoo'.

28 Ta' wa' gah' hnäh' ni- miih- kih' hi- na- høöh' kyah' hnäh'. Lä' jwë' ja- lä' jnä'

he- lloo- koo- jmi- heey-. Pero kyah- hnah- la- jna-, ma- ra- he- laa- ba- hnah-. Dio ba- he- hi- jmee- la- ja-.

29 Jeeh- ta- la- kih- Cristo, he- ga- na- jwe- jmeeh- hnah- dsoo- hoh- hnah- kiyh-. Hi- ja- ma- la- he- ja-, ma- ra- he- jeeh- hnah- he- wii- kwaan- kiyh- ka- lah-.

30 He- ja- jeeh- hnah- wii-, ja- ba- la- koo- wii- ga- jee- la- ma- gyan- kyaah- hnah-. Hi- na- nuuh- hnah- he- ngoo- ba- jee- wii-.

2

Cristo ga- jmaä- hñii- mah- go- te-

1 Cher- mah- ju- dsoo- ma- hñah- hnah- miih- be- kih- Cristo la- llu- he- ma- laah- hnah- koo- kyaayh-, hi- cher- mah- jee- hoh- hnah- kih- he- hnäy- hnah-, hi- cher- mah- tih- hoh- hnah- he- kyeh- hnah- jmi- lle- Na- jngii-, hi- cher- mah- ga- la- ñih- hoh- hnah- hi- joh- hoh- hnah- kyaah- ooh- jne-,

2 cher- mah- la- ja- la- kyah- hnah- oohn-, ja- jmeeh- hnah- jee- dsen- go- te-. Hnoon- jmeeh- hnah- koo- nee- ba- hu- dsē- jee- la- jee- hnah-, hi- la- hi- ne- ba- wa- hnaah- hnah- dsa- kyaah- hnah-, hi- wa- la- koo- ba- hu- dsē- kyah- hnah- jee- hnaah- hnah- Dio.

3 Ta- jmee- hnah- la- tih- hoh- hnah- hñaa-, ni- ta- jmaä- hnah- hñaa- kaah-. La- he- ja-, jmaä- hnah- hñaa- la- koo- jaa- hi- mah- ba-. Jmee- hnah- kwaan- kyeē- ga- ooh- hnah- la- koh- ga- hñaa- hnah-.

4 La- ja- hnøøh- hnah- he- llu- kih- dsa- kyaah- hnah-, ja- ma- la- kyah- hñaa- hnah-.

5 Wa- la- hu- dsē- kyah- hnah-, ja- ba- la- koo- la- hu- dsē- kih- Cristo Jesús.

6 Kwee- go- te- ba- laay- kyaah- Dio, pero sa- ga- jmeey- bii- ma- leey- kwee- kyaayh-.

7 Ga- jmaäy- hñiiy- mah-, jay- la- koo- jaa- moz- ba-. Ga- la- chaay- la- koo- wa- hi- cha- hi- dsa- jmi- gyuu-.

8 La- ma- ga- ngēy- laay- dsa-, ga- jmaäy- hñiiy- mah- go- te-, la- jiih- ga- heeyh- juuy-, ma- ke- la- o- hih- he- ga- juuy- dsoh- hma- cru-.

9 He- ja- ga- chaah- Dio ta- gyuuh-, ga- laay- jooyh- go- te-. Hi- ga- kwēeyh- koo- jmi- he- llu- ga- la- koh- ga- kih- jee- la- jee-.

10 Mah- ga- la- jee- ba- dsa- juuh- jne- wa- ra- ga- nuuy- jmi- kih- Jesús. La- ja- jmee- hi- tääh- gyuuh- kyaah- hi- tääh- hwa-, la- kye- hi- tääh- neh- hwa- ka- lah-.

11 Hi- ga- la- jee- ba- jah-: "Jesucristo ba- laa- 'Dsa- joooh- jnan-', la- ja- jmeey- juuh- kih- Dio hi- laa- Täa- jnan-.

Laa- jne- la- koo- wa- je- he- choo- kih- dsa-

12 Oohn- hi- hnaan-, chaan- llu- kyaa- hnah-, jeeh- ga- jmeeh- ba- hnah- he- kin- la- ma- tøoh- ko- joh- jee- na-. Hi- na- he- gyan- la- ga- te- la-, he- ja- na- jwēeh- hnah-, jmee- hnah- he- cha- ga- miih- la- koh-

lle- kyah- hnah- kih- he- ma- laah- hnah-. Hi- la- ja- hnøø- wa- gah- hñih-.

13 Dio ba- jmee- ja- tuh- hoh- hnah- jmeeh- hnah- la- hnøoy- hñiiy- hi- kway- be- kyah- hnah- mah- kwēeh- hoh- hnah- jmeeh- he- jayh-.

14 Ta- ti- choo- hnah- juu-. Ja- mi- teh- hnah- to- ke- ba- kih- la- je- he- jmeeh- hnah-.

15 Mah- leeh- hnah- na- jngēē- hi- mo- so- cha- ga- he- na- bää- hnah- ni- miih-. Leeh- hnah- joo- Dio hi- mo- so- cha- dso- kye- kih- jee- kih- dsa- hi- na- hee- dsē-. Jee- kih- hi- hñaa- dsē- he-, leeh- hnah- la- koo- cha- nuu- hi- cha- gyuu- hi- choo- wa- je- la- kaa- jmi- gyuu-,

16 la- llu- he- kwah- hnah- juu- he- jmee- cha- dsa-. Hi- la- ja- la- chaan- llu- wa- ra- ga- te- jee- jah- Cristo. Jeeh- ma- ja- la- jna- he- jmaä- ba- ta- kin-, ja- koo- ga- jmeen- ta- ta- jmah-.

17 Hi- cher- mah- ga- jngiih- dsa- kin-, sa- cha- he- jmee-. Jeeh- ma- ngēē- ba- ma- dsoo- hoh- hnah- kih- Dio hi- ga- ngēeh- hnah- hñaa- mah- jmeeh- hnah- ta- he- kiyh-. Hi- cher- mah- ga- juun- jee- kwan- be- kyah- hnah-, ja- ga- ma- hñaa- he- kwēeh- Dio. Heh- la- ja- cha- ba- jna- llu-, hi- jee- ba- dsen- kwaan- kyah- hnah-.

18 Hi- la- ja- hnoon- jmeeh- hnah- ka- lah-, wa- chaah- hnah- llu-, wa- jee- hoh- hnah- ko- joh- kyaah- jna-.

Timotä kyaah- Epafrodito

19 Wa- jee- ha- la- jah- Jesús Dsa- joooh- jnan-, na- ga- hnoon- cheen- Timotä dsa- jee- hnah-, mah- la- chaan- llu- ka- lah- la- hmēē- wa- ra- ga- tēeh- juu- kyah- hnah-.

20 Sa- cha- ga- jñah- hi- kye- koo- ba- hu- dsē- la- koo- jna-. Jaa- hi- he- ba- lle- dsē- hnah- cha- miih-.

21 La- jee- ga- jñah- hnooyh- ma- la- he- hnøoy- hñii- bih-, sa- hnooyh- he- hnøø- Cristo Jesús.

22 Ma- ñeh- ba- hnah- ma- ya- hēē- Timotä llu- kyaah- ta- kih-. La- koo- jaa- hi- kwa- be- kih- jmi-, la- ja- jmeey- kyaah- jna- jee- kwa- jñäh- juu- kih- Jesús.

23 He- ja- to- chah- wa- ra- ga- la- man- ha- la- ja- juu- kin-, ja- ga- cheen- Timotä kyah- hnah-, laan-.

24 Kyen- o- joh- dsē- kih- Dsa- joooh- jnan-, chah- ba- nin- ka- lah- jee- tääh- hnah-.

25 Hi- jmee- bii- cheen- ooh- jne- Epafrodito kyah- hnah- ka- lah-. He- ba- hi- na- ga- cheeh- hnah- mah- jmeey- be- kin-. He- ja- ga- jmee- jñäh- ta- ko- joh- kyaayh-. Peer- ga- kwa- jñäh- be- la- jiih- jee- le-.

26 Pero hnøoy- gyih- dsa- jee- hnah-, jeeh- jmeey- cha- miih- hu- dsē- kyah- hnah-, kih- he- ma- nuuh- hnah- dsaayh-.

27 Ma- ra- ju- dsoo- ba- dsaayh-, miih- ga- sa- ga- juuy-. Pero ga- la- ñih- dsē- Dio

kiyh'. Hi ja ma la kih hi he ga la nih dsøy. Ga la nih dsøy ki jnä ka lah jee ma hlaay. Meeh dsen cha ga miih wa ra jah kih ga juuy.

²⁸ He ja jmee bi kin chee jnih ka lah dsa jëy hnäh. Hi wa ra ja jëh hnih, lä chaah hnäh llu'. Hi jnä ka lah mo so lä meeh dsen.

²⁹ Heeh hnäh lä ka tuh hoh hnäh lä hnø Dsa jøh jnän. Hi wa lä hnaah hnäh lä jëe hi jmee ta lä koo jmee øh jne he.

³⁰ Mi ih ga sa ga juuy jee jmeey ta kih Cristo. Ga hi goo kih he ga jmeey be kin lla hnäh kih he sa ga la he ma jmee hnäh hnaah hnäh.

3

Ga jmee Paa ta koo lä koo ma laay jaa'

¹ He ja øhn, wa jëe hoh hnäh ta lä kih Dsa jøh jnän. Sa dsa lä dsöh dsen he siin ka lah, ja ba he ma siin jaa, jëh he llu kyah hnäh ba ja.

² Leeh hnäh kyaah hi jmee he hlih, hi jmee lä koo dsi hää, jäh, jmee bi uuh jmi ngo kih dsa nuuh.

³ Jne ba he hi ma laa kwaat hi ga wih jmi ngo kih, jne ba he hi jmee ta he kih Dio kyaah koo nëe ba hu dsé. Jne ba he hi cha llu kih he ma laa jne koo kyaah Cristo Jesús. He la kye ga jne o jøh dsé jnän hnaan hi la jmi ngo?

⁴ Le ba kan o jøh dsé kih htiin wa ra jah kih hnoon. Hi cher mah cha hi kye o jøh dsé kih ta he ma jmeey, jnä ba cha kin cha ga miih lä koh ga kih hi he.

⁵ Jëh, ma ga hyan jna jmi, ga wih jmi ngo kin. Hi laan sa ju kih Israel, hi laan ja ba sa ju kih Benjamín jooy. Hi laan ma he hi cha hebreo, jëh hebreo ba ma laa ma ra kyaan tää kyaan. Hi ma laan ja fariseo hi ma høø ley kih Moisé.

⁶ He ja ga kwaan htiin he ma jmeeh dsa kya Dio. Ma mi ten ley mah ma jan llu kyah Dio, ni mi ih sa ma na baahn dsoo ma laan.

⁷ Pero lä jë he ma kyen o jøh dsé kih ja, ga jmeen kwaat mo so jmä he ja kin, mah ngoon kyaah Cristo ba.

⁸ Hi ja ma la he ja, ga lä jë ba he cha, ga jmeen kwaat sa jmä ni mi ih. Pero he kyun Cristo Jesús Dsa jøh jnän, he ja ba kye cha ga miih kin. He ja ga jmeen ta koo lä jë go te ba, kih he hnaa jnih. Ga jmeen kwaat la lä koo hloø jmah ba, mah ngoon kyaah Cristo.

⁹ Hnoon jan go te ko jøh kyaayh. Mo so hnohn ha lä jee jan llu kyaah he høøn ley ma gyuh. He jmeen dsoo dsen kih Cristo, he ja ba jan llu. He ja ja ta la kih Dio, lä llu he jmee jne dsoo dsé jne kiyh.

¹⁰ Hi hnoon lä kyun Cristo cha ga miih, hnoon ngen kyaah lä jë be kih, ja ba be he kyaah ga lä jiyh ja. Hi hnoon jëen wii lä koo ga jëe Cristo, lä jih le kin lä koo ga la kih he ga juuy kwaat kih dso kye jnän,

¹¹ mah lä ja tën jmeen ma ra he llu jmah lä koo jaa hi ma lä jih jee kih hi ma na juu.

Ga kwa Paa be lä jih jee le'

¹² Ja he jwahn he ma la ga juh, ni he ma laan lluy go te. Pero ngoo ba jnä ta cha në kwan be, ha ga che lloo koo jmi leen lä koo hyoh dsé Cristo Jesús hi ga tëh jnä.

¹³ Øhn, sa ga ma tën he ja. Pero he jmeen lä la. mo so mi dsohn dsen lä jë he ma ngëe, mah kwan be lä jih tën he cha ta cha në ga.

¹⁴ Ngoo ba jnä ta cha në kwan be lä jih tën he lle kih hyohn he cha gyuh. Kih he ja ba ga tëh Dio jnä ta la kih Cristo Jesús.

¹⁵ Lä jëe jne hi ma tääh koo hweh, hnø dsa toohn kyaah koo ba hu dsé, ja ba lä koo hu dsé he jmeen. Hi cher mah cha kolla hnäh hi sa la lä ja hu dsé kih, Dio ba jmee lä ngëy ha lä la.

¹⁶ Pero hnø dsa tooh jne koo hweh kyaah juu he ma mi tëe jne.

¹⁷ Øhn, jmee hnäh ja ba lä koo jmee jnä. Hi kye hnäh në jmee hnäh ja ba lä koo jmee dsa kyaah jnaah.

¹⁸ Ja koo hä ma jwëhn hnäh, jwëe dsa ga naä jwë hlih. Hi koo ka lah jwëhn hnäh, lä ma ga naä ba dsa jmee ta koo juu he ga juu Cristo dsoh hma cru. He ja meeh dsen, lä jih tuu jmi minen kih he jmeey lä ja.

¹⁹ Kyaah dso jwi ba dsa näy. He kuh hih bih laa dio kyaay. Tih dsøy lä jë he la o hih. Kye hu dsé kih ma la he cha jmi gyuh la ba.

²⁰ Pero jnä jne, gyuh ba na jnä jne jee ya hëe Jesucristo Dsa jøh jnän hi jøøn lä jne.

²¹ Cha be kih he kyaah le jmeey hih kih ga lä jë he cha. Hi kyaah ja ba be ja mi siy jmi ngo he kye jne jmi gyuh la mah lee jne jøh lä koo laay huiy.

4

Wa cha jne llu ga lä jë jmi ta la kih Dsa jøh jnän'

¹ Peer⁺ hnaan⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, hnoon⁺ na⁺jëen⁺ hnäh⁺ hi⁺ jmee⁺ jëë⁺ dsën⁺. Jëëh⁺ he⁻ ga⁺heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesús, he⁻ ja⁻ ba⁺ la⁺ lä⁺koog⁻ jñeen⁺. He⁻ ja⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺, øøhn⁺ hi⁺ hnaan⁺, ja⁻ go⁻taah⁺ hnäh⁺ koog⁻ hweh⁺ lä⁺llu⁺ he⁻ ma⁻laah⁺ hnäh⁺ koog⁻ kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

² Chuun⁺ cha⁻miih⁻ kyaah⁺ Evodia hi⁺ kyaah⁺ Síntique ka⁻läh⁺, wa⁺ hi⁺ koog⁻ ba⁺ dsëy⁺ lä⁺ hnøø⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

³ Hi⁺ ngiin⁺ kyah⁺ hne⁻ hi⁺ jmee⁺ ta⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, mah⁺ kwah⁺ be⁺ kih⁺ lä⁺uu⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁻. Jëëh⁺, cha⁻ cha⁻miih⁻ ta⁺ he⁻ ga⁺jmee⁺ dsa⁻më⁺ he⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ jee⁺ ga⁺kwa⁺ jnääh⁺ ju⁺hmëë⁺. Hi⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁺jmee⁺ ka⁻läh⁺ Clemente kyaah⁺ lä⁺jëë⁺ ga⁺ jñah⁺ hi⁺ kwa⁺ be⁺ kin⁺. Lä⁺jëë⁺ hi⁺ he⁻ na⁻si⁺ jmi⁺ kih⁺ nê⁺ je⁻ jee⁻ na⁻si⁺ jmi⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁺ na⁺jnääh⁺ kih⁺ Dio.

⁴ Wa⁺ chaah⁺ hnäh⁺ llu⁺ ga⁻lä⁺jë⁺ jmi⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺. Jwahn⁺ ka⁻läh⁺: Wa⁺ chaah⁺ hnäh⁺ llu⁺.

⁵ Mi⁺ jnääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ he⁻ llu⁺ hoh⁺ hnäh⁺, jëëh⁺ ngoo⁺ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ jäh⁺ Jesús.

⁶ Ni⁺ mi⁺ ta⁺ kwëëh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ huu⁺dsë⁻. Hnøø⁺ ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio ba⁺. Hlëëh⁺ hnäh⁺ Dio ha⁻ lä⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, chu⁺ hnäh⁺ kyaay⁺ cher⁺mah⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁺ kwa⁺ hnäh⁺ tíhmaah⁺ kiyh⁺.

⁷ Hi⁺ Dio jmee⁺ hi⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁺ ni⁺ sa⁻ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺ ha⁻ koh⁺ jii⁺ jmeey⁺. Kyaah⁺ lä⁺ja⁻, mo⁻so⁻ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁺ jä⁺ koog⁻ hweh⁺ huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ta⁻lä⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻laah⁺ hnäh⁺ koog⁻ kyaah⁺ Cristo Jesús.

⁸ Ta⁺ jyoh⁺ ko⁻taa⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, kye⁻ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁺: kih⁺ he⁻ la⁻ dsöo⁺, kih⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ jmää⁺, lä⁺jë⁺ he⁻ llu⁺, lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻jngii⁺, lä⁺jë⁺ he⁻ tih⁻ dsë⁻ jne⁻, lä⁺jë⁺ he⁻ hi⁺ juu⁺ kih⁺. Kye⁻ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ la⁻ he⁻ ga⁺tëë⁺ jne⁻ jmeen⁺ juuh⁻ kih⁺.

⁹ Ja⁻ høøh⁻ hnäh⁺ he⁻ ma⁻heehn⁺ hnäh⁺, he⁻ ma⁻mi⁻tëëh⁺ hnäh⁺ kin⁺, he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh⁺ kin⁺, hi⁺ he⁻ ma⁻jëëh⁺ hnäh⁺ jmeen⁺. Hñii⁺ Dio hi⁺ jmee⁺ hi⁺ ti⁺ jnän⁺, hi⁺ he⁻ na⁻ kyaah⁺ hnäh⁺.

Ga⁻tih⁺ dsë⁻ Paa⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kuu⁺

¹⁰ Peer⁺ jëë⁺ dsën⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, na⁺ he⁻ ma⁻kwah⁺ hnäh⁺ be⁺ kin⁺ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëë⁺. Ma⁺ ba⁺ jnä⁺ he⁻ ma⁻lle⁻ hoh⁺ jnä⁺, pero he⁻ sa⁻ ga⁺kwa⁺ jä⁺ ba⁺ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ be⁺ kin⁺.

¹¹ Ja⁻ kih⁺ he⁻ la⁻ kyaan⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺na⁻. Ma⁻lä⁻tëën⁺ kwan⁺ be⁺ kih⁺ hñiin⁺. Chaa⁻ ba⁺ jnä⁺ llu⁺ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ngëën⁺.

¹² Ma⁻kyuuh⁻ ba⁺ jnä⁺ hee⁻ ja⁻ he⁻ tä⁻ñeen⁺ hi⁺ lä⁺koog⁻ ma⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kin⁺. Ma⁻lä⁻tëën⁺ kwan⁺ be⁺ kih⁺ hñiin⁺

he⁻ chaan⁺ llu⁺ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ngëën⁺, lä⁺ ma⁻kyohn⁺ hi⁺ lä⁺koog⁻ ma⁻ na⁻kën⁺. Kwee⁻ ba⁺ jmee⁺ lä⁺ ma⁻dsa⁻chaa⁻ kin⁺, o⁺ lä⁺koog⁻ ma⁻ sa⁻ cha⁻ go⁻te⁻.

¹³ Kih⁺ ga⁻lä⁺jë⁺ ba⁺ lihn⁺ lä⁺dsëën⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Cristo hi⁺ ngë⁻ kyaah⁺ jnä⁺.

¹⁴ Pero ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁺jmeeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ llu⁺, ga⁻kwah⁺ hnäh⁺ he⁻ hnoon⁺ lä⁺ ma⁻ ga⁺jëën⁺ wii⁺.

¹⁵ Nêh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁺ lä⁻ ma⁻ to⁻në⁺, lä⁺ ma⁻ ya⁻hëën⁺ hwa⁺ Macedonia ma⁻ na⁻kwan⁺ ju⁺hmëë⁺. Ni⁺ koog⁻ gwah⁺ sa⁻ ga⁺jmeey⁺ be⁺ kin⁺, ma⁻la⁻ hnäh⁺ ba⁺ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, cha⁻ he⁻ ga⁺kwah⁺ hnäh⁺ hi⁺ cha⁻ he⁻ ga⁺hñah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺.

¹⁶ Ja⁻ koog⁻ hä⁺ ga⁻cheeh⁺ hnäh⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ma⁻ jmee⁺ bi⁺ kin⁺ lä⁻ ma⁻ gyan⁺ jwi⁻ Tesalónica.

¹⁷ Hi⁺ ja⁻ he⁻ koog⁻ jøøh⁺ he⁻ hyohn⁺ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ lä⁺ jnä⁺ cha⁻ ga⁺miih⁻ ta⁻llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cha⁻në⁺ Dio.

¹⁸ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻hyohn⁺ ha⁻ koh⁺ te⁺ he⁻ lle⁻ kih⁺ hyohn⁺, lä⁺ jii⁺ ma⁻ngëë⁺ ga⁺, na⁺ he⁻ ma⁻tëëhn⁺ kuu⁺ he⁻ ma⁻cheeh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Epafrodito. He⁻ na⁻ hi⁺ mi⁻jwi⁻ kih⁺ Dio, he⁻ na⁻ ba⁺ heeyh⁺, hi⁺ he⁻ na⁻ ba⁺ tih⁻ dsëy⁺.

¹⁹ Dio kyaan⁺ kwa⁺ ka⁻läh⁺ he⁻ jmee⁺ bi⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jëëh⁺ cha⁻ ba⁺ lä⁺jë⁺ gyuu⁺ he⁻ sa⁻ lä⁻ jii⁺ koh⁺ he⁻ hñah⁺ jne⁺ kih⁺ Cristo Jesús.

²⁰ Lä⁺jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻ wa⁺ la⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio hi⁺ laa⁺ Tääh⁺ jnän⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻.

²¹ Jmee⁺ Dio kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁺ na⁻jngëë⁺ hi⁺ laa⁺ koog⁻ kyaah⁺ Cristo Jesús. Hi⁺ lä⁺jëë⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁺ tääh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ la⁻, jmeey⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺.

²² Hi⁺ ga⁻lä⁺jëë⁺ ba⁺ dsa⁻ hi⁺ na⁻jngëë⁺ jmee⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁺ cha⁻ ga⁺miih⁻ lle⁻ dsëy⁺ hnäh⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁺ tääh⁺ cha⁻neh⁺ kih⁺ César.

²³ Wa⁺ mi⁻jää⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ lä⁺jëë⁺ hnäh⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻.

Colosenses

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Colosas

¹ Jnã Paa' laan' apóstol kyaã Jesucristo lä hyoh' dsë' Dio. Kyaah' Timotã ooh' jne' siin' kyah' hnäh',

² hi- tääh' jwii- Colosas. Laah' hnäh' na- jngëe' hi- mi- teh' ba' hnäh', kih' he- ma' laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He- ja- ngiin' kih' Dio hi- laa' Täã jnã hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnã, wa' kway' lä- jë he- llu' kya' hnäh' hi- wa' jmeey' hi- ti- kya' hnäh'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

³ Lä- jë- jiih- ma' ngii' jnãäh' kyah' hnäh', kwa- jnãäh' ti' hmaah' kih' Dio, jmi- Dsa- jøøh' jnã Jesucristo.

⁴ Jëeh' ma- tëeh' jnãäh' juu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- nnaah' hnäh' lä- jëe- hi- na- jngëe'.

⁵ Jmeeh- hnäh' lä- ja-, jëeh' ma- cha- ba- o- jøh- dsë- kyah' hnäh' he- hñah' hnäh' heeh- he- hoo' Dio gyuu' jmi- gyuu'. Ga- nuuh- ba' hnäh' ha- lä- la- he- o- jøh- dsë- la- lä- ma' ga- heeh' hnäh' ju' dsoo', ja- ba' ju' hmëe' kih' Cristo.

⁶ Ga- loo' juu' na- lä- ga- të- jee- tääh' hnäh', ja- ba' lä- koo- ngoo' lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu'. Hi- lä- kaa- jee- dsa- kway' juu' na-, le- llu' kih' dsa- hi- lä- ja- ngoo' ba' ta- cha- në, ja- ba' lä- koo- ga- la' kya' hnäh' lä- ma' to- në- ga- nuuh- hnäh' hi- ga- lä- ngëeh' hnäh' ha- koh' sa- llu' dsë' Dio kyaah' jne'.

⁷ Ga- lä- tëeh- ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga- hlëeh' Epafra hnäh', ooh' jne' hi- hnãä- jnãäh', hi- jmeey- ta- ko- jøh' kyaah' jnãäh' hi- mi- te- bih' lä- jë- ta' kih' Cristo, jee- kya' hnäh' ka- läh'.

⁸ Hi- he- ga' jmeeh' juu' kyaã jnãäh' he- tääh' hnäh' hnaah' hnäh' ooh' kyaah' be- kih' jmi- lle- Na- jngii'.

Ga- ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' ooh' jne'

⁹ He- ja- lä- ma' ga- tëeh' jnãäh' juu' kya' hnäh' sa- ma- tu- jnãäh' ngii' jnãäh' kih' Dio mah' wa' kwëeyh' hnäh' hu' dsë- llu' he- ja- gyuu', lä- jwë- ja- lä- neh' hnäh' kwee- ha- lä- hnøøy' hñiiy'.

¹⁰ Lä- ja- ngii' jnãäh' kyah' hnäh' mah' go- taah' hnäh' lä- koo- lle- kih' hi- laa' kyaã Dsa- jøøh' jnã, hi- jmeeh' hnäh' täã- ba' lä- jë- he- ti- h- dsëy'. Ma- ja- ga' jmeeh' hnäh' lä- jë- he- llu' jmah' hi- lä- kyuu- hnäh' Dio cha- ga' mi- h- koo- hä- koo- hä'.

¹¹ Hi- wa' tëeh' hnäh' be' kih' Dsa- jøøh' jnã hi- cha- ga- lä- jë- be' kih' mah' kwëeh' hoh' hnäh' kih' lä- jë- he- dsa- ngëeh' hnäh'

hi- lä- jøh- hoh' hnäh' cha- ga' mi- h- kyaah' dsa-.

¹² Hi- wa' jëe- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio hi- laa' Täã jnã hi- ga- mi- lluu' jne' mah' hñah' jne' heen' jee- oo- ya- jwii' jee- jnã- wa- je- ko- jøh' kyaah' jee- lä- jëe- hi- na- jngëe'.

¹³ Jëeh', ga- lääy' jne' he- ma' tøøhn' jee- na- hoo- jee- ma' jmeey- hi- sa- llu' hih' jnã hi- ga- taayh- jne' goo- Jooy' hi- hnãäy' cha- mi- h- mah' hi- he- ba' jãä' jne' lä- hi- h- kiyh'.

¹⁴ Ga- lääy- h- jne' ta- la- kih' Jooy' hi- ga- tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga- kooy' dsëy' kih' dso' kye- jnã.

Jaa- Cristo ba' laa' jøøh' kih' jee' lä- jëe'

¹⁵ Cristo laa' koo- heeh- kyaah' Dio hi- sa- tëe- jne' jëen'. Jãä- ba' ma- chaay-, he- ja- laay' to- në- kih' he- ja- ga' ga- noø'.

¹⁶ Ta- la' kih' Cristo ga' jmeey' Dio ga- lä- jë- go- te- he- cha-. Ga' jmeey' lä- jë- he- cha- gyuu' hwa', lä- jë- he- jnã- kyaah' he- sa- jnã. Ga' jmääy' lä- jëe- nëh' dsa- ta- hi- mäh', hi- kaa'. Ko- jøh' kyaah' Jooy', ga' jmeey' ga- lä- jë- ba' he- cha- hi- ga- lä- jë- ba' la' kih' Jooy' ka- läh'.

¹⁷ Ma- gya' bih' jãä', ja- ga' ga- la- lä- jë- he- cha- hi- kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na- jnã- ga- lä- jë- he- ga' jmeey'.

¹⁸ Hi- he- na- kye- në- kih' gwah-. Hñii' bih' laay' to- në- jee- kih' jee' lä- jëe-, hi- hñii' bih' hi- ga- lä- jiih- to- në- jee- kih' hi- na- juu', mah' lä- ja- leey' jøøh' kih' jee' lä- jëe'.

¹⁹ Jëeh', ga- ti- h- ba' dsë' Dio he- laa' Cristo kwee- lä- koo- laay' hñiiy'.

²⁰ Hi- ga- ti- h- ba' dsëy' he- ga- jëeyh- juu' he- ma' cha- gyuu' hwa'. Ga- mi- llaa- go- te- he- ma' ää- jne' kiyh', ta- la' kih' Cristo hi- ga- tuu- jma- kih' dsoh' hma- cru- mah' lä- ja- hi- ti- jnã kyaah' Dio.

²¹ Jãä' ma' laah' hnäh' lä- koo- dsa- chaa- uu', sa- ma' jwah' hnäh' kyaah' Dio. Jëeh', hu' dsë- hliih' jmah' ba' ma' kye' hnäh', hi- he- hliih' jmah' ba' ma' jmeeh- hnäh'. Pero na- ma- jëeh- bih' juu' kya' hnäh',

²² ta- la- kyaah' jmi- ngo' kih' Jesús. Ga- juuy' mah' mi- jnãäy- hnäh' na- jngëeh' 'hnäh' cha- néy, mo- so- cha- dso' kye- kya' hnäh' hi- mo- so- cha- ga- he- na- bääh' hnäh' ni- mi- h-.

²³ Pero hnøø' lä- ma- dsoo' na- ba' hoh' hnäh' kih' Jesús hi- ta- wa' gaa' hoh' hnäh' o- jøh- dsë- he- kye' hnäh' kih' ju' hmëe' he- ma- nuuh- hnäh', ja- ba' ju' hmëe' kih' Jesús he- kwa- dsa- lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu'. Hi- lä- ja- jnã' ka- läh' na- hñaan' kwan- ju' hmëe' na-.

Ga' kwa' Paa' juu' he- ma' na- hmää- jãä'

²⁴ Chaa- ba' jnã- llu' kih' he- jëen- wi' kya' hnäh'. Hi- ngoo' ba' jnã- jëen- wi' kyaah' jmi- ngo' kin- mah' lä- ja- hñaa- ha-

koh' wii' he- jëe' Cristo kih' hi- laa' kyaay',
jne' hi- laa' gwah' kiyh'.

²⁵ Hi- ga' hñaa' Dio jnā' mah' kwan' be'
kih' gwah'. Ga' jmeey' mada' he- mi'jnāān'
na' hñaa' lā-jëe' juu' kiyh' jee' kyah' hnāh'.

²⁶ Ma' na' hmāā' ba' juu' ja- llo'joo'. Pero
na' ma' mi'jnāāy' juu' ja' kih' hi- na' jngëe'
kyaay'.

²⁷ Kih' hi- he' ba' ga' tih' dsë' Dio mi'jnāā-
juu' he' ma' na' hmāā'. Peer' jnaah' la' juu'
ja- kih' lā-jëe' dsa- hi- sa' laa' judiu, he-
jāh' lā' la': Cristo jmeë' ko' jōh' kyaah' jne'.
He- ja- na' kye' jne' o' jōh' dsë' dsa'tooh'
jne' ya' jwii' kiyh'.

²⁸ He- ja- na' kwa- jnāāh' juu' la- kih'
lā-jëe' dsa-. Hlëeh' jnāāh' hi- mi'tëe' jnāāh'
' dsa', kyaah' cha' miih' huud'së- llu', mah'
ngëe' jih' kih' Dio lā-jaa' lā-jaay', lluyy'
go' te', laay' koo' ba' kyaah' Cristo Jesús.

²⁹ He- ja- kwan' be' jmeen' ta' la', kyaah'
be' he- kwa' Cristo. Ha' koh' be' sa' cha-
kih' hi- kyah' jā- jnā'.

2

¹ Hnoon' lā-ñeh' lluh' he- jmeen' ta' la-
lā-jiih' jee' le', he- lluh' kyah' hnāh', hi' kih'
lā-jëe' hi- tāāh' Laodicea ka' lāh' hi' lā-ja-
kih' lā-jëe' hi- sa' ga' ma-jëe' jnā'.

² Lā-ja- jmeen' mah' wa' cha-
cha-ga' miih' be' kih' lā-jëe', hi' hnoon' wa'
hnāāy' øy' mah' wa' le' koo' ba' huud'së-
kih' jee' lā-jëe'. Hi' hnoon' wa' lā-ngëe'
na' hñaa' lā-jëe' mah' kwa' jwë' lā-kyuuyh'
he- ma' na' hmāā' kih' Dio, hi- he' he' Cristo.

³ Jaa' hñii' bih' cha' huud'së- llu' kiyh'.
Jaa' hñii' bih' ngëe' ga' lā-jëe' go' te'. He- ja-
ba' kyeë' jnān' cha' ga' miih' pero na' hmāā'
ba' he- ja- ta' ko' jiih' sa' ga' ma-heh' jnih'.

⁴ Ma' jwëeh' hnāh' lā-ja' mah' ni' jaa-
sa' mi-gaa' hnāh' kyaah' juu' na' hñaa' ha-
lā-jee' leeyh' hnāh'.

⁵ Ma-ke- sa' gyan' kyaah' hnāh' ko-jōh',
ma' ra' he- lle' ba' dsën' hnāh'. Peer' chaan-
llu' kih' he- ma' nuun' tāāh' hnāh' kwee-
kyaah' koo' nēe' ba' huud'së', hi' lā-ja-
ngoo' ba' dsoo' hoh' hnāh' kih' Cristo.

Juu' kih' Cristo ba' jmāā' jnān'

⁶ Heh' lā-ja-, ja' ba' lā-koo' ga' heh' hnāh'
kih' Jesucristo Dsa' jōh' jnān', ja' ba' lā-ja-
go-nāā' hnāh' kyaayh' ta' cha'në'.

⁷ Hnøø' jāh' hnāh' koo' hweh' kyaayh'.
Lā-jwë' ja-, leeh' hnāh' lā-koh' chaah' hma-
he' ma' chooh' jmoo'. Lā-ja- lā-cha- be'
kyah' hnāh' go-nāāh' hnāh' ta' cha'në'
lā-koh' ga' mi-tëe' dsa- hnāh'. Hi' hnøø'
kwaah' hnāh' cha' miih' ti'hmaa' kih' Dio.

⁸ Leeh' hnāh' mah' ni' jaa' sa' mi-gaa'
hnāh' kyaah' juu' kaah' lā-koo' gwa'
huud'së- kih' dsa-. Sa' jmāā' ta' juu' he-
ma-tëe' dsa- hlëeh' kih' he- cha- jmi-gyuu'
la-. Sa' gwa' kih' Cristo juu' ja-.

⁹ Jëeh', ja' ba' lā-koo' laa' hñii' Dio, ja' ba'
lā-ja' laa' Cristo hi- ga' lëe' ngo'.

¹⁰ Hi- lā-jëe' go' te' he' cha- kih' Dio, la'
kyah' hnāh' ka' lāh' kih' he- ma-laah' hnāh'
koo' kyaah' Cristo hi- kye' nē' kih' jee'
lā-jëe' hi- laa' ta' juuh' hi- chaa' gyuu'.

¹¹ Hi' kih' he- ma-laah' hnāh' koo-
kyaayh', he- ja- la' lā-koo' he- ga' wih'
jmi' ngo' kyah' hnāh'. Pero sa' la' lā-koo-
tëe' dsa- jmeë'. Cristo ba' ga' jñuu' he- hñiih'
he- ma' hä' tuh' hoh' hnāh', he- ja' ma-laah'
hnāh' kwaat' lā-koo' he- ga' wih' jmi' ngo'
kyah' hnāh' lā-hnøøy' hñiiy'.

¹² Hi- lā- ma' ga' saah' hnāh' jmi-, lā-koo-
he- ga' haah' hnāh' kyaayh' hi- ga' lā-jiih'
hnāh' ka' lāh' kyaayh', lā-llu' he- ma-dsoo'
hoh' hnāh' cha' ba' be' kih' Dio he- kyaah'
ga' mi-jiih' Cristo jee' kih' hi- na' juu'.

¹³ Hi- lā-koo' ma' tāāh' hnāh' na' juuh'
hnāh' kwaat' kih' dso' kye- hi- sa'
ma' na' wih' jmi' ngo' kyah' hnāh', Dio
ga' mi-jiih' hnāh' ko' jōh' kyaah' Cristo.
Ga' koo' dsëy' kih' lā-jëe' dso' kye- jnān'.

¹⁴ Ga' mi-laay' go' te' lā-jëe' he- ma' hñii-
jnān', he- ga' hlāāh' jne' kih' ley. Joh' dsoo'
sa' ma' bāāh' jne'. Pero Dio ga' jmeë' ta'
koo' he- ja-, lā-koo' he- ga' hooy' dsoh'
hma' cru' ba'.

¹⁵ Hi- ga' jmāā' Dio ta' koo' lā-jëe' hi- laa'
ta' juuh' hi- chaa' gyuu', ga' mi-kwayh' kih'
hi- he' cha'në' lā-jëe'. Ga' liyh' ga' lla-dsëe'
kyaah' he- ga' juu' Cristo dsoh' hma' cru'.

Mo' so' jmāā' jnān' nuuh' ma' gyuh'

¹⁶ Kih' he- ja- ba' na-, ni' jaa' sa' wa' kye-
kwaat' ha- lā' kuh' huh' hnāh' ni' kih' he-
sa' jmeeh' hnāh' jmi' he- tēe' jmeey' o' sa'
jmeeh' hnāh' juuh' kih' lā- ma' heh' sih' o'
kih' jmi' he- tēh' dsa- dsë'.

¹⁷ Lā-jëe' he- ma-gyuh' ja-, koo-
ga' mi'jnāā- miih' ha- lā- la' kih' ju'dsoo'
he- ja' ga' ja'. Pero Cristo ba' he' hi- laa'
ma' ra' ju'dsoo' ja'.

¹⁸ Hi- leh' ba' hnāh' jñeeh' cher' mah'
mi' teh' hnāh' kih' Cristo. He- ja- ta' kwa-
hnāh' jwë' kih' ni' jaa' hi- jñuu' he- ja-
kyah' hnāh'. Dsa- he', jmāā- hñii' hwaā'
pero he' jmeë' bih' ja' hi' jmeey' juuh' kih'
ängele ka' lāh'. Hi' jāyh' cha- he- ma-jëe'
he' gwa' gyuu'. Hi' jmāāy' hñiiy' jōy' h'
kyaah' huud'së- kih' dsa- ta' jmāh' ba'.

¹⁹ Hi- he', sa' laa' koo' kyaah' Cristo hi-
kye- nē' jnān'. Pero lā-jaa- lā-jaa- jne'
na' ku' na' chah' jne' kyaah' Cristo, laa' jne'
lā-koo' jaa- dsa- ba'. Lā-jwë' ja-, tēe' jne' be'
he- kwa' Dio mah' dsa'nøø' jne' ta' cha'në'.

²⁰ He- ma-laah' hnāh' koo' kyaah' Cristo,
he- ja- lā' lā-koo' he- ga' juuh' hnāh' ko' jōh'
kyaayh' mah' mo' so' na' jnāā' hnāh' kih'
nuuh' ma' gyuh' he- cha' jmi-gyuu' la-
He- ja- mo' so' cha- he- kih' he- jmeeh'
hnāh' he' kih' nuuh' ja-,

21 lä'koo- jäh' dsa-: "Ta- kooh' he- na-, ta kuh' he- na-, ta' sooh' he- na-."

22 He- lla- ba' lä-jë- he- ja- jee' koo'jme- jne'. Hi- lä-jë- nuuh' ja-, he- ga' lla- dsa- jmi-gyuu' ba' ja- lä'koo- la' huusdë- kiyh'.

23 Heh' nuuh' ja-, dsoo' ba' mi-jnä- lä'koo- he- kye- huusdë- llu'. Jëeh' kyaah' he- ja-, jmee' dsa- lä'koo- he- hnaayh' Dio, hi- jmääy- hñii' hwaag' hi- heeyh' hñiiy' wii' ka-läh'. Pero ni- miih- sa- jmää' jnän' nuuh' ja- mah' lää' jne' kih' he- hee' dsë' jmi-ngo' jnän'.

3

1 Lä-llu' he- ma-lä-jiih' hnäh' kyaah' Cristo, he-ja- kye- hnäh' huusdë- kih' he- cha- jee' oo' ya' jwii', jee' gya' Cristo jwoo' ra-llu' kih' Dio.

2 Wa' lle' hoh' hnäh' he- cha- gyuu' ba', mo'to- hnooh- ga' hnäh' he- cha- jmi-gyuu' la-.

3 Jëeh', ma-na-juu' ba' hnäh' kih' jmi-gyuu' la- hi- chaa- ba' hnäh' ko-jøh' kyaah' Cristo jee' gya' Dio ma-ke- na- hmää' he- ja- jnän' jmi- na'.

4 Pero wa' ra- ga- lä-jnä- Cristo hi- jmee- chaa- jne', ma'ja- lä-jnä- jne' tø- jlëë- ñih' ko- jøh' kyaayh'.

Wa' ben' lä-jë- he- hliih' mah' dsa'nøon' kyaah' he- llu' ba'

5 He- ja- tu' hnäh' lä-jë- he- hliih' he- jmeeh- hnäh' jmi-gyuu' la-. Hnäh' dsa- më' dsa- ñuuh- ta' kaah' wa' hi- cha- hi-, ta- mi-sah' hnäh' hñaa', ta- jmee- hnäh' he- ngii- jmi-ngo' kyaah' hnäh' ni- he- ga' jyoh' he- hee' hoh' hnäh'. Ta- hnooh- hnäh' leh' hnäh' lä-jë- he- ga' cha-. Jëeh' lä'koo- he- ja- ba' laa' dio kyaah' hnäh' cher'mah' jmeeh- hnäh' lä-ja-.

6 Kih' he- hliih' na- gwa' ya- jëë' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-.

7 Lä-jë- he- na- ga- jmeeh' hnäh' lä-koh' ma- tääh' hnäh' jää'.

8 Pero na' mo'to- jmee- hnäh' lä-jë- he- la-: he- ya' jëë' hoh' hnäh', he- lleë' hnäh', he- hñaa- hoh' hnäh' kyaah' dsa-, he- hlëëh' hnäh' wii' kih' dsa-, he- hlëëh' hnäh' juu' hliih'.

9 Ta- juu' kih' dsa-kyaah' hnäh', jëeh' ma-jñuuh' hnäh' kih' lä-jë- he- ma- jmeeh- hnäh' jää'.

10 Hi- ga-løøh' hnäh' jmeeh' he- llu' ba'. He- ja- la' lä'koo- he- ma-kyeh' hnäh' hmiih- hmëë'. Hi- ngoo' dsa- lä- hmëë' hnäh' koo- jmi- koo- jmi- kih' he- mi-tëë' hnäh' cha-ga-miuh- mah' leeh' hnäh' lä'koo- laa' hi- ga- jmää' jne'.

11 Hih' hi- laa' koo- kyaah' Cristo sa- cha- he- jmee' cher'mah' laay' judiu, o sa- laay' judiu, cher'mah' ga-wih' jmi-ngo' kiyh' o sa- ga-wih', cher'mah' laay' ja- hi-

sa- kyuu- o ja- hi- chaa- uu', cher'mah' na- hnëëy' jmeey' ta' kih' dsa- o cher'mah' sa- na- hnëëy'. Koo- ba' he- kyeë' kih' jee' lä-jë-. Cristo ba' he- hi- jøøh' kih' jee' lä-jëë', hi- he' ba' hi- cheh' kyaah' jne'.

12 He- ja- go-taah' hnäh' lä'koo- lle' kih' hi- na- lleeh' kyaag' Dio. Jëeh' ma- na- jngëë' jne' hi- hnääy' jne' cha- miuh-. He- ja- wa' lä-ñih' hoh' hnäh' kih' dsa-kyaah' hnäh', wa- llu' hoh' hnäh' kyaayh', ta- jmää- hnäh' hñaa' kaah', jmee' hnäh' hwaah' kyaah' dsa-kyaah', hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaayh'.

13 Kwëëh' hoh' hnäh' kih' dsa-kyaah' hnäh'. Cher'mah' chaa- ja- hi- ga- hlääh- kyah' hnäh', kii' hnäh' hoh' kiyh'. Hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa-kyaah', ja- ba' lä'koo- ga- jmee' Jesús jøh- dsë' kyaah' jne'.

14 Koo- ba' he- kyeë' kih' jee' lä-jë-. He- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jëeh' he- hnää' jne' øøhn' lä-tää- jne' jmeen' lä-jë- he- lle' kih'.

15 Kwa' hnäh' jwë' jmee' Dio hii' tiif' jee' kih' lä-jëë' hnäh'. Jëeh' ga- tëëyh' hnäh' mah' go-taah' hnäh' hii' tiif' kyah' hnäh' lä-llu' he- laah' hnäh' koo- ba' jee' lä-jëë- hnäh'. Hi- hnøø' kwah' hnäh' ti-hmaah' kih' Dio.

16 Wa' ja- juu' kih' Cristo na- hñaa' lä-jëë- kyaah' hnäh'. Hi- kyaah' cha- miuh- huusdë- llu', mi-tëë' hnäh' dsa-kyaah' hi- hlëëh' hñih' ka-läh'. Hi- kwa' hnäh' ti-hmaah' kih' Dsa- jøøh' jnän' jee' häh- hnäh' kiyh' kyaah' salmo, kyaah' himno, kyaah' su- he- kwa- jmi- le'.

17 Hi- ga- lä-jë- ba' he- jmeeh- hnäh', cher'mah' la' kyaah' juu', cher'mah' jmeeh- hnäh' ta', ja- jmeeh- hnäh' lä- hih' kih' Jesús Dsa- jøøh' jnän' hi- kwa' hnäh' ti-hmaah' kih' Dio, ta- la- kiyh'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee- kyaah' øøh' jne'

18 Hnäh' dsa- më' hi- chaa- dsa- ñuuh- kyaag', jmeeh- hnäh' he' kiyh', lä'koo- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'.

19 Hnäh' dsa- ñuuh- hi- chaa- dsa- më' kyaag', wa' lä- hnaah' hnäh' dsa- më' kyaah' hnäh', ta- jmeeyh'.

20 Hnäh' hi- laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada- kih' maa' tää' kyaah' hnäh', jëeh' lä-ja- ba' tih- dsë' Dsa- jøøh' jnän'.

21 Hnäh' hi- laa' cho'jmii- chih-, ta- jmeeh' hnäh' chih- kyaah' ga-ngëë' jwëë' mah' sa- lä- meeh- dsëy'.

22 Hnäh' hi- tääh' jmee- ta' kih' dsa-, nuuh- hnäh' lä-jë- mada- he- jmeey- kyah' hnäh'. Hi- ja- ma- la- ta- ko- jiih' tääyh' jëëy-, lä'koo- jmee- hi- hnøø' jä- llu' kyaah' dsa-. Hnøø' kyeh' hnäh' koo- nëë' ba- huusdë- hi- hnøø' gah- hnäh' Dio.

²³ Ga`lä`jē` ba` he` jmeeh` hnäh', jmee` hnäh' lä`käa` tuh`hoh` hnäh'. Lä`koō` he` jmeeh` hnäh' ta` kih' Dsa`jōōh' jnän', ja` ma`la` kih' dsa` ta`jmah'.

²⁴ Ma`ñeh` ba` hnäh' he` hñah` hnäh' heeh` hnäh' kih' Cristo Dsa`jōōh' jnän'. Jēeh' hī` he` mi`hmaah` kyah' hnäh' lä`llu` he` jmeeh` hnäh' ta`he` kiyh'.

²⁵ Hī` kih' hī` jmee` ga` he` hñih', hyoyh` ka`läh' lä`koō` te` he` hñih' he` jmeey` ja`. Jēeh' sa` jēē` Dio hee` läa` dsa`.

4

¹ Cher'mah' tääh' hī` jmee` ta` kyah' hnäh', jmee` hnäh' kiyh' lä`koō` lle` kih', ta` jmeeyh'. Jēeh', ma`ñeh` ba` hnäh', ja` ba` lä`ja` chaa` dsa`juu` hnäh' hī` gya` gyuuh' jmi`gyuu`.

² Ta` hwaä` hnäh' ngii` hnäh' kih' Dio. Ngii` hnäh' kiyh' tää` hi` kwa` hnäh' ti`hmaah' kiyh'.

³ Ngii` hnäh' kyaa` jnääh' mah' na` Dsa`jōōh' jnän' jwē` kwa` jnääh' juu' kiyh'. Mah' mi`jnää` jnääh' juu' kih' Cristo he` ma` na`hmää` jää'. Jēeh' kwaat` kih' juu' na` hään` neh` ñe` la`.

⁴ Ngii` hnäh' kih' Dio mah' kwan` juu' na` hñaa` lä`jēē` lä`koō` lle` kih'.

⁵ Hnøø` cha` huu`dsē` llu` kyah' hnäh' lä` ma`tääh' hnäh' kyaah' hī` sa` ma`heeh` juu' kih' Jesús. Hlēēh` hñih' na` lä`cha` jmi'.

⁶ Jee` llah` hnäh' juu' kyaayh', hlēēh` hñih' kyaah' juu' llu' jmah' ba` hi` kyaah' juu' he` toh` llu' kiyh'. Hi` hnøø` kyuuh` hnäh' ha` lä`jeeh` hnäh' juu' kih' lä`jaa` lä`jaa`.

Ga`hīh' Paa`juu' kih' dsa` kyaa'y`

⁷ Ōōh' jne` Tiquico hī` hnää` jne', dsoo` dsa` jmee` juu' kyah' hnäh' ha` lä` la` kin`. Ma`ra` he` mi`te` bih' kyaah' ta` kiyh' he` jmeey` ta` kih' Dsa`jōōh' jnän' ko`jōh' kyaah' jnä`.

⁸ He`ja` chee` jnih' jee` tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha` lä`tōōh' jnääh' jee` la`, he` lä`ja` jēē` hoh' hnäh'.

⁹ Dsooy` kyaah' Onésimo, ōōhn' hī` hnää` jne', hī` mi`te` kyaah' ta` kiyh'. Hi` laay` dsa`gooh` hnäh'. Lä`uu` hī` he` ngēē' juu' kyah' hnäh' lä`jē` ha` lä` la` jee` la`.

¹⁰ Aristarco hī` hää` neh` ñe` ko`jōh' kyaah' jnä` jee` la`, jmeey` Dio kyah' hnäh' hī` lä`ja` ka`läh' Marco hī` läa` jaä` ba` ma`hyaä` ta` gyuuh' kyaay' kyaah' Bernabé. Ma`jwēēhn' hnäh' jää` ha` lä` jmeeh' hnäh' wa`ra` ga`lloo` Marco. He`ja` cher'mah' ga`llooy` jee` na`, ja` heeh' hñih' llu'.

¹¹ Hī` lä`ja` Jesús hī` chee` Justo, jmee` Dio kyah' hnäh'. Lä`jēē` hī` he` läa` judiu. Sa` chaa` ga`jñah' judiu jee` kih' lä`jēē` hī` kwa` be` kin` jwē` jee` chaa` jne` kih' Dio. Ta`la` kih' hī` he', jmee` jēē` dsēn`.

¹² Epafra hī` läa` dsa`gooh` hnäh' jmee` Dio kyah' hnäh'. Hi` jmeey` ta`he` kih' Cristo ka`läh'. Lä`jē` jñih` kway` be` ngiiy` kyah' hnäh' mah' wa`cha` be` kyah' hnäh' tää` hī` mah' ma`na`lluuh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä`jē` he` tih` dsē` Dio.

¹³ Jmeen` ju`dsoo` kiyh', he` lle` dsēy` hnäh' cha`miih` hī` lä`kye` kih'ōōh' jne` hī` tääh' Laodicea, kyaah' hī` tääh' Hierápoli.

¹⁴ Tē`mē` hī` chee` Luca hī` hnää` jne', jmeey` Dio kyah' hnäh' hī` lä`ja` jmee` Dema ka`läh'.

¹⁵ Hī` jmee` hnäh' Dio kih' ōōh' jne` hī` tääh' Laodicea hī` kih' Ninfa ka`läh', kyaah' lä`jēē` ōōh' jne` hī` dsa`ñee` cha`neh` kiyh'.

¹⁶ Ma`ngēē` ma`heh` hnäh' juu' he` ma`siin' kyah' hnäh' la`, ta` jmee` hnäh' hñaa` hoh', ja` cheeh` ka`läh' juu' la` kih' ōōh' jne` hī` tääh' Laodicea mah' hēy' ka`läh' jee` oo`. Hi` lä`ja` hēh' hnäh' he` ma`siin' kiyh' wa`ra` ga`cheeyh` ta` kyah' hnäh'.

¹⁷ Hī` chiīh' Arquipo wa`kway` be` mi`tey` ta` he` ma`na`hñaa'y` jmeey` kih' Dsa`jōōh' jnän'.

¹⁸ Jñän' Paa` ma`siin' miih` jee` ga`dsaa` juu' la` kyaah' goon`. Dsooh` hoh' hnäh' jnä` hään` neh` ñe`. Wa` mi`jää` Dio lä`jēē` hnäh'. Wa` la` lä`ja`.

2

1 Tesalonicenses

He la to nē je he ga siū

Paa kih 00h jne hī chaa

Tesalónica

¹ Jnā Paa kyaah Silvano kyaah Timotā siin kih gwah jwii Tesalónica, hnāh hī tāāh kyaah Tāā jnān hī kyaah Jesucristo Dsa j00h jnān. Ngūn kih wa kway he llu kyah hnāh hī wa jmeey hii tii kyah hnāh.

Ga kwa Paa ti hmaah kih Dio

² Dsooh ba dsē jnāah kyah hnāh lā jē jiih wa ra ga ngū jnāah kih Dio, he ja kwā jnāah ti hmaah kih.

³ Sa dsa gaa dsē jnāah kwa jnāah ti hmaah kih Dio hī lāā Tāā jnān. Ja koq nēē ta llu ma jmeeh hnāh kih he ma dsoo hoh hnāh kih, hī mi teh ba hnāh ta kyah hnāh kih he hnaah hnih cha miih. Hī kwēēh ba hoh hnāh kih he kyeh hnāh o j0h dsē kih Jesucristo Dsa j00h jnān.

⁴ Jēēh, laah hnāh 00hn hī hnāā Dio cha miih hī nē ba jnāah he ga lleh Dio hnāh.

⁵ Lā ma ga ngēē jnāah ju hmēē kyah hnāh, ja kyaah ma la juu ta jmah. Ja kyaah cha miih be kih jmi lle Na jngū ba ja. Sa cha ma kyē jnāah jyoh hu dsē. Juu na la ma ra ju dsoo jmah ba. Hī ma nēh ba hnāh ha lā ga jmeē jnāah jee tāāh hnāh, kih he hnāā jnāah hnāh.

⁶ He ja ga jmeeh hnāh ja ba lā koq jmeē jnāah hī lā koq ga jmeē Dsa j00h jnān. Jēēh, ma ga heeh hnāh juu kih, chaa ba hnāh llu ga jmeē jmi lle Na jngū, ma ke ga jēēh hnāh cha miih he wii.

⁷ Heh he jmeeh hnāh lā ja, ga nuu 00h jne hī tāāh hwa Macedonia hī hwa Acaya. He ja ja dsēy ga jmeey ja ba lā koq jmeeh hnāh.

⁸ Kwaat kyah hnāh ga lloo juu kih Dsa j00h jnān lā kaa hwa Macedonia hī Acaya. Hī ga lā cha juu he ma dsoo hoh hnāh kih Dio lā kaa jee jyoh jwii. He ja mo so jmeē ga bi jmeeh jnāah juu kih ha lā ga jmeeh hnāh.

⁹ Lā jēē ba dsa hlēēh ha lā ga heeh hnāh jnāah lā ma ga lla n00 jnāah jee tāāh hnāh, hī ha lā ga beeh hnāh dio hī na laa kaa dsa hī ha lā jmeeh hnāh ta he kih hī lag ma ra Dio jiih.

¹⁰ Hī hlēēy he lle hoh hnāh he jāh jooy ka lāh gyuh jmi gyuh. Jēēh Dio ga mi jiih Jesús jee kih hī na juu mah jooy he lāā jne kih lli wii he na ga ja.

Ha lā ga jmeē Paa jwii Tesalónica

¹ 00hn, ma nēh ba hnāh, sa na heē ta he ga jmeē jnāah lā ma na n00 jnāah jee tāāh hnāh.

² Hī ma nēh ba hnāh ha lā ga lā hāah dsa jnāah, ga kwa dsa kyaa jnāah jwii Filipo. Pero Dio kyaah jnāah he ja ga tuu dsē jnāah ga kwa jnāah ju hmēē kih jee jwii kyah hnāh ma ke ga tee ga jēē dsa kyaa jnāah.

³ Sa na heē juu he ga kwa jnāah, ni ja kyaah hu dsē hlih. Hī ni sa ga mi gaan hnāh.

⁴ Ga jēē ba Dio jmāā jnāah jmeē jnāah ta kih, he ja hlēēh jnāah lā koq lle kyaa jnāah hī na hūaa kwa ju hmēē kih. Hī ja he hn00h jnāah ha lā jee tih dsē dsa kyaa jnāah kyaa juu he kwa jnāah. He hn00h jnāah ha lā jee tih dsē Dio hī kyuh ha lā la hu dsē jnān.

⁵ Nēh ba hnāh sa ga hlēēh jnāah kyaah juu na hūaa lā jwē jee ga lēēhn hnāh ni sa ga hn00h jnāah ha lā jee ma leh jnāah kuu. Dio ba nē ha lā la.

⁶ Sa hn00h jnāah jmāā dsa jnāah kaa. Sa hn00 jnāah jmeeh hnāh lā ja ni he jmeē jnah. Kih he laa jnāah ap0stole kyaa Cristo, cha ba jwē kyaa jnāah he ma jmeē jnāah mada kyah hnāh wa ra jāh kih lā ja hn00 jnāah.

⁷ Pero ga jmeē jnāah j0h dsē jnāah ba, lā koq j0h dsē ja dsa mē jee mi kwaay gyuu kyaay.

⁸ Ga lā hnāā jnāah hnāh cha miih. He ja sa ga jmāā kyaa jnāah koq ma dsa ka jnāah ju hmēē kih Dio ta jmah. Ga lla dsē jnāah ga jmeē jnāah be kyah hnāh lā jiih ma ngēē jnāah hūaa jnāah juu jnāah kwaat kyah hnāh kih he hnāā jnāah hnāh cha miih.

⁹ 00hn, che sa dsooh hoh hnāh ha lā ga jmeē jnāah ta, mah ga lā cha he ga kih jnāah? Lā jmi lā hwē ga jmeē jnāah ta, jēēh sa hn00 jnāah ma lla kyaan hnāh jmi ta ko jiih ga kwa jnāah juu kih Dio.

¹⁰ Ma nēh ba hnāh hī nē ba Dio ha lā ga jmeē jnāah jee tāāh hnāh hī ma heeh kih Jesús. Ma laa jnāah hī na jngēē. Ga jmeē jnāah he llu jmah ba. Sa cha he na bāāh jnāah ni miih.

¹¹ Ma nēh ba hnāh ha lā ga jmeē jnāah kyah hnāh lā ja lā ja hnāh. Ga kwa jnāah be kyah hnāh, ga chaah jnāah hnāh lā koq jmeē ja dsa kyaah gyuu kyaay.

¹² Hī ga hlēēh jnāah hnāh mah jmeeh hnāh lā hn00 Dio hī ga tēēh hnāh mah lā jnāah hnāh ya jwii jee jmeey hih.

¹³ He ja sa hwaā jnāäh' kwa jnāäh' tihmaah' kih' Dio. Jēēh', ga heeh' hnāh' juu' kiyh' he ga kwa jnāäh'. Ga lā ngēēh' hnāh' sa la juu' kih' wa hi cha hi dsa. La ma ra juu' kih' Dio ba, ja ba juu' he jøø' kyah' hnāh', hi ma heeh' kih' Jesús.

¹⁴ Øøhn' hi tāäh' Tesalónica na, kwee ba ga la kyah' hnāh' kyaah' lā jē gwah' kih' Dio he tøø' hwa Judea. He ba dsa gooh' hnāh' ga jmeeh' hnāh', ja ba lā koh' ga la kih' øøh' jne' hi tāäh' Judea. Judiu dsa gooy' ga jmeeh' dsih' kih' he ga lā dsoo' dsēy' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Ja ba dsa gooy' he ga jngiuh' kih' Jesús Dsa jøøh' jnān' lā koh' ga jngēēyh' hi ma ngēē juu' kih' Dio jāā. Hi ja ba lā ja ga lā hñaā dsēy' kyaa jnāäh' ka lāh'. Jmeey' he sa tih' dsē Dio hi lla dsēēy' kih' lā jēē dsa.

¹⁶ Ngoo' ba hay' kyaa jnāäh' he hlēēh' jnāäh' dsa hi sa lāa judiu mah' lāāy'. Lā jwē ja, mo so kyaa hih' dso kye kiyh', he ja jā dso jwii' nē kiyh' cha miuh' ngēē.

Hnøø' Paa' dsa jēē øøh' jne' hi chaq Tesalónica

¹⁷ Hnāh' øøhn', ma lā hi miuh' jmiuh' he sa jēēn' hnāh'. Pero sa ma gaa' dsē jnāäh'. Ma ra he lle dsē jnāäh' dsa jēē jnāäh' hnāh'.

¹⁸ He ja hnøø jnāäh' ma dsa jēē jnāäh' hnāh'. Jnā Paa jmeen' dsoo', ja he koø hä ga jmeen' hua dsē ma dsa nøø jnāäh'. Pero sa ga la, jmee Tana jwiih' kyaa jnāäh'.

¹⁹ Hnāh' ba hi kye jnāäh' o jøh' dsē kih', hnāh' ba hi jmee chaq jnāäh' llu'. Hnāh' ba hi jmee lii jmaa' ta he ma jmee jnāäh'. He ja hnøø jnāäh' jēē jnāäh' hnāh' tāäh' hnāh' cha nē Jesucristo wa ra ga tē jee jāyh' ka lāh'.

²⁰ He ba che llu' kyaa jnāäh' kwaqt kyah' hnāh' he ja chaq ba jnāäh' llu'!

3

¹ Sa lā be dsē jnāäh', he ja jmee jnāäh' hua dsē jāā jnāäh' jwii' Atena la,

² mah' cheq jnāäh' Timotā øøh' jne' dsa jēē hnāh'. Øøh' jne' he, jmee ta kih' Dio ko jøh' kyaah' jnāäh', kway juhmēē kih' Cristo. Hi he kwa be kyah' hnāh' mah' go taah' hnāh' koø hweh' jwē kih' Dio he tāäh' hnāh' na.

³ Mah' lā ja, ni jaā hnāh' sa jeh' hoh' hnāh' kih' he jēēh' hnāh' he wii'. Ma ñeh' ba hnāh' lā na lle kih' le jnān'.

⁴ Jēēh', lā ma tøøh' jnāäh' kyaah' hnāh', ga jāh' jnāäh' dsa ngēē jne' cha miuh' he wii' hi na ma jēēh' ba hnāh' ha lā la he ja.

⁵ He ja mo so ga lā be dsēn'. Chaq ba ga cheen' Timotā mah' dsa jēēy' che lā ma dsoo' ja ba hoh' hnāh'. Jmeen' hua dsē wa ra ga jmee hi sa llu' jwiih' kyah' hnāh' hi hee ta kyaa jnāäh'.

⁶ Pero lā ma jah' Timotā jee tøøh' jnāäh' la, ga jmeeyh' juu', lā ma dsoo' ja ba hoh' hnāh' hi hnaah' hnāh' dsa kyaah'. Hi jāyh', dsooh' hoh' hnāh' kyaa jnāäh' cha miuh', hi hnooh' hnāh' jēēh' jnāäh' ka lāh', ja ba lā koø hnøø jnāäh' jēē jnāäh' hnāh'.

⁷ Øøhn', ma ke dsa ngēē jnāäh' na ku na ngii' he wii' jee la, pero cha miuh' ga nōh' dsē jnāäh' ma ga nua jnāäh' jmeeh' ba hnāh' dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio.

⁸ Na ba ra si chaq jnāäh' llu', kih' he ga nua jnāäh' tāäh' ba hnāh' koø hweh' jwē kih' Dsa jøøh' jnān'.

⁹ Joh' tihmaah' sa kwa jnāäh' kih' Dio kwaqt kyah' hnāh'. Jēēh', cha miuh' jēē dsē jnāäh' cha nē Dio ta la kyah' hnāh'.

¹⁰ Tøøh' ba jnāäh' ngii' jnāäh' kih' Dio lā jmiuh' lā hwē mah' lā cha jwē dsa jēē jnāäh' hnāh' ka lāh'. Mah' kwa jnāäh' be tēēh' hnāh' he ga hnøø kyah' hnāh' jee tāäh' hnāh' jwē kih' Dio.

¹¹ Ngii' jnāäh' kih' Tāā jnān' hi kih' Jesucristo Dsa jøøh' jnān' mah' kway jwē dsa jēē jnāäh' hnāh' ka lāh'.

¹² Hi ngiin' kih' Dio wa lā hnaah' hnāh' cha ga miuh' dsa kyaah' hnāh' hi wa lā hnaah' lā na lā jēē dsa ja ba lā koø hnāā jnāäh' hnāh'.

¹³ Hi ngiin' kih' Dio mah' go taah' hnāh' koø hweh' hi na jngēēh' hnāh' go te mah' mo so cha ga he na bāāh' hnāh' ni miuh' cha nē Tāā jnān' wa ra ga tē jee jāh' Jesús Dsa jøøh' jnān' kyaah' lā jēē hi llu' kyaa y'.

4

Wa jmeen' lā tih' dsē Dio

¹ Øøhn', hlēēhn' hnāh' lā hnøø Jesús Dsa jøøh' jnān'. Ta jmee hnāh' hñaā hoh', go nāā ba hnāh' lā koø ga lā tēēh' hnāh' kyaa jnāäh'. Jēēh', lā ja lle kyah' hnāh' hi lā ja tih' dsē Dio ka lāh'. Hi jmee bii' jmeeh' hnāh' he llu' cha ga miuh' koø hä koø hä.

² Ma ñeh' ba hnāh' ha lā la nua h' he ga hñah' hnāh' kyaa jnāäh' mada kih' Jesús Dsa jøøh' jnān'.

³ He tøøh' jne' na jngēēn', he ja ba hnøø Dio. Hnāh' dsa mē dsa ñua ta kaah' hnāh' wa hi cha hi.

⁴ Go taah' hnāh' llu' kyaah' dsa mē kyaa h' hnāh'. Hnøø' na jngēēh' hnāh' kyaa y' lā koø lle kih'.

⁵ Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ ngü⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio.

⁶ Ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ ta⁺ mi⁻ kwah⁻ kih⁺ øøh⁺ hnäh⁺, ni⁻ ta⁺ mi⁻ gaa⁺ hnäh⁺ ni⁻ jaa⁻. Ma⁻ jmee⁻ ba⁻ jnääh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ teeh⁺ jwi⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ hliih⁺ ja⁻.

⁷ Jëéh⁺, sa⁻ ga⁻ tëëh⁺ Dio jne⁺ mah⁺ jmeen⁺ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻. Ga⁻ tëëyh⁺ jne⁺ mah⁺ dsa⁻ toohn⁺ na⁻ jngëen⁺ ba⁻.

⁸ Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ juu⁺ la⁻, ja⁻ kih⁺ dsa⁻ ja⁻ he⁻ jmeey⁺ chaayh⁺. He⁻ jmeey⁺ chaayh⁺ kyaah⁺ Dio ba⁻ ja⁻, he⁻ ba⁻ Dio hi⁻ ga⁻ kwëeh⁺ jne⁺ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁺.

⁹ He⁻ hnää⁻ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺, sa⁻ jmee⁻ bi⁺ sü⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jëéh⁺, Dio ma⁻ mi⁻ tëë⁻ hnäh⁺ he⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺.

¹⁰ Ma⁻ ba⁻ jnä⁺, hnaah⁺ ba⁻ hnäh⁺ lä⁻ jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺ Macedonia. Pero chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, mah⁺ wa⁻ hnaah⁺ hnih⁺ cha⁻ ga⁻ miuh⁻.

¹¹ Kwa⁻ hnäh⁺ be⁺ hi⁻ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ta⁺ wa⁻ hnee⁻ hnäh⁺. Ta⁺ jëë⁻ hnäh⁺ he⁻ jmee⁻ jnä⁺. Ta⁺ wa⁻ jwëh⁺ hnäh⁺, ja⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁺ ta⁺ lä⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

¹² Lä⁻ jwë⁻ ja⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hlëëyh⁺ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ ba⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

Ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺

¹³ Øøhn⁺, hnøø⁻ jnääh⁺ lä⁻ ngëéh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ le⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ lä⁻ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ la⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kih⁺.

¹⁴ Dsoo⁻ ba⁻ dsë⁻ jne⁺ he⁻ ga⁻ juu⁺ Jesús hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺. Hi⁻ jmee⁻ jne⁺ dsoo⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ mi⁻ jiih⁺ Dio ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Jesús ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kiyh⁺.

¹⁵ He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Jne⁺ hi⁻ chaa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jmi⁻ jäh⁺, sa⁻ lä⁻ jää⁺ jne⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺.

¹⁶ Kí⁻ gaa⁻ lä⁻ nuuh⁺ jmee⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ mada⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ jñaa⁺ gyuu⁺, hi⁻ lä⁻ nuuh⁺ hlëéh⁺ ängel hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ kih⁺ jee⁻ lä⁻ jëë⁻, hi⁻ lä⁻ nuuh⁺ hi⁻ luu⁺ hoo⁺ kih⁺ Dio. Ma⁻ ja⁻ lä⁻ jiih⁺ to⁻ në⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁺ Jesús.

¹⁷ Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁺ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ ja⁻, chaayh⁺ jne⁺ jee⁻ jni⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ mah⁺ jee⁻ jne⁺ Jesús jwë⁻ në⁻ lle⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ tooh⁺ jne⁺ kyaah⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ lä⁻ jë⁻ joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

¹⁸ He⁻ ja⁻ jmee⁻ hnäh⁺ jëë⁻ dsë⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ la⁻.

5

¹ Øøhn⁺ sa⁻ jmee⁻ bi⁺ sü⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hee⁻ jü⁻ ñe⁻ o⁻ hee⁻ jmi⁻ lä⁻ te⁻ juu⁺ la⁻.

² Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ kwee⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁻ jmi⁻ jäh⁺ Jesús, jäh⁺ jmi⁻ he⁻ sa⁻ liih⁺ dsa⁻, lä⁻ koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ hü⁻ ta⁺ la⁻ hwë⁻.

³ Lä⁻ koo⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻: “Ma⁻ tøøh⁺ ba⁻ jne⁺ llu⁺, mo⁻ so⁻ hü⁻ goo⁻ jnän⁺”, lä⁻ chah⁺ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁺ gyih⁺, ja⁻ he⁻ wi⁺ në⁻ kiyh⁺, lä⁻ koo⁻ jmee⁻ kih⁺ dsa⁻ më⁻ jee⁻ dsa⁻ lä⁻ chaa⁻ gyuu⁺ kyaay⁺. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lää⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻.

⁴ Pero hnäh⁺ øøhn⁺, mo⁻ so⁻ tääh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ jäh⁺, sa⁻ jøøh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ jøøh⁺ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hü⁻ kiyh⁺.

⁵ Lä⁻ jëë⁻ ba⁻ hnäh⁺ ma⁻ na⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ jee⁻ jnä⁺ wa⁻ je⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁺ jmi⁻ ka⁻ läh⁺. Mo⁻ so⁻ na⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hwë⁻, ni⁻ kih⁺ jee⁻ na⁻ hoo⁻.

⁶ He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺, sa⁻ wa⁻ jmeen⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁺ he⁻ jmee⁻. Hnøø⁻ na⁻ në⁻ jne⁺ hi⁻ wa⁻ hää⁺ jne⁺ hñaan⁺.

⁷ Hi⁻ gwü⁺, hwë⁻ ba⁻ gwü⁺. Hi⁻ hee⁻, ko⁻ ja⁻ lla⁻ heeh⁻ bih⁺.

⁸ Pero jne⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ jnääh⁺ kih⁺ jmi⁻, wa⁻ leeh⁻ jne⁺. Wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁺ kih⁺ Dio, wa⁻ hnää⁻ jne⁺ øøh⁺ jne⁺. Lä⁻ jwë⁻ ja⁻ hää⁺ jne⁺ hñaan⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hløø⁻ hi⁻ na⁻ lää⁺ ñe⁻. Hi⁻ wa⁻ kyen⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ he⁻ lää⁺ jne⁺. Lä⁻ jwë⁻ ja⁻ hää⁺ jne⁺ hñaan⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hløø⁻ hi⁻ hä⁻ mi⁻ kyaah⁺ lle⁻.

⁹ Jëéh⁺, ga⁻ jmää⁺ Dio jne⁺ mah⁺ lääy⁺ jne⁺ ta⁺ la⁻ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, sa⁻ ga⁻ jmääy⁺ jne⁺ mah⁺ jëen⁻ he⁻ lli⁻ wi⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ jää⁻.

¹⁰ Hi⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ jnä⁺ jne⁺ mah⁺ chaa⁻ jne⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺, kwee⁻ ba⁻ la⁻ che⁻ chaa⁻ jne⁺ o⁻ na⁻ juu⁺ jne⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jmi⁻ jäh⁺.

¹¹ Kih⁺ he⁻ ja⁻, ja⁻ kwah⁻ hnäh⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ mah⁺ dsa⁻ nääy⁺ ta⁺ cha⁻ në⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺.

¹² Chuu⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ hi⁻ kwa⁻ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁺ hi⁻ jää⁺ hnäh⁺ kwaat⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ hi⁻ kih⁺ hi⁻ hlëëh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺.

¹³ Wa⁻ hnaah⁺ hnih⁺ cha⁻ miuh⁻ ta⁺ la⁻ kih⁺ ta⁺ he⁻ jmeey⁺. Hi⁻ wa⁻ hi⁻ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺.

¹⁴ Hi⁻ chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, hlëëh⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ hnøø⁻ jmee⁻ ta⁺. Kwa⁻ hnäh⁺ be⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ lä⁻ kaa⁻ dsë⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ beë⁻ huu⁻ dsë⁻ kih⁺. Jmee⁻ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻.

¹⁵ Leeh⁻ hnäh⁺, ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ ta⁺ jiih⁺ hliih⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁺. Lä⁻ jë⁻ jiih⁺ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁻ kih⁺ øøh⁺ hnäh⁺ hi⁻ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

¹⁶ Wa⁻ jëë⁻ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ba⁻.

¹⁷ Ngü⁺ hnäh⁺ tää⁺ kih⁺ Dio.

¹⁸ Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio kih' lä'jē'.
He' la' na' hnøø' Dio jmeeh' hnäh' lä'llu'
he' ma'laah' hnäh' koø' kyaah' Cristo Jesús.

¹⁹ Ta' ha' hnäh' kih' Jmi'lle' Na' jngii'.

²⁰ Ta' jmee' hnäh' ta' koo' juu' he' kwa'
hij' ngēē' juu' kih' Dio.

²¹ Kyē' da' hnäh' kwaat' kih' lä'jē' he'
hlēyih'. Mah' go'taah' hnäh' koø' hweh'
kyaah' ma'la' he' llu' jmah' ba'.

²² Be' hnäh' ta' koo' lä'jē' nēē' he' hliih'.

²³ Dio ba' he' hij' jmee' hii' ti' tuh'dsē'
jne'. He' ja' ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey'
na' jngēē' hnäh' go'te'. Wa' hääy' hnäh'.
Wa' høøy' jmi'lle' kyah' hnäh', wa' høøy'
lä'jē' hu'dsē' kyah' hnäh', wa' høøy'
jmi'ngo' kyah' hnäh' mah' mo'so' cha' ga'
he' na'bääh' hnäh' ni' miih' wa'ra' ga'tē'
jee' jäh' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'.

²⁴ Ma'ra' he' mi'te' ba' hij' ga'tēēh' hnäh'.
He' ga'jäyh' jmeey', ma'ra' he' jmee' bih'.

²⁵ Øøhn', ngii' hnäh' kih' Dio mah' kway'
be' kyaä' jnääh'.

²⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jēē' øøh' hnäh',
ja' chuh' hnäh' kiyh' lä' hnøø' Dio.

²⁷ Kyaah' mada' kih' Dsa' jøøh' jnän',
jwēēhn' hnäh', ja' hēh' hnäh' he' ma'siin'
la' cha'nē' jee' lä'jēē' øøh' jne'.

²⁸ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'
lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

2 Tesalonicenses

He la jee ga tē to je he ga sū Paa kih' 00h' jne hi chaa Tesalónica

¹ Jnā' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Tim-
otā sūn' kih' gwah' jwū- Tesalónica, hnāh'
hī tāāh' kyaah' Jesucristo Dsa j00h' jnān'
kyaah' Dio hī laa' Tāā jnān'.

² Ngūn' kih' Dio hī laa' Tāā jnān' hī ngūn'
kih' Jesucristo Dsa j00h' jnān', wa' kway'
he llū' kyah' hnāh', hī wa' jmeey' hīi' tii'
kyah' hnāh'.

*Dio lla' ta' kih' hī jmeeh' 00h' jne' wa'ra-
ga tē jee' jäh' Dsa j00h' jnān'*

³ 00hn', hn00' kwa- jnāāh' tī hmaah' kih'
Dio lā jē- jmi' kwaat' kyah' hnāh', lā lle'
kih', lā llū' he- ngoo' ba' dsoo' hoh' hnāh'
kiyh', hī ngoo' ba' hnaah' hnāh' dsa' kyaah'.

⁴ Tih' ba' dsē- jnāāh' lā koo- jmeeh-
hnāh', he ja- ga hlēēh' jnāāh' llū' kyah'
hnāh' lā koo- lā koo- gwah' kih' Dio.
Jmeeh- jnāāh' juu' ha- lā jōh- hoh' hnāh'
kyaah' lā jē- wū' he- dsa- ngēē hnāh'. Hī
ha- lā dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio hī kwēēh-
ba' hoh' hnāh' ma' chaa- hnāh' lī wū'.

⁵ Jēēh' lā ja-, mi' jnāāh' ma'ra- he- lla- Dio
ta' lā koo- lle' kih', he ja- na- na- ngē' hnāh'
jwē' go' taah' hnāh' ya' jwū' kiyh', kih' he-
jēēh' hnāh' wū' na'.

⁶ Jēēh', Dio jmee' lā koo- lle' kih', he-
mi' hmaayh' kih' hī jmeeh- hnāh' na'.

⁷ Hī hnāh' hī dsa- ngēē wū' na', hñah-
ba' hnāh' jee' teēh' hnāh' hoh' kō jōh' kyaah'
jnāāh' wa'ra- ga tē jee' lā jnā' Jesu jnaay'
gyūh' kyaah' āngele kyaay' hī cha- be' kih'.

⁸ Jāyh' jee' wa' je' jih' gyeh', ma' ja' heeyh'
wū' lā jēē- hī- sa' ga' heēh' kih' Dio, hī
lā kye- hī- sa' ga' lā hn00' ju' hmēē' kih' Je-
sucristo Dsa j00h' jnān'.

⁹ Hī he' na-, jēē' wū' he- sa' llaa-
jih' koh' jih' lih', wū' go- te' ba' dsa- taayh' kih'
Dsa j00h' jnān', jee' mo' so- tēyē' jēyē' jee'
jnā' na' hñah' kyaah' be' kiyh'.

¹⁰ Wa'ra- ga tē jmi' jāh' Jesús. Ma' ja-
dsa- taah' lā jēē- hī- laa' kyaay', jmeey'
juuh' kiyh'. Peer' jēē' dsah' lā jēē- hī-
ma' heēh-. Hī lā kye- hnāh' jēēh' hñih',
jēēh' ma' lā dsoo' ba' hoh' hnāh' juu' he-
ma' kwa' jnāāh'.

¹¹ He ja- ngū' jnāāh' kyah' hnāh' lā jē-
jmi' mah' jmāā' Dio hnāh' llūu' lā lle' kyah'
hnāh' hī- na' teeh' kyaay'. Hī ngū' jnāāh'
kiyh' mah' kway' be' kyah' hnāh' jmeeh'
hnāh' lā jē- ta' llū' he- hyoh' hoh' hnāh'
jmeeh', lā llū' he- ma' dsoo' hoh' hnāh'.

¹² Ma' ja- jmee' dsa- juuh' kih' Jesucristo
kwaat' kyah' hnāh' hī ja- ba' lā ja- le' kyah'
hnāh' kō jōh' kyaayh', kih' he- llū' dsē'

Dio jnān', hī' kih' he- llū' dsē' Jesucristo
Dsa j00h' jnān'.

2

*Ha- lā le' wa'ra- ga tē jee' jāh' Dsa j00h'
jnān'*

¹ Na' hlēēh' ga' jnāāh' miuh' kih' ha- lā-
le' wa'ra- ga tē jee' jāh' Jesucristo Dsa j00h'
jnān' hī- ha- lā- jee- jnih' mah' jmeen'
kō jōh' kyaayh'. 00hn', chuun' kyaah'
hnāh',

² ta' hee- hnāh' ga' juh- huū' dsē- kyah'
hnāh'. Ta' jeh- hoh' hnāh' cher' mah'
ga' nuuh- hnāh' jāh' dsa- ma' jah- Jesús.
Ma' ke' he- ga' jāyh' ma' hlēēh' Jmi' lle' kih'
Dio, ma' ke' he- ga' jāyh' ma' ya' ka' dsa-
juu' kyaā' jnāāh' o ma' tēyēh' juu' kyaā'
jnāāh', ta' jmee- hnāh' he' go- te'.

³ Ta' kwa- hnāh' jwē- he- ga' mi- gaā-
dsa- hnāh'. Sa' jāh' Jesús jāā' sa' ga'
ma' lloo' jmi' jmee' dsa- na- h00h' kih' Dio
lā kaa- jmi' gyūh' hī lā jnāā' dsa- hlēēh' hī-
ma' na- hee' go- te'.

⁴ Hī he' lā hn00' lla- dsēyē' kih' Dio hī-
kih' lā jē- he- jmee- dsa- juuh' kih'. Jmāāy'
hñiyy' j00h' kih' jee' lā jēē, lā jūh' gyay' neh'
gwah' kih' Dio, jmāāy' hñiyy' lā koo- Dio.

⁵ Che' sa' dsooh' loh' hnāh' he-
ga' jwēēhn' hnāh' he- la-, lā ma' gyan'
kyaah' hnāh' jee' na'?

⁶ Ma' neh' ba' hnāh' hee- na- he- sa' kwa'
jwē' lā jnāā' dsa- hlēēh' he' jāā' sa' ga'
ma' tē jmi' kiyh'.

⁷ Sa' chaa- hī- nē- kwee-, ha- lā ma' l00'
jmee' ta' hī- hlēēh' he', pero ma' ra- he-
jmeē' bih' ta' to' kē. Koo' j00y' lloo' jmi'
jñuuh' he- jmee' jwūh' kiyh'.

⁸ Ja' ga' na- lā cha- jwē' ngēy' jnā' hā'.
Pero wa'ra- ga tē jee' jāh' Jesús, kyaah' lle'
he- hā' hooy' ba' jngēyēh' dsa- hlēēh' he'.
Mi- llaay' go- te' kyaah' jmēē' kiyh' wa'ra-
jāyh'.

⁹ Kyaah' cha' miuh' be' kih' Tana', jmee'
dsa- hlēēh' he' ta'. Jmeey' hū' goo' jmi' gyūh'
hī jmeey' he- juh' gaā-. Pero kyaah' juu'
ta' juu' jmah' ba' jmeey' lā jē- he' ja'.

¹⁰ Ja' he' koo- nēē' he- hñih' jmeey'.
Kyaah' he- ja-, mi' gaay' dsa- hī ma' tāāh'
hee' go- te-, kih' he- sa' ga' lā hn00y' ma'
nuuy' ju' dsoo' mah' ma' lāāy'.

¹¹ He ja- kwa' Dio jwē' lā gaa- dsa- he'
cha- ga' miuh' kyaah' juu' ja' mah' jmee'
gyih' he' kih' juu' ta' juu' ba'.

¹² Heh' lā ja-, jā' dso' jwū' nē' kih' lā jēē-
hī- sa' heēh' kih' ju' dsoo', kih' he- hn00'
gyih' he' hñih'.

Ga' lleēh- Dio jne' mah' lāā' jne'

¹³ Dsa j00h' jnān' hnāāy' hnāh' 00hn',
he ja- jmee- bi' kwa' jnāāh' tāā' tī hmaah'
kih' Dio kwaat' kyah' hnāh'. Jēēh' Dio
ga' lleēh- hnāh' lā ma' to' nē' mah' lāāh'

hnäh, lällu' he' ga'mi'lluuy' hnäh' ta'la' kih' jmi'le' Na'jngii' ' hi' lällu' he' ma'dsoo' hoh' hnäh' kih' ju'dsoo'.

¹⁴ Ga'tëeh' Dio hnäh' kyaah' ju'hmëë' he' ga'kwa' jnääh' mah'tëeh' hnäh' ya'jwü' kih' Jesucristo Dsa'jòøh' jnän'.

¹⁵ Lä'ja' øøhn', go'taah' hnäh' koq' hweh'. Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' lä'jë' he' ga'lä'tëeh' hnäh' kyaah' juu' he' ga'hlëéh' hi' kyaah' lä'jë' he' ga'sii' jnääh' kyah' hnäh'.

¹⁶ Ngii' jnääh' kih' Jesús Dsa'jòøh' jnän' hi' ngiin' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' hnää' jne', hi' ga'jmeë' jëë' dsë' jne' he' sa'llaa' jih'koh', hi' ga'jmeë' cha' o'jòh' dsë' jnän' ta'la' kih' he' llü' dsëy'.

¹⁷ Ngii' kiyh' mah' wa' jmeey' jëë' hoh' hnäh' hi' wa' kway' be' kyah' hnäh' mah' ya'hu' llü' lä'jë' he' hlëéh' hnäh' hi' lä'jë' he' jmeeh' hnäh'.

3

Ga'jäh' Paa'sih' øøh' jne' ngii' hnäh' kyaa' jnääh'

¹ Øøhn' ta' jyoh' ko'taa', ngii' hnäh' kyaa' jnääh' mah' lloo' chañ' juu' kih' Dsa'jòøh' jnän' lä'kaa' jmi'gyuu' hi' lä'ja' wa' tøyh' ta'juu' ja' lä'koq' ga'jmeeh' hnäh'.

² Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' mah'sa' cha' he' dsa'ngëë' jnääh' jee' kih' dsa' hñaa' dsë'. Jëéh' ja' lä'jëë' dsa' lä'dsoo' dsë' juu' la'.

³ Pero mi'te' ba' Dsa'jòøh' jnän' juu' kih', ma'ra' he' hää' bih' hnäh' mah'sa' cha' he' dsa'ngëéh' hnäh'.

⁴ Kye' jnääh' o'jòh' dsë' kih' Dsa'jòøh' jnän', he' jmeeh' ba' hnäh' lä'jë' he' ma'jäh' jnääh' hi' ngoo' ba' jmeeh' hnäh' lä'ja'.

⁵ Dsa'jòøh' jnän', hi' he' ba' jää' hnäh' mah' lä'hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä'koq' hnää' Dio jne' hi' lä'ja' jääy' hnäh' mah' kwëéh' hoh' hnäh' lä' ga'kwëéh' dsë' Cristo.

Jmeë' bü' jmeë' jne' ta'

⁶ Jmeë' jnääh' mada' kyah' hnäh' lä'hih' kih' Dsa'jòøh' jnän'. Ta' jmeë' hnäh' ko'jòh' kyaah' ni' jaa' øøh' jne' hi' jmeë' wa' la' cha' la', hi' sa' jmeë' he' lä'jë' juu' he' ma'kwa' jnääh'.

⁷ Ma'neh' ba' hnäh' he' lle' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koq' jmeë' jnääh'. Sa' ga'jmeë' jnääh' wa' la' cha' la' jee' kyah' hnäh'.

⁸ Sa' ga'kih' jnääh' la' ga'kih' jnääh' kih' ni' jaa' dsa'. Sa' ga'tëeh' jnääh' dsë' jnääh' ma' ga'jmeë' jnääh' ta' lä'jmi' lä'hwé'. Jëéh' ni' jaa' hnäh' sa' ma'hnøø' jnääh' ma'lla'kyaa' jnääh' jmi'.

⁹ Ja' he' sa' na'ngë' jnääh' jwë' he' ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh'. Pero lla' he' ja', ga'jmeë' jnääh' ta' mah' jmeeh' hnäh' ja'ba' lä'koq' ga'jmeë' jnääh'.

¹⁰ Lä' ma' ga'tooh' jnääh' kyaah' hnäh' ga'jmeë' jnääh' mada': Cher'mah' hi' sa' hnøø' jmeë' ta', lä'ja' sa' wa' kuyh'.

¹¹ Jëéh' ma'nuu' jnääh', ko'llaa' dsa'kyaah' hnäh' jmeë' wa' la' cha' la'. Ni' miih' ta' sa' jmeey'. Koq' dsa'jëëy' he' jmeë' dsa'ba'.

¹² Kih' hi' he' na' hlëéh' jnääh' hi' jmeë' jnääh' mada', lä'hih' kih' Jesucristo Dsa'jòøh' jnän'. Ta' wa' tääyh' ta' la' ta' jnøø', wa' jmeey' ta' mah' lä'cha' he' kuyh'.

¹³ Hi' hnäh' øøhn', jmeë' ba' hnäh' he' llü', ta' t' hnäh'.

¹⁴ Cher'mah' chaa' ko'llaa' hi' sa' nuuh' kih' juu' he' na'sii' la', kye' da' hnäh' kwaat' kih' hi' jmeë' lä'ja' hi' mo'to' jmeë' hnäh' ko'jòh' kyaah' mah' wa' ja' o'hih' kiyh'.

¹⁵ Pero ta' jmeë' hnäh' na'hääh' hnih', hlëëyh' lä'lle' kih' ta' la' kih' he' laa' øøh' ba'.

¹⁶ He' ba' Dio hi' jmeë' hii' ti' jnän', wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh' lä'jë' jmi' wa' he' cha' he' he' chaa' hnäh'. Dio kyaah' hnäh'.

¹⁷ Jnä' Paa' ma'siin' miih' jee' ga'dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Lä'ja' jmeen' kyaah' lä'jë' je' he' siin' mah' la' dsoo' jnä' he' hi' chee' je' ja'.

¹⁸ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa'jòøh' jnän' lä'jëë' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

1 Timoteo

He la to nē je he ga sii

Paa kih Timotä

¹ Jnä Paa laan' apóstol kyaá' Jesucristo lä'hih' kih' Dio hi- lää- jne' hi- lä'hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- kyen' o'jøh' dsē- kih'.

² Siin' kyah' Timotä, hne- hi- laa' lä'koõ- gyuu- kyaan' lä'llu' he- jään- hne- jwē' kih' Dio. Ngiiñ' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' wa' kway' lä'jē- he- llu' kyah', wa' lä' nih' dsēy' hne', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga'jmeey' Paa' mada' kih' Timotä mah' hlēēyh' dsa' hi' kwa' juu' ta' juu'

³ Jää' sa' ga' ma' ngoon- ta' hwa' Macedonia, ga' jwēēhn' hne- he- jäh' jwii- Éfeso na' mah' hah' kih' ko-llaq' hi- mi' gaa' dsa- kyaah' juu' ta' juu'.

⁴ Ni' ta' kwa' jwē' jmeey' he' kih' lä'jē' juu' ma' gyuh- kiyh', ni' he' jmeey' juu' ha- lä' ma' laa' ma' hyaa' ta' gyuuñ' jnän'. Sa' cha- jee' laaá' juu' ja-. Koõ- llay' hniñ- ba' ja-. Sa' dsoo' ta' cha'nē' juu' kih' Dio kyaah' juu' ja-. He- dsoo' dsē- jne' kih' Dio, he- ja- ba' jmaa' kih' dsa-. He- ja- jwahn- ka' läh', ja- jäh- Éfeso na' mah' jmeeh' he- ga' jwēēhn' hne- jää'.

⁵ He- hnoon' lä' hnää' dsa- øøh' kyaah' koõ- nēē' ba' huu' dsē-, he- ja- ba' ma' jmeen' mada' lä' na-. Peer' cher'mah' hniñ' huu' dsē- kiyh' hi' cher'mah' koõ- jäh' bih' he' ma' dsoo' dsēy' kih' Dio, sa' jmaa' kiyh' he- jäh' hnääy' øøyh'.

⁶ Kih' he- ga' jmeey' ko-llaq' dsa- ta' koo' he- hnääy' øøyh', he- ja- ga' naäy' kyaah' juu' he- sa' jmaa' ta'.

⁷ Hnøøy' jmääy' hñiiy' jaa- hi- kyuuñ- ley kih' Dio, pero ni' he- hlēēyh' sa' ngēēy', ma' ke' kway' juu' lä' kaq- tuh' dsēy'.

⁸ Pero ma' ñe' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa' ra- jäh' kih' ngēē' jne' hee' kih' jmaa' ley ja-.

⁹ Ñe' ba' jne' sa' ga' kwa' Dio ley kih' hi- jmeey' he- llu'. La' kih' hi- ma' hlāäh-, kih' hi- chaah-, kih' hi- na' hee- dsē-, kih' hi- jmeey' dso'kye-, kih' hi- sa' kyaah' Dio, kih' hi- sa' cha- nuuh' kih', kih' hi- jngēēh' cho'jmii-, kih' hi- jngēēh' dsa- kyaah', kih' hi- he' ba' hnøø' ley ja-.

¹⁰ Kih' dsa- mē' dsa- nuuh- hi- kaah- wa' hi- cha' hi-, kih' dsa- mē' o' dsa- nuuh- hi- kaah- ja- ba' dsa- kyaah', kih' hi- hēē- dsa- mah' hnēēy-, kih' hi- ta' juu', kih' hi- jmeey' ju' dsoo' kih' juu' ta' juu', hi- la' kih' hi- hnøø' la- dsēē' kih' ju' dsoo' he- kwa' jnāäh' la-,

¹¹ lä'koõ- lle' ju' hmēē' he- na' hñaañ' kwan-. He- ba' che- na' hñaañ' la' ju' hmēē' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän'.

Cha' miuh- ga' lä' ñih' dsē' Dio kih' Paa'

¹² Kwan- ti' hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi- kwa- be' kin-. Jēēh', ga' jmääy' jnä' kwaat' he- mi'ten' kiyh', he- ja- ga' hñaañ' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'.

¹³ Jää' sa' ga' ma' tēēyh' jnä' ga' mi' kwañ- jnih'. Ga' ngēñ' jmeen' hñaa- dsēñ' kih' dsa- kyaay', ma' hñän' jwēerte. Pero ga' lä' ñih' dsē' Dio jnä', jēēh' sa' ma' man' hee- ja- ma' jmeen', hi' sa' ma' heen' kih' ju' dsoo'.

¹⁴ Ha- koh' sa' llu' dsē' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' jnä'. Ga' jmeey' ga' lä' dsoo' dsēñ' kiyh' hi' ga' jmeey' he- ga' lä' hnaañ' dsa- ta' la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Juu' he- jwahn' la-, la' dsoo' hi' hnøø' heeh' ga' lä' jēē- dsa-. Ja' Cristo Jesús jmi- gyuu- la- mah' lääy' dsa- hi- jmeey' he- hñiih'. Hi' jnä' laan' to- nē' kih' jee' lä' jēē- hi- jmeey' lä' ja-.

¹⁶ Kih' he- ja' ba' na-, ga' lä' ñih' dsē' Dio jnä', mah' mi' jnää' Cristo Jesús ta' la' ki' jnä' ha- lä'koõ- jøh' dsēy'. Jēēh', cha- ga' miuh- he- hñiih' ga' jmeen' lä' koh' ga' he- jmeey' jñah'. Lä' jwē' ja-, ka' kwaat' hi- na' ga' heeh' kih' Jesús, ha- koh' sa' lä' jøh- dsē' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay' lä' jē- joh' jmiñ' cha-.

¹⁷ Lä' ja' wa' la' juuñ- kih' Dio hi' wa' laay' jøøyh'. Sa' chaq- ga' jñah' Dsa- ta' hi- jøøh' ga', hi- sa' juu' jih' koh', hi' ni' sa' tēē' jne' jēē' jnih', jaa- hñiiy' bih' laay' Dio hi- kyuuñ-. Wa' la' lä' ja-.

¹⁸ Timotä, gyuuñ- kyaan-, kwēēñ- hne- nuuh' la-, ja' ba' lä'koõ- juu' he- ga' mi' jnää- Dio kih' hi- ga' hlēēh' kyah' jää'. Ja- mi' dsooh' hoh' lä'koõ- ga' jäh' hi- he' mah' tēēh' be' jmeeh' ta' lä' jiih' jee' le'.

¹⁹ Hnøø' lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh', hi- lä' ma' jmeeh- ja- ba' he- llu' jmah' mah' sa' hñii' huu' dsē- kyah'. Ko-llaq' dsa- sa' ga' jmeey' he' lä'koõ- ya' naäy' kyaah' huu' dsē- kiyh', he- ja- ga' heey' hñiiy', mo' so' ga' naäy' ta' cha' nē-.

²⁰ Uu' hi- ga' jmeey' lä' ja- chee- Himeneo kyaah' Leja'. Hi- he' ga' ngēēñ' kih' Tana' mah' lä' ja- mi' tēēy' sa' mi' kwayh' Dio.

2

Ha- lä' chuuy' jne' kyaah' Dio kih' lä' jēē- dsa-

¹ Chuun' kyaah' hne- to- nē', wa' ngii' jne' kih' Dio mah' wa' le' llu' kih' lä' jēē-. Wa' hlēēh' jne' Dio lä' jē- he- lla- dsē- jne' hi' wa' chiuhn' Dio lä' jē- he- chaq- jne', hi' wa' kwan' ti' hmaah' kiyh'.

² Lä' ja- hnøø' ngii' jne' kih' lä' jēē- hi- kye- ta' hi' lä' kye- dsa' ta' mäh' mah' kway' jwē'

dsa'toohn' llu' hii' tii' jnan'. Hi' la' ja' cha' jwe' hnaahn' Dio, hi' jmeen' la' koo' lle' kih'.

3 He' la' ba' ja' he' llu' he' tih' dsé' Dio hi' lää' jne'.

4 Dio hnøø' he' lää' lä' jëë' dsa' hi' hnøø' lä' ngëë' dsa' ha' lä' la' ju'dsoo'.

5 Jëeh', jaa' ba' Dio laa' hi' lä' ja' jaa' ba' dsa' nuuh' chaa' hi' mi' ee' juu' kih' dsa' kyaah' Dio. Dsa' nuuh' he' chee' Jesucristo.

6 Ga' ngëey' hñiiy' he' ga' juuy', mah' lääy' lä' jëë' dsa'. He' la' ga' mi' jnaä' Dio ma' ga' lloo' jmi' ja'.

7 He' ja' ga' hñaa'y' jna' laan' apòstol mah' kwan' juu' kiyh'. Ne' ba' Cristo, hlëëhn' ju'dsoo', sa' ta' juun'. Na' hñaan' mi'tëën' dsa' hi' sa' laa' judiu, hee' ja' he' dsoo' dsé' jne' hi' hee' ja' ju'dsoo'.

8 He' ja' hnoon' lä' jëë' dsa' nuuh' hi' chaa' lä' kaa' jmi' gyuu' chuuy' kyaah' Dio. Hi' wa'ra' ga' hlëëyh' kyaah' Dio chooy' gooy' ta' gyuu'h', hnøø' na' jngëey', sa' lleey', hi' sa' hneey'.

9 Lä' ja' jwahn' ka' läh' kih' dsa' më', wa' kyeyh' hmiih' kyaah' koo' nëe' ba' huusé' lä' koo' lle' kih' hi' hnaah' Dio. Hi' wa'ra' ga' jñaay' lley' sa' llu' jmeey' jih' gyeh' na' beh' kyaah' ñe' nøø' o' kuü' he' hmooh', ni' he' këyh' hmiih' hmooh'.

10 Lla' he' ja', wa' jmääy' hñiiy' na' hñaa'h' kyaah' lä' jé' ta' llu', lä' koo' lle' kih' dsa' më' hi' hnaah' Dio.

11 Hi' sa' sqoh' kih' dsa' më' he' tooyh' miih' jee' kwa' dsa' juu', hnøø' nuuyh' kih' juu' he' nuuy'.

12 Sa' kwan' jwé' kih' dsa' më' he' mi' tēey' dsa' nuuh', ni' sa' le' kay' në' kih' dsa' nuuh'. Hnøø' dsa' taa'yh' to' ké' ba'.

13 Jëeh', Dio ga' jmää' Adán to' në'. Këë' ga' ga' jmääy' Eva.

14 Hi' ja' kih' Adán ga' mi' goo' hi' sa' llu'. Kih' dsa' më' ba' ga' mi' gooy'. Kih' he' ja' ba' ga' lä' cha' dso' kye' kiyh'.

15 He' ja' ga' jäh' Dio kih' dsa' më', jëey' wii' jee' lä' chaa' gyuu' kyaay', pero lää' bih' cher' mah' ngoo' ba' dsoo' dséy' kih' Dio hi' lä' ja' hnøø' hñaa'y' dsa', hnøø' na' jngëey', hi' hnøø' dsa' taa'yh' lä' koo' lle' kih'.

3

Ha' lä' hnøø' jmee' hi' kye' në' kih' øøh' jne'

1 Jwahn' dsoo', cher' mah' chaa' hi' hnøø' ka' në' kih' øøh', ta' llu' ba' ja' hnooyh'.

2 Pero hi' hä' goo' ta' ja', jmee' bii' laay' jaa' hi' sa' na' bääh' ni' miilh' dsoo', jaa' dsa' nuuh' hi' kyaah' jaa' ba' dsa' më', jaa' hi' ngë' koo' nëe' ba', jaa' hi' hää' hñii', jaa' hi' hä' ta' kih', jaa' hi' kwa' jee' jä' dsa' hi' go' naä', jaa' hi' lih' mi' tēë' dsa'.

3 Sa' le' ka' në', jaa' dsa' la' hñiih'. Hnää' jaa' hi' sa' hnee', jaa' hi' øøh' dsé' hi' sa' ti' choo' juu', jaa' hi' sa' hee' dsé' kuu',

4 jaa' hi' lih' la' ta' cha' neh' kih', jaa' hi' lih' kwëëh' nuuh' joo' mah' sa' jiiyh' juu' kyaayh'.

5 Cher' mah' chaa' jaa' hi' sa' lih' la' ta' cha' neh' kih', cha' ba' lä' ja', kay' në' kih' gwah' kih' Dio?

6 Jaa' øøh' jne' hi' hmëë', sa' le' kay' në', wa'ra' ja' huusé' kiyh' jmääy' hñiiy' jøøyh', hi' jä' dso' jwii' në' kiyh' lä' koh' ga' la' kih' hi' sa' llu'.

7 Hi' jee' kih' hi' sa' ma' heeh', hnøø' hii' juu' kiyh' he' jmeey' he' llu' jmah' ba', mah' sa' hlëëh' dsa' hñiih' kiyh' hi' lä' ja' sa' mi' goo' hi' sa' llu' kiyh'.

Ha' lä' hnøø' jmee' dsa' na' lleeh' kyaq' Dio hi' kwa' juu' kiyh'

8 Hi' lä' ja' ka' läh' kih' lä' jëë' hi' jmee' be' kih' hi' kye' në', hnää' jaa' hi' hä' ta' kih', hi' mi' te' juu' kih', hi' sa' hñi', hi' hi' sa' hee' dsé' kuu'.

9 Hi' hnää' jaa' hi' na' jngii' huusé' kih', hi' chooh' koo' hweh' juu' he' ma' dsoo' dsé' jne', he' ma' lä' jna' jnan' na'.

10 He' ja', jaa' ga' hnøø' kye' jne' kwaat' che' jmääy' jmeey' ta' ja'. Ja' ga' na', le' jmeey' be' kih' hi' kye' në', cher' mah' sa' cha' he' na' bääyh'.

11 Ja' ba' lä' ja' kih' dsa' më', hnøø' jaa' hi' hä' ta' kih', hi' sa' koo'h' juu' jwii', hi' ngë' koo' nëe' ba', hi' jaa' hi' mi' te' juu' kih'.

12 Hi' jmee' be' kih' hi' kye' në', wa' laay' dsa' nuuh' kyaq' jaa' ba' dsa' më', hi' wa' liyh' llay' ta' cha' neh' kiyh', hi' wa' kwëëyh' nuuh' joo'y'.

13 Lä' jëë' hi' ya' hëë' llu' kyaah' ta' ja', dsa' hä' ta' kiyh' jee' kih' dsa' kyaayh' hi' cha' ga' miih' lä' cha' be' kiyh' hlëëyh' dsa' ha' lä' la' he' ma' dsoo' dsé' jne' kih' Cristo Jesús.

Jnaqh' la' juu' he' ma' lä' jna' jnan'

14 Hnoon' niin' na' jëën' hne' chah' la', pero ma' ra' he' sii' ba' jna' kyaah'.

15 le' ga' che' sa' ngoon' chah'. Lä' ja' lä' neh' ha' lä' kah' në' kih' dsa' hi' ma' heeh' hi' laa' gwah' kih' Dio jiih' hi' tääh' në' kih' ju'dsoo', hi' chooyh' koo' hweh' juu' ja', laay' lä' koh' ma' tii' na' hyah'.

16 Ma' ra' ju'dsoo', sa' lä' këh' jne' jmi' lä' ngëen' ha' lä' la' jwé' kih' Dio. Pero kyaah' he' na' sii' jee' la' lä' ngëë' ba' jne' miih'.

17 Ga' mi' jnaä' Dio hñii' jmi' gyuu' la', laay' lä' koo' jaa' dsa'.

Hi' he' ya' hëë' lluu' ta' la' kih' jmi' lle' Na' jngii'.

Lä' jëë' ängele ga' jëey'.

Hi⁻ ga⁻ kwa⁻ dsa⁻ juu⁻ kiyh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.
 Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsé⁻ dsa⁻ kiyh⁻, jmi⁻ gyuu⁻ la⁻,
 hi⁻ ga⁻ heeh⁻ Dio ka⁻ läh⁻ gyuu⁻ ya⁻ jwii⁻.

4

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jmee⁻ dsa⁻ ta⁻ koo⁻ ju⁻ dsoo⁻

1 Na⁻ hñaa⁻ lä⁻ jëé⁻ ga⁻ mi⁻ jnäá⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁻, ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ llaa⁻ jmi⁻. Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ lä⁻ øø⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsé⁻ jne⁻, nuuy⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻.

2 He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻ juu⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ lä⁻ ja⁻! Mo⁻ so⁻ liiyh⁻ he⁻ jmeey⁻, jlä⁻ go⁻ te⁻ huu⁻ dsé⁻ kiyh⁻.

3 Mo⁻ so⁻ kway⁻ jwé⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ kway⁻ jwé⁻ kuh⁻ hih⁻ dsa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻. Pero Dio ga⁻ lla⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ mah⁻ kuh⁻ hih⁻ hi⁻ kwa⁻ ti⁻ hmaah⁻ kiyh⁻, hi⁻ laa⁻ kyaay⁻ hi⁻ kyuu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁻.

4 Jëéh⁻, llu⁻ ba⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ lla⁻ Dio he⁻ kih⁻ hih⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ jahn⁻ sa⁻ llu⁻, hnøø⁻ kwan⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ bih⁻.

5 Kyaah⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ kyaah⁻ he⁻ ngii⁻ dsa⁻ kiyh⁻, jmee⁻ na⁻ jngü⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ kuh⁻ hih⁻ dsa⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ jmee⁻ hi⁻ hä⁻ goo⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo

6 Cher⁻ mah⁻ mi⁻ tēéh⁻ øøh⁻ juu⁻ la⁻, ya⁻ heéh⁻ ba⁻ hne⁻ llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻ Jesucristo, hne⁻ hi⁻ tēē⁻ be⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsé⁻ jne⁻, ja⁻ ba⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ heeh⁻ na⁻.

7 Mo⁻ to⁻ taah⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ juu⁻ ma⁻ gyuh⁻, kyaah⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻. Jmee⁻ bii⁻ hnääh⁻ Dio ba⁻.

8 Llu⁻ ba⁻ miih⁻ he⁻ koo⁻ hlii⁻ jne⁻. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ llu⁻ he⁻ hnääh⁻ jne⁻ Dio. Jëéh⁻ he⁻ ja⁻ la⁻ ya⁻ jøø⁻ jnan⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁻.

9 Juu⁻ la⁻, la⁻ dsoo⁻ hi⁻ jmee⁻ bii⁻ heeh⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻.

10 He⁻ ja⁻ ba⁻ kwa⁻ jne⁻ be⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ le⁻, kih⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ o⁻ jøh⁻ dsé⁻ kih⁻ Dio jiih⁻, hi⁻ lää⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻. Pero lä⁻ jëé⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kiyh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁻.

11 Ja⁻ mi⁻ tēéh⁻ dsa⁻ juu⁻ la⁻, hi⁻ jwiih⁻ hnih⁻ jmee⁻ bii⁻ mi⁻ tēy⁻.

12 Ni⁻ jaa⁻, ta⁻ wa⁻ mi⁻ kwah⁻ hne⁻ kih⁻ he⁻ mah⁻. Jlä⁻ jwé⁻ kiyh⁻. Jmee⁻ ba⁻ hne⁻ kwee⁻ mah⁻ ka⁻ né⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻: ha⁻ lä⁻ hlëéh⁻, ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻, ha⁻ lä⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻, ha⁻ lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ha⁻ lä⁻ ngéh⁻ kyaah⁻ koo⁻ nëé⁻ ba⁻ huu⁻ dsé⁻.

13 Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lloo⁻, ja⁻ hēh⁻ ba⁻ hne⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ja⁻ hlëéh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻, hi⁻ ja⁻ mi⁻ tēéh⁻ dsa⁻ ka⁻ läh⁻.

14 Ta⁻ ya⁻ tu⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ hñah⁻ kih⁻ Dio lä⁻ ma⁻ ga⁻ kye⁻ dsa⁻ gyuu⁻ goo⁻ né⁻ kyah⁻.

Ga⁻ ngëéy⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnäá⁻ Dio kiyh⁻, ga⁻ hlëéyh⁻ kih⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁻ kih⁻ Dio.

15 He⁻ ja⁻ ta⁻ hwaá⁻ jee⁻ jmeeh⁻ ta⁻ ja⁻. Jmee⁻ ba⁻ hne⁻ he⁻ mah⁻ lii⁻ ga⁻ lloo⁻ ba⁻ hne⁻ ta⁻ cha⁻ né⁻.

16 Hää⁻ hñaa⁻ hi⁻ leeh⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ mi⁻ siih⁻ juu⁻ na⁻. Ja⁻ mi⁻ teh⁻ ba⁻ hne⁻. Cher⁻ mah⁻ ga⁻ lloo⁻ ba⁻ hne⁻ jmeeh⁻ lä⁻ na⁻, lääh⁻ hñaa⁻ hi⁻ lääh⁻ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ nuu⁻ juu⁻ he⁻ kwah⁻.

5

Ha⁻ lä⁻ dsa⁻ toohn⁻ kyaah⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio

1 Ta⁻ hlëéh⁻ dsa⁻ hñaa⁻ ma⁻ gyuh⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, hlëéyh⁻ kyaah⁻ juu⁻ llu⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ jaa⁻ tää⁻ kyaah⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁻ hi⁻ kwaa⁻, hlëéyh⁻ lä⁻ koh⁻ dsa⁻ hñaa⁻ øø⁻ ba⁻.

2 Lä⁻ ja⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ dsa⁻ ma⁻ hyaa⁻, hlëéyh⁻ lä⁻ koh⁻ maa⁻ kyaah⁻. Hi⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ dsa⁻ mē⁻ kwaa⁻, hlëéyh⁻ lä⁻ koh⁻ dsa⁻ mē⁻ øø⁻ ba⁻. Wa⁻ na⁻ jngü⁻ go⁻ te⁻ huu⁻ dsé⁻ kyah⁻ kyaay⁻h⁻.

3 Cher⁻ mah⁻ dsoo⁻ chaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ hni⁻, kwa⁻ be⁻ kiyh⁻.

4 Pero cher⁻ mah⁻ chaa⁻ dsa⁻ hni⁻ hi⁻ chaa⁻ joo⁻, chaa⁻ gyuu⁻ looy⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻ tēé⁻ jmee⁻ be⁻ kiyh⁻ to⁻ né⁻, lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio, lä⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ kwaa⁻ cho⁻ jmiiy⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ llu⁻ hi⁻ tih⁻ dsé⁻ Dio.

5 Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ ma⁻ ra⁻ hi⁻ dsoo⁻ hni⁻, hi⁻ ma⁻ jä⁻ hñii⁻ go⁻ te⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ kye⁻ o⁻ jøh⁻ dsé⁻ kih⁻ Dio, hlëéyh⁻ kyaah⁻ Dio, hi⁻ ngiiy⁻ kiyh⁻ lä⁻ jmi⁻ lä⁻ hwé⁻.

6 Pero dsa⁻ mē⁻ hni⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ngii⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻, na⁻ juuy⁻ jee⁻ ka⁻ Dio ma⁻ ke⁻ jiiy⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

7 Kwa⁻ ba⁻ hne⁻ juu⁻ la⁻, mah⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa⁻ ja⁻ na⁻ bääh⁻ dsoo⁻.

8 Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay⁻, he⁻ ma⁻ bey⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dséy⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ jmeey⁻ hliih⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ hääy⁻ hi⁻ tääh⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh⁻. Hlëéh⁻ gyih⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ go⁻ te⁻.

9 Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hni⁻, hi⁻ hää⁻ la⁻ ga⁻ to⁻ lo⁻ gya⁻ dsé⁻ gya⁻ ji⁻ ne⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ cha⁻ jwé⁻ lla⁻ llee⁻ je⁻ mah⁻ hyoyh⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ kiyh⁻, cher⁻ mah⁻ ma⁻ laay⁻ mē⁻ jaa⁻ ba⁻ dsa⁻ hñaa⁻.

10 Jmee⁻ bii⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ hii⁻ juu⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻, hi⁻ ga⁻ mi⁻ kwaa⁻ joo⁻, hi⁻ ga⁻ kwa⁻ jee⁻ ga⁻ jä⁻ dsa⁻, hi⁻ ga⁻ jmää⁻ hñii⁻ hwaá⁻ mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ kyaá⁻ Dio, hi⁻ ga⁻ jmee⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ jëé⁻ wii⁻, hi⁻ ma⁻ tēé⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻.

11 Pero dsa⁻ hni⁻ hi⁻ kwaa⁻, sa⁻ cha⁻ jwé⁻ kiyh⁻ lla⁻ llee⁻ je⁻, wa⁻ ra⁻ ja⁻ dséy⁻ kaay⁻ jñah⁻ dsa⁻ hñaa⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻ tääy⁻ mi⁻ tēy⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo.

12 Jee' ja' ma-na bääyh, kih' he- ma-hlääh- kyaah' hmooh' he- ga'jmeey' to-né.

13 Hi' ja' ma-la' he- ja' jmeey', lä-jwëëyh' hi' lä-tëëy' ngëy' lä-joh' hne' chih'. Hi' kooyh' juu' jwi', hi' taayh' hñiiy' jee' sa- ga-tëëy' jëëy', hi' llay' juu' he- sa' ga-tëëy' hlëëyh'.

14 Dsa-më' hñii' hi- kwaa-, hnoo' ga' jnä' he- kaay' dsa-nñuuh-, mah' lä-chaa- jooy' hi- jmeey' ta-he' cha'neh' kiyh'. Hi' hnøø' liiyh' kih' lä-jë' he- jmeey'. Lä-ja' jlë' jwë' kih' hi- na-høøh' hi- hlëëh' wii' kiyh'.

15 Chaa- ko-llaq' dsa-më' hñii' ma-tuy' juu' kih' Dio mah' jmeey' lä- jøø' Tana' kiyh'.

16 Cher'mah' cha'neh' kih' øøh' jne' hi- më' hi- nñuuh- chaa- jaa- dsa-më' hñii', wa' hnøø' bih' lä-jë' he- jmeë' bi' kiyh' mah' sa' jmeë' hii' kih' gwah-. Ja' ga' na- lä-tää- gwah' kwa' be' kih' dsa- hñii' hi- sa- chaa- kyaq' go-te'.

17 Dsa-gyuu' hi- tääh' ta-jää- gwah-, lle' kih' hyoyh' to' jaa'. Pero jmeë' bi' hyoh' to-né hi- kwa- juu' kih' Dio, hi- lä-ja- hi- mi-tëë' dsa-.

18 Lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio: "Sa' llu' na-hñuu' hoo' kya' jee' pe-jlëëyh' kyah' kih' mi'trigo." Hi' lä-ja- na-sii- ka-läh': "Hi- jmeë' ta', lle' kih' tëëyh' jñeey'."

19 Ta' jmeë' he' juu' kih' hi- bääh- dsoo' dsa-gyuu' kyaq' gwah' cher'mah' sa- chaa- uu' uu' hi- jmeë' ju'dsoo'.

20 Cher'mah' ngoo' bih' jmeey' he- hliih', hlëëyh' to-lo' né' jee' lä-jëë-, mah' lä-ja- hii' goo- kih' lä-jëë-.

21 Jmeen' mada' kyah', ñe- ba' Dio, ñe- ba' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- ñe- ängele hi- na-lleeh' kyaqy'. Jwëëhn- hne- høø' lä-jë- juu' la-. Jmeë' kwee- lä-hii' né', ta' wa' hnaah' ma-la' uu' uu' ba'.

22 Ta' hñaa- tä-be' hi- ka' né' kih' øøh' jne' mah' kyeh' gooh- né' kiyh' mah' sa- dsa-bääh- dso'kye' kiyh'. Hääh' hñaa', wa' na-jngëëh' kih' lä-jë' he- hliih'.

23 Na' ta' cha'në' mo-to' huh' jmi-dsë- jmah', hih' miih- jmi' mi'jeh' ma-ää' kih' he- dsaah' tuh' hi' kih' he- dsa-lä-dsaah' ko-lla-jiuh-.

24 He- hliih' he- jmeë' ko-llaq' dsa-lä-jnä' jmi-gyuu' la- jää' ja- ga'lla' Dio ta'. Pero he- hliih' he- jmeë' jñah', lä-jnä' wa'ra- ga-të' jee'lla' Dio ta'.

25 Hi' lä-ja-, dsa-lä-jnä' ta' llu'. Pero cher'mah' cha' ta' llu' he- sa-na'jnä', ma'ra- he- lä-jnä' ba' këë-.

6

1 Hih' hi- jmeë' ta' kih' dsa-, hnøø' cha-nñuuh' kiyh' kyaah' dsa-juy' mah' sa' hlëëh' dsa- wii' kih' Dio, hi' ni- sa- hlëëyh' wii' kih' juu' he- ma-mi-tëë' jne'.

2 Hi' cher'mah' chaa- øøh' jne' hi- laa' juu' ta', sa- cha- jwë' jnän' jmeen' wa' la' cha- la' kih' he- laay' øøh' jne'. Lä-llu' he- hnää' jniuh', hnøø' jmeen' he- llu' jmah' kyaqy' ta-la' kih' he- laay' øøh' jne' hi- jä' llu' kyaah' ta' kiyh'. He-ja- mi-tëë' dsa- juu' la-, hi- hlëëyh' ka-läh'.

Hii' goo-jnän' kyaq' kuu'

3 Cher'mah' chaa- jaa- hi- mi-tëë' dsa- jyoh' juu' he- sa- jeeh' kwee- kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' sa- jeeh' kwee- kyaah' juu' he- ma-heeh' jne',

4 he- jmääy' hñiiy' jøøh' ba' ja-, hee- na- kyuyh', he- sa- tuy' ti-chooy' juu' ja-, koq- llay' hñii' ba'. Jee' ja- hwëë- hi- wii' dsë', hi- hnoo- hñii-, hi- hlëëh' wii' kih' dsa-, hi- hi- sa- cha- o-jøh' dsë' kih'.

5 Hi- lä-ja- hwëë- hi- chaah- hi- na-hee' go-te' hu' dsë- kih', hi- mo-so- cha- ju'dsoo' kih'. Hi- he' laq', lä-chay- cha-miuh- kuu', kih' he- hnaayh- Dio. Ta' jmeë- ko-jøh' kyaah' dsa- he'.

6 Jnaah' la' jnän' he- hnääh' jne' Dio, pero hnøø' heeh' ba' jne' ha- koh' te' he- cha- jnän'.

7 Ni' miuh- sa- cha- he- kye' jne' ma' ya-nøø' jne' jmi-gyuu' la-. Hi' lä-ja- sa- cha- he- kii' jne' wa'ra- ga-nøø' jne' ka-läh'.

8 Cher'mah' cha- he- kih' hih- jne' hi- cha- ba' hmiuh- kyeh' jne', kyaah' he- ja- ba', wa' chaa- jne' llu'.

9 Hi- hnøø' lä-cha- cha-miuh- kuu', gwa- dsëy' jmeey' he- hliih' kyaah' he- jøø' kiyh'. Dsa-lä-ngaayh' kyaah' lä-jë- he- hee' dsëy', koq- hnoo- dsoo' ba' ja-. Kyaah' he- ja-, dsooy' ta' hwa' mah' heey' go-te'.

10 Kih' he- hee' dsë' dsa- kuu', he- ja- ba' hya- lä-jë- nëë' he- hliih'. Kih' he- hnøøy' liiyh' cha-ga'miuh- kuu', lä-ja- ko-llaq' dsa- ma-be' he- ma-dsoo' dsëy' kih' Dio, he- ja- ma-ja- cha-miuh- wii' né' kiyh'.

Wa' kwan' be' kyaq' juu' he- ma-heeh' jne'

11 Pero hne- dsa-nñuuh' kyaq' Dio, ni- miuh- ta' jmeë- lä-koq- jmeë' dsa- he'. Jmeë' he- llu' jmah' ba', hnääh' Dio, wa' lä-dsoo' hoh' kiyh', wa' hnaah' dsa-, wa' jøh- hoh' kyaah' dsa-, hi- jmää' hñaa' hwaah' ba'.

12 Jwërte kwa' be' hnääh' Dio, lä-llu' he- ma-dsoo' hoh'. Jëëh' ga-lleeh- Dio hne- mah' jmeey' lä-chaah- tää'. He-ja- kwa' ba' hne- be' kyaah' juu' ja-. Jëëh' ga-mi-jnääh' ba' hne- juu' he- ma-dsoo' hoh' jee' kih' jwëë' dsa-.

13 Jmeen' mada' kyah', mi-te' lä-jë- he- ma-jwëëhn' hne-. Ñe- ba' Dio hi- jmeë- chaa- ga-lä-jëë' hi- ñe- ba' Jesucristo hi- ga-mi-jnääh' juu' kih' cha'në' Poncio Pilato, ga-jäyh' ha- lä-la' ju'dsoo'.

¹⁴ Jmee' ba' hne- lä-jë+ mada- he-
ma-jmeen' kyah' mah' sa- hlääh- hne- hi-
sa- na-bääh' ni' koo- wa-ra- ga-të' jee' jäh'
Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

¹⁵ Dio hi- lluu' mi-jnääy+ Jesús wa-ra-
ga-lloo' jmi+. Jaa- Dio ba' hi- lla' ta'. Hi-
he' he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lä-jë+ Rey,
hi' jaa- hñii' bih' laay' jøøh' kih' jee' lä-jë+
Dsa-kaah'.

¹⁶ Jaa- hñii' bih' sa- juuy' jih'koh', hñii'
bih' gyay' jee' jnä' wa'je-, ni' jaa- sa- të-dsë+
jee' gyay'. Ni' jaa- dsa- jmi-gyuu' sa-
ma-jëy+, ni' sa- tëy+ jëy+. Wa' la' juuh-
kiyh' hi- cha- cha-miih- be' kih' lä-jë+ joh'
jmi+ cha-. Wa' la' lä-ja-.

¹⁷ Hlëgh' hi- cha- cha-miih- kuu'
jmi-gyuu' la-, ta' wa' jmääy' hñiiy' kaayh'.
Ta' wa' kyey' o-jøh- dsë- kyaah' kuu' kiyh'.
Lla- ba' kuu' na-. Hnøø' kay' o-jøh- dsë- kih'
Dio ba', hi- kwa- cha-miih- lä-jë+ he- hnøø'
jnän' mah' kyen' ya'jøø'.

¹⁸ Chiuh' hi- cha- kuu', wa' jmeey' he-
llu' ba'. Lla- he- ma' lä-chay- kuu', wa'
jmeey' cha-miih- be' kih' hi- lla-kyaa', sa'
wa' chaayh-.

¹⁹ Lä-ja- ba' lä-cha- cha-miih- kiyh' he-
mo-so' lla- në' jmi-gyuu' he- na' ga' jä+. Hi-
lä-ja- tëy+ chaay- tää'.

²⁰ Timotä, ja- mi-teh- lä-jë+ mada- nuuh-
kih' Dio. Ta' taah- hñaah' jee' cha- juu' he-
sa- jmää' ta' hi- lä-jë+ juu' he- kwa- hi- jäh'
ma- mi-të+ cha-miih-.

²¹ Heh' lä-ja- ma-kaah- ko-llaa' jwë',
ma-jmeey' ta' koo' juu' kih' Dio he- jmee'
jne' dsoo'.

Wa' mi-jää' Dio hne-. Wa' la' lä-ja-.

2 Timoteo

He la jee' ga tē' to' je he- ga si' Paa' kih' Timotä

¹Jnä' Paa' laan' apóstol kyaa' Jesucristo lä' hyoh' dsē' Dio. Ga' cheey' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' lä' koo' ga' bääyh' hñiyy' jmeey' chaa' jne' ta' la' kih' Cristo Jesús.

²Jee' la' siin' kyah' Timotä lä' koh' jaa' gyuu' hi' hnaan'. Ngñn' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' ngñn' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', wa' kway' he' llu' kyah', wa' lä' ñih' dsēy' hne', wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Paa' ga' hlēēh' Timotä mah' mi' tey' ta' he' hā' gooy'

³Kwan' tíh'maah' kih' Dio. Jmee' ba' jnä' ta' he' kiyh' ja' ba' lä' koh' ga' jmee' dsa' ma' kaa' kyaan'. He' ja' sa' hñi' hñi' dsē' kin'. Hi' dsooh' ba' dsēn' hne' lä' jmi' lä' hwē' lä' ma' hlēēh' kyaah' Dio kyaan'.

⁴Dsooh' dsēn' he' ga' lä' meeh' hoh'. He' ja' hnoon' nñn' na' jēēn' hne', ja' ga' na' chaa' llu'.

⁵Ma' ba' jnä', ja' koo' jwah' ba' hne' he' ma' dsoo' hoh' kih' Dio. Lä' ma' to' nē' ga' lä' dsoo' dsē' ma' hyaa' kyaah' Loida kyaah' maa' kyaah' Eunice, hi' jmeen' dsoo', ja' ba' lä' ja' ma' dsoo' hoh' hne' ka' läh'.

⁶He' ja' jwēēh' hne', kwa' ba' hne' be' kyaah' ta' he' ga' kwēēh' Dio hne' lä' ma' ga' kyen' goon' nē' kyah'.

⁷Jēēh', sa' ga' kwa' Dio Jmi' lle' kih' mah' jmeen' gah' jne'. Ga' kway' mah' kwa' be' jnän', mah' lä' hñää' jne' dsa' kyaahn', hi' mah' hñän' hñaan'.

⁸He' ja' jwēēh' hne', ta' jmee' na' heeh'. Kwa' ba' hne' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän'. Ni' ta' jmee' na' heeh' ki' jnä' he' hñän' neh' ñe' kwaat' kih' Jesús. Heeh' ba' hne' jēēh' wii' kwaat' kih' ju' hmēē' lä' koh' jēēn' la'. Dio ba' kwa' be' kyah'.

⁹Hi' he' ga' lää' jne' hi' ga' tēēyh' jne' mah' leē' jne' na' jngēē'. Ja' ta' la' kih' he' ma' jmeen' he' llu' ga' tēēyh' jne'. Jää' ba' ma' lä' dsē' Dio jmeey' lä' ja', he' ja' ba' ga' tēēyh' jne'. Hi' lä' ma' ga' heeh' jne' kih' Cristo, ga' hñah' jne' he' la' kwa' Dio he' ma' na' la' juu' jää' ja' ga' nøø' jmi' gyuu'.

¹⁰Hi' na' ma' mi' jnää' Dio lä' jē' he' ja', lä' llu' he' ja' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän' hi' ga' lää' jne'. Ma' ke' ga' juuy', sa' ga' lih' he' ja' kyaayh'. Ma' ra' he' ga' lä' jiih' bih'. Hi' kyaah' ju' hmēē' kiyh' ga' mi' jnääy' ha' lä' lä' chaa' dsa' tää', lä' ja' mo' so' juuy' jiih' koh'.

¹¹Hi' jnä' na' hñaan' kwan' juu' la', laan' apóstol, hi' laan' ta' jwöh' kyaah' hi' sa' laa' judiu.

¹²Kih' he' ja' ba' na', jēēn' wii'. Pero sa' gwa' na' hiihn', kyyu' ba' jnä' hi' kih' ma' dsoo' dsēn'. He' ja' jmeen' dsoo', hi' he' cha' be' kih' høøy' lä' jē' he' ga' toohn' gooy' lä' jiih' lloo' jmi'.

¹³Wa' ja' koo' hweh' kyah' lä' jē' ju' dsoo' he' ma' jwēēh' hne'. Wa' dsoo' hoh' tää', wa' hnaah' dsa'. He' na' ba' cha' jnän', kih' he' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús.

¹⁴Kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' he' kyaah' jne', høø' juu' llu' he' ma' hñah'.

¹⁵Ma' ñeh' ba' hne', lä' jēē' hi' chaa' hwa' Asia ma' beē' jnä'. Lä' ja' ga' jmee' Figelo kyaah' Hermogene.

¹⁶Wa' lä' ñih' dsē' Dio lä' jēē' hi' chaa' kyaah' Onesiforo. Joh' jiih' sa' ga' jmeey' be' kin', sa' ga' lä' hiiyh' kih' he' hñän' neh' ñe'.

¹⁷Lä' chah' ma' ga' lloo' Onesiforo jwii' Roma, ga' hnaayh' jnä' lä' bii' lä' jaa', lä' jiih' ga' jnääh' jnä'.

¹⁸Wa' lä' ñih' dsē' Dsa' jøøh' jnän' kiyh' wa' ra' ga' tē' jee' llaa' jmi'. Hne' ñeh' kwee' he' ga' jmeey' cha' miih' be' jnän' lä' ma' tøøhn' jwii' Eféso.

2

Hnøø' ma' na' lluu' jne' mah' lä' ja' leē' jne' lä' koo' jaa' hløø' kyaah' Jesucristo

¹Jwēēhn' hne' gyuu' kyaan', kwa' ba' hne' be' kyaah' he' la' hñah' jne' ta' la' kih' Cristo Jesús.

²Ga' lä' tēēh' juu' he' ga' kwan' to' lo' nē' jwēē' dsa'. He' ja' jwēēhn' hne', tøøh' goo' jñah' hi' laah' jmää' mi' tēē' dsa' juu' ja'.

³Kwēēh' hoh' ma' jēēh' wii'. Mah' lä' ja' leeh' lä' koh' jaa' hløø' lluu' kyaah' Jesucristo.

⁴Ni' jaa' hløø' sa' jääy' jmeey' jyoh' ta', ga' tēēy' jmeey' lä' jē' mada' kih' juu' bih' mah' tih' dsē' juuy' hi' ga' kwēēyh' ta' ja'.

⁵Hi' lä' ja' hi' koo', ni' koo' sa' liyh' cher' mah' sa' ga' kooy' lä' lle' kiyh'.

⁶Jaa' hi' jmee' ta' hwa' kih', lle' kih' tēēy' to' nē' kih' jee' lä' jēē' wa' ra' ga' sooh' ta' ja'.

⁷Jmee' da' hñi' dsē' hee' hnøø' jäh' he' ma' jwēēhn' hne'. Dsa' jøøh' jnän' ba' kwa' be' kyah' mah' lä' ngēēh' lä' jē' he' ja'.

⁸Wa' dsooh' hoh' kih' Jesucristo, hi' laa' sa' juu' kih' David hi' ga' lä' jiih' jee' kih' hi' na' juu', lä' koo' la' ju' hmēē' he' kwan'.

⁹Kih' he' ja' ba' na', jēēn' wii', he' na' hñuuhn' kyaah' caden' lä' koh' jaa' hi' ää' dsoo'. Pero ni' miih' sa' le' jmeey' lä' ja' kih' juu' kih' Dio.

¹⁰He' ja' kwēēh' ba' dsēn' jēēn' wii' mah' wa' la' llu' kih' lä' jēē' hi' na' leeh' kyaah' Dio. Mah' lä' ja' lloo' koo' jmi' lääy' ta' la' kih' Cristo Jesús mah' dsa' nääy' ya' jwii' jee' sa' hee' jiih' koh'.

¹¹Juu' la' la' ju' dsoo': Cher' mah' ga' juu' jne' kyaah' Jesús, lä' ja' jmeey' chaa' jne' koo' jøøh' kyaayh'.

12 Cher'mah' ga'lä'be' dsē' jne' jēen' wii', lä'ja' cha' jwē' jnän' jmeen' hih' kō'jōh' kyaayh'.

Cher'mah' ga'jäh' jne' sa' kyuu' jnih', ja' ba' lä'ja' jäh' sa' kyuy' jne'.

13 Cher'mah' sa' ga'mi'ten' juu' jnän', pero ma'ra' he' mi'te' bih' juu' kiyh', jēeh' sa' le' hiiy' juu' kiyh'.

Jaa' hi' ma'ya' hēē' llu' kyaah' ta' kih' Dio

14 Mi-dsooh' dsē' øøh' jne' kyaah' juu' la'. Ja' jwiiyh', ñe' ba' Dsa' jōøh' jnän', sa' llu' he' ti'choo' jne' juu' he' sa' jmää' ta'. Koo' hee' dsē' dsa' hi' nuu' ba' ja'.

15 Kwa' be' mah' ya'hēēh' llu' cha'ne' Dio mah' sa' jäh' o'hih' kyaah' ta' he' mi'tēēh' dsa' ju'dsoo' lä'koo' lle' kih'.

16 Ta' kwaa' hñaa'h' kyaah' juu' he' sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' ja' dsa'nää' dsa' cha'ga'miih' kyaah' he' hliih'.

17 Juu' ja' kuh'gii' kih' dsa' lä'koh' kuh'gii' nē' dsoo' jee' ja'. Lä'ja' ga'la' kih' Himeneo kyaah' Fileto.

18 Hi' he' ga'kah' jwē' kih' ju'dsoo', jäh' ma'ngēē' ba' he' dsa' lä'jiih' dsa'. Kyaah' juu' ja', ga'hēey' dsē' kō'llaa' dsa' hi' ma'dsoo' dsē'.

19 Pero juu' kih' Dio jä' koo' hweh', lä'koh' ma'tii' na'hyah' he' na'sii' nē' kih': "Kyuu' ba' Dsa' jōøh' jnän' lä'jēē' hi' laa' kyaay'." Hi': "Lä'jēē' hi' ngii' ta'la' kih' Cristo, wa'lä'øøy' kih'lä'jē' he' hliih'."

20 Jēē' da'. Koo' hne' juuh' jee' cha' cha'miih' nēē' goo' ti' dsa', cha' he' la' kyaah' ñe' hmooh', hi' cha' he' la' kyaah' hma', hi' cha' he' la' kyaah' gwaah'. Lä'jē' he' hmooh' jmääyh' ta' lä' ma'tē' jmi'. Hi' he' sa' hmooh', he' ja' ba' jmääyh' ta' koo' kyoo' ba'.

21 Hi' ja' ba' lä'ja' la' kih' dsa' kyaa' Dio ka'läh'. Cher'mah' kō'llaa' hi' ma'lä'øø' kih' he' hliih', hi' he' laa' lä'koo' ñe' he' hmooh', he' na'jngii' he' jmää' kih' Dsa' jōøh' jnän'. Lä'ja' ma'nalluu' bih' jmeey' lä'jē' ta' llu'.

22 Be' go'te' lä'jē' he' hee' dsē' chih' kwaa'. Hi' gwa' ba'hne' ta' cha'ne' kō'jōh' kyaah' lä'jēē' hi' ngii' kih' Dsa' jōøh' jnän' kyaah' koo' nēē' ba' huud'sē'. Ja' jmeeh' he' llu' jmah' ba', hi' hnøø' lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah' dsa' kyaah' hi' wa' hii' ti' kyah'.

23 Jmeey' ta' koo' juu' he' ti'choo' dsa', juu' he' sa' jmää' ta'. Ma'ñeh' ba'hne', koo' lla' hmi' ba' juu' ja'.

24 Jaa' hi' jmeey' ta' he' kih' Dsa' jōøh' jnän', sa' hnøø' hneey' kyaah' dsa'. Hnøø' llu' dsēy' kyaah' lä'jēē' ba'. Hnøø' liyh' mi'tēēy' dsa', hnøø' jōh' dsēy' kyaah' dsa'.

25 Hi' hnøø' jmääy' hñiiy' hwaq' wa'ra' ga'tē' jee' hlēēyh' hi' chaah', ha' ga' che-

ga'kwa' Dio jwē' dsa' jēeh' hi' he' kyaayh' mah' lä'kyuyh' ju'dsoo'.

26 Lä'ja' ba' lää' hi' tääh' goo' hi' sa'llu', hi' jmeey' lä' hyoh' dsēy'.

3

Ha' lä' tääh' dsa' wa'ra' ga'tē' jee' llaq' jmi'

1 Hnøø' lä'ñeh' he' la' ka'läh', jä' he' wii' wa'ra' ga'tē' jee' llaa' jmi'.

2 Ma'ja' dsa'taah' dsa' lä' hyoh' dsē' hñii', lä' hee' dsēy' kuu', jmääy' hñiiy' kaa'h', lä'taayh', mi'kwayh' Dio, lä'chaayh' kih' cho'jmiy', sa' jiiyh' ni' koo' juu' llu', lä'hlēēyh' go'te'.

3 Ni' sa' lä'jōh' dsēy', ni' sa' lä'hnøøy' jēeyh' juu' kyaah' dsa', kooyh' juu' jwii', sa' lä'täay' hääy' hñiiy', lä'hñaa' dsēy' ga'ngēē' jwēē', jmeey' na'høøyh' kih' he' llu'.

4 Jmi' ja', lä'tuu' dsēy' hnēēy' dsa'kyaayh', ngaayh' kyaah' lä'jē' he' jmeey', jmääy' hñiiy' lluu', hnooyh' ga' he'tih' dsēy' lä'koh' ga' he' hnaayh' Dio.

5 Jmeey' lä'koo' hi' hnaah' Dio, pero kyaah' lä'jē' he' jmeey' ja', lä'jnä' sa' kyey' ni' miih' be' kih' Dio. He'ja' ta' jmeey' kō'jōh' kyaayh'.

6 Dsa' he' dsa'taayh' cha'neh' kih' dsa'mē' hi' sa' cha' be' kih', mi'gaay' dsa'mē' hi' tēē' jmeey' he' hliih', lä'koo' jōø' he' hee' dsē' jmi' ngo' kiyh'.

7 Täayh' mi'tēēy' hñiiy', pero jih'koh' sa' lä'kēyh' jmi' lä'ngēēy' ha' lä' la' ju'dsoo'.

8 Hi' ja' ba' lä'koo' ga'jmeey' Jane kyaah' Jambre, hi' ga'ha' kih' Moisé, lä'ja' jmeey' dsa'ñuuh' he', hay' kih' ju'dsoo'. Ma'na'hee' go'te' huud'sē' kiyh', mo'so' laay' kwaat' kyaah' hi' ma'dsoo' dsē'.

9 Pero sa' dsa'näay' ta' cha'ne' kyaah' juu' kiyh'. Jēeh', lä'jnää' kih' lä'jēē', he' laay' dsa' too', lä'koh' ga'la' kih' dsa' hi' ga'ha' kih' Moisé.

Jee' ga'dsaa' juu' la' kwa' ga' Paa' nuuh' kih' Timotä

10 Pero ma'kyuyh' ba' hne' juu' he' ma'nuuh' kin', ha' lä' jmeen', ha' lä' la' huud'sē' kin', he' ma'dsoo' dsēn', he' jōh' dsēn', he' hnaan' dsa', hi' he' kwēēh' dsēn'.

11 Ma'ñeh' ba'hne' ha' lä' ga'jmeeh' dsa' jnä', hi' ha' lä' ga'jēēn' wii' jee' jwi' Antioquia, Iconio, Listra. Ga'jēēn' wii' jwēte. Pero Dsa' jōøh' jnän' ga'lää' jnä' kih' lä'jē' he' ja'.

12 Hi' lä'jēē' hi' hnøø' dsa'taah' lä'kaa' tuh' dsē' kyaah' Cristo Jesús, ma'ra' he' jēē' bih' wii'.

13 Pero dsa' hñaa' dsē' he', kyaah' hi' ta' juu', jmeey' gyih' cha'ga'miih' he' hliih' koo' hä' koo' hä', mi'gaay' dsa' hi' mi'goo' dsa' kiyh'.

14 Pero gwa' ba' hne' ta' cha'nē' kyaah' he' ma' mi'tēh', ma' ñeh' ba' hne' ha' lä' la' he' ma' hegh'. Jēeh', kyuuu' ba' hne' hij' na' hi' ga' mi'tēē' hne'.

15 Lä' jih' ma' māh' ma' kyuuu' ba' hne' juu' kih' Dio lä' koo' na' sii'. Juu' ja' ga' mi'tēē' hne' lä' jwē' jee' lääh', lä' llu' he' ma' dsoo' hoh' kih' Cristo Jesús.

16 Dio ba' ga' kwa' huudsē' llu' kih' hij' ga' sii' lä' jē' juu' ja' he' jmää' mi'tēē' jne' dsa-, he' mi-jnäā' he' dsa-hlääh' jne', jmää' he' hlēh' jne' dsa-, hi' he' mi'tēē' jnih' jmeey' he' llu' jmah' ba'.

17 Lä' ja' ba' hwēē' llu' hij' hnaah' Dio, ja' ga' na' ma' na' lluy' go' te' jmeey' lä' jē' nēē' he' llu'.

4

1 Chuun' kyaah' hne'. Ñe' ba' Dio hi' lä' ja' Jesucristo Dsa' jōh' jnān' hi' jāh' llā' ta' kih' hij' jih' hi' kih' hij' na' juu', wa' ra' ga' lä' jnäāy' jmeey' hih' kih' dsa'.

2 He' ja' kwa' ba' hne' juu' ja'. Kwa' ba' hne' ja' ma' ke' sa' la' hor' kih'. Hlēh' hij' dsa' hlāäh', juuh' kiyh' kyaah' juu' ja', kwēēyh' nuuh'. Hi' hnōø' jōh' hoh' kyaayh' jee' mi'tēēh' hnih'.

3 Lloo' koo' jmi' mo' so' lä' hnōø' dsa' nuu' ju' dsoo' he' ma' mi'tēē' jne'. He' ja' hnaayh' jwēē' ta' jwōh' hij' kwa' juu' lä' koo' tih' dsē' dsa' nuu'.

4 Dsa' he' na', be' ju' dsoo' mah' jmeey' gyih' he' kih' juu' wa' he' cha' he'.

5 Pero hne' häā' hñaa'h', kwēēh' hoh' kih' lä' jē' he' wii' he' jä' nē' kyah', kwa' ju' hmēē' la' kih' dsa' hij' sa' ma' nuu', mi' te' lä' jē' ta' he' ga' tēēh' jmeeh'.

6 Ma' ngoo' ya' jāh' he' naahn', jēēh' ma' lloo' jmi' he' jngēēh' dsa' jnä'.

7 Ma' kwan' cha' miih' be' kyaah' ta' la'. Ma' lih' ba' jnä' kyaah' ta' he' hä' goon'. Lä' ma' dsoo' ja' ba' dsēn' kih' Dio.

8 He' ja' ma' na' la' juu' hyohn' koo' coron ma' ja', ja' ga' na' ya' hēēn' lluu'. Dsa' jōh' jnān', dsa' ta' lluy', kway' he' ga' tēēn' hyohn'. Hi' ja' ma' la' jnä' hyohn', ja' ba' lä' ja' hyoh' lä' jēē' hij' lle' dsē' he' jāh' Jesucristo.

Ga' jāh' Paa' ha' lä' jmeey' Timotā

9 Jmeey' bii' ya' jēē' jnä' chah'.

10 Ma' beē' Dema jnä', mah' hnooh' gyih' he' cha' jmi' gyuu' la'. Ma' ngooy' jwii' Tesalónica. Crescente ma' ngoo' ta' hwa' Galacia, Tito ma' ngoo' ta' hwa' Dalmacia.

11 Jaa' Luca ga' gya' kyaah' jnä'. Ja' jāäh' Marco ta' la' wa' ra' ga' tē' jee' ñeeh'. Hij' na' jmäā' kin' kyaah' ta' la'.

12 Ma' cheēn' Tíquico ta' jwii' Éfeso.

13 Wa' ra' ga' tē' jee' ñeeh', ja' kah' kō' llā' hmih' lloo' kin' he' ga' kyen' kih' Carpo jee' jwii' Troa. Hi' dsooh' hoh' kah' lä' jē' mo' jē'

na' gyeē' kin', hi' he' jmeey' ga' bii' kin' loo' jah' jee' sin'.

14 Leja' tē' ñe' he', ga' jmeey' cha' miih' hlih' kin'. Dio mi' hmaah' ha' kōh' te' he' ga' jmeey' kin'.

15 Häā' hñaa'h' kyaayh'. Peer' hnōøy' lla' dsēēy' kih' juu' he' kwa' jne'.

16 To' nē' lä' ma' ga' lloon' nē' ta' jee' ma' lään' hñiin' ni' jaa' sa' ga' jmeey' be' kin', lä' jēē' ba' ga' beē' jnä'. Sa' wa' jmeey' Dio kwaat' kih' he' ja'.

17 Pero Dio cheh' kyaah' jnä', ga' kway' be' kin', lä' jih' ga' hñaa' ga' kwan' juu' kiyh' mah' wa' nuu' lä' jēē' dsa' hi' sa' laa' judiu. Hi' lä' ja' ga' kway' be' kin' ga' lääy' jnä' he' ma' kuh' hyah' jnä'.

18 Hi' lä' ja' läā' Dio jnä' kih' lä' jē' he' hlih', tēēy' jnä' ya' jwii' kiyh'. Lä' ja' wa' la' juuh' kiyh' ga' lä' jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

19 Jmeey' Dio kih' Prisca hi' kih' Aquila. Hi' jmeey' Dio kih' hij' chaā' cha' neh' kih' Onesiforo.

20 Erasto ga' jā' jwii' Corinto, Tróximo ga' llaan' jwii' Mileto kih' he' dsaayh'.

21 Ja' jmeeh' bii' ñeeh' to' chah' la', na' sa' ga' ma' ja' jii' gyuu'. Eubulo jmeey' Dio kyah', hi' lä' ja' jmeey' Pudente, kyaah' Lino, kyaah' Claudia, hi' lä' jēē' jōh' jne' hij' tääh' jee' la' ka' läh'.

22 Wa' häā' Jesucristo Dsa' jōh' jnān' tuh' hoh', wa' mi' jāā' Dio hne'. Wa' la' lä' ja'.

Tito Juu' la- ga- sii' Paa' kih' Tito

1 Jna' Paa' jmeen- ta' kih' Dio, hi- laan' ap6stol kyaag' Jesucristo he-ja- jmeen' juu' kih' hi- na- llee'h' kyaag' Dio, mah' la- dsoo' ds6y' kiyh' hi- la- jw6' ja- la- ng66y' ha- la- la' ju' dsoo' he- t66h' jne'.

2 He-ja- kye' jne' o- j6h- ds6- he- chaag- jne' taa' la- j6- joh' jmi' cha-, la- koo- ga- baag- Dio hni' ja- ga- llay' jmi- gyuu-. Hi- sa- ta- juuy'.

3 La- ma' ga- lloo' jmi', ga- mi- jnaay- juu' kiyh' he- na- hnaag- kwan' la- koo- mada- ga- jmee' Dio hi- laag- jne'.

4 Siin' kyaah' Tito, hne- laah' la- koh' gyuu- kyaan- ta- la- kih' he- ma- dsoo' hoh' kih' Dio ko- j6h' kyaah' jna'. Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Taa' jnan' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- j66h' jnan', hi- ga- laag- jne', wa' kway' he- llu' kyaah', wa' la- nih' ds6y' hne-, hi- wa' jmeey' hii' ti' kyaah'.

Ha- la- hn66' kih' hi- kye- n6- kih' 66h' jne'

5 Ga- llaan' hne- Creta (hwa- he- ha' jee' jmi- neeh-) mah' mi- hnaah- ta- he- ga- hn66' le'. Hi- la- kaa- jwi' jee' gooh', ja- hnaah- dsa- gyuu' kyaag' la- koo- la- koo- gwah-, la- koh' mada- ga- jmeen' kyaah'.

6 Hnaag- jaa- hi- sa- na- baag- ni- miih- dsoo', jaa- dsa- nuuh- hi- kyaah' jaa- ba- dsa- m6-, hi- hn66' ma- dsoo' ds6' chih- kyaag', hi- jaa- hi- sa- hii' juu' kih' chih- kyaag' he- jmeey' wa- he- cha- he- hi- ni- sa- chaayh-.

7 Jmee- bii' kih' dsa- gyuu' he- sa- na- baayh' go- te- la- llu' he- ha' gooy- ta' kih' Dio. Hnaag- jaa- hi- sa- jmaag- hni' j66h', jaa- hi- sa- la- lee' chah', jaa- hi- sa- hih-, jaa- hi- sa- hnee-, jaa- hi- sa- hee' ds6' kuu'.

8 Hnaag- jaa- hi- kwa- jee' ja' dsa- hi- go- naag-, jaa- hi- hnooh- ma- la- he- llu' ba', jaa- hi- ng6- koo- n6e-, jaa- hi- jmee- he- llu' jmah', jaa- hi- na- jng6e-, jaa- hi- lih- haag- hni'.

9 Hnaag- jaa- hi- chooh- koo- hweh- ju' dsoo' he- ma- mi- t6e- jne', mah' la- ja- hl6eyh' jnah' dsa- kyaah' ja- ba- juu' la-. Hi- la- ja- ba- liyh- lla- ds6ey' kih' hi- hl6eh- wii' kih' ju' dsoo'.

Ta- jwoh' hi- kwa- juu' ta- juu'

10 Peer- chaa- jw6e- hi- chah-, hl6eyh- juu' he- sa- jmaag- ta', mi- gaay- dsa-. Hi- jee' kih' la- j6e- hi- he-, jw6e- hi- jah', jmee- bii' uu' jmi- ngo' kih' dsa- nuuh-.

11 Jmee- bii' jne' jw6' kiyh' mah' mo- so- hl6eh' gyih' juu' he- sa- jmaag- ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga- naay- la- joh' hne' chih' heey- ds6- la- jah' hi- taag- cha' neh-, mi- t6ey- dsa- he- sa- lle' kih', la- jw6' jee' liyh' kuu'.

12 He- ba' dsa- hi- ng6e- juu' kih' dsa- gooy- jayh' la- la-: "Jne- hi- t66h' hwa' Creta la-, peer- ta- juu' jne'. Ma- ra- jah' hl6eh' laa' jne', jw6h' jne', jlaa' jne'", ga- jayh'.

13 Ma- ra- ju' dsoo' na- la- ja- laa' dsa- he-. He- ja- jw6eh- hne-, hweh- juuh' kiyh' mah' dsa- taayh- na- jng6ey' kyaah' ju' dsoo' ba'.

14 Ta- wa' jmeey' he' juu' ma- gyuh- kih' dsa- judiu, ni- sa- wa' jmeey' he' nuuh- he- kwa- dsa- hi- ma- be' ju' dsoo'.

15 La- j6- ba' he- cha-, llu' ba' la' kih' hi- lluu'. Pero kih' hi- na- hee' ds6' kyaah' hi- sa- ma- dsoo' ds6' kih' Dio, ni- koo- sa- llu' kiyh'. Ma- na- hee' go- te- lley, hi- la- kye- hu' ds6- kiyh' na- hee'.

16 Jayh' kyuuy- Dio, pero kyaah' he- jmeey- ja-, sa- dsoo' juu' kiyh'. Peer- sa- la- j6e- jne' la- koo- jmee- dsa- he', peer- chaayh-, mo- so- jmaag- jmeey' ni- koo- ta- llu'.

2

Ha- la- hn66' jmee' dsa- la- jiih' jah' Jesus

1 Pero hne-, hl6eh' ba' hne- la- koh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- t6e- jne'.

2 La- j6e- dsa- gyuu' hn66' ng6y' koo- n6e- ba', hnaag- jaa- hi- ha' ta' kih', jaa- hi- haag- hni', jaa- hi- ma- kyuu' he- ma- dsoo' ds6- jne', jaa- hi- hnaag- dsa-, jaa- hi- kw6eh- ds6- ma' cha- he- wii'.

3 Ja- ba- la- ja- la- j6e- dsa- ma- hyaa-, hn66' cha- nuuh' kiyh'. Sa- wa' kooyh- juu' jwi', sa- wa' hih' jmi' mi- jeh' ma- ag-, hi- hn66' mi- t6ey- dsa- he- llu' jmah' ba'.

4 Hn66' mi- t6ey- dsa- m6- kwaag- ha- la- jmeey' mah' la- hnaag- dsa- nuuh' kyaag' hi- la- ja- la- hnaag- gyuu- kyaag'.

5 Hn66' haag- hniy-, hn66' ng6y' koo- n6e- ba', hn66' h66y' cha' neh- kiyh', hn66' llu' ds6y', hn66' hwaag- kyaah' dsa- nuuh- kyaag', mah' ni- jaa- sa- wa' mi- kwah' juu' kih' Dio.

6 Ja- ba' la- ja- hn66' hl6eh' dsa- nuuh- kwaag- mah' haag- hniy'.

7 Hne- to- n6-, jmee- he- llu' jmah' ba' mah' la- t6e- dsa- jmee- la- koo- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne- ka- lah' ja- ba' la- koo- mi- t6eh' dsa-, ta- wa' ta- juuh' kih' dsa-.

8 Hl6eh' dsa- juu' na- jng6- he- sa- toh- wii' mah' la- j6e- hi- na- h66h' ja- o- hih' kih', la- ja- mo- so- cha- he- kih' hl6eyh' wii' kyaah' hnaag-.

9 Chiuh' hi- jmee- ta' kih' dsa-, wa' jmeey' la- tih- ds6' juuy' ba', sa- wa' jiiyh' juu' kyaag'.

10 Chiuyh' sa- llu' h6ey' dsa- juu' ta'. Wa- mi- jnaag- he- laay- jaa- hi- mi- te' kih' la- j6- ba'. La- ja- j6e- dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hi- laag- jne'.

¹¹ Jëeh', na' ma-lä-jnä' kih' lä-jëë' dsa-ha-lä'koõ-llu' dsë' Dio kyaayh' mah' lä-ja-lääy'.

¹² Ju'hmëë' he-mi-tëë' jne', sa-kwa-jwë' jmeen' he-hliih', ni' he-jmeen' he-heë' dsë' jmi-ngo' jnän'. Lä-ja-mi-tëë' jne' ngë' koõ- nëë' ba', jmeen' he-llu' jmah', hi' he-hnääh' Dio ta-ko-jiih' tøøh' jne' jmi-gyuu-la'.

¹³ Hi' ga-nøø' ba' jne' jøøn' lä-jiih' lä-jnää' Jesucristo hi-laa' Dio Jøøh' jnän' hi-läa-jne'. Peer' jnaah' le' jmi' ja', he-ja-jmee- chaa' jne' llu' ta-ko-jiih' tøøhn' jøøn' he-lä-te' juu' ja'.

¹⁴ Hi' he' na-ga-ngëë' hñii' ta-la' jnä' jne' mah' lääy' jne' kih' lä-jë' he-hliih' hi-lä-ja-jmääy' jne' na-jngëë' go-te', mah' lee' jne' koõ-nää' dsa-kyaay' hi-heë' dsë' jmee' he-llu' jmah' ba'.

¹⁵ Mi-tëë' dsa-juu' la', hlëëh' dsa-, juuh' kiyh' lä-koõ-mada-nuuh', mah' ni-jaa'-sa-wa-mi-kwah' hne'.

3

¹ Mi-dsooh' dsëy', wa' jmeey' he' hi' wa' nuuyh' mada' he-jmee' lä-jëë' dsa-ta', hi' wa-lla-dsëy' jmeey' he-llu' jmah' ba'.

² Sa' wa-hlëëyh' wii' kih' dsa', sa' wa'llay' hñii'. Wa' llu' dsëy' kyaah' dsa', wa' jmääy' hñiiy' hwaä' kyaah' lä-jëë' ba'.

³ Jëeh', lä-kye' jne' ma-taa' jne' jää', ma' chaa' jne', sa' nuuh' jne', ma' na-hëë' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaä' lä-jë' he' ma-heë' dsë' jne', ma' tih' dsë' jne' na'ku' na-ngü' he-hliih', ma' hñaa' dsë' jne', ma' wii' dsë' jne', ma' na-høøh' dsa-jnän' hi' ma' na-hääh' jne' dsa'.

⁴ Lä'koõ' ma' tøøh' jne' lä-ja-, Dio jnän', hi-läa-jne', ga-mi-jnääy' ha-lä-llu' dsëy' kyaah' jne', hi' ha-lä'koõ' hnääy' jne'.

⁵ He-ja-ga-lääy' jne' pero ja-ta-la' kih' he' ma-jmee' jne' he-llu'. Ga-lääy' jne' kih' he-ga-lä-nih' dsëy' jne' ba', hi' ga-jmeey' ga-lä-chaa' jne'. He-ja-la-lä'koh' he-ga-gyeyh' jne'. Ga-laa' jne' hmëë' ta-la' kih' jmi-llë' Na-jngü'.

⁶ Ja' kyaah' hih' ga-cheë' Dio jmi-llë' kiyh' në' jnän' ta-la' kih' Jesucristo hi-läa-jne'.

⁷ Kih' he-llu' dsëy' ga-jmääy' jne' lluy', lä-ja-hñah' jne' heen' he-tøøh' jne' jøøn' jee' mo-so' juu' jne' jih'koh'.

⁸ Juu' he' ma-jwahn' la', la' ju'dsoo'. Hnoon' jmeeh' bii' kwah' juu' la'. Hlëëh' hi' ma-lä-dsoo' dsë' kih' Dio mah' wa' ngëëy' hñiiy' jmeey' he-llu' jmah' ba'. He-la-ba-llu' hi' jmää' kih' lä-jëë'.

⁹ Ta' kwaä' hñaa' kyaah' juu' he' sa-jmää' ta' hi' ni' kyaah' juu' ha-lä' ma-laa' ma-hyaa' ta-gyuu' jnän'. Ta' taah' hñaa' jee' tääh' dsa- hi' ti-choo' juu' hi' hi-te-jëë' kwaat' kih' ley' kih' Moisé. Jëeh' juu' ja'-sa-jmää' ni' miih', ni' sa' kye' ya'jøø'.

¹⁰ Cher'mah' jee' kyah' hnäh', chaa'-jaa'-hi-hnøø' jmee' to' nää', hlëëyh' koõ-hä' to' hä'. Hi' cher'mah' sa' ga-jmeey' he' juu' kyah', lleey' go-te' ba'.

¹¹ Ma-nëh' ba' hne', hi' jmee' lä-ja-, he' ma-kayh' jwë' ba' ja'. Ja'-ba' dso'kye' he' jmeey' ja', bääyh' dsoo'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' Tito

¹² Wa'ra-ga-të' jee' cheen' Artema o Tíquico ta' kyah', ja' go-jëëh' jnä' chah' ta' jwii' Nicópoli. Jee' ja' jmeen' hu'dsë'-dsa-ngëen' jii' gyuu'.

¹³ Wa'ra-ga'loo' Zena hi' cheh' në', kyaah' Apolo ta' na', ja' jmeeh' be' kiyh' lä-jiih' jee' le'. Ja' kwëëyh' lä-jë' he' jmee' bii' chajwë' jee' dsa-nääy'.

¹⁴ Wa-lä-tëë' lä-jëë' øøh' jne' jmeey' ta' llu' jmah' ba' mah' lä-cha' he' kyaah' jmeey' be' lä' ma' chaa' hi' la' kyaä'. Mah' sa' dsa-taayh' lä'koõ- hi' sa' ma-jmee' ta'.

¹⁵ Lä-jëë' hi' tääh' kyaah' jnä' jee' la' jmeey' Dio kyah'. Hi' jmee' Dio kih' lä-jëë' hi' hnää' jne', lä-llu' he' ma-dsoo' dsëy' ko'jøh' kyaah' jne'. Wa' mi-jää' Dio lä-jëë' hnäh'. Wa' la' lä-ja'.

Filemón Juu' la' ga' sii' Paa' kih' Filemón

¹ Jnā' Paa' hāān' neh' nē' kwaat' kih' Jesu-
cristo. Siin' juu' la' ko' jōh' kyaah' øøh' jne'
Timotā. Siin' kyah' Filemón, hnaan' hne-
kih' he' jmee' jne' koo' ba' ta'.

² Jā' ba' lā' ja' siin' kih' dsa' mē' øøh' jne'
Apia kyaah' Arquipo ka' lāh', he' ba' hī'
jmeē' ta' he' jmeē' jne'. Hi' lā' ja' kih' lā' jēē'
øøh' jne' hī' dsa' nēe' cha'neh' kyah'.

³ Ngūn' kih' Dio hī' laa' Tāā' jnān' hī' ngūn'
kih' Jesucristo Dsa' jōøh' jnān', wa' kway'
he' llu' kih' lā' jēē' hnāh' hī' wa' jmeey' hī'
tii' kyah'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

⁴ Lā' jē' jiih' wa' ra' ga' ngūn' kin' kih'
Dio kyaan', dsooh' ba' dsēn' hne'. Kwan'
ti' hmaah' kiyh' ta' la' kyah'.

⁵ Kih' he' ga' nuun' kyah' ha' lā' hnaah'
Jesús Dsa' jōøh' jnān' hī' ga' nuun' ha' lā'
ma' dsoo' hoh' kiyh', hī' he' hnaah' lā' jēē'
hī' laa' kyaā' Dio.

⁶ Hi' ngūn' kih' Dio mah' jwih' jnāh' ha' lā'
la' he' ma' dsoo' hoh' hī' ngūn' kiyh' mah'
lā' ngēēh' ha' lā' ma' mi' jāā' Dio jne' ta' la'
kih' Cristo Jesús.

⁷ Peer' chaā' jnāāh' llu' he' ma' nuu'
jnāāh' ha' lā' hnaah' dsa', he' ja' ma' nōh'
dsē' jnāāh'. Jēēh' ta' la' kyah' hne' øøhn',
ma' tēē' be' lā' jēē' hī' laa' kyaā' Dio.

*Paa' ga' cheē' Onésimo ka' lāh' kih'
Filemón*

⁸ Ta' la' kih' Cristo cha' jwē' kin' jmeen'
hih' kyah' mah' jmeeh' lā' lle' kih'.

⁹ Pero llu' ga' laan' hlēēhn' hne' kyaah'
juu' llu' ba', kih' he' hnaan' hne'. Jnā'
Paa', ma' gyuh' ba' jnā' hī' lā' ma' hāā' ba'
jnā' neh' nē' kwaat' kih' Jesucristo, he' ja'
chūn' kyaah' hne'.

¹⁰ Ta' jmee' hnaa' hoh', ja' kwah' be'
kih' Onésimo, jēēh' laay' lā' koh' jaā' gyūū'
kyaan' kih' he' ga' heeyh' juu' kih' Dio jee'
hāān' neh' nē' la'.

¹¹ Jāā' sa' ga' ma' heeyh' kih' Dio sa'
ga' jmāāy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na'
jmāāy' kin' hī' jmāāy' kyah' ka' lāh'.

¹² Na' cheēh' jnih' ka' lāh' kyah'. Heeyh'
lā' koh' he' heēh' jnā' ba'.

¹³ Hnoon' jāy' kyaah' jnā' ta' ko' jiih' hāān'
neh' nē' kwaat' kih' ju' hmēē' mah' jmeey'
be' kin' llah' hne'.

¹⁴ Pero sa' hnoon' jmeen' bii' cher' mah'
sa' lla' hoh', mah' sa' wa' la' lā' koo' he'
wi' he' ngūn' kyah'. Wa' la' lā' koo' hnooh'
hnaah'.

¹⁵ Go' laan' ga' lā' øøy' kyah' ko' hwēē',
mah' lā' ja' heēh' hnih' ka' lāh', he' jāy'
kyaah' hne' go' te'.

¹⁶ Na', mo' so' laay' wa' hī' cha' hī' hī'
jmeē' ta' kih' dsa'. Na' ga' laay' ma' ra'
øøh' jne' hī' hnaan' cha' miih'. Ha' ga'
sa' lā' hnaah' hnih', lā' llu' he' ma' laay'
dsa' kyaah' jne' hī' ma' laay' kyaā' Dio
ka' lāh'.

¹⁷ Lā' ja', cher' mah' laa' jnā' ome' kyaah',
heēh' Onésimo lā' koh' he' ma' heēh' jnā' ba'.

¹⁸ Cher' mah' cha' he' ma' jmeey' kyah' o
cher' mah' āāy' miih' kyah', jmeē' kwaat'
lā' koo' jnā' ba' āān' kyah'.

¹⁹ Jnā' Paa' siin' kyah' kyaah' goon', jnā'
jwahn' mi' hmaahn' kyah', kih' he' sa'
hnoon' jwēēhn' hne' he' āāh' kin' lā' llu'
he' ga' laah'.

²⁰ Lā' ja' øøhn', jmeē' jēē' dsēn', jmeē' nōh'
' dsēn', lā' hnōø' Dsa' jōøh' jnān'.

²¹ Jmeen' dsoo', nuuh' ba' hne' he'
ma' siin' la'. Man' jmeeh' ga' hne'
cha' ga' miih' lā' koh' ga' he' ma' jwahn' la'.

²² Hi' ja' ba' lā' ja', mi' llu' ha' jee' jān'.
Cha' ba' o' jōh' dsē' kin', nuu' ba' Dio lā' jēē'
he' ngūh' hnāh', kwa' bih' jwē' niin' na' jēēn'
hnāh'.

²³ Epafra jmeē' Diokyah'. Hī' la' na', hāā'
neh' nē' kyaah' jnā' jee' la' kwaat' kih' Cristo
Jesús.

²⁴ Hi' lā' ja' jmeē' Dio kyah' Marco,
Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lā' jēē' hī'
he' jmeē' ta' kih' Dio ko' jōh' kyaah' jnā'.

²⁵ Jesucristo Dsa' jōøh' jnān' wa' mi' jōøy'
jmi' lle' kyah' hnāh'. Wa' la' lā' ja'.

Hebrews He-la-je-he-ga-lloo'kih' dsa-hebreo

Jøøh' ga' Joo' Dio lã-koh' ga' lã-jëë' ángel
1 Joh' jiih' sa' ga' hlëéh' Dio kyaah' dsa-
ma-gyuh' jnãn' llo'joo'. Ga' cheey' hi-
ga'ngëë' juu' kiyh', kih' dsa' ma' gyuh'
jnãn'. Ko' llaa' hi- ga'ngëë' juu' he' ga' hyoh'
juu' kiyh' jee' ma' key' hi' jñah' ko' llaa'
ga' hëë' m'ne' he- ga' mi-jnãã- Dio kiyh'. Jã-
koo' nëë' ga' jmeë' Dio ha' lã' jee' ga' hlëëyh'
kyaah' hi- ma'ngëë' juu' kiyh'.

2 Pero jee' ma' dsaã' jmií' la-, ga' hlëéh'
Dio jne' ta' la' kyaah' Joo'y' ba', hi- ga' tooyh'-
goo' ga' lã' jë' he' cha-, hi' he' ba' hi-
kyaayh' ga' jmeey' gyuuh' hwa' ka' lãh'.

3 Hi' he' mi-jnãã' na' hñaa' lã' jëë' ha-
lã' koo' jøøh' laa' Dio, kih' he- laay' koo'-
heeh' kyaah' Dio. Hi' kyaah' juu' kiyh' he-
beë', hoo'y' ga' lã' jë' go'te' he' cha-. Hi-
ma'ngëë' ma' chey' dso'kye' jnãn', ja' ga'
ga'gyay' jwoo' ra' lluu' kih' Dio Jøøh' hi-
gya' gyuuh'.

4 Jaa' hi- he' ba' ya' hëë' jøøh' ga' lã' koh'
ga' lã' jëë' ángele. Jëéh', ga' hyoyh' koo' jmií'
he' kyëë' ga' lã' koh' ga' he' ga' hyoh' ángele.

5 Jëéh' ni' jaa' ángel jih' koh' sa' ga' jãh' Dio
siyh':

Hne' laah' gyuu' kyaan'.
Na' ma' laan' Tãã' kyaah'.
Ja' ba' lã' ja-, sa' ga' siyh' ni' jaa' ángel
lã' la-:

Jnã' leen' Tãã' kyaah'.
Hne' leeh' gyuu' kyaan'.

6 Koo' ka' lãh', lã' ma' ga' cheey' jmi' gyuu'
la-, Joo'y' hi- laa' to' në', ga' jãyh':
Lã' jëë' hnãh' ángele kyaã' Dio, jmeë' hnãh'
juuh' kiyh'.

7 Pero lã' la' ba' ga' hlëëyh' kih' lã' jëë' ángele:
Dio cheë' ángele kyaã', laa' lã' koo' lle'.

Ángele hi- jmeë' ta' he' kiyh', laa' lã' koo' je-
he' hëë'.

8 Pero lã' la' ba' ga' siyh' Joo'y':
Hne' Dio, jmeeh' hih' ga' lã' jë' joh' jmií'
cha-.

Kyaah' ju' dsoo' jmah' ba' jmeeh' hih'.

9 He- llu' jmah' ba' hnooh', hne- sa' hnooh'
go'te' he' hñih'.

He- ja- hñii' Dio, hi- laa' Dio kyaah', hi- he'
ga' hñaa' hne'.

Lã' ja- ga' jmeey' jëë' hoh' cha- ga' miih'-
lã' koh' ga' lã' jëë' dsa' kyaah'.

10 Hi' ga' jãyh' ka' lãh' lã' la-:
Hne' Dsa' jøøh', lã' ma' to' në' ga' llah'
jmi' gyuu' la-,

Hñaa' ba' hne- ga' jmeeh' gyuuh' jmi' gyuu'.

11 Lã' jë' he' ja' lla' ba', pero hne- lã'
ma' chaah' na' ba'.

Dsa- gyuh' ba' gyuuh' hwa', lã' koo'-
dsa- gyuh' sa' hmiih'.

12 Lã' koo' bää' dsa- sa' hmiih-, lã' ja-
bääh' ga' lã' jë' he' ja-, hi' dsa- lã' sii'
ka' lãh'.

Pero hne-, lã' ma' laah' na- ba', jih' koh' sa'
gyuh'.

13 Juu' lã' la-, jih' koh' sa' ga' jãh' Dio siih'
jaa' ángel. Joo' bih' ga' hlëëyh' lã' la-, lã' ma'
ga' jãyh':

Na' hne' jwoo' ra' lluu' kin' la-,
lã' jiih' lloo' jmií' llaan' huú' tiih' lã' jëë' hi-
na' hooø' kyah'.

14 Jã' jee' lã' jëë' ángele, koo' ga' nãã' mada-
ba', laay' jmi' lle' hi- ga' cheë' Dio mah'
jmeey' ta' he' kih' lã' jëë' hi- laa' kwaat' lãã'?

2

Ta' wa' gaã' dsë' jne' juu' he' lãã' jne'

1 He- ja- jmeë' bii' jmeen' cha- ga' miih'-
he' kih' juu' he' ma' nuun' mah' sa' wa'
lã' øø' jne' kih' jwë' llu' he' ma' tøøhn'.

2 Jëéh', ley he' ga'ngëë' ángele kih' Moisé,
ma' la' koo' hmooh' hweh'. He- ja- lã' jëë'
hi- ma' dsa' hlããh' kih' hmooh' ja-, hi-
lã' jëë' hi- ma' chaah-, ga' jëëy' wii' lã' koo'-
lle' kiyh'.

3 JHa- lã' ja- tëéh' jne', cher' mah' sa'
ga' jmeë' jne' he' kih' juu' he' lãã' jne' he-
kyëë' ga' lã' koo' ley ja-? He' ba' hñii'
Dsa' jøøh' jnãn' ga' kwa' juu' la- to' në' ha-
lã' jee' lãã' jne'. Ma'ngëë' he' ja-, lã' jëë' hi-
ma' nuu' kiyh', ma' jmeey' dsoo' kih' juu' la-
jee' jnãn'.

4 Hi' ga' jmeë' Dio dsoo' juu' kih' dsa-
he' jee' ga' nããy' kway' juu', jëéh' Dio hi-
kyaayh' ga' jmeë' cha' miih' he' juh' gaa',
hi' ga' jmeey' na' ku' na' ngii' he' jmeë' jëë-
dsa' dsa-. Hi' ga' kwëëyh' jmeey' na' ku'
na' ngii' ta' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'
, lã' koo' hyoh- dsëy'.

Jesucristo ga' laã' kwee' kyaah' jne'

5 Sa' ga' kwa' Dio jwë' kih' ángele jmeë'
hih' kih' jmi' gyuu' he- na' ga' jã+, he-
ma' løø' jne' hlëéh' miih' kih'.

6 Cha' jee' na' sii' kih' hi- ga' hlëéh' lã' la-:
JHee' laa' dsa' jmi' gyuu' mah' lã'
ma' dsooh' ba' hoh' kiyh'?

JHee' laa' dsa- hi- laa' jmi' ngo' mah' lã'
ma' jmããh' ba' hñih' he'?

7 Miih' jmií' ba' ga' jmããh' hñih' mãh' ga'
miih' lã' koh' ga' jee' lã' jëë' ángele.

Ja- ga' ga' laayh' hoo'y' hi' ga' jmããh' hñih'
jøøh' mah' lã' ja' lã' gah' dsih'.

Hi' ga' tøøh' gooy' ga' lã' jë' ba' he' cha-.

8 Ga' lã' jë' he' cha' ga' llah' ta' hwa' huú' tiiy'
mah' jmeey' hih' kih', lã' ja- na' sii-
juu' kih' Dio.

Kyaah' he- ga' tooh- Dio gooy' ga' lã' jë' he-
cha-, he' ja- ni' miih' sa' ga' jã' he- sa' le'

jmeey' hih' kih'. Pero na' ga-jah' sa' ga' ma-jna' he' jmeey' hih'.

9 Pero ne' ba' jne' kih' hi- ga-ja' mah' ga' miuh- la' koh' ga' jee' la' jee- angele. Ga' llaa' Dio hooj', hi' ga' jmaaj' jooj' mah' la' gah' dsih' la' llu' he' ga' juuy'. Hi' kih' he' llu' dsé' Dio, he' ja' ba' ja', ga' ngeey' Jesús he' ga' juuy' he' llu' kih' ga' la' jee' ba'.

10 Ga' la' je' ba' he' cha' na' la' kih' Dio hi' la' kiyh' ka' lah'. Hi' ga' la' hnooj' teey' jwee' jooj' ya' jwi' kih'. He' ja' sooh' ba' kih' Dio, he' ga' mi' lluy' go' te' Jesús hi' laa' jne', ta' la' kih' he' ga' jee' wii'.

11 Jne' hi' na' jngée', hi' la' ja- Jesús hi' jmaaj' jne' na' jngée', la' jee' jne' laa' kyaa' Taa'. Kih' he' ja', sa' la' o' hih' kih' Jesús teeyh' jne' ooyh'.

12 He' ja' ga' jah' Jesús siyh' Dio: Hleehn' kyah' cha' né' la' jee' oohn'.

Jee' dsa' nee' la' jee' oohn', jee' ja' han' kyah'.

13 Hi' ja' ba' la' ja' ga' jayh':

Kye' ba' na' o' joh' dsé' kih'.

Hi' koo' ka' lah' ga' jayh':

Hii' jna' la' kyaah' jooj' hi' ga' kwéeyh- jna'.

14 Kih' he' kye' jmi' ngo' la' jee' jooj' he', la' ja' ka' lah' huiy' ma' kye' jmi' ngo' hi' ga' juuy'. He' la' ja', ga' liyh' ga' lla' dséey' kih' hi' sa' llu' hi' jngih' kih' dsa'.

15 Mah' la' ja- laay' hi' taah' goh' juu' la' jiih' jmi' chaa'.

16 Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be' kih' angele. Jay' mah' kway' be' kih' la' jee' hi' laa' sa' ju' kih' Abraham' ba'.

17 Kih' he' ja' ba' ja', he' ga' la' bii' kih' ga' leey' jmi' ngo', ja' ba' la' koo' laa' jne'. La' ja' ga' laay' jaa' jmi' dsa' jooj' hi' joh' dsé', hi' mi' te' kih' Dio mah' la' ja' chey' dso' kye' kih' la' jee' dsa'.

18 Kih' he' ga' jee' wii' la' koo' ma' ga' ka' dsa' dséy', he' ja' ba' ja' kyuyh' kway' be' kih' hi' gwa' huu' dsé' hiih' kih'.

3

Jesús ba' laa' jooj' la' koh' ga' Moisé

1 La' jee' hnah' oohn' hi' na' jngée', la' jee' hi' na' jnaa' gyuu' ya' jwi' kih' Dio, jmee' da' hnah' miuh- huu' dsé' ha' la' koo' laa' Cristo Jesús. Hi' he' to' né' ga' kwa' juu' he' ma' heeh' jne' la' hi' laay' jmi' dsa' jooj' jnan' ka' lah'.

2 Hi' he' ga' mi' teh' kih' hi' ga' haaay', ja' ba' la' koo' ga' mi' te' Moisé la' ma' kye' né' kih' dsa' hi' laa' kya' Dio.

3 Pero lle' jmeen' juuh' kih' Jesús la' koh' ga' kih' Moisé, ja' ba' la' koo' la' kih' jaa' hi' jmee' koo' hne'. Kye' ga' hi' ga' jmee' hne' la' koh' ga' hii' hne'.

4 Jeeh' ga' la' je' hne', chaa' ba' hi' ga' jmee'. Pero Dio ba' hi' ga' jmee' ga' la' je' go' te' he' cha'.

5 La' ja- Moisé, koo' ga' jmeey' ta' he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga' mi' teyh' la' ma' kye' né' kih' dsa' kya' Dio. Ga' jayh' ha' la' la' juu' he' la' cha' kée', ma' ngeé' ma' juuy'.

6 Pero Cristo ba' laa' jooj' la' koh' ga' Moisé, kih' he' laay' jooj' Dio hi' kye' né' kih' dsa' kyaay'. Hi' laa' jne' dsa' kya' Dio, cher' mah' tooh' jne' koo' hweh' kyaah' o' joh' dsé' jooj' kih' Dio la' jiih' llaa' jmi' gyuu'.

Ha' la' teeh' dsa' dsé' kyaah' Dio

7 Wa' nuu' jne' la' koo' jah' jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio:

Cher' mah' na' nuuh' hnah' juu' kih',

8 ta' jmee' hnah' hweh' tuh' hoh' hnah',

la' koo' ga' jmee' dsa' hi' sa' ga' hii' ma' nuu'

la' ma' ga' kay' dsén' jee' oo' hwa' kii'.

9 Jee' ja' dsa' ma' gyuh' kyaah' hnah'

ga' kooj' kyaah' jna', ma' jee' he'

ga' na' ma' jmeen' kyaayh'.

Ma' ke' ga' jee' la' je' he' juh' gaa' he'

ga' jmeen' kih' to' loo' ji' ne'.

10 Kih' he' ja', ga' la' leen' kyaah' dsa' he',

mah' ga' jwi' jnih':

"Huu' dsé' kyah' hnah' há' ta' jee' jyoj'.

Sa' hnooh' hnah' la' kyuu' hnah' hee' ja'

he' llu'."

11 He' ja' ga' taan' huiin' ma' ga' ya' jee' dsén'

kyaah' dsa' he':

"Sa' heh' dsa' he' jee' teehn' dsén'", ga' jah'

Dio.

12 Leeh' hnah' oohn', ni' jaa' hnah' ta' wa'

hnaa' hoh' hnah' he' sa' heeh' hnah' kih'

Dio jiih' mah' sa' wa' la' o' o' hnah' kih'.

13 Lla' he' ja', kwa' hnah' be' kih'

dsa' kyaah' hnah' koo' jmi' koo' jmi', na'

la' cha' jmi'. Mah' sa' leh' he' hiih' hnah'

he' mi' goo' kyah' hnah'.

14 Jeeh' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo

cher' mah' la' ma' kye' ja' ba' o' joh' dsé'

kiyh' la' jiih' llaa' jmi' gyuu', ja' ba' la' koo'

ga' jmee' jne' la' ma' to' né'.

15 La' la- hnooj' jnan', la' koo' jah' juu' la':

Cher' mah' na' nuuh' hnah' juu' kih',

ta' jmee' hnah' hweh' tuh' hoh' hnah',

la' koo' ga' jmee' dsa' hi' sa' ga' hii' ma'

nuu'.

16 Jii' na' hi' ga' jmee' hweh' dsé',

ma' ngeé' ma' nuuy' juu' kih' Dio? Ja' he'

dsa' hi' ga' hwéé' Moisé hwa' Egipto?

17 Jii' na' hi' ga' ya' jee' dsé' Dio kyaah'

to' loo' ji' ne'? Ja' he' dsa' hi' ga' jmee'

dso' kye' hi' ga' saa' na' juu' jee' la' hwa' kii'

ja'?

18 Jii' ba' kyaah' na' he' ga' baah' Dio

hii', he' sa' heyh' jee' teeh' Dio dsé'? Ja'

he' dsa' hi' sa' ga' jmee' he' juu' kih'?

19 He' ga' la' la' ja', jmee' dsa' la' ngeé'

jne', sa' ga' la' ma' dsa' taayh' jee' ma' teeyh'

dséy', kih' he' sa' ma' heey' juu' kih' Dio.

4

1 He'ja' ta'ko' jiih' cha' jwé' jnán' heh' jne' jee' teeyh' dséy' lá' koo' ga' báäyh' hñiiy', hnø' leeh' hnäh', le' ga' che' ko' llaa' hnäh' sa' ga' heh' hnäh' jee' ja'.

2 Jëéh', jná' jne' ka' läh' ma' kway' ba' ju' hméé' lá' koo' juu' he' ga' hyoh' dsa' he'. Pero sa' ga' jmää' ta' ni' miih' kiyh' lá' ma' ga' nuuy' juu' ja'. Koo' ga' nuuy' ba', sa' ga' lá' heey'.

3 Wa' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsén' hi' ma' dsoo' dsé', lá' koo' ga' jáyh':

He'ja' ga' táän' hñiin' ma' ga' ya' jëé' dsén' kyaah' dsa' he':

“Sa' heyh' jee' teeh' dsén’”, ga' jáh' Dio. Hi' ma' la' ma' jmeé' Dio jmi' gyuu', ma' na' hñaa' ba' ta' kiyh'.

4 Jëéh' jee' llah', na' si' juu' kiyh', hlëéh' kih' gyii' jmi':

Hi' ga' teeh' Dio dsé' ma' ga' la' ta' kiyh' jee' ga' té' gyii' jmi'.

5 Hi' koo' ka' läh' na' si': Sa' heyh' jee' teehn' dsén'.

6 He' lá' ja', né' jne' hnø' ga' dsa' taah' ko' llaa' jee' ja'. Hi' lá' jëé' hi' ga' nuu' lá' ma' to' né', sa' ga' taayh', kih' he' sa' ga' jmeey' he' juu' kih' Dio.

7 Ma' ngéé' cha' miih' ji' né', koo' ka' läh' ga' tøø' Dio hih' koo' jmi' mah' jmeé' dsa' he' kiyh'. Ga' ngéé' David juu' kih' dsa', lá' koo' ga' jáh' Dio:

Cher' mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmeé' hnäh' hweh' tuh' hoh' hnäh'.

8 Ni' sa' ga' taah' dsa' hwa' kih' lá' koo' ma' gya' Josué. Jëéh', wa'ra' jáh' kih' ga' kwa' Josué jee' ma' teeh' dsa' dsé', sa' ma' hlëéh' ga' Dio lá' hméé' kih' jyoh' jmi'.

9 He' ja' jne' hi' laa' jwé' kih' Dio, ma' cha' ba' jnán' jee' teeh' jne' dsén'.

10 Jëéh', hi' ma' he' teeh' dsé' kyaah' Dio, lá' ja' teeyh' dséy' kih' ta' he' ma' jmeey', lá' koo' teeh' Dio dsé' kih' ta' he' ga' jmeey'.

11 Wa' jmeen' bii' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsén', mah' ni' jaa' sa' wa' tãh' lá' koo' ga' tah' hi' sa' ga' jmeé' he' juu' kih' Dio jáä'.

12 Jëéh', juu' kih' Dio ná' jiih' hi' cha' be' kih'. He' dsoo' ñiih' ga' lá' koh' ga' ñe' tuuh' he' na' jniü' lá' to' jwoo'. Dsa' he' lá' ga' té' neh' tuh' dsé' jne' jee' há' jmi' lle', jñih' huü' dsé' he' kyé' jne' hi' jñih' he' heé' dsé' jne'.

13 Ni' koo' he' na' la' kih' Dio sa' le' dsa' hmää' cha' néy'. Ga' lá' jé' ba' na' jná' kih' hi' téé' jne' dsa' ngéén' kwaat' jnán'.

Jesús laa' jaa' jmi' dsa' hi' jøøh' ga'

14 Jesús, Joø' Dio, laay' jnán' jaa' jmi' dsa' hi' jøøh' ga' hi' gya' ya' jwi'. He' ja' jmeé' bii' jnán' dsa'toohn' koo' hweh' jwé' he' ma' tøøhn'.

15 Jëéh', jmi' dsa' jøøh' hi' cheh' né' jnán' kyuu' bih' jmeey' jøh' dséy' ma' sa' cha'

be' jnán'. Jëéh', ja' ba' lá' koo' ka' dsé' jne', ja' ba' lá' ja' ga' ka' dséy' kyaah' na' ku' na' ngü' he' cha' jmi' gyuu' la'. Pero ni' lá' ja' sa' ga' jmeey' ni' koo' he' hñih'.

16 He' ja' kyaah' o' jøh' dsé' he' ma' cha' jnán' kyaah' jmi' dsa' he', sa' wa' gaa' jne' ya' nøon' kih' Dio hi' llu' dsé' mah' lá' ja' lá' ñih' dséy' jne', hi' kway' be' jnán' wa' ra' ga' té' jee' lla' kya' jne'.

5

1 Lá' jëé' jmi' dsa' kaa' ma' laa' dsa' jmi' gyuu' ba'. Ma' na' hñaa' ga' kay' né' kih' dsa' mah' ga' jmeey' ta' he' kih' Dio la' dsa' he'. Hi' ma' heeyh' lá' jé' he' ma' kwëéh' dsa' Dio hi' ma' jëéy' jah' né' na' hyoo' kwaat' kih' dso' kye' kih' dsa'.

2 Kyuu' hi' jmeey' jøh' dséy' kyaah' hi' sa' kyuu' hi' kyaah' hi' ga' náä' na' hëé', jëéh' ñe' bih', ja' he' koo' néé' he' jmeé' jwiü' kih' hñiiy'.

3 Kih' he' sa' ma' cha' be' kiyh', ma' la' bii' jëéy' jah' kwaat' kih' dso' kye' kiyh' hi' lá' ja' kih' dso' kye' kih' dsa'.

4 Ni' sa' sa' ma' le' ma' hñaa' hñii' kih' ta' llu' ja'. Ma' la' hi' ma' na' teeh' kya' Dio ba' hi' ma' jmeé' ta' ja', lá' koo' ma' na' teeh' Aarón.

5 Lá' ja' ka' läh' Cristo, sa' ga' hñaa' hñiiy' jmi' dsa' jøøh'. Dio ba' he' hi' ga' kwëéyh' ta' llu', lá' ma' ga' jáyh':

Hne' laah' gyuu' kyaan'. Na' ma' laan' Tää' kyaah'.

6 Lá' ja' ka' läh' na' si' jee' jyoh': Hne' laah' jmi' dsa' ga' lá' jé' joh' jmi' cha', lá' koo' laa' Melquisedec.

7 Lá' koo' ma' gya' Cristo jmi' gyuu' la', ga' ngüy' kiyh' kih' Dio kyaah' be', lá' jiih' ga' tuu' jmi' mi' néy', ga' chuuy' kyaah' hi' na' kéh' jmi' ma' láäy' kih' he' ma' juuy'. Hi' ga' nuu' ba' Tää' kiyh', jëéh' ga' heeh' bih' le' kiyh' lá' koo' hyoh' dsé' Tää'.

8 Ma' ké' laay' Joø' Dio, kyaah' he' wii' he' ga' ngééy' ja', ga' lá' kyuu' he' jmeey' nuuy' kih' Dio.

9 He' lá' ja', ga' laay' lluu' ga', ga' jãy' laay' juu' hi' láä' go' te' lá' jëé' dsa' hi' nuuh' kiyh'.

10 Hi' na' hñaa' kih' Dio he' laay' jmi' dsa' jøøh' lá' koo' ga' laa' Melquisedec.

Goo' la' kih' hi' ma' heeh' mah' beey' Dio

11 Cha' cha' ga' miih' he' hnoon' jwëéh' hnäh' kih' juu' la', pero jwëéh' kin' jmeen' lá' ngééh' hnäh', jëéh' ta' hwa' go' te' dsa' lá' ngéé' hnäh'.

12 Ngoo' ga' lá' hi' cha' miih' jmi' he' tääh' hnäh' mi' tëéh' hnäh'. Ma' té' jee' leeh' hnäh' ta' jwoh'. Pero hnø' ga' lá' tëéh' hnäh' kwee' ha' lá' la' juu' kih' Dio he' ga' mi' tëé' jne' to' né'. Lá' ma' laah' ba' hnäh' lá' koo' jaa' gyuu' hi' hñ' wa' juh',

hi⁻ sa⁻ ma⁻lih⁻ kuh⁻ ma⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ ma⁻ kaah⁻.

¹³ Lã⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ hii⁻ lã⁻ngëë⁻, sa⁻ liyh⁻ kay⁻ kwaat⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ llu⁻, jëëh⁻ laay⁻ lã⁻koo⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hih⁻ wa⁻juh⁻.

¹⁴ Pero juu⁻ he⁻ la⁻ lã⁻koo⁻ ma⁻, la⁻ kih⁻ dsa⁻ ma⁻ kaah⁻ ba⁻ ja⁻. La⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻ ka⁻ kwaat⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ llu⁻ hi⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ hlih⁻. Jëëh⁻, lã⁻ja⁻ ma⁻ lã⁻tëëy⁻ jmeey⁻.

6

¹ He⁻ja⁻ ga⁻nøø⁻ ba⁻ jne⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ lã⁻jiih⁻ tëë⁻ jne⁻ leë⁻ jne⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu⁻. Mo⁻so⁻ hlëëh⁻ ga⁻ jne⁻ he⁻ ma⁻mi⁻tëë⁻ jne⁻ to⁻në⁻ kih⁻ Cristo. Sa⁻ løøn⁻ ka⁻ lãh⁻ hlëëhn⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻nuun⁻ to⁻në⁻:

He⁻ hnøø⁻ ben⁻ jwë⁻ hlih⁻ mah⁻ dsa⁻jëeh⁻ jne⁻ kih⁻ Dio,

he⁻ heëh⁻ jne⁻ kih⁻ Dio,

² he⁻ saa⁻ jne⁻ jmi⁻,

he⁻ kye⁻ jne⁻ goon⁻ në⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻,

he⁻ lã⁻jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻,

hi⁻ kih⁻ he⁻ mo⁻so⁻ lãä⁻ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ lla⁻ Dio ta⁻.

³ He⁻ la⁻ ba⁻ jmeen⁻, ga⁻nøø⁻ ba⁻ jne⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwë⁻.

⁴ Pero jne⁻ hi⁻ ga⁻na⁻ huusdë⁻ kih⁻, hi⁻ ga⁻jëë⁻ jne⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio, hi⁻ ga⁻hñah⁻ jne⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngü⁻,

⁵ hi⁻ ga⁻jëë⁻ jne⁻ llu⁻ ba⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻lã⁻ngëë⁻ jne⁻ miih⁻ kih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ na⁻ ga⁻jä⁻.

⁶ Pero cher⁻mah⁻ ga⁻tah⁻ jne⁻, mo⁻so⁻ le⁻ dsa⁻jëeh⁻ jne⁻ ka⁻lãh⁻. Jëëh⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁻ lã⁻ja⁻, he⁻ tää⁻ jne⁻ Joø⁻ Dio dsoh⁻ hma⁻ cru⁻ ka⁻lãh⁻ ba⁻ ja⁻, mah⁻ lle⁻ jne⁻ o⁻hih⁻ kiyh⁻ cha⁻në⁻ lã⁻jëë⁻.

⁷ Lã⁻koo⁻ la⁻ kih⁻ hwa⁻ he⁻ hih⁻ jmi⁻jma⁻ he⁻ hla⁻ ko⁻lla⁻jiih⁻. Cher⁻mah⁻ ga⁻kwa⁻ cha⁻miih⁻ mi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ jee⁻ ja⁻, mi⁻jøø⁻ Dio cha⁻ ga⁻miih⁻ hwa⁻ ja⁻.

⁸ Pero hwa⁻ he⁻ dsa⁻hya⁻toø⁻ kyaah⁻ nuu⁻ hlih⁻, sa⁻ jmaä⁻ ni⁻ miih⁻. Jã⁻ dso⁻jwü⁻ në⁻ kih⁻ hwa⁻ ja⁻. Hi⁻ kyaah⁻ jee⁻ llaä⁻, koo⁻ go⁻te⁻.

O⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ kwa⁻ be⁻ jnã⁻

⁹ Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ma⁻ke⁻ ma⁻hlëëhn⁻ hnãh⁻ lã⁻na⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ jmee⁻ jnãäh⁻ dsoo⁻, hwëë⁻ hnãh⁻ llu⁻, lã⁻lle⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻na⁻ laä⁻.

¹⁰ Jëëh⁻, Dio jmee⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻, jiih⁻koh⁻ sa⁻ gaa⁻ dsëy⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻jmeeh⁻ hnãh⁻. Ma⁻ mi⁻jnãäh⁻ ba⁻ hnãh⁻ kiyh⁻, he⁻ hnaah⁻ hnih⁻ lã⁻ ma⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnãh⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ jngëë⁻ kyaay⁻ hi⁻ lã⁻ ma⁻ jmeeh⁻ ja⁻ ba⁻ hnãh⁻ lã⁻jiih⁻ na⁻.

¹¹ He⁻ hnøø⁻ jnãäh⁻ go⁻nãäh⁻ hnãh⁻ jmeeh⁻ hnãh⁻ lã⁻ja⁻, lã⁻jiih⁻ jee⁻ llaä⁻ jmi⁻gyuu⁻ mah⁻ tëë⁻ hnãh⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ kye⁻ hnãh⁻.

¹² Sa⁻ hnøø⁻ jnãäh⁻ jmeeh⁻ hnãh⁻ jwëh⁻ hnãh⁻. Wa⁻ lã⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnãh⁻ kih⁻ Dio ba⁻

hi⁻ wa⁻ kwëëh⁻ hoh⁻ hnãh⁻ lã⁻koo⁻ jmee⁻ lã⁻jëë⁻ hi⁻ hyoh⁻ he⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii⁻ kway⁻.

¹³ Lã⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii⁻ mi⁻jääy⁻ Abraham, ga⁻täay⁻ hñiiy⁻, jëëh⁻ sa⁻ chaa⁻ jñah⁻ hi⁻ jøøh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ hñiiy⁻ hi⁻ ma⁻täay⁻.

¹⁴ Ga⁻jäh⁻: “Jwahn⁻ dsoo⁻, mi⁻jään⁻ hne⁻ cha⁻miih⁻. Jmeen⁻ lã⁻jwëë⁻ jwërte⁻ sa⁻ju⁻ kyah⁻.”

¹⁵ Lã⁻ja⁻ ga⁻kwëëh⁻ dsë⁻ Abraham ma⁻ jøøy⁻ lã⁻jiih⁻ ga⁻tëëy⁻ he⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii⁻ kyaayh⁻.

¹⁶ Dsoo⁻ ba⁻, tää⁻ dsa⁻ kih⁻ jñah⁻ hi⁻ jøøh⁻ ga⁻lã⁻koh⁻ hñiiy⁻. Lã⁻ja⁻ jä⁻ hweh⁻ juu⁻ kiyh⁻. Mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ ti⁻chooy⁻ juu⁻.

¹⁷ He⁻ja⁻ lã⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii⁻ mi⁻jääy⁻ dsa⁻ kyaay⁻, ga⁻täay⁻ hñiiy⁻ mah⁻ jä⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ ja⁻. Lã⁻ja⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ kih⁻ hi⁻ mi⁻jääy⁻ he⁻, he⁻ sa⁻ le⁻ lã⁻si⁻ ni⁻ miih⁻ juu⁻ kiyh⁻.

¹⁸ Cha⁻ to⁻ juu⁻. Ga⁻bääyh⁻ hñiiy⁻ hi⁻ ga⁻täay⁻ hñiiy⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ le⁻ lã⁻si⁻ juu⁻ na⁻, jëëh⁻ sa⁻ le⁻ juu⁻ Dio. Kih⁻ he⁻ ja⁻, kwa⁻ be⁻ jnãh⁻ jwërte⁻, jne⁻ hi⁻ chøoh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ he⁻ cha⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ jnãh⁻ kyaayh⁻, lã⁻koo⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii⁻.

¹⁹ He⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ la⁻, jmee⁻ sa⁻ jeh⁻ dsë⁻ jne⁻, lã⁻koo⁻ jmee⁻ ñe⁻ hlãäh⁻ he⁻ jwã⁻ dsa⁻ cha⁻jmi⁻ he⁻ kyaah⁻ hi⁻ ti⁻ barco. Ma⁻ra⁻ he⁻ lãä⁻ ba⁻ jne⁻, jëëh⁻, ta⁻ ka⁻luu⁻ sa⁻hmiih⁻ he⁻ hi⁻ neh⁻ gwah⁻ ba⁻ cha⁻ he⁻ jøø⁻ jne⁻.

²⁰ Jesús ga⁻ he⁻ to⁻ në⁻ jee⁻ ja⁻ mah⁻ ga⁻näy⁻ jwë⁻ jnãh⁻, laay⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁻ kih⁻ ga⁻lã⁻jë⁻ joh⁻ jmi⁻cha⁻, lã⁻koo⁻ Melquisedec.

7

Jesús laä⁻ jaä⁻ jmi⁻dsa⁻ lã⁻koo⁻ Melquisedec

¹ Melquisedec he⁻, ma⁻ laä⁻ dsa⁻ta⁻ jøøh⁻ kih⁻ jwi⁻ Salem hi⁻ ma⁻ laä⁻ jmi⁻dsa⁻ kyaä⁻ Dio hi⁻ gya⁻gyuu⁻. Hi⁻ he⁻ ngoo⁻ ga⁻mi⁻jëë⁻ Abraham hi⁻ jah⁻ ma⁻ ga⁻liyh⁻ ga⁻teey⁻ kyaah⁻ jñah⁻ dsa⁻ ta⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻jääy⁻.

² Hi⁻ lã⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻ngëë⁻ Abraham gya⁻ kih⁻ lã⁻koo⁻ hña⁻loo⁻ he⁻ ga⁻liyh⁻ jee⁻ hñii⁻. Jmi⁻ Melquisedec, hnøø⁻ jah⁻ “dsa⁻ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ lla⁻ kwee⁻ ta⁻”. Hi⁻ jah⁻ dsa⁻ kiyh⁻ ka⁻lãh⁻ “dsa⁻ta⁻ jøøh⁻ kyaä⁻ jwi⁻ Salem”, he⁻ hnøø⁻ jah⁻ “dsa⁻ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ jmee⁻ hi⁻ ti⁻ kih⁻ dsa⁻”.

³ Hi⁻ he⁻ sa⁻ chaa⁻ cho⁻jmi⁻, ni⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ ha⁻ ta⁻ ya⁻hëëy⁻, sa⁻ cha⁻ juu⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻lã⁻chay⁻ he⁻ ga⁻juuy⁻. He⁻ lã⁻ja⁻, laay⁻ kwee⁻ lã⁻koo⁻ laä⁻ Joø⁻ Dio ba⁻. Laay⁻ jmi⁻dsa⁻ ga⁻lã⁻jë⁻ joh⁻ jmi⁻cha⁻.

⁴ Jmee⁻ da⁻ huusdë⁻ ha⁻ koo⁻ sa⁻ jøøh⁻ Melquisedec he⁻. Lã⁻kye⁻ Abraham dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnãh⁻ ga⁻kwëëyh⁻ gya⁻kih⁻ lã⁻koo⁻ hña⁻loo⁻ he⁻ ga⁻liyh⁻ jee⁻ hñii⁻.

⁵ Lã⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ ma⁻ laä⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ Leví, ga⁻jmeey⁻ lã⁻koo⁻ lle⁻ ley, ga⁻kooy⁻ ma⁻

gya' kih' lä' koo' hña' loo' he' ma' kwa' dsa', ma' ke' he' ba' oöyh' hi' laa' sa' ju' kih' Abraham.

6 Pero Melquisedec he', hi' sa' ma' laa' sa' ju' kih' Levi, ga' koo' kih' Abraham gya' kih' lä' koo' hña' loo' mah' ga' mi' jääy' Abraham hi' ga' jmee' Dio hmooh' kyaah'.

7 Ni' jaa' sa' le' ti' choo' ni' miih' juu' kih' he' la'. Jööh' ga' hi' mi' jööh', lä' koh' ga' hi' ma' na' jää'.

8 Ta' ko' taa', jmi' dsa' hi' ma' laa' sa' ju' kih' Levi hi' ma' koo' gya' kih' lä' koo' hña' loo', ga' juuy' ba'. Pero ta' jyoh' ko' taa', Melquisedec, hi' ga' koo' gya' kih' lä' koo' hña' loo', cha' juu' chaa' bih'.

9 Lä' jee' jmi' dsa' hi' ma' laa' sa' ju' kih' Levi ga' koo' gya' kih' lä' koo' hña' loo'. Ja' ba' lä' ja', le' jahn', lä' kye' jmi' dsa' he' ga' kwëëyh' Melquisedec, gya' kih' lä' koo' hña' loo'.

10 Jëeh', lä' koo' ma' ga' mi' jee' Melquisedec Abraham, lä' koo' he' ga' kwa' Levi gya' kih' lä' koo' hña' loo', heh' he' ga' kwa' Abraham ta' gyuah' kyaay' ja', ma' ke' sa' ga' ma' chaa'.

11 Dsa' Israel ga' hyoh' ley ja', ta' la' kih' jmi' dsa' levita hi' ma' laa' sa' ju' kih' Aarón. Hi' wa' ra' jah' kih' ga' lih' jmi' dsa' he' ga' jmaäy' luu' hi' ma' hoo' ley ja', sa' cha' ma' jmee' bii' ma' ya' hëë' jñah' jmi' dsa' lä' koo' Melquisedec. Ma' lee' ba' kyaah' jmi' dsa' hi' ma' laa' sa' ju' kih' Aarón wa' ra' jah' kih' ga' liyh'.

12 Pero na' he' ga' lä' jnaä' jñah' jmi' dsa' hi' sa' laa' sa' ju' kih' Aarón, he' ja' ga' la' bii' ga' lä' jna' jyoh' ley.

13 He' jwahn' ga' lä' jnaä' jñah' jmi' dsa', he' hlëëhn' kih' Jesús hi' na' jnaä' kih' jñah' naä' dsa' Israel. Pero jee' kih' dsa' he', sa' ga' ma' ya' hëë' ni' jaa' jmi' dsa' hi' jmee' ta' jee' la' na' hyoo'.

14 Jëeh', ne' ba' jne', Jesús Dsa' jööh' jñän' laa' sa' ju' kih' Judá ba'. Hi' ni' miih' sa' cha' he' ga' jah' Moisé kih' Judá, lä' koo' ma' ga' hlëëyh' kih' jmi' dsa'.

15 Na' hña' lä' jee' na' jna' he' ga' hñaä' jñah' jmi' dsa', jëeh' laay' jaa' jmi' dsa' lä' koo' Melquisedec.

16 Na' hñaay' laay' jmi' dsa', pero ja' kih' he' laay' sa' ju' kih' Levi lä' koh' ma' jmee' hih' ley ja'. Laay' jmi' dsa' ta' la' kih' he' cha' be' kiyh' tää', jëeh' sa' juuy' jih' koh' jih' lih'.

17 Lä' la' na' sü' kiyh': Hne' laah' jmi' dsa' ga' lä' jee' joh' jmi' cha'. Hne' laah' jmi' dsa' lä' koo' Melquisedec.

18 He' ja' ma' jä' ta' koo' ley ma' gyuh', kih' he' sa' cha' be' kih', hi' sa' jmaä' ta' ka' läh'.

19 Jëeh', ni' koo' sa' ga' jä' llu' kyaah' ley kih' Moisé. Lla' he' ja', ma' cha' koo'

o' jöh' dsë' he' llu' ga', lä' jwë' jee' le' ya' noö' jne' kih' Dio.

20 He' llu' ja', sa' ja' ta' jmah'. Ja' kyaah' he' ga' tää' Dio hñii' ba'.

21 Sa' ga' tää' Dio hñii' lä' ma' ga' hñaä' jmi' dsa' kih' ley ja'. Pero kyaah' he' ga' tääy' hñiiy', ga' laa' Jesús jaa' jmi' dsa'. Ga' siyh' lä' la'.

Ga' tää' Dio hñii', hi' ni' miih' sa' mi' siiy' huü' dsë' kiyh'.

"Hne' laah' jaa' jmi' dsa' ga' lä' jee' joh' jmi' cha', lä' koo' Melquisedec."

22 Lä' llu' he' ga' hñaay' Jesús kyaah' juu' ja', he' ja' ne' jne', llu' ga' hmooh' kiyh' lä' koh' ga' ley ma' gyuh' ja'.

23 Ga' lä' chaa' jwëë' jmi' dsa' kih' ley ma' gyuh' ja'. Jëeh', sa' ga' la' ma' dsa' naä' gyih' ta' cha' ne' kyaah' ta' kiyh', kih' he' ma' dsa' juuy'.

24 Pero lä' ma' chaa' na' ba' Jesús, hi' lä' ma' laay' ja' ba' jmi' dsa' lä' jee' joh' jmi' cha'. Ni' jaa' sa' ka' ne' kiyh'.

25 He' ja' le' ba' lääy' go' te' lä' jee' hi' go' naä' kih' Dio ta' la' kiyh'. Jëeh' gyay' tää', ngiyy' kih' dsa' kyaay'.

26 Jaa' jmi' dsa' jööh' he' ba' hi' jmee' bii' jñän', hi' na' jngëë', hi' sa' ää' ni' miih', hi' sa' sah', hi' sa' jmee' he' hliih' lä' jmee' dsa', gyay' laay' jööh' ga' lä' koh' jñah' hi' tääh' gyuah' jmi' gyuh'.

27 Kiyh', sa' cha' he' jmee' bii' koo' jmi' koo' jmi', jmeey' lä' koo' ga' jmee' jmi' dsa' he'. To' ne' ma' jngëëyh' jah' kih' dso' kye' kiyh' hñiiy', ja' ga' ma' jngëëyh' jah' kih' dso' kye' kih' dsa'. Pero Jesús, koo' hä' ja' ba' ga' ngëëy' hñiiy' juuy'.

28 Ley ja' ga' hñaä' jmi' dsa' kaah' hi' laa' dsa' huuh' hi' sa' cha' be' kih'. Pero këë' ga' kih' ley, kyaah' he' ga' tää' Dio hñii' ga' hñaay' Jooy' laa' jmi' dsa' jööh' hi' ya' hëë' luu' go' te' ga' lä' jee' joh' jmi' cha'.

8

Ga' jmee' Jesús koo' hmooh' he' llu' ga'

1 He' la' ba' he' kyeë' ga' kih' lä' jee' juu' he' tööh'n' hlëëhn' la'. Ma' chaa' ba' jaa' jmi' dsa' jööh' jñän' hi' ga' gya' jwoo' ra' lluu' jee' gya' hi' jööh' gyuah' jmi' gyuh'.

2 Na' hñaay' jmeey' ta' he' jee' chih' gwah' he' ga' jmee' Dio, ja' gwah' he' ga' jmee' dsa' jmi' gyuh'.

3 Lä' jee' jmi' dsa' kaah' na' hñaay' ngëëy' cha' ne' Dio lä' jee' he' kwëëh' dsa' Dio hi' jey' lä' jee' he' kwëëh' dsa' Dio. Lä' ja' ka' läh', ga' jmee' bii' kih' Jesús ga' kwëëyh' Dio lä' lle' kiyh', lä' llu' he' laay' jmi' dsa'.

4 Wa' ra' jah' kih' gya' gyih' hwa' la', ni' lä' ja' sa' laay' jmi' dsa'. Jëeh', lä' ma' tääh' ja' ba' jmi' dsa' hi' ngëë' he' kwa' dsa' lä' hih' kih' ley.

5 Gwah¹ jee¹ jmee¹ ta¹he¹ jmi¹-dsa¹ he¹, la¹ lä¹ koo¹ gwah¹ he¹ chih¹ gyuu¹h¹ jmi¹ gyuu¹. He¹-ja¹ ba¹ na¹, ga¹ hlëeh¹ Dio kyaah¹ Moisé lä¹ koo¹ ma¹ ga¹ l00y¹ jmeey¹ gwah¹ kyaah¹ loo¹ jah¹ ja¹, ga¹ jäyh¹: “Jëe¹ da¹ kwëe¹, mah¹ jmeeh¹ ja¹-ba¹ lä¹ koo¹ la¹ gwah¹ he¹ ga¹ heehn¹ hne¹ gyuu¹h¹ lle¹ moh¹ ja¹.”

6 Pero llu¹ ga¹ ta¹ he¹ ga¹ hyoh¹ Jesús, ja¹-ba¹ lä¹ koo¹ llu¹ hmooh¹ he¹ ga¹ jmeey¹ ja¹. Jëeh¹, llu¹ cha¹ ga¹ miih¹ he¹ ga¹ bääh¹ Dio hñii¹ kwëeyh¹ jne¹ kyaah¹ hmooh¹ ja¹, lä¹ koh¹ ga¹ hmooh¹ ma¹ gyuh¹.

7 Wa¹-ra¹ jah¹ kih¹ ga¹ jmaa¹ to¹-në¹ hmooh¹ ja¹, sa¹ ma¹ jmee¹ bi¹ jee¹ ga¹ tẽ¹ to¹ hmooh¹.

8 Pero ga¹ jëe¹ Dio he¹ ma¹ cha¹ dso¹kye¹ kih¹ dsa¹ he¹, he¹ ja¹ ga¹ jäyh¹: Lloo¹ jmi¹, ga¹ jah¹ Dsa¹ j00h¹ jnän¹, jmeen¹ koo¹ hmooh¹ hmëe¹ kyaah¹ dsa¹ Is-rael,

hi¹ lä¹ ja¹ ka¹ läh¹ kyaah¹ dsa¹ Judä. 9 Pero sa¹ la¹ lä¹ koo¹ hmooh¹ he¹ ga¹ jmeen¹ kyaah¹ dsa¹ ma¹ gyuh¹ kyaay¹, lä¹ koo¹ ma¹ ñeen¹ na¹ hwëe¹ jnih¹ hwa¹ Egipto. Jëeh¹, sa¹ ga¹ mi¹tey¹ kyaah¹ hmooh¹ he¹ ga¹ jmeen¹ kyaayh¹, he¹ ja¹ ga¹ jñuuh¹ kih¹, ga¹ jah¹ Dio.

10 He¹-ja¹, lä¹ la¹ ba¹ la¹ hmooh¹ he¹ jmeen¹ kyaayh¹, wa¹-ra¹ ga¹ dsëe¹ jmi¹ ja¹, ga¹ jah¹ Dsa¹ j00h¹ jnän¹: Toohn¹ lley¹ lä¹ jẽ¹ ley¹ kin¹.

Siin¹ neh¹ tuh¹ dsëy¹ juu¹ kin¹. Ma¹ ja¹ leen¹ Dio kyaay¹, hi¹ lä¹ jëe¹ hi¹ he¹ lee¹ dsa¹ kyaan¹.

11 Ma¹ ja¹, mo¹-so¹ kwa¹ dsa¹ juu¹ kih¹ dsa¹ goo¹. Ni¹ ja¹ mo¹ so¹ siih¹ 00h¹:

“Wa¹ lä¹ kyuu¹h¹ Dsa¹ j00h¹ jnän¹.” Jëeh¹, lä¹ j0h¹ lä¹ mäh¹ ba¹ lä¹ kyuu¹ jnä¹.

12 Jëeh¹, koon¹ dsën¹ kih¹ ga¹ lä¹ jẽ¹ he¹ hliih¹ he¹ ma¹ jmeey¹.

Jih¹ koh¹ jih¹ lih¹, mo¹-so¹ lä¹ dsooh¹ dsën¹ lä¹ jẽ¹ dso¹kye¹ kih¹, ga¹ jah¹ Dio.

13 He¹ ga¹ hlëeh¹ Dio kih¹ hmooh¹ hmëe¹ ja¹, ga¹ jmeey¹ ma¹ gyuh¹ ba¹ hmooh¹ to¹-në¹ ja¹. Hi¹ lä¹ jẽ¹ he¹ ngoo¹ dsa¹ gyuh¹, lloo¹ jmi¹ ääh¹ go¹-te¹.

9

Gwah¹ he¹ chih¹ hwa¹ la¹ jee¹ ma¹ jmee¹ jmi¹ dsa¹ ta¹he¹ kih¹ Dio

1 Hmooh¹ he¹ ma¹ la¹ to¹-në¹ ja¹, ma¹ jmee¹ hih¹ ha¹ lä¹ ga¹ hnaah¹ dsa¹ Dio, hi¹ ha¹ lä¹ ga¹ jmee¹ dsa¹ koo¹ gwah¹ kyaah¹ loo¹ jah¹.

2 Gwah¹ ja¹, ma¹ la¹ to¹ jee¹. Jee¹ to¹-në¹ ja¹, ma¹ chee¹ Jee¹ Na¹-jngii¹. Jee¹ ja¹ ma¹ chih¹ candelero, kyaah¹ koo¹ mes¹ jee¹ ma¹ hla¹ he¹ ñiih¹ he¹ na¹ j00¹. Hi¹ ma¹ hii¹ koo¹ sa¹ hmiih¹ ho¹ haah¹.

3 Ta¹ ka¹ luu¹ llah¹ jee¹ ma¹ hii¹ jee¹ ga¹ tẽ¹ to¹ sa¹ hmiih¹ chee¹ Jee¹ Na¹-jngii¹ Go¹-te¹.

4 Jee¹ ja¹ ma¹ chih¹ koo¹ na¹ hyoo¹ he¹ ma¹ la¹ kyaah¹ ku¹ n00¹ jee¹ ma¹ koo¹ wa¹ chu¹. Hi¹ ma¹ chih¹ koo¹ goo¹ he¹ na¹ l00¹ kyaah¹ ku¹ n00¹. Goo¹ ja¹ ma¹ chee¹ goo¹ kih¹ hmooh¹. Neh¹ goo¹ ja¹ ma¹ hä¹ koo¹ mi¹ 'hya¹ jee¹ ma¹ tääh¹ miih¹ manä. Hi¹ ma¹ hä¹ si¹hma¹ kih¹ Aarón he¹ ga¹ 'hyo¹ sa¹ jih¹ koo¹ hä¹, hi¹ ma¹ tääh¹ jwi¹ ku¹ jma¹ jee¹ na¹-si¹ hmooh¹ ka¹ läh¹.

5 Nẽ¹ kih¹ wa¹ goo¹ ja¹, ma¹ na¹ laa¹ uu¹ querubine hi¹ ma¹ tääh¹ h00¹ jee¹ na¹-jngii¹ go¹-te¹. Ma¹ na¹ nüih¹ sa¹ kyooy¹ ma¹ dsa¹ jle¹ hoo¹ wa¹ goo¹ ja¹. Pero na¹ ga¹ juh¹ sa¹ le¹ kwan¹ cha¹ ga¹ miih¹ juu¹ kih¹ lä¹ jẽ¹ he¹ ja¹.

6 Ma¹ la¹ ba¹ ma¹ chih¹ lä¹ jẽ¹ he¹ ja¹, ma¹ dsa¹ taah¹ jmi¹ dsa¹ ko¹ lla¹ jiih¹ to¹-në¹ llah¹ kih¹ gwah¹ ja¹, mah¹ ma¹ jmeey¹ ta¹he¹ kih¹ Dio.

7 Pero jee¹ ga¹ tẽ¹ to¹ llah¹ ja¹, ma¹ la¹ jmi¹ dsa¹ j00h¹ ba¹ ma¹ dsa¹ he¹ jee¹ ja¹, koo¹ hä¹ ba¹ lä¹ koo¹ ji¹ ñe¹. Hi¹ sa¹ ma¹ dsa¹ hey¹ ta¹ jmah¹. Ma¹ jmee¹ bi¹ kih¹ ma¹ dsa¹ hey¹ kyaah¹ jma¹ kih¹ jah¹ mah¹ dsa¹ che¹ dso¹kye¹ kih¹, hi¹ lä¹ ja¹ ka¹ läh¹ kih¹ dsa¹ kyaay¹ hi¹ sa¹ liih¹ ma¹ dsa¹ hlääh¹ kyaah¹ dso¹kye¹.

8 Kih¹ he¹ ma¹ dsa¹ he¹ jmi¹ dsa¹ koo¹ hä¹ ba¹ lä¹ koo¹ ji¹ ñe¹ Jee¹ Na¹-jngii¹ Go¹-te¹, he¹ ja¹ Jmi¹ lle¹ Na¹-jngii¹ ga¹ jmee¹ lä¹ ngëen¹ he¹ sa¹ ma¹ cha¹ jwẽ¹ jnän¹ ma¹ dsa¹ toohn¹ jee¹ ja¹, ta¹ ko¹ jiih¹ chih¹ llah¹ to¹-në¹ ja¹.

9 Lä¹ jẽ¹ he¹ ma¹ jmeey¹ neh¹ gwah¹ ja¹, jmaa¹ jnän¹ hi¹ tääh¹ na¹. He¹ ja¹ jmee¹ dsa¹ lä¹ ngëe¹ jne¹ he¹ ma¹ kwëeh¹ dsa¹ he¹ Dio kyaah¹ he¹ ma¹ jey¹ nẽ¹ na¹ hyoo¹, sa¹ le¹ ma¹ gyiyh¹ tuh¹ dsë¹ dsa¹ hi¹ ma¹ kwa¹ he¹ ja¹.

10 Jëeh¹, lä¹ jẽ¹ juu¹ ja¹, koo¹ hlëeh¹ kih¹ he¹ kih¹ jih¹ jne¹, hi¹ ha¹ lä¹ gyih¹ jne¹ he¹ koo¹h jmee¹ jne¹. He¹ koo¹ jmee¹ hih¹ kih¹ jmi¹ ngo¹ jnän¹ ba¹ ja¹, ta¹ ko¹ jiih¹ sa¹ ga¹ ma¹ lloo¹ jmi¹ mi¹-si¹ Dio lä¹ jẽ¹.

Ga¹ jmee¹ Cristo koo¹ hmooh¹ hmëe¹ kyaah¹ jma¹ kih¹

11 Pero na¹ he¹ ma¹ ja¹ Cristo, laay¹ jmi¹ dsa¹ j00h¹ jnän¹ hi¹ kwa¹ lä¹ jẽ¹ he¹ llu¹ he¹ na¹ ga¹ ja¹. Hi¹ ga¹ lloo¹ y¹ neh¹ gwah¹ he¹ juuh¹ ga¹ he¹ llu¹ go¹-te¹. Sa¹ la¹ gwah¹ kih¹ jmi¹ gyuu¹ la¹ ni¹ ja¹ he¹ dsa¹ hi¹ ga¹ jmeey¹ gwah¹ ja¹.

12 Hi¹ lä¹ ma¹ ga¹ lloo¹ y¹ jee¹ ja¹, sa¹ ma¹ kyey¹ jma¹ kih¹ chivo dso¹, ni¹ kih¹ kya¹ mäh¹. Ma¹ kyey¹ jma¹ kih¹ hñii¹ ba¹ hi¹ koo¹ hä¹ ja¹-ba¹ ga¹ hey¹ Jee¹ Na¹-jngii¹ Go¹-te¹. Lä¹ ja¹ ga¹ liyh¹ ga¹ lääy¹ jne¹ lä¹ jẽ¹ joh¹ jmi¹ cha¹.

13 Lä¹ hih¹ kih¹ hmooh¹ to¹-në¹ ja¹, kyaah¹ jma¹ kih¹ kya¹ dso¹ hi¹ kyaah¹ jma¹ kih¹ chivo dso¹ hi¹ kyaah¹ tu¹ jwa¹ kih¹ kya¹ më¹ mäh¹ ma¹ huuy¹ nẽ¹ kih¹ dsa¹. Lä¹ jẽ¹ he¹ ja¹, koo¹ ma¹ dsa¹ jñii¹ jmi¹-ngo¹ kih¹ dsa¹ hi¹ ma¹ dsa¹ hlääh¹ cha¹ nẽ¹ ley¹ ja¹.

14 Ha- ga' sa' kyeē' jma- kih' Cristo. Ga-ngēēy' hñiiy' ga'juuy' kyaah' be' kih' Jmī-llē' he- cha- tāā'. Cristo hī- sa' āā- nī- miih-, ga'kwaay' hñiiy' kih' Dio mah' jñii' neh' tuh-dsē' jne' kih' he- hñih' he- jngñih' jnān-. Lā'ja- ma-na'lluu' jne' mah' jmeen' ta'he' kih' Dio jñih'.

15 Kih' he-ja-, Cristo he' hī- ga'-jmeē' koo- hmooh' hmēē'. Ga'juuy' mah' ga'chey' lā-jē- he- ma' hlāāh- jne' cha'nē' hmooh' to-nē' ja-. Heh' lā'ja-, lā-jēē' hī- na-teeh', hyoyh' heey' he- ga-bāāh- Dio hñii' kwa' he- sa' heē' jih'koh'.

16 Cher'mah' ga'-jmeē' dsa- koo- hmooh' he- jāh-, hī- na- tēē' he- cha- kiyh', sa- jmāā' hmooh' ja-, ta'ko-jñih' sa' ma'juu' hī- ga'-jmeē' hmooh' ja-.

17 Ma-ngēē' ma'juu' dsa- hī- ga'-jmeē' hmooh' ja-, ja' ga' lōō' jmeē' ta' hmooh' ja-. Sa' jmāā' ta', ta'ko-jñih' chaay'.

18 Ja-ba' lā'ja- ga'la' kih' hmooh' to-nē' ja-, ga'lōō' jmeē' ta' kyaah' he- ga'tuu- jma-.

19 Jēēh', ma-ngēē' ma'-jmeēh' Moisé juu' kih' dsa- he' lā'hii' nē' lā-koo- na-sii- ley, ja-ga' ga'kay' jma- kih' kya' mah', jma- kih' chivo dso', mah' ga'kaayh- kyaah' jmi-. Ga'kay' miuh' jñu' kih' borrego he- ma-na-heē' heē' gyuu' kyaah' sa'goh' hisopa. Ga'mi' gyayh' he- ja' mah' ga'huuy' nē' jee' na-sii- juu' ja-, hī- lā'kye- nē' kih' dsa-.

20 Ga'jāyh': "Kyaah' jma- la- lōō' jmeē' ta' lā'koo- hmooh' he- ga'-jmeē' Dio kyaah' hnāh'."

21 Hī- ja' ma-la' jee' ja-. Lā'kye- kih' gwah' ga'jñeey' jma- ja-, hī- lā'kye- kih' kyah'wii' he- ma' jmāāh- jmi-dsa- ta' jee' ja-.

22 Lā'koh' he- ma' dsa-jñii' lā-jē- ba' kyaah' jma-, lā-koo- lle' ley ja-. Wa'ra-jāh' kih' sa' ga'tuu- jma-, sa' ma' dsa-che' dso'kye- kih' dsa-.

Kyaah' jma- kih' Cristo dsa-che' dso'kye- jnān'

23 Ga'la' bii' he- ga'ngii' gwah' kih' dsa- he- la' lā-koo- gwah' he- ga-jēē' Moisé gyuuh' jmi' gyuu'. Pero hnōō' kwēēh' dsa- Dio he- llu' ga', mah' jñii' gwah' he- chih' gyuuh' jmi' gyuu'.

24 He-ja- sa' ga'he' Cristo gwah' he- ga'-jmeē' dsa-, he- la' lā-koo- he- chih' gyuuh'. Ga'hey' ma'ra' gwah' he- chih' gyuuh' jmi' gyuu' ba', mah' nooy' nē' jnān' cha'nē' Dio.

25 Pero sa' ñeey' ko-lla-jñih' na'kay' jma- kiyh', lā-koo- ma' jmeē- jmi-dsa- jōōh' he', ma' dsooy' lā-jē- jī- ñe-, ma' dsa-kay' jma- kih' jñah' jee' ma' jāh' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te'.

26 Joh' jñih' sa' ma'jmeē- bii' ma'jēē' Cristo wii' lā'jñih' ma' ga'nōō' jmi-gyuu' wa'ra-jāh' kih' lā'ja- la'. Pero na' jee' ngoo' ga'dsaa' jmi' he- tōōh' jne' la-, ga-ngēēy' hñiiy' ga'juuy' koo- hā' ja-ba' mah' mi'llaay' go-te- lā-jē' dso'kye-.

27 Lā'koo- lle' kih' dsa' jmi-gyuu' la-, koo- hā' ba' dsa-juuy'. Ma-ngēē' he- ja-, ja' ga' lla' Dio ta' kiyh'.

28 Ja-ba' lā'ja- la' kih' Cristo. Koo- hā' ja-ba' ga'kwaā' Dio ga'juuy' mah' ga'chey' lā-jē' dso'kye- kih' jwēē'. Ja' ga' lā'jnāy' ka-lāh' jee' tē- to'-jñih-, pero ja' kih' dso'kye- ja' jāyh'. Jāyh' lāāy' lā-jēē' hī- tāāh' jāāy' ya-teey'.

10

1 Jēēh' ley kih' Moisé koo- ga'mi'jnāā- miih- kih' he- llu' he- ja-ga' ja-. Sa' ma' la' koo- heh' lā'koo- la' he- cha- gyuuh'. Kih' he- ja-, jih'koh' sa' ga'jmāā' ma'hwēē' dsa- he' lluu' kyaah' he- ma' jēēy' jah', he- ma' jmeey' lā-jē- jī- ñe- he- ma' hnaayh- Dio.

2 Wa'ra-jāh' kih' ga'hwēēy- lluu', ga'tuy' kih', he- ma' kwēēyh- Dio. Jēēh', wa'ra-jāh' kih' ga'jmāā' he- ja' ga'jāy' na-jngēēy', mo'so- ma' jmeē' gyih' huudse- he- cha- dso'kye- kiyh'.

3 Pero he- jēē- dsa- jah' lā-jē- jī- ñe-, koo- jmeē- mi' dsooh- dsēy' he- cha- dso'kye- kiyh' ba' ja-.

4 Jēēh', jma- kih' kya' dso', hī- jma- kih' chivo dso', sa' jmāā' mah' che' dso'kye- kih' dsa-.

5 He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuu' la-, ga'jāyh' siiyh' Dio:

Sa' ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga'jyoh' he- kwēēh- dsa- hne-.

Ga'-jmeēh' ga'laan' jmi-ngo' ba'.

6 Sa' ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga'jyoh' he- kwēēh- dsa- hne- kwaat' kih' dso'kye-.

7 He-ja- ga'jwahn': "Hii- jnā' la-, ma-jan- mah' jmeen' lā- hnooh- hñāah', hne- Dio kyaan'.

Jmeē' ba' jnā' lā'koo- ma' na-sii- kin'."

8 To-nē' jee' na-sii- kih' juu' la-, jāh' lā-la-: "He- kaa- jah', hī- he- ga'jyoh' he- kwēēh- dsa- hne- kwaat' kih' dso'kye-, sa' ga'hiih' ma'heh' ni' sa' ga'tih' hoh'." Ma' kwa- dsa- he- ja-, lā'hih' kih' ley ba' ja-.

9 Ja' ga' ga'jāyh': "Hii- jnā' la- Dio kyaan-, ma-jan' mah' jmeen' lā- hnooh- hñāah'." Juu' ja', jmeē- ta' koo' ley ma-gyuh' he- la' to-nē', mah' jā' jee' ga'tē' to' hmooh'.

10 Ga'heh' Jesús ga'jmeey' lā' hyoh- dsē' Dio, he-ja- ba' ja-, ga'laa' jne' na-jngēē', lā'llu' he- ga'ngēēy' hñiiy' ga'juuy' kyaah' koo- hā' ja-ba'.

11 Lā'ja-, lā-jē' jmi' ba' ma' cheh' jmi-dsa- he' jmeey' ta'he'. Ko-lla-jñih' ba' jēēy' jah' nē' na'hyoo'. Koo- ba' he- ja- jmah', la' ta'

kiyh', he- sa- jmaä' jih'koh' che' dso'kye- kih' dsa'.

12 Pero Cristo ga'kwaay' hñiyy' ga'juuy' kih' dso'kye- jnän' koo- hä' ja' ba', ja' ga' ga'gyay' jwoo- ra lluu' kih' Dio.

13 Jee' ja- jøøy- lä' jih' llaa' Dio ta- hwa' huu' tiyy' lä' jëe- hi- na- høøh' kiyh'.

14 Jëeh' kyaah' koo- hä' ba' ga'kwaay' hñiyy' ga'juuy', lä' ja- ga'jmaäy' lluu' lä' jë- joh' jmi' cha-, lä' jëe- hi- na- jngëe' kyaay'.

15 Jmi- lle' Na- jngüi' jmeey' ju' dsoo' kih' juu' ja-. Jëeh', ma- ngëe' ma- jäh' lä' la-:

16 Lä' la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa' ra- ga' dsëe' jmi' ja-, ga' jäh' Dsa- jøøh' jnän'.

Toohn' lley lä' jë- ley kin'.

Sün' neh- tuh- dsëy' ka- läh'.

17 Ja- ga' ga' jäh' ka- läh':

Jih'koh' jih'lih', mo- so- lä- dsooh- dsën- lä' jë- dso'kye- kiyh'.

18 He- ma- na- che' dso'kye- jnän', mo- so- jmee- bih' he- ga' kwëeh' Dio kwaat' kih' dso'kye-.

Jmee- bih' hnäahn' Dio

19 Lä' ja- hnäh' øøhn', ta- la- kih' he- ga' tuu- jma- kih' Jesucristo, ma- na- na' jwë' jnän' dsa' toohn' Jee' Na- jngüi' Go- te'.

20 Wa' dsa' toohn' jwë' hmëe' he- jmee' chaa- jne', he- ga- näy' jnän- lä' ma' ga' hey' ta- ka' luu' hmiih- he- ma' hi' jee' ga' te' to' llah'. Hmiih- ja- la' kwaat' jmi- ngo' kiyh'.

21 Chaa' jaa' jmi' dsa- jøøh' hi- cheh' në' jnän', jne' hi- laa' kya' Dio.

22 He- ja- lä' kaa- tuh- dsë- jne' wa' hnäahn' Dio. Jëeh', ma- ñe' ba' jne' he- ma- heh' jne' kih' Dio. Ma- na- jngüi' neh- tuh- dsë- jne' he- ja- mo- so- cha- ga' he- mo- hñi' jnän', hi' ma- na- jngüi' jmi- ngo' jnän' kyaah' jmi- jëe'.

23 Wa' chooh' jne' koo- hweh- he- o- jøh- dsë- he- kye' jne'. Ni' miih- sa- wa' jeh' dsë- jne', jëeh', mi- te' ba' Dio lä' koo- ga' bääyh- hñiyy'.

24 Wa' hnøøhn' ha- lä- jmeen' mah' ja- dsë' øøh' jne' lä- hnäy' cha- ga' miih- dsa' kyaayh' hi- lä' ja- jmeey' cha- ga' miih- he- llu'.

25 Sa- wa' tun' he- dsa' ñee- jne', lä' koo- tëe' ko- llaa'. Wa' hlëeh' dsa- kyaahn'. Hi' cha- ga' miih- wa' kwan' be' kih' øøh' jne', na' he- jëe' jne' ma- ngoo' ya- jäh' jmi'.

26 Jëeh', cher' mah' ga' jmee' ga' jne' dso'kye- he- ñe' jne' sa- sooh- jmeen- hi- ma- ngëe' ba' ma- kyuuh- jne' ju' dsoo', hee- ga' ja- mo- kwëeh' jne' Dio kwaat' kih' dso'kye-.

27 Kih' hi- he', ja- ga' koo- he- jmee' goo- jwërte jnän', he- lla' Dio ta' kyaah' je- he- jëyy' go- te- lä' jëe- hi- na- høøh' kiyh'.

28 Kih' hi- sa- ga- tooh- ta' ley kih' Moisé, cher' mah' ma' chaa- uu' uu- hi- ma' hñi' kih' hi- he', sa- ga- lä- ñih' dsëy' ga' jngëeyh'.

29 Ha- koh' wi' sa- hnøø' kih' dsa- hi- mi- kwa' Joo' Dio hi' kih' hi- sa- tooh- ta' jma- kiyh' he- kyaah' ga- la' hmooh' he- ga- jmaäy' jne' na- jngëe'. Hi- lä' ja- hnøø' kih' hi- sa- tooh- ta' kih' Jmi- lle' hi- hnäa' jne'.

30 Jëeh', kyuu- ba' jne' hi- ga' jäh' lä' la-: "Jnä' ba' ttehn' jwi', jnä' ba' mi' hmaahn' kiyh'." Koo- ka- läh' na- sii': "Dsa- jøøh' jnän' ngiih' kwaat' kih' dsa- kyaay'."

31 He- ba' che' goo- la' jnän' wa' ra- ga' jaa' jne' kih' Dio jih'.

32 Mi- dsooh' da' hoh' hnäh' ha- lä- ga- la' jää', lä' koo- ma' ga' na' huu' dsë- kyah' hnäh'. Ga- lä- be' ba' hoh' hnäh' ma- ke- cha- miih- ngëe' he- wi' ja- në' kyah' hnäh'.

33 Ga- ta' ga' haah- dsa- hnäh' hi- ga' jmeeyh- hnäh' to- lo- në' dsa-. Hi- ja- ma- la- he- ja-. Ga' jmeeh' hnäh' ko- jøh' kyaah' hi- ma' jëe' wi' ka- läh'.

34 Ga- lä- ñih' hoh' hnäh' kih' hi- ma' tääh' neh' ñe'. Hi- ga- lä- chaa' hnäh' llu' lä- ma' ga' jñuu' dsa-, he- ma' cha- kyah' hnäh'. Jëeh', ma- ñeh' ba' hnäh', cha- kyah' hnäh' gyuu' jmi- gyuu' he- llu' ga' he- sa- hee' jih' koh'.

35 Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' kih' o- jøh- dsë- he- ma- cha- kyah' hnäh'. Jëeh', kyaah' he- ja-, hñah- hnäh' cha- miih- jñeeh' hnäh'.

36 Hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä- hyoh- dsë' Dio, mah' hñah- hnäh' he- ga' bääyh- hñiyy'.

37 Lä' koo- jäh' jee' na- sii- juu' kih' Dio:

Miih- ga' jmee'.

Hi- nøø' juu' jäh', ma- ra- he- jäh' bih', mo- so- lä- hëyy'.

38 Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma- dsoo' dsëy', jmee' chaa'.

Hi- cher' mah' ga' jëyyh- ta- ka' luuy', sa- chaa- llu' kyaayh', ga' jäh' Dio.

39 Pero jne', sa- laa' jne' lä' koo- hi- dsa- jëeh- ta- ka' luu' hi- dsa- hëe' go- te-. Jëeh', ma- dsoo' ba' dsë- jne' kih' Jesús, he- ja- läa' ba' jne'.

11

Hee- ja- he- jmee- jne' dsoo' dsë- jne'

1 He- ma- dsoo' dsë- jne' hnøø' jäh-: sa- na- hee', ñe' ba' jne' he- tëe' jne' he- jøøn' hñah- jne' kih' Dio. Hi- hnøø' jäh' ka- läh': jmee' ba' jne' dsoo', cha- ba' he- ja- ma- ke- sa- tëe' jne' jëen'.

2 Dsa- ma' chaa- llo' joo', kyaah' he- ga- lä- dsoo' dsëy', ga- hlëeh' dsa- llu' kiyh'.

3 Heh' he- ma- dsoo' dsë- jne', he- ja- ba' ga- lä- ngëe' jne', ga- la' lä' jë- he- cha- gyuu' hwa' kyaah' koo- ga- hlëeh' Dio. He- lä' ja-,

ga^ajmee^o Dio lä^ajē^a he⁻ jnä^a, ja⁻ba^a kyaah^h he⁻ sa^a tēē^a jne^a jēēn^a.

4 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Abel, ga^akwēēyh^h Dio he⁻ llu^a cha^a ga^amiih^h lä^akoh^h ga^a he⁻ ga^akwa^a Cain. Kih^h he⁻ ja⁻, ga^ahū^h juu^h kiyh^h, ya^ahēēy^h lluu^h. Ga^aheēh^h ba^a Dio he⁻ ga^akway^h. Hi⁻ ma^a ke^a ma^a na^a juu^h Abel, lä^a ma^a ngoo^o ja⁻ ba^a cha^a juu^h kiyh^h lä^allu^h he⁻ ma^a dsoo^o dsēy^h.

5 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Enoc, ga^atēē^a Dio lä^a ma^a jiiyh^h ja⁻ mah^h sa^a ma^a juuy^h. Ma^a ga^ahnaah^h dsih^h, mo^aso^a ga^ajnäāyh^h. Jēēh^h, ga^atēē^a ba^a Dio lä^a ma^a jiiyh^h ja⁻. Hi⁻ jāā^h sa^a ga^a ma^a ngaayh^h, ga^ahū^h juu^h kiyh^h he⁻ ga^ajmeey^h he⁻ tih^h dsē^a Dio.

6 Pero cher^hmah^h sa^a ga^ajmeey^h jne^a dsoo^o dsēn^h kih^h Dio, ni^a miih^h sa^a lä^akēh^h jne^a jmi^h jmeen^h he⁻ ti^h dsēy^h. Jēēh^h, lä^ajēē^a hi⁻ ya^anāā^h kih^h Dio, hnø^o dsoo^o dsēy^h he⁻ chaa^a ba^a Dio hi⁻ jmeey^h bi^h dsoo^o dsē^a jne^a he⁻ mi^ahmaayh^h kih^h lä^ajēē^a hi⁻ hnaayh^h.

7 Ga^alä^adsoo^o ba^a dsē^a Noē lä^akoo^o ma^a ga^ajäh^h Dio siyh^h, jä⁻ lä^ajē^a he⁻ sa^a ga^a ma^a jēēy^h. Kih^h he⁻ gayh^h Dio, ga^ajmeey^h koo^o barco^o jee^a ga^aläā^h lä^ajēē^a hi⁻ chaa^a kyaay^h. Hi⁻ kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsēy^h, ga^ajmeey^h ga^ajä⁻ dso^o jwii^h nē^a kih^h dsa^a jmi^h gyuu^h. Hi⁻ ga^ajmäā^h Dio kwaat^h ya^ahēēy^h lluu^h kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsēy^h.

8 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Abraham, lä^akoo^o ma^a ga^atēē^a Dio kiyh^h, ga^aheeyh^h ba^a dsooy^h ta⁻ jee^a la^a kwaat^h hyoyh^h he⁻ la^a heey^h. Hi⁻ ni^a sa^a ñey^h ha⁻ ta⁻ ma^a dsooy^h, ma^a ya^ahēēy^h jee^a ma^a gyay^h ja⁻.

9 Kih^h he⁻ ma^a dsoo^o dsē^a Abraham, ga^aheeh^h bih^h he⁻ ga^agyay^h hwa^a jee^a ga^abāāh^h Dio hñii^h, laay^h lä^akoo^o jaa⁻ dsa^a chaa^a uu^h hi⁻ ga^agya^h hwa^a kih^h dsa^a. Sa^ahmiih^h ba^a ga^ahiy^h jee^a ga^agyay^h. Ja⁻ba^a lä^aja⁻ ga^agya^h Isaac kyaah^h Jacob ka⁻läh^h, hi⁻ ga^atēē^a hee^a ko^o jöh^h kyaah^h Abraham lä^akoo^o ga^abāāh^h Dio hñii^h.

10 Ga^akwēēh^h ba^a dsē^a Abraham, kih^h he⁻ ma^a jöoy^h tēēy^h koo^o jwii^h he⁻ chih^h koo^o hweh^h he⁻ ga^ajmeey^h Dio lä^ahyoh^h dsē^a.

11 Kih^h he⁻ ma^a dsoo^o dsē^a Sara, ga^ahyoyh^h be^h he⁻ ga^akaay^h gyuu^h, ma^ake^a sa^a ma^a le^a ma^akaay^h. Hi⁻ ga^alä^achaa^a ba^a gyuu^h kyaay^h ma^ake^a ma^agyuyh^h. Jēēh^h ga^ajmeey^h dsoo^o he⁻ mi^ate^a Dio juu^h he⁻ ga^abāāyh^h hñiiy^h.

12 He⁻ lä^aja⁻, kih^h jaa⁻ ba^a dsa^añuu^h he⁻, ma^ake^a ma^a ya^ajäh^h läā^h jmi^h kiyh^h, kēē^a ga^alä^ajwēē^a jwēte^a dsa^a kyaay^h, lä^akoo^o jwēē^a nuu^h hi⁻ hēē^a gyuu^h hi⁻ lä^akoo^o mi^asi^h he⁻ cha^a cha^ahooy^h jmi^hñeeh^h, he⁻ sa^a täā^h jne^a hen^h.

13 Lä^ajēē^a dsa^a he⁻, lä^a ma^adsoo^o ja⁻ba^a dsēy^h lä^ajiih^h ga^ajuuy^h. Sa^a ga^ahyoyh^h he⁻ ga^atöō^o Dio hih^h ma^akwēēyh^h. Pero ga^ajmeey^h bih^h dsoo^o, ma^ara^a he⁻ tēēy^h ba^a. La^a lä^akoo^o he⁻ ga^ajēēy^h uu^h jee^a ma^a täāyh^h ja⁻, hi⁻ la^a lä^akoo^o he⁻ ga^ajmeey^h Dio kih^h ba^a.

Ga^ajmäāy^h hñiiy^h lä^akoo^o dsa^a chaa^a uu^h, hi⁻ täāh^h ko^o hwēē^a ba^ajmi^h gyuu^h la⁻.

14 Lä^ajēē^a hi⁻ hlēēh^h lä^aja⁻, dsa^alä^angēē^a jne^a kiyh^h, he⁻ hnooyh^h hōōy^h jee^a dsa^a täāyh^h täā^h.

15 Wa^ara^a jāh^h kih^h ma^ahlēēh^h dsa^a he⁻ kih^h hwa^ajee^a ga^ahwēēy^h ja⁻, ma^ajä⁻ba^akiyh^h ma^a dsa^anāāy^h ka⁻läh^h jee^a ga^ahwēēy^h ja⁻.

16 Pero dsa^a he⁻, ma^aheē^a dsēy^h koo^o hwa^a he⁻ llu^a cha^aga^amiih^h he⁻ hla^a gyuu^h. Kih^h he⁻ ja⁻, sa^a la^a o⁻hih^h kih^h Dio he⁻ jāyh^h, laay^h Dio kyaā^h dsa^a he⁻. Jēēh^h, ma^a na^a la^aba^a koo^o jwii^h he⁻ ga^ajmeey^h kih^h dsa^a he⁻.

17 Kih^h he⁻ ma^a dsoo^o dsē^a Abraham, lä^akoo^o ma^a ga^ajmeey^h Dio mada^a kiyh^h he⁻ ma^ajngēēyh^h Isaac, ga^aheeh^h bih^h kwaay^h gyuu^h koo^o mēē^a kyaay^h, ma^ake^a ga^abāāh^h Dio hñii^h he⁻ jmeey^h llu^h kih^h Abraham ta⁻lä^a kih^h gyuu^h he⁻.

18 Jēēh^h ma^angēē^a ba^a ma^ajäh^h Dio siyh^h: “Ta⁻lä^a kih^h Isaac ba^a hwēē^a hi⁻ lee^a dsa^a kyaah^h.”

19 Ma^ajmeey^h Abraham huū^hdsē^a he⁻ cha^a ba^a be^h kih^h Dio, he⁻ mi^ajiiyh^h dsa^a jee^a kih^h hi⁻ na^ajuu^h. Kih^h Abraham, la^a lä^akoo^o he⁻ ga^ajuu^h jooy^h mah^h ga^alä^ajiiyh^h ka⁻läh^h.

20 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Isaac, ga^ami^ajāāy^h Jacob kyaah^h Esau, ga^ajāyh^h siyh^h ha⁻ lä^a jmeey^h Dio kiyh^h ta⁻cha^ane^h.

21 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Jacob, lä^akoo^o ma^angoo^o ga^ajuuy^h, ga^ami^ajāāy^h ma^ajaa⁻ ma^ajaa⁻ joo^o José, hi⁻ ga^ajmeey^h juu^h kih^h Dio na^ahuuy^h hma^ahu^h kiyh^h.

22 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a José, lä^akoo^o ma^angoo^o ga^ajuuy^h, ga^ahlēēyh^h kih^h he⁻ hwēē^a dsa^a Israel hwa^a Egipto, hi⁻ ga^ajmeey^h mada^a ha⁻ ta⁻ dsa^ahoo^o dsa^ajmi^hngo^o kiyh^h.

23 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a cho^ojmi^h Moisé, he⁻ ja⁻ lä^akoo^o ma^a ga^alä^achaa^ay^h, ga^ahmäāy^h lä^ajiih^h ga^atē^a uu^h sih^h, kih^h he⁻ ga^ajēēy^h läā^h na^ahnaah^h gyuu^hñuu^h he⁻. Sa^a ga^alä^agoyh^h kyaah^h mada^a he⁻ ga^ajmeey^h rey he⁻ ma^a juu^h lä^ajēē^a gyuu^hñuu^h.

24 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Moisé, he⁻ ja⁻ lä^akoo^o ma^a ga^alä^ajöoyh^h, ga^ajmeey^h sa^akyeē^h he⁻ ma^atēēyh^h joo^o mi^aFaraón.

25 Ga^alä^ahnøoy^h ga^a he⁻ ga^ajēēy^h wii^h ko^ojöh^h kyaah^h dsa^akyaā^h Dio, lä^akoh^h ga^a he⁻ ma^alä^achaa^ay^h llu^hmiih^h jmi^hjmi^hgyuu^h la⁻ ma^ajmeey^h dso^okye^a.

26 Ga^ajmeey^h huū^hdsē^a llu^h ga^a he⁻ jēēy^h wii^h kwaat^h kih^h Cristo lä^akoh^h ga^a he⁻ chaa^ay^h llu^h kyaah^h lä^ajē^a he⁻ cha^a Egipto. Jēēh^h ma^ajöōy^h heey^h he⁻ noō^o juu^hhyoyh^h.

27 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsēy^h, ya^ahēēy^h hwa^a Egipto. Sa^a ga^alä^agoyh^h ma^ake^a ga^aya^ajēē^a dsē^a rey kyaayh^h. Ga^akwēēh^h ba^a dsē^a Moisé, jēēh^h la^akiyh^h lä^akoo^o he⁻ ma^ajēē^a bih^h Dio hi⁻ sa^atēē^a jne^ajēēn^a.

28 Kih^h he⁻ ga^alä^adsoo^o dsē^a Moisé, ga^ajmeey^h jmi^h he⁻ kuh^h dsa^aborrego mäh^h hi⁻ ga^ajmeey^h mada^a he⁻ chu^h dsa^ajma⁻

12

ho'haah' kih', mah' ni' jaa' gyuu' nuuh' hi' laa' to' ne' kyaah' dsa' Israel sa' juu', wa'ra' ja' angel jngih' kih' gyuu' nuuh' hi' laa' to' ne' kyaah' dsa' Egipto.

29 Kih' he' ga' la' dsoo' dsé' dsa' kyaah' Dio, ga' ngéey' jmi' neeh' gyuu' la' koo' he' ga' naay' hwa' kii' ba'. Chah' ba' ga' la' hnøø' dsa' Egipto ma' ngéé' la' ja', pero ga' hmäyh' cha' jmi' ja'.

30 Kih' he' ga' la' dsoo' dsé' dsa' Israel, ga' hla' na'hyah' kih' jee' jwi' Jerico, koo' ga' jee' la' ku' la' jii' kih' na'hyah' ja' gyii' jmi' ba'.

31 Kih' he' ga' la' dsoo' dsé' Rahab, dsa' mé' hi' ma' hnée' hñii' kyaah' wa' hi' cha' hi', he' ja' sa' ga' juuy' la' ma' ga' juu' dsa' gooy' hi' chaah'. Jééh', ga' heeyh' ba' llu' hi' ga' taah' koo' juu' ha' la' la' jee' jwi' ja'.

32 ¿Hee' ga' jwahn'? Hnøø' kwa' ja' kin' mah' hlééh' kih' Gedeón kih' Barac, kih' Sansón, kih' Jéfté, kih' David, kih' Samuel, hi' kih' ga' jñah' dsa' hi' ma' ngéé' juu' kih' Dio lo' joo'.

33 Kih' he' ga' la' dsoo' dsé' hi' he', ja' koo' há' ga' liyh' ga' teey' kyaah' rey, ga' llay' kwee' ta' kih' dsa', ga' hyoyh' he' ga' baäh' Dio hñii' kyaayh', ga' laay' he' ma' kuh' hyah'.

34 Ga' laay' he' ma' kaay', ga' laay' he' ma' juuy' kyaah' ñe' tuuh', ma' ke' sa' cha' be' jiiy' ga' téey' be', ga' la' beey' jwérte jee' cha' hñii', ga' heey' go' te' kih' hløø' hi' ya' naa' uu'.

35 Ma' chaah' dsa' mé' hi' ga' juu' dsa' dsaah' kyaah' mah' ga' la' jiiyh' ka' lah'. Hi' jñah' ko' llaa', ga' heeh' bih' he' ga' heeh' dsih' wi'. Sa' ga' la' hnøøy' ma' laay' jééh', ma' kyey' o' jøh' dsé' he' la' jiiyh' jee' llu' ga'.

36 Ko' llaa' ga' mi' kwah' dsih', ga' jmi' ga' baah' dsih'. Hi' ja' ma' la' he' ja'. Ga' hñuu' dsih' kyaah' caden' mah' ga' taah' dsih' neh' ñe'.

37 Ko' llaa' ga' juu' kyaah' ku', jñah' ga' jmaay' to' hnoo', hi' jñah' ga' juu' kyaah' ñe' tuuh'. Hi' ko' llaa' ma' ga' naa' ta' la' ta' jnø', ma' na' laay' loo' borrego kyaah' loo' chivo ka' lah', ma' ta' ñeey'. Sa' ma' chaay' llu', ma' ta' ma' haah' dsih'.

38 Jee' kih' dsa' jmi' gyuu' sa' sooh' he' taäh' hi' lluu' he'. He' ja' ga' naay' la' koo' he' na' heey' la' kaa' hwa' kii', la' kaa' neh' nuu', ma' na' hmäyh' neh' too' ku', hi' la' kaa' jee' hē' too' moh'.

39 Lá' jéé' dsa' he', sa' ga' hyoyh' he' ga' baäh' Dio hñii' kyaayh', ma' ke' ga' hii' juu' kiyh' la' llu' he' ga' la' dsoo' dséy'.

40 Jééh', ma' la' dsé' Dio he' hñah' jne' ko' jøh' he' llu' cha' ga' miih' kyaah' dsa' he' hi' la' ja' hwéé' jne' llu' ko' jøh' kyaayh'.

Wa' jmeen' huu' dsé' ha' la' ga' kwééh' dsé' Jesús

1 Jwéé' jwérte dsa' hi' ga' la' dsoo' dsé' jää'. Hi' he' laa' la' koo' jni' he' hii' la' ku' la' jii' jnän', hi' jmee' dsoo' ha' la' ga' la' kiyh'. Lá' ja' hnøø' jmeen' ta' koo' la' jé' he' jmee' jwäh' jnän' kyaah' dso' kye' he' jmee' dsa' tãh' jne'. Hi' hnøø' kwééh' dsé' jne' dsa' nøøn' ta' cha' nē' jwé' he' tøøhn' la'.

2 Wa' jmeen' miih' huu' dsé' kih' Jesús hi' ga' na' jwé' ha' la' jee' laa' jne' hi' lloo' koo' jmi' he' laay' jne' go' te'. Kih' he' ñey' jéé' ba' dséy' ta' cha' nē', he' ja' ga' heeh' bih' ga' jéey' wi' dsoh' hma' cru'. Sa' ga' jmeey' he' he' la' o' hih'. Ja' ga' ga' gyay' jwoo' ra' lluu' kih' Dio.

3 Jmee' da' hnäh' huu' dsé' kiyh', ha' koh' wi' sa' ga' jéey' kih' dsa' hñaa' dsé' hi' ga' la' hnee' kyaayh'. Lá' ja' ta' hwaah' hnäh' ni' sa' wa' jeh' hoh' hnäh'.

4 Jééh', jee' kwah' hnäh' be' mah' sa' tãh' hnäh' kyaah' dso' kye', sa' ga' ma' tuuh' hnäh' jma' kya' hnäh'.

5 Che' ma' gaa' hoh' hnäh' nuuh' kih' Dio, he' hléeyh' hnäh' la' koo' joo', heh' he' ga' jäh'y':

Gyuu' kyaan', ta' jwah' sa' llu' wa' ra' ga' heeyh' hne' wi'.

Ta' jeh' hoh' wa' ra' ga' juuyh' kyaah'.

6 Jééh', Dsa' jøøh' jnän', heeyh' wi' hi' hnäy' ba'.

Kway' kih' la' jéé' hi' téeyh' joo'.

7 Wa' kwééh' hoh' hnäh' he' heeyh' hnäh' wi'. He' jmaay' hnäh' la' koo' joo' ba' ja'.

¿Che' jwa' chaah' jaa' chih' hi' sa' heeh' Täa' kyaay' wi'?

8 Ga' la' jéé' ba' jne' heeh' Dio wi'. Pero cher' mah' sa' ga' heeh' Dio hnäh' wi', sa' laah' hnäh' joo'. Laah' hnäh' la' koh' hi' sa' chaah' juu' ba'.

9 Ta' jyoh' ko' taa', täa' jnän' hi' chaah' hwa' la' ga' heeyh' jne' wi' la' ma' mäh' jne' mah' ga' la' hnäa' jnih'. ¿He' la' sa' jmeen' cha' ga' miih' he' kih' Täa' hi' laa' juu' jmi' lle' jnän', mah' la' ja' chaah' jne' täa' ba'?

10 Täa' jnän' hi' chaah' hwa' la', ga' heeyh' jne' wi' miih' jmi' jmi' gyuu' la', la' koo' la' huu' dsé' kiyh'. Pero ta' jyoh' ko' taa', hi' gya' gyuu' heeyh' jne' wi' kih' he' llu' jnän' ba' mah' hwéé' jne' na' jngéé' la' koo' laay' hñiiy'.

11 Dsoo' ba', sa' tih' dsé' jne' to' chah' wa' ra' ga' heeyh' jne' wi'. Koo' dsa' la' meeh' dsén' ba' ja'. Pero ma' ngéé' ma' heeyh' jne' wi', la' téé' jne' jmeen' he' llu' jmah' hi' jmee' hii' tii' jnän' ka' lah'.

Goo' la' wa' ra' sa' ga' jmee' jne' he' he' jäh' Dio

12 He' ja' kwa' hnäh' be', hnäh' hi' sa' cha' be' kih'.

¹³ Kwa' hnäh' be' go-nää' hnäh' ko-dsoo' mah' tēē' be' hi- sa' beē' hi- lä-ja- mo-so- kayh' jwē'.

¹⁴ Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' hii' ti' kyah' hnäh' kyaah' lä-jēē' dsa-, hi' ha- lä- jee' leeh' hnäh' na-jngēē' cha-gamiih-. Jēēh', hi- sa- na-jngēē', sa- dsa-taayh' ya-jwii' kih' Dio.

¹⁵ Leeh' hnäh' ha- ga- che- ga-jñuuh' hnäh' kih' he- la' kwa- Dio jnän-. Goo- wa-ra- ga-lä-wii' hoh' hnäh' kyaah' dsa-. Hi- kyaah' he- hlih' ja- heē' jwēē' dsa-.

¹⁶ Ni- jaa- hnäh' dsa- mē' dsa-ñuuh-, ta- kaañ' hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ta- jmee- hnäh' ta- koo' he- la' kwa- Dio, lä-koō- ga-jmee' Esaú. Ma-na-la- juu' hyoyh' heey', kih' he- laay' gyuu- to-nē'. Pero ga-hniy' he- ja-, koō- ga-tēēy' koō- wii' ma' ba'.

¹⁷ Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga-la' kiyh' ta- cha-nē'. Ma' chuuy' kyaah' jmiy' mah' ma' mi-jäy', mah' ma' kwēēyh' he- ma-na-la- heey-. Pero sa- ga-hyoyh'. Ma-ke- ga-hooyh' cha- miih-, mo-so- ga-lä-sii' juu' kih' jmiy-.

¹⁸ Jēē' da' hnäh', sa- ga-lla-nääh' hnäh' moh' Sina' he- sa- ma' le' dsa-nää' dsa- chuh' kih', lä-koō- ga-la' kih' dsa- Israel llo'joo'. Peer- ga-hya- je- gyuu' moh' ja-, ga-la' na-hoo- läh-, ga-hii' goo-, ja' koō- lle' tä'.

¹⁹ Jee' ja- ga-lä-nuuh' hij' luu' hoo', ga-lä-nuuh' hlēēh' Dio. Lä- ma' ga-nuu' hi- ma-tääh' jee' ja-, ga-chuuy' cha-miih- mah' mo-so- hlēēh' gyih' kyaayh'.

²⁰ Jēēh', sa- ga-lä-be- dsēy' ma' nuuy' mada' he- ma' jmeey-: "Cher'mah' chaa- hi- ga-hee' nē' moh' la-, ma-ke- jaa- jah', jmee- bii' juuy' kyaah' kuu' o-juuy' kyaah' ñe' chuuh-."

²¹ Kih' he- la' goo- ngēē' he- ga-jēē' dsa- he', he-ja- lä- ga-tē' Moisé ga-jäh': "Peer- gohn-, lä-jiih' jlään-."

²² La' lä-koō- he- ma-lla-nääh' hnäh' moh' Sion ba' ja-, jee' jwii- kih' Dio jiih-, jwii- Jerusalén he- hla- gyuu' jmi-gyuu-, jee' tääh' cha-miih- mil-ängele hi- jmee' jmi' kih' Dio.

²³ Hi- ma-kuh' hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- ga-heeh' kih' Dio to-nē' hi- na-sii- jmi- kih' gyuu' jmi-gyuu-. Ma-lla-nääh' hnäh' kih' Dio hi- lla' ta' kih' lä-jēē' dsa-, ja-ba' jee' tääh' lä-jēē' hi- lluu-, hi- laa' jmi-llē' hi- ga-jmää' Dio lluu' go-te-.

²⁴ Ma-lla-nääh' hnäh' kih' Jesús hi- ga-jmee' koō- hmooh' hmēē' hi- lä-ja- ma-lla-nääh' hnäh' kih' jma- he- ga-tuu- kwaat- jnän-. Jma- ja- ngii- llu' jnän-. Sa- hni- kih' dsa- lä-koō- jmee' jma- he- ga-tuu- kih' Abel.

²⁵ He-ja- leeh' hnäh' wa-ra- ga-jmeeh' hnäh' chaah- hnäh' kih' hi- hlēēh' hnäh'. Jēēh', hi- sa- ga-hii' ma' nuu', lä-koō- ma-

ga-hlēēh' Dio kyaayh' gyuu' moh' he- chih' hwa' la-, sa- ga-laa' hi- he'. ¿Ha- ba' lä-lää' jne' ja-, cher'mah' sa- ga-jmeen' he' kih' hi- hlēēh' jne' lä- ga-tē' gyuu' jmi-gyuu'?

²⁶ Lä-koō- ma' ga-hlēēyh' kyaah' dsa- he', lä-kye' hwa' ga-jeh'. Pero koō- ka-lää' ga-jäyh': "Koō- ga-koō- hä' jmeen' jeh' hwa' la-, lä-kye- gyuu' jmi-gyuu' ka-läh'."

²⁷ Kyaah' he- ga-jäyh': "Koō- ga-koō- hä'", dsa-lä-ngēē' jne', ääh' go-te- lä-jē' he- le' sa-jeh'. He- ja- hnøø' jäh', lä-jē' he- na-la- he- ga-jmee' Dio. Ja-ga-na-, ja' koō- hweh- lä-jē' he- sa- le' sa-jeh'.

²⁸ He-ja- wa-kwan' ti'hmaah' kih' Dio, kih' he- ma-na-jnäa' jne' ya-jwii' kiyh' jee' sa- le' sa-jeh' ni- miih-. Wa' jmeen' ta-he' kiyh', wa- gah' jnih', wa' nuuh' jne' kiyh', lä-ja- ba' tih' dsēy'.

²⁹ Jēēh' Dio jnän' laa' je- he- mi-llaa- lä-jē' go-te-.

13

Ha- lä- hnøø' jmeen' mah' tih' dsē' Dio

¹ Ta- ta' hnäh' he- hnaah' hnäh' dsa-kyaah' hnäh' lä-koō- lle' jnän-, lä-llu' he- laa' jne' øøhn'.

² Ta' wa-gaa' hoh' hnäh' kwah' jee' jä' hi- go-nää' kyah' hnäh'. Jēēh', ko-llaa' ga-kwa' bih' jee' ga-jä' dsa-, ni- sa- ga-lä-ñey' koh' koh', ángele ba' he' hi- ga-jä' kiyh'.

³ Mi-dsooh' hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh' ñe-, jmee' hnäh' kwaat- lä-koō- he- tääh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. Lä-ja- ka-läh' kih' hi- jēē- wii', jmee' hnäh' kwaat- lä-koō- he- jēēh' hnäh' wii' ko-jøh' kyaayh'.

⁴ Lu' dsa- he- jee' dsa- goo-. Pero hnøø' go-taah' hnäh' lä-lle' kih'. Jēēh', Dio lla' ta' kih' hi- sa- na-jee' goo' mah' kaayh' wa' hi- cha- hi- hi- lä-ja' kih' hi- na-jee' goo' mah' kaayh' hi- laa' kyaa' jñah'.

⁵ Ta' wa' heē' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah- hnäh' llu' kyaah' he- cha' kyah' hnäh' ba'. Jēēh' ga-jäh' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been' hne-, ni- sa- jmään' hne- ta- koo'."

⁶ Kih' he- ja-, jahn' lä-kaa' tuh' dsē' jne': Dsa-jøøh' kyaan' ba- kwa' be' kin-, ni- miih- mo-so' gohn'.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin'?

⁷ Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä- ga-jmee' hi- ma' jøø' kyah' hnäh', hi- ga-hlēēh' hnäh' juu' kih' Dio. Jēē' da' hnäh' ha- lä- ga-hwēēy' kyaah' ta' kiyh'. Wa- lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä-koō- ga-lä-dsoo' dsē' hi- he'.

⁸ Jesucristo, lä- ma-laay' ja-ba' lloo', na', lä-ja- ga-lä-jē' joh' jmi' cha-.

⁹ Ta' kwa' jwē' mi-gaa' dsa- hnäh' kyaah' he- ga-jyoh' nuuh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ma-mi-tēē' jne'. Luu' ga- he- tēē' jne' be' kyaah' he- la' kwa- Dio ba', ja' kyaah' he- kih' hih- jne'. Jēēh', jih'koh' sa- ga-ka'

ya'j00' hi' ma' hlëeh' kih' he' kuh'hih' dsa'.

10 Chaa' ba' jaa' hi' ga'juu' jnän', pero jmi' dsa' hi' tääh' jmee' ta'he' neh' gwah' lä' hih' kih' hmoooh' ma'gyuh' ja', sa' na'ngëy' jwë' jmeey' k0-j0h' kyaah' hi' ga'juu' jnän'.

11 Jmi' dsa' kaah' he', ma' dsa'-taayh' jee' jah' dsa' kih' Jee' Na' jngüi' Go'te' kyaah' jma' kih' jah' hi' ma' kwëeh' dsa' Dio kwaat' kih' dso'kye'. Ja' ga' ma' dsa' jey' hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii' ja'.

12 Ja' ba' lä' ja', ga' juu' Jesüs chuu' jwii' ja', mah' jmäy' dsa' na' jngëe' kyaah' jma' kiyh'.

13 Lä' ja' wa' jmeen' k0-j0h' kyaah' Jesüs, ma' ke' dsa', sa' tooyh' ta' jnän'. Wa' hlëeh' bih' lä' koo' hn0oy' hlëeyh', ja' ba' lä' koo' ga' hlëeyh' kih' Jesüs.

14 Jëeh', jee' jwii' he' t00hn' la', dsa' ngëe' ba'. Pero jne', hn00h' jne' k00' jwii' he' na' ga' lä' jnä'.

15 He' ja' sa' wa' tun' hän' kih' Dio ta' la' kih' Jesüs. Wa' jmeen' juuh' kiyh'. He' ja' ba' lle' kih' kwëeh' hnih'.

16 Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he' llu' jmah' ba', hi' kwëeh' hi' lla' kyaa' miih' he' cha' kyah' hnäh'. He' ja' ba' tih' dsë' Dio jmeen'.

17 Wa' nuuh' hnäh' kih' hi' jää' hnäh' hi' wa' hwaah' hnäh' kyaayh'. Jëeh', hi' he' na' dsë' lley' hnäh', he' ñey' lloo' k00' jmi' ngëey' kwaat' kih' ta' he' jmeey'. Lla' he' ma' jmeeh' hnäh' ti' meeh' dsëy', jmee' hnäh' jëe' dsëy' ba'. Jëeh', cher'mah' sa' ga' jmeeh' hnäh' lä' lle' kih', sa' cha' ya'j00' kah' hnäh'.

18 Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' kih' Dio. Kih' he' lii' jnääh', sa' hni' hu' dsë' kyaa' jnääh'. Lä' ja' hn00' jnääh' dsa' n00' jnääh' kwee' kyaah' lä' jë' he' jmee' jnääh'.

19 Peer' chuun' kyaah' hnäh' he' ngiih' hnäh' kin' kih' Dio mah' kway' jwë' llaahn' to' chah' la' jee' tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' 00yh'

20 Dio ba' he' hi' jmee' hii' tü' tuh' dsë' jne'. Hi' he' ga' mi' jiih' Jesucristo Dsa' j00h' jnän' hi' hää' kwee' lä' jëe' hi' laa' kyaa' Dio. Jëeh' kyaah' jma' kiyh' he' ga' tuu' ja', ga' jmeey' k00' hmoooh' hmëe' he' sa' hee' jih' koh'.

21 Ngii' kiyh' he' jmäy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä' jë' ta' llu' lä' hyoh' dsëy' hi' jäy' hnäh' lä' tih' dsëy' ta' la' kih' Jesucristo. Wa' la' juuh' kiyh' ga' lä' jë' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

22 00hn', chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' j0h' hoh' hnäh' kyaah' juu' he' ma' hlëehn' hnäh' la'. Sa' cha' cha' miih' juu' he' ma' siin' kyah' hnäh'.

23 Hnoon' lä' ñeh' hnäh', ma' laa' ba' Timotä' 00h' jne' he' ma' häy' neh' ñe'. Cher'mah' jäh' to' chah' la', niin' kyaayh' na' jëen' hnäh'.

24 Jmee' hnäh' Dio kih' lä' jëe' hi' jää' hnäh' kyaah' lä' jëe' ga' hi' na' jngëe'. Lä' jëe' hi' tääh' hwa' Italia la', jmeey' Dio kyah' hnäh' ka' läh'.

25 Wa' mi' jää' Dio lä' jëe' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

Santiago Juu' la- ga- si' Satia- kih' judiu dsa- gooy'

1 Jnā' Satia-, jmeen' ta' he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa jōōh' jnān'. Jee' la- ma- siin' kyah' hnāh' lā- jēē' gya' to' nāā' dsa- judiu hi- na- saa' na- jnee' lā- kqa- jmi- gyuu-. Jmeen' Dio kyah' hnāh'.

Huu' dsē- llu' he- kwa- Dio

2 Oōhn', hnōō' wa' chaah- hnāh' llu' wa'ra- ga- ngēēh' hnāh' wa' he- cha- he- he- wii'.

3 Ma- neh' ba' hnāh' lā- ma' jēēh' hnāh' he- wii', jee' ja- dsa- lā- jnā' che' lā- ma- dsoo' ja- ba' hoh' hnāh' hi- lā- jwē' ja-, lā- tēēh- hnāh' kwēēh' hoh' hnāh'.

4 Pero hnōō' kwēēh' hoh' hnāh' cha- ga- miih- lā- jiih' hwēē- hnāh' llu', lā- koo- jaa- hi- ma- āā- huu' dsē- kih'. Ja- jiih' mo- so- cha- ga- he- mo' jmee' bii' kyah' hnāh'.

5 Cher' mah' chaā- ko- llaā' jee' kyah' hnāh' hi- sa' ga- ma- ngēē' llu', wa' ngiiy' kih' Dio, hi- he' ba' jmee' lā- ngēēy'. Jēēh' ma' ra- he- kwa- ba' Dio cha- miih- huu' dsē- llu' kih' lā- jēē- hi- ngii', hi' sa' dsa- lā- lleey' kyaah' ni' jaa- hi- ngii'.

6 Wa'ra- ga- ngiih' hnāh' kiyh', hnōō' jmeeh' hnāh' dsoo' hoh' hnāh', ta' wa' jeh- hoh' hnāh' ni' miih-. Jēēh', jaa- hi- jmee' to' dsē', laay' lā- koo- la' kih' jmi- neeh' wa'ra- ga- hlūh' kyaah' lle', be- ta- la- ta' jnō'.

7 Jaa- dsa- hi- jmee' lā- ja-, he' la- mo' jōō' gyih' he- hyoyh' kih' Dsa jōōh' jnān'.

8 Dsa- hi- jmee' to' dsē', sa' jmāāy' ngēy' koo- nēē'.

9 Jaa- oōh' jne' hi- tā- nēē', wa' jēē- ba' dsēy'. Jēēh', kih' Dio ma- laay' lā- koo- jaa- hi- jōōh'.

10 Pero dsa- hi- cha- kuu', hnōō' jēē- dsēy', cher' mah' Dio ga' jmeey' ga' jāy' ta' hwa'. Jēēh', dsa- he' āāh' lā- koo- dsa- āāh' wa' le' he- cha- nē- nuu'.

11 Wa'ra- ga- hya- hyoo- llii' jwēte, hēh' llii' chaah' le' ja-, he' ja- dsa- lā- kii- chaah' hi- dsa- tōh- mi' le', mo' so' jnā' na' hñaa'h'. Ja- ba' lā- ja- la' kih' hi- cha- kuu', koo- dsa- uū- bih' jee' jmeey' ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hi- kwēēh- dsē' ma' jēēy' he- wii'

12 Llu' la' kih' hi- ga- lā- be' dsē' wa'ra- ja' he- hñih' ka' dsēy'. Jēēh' cher' mah' ya' hēēy' llūū', lā- koo- jnee' hyoyh' jee' chaay' tāā'. He- ja- la' lā- koo- coron he- ga- bāāh- Dio hñii' kwēēy' dsa- hi- hnaayh'.

13 Cher' mah' gwa' dsē' dsa- jmee' he- hñih', ni' miih- sa' soōh- he- jāyh' Dio ka-

dsēy'. Jēēh' sa' gwa' dsē' Dio jmee' he- hñih', hi- ni- sa- kay- dsē' dsa- mah' jēēy' che' jmee' dsa- he- hñih'.

14 Kih' he' hee' dsē' lā- jaa- lā- jaa- he- hñih', he' ja- gwa' dsēy' jmeey' he- hñih', mi- goo- kiyh', hi- jōō' kiyh' jwē' hñih'.

15 Hi- ma- ngēē' ma- hāāy' jwē' he- hee' dsēy', ma- na' jnāāy' kyaah' dso' kye-. Ma- la- ma- hēēy' hñiiy' kyaah' dso' kye-, ja- jiih' juuy' go- te-.

16 Oōhn' hi- hnaan-, ta' mi- gaa' hnāh' hñaa'h'.

17 Lā- jē- he- llu' he- ga- hñah' jne' la-, lā- jē- he- jnāāh' la', he- la- na' ja' gyuuh' jmi- gyuu-, he' la' ga- kwa' ba' Dio. Hi- he' na- ga- jmāā' lā- jēē- hi- choo' je' gyuuh' jmi- gyuu-. Pero Dio sa' dsa- lā- sēēy' lā- koo- la' kih' hi- hēē' gyuuh' he- dsa- lā- si' hēēh' kih'.

18 Lā- hyoh- dsēy', ga' jmeey' ga- lā- chaā- jne' lā- hmēē' ta' la' kih' ju' dsoo' he- ga- kwēēy' jne' mah' lee' jne' ma' ra- hi- kyaay' jee' kih' lā- jēē- hi- ga' jmāāy'.

19 He- ja- jwahn- oōhn' hi- hnaan-. Hnōō' nuuh' da' hnāh' jāā- ha- lā- la' juu' kih' dsa-. Ta' jiih' hnāh' chah'. Ta' mi- lleē' hnāh' hñaa'h' na' koh'.

20 Heh' dsa- lā- lleē' jne', jne' jwē' jnān- he- jmeen' he- llu'.

21 He- ja- jwahn-, mo' to' jmee- ga' hnāh' he- hñih', mo' to' bāāh' ga' hnāh' hñaa'h' dso' kye- he- cha- cha- miih- na'. Jmāā' hnāh' hñaa'h' hwaah', hēēh' hnāh' juu' he- ma- na- jnāā' tuh- hoh' hnāh'. Jēēh' juu' na- lāā' hnāh'.

Hnōō' jmeen' ta' he' kih' juu' he- ma- nuu' jne'

22 Ja- jmeeh- hnāh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh' ba' hnāh'. He- mi- gaa'h' hnāh' hñaa'h' ba' ja-, cher' mah' sa' ga' jmeeh' hnāh' he'.

23 Cher' mah' sa' ga' jmee' dsa- he' wa'ra- ga- nuuy' juu' na-, hi- he' laa' lā- koo- jaa- hi- jēē- hñii' kyaah' hu-.

24 Jēēh', ma' la- ma' jēēy' hñiiy' mah' go- hēēy' hi' lā- chah' ja- dsa- gaa' dsēy' ha- lā- laay'.

25 Pero cher' mah' jaa- dsa- ga- nuu' kwee- lā- koo- jāh' ley he- llu' go- te- he' kyaah' dsa- lāā' jne', hi' cher' mah' dsa- he' ngoo' bih' jmeey' he' kih' juu' na-, kih' hi- he' mi- jōō' ba' Dio lā- jē- he- jmeey'. Jēēh', ja- koo- nuu' bih' mah' dsa- gaa' dsēy' ka' lāh', ma' ra- he- jmee' bih' he' kih' juu' na-.

26 Cher' mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlēēh' bih' wa' la' cha- la', he- mi- gaa'y' hñii' bih' ja-, sa' jmāā' go- te- he- jāyh' hnaayh- Dio.

27 Pero cha- nē' Dio hi- laa' Tāā' jnān', jaa- dsa- hi- ma' ra- he- dsoo' hnaayh- Dio, hnōō' kway' be' kih' chih' hñii' hi- jēē- wii'

hi⁻lã⁻ja⁻ kih⁻dsa⁻më⁻hni⁻ka⁻lãh⁻, hi⁻hnøø⁻ hääy⁻hñii⁻ mah⁻sa⁻wa⁻lä⁻sayh⁻ kyaah⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

2

sa⁻wa⁻jëë⁻jne⁻he⁻laa⁻dsa⁻

1 Øøhn⁻, he⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ lluu⁻ go⁻te⁻, jmee⁻ bii⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ lä⁻hii⁻ në⁻ kyaah⁻ dsa⁻.

2 Cher⁻mah⁻ ga⁻lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁻ dsa⁻ñeeh⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ na⁻ kyeh⁻ hmiih⁻ llu⁻ hi⁻ hä⁻ aniy⁻ hmooh⁻ gooy⁻ ka⁻lãh⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻ jaa⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻ hi⁻ sh⁻hi⁻ hmiih⁻ kih⁻.

3 Hi⁻ cher⁻mah⁻ jmää⁻h⁻ hnäh⁻ jøøh⁻ hi⁻ jnaah⁻ hmiih⁻ kih⁻ he⁻, mah⁻ jwiih⁻ hñih⁻: “Na⁻ jee⁻ llu⁻ la⁻”, mah⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻ he⁻, jwiih⁻: “Jmää⁻ lä⁻ ma⁻ cheh⁻ na⁻ o⁻jee⁻ la⁻ ya⁻ na⁻ huu⁻ tiin⁻ la⁻.”

4 Jee⁻ ja⁻ dsa⁻lä⁻ jnäh⁻ hnäh⁻ he⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ lä⁻hii⁻ në⁻ kyaah⁻ dsa⁻. He⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ja⁻, jmää⁻h⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h⁻ jwëë⁻ hi⁻ kye⁻ huu⁻dsë⁻ hliih⁻ jmah⁻ ba⁻.

5 Nuu⁻ da⁻ hnäh⁻ øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻: ¿Che⁻ sa⁻ ga⁻lleeh⁻ Dio⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, mah⁻ lä⁻dsoo⁻ dsëy⁻ kiyh⁻? Hi⁻ he⁻ laa⁻ lä⁻koh⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻ kih⁻, hi⁻ hyoyh⁻ heey⁻ ya⁻ jwi⁻ kih⁻ Dio⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻bää⁻h⁻ Dio⁻ hñii⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ hnaayh⁻.

6 Pero⁻ mi⁻kwah⁻ hnäh⁻ kih⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻, mah⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻. ¿Ja⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ na⁻ hi⁻ tääh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻? ¿Ja⁻ hi⁻ he⁻ na⁻, dsa⁻ jää⁻ hnäh⁻ në⁻ta⁻?

7 ¿Ja⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ na⁻, hi⁻ mi⁻kwah⁻ jmi⁻ kih⁻ Cristo⁻ he⁻ la⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ jnän⁻, hi⁻ ja⁻ba⁻ kyaah⁻ jmi⁻ kih⁻ Cristo⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ hnäh⁻?

8 He⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ llu⁻ ba⁻ ja⁻, cher⁻mah⁻ ju⁻dsoo⁻ ga⁻mi⁻teh⁻ hnäh⁻ ley⁻ juuh⁻, lä⁻koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio⁻: “Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ hnaah⁻ hñaa⁻h⁻.”

9 Pero⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ lä⁻hii⁻ në⁻ kyaah⁻ dsa⁻, he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dso⁻kye⁻ ba⁻ ja⁻. Ja⁻ ba⁻ ley⁻ ja⁻, hñii⁻ kya⁻h⁻ hnäh⁻ he⁻ na⁻ bää⁻h⁻ hnäh⁻ dsoo⁻.

10 Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ høø⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ lle⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé, cher⁻mah⁻ ga⁻ hlääy⁻h⁻ kyaah⁻ koo⁻ mi⁻ juu⁻ ba⁻, ma⁻ na⁻ bääy⁻h⁻ lä⁻jë⁻.

11 He⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻jäh⁻: “Hne⁻ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻, ta⁻ kaah⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ jñah⁻”, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻jäh⁻ ka⁻lãh⁻: “Ta⁻ jngëëh⁻ dsa⁻.” He⁻ ja⁻, cher⁻mah⁻ sa⁻ kaah⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ jñah⁻, pero⁻ jngëëh⁻ dsa⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ bää⁻h⁻ ba⁻ hne⁻ cha⁻ në⁻ ley.

12 He⁻ ja⁻ hnøø⁻ hlëëh⁻ hnäh⁻ hi⁻ hnøø⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kya⁻h⁻ hnäh⁻ ba⁻, jëëh⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻, ley⁻ ja⁻ ngii⁻h⁻ kwaat⁻ jnän⁻, ja⁻ ba⁻ ley⁻ he⁻ kyaah⁻ dsa⁻ lää⁻ jne⁻.

13 Kih⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻ñih⁻ dsë⁻ dsa⁻ kyaah⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ lä⁻ñih⁻ dsë⁻ Dio⁻ kyaayh⁻ ka⁻lãh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ llay⁻ ta⁻. Pero⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻lä⁻ñih⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaah⁻ jne⁻, hwëë⁻ jne⁻ llu⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ ngii⁻h⁻ kwaat⁻ jnän⁻.

Ta⁻ llu⁻ jnän⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻

14 Øøhn⁻, hee⁻ jmää⁻ kih⁻ jaa⁻ hi⁻ jäh⁻ ma⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsëy⁻ kih⁻ Dio⁻ mah⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ llu⁻ sa⁻ jmeey⁻. ¿Che⁻ lääy⁻ kyaah⁻ he⁻ koo⁻ jäh⁻: “Ma⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsën⁻?”

15 Cher⁻mah⁻ chaä⁻ jaa⁻ øøh⁻ jne⁻, dsa⁻ më⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ hmiih⁻ he⁻ këyh⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kuh⁻ hiih⁻ koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻,

16 hi⁻ cher⁻mah⁻ jaa⁻ hnäh⁻ ga⁻ chiih⁻ hñih⁻: “Jwërte⁻ kwa⁻ be⁻, gwaah⁻ ba⁻ hne⁻ llu⁻, ja⁻ mi⁻llaah⁻ hñaa⁻h⁻, ja⁻ kuh⁻ ba⁻ hne⁻ llu⁻.” Pero⁻ ¿hee⁻ jmää⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁻ lä⁻na⁻, cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ kwëëh⁻ hñih⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁻ kiyh⁻?

17 Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ jäh⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsëy⁻ kih⁻ Dio⁻. Cher⁻mah⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ llu⁻ ma⁻ jmeey⁻, sa⁻ jmää⁻ he⁻ jäh⁻: “Ma⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsën⁻.” Juu⁻ ta⁻ jmah⁻ ba⁻ ja⁻.

18 Pero⁻ cher⁻mah⁻ jaa⁻ ga⁻ jäh⁻: “Hne⁻ jmeeh⁻ ta⁻ llu⁻, jnä⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsën⁻”, lä⁻la⁻ jwi⁻ jnih⁻ ka⁻lãh⁻: “Mi⁻ jnäa⁻ kin⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻, hne⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ jmee⁻ ni⁻ miih⁻ ta⁻ llu⁻, mah⁻ jnä⁻ mi⁻ jnäan⁻ kya⁻h⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsën⁻ kyaah⁻ ta⁻ llu⁻ he⁻ jmeen⁻.”

19 Hne⁻ jmeeh⁻ dsoo⁻, jaa⁻ ba⁻ Dio⁻ chaä⁻. Jmeeh⁻ ba⁻ hne⁻ llu⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ jäh⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻ ka⁻lãh⁻, mah⁻ jlää⁻ bih⁻ kih⁻ he⁻ goyh⁻.

20 Peer⁻ taah⁻ hne⁻. ¿He⁻ la⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ngëëh⁻ miih⁻? Sa⁻ jmää⁻ he⁻ jäh⁻ jne⁻ ma⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsën⁻ kih⁻ Dio⁻ mah⁻ sa⁻ na⁻ jnä⁻ ta⁻ jnän⁻.

21 ¿Ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ Dio⁻ kwaat⁻ lluu⁻ Abraham⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ ta⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻, he⁻ ga⁻ ngëëy⁻ Isaac⁻ jooy⁻ kih⁻ Dio⁻ mah⁻ ma⁻ juuy⁻ në⁻ na⁻ hyoo⁻?

22 ¿Che⁻ sa⁻ ngëëh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻? Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ Abraham⁻ kih⁻ Dio⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh⁻ Dio⁻. Hi⁻ kyaah⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ Abraham⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ jnä⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsëy⁻ kih⁻ Dio⁻.

23 Lä⁻ja⁻ ga⁻ lä⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio⁻ he⁻ jäh⁻ lä⁻ la⁻: “Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ Abraham⁻ kih⁻ Dio⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ Dio⁻ kwaat⁻ lluu⁻.” Hi⁻ ga⁻ lä⁻ cheey⁻ ome⁻ kyaa⁻ Dio⁻.

24 Lä⁻ja⁻ dsa⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻, jmee⁻ Dio⁻ kwaat⁻ lluu⁻ dsa⁻, kyaah⁻ he⁻ jmeey⁻ ta⁻ llu⁻, ja⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsëy⁻.

25 Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Rahab⁻, jaa⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁻ hñëë⁻ hñii⁻ kyaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ga⁻ jmeey⁻ Dio⁻ kwaat⁻ lluu⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ kway⁻ jee⁻ ga⁻ jäh⁻ hi⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ koo⁻ juu⁻ hi⁻ ga⁻ cheey⁻ ta⁻ jyoh⁻ jwë⁻ lä⁻ llu⁻ jee⁻ ga⁻ laay⁻.

26 Jmi⁻ ngo⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ kyaah⁻ jmi⁻ lle⁻, na⁻ juu⁻ ba⁻ ja⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ jnän⁻.

Sa⁻ jmää⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ Dio, cher⁺mah⁺ sa⁻ na⁻jnää⁺ ta⁺ llu⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺.

3

Hnøø⁺ leeh⁺ jne⁺ ha⁻ lä⁻ hlēeh⁺ jne⁺

¹ Sa⁻ wa⁺ chaa⁻ jwēē⁺ ta⁺ jwoh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ øøhn⁺. Ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺, hweh⁺ ga⁺ miih⁺ ngiih⁺ Dio kwaat⁺ jnän⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ jwoh⁺.

² Lä⁻ jēē⁻ ba⁺ jne⁺, joh⁺ jiih⁺ sa⁻ dsa⁻ hlāäh⁻ jne⁺. Pero jaa⁻ hi⁻ sa⁻ dsa⁻ hlāäh⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ hlēēyh⁺, hi⁻ he⁻ laa⁺ jaa⁺ dsa⁻ ñuuu⁺ lluu⁺ go⁻ te⁻. Liyh⁺ hääy⁺ hñiiy⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁻ ba⁺, sa⁻ kway⁺ jwē⁺ jøø⁻ he⁻ hliih⁺ kiyh⁺.

³ Wa⁻ra⁻ ga⁻tøøh⁺ jne⁺ fren⁺ hoo⁺ kya⁺jiih⁺, hwaä⁺ bih⁺ kyaah⁺ jne⁺. Ma⁻ke⁻ jøøyh⁺, kyaah⁺ koø⁻ he⁻ pih⁺ ba⁺ tää⁻ jää⁺ jne⁺ ha⁻ ta⁺ jee⁺ hnøø⁻ jne⁺.

⁴ Lä⁻ ja⁻ la⁺ ka⁻ läh⁺ kyaah⁺ barco. Ma⁻ke⁻ he⁻ ga⁺ juuh⁺ ngēē⁺ barco hi⁻ ma⁻ke⁻ sēēh⁺ lle⁺ tä⁺ kih⁺, pero kyaah⁺ koø⁻ jwi⁺ hma⁻ pih⁺ ba⁺ koooh⁺ dsa⁻, le⁻ dsa⁻ nääy⁺ ha⁻ ta⁺ jee⁺ hnøøy⁺.

⁵ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ la⁺ ka⁻ läh⁺ kyaah⁺ lä⁻siih⁺ jne⁺. Koø⁻ he⁻ pih⁺ ba⁺, pero ha⁻ koh⁺ dsoo⁺ sa⁻ hnoo⁻. Kyaah⁺ koø⁻ je⁻ pih⁺ ba⁺ leē⁺ soøh⁺ lä⁻ jiih⁺ koo⁻ koø⁻ moh⁺ juuh⁺.

⁶ Hi⁻ lä⁻siih⁺ jne⁺ la⁺ lä⁻ koø⁻ je⁻. Joh⁺ nēē⁺ he⁻ hliih⁺ sa⁻ gwa⁺ kih⁺. He⁻ na⁻ heē⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁺ ngo⁺ jnän⁺ lä⁻ jē⁻ jmi⁺ ba⁺. Lä⁻siih⁺ jne⁺ na⁻, tēē⁻ be⁻ kih⁺ cha⁺ je⁻.

⁷ Lih⁺ ba⁺ dsa⁻ mi⁻ hwaä⁺ lä⁻ jēē⁻ nēē⁺ jah⁺ laa⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁺, liyh⁺ mi⁻ hwaäy⁺ tä⁺, miih⁺, hi⁻ jah⁺ hi⁻ chaa⁻ jmi⁺ ñeeh⁺ ka⁻ läh⁺.

⁸ Pero sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁺ hi⁻ lih⁺ ha⁺ kih⁺ lä⁻siih⁺ jne⁺. Sa⁻ cha⁻ he⁻ la⁻ dsēē⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ na⁻. Lä⁻ koø⁻ he⁻ na⁻ kah⁺ venen he⁻ jngiih⁺ kih⁺ dsa⁻ ba⁺ la⁺ lä⁻siih⁺ jne⁺.

⁹ Kyaah⁺ lä⁻siih⁺ jne⁺ hlēeh⁺ jne⁺ llu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ laa⁺ Tää⁺ jnän⁺, hi⁻ ja⁺ ba⁺ kyaah⁺ lä⁻siih⁺ jne⁺, jwä⁺ jne⁺ dso⁺ jwi⁺ kih⁺ dsa⁻, hi⁻ laa⁺ lä⁻ koø⁻ heēh⁺ kih⁺ Dio.

¹⁰ Koø⁻ ba⁺ hoo⁺ jne⁺ jee⁺ hwēē⁻ juu⁺ llu⁺ hi⁻ jee⁺ hwēē⁻ juu⁺ hliih⁺. Ni⁻ miih⁺ sa⁻ soøh⁺ lä⁻ na⁻, øøhn⁺.

¹¹ Ha⁻ lä⁻ ja⁻, koø⁻ jmi⁺ too⁻ hya⁻ jmi⁺ øø⁺ hi⁻ ja⁻ ba⁺ he⁻ ja⁻ hya⁻ jmi⁺ llih⁺ ka⁻ läh⁺.

¹² Øøhn⁺, ha⁻ lä⁻ ja⁻ koø⁻ chaa⁺ higo hii⁺ mi⁺ olivo o wii⁺ jēh⁺ hii⁺ mi⁺ higo. Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ la⁺ kih⁺ jee⁺ hya⁻ jmi⁺, sa⁻ hwēē⁻ jmi⁺ ñii⁺ ko⁺ jøh⁺ kyaah⁺ jmi⁺ øø⁺.

Kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ gwa⁺ huu⁺ dsē⁻ llu⁺

¹³ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ jaa⁺ hnäh⁺ hi⁻ cha⁻ huu⁺ dsē⁻ llu⁺ kih⁺, hi⁻ kyuuu⁺ cha⁻ miih⁺, hi⁻ he⁻ hnøø⁻ mi⁻ jnää⁺ he⁻ kyuuuyh⁺ ja⁻, kyaah⁺ ta⁺ llu⁺ he⁻ jmeey⁻. Hi⁻ hnøø⁻ jmääy⁺ hñii⁺ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁺, lä⁻ lle⁻ kih⁺ jaa⁺ hi⁻ kyuuu⁺.

¹⁴ Pero cher⁺mah⁺ wii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ tih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ kaah⁺. He⁻ ta⁺ juu⁺ ba⁺ hnäh⁺ ja⁻.

¹⁵ Ja⁻ he⁻ ja⁻ gyuuu⁺ huu⁺ dsē⁻ na⁻. Huu⁺ dsē⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁺ ba⁺ na⁻, he⁻ gwa⁺ kyaah⁺ jmi⁺ ngo⁺ kya⁺h⁺ hnäh⁺ ba⁺ na⁻. La⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ ba⁺ huu⁺ dsē⁻ na⁻.

¹⁶ Jēēh⁺, he⁻ wii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ hi⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ he⁻ tih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺, he⁻ ja⁻ jmee⁻, he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁻, jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ jē⁻ nēē⁺ he⁻ hliih⁺.

¹⁷ Pero huu⁺ dsē⁻ he⁻ ja⁻ gyuuu⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ jngii⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁻ hii⁺ tii⁺ kih⁺ dsa⁺, jmee⁻ hwaä⁺ dsa⁻, nuuu⁺ dsa⁻, dsa⁻ lä⁻ ñii⁺ dsēy⁺ cha⁻ miih⁺ hi⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺. Kyaah⁺ huu⁺ dsē⁻ llu⁺ ja⁻, jmee⁻ dsa⁻ kweē⁻ lä⁻ hii⁺ nē⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ ja⁻ koø⁻ ta⁺ juuy⁺.

¹⁸ Dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁺ koø⁻ nēē⁺ ba⁺, jmeey⁻ hii⁺ tii⁺ kih⁺ dsa⁺, hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jwēē⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺.

4

Sa⁻ wa⁺ hnøøh⁺ jne⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁺ gyuuu⁺ la⁻

¹ ¿Ha⁻ ta⁺ gwa⁺ he⁻ te⁻ jēēh⁺ hnäh⁺? Kih⁺ he⁻ heē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ jmee⁻ jwiih⁺ kya⁺h⁺ hnäh⁺.

² Cha⁻ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ pero sa⁻ tēēh⁺ hnäh⁺. Jngēēh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ bii⁺ leh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ pero sa⁻ tēēh⁺ hnäh⁺. Ti⁻ chooh⁻ hnäh⁺ juu⁺, hi⁻ ti⁻ hnee⁻ hnäh⁺. Sa⁻ ma⁻ hñah⁺ hnäh⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, jēēh⁺ sa⁻ ma⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio.

³ Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, sa⁻ hñah⁺ hnäh⁺. Jēēh⁺ sa⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ huu⁺ dsē⁻ llu⁺, koø⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ lä⁻ tih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ ba⁺.

⁴ Hnäh⁺ dsa⁻ mē⁺ dsa⁻ ñuuu⁺, ¿he⁻ la⁺ ma⁻ lä⁻ øø⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio? ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ mo⁻ so⁻ jwayh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺, cher⁺mah⁺ hnooh⁺ ga⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻? Jēēh⁺, hi⁻ hnooh⁻ ga⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻, mo⁻ so⁻ jwayh⁺ kyaah⁺ Dio.

⁵ ¿Che⁻ laah⁺ hnäh⁺, koø⁻ ta⁺ jäh⁺ ba⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ lle⁻ lä⁻ la⁻: “Jmi⁺ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ kih⁺ Dio he⁻ kyaah⁺ jne⁺, hnääy⁺ jne⁺ cha⁻ miih⁺, sa⁻ hnøøy⁺ kye⁺ jne⁺ jyoh⁺ jwē⁺?”

⁶ Pero cha⁻ miih⁺ jmee⁻ Diollu⁺ dsē⁻ kyaah⁺ jne⁺. He⁻ ja⁻ jäh⁺ juu⁺ kiyh⁺ lä⁻ la⁻: “Dio jne⁻ jwē⁺ kih⁺ hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺, pero llu⁺ ba⁺ dsēy⁺ kyaah⁺ hi⁻ hwaä⁺.”

⁷ Wa⁻ nuuu⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio. Ta⁺ kwa⁻ jwē⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ kaayh⁺ hnäh⁺, lä⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ øøy⁺ kya⁺h⁺ hnäh⁺.

⁸ Ya⁻ nää⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ Dio mi⁻ jäh⁺ kya⁺h⁺ hnäh⁺. Hnäh⁺ hi⁻ jmee⁻ dso⁺ kye⁺, hnøø⁻ na⁻ jngēē⁺ hnäh⁺. Hi⁻ hnäh⁺ hi⁻ jmee⁻ to⁺ dsē⁻, wa⁺ la⁺ koø⁻ ba⁺ huu⁺ dsē⁻ kya⁺h⁺ hnäh⁺.

⁹ Ki⁺ hoo⁺ hnäh⁺ lä⁻ jiih⁺ chaa⁺h⁺ hoh⁺ hnäh⁺. La⁻ he⁻ ngiih⁺ hnäh⁺, hnøø⁻ hoo⁺h⁺ hnäh⁺ ba⁺. La⁻ he⁻ chaa⁻ hnäh⁺ llu⁺, wa⁺ ti⁻ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

¹⁰ Wa⁻ hwaah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, mah⁺ jmääy⁺ hnäh⁺ kaah⁺.

Sa wa' kyen kwaat kih' ooh' jne'

¹¹ Oohn', ta' cha hää hnäh' dsa kyaah' hnäh'. Hí' cha hää ooh', o kay kwaat kiyh', hí' he' cha hää ley, hí' kay kwaat kih' ley. He' ja' cher mah' kah' hnäh' kwaat kih' ley, he' jmääh' hñaa' jwëe' ba' ja', lla' he' ma' hoo' hnäh' ley.

¹² Jaa' ba' hí' ga' lla' ley, jaa' ba' hí' na' ngé' jwé' láäy' dsa' hí' na' ngéy' jwé' heey' dsa'. Pero hnäh', hee' laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat kih' jñah'.

Sa chaq' hí' ñe' ha' lá' chaq' jne' hõ'

¹³ Nuu' da' hnäh' hí' jäh': "Na' o hõ' dsa nõõ' jnääh' dsa' jmeé' jnääh' ta' jee' jyoh' jwii'. Jee' oo' já' jnääh' koo' ñe', jmeé' jnääh' miih' ta' hñii' mah' leh' jnääh' cha' miih' kuu'", jawah' hnäh'.

¹⁴ Pero sa' ñeh' hnäh' hee' na' le' kyah' hnäh' hõ', che' chaq' juuh' hnäh'. ¿Che' sa' kye' hnäh' kwaat' he' laah' hnäh' lá' koo' jmi' hmoó' he' gwa' ko' hwëé' mah' dsa' aäh' ka' lãh'?

¹⁵ Lla' he' ma' jawah' hnäh' lá' ja', jawah' hnäh' lá' la' ba': "Cher mah' jäh' Dio chaq' ga' jne', jmeé' ba' jne' hee' ga' hnõõ' le'."

¹⁶ Pero kyaah' he' hlëéh' hnäh', he' jmääh' hnäh' hñaa' kah' ba' na'. Lá' jé' juu' taah' lá' na', la' hliih'.

¹⁷ Hí' lih' jmeé' he' llu', mah' sa' jmeey', he' jmeey' dso' kye' ba' ja'.

5

Dsa' cha' kuu' hí' hñaa' dsé' jëéy' wii' ba'

¹ Nuu' da' hnäh' dsa' cha' kuu'. Kí' hoo' hnäh' jwërte. Na' ga' já' cha' miih' wii' né' kyah' hnäh'.

² Ngoo' ga' hee' lá' jé' he' hmooh' he' cha' kyah' hnäh'. Ma' jwé' jah' sa' hñiih' kyah' hnäh'.

³ Lá' jé' kuu' kyah' hnäh' ma' hya' tu' juuh'. Lá' jé' he' na' hñii' kyah' hnäh' lá' jiih' mi' llaq' hnäh', lá' koo' he' kaah' hnäh' kyaah' je' ba'. Peer' ma' lla' mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma' dsaa' jmi' la'.

⁴ Jñee' dsa' hí' ma' jmeé' ta' jee' nuu' kyah' hnäh' kí' hoo' jwërte, hñiiy' kyah' hnäh' kih' Dio. He' ga' juu' hnäh' kiyh', he' sa' ga' mi' hmaah' hnäh' jñeey'. Peer' kí' hoo' dsa' hí' ga' chooh' ta' kyah' hnäh' he' ja' ma' nuu' Dio hí' laq' juu' lá' jéé' hí' táäh' gyuah'.

⁵ Peer' jñah' dsa' ngééh' hnäh' hwa' la', ma' leh' hnäh' ga' lá' jé' ba' he' ma' hee' hoh' hnäh'. Ma' gyaah' hnäh' lá' koo' jah' hí' ngoo' ga' lloo' jmi' jngééh' dsa'.

⁶ Kih' hí' sa' ää' ni' miih' ma' báäh' hnäh' dsoo' hí' ma' jngééh' hñiih'. Sa' ga' hnooyh' ha' lá' jee' ma' láäy' hñiiy'.

Hnõõ' jõh' dsé' jne' lá' jiih' jäh' Dsa' jõõh' jnän'

⁷ He' ja' jwëéh' hnäh' oohn', wa' jõh' hoh' hnäh' lá' jiih' lloo' jmi' jäh' Dsa' jõõh' jnän'. Jëé' da' hnäh' lá' koo' la' kih' hí' jmeé' ta', jõõy' jma' he' lá' gyah' jee' nuu' kiyh', ja' ga' chooyh' ta' he' kyey' o' jõh' dsé' kih'.

⁸ Ja' ba' lá' ja' hnõõ' jmeeh' hnäh'. Wa' jõh' hoh' hnäh', go' taah' hnäh' koo' hwëh', ta' hwaq' hnäh', jëéh' ngoo' ya' jäh' jmi' jäh' Dsa' jõõh' jnän'.

⁹ Ta' hnõõ' hnäh' juu' kih' dsa' kyaah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'. Hí' jwëé' ma' cheh' chuh' ho' haah'.

¹⁰ Oohn', mi' dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lá' koo' wii' ga' jëé' lá' jëé' hí' ga' ngéé' juu' kih' Dio, lá' ma' ga' hlëéyh' dsa' mada' kih' Dio. Hí' ma' cha' ba' o' jõh' dsé' kih' dsa' he'. Ja' ba' lá' ja' jmeé' hnäh' ka' lãh'.

¹¹ Ha' koh' llu' sa' la' kih' dsa' hí' kwëéh' dsé'. Ma' nuuh' ba' hnäh', ha' lá' ga' kwëéh' dsé' Job lá' koo' ma' ga' jëéy' wii' hí' ma' ñeh' ba' hnäh' ha' lá' ga' jmeé' Dio kyaayh' ma' ngéé' ma' jëéy' wii'. Peer' cha' miih' dsa' lá' ñiih' dsé' Dio jnä' jne' hí' kooy' dséy' ka' lãh'.

¹² Oohn', jee' lá' jé' he' hnoon' jwëéh' hnäh', ta' táä' hnäh' gyuah', ni' ta' táä' hnäh' hwa', ni' he' ga' jyoh', ta' táä' hnäh'. Cher mah' jawah' hnäh' "Jaah'", koo' "Jaah'" ba' jawah' hnäh'. Hí' cher mah' jawah' hnäh' "Jah' ha'", koo' "Jah' ha'" ba' jawah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'.

Ha' lá' hnõõ' jmeen' ma' chaq' hí' dsaah'

¹³ Cher mah' chaq' jaa' hí' jëé' wii' jee' kyah' hnäh', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio. Cher mah' chaq' jaa' hí' jëé' dsé', wa' háy' kih' Dio.

¹⁴ Hí' cher mah' chaq' jaa' hí' dsaah' jee' kyah' hnäh', hnõõ' tééyh' dsa' gyuah' kyaah' gwah' mah' taayh' acéit lá' koo' hih' he' ga' jmeé' Dsa' jõõh' jnän' hí' ngiiy' kih' Dio mah' mi' hlääy' hí' dsaah' he'.

¹⁵ Hnõõ' dsoo' dséy' jee' ngiiy' kih' hí' dsaah', lá' ja' já' ba' kiyh'. Dio ba' chaayh'. Hí' cher mah' ma' jmeey' he' hliih', koo' ba' Dio dsé' kiyh'.

¹⁶ Mi' jnää' kih' dsa' kyaah' hnäh', cher mah' he' ma' hlääh' kyaah' hñiih'. Hí' ngii' hnäh' kih' dsa' kyaah' hnäh' kih' Dio mah' já' kyah' hnäh'. He' ngii' jaa' hí' lluy' kyeé', hí' kye' cha' miih' be'.

¹⁷ Elia' ma' laq' jaa' dsa' lá' jne'. Hí' he' ga' ngii' kih' Dio lá' kaa' tuh' dsé', mah' sa' wa' já' jma'. Hí' hné' jii' ñe' na' dsé' jñee' sih', sa' ja' ni' miih' jma'.

¹⁸ Ma' ngéé' he' ja', koo' ka' lãh' ga' ngiiy' kih' Dio he' já' jma', hí' ja' jma', hí' koo' ka' lãh' ga' lõõ' ga' kwa' mi' hma'.

¹⁹ Oohn', cher mah' chaq' jaa' hnäh' hí' ma' lá' oõ' kih' ju' dsoo', hí' lá' ja' chaq' jñah' hí' jmeé' ya' náäy' ka' lãh',

²⁰ hnøø⁴ lä⁺ngëeh[✓] hnäh[✓] he⁻ la⁻.
 Cher'mah⁴ ga⁻lêh⁴ hnäh[✓] chaah⁴ jaa⁻ hi⁻
 ma⁻lä⁻øø[✓], ma⁻lääh[✓] hnäh[✓] jaa⁻ hi⁻ ma⁴
 hii⁴ goo⁻ juu[✓], hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻che[✓] cha⁻miih⁻
 dso⁴kye⁻.

1 Pedro He la to nē je he ga sūi Pee

Gaschee' Pee' koo' je kih' dsa' gooy' hi' ma' taa'h' uu'

¹ Jnā' Pee' laan' apōstol kyaa' Jesucristo, siin' kyah' hnāh' hī' ga' hwēē' jwii' kih'. Hnāh' hī' taa'h' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hī' Bitinia.

² Dio hī' laa' Tāā' jnān' ga' llee'yh' hnāh' lā' koh' huūdsē' ma' na' la' kiyh' jāā', hī' kyaa'h' Jmi' lle' kiyh' ga' mi' lluyy' hnāh' mah' jmeeh' hnāh' he' kih' Jesucristo, hī' lā' ja' ma' na' jngēēh' hnāh' kyaa'h' jma' kiyh'. Wa' mi' jāā' Dio hnāh' cha' ga' miih' hī' lā' ja' wa' jmeey' hūi' ti' kyah' hnāh'.

Ma' na' laa' jne' kwaat' tēē' jne' ya' jwii'

³ He' ba' che' lluy' Dio Jmii' Jesucristo Dsa' jōōh' jnān'. Ha' koh' sa' ga' lā' nīh' dsēy' jne', he' ja' na' ga' jmeey' ga' lā' chaa' jne' lā' hmēē' ta' la' kih' he' ga' lā' jiih' Jesucristo jee' kih' hī' na' juu'. He' ja' kyē' jne' o' jōh' dsē' he' tēē' jne' jee' taa'h' hī' na' jiih'.

⁴ Hī' lā' ja' hñah' jne' heen' he' hōō' Dio gyuu'h', he' sa' heē' jih' koh', he' sa' lā' soh' hī' ni' sa' lā' sūi'.

⁵ Kih' he' ma' dsoo' dsē' jne' kih' Dio, he' ja' hāāy' jne' kyaa'h' be' kiyh' lā' jiih' lāāy' jne' go' te' lā' koo' ma' na' la' juu' mi' jnāāy' jnān' wa' ra' ga' tē' jee' llaa' jmi' gyuu'.

⁶ He' ja' jēē' dsē' jne', ma' ke' ko' hwēē' ba' jēē' jne' na' ku' na' ngii' he' wii' cher' mah' lā' ja' jmee' bii' he' dsa' ngēē' jne'.

⁷ Mah' lā' jnā', che' lā' ma' dsoo' ja' ba' dsē' jne' kih' Dio. He' dsoo' dsē' jne', kyee' cha' ga' miih' lā' koh' ga' ku' nōō'. Jēēh' ku' nōō' ja', koo' dsa' llaa' ba'. Hī' hnōō' koo' kyaa'h' je', ja' ga' lā' jnā' ma' ra' he' lluy' ba'. Ja' ba' lā' ja' jne', kyaa'h' he' jēē' jne' he' wii', lā' jnā' he' ma' dsoo' dsē' jne' kih' Dio mah' lā' ja' hlēēyh' lluy' hī' jmeey' juuh' jnān' hī' jmaāy' jne' kwaat' lā' koo' hī' kaah' wa' ra' ga' tē' jee' lā' jnāā' Jesucristo.

⁸ Hnaah' ba' hnāh' Jesucristo ma' ke' sa' ma' jēēh' hñih'. Hī' ma' ra' he' dsoo' ba' hoh' hnāh' kiyh', ma' ke' sa' jēēh' hnāh'. He' ja' ba' jēē' hoh' hnāh' cha' miih', lā' jiih' mo' so' lā' kēh' hnāh' jmi' hlēēh' hnāh' lā' koh' te' he' jēē' hoh' hnāh'.

⁹ Jēēh', ma' na' laah' hnāh' na'. He' na' ba' hnooh' hnāh' he' ja' ma' lā' dsoo' hoh' hnāh'.

¹⁰ Lā' jēē' hī' ga' ngēē' juu' kih' Dio llo' joo', ga' hlēēh' kih' ha' lā' mi' jāā' Dio jne'. Ga' kway' be' ma' hnōōy' ma' lā' ngēēy'

ha' lā' jwē' jee' lāā' Dio jne' lā' koo' ma' jwahn' la'.

¹¹ Hī' Jmi' lle' kih' Cristo ga' jmee' juu' kih' dsa' he', ha' lā' jēē' Cristo wii' hī' ha' lā' lēey' jōōh' ma' ngēē' ma' jēēy' wii'. Hī' ga' kwa' dsa' he' be' ma' hnōōy' lā' ngēēy' hī' dsa' ma' lēē' Cristo hī' hee' jmi' ma' lē' lā' ja'.

¹² Pero Dio ga' mi' jnāā' kih' dsa' he', ja' kih' jmi' ja' heh' juu' he' ga' kway' ja', la' jnā' jne' ba' ja'. Juu' ja' ma' nuu' jne' na'. Jēēh', kyaa'h' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' he' ja' gyuu'h', ga' kwa' dsa' ju' hmēē' la'. Hī' lā' kyē' āngele ka' lāh' ma' hnōō' ma' lā' ngēēy' ha' lā' la' juu' la'.

Dio hnōō' lēē' jne' na' jngēē'

¹³ Kih' he' ja' na', jwēēhn' hnāh', wa' jiih' huūdsē' kyah' hnāh' mah' hāā' hnāh' hñaa'h'. Lā' kaa' tuh' hoh' hnāh' jōō' hnāh' heeh' he' lā' kwa' Dio wa' ra' ga' tē' jee' lā' jnāā' Jesucristo.

¹⁴ Wa' laa' jne' lā' koo' jaa' gyuu' hī' nuuh' kih' jmi'. Mo' so' wa' jmee' ga' jne' lā' koo' ma' jmee' jne' jāā' he' sa' ma' kyuu'h' jne' juu' kih' Dio.

¹⁵ Ja' ba' lā' koh' na' jngēē' Dio hī' ga' llee'h' jne', ja' ba' lā' ja' hnōō' dsa' toohn' na' jngēē' jne' kyaa'h' lā' jē' he' jmeen'.

¹⁶ Lā' la' na' sūi' juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnāh' na' jngēē' lā' koo' na' jngēē' jnā'."

¹⁷ Jwah' hnāh' Tāā' kih' Dio hī' ngiih' kwaat' kih' lā' hii' nē' ha' lā' taa'h' haa' dsa'. He' ja' hnōō' gah' hñih' ta' ko' jiih' chaah' hnāh' jmi' gyuu' la'.

¹⁸ Jēēh', ma' hēh' ba' hnāh' joh' sa' ga' kēē' he' ga' lāā' Dio jne' kih' lā' jē' he' hñih' he' ga' lā' tēē' jne' kih' dsa' ma' gyuu'h' jnān'. Sa' ga' lā' hmaah' kyaa'h' he' dsa' heē', lā' la' kuu' tōō' ku' nōō'.

¹⁹ Ga' lā' hmaah' kyaa'h' jma' kih' Cristo he' hmooh' jwēte, laay' lā' koo' jaa' borrego māh' hī' lluy' go' te' hī' kwēēh' dsa' Dio.

²⁰ Jāā' ja' ga' nōō' jmi' gyuu' la', ma' na' la' juu' chee' Dio jōō'. Hī' na' jee' ngoo' ga' dsa' jmi' gyuu', ma' mi' jnāā' bih' jnān' ta' la' kih' he' hnāāy' jne'.

²¹ Ta' la' kih' Cristo ma' lā' dsoo' dsē' jne' kih' Dio hī' ga' mi' jiiyh' jee' kih' hī' na' juu' hī' ga' jmaāy' jōōh'. He' ja' kih' Dio ba' he' ma' lā' dsoo' dsē' jne' hī' kih' hñii' bih' he' ma' cha' o' jōh' dsē' jnān'.

²² Na' ma' na' jngēē' jne' kyaa'h' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii', lā' lluy' he' ga' jmee' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lā' ja' lā' hnāā' jne' jōōh' jne', pero ja' kyaa'h' juu' ta' jmah'. He' ja' wa' lā' hnāā' jne' jōōh' lā' kaa' tuh' dsē' jne' hī' kyaa'h' lā' jē' be' jnān'.

²³ Jēēh', he' ga' lā' chaa' jne' ka' lāh' lā' hmēē', sa' la' kyaa'h' jmi' ngo' he'

dsa-hee'. Chaa' jne' kyaah' juu' kih' Dio he-
na'jiih' ba'. He-ja' sa' hee' jih'koh' jih'lih'.

²⁴Jëh' (lä'la- na'sii- juu' kih' Dio):

Lä'jêe' dsa- laa' lä'koo- wa'nuu-.

Lä'jê- he' jnä' na'hñah' kih' dsa', lä'lä'koo-
wa'le' kih' wa'nuu- ba'.

Dsa-lä'kii- wa'nuu-, hi' wa'le' kih'
dsa-tøh'.

²⁵Pero juu' kih' Dio, lä- ma-cha- ja-ba', sa-
llaa' jih'koh'.

He- la- ja- juu' he- ga'nuuh- hnäh' lä'koo-
ma' ga'kwa' dsa- ju'hmëe' kih' Cristo.

2

¹He-ja- be' hnäh' lä'jê- he' hlih', ta-
jmee- hnäh' juu' ta'juu', ta- wa' ta'juuh'
hnäh' he' jmaäh' hnäh' hñaa'h' lä'koo- jaa-
hi- mi-te' mah' sa' mi' teyh', ta- wa' wii' hoh'
hnäh', ta' koo'h' hnäh' juu' jwii'.

²Lä- jmee' jaa- gyuu- sëh' hi- tuh'
ko'lla'jiih', lä'ja- wa' lä-hee' hoh' hnäh'
wa'juh- he' la'koo- nëe' ba' he' gwa' gyuuh'.
He- la- na- la' juu' he- sa' jwëeh' he' jmee-
dsa'nøø' jne' ta' cha'në' lä'jwë' jee' lää' jne'.

³Jëh', ma' kyuuh' ba' hnäh' ha- koh' sa-
llu' dsë' Dsa-jøøh' jnän'.

Cristo laa' lä'koo- mi'kuu' he- na'jiih'

⁴He-ja- ya'nääh' hnäh' chuh' kih' Cristo
hi- laa' lä'koh' kuu' he- na'jiih' he- sa-
ga'tih' dsë' dsa- jää', pero kih' Dio, laay'
lä'koh' mi' kuu' he- na'liih' hi- hmooh'
jwërte ka-läh'.

⁵Hi- ja-ba' lä'ja- laah' hnäh' lä'koh' kuu'
he- na'jiih', he- kyaah' jmee- Dio hne'
kiyh' hi' leeh' hnäh' lä'koo- jmi-dsa- hi-
na-jngëe' go-te' mah' kwëeh' hnäh' Dio
lä'jê- he' ngüy'. Lä'ja- ba' tih' dsë' Dio
jmeeh' hnäh' ta-la' kih' Jesucristo.

⁶Kih' he-ja- ba' hlëeh' lä'la- jee' na-sii-
juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan' jwii- Sión jaa- hi- laa' lä'koo-
kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo-
hne' juuh'.

La'koo- mi'kuu' na'liih' he- hmooh' jwërte.
Hi- koo' dsë' kiyh', jih'koh' sa- jäy' kyaah'
o-hih'.

⁷Kuu' ja- hmooh' jwërte kyah' hnäh' hi-
ma-dsoo' dsë'. Pero kih' hi- sa- dsoo' dsë'
kih' Dio, na-sii- lä'la-:

Ja-ba' kuu' he- sa- ga'tih' dsë' tē'hyah',
he- ja- ba' ga'jä' lä'koo- mi'kuu' he- kye-
dsa- to-në' kih' koo- hne' juuh'.

⁸Hi- lä'la- na-sii- ka-läh':

La' koo- mi'kuu' he- dsa-tëh' dsa- hi-
lä'koo- hloo- he- jmee- dsa-täh'
dsa-.

Dsa- he' dsa-tëh', kih' he- sa- hii' heeyh-
juu' kih' Dio, ko-ja- lle' kih' bih' ja-.

⁹Pero jne' ma'laa' jne' koo- nää' dsa-
hi- na-lleeh' ba', hi- ma-laa' jne' lä'koo-
jmi-dsa- kyaa' dsa-ta' jøøh', ma-laa' jne'

koo- nää' dsa- hi- na-jngëe'. Hi- ja-ba'
lä'ja- ma'laa' jne' koo- jwii- kih' Dio mah'
kwa' jne' juu' ha-lä- la' he- juh-gaa- he-
jmeey'. Jëh', ga'hwëy' jne' jee' na-hoo-
mah' dsa'tooh' jne' kyaayh' jee' jnä' wa'je-
jih'gyeh'.

¹⁰Jää' sa- cha- ma'laa' jne' kih' Dio, pero
na' ma'laa' jne' dsa- kyaay'. Sa- chaa- hi-
ga-lä'ñih' dsë' jne' jää', pero na' ma-lä-ñih'
dsë' Dio jne'.

Jmee' bi' mi'te' jne' kih' Dio

¹¹Peer- hnaam' hnäh' øøhn'. Jwii- hnäh'
hi- ga'hwëe- jwii- kih' mah' ga-nääh' hnäh'
jee' jyoh' jwii-. Lä'koh' he- mo-so' na'jnää'
hnäh' kih' jmi-gyuu' ba' la'. He-ja- chuun'
kyaah' hnäh', mo-to' jmee- hnäh' he- ngii-
jmi-ngo' kyah' hnäh' he- jmee' dsa-hee'
tuh-hoh' hnäh'.

¹²Go-taah' hnäh' lä'koo- lle' kyah' hnäh',
jee' kih' dsa- hi- sa- ma-heeh' kih' Dio mah'
lä'ja- jmeey' juuh- kih' Dio wa-ra- ga-të' jee'
jäyh'. Jëh' ma'ja- jëe' dsa- he', he- llu' ba'
ta' kyah' hnäh' ma-ke- na' hlëeyh- wii' kyah'
hnäh', jäyh' he- hlih' ba' na- jmeeh- hnäh'.

¹³Kwaat' kih' Dsa-jøøh' jnän', wa' nuuh'
hnäh' kih' lä'jêe- dsa- hi- laa' ta' jmi-gyuu-
la-. Lä'ja- wa' nuuh' hnäh' kih' dsa-ta' jøøh'
hi- jmee- hih' kih' lä'jêe'.

¹⁴Hi- lä'ja- wa' nuuh' hnäh' kih' lä'jêe-
lle'moh' hi- na-hñaa' kyaay' hi- laa' ta' kih'
hi- jmee- he- hlih' hi- hlëeyh' llu' kih' hi-
jmee- he- llu' jmah' ba'.

¹⁵Jëh', Dio hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu'
jmah' ba' mah' sa- cha- he- kih' hlëeh' wii'
hi- sa- ngëe' hi- sa- cha- huu-dsë- llu' kih'.

¹⁶Go-taah' hnäh' lä'koo- jaa- hi- na-laa'
ba', jëeh' mo-so' cha- he- hñii' kyah' hnäh'.
Pero ta' jmee- hnäh' huu-dsë- cha- jwë'
jmeeh' hnäh' wa' la' cha- la', kih' he-
ma-na-laah' hnäh'. Jmee' hnäh' lä'koo-
jmee- hi- tääh' tää' jmee- ta'he' kih' Dio ba'.

¹⁷Wa' jiuh' jne' juu' llu' kih' lä'jêe- dsa-
wa' hnää' jne' øøh' jne', wa' gah' jne' Dio,
hi- wa' mi-te' jne' kih' dsa-ta' jøøh' hi- chaa-
hwa' la'.

¹⁸Hnäh' hi- jmee- ta' kih' dsa-, wa' nuuh'
hnäh' kih' juu' ta' hi- wa' gah' hñih'. Ja-
ma-la' kih' hi- jmee- llu' hi- jøh- dsë', lä'ja-
jmeeh' hnäh' kih' juu' ta' hi- sa- jøh- dsë'
kyaah' dsa'.

¹⁹Jaa- dsa- hi- jëe- wii', ma-ke- sa- cha-
he- kih' jmeeh' dsih', cher'mah' heeh- bih'
he- jëey- wii', lä'ja- ba' tih' dsë' Dio. Jëh',
ga'jmeey' lä'koo- lle' kih' mah' sa- cha- he-
kih' he- hñii' huu-dsë- kiyh'.

²⁰Ha- jmaa' he- be' hoh' hnäh' he- jëeh'
hnäh' wii' cher'mah' jmeeh- ga' hnäh' he-
hlih'. Pero cher'mah' ga-lä-be' hoh' hnäh'
he- jëeh' hnäh' wii' kih' he- jmeeh- hnäh'
he- llu', he- na- ba' tih' dsë' Dio.

21 Kih' he' ja' ba' ga' lleeh' Dio jne'. Jëeh', Cristo ga' jëey' wii' kwaat' jnän'. Hfiuy' ga' jmeey' to' nê' mah' jmeey' jne' lä' ja'.

22 Cristo, sa' ga' jmeey' ni' miih' dso'kye', ni' sa' ga' mi' gaay' ni' jaa' dsa'.

23 Ma' ga' hlëeh' dsa' hlih' kiyh', sa' ga' jiiyh' juu' kyaah' dso'jwii'. Hi' ma' ga' heeh' dsih' wii', sa' ga' ta' ga' haayh' dsa'. Ga' tooyh' goo' Dio ba' hi' lla' ta' kyaah' juu' dsoo'.

24 Cristo ga' koo' lä' jë' dso'kye' jnän' nê' kiyh' lä' koo' ma' ga' taay' dsoh' hma' cru'. Lä' ja' ma' na' juu' jne' kih' dso'kye' mah' jmeey' jne' he' llu' jmah' ba'. Ga' jä' jnän', lä' llu' he' ga' la' dsoo' kiyh'.

25 Ma' laa' jne' lä' koo' jaa' borrego hi' ga' kah' jwë', pero na' ma' jeeh' jne' kih' Cristo hi' hää' jne' hi' jøø' jnän'.

3

Nuuu' kih' hi' na' jee' goo'

1 Hi' ja' ba' lä' ja' hnäh' dsa' më' hi' chaa' dsa' nuuuh' kyaä', wa' nuuuh' hnäh' kiyh'. Hi' cher' mah' dsa' nuuuh' kyaah' sa' ma' heeyh' kih' Dio, sa' jwëeh' kiyh' heeyh' juu' kih' Dio. Sa' hnøø' cha' miih' juu', wa' ra' ga' jëey' he' hwaah' hnäh' kyaayh'.

2 Lee' koo' jëey' ba' he' jmeeh' hnäh' llu' hi' gah' hnih' ka' läh'.

3 Ta' jmaa' hnäh' hñaah' kyaah' he' na' hii' cha' miih' lleh', tääh' cha' miih' caden' luuh', kyeh' hnäh' hmiih' hmooh' mah' jëe' dsa' kyah' hnäh'.

4 Wa' laah' hnäh' na' hñaah' ta' neh' tuh' hoh' hnäh' ba', kyaah' he' hwaah' hnäh' hi' tääh' hnäh' to' kë'. Heh' na' hñaah' lä' ja', sa' lä' sii' jih' koh' hi' kyee' cha' miih' kih' Dio.

5 Lä' ja' ma' laa' na' hñaah' dsa' më' hi' na' jngëe' hi' ma' chaa' llo'joo'. Ma' kyey' o'joh' dsë' kih' Dio hi' ma' nuuyh' kih' dsa' nuuuh' kyaay'.

6 Lä' ja' ma' laa' Sara, ma' nuuyh' kih' Abraham, ga' jmaa' jøøh'. Hi' lä' ja' hnäh' dsa' më', lee' hnäh' lä' koo' ma' laa' Sara cher' mah' jmeeh' hnäh' he' llu' hi' ni' sa' gah' hnäh' ni' miih'.

7 Hi' ja' ba' lä' ja' hnäh' dsa' nuuuh' hi' chaa' dsa' më' kyaä', go' taah' hnäh' llu' kyaayh' lä' hnøø' kih' dsa' më'. Jëeh', sa' cha' be' kiyh' lä' koh' hnäh'. Pero Dio ba' jmeey' he' chaa' dsa' më' dsa' nuuuh', he' ja' kwee' ba' na' jnaä' hnäh' cha' nëy'. Lä' ja' hnäh' dsa' nuuuh', go' taah' hnäh' llu' kyaayh', mah' nuu' Dio jee' ngiih' hnäh' kyah'.

Hnøø' heeh' jne' he' jëen' wii'

8 Koo' ka' läh' jwëeh' hnäh', wa' la' koo' nêe' ba' huudse' kyah' hnäh' jee' lä' jëe' hnäh', wa' joh' hoh' hnäh', wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh' lä' koo' jaa' øøh'

hnäh'. Wa' lä' ñih' hoh' hnäh' hi' jmeey' hwaah' hnäh'.

9 Ta' jiih' hlih' kih' hi' jmeey' he' hlih', ni' ta' hlëeh' wii' kih' hi' hlëeh' wii' kyah' hnäh', ngii' hnäh' he' llu' kiyh' ba'. Kih' he' ja' ba' ga' tëeh' Dio jne' mah' mi' jäay' jne'.

10 Jëeh' lä' la' na' sii' juu' kih' Dio: Hi' hnøø' lä' chaa' llu' jmi' gyuu' la', hi' hnøøy' dsa' ngëey' llu' ta' ko' jiih' chaa'y', wa' høøy' hooy' mah' sa' hwëe' juu' hlih', hi' ta' wa' hlëeyh' juu' ta' juu'.

11 Wa' lä' øøy' kih' he' hlih' mah' wa' jmeey' he' llu' jmah' ba'.

Wa' hnøøyh' ha' lä' jee' hii' tü' dsëy', lä' ja' wa' jmeey' lä' jë' jmi'.

12 Hää' ba' Dio lä' jëe' hi' jmeey' he' llu', hi' nuu' bih' kih' lä' jë' he' ngiiy'.

Pero ya' jëe' dsëy' kyaah' hi' jmeey' dso'kye'.

13 Hii' na' hi' jmeey' he' hlih' kyah' hnäh' cher' mah' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba'?

14 Pero llu' la' kyah' hnäh' ma' ke' jëeh' hnäh' he' wii', kwaat' kih' he' llu' he' jmeeh' hnäh'. Ta' jøøh' hnäh' hñaah' kih' ni' jaa', ni' ta' wa' gah' hnäh'.

15 Wa' gah' hnäh' Dio ba'. Hnäh' hnäh' Dio lä' kaa' tuh' hoh' hnäh'. Hnøø' wa' na' llu' juu' kyah' hnäh' tää' mah' cha' he' jwiih' lä' jaa' lä' jaa' dsa' hi' ngii' juu' ha' lä' la' o'joh' dsë' he' cha' kyah' hnäh'. Lä' ja' wa' hwaah' hnäh' kyaayh', hi' jiih' hnäh' juu' llu' kiyh'.

16 Hää' hnäh' hñaah' mah' sa' hii' huudse' kyah' hnäh', hi' lä' ja' jä' o' hih' hi' hlëeh' wii' kyah' hnäh' kih' he' ga' nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' he' llu' lä' hnøø' Cristo.

17 Hi' cher' mah' hnøø' Dio jëe' jne' he' wii' lä' ma' jmeey' jne' he' llu', lu' ga' lä' ja', lä' koh' ga' he' jëe' jne' he' wii' lä' ma' jmeey' jne' dso'kye'.

18 Lä' ja' ga' la' kih' Cristo ka' läh'. Koo' hä' ja' ba' ga' juuy' kih' dso'kye' jnän'. Hi' lluy' he' ga' juuy' kwaat' jnän' hi' jmeey' dso'kye' mah' lä' ja' tëey' jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga' juu' jmi' ngo' kiyh' pero ga' lä' jiiyh' laay' jmi' lle'.

19 Lä' ja' ñeey' laay' jmi' lle', na' kway' juu' kih' jmi' lle' hi' tääh' na' jnëe',

20 hi' sa' ga' jmeey' he' kih' Dio llo'joo'. Ma' joh' dsë' Dio kyaayh', sa' ga' cheey' chah' he' wii' nê' kiyh' ta' ko' jiih' ma' jmeey' Noé barco. Miih' go' te' ba' ga' laa' kyaah' barco ma' ja' jmi'. He' hii' ba' ga' të' jñaä' dsa' jee' lä' jëe'.

21 He' ga' la' lä' ja' kyaah' jmi' ja', la' lä' koo' he' ga' saa' jne' jmi' he' kyaah' ma' laa' jne' na'. Pero he' saa' jne' jmi', sa' dsa' jñee' jne' kyaah' he' ja'. He' na' koo' jiih' juu' ba' he' mo' so' hii' huudse' jnän' kih' Dio ta' la' kih' he' ga' lä' jiih' Jesucristo.

22 Hi' ngaayh' gyuuh', na' gyay' jwoo' ra' lluy' kih' Dio. Hi' lä' jëe' ängele hi'

lä'kye' lä'jēē' hī' cha' be' kih' gyuu' h' nuuh' kiyh'.

4

Wa'jmeen' lä'jē' ta' he' ma'hñah' jne' kih'

Dio

¹ Lä' ma' kye' Cristo jmi' ngo' lä' koh' kye' jne', ga' jēēy' wii' kwaan' jnän'. He' ja' wa' la' koo' nēē' ba' huusē' jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jēē' jne' he' wii'. Jēēh' jaa' hī' ma' jēē' wii' mo' so' cha' he' kih' jmee' gyih' dso' kye'.

² He' ja' ta' ko' jiih' chaay', mo' so' jmee' gyih' he' ngii' jmi' ngo' kiyh'. Hnøø' jmeey' lä' tih' dsē' Dio ba'.

³ Ma' lee' ba' lä' koo' te' he' ma' jmeeh' hnäh' jää', lä' ma' jmeeh' hnäh' lä' jēē' he' la' o' hih' hī' he' ga' jyoh' he' ngii' jmi' ngo' kyaah' hnäh'. Ga' lä' heeh' hnäh', ja' kyaah' hih' ga' kuh' hnäh' lä' ma' cha' jmi' hī' ga' jmeeh' hnäh' juuh' kih' dio hī' na' laa' kaa' dsa' he' sa' lä' jēē' Dio go' te'. Ma' jmeeh' hnäh' lä' koh' jmee' lä' jēē' hī' sa' ma' heeh' kih' Dio.

⁴ He' ja' dsaa' dsē' dsa' he' na', he' mo' so' jmeeh' hnäh' ko' jöh' kyaayh' jee' ga' naay' jmeey' na' ku' na' ngii' he' hliih' ja'. He' ja' na' hlēēyh' wii' kyaah' hnäh'.

⁵ Pero dsa' he' ngēēy' kwaan' kiyh' cha' nē' hī' gya' ma' na' lluy' llay' ta' kih' lä' jēē' hī' na' jiih', hī' lä' ja' kih' hī' na' juu'.

⁶ Kih' he' ja', ga' kwa' dsa' ju' hmēē' kih' hī' ma' na' juu'. Jēēh', ma' ke' ga' juuy' lä' koo' lle' kih' dsa' juu' dsa' jmi' gyuu', pero na' jiih' jmi' lle' kiyh' jee' ka' Dio.

⁷ Ngoo' ya' jäh' laa' jmi' gyuu'. He' ja' mi' leeh' hnäh' hī' chu' hnäh' ko' lla' jiih' kyaah' Dio.

⁸ He' kyeē' ga' kih' jee' lä' jēē', wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jēēh', kyaah' he' hnää' jne' øøh' jne', dsa' jnē' jwē' kih' cha' miih' dso' kye'.

⁹ Lä' kaa' tuh' hoh' hnäh', heeh' øøh' jne' hī' dsa' nää' cha' neh' kyaah' hnäh'.

¹⁰ Na' sii' ba' ta' he' la' kwa' Dio jmeen' mah' jmee' jne' ta' he' kih' dsa' kyaahn'. Hī' lä' jaa' lä' jaa' jne' hnøø' mi' ten' kyaah' ta' he' ma' hñah' jne' mah' jmää' jnän' he' llu' dsē' Dio kyaah' jne'. Ja' koo' nēē' he' llu' he' kwēēyh' dsa' kyaay'.

¹¹ Cher' mah' hī' hlēēh' dsa', wa' hlēēyh' lä' koo' jaa' hī' ngēē' juu' kih' Dio ba'. Cher' mah' hī' kwa' be' kih' dsa', wa' kway' kyaah' be' kih' Dio. Lä' ja' lä' jēē' he' jmee' jne', hnøø' jmeen' kyaah' be' kih' Dio mah' jmee' dsa' juuh' kiyh' ta' la' kih' Jesucristo. Lä' ja' jmään' jöh' Dio jnän' hī' cha' be' kih' ga' lä' jēē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

Jēē' jne' wii' kih' he' laa' jne' kyaq' Cristo

¹² Øøhn' hī' hnaan', wa' ra' ga' ngēēh' hnäh' cha' miih' he' wii', ta' jmee' dsaa'

hoh' hnäh'. Ta' wa' laah' hnäh': "Sa' cha' he' kih' jēēn' koo' na' jiih' he' wii'," jēēh' he' na', mi' jnää' che' lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' hnäh'.

¹³ Wa' chaah' hnäh' llu' ba', jēēh' lä' kye' hnäh' ma' jēēh' hnäh' he' wii' ko' jöh' kyaah' Cristo. Mah' lä' ja' lä' chaah' hnäh' llu' jwēte' wa' ra' ga' tē' jee' lä' jnääy' ha' koh' jöh' laay'.

¹⁴ Llu' la' kyaah' hnäh' cher' mah' hlēēh' dsa' wii' kyaah' hnäh' kwaan' kih' Cristo. Jēēh' jmi' lle' kih' Dio he' jnaah' jwēte, cheh' tää' kyaah' hnäh'. Dsoo' ba' mi' kwah' dsa' jmi' lle' kih' Dio pero hnäh' jmeeh' hnäh' juuh' kiyh'.

¹⁵ Pero jyoh' juu' ba' ja' cher' mah' jēēh' hnäh' he' wii' kih' he' ma' jngēēh' hnäh' dsa', o' cher' mah' ma' hiih' hnäh' kih' dsa', cher' mah' ma' jmeeh' hnäh' he' hliih', cher' mah' ma' taah' hnäh' jee' sa' ga' tēēh' hnäh'.

¹⁶ Pero cher' mah' jēēh' hnäh' he' wii' kih' he' laah' hnäh' dsa' kyaq' Cristo sa' la' o' hih'. Kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio ba' kih' he' jēēh' hnäh' he' wii'.

¹⁷ Ma' dsēē' jmi' he' ngiih' Dio kwaan' kih' dsa' kyaay'. Cher' mah' ma' løø' ngiiyh' kwaan' jnän', ha' ga' koh' sa' jmeey' kih' hī' sa' ma' heeh' ju' hmēē' kiyh'.

¹⁸ Cher' mah' he' lli' ba' dsa' lää' hī' lluy', ha' ba' lä' le' kih' hī' sa' ma' heeh' juu' kih' Dio hī' tääh' jmee' wa' la' cha' la'.

¹⁹ He' ja' ma' jēē' jne' he' wii' lä' hnøø' Dio, ma' hnøø' jne' jmeen' he' llu' jmah' ba' hī' wa' tøøhn' goo' Dio lä' jēē' he' chaq' jne'. Jēēh' hī' he' ga' jmää' jne' hī' mi' te' bih' juu' kiyh'.

5

Nuuh' kih' dsa' hī' kye' nē'

¹ Na' hlēēhn' lä' jēē' hnäh' dsa' gyuu' kyaq' gwah' lä' kaa' jee' tääh' hnäh'. Jēē' da', koo' ba' la' ta' kin' kyaah' ta' he' jmeeh' hnäh'. Hī' jmeen' juu' dsoo' kih' he' wii' he' ga' ngēē' Cristo, hī' lä' ja' tēēhn' ya' jwii' kiyh' he' na' ga' lä' jnää'. He' ja' chuun' kyaah' hnäh'.

² Hää' hnäh' lä' jēē' dsa' kyaq' Dio hī' nøø' goo' hnäh'. Jmee' hnäh' ta' lä' koh' lla' hoh' hnäh' ba', ja' kyaah' he' wii', ni' ja' kih' he' heh' hoh' hnäh' kuu', hī' jmee' hnäh' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh'.

³ Ta' wa' hnooh' hnäh' he' jmee' dsa' hī' hääh' hnäh' ta' he' kyaah' hnäh'. Jmee' da' hnäh' ta' he' kih' dsa' jää', mah' lä' kyuyh' jmeey' ja' ba' lä' koo' jmeeh' hnäh'.

⁴ Mah' lä' ja', wa' ra' jah' hī' laa' to' nē' kih' jee' lä' jēē' jne' hī' hä' goo' ta' la', hñah' jne' koo' coron he' jnaah' jwēte he' sa' heē' jih' koh'.

⁵ Ja⁻ba['] lä⁻ja⁻ hnäh['] chih⁻ kwaä⁻, wa[']
n^{uu}h['] hnäh['] kih['] dsa⁻gy^{uu}h[']. Hi⁻ jmee['] hnäh[']
hwaä['] hnäh['] kyaä['] dsa⁻kyaä['] hnäh['].
Jëéh[']:

Dio jne['] jwë['] kih['] hⁱ- jmää⁻ hñii['] kaä['],
pero llu['] dsëy['] kyaä['] hⁱ- jmää⁻ hñii['] hwaä['].

⁶ He⁻ja⁻ jwë[']hn⁻ hnäh['], jmää⁻ hnäh['] hñaa[']
hwaä['] kyaä['] Dio hⁱ- cha⁻ cha⁻miih⁻ be[']
kih['] mah['] jmääy['] hnäh['] kaä['] wa[']ra⁻ ga⁻ dsë[']
jmi['] ja⁻.

⁷ Tøøh['] hnäh['] goo⁻ Dio lä⁻jë⁻ h^{uu}dsë⁻ he⁻
chaa⁻ hnäh['], jëéh['] hñii['] bih['] hääy⁻ hnäh['].

⁸ Leeh⁻ hnäh['], mi⁻jnøø⁻ hnäh['] mi['] neh['].
Jëéh['] hⁱ-sa[']llu['] hñaa⁻ dsëy['] kyaä['] jne[']. Tää[']
sa['] jääy['] ngëy⁻, hnaayh⁻ hⁱ- saayh[']. Laay[']
lä[']koh['] jaä⁻ hyah⁻ hää['] jee['] hnooyh⁻ he⁻
kuyh⁻.

⁹ He⁻ja⁻ go⁻taah['] hnäh['] koø⁻ hweh⁻
kyaä['] he⁻ ma⁻dsoo['] hoh['] hnäh['], lä⁻ja⁻ ta⁻
kwa⁻ hnäh['] jwë['] kaayh['] hnäh[']. Ma⁻ñeh['] ba[']
hnäh['], ja⁻ba['] lä⁻na⁻ dsa⁻ngëë⁻ lä⁻jëë⁻ øø[']
jne['] hⁱ- tääh['] lä⁻kaa⁻ jmi⁻gy^{uu}.

¹⁰ He['] ba['] Dio hⁱ- kwa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ llu['] jnän[']
ga[']tëëyh['] jne['] ta[']lä['] kih['] Jesucristo mah['] tëëh[']
jne['] ya['] jwii['] kiyh['] he⁻ sa['] llaä['] jih[']koh[']. Hi⁻
ma⁻ngëë⁻ ma[']jëë['] jne['] he⁻ wii['] miih⁻ jmi['],
Dio jmää['] jne['] lluu['] go⁻te⁻, jmeey['] jä['] jne[']
koø⁻ hweh⁻, hⁱ- jmeey['] lä⁻cha⁻ be['] jnän['],
mah['] mo[']so['] cha['] ga['] he⁻ le['] jnän['].

¹¹ Lä⁻ja⁻ wa['] jmään['] Dio jnän['] jøø['] hⁱ-
cha⁻ be['] kih['] lä⁻jë⁻ joh['] jmi['] cha⁻. Wa['] la[']
lä⁻ja⁻.

*Ga[']jmeë['] Pee['] Dio kih['] dsa⁻ jee['] ga[']dsaa[']
juu['] la⁻*

¹² Ma⁻siin['] miih⁻ juu['] la⁻ kyaä['] Silvano
hⁱ- lää['] jaä⁻ øø['] hⁱ- jne['] hⁱ- mi⁻te['] juu['] kih['].
Ma⁻kwan['] miih⁻ n^{uu}h⁻ la⁻ kyah['] hnäh['] hi⁻
jmeen⁻ dsoo['], he⁻ la⁻ ja⁻, he⁻ la['] kwa⁻ Dio.
He⁻ja⁻ go⁻taah['] hnäh['] koø⁻ hweh⁻ kyaä[']
he⁻ ja⁻.

¹³ Øø['] hⁱ- jne['] hⁱ- tääh['] jwii⁻ Babilonia hⁱ-
na⁻lleeh['] ko⁻jøø['] kyaä['] hnäh['], jmeey['] Dio
kyah['] hnäh['], lä⁻ja⁻ Marco gy^{uu}- kyaän⁻
ka⁻läh['].

¹⁴ Jmee['] hnäh['] Dio kih['] dsa⁻ kyaä['] hnäh[']
hi⁻ ja⁻ chuh⁻ hnäh['] kiyh['] lä⁻llu['] he⁻ hnaah⁻
hnäh['].

Wa['] hii['] ti['] kih['] lä⁻jëë⁻ hnäh['] hⁱ- lää['] koø⁻
ba['] kyaä['] Cristo. Wa['] la['] lä⁻ja⁻.

2 Pedro

He la jee' ga tē' to' je he- ga sū' Pee'

Ga sū' Pee' kih' dsa gooy'

¹ Jnā' Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnāh' hī- ma-dsoo' dsē' ko-jōh' kyaah' jnā'. Peer' jnaah' la' jnān' he- ma-dsoo' dsē' jne' ta-la- kih' he- lluu' Jesucristo hī- lāā' jne'. Hī- he' he' Dio jnān'.

² Ta-la' kih' he- kyuuh' hnāh' Dio hī- kyuuh' hnāh' Jesucristo Dsa jōh' jnān', wa' mi' jāā' Dio hnāh' cha' miih' hī' wa' jmeey' hīi' tii' kyah' hnāh'.

Ha la' jmeey' jne' hī- ma-dsoo' dsē- kih' Dio

³ Kyaah' be' kih' Dio ba' cha- lā-jē' he- jmeey' chaā' jne' mah' jmeey' jne' lā- hnōoy' hñiiy'. Ga hñah' jne' he- la', kyaah' he- ma-kyuu' jnih'. Hī- he' ga-tēeh' jne' ta-la- kih' he- laay' jōh' hī- liyh' jmeey' he- juh-gaa'.

⁴ Hī- lā-ja- ga hñah' jne' he- juh-gaa- he- ga-jāyh' jmeey' jnān'. Peer' jnaah' la' jnān' he- ma-kyuuh' jne' juu' kiyh'. Jēeh' ta-la' kih' juu' na- ma-tōh' jne' jee' lee' jne' lā-koo' laā' hñii' Dio hī- lāāy' jne' kih' he- hliih' he- cha' jmi-gyuu' la' he- ngii' jmi-ngo' jnān'.

⁵ He-ja- lā-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnāh', kwa' hnāh' be' jmeey' hnāh' lā-koo' lle' kih' ba'. Hī- ja' ma-la' he- jmeeh' hnāh' lā-llē' kih', hnōō' lā-kyuuh' hnāh' cha' ga-miih'.

⁶ Hī- ja' ma-la' he- kyuuh' hnāh', hnōō' hāāh' hnāh' hñaa'h'. Hī- ja' ma-la' he- hāāh' hnāh' hñaa'h', hnōō' jōh' hoh' hnāh'. Hī- ja' ma-la' he- jōh' hoh' hnāh', hnōō' hnaah' hnāh' Dio.

⁷ Hī- ja' ma-la' he- hnaah' hnāh' Dio, hnōō' jmeeh' hnāh' he- llu' kih' dsa-kyaa'h' hnāh'. Hī- ja' ma-la' he- ja-, hnōō' hnaah' dsa-kyaa'h' ba'.

⁸ Cher'mah' jmeeh' hnāh' lā-jē' he- ja-, hī- ngoo' ba' jmeeh' hnāh' cha-ga-miih- lā-ja-, ma-ja- ba' lā-jnā' ta' kyah' hnāh'. Hī- ja- koo' jwah' hnāh': "Kyuu' ba' jnāh' Jesucristo Dsa jōh' jnān'."

⁹ Pero hī- sa' jmeey' lā-ja-, sa' jnā' kiyh', laay' lā-koo' jaa- hī- tuu'. Ma-gaa' dsēy' ha- lā- ga-che' lā-jē' he- hliih' he- ga-jmeey' jāā'.

¹⁰ Lā-ja- oōhn', mi-jnāā' hnāh' he- na-llēh' hnāh' hī- mi-jnāā' hnāh' he- laah' hnāh' hī- ga-tēeh' Dio. Cher'mah' jmeeh' hnāh' lā-jē' he- ja-, sa' tāh' hnāh' jih'koh'.

¹¹ Hī- ni' koo' sa' cha- he- ha' kyah' hnāh', na' na' ba' jwē' kyah' hnāh' go'taah' hnāh' tāā' ya-jwii' kih' Jesucristo, Dsa-jōh' jnān' hī- lāā' jne'.

¹² He-ja- ngoo' ba' jnā' mi-dsoohn' hoh' hnāh' kih' juu' la- ma-ke' ma-kyuuh' hnāh' hī- tāāh' hnāh' koo' hweh' kyaah' ju'dsoo' la-.

¹³ Pero llu' ga laan' he- kwan' nuuh' la- kyah' hnāh' ta'ko' jiih' chaan'.

¹⁴ Jēeh', ma' ba' jnā', chah' ba' ya-hēen' jmi-gyuu' la-, lā-ja- ga mi-jnāā' Jesucristo kin'.

¹⁵ He-ja- kwan' be' lā-jiih' jee' le', hlēēhn' hnāh' juu' la- mah' lā-dsooh' hoh' hnāh' ga' ma-jjuun'.

Ga-jēē' Pee' ha- koh' sa' juuh' be' he- ga-mi-jnāā' Cristo

¹⁶ Lā- ma' ga' kwa' jnāāh' juu' kyah' hnāh' sa' ga-hlēēhn' juu' ta'jmah' he- gwa' kyaah' may'. Ga' jmeey' jnāāh' dsoo' ha- lā- lā' jnā' be' kih' Jesucristo Dsa-jōh' jnān' wa-ra- ga-tē' jee' jāyh'. Jēeh' kyaah' mīnē' jnāāh' ga-jēē' jnāāh' koo' hā, ha- lā- tō-jlēē- ga-jmāāy' hñiiy'.

¹⁷ Ga-jēē' jnāāh' ga-jmāā' Dio jōyuh' hī- ga-jmeey' juuh' kiyh'. Jee' ja- ga nuu' jnāāh' hā- lā- na'hñaa'h' ga-hlēēh' Dio kiyh', ga-jāyh': "Hī- la- na- gyuu' kyaan' hī- hnaan', peer' chaan' llu' kyaayh'."

¹⁸ He' ba' jnāāh' ga' nuu' jnāāh' he- ga-hlēēh' gyuuh' ba' ja-, lā- ma' tōh' jnāāh' ko-jōh' kyaah' Jesús gyuuh' moh' he- na' jngii' ja-.

¹⁹ He-ja- cha-ga-miih' heeh' jnāāh' juu' kih' hī- ma-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo'. Hī- cher'mah' jmeeh' hnāh' he' kii' juu' ja-, jmeeh' ba' hnāh' llu'. Juu' ja- la' lā-koo' wa'je- he- kwa' jmēē' jee' na' hōō', he- na' hih' lā-jiih' jnā', lā-jiih' hñaa' nuu' hōō' chooy' wa'je- lā- ga-tē' neh' tuh-hoh' hnāh'.

²⁰ Kih' jee' lā-jē' he- jwahn' la- hnoon' tāh' hoh' hnāh' kih' he- la-. Ni' jaa- sa' lā-kēh' jmi' kih' hñii' he- jiiy' juu' he- ga-sū' lā-jēē' hī- ma' ngēē' juu' kih' Dio.

²¹ Jēeh' ni' jaa- hī- ma' ngēē' juu' kih' Dio, sa' ga-hlēēh' lā-koo' la' huu'dsē- kih' hñiiy'. Ga-hlēēyh' lā-koo' la' huu'dsē- kih' Dio ba', ta-la' kih' jmi-llē' Na-jngii' hī- ma' jōō' kiyh'.

2

*Dsa hī- kwa' juu' ta'juu'
(Judas 4-13)*

¹ Ma' chaā' ba' dsa- llo'joo' hī- ma' jāh' ngēēy' juu' kih' Dio jee' kih' dsa' ma' gyuh- jnān' pero juu' kih' dsa- he' ma' la' juu' ta'juu' ba'. Hī- ja' ba' lā-ja- hwēē' ta'jwōh' hī- kwa' juu' ta'juu' jee' kyah' hnāh' na'. Jwē' na' hmāā' ba' mi-gaay' hnāh', hī' heey' hnāh' kyaah' he- mi-siiy' juu' kih' Dio, lā-jiih' jmāāy' ta' koo' Dsa-jōh' jnān' hī- ga-lāāy'. He- jmeey' lā-ja-, ngiiy' jā' na' ba' koh' dso'jwii' nē' kiyh'.

2 Jwëë' dsa' jmeë' ko' jòh' kyaayh' kyaah' jwë' hliih' kiyh'. Hi' kwaat' kih' dsa' he', mi' kwah' dsa' kih' ju' dsoo'.

3 Kih' he' heë' dsëy' kuu', saayh' hnäh' kyaah' juu' he' gwa' tuh' dsëy' hñiiy'. Ko' ja' ma' na' heë' ba' dsa' he' llo' joo'. Mo' so' cha' jee' mo' lääy'.

4 Lä' ja' lä' jëë' ángele hi' ga' jmeë' he' hliih', sa' ga' lä' jòh' dsë' Dio kyaayh', ga' jwäy' cha' je', ga' hñuuyh' jee' na' hoo' jee' sa' jnä' sa' nuuh'. Jee' ja' tääh' lä' jiih' dsëë' jmi' he' llay' ta' kiyh'.

5 Hi' lä' ja' kih' dsa' jmi' gyuu' hi' ma' chaä' llo' joo', sa' ga' kooy' dsëy' kiyh', ga' jngëeyh' hi' hñaa' dsë' he' kyaah' jmi'. Jii' ja' ga' laa' ma' la' Noë ba' kyaah' gyeë' hi' ma' chaä' kiyh'. Hi' he' ga' kwa' juu' ha' lä' dsa' taah' dsa' kyaah' he' llu' jmah'.

6 Hi' lä' ja' ga' heë' Dio jwii' Sodoma kyaah' Gomorra, ga' jëëy' lä' jiih' ga' lii' tu' jwa'. Lä' ja' ga' la' mah' lä' ñe' dsa' hi' chaä' na' ha' lä' le' kih' hi' sa' gah' Dio.

7 Jaa' Lot ba' ga' lääy', hi' ma' laa' jaa' dsa' lluu'. Peer' ma' meeh' dsëy' ma' jëëy' ha' lä' ma' tääh' dsa' hlëëh' he' jmeey' lä' jë' he' la' o' hih'.

8 Hih' dsa' ñuuh' lluu' he', lä' koo' ma' gay' koo' jmi', koo' jmi' kyaah' dsa' hlëëh' he', ma' jii' lä' ga' tē' neh' tuh' dsëy', lä' ma' nuuy' hi' ma' jëëy' he' ma' jmeë' dsa' he' wa' la' cha' la'.

9 He' ja' ma' ñe' ba' jne', Dio lih' lää' lä' jëë' hi' hnaayh' ma' jëëy' wii', hi' hi' hñaa' dsë' he', lä' ma' tääh' ja' ba', lä' jiih' lloo' jmi' lla' Dio ta' kiyh' mah' heeyh' wii'.

10 Hi' cha' ga' miih' wii' cheë' Dio kih' hi' ga' nää' lä' hnöø' jmi' ngo' kih', hi' ga' nää' hnöøh' he' ga' jyoh' he' heë' dsëy', sa' hnöøy' jmeey' lä' koo' la' mada' kih' Dio, ni' miih' sa' goyh', jmäy' hñiiy' jòøh', hi' sa' goyh' hlëëyh' wii' kih' hi' kaah' hi' tääh' gyuuh'.

11 Lä' jëë' ángele hi' tääh' gyuuh', beë' ga' lä' koh' ga' jmi' lle' hlëëh' he', pero ni' lä' ja' sa' tuu' dsëy' jwäy' dso' jwii' nē' kih' hi' hlëëh' he' cha' nē' Dio.

12 Pero dsa' hñaa' dsë' he', hlëëyh' wii' kih' lä' jë' he' sa' ngëëy', jmeey' lä' koo' jah' nuu' hi' ma' na' jää' jngëëh' dsa'. Lä' ja' le' kih' dsa' he', lä' koo' jah' ba' heey' go' te'.

13 Jee' ja' hyoyh' jñeey' lä' koo' te' ta' hliih' he' ma' jmeey'. Chaay' llu' jwërte laay', jmeey' lä' jë' he' tih' dsëy' hñiiy'. Peer' hlëëh' dsa' he', dsa' täayh' lä' kye' jee' jmeeh' hnäh' jmi', kuyh' ko' jòh' kyaah' hnäh', hnöøh' gyih' ma' la' he' heë' dsëy'.

14 Sa' le' jëëy' jaa' dsa' mē', ma' ra' he' heë' ba' dsëy'. Sa' dsa' lä' dsëh' dsëy' jmeey' he' hliih'. Mi' gaay' dsa' kyaah' hnäh' hi' sa' cha' be' kih'. Peer' hñuuy' ha' lä' jee' liyh' lä' jë' he' heë' dsëy', jëëh' ma' hääy' kyaah' dso' jwii'.

15 Ma' jmeey' ta' koo' kih' jwë' llu', ma' kayh' jwë'. Ga' nääy' jmeey' lä' koo' ga' jmeë' Balaam, joo' Beor hi' ga' hnöøh' ha' lä' ma' lä' chay' kuu' kyaah' he' hliih' he' ma' jmeey'.

16 Pero burra hi' ma' dsëë' Balaam he' ga' hlëëh' lä' koo' jaa' dsa'. Ga' juuyh' kiyh', kih' he' ma' jmeey' huud'së' hliih' ja', mah' sa' ma' dsooy' ta' cha' nē' kyaah' huud'së' ngaah' kiyh'.

17 Lä' jëë' dsa' hñaa' dsë' he', laa' lä' koo' jmi' too' he' sa' haa' jmi', hi' laay' lä' koo' jni' he' go' kye' llē' wa' ha' cha' ha'. Ma' na' heey' go' te'. Ma' la' juu' dsa' nääy' jee' na' hoo' läh' lä' jë' joh' jmi' cha'.

18 Hlëëyh' juu' kaah' jmah' he' sa' tøøhn' ta', hi' kyaah' lä' jë' he' ngii' jmi' ngo' ja', mi' gaay' øøh' jne' hi' hmëë' ma' laa' kih' he' hliih'.

19 Hi' he' jäh' lä' la': "Ma' na' laa' ba' jne'. He' ja' cha' jwë' jnän' jmeen' lä' jë' he' llä' dsë' jne'." Pero ni' sa' ñey' he' sa' na' laay'. Na' hnëëy' jmeey' he' hliih' jmah' ba'. Jëëh', cher' mah' ga' tah' dsa' kyaah' wa' he' cha' he' he' jøø' kiyh', ma' laay' kyaah' he' ja'.

20 Cher' mah' ga' laa' jaa' dsa' kih' he' hliih' he' cha' jmi' gyuu' la', ta' la' kih' he' ga' lä' kyuyy' Dsa' jòøh' jnän' hi' lää' jne', hi' cher' mah' ga' jeeyh' ka' läh' ta' ka' luuy', hi' ga' lih' he' hliih' ja' kiyh', cha' ga' miih' lä' hlëëyh', lä' koo' ma' laay' jää'.

21 Llu' ga' la' kih' dsa' he' wa' ra' jäh' kih' sa' ga' lä' kyuyy' go' te' jwë' llu'. Jwiiy', kih' he' ga' lä' kyuyy' ba' mah' ga' jmeey' ta' koo' mada' he' na' jngü' he' ga' hyoyh' kih' Dio.

22 He' lä' ja', jeeh' kwee' lä' koo' dsoo' juu' he' hlëëh' dsa': "Sa' dsii' hi' ñu', koo' ka' läh' kuyh' tu' ñu' kiyh'", hi' "cha' ñe' hi' ma' na' jngëë', koo' ka' läh' looyh' jmi' jii'."

3

Lloo' koo' jmi' jäh' Jesús ka' läh'

1 Peer' hnaan' hnäh' øøhn', jee' la' ma' tē' to' mo' je' he' siin' kyah' hnäh'. Lä' to' na' hlëëh' koo' ba' juu', hlëëhn' hnäh' mah' kah' hnäh' koo' nēë' ba' huud'së'.

2 Hnoon' lä' dsooh' hoh' hnäh' kih' lä' jë' he' ga' sii' hi' na' jngëë' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio llo' joo'. Hi' hnoon' lä' dsooh' hoh' hnäh' mada' kih' Dsa' jòøh' jnän' hi' lää' jne'. Jëëh' jnääh' hi' laa' apóstole, kwa' jnääh' juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'.

3 Wa' lä' dsoo' hoh' hnäh' to' nē' he' jwahn' la'. Wa' ra' ga' tē' jee' llaa' jmi', ya' nää' dsa' hi' mi' kwah' kih' lä' jë' ba', hi' joh' he' hliih' sa' jmeey' lä' koo' ngii' jmi' ngo' kiyh'.

4 Jäyh' lä' la': "ZHe' la' sa' ma' jah' Cristo lä' koo' ga' bääyh' hñiiy' ma' jäyh'? Lä' jiih' jmi' ga' juu' dsa' ma' gyuh' jnän', lä'

ma-ngoo' ja' ba' hii' tii' jmi' gyuu' lä' jiih' na'. Sa' cha' he' ma' na' sii' lä' jiih' ma' ga' n00' jmi' gyuu', jäh' dsa' he'.

⁵ Sa' hn00y' nuuy' ha' lä' ga' n00' jmi' gyuu'. Jëeh', kyaah' koo' ga' hlëeh' ba' Dio, ga' la' gyuuh' hwa' lä' ma' to' nê'. Hwa' ya' hii' neh' jmi', hi' jmi' ja' ga' n00' lä' ku' lä' jii' kih'.

⁶ Ja' ba' kyaah' jmi' ja', ga' hee' Dio jmi' gyuu' he' ma' n00' jää', lä' koo' ma' chaa' Noé.

⁷ Hi' kyaah' he' ga' hlëeh' Dio, ma' na' la' juu' koo' kyaah' je' gyuuh' hwa' he' jnäh' na'. Koo' j00y' ba' ha' lä' lloo' jmi' jmeey' jwiz' mah' mi' llaay' lä' jëe' hi' hñaa' dsë', ja' ga' heey' lä' jë' go' te'.

⁸ Pero hnäh' hi' hnaan', ta' wa' gaa' hoh' hnäh' he' la'. Koo' jmi' jnäh' jne', kih' Dio la' koo' mil' jii' ñe'. Hi' koo' mil' jii' ñe', la' kih' Dio lä' koo' koo' jmi' ba'.

⁹ Ja' he' dsa' lä' hëe' Dio mi' tey' he' ga' bääyh' hñiiy' jmeey', lä' koo' laa' ko' llaa' dsa'. He' j0h' dsëy' kyaah' jne' ba' ja', sa' hn00y' hee' ni' jaa', he' hn00y' lä' dsaa' dsë' lä' jëe' ba' mah' ya' näay' ka' läh' kih' Dio.

¹⁰ Wa' ra' ga' dsëe' jmi' kih' Dsa' j00h' jnäh', koo' jmi' he' sa' j00' dsa' ba' jäh', lä' koo' jmeey' jaa' dsa' hii'. Jmi' ja', hii' goo' ääh' go' te' gyuuh' jmi' gyuu', koo' kyaah' je'. Lä' ja' koo' hwa' la' kyaah' lä' jë' he' cha' nê' kih'.

¹¹ Kih' he' ma' ñe' jne' he' hee' lä' jë' go' te' he' cha' gyuuh' hwa', he' ja' jmeey' bii' dsa' toohn' na' jngëe' jne' jee' hnäähn' Dio.

¹² Hn00' dsa' toohn' kyaah' o' j0h' dsë' lä' jiih' lloo' jmi' ja'. Wa' kwan' be' hñaa' ta' jnäh' mah' wa' lä' te' ga' juh'. Jmi' ja' hee' gyuuh' jmi' gyuu', koo' kyaah' je'. Hi' lä' jë' go' te' he' ga' cha' joo' kyaah' je'.

¹³ Pero jne' t00hn' j00n' koo' gyuuh' hwa' he' hmëe' he' ga' bääh' Dio hñii' kwa'. Jee' ja' lä' cha' he' llu' jmah' ba'.

¹⁴ He' ja' jwahn' 00hn' hi' hnaan', ta' ko' jiih' t00h' jne' j00n' he' lä' te' he' ja', wa' kwan' be' mah' jee' jne' t00hn' na' jngëen' hi' ni' miih' sa' cha' he' na' bääh' jne' hi' hii' tii' jnäh' wa' ra' ga' tē' jee' jäh'.

¹⁵ Hn00' täh' dsë' jne' kih' juu' la'. Cher' mah' sa' jäh' chah', he' hn00y' lääy' lä' jëe' ba' ja'. Kih' he' ja' ba' na', he' j0h' dsë' Dio kyaah' jne'. Ja' ba' lä' ja' ga' sii' 00h' jne' Paa' hi' hnää' jne' lä' koo' la' hu' dsë' he' ga' hyoyh' kih' Dio.

¹⁶ Lä' jë' mo' je' kiyh' he' ga' siiy', hlëeyh' ja' ba' lä' koo' hlëeh' jnäh' kih' he' la'. Hi' jee' llah' na' sii' jwëeh' he' sa' lä' ngëe' jne'. He' ja' ko' llaa' dsa' hi' sa' ngëe' hi' sa' la' koo' ba' hu' dsë' kih', mi' siiy' juu' he' ga' sii' Paa'. Hi' lä' ja' mi' siiy' ka' läh' ta'

jee' jyoh' jee' na' sii' juu' kih' Dio, lä' jwë' ja' heey' hñiiy' go' te'.

¹⁷ Hnäh' 00hn' hi' hnaan', ma' ngëe' ma' nuuh' ba' hnäh' juu' la', he' ja' hää' hnäh' hñaa' kih' hi' ta' juu' he' mah' sa' kah' hnäh' jyoh' jwë' hi' lä' ja' sa' täh' hnäh', na' he' ma' tääh' hnäh' koo' hweh'.

¹⁸ Wa' lä' kyuuh' hnäh' cha' ga' miih' Jesu- cristo Dsa' j00h' jnäh' hi' lää' jne'. Lä' ja' go' nää' ba' hnäh' ta' cha' nê' kyaah' he' llu' he' la' kwa' Jesús. Lä' ja' wa' jmeen' juuh' kiyh' jmi' na' hi' lä' ja' ka' läh' lä' jë' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

1 Juan

He la to nē je he ga sii Jwaa

Juu' he' jmee' chaa' jne'

¹Jee' la' sii' jnaäh' kyah' hnäh' juu' kih' hi' chaa' jää' ga' kih' jmi' gyuu'. Ga' nuu' jnaäh' juu' he' ga' kway', kyaah' mi' nē' jnaäh' ga' jēē' jnaäh' kiyh'. Ga' jēē' jnaäh' hi' ga' chu' ga' bēē' jnaäh'. Hi' he' he' laa' juu' hi' jmee' chaa' dsa' he' ja' kwa' jnaäh' juu' kiyh'.

²Hi' na' jiih' he' ga' la' jnaäy' lä' ma' jay' jmi' gyuu' la'. Ga' jēē' jnaäh', hi' jmee' jnaäh' ju' dsoo' kiyh'. He' ja' hlēēh' jnaäh' hnäh' kih' hi' na' jiih' tää'. Hi' he' ma' chaa' kyaah' Tää' jää', hi' he' ba' hi' he' ga' lä' jnaäy' jee' kyaa' jnaäh'.

³Lä' jē' he' ma' jēē' jnaäh' hi' he' ma' nuu' jnaäh', juu' ja' ba' kwa' jnaäh' mah' lä' ja' kyah' hnäh' lä' cha' koo' ba' huu' dsē' kyaah' jnaäh', lä' koh' hii' koo' ba' huu' dsē' kyaa' jnaäh' kyaah' Dio hi' kyaah' joo' Jesucristo.

⁴Lä' jē' he' la' sii' jnaäh' kyah' hnäh' mah' jēē' hoh' hnäh' go' te'.

Dio laa' wa' je'

⁵He' la' na' juu' he' ma' nuu' jnaäh' kiyh', ja' ba' juu' la' kwa' jnaäh' kyah' hnäh' ka' läh'. Dio he' hi' laa' wa' je', ni' miuh' he' hlih' sa' cha' kiyh'.

⁶Cher' mah' jäh' jne', hii' koo' ba' huu' dsē' jnan' kyaah' jnih' mah' jmee' ga' jne' he' hlih', he' ta' juu' ba' jne' ja', jēēh' sa' mi' te' jne' lä' koo' lle' ju' dsoo'.

⁷Pero cher' mah' mi' te' jne' lä' koo' lle' kih' hi' hää' jee' wa' je', ja' ba' lä' koo' hää' hii' Dio jee' wa' je', he' ja' ba' dsoo' hii' koo' ba' huu' dsē' jnan' kyaah' ooh' jne'. Hi' kyaah' jma' kih' Jesucristo Jo' Dio gyih' lä' jē' dso' kye' jnan'.

⁸Cher' mah' jäh' jne' sa' cha' dso' kye' jnan', he' mi' gaa' jne' hñaa' ba' jne' ja', sa' cha' ju' dsoo' cha' jnan'.

⁹Pero cher' mah' ga' mi' jnaä' jne' dso' kye' jnan', lluu' ba' Dio, hi' lä' ma' koo' ja' ba' dsē' kih' dso' kye' jnan', hi' chey' go' te' lä' jē' he' hlih' he' dsa' hlääh' jne'.

¹⁰Cher' mah' ga' jäh' jne' sa' cha' dso' kye' jnan', he' jmaä' jne' Dio he' ta' juuy' ba'. Sa' hä' juu' kiyh' neh' tuh' dsē' jne' cher' mah' lä' ja' la'.

2

Jesús cheh' nē' jnan' ngü' jnan' kih' Dio

¹Hnäh' gyuu' pih' kyaan', ma' siin' lä' jē' he' la' mah' mo' so' jmeeh' ga' hnäh' dso' kye'. Pero cher' mah' chaa' hi' ma' jmee' dso' kye', chaa' jaä' hi' cheh' nē'

jnan' ngü' kih' Tää', hi' he' he' Jesucristo, hi' lluu' go' te'.

²Hi' he' ga' ngēē' hñii' mah' ga' juuy', ga' mi' hmaayh' dso' kye' jnan'. Pero ja' ma' la' dso' kye' jnan' ga' mi' hmaayh', lä' ja' ka' läh' ga' mi' hmaayh' dso' kye' kih' ga' lä' jēē' dsa' hi' tääh' jmi' gyuu' la'.

³Cher' mah' ga' hoo' jne' nuu' kih' Dio, ma' nē' jne' he' ma' kyuu' ba' jnih' ja'.

⁴Pero hi' jäh': "Kyuu' ba' jnä' Dio", mah' sa' hoo' nuu' kiyh', he' ta' juuy' ba' ja'. Sa' la' dsoo' juu' kiyh'.

⁵Pero hi' hoo' juu' kih' Dio, hi' he' ba' hnäa' Dio lä' koo' te' lle' kih'. He' lä' ja', nē' jne' he' laa' jne' koo' kyaayh'.

⁶Hi' jäh' laa' koo' kyaah' Dio, hi' he' ää' jmi' jmeey' lä' koo' ga' jmee' Jesús ba'.

Nuu' hmēē' he' ga' kwa' Jesús

⁷Ja' he' hmēē' nuu' la' he' siin' kyah' hnäh' ooh'. Nuuh' ma' gyuh' he' ma' kyuu' hnäh' lä' ma' to' nē' ba' la'. Nuuh' ma' gyuh' la', la' juu' he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nē'.

⁸Pero ma' ra' he' hmēē' ba' nuu' la' he' siin' kyah' hnäh'. Jēēh', ma' ra' he' ga' lä' hnäa' ba' Cristo jne' hi' lä' ja' ma' lä' hnaah' hnäh' ooh' hnäh'. Jēēh', dsa' ngēē' ba' he' na' hoo' ja', hi' ngoo' dsa' lä' jnä' hñii' wa' je' he' jmee' hnäa' dsa'.

⁹Hi' jäh' hää' jee' jnä' wa' je' mah' na' häayh' ooyh', lä' ma' hää' bih' jee' na' hoo'.

¹⁰Hi' hnäa' ooh', hi' he' hää' tää' jee' jnä' wa' je'. Sa' cha' he' jmee' tēyh'.

¹¹Pero hi' na' hoo' kih' ooh', lä' ma' hää' bih' jee' na' hoo'. Jēēh' he' hlih' jmah' ba' jmeey'. Hi' ni' sa' nēy' he' ta' dsooy', jēēh' sa' jnä' mi' nēy' he' ngēy' ja' na' hoo'.

¹²Gyuu' pih', siin' kyah' hnäh', jēēh' ma' na' che' dso' kye' kyah' hnäh' ta' la' kih' Jesús.

¹³Hnäh' dsa' ma' kaah', siin' kyah' hnäh', jēēh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' hi' ma' chaa' jää' ga' kih' jmi' gyuu'. Hi' siin' kyah' hnäh' chih' kwaä', jēēh' ma' lēh' hnäh' kih' hi' hlēēh'.

Siin' kyah' hnäh' gyuu' pih', jēēh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' Tää'.

¹⁴Siin' kyah' hnäh' dsa' ma' kaah', jēēh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' hi' ma' chaa' jää' ga' kih' jmi' gyuu'. Siin' ka' läh' kyah' hnäh' chih' kwaä', jēēh' cha' be' kyah' hnäh', hi' ma' ja' koo' hweh' juu' kih' Dio neh' tuh' hoh' hnäh', hi' ma' lēh' hnäh' kih' hi' hlēēh'.

¹⁵Ta' wa' hee' hoh' hnäh' he' cha' jmi' gyuu' la', ni' he' ga' jyoh' he' cha' nē' kih'. Hi' hee' dsē' he' cha' jmi' gyuu' la', sa' hnäy' Tää'.

16 Jëeh', lä'jê' he' hlih' he' cha' jmi' gyuu' la' sa' gwa' kih' Dio. Kih' jmi' gyuu' la' ba' ja' he' hee' dsê' jmi' ngo', hi' he' hee' dsêy' lä'jê' he' jëëy', hi' he' jmääy' hñiiy' jøøh'.

17 Dsa' lää' ba' he' cha' jmi' gyuu' la' kyaah' he' hee' dsê' dsa'. Pero hi' jmeë' lä' hnøø' Dio, lä' ma' cháay' ja' ba'.

Ju'dsoo' hi' juu' ta' juu'

18 Gyuu' kyaan', ngoo' ga' dsaä' jmi' he' tøøhn' la'. Ma' nuuh' ba' hnäh' kih' jaä' hi' ja' hi' na' høøh' kih' Cristo. Hi' lä' ja' la', jwëë' dsa' kyaay' ma' cháa' na'. Kih' he' ja' ba' na', ñe' jnääh' ngoo' ga' dsaä' jmi' he' tøøhn' la'.

19 Hi' he' ga' hwëë' jee' kyaä' jnääh', pero sa' ma' laay' kyaä' jnääh'. Wa'ra' jäh' kih' ma' laay' kyaä' jnääh', ma' jäy' koo' hweh- kyaah' jnääh'. He' ga' hwëëy' jee' kyaä' jnääh' ga' lä' jnä', ja' lä' jëëy' laay' kyaä' jnääh'.

20 Pero ma' hñah' ba' hnäh' jmi' lle' Na' jngii' he' ga' kwëëh' Cristo hnäh'. He' ja' ma' kyuuuh' ba' hnäh' ha' lä' la' ju'dsoo'.

21 Ja' kih' he' sa' kyuuuh' hnäh' ju'dsoo' he' siin' juu' la' kyah' hnäh'. Siin' he' la' kih' he' ma' kyuuuh' ba' hnäh'. Jëeh' ma' ñeh' ba' hnäh' ni' koo' juu' ta' juu' sa' go' hi' jee' kih' ju'dsoo'.

22 ¿Hi' na' hi' ta' juu'? Hi' jäh' kih' Jesús sa' laay' Cristo, hi' he' ba' hi' ta' juu'. Hi' na' høøh' kih' Cristo, jäh' sa' cháa' Dio hi' ni' sa' cháa' jooy' ka' läh'.

23 Lä'jêë' hi' jäh' sa' laä' Jesús Joø' Dio, hi' he' sa' laä' kyaä' Tää'. Pero hi' mi' jnää' hñii' he' laay' kyaä' Joø' Dio, laay' kyaä' Tää' ka' läh'.

24 Wa' jä' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nê'. Jëeh', cher' mah' ga' jä' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nê', lä' ja' tääh' hnäh' tää' kyaah' jooy' hi' kyaah' Tää' ka' läh'.

25 He' la' ja', he' ga' bääh' Jesucristo hñii' kyaah' jne': he' ga' jmeey' cháa' jne' tää'.

26 Siin' he' la' kyah' hnäh' mah' lä' ñeh' hnäh' kih' hi' hnøø' mi' gaä' hnäh'.

27 Pero jmi' lle' Na' jngii' he' ma' hñah' hnäh' kih' Cristo, ma' jä' ja' ba' kyaah' hnäh'. Mo' so' jmeë' bi' hi' mi' tée' hnäh'. Jmi' lle' Na' jngii' ba' mi' tée' hnäh' ga' lä' jê'. Hi' hlëëyh' ju'dsoo' jmah' ba', ja' juu' ta' juu'. Ja' go' taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' Cristo, ja' ba' lä' koo' ma' mi' tée' jmi' lle' Na' jngii' hnäh'.

28 Gyuu' kyaan', na' na' go' taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' Cristo. Lä' ja' lä' cha' o' jøh' dsê' jnän' wa'ra' ga' tée' jee' lä' jnääy', hi' lä' ja' sa' jän' kyaah' o' hih' wa'ra' ga' tée' jee' jäh'.

29 Ma' ñeh' ba' hnäh', lluu' ba' Jesús. Lä' ja' hnøø' lä' ngëëh' hnäh' ka' läh', lä' jêë' hi' jmeë' he' lluu' laay' kyaä' Dio.

3

Hi' laä' joo' Dio

1 Jëë' da' hnäh' ha' koh' sa' hnää' Tää' jne', lä' jiih' ma' mi' cheey' jne' jooy'. He' ja', dsa' jmi' gyuu' sa' kyuu' jne', jëeh' sa' ga' lä' kyuu' hñii' Dio.

2 Øøhn' hi' hnaan', na' ma' laä' jne' joo' Dio. Sa' ga' ma' ñe' jne' ha' lä' lee' jne'. Pero ñe' ba' jne', wa'ra' ga' tée' jee' lä' jnää' Jesucristo, lee' jne' lä' koo' laay' hñiiy', jëeh' ma' ja' jêë' jnih' na' hñaa' lä' jêë' lä' koo' laay' hñiiy'.

3 Hi' ga' lä' jêë' hi' cha' o' jøh' dsê' kih' he' leey' kwee' kyaayh', hi' he' na', ngoo' mi' lluu' hñiiy' cha' ga' miih' lä' jiih' leey' na' jngëëy' lä' koo' na' jngëë' hñii' Jesús.

4 Lä' jêë' hi' jmeë' dso' kye', hlääyh' cha' nê' ley' kih' Dio. Jëeh' hi' jmeë' dso' kye' na', sa' mi' tey' kih' ley.

5 Ma' ñeh' ba' hnäh', ja' Jesús mah' jñuu' yh' dso' kye' jnän'. Hi' he' ni' miih' dso' kye' sa' ga' lä' cha' kih'.

6 Lä' jêë' hi' tääh' kyaayh', sa' jmeey' dso' kye'. Pero lä' jêë' hi' jmeë' dso' kye', sa' ga' ma' jëëy' ni' sa' ga' ma' lä' kyuu'.

7 Gyuu' kyaan', ta' kwa' hnäh' jwë' kih' ni' jaä' mah' mi' gaay' hnäh'. Hi' jmeë' ma' la' he' lluu' jmah', hi' he' ba' lluu', lä' koo' lluu' hñii' Cristo.

8 Pero hi' ga' nää' jmeë' dso' kye', laä' kyaä' hi' sa' lluu', jëeh' hi' sa' lluu' ga' løø' jmeë' he' hlih' lä' ma' to' nê'. He' ja' ja' Joø' Dio mah' heey' ta' kih' hi' sa' lluu'.

9 Lä' jêë' hi' laä' kyaä' Dio sa' jmeey' dso' kye', jëeh' lä' ma' laay' ja' ba' sa' ju' kih' Dio. Sa' le' jmeey' dso' kye', kih' he' laay' kyaä' Dio.

10 Jee' la' dsa' lä' jnä' hi' laä' joo' Dio hi' hi' laä' joo' hi' sa' lluu'. Ga' lä' jêë' hi' sa' jmeë' he' lluu', hi' sa' hnääy' øøyh', sa' laay' kyaä' Dio.

Wa' hnää' jne' lä' jaä' lä' jaä' dsa' kyaahn'

11 Juu' la', he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nê'. Wa' hnää' jne' lä' jaä' lä' jaä' dsa' kyaahn'.

12 Ta' jmeë' hnäh' lä' koo' ga' jmeë' Cain hi' ma' laä' kyaä' hi' sa' lluu' mah' ga' jngëëyh' øøyh'. ¿Hee' kih' ja' he' ga' jngëëyh' øøyh'? Ga' jngëëyh', kih' lä' jê' he' ma' jmeey' ma' la' ta' hlih' ba', hi' ta' kih' øøyh' ma' la' ta' lluu' jmah'.

13 Hnäh' øøhn', ta' jmeë' hnäh' dsaä' hoh' cher' mah' na' høøh' dsa' kyah' hnäh'.

14 Kih' he' hnää' jne' øøh' jne', he' ja' ma' ñe' jne' ma' tée' h' jne' jee' cháa' jne' tää' lla' he' ma' juu' jne'. Pero hi' sa' hnää' øøh', lä' ma' na' juuy' ja' ba'.

15 Lã-jëë hî na-hääh' øøh, laay' lä'koõ-
jaa' hî-jngëeh' dsa-. Ma ñeh' ba' hnäh', ni'
jaa' hî-jngëeh' dsa-, sa' na'jnääy' kih' Dio.

16 Ma ñe' ba' jne' hee' ja' he' hnää' jne'
øøhn'. Jëeh', Jesucristo ga' ngëe' hñii' ga' juu'
jnã' jne'. Ja' ba' lä'ja' jne' ka' läh', ää' jmiü'
kwaä' jne' hñaan' mah' juu' jne' kih' øøhn'.

17 Hî ma' cha' kih' jmi' gyuu' la-, mah' sa'
kway' ni' müih' lä' ma' lla' kyaä' øøyh', ha'
lä'ja' jäh' hnää' bih' Dio mah' sa' hnääy'
øøyh'.

18 Gyuu' kyaan', sa' jmää' jnãn' he' hnää'
jne' dsa' kyaahn' kyaah' juu' ta' mah'. Hnøø'
kwan' lä' kaa' tuh' dsë' jne' he' jmee' biü'
kiyh', ja' koõ' jmeen' ba'.

19 Heh' lä'ja' ñe' jne' he' tøøhn' kyaah'
ju'dsoo' hi' mo'so' hñii' ga' huu'dsë' jnãn'
cha'në' Dio.

20 Pero cher'mah' hñii' ga' huu'dsë' jnãn',
ha' ga' sa' ñe' Dio hî jëë' jne'. Ga' lä'jë'
go'te' ba' ñey'.

21 Øøhn' hî hnaan', cher'mah'
ma' na' jngüi' huu'dsë' jnãn', ma' cha' ba'
o'jöh' dsë' jnãn' kyaah' Dio.

22 Hi' wa' he' cha' he' he' ngiin' kih' Dio,
hñäh' ba' jne', jëeh' høø' ba' jne' nuuh' kiyh'
hi' jmee' ba' jne' lä'jë' he' tih' dsëy'.

23 He' la' ja' nuuh' kiyh', He' jmeen'
dsoo' dsë' jne' kih' jooy' Jesucristo, hi' he'
hnää' jne' dsa' kyaahn' lä'koõ' mada' he'
ga' jmeey' jnãn'.

24 Hî høø' lä'jë' mada' kiyh', chaa' bih'
kyaah' Dio, hi' Dio kyaayh' ka'läh'. Ta' la'
kih' jmi' lle' he' ga' kwëëyh' jne', he' ja' ba'
na' ñe' jne' Dio kyaah' jne'.

4

*Beë' ga' Jmi' lle' kih' Dio lä'koh' ga' jmi' lle'
kih' hî sa' llü'*

1 Øøhn' hî hnaan', ta' wa' heeh' hnäh'
kih' lä'jëë' hî-jäh' kye' Jmi' lle' kih' Dio.
Kye' da' hnäh' kwaat' kih' dsa' he' che'
laay' kyaä' Dio o' sa' laay'. Jëeh' jwëë' hî-
ta' juu' ga' nää' lä'kaa' jmi' gyuu' jmääy'
hñiiy' lä'koh' hî-ngëe' juu' kih' Dio.

2 Lã'la' ba' lä'kyuuh' hñih', hî na' hî-
kye' Jmi' lle' kih' Dio. Lã'jëë' hî-jäh' ja'
Jesucristo, laä' jmi' ngo', hî he' ba' kye'
Jmi' lle' kih' Dio.

3 Hi' lä'jëë' hî-kye' jmi' lle' hî-jäh' sa'
ga' laä' Jesucristo jmi' ngo', hî he' sa' laä'
kyaä' Dio. Jmi' lle' hî na' høøh' kih' Cristo
ba' he'. Ma' nuuh' ba' hnäh', ja' jmi' lle'
kih' hî na' høøh' he' hi' ma' chaay' ba'
jmi' gyuu' jmiü' na'.

4 Gyuu' kyaan', ma' laah' hnäh' kyaä' Dio,
hi' ma' lëh' hnäh' kih' hî ta' juu' he'. Jëeh'
beë' ga' Jmi' lle' kih' Dio hî-jää' hnäh',
lä'koh' ga' hî-jää' dsa' jmi' gyuu'.

5 Dsa' he' laä' kyaä' jmi' gyuu' la' ba',
he' ja' hlëëyh' juu' he' cha' jmi' gyuu' la',
hi' dsa' jmi' gyuu' ba' nuu' kiyh'.

6 Pero jne' laä' jne' kyaä' Dio. Hî kyuu'
Dio, hî he' nuu' jnãn'. Pero hî sa' kyuu'
Dio, sa' jmeey' he' jnãn'. Lã'ja' ba' jmee'
lii' hee' na' jmi' lle' he' la' kih' ju'dsoo', hi'
hee' na' jmi' lle' he' la' juu' ta' juu'.

He' ba' che' hnää' Dio jne'

7 Øøhn' hî hnaan', wa' hnää' jne'
dsa' kyaahn'. Jëeh', he' hnää' jne' øøhn'
gwa' kih' Dio ba' ja'. Ga' lä'jëë' hî hnää'
dsa' kyaah', hî he' ba' laä' kyaä' Dio, hî he'
ba' kyuu' Dio.

8 Hî sa' hnää' dsa' kyaah', sa' ga'
ma' kyuu' Dio. Jëeh', Dio hnää' bih' dsa'.

9 Kyaah' lä'la' ga' mi' jnää' Dio ha' koh'
sa' hnääy' jne'. Ga' cheey' jooy' jmi' gyuu' la-
hî laä' gyuu' koõ' mëë' kyaay'. Mah' jmeey'
chaa' jne' ta' la' kih' jooy' ba'.

10 Ha' gwa' he' hnää' jne' Dio. Sa'
ja' jnãn' he' hnää' jne' Dio. Dio ba' he'
hî ga' lä' hnää' jne' to' në' he' ja' ga' cheey'
jooy' mah' ga' juuy' lla' jne' lä'jwë' jee'
ga' lä'hmaah' dso'kye' jnãn'.

11 Øøhn' hî hnaan', cher'mah' Dio
ma' lä' hnää' jne' cha' müih-, ja' ba' lä'ja'
ää' jmiü' lä' hnää' jne' dsa' kyaahn'.

12 Jih'koh' ni' jaa' sa' ma' jëë' Dio. Pero
cher'mah' hnää' jne' dsa' kyaahn', Dio
ba' kyaah' jne'. Hi' he' jmeen' lä'ja'
ma' na' hñaa' he' hnää' jne' Dio.

13 Kih' he' ga' kwëëh' Dio jne' Jmi' lle'
kiyh', he' ja' ñe' jne' chaa' jne' kyaah' Dio,
hi' Dio kyaah' jne'.

14 Ma' jëë' jnääh' hi' jmee' jnääh' ju'dsoo',
Tää' he' hî ga' chee' joõ' mah' lääy' dsa'
jmi' gyuu'.

15 Ga' lä'jëë' hî-jäh', Jesús he' laä' joõ' Dio,
chaay' kyaah' Dio, hi' Dio kyaayh' ka'läh'.

16 Ma' lä'kyuuh' jnääh' hi' ma' jmee'
jnääh' dsoo' he' hnää' Dio jne'. Jëeh', Dio
hnää' bih' dsa'. Hi' hî-tääh' koõ' hweh'
he' hnääy' dsa' kyaayh', chaay' kyaah' Dio,
hi' Dio kyaayh' ka'läh'.

17 He' ja-, cher'mah' hnää' jne'
dsa' kyaahn', ma' na' hñaa' ba' he' hnää'
jne' Dio mah' lä'ja' ma' cha' ba' o'jöh' dsë'
jnãn' wa'ra' ga' t'e' jee' lla' Dio ta'. Jëeh'
lä'koõ' laä' hñii' Dio, ja' ba' lä'ja' laä' jne'
jmi' gyuu' la'.

18 Hî hnää' dsa' kyaah', sa' cha' mo'
goyh'. Hî dsoo' hnää' dsa' kyaah', jmeey'
ta' koõ' ba' he' goyh'. Pero hî-goh', jëëy'
wiü' ba' laay', he' ja' goyh'. Lã'ja' cher'mah'
hî-goh', he' sa' na' hñaa' he' hnääy' Dio ba'
ja'.

19 Hnää' jne' Dio, jëeh' hñii' bih'
ga' lä' hnääy' jne' to' në'.

20 Cher'mah' hî-jäh': "Jnä' hnaan' Dio",
mah' na' hääyh' øøyh', hî ta' juu' ba' he'.

Jëéh', hì jëë øøh mah' sa hnääy, ¿ha-
lä'ja hnääy' Dio hì sa ma jëëy jìh'koh'?

²¹ Ga hñah' jne nuuh' la kiyh': Cher mah'
hì hnää' Dio, wa hnääy' øøyh' ka-läh'.

5

Wa lla-dsëë jne kih' he hliih'

¹ Ga lä'jëë hì ma dsoo' dsë', Jesús he'
laa' Cristo, hì he' ba' laa' kyaa' Dio.
Cher mah' hnää' jne' jaa' dsa' hì chaa'
chih' kyaa', lä'ja ka-läh' hnää' jne' chih'
kyaay'.

² Cher mah' hnää' jne' Dio hì jmee' jne'
lä'jë mada' kiyh', ñe' jne' hnää' ba' jne'
ka-läh' lä'jëë joo'y'.

³ Lä'la' ba' la' la' hnää' jne' Dio, hnøø'
høøñ' lä'jë mada' he' jmeey'. Hì lä'jë
mada' kiyh' sa' jwëëh' go te'.

⁴ Jëéh', lä'jëë hì laa' kyaa' Dio lla-dsëë'
kih' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu' la'. Kyaah'
he' ma dsoo' dsë' jne' kih' Dio, he' ja' ba'
ma lla-dsëë' jne' kih' he' hliih' he' cha'
jmi-gyuu' la'.

⁵ Hì ma dsoo' dsë', Jesús he' laa' Joo' Dio,
hì he' ba' hì lla-dsëë' kih' he' hliih' he'
cha' jmi-gyuu' la'.

Cha-ba' he' jmee' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

⁶ Kyaah' jmi hì kyaah' jma' ja' Je-
sucristo jmi-gyuu' la'. Ja' ma-la' koo-
ga' saay' jmi, ga' tuiy' jma' kiyh' dsoh'
hma-cru'. Hì ja' ba' jmi-llé' kih' Dio jmee'
ju'dsoo' he' jay', jëéh' jmi-llé' kih' Dio la'
ju'dsoo' jmah' ba'.

⁷ Uu' laa' hì jmee' ju'dsoo' gyuuh'
jmi-gyuu'. Täa' he' jaa', hì laa' juu' he' jee'
ga'té' uu', hì jmi-llé' Na' jngii' ka-läh'. Koo-
ba' juu' hii' kih' jee' lä'jëë uu' hì he'.

⁸ Hì cha' hnë' nëë' he' jmee' ju'dsoo'
hwa' la'. Jmi-llé' kih' Dio he', jmi-ja', hì
jma' ka-läh'. Lä'jë hnë' nëë' he' ja', hii'
koo' ba' juu' kiyh'.

⁹ Heéh' ba' jne' ju'dsoo' he' kwa' dsa', ha'
ga' sa' kyëë' ju'dsoo' he' ga' jmee' Dio kih'
joo'.

¹⁰ Hì jmee' dsoo' dsë' kih' Joo' Dio, kyey-
ju'dsoo' la' neh' tuh-dsëy'. Hì sa' jmee'
dsoo' dsë' kiyh', jmääy' Dio jaa' hì ta' juu'
' jëéh' sa' ma' heeyh' ju'dsoo' he' ga' jmee'
Dio kih' Joo'.

¹¹ He' la' ja' ju'dsoo' he' ga' kway': Ta' la'
kih' Joo'y' hì na' jiih', ga' jmeey' chaa' jne'
täa'.

¹² Hì ma' heeh' kih' Joo'y', lä' ma' chaay-
ja' ba'. Pero hì sa' ma' heeh' kih' Joo'y', sa'
na' jnäay' kih' Dio.

Nuuh' kih' Jwaa' jee' ga' dsaa' juu' kiyh'

¹³ Siiñ' lä'jë he' la' kyah' hnäh' hì
ma' heeh' kih' Joo' Dio, mah' lä' ñeh' hnäh'
he' ma' chaah' ba' hnäh' täa', hì mah'
jmeeh' hnäh' dsoo' kih' Joo' Dio.

¹⁴ He' la' ja' o-jøh' dsë' he' ma' cha-
jnän' kyaayh'. Cher mah' ga' ngiin' he' hnøø'
jne' kiyh' lä' hyoh' dsëy', nuuy' ba'.

¹⁵ Hì cher mah' ñe' jne' nuuy' ba' jnän',
lä'ja' ñe' jne' ka-läh' wa'ra' ga' ngiin'
wa' he' cha' he' he' lla' kyaa' hì kiyh',
ma' hñah' ba' jne' ja' lä'jë he' ma' ngiin'
ja'.

¹⁶ Cher mah' jaa' hnäh' ga' jëéh' jaa' øøh'
jne' hì jmee' dso'kye' he' sa' jngiih' kiyh',
ja' ngiih' kiyh' kih' Dio, hì Dio jmee' ba'
jøh' dsë' kiyh'. He' la' ja', hlëéh' kih' hì
jmee' dso'kye' he' sa' jngiih'. Jëéh', cha-
ba' dso'kye' he' jngiih' kih' dsa'. Hì kih' hì
ma' jmee' dso'kye' ja', sa' cha' jwahn' ngii'
kiyh'.

¹⁷ Lä'jë he' hliih' he' jmee' jne', la'
dso'kye'. Pero cha' ba' dso'kye' he' sa'
jngiih' jnän'.

¹⁸ Ma' ñe' jne' ga' lä'jëë hì laa' kyaa' Dio
mo' so' jmeey' dso'kye', jëéh' Joo' Dio ba'
häa' jne'. Sa' kway' jwë' kih' hì sa' llü' mah'
kaayh' jne'.

¹⁹ Ma' ñe' ba' jne' he' ma' laa' jne' kyaa'
Dio, hì hì sa' llü' ba' jmee' hih' lä' kaä'
lä' juh' jmi-gyuu'.

²⁰ Hì ma' ñe' ba' jne', ja' ba' Joo' Dio.
Ga' jmeey' ga' lä' ngëë' jne' mah' lä' kyuu'
jnih'. Hì he' he' laa' juu' dsoo'. Hì ma' tøøh'
ba' jne' ko' jøh' kyaah' hì laa' juu' dsoo'. Hì
he' he' Jesucristo Joo' Dio. Hì he' he' hì
dsoo' laa' Dio, hì jmee' chaa' jne' täa'.

²¹ Gyuu' kyaan', häa' hnäh' hñah' kih' dio
hì na' laa' kaah' dsa'. Wa' la' lä' ja'.

13 Joo' dsa-më' øøh' hnäh' hì- na-lleeh' kyaa' Dio, jmeey- Dio kyah' hnäh'. Wa' la' lä-ja-.

2 Juan He- la- jee' ga-të' to' je- he- ga-sii' Jwaa-

Hee- ja- ju'dsoo' hi- hee- ja- he- hnää- jne' dsa- kyaahn'

1 Jnä' dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' siin- juu' la- kih' dsa- më' hì- na-lleeh' kyaa' Dio kyaah' kih' lä-jëë- jooy' hì- hnaan- lä-kaa- tuh-dsën-. Ja- ma-la- jnä' hnaan- hnäh', lä-ja- ka-läh', lä-jëë- hì- ma-lä-kyuuh- ju'dsoo' hnäay' hnäh'.

2 Hnaan- hnäh' kih' he- tøøh' jne' kyaah' ju'dsoo' hi- lä- ma-tøøhn' ja-ba' kyaah' ju'dsoo' la- lä-jë- joh' jmi' cha-.

3 Ngün' kih' Dio hì- laa' Täa' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo jooy', wa' kway- he- llu' kyah' hnäh', wa' lä-ñih' dsëy' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti' tuh-hoh' hnäh', lä-koø- la' ju'dsoo' kiyh' hi- lä-koø- jiih' hnäay' hnäh'.

4 Peer- chaan- cha-miih- llu' kih' he- ma-jeen' ko-llaa' gyuu- kyaah' hì- ga-nää' lä-koø- hnøø' ju'dsoo' hi- lä-koø- nuuh- he- ma-hñah- jne' kih' Täa'.

5 Sa- la' nuuh- hmëë' he- siin- kyah' la-. Ja-ba' nuuh- he- ga-hñah' jne' lä- ma-to-në' ba-la-. He-ja- hne- dsa-më', chuun' kyaah' hne- na', wa' lä-hnäa' jne' dsa-kyaahn'.

6 He- la- ba' ja-, he- hnää- jne' dsa-kyaahn', he- jmeen' lä-koø- jäh' nuuh- kih' Dio ba'. He- la- ja- nuuh- he- ga-nuuh- hnäh' lä- ma-to-në': he- go'taah' hnäh' hnaah' hnäh' dsa-kyaah' hnäh'.

Dsa- hì- ta-juu'

7 Jëeh', ga-nää' jwëë' hì- ta-juu' lä-kaa- jmi-gyuu', hì- sa- jmee- dsoo' ja' Jesucristo jmi-gyuu' la-, laa' jmi-ngo'. Hì- jmee- lä-ja-, hì- he' he' hì- ta-juu', hi- na-høøyh' kih' Cristo.

8 Leeh' hnäh' mah' sa- hee' ta' kyah' hnäh' he- ma-na'llu'. Lä-ja- ba' leh' hnäh' na-tee' jñee' hnäh'.

9 Wa' hì- cha- hì-, hì- dsa-kaah- jwë' cher-mah' ga-tuy' nuuh' kih' Cristo, sa- laay' kyaa' Dio. Pero hì- høø- koø- hweh- nuuh- kih' Cristo, hì- he' ba' laa' kyaah' Dio hì- laay' kyaah' jooy' ka-läh'.

10 Cher-mah' ja- hì- ga-lloo' kyah' hnäh' hì- sa- kye- nuuh- kih' Cristo lä-koø- hlëehn' la-, ta- heeh' hnäh' cha-neh' kyah' hnäh', ni- ta- jmee- hnäh' Dio kiyh'.

11 Jëeh', hì- jmee- Dio kiyh', he- jmeey- ko-jøh' kyaah' ta' hliih' he- jmee- dsa- he'.

12 Cha- cha-ga-miih- juu' he- hnoon' jwëëhn- hnäh', pero mo-so- ma-sii' ga- jnä', kih' he- hnoon' niin' na-jëën- hnäh' mah' llan' juu' ko-jøh' hi- lä-ja- jëë- dsë- jne' go-te'.

3 Juan

He- la- jee- ga- tē- hnē- je- he- ga- sii- Jwaa-

Ga-hii' juu' kih' Gayo he- ga-ngēēy' llu'

¹ Jnā' dsa- gyuuḥ' kyaah' hnāh', siin' juu' la- kih' ome' kyaan', Gayo, hi- hnaan- lā- kaa- tuh- dsen'.

² Øøhn' hi- hnaan-, ngiin' kih' Dio mah' wa- dsa- ngēēh' llu' kih' ga- lā- jē- ba'. Lā- koh' llūḥ' hne- kih' Dio, ja- ba- lā- ja- wa- chaḥ- hne- llu'.

³ Ga- jēē' dsen- cha- miih- ma' ya- nāā' ko- llaa' øøh' jne'. Ga- jmeeyh' juu' lā- ma- hāāḥ' ba' hne- koq- hweh- kyaah' ju' dsoo'.

⁴ Sa- cha- ga- jyoh' he- jmee- jēē- dsen- lā- koh' ga- he- la-, he- nuun- tāāḥ' ba' gyuu- kyaan- lā- koq- la' ju' dsoo'.

⁵ Øøhn' hi- hnaan-, jmeeh- ba' hne- llu' lā- koq- hā- ma' jmeeh- be' kih' øøḥ' jne'. Hi- cha- ga- miih- llu' jmeeh- kih' hi- go- nāā' ta- jee' jyoh'.

⁶ Hi- he' ga- kwa' juu' neh- gwah- ha- lā- koh' hnaah' hnih'. Ja- jmeeh- llu' hoh' kwēēyḥ' he- jmee- bii' kiyh' cha- jwē' jee' ga- nāāy', jēēḥ' lā- ja- lle- kih' hi- jmee- ta- he' kih' Dio.

⁷ Hi- he' na- nāā' llu' dsē' kwaat- kih' Jesús. Sa- ga- heeyh- ni- miih- he- ma' kwa- dsa- hi- sa- ga- ma- heeh- juu' kih' Dio.

⁸ Āā- jmi' jmeen' be' kih' hih' dsa- hi- ga- nāā' kwa' ju' dsoo'. Jēēḥ', he- jmee' jne' lā- ja-, jmee' jne' ko- jøḥ' kyaayh' ba' ja-.

Ga- jmee' Diótrefe he- hlih'

⁹ Ga- siin' kih' gwah-, pero Diótrefe sa- hnøøy' jmee- jnāāḥ' mada- kiyh', jēēḥ' hñii' bih' hnøøy' jmeey' hih'.

¹⁰ He- ja- wa- ra- ga- tē' jee' niin' jee' ja-, mi- liihn- dsēy' he- ngēy' kooyh- juu' jwii' mah' jmeey- juu' ta- juu' kyaā' jnāāḥ'. Hi- sa- lēē' kiyh' he- jmeey- lā- ja-. Lā- kye- øøḥ' jne' hi- dsa- nāā' jee' ja- sa- heeyh-. Hi- lā- ja- hay- kih' hi- hnøø' heeh- øøḥ' jne', lā- jiih' lleey- neh- gwah- go- te-.

Ga-hii' juu' kih' Demetrio he- ga- jmeey' he- llu'

¹¹ Øøhn' hi- hnaan-, ta- jmee- lā- koq- jmee- hi- ga- nāā' jwē' hlih'. Jmee' he- llu' jmah' ba'. Jēēḥ' hi- jmee- he- llu', lāā' kyaā' Dio. Pero hi- jmee- he- hlih', sa- ga- ma- heeyh- kih' Dio.

¹² Ga- lā- jēē- ba' hlēēḥ- llu' kih' Demetrio. Lā- kye- ju' dsoo' hlēēḥ- llu' kiyh'. Ja- ba- lā- ja- jnāāḥ' jmee- jnāāḥ' ju' dsoo' kiyh' ka- lāḥ'. Hi- ñeh' hnāḥ' hlēēḥ' jnāāḥ' ju' dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha- cha- ga- miih- he- hnoon' jwēēhn- hne-, pero mo' so- ma- siin' ga- jnā'.

¹⁴ To- chaḥ' la- hnoon' na- jēēn- hne- mah' llan' juu' ko- jøḥ'.

¹⁵ Wa- hii' tii' tuh- hoh'. Ome- jnān' jmee- Dio kyah'. Jmee' Dio kih' lā- jaa- lā- jaa- ome- jnān' hi- tāāḥ' jee' na-.

Judas

He-la-na-je-he-ga-sii' Juda

¹ Jnã' Juda jmeen' ta' kih' Jesucristo hi' laan' øðh' Jacobo, siin' kyah' hnäh' hi' na' teeh' kyaa' Dio hi' laa' Tää' jnän', hnäh' hi' na' jngëe', hi' lä' ja' hää' ba' Jesucristo hnäh'.

² Wa' lä' ñih' dsë' Dio hnäh' cha' ga' miih', hi' wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnäh', hi' lä' ja' wa' hnäy' hnäh' cha' ga' miih'.

Dio lla' ta' kih' hi' hñaa' dsë'
(2 Pedro 2:1-17)

³ Hnäh' øðhn' hi' hnaan', ma' hnoon' ma' siin' kyah' hnäh' ha' lä' ga' lää' Dio jne'. Pero na' ba' laan', jmeey' bi' kin' siin' jyoh' juu' kyah' hnäh'. He' ja' chuun' kyaah' hnäh', ni' ko' hi' pih' ta' kwa' hnäh' jwë' mi' sii' dsa' juu' he' ma' dsoo' dsë' jne' la'. Jëeh', koo' hä' ba' ma' ga' kwa' Dio juu' la' kih' lä' jëe' hi' na' jngëe'.

⁴ Ko' laa' hi' ma' taah' jee' kyah' hnäh' jmaäy' hñiiy' lä' koo' jaa' øðh' jne'. Pero ko' ja' ma' na' hee' ba' hi' hñaa' dsë' he' ja' jmi' gyuu'. Lä' koo' he' ti' dsëy' juu' he' llu' dsë' Dio kyaah' jne', he' ja' jäyh' na' na' jwë' jnän' jmeen' lä' jë' he' lla' dsë' jne'. Ni' sa' tooyh' ta' kih' Jesucristo Dsa' jøðh' jnän' hi' laa' jaa' ba', hi' jmeey' hih' kih' lä' jëe'.

⁵ Ma' ke' ma' ñeh' ba' hnäh' he' la', hnoon' mi' dsoohn' hoh' hnäh' lä' koo' ga' jmeey' Dio llo' joo', lä' ma' ga' hwëy' dsa' kyaay' hi' ma' tääh' hwa' Egipto. Ma' ngëe' he' ja', ga' jngëeh' Diolä' jëe' hi' sa' ga' la' dsoo' dsë' kih'.

⁶ Hi' lä' ja' ko' laa' ängele ga' bey' hoo'y', kih' he' sa' ga' tih' dsëy' ta' he' ma' hä' gooy'. He' ja' ga' jmeey' Dio tääh' na' jneey' jee' na' hoo' jee' sa' hwëy' jih' koh', lä' jiih' lloo' jmi' lla' Dio ta' kih'.

⁷ Hi' lä' ja' ga' heeh' Dio wii' hi' ma' tääh' jwii' Sodoma, hi' ma' tääh' jwii' Gomorra hi' hi' ma' tääh' jyoh' jwii' he' ma' tääh' lä' kaa' jäh' ja', kih' he' ga' kaa'yh' wa' hi' cha' hi', hi' ga' kaa'yh' he' ba' dsa' ñuuh' dsa' kyaayh'. Lä' ja' ga' la' kih' dsa' he' mah' lä' ngëe' jne' ha' lä' koo' wii' sa' jëe' dsa' wa' ra' ga' t'e' jee' lla' Dio ta', kaa'y' kyaah' je' he' sa' hñii' jih' koh'.

⁸ Ja' ba' lä' ja' jmeey' dsa' hi' ma' taah' jee' kyah' hnäh', laay' lä' koo' dsa' hi' sa' cha' hñii' dsë' kih', ma' mi' sayh' hñiiy', sa' hnøoy' jmeey' Dio hih' kih', hi' hlëeyh' wii' kih' jmi' lle' hi' cha' be' kih'.

⁹ Pero ängel jøðh' hi' chee' Migye' sa' ga' tuu' dsëy' ma' jwäy' dso' jwii' kih' hi' sa' llu', ma' ga' ti' ga' choo' hi' sa' llu' juu' kyaayh'. Ma' teey' kwaat' kih' hi' kih' ma'

jä' hñii' Moisé. He' ja' ga' siiyh' lä' la' ba': "Dsa' jøðh' jnän' wa' juuh' kyah'."

¹⁰ Pero dsa' hñaa' dsë' he', hlëeyh' wii' kih' lä' jë' he' sa' ngëey'. Hi' dsa' gaay' kyaah' he' sa' jwëeh' lä' ngëe' jne'. Jëeh', ma' ñe' ba' jne' lä' koo' lle' jnän' hi' lä' kye' jah' ma' ñe' bih' ka' läh'. Pero dsa' he', heey' hñiiy' kyaah' lä' jë' he' hee' dsëy'. Ni' miih' sa' jmeey' hñii' dsë'.

¹¹ Peer' jwii' dsa' he', jee' jmeey' lä' koo' ga' jmeey' Caín. Hi' hnøoy' liyh' cha' miih' kuu', he' ja' dsa' kayh' jwë' lä' koo' ga' kah' Balaam. Hi' le' kiyh' lä' koo' ga' la' kih' Coré hi' ga' juu' kih' he' ga' jmeey' chaayh' kyaah' Dio.

¹² La' o' hih' kyah' hnäh' lä' koo' jmeey' dsa' he', ma' dsa' taayh' jee' kyah' hnäh' lä' ma' jmeeh' hnäh' jmi' kuh' huh' hnäh' kyaah' dsa' kyaah' hnäh'. Ni' miih' sa' lä' hiiyh' dsa' taayh' kuh' hiiyh' jee' kyah' hnäh', hnooyh' lä' jë' he' ga' tih' dsëy' hñiiy' ba'. Laay' lä' koo' jni' he' sa' kyaah' jma', he' go' kye' lle' ta' la' ta' jnø'. Laay' lä' koo' hma' he' sa' hii' mi' jii' kih', he' ma' cheeh' lä' kye' jmooy' kih'. Lä' koo' he' na' juu' to' jiih' ba' laay'.

¹³ Lä' koo' jmi' ñeeh' jee' cha' hluh' soo' tu' joo' kih', lä' ja' laa' hi' he' kyaah' lä' jë' he' hñiih' he' jmeey' ja'. Laay' lä' koo' nñii' hi' ma' kah' jwë' kih'. Ma' na' laay' kwaat' dsa' näy' tää' jee' na' hoo' läh'.

¹⁴ Enoc, hi' ma' laa' jee' ga' t'e' gyee' sa' ju' kih' Adán, ga' hlëeyh' kih' dsa' he', ga' ngëey' juu' ha' lä' le' ta' cha' ñe', ga' jäh'y: "Hi' Dsa' jøðh' jnän' ma' ja' kyaah' cha' miih' mil' hi' na' jngëe' kyaay'.

¹⁵ mah' jmeey' jwiz' kih' lä' jëe' dsa'. Ma' ja' llay' ta' kih' lä' jëe' hi' hñaa' dsë' he' kwaat' kih' dso' kye' he' ga' jmeey' jee' tääh' jwë' hñiih' ja', hi' kwaat' kih' lä' jë' wii' he' ga' hlëeyh' kih' Dio", ga' jäh' Enoc.

¹⁶ Dsa' he' koo' ti' chooy' juu', sa' tih' dsëy' ni' koo' ni' he' ga' jyoh' he' llu', ga' näy' hnooyh' lä' jë' he' hee' dsëy' ba'. Hi' hlëeyh' juu' kaah' jmah' hi' hlëeyh' juu' jmi' øø' ha' lä' jee' liyh' kuu'.

Hnøø' mi' te' jne' lä' koo' lle' kih'

¹⁷ Hnäh' øðhn' hi' hnaan', mi' dsoohn' hoh' hnäh' lä' jë' juu' he' ma' nñii' jää' he' ga' kwa' apóstole kyaa' Jesucristo Dsa' jøðh' jnän',

¹⁸ ga' jäh'y' siiyh' hnäh': "Wa' ra' ga' t'e' jee' laa' jmi', ya' nää' dsa' hi' mi' kwah' lä' jë' he' llu', hi' ga' nää' lä' koo' ngii' he' hñiih' he' hä' tuh' dsëy'."

¹⁹ Hi' he', koo' llay' dsa' hñii' mah' jmeey' to' nää', hnooh' gyih' he' ngii' jmi' ngo' kih', sa' kyey' jmi' lle' Na' jngii'.

²⁰ Øðhn' hi' hnaan', go' nää' ba' hnäh' ta' cha' ñe' kyaah' he' ma' dsoo' hoh' hnäh'. He' na' ba' he' na' jngii' go' te'. Hi' lä' ja'

ngii' hnäh' kyah' kyaah' be' kih' Jmi'lle'
Na'jngii'.

²¹Go'taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' he'
hnää' Dio hnäh'. Kwëeh' hoh' hnäh' lä'jiih'
tëe' Jesucristo Dsa'jõh' jnän' kyah' hnäh'
mah' lä'ja' jmee' cha' hnäh' kyaayh' lä'jē'
joh' jmi' cha', jëeh' lä'ñih' dsëy' kyah' hnäh'.

²²Hlëëh' hnäh' hi' jmee' to' dsë', mah'
lä'ngëëy' hee' ja' he' llu'.

²³Chaah' hnäh' hi' ma'hi' goo' kih' dsoo'
cha'je' hi' wa' lä'ñih' hoh' hnäh' kih' jñah'.
Pero leeh' hnäh' wa'ra' ga'jmeeh' hnäh'
ko'jõh' kyaayh'. Jëeh', lä'koo' he' sah' ba'
laay' kyaah' he' hliih' he' jmeey' ja'.

²⁴Jaa' Dio ba' hi' cha' be' kih'. Hñii' bih'
liyh' hääy' hnäh' mah' sa' täh' hnäh'. Heh'
lä'ja' ngëëy' hnäh' ya'jwi' kiyh', na'jngëëh'
hnäh' hi' cha'miih' jëë' hoh' hnäh'.

²⁵Jaa' hñiiy' ba' cha' cha'miih' huu'dsë'
llu' kiyh', hi' lääy' jne'. He' ja' wa' jmeen'
juuh' kih' Dio hi' gya' jõh'. Jaa' hñii' bih'
jmeey' hih' hi' cha' cha'miih' be' kiyh'.
Lä'ja' laay' na' hi' lä'ja' laay' ga'lä'jē' joh'
jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Apocalipsis Juu' he- ga mi jnaä- ángel kih' Jwaa-

1 Jee' la- na sih' he- ga mi jnaä- Jesu-
cristo, ja ba' he- ga hyoyh' kih' Dio mah'
mi jnaäy' kih' dsa- kyaay' lä jê- he- nøø'
juu' le' चाह'. Ga cheey' ángel kyaay' mah'
ngëey' juu' la- ki jna', Jwaa- hi' jmee' ta' he'
kiyh'.

2 Jna' ga jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi'
ga jmeen' dsoo' kih' lä jê- juu' he- ga kwa'
Jesucristo, ja ba' lä koo- ga jëen'.

3 La' llu' kih' hi- hê- hi' kih' hi- nuu- lä jê-
he- na' ga' le' lä koo- jäh' juu' la-. Hi' la'
llu' kih' hi- jmee' he' lä koo- na- sih' juu' la- ,
jëeh' ma- ngoo' ya jäh' le' he' ja- .

Ga sih' Jwaa- kih' lä jê- gyii' gwah-

4 Jna' Jwaa- siin' kih' lä jê- gyii' gwah' he-
tøø' hwa' Asia. Ngün' kih' Dio wa' kway'
lä jê- he- llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii'
tii' kyah' hnäh'. Hi' he' he' laa' na, hi' he'
he' ma' laa' jää', hi' he' he' hi- na' ga' jäh'.
Hi' lä ja- ngün' kih' lä jê- gyee' jmi lle' hi-
tääh' cha né Dio.

5 Hi' lä ja- ngün' kih' Jesucristo hi- mi- te'
juu' kih'. Hi' he' to- né ga' lä jiih' jee' kih' hi-
ma' na juu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lä jê- rey
hi- chaa- hwa' la- .

Hi' he' hnää' jne', hi' ga' chey' dso' kye-
jnän' kyaah' jma- kiyh'.

6 Hi' ga' jmaäy' jne' lä koo- rey, hi' lä koo-
jmi dsa- mah' jmeen' ta' he' kih' Dio hi- laa'
jmiiy'. Wa' jmeen' juuh' kiyh' hi' wa' laay'
dsa- ta' lä jê- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä ja- .

7 Miih' ga' jmee', jäh' jee' jni'. Ga' lä jê-
ba' jëey' wa' ra- ga' te' jee' jäh', lä kye- hi-
ga' jmaäy' dsoo'. Lä jê- nëe' dsa- hi-
chaa- hwa' la- ki' hooh' wa' ra- ga' jëey' jah'
Jesús. Wa' la' lä ja- .

8 "Jna' he' laan' lä koo- hwéh' A kyaah'
hwéh' Zeta. Jna' he' ma' laan' jää' ja' ga'
nøø' jmi gyuu', hi' lä jiih' hee' jmi gyuu'
lä ma' laan' ja ba", ga' jäh' Dsa jøøh' jnän'.
Hi' he' laa' na, hi' he' ma' laa' jää', hi' ja' ba'
hi- he' jäh' ka' läh', hi- cha- cha' müh' be'
kih'.

*Ga hëe' mi' né Jwaa- jmëe' kih' Dsa jøøh'
jnän'*

9 Jna' Jwaa- øøh' hnäh', jëen' wi' ko- jøh'
kyaah' hnäh', jee' hnääh' jne' Dio ko- jøh',
hi' kwëeh' ba' dsê- jne' kyaah' be' he- kwa'
Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee- Patmo,
he- hä' jee' jmi' ñeeh'. Jee' ja- ga' chee' dsa-
jna' kih' he- sa' ga' lä hnøøy' juu' kih' Dio,
hi' lä ja- sa' ga' lä hnøøy' he- ma' kwan' juu'
kih' Jesucristo.

10 Ma' ga' te' jmi' he- tääh' dsa- kwa'
ti' hmaah' kih' Dsa jøøh' jnän', ma' kyeñ'
cha- müh' jmi- lle' Na jngüi', ma' ga' nuun'
ta' ka' luun' koo- ki- gaa' he- nuuh' lä koo-
luu' hoo',

11 he- ga' jäh':

-Jna' he' laan' lä koo- hwéh' A kyaah'
hwéh' Zeta. Jna' he' ma' laan' jää' ja' ga'
nøø' jmi gyuu', lä jiih' hee' jmi gyuu' lä
ma' laan' ja ba'. Si' në' mo' je- lä koo- te'
he- jëeh' la-, chee' kih' lä jê- gyii' gwah'
he- tøø' hwa' Asia. Chee' kih' jwi- Éfeso,
kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih'
Sardis, kih' Filadelfia hi' kih' Laodicea.

12 Ga' jeehn' hñiin' mah' jëen' hii' he' ma'
hlëeh' kyaah' jna'. Lä koo- ma' ga' jeehn'
hñiin' ga' jëen' gyii' candelero he- na' la-
kyaah' ku' nøø'.

13 To' dsaah' jee' kih' candelero ja- ,
ga' jëen' jaa- hi- laa' lä koh' ma' laa' '
Hi- ga' lëe' ngo', ma' kyeyh' koo- hmiih-
kyoo- he- te- lä ga' te' hwa', hi' ma'
na' hñuu' mo- dsëy' kyaah' hmiih- he- ma'
na' la- kyaah' ku' nøø'.

14 Peer- ma' tø' jlëe' lley' lä koo- tøø- jñu-
borrego, hi' lä koo- tøø- tu' hmoo-. Mi' nëy'
ma' la' lä koo' jee' hya' jê- .

15 Ma' tiy' ma' la' lä koo- la' ñe' nøø' he-
jih' lä koo- ma' koo' neh' hwi'. Lle' kiyh'
ma' nuuh' lä koo- jee' jyoo' jmi- .

16 Ma' chaayh' kyaah' gooy' ra- lluu' gyee'
nuu' hi' neh' to- hooy' ma' go' hii' koo-
ñe' tuuh' chuyh' he- na' jni' lä to' jwoo'.
Mo' nëy' ma' la' lä koo- jmëe' hyoo- he- jêe-
ñih'.

17 Ma' ga' jêe- jnih', ga' tahn' lä koo- he-
na' juun' hu' tiy'. Ja' ga' ga' kyeey' gooy-
ra- lluu' në' kin' mah' ga' siyh' jna':

-Ta' wa' gah', jna' he' ma' laan' jaa' ja' ga'
nøø' jmi gyuu', lä jiih' hee' jmi gyuu', lä
ma' laan' ja ba'.

18 Jna' he' na' jiihn'. Jna' he' ga' juun', pero
hii' jna' la- na' jiihn' ka' läh' lä jê- joh' jmi'
cha-. Wa' la' lä ja- . Jna' ba' jmeen' hih'
juu' dsa-, hi' jna' ba' jmeen' hih' cher' mah'
dsa- nääy' cha' jê- .

19 Si' lä jê- he- ma' jëeh', lä jê- he- jëeh'
na' hi' lä jê- he- na' ga' le'.

20 Jee' la- mi jnaän' he- hnøø' jäh' kih'
lä jêe- gyee' nuu' hi- ma' jëeh' hi- tääh'
goon' ra- lluu' he' hi' lä jê- gyii' candelero
he- na' la- kyaah' ku' nøø'. Lä jêe- gyee' nuu'
laa' lä koo- ángele kyaah' lä jê- gyii' gwah',
hi' lä jê- gyii' candelero he- ma' jëeh' ja' , la'
lä koo- lä jê- gyii' gwah'.

2

*Juu' la- ga' chee' Jwaa- kih' gwah' jwi-
Éfeso*

1 'Si' kih' ángel hi- na' hñaa' gwah' jwi-
Éfeso: "Jäh' hi- chaa- gyee' nuu' kyaah'

gooy- ra-lluu' he', hi- ngē' jee' kih' gyii' candelero he- na' la' kyaah' ku'nōō':

2 Ma' ba' jnā' lā'jē' he- jmeeh-. Sa' dsa' hwaah' kyaah' ta' kyah' hi' jōh- ba' hoh'. Hi' sa' kwēeh' hoh' kyaah' hi' hlēeh' hi' ma' jēeh' ba' hi' jmāā' hñii' lā'koō' apōstole hi' sa' laay'. Juu' ta' juu' ba' ma' jnāāh' kiyh'.

3 Ma' jēeh' cha' miih- wii' kwaat' kin' hi' ma' kwēeh' ba' hoh', sa' cha' ma' hwaah'.

4 Pero cha' koō' he- ma' hlāāh- kyaah' jnā', mo'so' hnaah' jnā' lā'koō' ma' hnaah' jnā' lā' ma' to' nē'.

5 Mi' dsooh' da' hoh' lā'koō' ma' hnaah' jnā' lā' ma' to' nē'. Wa' lā' dsaā' hoh' ka' lāh' mah' jmee' lā'jē' he- llu' lā'koō' ma' jmeeh' jāā'. Cher' mah' sa' jmeeh' lā'ja', चाह' ba' jān- mah' jnuuh' candelero kyah' cher' mah' sa' ga' jēeh' kyaah' Dio ka' lāh'.

6 Pero cha' ba' koō' he- llu' he- ma' jēeh' kyah'. Sa' tih' hoh' he- jmee' lā'jēeh' nicolaita, ja' ba' lā'ja' sa' tih' dsēn' ka' lāh'.

7 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh- he- hlēeh' jmi' lle' Na' jngii' kih' lā'jē' gwah'. Hi' ga' lih' mi' te', kwan' kuyh' kih' chaah' hma' he- jmee' chaā' dsa-, he' chih' to' dsaah' ya' jwii' kih' Dio."

Juu' la' ga' chee' Jwaq' kih' gwah' jwii' Esmirna

8 Hi' sii' kih' āngel hi' na' hñāā' gwah' jwii' Esmirna: "Hi' ma' laa' jāā' ja' ga' nōō' jmi' gyuu', lā' jiih' hee' jmi' gyuu' lā' ma' laay' ja' ba', hi' hi' ga' juu' hi' ga' lā' jiih' ka' lāh', jāh' lā' la'.

9 Ma' ba' jnā' lā'jē' he- jmeeh-. Jēeh' ba' hne- wii' hi' ta' nēe' hne- pero cha' cha' miih- kyah' gyuuh' jmi' gyuu'. Ma' ba' jnā' kih' hi' hlēeh' wii' kyah'. He' koō' jāh' bih' laay' judiu. Pero laay' dsa- kyaā' Tana' ba'.

10 Ni' miih- ta' wa' gah' kih' he- na' ga' dsa- ngēeh'. Hi' hi' sa' llū' la' taayh' ko' llaā' hnāh' neh' nē' mah' jēey' che' kwēeh' hoh' hnāh'. Heeyh' hnāh' wii' lā' jiih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lā' jiih' juuh'. Hi' jnā' kwēehh- hne- koō' coron he- kyaah' jmee' chaah'.

11 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh- he- hlēeh' jmi' lle' Na' jngii' kih' lā'jē' gwah'. Hi' ga' lih' mi' te', sa' cha' he' le' kiyh' jee' tē' to' jiih' juu' dsa-."

Juu' la' ga' chee' Jwaq' kih' gwah' jwii' Pérgamo

12 Hi' sii' kih' āngel hi' na' hñāā' gwah' jwii' Pérgamo: "Hi' choqh' nē' tuuh' chuuh' he- na' jni' lā' to' jwoo', jāyh' lā' la'.

13 Ma' ba' jnā' lā'jē' he- jmeeh- hi' ha' chaah-. La' hōō' hi' sa' llū' ba' jee' na'. Pero ma' ra' he- choqh' ba' hne- koō' hweh' juu' kin'. Hi' lā' ma' dsoo' ja' ba' hoh' kin' ka' lāh', ma' ke' neh' ba' ha' lā' ga' la' kih'

Antipa hi- ma' mi' teh' kyaah' juu' kin'. Ga' jngiih' dsa' kiyh' jee' kyah' hnāh' na' jee' hāā' hi' sa' llū'.

14 Pero cha' ga' jyoh' he- kyaah' ga' hlāāh- hne-. Jēeh', tāāh' ga' jee' kyah' hnāh' hi' kye- nuuh' kih' Balaam. Hi' he' ga' taah' juu' Balac ha- lā' ga' jmeey' he- ga' tah' dsa- Israel kyaah' koō' ga' kuyh- he- lla' dsa- cha' nē' dio hi' na' laā' kaah' dsa-, hi' kyaah' he- ga' kaayh' wa' hi' cha- hi'.

15 Ja' ba' lā'ja' tāāh' jee' kyah' hnāh' hi' kye- nuuh' kih' dsa' nicolaita, he' ja' sa' tih' dsēn'.

16 He' ja' jēeh' hñāah' kyaah' Dio. Pero cher' mah' sa' ga' heeh' he' jwahn' la', चाह' ba' jān- kyah' mah' teen' kyaah' dsa- he' kyaah' nē' tuuh' he' hā' hoon'.

17 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh- he- hlēeh' jmi' lle' Na' jngii' kih' lā'jē' gwah'. Kih' hi' ga' lih' mi' te', kwan' kuyh' manā' he- na' hmāā', hi' kwēeh' jnih' koō' mi' m'kuu' tōō'. Nē' m'kuu' ja-, na' sii' koō' jmi- hmēē', he' ni' jaa' sa' kyuuh-. Ma' la' hñii' hi' hyoh' ba' lā' kyuuh-."

Juu' la' ga' chee' Jwaq' kih' gwah' jwii' Tiatira

18 Hi' sii' kih' āngel hi' na' hñāā' kih' gwah' jwii' Tiatira: "Joo' Dio hi'hya- je- mi' nē', hi' la' ma' tiiy' lā'koō' nē' nōō' he- jih' gyeh', hi' he' jāh' lā' la'.

19 Ma' ba' jnā' lā'jē' he- jmeeh-, hnaah' ba' hne- dsa', mi' teh' ba' hne- ta' kyah', hi' jōh- ba' hoh'. Cha' ga' miih- ta' llū' jmeeh- na' lā' koh' ga' he- ma' jmeeh' jāā'.

20 Pero cha' ga' jyoh' he- kyaah' ga' hlāāh- hne-. Kwa' jwē' kih' dsa' mē' hi' chee' Jezabel hi' jāh' ngēē- juu' kih' Dio kih' dsa-. Kyaah' nuuh' kiyh' mi' gaay' hi' nuuh' kin' mah' kaayh' wa' hi' cha- hi', hi' kuyh' he- lla' dsa- cha' nē' dio hi' na' laā' kaah' dsa-.

21 Ma' jōōn' mah' jēeh' che' lā' dsaā' dsēy', pero sa' hii' tay' he' kaayh' wa' hi' cha- hi'.

22 Na' na', jee' hāāy' jwē' hliih', kyaā' jnih' nē' jii' mah' heeh' jnih' cha' miih- wii' ko' jōh' kyaah' hi' kaayh' cher' mah' sa' ga' lā' dsaā' dsēy' kih' lā'jē' ta' hliih' he- jmeey'.

23 Jmāān' jooy' dsoo' lā' jiih' juuy'. Lā' ja' lā'jē' gwah' lā' nē' kin', jnā' ba' kyuuhn- hu' dsē' kiyh', hi' kyuuhn- neh' tuh' dsēy' ka' lāh'. Jnā' ba' kwēehh- hnāh' lā' jāā' lā' jaa' hnāh', lā' koō' te' he' jmeeh- hnāh'.

24 Pero jnā' hlēehh' hnāh' kyaah' lā' jēē- ga' hi' tāāh' jwii' Tiatira, hnāh' hi' sa' tāāh' kyaah' nuuh' na', hnāh' hi' sa' kyuuh- he' jāyh' he- na' hmāā' fiiih' ga' kih' Tana'. Jwēehh- hnāh', mo'so' cha- ga' he- hnōō' kyah' hnāh'.

25 Choqh' hnāh' koō' hweh- lā'jē' nuuh' he- ma' hñāh' hnāh', lā' jiih' lloo' jmi' jāhn'.

26 Kih' hi' ga'lih' mi'te' lä'jē' mada' kin' lä'jiih' llaa' jmi'gyuu', jnä' kwan' jwē' jmeey' hih' kih' dsa' hi' tääh' lä'kaa' hwa'.

27 Jmeey' hih' lä'koo' jmee' hih' jaa' hi' choqh' hma'hüh' he' la'ñe'. Wa'ra' ga'tē' jee' jmeey' hih' kih' dsa', lä'koo' he' jöoy' koo' mi'hya' ba' le' kih' dsa'. Jēēh' hyoyh' cha'miih' be', ja'ba' lä'koo' be' he' ma'hyohn' kih' Täa' kyaan'.

28 Hi' kwēēh' jnih' nuu' hō' ka'läh'.

29 Hi' hnōō' heeh' juu' la' wa' heeyh' he' hlēēh' Jmi'lle' Na' jngü' kih' lä'jē' gwah'."

3

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwü' Sardis

1 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwü' Sardis: "Hi' jää' gyee' jmi'lle' kih' Dio hi' jāy' gyee' nuu', hi' he' jāh' lä'la': Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Cha' juu' na'jiih' hne', pero hi' na'juu' ba'hne'.

2 Nä' m'ñeh', ja' kwah' be' kyaah' ta' he' hä' gooh', na' sa' ga' ma' ääh' ta' kyah'. Jēēh' ma' jēēn' sa' ma' jā' llu' ta' kyah' lä'koo' hnōō' Dio.

3 Mi'dsooh' hoh' ja', hee' na' ma'heeh' hi' hee' na' ma'nuuh'. Hōō' he' na', hi' jeeh' hñaa'h' ka'läh' kih' Dio. Cher'mah' sa' hōōh' he' na', jmeeh' wa' la' cha' la', jāhn' kyah' lä'koo' jaa' hi' hü' ba'. Jēēh' hor' he' sa' leeh' jāhn' kyah'.

4 Tääh' ga' miih' dsa' kyaah' hne' jee' jwü' Sardis na', hi' sa' ma'mi'soh' sa'hmiih' kih'. Hi' he' na' ngē' kyaah' jnä' kyeh' hmiih' tō'jlēē', jēēh' lä'ja' lle' le' kiyh'.

5 Hi' ga'lih' mi'te', hi' he' kēh' hmiih' tō'jlēē'. Sa' chen' jmi' kiyh' he' na' si' nē' je' jee' na' si' jmi' kih' lä'jēē' hi' na'jnää' kih' Dio. Hi' mi'jnään' cha'nē' Täa' kyaan' hi' cha'nē' ángele kyaay' he' kyuu' jnih'.

6 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēēh' Jmi'lle' Na' jngü' kih' lä'jē' gwah'."

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwü' Filadelfa

7 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwü' Filadelfia: "He' la' jāh' hi' na' jngēē', hi' jmee' ju'dsoo', hi' choqh' jo'ñe' kih' David. Jee' näy' ni' jaa' sa' jne', jee' jney' ni' jaa' sa' nā'.

8 Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Na' ma' na' jwē' kyah' he' ma'nän', he' ni' jaa' sa' le' ha' kyah'. Ma'ke' miih' ga' be' cha' kyah', ma'hōōh' ba' hne' juu' kin'. Ni' koo' hä' sa' ma' jāh' sa' kyuuh' jnä'.

9 Lä'la' jmeen' kih' hi' laa' kyaa' Tana' hi' koo' jāh' laay' judiu. Peer' ta' juuy' ba' ja'. He' ja' jmeen' ya' nääy' ya' juyh' jney' huu' tüih', hi' jmeen' mi'jnääy' he' ma'lä'hnaan' hne'.

10 Ma'kwēēh' ba' hoh' kyaah' mada' he' ga'jmeen' kyah'. He' ja' hääñ' hne' kih' he' wii' he' na' ga' jā' lä'kaa' jmi'gyuu' wa'ra' ga'tē' jee' jēē' Dio che' lä' dsa' dsē' dsa' hi' tääh' lä'kaa' hwa' kyaah' he' wii' ja'.

11 Chah' ba' jāhn'. Choqh' koo' hweh' nuuh' he' ma'hñah' mah' ni' jaa' sa' jñuuh' coron kyah'.

12 Kih' hi' ga'lih' mi'te', jmää' jnih' lä'koo' hma' dsē' kih' gwah' he' la' kih' Dio kyaan', jih'koh' sa' ya' hēēy' jee' ja'. Nē' kiyh' siin' jmi' kih' Dio kyaan' kyaah' jmi' kih' jee' jwü' kih' Dio kyaan' ka'läh' he' chee' Jerusalén hmēē' he' jyoo' gyuuh' jmi'gyuu' kih' Dio kyaan', hi' siin' nē' kiyh' jmi' hmēē' kin'.

13 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēēh' Jmi'lle' Na' jngü' kih' lä'jē' gwah'."

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwü' Laodicea

14 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwü' Laodicea: "Hi' la' hi' laa' dsoo' hi' mi'te' juu' kih', he' ba' hñiiy' kway' ju'dsoo'. Hi' he' laa' to'nē' kih' jee' lä'jē' he' ga'jmeē' Dio. Jāyh' lä'la'.

15 Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh', ni' sa' gyuh' ni' sa' llaah' hne'. Llu' ba' wa'ra' jāh' kih' gyuh' o' llaah'.

16 Kih' he' sa' gyuh' ni' sa' llaah', he' ja' ñun' hne' ta' wa'hoon', kih' ko'hi'pih' ba' llaah' hne'.

17 Jēēh' hne' jwah': Jnä' chan' kuu', hi' ma' llaan' hñiin' llu', mo'so' cha' he' ga' jmee' bi' kin'. Sa' ñeh' he' laah' jaa' hi' na'hēē', hi' mo'so' jmää' ta', hi' tä'ñee', hi' tuu' hi' jaa' hi' kwah'.

18 Jnä' kwan' nuuh' kyah', ki' jnä' lä' ku'nōō' he' ma'na'llu' kyaah' je', mah' lä'cha' cha'miih' kyah'. Hi' lä'hmiih' tōō' he' kēh' mah' sa' jēē' dsa' la' o'hih' he' kwah'. Hi' tōōh' mē' m'ñeh' mah' lä' jnä' llu'.

19 Jnä' juuhn' kiyh' mah' heehn' wii' lä'jēē' hi' hnaan'. He' ja' wa' jēē' hoh' he' hääñ' jwē' kih' Dio, chaah' hñaa'h'.

20 Hi' jnä' chehn' ho'haah' tēēn'. Cher'mah' chaq' hi' nuu' juu' kin' mah' näy' ho'haah', dsa'hen' jmeen' ma'nuu' kyaayh', hi' hñiiy' kyaah' jnä' ka'läh'.

21 Hi' ga'lih' mi'te', kwan' gyay' kyaah' jnä' jee' jmeen' hih', ja'ba' lä'koo' ga'lih' ga'mi'ten', he'ja' ga'gyan' koo' kih' Täa' kyaan'.

22 Hi' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēēh' Jmi'lle' Na' jngü' kih' lä'jē' gwah'."

4

Dsa'kaah' he' ga'jmää' jōōh' Dio

1 Ma'ngēē' he' ja', ga'jēēn' koo' ho'haah' na' na' gyuu'h' jmi'gyuu'. Hi' ja'ba' lle' he'

5

ga nuun' lã ma' to nē, he nuuh' lã koo' hii' luu' hoo', ga hlēeh' kyaah' jnã, ga jãh':

–Wii' ta' la mah' heehn' hne' hee na le' ta' cha nē' ga –ga' siiyh' jnã.

2 Lã' chah' ja ma cheh' jmi lle' kin gyuuh'. Jee' ja ga jēēn' koo' hma sii' hi nē hma sii' ma' gya' jaa hi' laa joo'oh'.

3 Hii' ma' gya' jee' ja, ma jnãäy' lã koo' mi' kuu' he' chee' jaspe kyaah' cornalina. Ma' jnã' lã ku' lã jii' jee' ma' gyay' ja, jaa' mi h' kuu' he' jnã' jih' gyeh' lã koo' jnã' jih' gyeh' esmeralda.

4 Hi' lã ku' lã jii' kih' hma sii' ma' tō' ja' jyo' gyii' kyē' hma sii'. Nē hma sii' ja, ma' tãäh' gyii' kyē' dsa' gyuuh' hi' ma' kyeh' hmiih' tō' hi' ma' lley' coron he' la' kyaah' ku' nō'.

5 Jee' ma' chih' hma sii' juuh' ja, ma' jmee' je' ñih' hi' ma' nii' hi' ma' nuuh' ma' hlēeh' dsa'. Hi' ma' na' hih' gyii' mi' sē' he' ma' koo' cha nē' hma sii' ja. He' ja' ma' la' lã jē' gyii' jmi lle' kih' Dio.

6 Cha nēy' jee' ma' gyay' ja, ma' na' jaa' he' la' lã koo' hu' he' jēē', he' juuh' lã koo' jmi' ñeeh'.

Koo' kih' hma sii' he' ma' chih' to' dsaah' kih' jee' lã jē' hma sii' he' ma' tō' lã ku' lã jii' ja, ma' tãäh' kyē' jah' hi' ma' choo' mi nē' ta' ka luuy' hi' ta' cha nēy'.

7 Hi' to nē' jah' he' ma' laa' lã koo' jaa' leon. Jee' ga tē' uu' jah' he' ma' laa' lã koo' jaa' kya' mäh'. Jee' ga tē' uu' jah' he' ma' la' mo nēy', lã' la' mo nē' jaa' dsa' ñuuh'. Hi' jee' ga tē' kyē' jah' he' ma' laa' lã koo' jaa' mi h' hēē'.

8 Lã jēē' kyē' jah' he' ma' choo' jñii' sa kyooy'. Lã ku' lã jii' ma' choo' cha miuh' mi nēy'. Lã jmi' lã hwē' sa' ma' tūy' ma' jãyh':

Na jngēē', na jngēē', na jngēē' laa' Dio Dsa' jō'oh' jnãn' hi' cha' ga lã jē' be' kih'.

Hii' na' ma' laa', hi' na' laa' na', hi' ja' ba' hi' na' laa'h' ka lãh'.

9 Lã jēē' jah' he' ma' jmãäy' jō'oh' hi' gya' nē' hma sii' he', hi' chaa' lã jē' joh' jmi' cha'. Ma' hnãäy' cha' miuh' hi' ma' kway' ti hmaah' kiyh'. Koo' hã koo' hã he' ma' jmeey' lã ja',

10 lã jēē' gyii' kyē' dsa' gyuuh' ma' juuh' jnē' cha nē' hi' gya' jmee' hih' he', jmeey' juuh' kih' hi' chaa' lã jē' joh' jmi' cha'. Ma' jwãy' coron kiyh' cha nēy', ma' jãyh':

11 Hne' Dio, Dsa' jō'oh' kyaa' jnãäh', jaa' hne' ba' hi' jmãä' jnãäh' jō'oh'.

Kyah' hne' ba' jmee' jnãäh' juuh', kyah' ba' la' ga lã jē' be'.

Jēēh', hne' ba' ga' jmeeh' lã jē' he' cha'.

Lã' hyoh' hoh' hñaa' ga' jmeeh', he' ja' ba' cha'.

Jee' la hlēeh' kih' koo' je' he' na bã' he' ma' cho'oh' Borrego mäh'

1 Hii' ma' gya' jmee' hih' he', ga jēēn' ma' chooyh' kyaah' gooy' ra lluu' koo' je' he' na' sii' ta' neh', hi' na' sii' ta' ka luu' ka lãh', na' gyoh' gyii' jiih'.

2 Hi' ga' jēēn' jaa' ángel beē' hi' ma' hlēeh' kyaah' be', ga' jãyh':

–Hi' na' hi' na' ngē' jwē' jii' lã jē' he' na' gyoh' gyii' jiih' ja' mah' niyh'?

3 Pero sa' ga jnãä' ni' jaa' hi' lih' ma' jii' 'je' ja' mah' ma' hēy', ni' gyuuh' jmi' gyuu', ni' hwa' la', ni' neh' hwa' ka lãh'.

4 Peer' ga' hooh' cha' miuh', kih' he' sa' chaa' ni' jaa' hi' na' ngē' jwē' ma' niyh' je' ja' mah' ma' hēy'.

5 Pero jaa' jee' lã jēē' dsa' gyuuh' he' ga' siiyh' jnã':

–Mo to' hooh' cha' miuh'. Hii' León la' hi' na' jnãä' kih' Judá, ja' ba' sa' ju' kih' David, hi' la' ba' ga' lih', he' ja' na' ngēy' jwē' jiiy' lã jē' gyii' he' na' gyoh' ja' mah' niyh' –ga' jãh' dsa' gyuuh' siih' jnã'.

6 Hi' ga' jēē' jnih', laay' lã koo' jaa' borrego mäh' hi' ma' cheh' koo' kih' hi' ma' gya' jmee' hih', to' dsaah' kih' kyē' jah' he', hi' ja' ba' jee' kih' lã jēē' dsa' gyuuh' he'. Borrego he' ma' jnãä' lã koo' borrego hi' ma' jngēēh' dsa' nē' na' hyoo', ma' lle' gyii' jō'oh' lley, hi' ma' choo' gyii' mi' nēy'. He' ja' la' gyii' jmi' lle' kih' Dio he' ga' cheey' lã' kaa' hwa'.

7 Borrego mäh' he' ngooy' mah' ga' kay' je' he' ma' hã' ja' goo' ra lluu' kih' hi' jmee' hih' he'.

8 Lã' ma' ga' sooyh' je' ja', lã jēē' kyē' jah' he' hi' lã jēē' gyii' kyē' dsa' gyuuh' ka lãh' ga' juuh' jnē' cha' nēy'. Lã' jaa' lã jaa' ma' cho'oh' ma' koo' tu' he' choo' cha' miuh' siñe', hi' ma' chooyh' ka lãh' ma' koo' kyaah' he' na' la' kyaah' ku' nō' he' na' kah' kyaah' chu'. Chu' ja' la' kwaat' juu' kih' hi' na' jngēē' hi' tãäh' ngii' kih' kih' Dio.

9 Ga lã jēē' ba' hi' he' ma' hã' koo' su' hmēē', ma' jãyh':

Jaa' hne' ba' na' ngēh' jwē' sooh' je' na', mah' jiih' lã jē' gyii' he' na' gyoh' ja'. Jēēh' ga jngēēh' dsa' hne', ga lãäh' jnãäh' kyaah' jma' kyah' mah' ga ngēēh' jnãäh' kih' Dio.

Ga lãäh' ga lã jēē' nēē' dsa' hi' hlēeh' lã koo' lã koo' juu', hi' tãäh' lã kaa' jwii', hi' lã' kaa' hwa' jee' tãäh' dsa' hi' jmee' hih'.

10 Ga hñaa' jnãäh' dsa' ta' kaa'h', ga hñaa' jnãäh' jmi' dsa' mah' jmee' jnãäh' ta' he' kih' Dio jnãn',

hi' lã ja' jmee' jnãäh' hih' kih' dsa' hi' tãäh' lã kaa' jmi' gyuu'.

11 Chah' ba' ga'jään' ka'läh', ga'nuun' ma' hlëeh' jwëë' ángele lä'ku' lä'jii' kih' hi' ma' jmee' hih' jee' ja', kyaah' jah' he', hi' kyaah' dsa'gyuuh' he'. Joh' millón sa' tee' hi' ma' tääh' jee' ja'.

12 Lä'jëë' hi' he' ma' hlëeh' ki'gaa', ma' jäh': Borrego mah' hi' ga'ngüih' dsa' kih', hi' na' ba' na'ngë' jwë' he' cha' lä'jë' be' kih', he' cha' cha'miih' kiyh', he' kyuyh' ga'lä'jë' ba', he' cha' cha'miih' be' kiyh', he' lä'gah' jnih', he' jmeen' juuh' kiyh', hi' he' hä' jne' kiyh'.

13 Koo' ka' läh' ga'nuun' kih' ga'lä'jëë' hi' tääh' gyuuh' hi' ga'jmää' Dio, lä'kye' hi' ga'jmääy' hi' tääh' hwa' la', hi' neh' ga' kih' hwa' la' hi' lä'jëë' hi' tääh' neh' jmi' neeh' hi' lä'jë' he' ga' cha' në' kih'. Lä'jëë' hi' he' ma' jäh':

Wa' hán' kih' hi' gya' jmee' hih' në' hma'sii', wa' hán' kih' Borrego mah', wa'gah' jnih', wa' jmeen' juuh' kiyh' hi' wa' cha' cha'miih' be' kiyh' ga'lä'jë' joh' jmi' cha'.

14 Lä'jëë' kyeë' jah' he' ma' jäh': -Wa' la' lä'ja'.

Hi' lä'jëë' gyii'kyeë' dsa'gyuuh' he' ga'juuh' jnéy', ga'jyooy' lley' lä' ga'të' hwa' mah' ga'jmeey' juuh' kih' Dio.

6

Lä'jë' gyii' he' na'gyoh' ja'

1 Ga'jii' Borrego mah' koo' jwëë' he' na'gyoh' ja', ga'jään'. Ja' ga' ga'nuun' ga'hlëeh' jaa' kih' jee' lä'jëë' kyeë' jah' he'. Lle' kiyh' ma' nuuh' lä'koo' ki' hii' ñih', ga'jäh':

-Ñá' mah' jëë'.

2 Ma' ga'jään', ga'jëën' jaa' kya'juh' tää'. Hi' ma' dsëë' kya'juh' he' ma' chooh' koo'hma' he' tey' flecha. Ga'hyoyh' koo' coron hi' ya'hëëy' ma' na'lluuy' mah' liyh' jee' hñii'.

3 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'të' to' jwëë' he' na'gyoh' ja', ga'nuun' ga'hlëeh' jee' ga'të' uu' jah' he', ga'jäh':

-Ñá' mah' jëë'.

4 Ya'hëë' jñah' kya'juh' gyuu' jih'. Hi' ma' dsëë' kya'juh' he' ga'hyoyh' koo' ñe'tuuh' juuh'. Lä'ja' ga'hyoyh' be' mah' jñuuyh' he' hii' ti' kih' dsa' jmi' gyuu'. Llay' hñii' mah' jngëeh' dsa' dsa' kyaah'.

5 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'të' hnë' jwëë' he' na'gyoh' ja', ga'nuun' kih' jee' ga'të' uu' jah' he', ga'jäh':

-Ñá' mah' jëë'.

Hi' ga'jëën' jaa' kya'juh' läh'. Hi' ma' dsëë' kya'juh' läh' he' ma' chooh' koo' kyaah' hih'.

6 Ja' ga' ga'nuun' ga'hlëeh' to'dsaah' jee' kih' lä'jëë' kyeë' jah' he', ma' jäh':

-To' ñe' mi'trigo la' kih' koo' jmi' ta'. Hi' jñii' ñe' mi'cebada la' kih' koo' jmi' ta'. Pero ta' heë' naa' ni' jmi' mi'jeh' ma' ää'.

7 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'të' kyeë' he' na'gyoh' ja', ga'nuun' kih' jee' ga'të' kyeë' jah' he', ga'jäh':

-Ñá' mah' jëë'.

8 Ma' ga'jään', ga'jëën' jaa' kya'juh' nää'. Hi' ma' dsëë' kya'juh' he' ma' chee' Hi' Na'juu', jäh' kaah' kiyh' ma' jnä' cha'je'. Ga'hyoyh' be' kih' koo' kih' kih' jmi' gyuu' mah' jngëëyh' dsa' kyaah' ñe'tuuh', kyaah' kyoo', kyaah' dsoo', hi' kyaah' jah' hää' hi' chaa' hwa' la'.

9 Ma' ga'jiiy' jee' ga'të' hña' he' na'gyoh' ja', ga'jëën' ta' hwa' kih' na'hyoo' lä'jëë' dsa' hi' ga'juu' kwaat' kih' juu' kih' Dio hi' kwaat' kih' he' ga'mi'tey' kway' ju'dsoo'.

10 Hi' he' ma' hlëeh' ki':

-Hne' Dio hi' na'jngëë' hi' laa' ju'dsoo', çlih' ba'llah' ta' mah' teeh' jwi' kih' dsa' hi' tääh' hwa', hi' ga'tuu' jma' kyaa' jnääh'?

11 Lä'jaa' lä'jaa' ga'hyoh' hmiuh' tøø', hi' ga'la' mada' kiyh' mah' teeyh' dsëy' koo' ga'ko'hwëë' lä'jiih' dsëë' gyoh', hi' jmee' ja'ba' ta' ja' hi' lle' kih' uu' ja'ba' lä'koo' ga'juuy' hñiiy'.

12 Hi' ga'jään' ma' ga'näy' jee' ga'të' jñii' he' na'gyoh' ja'. Ga'jeh' jwë' jwë'te hwa', ga'lä'läh' në' hyoo', lä'koo' läh' hmiuh' he' këh' dsa' hi' ti'meeh' dsë' lä' ma' dsa'juu' hi' chaa' kiyh'. Hi' në' sih' ko'lla' ga'lä'gyuu' jma'.

13 Ga'hlaa' nuu' hi' ma' hëë' gyuu' lä' ga'të' hwa', lä'koo' hla' mi' higo gyuu' hma' kih', wa'ra' ga'jmeë' lle' ta'.

14 Gyuu' jmi' gyuu' ga'äh' go'te' lä'koo' mo'je' he' dsa'gyee' kih' hñii'. Ga'lä'jë' moh' kyaah' lä'jë' hwa' he' tääh' jee' jmi' neeh' ga'lä'sii' høø'.

15 Lä'jëë' rey hi' chaa' hwa', dsa'kaah', dsa' cha' kuu', juu' hløø', hi' lä'jëë' hi' beë' ga', lä'jëë' hi' na'hneë' jmee' ta', hi' hi' sa' na'hneë' ga'hmääh' neh' too' kuuy' hi' neh' kuuy' hloo'.

16 Lä'jëë' hi' he' ga'jäh' süyh' moh', ga'süyh' hloo' ka'läh':

-Wa' hla' hnäh' në' kyaa' jnääh', hmää' jnääh' kih' hi' gya' jmeë' hih' oo', hmää' jnääh' kih' Borrego mah' hi' hää' oo' mah' sa' jëëy' jnääh'.

17 Jëëh' ma' dsëë' jmi' juuh' he' ya'jëë' dsëy'. ¿Hii' ba' tää' tee' kyaayh'? -ga'jäh'.

7

Hñá'laa' na'dsë' to'laa' kyeë' mil të' hi' laa' lee' jee' jwi' Israel

1 Ma'ngëë' he' ja', ga'jëën' kyeë' ángele hi' ma' cheh' lä'jë' kyeë' sa'kiuh' kih' hwa'.

Sa⁺ ma⁺ kway⁺ jwé⁺ ma⁺ dsa⁻ngéé⁺ lle⁺ né⁺ hwa⁺, ni⁻ né⁺ jmi⁻ñeeh⁺, ni⁻ jee⁺ cha⁻ chaah⁺ hma⁻.

² Hi⁻ ga⁺ jëen⁻ jñah⁺ ángel hi⁻ ja⁺ ta⁺ jee⁺ hya⁻ hyoo⁻, hi⁻ ma⁺ chooh⁻ sello kih⁺ Dio hi⁻ na⁺ jñih⁺. Ga⁺ téey⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻ kih⁺ lá⁻ jëé⁻ kyeé⁺ hi⁻ ma⁺ táäh⁺ hé⁺ hi⁻ ga⁺ hyoh⁺ bé⁺ mah⁺ jmeey⁺ dsoo⁻ kih⁺ hwa⁺ hi⁻ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁺ ka⁻ läh⁺.

³ Ga⁺ jäh⁺:

-Ta⁺ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁺ hwa⁺ ni⁻ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁺, ni⁻ kih⁺ ni⁻ koo⁻ chaah⁺ hma⁻ ta⁺ koo⁻ jñih⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ la⁻ lii⁻ mo⁻ kye⁻ lá⁻ jëé⁻ hi⁻ jmeey⁻ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio jñan⁺.

⁴ Ja⁺ ga⁺ ga⁺ nuun⁺ ma⁻ té⁻ hñá⁻ laa⁻ na⁻ dsé⁻ to⁺ laa⁺ kyeé⁺ mil dsa⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ lee⁻ kih⁺ jee⁺ lá⁻ jëé⁻ náa⁻ dsa⁻ kyaa⁺ Israel.

⁵ Dsa⁻ kyaa⁺ Judá, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil hi⁻ ma⁻ laa⁻ lee⁻, hi⁻ kyaa⁺ Rubén, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Gad, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil,

⁶ Hi⁻ kyaa⁺ Aser, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Neftalí, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Manasé, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil,

⁷ hi⁻ kyaa⁺ Simeón, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Levi, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Isacar, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil,

⁸ hi⁻ kyaa⁺ Zabulón, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ José, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil, hi⁻ kyaa⁺ Benjamín, tee⁺ gya⁻ to⁺ mil.

Jwëé⁺ jwérte dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁺ h⁺ miih⁻ tøø⁻ jmah⁺

⁹ Ma⁺ ngéé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ jëen⁻ jwëé⁺ jwérte dsa⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ táäh⁺ hééy⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ táäh⁺ dsa⁻ hi⁻ chaá⁻ lá⁻ kaa⁻ hwa⁺, lá⁻ jëé⁻ náa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaá⁻ lá⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, dsa⁻ hi⁻ hlééh⁻ lá⁻ koo⁻ lá⁻ koo⁻ juu⁺ kih⁺, ma⁺ táäh⁺ cha⁻ né⁺ hi⁻ gya⁺ jmeey⁻ hih⁻ hé⁺, hi⁻ cha⁻ né⁺ Borrego máh⁺. Lá⁻ jëé⁻ hi⁻ hé⁺ ma⁺ kye⁺ h⁺ miih⁻ tøø⁻ hi⁻ ma⁺ chooyh⁻ gooh⁺ hma⁻ su⁻.

¹⁰ Ga⁺ lá⁻ jëé⁻ ma⁺ hlééh⁻ ki⁻ gaa⁻, ma⁺ jäh⁺: “Dio jñan⁺ hi⁻ gya⁺ jmeey⁻ hih⁻ na⁺, kyaah⁺ Borrego máh⁺ kyaay⁺, hi⁻ na⁻ ma⁻ láä⁺ jne⁻.”

¹¹ Lá⁻ jëé⁻ ángele hi⁻ ma⁺ táäh⁺ lá⁻ ku⁻ lá⁻ jii⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmeey⁻ hih⁻ hé⁺, kyaah⁺ lá⁻ jëé⁻ dsa⁻ gyuu⁺, kyaah⁺ lá⁻ jëé⁻ kyeé⁺ jah⁺ hé⁺, ga⁺ juuyh⁺ jnéy⁺ cha⁻ né⁺ hi⁻ jøø⁺, lá⁻ jiih⁺ ga⁺ jyooy⁺ lley⁺ lá⁻ ga⁻ té⁻ hwa⁺, ga⁺ jmeey⁺ juuh⁺ kih⁺ Dio.

¹² Ga⁺ jäh⁺:

Wa⁺ la⁻ lá⁻ ja⁻, wa⁺ hán⁺ kiyh⁺, laay⁺ jøø⁺, kyuu⁺ cha⁻ miih⁻,

wa⁺ kwan⁺ tí⁺hmaah⁺ kiyh⁺, wa⁺ gah⁺ jnih⁺, cha⁻ bé⁺ kiyh⁺ hi⁻ beey⁺.

Kih⁺ Dio jñan⁺ wa⁺ la⁻ lá⁻ ja⁻ lá⁻ jëé⁻ joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

¹³ Jaa⁻ jee⁺ lá⁻ jëé⁻ dsa⁻ gyuu⁺ hé⁺ ga⁻ ngii⁺ juu⁺ kin⁺, ga⁺ jäh⁺:

¿Hii⁻ na⁻ hi⁻ kye⁺ h⁺ miih⁻ tøø⁻ hi⁻ táäh⁺ la⁻, ha⁻ ta⁺ ma⁻ ya⁻ náäy⁺?

¹⁴ -Hne⁻ Dsa⁻ jøø⁺ kyaan⁺, ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ -ga⁺ jwii⁺ jnih⁺.

Mah⁺ ga⁻ siiyh⁺ jná⁻:

-Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ ga⁺ hwëé⁻ jee⁺ ga⁺ jëé⁻ dsa⁻ wi⁺ jwérte. Ga⁺ gyiyh⁺ sa⁺ hmi⁺ kiyh⁺, ga⁺ jmeey⁺ tø⁻ jlëé⁻ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ Borrego máh⁺.

¹⁵ He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ táäh⁺ cha⁻ né⁺ Dio jee⁺ jmeey⁻ hih⁻. Lá⁻ jmi⁺ lá⁻ hwé⁻ jmeey⁻ jmi⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ kiyh⁺. Hi⁻ hi⁻ gya⁺ né⁺ hma⁻ sii⁻ hi⁻ jmeey⁻ hih⁻ hé⁺, jmeey⁻ cha⁻ hih⁺ kih⁺ lá⁻ jëé⁻ hi⁻ táäh⁺ cha⁻ néy⁺.

¹⁶ Ja⁻ jiih⁺ mo⁻ so⁻ já⁻ lá⁻ kyoyh⁻, ni⁻ he⁻ já⁻ lá⁻ kii⁻ dséy⁻. Mo⁻ so⁻ héyh⁺ hyoo⁻, ni⁻ mo⁻ so⁻ lla⁻ lii⁺ kiyh⁺.

¹⁷ Jëéh⁺ Borrego máh⁺ hi⁻ gya⁺ to⁺ dsaah⁺ jee⁺ chih⁺ hma⁻ sii⁻ na⁻, hi⁻ na⁻ jäh⁺ ha⁻ jee⁺ kuyh⁺, hi⁻ jäh⁺ ha⁻ jee⁺ hla⁻ jmi⁺ he⁻ jmeey⁻ chaá⁻ dsa⁻. Ma⁺ ja⁻ mi⁻ kih⁺ Dio jmi⁺ he⁻ tuu⁻ mi⁻ néy⁺.

8

Ga⁺ jiiy⁺ jee⁺ ga⁻ té⁻ gyii⁺ he⁻ na⁻ gyoh⁺ ja⁻

¹ Ma⁺ ga⁺ jiiy⁺ jee⁺ ga⁻ té⁻ gyii⁺ he⁻ na⁻ gyoh⁺ ja⁻, ga⁺ ké⁺ tí⁺sih⁺ go⁻ te⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺, ya⁻ jäh⁺ koo⁻ jwoo⁻ hor⁻.

² Ga⁺ jëen⁻ gyeé⁺ ángele hi⁻ ma⁺ táäh⁺ cha⁻ né⁺ Dio. Ga⁺ hyoyh⁺ gyii⁺ luu⁺ hoo⁺.

³ Ja⁺ ga⁺ ja⁺ jñah⁺ ga⁺ ángel, ga⁺ nooy⁻ cha⁻ né⁺ na⁻ hyoo⁻. Ma⁺ chooyh⁻ ñe⁻ he⁻ koo⁻ wa⁻ chu⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻. Ga⁺ hyoyh⁺ cha⁻ miih⁻ wa⁻ chu⁻ mah⁺ ga⁺ jëy⁻ né⁺ na⁻ hyoo⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻ he⁻ chih⁺ cha⁻ né⁺ jee⁺ gya⁺ hi⁻ jmeey⁻ hih⁻. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, kwa⁻ bé⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ ngii⁻ lá⁻ jëé⁻ hi⁻ na⁻ jngéé⁻.

⁴ Lá⁻ ma⁺ chooh⁻ ja⁻ ángel ñe⁻ chu⁻, ga⁺ soo⁻ ñe⁻ chu⁻ cha⁻ né⁺ Dio ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jwøh⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ jngéé⁻.

⁵ Ma⁺ ngéé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ kay⁺ ñe⁻ jee⁺ ma⁺ koo⁻ wa⁻ chu⁻, mah⁺ ga⁺ kay⁺ je⁻ he⁻ na⁻ chah⁺ kih⁺ na⁻ hyoo⁻ ja⁻, ga⁺ jwäy⁺ ta⁺ hwa⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ga⁺ nni⁻, ga⁺ jmeey⁻ goo⁻, ga⁺ jmeey⁻ je⁻ ñih⁺ hi⁻ ga⁺ jeh⁺ wi⁺ jwérte hwa⁺.

Ga⁺ juu⁺ gyeé⁺ ángele luu⁺ hoo⁺ kih⁺

⁶ Hi⁻ lá⁻ jëé⁻ ángele hi⁻ ma⁺ chooh⁻ lá⁻ jëé⁻ gyii⁺ luu⁺ hoo⁺ ga⁺ la⁻ lley⁺ hoo⁺ mah⁺ juuy⁺.

⁷ Ma⁺ ga⁺ juu⁺ to⁻ né⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ ja⁻, ga⁺ saa⁻ ga⁺ jaa⁻ mi⁻ dsé⁻ kyaah⁺ je⁻ ta⁺ hwa⁺, na⁻ kaa⁺ na⁻ gwëéh⁻ kyaah⁺ jma⁻. La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ chaah⁺ hma⁻ ga⁻ koo⁻ hi⁻ ga⁻ koo⁻ lá⁻ jëé⁻ nuu⁻ eeh⁻.

⁸ Ma⁺ ga⁺ juu⁺ jee⁺ ga⁻ té⁻ uu⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ ja⁻, lá⁻ koo⁻ moh⁺ juuh⁺ la⁻ je⁻ he⁻ ga⁺ hla⁻ né⁺ jmi⁻ ñeeh⁺. La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ga⁺ lii⁺ jma⁻.

⁹ La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ hi⁻ chaá⁻ cha⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ga⁺ juu⁺, hi⁻ ja⁻ ba⁻ lá⁻ ja⁻ la⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ lá⁻ jëé⁻ barco ga⁺ hee⁺ go⁻ te⁻.

¹⁰ Ma⁺ ga⁺ juu⁺ jee⁺ ga⁻ té⁻ uu⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ kih⁺, ga⁺ tah⁺ gyuu⁺ jaa⁻ nuu⁻ jøø⁺ na⁻ chah⁺ je⁻, hi⁻ laa⁻ lá⁻ koo⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻.

Ga⁻tayh⁻ né⁻ kih⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ jmi⁻ jauh⁻ hi⁻ ga⁻ lloo⁻ lá⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ hya⁻ jmi⁻ gwa⁻.

11 Nuw⁻ he⁻ chee⁻ Llih⁻. La⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ jmi⁻ ga⁻ lá⁻ llih⁻. Jwēē⁻ dsa⁻ ga⁻ juu⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ hīyh⁻ jmi⁻ llih⁻ ja⁻.

12 Ma⁻ ga⁻ juu⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ kyee⁻ ángel he⁻, ga⁻ hee⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ hyoo⁻, ja⁻ ba⁻ ko⁻ ja⁻ ga⁻ hee⁻ né⁻ sih⁻, hi⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ nuw⁻ ga⁻ hee⁻ ka⁻ läh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ na⁻ hoo⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ lá⁻ koo⁻ lá⁻ koo⁻. Kih⁻ he⁻ ja⁻, lá⁻ jmi⁻ lá⁻ hwē⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ lá⁻ jnā⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

13 Hi⁻ ga⁻ jēen⁻, mah⁻ ga⁻ nuun⁻ hēē⁻ jaā⁻ ángel to⁻ dsaah⁻ kih⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻, ma⁻ hlēēyh⁻ kyaah⁻ be⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—Jwii⁻, jwii⁻, jwii⁻ dsa⁻ hi⁻ tāāh⁻ hwa⁻ la⁻, jēēh⁻ tāāh⁻ ga⁻ uu⁻ ángele hi⁻ ja⁻ ga⁻ juu⁻ luu⁻ hoo⁻ kih⁻.

9

1 Ma⁻ ga⁻ juu⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ hñaa⁻ ángel luu⁻ hoo⁻, ga⁻ jēēn⁻ jaā⁻ nuw⁻ ga⁻ tah⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ lá⁻ ga⁻ tē⁻ hwa⁻. Ga⁻ hyoyh⁻ jo⁻ nē⁻ kih⁻ too⁻ ñiuh⁻ he⁻ dsoo⁻ lá⁻ ga⁻ tē⁻ cha⁻ je⁻.

2 Ma⁻ ga⁻ näy⁻ too⁻ ñiuh⁻ ja⁻, ga⁻ soo⁻ cha⁻ miuh⁻ ñe⁻, lá⁻ koo⁻ ñe⁻ kih⁻ koo⁻ hwii⁻ jauh⁻. Ga⁻ kah⁻ ñe⁻ kyaah⁻ lle⁻ mah⁻ ga⁻ jlē⁻ né⁻ hyoo⁻, he⁻ ga⁻ jmeē⁻ ñe⁻ he⁻ ga⁻ soo⁻ neh⁻ too⁻ ñiuh⁻ ja⁻.

3 Jee⁻ ñe⁻ ja⁻ ga⁻ hwēē⁻ iih⁻ hi⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ jñee⁻ ta⁻ né⁻ hwa⁻. Ga⁻ hyoyh⁻ be⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ lá⁻ koo⁻ jmeē⁻ cha⁻ hne⁻ hi⁻ chaā⁻ hwa⁻ la⁻.

4 Ga⁻ la⁻ mada⁻ kiyh⁻, mah⁻ sa⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁻ nuu⁻ he⁻ dsa⁻ hya⁻ hwa⁻, ni⁻ koo⁻ ga⁻ he⁻ eeh⁻, ni⁻ kih⁻ ni⁻ koo⁻ chaah⁻ hma⁻. Ma⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ lii⁻ mo⁻ kye⁻ kaah⁻ Dio, kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ jmeey⁻ dsoo⁻.

5 Pero sa⁻ ga⁻ hyoyh⁻ jwē⁻ mah⁻ jngēēyh⁻, koo⁻ heeyh⁻ wii⁻ ba⁻ koo⁻ hñaa⁻ sih⁻. Jee⁻ jmeē⁻ dsoo⁻ iih⁻ he⁻, jēē⁻ dsa⁻ wii⁻ lá⁻ koo⁻ jēē⁻ dsa⁻ wii⁻ jee⁻ jmeē⁻ dsoo⁻ cha⁻ hne⁻ hi⁻ chaā⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

6 Jmi⁻ ja⁻ hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lá⁻ jee⁻ juuy⁻ pero mo⁻ so⁻ jnøøyh⁻ he⁻ kyaah⁻ juuy⁻. Ma⁻ ke⁻ lá⁻ hnøøy⁻ jngēēyh⁻ hñiuy⁻, mo⁻ so⁻ juuy⁻.

7 Iih⁻ he⁻ ma⁻ jñää⁻ lá⁻ jñää⁻ kya⁻ jiih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻ dsa⁻ nää⁻ jee⁻ hñii⁻. Ka⁻ lley⁻ ma⁻ choo⁻ he⁻ la⁻ lá⁻ koo⁻ coron he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁻ ku⁻ nøø⁻. Mo⁻ néy⁻ ma⁻ jñá⁻ lá⁻ koo⁻ mo⁻ né⁻ dsa⁻.

8 Jñu⁻ lley⁻ ma⁻ jñá⁻ lá⁻ koo⁻ jñu⁻ lle⁻ dsa⁻ mē⁻. Cha⁻ jay⁻ ma⁻ jñá⁻ lá⁻ koo⁻ cha⁻ ja⁻ león.

9 Na⁻ lāāy⁻ kyaah⁻ ñe⁻ jmah⁻, hi⁻ sa⁻ kyooy⁻ ma⁻ nuuh⁻ lá⁻ koo⁻ jee⁻ ngē⁻ cha⁻ miuh⁻ carret he⁻ cheeh⁻ kya⁻ jiih⁻ hi⁻ hñii⁻ jee⁻ ga⁻ nää⁻ jee⁻ hñii⁻.

10 Na⁻ kuuy⁻ ma⁻ choo⁻ hma⁻ kuu⁻ lá⁻ choo⁻ na⁻ kuuy⁻ cha⁻ hne⁻. Kyaah⁻ na⁻ kuuy⁻ ja⁻,

ga⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁻ dsa⁻ lá⁻ jiih⁻ ga⁻ tē⁻ hñaa⁻ sih⁻.

11 Dsa⁻ jøøh⁻ kyaah⁻ iih⁻ he⁻ ma⁻ lāa⁻ ángel kyaah⁻ too⁻ ñiuh⁻ ja⁻. Kyaah⁻ juu⁻ hebreo cheey⁻ Abadón, hi⁻ kyaah⁻ juu⁻ griego cheey⁻ Apolión. (Jmi⁻ kiyh⁻ hnøø⁻ jāh⁻: hi⁻ hee⁻ dsa⁻.)

12 Ga⁻ ngēē⁻ to⁻ né⁻ he⁻ wii⁻ ja⁻. Hi⁻ ga⁻ jā⁻ ga⁻ to⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ jēēn⁻.

13 Ma⁻ ga⁻ juu⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ jñee⁻ ángel luu⁻ hoo⁻ kih⁻, ga⁻ nuun⁻ ga⁻ hlēēh⁻ jee⁻ kih⁻ lá⁻ jē⁻ kye⁻ jøø⁻ kih⁻ na⁻ hyoo⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁻ ku⁻ nøø⁻ he⁻ ma⁻ chih⁻ cha⁻ né⁻ Dio.

14 Ga⁻ hlēēyh⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ jñee⁻ ángel hi⁻ ma⁻ chooh⁻ luu⁻ hoo⁻ he⁻, ga⁻ siyh⁻:

—Cheeh⁻ lá⁻ jēē⁻ kyeē⁻ ángele hi⁻ na⁻ hñiuh⁻ cha⁻ jmi⁻ jauh⁻ he⁻ chee⁻ Eufrate.

15 Hi⁻ ga⁻ cheeyh⁻ lá⁻ jēē⁻ kyeē⁻ ángele he⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻ kih⁻ hor⁻ ja⁻, jmi⁻ ja⁻, sih⁻ ja⁻, ji⁻ ñe⁻ ja⁻ mah⁻ jngēēyh⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

16 Ga⁻ tēēn⁻ ga⁻ nuun⁻ ma⁻ tee⁻ to⁻ hñaa⁻ laā⁻ millón hløø⁻ hi⁻ ma⁻ dsēē⁻ kya⁻ jiih⁻.

17 Lá⁻ la⁻ ga⁻ lá⁻ jñá⁻ kin⁻ ma⁻ ga⁻ jēēn⁻ kya⁻ jiih⁻ he⁻. Lá⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ dsēēy⁻ he⁻, ma⁻ na⁻ løø⁻ mo⁻ dsēy⁻ ñe⁻ gyuu⁻, kyaah⁻ he⁻ eeh⁻, hi⁻ he⁻ nøø⁻ ka⁻ läh⁻. Lle⁻ kya⁻ jiih⁻ he⁻ ma⁻ jñá⁻ lá⁻ koo⁻ lle⁻ león. Hi⁻ ma⁻ hwēē⁻ to⁻ hooy⁻ je⁻, ñe⁻, hi⁻ azufre.

18 Ga⁻ tē⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kih⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ juu⁻ kih⁻ lá⁻ jē⁻ hnē⁻ nēē⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ ma⁻ hwēē⁻ hoo⁻ kya⁻ jiih⁻ he⁻, he⁻ ma⁻ la⁻ je⁻, ñe⁻, hi⁻ azufre.

19 Jēēh⁻, ma⁻ kye⁻ cha⁻ miuh⁻ be⁻ hoo⁻ kya⁻ jiih⁻ he⁻ kyaah⁻ kuuy⁻ ka⁻ läh⁻. Kuuy⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ lá⁻ laā⁻ miuh⁻. Ma⁻ lle⁻ lley⁻ he⁻ kyaah⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsoo⁻.

20 Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ juu⁻ kyaah⁻ he⁻ wii⁻ ja⁻, ni⁻ lá⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ lá⁻ dsaa⁻ dsēy⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ jauh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁻ gooy⁻. Sa⁻ ga⁻ tuy⁻ he⁻ ma⁻ jñääy⁻ jøøh⁻ lá⁻ jēē⁻ jmi⁻ lle⁻ hlēēh⁻, hi⁻ kih⁻ lá⁻ jē⁻ heeh⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁻ ku⁻ nøø⁻, kyaah⁻ kuu⁻ tøø⁻, kyaah⁻ ñe⁻ hweh⁻, kyaah⁻ kuuy⁻, hi⁻ kyaah⁻ hma⁻ ka⁻ läh⁻. Lá⁻ jē⁻ heeh⁻ ja⁻ sa⁻ jēē⁻, sa⁻ nuu⁻, hi⁻ ni⁻ sa⁻ ngē⁻.

21 Hi⁻ ni⁻ sa⁻ ga⁻ lá⁻ dsaa⁻ dsēy⁻ he⁻ ma⁻ jngēēyh⁻ dsa⁻, he⁻ ma⁻ jmeey⁻ ji⁻ nah⁻, he⁻ ma⁻ kaay⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ he⁻ ma⁻ hēēy⁻.

10

Jaā⁻ ángel kyaah⁻ koo⁻ libro pih⁻

1 Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jēēn⁻ jñah⁻ ángel hi⁻ bee⁻ jwēerte hi⁻ ga⁻ jñaa⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ na⁻ lāā⁻ jniui⁻, ma⁻ jñää⁻ miuh⁻ kuuy⁻ gyuu⁻ lley⁻. Mo⁻ néy⁻ ma⁻ jñá⁻ lá⁻ jñá⁻ hyoo⁻, hi⁻ lá⁻ kyoo⁻ tiy⁻ ma⁻ la⁻ lá⁻ koo⁻ je⁻ he⁻ chih⁻ ko⁻ dsoo⁻.

2 Ma hä ja'gooy⁻ koo⁻ je⁻ pih¹ na⁻na'. Mah' ga'chih¹ tiy¹ ra'lluu¹ nē jmi¹ ñeeh¹, hi¹ tiy¹ ra⁻kēh¹ ga'chih¹ hwa¹ kii¹.

3 Ja¹ ga' ga⁻hlēēyh¹ koo⁻ ki⁻gaa⁻ lä⁻koo⁻ ki⁻gaa⁻ hoo⁻h leon¹ ma¹ mi¹ gaa¹. Lä¹ ma¹ ga⁻hlēēyh¹ ja¹, ga⁻ngēēh¹ kih¹ gyee¹ ñih¹.

4 Ma¹ ga⁻ngēēh¹ lä⁻jēē¹ gyee¹ ñih¹ he¹, ngoo¹ ga¹ jnä¹ ma¹ siin¹, ma¹ ga⁻nuun¹ ga⁻hlēēh¹ gyuu¹, ga⁻siih¹ jnä¹:

—Hmä¹ lä⁻jē¹ juu¹ he⁻ ma⁻hlēēh¹ ñih¹ na⁻, to¹ ya¹ si¹.

5 Hih¹ ángel hi⁻ ga⁻jēēn¹ hi⁻ chih¹ koo⁻ ti¹ nē jmi¹ ñeeh¹ kyaah¹ koo⁻ tiy¹ hwa¹ kii¹ he¹, ga⁻chooy¹ gooy¹ ta⁻ gyuu¹h.

6 Mah' ga⁻täy¹ hi⁻ chaa⁻ ga⁻lä⁻jē¹ joh¹ jmi¹ cha⁻, he¹ ba¹ hi⁻ ga⁻jmeē¹ gyuu¹h jmi¹ gyuu¹ kyaah¹ lä⁻jē¹ he⁻ jnä¹ nē kih¹, he¹ ba¹ hi⁻ ga⁻jmeē¹ hwa¹, kyaah¹ lä⁻jē¹ he⁻ ga⁻cha⁻ nē kih¹, hi¹ he¹ ba¹ hi⁻ ga⁻jmeē¹ jmi¹ ñeeh¹ kyaah¹ lä⁻jē¹ he⁻ ga⁻cha⁻ kih¹. Ga⁻täy¹ hi⁻ he¹ ga⁻jäh¹:

—Mo¹ so¹ lä⁻hi¹ ga⁻cha⁻ miih¹ jmi¹.

7 Jää¹ ja⁻ ga⁻ juu¹ jee¹ ga⁻tē¹ gyee¹ ángel he¹ luu¹ hoo¹ kih¹, lä⁻jē¹ he⁻ na⁻hmää¹ kih¹ Dio lä⁻te¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh¹ Dio siih¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngēē¹ juu¹ hi⁻ ma¹ jmeē¹ ta⁻he¹ kih¹ llo¹ joo¹—ga⁻jäh¹ ángel he¹.

8 Koo⁻ ka⁻lä⁻h¹ ga⁻nuun¹ ga⁻hlēēh¹ gyuu¹h jmi¹ gyuu¹ kyaah¹ jnä¹, ga⁻jäh¹:

—Gwa¹ go⁻kye¹ je⁻ pih¹ na⁻na¹ he⁻ hä¹ ja⁻goo¹ ángel hi⁻ chih¹ ti¹ nē jmi¹ ñeeh¹ kyaah¹ nē hwa¹ oo¹.

9 He⁻ ja⁻ ñeen¹ jee¹ ma¹ cheh¹ ángel mah' ga⁻ngiin¹ je⁻ pih¹ ja⁻. Mah' ga⁻siiyh¹ jnä¹:

—Hee¹ la⁻, kuh¹. He⁻ la⁻ jmeē¹ lä⁻llih¹ tu¹ jah¹, pero neh⁻ to⁻hoo⁻h lä⁻øø¹, lä⁻koo⁻ øø¹ jmi¹h¹ tah¹.

10 Ja⁻ ga⁻ ga⁻kan¹ je⁻ pih¹ he⁻ ma¹ chooh⁻ ángel mah' ga⁻kuhn¹. Ga⁻ lä⁻øø¹ neh⁻ to⁻hoo⁻n lä⁻koo⁻ øø¹ jmi¹h¹ tah¹. Ma⁻ la⁻ ma⁻kuhn¹ ga⁻ lä⁻llih¹ tu¹ jlan¹.

11 Ja⁻ ga⁻ ga⁻siiyh¹ jnä¹ ka⁻ lä⁻h¹:

—Jmeē¹ bi¹ mi¹ jnääh¹ juu¹ kin⁻ ka⁻lä⁻h¹ kih¹ cha⁻ miih¹ jee¹ jwi¹, hi¹ lä⁻kaa⁻ hwa¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻ hi⁻ jmeē¹ hih¹, hi¹ kih¹ hi⁻ hlēēh¹ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu¹, hi¹ kih¹ lä⁻jēē¹ dsa⁻ ta⁻ kaa¹h.

11

Lä⁻uu¹ dsa⁻ hi⁻ kwa⁻ ju⁻dsoo¹ kih¹ Dio

1 Ma⁻ ngēē¹ he⁻ ja⁻, ga⁻hyohn¹ koo⁻ hma⁻ he⁻ lla⁻ hih⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ si⁻hma⁻ tah⁻, mah¹ ga⁻siiyh¹ jnä¹:

—Noo¹, mah¹ lla⁻ hih⁻ gwah⁻ kih¹ Dio, kyaah¹ na⁻hyoo¹, mah¹ hee⁻ jah⁻ tee⁻ hi⁻ tääh¹ jmeē¹ juuh⁻ kih¹ Dio.

2 Wa¹ jã¹ ba¹ kih¹ ho⁻hne⁻ kih¹ gwah⁻ na⁻, sa⁻ llah¹ hih⁻. Jēēh¹ he⁻ ma⁻ na⁻ la⁻ hee⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu¹ ba⁻ na⁻, mah¹ jmeey¹ he⁻ lla⁻ dsēy¹ jee¹ jwi¹ na⁻ jngi¹ to⁻ laa⁻ uu⁻ sih⁻.

3 Cheen⁻ uu⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ kwa⁻ ju⁻dsoo¹ kin⁻. Kyeyh¹ hmih⁻ he⁻ kēh⁻ dsa⁻ ma⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē¹. Ngēēy¹ juu¹ kin⁻ kih¹ dsa⁻ koo⁻ mil dsē¹ to⁻ hña⁻ loo⁻ na⁻ dsē¹ to⁻ lo⁻ gya⁻ dsē⁻ gya¹ jmi¹—ga⁻siiyh¹ jnä¹.

4 Lä⁻ uu⁻ hi⁻ kwa⁻ ju⁻dsoo¹ kih¹ Dio he¹, laa¹ kwaat¹ lä⁻koo⁻ to⁻ chaah¹ hma⁻ olivo, hi¹ laay¹ kwaat¹ lä⁻koo⁻ to⁻ candelero he⁻ na⁻ jnääh¹ cha⁻ nē Dio juu¹ hwa¹.

5 Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ hi⁻ hnøø¹ jmääyh⁻ dsoo¹, kyaah¹ je⁻ he⁻ hwēē⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻y jēēy¹ go⁻ te⁻ hi⁻ na⁻ høø¹ kih¹. Lä⁻ ja⁻ jmeē¹ bi¹ juu¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ hnøø¹ jmääyh⁻ dsoo¹.

6 Lä⁻ uu⁻ dsa⁻ he⁻ na⁻ ngēy¹ jwē¹ he⁻ jmeey¹ sa⁻ jã¹ jma¹ ta⁻ko⁻ jiih¹ ngēēy¹ juu¹ kih¹ Dio. Lä⁻ ja⁻ na⁻ ngēy¹ jwē¹ jmeey¹ kih¹ jmi¹ he⁻ li⁻ jma¹. Hi¹ na⁻ ngēy¹ jwē¹ heeyh¹ dsa⁻ lli⁻ wii¹, lä⁻ joh¹ jiih¹ hnøø¹ bih¹.

7 Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsēē¹ jmi¹ kway⁻ juu¹ kih¹ Dio, ya¹ hēē¹ jah⁻ hlēēh⁻ neh⁻ too¹ ñih¹ kih¹ cha⁻ je⁻ mah¹ teey¹ kyaah¹ dsa⁻ he⁻, lä⁻ jiih¹ lä⁻ liyh¹ jngēēyh¹.

8 Ga⁻ ma⁻ na⁻ juuy¹, jãy¹ cha⁻ jwē¹ jee¹ jnä⁻ hä¹ kih¹ jwi¹ juuh¹, jã¹ ba¹ jee¹ jwi¹ jee¹ ga⁻ täy¹ dsø¹ hma⁻ cru⁻ Dsa⁻ jøø¹h¹ jnan¹. Hi¹ chaa⁻ jee¹ ja⁻, kwee¹ hña⁻ dsēy¹ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ jwi¹ Sodoma kyaah¹ Egipto, he⁻ ja⁻ kih¹ jee¹ jwi¹ ja⁻, le⁻ jahn¹ chee⁻ Sodoma hi⁻ Egipto ka⁻ lä⁻h¹.

9 Hnē⁻ jmi¹ dsa⁻ hnoo¹, ga⁻ lä⁻ jēē¹ ba⁻ dsa⁻ dsa⁻ taah¹ jēēy¹ hi⁻ na⁻ juu¹ he¹, dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ jē¹ jee¹ jwi¹, lä⁻ jēē¹ nää¹ dsa⁻, dsa⁻ hi⁻ hlēēh¹ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ juu¹, hi¹ lä⁻ kaa⁻ hwa¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻ hi⁻ jmeē¹ hih¹. Sa⁻ kway⁻ jwē¹ haa⁻ hi⁻ na⁻ juu¹ he¹.

10 Ga⁻ lä⁻ jēē¹ ba⁻ dsa⁻ jmi¹ gyuu¹ lä⁻ chaa⁻y llu¹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēēy¹ na⁻ juu¹ dsa⁻ he¹. Dsa⁻ taayh¹ jēē¹ dsēy¹ jwē¹te, hi¹ kwēēyh¹ dsa⁻ kyaayh¹ miih⁻ he⁻ cha⁻ kih¹ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaay⁻, jēēh¹ lä⁻ uu⁻ hi⁻ ma¹ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio he¹ ma¹ heeyh¹ wii¹ lä⁻ jēē¹ hi⁻ chaa⁻ hwa¹ la⁻.

11 Ga⁻ ma⁻ tē¹ hnē⁻ jmi¹ dsa⁻ hnoo¹ ja⁻, jmi¹ lle⁻ na⁻ jiih¹ he⁻ ja⁻ kih¹ Dio ga⁻ tooh¹ tuh⁻ dsēy¹ mah¹ ga⁻ nooy¹ lä⁻ hmēē¹. Ga⁻ lä⁻ goo¹ jwē¹te dsē¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jēē¹ jee¹ ja⁻.

12 Ga⁻ lä⁻ nuuh¹ ga⁻ hlēēh¹ gyuu¹h, ga⁻ jäh¹:

—Wi¹ hnäh¹ jee¹ la⁻.

Mah¹ ga⁻ sayh¹ ta⁻ gyuu¹h jee¹ jni¹ lä⁻ ma⁻ jēē¹ ja⁻ lä⁻ jēē¹ hi⁻ ma⁻ na⁻ høø¹ kih¹.

13 Hor¹ ja⁻ ga⁻ jeh¹ wii¹ jwē¹te hwa¹. Hi¹ kih¹ hña⁻ loo⁻ hne⁻, ga⁻ hla⁻ ma¹ gya⁻ jee¹ lä⁻ kaa⁻ jee¹ jwi¹ juuh¹ ja⁻. Hi¹ ga⁻ juu¹ gyee¹ mil dsa⁻ ma¹ ga⁻ jeh¹ hwa¹. Hi¹ ga⁻ chaa⁻ he¹, kyaah¹ he⁻ goyh¹ ja⁻, ga⁻ jmääy¹ jøø¹h¹ Dio hi⁻ gya⁻ gyuu¹h jmi¹ gyuu¹.

14 Ga⁻ ngēē¹ to⁻ he⁻ wii¹ ja⁻. Hi¹ ga⁻ jã¹ ga⁻ koo⁻ he⁻ wii¹ he⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ jēēn¹.

Ga⁻ jny¹ jee¹ ga⁻ tē¹ gyii¹ luu⁻ hoo⁻

15 Ma' ga'te' gyee' angel ga'juu' luu' hoo' kih', ga'la'nuuh' gyuuu' ga'tooh' ki'gaa' miih', ma' jayh': Na' ma'te' jee' jmee' Dio hih' kih' la'kaa' jmi'gyuu' ko'joh' kyaah' Cristo kyaay'.

Hj' he' ba' jmee' hih' ga'la'je' joh' jmi' cha'. 16 La'jee' gyi'kyee' dsa-gyuuu' hi' ma' taah' ne' hma' sii' cha'ne' Dio, ga'taayh' ga'juuyh' jney, ga'jyooy' lley la' ga'te' hwa' mah' ga'jmeey' juuh' kih' Dio.

17 Mah' ma' jayh': Kwa' jnaah' ti'hmaah' kyah' hne' Dio hi' cha' ga'la'je' be' kih', hne' he' hi' laa', hne' he' hi' ma' laa', hi' hne' he' hi' laah' ka'lah'. Ma'mi' jnaah' hnaah' kyaah' be' kyah' mah' looh' jmeeh' hih'.

18 Ga'la'jee' hi' taah' la'kaa' hwa' ma'la'lee' jwerite, ma'te' jee' tee' jwi' kih' hi' he'. Ma'te' jmi' llah' ta' kih' hi' na' juu', mah' kweeh' hee' la'jee' hi' ga'ngee' juu' hi' ga'jmeey' ta'he' kyah', hi' la'ja' la'jee' hi' na' jngee' hi' la'jee' ga' hi' gah' hne', la'joh' la'mah'. Hi' ma'te' jmi' jngeeh' la'jee' hi' hee' jmi'gyuu' la'.

19 Ja'ga' ga'na' gwah' kih' Dio gyuuu' jmi'gyuu', hi' neh' gwah' ja', ga'la'jna' goo' he' taah' kuu' na' sii' hmooh' to'ne'. Peer' ga'jmeey' je'nih', ga'tooh' miih', ga'hi' nih', ga'jeh' wii' jwerite hwa', mah' ga' hla' mi'dse' kah'gaa'.

12

Dsa-mē hi' Dragón

1 Ma'ngēe' he' ja', ga'la'jna' gyuuu' jmi'gyuu' koo' he' juh'gaa'. Ga'la'jnaa' jaa' dsa me' hi' ma' na' laa' hyoo', hi' ma' hee' sih' huu' tiy', hi' ma' lley koo' coron he' ma' chaq' gya'tuu' nuu'.

2 Dsa-mē he' ma' kya' gyuu', ma' hoo' kih' he' jee' wii' he' la' chaq' gyuu' kyaay'.

3 Hi' ga'la'jna' ga' jyoh' he' juh'gaa' gyuuu' jmi'gyuu'. Ga'la'jnaa' jaa' dragón gyuu' hi' joh'gaa'. Ma' la' gyi' lley, ma' choo' lley gya' joo', hi' ma' lley gyi' coron ka'lah'.

4 Kyaah' kuuy' ja', ga'seeyh' la' ga' koo' kiih' kih' nuu' hi' hee' gyuuu' jmi'gyuu' mah' ga'saa' ga'jaay' ta' hwa'. Dragón he' ga'noo' cha'ne' dsa-mē hi' ngoo' ga'la'chaq' gyuu' kya' mah' ma' kuyh' gyuu' he' la'koo' wa'ra' ga'la'chaq'.

5 Kih' dsa-mē he' ga'la'chaq' jaa' gyuu' nuuh' hi' jmee' hih' kih' ga'la'kaa' hwa' kyaah' koo' hma' hiih' he' la'ne'. Pero na' ba' koh' ga'teey' gyuu' he' cha'ne' Dio jee' gyay' jmeey' hih'.

6 Hi' dsa-mē he', ga'kyuu' la' ga'te' hwa' kii' jee' ga'mi'llu' Dio kiyh', mah' haa'y' jee' ja' koo' mil dsē to' hna'loo' na' dsē to'lo'gya' dsē gya'jmi'.

7 Ma'ngēe' he' ja', ga'la'cha' koo' hni' juuh' gyuuu' jmi'gyuu'. Migye' kyaah' angele kyaay' ma' tee' kyaah' Dragón. Hi' Dragón he' kyaah' angele kyaay' ma' tee' ka'lah' kyaah' Migye,

8 pero sa' ga'liyh'. Mo'so' ga'la'cha' ga' hoo' gyuuu' jmi'gyuu'.

9 La'ja' Dragón joo'h' he' gallee' dsih' ta' ka' hne'. Hi' he' laa' miih' chaq' llo'joo' hi' chee' hi' sa'llu', hi' chee' bih' Tana' ka'lah'. Hi' he' mi'gaa' dsa'la'kaa' la'juh' jmi'gyuu'. Ga'jwaa' dsih' la' ga'te' hwa' ko'joh' kyaah' angele kyaay'.

10 Ja'ga' ga'nuun' ga'hlēh' ki'gaa' ka'lah' gyuuu' he' ma' jah':

-Na' ma'te' jee' laa' dsa', ma'la'jna' be' kih' Dio, ma'looh' jmee' hih' Dio jnan', hi' ma'te' jee' la' Cristo kyaay' ta'. Jēeh', ma'lleey' ta' ka' hne' hi' ma' hni' kih' la'jee' ooh' jne'. La'jmi' la'hwē' ma' hniy' cha'ne' Dio jnan'.

11 Pero ooh' jne' ga'lih' bih' kyaayh', kyaah' jma' kih' Borrego mah', hi' kyaah' ju'dsoo' he' ga'jmeey' kih' Cristo. Sa' ga'jmeey' he' che' chaq' juuy' jmi'gyuu' la'.

12 Wa' jee' hoh' hnah' hi' taah' gyuuu' jmi'gyuu'. Pero jwi' hi' taah' hwa' la' kyaah' hi' taah' neh' jmi'neeh' ka'lah'. Jēeh' hi' sa'llu' ma' ney' ba', ja' ko' hi' pih' ga' jmi' kiyh', he' ja' haa'y' jwerite ma' jnaay' jee' kyah' hnah'.

13 Ma' ga'jee' Dragón he', he' ga'jwaa' dsih' ta' hwa', ngooy' mah' jmeey' hnaa' dsēy' kih' dsa-mē hi' ga'la'chaq' gyuu' nuuh' kih' he'.

14 Pero ga'hyoh' dsa-mē he' to' sa'kyoo' cha'mii' joo'h' mah' ja' le' hēey' uu' kih' miih' hlēh' he' ta' hwa' kii', jee' haa' dsih' koo' ji'ne', jyoh' ga' to' ji'ne', na' dsē jnee' sih'.

15 Miih' he' ga'juu' koo' jmi'juuh' kyaah' hooy' ta' jee' ngoo' dsa-mē he' mah' ma' aay' kyaah' jmi' ja'.

16 Pero hwa' ga'kwa' be' kih' dsa-mē he'. Ga'na' hwa', mah' ga'hoo' jmi' he' ga'hwēe' to'hoo' Dragón.

17 He' ja' ga'ya'jee' dsē' jwerite dragón kyaah' dsa-mē he'. Mah' ngooy' na'jmeey' hni' kyaah' hi' laa' sa'ju' kih' dsa-mē he', hi' hoo' mada' kih' Dio ja'ba' hi' jmee' ju'dsoo' kih' Jesucristo.

13

Lā'uū' jah' laq' na'hoo' he'

1 Jna' ga'noon' nē' mi'sii' he' cha' cha'hooy' jmi'neeh'. Jee' ja' ga'jēen' jaa' jah' hi' laa' na'hoo', ya' hēē' cha'jmi'neeh' ma' lle' gyii'

lley, hi ma choo' gya' joo'. Né joo' kiyh' ma choo' gya' coron. Hi ma na sii' lá'jé kalley koo' juu' he mi kwah' kih' Dio.

2 Jah' hi ga jéen' he', ma laa' lá'koo' hyah'. Ma tuiy' ma la' lá' la' tui oso. Mo hooy' ma la' lá' la' hoo' león. Dragón he', ga kwéeyh' be', hi ga llaay' hoo' mah' jmeey' hih' llay', mah' leey' dsa' ta' joo'h'.

3 Ga jéen' koo' lley' ma la' dsoo' he' ma jngiuh' kiyh'. Pero dsoo' he' ma jngiuh' kiyh' ja', ga ja' ba'. Peer' ga lá' dsa' dsé' lá'jéé' dsa' jmi' gyuu', he' ja' ga jmeey' ko' jòh' kyaah' jah' hi laa' na hoo' he'.

4 Hi ga jmaá' dsa' joo'h' Dragón hi ga llaa' joo'h' jah' hi laa' na hoo' he'. Ja' ba' lá' ja' ga jmaáy' joo'h' jah' laa' na hoo' he' ka' lah', mah' ma jayh' kiyh'.

-Sa' chaa' ga jnaah' hi' laa' lá'koo' jah' na'. ¿Hi' na' hi' lih' tee' kyaayh'?

5 Ga kway' jwé' kih' mah' hléeyh' juu' taah' hi' hléeh' bih' juu' he' mi kwah' kih' Dio. Ga llaay' mah' leey' dsa' ta' to' laa' uu' sih'.

6 Lá' ja' ga llooy' mi kwayh' kih' Dio. Ga mi kwayh' jmi' kiyh', lá' kye' kih' gwah' kiyh', hi' lá' ja' kih' hi' táah' gyuuh' jmi' gyuu' ka' lah'.

7 Hi' ga hyoyh' jwé' jmeey' hni' kyaah' lá' jéé' hi' na' jngéé' lá' jiih' leeyh'. Hi' ga hyoyh' jwé' jmeey' hih' kih' lá' jéé' náá' dsa', lá' jé' jee' jwii', dsa' hi' hléeh' lá' koo' lá' koo' juu', hi' lá' kaa' hwa' jee' táah' dsa' jmeé' hih' ma' ki' kih'.

8 Lá' jéé' dsa' jmi' gyuu' hi' ga jmaá' joo'h' jah' laa' na hoo' he', sa' ma' na' sii' jmi' kiyh' né' je' kih' Borrego máh' hi' laa' kwaat' ga' juu' né' na hoo' lá' ma' huu' jmi' gyuu'. Né' je' kiyh' ja', na' sii' jmi' kih' lá' jéé' hi' na' jnaá' kih' Dio.

9 Cher' mah' chaa' hi' hnóo' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

10 Hi' lle' kih' dsoo' neh' né', jáá' dsih' neh' né'. Hi' lle' kih' juu' kyaah' né' tuuh', kyaah' né' tuuh' jngééh' dsih'. Hor' ja' hnóo' kwéeh' dsé' hi' na' jngéé' kyaá' Dio hi' hnóo' lá' ma' dsoo' ja' ba' dséy'.

11 Ma' ngéé' he' ja', ga jéen' jnah' jah' laa' na hoo' hi' ya' hée' neh' hwa'. Ma lley' to' joo' he' la' lá' la' kih' jaá' borrego máh', hi' ma' hléeyh' lá' hléeh' jaá' dragón.

12 Ma' kye' lá' jé' be' kih' to' né' jah' he', mah' to' lo' néy' ga llooy' jmeey' hih' kih' hi' táah' lá' kaa' hwa' mah' wa' jmeey' juuh' kih' to' né' jah' he', hi' ga ja' kih' kyaah' dsoo' he' ma' juuy' ja'.

13 Hi' lá' ja' ma' jmeey' cha' miuh' he' juh' gaa' ka' lah', lá' jiih' ga' jmeey' ga' jyoo' je' gyuuh' jmi' gyuu' lá' ga' té' hwa', lá' ma' jéé' ja' dsa'.

14 Mi' gaay' hi' táah' lá' kaa' hwa' kyaah' lá' jé' he' juh' gaa' he' ga' hyoyh' jwé' jmeey' cha' né' jah' to' né' he'. Ga' jmeey'

mada' kih' hi' táah' lá' kaa' hwa' he' jmeey' heeh' kih' jah' hi' ga' jé' kih' hi' ma' la' dsoo' kih' kyaah' né' tuuh'.

15 Ga' hyoyh' jwé' he' jmeey' jiih' heeh' kih' jah' he' mah' hléeh'. Hi' mah' ga' jmeey' mada' jngiuh' kih' lá' jéé' dsa' hi' sa' jmeé' juuh' kih' heeh' ja'.

16 Ga' jmeey' hih' kih' ga' lá' jéé' dsa', lá' jòh' lá' máh', hi' cha' kuu', hi' tá' néé', hi' na' hnéé' jmeé' ta', hi' hi' sa' na' hnéé' ka' lah', mah' jmeey' lii' gooy' ra' lluu' o' cha' kye'.

17 Lá' ja' ni' jaá' sa' lá' cha' jwé' kih' la' gyih' loo', ni' sa' lá' cha' jwé' hniy' gyih' he' cha' kiyh' cher' mah' sa' laay' lii' kyaah' jmi' kih' jah' he' o' kyaah' hwéh' lá' koo' chee' jah' he'.

18 Jee' la' hnóo' cha' huu' dsé' llu'. Hi' ngéé', he' da' hwéh' kih' jah' he', jééh' la' hwéh' kih' dsa' huuh' ba' ja'. Hwéh' kih' jah' he' te' jñii' hña' loo' na' dsé' to' lo' gya' na' dsé' gya' jñii'.

14

Koo' su' hméé' ga' há' lá' jéé' hña' laa' na' dsé' to' laa' kyeé' mil dsa'

1 Ma' ngéé' he' ja', ga jéen' Borrego máh' cheh' né' moh' Sión kyaah' hña' laa' na' dsé' to' laa' kyeé' mil dsa' hi' ma' na' sii' jmi' kih' Borrego máh' cha' kye' yé', hi' ma' na' sii' jmi' kih' jmiy' ka' lah'.

2 Ja' ga' ga' nuun' ga' hléeh' gyuuh' ga' hi' goo' lá' hi' jee' jyoo' cha' miuh' jmi'. Hi' ga' hi' lá' koo' hi' jee' hi' ni' ki' gaa', hi' ga' hi' lá' hi' jee' táah' dsa' kooh' tu' he' choo' cha' miuh' si' né'.

3 Lá' jéé' hi' he' ma' há' koo' su' hméé' cha' né' hi' ma' gya' jmeé' hih' né' hma' sii', hi' cha' né' lá' jéé' kyeé' jah' hi' ma' táah' he', hi' cha' né' lá' jéé' dsa' gyuuh' ka' lah'. Ni' jaá' sa' lih' ma' há' su' ja'. Ma' la' hña' laa' na' dsé' to' laa' kyeé' mil ba' ma' lih' ma' há', dsa' hi' ga' láá' Dio kyaah' jma' kih' jee' kih' dsa' hi' chaa' hwa'.

4 Lá' jéé' hi' la' sa' ga' mi' sah' hñiiy' kyaah' dsa' mé', jééh' ga' hááy' hñiiy'. Hi' he' jmeé' ko' jòh' kyaah' Borrego máh' wa' ha' cha' ha' jee' dsooy'. Hi' he' na' ga' lááy' jee' kih' dsa', laay' koo' náá' hi' ma' ja' llu' kih' Dio hi' lá' ja' kih' Borrego máh'.

5 Ni' miuh' sa' ga' hwéé' juu' ta' juu' hooy', na' jngéé' go' te' laay' cha' né' Dio.

Juu' he' ga' kwa' uu' ángele

6 Hi' ga' jéen' jnah' ángel hi' ma' hée' to' dsaah' gyuuh' jmi' gyuu' hi' ma' kye' ju' hméé' he' sa' ngéé' jih' koh'. Ma' hléeyh' lá' jéé' dsa' hi' chaa' lá' kaa' hwa' jee' jmeey' hih', lá' jéé' náá' dsa' hi' hléeh' lá' koo' lá' koo' juu', hi' lá' jéé' hi' chaa' lá' koo' lá' koo' jee' jwii'.

7 Ga' hléeh' ángel he' kyaah' lá' jé' be' kih'.

—Wa' gah' hnäh' Dio, jmee' hnäh' juuh' kiyh'. Jëéh', ma' té' hor' llay' ta'. Kwa' hnäh' tí'hmaah' kih' hì' ga' jmee' gyuuh' jmi' gyuu', hì' ga' jmee' hwa', hì' ga' jmee' jmi' ñeeh', hì' hì' ga' jmee' là' kaa' jee' hya' jmi' gwa'.

⁸ Jñah' ka' làh' ángel ga' lla' lle' kaah' kiyh', ma' jáyh'.

—Ma' hee', ma' hee' go'te' Babilonia jwii' juuh' hì' ga' hee' dsa' là' kaa' jmi' gyuu' kyaah' là' jë' wa' he' cha' he' he' hliih' ma' jmeey'. La' là' koo' he' ga' kwëeyh' dsa' jmi' llii' hää'.

⁹ Jee' ga' t'e' uu' ángel hì' ma' llee' kaah' he', ma' hlëeyh' kyaah' là' jë' be' kiyh'.

—Cher' mah' hì' ga' jmää' jøøh' jah' hì' laa' na' hoo' he' kyaah' heeh' kiyh', hì' cher' mah' ga' jmeey' llii' cha' keye' o' ma' gooy',

¹⁰ ja' ba' là' ja' le' kih' dsa' he'. Le' kiyh' là' koo' he' huyh' jmi' llii' hää', wa' ra' ga' ya' jëe' dsé' Dio kyaayh'. Ja' kyaah' hih' ja' ya' jëe' dsé' Dio. Jmeey' kaay' kyaah' je', kyaah' azufre cha' né' là' jëe' ángele hì' na' jngëe' hì' cha' né' Borrego mäh' ka' làh'.

¹¹ Jee' täayh' kaay' ja', soo' ñe' ga' là' jë' joh' jmi' cha'. Là' jëe' hì' ma' jmää' jøøh' jah' he' kyaah' heeh' kiyh', hì' hì' heeh' lee' llii' kyaah' jmi' kiyh', ni' jmi' ni' hwé' sa' le' teeyh' dséy'.

¹² Hor' ja' hnøø' kwëeh' dsé' là' jëe' hì' na' jngëe', là' jëe' hì' nuuh' kih' Dio hì' là' jëe' hì' jmee' dsoo' dsé' kih' Jesús.

¹³ Ja' ga' ga' nuun' ka' làh' ga' hlëeh' gyuuh' jmi' gyuu' ma' jáyh'.

—Sii' he' la': "Na' ta' cha' né', llu' la' kih' hì' juu' jee' jmeey' ko' jøøh' kyaah' Dsa' jøøh' jnän'."

—Jaah', là' ja' le' —jäh' jmi' lle' Na' jngii'—. Hì' he' teeh' dsé', jëéh' ja' jiih' llaa' he' ma' jëey' wii', hì' là' jnã' ba' là' jë' he' llu' he' ga' jmeey'.

Lloo' koo' jmi' jøøh' Dio là' jëe' dsa'

¹⁴ Ja' ga' ga' jëen' koo' jni' tøø'. Jee' jni' ja', ma' gya' jaa' hì' laa' là' laa' Hì' ga' lee' ngo'. Ma' lley' koo' coron he' la' kyaah' ku'nøø', hì' ma' chooyh' koo' ñe' tuuh' hlääh' he' hme'.

¹⁵ Neh' gwah' kih' Dio ya' hëe' jñah' ángel hì' hlëeh' kyaah' là' jë' be' kih', ga' siiyh' hì' gya' jee' jni'.

—Kye' ñe' tuuh' hläh' kyah' mah' chooh' ta' kyah'. Jëéh' ma' jwii' ba' mi', ma' té' hor' jee' juuh'.

¹⁶ He' ja' hì' ma' gya' jee' jni' he' ga' jyooy' ñe' tuuh' hlääh' kiyh' là' ga' t'e' hwa', mah' ga' teeyh' là' jë' mi' kih' hwa' ja'.

¹⁷ Neh' gwah' he' la' gyuuh' jmi' gyuu', ya' hëe' jñah' ángel hì' ma' chooh' koo' ñe' tuuh' hläh' he' hme'.

¹⁸ Jee' chih' na' hyoo' ya' hëe' jñah' ángel hì' ma' na' ngé' jwé' jmee' hih' kih' je'. Kyaah'

be' ga' hlëeyh' hì' ma' chooh' ñe' tuuh' hläh' hme' ja', ga' siiyh'.

—Kyaah' ñe' tuuh' hläh' kyah' na', hnäh' là' jë' sa' mah' kih' mi' jëh' he' cha' hwa' na', jëéh' ma' jwii' ba'.

¹⁹ He' ja' ga' jyooy' ángel he' ñe' tuuh' hläh' kih' là' ga' t'e' hwa' mah' ga' hnäy' sa' mah' kih' mi' jëh' he' cha' hwa' la', ga' tooyh' neh' koo' jee' jleeyh' kyaah' ma' täy'. He' la' la' kwaat' he' wii' he' na' ga' chee' Dio në' kih' dsa'.

²⁰ Hi' ga' jleeyh' kyaah' ma' täy' mi' jëh' jee' ma' tääh' he' ma' hla' ta' chuuh' jwii'. Hi' jee' ga' jleeh' mi' jëh' ja', ga' hwëe' jmi' gyuu' là' koo' jma' he' ga' lloo' là' ga' t'e' fren' kih' kya' jih', ga' ngëe' la' ga' hnë' hña' loo' kilómetro.

15

Gyee' ángele kyaah' gyii' lli' wii'

¹ Ga' jëen' jyoh' ka' làh' koo' he' juh' gaa' gyuuh' jmi' gyuu' là' jiih' ga' là' dsa' dsën'. Ga' jëen' gyee' ángele hì' ma' kye' gyii' nêe' he' wii' he' ja' kyaah' jee' llaa' go' te'. Jëéh' kyaah' he' ja', llaa' he' ya' jëe' dsé' Dio.

² Hi' ga' jëen' ka' làh' he' ma' na' jaa' he' la' là' koo' hu' he' jëe', he' juuh' là' koo' jmi' ñeeh', na' kaa' kyaah' je'. Né' ja' ma' tääh' hì' ga' lih' ga' tee' kyaah' jah' hì' laa' na' hoo' he' kyaah' heeh' kiyh', là' jëe' hì' sa' ga' kwaa' hñii' ma' lee' llii' ni' sa' ga' kay' hwéh' là' chee' jah' he'. Ma' chooyh' tu' he' choo' cha' miuh' si' ñe' he' ga' hyoyh' kih' Dio.

³ Ma' häy' su' he' ma' hä' Moisé hì' ma' jmee' ta' he' kih' Dio, hì' ma' häy' su' he' ma' hä' Borrego mäh', ma' jáyh'.

Peer' juh' gaa' la' là' jë' he' ma' jmeeh', hne' Dio hì' laa' jøøh' hì' cha' ga' là' jë' be' kih'.

Dsoo' ba', llu' la' jwé' kyah', hne' Dsa' ta' jøøh' kya' hì' na' jngëe'.

⁴ Là' jëe' ba' dsa' gah' hne' Dio. Là' jëe' ba' dsa' jmee' juuh' jmi' kyah'. Jaa' hne' ba' hì' na' jngëe'.

He' ja' ga' là' jëe' hì' chaa' hwa', ya' näay' mah' jmeey' juuh' kyah'.

Jëéh', ma' là' jnã' ba' he' ma' løøh' llah' ta'.

⁵ Ma' ngëe' he' ja', ga' jëen' na' na' gwah' he' chih' gyuuh', ja' ba' gwah' he' ga' mi' jnää' Dio kih' Moisé.

⁶ Neh' gwah' ja' ga' hwëe' gyee' ángele hì' ma' kye' là' jëe' gyii' nêe' he' wii'. Ma' kyeeyh' hmiih' he' chee' lino he' na' jngii', he' la' jih' gyeh'. Hi' na' hñuu' mo' dséy' kyaah' hmiih' he' ma' na' la' kyaah' ku'nøø'.

⁷ Jaa' jee' là' jëe' kye' jah' he' ga' kwëeh' là' jëe' gyee' ángele he' ma' koo' kyaah' he' la' kyaah' ku'nøø' he' na' kah' là' jë' he' wii' he' na' ga' chee' Dio hì' chaa' ga' là' jë' joh' jmi' cha'.

8 Ga⁻ka⁻h' neh⁻ gwah⁻ cha⁻ miih⁻ ñe', kih' he⁻ laa' jøøh' Dio hi⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be' kih'. Ni⁻ ja⁻ sa⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻ dsa⁻ taah⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ta⁻ko⁻ jiih' sa⁻ ga⁻ ma⁻ la⁻ te⁻ la⁻ jē⁻ gyii⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ kye⁻ la⁻ jēē⁻ gyee⁻ ángele he⁻.

16

Wa⁻kyaah' he⁻ kyaah' he⁻ ga⁻heeyh' dsa⁻ wi⁻

1 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nuun⁻ ga⁻ hlēēh' ki⁻ gaa⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ga⁻ siyh⁻ la⁻ jēē⁻ gyee⁻ ángele he⁻:

—Go⁻ na⁻ hnāh⁻ mah⁻ go⁻ jāā⁻ he⁻ li⁻ wi⁻ he⁻ haa⁻ neh⁻ la⁻ jē⁻ gyii⁻ kyaah' he⁻ na⁻ ga⁻ chee⁻ Diolā⁻ kaa⁻ hwa⁻.

2 Ñee⁻ to⁻ nē⁻ ángel he⁻ na⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ jee⁻ tāāh⁻ dsa⁻. Lā⁻ chah⁻ ja⁻, ga⁻ toh⁻ koo⁻ dsoo⁻ he⁻ ku⁻ jii⁻ he⁻ la⁻ na⁻ høø⁻, nē⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ lii⁻ kih⁻ jah⁻ laa⁻ na⁻ høø⁻ he⁻, hi⁻ nē⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ juuh⁻ kih⁻ ja⁻ ba⁻ heeh⁻ kih⁻ jah⁻ he⁻.

3 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ uu⁻ ángel ga⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ jmi⁻ juuh⁻ kyaah⁻ ga⁻ li⁻ jma⁻ la⁻ la⁻ jma⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. Kyaah⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ juu⁻ la⁻ hi⁻ nē⁻ hi⁻ cha⁻ cha⁻ jmi⁻ ñeeh⁻.

4 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ uu⁻ ángel ga⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ jmi⁻ juuh⁻ kyaah⁻ la⁻ kaa⁻ jee⁻ hya⁻ jmi⁻ gwa⁻ pih⁻. Lā⁻ kye⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ li⁻ jma⁻ ka⁻ lah⁻.

5 Lā⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ nuun⁻ ga⁻ hlēēh' ángel hi⁻ laa⁻ juu⁻ jmi⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Jnaah⁻ lluu⁻ laah⁻ hne⁻, Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻. Hne⁻ laah⁻, hi⁻ ma⁻ laah⁻, hi⁻ na⁻ jngēēh⁻, jēēh⁻ ma⁻ llah⁻ ba⁻ hne⁻ ta⁻ kih⁻ dsa⁻.

6 Kih⁻ he⁻ ga⁻ tuuy⁻ jma⁻ hi⁻ na⁻ jngēē⁻ kyaah⁻ hi⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu⁻ kyaah⁻, he⁻ ja⁻ hne⁻ kwēēyh⁻ hiyh⁻ jma⁻ ka⁻ lah⁻, he⁻ teeh⁻ jwi⁻ kiyh⁻.

7 Lā⁻ ja⁻ ga⁻ nuun⁻ kih⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻ hlēēh' jee⁻ chih⁻ na⁻ hyoo⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻, hne⁻ Dio Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ la⁻ jē⁻ be⁻ kih⁻. Hne⁻ ba⁻ ma⁻ llah⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻ dsoo⁻ la⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁻.

8 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ kyeē⁻ ángel he⁻ ga⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ hyoo⁻. Lā⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻ hyoo⁻ mah⁻ jmee⁻ kaa⁻ dsa⁻ kyaah⁻ je⁻.

9 Ga⁻ la⁻ lii⁻ hyoo⁻ la⁻ jiih⁻ ga⁻ kaa⁻ dsa⁻. Ni⁻ la⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ la⁻ dsa⁻ dsēy⁻ mah⁻ ma⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio. Lla⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ mi⁻ kwah⁻ bih⁻ kih⁻ Dio hi⁻ lih⁻ chee⁻ la⁻ jē⁻ he⁻ wi⁻ ja⁻.

10 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ hñaa⁻ ángel ga⁻ jāā⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ jee⁻ gya⁻ jmee⁻ hih⁻ jah⁻ laa⁻ na⁻ høø⁻ he⁻. Hi⁻ la⁻ kaa⁻ hwa⁻ jee⁻ ma⁻ jmeey⁻ hih⁻ ga⁻ la⁻ na⁻ hoo⁻, la⁻ jiih⁻ ga⁻ jñaa⁻ dsa⁻ na⁻ siih⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ jēēy⁻ wi⁻.

11 Koo⁻ ka⁻ lah⁻ ga⁻ mi⁻ kwayh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ gya⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ jēēy⁻ wi⁻ hi⁻ kih⁻ dsoo⁻ he⁻ la⁻ na⁻ høø⁻ ja⁻. Pero ni⁻

lā⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ la⁻ dsa⁻ dsēy⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ he⁻ hliih⁻.

12 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ jñee⁻ ángel ga⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ chee⁻ Euftrate. Jmi⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ mah⁻ ga⁻ jā⁻ ma⁻ na⁻ llu⁻ jwē⁻ jee⁻ la⁻ jēē⁻ rey hi⁻ ya⁻ nāā⁻ ta⁻ jee⁻ hya⁻ hyoo⁻.

13 Hi⁻ ga⁻ jēēn⁻ uu⁻ jmi⁻ lle⁻ hlēēh⁻ hi⁻ jnāā⁻ la⁻ jnāā⁻ jeh⁻ wēh⁻. Ya⁻ hēē⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ Dragón, hi⁻ ya⁻ hēē⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ jah⁻ hi⁻ laa⁻ na⁻ høø⁻ he⁻ hi⁻ ya⁻ hēē⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ jah⁻ hi⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻.

14 Hi⁻ he⁻ laa⁻ dsa⁻ hlēēh⁻ hi⁻ jmee⁻ ja⁻ he⁻ koo⁻ nēē⁻ mah⁻ jēē⁻ dsa⁻ dsa⁻. Dsa⁻ nāāy⁻ cha⁻ nē⁻ la⁻ jēē⁻ rey la⁻ kaa⁻ la⁻ juh⁻ jmi⁻ gyuu⁻, mah⁻ dsa⁻ jøøyh⁻ dsa⁻ dsa⁻ nāāy⁻ dsa⁻ jmeey⁻ hñii⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jmi⁻ juuh⁻ jmi⁻ goo⁻ kih⁻ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁻ la⁻ jē⁻ be⁻ kih⁻.

15 “Hi⁻ jnā⁻ ngaahn⁻ na⁻, la⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hii⁻. Llu⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ nē⁻, hi⁻ hāā⁻ hñii⁻, hi⁻ jmee⁻ ta⁻ llu⁻. Hi⁻ he⁻ sa⁻ jā⁻ o⁻ hih⁻”, ga⁻ jāh⁻ Dio.

16 Hi⁻ he⁻ ba⁻ jah⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ ga⁻ kuh⁻ la⁻ jēē⁻ rey, koo⁻ jee⁻ chee⁻ kyaah⁻ juu⁻ hebreo Armagedón.

17 Jee⁻ ga⁻ tē⁻ gyee⁻ ángel ga⁻ jāā⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nē⁻ llē⁻. Ga⁻ la⁻ nuuh⁻ ga⁻ hlēēh⁻ koo⁻ ki⁻ gaa⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ jee⁻ gya⁻ Dio jmee⁻ hih⁻, ma⁻ jāh⁻: “Ma⁻ la⁻ ba⁻”.

18 Lā⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ je⁻ ñih⁻, ga⁻ hlēēh⁻, ga⁻ hii⁻ ñih⁻, hi⁻ ga⁻ jeh⁻ wi⁻ jwēte⁻ hwa⁻, he⁻ sa⁻ ma⁻ jeh⁻ ni⁻ koo⁻ há⁻ ko⁻ ja⁻ jiih⁻, ta⁻ko⁻ jiih⁻ tāāh⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

19 Jee⁻ jwii⁻ juuh⁻ Babilonia ga⁻ la⁻ hnē⁻ nāā⁻, hi⁻ jyoh⁻ ga⁻ jee⁻ jwii⁻ kaah⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ hla⁻ go⁻ te⁻. Ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ teeh⁻ ba⁻ Dio jwii⁻ kih⁻ jwii⁻ juuh⁻ ja⁻, ga⁻ cheey⁻ nē⁻ kih⁻ la⁻ jē⁻ go⁻ te⁻ he⁻ ya⁻ jēē⁻ dsēy⁻ kyaah⁻.

20 Ga⁻ la⁻ jē⁻ hwa⁻ he⁻ tāāh⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ga⁻ āah⁻ hoo⁻ kih⁻. Lā⁻ ja⁻ ka⁻ lah⁻ ga⁻ āāh⁻ la⁻ jē⁻ moh⁻.

21 Hi⁻ ga⁻ saa⁻ nē⁻ kih⁻ dsa⁻ mi⁻ dsē⁻ kaah⁻ he⁻ hii⁻ ma⁻ to⁻ loo⁻ kil. Hi⁻ la⁻ jēē⁻ dsa⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ mi⁻ kwayh⁻ kih⁻ Dio ma⁻ ga⁻ jēēy⁻ he⁻ wi⁻ ja⁻. Jēēh⁻, koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ la⁻ juuh⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ la⁻ jē⁻.

17

Heeh' Dio wi⁻ Babilonia

1 Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ja⁻ jaa⁻ jee⁻ la⁻ jēē⁻ gyee⁻ ángele hi⁻ ma⁻ chooh⁻ la⁻ jē⁻ gyii⁻ kyaah⁻ mah⁻ ga⁻ hlēēyh⁻ kyaah⁻ jnā⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Ña⁻ ta⁻ la⁻ mah⁻ heehn⁻ hne⁻ ha⁻ la⁻ la⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ heeh⁻ Dio hyaa⁻ hi⁻ ma⁻ kyaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ gya⁻ jøøh⁻ nē⁻ kih⁻ cha⁻ miih⁻ jmi⁻.

2 Dsa⁻ mē⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻ kyaah⁻ la⁻ jēē⁻ rey hi⁻ cha⁻ hwa⁻ la⁻. Hi⁻ la⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ tāāh⁻ hwa⁻ la⁻ ga⁻ hee⁻ go⁻ te⁻ hu⁻ dsē⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ la⁻ jē⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻

ga jmeey' kyaah' dsa me' he'. La' la' koo' he' ga kwëëyh' jmi' llii' he' hää' jwërte.

³ He' ja' ga' jaa' jmi' lle' jna' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'. Jee' ja' ga' jëën' jaa' dsa me' hi' ma' dsëë' jaa' jah' gyuu'. La' kaa' në' kih' jah' he' na' sii' jmi' he' mi' kwah' kih' Dio, hi' ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jøø'.

⁴ Dsa me' he' ma' kye'h' hmiih' hee' gyuu' hi' gyuu' läh', he' na' lii' kyaah' ku'nøø', hi' kyaah' kuu' he' la' na' hñaah'. Ma' chooyh' koo' kyaah' he' na' la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' na' kah' kyaah' la' jë' he' la' o' hih' he' ma' jmeey'.

⁵ Ma' na' sii' cha' kyey', koo' jmi' he' sa' la' ngëë' jne', he' ma' jah': "Jwii' juuh' Babilonia. Choo' dsa me' hi' kaa'h' wa' hi' cha' hi'. Choo' la' jë' he' jmee' na' hääh' dsë' jne'."

⁶ Ga' la' liihn' he' ma' hee' dsa me' he' kyaah' jma' kih' hi' na' jngëë', hi' kyaah' jma' kih' hi' ga' juu' kwaat' kih' Jesús. Ma' ga' jëën' dsa me' he' ga' la' dsaa' dsën' jwërte.

⁷ Mah' ga' jah' ángel he' siih' jna':
—¿He' la' dsaa' hoh' ? Jna' mi' jnaän' kyah' he' sa' la' ngëëh' hne' kih' dsa me' na', hi' la' ja' kih' jah' laa' na' høø' hi' jaa' na', hi' lle' gyii' lle' kyaah' gya' jøø'.

⁸ Jah' hi' ma' jëëh' na', ma' laa' hi' na' mo' so' laay'. Hi' na' na' ya' hëë' neh' too' niih' kih' cha' je', jaa' ja' ga' dsooy' gyi' jwii'. La' jëë' hi' tääh' hwa' la' hi' sa' na' sii' jmi' kih' në' je' jee' na' sii' jmi' kih' la' jëë' hi' na' jnaä' kih' Dio la' jiih' ma' ga' nøø' jmi' gyuu', la' jëë' hi' he' la' dsaa' dsëy' wa' ra' ga' jëëy' jah' he', hi' ma' laa', hi' na' mo' so' laay', hi' hi' na' ga' la' jnaä' ka' läh'.

⁹ He' jwahn' la', la' kih' hi' cha' huusdë' llu' kih'. La' jë' gyii' lle' jah' he', la' kwaat' gyii' moh' jee' gya' dsa me' he'.

¹⁰ Hi' la' kwaat' laa' gyeë' rey ka' läh'. Hñaä' rey he' mo' so' laay' ta'. Chaa' ga' jaa', hi' chaa' ga' jñah' hi' sa' ga' ma' ja'. Ga' ma' ja' hi' he', jmee' bii' kiyh' mi' heey' ko' hwëë' ba'.

¹¹ Jah' hi' ma' laa' he', hi' na' mo' so' laay', hi' he' laa' jee' ga' te' jñaä' rey ka' läh'. Hi' laay' jaa' kih' jee' la' jëë' gyeë' rey he' hi' dsoo' gyi' jwii'.

¹² La' jë' gya' jøø' he' ma' jëëh' ja', la' kwaat' gyaä' rey hi' sa' ga' ma' løø' jmee' hih'. Koo' hor' ba' hyoyh' jwë' leey' rey mah' jmeey' ko' jøh' kyaah' jah' laa' na' høø' he'.

¹³ Ga' la' jëë' gyaä' rey he' dsa' taayh' juu' kwee', mah' tooyh' goo' jah' hi' laa' na' høø' he' he' jmeey' hih' kih' dsa' jmi' gyuu'.

¹⁴ Hi' la' ja' teey' kyaah' Borrego mah'. Pero Borrego mah' he' liyh' ba' wa' ra' ga' teey' kyaah'. Jëëh', hi' he' he' Rey

hi' kye' në' kih' jee' la' jëë' Rey, hi' laay' jøøh' kih' jee' la' jëë' Dsa' kaa'h'. Hi' la' jëë' hi' tääh' kyaayh', ma' na' teeh' kyaay', ma' na' lleeh', ja' ba' hi' mi' teh' kiyh'.

¹⁵ Hi' ga' jah' ángel siiyh' jna' ka' läh':

—La' jë' jmi' he' ma' jëëh' jee' ma' gya' hyaa' hi' kaa'h' wa' hi' cha' hi', la' kwaat' la' jë' jee' jwii', la' jëë' dsa', la' kaa' hwa' jee' tääh' dsa' jmee' hih', hi' la' jëë' dsa' hi' hlëëh' la' koo' la' koo' juu'.

¹⁶ Hih' jah' hi' laa' na' høø' he' kyaah' la' jë' gya' jøø' kih', jmeey' na' høøh' kih' hyaa' hlëëh' he'. Ja' jiih' beey' kyaah' o' hih' kih', jngiiyh' kih', hi' jëy' kyaah' je'.

¹⁷ Jëëh' Dio ba' hi' ga' tooh' huusdë' neh' tuh' dsë' la' jëë' rey he' mah' jmeey' la' hnøø' Dio he' dsa' taayh' juu' kwee' mah' laay' jøøh' jah' hi' laa' na' høø' he', la' jiih' la' te' la' koo' jah' juu' kih' Dio.

¹⁸ Hi' dsa me' hi' ma' jëëh' na', la' kwaat' koo' jwii' juuh' he' jmee' hih' kih' la' jëë' rey hi' chaa' hwa' la'.

18

Ga' hee' jwii' Babilonia

¹ Ma' ngëë' he' ja', ga' jëën' jñah' ángel hi' ga' jñaä' gyuu'h' jmi' gyuu' kyaah' cha' miih' be'. Hi' hwa' la' ga' la' jna' jëë' go' te' kyaah' jmeë' kiyh'.

² Ga' hlëëyh' kyaah' la' jë' be' kiyh', ga' jäh'y':

Ma' ja' ta' hwa', ma' ja' ta' hwa' Babilonia jwii' juuh'.

Ma' lii' cha' neh' kih' la' jëë' hi' sa' llü'. La' høø' la' jëë' jmi' lle' hliih',

hi' la' sii' kih' la' jëë' ta' hi' laa' na' høø' hi' sa' la' jëë' jne'.

³ Jëëh', ga' la' jëë' dsa' hi' chaa' hwa' la', ga' hee' go' te' huusdë' kih' kyaah' la' jë' he' la' o' hih' he' ma' jmeey' jee' ja'.

La' la' koo' he' ga' hih'y' jmi' llii' he' hää' go' te' ba'.

La' jëë' rey hi' chaa' hwa' la' ga' jmeey' wa' la' cha' la' kyaayh'.

Dsa' hi' ma' nøø' hmooh' kih', hi' ma' tääh' la' kaa' jmi' gyuu' ga' la' chay' kuu', kih' he' ma' hniyh' he' ma' cha' ga' ngëë' jwëë' kih' dsa me' he', ga' jah' ángel.

⁴ Ja' ga' ga' nuun' jyoh' juu' gyuu'h' jmi' gyuu' he' ma' jäh':

Hnäh' hi' laa' dsa' kyaan', hwëë' hnäh' jee' kih' dsa' he'

mah' sa' kwah' dso' kye' kiyh' kyah' hnäh', mah' sa' tëëh' hnäh' he' wii' he' ja' në' kiyh'.

⁵ Jëëh', he' ma' ngëë' jwëë' dso' kye' kiyh', ma' lloo' la' ga' te' gyuu'h' jmi' gyuu'.

Na' ma' të' hor' koo' Dio jwii' kwaat' kih' he' hliih' he' ma' jmee' dsa' he'.

⁶ Kwëëyh' kiyh' la' koh' te' he' ga' kwëëyh' jñah'.

Mi hmaah' to' juh' kiyh', la'koh' te' he' ga'jmeey'.

Ga'kwëeyh' jñah' ga'huh' jmiü' hää'.

Kwëeyh' kiyh' na' hih' to' juh' ko' ja'.

7 La'koh' te' ma'jmäy' hñiü' jøðh', la'koh' te' he' llu' he' ma' chaay', ko'ja' he' wii' kwëeyh' ka' läh'.

Jëeh', ma' jmeey' huü'dsë':

"Laan' jøðh' la'koq' hi' jmee' hih', chaq' ba' dsa' fñuuh' kyaan', sa' cha' he' kih' he' jëen' wii'."

8 He' ja' kyaah' koq' jmiü' ba', joh' he' wii' sa' ja' nê' kiyh', ja' jngiüh' kiyh', ja' hooyh', ja' kyoyh'.

Hi' kaay' kyaah' je', jëeh' Dio Dsa'jøðh' jnän', hi' cha' cha' miüh' be' kih', llay'ta' kih' jwiü' ja'.

9 La'jëë' rey hi' tääh' hwa' hi' ga'jmeey' wa' la' cha' la' kyaah' dsa'më' he' hi' ma' chaay' llu' kyaayh', hi' he' ki'hooh' kiyh' wa'ra' ga'jëey' hwëë' nê' jee' kaay'.

10 Uü' ba' dsa'taayh', kih' he' lä'goyh' jëey' he' wii' he' ja' nê' kih' jwiü' ja', jäh':

-He' ba' che' jwiü', jwiü', Babilonia jwiü' juuh' na', he' ma' jmeey' hih'. Jëeh', kyaah' koq' hor' ba', ma' ja' jwiz' kyah'.

11 Dsa' hi' ma' nøø' hmooh' kih' lä'kaa' hwa', ki'hooh' kih' jee' jwiü' ja'. Jëeh', mo'so' chaq' hi' la'løø' kiyh'.

12 Løø' kih' ku'nøø', kuu' tøø', lä'jê' nêë' kuü' hmooh', hmüh' lino, hmüh' gyüü', hmüh' ceda, hmüh' gyüü' läh', hma' he' hii' mi'jwiü', lä'jê' ga' he' jnäh' na'hñaa'h' he' na' la' kyaah' ja' elefante, kyaah' hma' he' hmooh', kyaah' nê'nøø' kyaah' wa' he' cha' he' nê', hi' kyaah' kuü' jih'.

13 Løø' kih' kyah' hma', ki'ma', jmiü' mi'jwiü', wa'chu', mirra, naa' mi'jwiü', jmiüh' mi'jêh' ma' ää', naa' he' kuh' dsa', harin llu', kyaah' mi'trigo, loo', borrego, kya'jüh', carret. Hi' ma' hnëëy' lä'jêë' hi' na' hnëë' jmeey' ta' ma'ke' laay' dsa' jmi'gyüü'.

14 Ma' jäh' süyh' jwiü' ja':

-Lä'jê' he' ma' hëë' hoh', ma'jä' ta' koo' ba' ja'. Lä'jê' he' jma'øø' kyah' ma' dsa' go'te'. Jih'koh' mo'so' tëeh'.

15 Lä'jêë' hi' ma' hñiü' he' ja', ga'lä'chay' cha' miüh' kuu' lä'koq' ma' hñiü' kih' jwiü' oo'. Uü' ba' dsa'taayh', kih' he' lä'goyh' jëey' he' wii' he' ja' nê' kih' jwiü' ja' mah' ki'hooyh',

16 jäh':

-He' ba' che' jwiü', jwiü', Babilonia jwiü' juuh' jee' ma' tääh' dsa' hi' ma' këh' hmüh' lino na'kaah' gyüü' läh', ma' na'lëëy' kyaah' ku'nøø' hi' kyaah' lä'jê' kuu' he' jnäh' na'hñaa'h'.

17 Jëeh', kyaah' koq' hor' ba' ma'dsa' lä'jê' kuu' he' ma' chay'.

Hi' ga'lä'jêë' juu' barco, hi' lä'jêë' ga' hi' ma' ga'nää' neh', kyaah' hi' ma'

kooh' barco, hi' lä'jêë' hi' ma' jmeey' ta' cha'jmi' nêeh' ga'taah' üü' ba',

18 jëey' lä'koq' ma' hwëë' nê' ma' koo' jee' jwiü' ja'. Ga'taayh' ga'tooyh' miüh', ma' jäh':

-Sa' cha' ga' jyoh' jwiü' he' la' lä'koq' jwiü' juuh' na'.

19 Lä'jêë' hi' he' ga'ka' hløø' mah' ga'huuy' lley' hi' ga'ki' ga'hooyh', ma' jäh':

-He' ba' che' jwiü', jwiü', jwiü' juuh' na'. Ga'lä'jêë' hi' hi' na'høø' barco cha'jmi' nêeh' ma'lä'chay' kuu' kyaayh', kih' he' cha' cha' miüh' kuu' kih' jwiü' na'. Kyaah' koq' hor' ba' ma'hëë' go'te'.

20 Lä'jêë' hnäh' hi' tääh' gyüü' jmi'gyüü', wa' chaah' hnäh' llu'. Lä'ja' ka'läh' hnäh' hi' na'jngëë', hnäh' apòstole, hi' hnäh' hi' ga'ngëë' juu' kih' dsa'. Jëeh' ma'tëeh' Dio jwiü' kih' jwiü' na' hi' ga'jmeeh' hnäh'.

21 Ma'ngëë' he' ja', jaa' ángel hi' cha' cha' miüh' be' kih' ga'kay' koq' mi'kuü' juuh', lä'koq' juuh' cha'too' kih' molii', ga'jwäy' cha'jmi' nêeh' mah' ga'jäh':

-Ja' ba' lä'na', wii' hla' Babilonia jwiü' juuh', jih'koh' mo'so' lä'jnäh' ka'läh'.

22 Mo'so' lä'nueh' hi' tü' he' choo' cha' miüh' si'ñe', ni' jñah' ga'të', ni' hi' juu' luu' hma'ta', ni' hi' juu' luu' hoo' mo'so' lä'chaa' jee' na' kyah'. Ni' hi' ga' hi' jmeey' wa' he' che' he' ta' mo'so' lä'chaa'. Ni' molii' mo'so' hi' ka'läh'.

23 Ni' mo'so' lä'jnäh' je' kih' mi'së' jee' na' kyah', ni' mo'so' lä'nueh' miüh' kih' jmiü' jee' dsa' jee' goo' dsa' jee' na' kyah'. Jëeh', lä'jêë' hi' ma' dsa'la' hmooh' jee' na' kyah' ma' laa' kaah' kih' jmi'gyüü'. Hi' kyaah' ji' nah' kyah' ga'lä'gaa' lä'jêë' hi' chaq' lä'kaa' hwa'.

24 Jee' jwiü' na' na'bääh' jma' kih' lä'jêë' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio kyaah' lä'jêë' hi' na'jngëë', hi' kih' lä'jêë' ga'jñah' hi' ga'juu' lä'kaa' hwa'.

19

1 Ma'ngëë' he' ja', ga'nuun' ga'hlëeh' jwëë' dsa' gyüü' jmi'gyüü', ma' jäh':

¡Aleluya! Dio, Dsa'jøðh' jnän' hi' lää' jne', wa' gah' jnih', wa' jmeen' juuh' kiyh', hi' cha' cha' miüh' be' kih'.

2 Jëeh' ma'llay' ta' kyaah' ju'dsoo', lä'koq' lle' kih' jmeey'.

Ma'llay' ta' kih' hyaa' hlëëh' he', hi' ga'hëë' lä'jêë' hi' chaq' hwa' la' kyaah' lä'jêë' he' la' o'hih' he' ma' jmeey'.

Ma'tëeyh' ba' jwiü' kih' hyaa' he', hi' ga'tüü' jma' kih' hi' ma' jmeey' ta' he' kih' Dio.

3 Koq' ka'läh' ga'jäh':

-¡Aleluya! Nê' he' hwëë' jee' kaay', soo' ga'lä'jê' joh' jmiü' cha'.

4 Hi' lä'jêë' gyii'kyëë' dsa'gyüü' kyaah' kyëë' jah' he', ga'juuh' jnëy', ga'jyooy'

he' ga' la' jiih' ka' lah' mah' ga' jmeey' hih' kyaah' Cristo koo' mil ji' ne'.

⁵ He' la' ja' to' ne' he' la' jiih' dsa'. Pero jee' la' jee' ga' jnah' hi' ga' juu' hi' sa' laa' kwaat', sa' la' jiih' ko' joh' kyaayh'. Ga' ma' dsëe' koo' mil ji' ne', ja' ga' la' jiiyh'.

⁶ Llu' la' kih' hi' te'e' la' jiih' to' ne', hi' he' na' jngëe'. Lee'y' jmi' dsa' kyaa' Dio ba', hi' kyaa' Cristo ka' lah', hi' jmeey' hih' ko' joh' kyaayh' koo' mil ji' ne'. Hi' he' mo' so' juuy' wa' ra' ga' te' jee' juu' dsa' jee' ga' te' to' jiih'.

Dsoo' hi' sa' llu' cha' je' juuh'

⁷ Wa' ra' ga' dsëe' koo' mil ji' ne', lää' Tana' jee' na' jne'e'.

⁸ Mah' dsooy' mi' gaay' dsa' hi' tääh' lä' jë' kye' kih' jmi' gyuu', mi' gooy' kih' Gog kyaah' Magog, jøøyh' jwëe' dsa', lä' koo' mi' sii' he' cha' cha' hoo' jmi' ñeeh', mah' dsa' nääy' jee' hnii'.

⁹ Lä' kaa' lä' juh' jmi' gyuu' ga' hwëey', ga' nääy' ta' jee' jwii' na' jngüi' kih' Dio he' tih' dsëy' cha' miih'. Ga' taayh' lä' ku' lä' jii' kih' jee' jwii' ja' mah' teey' kyaah'. Hi' ga' jyoo' Dio je' gyuuh' jmi' gyuu' mah' ga' jëey' go' te'.

¹⁰ Hi' sa' llu' hi' ma' mi' gaa' dsa' ga' jwää' dsih' cha' je' juuh' jee' koo' kyaah' azufre, jee' hää' jah' laa' na' hoo' he' kyaah' hi' ga' jmee' juu' ta' juu'. Jee' ja' jëey' wii' lä' jmi' lä' hwë' ga' lä' jë' joh' jmi' cha'.

Wa' ra' ga' te' jee' jmee' Dio jwiz'

¹¹ Ja' ga' ga' jëen' koo' hma' sii' juuh' tøø', hi' ga' jëen' hi' ma' gya' ne' kih'. Ga' ääh' go' te' gyuuh' hwa' cha' nëy', mo' so' ga' lä' lii' go' te' ha' jee' ma' la'.

¹² Hi' ga' jëen' lä' jëe' hi' ga' juu', lä' joh' lä' mah' tääh' cha' në' Dio. Jee' ja' ga' na' je', hi' ga' na' ga' jyoh' je' jee' na' sii' jmi' kih' lä' jëe' hi' na' jnää' kih' Dio. Ga' lä' jëe' hi' na' juu', ga' nøø' ta' kiyh' lä' koo' te' he' na' sii' kiyh' ne' je' jee' lle' lä' jë' he' ga' jmeey'.

¹³ Lä' jëe' hi' ga' juu' cha' jmi' ñeeh' ga' hwëey' ga' taayh' cha' në' Dio. Hi' lä' jëe' hi' na' juu' tääh' cha' je' ga' hwëey' ga' taayh' cha' në' Dio. Lä' jaa' lä' jaa' ga' nøø' ta' kiyh' lä' koo' te' he' ga' jmeey'.

¹⁴ Ga' lä' jëe' hi' na' juu' hi' tääh' cha' je' ga' jwää' dsih' cha' je' juuh'. He' ja' la' jee' ga' te' to' jiih' he' juu' dsa'.

¹⁵ Hi' sa' ga' jnoø' jmi' kih' ne' je' jee' na' sii' jmi' kih' lä' jëe' hi' na' jnää' kih' Dio, ga' jwää' dsih' cha' je' juuh'.

21

Gyuuh' jmi' gyuu' hmëe' kyaah' hwa' hmëe'

¹ Ga' jëen' koo' gyuuh' jmi' gyuu' hmëe', hi' ga' jëen' koo' hwa' hmëe', jëeh' gyuuh' jmi' gyuu' hi' hwa' he' ma' la' to' ne'

ma' ngëe' ba' ja'. Hi' jmi' ñeeh' mo' so' cha' ga'.

² Jnä' Jwaa' ga' jëen' koo' jwii' na' jngüi' he' chee' Jerusalén hmëe' he' ga' jyoo' gyuuh' jmi' gyuu' kih' Dio, lä' koo' jaa' dsa' më' hi' ma' na' lluu' kih' dsa' ñuuh' kyaa'.

³ Ja' ga' ga' nuun' koo' juu' ga' hlëeh' kii' he' ja' gyuuh' jmi' gyuu' he' ma' jah'.

—Hee' la' hne' kih' Dio he' chih' jee' kih' dsa' jee' gyay' ko' joh' kyaayh'. Dsa' he' lee' jwii' kiyh'. Hi' Dio gya' ko' joh' kyaayh' hi' ja' ba' hñii' Dio lee' Dio kyaay'.

⁴ Jee' ja' mi' kih' Dio jmi' he' tuu' mi' 'ne' dsa', jee' ja' mo' so' juuy' jiih' koh', ni' mo' so' ki' hooyh', ni' mo' so' cha' ga' jee' mo' jii' kiyh', jëeh' ma' ngëe' ba' lä' jë' he' to' ne' —ga' jäh'.

⁵ Hi' ma' gya' jmee' hih' he' ga' jäh': —Jnä' jmeen' hmëe' lä' jë' go' te' he' cha'. Koo' ka' lah' ga' siiyh' jnä':

—Sii' he' la'. Jëeh' juu' la' sa' na' hee', la' ju' dsoo' jmah'.

⁶ Hi' ga' jäh': —Ma' la' ba'. Jnä' he' laan' lä' koo' hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma' laan' jää' ja' ga' nøø' jmi' gyuu', hi' lä' jiih' hee' jmi' gyuu' lä' ma' laan' ja' ba'. Hi' lä' kii' dsë', jnä' kwan' hiyh' jmi' he' la' cha' ba' he' jmee' chaay' tää'.

⁷ Hi' ga' lih' mi' te', hyooh' lä' jë' he' la'. Jnä' leen' Dio kyaay', hi' hi' he' lee' gyuu' kyaan'.

⁸ Pero lä' jëe' hi' goh', kyaah' hi' sa' jmee' dsoo', hi' jmee' he' sa' lä' jëe' jne', hi' jngëeh' dsa', hi' më' hi' ñuuh' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', hi' jmee' ji' nah', hi' jmee' juuh' kih' dio hi' na' laa' kaah' dsa', kyaah' lä' jëe' hi' ta' juu', hi' he' dsa' nää' cha' je' juuh', jee' koo' kyaah' azufre, jee' ga' te' to' jiih' juu' dsa' —ga' jäh' Dio.

Jee' jwii' Jerusalén hmëe'

⁹ Ja' ga' jay' jee' ma' chehn' ja', jaa' jee' lä' jëe' ängel hi' ma' chooh' gyii' kyaah' jee' ma' haa' lä' jë' gyii' he' wii' he' ja' jee' llaa' go' te'. Ga' siiyh' jnä':

—Na' jee' la', mah' hääh'n hne' dsa' më' hi' la' hmooh' lee' më' Borrego mah' —ga' jäh' ängel.

¹⁰ Mah' ga' jøøy' kih' jmi' lle' kin' jee' ma' chih' koo' moh' juuh' ñii', mah' ga' heeyh' jnä' Jerusalén koo' jwii' juuh' he' na' jngüi' he' ga' jyoo' gyuuh' jmi' gyuu' he' ja' kih' Dio.

¹¹ Ma' jnä' jëe' ñih' kyaah' jmëe' kih' Dio. La' jih' gyeh' lä' koo' mi' kuu' he' la' na' hñaa'h' jwëte, lä' la' koo' mi' kuu' jaspe, he' jëe' lä' koo' wa' hu'.

¹² Na' jne' lä' ku' lä' jii' jee' jwii' ja' kyaah' na' hyah' juuh' hi' ñii' choo' gya' to' ho' haah'. Lä' koo' ho' haah' ja' ma' cheh'

jaā́ ángel, hī́ nḗ ho'haah' jā́ ma' na-siī́-
jmī́ ma' kih-kih' kih' lā́-jēḗ gya'tuū́ nāā́
dsa- Israel.

13 Tā́ jwoo' ta'la' ga'hya- hyoo' ma' lle'
hnḗ wa'haah', ta' jwoo' ta' kye' ma' lle' hnḗ
wa'haah' ka' lā́h, ja' ba' lā́ ja' jwoo' ta' nīi',
hnḗ wa'haah', hī́ ta' jwoo' ta'la' ga' dsa'
hyoo' ja' ba' hnḗ.

14 Jee' ma' chooh' na'hyah' nīi' jā́, ma' la'
kyaah' gya' to' tii'. Né' kih' na-siī́- jmī́ kih'
lā́-jēḗ gya'tuū́ apóstole kyaā́ Borrego mäh'.

15 Hī́ ma' hlēeh' kyaah' jnā́ he', ma'
chooh' kyooh' síh'ma' tah' he' llā́ hih' he'
na'la' kyaah' ku'nøø', kyaah' he' kay' hih'
jee' jwī́ ja' kyaah' wa'haah' kih', hī́ kyaah'
na'hyah' kih'.

16 Jee' jwī́ jā́ ma' la' kye' kyeēh', kwee-
ba' la' lā́ kyooh' lā́ hu'. Hī́ ángel he' ga' kay'
hih' jee' jwī́ ja' kyaah' síh'ma' kiyh'. Ga' tḗ
to' mil na' dsḗ to' hñā'loo' kilómetro lā́
kyoo', hī́ ja' ba' ko' ja' te' lā́ hu' hī́ lā́ nīi'
ka' lā́h.

17 Ja' ga' ga' kay' hih' na'hyah' kih' jee'
jwī́, ga' tḗ hñā'loo' na' dsḗ to'loo' kye'
lēḗ, ja' ba' lā́ kooh' la' hih' he' kooh' dsa-
jmi' gyuu'.

18 Na'hyah' jā́ ma' la' kyaah' ku'u' jaspe.
Pero jee' jwī́ jā́ ma' la' kyaah' ku'nøø'
jmah', ma' jnā́ jēḗ go' te' lā́ kooh' wa'hu-
he' na' jngii'.

19 Tii' na'hyah' kih' jee' jwī́ jā́, ma' na' līi'
kyaah' lā́-jḗ ku'u' he' la' na'hñāah'. To' nḗ
tīi' na'hyah' ma' la' kyaah' jaspe, jee' ga' tḗ
to' ma' la' kyaah' zafiro, jee' ga' tḗ hnḗ ma'
la' kyaah' ágata, jee' ga' tḗ kye' kyaah' esmer-
alda.

20 Jee' ga' tḗ hñā' ma' la' kyaah' ónice, jee'
ga' tḗ jīi' kyaah' cornalina, jee' ga' tḗ gyii'
kyaah' crisólito, jee' ga' tḗ jñā' kyaah' berilo,
jee' ga' tḗ nū' kyaah' topacio, jee' ga' tḗ
gya' kyaah' crisoprasso, jee' ga' tḗ gya' kooh'
kyaah' jacinto, hī́ jee' ga' tḗ gya' to' kyaah'
amatista.

21 Gya' to' wa'haah' jā́, ma' la' gya' to'
perla. Lā́ kooh' lā́ kooh' gya' to' wa'haah' jā́,
ma' la' kooh' perla ba'. Hī́ jwḗ kih' jee' jwī́-
jā́, ma' la' kyaah' ku'nøø' jmah', ma' jnā́
jēḗ go' te' lā́ kooh' wa'hu' he' na' jngii'.

22 Sa' ga' jēēn' gwah' jee' jwī́ jā́, jēēh' Dio
hī́ laā́ Dsa' jøøh' jnān' hi' cha' ga' lā́-jḗ be'
kih', kyaah' Borrego mäh', hī́ he' ba' laā'
gwah' jee' jā́.

23 Jee' jwī́ jā́ mo' so' jmee' bi' jmeē' kih'
hyoo', ni' jmeē' kih' sih', jēēh' kyaah' ma' la'
jmeē' kih' Dio ba' jnā́, hī́ Borrego mäh' ba'
hī́ choo' wa'je' kih' jee' jwī́ jā́.

24 Lā́-jēḗ dsa' hī́ dsa' taah' lā́-kaa' hwa'
ja' ngēy' jee' jnā́ wa'je'. Hī́ lā́-jēḗ rey hī́-
tāāh' jmi' gyuu' dsa' kay' jee' jwī́ jā́ lā́-jḗ
he' cha' kiyh'.

25 Sa' jnḗ jīh'koh' wa'haah' kih'. Jee' jā́ le'
jmī́ ba' jēēh' mo' so' lā́ cha' hwē'.

26 Lā́-jēḗ dsa' hī́ dsa' taah' hwa' jā́,
dsa' nāāy' dsa' kay' jee' jā́ lā́-jḗ nēḗ he-
cha' kiyh'.

27 Jee' jā́ mo' so' dsa' taah' ni' jaa' hī́-
jmeē' wa' la' cha' la', ni' hī́ jmeē' he' sa'
lā́-jēḗ jne', ni' hī́ jmeē' juu' ta' juu'. Jee'
ja' dsa' taah' ma' la' hī́ na-siī́- jmī́ kih' nē'
je' kih' Borrego mäh' jee' na-siī́- jmī́ kih'
lā́-jēḗ hī́ na'jnāā́ kih' Dio.

22

1 Ma' ngēḗ he' jā́, hih' ángel he'
na'heeyh' jnā́ kooh' jmi' juuh', he' jmeē'
chaa' dsa'. Jmī́ ja' jēḗ lā́-jēḗ wa'hu',
he' hya' jee' gya' Dio kyaah' Borrego mäh'.

2 Hī́ dsa' ngēḗ to' dsaah' cha' jwḗ kih' jee'
jwī́ jā́. Lā́ kooh' lā́ kooh' jwoo' kih' jmī́-
jā́, ma' to' hñā' he' jmeē' chaa' dsa', he'
hī́ gya' to' nēḗ mii', ma' kooh' nēḗ lā́-jaa'
sih'. Kyaah' moo' kih' hma' jā́, dsa' hlāā'
lā́-jēḗ dsa' hī́ chaa' jee' jā́.

3 Jee' jā́ mo' so' lā́ cha' ga' lli' wii'. Dio
kyaah' Borrego mäh' dsa' taayh' ko' jøh'
kyaayh' hī́ lā́-jēḗ hī́ nuuh' kiyh' jmeē'
ta' he'.

4 Ma' ja' jēēy' Dio. Hī́ jmī́ kiyh' na-siī́-
cha' kye'y'.

5 Jee' jā́ mo' so' lā́ cha' ga' hwē'. Mo' so'
jmeē' bi' na' hih' je', ni' jmeē' kih' hyoo',
jēēh' Dio Dsa' jøøh' jnān' choo' wa'je' kih'.
Jee' ja' dsa' taayh' ko' jøh' kyaayh' mah'
jmeey' hih' ga' lā́-jḗ joh' jmī́ cha'.

Ma ya' jāh' jāh' Jesucristo

6 Mah' ga' jāh' ángel he' siih' jnā́:

—Juu' la' sa' na' hee', la' ju' dsoo' go' te'.
He' ba' Dio Dsa' jøøh' jnān', hī́ ga' jøø' kih'
lā́-jēḗ hī́ ma' ngēḗ juu' kiyh', ma' cheey'
ángel kyaay' mah' mi' jnāāy' kih' lā́-jēḗ hī́-
jmeē' ta' he' kiyh', lā́-jḗ he' jmeē' bi' le'
to' chah' la' —ga' jāh' ángel.

7 —Hī́ jnā́ jāhn' to' chah' la'. Llu' la' kih'
hī́ høø' juu' he' hlēeh' kih' he' na' ga' le' ta'
cha' nḗ he' na' siī́ la' —ga' jāh' Jesús.

8 Jnā́ Jwaa' ma' nuun' hi' ma' jēēn' lā́-jḗ
he' la'. Ma' ngēḗ ma' nuun' hi' ma' jēēn',
ga' juuh' jnēn' hu' tīi' ángel mah' ga' jmāā'
jnih' jøøh', hī́ ma' mi' jnāā́ lā́-jḗ he' la'
kin'.

9 Pero ángel he' ga' siih' jnā́:

—Jēḗ da', ta' jmeē' lā́ na', jēēh' kwee- ba'
laān' kyaah' hne' jee' jmeen' ta' he' kih' Dio
kyaah' øøh' hne' hī́ ngēḗ juu' kih' Dio, hī́
kyaah' lā́-jēḗ ga' hī́ høø' juu' he' na-siī́-
jee' la'. Jmeē' juuh' kih' Dio ba'.

10 Hi' ga' sūyh' jnā́ ka' lā́h':

—Ta' hmā́ lā́-jḗ juu' he' hlēeh' kih' he'
na' ga' le' ta' ha' nḗ he' na-siī́- jee' la', jēēh'
ma' ngoo' ya' jāh' he' lā́ te' juu' la'.

11 Hī́ hñāā́ dsḗ, wa' jmeē' bih' hñāā'-
dsēy'. Hih' hī́ jmeē' wa' la' cha' la', wa'

jmeé' bih' kiyh'. Hí' jmeé' he' llu' wa' jmeé' bih', hih' hí' na' jngéé', wa' na' jngéé' bih'.

¹²—Híí' jná' jahn' to' chah' la'. Kyen' he' kwééh' he' ga' tēé' hyoh' lá' jaa' lá' jaa' ha' koo' te' ta' he' ma' jmeey'.

¹³ Jná' he' laan' lá' koo' hwéh' A kyaah' hwéh' Zeta, jná' he' ma' laan' jáá' ja' ga' nòò' jmi' gyuu', hi' lá' ja', ma' ke' ma' dsaa' jmi' gyuu' lá' ma' laan' ja' ba'—ga' jah' Jesús.

¹⁴ Llu' la' kih' hí' gyih' sa' hmiih' kih' mah' hyoyh' jwé' kuyh' mií' kih' hma' he' jmeé' chaa' dsa', hi' lá' ja' hyoyh' jwé' dsa' taayh' ta' ho' haah' kih' jwí' ja'.

¹⁵ Pero ga' lá' jéé' dsii' já' ta' ka' hne', kyaah' hí' jmeé' ji' nah', hí' mé' hí' nííh' hí' kaah' wa' hí' cha' hí', hí' jngééh' dsa', hí' jmeé' júuh' kih' dio hí' na' laa' kaah' dsa', kyaah' hí' tih' dsé' jmeé' juu' ta' juu'.

¹⁶ —Jná' Jesús ma' cheen' ángel kyaan' mah' mi' jnáäy' lá' jé' he' la' kih' lá' kaa' gwah'. Jná' laan' sa' ju' kih' David, jná' laan' nuu' hò' hí' kwa' je' jih' gyeh'—ga' jäh'.

¹⁷ Jmi' lle' Na' jngíí' kyaah' mé' Borrego mäh' jäh':

—Ñá'.

Hí' ga' nuu', wa' jäh':

—Ñá'.

Hí' lá' kii' dsé', wa' jäh'. Hí' hnòò' hih', wa' hih' jmi' he' jmeé' chaa' dsa', he' la' cha' go' te'.

¹⁸ Jná' jmeen' dsoo' kih' lá' jéé' hí' nuu' juu' he' hlééh' kih' he' na' ga' le' ta' cha'né', he' na' sii' jee' la'. Cher' mah' hí' ga' jmeé' na' dsé' ga' juu' lá' koo' lle' jee' la', tēéy' lá' jé' he' wíí' he' na' ga' cheé' Dio lá' koo' na' sii' jee' la'.

¹⁹ Hí' cher' mah' hí' ga' jñuuh' juu' he' hlééh' kih' he' na' ga' le' ta' cha'né', he' na' sii' jee' la', lá' ja' jñuuh' Dio ka' läh' he' la' heey' he' na' sii' jee' la'. Jñuuyh' kih' chaah' hma' he' jmeé' chaa' dsa', hi' lá' ja' ka' läh' jñuuyh' kih' jee' jwíí' na' jngíí'.

²⁰ Hí' jmeé' ju' dsoo' kih' lá' jé' he' la' jäh':

—Dsoo' ba', jahn' to' chah' la'.

Wa' la' lá' ja', nee', ñah' Jesús Dsa' jòòh' kyaan'.

²¹ Lá' jé' he' llu' he' la' kwa' Jesús Dsa' jòòh' jnán', wa' la' kyaah' lá' jéé' hnäh'. Wa' la' lá' ja'.